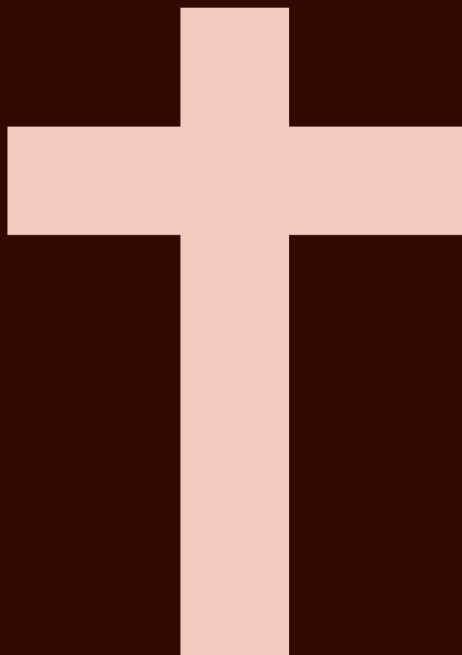

Dios ã jáap naáwát
tólih

New Testament in Cagua

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2023 from source files dated 29 Jan 2022

34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2

Contents

San Mateo	1
San Marcos	63
San Lucas	101
San Juan	165
Hechos	211
Romanos	266
1 Corintios	293
2 Corintios	318
Gálatas	337
Efesios	348
Filipenses	357
Colosenses	363
1 Tesalonicenses	369
2 Tesalonicenses	374
1 Timoteo	377
2 Timoteo	384
Tito	389
Filemón	392
Hebreos	394
Santiago	414
1 Pedro	421
2 Pedro	428
1 Juan	432
2 Juan	438
3 Juan	439
Judas	440
Apocalipsis	443

SAN MATEO

*Dios wááh, Jesucristo, ã nuowãji ã wãtna
(Lc 3.23-38)*

¹ Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ã jumatjidih wã daácna caá. Jesucristo ã nuowãji ã wãtnadih wã jwíih naóhbipna caá. Æ nuoji jon jãtih bóo David wãt jumni ãt jumup wat jã. Caán ã jumat pínah jãtih ã nuoji Abraham wãt jumribut ãt jumup wat jã.

² Abraham Isaac íip
ãt jumup wat jã.

Isaacboó Jacob íip
ãt jumup wat jã.

Jacobboó Judá ã déewãjãh
í íip ãt jumup wat jã.

³ Judáboó ã weh chénewã
ít jumup wat jã.

Fares, Zara ãt wãt jumup wat jã. Í íin
Tamar
mit wãt jumup wat jã.

Faresboó Esrom íip
ãt jumup wat jã.

Esromboó Aram íip
ãt jumup wat jã.

⁴ Aramboó Aminadab íip
ãt jumup wat jã.

Aminadabboó Naasón íip
ãt jumup wat jã.

Naasónboó Salmón íip
ãt jumup wat jã.

⁵ Salmónboó Booz íip
ãt jumup wat jã. Æ íin Rahab
mit wãt jumup wat jã.

Boozboó Obed íip
ãt jumup wat jã. Æ íin Rut
mit wãt jumup wat jã.

Obedboó Isaí íip
ãt jumup wat jã.

⁶ Isaíboó David íip
ãt jumup wat jã.
David wãt jãí judíowã
í chah maáh
ãt jumup wat jã.

Davidboó Urías wãt jumni ãt áadih
jwáub áa jumat táttimah, Salomóndih

ãt weh jumup wat jã.*

⁷ Salomónboó Roboam íip
ãt jumup wat jã.

Roboamboó Abías íip
ãt jumup wat jã.

Abíasboó Asa íip
ãt jumup wat jã.

⁸ Asaboó Josafat íip
ãt jumup wat jã.

Josafatboó Joram íip
ãt jumup wat jã.

Joramboó Uzías íip
ãt jumup wat jã.

⁹ Uzíasboó Jotam íip
ãt jumup wat jã.

Jotamboó Acaz íip
ãt jumup wat jã.

Acazboó Ezequías íip
ãt jumup wat jã.

¹⁰ Ezequíasboó Manasés íip
ãt jumup wat jã.

Manasésboó Amón íip
ãt jumup wat jã.

Amónboó Josías íip
ãt jumup wat jã.

¹¹ Josíasboó Jeconías ã déewãjãh í íip ãt
jumup wat jã.

Queét jum láa Israel baác dih moondih
míc mao yap yohnit, Babilonia
baác dih moónboó queédih íih baácna
ít ub bejep wat jã.*

¹² Babilonia baácna í jãibíat táttimah,
Jeconíasboó Salatiel dih
ãt weh jumup wat jã.

Salatielboó Zorobabel íip
ãt jumup wat jã.

¹³ Zorobabelboó Abiud íip
ãt jumup wat jã.

Abiudboó Eliaquim íip
ãt jumup wat jã.

Eliaquimboó Azor íip
ãt jumup wat jã.

¹⁴ Azorboó Zadoc íip
ãt jumup wat jã.

Zadocboó Aquim íip
ãt jumup wat jã.

Aquimboó Eliud íip
ãt jumup wat jã.

¹⁵ Eliudboó Eleazar íip

* 1:6 1Cr 2.1-15; Rt 4.18-22

* 1:11 2R 24.14-15; 2Cr 36.10; Jer 27.20

āt jumap wut jī.
 Eleazarboó Matán íp
 āt jumap wut jī.
 Matánboó Jacob íp
 āt jumap wut jī.
 16 Jacobboó José íp
 āt jumap wut jī.
 Joséboó María áa
 āt jumap wut jī.
 Maríaboó Jesús ín
 mit jumap wut jī.
 Jesúsboó Dios ā wahní Cristo í niijní āt
 jumap wut jī.
 17 Abrahamjidih jwī jenah jwíhichah,
 púú Davidji jum láa jwī jenah
 péanachah, nihat í jūimenájīh jumna,
 catorce poómp ít jumap wut jī.
 Davidjidih jwī jwúub jenah jwíhichah,
 púú Babilonia baácna judíowādih í ub
 bej láa jwī jenah péanachah, nihat í
 jūimenájīh jumna, catorce poómp ít
 jwúub jumap wut jī.
 Babilonia baácna í jūibí láa jwī jwúub
 jenah jwíhichah, púú Cristo ā cāac
 jum láa jwī jenah péanachah, nihat í
 jūimenájīh jumna, catorce poómp ít
 jwúub jumap wut jī, páant mantih.

Jesucristo ā cāac jumap (Lc 2.1-7)

18 Nin pah Jesucristo āt cāac jumap
 wut jī. Ā ín Maríaboó Joséjīh téihya
 chéonih pínah mit jumap wut jī. Í téihya
 chéwat pínah jātīh Túini Espíritu ā wēpatjīh
 caántdih ā wudhdanachah, mit wudu jumap
 wut jī.* 19 Páant mi wudu jumachah
 jéihna, Joséboó yoobópdih chājni jumna,
 cāacwā í encahjah, caántdih yohat túut
 ātīh chājap wut yuh jī. 20 Pánih jenah
 joí ūonit, ā oo júmachah, Dioh ángelboó
 caandih jíghonit, “José, Davidji jūima, Túini
 Espírituboó ā teo wāacatjīh María mi wudu
 jumna caá. Pánihna, tíccanjah caántjīh ma
 téihya chéweé. 21 Caánt newé weépdih mi
 túuhbipna caá. Caanjéh tigaá āih cāacwā
 iiguipna bejnit déejidih túi ubni ā jumbipna
 caá. Páant cāacwādih túi ubni pínah ā
 jumachah, Jesús ma wut búudhdáp”, ángel
 Josédih āt niijíp wut jī.*

* 1:18 Lc 1.27 * 1:21 Lc 1.31 * 1:25 Lc 2.21

22 Jon jātīh Dios naáwátdih naóh yapani
 nin ā daacátji pahjah āt yapap wut jī:

23 “Jáap wili wébít bid jūiníh newé
 weépdih mi túuhbipna caá. Caandih
 ‘Emanuel’, í niijbípna caá”, āt niij
 daacáp tajī. (Is 7.14)

“Emanuel”, niijná, “Dios jwíjeéh ā jumna
 caá”, niij naóhna ít chājap wut jī.

24 Dioh ángel caandih ā naáwát túttimah,
 ā niiját pahjah José Maríadih āt téihya
 chéwep wut jī. 25 Obohjeéhtih, mi weh
 jumap pínah jātīh, José mijeéh āt jumcap wut
 jī. Pánihna, caánt mi weépdih jumap túttimah,
 Joséboó mi wúuhdih Jesús āt wut búudhdáp
 wut jī.*

2

Yeó aáb jūúwápmant moón Jesúsdi enedih í juyát

1 Herodes Judea baácndih moón í maáh
 jum láa, caán baácndih jumni Belén tútchidih
 Jesús āt cāac jumap wut jī. Ā cāac
 jumap túttimah, cúiwādih bohénit yeó
 aáb jūúwápmant moón jūóhnt, Jerusalén
 tútchina ít juyáp wut jī. 2 Pánih jūinít,
 caanjīh moondih nin pah ít niij úubh joyóp
 wut jī:

—¿Judíowā í chah maáh pínah dedjīh tigaá
 ā cāac jumap? Yeó aáb jūúwápmant jumna,
 chah iigní cúí ā jáap jíghochah enna, ‘Maáh
 ā cāac jumna caá’, jwī niij jéihyep jī. Páant
 ā jíghochah enna, caandih weñedih jūóhna
 caá jwī chājap, cúiwādih bohénit ít niijíp wut
 jī.

3 Páant, í úubh joyát doonádih joinít,
 Herodesboó bádí āt jenah joyóp wut jī. Ni-
 hat Jerusalén tútchidih moonbút bíic yoobó
 bádí ít jenah joyóp wut jī. 4 Pánihna,
 Herodesboó sacerdotewā í maáta, Moisés ā
 wutatjidih bohénitdihbut āt bid wāacap wut
 jī. Páant í míic wāac juí beedéchah ennit,
 queédih nin pah āt niij úubh joyóp wut jī:

—¿Dedboo tigaá Cristo ā cāac jumap
 pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit ít niij
 daác jī? āt niijíp wut jī.

5 —Judea baácboó jumni Belén tútchidih
 Cristo ā cāac jumbipna caá. Nin pah Dios
 naáwátdih naóh yapani āt niij daacáp tajī:

6 ‘Judea baácboó jumni Belén tátchimant judíowādih wutni pínah ã jũóhbipna caá. Caán queétdih táí en daoní ã jumbipna caá. Pánihna, Belénboó ã cãac jumni pínah tútchi ã jumuchah, oboh jumni tútchi nihcan caá’, ãt niij daacáp tají, (Mi 5.2)

Herodesdih ãt niijíp wut jĩ.

7 Páant ã niiját túttimah, cãac wihcah, yeó aáb jũúwápmanant moondíh Herodes ãt jwúub bid bojop wut jĩ. Æ pebh ã juibínachah ennit, débólih caán cúí ã jwíih jígohtjidih queétdih ãt úbh joyóp wut jĩ. Páant ã úbh joyóchah, caán cúidih ã jwíih enatjidih ãt naáwáp wut jĩ. 8 Páant ã naáwát túttimah, Belén tátchina wahna, Herodes queétdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Caandíh ñi táí bidbi jwuhúú. Bid jainít, weemdíh naáwádih ñi jwúub jũúwá, weembút caandíh weñedih wã bejat pínah niijná, ãt niijíp wut yuh jĩ.

9 Páant ã niijíchah joinít, queét ãt bejep wut jĩ. Páant ã bejechah, yeó aáb jũúwápmanant ã jwíih enni cúijeh mantíh queétdih ãt jwúub waáwáp wut jĩ. Pánihna, wébít ã jumni mũũ cháh pohba caán cúí ãt chãwáp wut jĩ. 10 Páant ã chãwáchah ennit, búdí ãt weñep wut jĩ. 11 Pánihna, wébít ã jumni mũúdíh waád juibínit, caandíh beh wili bícdih ãt enep wut jĩ. Pánih ennit, wébít dih wẽina, bódechah ãt caj yoh ñajap wut jĩ. Pánih wẽi péanit, ã wã jũóhni paihnadih wãtnit, búdí jíib jumni oro, táí chej jumni cáwat pínah, mirra wãt jumni chej jumnidihbut caandíh ãt wũhup wut jĩ. 12 Caandíh wũh péanit, úwudih ãt bejep wut jĩ. Pánih ãonit, ã oo júmuchah, Dios queétdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Herodes pebhboó ñi jwúub bejca bojó”, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinítji jáanit, ãih baácna jwúub bejna, bíh namáboó ãt bejep wut jĩ.

Joséwã Jesús dih Egipto baácboó ã nũmah jwei béjat

13 Páant ã jwúub bejat túttimah, José jwuh ã jwúub oo júmuchah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Ma jáa bojó. Bainídih ã mawat pínah niijná, Herodes ãih soldadowádih wahna

caá ã chãjap. Pánihna, bainídih, ã índihbut Egipto baácboó waícanjeh ma nũmah jwei béjeé. Caanná wã niiját pah bóo ñi jum jwuhúú”, ángel José dih ãt niijíp wut jĩ.

14 Páant ã niijíchah joinít, cheijeh jáanit, Egipto baácna bainídih ã ín bícdih José ãt nũmah jwei béjep wut jĩ. 15 Caán Egipto baácna juibínit, Herodes ã báadh jwuhat pah bóo caánboó ãt jum jwuhup wut jĩ. Páant Jesús ã yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ã daacátji pah ãt yapap wut jĩ: “ ‘Egipto baácboó jumni wã wũúhdih wã bid bojipna caá’, Dios ã niijíp be”, ãt niij daacáp tají.*

Herodes neoná weépdih ã mawat tútat

16 Cúiwádih bohénit bíh namáboó ã jwúub bejat doonádih joinít, Herodesboó búdí ãt íjip wut jĩ. Pánih íjnit, Belén tátchidih moón neoná weépdih, caán tútchi jwéejdih moondíhbut ãt mawat tútat wut jĩ. Cúiwádih bohénit débólih caán cúí ã jwíih jígohtjidih ã naáwáchah joinítji Herodes ã mawíhniiboó chéne jópchi dée ã bíbohtdih ãt jéihyep wut jĩ. Pánih jéihna, chéne jópchi nũmp bíbohnt nihát neoná weépdih ãt mao yohat tútat wut jĩ. 17 Páant ã mawat tútatuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremías ã daacátji pah ãt yapap wut jĩ.

18 “Ramá wãt jumni tátchidih moón búdí ñaacátdih ã joiná caá. Búdí jíghnit, ã ñaac jũñát búdí ã yána caá. Raquel mi jaimená yaádh, judíowã ã weha mána yaádh, ã wehdih ã mao yohochah ennit, búdí ã ñaac jũiná caá. ã weh ã wihcatdih enna, ã jíghat ã yaicán níit”, ãt niij daacáp tají. (Jer 31.15)

Joséwã Egipto baácmanant ã jwúub jũúwát

19 Herodes ã wunat túttimah, Joséwã Egipto baácboó páantjeh ãt jum jwuhup wut jĩ. Pánih jumnit, bíc chei José ã oo júmuchah, Dioíh ángel caandíh jíghnit, nin pah ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ: 20 “Wébít dih mawíhntiji maátaboó ã wun beedáh bejep be. Pánihna, caandíh ã ínjíh Israel baácboó ma nũmah jwúub bejeé, páant mantíh”, ãt niijíp wut jĩ.

* 2:15 Os 11.1

21 Páant ã niiját túttimah, jáanit, wébít dih ã ín biíc dih Israel baácboó át numah jwúub bejep wut yuh jĩ. 22 Obohjeéhtih, Herodes ã buúdát túttimah, ã wúuh Arquelaoboó Judea baác dih moondih át jwúub túut numá maáh waadáp wut jĩ. Páant ã jumat doonádih joinít, José caanná ã jwúub bejat pínahdih át úum jenah joyóp wut jĩ. Pánih úum jenah joinít, ã jwúub oo júmúchah, Dios caandih Judea baácboó át chāwát túutcap wut jĩ. Páant ã chāwát túutcah joinít, Judea baác dih yap bejnit, púú Galilea baácna ít juibínap wut jĩ. 23 Pánihna, caanná juibínitji, Nazaret wāt jumni tútchiboó ít jumap wut jĩ. Caanná ít jumúchah, Dios naáwát dih naóh yapanit ít daacátji pah Jesús át jumap wut jĩ. “ ‘Nazaret tútchidih bóo caá’, cāacwā Dios ã wahnidih ít niijbípna caá”, ít niij daacáp tajĩ.*

3

Juan Daabáni cāacwā dih ã bohéát (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 Dawá jópchi túttimah, Juan Daabáni cāacwā dih daabána át chājap wut jĩ. Judea baác dih múú wihcapboó ã pebhna juibínit dih Dios naáwát dih át bohé jwíhip wut jĩ. 2 Nin pah queéd dih át niij naáwáp wut jĩ: “¡Ni yéj chājat dih cádahnit, túiniboodih ñi túut numá! Nihat baác dih moondih Dios ã maáh jumát dih ã júutat pínah bahnijeh ã jadhna caá”, át niijíp wut jĩ.*

3 Jon jātih Dios naáwát dih naóh yapani Isaiásboó Juan ã bohéát pínahdih nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Múú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohé bípna caá: ‘Jwí Maáh ã júwát pínah jātih ñi yéj chājat dih cádahnit, túiniboodih túut numá, caandih ñi túi páñaá’, ã niijbípna caá”, Isaiás át niij daacáp tajĩ. (Is 40.3)

4 Juaníh yégueh chóo camello wāt jumni nuñáp yoócjñh nóomnit, ít yacni chóo wut jĩ. Áih júyáát tōp momo jiwí chóo tōp wut jĩ. Wúúc joowādih jeémpnit, belo macdihbut ãpĩ déebep wut jĩ.* 5 Jerusalén tútchimant, nihat Judea baác mant, Jordán muj jwéejmantbut dawá caandih joyódih

ípĩ juibínap wut jĩ. 6 Pánih juibínit, ã bohénachah joinít, ít yéj chājat dih Dios dih ípĩ naáwáp wut jĩ. Páant ít naáwáchah joinít, Jordán mujboó Juan queéd dih át daabánap wut jĩ.

7 Dawá fariseowā, saduceowābut daabáát túut dih ít juibínachah ennit, Juan queéd dih nin pah át jíponih niijíp wut jĩ: “¡Maiwā panihnit yeejépwā jumna, peéh chājat pínahdih úum jweíh nitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéj chājat dih ñi cádahícat jíib Dios yeebdih ã peéh chājachah, ñi jéih jweicán níit.* 8 Yéj chājat dih yoobóp dih cádahnit, túiniboodih chājat caá yeebdih náahap. 9 Nin pah ñi niij jenah joicá bojóo: ‘Jon jātih bóo Abraham jwíit judíowā jwí nuó át jumap wut jĩ. Pánihna, ã juméná jumna, Dioíhwā caá jwí jumap’, ñi niij jenah joicá bojóo. Yeebdih nin pah wā niijná caá: Abraham juméná ñi jumúchah yahna, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhnadih túut numá, Abraham juméná pínahdih ã jéih chājna caá. Abraham juméná ñi jumat nin oboh jumni jee dáhna ã nihat pahjeh tigaá.* 10 Nin pah ã jumna caá: Yeéb máa nah panihni ñi jumúchah, Diosboó máa nahdih tib yohni panihni caá ã jumap. Yeejé dahna quehndih tib yoh bojnit, áih náatnadhíbut ã pud yohbípna caá. Tib yoh péanit, caan náhdih, áih náatnadhíbut ã cáo yohbípna caá. Páant ã cáwat pah caandih jepahcannit dih iiguípna ã wahbípna caá.* 11 Wā túttimah júóhni wā chah wēpni caá. Páant ã jumúchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niij jenah joiná caá. Pánihna, ñi yéj chājat dih cádahnit, túiniboodih ñi túut numáchah, yeebdih wā daabána caá. Páant wā daabáát panihni, caánboó yeebdih Túini Espíritu ã wēpat dih búdí ã wūh bípna caá. Caán ã wēpat tuu iigát panihnijñh ñi yéj at dih cáwat pah ã chāj bípna caá, jwúub yéj chājihat dih ñi jenah joicát pínah niijná. 12 Trigo teoni panihni caá. Áih chóonadhí caóh caj péanit, caán tíibna yoobát dihjeh wuh wúúhboó júi yacnit, áih múúboó ã ámh bípna caá. Obohjeéhtih, ã caóh cajni chóonaboodih ã cáo yohbípna caá. Páant ã chājat pah

* 2:23 Mr 1.24; Lc 2.39; Jn 1.45 * 3:2 Mt 4.17; Mr 1.15

* 3:10 Mt 7.19

* 3:4 2R 1.8 * 3:7 Mt 12.34; 23.33 * 3:9 Jn 8.33

wã túttimah jũóhni caandíh jepahnitdih ã táí ʔbbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodíh iiguípna ã wahbipna caá. Caán iigát dedé ã noón dʔbcan niít”, Juan át niijíp wʔt yʔh jĩ.

*Juan Jesúsdi h ã daabáát
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)*

¹³ Túttimah, Jesús Galilea baácboó jumniiji bejnit, Juandih ã daabáát tútat tútat niijná, Jordán mʔjna át dei jʔibínap wʔt jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, daabáíhcan, nin pah Juan caandíh át niij jepahap wʔt jĩ:

—Meémboó chah wēpni jumna, weémboodíh ma daabána áta táí tagaá. Meemdíh daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdi h át niijíp wʔt jĩ.

¹⁵ —Páant niijcánjeh, weemdíh ma daabánaá. Pánih daabánit, Dios áihwādi h ã chājat tútat pahjeh tigaá jwī chājbip. Páant jwī chājachah ennit, cāacwāboó Dios ã wahni wā jumatdih í jéihbipna caá, Jesús át niijíp wʔt jĩ.

—Caán láa bácah, ã túimi nacaá, Juan át niij jepahap wʔt jĩ.

¹⁶ Páant niij jepahnit, Jesúsdi h át daabánap wʔt jĩ. ã daabá péanachah, Jesús mʔjna ñʔhniiji át aab ñʔhʔap wʔt jĩ. Pánih aab ñʔhnitjeh, Jesús ã enechah, jeá át jéweah bejep wʔt jĩ. Páant ã jéweah bejchah, jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jũóhni, caandíh át jʔí jaamáp wʔt jĩ. ¹⁷ Páant ã jʔí jaamáchah, “Nin wā wāúh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant át niijíp wʔt jĩ.*

4

*Nemépwā í maáh Jesúsdi h ã yéejahat
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)*

¹ Páant ã daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdi h mʔú wihcapboó át numah bejep wʔt jĩ, nemépwā í maáh, Satanás, caandíh yeejép ã wʔtat pínah niijná.*

² Caánboó jumna, Diosdi h táí ʔbát tútat niijná, cuarenta yeó jáap át jeémcap wʔt jĩ. Pánih jeémcap, Jesús nʔgúp wʔnna át chājap wʔt jĩ. ³ Páant ã nʔgúp wʔnuchah enna, Satanásboó ã pebhna jʔibínit,

—Meém Dios wāúh jumna, nin jee dáhnadi h ‘Pan dahna ma jumʔú’, ma niijí, át niijíp wʔt yʔh jĩ.

⁴ —Páant wā chājcan niít. Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

‘Jeémát dihjeh pohba í jeéméchah, cāacwāí h caolí h táí booni panihni ã jumcan niít. Íih caolí h táí booni ã jumat pínah niijná, Dios naáwát dih táí joyát caá náahap’, át niij daacáp tají, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdi h át niij jepahap wʔt jĩ.

⁵ Páant ã niij jepahat túttimah, Jerusalén, “Dioí h tútchi”, í niijni tútchina Satanás Jesúsdi h át numah bejep wʔt jĩ. Caanná numah jʔibínit, Dioí h mʔú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdi h át ñʔhat tútup wʔt jĩ. ⁶ Pánih ñʔhat tútuit, nin pah át niij naáwáp wʔt yʔh jĩ:

—Meém Dios wāúh jumna, meemdí h ã wapat pínahdi h jʔutat tútat niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejeé. Davidji nin pah ã niij daacátjidi h ma táí náhninaá:

‘Dios áih ángelwādi h meemdí h ã en dawát tútuitbipna caá. Pánihna, queét meemdí h í jíponih teobipna caá, jee dáhboó míh jí tcha ã bʔug lájcat pínah niijná’, át niij daacáp tají, (Sal 91.11-12)

Satanás Jesúsdi h át niijíp wʔt jĩ.

⁷ —Páant wā chājcan niít. Dios naáwát dih bií h naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

‘Ñi Maáh Dios ã niijátjidi h “¿Yoobópdih niít?” niij jéihíhna, caandí h ñi chājat tútca bojó’, át niij daacáp tají, (Dt 6.16)

Jesús caandí h át niij jepahap wʔt jĩ.

⁸ Páant ã niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdi h Satanás át numah pʔúh laab béjep wʔt jĩ. Caán jeejína pʔúh laáb jʔibínit, nihat cāacwā í jumat yoobó Jesúsdi h át jʔutat wʔt jĩ. Dawá íih bií déedihbat át jʔutat wʔt jĩ. ⁹ Pánih jʔuitnit, nin pah caandí h át niijíp wʔt yʔh jĩ:

—Wā pebh bódi cha caj yoh ñajnit, weemdí h ma weñeé. Páant ma weñechah, nihat nin tútchina ã jumatdihbat meémboodí h wā wāhbipna caá, Jesúsdi h át niijíp wʔt jĩ.

* 3:17 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mr 1.11; Lc 9.35 * 4:1 He 2.18; 4.15

10 —Satanás, weemdih ma cádah bejeé. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

'Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatdih ma jepahaá', át niij daacáp tají, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdih át niij jepahap wut jī.

11 Páant ā niijíchah joinít, Satanás caandih át cádahap wut jī. Páant ā cádahat táttimah, Dioíh ángelwáboó Jesús pebh juibínit, caandih ít teo wáacap wut jī.

Galilea baácdih moondih Jesús ā bohé jwíhat

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 Táttimah, Juandih nemat mūúboó ī nemat doonádih joinít, Jesús Galilea baácna át jwáúb bejep wut jī.* **13** Caanjīh jumnihi Nazaret tátchimant bejnit, Capernaum tátchina át juibínap wut jī. Caán tátchi Galilea ím jwēejdih Zabulón, Neftalí ī jaimenáih baácji jumni tátchi át jumap wut jī. Caanná juibínit, Jesús át jumap wut jī.*

14 Páant ā jumuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin ā daacátji pah Jesús át yapap wut jī:

15 “Zabulón, Neftalí ī jaimenáih baácji, Jordán muj conanaamánt, ím pebh, Galilea wāt jumni baácdih dawá judíowā nihcannit ī jumna caá.

16 Caanjīh moón dupúnapboó jumnit panihnit Diosdih ít jéih jwuhcap taga. Pánih jéihcan, iiguírna bejnit déeji ít jumap taga. Obohjeéhtih, Dios ā wahni, yeh iigát panihni, ā táí chājatdih júutnit, queétdih caandih át jéihyanap taga búca”, Isaías át niij daacáp tají. *(Is 9.1-2)*

17 Caanná jumna, nin pah Jesús át niij naóh bohé jwíhip wut jī: **“Nihat baácdih moondih Dios ā maáh jummatdih ā júutat pínah bahnijeh ā jedhna caá. Pánihna, ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodih ñi táut nūmú”,** át niijíp wut jī.*

Queej júut maonitdih ájeéh Jesús ā bejat tútat

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Táttimah, Galilea ímna dei juibí, púud bejnit, Simón, ā úud Andrésjīh queej júut maona, íh ñuodih ī yoh báhanachah, Jesús

queétdih át enep wut jī. Simónboó Pedro ī niijni át jumap wut jī. Pánih ennit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

19 —Weemdih ñi pej jum jūúwá. Páant ñi jūúwáchah, yeebdih wā bohébična caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwādh ñi bidat pah, cáacwāboodih bidnit, wíh doonádih ñi naóhbična caá, weemdih jepahna, wíhwā ī jummat pínah niijná, át niijíp wut jī.

20 Páant ā niijíchah joinítjeh, íh ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jī.

21 Pánih chibít yúup queétdih numah bejnit, Santiago ā úud Juandihbut Jesús át enep wut jī. Queét ī íp Zebedeo biícđih íh jāj chóodih chúudnit, íh ñuonádih ámhna ít chājap wut jī. Pánih ennit, queét chénewādhbut át bid bojop wut jī, caandih ī pej jummat pínah niijná. **22** Páant ā bid bojochah joiná, queétdih biícđantjeh nihát ī tewatdih, ī ípdihbut cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jī.

Dawá cáacwādh Jesús ā bohéát
(Lc 6.17-19)

23 Pánihna, nihát Galilea baácdih moondih Jesús ā bohénitdih át numah bohé jibip wut jī. Jwiít judíowā jwí míc wáacat mūná jummat pah waadnit, Dios ā maáh jummat táini doonádih át bohénap wut jī. Pánih bohéna, det wūnnitdihbut át boonanap wut jī.* **24** Páant ā chājat doonádih nihát Siria baácdih moonbút ít joyóp wut jī. Pánih joinít, dawá mácah wūnat jumnit, búdí tūbanit, nemép caolih jumnit, wāá wūnat jumnit, jéih wūlícannitdihbut ít úb juibínap wut jī. Nihat ī úb juibínitdih Jesús át boonanap wut jī. **25** Páant ā chājat doonádih joinít, Galilea baácdih moón, Díez Tátchinadih moón, Jerusalén tátchidih moón, Judea baácdih moón, Jordán muj conanaamánt moonbút dawá caandih ít péé bejep wut jī.

5

Jeé ñaj yacapboó ded pah jumnitdih Dios ā wēi enatdih Jesús ā bohéát
(Lc 6.20-23)

* **4:12** Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * **4:13** Jn 2.12 * **4:17** Mt 3.2 * **4:23** Mt 9.35; Mr 1.39

¹ Dawá ã pebh ï juibínachah ennit, jeé ñaj yacapboó púuh laáb juibínit, Jesús caanjih át chúudup wut jī. Páant ã chúuduchah, ã bohénitbut ã pebhna ït juibínap wut jī.

² Páant ï juibínachah ennit, queédih bohéna, nin pah át níj naóh jwíhip wut jī:

³ “Det moh yéejnit panihnit Dios ã teo wáacatdih bidnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queédih ã teo wáacipna caá, Dios ã maáh jumapboó ï túi jumat pínah niijná.

⁴ “Det ï yéejatdih jīgahnit, bita ï yéejatdihbut jīgahnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queédih túi teo wáacnit, ï yéejatdih ã yohochah, ï jīgahat ã yaibípna caá.*

⁵ “Det bitadih yap yohcanjeh teo wáacnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, nin baác jáap ã jumachah, queédih maáta pínah ã waadábipna caá.*

⁶ “Det nuugúp wan babhbíhnit panihnit yoobópdih chājat pínahdih bidnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Dios queédih ã teo wáacipna caá, caandih ï túi jepahat pínah niijná.*

⁷ “Det bitadih jīgah en teo wáacnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Diosbut queédih ã jīgah en teo wáacipna caá.

⁸ “Det Diosdihjeh bidnit, yoobópdih jenah joinítidih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ã teo wáacachah, Diosdih ï enbipna caá.*

⁹ “Det bitadih míc jūihñat túutcan, túi biíc dih chājat túutnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ‘Wā weh caá’, queédih ã niijbípna caá.*

¹⁰ “Det Dios ã náahat pah ï chājat jīb bitaboó queédih yeejép ï chājachah yuhna, caandih cádahcannitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ã teo wáacachah, Dios ã maáh jumapboó ï jumbipna caá.*

¹¹ “Wíhwā ñi jumat jīb bita yeebdih ï jūihñachah, yeejép ï chājachah, ï yee naóh yacachah, yeebdih wēi ennit, wā teo wáacipna caá.* ¹² Dios naáwátidih naóh

yapanitjidih biíc yoobó yeejép ïtát chāj waáwáp tajī. Pánihna, queédih ï chājatji pahjeh bita yeebdihbut yeejép ï chājipna caá. Obohjeéhtih, jeáboó ñi juibínachah, Dios yeebdih búdí ã túi chājipna caá. Páant ã túi chājat pínahdih jéihnit, bita yeebdih yeejép ï chājachah yuhna, ñi túi weñeé”, Jesús queédih át niijíp wut jī.*

Núumni, jiiát panihnit Jesúhwā ï jumat (Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ “Yeéb nin baácboó jumna, núumni panihni ñi jumna caá. Núumnijih ñipí bwiná caá, jeémát ã nuñat pínah niijná. Pánihat pah yeéb wíhwāboó nihat bitajeéh jumna, queédih ñi túi teo wáacna caá, ï túi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwúb buyácan caá. Páant ã buicáh, caandih yohatjeh caá náahap. Pánih yohnidih cáacwā jéihcanjeh, ï wid chāibipna caá. Pánihat dée pah yeéb Diosdih cádahna, bitadih teo wáacat dée wihcan, buicánni núumni panihni ñita jum tagaá.*

¹⁴ “Yeéb nin baácboó jumna, jiiát panihni ñi jumna caá. Chei namáboó ñi jii béjat pah, ñi túi chājachah ennit, bitabut biíc yoobó Dioih namáboó ï jéih bejna caá. Jeejih jumni tútchidih dedé jāhat wihcah, nihat cáacwā ï túi enat pah, yeéb ñi túi chājatdihbut nihat ï túi enna caá.* ¹⁵ Jiiát dahdih jiiñit, pamap dahjih cáacwā ïpí páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandih japboó ïpí jii cáagna caá, nihat muú díitboó jumnit ï túi enat pínah niijná.* ¹⁶ Pánihna, caán japboó cáagni jiiát dah panihni jumna, yeebút bitadih ñi túi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, ñi ïp jeámant bóodih cáacwā ï wēi naóh bípna caá”, queédih Jesús át niijíp wut jī.*

Moisés ã wutatji

¹⁷ “Nindihbut yeebdih wā jéihyaat túutna caá: Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit ï daacátjidihbut yohodih wā jūóhcan beé. Queét ï daacátjidih yoobópdih cáacwā dih jéihyanit, ï niijátji pah biíc yoobó chājat túut niijná, wā jūúwáp be. ¹⁸ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Péeni yeó jáap jātih, Moisés ã wutatji ã buúdcán

* 5:4 Is 57.18; 61.2 * 5:5 Sal 37.11 * 5:6 Pr 9.5; Is 55.1-2 * 5:8 Sal 24.3-4 * 5:9 Pr 12.20 * 5:10 1P 3.14

* 5:11 1P 4.14 * 5:12 2Cr 36.16; Hch 7.52 * 5:13 Mr 9.50; Lc 14.34-35 * 5:14 Jn 8.12; 9.5 * 5:15 Mr 4.21;

Lc 8.16; 11.33 * 5:16 1P 2.12 * 5:18 Lc 16.17

niít. Nihat ã daacátji pah ã yap beedáát pínah jãtíh, nin baác, jeábut ã buudcán niít.*
 19 Ded biíc wutatdih yap yohna, ‘Dedé pínah nihcan caá’, niijní, bitadihbut yap yohat túttni, Dios ã maáh jumapboó oboh jumni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wutatdih túi jepahna, bitadihbut jepahat túttni, Dios ã maáh jumapboó maáh ã jumbipna caá. 20 Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Moisés ã wutatjidi h bohénit, fariseowãbut ‘Dios ã wutatdih jwí túi jepah beedána caá’, niijná yahna, í túi chãjcan caá. Pánihna, Dios ã wutatdih yeébbodíh queét chah túi jepahat caá náahap. Pánih jepahcan, Dios ã maáh jumapboó ñi juibícan niít”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Íjat

(Lc 12.57-59)

21 “Ñi nuowãdih nin pah í niij naóh bohéatjidi h yeébbút ñit joijí tagaá: ‘Cãacwãdih ñi mao yohca bojoó. Ded cãacdi h mao yohnidi h peéh chãjat ã jumbipna caá’, í niijátjidi h ñit joijí tagaá.* 22 Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wã naóhna caá: Ded biíhdi h íjna, cãacdi h mao yohnidi h í peéh chãjat pah, caandíhbut peéh chãjat ã jumbipna caá. Ded biíhdi h jũihna ‘Meém jenah joicánni caá’, ã niijátji júb, peéh chãjat túttnit pebhboó í ub bejbipna caá. ‘Meém yeejépbah caá’, niijní iiguípna bejni pínah ã jumna caá.

23 “Diosdi h weñedi h juibína, sacerdotedi h nuñúpdih ñi mao wãhat tútat pínah jãtíhbitjeh, biíh yeebdíh ã íjatdi h náhnit, nin pah ñi chãjaá: 24 Ñi wũhni pínah nuñúpdih jwej jwũhni t, ã pebhna jwũub bej, ñi míc ámohoó. ‘Páant wã chãjatjidi h wã jĩgahna caá. Chéneji wã jwũub chãjcan niít, páant muntíh. Pánihna, weemdíh ma íj jenah joyátdi h ma cádaahaá’, ñi niijí. Páant ñi míc ámohat túttimah, Dioíh muuná caandíh weñedi h ma jwũub bejeé, buca.

25 “Biíhdi h ma júb buudáát di h bidnit, cãacwãdih peéh chãjat túttni maáh pebhna naóh yacadi h meemdíh ã ub bejchah, ãjeéh íjcanjeh ma bejeé. Peéh chãjat túttni pebhboó ñi juibíat pínah jãtíh, meemdíh

ã naóh yacat pínah niijná, caanjíh ñi míc ámohoó. Páant ñi chãjchah nihna, yeebdíh ãta naóh yac tagaá. Páant ã naóh yacachah joinít, peéh chãjat túttniboó meemdíh nemat muúboó ãta nemat tút tagaá. 26 Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Caán nemat muúboó ñi júb chãj beedáát pah bóo ñi jum jwũhbipna caá. Caán júb chãjat túttnidi h júb chãj péanit, ñi bacbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Bita weha mána jĩh yeejép chãjcat

27 “Ñi nuowãdih nin pah í niij naóh bohéatjidi h yeébbút ñit joijí tagaá: ‘Bita weha mána jĩh yeejép ñi chãjca bojoó’, í niijátjidi h ñit joijí tagaá.* 28 Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wã naóhna caá: Ded yad wili jĩh yeejép chãjcan yahna, caántdi h en ñinahnitjeh, yeejép átát chãj péanap taga. Pánihna, yaddihbut biíc yoobó muntíh ã yapna caá.

29 “Ma jéihyepmant bóo quíbjĩh en ñinahnit, yeejép chãjna, caan dáhdih wãat yohat pah, caán yéj chãjatdi h ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih quíib dahdi h ma wãat yohochah, caan dáhjuh ãta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah dahjĩh iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, en ñinahnit, yeejép chãjatdi h cádahat caá náahap.*

30 “Míih jéihyepmant bóo téihyajĩh yeejép chãjna, caán téihyadi h ma dáuc bóod yohat pah, caán yéj chãjatdi h ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih téihyadi h ma yohochah, caán téihyajeh ãta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajĩh iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, yéj chãjatdi h cádahat caá náahap”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 “Ñi nuowãdih nin pah í niij naóh bohéatjidi h yeébbút ñit joijí tagaá: ‘Yaddih yohíhna, ñi yohat pínah papélahdi h wãhni t, caántdi h ñi jéih yohna caá’, í t niijíp wut yah jĩ.* 32 Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wã naóhna caá: Æjeéh bóli

* 5:21 Ex 20.13; Dt 5.17
 Dt 24.1-4; Mt 19.7; Mr 10.4

* 5:27 Ex 20.14; Dt 5.18

* 5:29 Mt 18.9; Mr 9.47

* 5:30 Mt 18.8; Mr 9.43

* 5:31

biíh newéjĩh yeejép mi chājat jībjuh, newé caántdih ā jéih yohna caá. Páant mi chājcah yuhna, ā yohat túttimah, biíhjih mi jwúb áa jumna, caanjĩh yeejép mita chāj tagaá. Pánihna, det yohnitjih jwúb áa jumna, yeejép ĩ chājna caá”, Jesús āt niijíp wut jĩ.*

Ded pah yoobópdih jwĩ naáwát pínah

33 “Jon jātih moondih nin pah ĩ niij naóh bohéatjidih yeebbát ñit joiij tagaá: ‘ “Dios ā enechah, wā niiját pah wā chājbična caá. Páant wā chājcah, weemdih ā peéh chāja naáh”, niijnít, ñi niiját pahjeh chājat caá náahap’, ĩt niijíp wut jĩ.* 34 Obohjeéhtih, yeebboó ñi niiját pah chājihcan, Dios ā wātjih niijcánjuh, ‘weemdih peéh chājna’, niijná, biíh wātjihjuh ñipĩ niijná caá. Yoobópdih nin pah yeebdih wā naóhna caá: ‘Jeá túini ā jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbična caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yuhna, Dios ā maáh jumapboó ā jumachah, ā wātdih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. 35 ‘Nin baác túini ā jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbična caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yuhna, nin baácđih moondih Dios maáh ā jumachah, ā wātdih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ‘Jerusalén tútchi túini ā jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbična caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, Jerusalén jwĩ Maáh chah wēpni ā ñioni, caandih jwĩ weñat pínah tútchi, oboh jumni tútchi nihcah, biíc yoobó muntih niijná caá ñi chājap.* 36 ‘Wā báadhna, wā niiját pah yoobópdih wā chājbična caá’, ñi niijíchah, biíc yoobó ā túican caá. Diosjuh yeebdih ā jéih báadhdát túutna caá. Caanjéh ñih wáó yoóđđih jéih baabána, ā jéih jwúb eyana caá. Yeéb áihwā jumna, ñih bácahjih niijná yuhna, áih wātjih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. 37 Obohjeéhtih, nin pahjeh ñi niijí: ‘Páant wā chājbična caá’, niij, ‘Páant wā chājcan niít’, ñi niijí. Chah dawá jacna ñi niijíchah, ā túican caá”, Jesús āt niijíp wut jĩ.

Jwĩ peéh chāj jwúb bacat (Lc 6.27-36)

38 “Ñi ñowāđđih nin pah ĩ niij naóh bohéatjidih yeebbát ñit joiij tagaá. ‘Biíh miíh quíib dahđđih ā búuh mawat pahjeh, meembát caandih búuh mao jwúbanaá. Miíh maó doóbhđđih ā daj mawat pahjeh, meembát caandih daj mao jwúbanaá’, ĩt niijíp wut jĩ.* 39 Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdih wā naóhna caá: Meemdih yeejép chājnidih yeejép ma chāj jwúbaca bojó. Ded meemdih ĩjnit, miíh jéihyepmant bóo púo túibđđih ā mawachah, biámantbut ma júutú, mawíhna, ā jwúb mawat pínah niijná.* 40 Biíhboó ded pah ma chājatji jīb meemdih ā naóh yacachah, peéh chājat túutniiboó miíh camisaduh meemdih naóh yacnidih ā wūhat túutuchah, caandih wūhñit, ma đoní jih bóo chóodihbut ma wūhú. 41 Biíhboó áih bií déedih namá tacđđih meemdih ā đuo wáhat túutuchah, meémboó ā juibíat pínahna ma đuo wáhaá. 42 Ded ā náahatđđih meemdih ā wúbúchah, ma wūhú. Biíh meemdih ā wáihichah, caandih ma wayaá”, Jesús āt niijíp wut jĩ.

Jwítdih eníhcannitđđih Jesús ā oyat tútat (Lc 6.27-28,32-36)

43 “Ñi ñowāđđih nin pah ĩ niij naóh bohéatjidih yeebbát ñit joiij tagaá: ‘Ñijeéh jumnitđđih ñi oyoó. Obohjeéhtih, yeebdih eníhcannitđđih eníhcat caá náahap’, ĩt niijíp wut jĩ.* 44 Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdih wā naóhna caá: Yeebdih eníhcannitđđih oinit, ñi túi chājaá. Det yeebdih yeejép ĩ chājachah, Diosđđih ñi wúbú, queéđđih ā túi chājat pínah niijná. 45 Pánih chājna, jwĩ íp jeámant bóo ā weh ñi jumbična caá. Diosboó nihat cáacwāđđih biíc yoobó ā túi chājna caá. Yeejépwāđđih, túinitđđihbut yeó ā túi chāhat túutna caá. Ā wutatđđih jepahnitđđih, jepahcannitđđihbut mah ā buégát túutna caá. Cáacwāđđih biíc yoobó Dios ā túi chājat pah, yeebbát biíc yoobó ñi túi chājaá. 46 Yeebdih oinitđđihjuh ñi oi jwúbanchah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta ĩ wúbát túutni dinerodih wúbhñitboó tūbit

* 5:32 Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11

* 5:33 Lv 19.12; Nm 30.2; Dt 23.21

* 5:35 Sal 48.2; Is 66.1;

Mt 23.22; Stg 5.12 * 5:38 Ex 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21

* 5:39 Lm 3.30 * 5:43 Lv 19.18

yéejnit jumna yuhna, páant ì chājna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíhwāboó nihatdih oinit, biíc yoobó teo wáacat caá náahap. ⁴⁷ Yeéb ñi déewādhjeh míic jwāáhnit, ñi wēi naóh uúbúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit yuhna, biíc yoobó ì chājna caá. Obohjeéhtih, yeébboó nihatdih ñi túi wēi jwāáa. ⁴⁸ Jeámant bóo jwí íip nihatdih túi chājni ā jumat pah, ā weh jumna, biíc yoobó yeebbút nihatdih túi chājnit ñi jumhá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

6

Ded pah caá jwí túi chājat

¹ “Dios táinidih ā chājat túutuchah jepahnit, ‘Ñi enee! Dios ā wutat pah wā túi chājna caá’, bitadih ñi niijcá bojoó. Pánih bita ì wēi enat pínahdhjeh bidna, ì wēi naáwátjeh ñi túi chājat jíib wāát jumna caá. Dios jeámant bóo yeebdíh ā wāhcan niít.*

² “Moh yéejnitdih teo wáacna, bitadih ñi júutca bojoó. Túi chājnit pah jíghonitboó nihat ì wēi enatdih bidna, ded pah ì chājat pah ñi chājca bojoó. Queét namánaboó jumnitdih, jwiít judíowā jwí míic wáacat munnáboó jumnitdihbut ípí wāhna caá, dawá queétdih ennit, ì wēi naáwát pínah niijná. Queétdih ì wēi naáwáchah, ì túi chājatjí jíib dée ì bíohna caá. Diosboó ì túi chājatjí jíib queétdih ā jwáub wāhcan niít.

³ Obohjeéhtih, moh yéejnitdih teo wáacna, biíh ma chéen yoobát ā jumuchah yuhna, caandíh júutcanjeh, ma wāhhá. ⁴ Páant moh yéejnitdih ñi teo wáacachah, cāacwā ì encah yuhna, Diosboó ā enna caá. Pánih enna, caanjéh ñi túi chājatjí jíib yeebdíh ā wāhbiipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Ded pah caá jwí uúbát (Lc 11.2-4)

⁵ “Diosdih uúbhna, túi chājnit pah jíghonitboó nihat ì wēi enatdih bidna, ì uúbát pah yeébboó ñi uúbhca bojoó. Queétboó uúbhna, jwiít judíowā jwí míic wáacat munnáboó, namánaboobút ñuhnit, Diosdih ì uúbhna caá, dawá queétdih ennit, ì wēi naáwát pínah niijná. Páant cāacwā ì wēi enatjeh caá ì uúbát jíib dée.*

⁶ Obohjeéhtih, yeébboó Diosdih uúbát túut niijná, ñíih tólihboó ñi nem waad béjeé. Pánih nem waad béjnit, jwí íip jwí jéih enca naáhdih ñi uúbá. Pánihna, cāacwā ì encah yuhna, jwí íipboó yeebdíh ennit, ā túi joibíipna caá. Pánih joinít, ñi uúbúchah, yeebdíh ā túi teo wáacbiipna caá.

⁷ “ ‘Dawá láa nin jacnajíhjih wā uúbúchah, Dios weemdíh ā túi jepahbiipna caá’, caandíh jéihcannitboó ì niij jenah joiná yuh caá. ⁸ Pánihna, queét ì uúbát pah ñi uúbhca bojoó. Obohjeéhtih, ñi uúbát pínah jātíh, jwí íipboó ded pah ñi náahatdih ā jéihna caá. ⁹ Pánihna, yeébboó nin pah jwí íipdih ñi niij uúbá:

‘Paá, meém jeáboó jumni, chah táini ma jumuchah, meemdíh jwí wēina caá. Ma wut chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá.

¹⁰ Nihat meém maáh ma jummatdih jéihnit, ì jepaha naáh. Ma wutuchah, jeáboó jumnit ì túi jepahat pah, nin baácdih moonbút ì jepaha naáh.

¹¹ Yeó jáap jumat pah jwí jeémát pínahdih ma wāhhá.*

¹² Bita jwiítidih ì yéej chājatdih jwí yohat pah, meembút jwí yéej chājatdih ma yohoó.

¹³ Nemépwā ì maáh jwiítidih ā yéejáihichah, ma teo wáacá, jwí yéej chājat pínah niijná. Páant jwí uúbúchah, meém jwí Maáh chah wēpni jumna, ma jéih jepahna caá. Páant ma jumuchah, yeó jáap jumat pah nihat meemdíh ì wēi naáwát caá náahap. Páant tíi ā jumna hah’,

Diosdih ñi niij uúbá.

¹⁴ “Bitá yeebdíh ì yéej chājatdih ñi yohochah ennit, jwí íip jeáboó jumnitbut yeéb ñi yéej chājatdih ā yohbiipna caá.

¹⁵ Obohjeéhtih, bita yeebdíh ì yéej chājatdih ñi yohcah, jwí íipbut ñi yéej chājatdih ā yohcan niít”, Jesús āt niijíp wut jī.*

Ded pah caá jeémp jwuhcan jwí uúbát

¹⁶ “Diosdih túi uúbát túut niijná, jeémp jwuhcan, jíghonit pah ñi jíghoca bojoó. Páant tigaá túi chājnit pah jíghonitboó ípí chājap. Cāacwā queétdih ì wēi naáwátidih

* 5:48 Lv 11.44-45; 19.2; Dt 18.13 * 6:1 Mt 23.5 * 6:5 Lc 18.10-14 * 6:11 Pr 30.8-9 * 6:15 Mr 11.25-26

bidna, queét ñih móotdih jġahni pah ĩ chājna caá. Páant ĩ chājachah, jeémp jwuhcannit ĩ jummatdih nihát ennit, ‘Queét táinit caá’, ĩ niġ wēina caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá: Cāacwā queétdih ĩ wēi naáwátjeh ĩ jeémp jwuhcat jíib dée ā jumna caá. Diosboó queétdih ā wēi naóhcan niút. Queét ĩ chājat pah ñi chājca bojoó. ¹⁷ Obohjeéhtih, yeéboó jeémp jwuhcan, ñíih móotdih túi chocnit, yeó jáap jummat pah ñi túi míic ámohat pah ñi chājaá. ¹⁸ Yeéb páant ñi chājachah, ñi jeémp jwuhcatdih cāacwā ĩ jéihcah yuhna, jwī ípboó ā jéihbipna caá. Jwī íp, jwī jéih enca naáh, ñijeéh jumnit, jeémp jwuhcanjeh, ñi wúbáchah, ā enbipna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ñi wúbát jíib yeebdíh ā túi chājbiipna caá”, Jesús át niġíip wut jġ.

Jeáboó búdí jíib jumni panihnidih jwī bíbohat
(Lc 12.33-34)

¹⁹ “Nin baácboó jum jwuhna, ‘Wíih pínahjeh caá’, niġ jenah joinít, bíí déedih dawá ñi wub ámohca bojoó. Nin baácboó jumni ā moopáh bejbipna caá. Bíih moópcannidih bitaboó ĩ nūumbípna caá. Pánihna, nin baácđih bóo bíí dée buudní pínahjeh ā jumuchah, caandíh ñi en ñinahca bojoó.* ²⁰ Obohjeéhtih, bíí déedih ñi en ñinahat pah Dios ā weñat pínahdih túi jenah joí chājnit, búdí jíib jumni panihnidih jeáboó ñi bíbohbiipna caá. Caán ñi bíbohniboó ā moópcan niút. Nūumnít ĩ jéih wub bejcan niút. Pánihna, caanná ñi bíbohat pínah ā buudcán niút. ²¹ Dios pebhboó ñíih búdí jíib jumni panihni ā jumuchah jéihnit, Dios ā weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh ñíih búdí jíib jumnidih bíbohnit, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá”, Jesús át niġíip wut jġ.

Ded pah jwī jenah joyátdih jwī chājat
(Lc 11.34-36)

²² “Jiát ā túi yeh iiguíchah, jwī túi jéih enat pah, Dios ā weñat pínahdih túi jenah joinít, táinidih ñi chājbiipna caá. Ded pah ñi jenah joyátdihjeh ñi chājbiipna caá. Táinidih jenah joinít, táinidih ñi chājbiipna caá. ²³ Obohjeéhtih, túicannidih jenah

joinít, yeejépdih ñi chājbiipna caá. Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah, tūbit yeejép ñi chājat ā jumbiipna caá”, Jesús át niġíip wut jġ.

Dinerodih búdí bidna, Diosboodíh ñi jéih bidcat
(Lc 16.13)

²⁴ “Ded Diosdih oini ā weñat pínahdih chājna, tūbit pohba dinerodih ā jenah joicán niút. Obohjeéhtih, ded dinerodihjeh búdí jenah joiníboó Diosboodíh ā oican caá. Dinerojġhjih wēini jumna, Diosboodíh ā náahcan niút. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut bíic yoobó ñi jéih bidcan caá”, Jesús át niġíip wut jġ.

Dios ā wehdih ā túi en dawát
(Lc 12.22-31)

²⁵ “Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínah yéguehnadihbut ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandíh bidat chah Diosjeéh ñi túi jummat pínahboodíh ñi bidíi. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ā wūhbipna caá, ñi túi jummat pínah niġná. ²⁶ Jwébehwāđih ded pah Dios ā en dawátđih ñi jenah joyoó. Queét wápchi wihcan, jeémát ĩ ámohat mūunáđihbut ĩ bíbohcah yuhna, jwī ípboó queétdih túi en daoná, ĩ jeémát pínahdih āpġ wūhna caá. ¡Obohjeéhtih, jwébehwāđih ā oyat chah yeébboodíh Dios ā oina caá! Pánih oinit, yeebdíhbut ā túi en daobípna caá. ²⁷ Nindih ñi túi jenah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáapđih ñi jéih túut nūumcán niút. Pánihna, búdí ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

²⁸ “Ñi dawát pínah yéguehnadihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. Jiáđih bóo cháanadih ñi túi jenah joyoó. Caán cháana behna, ā túi jíghat pínahdih āpġ teocan caá. ²⁹ Pánih teocan yuhna, maáh Salomónji áih táini yégueh chóodih daonít, ā túi jíghat chah cháanaboó ā túi jíghona caá.* ³⁰ Caán cháanadih Diosboó ā túi jíghat túutna caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó buu déedih jum, cheibit déedih ā diib téh bejna caá. Páant ā diib téhechah, cāacwā ĩpġ cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ā jumuchah yuhna,

* 6:19 Stg 5.2-3 * 6:29 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

Dios caán cháanadih túi jíghni ã chãjna caá. Caán cháanadih túini yégueh dée pah ã wãhat chah yeébbodíh Dios yéguehdih ã wãhbipna caá. Pánihna, caandíh búdí jenah joicánjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó. ³¹ Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínahdihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. ³² Diosdih jéihcannitboó bií déedih tabit ípí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, jwí íp jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ded pah yeebdíh jadhdadidih ã jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ã teo wáacat pínahdih ñi túi jenah joyoó. ³³ Bií déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jumadidih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, ãih túini doonádih bitadidih ñi naáwá, queébtat caandíh í jepahat pínah niijná. Páant ñi chãjachah, Diosboó nihat ñi náahatdih ã wãhbipna caá. ³⁴ Cheibit dedé ã yapat pínahdih búdí ñi jenah joicá bojoó. Cheibit yeejép ñi yapachah, Dios yeebdíh ã teo wáacpina caá. Bũ ded pah ñi chãjatdihjeh jenah joyát caá náahap. Biíh yeó jáapdih bóo pínahdih tabit ñi jenah joicá bojoó. Dios yeebdíh en daonít, ã túi teo wáacpina caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.*

7

*“Yeejépwã caá”, bitadidih niíj jãihcat
(Lc 6.37-38,41-42)*

¹ “Meém yeejép caá”, bitadidih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ã niijcán niít. ² Bitadidih ‘Ápí túi chãjcan caá’, ñi niíj enat pah, Diosboó yeebdíhbut biíc yoobó ã niíj enbipna caá.* ³ Nin pah yeéb ñipí chãjna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ã jumachah, caanbítidih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ã jumachah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ã yéej chãjatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ã jumachah yuhna, caandíh ñi encan caá. Caandíh ñi encat pah, búdí yeejép chãjna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chãj? ⁴ Yeebdíh búdí quíib becát panihni ã jumachah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátidih weémboó meemdíh wã póoj yohbipna caá’,

ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chãjnit jumna yuhna, ‘Némé, tabit yeejép chãjna caá ma chãjap. Caandíh ma cádaahaá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chãjnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chãjatdih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chãjatdihjeh ñi jenah joí? ⁵ Páant niijnít, túinit pah jíghnit í chãjat pahjeh mantih yeebbát biíc yoobó ñi chãjna caá. Yeebdíh búdí quíib becát panihnidih ñi jwíih póoj yohat pah, ñi yéej chãjatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi cádahat táttimah, ñi déeíh bainí quíib becát panihnidih túi jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, ã yéej chãjatdih ñi jéih cádahat táutbipna caá.

⁶ “Mũjjiowã panihnit yeejépwã Diosdih náahcannitdih ãih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Páant ñi naáwáchah, caandíh joí íjnit, yeebdíh tabit yeejép íta chãj taga. Momo mũuwã panihnit, í náah chãjnitdih Dioíh túini doonádih ñi naóhca bojoó. Queétdih ñi naáwáchah, joííhcan, búdí jíib jumni jeé tíbnadidih momo mũuwã bepédih í wid chũñat pah, caán túini doonádih íta yoh tagaá”, Jesús át niijíp wat jĩ.

*Diosdih jwíũbúchah, ã jepahat
(Lc 6.31; 11.9-13)*

⁷ “Diosdih uúbhna, ñi uúbh cádahca bojoó. Páant ñi uúbúchah, ded pah ñi uúbátidih Dios yeebdíh ã wãhbipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bíd cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh ã wãhbipna caá. Jēc panihnidih wũmp mao cádahcah, Dios ã wãtbipna caá. ⁸ Det Diosdih túi uúbhnit, í uúbátjidih í bíbohbiipna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwãáhbipna caá. Det í wũmp mawachah joinít, jēc panihnidih Dios queétdih ã wãtbipna caá. Pánihna, yeó jáap jumat pah Diosdih ñi uúbúchah, yeebdíh ã jepahbipna caá.*

⁹ “¿Pan dahdih ñi wũh yeebdíh ã uúbúchah joinít, jee dáhboodíh caandíh ñita wũh taniít? Ñita wũhcan tagaá. ¹⁰ ¿Queejdih ã uúbúchah, bucudih ñita wũh taniít? Ñita wũhcan tagaá. ¹¹ Yeéb yéejnit jumna yuhna, ñi wehdih túinidih ñipí wũhna caá. Pánihna, ñi íp Diosboó yéejcani jumna,

* **6:34** Sal 55.22; 1P 5.7 * **7:2** Mr 4.24 * **7:8** Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13 * **7:11** Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15

táini ñi wāhat chah caandih wābhnditdih ā wāhbipna caá.*

12 “Bita yeebdih ī tui chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadih ñi tui chājaá. Queét yeebdih ī tui chājcah yuhna, yeébbóo queédih ñi tui chājaá. Páant tigaá Moisés ā wātati, Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjibut ā niijíp”, Jesús queédih āt niijíp wut jī.*

*Bainí jēc naáwát
(Lc 13.24)*

13 “Jeáboó bejihna, Diosdih tui jenah joinit, ñi jepahaá. Pánih jepahnit, ā weñat pínahdihjeh ñi chājbipna caá. Pánih chājnit, bainí jēc panihni ā jumuchah yuhna, ā pebhna bejni bainí namádih ñi jéih ñáan bejbipna caá. Obohjeéhtih bádí jēcdih waadnít, bádí namádih ñi bejchah, dedé bawat ā wihcan niit. Páant ā buocah, dawá jenah joicánjeh iiguipna bejni namádih bejna, buadnít ī jumbipna caá. 14 Obohjeéhtih, bainí jēcdih waadná, bainí namáboó ñi ñáan bejchah, tui jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pebhboó yeéb ñi bejihichah, ā buwuchah yuhna, caandih tui jenah joinit jumna, ñi jéih buujábipna caá. Pánih ñáan bejna, Dios pebhboó juibínit, páantjeh ájeéh ñi tui jumbipna caá. Obohjeéhtih, daocánnit tui jenah joinitjeh caán namáboó ī jéih ñáan bejbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

*Cāacwā ded pah ī chājatdih ennit, ded pah ī jummatdih jwī jéihyat
(Lc 6.43-44)*

15 “Ñi tui chāja chaáh. ‘Dios naáwátidih naóh yapani caá’, niij yeenitdih ñi joyáh bojoó. Queét táinit pah jigohna yuhna, ī jenah joyátboó yeejép ā jumuchah, yeebdih ī yéjaíhbipna caá. 16 Queédih beh enat táut niijná, ded pah ī chājatdih ñi tui enee. Yeejép ī chājachah enna, yeejépwā ī jummatdih ñi jéihbipna caá. Ī tui chājachah enna, táinit ī jummatdih ñi jéihbipna caá. Nin pah caá ā jumap: Ded óot nah iguáh pihana āpī quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna āpī quehcan caá. 17 Táini nah táini dahna ā quehna caá. Obohjeéhtih,

yeejép nahboó yeejép dahna ā quehna caá. 18 Táini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut táini dahna āpī quehcan caá. 19 Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, cāacwā ĩpī cáo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chājnitdih Dios ā yohbipna caá.* 20 ‘Dios naáwátidih naóh yapani wā jumna caá’, niij yeenitdih nin pah ñi beh enbipna caá: Ded pah ī chājatdih enna, yeenit ī jummatdih ñi jéihbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

*“Meemdih wā jéihcan caá”, Jesús ā niiját
(Lc 13.25-27)*

21 “Dawá weemdih ‘Maá’, niijnit jumna yuhna, jeáboó ī juibícan niit. Wā ĩp jeáboó jumni ā weñat pínahdih chājnitjeh ā maáh jumapna ī juibícan caá. 22 Péeni yeó jáapnadih wā ĩp ā maáh jumapna waádihnit, dawá weemdih jepahcannitjibut nin pah ī niijbipna yuh caá: ‘Maá, ma wēpatjīh ma naáwátidih jwiit jwī naóh yapanap jī. Ma wēpatjīh nemépwádih jwī bacat táutap jī. Cāacwājeh ī jéih chājca naáhdih ma wēpatjīh jwī chāj jútup jī’, ĩ niijbipna yuh caá. 23 Obohjeéhtih, ‘Yeebdih wā jéihcan caá! Yeejép chājnitjeh ñi jumna caá! Pánih jumnit, wā pebhna ñi waád jūóhca bojoó’, queédih wā niij jepahbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

*Chéne muú teonit naáwát
(Lc 6.47-49)*

24 “Ded wā bohéatdih joí jepahna, muú chāj pooni panihni ā jumna caá. Tui jenah joini jwumáp baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih ā tui dodhdop be. 25 Caán muúdíh ā péaat túttimah, bádí mah jūóh, muj bádí daab bėj, bádí johlitbut ā jūúwáp be. Páant tubit ā johochah yuhna, caán muú numah dodhni jumna, ā áaccap be. 26 Obohjeéhtih, ded wā bohéatdih joiná yuhna, jepahcan, tui jenah joicánni muú chājni panihni caá ā jumap. Caánboó óonjihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ā dodhdop be. 27 Caán muúdíh ā péaat túttimah, mah bádí jūóh, muj daab bėj, bádí johlitbut ā jūúwáp be. Pánih bádí ā

* 7:12 Lc 6.31 * 7:14 Sal 1.6; Pr 4.18-19 * 7:19 Mt 3.10; Lc 3.9 * 7:20 Mt 12.33 * 7:23 Sal 6.8

johochah, caán muú áacna, bádí ã yáanap be”, Jesús át niijíp wut jĩ.

²⁸ Páant ã niij naáwáchah joiná, cáacwã ít joí wáhi bejep wut jĩ. ²⁹ “Caán túi jéihni pah jwiítidih ã niij bohéna caá. Moisés ã wutatjidih bohénit páant ãpĩ niij bohécan caá. Pánih bohéna, caánboó yoobópdihi tiguaá maáh ã jumap”, ít míic niijíp wut jĩ.*

8

Bácah moópniidih ã booaat (Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Páant niij naóh bohé péanit, Jesús jeé ñaj yacapboó cháudniiji ã bohénitdih át numah dei bejep wut jĩ. Á dei bejehah ennit, dawá ájeéh ít péé bejep wut jĩ. ² Páant ã bejehah, bácah moópni jwááhnit, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maá, ma booaíhna, weemdih ma jéih booana caá, Jesúsdihi át niijíp wut jĩ.

³ —**Júu! Wéinit meemdih wã booana caá**, caandih teo jáhanit, át niijíp wut jĩ.

Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã moopát át ñuumáh bejep wut jĩ.

⁴ —**Meemdih wã booaatjidih bitadihi ma naóhca bojoó**. Pánih naóhcan, sacerdotedi-hjeh naáwádihi ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ã ñuumátjidih ma júutú. Moisés ã wutatji pah sacerdotewã ã cáo wáhat pínah niijná, chéne jopwádihi ma wáhuú, Dios meemdih ã booaatjidih ã jéihyat pínah niijná. Túttimah, ma déewájeéh ma jwáub jumachah, ã táibipna caá,* Jesús caandih át wép niijíp wut jĩ.

Soldadowã ã maáhdih teo wáhnidih Jesús ã booaat (Lc 7.1-10)

⁵ Túttimah, Jesús Capernaum tútchina ã juibínachah, Romano cien soldadowã ã maáh ã pebh juibínit, nin pah caandih át niijíp wut jĩ:

⁶ —Maá, weemdih ma teo wáacá. Weemdih teo wáhni bádí wáanna, wáih muúboó ã lajna caá. Áih bácah jwioní ã jumachah, bádí tubanit, ã jéih bejcan caá, Jesúsdihi át niijíp wut jĩ.

⁷ —**Caandih booadih wã bejmi caá**, Jesús caandih át niij jepahap wut jĩ.

⁸⁻⁹ —Obohjeéhtih, Maá, wáih muúná ma bejcah, ã túimi nacaá. Weem cháh wéjni ma jumachah, ‘Wáih muúdihi ma waád júúwá’, niijni dée nihcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdih teo wáhni ã boobipna caá. Wã chah jumnit bita maáta weemdih ã wutna caá. Weembút soldadowádihi wutni caá. Biícdihi ‘Ma bejeé’, wã niijíchah, ápi bejna caá. Biíhdih ‘Ma júúwá’, wã niijíchah, ápi júúhna caá. ‘Nindih ma chájaá’, wã niijíchah, páant ã chájna caá. Weém wutni jumna, meembút wutni ma jumatihi wã jéihna caá. Ma wutat pahjeh weemdih teo wáhni ã boobipna caá, soldadowã ã maáh Jesúsdihi át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ã niijíchah joí wéinit, Jesús ájeéh péenitdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Yoobópdihi yeebdih wã naóhna caá. Nin soldadowã ã maáh judío nihcan yahna, Diosdihi ã túi jenah joiná caá. Caandih teo wáhnidih wã booaat pínahdihi át jéihyep taga. Weemdih caán ã túi jenah joyát pah, ded judío biíc yoobó jenah joinídihi wã en jwáhcan caá.** ¹¹ Yeebdih wã naóhna caá. Péeni láa bita judíowã nihcannit, nihát baácdih moón Diosdihi túi jenah joinít, jeáboó Dios ã maáh jumapna dawá ã juibíbipna caá. Caanná jumnit, Abraham, Isaac, Jacob biícdihi ã jeémpbipna caá.* ¹² Obohjeéhtih, judíowã Dios ã maáh jumapna bejnit déejidih, yeejép dupúnarboó ã wahbipna caá. Caanná ã wáhnitboó bádí jgáhnit, íih maodih ã néeh cháác juibípna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.*

¹³ Páant queétdih niij péanit, soldadowã ã maáhdih nin pah át jwáub niijíp wut jĩ:

—**Míih muúná ma jwáub bejeé. Meemdih teo wáhni booni ã jumna caá. ‘Jesús caandih ã boobipna caá’, ma niij jenah joyát pahjeh ã yapna caá, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.**

Páant ã niijíchahjeh, áih muúboó jumni caandih teo wáhni át boonap wut jĩ.

Pedro cháhdih Jesús ã booaat (Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Páant niij péanit, Jesús ã bohénitdih át jwáub numah bejep wut jĩ, páant mantih.

* 7:29 Mr 1.22; Lc 4.32

* 8:4 Lv 14.1-32

* 8:11 Lc 13.29

* 8:12 Mt 22.13; 25.30; Lc 13.28

Pánih bejna, Pedroih munná juibínit, ít waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Pedro chudh búdí pahat wanna, mi ñajat chóoboó mi ñajachah, Jesús át enep wut jī. ¹⁵ Pánih ennit, miíh téihyadiah ā teo jáhanachahjeh, pahat át dúuchah bejep wut jī. Páant ā dúuchah joinít, caántboó ñah ñahnit, Jesúsdi jeémát mit wuhap wut jī.

*Dawá wunnitdih Jesús ā booaat
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)*

¹⁶ Tōo ñáh jūúwáchah, dawá nemép caolih jumnitdih ī chéenwā Jesús ā jamni muú jóocmant ít ub juibínap wut jī. Páant ī ub juibínachah ennit, Jesús wā ít bac bejep wut jī. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemépwādiā ā bac bejat tútuchahjeh, cāacwāih bācāhmant ít bac bejep wut jī. Bitā túbup chūúhntidihbut Jesús át booa beedānap wut jī. ¹⁷ Páant ā chājachah, Dios naáwátdih naóh yapani Isaías ā niijátji pah át yapap wut jī. “Jwī túbup chūúátdih, jwī wnatdihbut jīgah ennit, át booaanap taga”, Isaías át niij daacáp tajī.*

*Biquína Jesúsdi ih péeíhat
(Lc 9.57-62)*

¹⁸ Dawá Jesús pebh ī juí ñuhuchah ennit, Jesús ā bohénitdih nin pah át niijíp wut jī:

—**Chóbe conanaáboó jwī chúuh bejjīh**, át niijíp wut jī.

¹⁹ Páant niijnít, jēlitna ī dei bejchah, Moisés ā wutatjidih bohéni Jesúsdi hwāáhnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, deyoób ma bejchah, weembát majeéh wā bejmi caá, át niijíp wut jī.

²⁰ —**Jia mujjiowā íih muú pínah ítnadiah ī bíbohna caá. Jwébehwābut íih yécanadiah ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, weémboó ni-hat cāacwā úud jeñé, wíih muujéh pohba wā bíbohcan caá. Pánihna, wājeéh ma jūúwáchah, búdí buwat meemdihbut ā jumbipna caá**, Jesús caandíh át niij jepahap wut jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, biíh jwuh nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, majeéh weembát wā bejmi caá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah jātih wā íp ā wunuchah, áih bācāhdih wā yohat pínah ni-ijná, ‘Ma chāo jwuhúú’, weemdíh ma niijí. *Ā*

* 8:17 Is 53.4

wunuchah yoh péanit, majeéh wā bejbipna caá, át niijíp wut jī.

²² —**Weemdíh náhcannit wunnit panih-nit jamna, queétboó wunnitdih ī yohó naáh. Obohjeéhtih, meémboó wājeéh jamni pínah buu ma jūúwá**, Jesús caandíh át niijíp wut yuh jī.

*Búdí johlit nolihatdihbut ā yayáát
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)*

²³ Páant niij péanit, jēlitboó dei juibínit, búdí jāáj chóodih ā bohénitdih át namah waadáp wut jī. ²⁴ Íimdih ī chúuh bejchah, Jesúsboó át úwah bejep wut jī. Pánihna, íim tac yoób ī buug lājachah pohba, Jesús ā úwat pónih, búdí johlit át jūúwáp wut jī. Páant búdí nolihat ā jumuchah, ít daábíhip wut jī.

²⁵ —*Maá, jwiútdih ma teo wáacá! ¡Daabná caá jwī chājap! Ít niij wucap wut jī.*

²⁶ Páant ī niij wucuchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—**¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh túi jengah joiná, ñita úumcan tagaá**, át niijíp wut jī.

Páant niijnít, ñah ñahnit, johlit, nolihatdihbut jūihnit, **“Ma yayaá”**, át niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, johlit nolihatbut biícmanthjeh át yayáh bejep wut jī. ²⁷ Páant ā yapachah, en wúhi bejnit, queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jī:

—*¿Dedé cāac tigaá nin? Ā naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ā yayáh bejna caá, ít niijíp wut jī.*

Gadara baácđih moón nemép caolih jumnitdih Jesús ā booaat

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Páant ā yapat túttimah, Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jī. Caanná ī chúuh juibínachah, chéne neoná cāac yohopmant Jesúsdi ít jwāáh dei jūúwáp wut jī. Queét nemép caolih jumnit, túbít tac behnit ī jumuchah, caanná cāacwā ípí bejcap wut jī.

²⁹ Pánihna, Jesúsdi hwāáhnit, nin pah ít niij ñaacáp wut jī:

—*¿Meém Dios wúuh, dépanih chājadih jūóh tigaá ma chāj? ¿Dios ā peéh chājat pínah ā judh jwuhuchah yuhna, jātih jwiútdih peéh chājadih jūóhnit beé ma chājap? Ít niijíp wut jī.*

³⁰ Yúúpbít dawá momo múuwā bid jeémpna ít chājap wut jī. ³¹ Pánihna, queédih ennit, nemépwā nin pah Jesúsdih ít níijíp wut jī:

—Jwiít dih bacat túutna, cot múuwā dih ma waadát túutú, ít níijíp wut jī.

³² —**Júu, caán láa bácah ñi bejeé**, Jesús queédih át níijíp wut jī.

Páant ā níijíchahjeh, queét cāacwāih bácahmant bacnit, múuwā dih nemépwā ít waadáp wut jī. Páant í waadáchah, wēpép ñáo dei bej, íimna búg báah bejnit, múuwā ít chíic wun beedáh bejep wut jī.

³³ Páant í yapachah enna, búdí úmnnit, queét múuwā jidih en daonítboó íih tútchina ít ñáo jweí jwúub bejep wut jī. Pánih ñáo jwúub juibínit, múuwā ded pah í yapatjidih, nemép caolih jumnitdihbut ded pah Jesús ā booaatjidih ít naóh peetép wut jī. ³⁴ Páant í naáwáchah joinít, nihat caán tútchidih moón Jesúsdih enedih ít bejep wut jī. Pánih juibínit, caandih náahcan, íih baácmant Jesúswā dih ít jwúub bejat túutap wut jī.

9

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat (Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Páant í jwúub bejat túutachah joinít, íih jááj chóona waadnít, Jesúswā ít jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejnit, Jesús apí juibíni tútchina ít jwúub juibínap wut jī. ² Caanná í juibínachah, caanjíh moón jéih yoocannidih ā ñajat chóojíh Jesús pebhna ít beo juibínap wut jī. “Jesús nindih ā jéih boobipna caá”, ít níj jenah joyóp wut jī. Páant í níj jenah joyátdih jéihnit, jéih yoocannidih nin pah Jesús át níijíp wut jī:

—**Ma weñeé. Ma yéejatdih meemdih wā yohna caá**, át níijíp wut jī.

³ Páant ā níijíchah joinít, biquína Moisés ā wutatjidih bohénit nin pah ít níj jenah joyóp wut yuh jī: “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cāacjeh jumna yuhna, páant níjná, ‘Dios wā jumna caá’, níj yeena caá ā chājap”, ít níj jenah joyóp wut jī. ⁴ Páant í níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús queédih át níijíp wut jī:

* 9:11 Lc 15.1-2

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi jenah joi? ⁵ ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā níijíchah joinít, weemdih jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ñah ñuhnit, ma yáac chāi bejeé’, wā níijíchah, caán ā bejehchah ennit, wā níj át yoobópdi h ā jumatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ⁶ Weém nihat cāacwā úud jeñé, nin baácdih moondih jéih booanít, í yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Pánih tibeé Dios weemdih ā wah deyanap jī, cāacwā í yéejatdih wā yohat pínah níjná. Pánihna, caán wēpatdih wā bíbohatdih yeéb ñi jéihyat pínah níjná, nin pah wā chāj jút bípna caá, át níijíp wut jī.

Páant níj péanit, jéih yoocannidih nin pah át níijíp wut jī:

—**Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh múúboó ma jwúub bejeé**, át níijíp wut jī.

⁷ Páant ā níijíchah joinít, jéih yoocanniji ñah ñuhnit, áih múúboó át jwúub bejep wut jī. ⁸ Páant ā booanachah ennit, cāacwā ít en wáhi bejep wut jī. Pánih en wáhi bejnit, Dios Jesúsdih búdí wēpat ā wāhatdih jéihnit, Diosdih búdí ít wēi naáwáp wut jī.

Jesús Mateodih ā jūúwát túutat (Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Pánih booa péaniji caán múumánt bac bejnit, Jesús ā bohénitdih át jwúub numah jib bejep wut jī. Pánih bejnit, caanmánt júóhnit, weém Mateo pebh í juyáp jī. Romanowā í maáta í úbát túutni dinerodih úbh wáhi wā jumap jī. Pánihna, caán láa wíih tewat tólihboó wā chúudap jī. Caanjíh wā chúudachah ennit, nin pah weemdih Jesús ā níijíp jī:

—**Wájeéh ma péé jūúwá**, ā níijíp jī.

Páant ā níijíchah joinítjeh, ñah ñuhnit, ájeéh wā bejep jī.

¹⁰ Túttimah, Jesúswā dih wíih múúboó numah jeémédih wā bejep jī. Weém páh dawá dinerodih úbh wáhi nitdih, bita “Yeejép wā caá”, í níjnitdihbut wā numah jeémép jī. ¹¹ Páant queét bícdih jwí jeéméchah ennit, biquína fariseowā jwiít Jesús ā bohénitdih nin pah í níj jūihñap jī:

—¿Dépanih tigaá ñíih bohéni dinerodih wáhb wáhnit, yeejép chājnit biícđih ã jeémp? Ì niijíp jĩ.*

12-13 Páant Ì niijíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowāđih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Tubúp chūúhcannit cohnidih ìpĩ bidcan caá. Wánnitjeh caá caandíh Ì bidip. Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jengah joinít, teo wáacni pínahđih ìpĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatđih jīgahnit, wā túut nuámíhna caá’, niij jengah joinít caá teo wáacni pínahđih Ì bidip. ‘Jwiít yeejép wā caá’, niij jengah joinítđihjeh teo wáacadih wā jūúwáp be, Ì yéej chājatđih cáđahnit, táiniboodíh Ì túut nuumát pínah niijná. Dios naáwátđih naóh yapani ã niij daacátjidi yeebđih jéihyat caá náahap. ‘ “Nuñúpwāđih ñi mao cáo wáhatđih weém wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jīgah en teo wáacatđih caá yeebđih wā náah yacap”, Dios ã niijná caá’, át niij daacáp tajĩ.* Caán ded pah ã daacátjidi jéihyat túut niijná, ñi jwáub bohénaá. Caán ã daacátji pah, jīgah ennít, weém cāacwāđih teo wáacadih wā jūúwáp be, ã niijíp jĩ.

*Jeémp jwáhcadih Jesúsđih Ì wáhb joyát
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)*

14 Túttimah, Juan Daabáni ã bohénitboó jwĩ pebh jwinít, nin pah Jesúsđih Ì niij wáhb joyóp jĩ:

—Jwiít Juan ã bohénit, jwĩ nuowā Ì wutat pah jwĩpĩ jeémp jwáhcann caá. Fariseowābut biíc yoobó ìpĩ chājna caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh Ì jeémp? Jesúsđih Ì niijíp jĩ.

15 —Nin pah caá ã jumap: Téihya chéoni ã numah jeémpnit biícđih ã jum jwáhcachah, jīgahcan, ìpĩ táí wēi jeémpna caá. Obohjeéhtih, caán téihya chéonidih bita Ì ub bejat túttimah, jīgahnit, ìta jeémp jwáhcann tagaá. Weém caán téihya chéoni panihni wā jumna caá. Pánihat pah tigaá wā bohénit wájeéh jumna, wēinit, páantjeh Ì jeémpna caá. Obohjeéhtih, bita weemdíh Ì ub bejat túttimah, wā bohénitjeéh wā wihcah, caán láa jīgahnit, Ì jeémp jwáhcann niít, Jesús queétđih ã niijíp jĩ.

16 Pánihna, ded pah jwĩ nuowā Ì wutatđi áih jáap bohéatjĩh fariseowā Ì widíhichah

enna, Jesús queétđih nin pah ã jwáub niij bohénap jĩ: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah wai búudhdat ã náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jiiint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ nuowā Ì naáwátjidi wĩh jáap bohéatjĩh wid naóhcat caá náahap. 17 Pánihat dée, pah jwáhcanni iguĩh macđih nuñúp chóojĩh Ì chājni maa wáhb wáhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguĩh mac pahna, máa wáhb wáhb jéih yáhcann, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tagaá. Pánihna, jáap macđih, jáap wáhb wáhbboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguĩh mac, caandíh yáacni chóobut ã táí jumbipna caá. Pánihat pah, wĩh jáap bohéat jwĩ nuowā Ì naáwátjijĩh wid naóhcat caá náahap”, ã niijíp jĩ.

*Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumđihbut Jesús ã booaat
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

18 Wĩh nuúboó páantjeh jwĩ jumachah, jwiít judíowā jwĩ miíc wáacat nuudíh en daonít Ì maáh ã waád juyáp jĩ. Waád jwinít, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Wā nuám jáantjeh mi wunah bejep be. Obohjeéhtih, caántđih ma teo jáha booaat túut niijná, wájeéh ma jūúwá. Páant ma teo jáhanachah, mi jwáub boobipna caá, Jesúsđih ã niijíp jĩ.

19 Páant ã niijíchah joinít, Jesús wĩh nuúboó jeémp chūdniji, ñah ñáhnit, ájeéh ã bac bejep jĩ. Jwiít ã bohénitbut Ìjeéh jwĩ bejep jĩ. 20-21 Pánih bejnit, namáđih jwĩ bejchah, cāacwā cātíh biíh wili wánnih mit jumap tajĩ. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wánnih, “Jesúh yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit niij jengah joyóp wat jĩ. Páant niij jengah joinít, Jesús táahmant jūóhnit, áih yégueh chóo yapatbitđih mit juí tewep tajĩ. 22 Páant mi juí tewatđih jéihna, tac púud ennít, Jesús caántđih nin pah ã niijíp jĩ:

—Nuumá, ma weñeé. Weemdíh táí jengah joinít, ma boona caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mit boonap tajĩ.

* 9:12-13 Os 6.6; Mt 12.7

23 Tálttimah, jwiít Jesús biícđih maáih munná jwí waád jubínap jĩ. Pánih waád jubínit, chíó póojnitđih, dawá ñaac jainítđihbut jwí enep jĩ. 24 Páant ĩ juñúchah ennit, Jesús queéđih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Yeéb ñi bac bejeé. Mi wuncan caá. Ŝona caá mi chājap**, ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, “Nih yána caá ā chājap”, niijnít, cāacwā caandíh ĩ dehwep jĩ. 25 Pánihna, queét ĩ bac bejat tálttimah, wannih pebhna waad béjnit, miíh téihyadih Jesús át tewep wut jĩ. Páant ā tewečahjeh, boonit, mit ñah ñuhup wut jĩ. 26 Jóocmant ñuhnít caántđih ā booaat doonáđih joinít, caán tatchidih moondíh ĩt naóh peetép tajĩ.

Chénewā jéih encannitđih Jesús ā booaat

27 Caanjĩh jumnitji jwúub jibidih jwí beječah, chénewā jéih encannit neoná jwiítđih pée bejnit, nin pah ĩ niij ej ñaacáp jĩ:

—ĭDavid juma, Dios ā wahni, jwiítđih ma jĩgah eneé! ĩ niijíp jĩ.

28 Páant ĩ niij ej ñaacáchah, jwiít Jesús biícđih biíh muúboó jwí waad béjep jĩ. Páant jwí waad béječah, queét jéih encannitbut ĩ ñuún waád juyúp jĩ. Páant ĩ waád juyúchah ennit, Jesús queéđih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Jwiítđih ā jéih booami nacaá’, ¿weemđih ñi niij jenah joí niit?** ā niijíp jĩ.

—Páant tigaá jwí niij jenah joyóp, caandíh ĩ niij jepahap jĩ.

29 Páant ĩ niij jepahachah joinít, ĩih quíibđih teo jāhanit, nin pah ā niijíp jĩ:

—**Páant ā chājbipna caá’, ñi niij jenah joyát pahjeh tigaá wā chājbip**, ā niijíp jĩ.

30 Páant ā niijíchahjeh, ĩ jéih enep jĩ, buca. Pánih boonit, Jesús nin pah queéđih ā jwúub niijíp jĩ:

—**Weém buutéh yeebđih wā booaatđih bitadih ñi naóhca bojoó**, ā niijíp jĩ.

31 Páant ā niijíchah yuhna, bac bejnit, queéđih ded pah ā booaatjđih nihat pebhboó ĩt naóh peetép tajĩ.

Jéih wéhecannitđih Jesús ā booaat

32 Páant ĩ bac beječah, Jesús pebh nemép jumnidih bita ĩ ñahwat ub waád juyúp jĩ. Caán nemép caandíh át jéih wéheat túutcap

tajĩ. 33 Páant ĩ ub juyúchah ennit, Jesús nemépđih ā bacat túutap jĩ. Páant ā bacat túutachahjeh, jéih wéhecanniji ā jwúub wéhenap jĩ. Caandíh ennit, nihat ĩ en wáhi bejep jĩ.

—ĭNin pah yapatđih nihat jwiít Israel baáđih moón jwípĩ encan jĩ! ĩ míc niijíp jĩ.

34 Obohjeéhtih, fariseowā mácah ĩ míc niij wéhenap jĩ.

—Nemépwā ĩ maáh ā wēpatjĩh caá nemépwāđih ā bacat túutap, ĩ míc niijíp jĩ.*

Jesús cāacwāđih ā jĩgah enat

35 Pánihat tálttimah, nihat botoni tatchina, dahwani tatchinadihbut bohé jibidih bejna, Jesús jwiítđih ā numah bejep jĩ. Tatchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowā jwí míc wáacat munná waadnít, Jesús apĩ bohénap jĩ. Dios ā maáh jummat túini doonáđih naóhnit, nihat caanjĩh moón tubáp chūhñitđihbut apĩ boonap jĩ.*

36 Pánih bejna, dawá cāacwā owejawāđih en daoní wihcat pah yeejép yapnit, moh yeejnit ĩ jumachah ennit, Jesús queéđih bádí át jĩgah enep jĩ.* 37 Pánih jĩgah ennit, jwiít ā bohénitđih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Jóo dajat láa bádí tewat ā jumachah yuhna, teonitboó daocannitjeh ĩ jumna caá. Pánihat pah, túini doonáđih joinít pínah dawá ĩ jumachah yuhna, queéđih naóhñit pínahboó daocannitjeh ĩ jumna caá. 38 Pánihna, túini doonáđih chah dawá bohénitđih ā wahat pínah niijná, Diosđih ñi uúbá**, ā niijíp jĩ.*

10

Jesús doce ā naáwát túutnit pínah ĩ wātna (Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

1 Tálttimah, jwiít doce ā bohénitđih bid bojnit, nemépwāđih bacaat pínah wēpat, nihat wannitđih booaat pínah wēpatđihbut jwiítđih ā wāhup jĩ.

2 Nin caá jwiít Jesús ā bohénit, ā naáwát túutnit pínah jwí wūt: Simón ā jumup jĩ. Caandíh Pedro Jesús ā wūt búudhdup jĩ. Ā úd Andrésbut ā jumup jĩ. Santiago, ā úd Juanjĩhbut ĩ jumup jĩ. Queét chénewā

* 9:34 Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15

* 9:35 Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44

* 9:36 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16;

Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mr 6.34

* 9:38 Lc 10.2

Zebedeo weh ï jumup jï. ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobat jwï jumup jï. Weémboó Romanowã ï maáta ï wábat túutni dinerodih wábh wáhni wã jumup jï. Biíh Santiago, Alfeo wáúhbat ã jumup jï. Tadeo, Lebeo ï niíj wüt búudhnibat ã jumup jï. ⁴ Biíh Simón, Celote wüt jumni poómpdih bóobut ã jumup jï. Judas Iscariote, Jesúsdihi eníhcannitdih dúo wáini pínahbat ã jumup jï.

Jesús doce ã bohénitdih ã wahat
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jwiít doce ã bohénitdih ã wēpatdih wáh, biíh tútchinaboó wahna, ded pah jwï chājat pínahdih nin pah Jesús jwiítidih ã niíj naáwáp jï: “Judíowã nihcannit pebhna ñi bejca bojoó. Samaria baácboobút ñi bejca bojoó. ⁶ Diosdih jéihcannit jumna, búudnít ovejawã panihnit ï jumuchah, judíowã pebhboojéh ñi bejeé. ⁷ ‘Dios maáh ã jummatdih ã júutat pínah bahnijeh ã jedhna caá’, queétdih ñi niíj naáwá. ⁸ Pánih naóhna, bácah moópnit, dawá tubáp chūúhñit, wanah bejnitdihbut ñi booanaá. Nemép caolih jumnitíh bácahmant nemépwādh ñi bacanaá. Páant ñi chājat pínah wēpatdih yeebdíh wã wáhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdíh wã wáhat pah mantih, yeebbút biíc yoobó jíib náahcanjeh cáacwādh ñi teo wáacá.

⁹ “Pánih bejna, dinerodih ñi wé bejca bojoó. ¹⁰ Wáh wáúh, túut nūmát pínah camisa, zapatos wé bejcan, íoh caját nahdihbut ñi wé bejca bojoó. Ñi dawát chóojeh ñi dúo béjeé. Ñi bohénit pínahboó yeebdíh ï nūmah jeémpbipna caá. Ñi dúoní chóo ã moopóchah, queétdih ñi túut nūmát pínah chóodihbut ï wáhbipna caá. Queétdih ñi teo wáacat jíib, páant caá yeebdíh ï chājbipna caá.*

¹¹ “Caán tútchina juibínit, caán tútchidih jum jwahna, yeebdíh wēi jwāáhnitíh mūdhíjeh ñi chāo jwáhuú. ¹² Íih mūná waad béjnit, ‘Dios ã túyat ñijeéh ã jumna náah’, caán mūdhíh moondíh ñi niíj. ¹³ Páant ñi niíjichah, túinit ï jummat jíib, Dios ã túyat íjeéh ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, túicannit ï jumuchah, páant ñi niíjichah yuhna, Dios ã túyat íjeéh ã wihcan

niít. ¹⁴ Yeebdíh náahcan, ï joíhcah, caán mūmánt ñi bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios ã yohat pínahdih júutat túut niíj, ñih zapatosdih too dugnit, caán jumni becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá. Pánihna, caán tútchidih moón yeebdíh ï náahcah, biíc yoobó mantih queétdihbut ñi chāj júutá.* ¹⁵ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Peéh chājni yeó jáapdih Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moondíhbut Dios bádí ã peéh chājbipna caá.* Obohjeéhtih, queétdih ã peéh chājat chah, yeebdíh náahcannitboodíh ã peéh chājbipna caá”, jwiítidih ã niíjip jï.*

Jesúhwādh bita yeejép ï chājat pínah

¹⁶ “¡Weemdíh ñi túi joyoó! Yeéb ovejawã panihnitdih jiwã panihnit pebhboó wã wahna caá. Pánihna, jopwã pah tac behcannit, maiwã pah ñi túi yap náhninaá.* ¹⁷ ¡Ñi túi chāja chaáh! Yeebdíh eníhcannit ñi maátadih ï wáhbipna caá. Jwiít judíowã jwï míc wáacat mūboó waadnít, yeebdíh ï pūbipna caá. ¹⁸ Wíhwã ñi jummat jíib, caán tútchinadih moón ï maáta pebhna, chah wēpnit maáta pebhnabut yeebdíh ï wé bejbipna caá. Caanná ï wé bejchah, queétdih maátadih, judíowã nihcannit maátadihbut wíh túini doonádih ñi naóhbipna caá. ¹⁹ Páant maátadih ï wáhuchah, ‘Ded pah wã niíjít pínahdih wã jéihcan niít’, ñi niíj jenah joicá bojoó. Yeebdíh ï wábh joyóchahjeh, ñi niíjít pínahdih Dios yeebdíh ã jéihyanachah, queétdih jepahna, yeéb ñi jenah joyátjéh ñi jepahcan niít. Dios jwï íp ã jenah joyátidih Túini Espírituboó yeebdíh ã naáwát túutbipna caá.*

²¹ “Caán láa, det wíhwã ï jummat jíib, biíc weh jumna yuhna, maátadih naóh yacnit, ã déedih ã mao yohat túutbipna caá. Í mána ï wehdih, ï wehboó ï mánadihbut ï mao yohat túutbipna caá.* ²² Pánihna, yeéb wíhwã ñi jummat jíib, nihat yeebdíh ï eníhcan niít. Páant ï eníhcah, yeebdíh yeejép ï chājachah yuhna, weemdíh páantjeh ñi cádahcah, yeebdíh wã túi wébbipna caá, wã íp pebhboó

* **10:10** 1Co 9.14; 1Ti 5.18 * **10:14** Hch 13.51 * **10:15** Gn 19.24-28; Mt 11.24 * **10:15** Lc 10.4-12 * **10:16** Lc 10.3 * **10:20** Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15 * **10:21** Mr 13.12; Lc 21.16 * **10:22** Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17

ñi túi jumat pínah niijná.* 23 Wíih túini doonádih ñi naáwát jíib, biíc tátchidih moón yeebdíh í yéej chājachah, biíh tátchina jwei béjnit, caanjíh moondíhbut ñi naáwá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni tátchinadih moondíh ñi naóh beedaát pínah jātih, weém nihat cāacwā úd jeñé nin baácboó wā jwúb dei jóhbiipna caá.

24 “Jáap jéihni caandíh bohéni chah nihcan caá. Biíc yoobó teo wāhnibut ā maáh chah nihcan caá.* 25 ‘Ded pah weemdíh bohénidih ā yapat pah mantíh weemdíhbut ā yapbiipna caá’, jáap jéihnidih niíj jenah joyát caá náahap. Teo wāhnibut ‘Ded pah wā maáhdih ā yapat pah mantíh weemdíhbut ā yapbiipna caá’, niíj jenah joyát caá náahap. Obohjeéhtih, ‘Wā maáh chah jumna, caandíh yeejép ā yapat pah weemboodíh ā yapcan niít’, niíj jenah joicát caá náahap. Weém muú mínah panihni, yeéboó wā pebh moon pánihnit ñi jumna caá. Pánihna, cāacwā weemdíh ‘Beelzebú caá’, niijná, yeéb wíhwādhíhbut biíc yoobó yeejép í niijbípna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jí.*

¿Deddih tigaá úumat náah?
(Lc 12.2-7)

26 “Buu láa cāacwādhíh wíih túini doonádih ñi naáwáchah yuhna, joíhcan, bita í encah, yeebdíh yeejép í chājbiipna caá. Pánih yeejép í bih chājachah yuhna, túttimah nihat í túi jéihbiipna caá. Yeebdíh yeejép chājnitidih ñi úumca bojoó.* 27 Pánihna, buu ded pah yeebdíhjuh wā bohéatdih túttimah dawá cāacwā cātíh úumcanjeh ñi naáwá. 28 Cāacwā yeebdíh maona, ñíih bácahdíhjuh í mao yohna caá. Obohjeéhtih, ñíih caolihdih í jéih maocan caá. Pánihna, det yeebdíh mao yohíhmitidih ñi úumca bojoó. Obohjeéhtih, Diosboodíh caá úumat náahap. Caanjéh tigaá ñíih bácahdíh, ñíih caolihdihbut iiguípna ā jéih yohna caá.

29 “Chéne jwébehwābit bainíbitjeh í jíib jumachah yuhna, biícbitdih Dios ā buudácan caá. Dios ā wutcah, caanbít ā wancan niít. 30 Ñíih waó yoócnadih Dios jenah en beedáni

jumna, ded pah ñi jumatdihbut ā túi jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh ā túi jéih en daoná caá. 31 Jwébehwādhíh ā oyat chah, yeéboodíh ā oina caá. Pánih oinit, ā en dawátidih jéihna, ñi náhni dahwaca bojoó”, Jesús ā niijíp jí.

“Weém Jesúih caá”, úumcanjeh, niiját
(Lc 12.8-9)

32 “ ‘Weém Jesúih caá’, ded bitadih ā niijíchah, weembát caandíh ‘Caán wíih caá’, wā íp jeáboó jumnidih wā niijbípna caá. 33 Obohjeéhtih, ded wíih jumna yuhna, ‘Weém Jesúih nihcan caá’, bitadih ā niijíchah, ‘Caán wíih nihcan caá’, weembát wā ípdih wā niijbípna caá”, Jesús ā niijíp jí.*

Jesús cāacwādhíh chéne poómp ā chājat
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

34 “¿Ded pah tigaá yeéb weemdíh ñi niíj jenah joí? ‘Áih doonádih joinít, nihat cāacwā túi biícidih í jumbiipna caá’, ¿ñi niíj jenah joí niít? Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cāacwā wā bohéatdih í joyát túttimah, biquína wā naáwátidih í túi wéi joyóchah, bitaboó caandíh jepahcan, queétdih í en jaihbiipna caá. 35 Biquína behnit wā naáwátidih í túi joyát jíib í weh queétdih í eníhcan niít. Í chadhna yaádh wā bohéatdih í túi joyát jíib, í weh áana yaádh queétdih í eníhcan niít. 36 Ded weemdíh jepahnidih ā déewā yoobát í eníhbican nacaá.*

37 “Ded weemdíh ā oyat chah ā mánadih, ā wehdih oina, wíih nihcan niít. 38 Pánihna, cruzboó wunna, yeejép wā yapat pínah pah, ded wíih ā jumat jíib yeejép ā yapbiipna caá. Pánih yeejép yapatdih úumnit, jweiná, wíih nihcan niít.* 39 Ded weemdíh túi jenah joicán, bií déedih en ñinahnit, ā náahatdihjuh chājna, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded áih pínahdih jenah joicánjeh, wā weñat pínahdih chājniboó páantjeh wājeéh ā túi jumbiipna caá”, Jesús ā niijíp jí.*

Jwiítidih jíib wāhat panihni
(Mr 9.41)

* 10:24 Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20 * 10:25 Mt 9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 * 10:26 Mr 4.22; Lc 8.17 * 10:33

2Ti 2.12 * 10:36 Mi 7.6 * 10:38 Mt 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24 * 10:39 Mt 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33; Jn 12.25

40 “Det yeéb wíihwādhíh túi náahna, weemdíhbut í náahna caá. Pánihna, weemdíh túi náahni weemdíh wahnidihbut ā náahna caá.* 41 Dios naáwátdih naóh yapani ā tewat jíib Dios caandíh ā túi chājbipna caá. Ā naáwátdih naóh yapani ā jumuchah enna, ded caandíh túi náahna, naóh yapanidih ā túi chājat pah Dios caandíhbut biíc yoobó ā túi chājbipna caá. Ded túini ā jummat jíib, Dios caandíh ā túi chājbipna caá. Túini ā jumuchah ennit, biíhboó caandíh túi náahna, túinidih Dios ā túi chājat pah, caandíh náahnidihbut biíc yoobó ā túi chājbipna caá. 42 Ded wíih moh yéejni ā jumuchah enna, caandíh ā babhbat pínah, bainí mahjeh ā wūhuchah yuhna, ā teo wáacatbit jíib, Dios caandíhbut ā túi chājbipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

11

*Juan Daabáni ā wūbh joyát túutat
(Lc 7.18-35)*

1 Páant jwiít ā bohénitidih ā naóh péaat túttimah, caán baácđih bóo tútchinadih moondíh Jesús āih túini doonádih bohénadih ā bejep jī. Jwiítbut biíh tútchinadih moondíh bohénadih jwī bejep jī. 2 Pánih bejnitji jwī jwúub juyúchah, Jesús ded pah ā chājat doonádih Juan Daabáni nemat muúboó jumni āt joyóp tajī. Pánih joiníji ā bohénitidih Jesús pebhna āt wahap tajī, caandíh í wūbh joí enat pínah niijná. 3 Páant ā wahachah, jwī pebh joinít, nin pah Jesúsđih í niij wūbh joyóp jī:

—Juan jwiítidih nin pah ā niij wūbh joí enat túutatp be: “Wā túttimah biíh ā jūóhbipna caá”, ¿wā niijníji níit meém? ¿Wā niijníji ma nihcah, biíhdih páñat náah níit?” ā niijíp be, Jesúsđih í niijíp jī.

4 Páant í niij wūbh joyóchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij jepahap jī:

—Buu ded pah ñi joyátji, ñi enatjidihbut Juandih nin pah niij naáwádhíh ñi bejeé: 5 ‘Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejcannitjidihbut ā booana beé. Báčah moópnitji, wunah bejnitjidih yah buca ā booana beé.* Moh yéejnitidih ā túi ubat pínah doonádihbut naóhna ā chājap be.* 6 Pánihna,

“Ded weemdíh túi jenah joí cádahcannidih Dios ā wēi enna caá”, Jesús ā niijíp be’, Juandih niij naáwádhíh ñi bejeé, ā niijíp jī.

7 Páant ā niijíchah joinít, Juandih naáwádhíh í jwúub bejep jī. Páant í jwúub bejehchah, Juan ded pah ā jummatdih dawá jwíjeéh péenitdih Jesús nin pah ā niij naáwáp jī: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipí chāj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ā joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó í naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanjeh, yoobópdih āpí naáwáp wut jī. 8 Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh ðeonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh ðeonít maátaíh muúboó ípí jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. 9 Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chāj? Páant tigaá Juan ā jumap. Bitá naóh yapanit chah ā jumna caá. 10 Juan ā jwíih naóh waáwát pínahđih jon jātih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij naóh daacáp tajī:

‘Ā wūádhíh Dios nin pah ā niijíp be: “Ma jātih wā naáwátdih naóh waóhni pínahđih wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, cāacwā í jepahat pínah niijná”, Dios ā niijíp be’, āt niij daacáp tajī. (Mal 3.1)

11 Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ā jumna caá. Obohjeéhtih, páant ā jumuchah yuhna, Dios ā maáh jumapna ded oboh jumniboó Juan chah ā jumbipna caá.

12 “Juan ā bohé jwíih láa buu láana, Dios ā maáh jumapboó dawá í waadát pínahđih búdí í bidna caá. Pánih bidna, Diosđih túi jenah joinít, yeó jáap jummat pah chah dawá waadná caá í chājap. Obohjeéhtih, bitaboó páant í waadátđih íjnit, queétdih í jáhna yah caá. 13 Juan ā jūúwát pínah jātih, nihat Dios naáwátdih naóh yapanitboó daácna, Moisésbut daácna, Dios ā maáh jummat pínahđih ít naóh daacáp tajī. Juanbut caandíhjah muntih ā naóh bohénap be.* 14 ‘Dios ā wahní ā jūúwát pínah jātih, Elías

* 10:40 Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16; Jn 13.20 * 11:5 Is 35.5-6 * 11:5 Is 61.1 * 11:13 Lc 16.16

panihni ã jũóhbipna caá', jon jãtìh ì niijnì tìgaá Juan ã jũmũp. Pãnihna, 'Yoobópdìh tìgaá Juan ì niijnì Elías panihni ã jũmũp', yeebdìh niij jenah joyát caá náahap.* 15 ¡Ded molít jũmna, ã táì joyó naáh!

16 “Bũũ láa moón weemdìh jepahcannit nin pah ñi jũmna caá: Yoahdìh tíohnit wébít pah caá ñi jũmũp. Tíoh chũudnit, nin pah ìpĩ niij míic jũihna caá: 17 ‘Jwĩ pelat pój tìhwichah yũhna, yeéboó ñi búudìhcan beé. Wũnnitdìh jwĩ jũí tìhwichah yũhna, ñi jũí wáaquìhcan beé’, ì niij míic jũihna caá. 18 Páant ì chãjat pah, yeebbát biíc yoobó ñipĩ chãjna caá. Juan Daabáni cãacwãjeéh jeémpan, poonidihbut ãpĩ babhcap jĩ. Páant ã chãjah enna, ‘Nemép caolìh jũmni caá’, niij jũihnit, ã bohéatdìh ñi joíhcap jĩ. 19 Obohjeéhtìh, weém, ni hat cãacwã ùud jeñé, cãacwãjeéh jeémpanit, wãpĩ babhna caá. Páant wã chãjachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpani, babh máihni caá ã jũmũp. Romanowã ì ùúbát táutni núodìh ùúbh wũhnit, yeejép chãjnit biícìdìh ãpĩ pej jũmna caá’, niij jũihnit, weemdìhbut ñi jepahcan caá. Páant niij jũihna, wébít pah caá ñi jũmũp. Obohjeéhtìh, ded pah Dios ã wũtat pah wã táì chãjachah enna, ã jenah joyát yoobópdìh ã jumatdìh ñi jéihbipna caá”, Jesús queétdìh ã niijíp jĩ.

*Bíh tãtchinadìh moón ì jepahcat
(Lc 10.13-15)*

20 Tãttimah, bíh tãtchinadìh moón caandìh ì jepahcatjì jũib, Jesús queétdìh ã jũihũp jĩ. Caán tãtchinadìh moón bíh tãtchina chah Dios ã wẽpatjìh Jesús ã chãj jũutũp yũh jĩ. Páant ã chãj jũutũchah yũhna, ì yéejatdìh ì cádahcap jĩ. Páant ì cádahcatjì jũib nin pah queétdìh ã niij jũihũp jĩ: 21 “¡Corazín tãtchidìh moón yeejép ñi yapbipna caá! ¡Betsaida tãtchidìh moonbát yeejép ñi yapbipna caá! Ñíh tãtchinadìh Dios ã wẽpatjìh búdí wã chãj jũutũp yũh be. Páant ã wẽpatjìh wã chãj jũutũchah enna, Tiro tãtchidìh moón, Sidón tãtchidìh moonbát ì yéejatdìh cádahnit, táiniboodìh ìta táut nũũm tágaá. Jĩgahna dũwát chóo dũonít, ì jĩgahatdìh jũutna, tũũ

jũóhjìh ìta míic waáh tagaá.* 22 Nin pah yoobópdìh yeebdìh wã naóhna caá: Peéh chãjat yeó jáapdìh Dios Tiro tãtchidìh moón, Sidón tãtchidìh moondíhbut ã peéh chãjat chah yeébboodìh búdí ã peéh chãjbipna caá. 23 Yeebbát Capernaum tãtchidìh moón, ‘Jwiít chah jũmnit jwĩ jũmna caá’, ¿ñi míic niij jenah joí niit? Páant niij jenah joiná yũhna, oboh jũmnit ñi jũmbipna caá.* Ñíh tãtchidìh Dios ã wẽpatjìh dawá láa wã chãj jũutũchah yũhna, yeéb weemdìh ñi jepahcap be. Sodoma tãtchidìh Dios ã wẽpatjìh páant wã chãj jũutũchah nihna, caán tãtchidìh moón ì yéejatdìh ìta cádah tagaá. Páant ì cádahachah, caán tãtchi páantjeh ãta jũm tagaá.* 24 Yeebdìh yoobópdìh wã naóhna caá. Peéh chãjat yeó jáapdìh Dios Sodoma tãtchidìh moondíh ã peéh chãjat chah yeébboodìh búdí ã peéh chãjbipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.*

*“Wã pebh ñi choó jũúwũ”, Jesús ã niiját
(Lc 10.21-22)*

25 Caán láa nin pah Jesús jwĩ ípdìh ã niij ùúbũp jĩ: “Paá, meém ni hat baácìdìh moón, ni hat jeádìh moondíhbut ì maáh ma jũmũchah, meemdìh búdí wã wẽina caá. ‘Jwiít táì jéihnit caá’, niijnítìdìh wã bohéatdìh ma beh joyát táutcap be. Obohjeéhtìh, jéih jwũhcannitboodìh mapĩ beh joyána caá. Páant ma chãjachah, ‘Táina caá, Paá’, meemdìh wã niijná caá. 26 Páant tìgaá, Paá, mapĩ wẽi chãjap”, ã niijíp jĩ.

27 Páant niij ùúbh péanit, cãacwãboodìh nin pah Jesús ã niij naáwãp jĩ: “Dios wã íp ni hat ã wẽpat biíc yoobó weemdìhbut ã wũhũp be.* Ded pah wã jumatdìh wã ípjeh caá ã jéihyep. Bíh jéihni wihcan caá. Pãnihna, ded pah wã íp ã jumatdìhbut weemjéh caá wã jéihyep. Det wã ñíonitdìhbut wãpĩ bohéna caá. Jwiítjeh caá caandìh jwĩ jéihyep.* 28 Yeéb ni hat teo wéejnít, chodóp dũonít panihnit wã pebh ñi jũúwũ. Páant ñi jũúwũchah, yeebdìh wã choóat táutbipna caá. 29 Weém biícìdìh táì bejnit, wã naáwãtdìh jenah joinít, ñi wẽi jepahaá. Weém cãacwãdìh jĩgah ennit,

* 11:14 Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mr 9.11-13 * 11:21 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 * 11:23 Is 14.13-15 * 11:23 Gn 19.24-28 * 11:24 Mt 10.15; Lc 10.12 * 11:27 Jn 3.35 * 11:27 Jn 1.18; 10.15

oboh jumni pah queétdih túi teo wáacni wã jumna caá. Páant wã jummatdih en yacnit, wã naáwátdih túi jenah joiná, túi choonít panihnit ñi jumbipna caá.* 30 Pánih choonít jumna, wã weñat pínahdih ñi chãjachah, yeebdíh ã buocan niít. Búdí chodat panihnidih dawát túatcan, ñi buujáca naáhdih yeebdíh wã wutcan niít”, ã niijíp jĩ.

12

Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigodih í úuc jeémát

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

1 Biíh chooát yeó jáapdih Jesús jwiít dih bohé bejna, trigo wáapdih ã numah chóop yap bejep jĩ. Pánih bejna, jwiít ã bohénit nuugúp wanna, trigodih jwĩ úuc jeémép jĩ.* 2 Páant jwĩ úucuchah enna, jwĩjeéh bejnit fariseowã íjnit, Jesús dih nin pah í niij jãihñup jĩ:

—Jwiít dih ma joi jwúhuú. ¿Dépanih tiguaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit í teo? Pánih teona, Dios ã wutatdih yap yohna caá í chãjap, í niijíp jĩ.

3-4 Páant í niijíchah joinít, “Wã bohénit í yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queét fariseowãdih nin pah ã niij bóod chũñup jĩ:

—Davidji ã pej jumnitjĩh nuugúp wanna, Dioíh muná waadnit, sacerdotewã Diosdih í wũhniji pandih ít jeémép wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh í jeémát pínah át jumup wut jĩ. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát túatcap wut jĩ. ¿Davidwã páant í chãjatjidih Dios naáwátdih í daácní núodih ñi bohécannit jĩ? Caán pandih í jeéméchah yuhna, ‘Ñi túi chãjcan beé’, Diosboó át niijcáp wut jĩ. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbut Diosdih í yap yohcan caá.*

5 Nindihbut ñi náhninaá: Dioíh muúboó teonit sacerdotewã jwĩ chooát yeó jáapdih ípĩ choocán caá. Páant í choocán yuhna, Dios ã wutatdih yap yohnit nihcan caá. ¿Páant Moisés ã wutatjidih ñi bohécannit jĩ?*

6 Yeebdíh nin pah niij naóhna caá wã chãjap: Dioíh muúdíh wẽina, caán muúboó teonit í choocáh enna yuhna, ‘Á táina

caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, caán muúdíh ñi weñat chah weémboodíh weñat caá náahap. 7 Dios naáwát nin pah ã niijná caá: ‘Nuñépwãdih mao cáo wũhat wã náahcan caá. Obohjeéhtih, bitaboodíh ñi jĩgah en teo wáacat caá wã náahap’, Dios ã niijná caá.* Páant ã niijátjidih beh joiná nihna, wã bohénitdih ñita jũihcan tagaá. Queét caandíh úuc jeémpna, yap yohna í chãjcan caá. Pániha, queétdih ñi jũihñat ã túican caá. 8 Nihat cáacwã úud jeñé, weemjéh tiguaá chooát yeó jáapdih cáacwã ded pah í chãjat pínahdih wutni wã jumna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

9 Páant niij péa, bejnit, jwĩ míic wáacat muná jwiít dih Jesús ã numah waád juibínap jĩ. 10 Caanjĩh téihya ágahni ã jumup jĩ. Pániha, fariseowãboó Jesús dih naóh yacat túut niijná, caandíh nin pah í niij úubh joyóp jĩ:

—¿Ma jenah joyóchah, jwĩ chooát yeó jáapdih Dios ã booaat túut niít? í niijíp jĩ.

11 —¿Ñíih oveja ítboó ã buug yácachah ennit, ñita jwúub ubcan taniít?*

12 Obohjeéhtih, oveja chah caá cáacboó ã jíb jumup. Pániha, chooát yeó jáapdih yuhna, cáacwãdih Dios ã teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

13 Páant niij péanit, caán téihya ágahnidih nin pah ã niij wutup jĩ:

—Míih téihyadih ma yoo dawwú, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ãih téihyadih ã yoo dawúp jĩ. Páant ã yoo dawúchahjeh, ãih téihya ã túyah bejep jĩ. 14 Páant Jesús ã booanachah ennit, fariseowã í íj bac bejep jĩ. Pánih íj bac bejnit, ded pah Jesús dih í mao yohat túutat túut niijná, ít míic wéhenap wut jĩ.

Jesús ded pah ã jummat pínahdih Isaías ã daacátji

15 Pániha, fariseowã caandíh í mao yohíhatdih jéihna, Jesús jwiít dih biáboó ã numah bejep jĩ. Páant jwĩ bejchah ennit, dawá jwiít dih í péenap jĩ. Páant í péenachah, nihat í ub jũóhñit wunnitdih

* 11:29 Is 30.15; Jer 6.16 * 12:1 Dt 23.25 * 12:3-4 1S 21.1-6; Lv 24.9 * 12:5 Nm 28.9-10 * 12:7 Os 6.6; Mt 9.13 * 12:11 Lc 14.5

Jesús ã booanap jĩ. ¹⁶ Pánih booanit, ded pah ã chãjatdih bitadidh ã naáwát túutcap jĩ. ¹⁷ Queétdih booana, jon jãtuh Isaiás nin pah ã daacátji biíc yoobó ã chãjap jĩ:

¹⁸ “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Nin wã wahni, wã oini, weemdih ã túi teo wãhuchah, búdí wã wëina caá. Caandih Túini Espiritudih wã wãhbipna caá, wã wëpat biíc yoobó caanbát ã bíbohat pínah niijná. Pánih jumnit, yoobópdih wã chãjat doonádih nihát baácdih moonádih ã naóhbipna caá.

¹⁹ Pánih naóhna, míic jũihcan, bitadidh íjican, túinijeh ã naóhbipna caá.

²⁰ Moh yéejnit panihnitdih jũihcanjeh, ã túi teo wáacbipna caá. Bitá jĩgahnitdihbut ã weñabipna caá. Pánih jumna, cáacwã ã míic yéej chãjatdih ámohnit, túinijeh ã chãjat túutbipna caá.

²¹ Æih túini doonádih joinít, nihát baácdih moón caandih ã túi jepahbipna caá. Páant ã túi jepahachah, queétdih ãjeéh ã túi jummat túutbipna caá’, Dios ã niijná caá”, Isaiás át niij daacáp tajĩ. (Is 42.1-4)

“Nemép ã wëpatjĩh Jesús ã booana caá”, ã niiját

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Biíh yeó jáap nemép jumnidih jwĩ pebhna cáacwã ã wã juyáp jĩ. Nemépwã caandih enat túutcan, ãt wéheat túutcap tajĩ. Páant ã wã juyúchah, Jesús caandih ã booanap jĩ. Páant ã booanachahjeh, ennit, ã wéhenap jĩ. ²³ Pánihatdih ennit, nihát ã wáhi bejep jĩ. Pánih wáhinít, “¿Nin David juma, Dios ã wahni, jwĩ maáh pínahna niít?” ã míic niij wãbh joyóp jĩ.

²⁴ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, fariseowãboó nin pah ã niijíp jĩ: “Nihcan caá. Nemépwã ã maáh Beelzebú ã wëpatjĩhjah caá nemépwãdih ã bacanap”, ã míic niijíp jĩ.*

²⁵ Páant ã niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ: “Det biíc baácdih moonjéh yuhna, míic maona, ãta wãh beedáh bej tagaá. Det

tátchidih moón biícwã yuhna, míic maona, queétdih ãta jweí peét bej tagaá. ²⁶ Pánihna, Satanás, nemépwã ã maáh ãihwãdih ã bacanachah, biíc yoobó mantih ãta yap tagaá. ²⁷ Obohjeéhtih, ‘nemépwãdih bacanit, ã maáh ã wëpatjĩh ã wãtna caá’, ã niiját yoobópdih ã jumuchah nihna, ãijeéh jumnitboó ¿déhe ã wëpatjĩh tigaá ípĩ baca? Páant ã bacanachah ennit, ‘Í túi chãjna caá’, ãipĩ niijná caá. Pánihna, weém páant wã bacanachah ennit, ‘Æ túi chãjcan caá’, ã jéih niijcán caá. ²⁸ Dios ã wëpatjĩh nemépwãdih wã bacanachah, Dios ã maáh wëpat ã cãtíh ã jumna caá.

²⁹ “Nin pahbut ã jumna caá: Wëpép newéih maaná ded nuúmíhna yuhna, ã jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandih chéopéanit, ãih bií déedih ã jéih wãbna caá”, Jesús á niijíp jĩ. Páant niijná, nin pah niij naóhna át chãjap wãt jĩ: Nemépwã ã maáh wëpép ã jumuchah yuhna, Jesúsboó caandih chah wëpni jumna, ã jéih yap yohna caá.

³⁰ “Ded wãjeéh teocanni, weemdih en jũihni, nemépwã ã maáhjeéh ã jumna caá. Pánih jumna, weemdih jepahíhnitdih ã wãh yóhna caá ã chãjap.*

³¹⁻³² “Nin pah yoobópdih yeebdih wã naóhna caá: Det yéej chãjna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ã jwãub túut nuumúchah, Dios ã yéejatdih ã yohbipna caá. Det weém nihát cáacwã úud jeñédihbut yeejép wéhenit, ã túut nuumúchah, yeejép ã wéheatjidih Dios ã yohbipna caá. Obohjeéhtih, det Túini Espiritubodih yeejép ã wéhenachah, ã yéejatdih ã yohcan niít. Páant ã yéej chãjatdih quíib buadcán, Dios queétdih ã iiguípna ã wãhbipna caá”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.*

Máa quehe ded pah ã jummat naáwát
(Lc 6.43-45)

³³ “Ded máa nah túini dahna ã quehechah ennit, túini nah ã jummatdih ã jéihna caá. Obohjeéhtih, biíh nah túicanni ã quehechah ennit, caan náh yeejép ã jummatdih ã jéihna caá. Pánihat pah, cáac ded pah ã jummatdih jéihíhna, ã chãjatdih

* 12:24 Mt 9.34; 10.25 * 12:30 Mr 9.40 * 12:31-32 Lc 12.10 * 12:33 Mt 7.20; Lc 6.44 * 12:34 Mt 3.7; 23.33; Lc 3.7

enat caá náahap.* ³⁴ Yeéb maiwã panihnit tãbit yeejépwã jumna, yoobópdiñ ñi wéhecan caá.* Cãacwã ded pah ñ jengah joyát pah biíc yoobó ñpĩ wéhena caá.* ³⁵ Pániñ jumna, ded táí jengah joiní ãpĩ táí wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jengah joiníboó yeejép ãpĩ wéhena caá. ³⁶ Pániñna, Dios ã peéh chãj láa ded yeejép wéhenidih ã peéh chãjbipna caá. ³⁷ Táí wéhenidih ‘Meém táini caá’, Dios ã niijbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodíh ‘Meemdíh peéh chãjat ã náahna caá’, ã niijbipna caá”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih Jesúsdiñ ñ chãj jútut tútut

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Biíh láa mũú diitboó jwĩ jumuchah, biquína fariseowã, Moisés ã wutãtjidih bohénitjĩh waád joinít, nin pah Jesúsdiñ ñ niijíp yah jĩ:

—Bohéni, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih ma chãj jútut, meém Dios ã wahni yoobópdiñ ma jumãtdih jwĩ jéihyat pínah niijná, ñ niijíp jĩ.*

³⁹ Páant ñ niijíchah joinít, Jesús queét maátadiñ nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Yeéb yeejépwã Diosdiñ náahcannit ñi jumna caá. Pániñnit jumna, Dios ã wépatjĩh ñipĩ chãj jútut tútutna yah caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wã chãj jútucan niit. Dios naáwãtdih naóh yapani Jonásjidiñ Dios ã wépat chãjat pah muntih weemdíhbat chãjnit, ã wépat yeebdíh ã jútubipna caá. Páant bóojeh ã wépat jútut ã jumbipna caá.* ⁴⁰ Pániñna, Jonásjidiñ búdí queéj ã jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap ãih wudãh diitboó ãt jumap wut jĩ. Pánihat pah weém nihat cãacwã úud jeñéboó wunnit, jeé íitboó ñ yohãt túttimah, biíc peihcanni yeó jáap caánboó wã jumbipna caá. Pánihat túttimah, wã jwúub boo pud júúwúchah, Jonás ã yapãtjidih náhnit, Dios ã wépatdiñ ñi jéihbipna caá.* ⁴¹ Jonás Nínive tútchidih moonjidiñ Dios queétdih ã peéh chãjat pínah doonãdih ã naáwãchah, ñ yéejãtdih cádahnit, ñt túut nũãm beedép wut jĩ. Pániñna, cãacwãdih ã peéh chãjat yeó jáapdiñ queét

Nínive tútchidih moondíh Dios ã peéh chãjcan niit. Obohjeéhtih, Jonásjĩ chãh caá weém wã jumap. Páant wã jumuchah yahna, yeébboó weemdíh ñi jepahcan caá. Páant ñi jepahcat jíb Dios yeebdíh búdí ã peéh chãjbipna caá.* ⁴² Chóop yapãboó jumni baácdih moón ñ maáh wili maáh Salomón táí jéihni ã jumãt doonãdih joinít, ã naáwãtdih joyát túut niijná, yúupmant mit júúwup wut jĩ. Obohjeéhtih, caán táí jéihni ã jumãt chãh weémboó wã jumna caá. Páant wã jumuchah yahna, yeébboó weemdíh ñi joíhcan caá. Páant ñi joíhcat jíb cãacwãdih ã peéh chãjat yeó jáapdiñ Dios yeebdíh búdí ã peéh chãjbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.*

Bacaniji nemép ded pah ã jwúub waadãt
(Lc 11.24-26)

⁴³ “Nemép ñ bacaniji, mũú wihcapboó jibna, ã jumãt pínah biíh mũú pãnihnidih ã táoh bidna caá. Pãnih bidna yahna, ã jéih bid jãicãn caá. ⁴⁴ Pãnih bid jãicãn, ‘Weemdíh ñ bacaniji mũunã wã jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ã míic niij jengah joiná caá. Páant niij jengah joinít, ã jwúub jui enechah, ãih mũújĩ táí tóodh ámohni pãnihni ã jumna caá. Caán cãacboó ã túut nũãmchá, ãih jéc páantjeh pãã lajni pãnihni ã jumna caá. ⁴⁵ Páant ã jumuchah ennit, nemépboó bita siete ã chéenwã chãh yeejép wutnitdiñ bid wãacnit, queétdih ã nũmah waadná caá. Páant yeejép ñ wutuchah, ñ waadní cãac chãh yeejép chãjni ã jumbipna caá. Pãnihat dée pah yeéb yeejépwãdih ã yapbipna caá”, Jesús cãacwãdih ã niijíp jĩ.

Jesús ã déewã caandíh ñ bidãt
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Páant Jesús queétdih ã naáwãt pónih, caandíh míic wéheat túut niijná, ã ín ã úudwã biícdih jóocmant ñt juyúp wut jĩ. ⁴⁷ Páant ñ juyúchah ennit, jwĩjéeh jumni Jesúsdiñ nin pah ã niijíp jĩ:

—¡Ma eneeé! Meemdíh míic wéheat túut niijná, ma ín ma úudwã biícdih jóocmant ñ pãina caá, ã niijíp jĩ.

⁴⁸ —Ma niiját táina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wã ín? ¿Det tigaá wã úudwã? ã niijíp jĩ.

* 12:34 Mt 15.18; Lc 6.45 * 12:38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16 * 12:39 Mt 16.4; Mr 8.12 * 12:40 Jon 1.17

* 12:41 Jon 3.5 * 12:42 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12

49 Páant niijnít, jwiít ã bohénitdih jáutnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Nit caá wã ín, wã úudwã panihnit.

50 Det wã íp Dios ã náahat pah chãjnitjeh wã úud, wã jwan, wã ín panihnit í jumna caá, ã niijíp jĩ.

13

*Waáh momni naáwát
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)*

1 Caán yeó jáapjeh muntih Jesús múú diitboó jumniiji ã bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, ím jwëejna jwiít dih ã numah dei bejep jĩ. Pánih dei bej, caanná jaibínit, jwí chúudap jĩ. 2 Páant jwí chúudachah ennit, dawá cãacwã ã pebh míc wáac juyúchah, búdí jááj chóodih waadnít, ã chúudap jĩ. Jwiítboó bita biíc dih jwí ñuhap jĩ.* 3 ã jengah joyátjĩh queétdih bohéna, nin pah ã niij naáwáp jĩ:

“Biíc newé, waáh momodih ã bejep be. 4 Páant ã waáh bojochah, biquí tíbna namádih ã buug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh júóhnt, jwébehwã caán tíbnadh í jeémp beedánap be. 5 Biíh tíbna jeejĩh yewéni baác jumapboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ã chíih júúwáp yuh be. 6 Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ã chãhachah, ñeh bainíjeh jumna, ã diib téhah bejep be. 7 Biíh tíbna nemép óot cãtíh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ã chíih yap bejchah, momniboó mánahnit, ã wunah bejep be. 8 Obohjeéhtih, biíh tíbna túini baáboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ã túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadh cien tíbna, biíh wawánadh sesenta tíbna, biíh wawánadh treinta tíbna ã jumap be. 9 ¡Ded molít jumna, ã túi joyó naáh!” queétdih ã niijíp jĩ.

*Ã bohénit beh joicán, Jesús dih í wúbh joyát
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)*

10 Páant ã niiját táttimah, jwiít ã bohénit ã bohéatdih beh joicán, ã pebhna jaibínit, nin pah jwí niij wúbh joyóp jĩ:

—¿Dépanih tigaá cãacwãdih bohéna, ma jengah joiní naáwátjĩhjah mapí bohé? jwí niijíp jĩ.

11 Páant jwí niijíchah joinít, Jesús nin pah jwiít dih ã niij jepahap jĩ:

—Dios jwí maáh yoobát jumna, nihát cãacwãdih ã teo wáacat pínah dooná, jwí déewã jon játih moondíh ã jéihya jwuhca naáh doonádih buu yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyaat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadh páantjeh ã jéihya jwuhcan caá. 12 Det caán doonádih túi joinít dih chah ã jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, det túi joicánnitboodíh bainí í jéihyatdih ã dúuc wáyat pah ã chãjbipna caá.*

13 Cãacwã quíib wihcannit dée, ded pah í enatdih í beh encan caá. Molít wihcannit dée, í joiná yuhna, í jéih beh joicán caá. Páant í jumadnih jéihna, wã jengah joiní naáwátjĩhjah queétdih wã bohéna caá. 14 Jon játih Isaías ã daacátji pah caá í jumap.

‘Nin pah caá Dios ã niijíp: “Wã naáwát dih maatápdih joiná yuhna, caandíh ñi beh joicán níit. Ded pah wã chãjatdih enna yuhna, ñi beh encan níit.

15 Ded pah wã naáwát, wã chãjatdihbut jéihíhcannitjeh ñi jumna caá. Pánih jumnit, weemdíh joíhcan, ñih molít dih ñi nem teona caá. Wã chãjatdih eníhcan, ñi quíib ñona caá. Páant ñi chãjcan nihna, túi enna, túi joiná, túi beh joinít ñita jum tagaá. Pánih túi beh joinít jumna, túut numnít, weemdíh ñita bid tagaá. Páant weemdíh ñi bidichah, ñi yéejatdih yohnit, yeéb iiguípna ñi bejat déedih wãta túi ub tagaá”, Dios ã niijná caá’, Isaías át niij daacáp tajĩ. (Is 6.9-10)

16 “Obohjeéhtih, yeéb wã bohénitboó jéihíhnt jumna, ennit, ñi beh enna caá. Joinít, ñi beh joiná caá. Páant ñi jumachah, Dios yeebdíh ã wëi enna caá. 17 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Buu ñi enatdih jon játih moón Dioíhwã, Dios naáwát dih naóh yapanitbut búdí eníhna yuhna, í encap jĩ. Buu ñi joyát dihbut búdí joíhna yuhna, í joicáp jĩ”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

*Waáh momni naáwát dih Jesús ã beh joyát
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)*

* 13:2 Lc 5.1-3 * 13:12 Mt 25.29; Mr 4.25; Lc 8.18; 19.26

* 13:17 Lc 10.23-24

18 “Waáh momni naáwátdih beh joyát túut niijná, nindih wã naáwáchah, ñi túi joyoó. 19 Wíih túini dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít namáboó bueg ñájni panihni í jumna caá. Caandíh joiná yuhna, beh joicán, í jepahcan caá. Pánihna, caandíh í joyát túttimahbitjeh, nemépboó jãóhnit, jwébehwã caán tíbnadih í jeémát pahjeh, queét í joyátjidih ã quíib buudána caá. 20 Bitá joinítboó, jeejéh yewéni baácdih bueg ñájni panihni í jumna caá. Caandíh joinít, búdí í wēi jwuhna yuh caá. 21 Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni í jumna caá. Pánihna, yeejép ã yapachah, wíihwã í jummat jíib bitá queétdih í yéej chãjachah, waícanjeh wíih túini doonádih í cádahna caá. 22 Bitá joinítboó nemép óotna cãtíh bueg ñájni panihni í jumna caá. Caandíh joinít, í jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, nin baácdih bóodih búdí jenah joinít, bií déedihbut búdí í bidna caá. Páant í jenah joyóchah, í joiní túini dooná pácahi panihni íih caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, túiniboodíh í jéih chãjcan caá. 23 Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonádih joinít, túini baácboó bueg ñájni panihni í jumna caá. Caandíh joiná, túi beh joinít, í túi jepahna caá. Pánih jepahnit jumna, Dios ã náahat pahjeh í túi chãjna caá. Biquína, cien tíbna ã quehat pah, chah túini yoobát í chãjna caá. Bitá, sesenta tíbna ã quehat pah, túini í chãjna caá. Bitaboó, treinta tíbna ã quehat pah, ñamp túini í chãjna caá”, Jesús jwiútdih ã niijíp jĩ.

Trigo cãtíh yeejép yílip ã chíihat naáwát

24 “Dios ã maáh jummat nin pah ã jumna caá: Wápchi mínah ãih wápchiboó trigodih ã momop yuh be. 25 Obohjeéhtih, caán, nihát ãjeéh moonbút í ãwat pónih, caandíh eníhcanniboó ãih wápchina joinít, ã momatjhi cãtíh yeejép yílipdih ã momop be. Mom péanit, ã bejep be. 26 Túttimah, trigo chíihnit, ã jáap quehe jãúwáchah, yeejép yílip ã jummatdihbut teo wãhnit í enep be. 27 Pánih ennit, wápchi mínah pebhna jaibínit, nin pah í niij wãbh joyóop be: ‘¿Maá, trigodihjeh ma momochah yuhna, dépanih tiguaá míih wápchidih yeejép yílipbut ã chíih?’ í niijíp be. 28 ‘Weemdíh eníhcanni caandíh át

momop taga’, ã niij jepahap be. ‘¿Caán jãoni yílipdih jwí wui yóh jíih?’ í niij wãbh joyóop be. 29 ‘Ñi wui yóhca bojoó. Caandíh wuiná, trigodihbut ñita wui yóh tagaá. 30 Trigo yílip biúcdih ã beh jwuhna naáh. Caán trigo ã behechah, yeebdíh nin pah wã niijbípná caá: “Yeejép yílipdih ñi jwíih wuyúá. Pánih wui, nah chéop péanit, caandíh ñi cáo yohoó. Pánih cáo péanit, trigoboodíh ñi bóod wubúá. Pánih bóod wub beedánit, caandíh wã ámohat munná ñi ámohoó”, wã niijbípná caá’, caandíh teo wãhntidih wápchi mínah ã niijíp be”, Jesús ã niijíp jĩ.

*Mostaza tíb naáwát
(Mr 4.32; Lc 13.18-19)*

31-32 “Dios ã maáh jummat nin pahbut ã jumna caá: Mostaza tíb cão tíbih pah bóo ã jumna caá. Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh í momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, ãih cãcanaboó dawá jwébehwã ípí jaamná caá. Pánihat pah tiguaá Dios ã maáh jummat. Áihwã daocánnit jwíih jumnitjhi, túttimah í dao béjbipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

*Pan paááni naáwát
(Lc 13.20-21)*

33 “Dios ã maáh jummat pan paááni panihni ã jumna caá. Pandíh chãjína, yad wili trigo ojdih pamapdih yacnit, mahjíh wid, caandíh paááni pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihát mi widniji ã túi paabípná caá. Pánihat pah tiguaá Dios ã maáh jummat doonádih joinít, cãacwã í túut ñuumbípná caá. Queét joinítboó bitadih í jwúub naáwáchah, dawá joinít, queétdihbut í túut ñuumbípná caá”, Jesús jwiútdih ã niijíp jĩ.

*Jesús ã jenah joiní naáwátñajíh
cãacwãdih ã bohéat
(Mr 4.32-34)*

34 Cãacwãdih bohéna, ã jenah joiní naáwátjíhjesús ãpí bohénap jĩ. 35 Pánih bohéna, Dios naáwátdih naóh yapani nin ã daacátjhi pahjeh biú yooobó ãpí bohénap jĩ: “Nin pah Dios ã niijná caá: ‘Wã jenah joiní naáwátjíh wã bohébipna caá. Nin baácdih wã chãjat túttimah, cãacwãdih wã naóh jwuhca naáhdih

wā naóhbipna caá', ã niijná caá", ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 78.2)

Trigo cãtĩh yeejép yĩlip naáwãtdih ã beh joyáát

³⁶ Pãnih naóh péanit, jãáj chóodih chũndniji aáb jũóhñit, caandih joinít dih "Jwĩ bejna caá", niijnít, mũnã Jesús jwiít dih ã nũmah jwũub aab béjep jĩ. Pãnih mũnã aáb jũibínit, jwiít caandih nin pah jwĩ niijíp jĩ.

—Trigo cãtĩh yeejép yĩlip chíihat naáwãtjĩh ma bohénachah, jwĩ beh joicán beé. Pãnihna, jwiít dih ma jéihya naáwã, jwĩ niijíp jĩ.

³⁷ Pãant jwĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Weém, nihat cãacwã úud jeñé, wápchi mínah panihni caá. Weém Dios ã wahni jumna, trigodih momni panihni wã jumna caá. ³⁸ Nin baác wápchi panihni, Diosdih jepahnit trigo panihnit ã jumna caá. Obohjeéhtih, nemépwã ã maáhdih jepahnitboó trigo cãtĩh chíihni yeejép yĩlip panihni ã jumna caá. ³⁹ Nemépwã ã maáh wápchi mínahdih eníhcanni yeejép yĩlipdih momni panihni caá. Caán trigo ã behechah, ã bóod ub láa, péeni yeó jáap panihni caá. Ángelwã caán trigodih yeejép yĩlipdihbut bóod ubnit panihnit ã jumna caá. ⁴⁰ Trigodih ubnit, yeejép yĩlipboodih ã wuí cáwat pah péeni yeó jáapdih nemépihwãdih iiguípboó ã yohbipna caá. ⁴¹ Weém nihat cãacwã úud jeñé, wĩih ángelwãdih nin baácboó wã wahbipna caá, wĩih cãacwã cãtĩh yeejép chãjnit, yéj chãjat tũtñitdihbut ã ub bejat pínah niijná. ⁴² Pãnih ub bejnit, queétdih iiguípboó ã yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jĩgahnit, queétjeh ã míic néeh chãác jũibípna caá. ⁴³ Dioíhwãboó jwĩ íip Dios bíicdih ã maáh jumapboó ã jumbipna caá. Caanjĩh jumna, yeo páh táí yeh iigní panihnit, maáta ã jumbipna caá. *₁Ded molít jumna, ã táí joyó naáh! Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Búdí jíb jumnidih bihni naáwãt

⁴⁴ "Dios ã maáh jummat wápchiboó búdí jíb jumnidih ã baad bíhñiji panihni ã jumna caá. Bíic newé caán wápchi mínahdih teo wãhna, caán búdí jíb jumnidih bid jwinít, búdí wẽina, ã jwũub bihip be, páant

muntih. Pãnihna, caandih búdí náahna, ãih bíí déedih jíb chãj beedánit, caán jíb jĩh wápchidih ã jíb chãjap be. 'Bũ caán wápchi wĩih ã jumachah, caánboó wã bid jwiníjibut wĩihjeh ã jumna caá', wẽinit, ã míic niijíp be. Dios ã maáh jumapboó ã waadát pínah caán búdí jíb jumni panihni ã jumna caá", Jesús ã niijíp jĩ.

Búdí jíb jumni perla wãt jumni naáwãt

⁴⁵ "Dios ã maáh jummat nin panihnit ã jumna caá. Búdí jíb jumni jeé tíib dée perlas wãt jumni tíibnadih jíb chãjñiboó chah jíb jumni perlas tíibnadih nihat pehbboó ã bid bejep be. ⁴⁶ Chah búdí jíb jumni tíibdih bid jwinít, caandih jíb chãjĩhna, nihat ãih bíí déedih jíb chãj wãhdih ã bejep be. Pãnih jíb chãj wãh beedánit, caán búdí jíb jumni tíibdih ã jíb chãjap be. Caán tíibdih búdí ã náahat pah, Dios ã maáh jumapboó waadát pínahdih chah bidat caá náahap", Jesús ã niijíp jĩ.

Ñũó naáwãt

⁴⁷ "Dios ã maáh jummat nin pahbut ã jumna caá. Cãacwã queejwãdih jũut maona, ñũodih ã yoh báahanachah, queejwã jummat yoobó ípĩ chũúhna caá. ⁴⁸ Pãant dawã ã chũúchah, nihat queejwãdih íim jwẽejna ub ñãan jũibínit, táinitdihjeh ã ñíona caá. Pãnih ñíonit, ãih wãhnaboó ípĩ mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémca naáhwãboodih ípĩ yohna caá. ⁴⁹⁻⁵⁰ Pãnihat pah, péeni yeó jáapdih ángelwãboó cãacwãdih ã ñíobipna caá. Yeejép wãdih ñíonit, iiguípna ã yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jĩgahnit, queétjeh ã míic néeh chãác jũibípna caá", Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Mãa bohéát, jáap bohéát

⁵¹ Pãant niij péanit, Jesús jwiít dih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Butéh wã bohéatdih ã beh joinít beé? ã niijíp jĩ.

—Jwĩ beh joiná beé, caandih jwĩ niij jepahap jĩ.

⁵² Pãant jwĩ niij jepahachah joinít, jwiít dih nin pah ã jwũub niij naáwãp jĩ:

—Det Moisés ã wutatjidih bohénit Dios ã maáh jummatdihbut bohéna, máadih, jáapdihbut cãacwãdih ã jéih bohéna caá.

* 13:43 Dn 12.3

Queét bohénit muú mínah panihnit caá ï jumap. Caán, bitadiah teo wáacat túut niijná, áih muúdíh jumni táinidih ub bacanit, jáapdih, máadihbut queétdih ã jéih wáhna caá, Jesús jwiítdih ã niijíp jĩ.

*Nazaret tútchiboó ï bejat
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)*

⁵³ Páant ã jenah joiní naáwátnejĩh bohé péanit, Jesús jwiítdih ã numah bejep jĩ. ⁵⁴ Pánih bejnit, ã behni tútchina jwĩ jubínap jĩ. Caanná jubínit, jwiít judíowã jwĩ míic wáacat muúná waadnít, caanjĩh jumnitdih ã bohénap jĩ. Páant ã bohénachah joiná, joí wáhi bejnit, nin pah ï míic niij joyóp jĩ:

—¿Dedmant tigaá nin bohéatdih át joí? ¿Dépanih tigaá ã túi jéih beedá? Dios ã wēpatjĩh jwiít cáacwã jwĩ chãjca naáhdih ãpĩ chãjna caá. ⁵⁵ ¿Nin máa teoni wúúh nihcan niít? ¿Á íin María nihcan niít? ¿Santiago, José, Simón, Judas, ã úudwã nihcan niít? ⁵⁶ ¿Yad jupana yaádh nin tútchidih jwĩjeéh jumnit nihcan niít? Pánihna, jwiít jwĩ jumat pahjeh jumni tigaá ã jumap. ¿Pánih jumna yuhna, nin bohéatdih dee tigaá át joí? ï niijíp jĩ.

⁵⁷ Páant niij jenah joinít, íjna, caandih ï náahcap jĩ. Páant ï náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús ã niijíp jĩ:

—**Dios naáwátidih naóh yapanidih bita ïpĩ wēi joiná caá. Páant ï wēi joyóchah yuhna, áih tútchidih moón, ã déewãboó caandih ïpĩ joíhcan caá. Pánihna, ninjĩh wã behechah ennitji, weemdih ñi joíhcan caá, ã niijíp jĩ.***

⁵⁸ Caandih ï joíhcah enna, caán tútchidih Dios ã wēpatjĩh daocánni láajeh Jesús ã chãj jútup jĩ.

14

*Juan Daabáni ã wunat
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)*

¹ Caán láa Herodes, Galilea baácdih moón ï maáh, Jesús ded pah ã chãjat doonádih át joyóp wut jĩ. ² Pánih joinít, caandih teo wáhnitdih nin pah át niijíp wut yuh jĩ: “Wã maoniji Juan Daabáni át jwúub boo pud júóh tagaá. Pánih jwúub booni jumna, jwiít cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih át chãjap

taga”, át niijíp wut jĩ. Jesúsdi “Juan tigaá”, át niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

³⁻⁵ Juandih ã mao yohat tútat pínah jãtjih, Herodes ã úud Felipe áadih át bíbohó wut jĩ. Páant ã chãjat doonádih joiná, Juan Daabáni Herodesdih nin pah át niij jũihũap wut jĩ: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wutadidih yap yohna caá ma chãjap”, át niijíp wut jĩ.*

Páant ã niiját jíb Herodes caandih át mao yohíhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “ ‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani ã jumna caá’, judíowã ï niij jenah joiná caá. Pánihna, caandih wã mao yohat tútuchah, queét weemdih ïta íj tagaá”, niij jenah joinít, queétdih át úumap wut jĩ. Pánih úumna, Juandih mao yohcanjeh, caandih teonit, chéwat tútnit, nemat muúboó át nemat tútup wut jĩ. Yad Herodías mi wutuchah joinít, páant át chãjap wut jĩ.*

⁶ Pánihat túttimah, Herodes ã cáac jumni yeó jáapjidih náhnit, numah jeémát át chãjap wut jĩ. Pánih chãjnit, caanjĩh jumnit ï enechah, ã aá nuám mit eo jútup wut jĩ. Páant mi eo jútuchah enna, Herodesboó búdí át weñep wut jĩ. Pánih wēinit, caántdih nin pah át niijíp wut jĩ:

⁷ —Dios ã enechah, meemdih yoobópdih wã naóhna caá. Dedé ma náahatdih weemdih ma wúbúchah, meemdih wã wúhbipna caá, caántdih át niijíp wut jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, mi íin ded pah mi niiját tútat pahjeh Herodesdih mit jepahap wut jĩ.

—Juan Daabáni wao dáhdih dúuc bóodat tútú. Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, weemdih ma wúhuá, caán ã wunatdih wã jéihyat pínah niijná, mit niijíp wut jĩ.

⁹ Páant mi niijíchah joinít, Herodes búdí át jĩgahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, caanjĩh míic wáacnitdih tícnit, “Meemdih wã wúhcan niít”, caántdih át jéih niijcáp wut jĩ. ¹⁰ Pánihna, Juaníh wao dáhdih át dúuc bóodat tútup wut jĩ, buca. ¹¹ Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, ït ub júúwáp wut jĩ. Pánih ub júóhnit, Herodías nuúmdih ï wúhuchah, caántboó mi íindih mit teo yapanap wut jĩ.

* 13:57 Jn 4.44 * 14:3-5 Lv 18.16; 20.21 * 14:3-5 Lc 3.19-20

12 Páant ì chājat túttimah, Juan ã bohénitji jūóhñit, ãih bácahjidih ùbñit, cāac yohop íitboó ít yohop wat jī. Pánih yoh péanit, queét jūinít, Jesúsdi naáwádih ì juyúp jī.

Cinco mil cāacwādh Jesús jeémát ã wāhat (Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Páant ì niijní doonádih joí péanit, jāáj chóna waadnít, cāac wihcapboó Jesús jwiít dih ã namah chúuh bejep jī. Jwiít Jesús biíc di jwī chúuh bejat doonádih joinít, caandíh jwāáat túut niijná, dawá ñih tútchinamant jūóhñit, ím jwējmant ít páud bejep tajī. 14 Jwiít jwī chúuh jūibíat pínah jātih, queét ítát jūibínah tajī. Pánihna, dawá cāacwā ì páñachah ennit, Jesús queéd dih át jīgah enep jī. Pánih jīgah enna, ì ùb jūóhñit wunnit dih ã boonanap jī. 15 Cheyeh jumuchah, jwiít ã bohénit caandíh nin pah jwī niijíp yuh jī:

—Cheyeh caá. Nin pehbhit tútchi wihcan caá. Pánihna, queéd dih yūpbit jumni tútchina ma wahaá, jeémát dih ì jīb chājat pínah niijná, jwī niijíp jī.

16 —**Í bejca bojo naáh. Yeebjéh queét ì jeémát pínah dih ñi wūhú,** Jesús jwiít dih ã niij jepahap jī.

17 —Obohjeéhtih, biícjñh bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwābit dih jeh jwī bíbohna caá, jwī niijíp jī.

18 —**Caán ñi bíbohndih weemdíh ñi ùb jūúwá,** ã niijíp jī.

19 Páant ã niijíchah joinít, ùb jūóhñit, caandíh jwī wūhup jī. Páant jwī wāhat túttimah, yílipboó cāacwādh ã chúudat túutap jī. Páant ì chúudachah, biícjñh bóo téihya pan dahna chéne queejwādhbut ùbñit, chéi ennit, **“Táina caá, Paá”**, Dios dih ã niijíp jī. Páant niij péanit, pan dahna, queejwā biíc dih jwiít dih ã daj wūhup jī. Páant ã daj wūhuchah, jwiítboó nihat cāacwādh jwī pāáap jī. 20 Páant jwī pāáachah, nihat ì táí jeémp wud jumap jī. Pánihna, ì judh jeémpndih doce wūhna jwī ùb yac yáwanap jī. 21 Caandíh jeémpnit neonádih jwī jenah enechah, cinco mil ì jumap jī. Yaádh, ì wehbut ì jeémép jī.

Jesús ímjih ã yáac chāi bejat, Pedrobut ã bejat (Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Páant jwī jeémp péanachah, jwiít ã bohénit dih Jesús ã chúuh bej páñat túutap jī. Pánih chúuh bejat túutnit, cāacwādhbut ñih tútchina át jwúub bejat túutap wat jī. 23 Pánih wah péanit, ã íp dih úbát túut niijná, jeéboó át páuh laab béjep wat jī. Pánih páuh laab béjnit, tōo ñáh jūúwáchah, biícjeh caánboó át jum jwūhup tajī. 24 Caánboó Jesús ã jumát pónih, ím tac yoób jwiítboó jwī buug lājachah, jwī wawápmant johlit, nolihatbut búdí ã jūúwáchah, maatápdih meenná yuhna, jwī jéih bejcap jī. 25 Pánihna, johlit páantjeh búdí ã johochah, baáb aabá bojat pínah jātih, Jesús jwī pebhna ímjih ã yáac chāi jūúwáp jī. 26 Jwī pebhna ã jūúwáchah ennit, búdí jwī úmup jī.

—¡Cāaquíh dadah caá! jwī niij ñaacáp yuh jī.

27 Páant jwī úmuchah ennit, Jesúsboó jwiít dih nin pah ã niijíp jī:

—**¡Weemjéh tigaá! ¡Weemdíh ñi en úmca bojoó!** ã niijíp jī.

28 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ã niijíp jī:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, ímjih weemdíhbut ma pebhna ma yáac chāi bejat túutú, ã niijíp jī.

29 —**Ma jūúwá,** Jesús ã niij jepahap jī.

Páant ã niijíchah joinít, Pedro jāáj chóodih jumni jī ímjih dei ñuhñit, Jesús pebhna ã yáac chāi bejep yuh jī. 30 Obohjeéhtih, johlit nolihatbut búdí ã jumuchah enna, át úmup jī. Pánih úmna, daab béjnajeh, Jesús dih nin pah ã niij ejep jī:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! ã niijíp jī.

31 Páant ã niijíchahjeh, ãih téihyadih teonit, Jesús caandíh ã wái ñahanap jī.

—**¡Bainíjeh wā wēpat dih ma jenah joiná caá! ¿Dépanih tigaá weemdíh ma táí jenah joicán?** Pedrodih ã niijíp jī.

32 Páant ã niiját túttimahjeh, jāáj chóna queét ì waadáp jī. Páant ì waadáchahjeh, johlit ã yayáh bejep jī. 33 Páant ã yapachah ennit, jwiít ã bohénit Jesús dih jwī wēi naáwáp jī.

—¡Yoobópdih meém Dios wūuh tigaá ma jumap! jwī niijíp jī.

*Genesaret baácdih moón wánnitdih Jesús
ã booaat*
(Mr 6.53-56)

³⁴ Pánih ímdih cháuh bejnit, Genesaret wāt jumni baácna jwī cháuh juibínap jī.

³⁵ Páant jwī juibínachah, caán baácdih moón Jesúsdi beh ennit, caán tútchinadih moondih ã juyát doonádih ít wahap tajī. Pánihna, caán doonádih joinít, dawá ã chéenwã tubáp cháuhnitdih Jesús pebhna ã ub juyáp jī. Pánih ub joinít, nin pah Jesúsdi ã niijíp jī:

³⁶ —Míih yégueh chóodihjeh nit wánnitdih ma tewat túutá, ã niijíp jī. Pánihna, áih yégueh chóodih teonit pah moonjéh ã boonap jī.

15

Căacwă ded pah ã míic yéjeaat
(Mr 7.1-23)

¹ Túttimah, Jerusalén tútchidih moón fariseowă, Moisés ã wutatjidih bohénit biícđih, Jesús pebhna joinít, caandih nin pah ã niij úabh joyóp jī:

² —¿Dépanih tigaá ma bohénitboó jwī nuowă ã wutatji pah ã chăjcan? Jwiít jwīpī téih chocat pah, queét ã jeémát pínah jătih ã téih choccan caá, ã niijíp yah jī.

³ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah queéđih ã niij úabh joí jwáubanap jī:

—¿Yeéboó dépanih tigaá Dios ã wutatdih jepahcan, jwī nuowă ã wutatboodihjeh ã nih jepah? ⁴ Nin pah caá Dios ã wutap: ‘Ñi mánadih túi wēinit, ãi teo wáacá.* Pánihna, ded ã mánadih yeejép ã niijíchah, căacđih mao yohnidih peéh chăjat pah mantih caandihbat peéh chăjat ã jumbipna caá’, Dios át niijíp tajī.* ⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yahna, yeéboó ded ã mánadih teo wáaquíhndih nin pah caá ãipī niij wutap: ‘Ma mánadih teo wáaccanjeh, caán dinerodih Diosboodih ma wăhuú’, ãipī niij wutna caá. ⁶ Pánih wutna, ã mánadih ãi túi chăjat túutcan caá. Pánih chăjat túutcan, Dios ã wutatdih jepahat túutcanjeh, jwī nuowă ã wutatjiboodih caá ãi jepahat túutap. ⁷ ‘Jwiít túinit caá’, niijná yahna, căacwă ã encapboó yeéb yeejép chăjnit caá.

Dios naáwáđih naóh yapani Isaíasji ded pah ãi jummatdih yoobóđih át niij daacáp tajī:

⁸ ‘Dios nin pah ã niijná caá: “Nit weemdih túi wēi naóhna yahna, yoobóđih ã jepahcan caá.

⁹ Pánihna, weemdih ãi wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ãi jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ã wutat’, ãi niij yee naóh bohéna caá”, Dios ã niijná caá’, Isaías át niij daacáp tajī, (Is 29.13)

Jesús ã niijíp jī.

¹⁰ Páant niij péanit, caanjīh jumnitdih ã pebhna jăuwát túutnit, queéđih nin pah ã niij bohénap jī:

—Nin wă naáwáđih ãi túi joyoó. ¹¹ Dios ã enechah, ãi jeémát yeebdih ã yéjeacan caá. Obohjeéhtih, ded pah ãi niijátboó yeebdih ã yéjeana caá, ã niijíp jī.

¹² Páant ã niiját túttimah, jwiítboó caandih nin pah jwī niijíp jī:

—Páant ma niijíchah joinít, queét fariseowă búđi ãi ijna beé, jwī niijíp jī.

¹³ —Obohjeéhtih, queét fariseowă wă íp Dios ã momca naáh panihnit ãi jumachah, queéđih ã yoh beedábipna caá. ¹⁴ Pánihna, queéđih páantjeh ãi enah bojoó. Queét jéih encannit pah Diosdi ãi jéihcan caá. Pánih jéihcan yahna, bita jéih encannit panihnit-dihbat ãi bohéna yah caá. Pánih jéih encannit míic jumna, ítdih ãi buug yácat pah, queét nihát iiguípna ãi bejbipna caá, jwiítđih ã niij jepahap jī.*

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó nin pah ã niijíp jī:

—Jwiítđih ma naáwátjidih ma jéihyanaá, ã niijíp jī.

¹⁶ —¿Yeébut páantjeh ãi beh joi jwáhcan niit? ¹⁷ Dedé ãi jeémátji ãi níih wădah diitboó jumnijidih ãipī jont yohna caá. Caán ãi níih caolihđih, ãi jenah joyátđihbat cháuhcan, Dios ã enechah, yeebdih ã jéih yéjeacan caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, ded pah yeejép ãi jenah joyát pah ãi niijíchah, caán caá Dios ã enechah, yeebdih ã yéjeanap.* ¹⁹ Nindih ãi túi náhninaá: Yeejép chăjat, mao yohat, ãi áa nihcannitjīh yeejép chăjat, nuumát,

* 15:4 Ex 20.12; Dt 5.16 * 15:4 Ex 21.17; Lv 20.9 * 15:14 Lc 6.39 * 15:18 Mt 12.34

yeeat, yeejép míc niiját pínahdihbut ñipí jenah joiná caá. ²⁰ Páant ñi jenah joyátjeh caá, Dios ã enechah, yeebdíh ã yééjanap. Obohjeéhtih, ñi téih chocochah, ñi chocahbut yeebdíh biíc yoobó ã enna caá, ã niijíp jĩ.

Judío nihcannih Jesúsdi mi jepahat
(Mr 7.24-30)

²¹ Páant niij bohé péanit, Jesús Tiro tátchi, Sidón tátchi jumni baácna jwiít dih ã numah bejep jĩ. ²² Caanná jwĩ jwibínachah, caán baác dih bóli Jesús pebh jwinít, nin pah mi niij ñaacáp jĩ:

—¡David jwima, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah eneé! ¡Wã numdih nemép jumna, caánt dih búdí ã moh yééjana caá! mi niijíp jĩ.

²³ Páant mi niijíchah joiná yuhna, caánt dih ã jepah jwuhcap jĩ. Páant ã jepahcat dih enna, jwiít ã bohénitboó caandih nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Páantjeh jwiít dih mi ñaac péenachah, ma jwáub bejat tútú, jwĩ niijíp jĩ.

²⁴ —Judíowã bñudnít ovejawã panihnit ã jumuchah ennit, queédihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdíh ã wahap jĩ, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, caánt judío nihcannihboó ã pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah mi niijíp jĩ:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! mi niijíp jĩ.

²⁶ —Wébit ã jeémát pínahdih ubnit, ñih mājjiowādih jwĩ wāhuchah, ã táican caá. Pánihat pah judíowã ã jeémát panihnidih biíh baác dih moondih wã wāhuchah, ã táican caá, Jesús caánt dih ã niijíp jĩ.

²⁷ —Ma niiját yoobóp dih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queét ã jeémp jéenanidih mājjiowã ã jwĩ jeémpna caá, mi niij jepahap jĩ.

²⁸ —Meémboó weemdíh táí jenah joinih ma jumuchah, ma niiját pah wã chājna caá, Jesús caánt dih ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mi num mit boonap wat jĩ.

Jesús dawá cāacwādih ã booaat

²⁹ Pánihat túttimah, Jesús jwiít dih caanmánt Galilea ím jwéejna ã numah dei bejep jĩ. Caanná dei jwibínit, ím jwéej dih jumni jeená ã numah pūuh laab béjep jĩ. Pánih pūuh laáb jwibínit, biíc dih jwĩ chūudap

jĩ. ³⁰ Páant jwĩ chūudachah enna, dawá cāacwā Jesús pebhna ã jwūwáp tajĩ. Pánih jūóhna, ã chéenwā wānnit dih ã jwĩ jwejep jĩ. Queét nihat mácah wānat jumnit ã jumap jĩ. Jéih bejcannit, jéih encannit, téihya jítcha wihcannit, jéih wéhecannit, dawá biíh wānat jumnitbut ã jumap jĩ. Páant ã jumachah ennit, Jesús queét nihat dih ã booaat jĩ. ³¹ Páant ã booaachah, jéih wéhecannitji ã wéhenachah joinít, téihya jítcha wihcannitji téihya jítcha ã jumachah ennit, jéih bejcannitji ã bejehach ennit, jéih encannitji ã enechah ennit, cāacwāboó búdí ã en wáhi bejep jĩ. Pánih en wáhi bejnit, “Jwiít judíowã jwĩpí wēini Dios búdí ã wēpatjĩh jwiít dih ã táí teo wáacna caá”, ã niij wēi naáwáp jĩ.

Cuatro mil cāacwādih Jesús jeémát ã wāhat
(Mr 8.1-10)

³² Pánih booa péanit, Jesús jwiít dih ã pebh jwūwát tútutnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Queét jwíjeéh biíc peihcanni yeó jáap ã jumuchah, ñih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ã jumuchah, queédih búdí wã jĩgah enna caá. ‘Queét numgúp wān bñagná’ niijná, queédih ñih mñnábó wã jwáub bejat tútutan niít, ã niijíp jĩ.

³³ —¿Obohjeéhtih, ninjĩh tátchi wihcapboó jumna, queét dawá ã jumuchah, dedboo tigaá ã jeémát pínahdih jwĩ jwib chāj bií? Jesúsdi jwĩ niij wābh joyóp jĩ.

³⁴ —¿Débóí pan tigaá ñi bíboh? Jesús ã niijíp jĩ.

—Siete pan dahna, daocánni queejwābit, páant bóojeh jwĩ bíbhna caá, caandih jwĩ niij jepahap jĩ.

³⁵ Páant jwĩ niijíchah, Jesús cāacwādih ã chūudat tútutap jĩ. ³⁶ Páant ã chūudat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwābit biíc dih ubnit, “Táina caá, Paá”, Diosdi niij péa, jwiít dih ã daj wāhup jĩ, cāacwādih jwĩ pāáat pínah niijná. ³⁷ Páant queédih jwĩ pāáat túttimah, ã táí jeémp wud jumap jĩ. Páant ã jeémp péenachah, ã jwudh jeémpnidih ubnit, siete wāhdih jwĩ ub yac yáwanap jĩ. ³⁸ Caandih jeémpnit neonádihjeh jwĩ jenah enechah, cuatro mil ã jumap jĩ. Yaádh, ã wehbut ã jumap jĩ. ³⁹ Páant ã jeémp

péanachah, Jesús queétdih ñih munnáboó ã jwúub bejat túutap jĩ. Pánih wah péanit, jááj chódih waadnít, Mágdala tútchi jumni baácna jwiít dih ã numah chúuh bejep jĩ.

16

Fariseowã, saduceowãbut Dios ã wēpatjĩh Jesús dih ñ chājat túutat

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Biĩh láa fariseowã, saduceowã biíc dih Jesús pebhna ñ jaibínap jĩ. Cāacwã ñ jéih chājca naáhdih Jesús dih ñ chājat túutap yah jĩ, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját túut niijná.* ² Páant ñ wutuchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jĩ: “Yeó ã buug yácna, jeá ðuuni ã jumuchah enna, ‘Cheibit túi jóbohni yeó jáap ã jumbipna caá’, ñipĩ niijná caá. ³ Baáb jéenna, mah tólihna ðuuni ã jumuchah enna, ‘Mah yeó jáap ã jumbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Ded pah jeá ã jumatdih túi beh enna yahna, Dios ã wēpatjĩh wã chāj jútatboodih ñi beh encan caá. ⁴ Buu láa moón yeejép wã, Dios dih náahcannit, Dios ã wēpatjĩh wã chājatdih ñ enihna yah caá.* Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapani Jonás ded pah ã yapatjidih ñitát jéihjip taga.* Pánihna, Dios ã wēpatjĩh caandih ã chājatji pahjeh mantih ã jwúub chājbipna caá, weém ã wahni wã jumatdih ñi jéihyat pínah niijná”, ã niijíp jĩ.

Páant niij péanit, jwiít dih ã jwúub numah bejep jĩ.

Fariseowã, saduceowã yeejép ñ bohéat
(Mr 8.14-21)

⁵ Pánih bejnit, íimdih chúuh bejna, jwĩ jeémát pínah pandih ubat jwĩt quíib buudáp tajĩ. ⁶ Páant jwĩ chúuh bejchah, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Ñi túi chāja chaáh! Fariseowã, saduceowãbut ñ bohéat pan paáat panihni caá. Páant ñ bohéat yeebdih ã tobohna caá, ã niijíp jĩ.**

⁷ Páant ã niijíchah, joí wáhi bejna, jwiítjeh nin pah jwĩ míic niijíp jĩ:

—*Pandih jwĩ ub jūóhcah enna, jwiít dih páant ã niijná caá, jwĩ míic niijíp jĩ.*

* **16:1** Mt 12.38; Lc 11.16 * **16:4** Mt 12.39; Lc 11.29 * **16:4** Jon 1.1-2.10 * **16:6** Lc 12.1 * **16:9** Mt 14.17-21

* **16:10** Mt 15.34-38 * **16:14** Mt 14.1-2; Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * **16:16** Jn 6.68-69

⁸ Páant jwĩ míic niiját dih jéihna, Jesús jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—*¿Dépanih tigaá pan ã wihcatdih ñi náhni dahwa? jwã wēpatdih bainíjeh caá ñi jeh nah joyóp! ⁹ ¿Páantjeh ñi jéih jwuhcan niit? ¿Cinco mil neoná yaádh biíc dih cinco pandihjeh wã pāáatjidih ñi náhnican niit? ¿Ñi jadh jeémpni doce wuhna ñi ub yac yáwaatjidihbut ñi náhnican niit? ¹⁰ ¿Buu si ete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh biíc dih wã wuhatdihbut ñi náhnican niit? ¿Débói wuhnadih ñi yáwaatdih ñi náhnican niit? ¹¹ Pánihna, ‘pan paáat’, wã ni ijíchah, ¿dépanih tigaá ñi beh joicán? Páant niijná, pan yoobát dih niijná wã chājcan caá. Fariseowã, saduceowãbut ñ bohéat pan paáat panihni ã jumuchah, ñi túi chāja chaáh. ñ bohéat yeebdih ã tobohna caá, ã niijíp jĩ.*

¹² Páant ã niij naáwáchahna, jwiít jwĩ beh joyóp jĩ buca. “Pan paáat”, niijná, pan yoobát dih niijná ã chājcap jĩ. Páant niijná, “fariseowã, saduceowãbut ñ bohéat dih ñi joicá bojó”, niijná ã chājap jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”, Pedro ã niiját

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Pánih chúuh jaibínit, Cesarea Filipo wut jumni tútchina bejni namáboó bejnit, Jesús jwiít ã bohénit dih nin pah ã niij wúbh joyóp jĩ:

—*¿Weém nihát cāacwã úd jeñédih ded pah tigaá bita ñ niij? ã niijíp jĩ.*

¹⁴ —*Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Jeremías, Dios naáwát dih biĩh naóh yapani nacaá’, ñipĩ niijná caá, caandih jwĩ niij jepahap jĩ.**

¹⁵ —*Queét páant ñ niijíchah, ¿yeebboó ded pah tigaá ñi niij jeh joí? jwiít dih ã niijíp jĩ.*

¹⁶ —*Meém Cristo, Dios ã wahni caá. Dios báadhni wúuh yoobát caá, Pedroboó ã niij jepahap jĩ.**

¹⁷ —*Simón, Jonás wúuh, meemdih wã wéina caá. Cāacwã meemdih ñ naóhcap taga. Dios wã íip, jeáboó jumnijeh ãt jéihyanap taga. ¹⁸ Pánihna, meemdih nin*

pah wã niij naóhna caá: Meém Pedro wãt jumni caá. (Pedro niijná, jee dáh niijná ã chãjap jĩ.) Nin jeejĩh búdí mũú wã chãjat panihni dawá wĩhwã pínahdih wã chãjbipna caá. Queét dawá ã jumuchah, nemépwã queétdih jéih yap yohcan, queét iiguípna ã bejcan niit. ¹⁹ Dios ã maáh jumapdih bóo llave panihnidih meemdih wã wũhbirna caá. Páant wã wũhni panihnijĩh, cãacwãdih wĩh táini doonádih naóhni, weemdih jepahnitdih Dios ã maáh jumapna wãt waadaát pah ma chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannitdih nemat pah ma chãjbipna caá,* Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

²⁰ Páant niij péanit, jwiitboodih nin pah ã niijíp jĩ: “ ‘Nin Jesús Dios ã wahni Cristo caá’, bitadih ñi niij naóh jwuhca bojó”, ã niijíp jĩ.

*Ã wãnat pínahdih Jesús ã naáwát
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)*

²¹ Páant ã niiját túttimah, Jesús jwiit ã bohénitdih nin pah ã niij naóh bohé jwihhip jĩ:

—Bũũ, Jerusalén tútchiboó weemdih bejat caá náahap. Caanná jwĩ juibínachah, jwĩ maáta, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutajidih bohénitbut weemdih yeejép ã chãjbipna caá. Pánih chãjnit, weemdih ã mao yohat túutbirna caá. Páant tigaá weemdih yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant ã mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wã jwũub boo pud jũóhbirna caá, jwiitdih ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó Jesúsdi chibít yuúpbít numah bejnit,

—¡Maá, ma niiját pah yapcan, meemdih queét ã mao yohca bojo naáh! át niijíp wãt yuh jĩ.

²³ Páant ã niijíchah joinít, Jesús tac pũud ñuhnit,

—Pánih naóhna, Satanás ã náahat pah naóhna caá ma chãjap. Cãacwã ã jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios ã jenah joyát nihcan caá. Pánihna, Dios ã náahacat pah wã chãjat pínahdih ma jáhĩhna caá, át niijíp wãt jĩ.

²⁴ Páant niij péanit, jwiitboodih nin pah ã niij naáwát jĩ:

—Ded wĩh jumihna, ã weñat pínahdih chãjcan, wã náahatboodih chãjat caá náahap. Wĩh ã jumát júb yeejép yapna yuhna, weemdih páantjeh cádahcat caá náahap.*

²⁵ Ded weemdih jepahcanni, ã weñat pínahdihjeh chãjni, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded weemdih cádahcanniboó bita caandih yeejép ã chãjachah yuhna, páantjeh wãjeéh ã jumbipna caá.* ²⁶ Cãac nin baácboó jum jwuhna, dawá bií déedih bíbohna yuhna, Diosdih náahcan, iiguípna bejna, nihát ã bíbohát dedé pínah nihcan caá. Iiguípboó jumna, ded pah ã jéih júb chãj baccan niit. ²⁷ Weém nihát cãacwã úud jeñé wã íp ã yeh iigátjĩh ãih ángelwã biíc dih nin baácboó jwũub dei jũóhni,* nihát cãacwã ded pah ã chãjatjĩ júb wã júb wũhbirna caá. Túi chãjnitjidih wã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, túi chãjcannitjiboodih wã peéh chãjbipna caá.* ²⁸ Yoobópdi yeebdih wã naóhna caá. Biquína ninjĩh ñuhnit ñi wãnat pínah játih, weém nihát cãacwã úud jeñé chah maáh wã jumát dih ñi enbirna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

17

*Dios ã yeh iigátjĩh Jesús ã ñuhat
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)*

¹ Seis yeó jáap túttimah, Pedro, Santiago, ã úud Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ã numah pũuh laab béjep jĩ. ² Caanná ã pũuh laab juibíát túttimah, ã enechah, ã jíghat át túut numáp wãt jĩ. Áih móot yeó ã yeh iigát pah yeh iig, ãih yéguehbut biíc yoobó túi baabní át yeh iiguíp wãt jĩ. ³ Páant ã yeh iiguíchahjeh, Moisés, Elíasji biíc dih Jesús pebh jíghonit, caandih ãt miíc wéhenap wãt jĩ. ⁴ Páant ã yapachah ennit, Pedroboó Jesúsdih nin pah át niijíp wãt yuh jĩ:

—¡Maá, ninjĩh jwĩ jumuchah, ã táina caá! Ma náahachah, biíc peihcanni mũũ dáhna jwĩ chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíaih pínahdihbut jwĩ chãj wũhbirna caá, át niijíp wãt jĩ.

* **16:19** Mt 18.18; Jn 20.23 * **16:24** Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * **16:25** Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 * **16:27** Mt 25.31 * **16:27** Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6

⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchahjeh, túi yeh iigni mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jī. Páant ã dei juyúchah, caán chawat yoób nin pah Dios át niijíp wut jī: “Nin wā wūh wā oini caá. Caandih búdí wā wēina caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandih ñi túi joyoó”, át niijíp wut jī.*

⁶ Páant ã niij wéhenachah joinít, úumna, ã bohénit ít páah yoh ñajap wut jī. ⁷ Páant ã páah yoh ñajachah ennit, Jesús ã pebhna juí, queétdih teo jāhanit,

—Ñi ñah ñuhú. **Butéh ñi ennidih, ñi joinídhbut ñi úumca bojoó**, át niijíp wut jī.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuhna, Jesúsdiheh ít enep wut jī. Bitá ã ennitjiboó ít wihcap wut jī.

⁹ Túttimah, jeemánt dei jūóhna, Jesús queétdih nin pah át niij wutap wut jī:

—**Butéh ñi enatjidih bitadih ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cáacwā úud jeñé, wunniji wā jwúub boo pud jūúwát túttimah, caandih bitadih ñi naáwáchah, ã táibipna caá**, át niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, queét biíc peihcannit caandih nin pah ít niij úubh joí enep wut jī:

—‘Dios ã wahni, ã jūúwát pínah jātih, Elíasboó ã jūóhbipna caá’, Moisés ã wutatjidih bohénit ipí niij bohéna caá. ¿Dépah niijh tigaá queét páant ã niij? ít niij úubh joyóp wut jī.*

¹¹ —**Yoobópdih tigaá ã niij naáwáp. Elíasdih Dios ã jwíh jūúwát tútup jī, nihatdih ã ámohat pínah niijná.** ¹² Páant niijnít, nin pah yeebdih niijná caá wā chājar. Elías wáat juí péanap be. Páant ã juyúchah yuhna, yeebdih bohénit caandih ít beh encap jī. Pánih beh encan, ded pah ã náhat pahjeh caandih ít chājar taga. Páant ã chājat pahjeh mantih, weemdihtut ã chājbipna caá. Páant ã chājachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, yeejép wā yapbipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

¹³ Páant ã niij naáwáchah joinít, “ ‘Elías’, niijná, Juan Daabánidih naóhna caá ã chājar”, niijnít, queét ít beh joyóp wut jī.

Wā wunat jamnidih Jesús ã booaat (Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Pánih míic wéhe dei jūóhnit, jeé ñaj deyepboó Jesús biíc peihcannit ã pej jamnit biíc dih ã jwúub dei juyúp jī. Páant ã jwúub dei juyúchah, dawá cáacwā cātíh jūóhnit, biíc newé Jesús pebh joinít, ã bódicha caj yoh ñajap jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah Jesúsdiheh ã niij naáwáp jī:

¹⁵ —Maá, wā wūhdih ma jīgah eneé. Caandih wāá wunat ã ñahachah, yeejép apí yapna caá. Dawá láa tū cúutboó apí buúg cáona caá. Bíih láa mujboó apí daab yóh bejna caá. ¹⁶ Pánihna, caandih ã booaat pínah niijná, ma bohénit pebh caandih wā úub juyúp yuh be. Obohjeéhtih, queét caandih ã jéih boocap be, ã niijíp jī.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah ã niijíp jī:

—**Yeéb yeejépwā weemdih jenah joicánnit ñi jamna caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdih túi jenah joicán, ñi tac buugábi? Wā pebh caandih ñi úub jūúwá**, ã niijíp jī.

¹⁸ Páant ã niijíchah joinít, Jesús pebh ã wūhdih ã úub juyúp jī. Páant ã úub juyúchah, caandih wunat tútutni nemépdih Jesús ã bacat tútup jī. Páant ã wutuchahjeh, ã bacachah, wunnijiboó ã túi boonap jī.

¹⁹ Páant ã yapat túttimah, jwiít ã bohénit míicjeh jamna, Jesúsdiheh nin pah jwí niij úubh joyóp jī:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwí wutuchah yuhna, át baccan? jwí niijíp jī.

²⁰ —**Wā wēpatdih yeebdih wā wūhuchah yuhna, caandih náhnican, weemdih ñit túi jenah joicáp taga. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Mostaza túbih ã jumat pah, yeéb Dios ã wēpatdih bainíjeh ñi túi jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chājbipna caá: Nin jeedih ‘Conboó ma bejeé’, ñi niijíchah, ã bejbipna caá. Pánih túi jenah joiná, nihatdih ñi jéih chājna caá.*** ²¹ Obohjeéhtih, pánihni nemépdih ñi bacaat tútut niijná, Diosdih búdí úubát caá náhap. Pánih úubhna, jeémp jwuhcan, Dios ã wēpatdih chah ñi túi jenah joibipna caá. Pánih chah jenah joinít

* **17:5** Gn 22.2; Dt 18.15; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18 * **17:10** Mal 4.5 * **17:12** Mt 11.14 * **17:20** Mt 21.21; Mr 11.23; 1Co 13.2

jumna, pánihnit nemépwādhbut ñi jéih bacat túutbipna caá, jwiitdih Jesús ã niijíp jĩ.

*Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Galilea baáboó Jesús biíc dih jwĩ bejehah, caán jwiitdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

—Weém nihat cāacwā úud jeñédih cāacwā teonit, bitadih ã wūhbirna caá.

²³ Páant ã wāhat túttimah, queétoó weemdih ã mao yohbirna caá. Páant ã maoniji biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pad jūóhbirna caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niij naáwáchah joiná, bádí jwĩ jĩgahap jĩ.

Jesús queejih jacmant dinerodih ã bidat túutat

²⁴ Capernaum tútchina jwĩ juibínachah, Dioih mūdih ã en dawát jíib ubnitboó Pedro pebhna juibínit, caandih nin pah ã niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Yeebdih bohéniboó Dioih mūdih en dawát jíib pínahdih ã jíib chājcan niit? ã niijíp wut jĩ.*

²⁵ —¿Jíib chājbirna caá, Pedro ãt niij jepahap wut jĩ.

Páant ã niiját túttimah, jwĩ jumni mūná Pedro ã waadáchah, Jesúsboó caandih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Simón, depah tigaá ma niij jenah joí? ¿Nin baácdih moón ã maáta detboodih tigaá ã jíib ub, ma jenah joyóchah? ¿Íih baácdih moondih niit? ¿Biíh baácdih moónboodih niit ã jíib ubap, ma jenah joyóchah? Pedrodih ã niijíp jĩ.

²⁶ —Biíh baácdih moondih tigaá ã jíib ubap, Pedro ã niij jepahap jĩ.

—Pánihna, maáta íih baácdih moónboodih ã jíib ubcan caá. ²⁷ Páant ã jíib ubcah yuhna, queét jíib ubnitdih íjajhcan, jwĩ jíib chājbirna caá. Íimboó queej wáyadih ma bejeé. Caán jeémpni queejdih ubnit, ãih jacna dinero júdudih ma bid juibirna caá. Caán júdu jwiit chénewáih jíib pínahdih ubnit, jwĩ jíib buúdáatdih jíib chājadih ma bejeé, Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

18

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Caán láa jwiit ã bohénit Jesús pebh juibínit, nin pah caandih jwĩ niij úubh joyóp jĩ:

—¿Dios ã maáh jumapboó jwĩjeéh jumni déhe tigaá jwĩ maáh panihni ã jumbi? jwĩ niijíp jĩ.*

² Páant jwĩ niijíchah joinit, Jesús wébít dih jūúwát túutnit, caandih jwĩ cātíh ã ñahat túutap jĩ. Páant ã ñahuchah, jwiitdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

³ —Yoobódih yeebdih wā naóhna caá. Ñi jenah joyát dih túut nūmnit, wébít oboh jumnit ã jenah joyát pah jenah joinit, Dios ã maáh jumapboó ñi jéih waadbirna caá. Obohjeéhtih, caán dée pah ñi jenah joicán, Dios ã maáh jumapboó ñi jéih waadcán niit.* ⁴ Pánihna, det wébít ã jenah joyát pah jenah joinit, Dios ã maáh jumapboó chah wutnit ã jumbirna caá. ⁵ Det wíihwā jumna, wā wutat pah bita nin wébít panihnidih wēi jwāáhnit, weemdihbut ã wēi jwāáhna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jwĩ yéej chājat túutat ã tobohat

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Nin wébít panihni weemdih táí jenah joinidih ded ã yéej chājat túutatji jíib, Dios caandih yeejép pohba ã peéh chājbirna caá. Pánihna, caandih ã yéej chājat túutat pínah jātih, ãih butdih bádí jeé júdujñ chéu búudhnit, bádí mājna caandih ã yohochah, ãta táí taga. Páant ã chājachah, caán wébít panihnidih ã yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandih ãta peéh chājcan taga. ⁷ Ded bitadih yéej chājat túutnidih Dios bádí ã peéh chājachah, tubit yeejép ã yapbirna caá. Bitadih yéej chājat túutnit páantjeh ã jumbirna caá. Obohjeéhtih, queétoó yeejép yoobát ã yapbirna caá.

⁸ “Míih téihyajih, jítchajih yéej chājna, caandih ma bóo yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahá. Caandih cádahcan, iiguipna ma bejbirna caá. Caanná iigát ã dūbcan niit. Caandih ma yohochah nihna, caan dāhjah ãta buúdá taga. Meémboó

* 17:24 Ex 30.13; 38.26 * 18:1 Lc 22.24 * 18:3 Mr 10.15; Lc 18.17

pánihni cólohjeh jumna yuhna, táttimah Diosjeéh ma táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh bóod yohcan nihna, chénat pah dahjĩh iiguípna ma bejechah, búdí yeejép mata yap tagaá.* ⁹ Pánihat pah muntih, míih quíibjĩh ennit, yéej chājna, caan dáhdih ma wáat yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ā dūbcan níit. Caan dáhdih ma yohochah nihna, caan dáhjuh āta bũud tagaá. Biícjĩh quíib wihcan yuhna, táttimah Diosjeéh ma táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, míih quíib chénat pah dahjĩh iiguípna ma bejechah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús ā niijíp jĩ.*

*Bũudní oveja naáwát
(Lc 15.3-7)*

¹⁰ “Nin wébít panihnidih ñi en iicá bo-joó. Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wébítidih ded pah ĩ yapachah Diosdih naáwát túut niijná, queétdih en daonít ángelwā wā ĩp pebhna ĩpĩ bejna caá.* ¹¹ Weém nihat cāacwā ũud jeñé, nin baácdih moón yeejép chājnit, iiguípna bejnit déedih táí ũbudih wā jũwúp jĩ. ¹² Queét iiguípna bejnit, bũudníit ovejawā panihnit ĩ jumna caá. Pánihnit ĩ jumachah, nin wā naáwátidih ñi táí jenah joyoó: Cien ovejawādih bíbohni biíc oveja ā bũudúchah ennit, ¿ded pah tigaá ā chājbi, yeéb ñi jenah joyóchah? Bitá noventa y nueve ovejawādih ĩ jeémát ylip jumapboó jwejnit, caán bũudnídih bididih ā bejbipna caá. ¹³ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán bũudnídih ā bid jumúchah, ā jwejnit noventa y nuevevidih ā weñat chah caán ā bid juníboodíh ā wēibipna caá. ¹⁴ Pánihat pah wā ĩp jeáboó jumni nin oboh jumni panihni bũudníit ĩ jumatdih ā náah yaccan caá”, Jesús ā niijíp jĩ.

*Bitá Jesúhwā meemdíh ĩ yéej chājachah,
ded pah chājat
(Lc 17.3)*

¹⁵ “Ded weemdíh jepahni meemdíh ā yéej chājachah, míic ámohat túut niijná, bitá ĩ joicápboó caandíh míic wéhenadih ma bejeé. Páant ma niijíchah joinít, ā

jepahachah, ñi jwũub míic pej jumbipna caá, páant muntih.* ¹⁶ Obohjeéhtih, meemdíh ā jepahcah bácah, Dios ā wũtat pah, bitá chénewādih ma numah bejeé, queét ĩ joyóchah, caandíh míic wéheat túut niijná.* ¹⁷ Yeéb biíc peihcannitdih ā jepahcah enna, wĩhwā nihat ñi míic wáacapna caandíh ñi numah bejeé, ā yéej chājatdih ma naáwáchah, queét nihat ĩ joyát pínah niijná. Pánihna, míic wáacnitdihbut ā jepahcah enna, Diosdih náahcan, ā yéejatdih cádahícat peéh, caandíh ñi pej jum cádaahaá.

¹⁸ “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded ā yéej chājatdih cádahcat jíib, ‘Meém yéejatdih yohcanni ma jumna caá’, yeéb wĩhwā ñi niijíchah, Diosbut caandíh biíc yoobó ā niijbípna caá. Ded ‘Wā yéej chājatdih jĩgahnit, wā cádahna caá’, niijníidih ‘Meém yéejatdih yohni ma jumna caá’, ñi niijíchah, Diosbut caandíh biíc yoobó ā ni-ijbípna caá.*

¹⁹⁻²⁰ “Chénewā, biíc peihcannit wĩhwā ñi míic wáacachah, ñijeéh wā jumna caá. Pánihna, det chénewā Diosdih ñi ũbát pínahdih biíc yoobó ñi jenah joyóchah, wā ĩp jeáboó jumni ñi ũbát pah ā chājbiipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jĩ.

²¹ Páant Jesús ā niijíchah joiníji Pedro ā pebh juibínit, nin pah caandíh ā niijíp jĩ:

—¿Maá, wā dée dawá láa weemdíh ā yéej chājachah, débóí láa tigaá caán ā yéej chājatdih wā ĩj cádahbi? ¿Siete láa cádahat ā náah níit? ā níj ũbh joyóp jĩ.

²² —¿Ma joyoó! Biíh meemdíh dawá láa ā yéej chājachah yuhna, siete láajeh ĩj cádahat ā náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ā yéej chājachah yuhna, meémboó caandíh ma jwũub náhnica bojoó, Pedrodih Jesús ā níj jepahap jĩ.*

*Teo wāhni biíh ā jíib bũudáatdih ā quíib
bũudcát naáwát*

²³ “Bitá ĩ yéej chājatdih quíib bũudátidih jenah joinít, nin wā naáwátidih ñi táí jenah joyoó: Dios ā maáh jummat nin pah ā jumna caá. Biíc baácdih moón ĩ maáh ā pebh moón caandíh ĩ jíib bũudánachah, ĩ jíib bũudáatidih ā jíib chāj beedáat túutur be. ²⁴ ĩ jíib

* **18:8** Mt 5.30 * **18:9** Mt 5.29 * **18:10** Ez 34.16; Lc 9.10 * **18:15** Lc 17.3 * **18:16** Dt 19.15 * **18:18** Mt 16.19; Jn 20.23 * **18:22** Lc 17.3-4

buddáátdih ã jenah enechah, biíc caandih teo wahniboó búdí yoobát ã jíb buddánap be. Búdí ã jíb buddáátdih jéihnit, caandih ã pebh ã bid bojop be. ²⁵ Æ jéih jíb chājcah enna, ã maáhboó caandih, yad, ã weh, nihat ãih bií dée biíc dih bitaboodih ã jíb chājat túutap be, queét í jíibjīh ã jíb buddáátdih ã jíb chājat túut niijná. ²⁶ Páant ã jíb chājat túutachah joinít, caán búdí jíb buddániboó ã maáh pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ã úbúp be. ‘Maá, weemdih jīgah ennit, ma pāi jwuhú. Meemdih wā jíb buddáátdih wā jíb chāj beedábipna caá’, ã niijíp be. ²⁷ Páant ã niij úbúchah joinít, caandih jīgah ennit, ‘Weemdih ma jíb buddáát ã jumna naáh’, ã maáh caandih ã niijíp be.

²⁸ “Páant ã niiját túttimah, búdí jíb buddánijiboó bac bejnit, biíh caán biíc dih í maáhdih teo wahnidih ã jwááap be. Pánih jwááhnit, caánboodih bainí ã jíb buddáátdih íjnit, ãih but nahdih jōp teonit, ‘jWeemdih ma jíb buddáátdih waicanjeh ma jíb chājaá!’ caandih ã niijíp be. ²⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán bainí jíb buddániboó ã pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih búdí ã úbúp yuh be. ‘Weemdih jīgah ennit, bainí ma pāi jwuhú. Meemdih wā jíb buddáátdih wā jíb chāj beedábipna caá’, ã niijíp yuh be. ³⁰ Obohjeéhtih, páant ã niij úbúchah yuhna, caandih jīgah encanjeh, caánboó ã jepahcap be. Pánih jepahcan, caán teo wahnidih nemat muúboó ã nemat túutap be. Æ jíb chāj beedánachahna, caandih ãta baca tagaá.

³¹ “Pánihna, búdí jíb buddániji bainí jíb buddánidih páant ã chājachah enna, íjnit, bita teo wahnitboó í maáhdih naóh yacadih í bejep be. ³² Páant í naóh yacachah joinít, í maáh í naóh yacnidih bid bojnit, nin pah caandih ã niij jūihñap be: ‘jMeém yeejép pohba caá! Meém weemdih búdí ma úbúchah, “Búdí ma jíb buddáátdih ã jumna naáh”, wā niijíp yuh be. ³³ Obohjeéhtih, meemdih páant wā niijíchah yuhna, bac bejnit, meemdih bainí jíb buddánidih meémboó mat jīgah encap wut be. Ma jíb buddáátdih wā náhnicat pah mantih, caánboó meemdih ã jíb buddáátdih ma náhnicah, ãta túi tagaá. ¿Dépanih tibeé

caandih jīgah encanjeh, páant ma chāj?’ ã maáh caandih ã niijíp be. ³⁴ Páant niijnít, búdí íjnit, nemat muúboó caandih ã nemat túutap be. Æ jíb chāj beedánachahna, ãta baca tagaá.

³⁵ “Caan páh tigaá Dios yeebdih ã chāj bipna caá. Yeéb nihat ñi déewā yeebdih yeejép í chājatjidih ñi quíib buddcáh ennit, caánboó yeéb ñi yéej chājatjidihbut biíc yoobó ã quíib buddcán níit”, Jesús jwiít dih ã niijíp jī.

19

Í weha mána yaáhdih í yohcat (Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Páant niij naóh péanit, caán Galilea baácboó jumniiji Judea baácna Jesús jwiít dih ã namah bejep jī. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán mujdih chúh bejnit, conanaamánt jwī juibínap jī. ² Pánih caanná juibínit, jwī jib bejehchah, dawá cáacwā jwiít dih í péenap jī. Páant í péenachah ennit, íjeéh bejnit wannitdih Jesús ã boonanap jī.

³ Páant jwī bejehchah, jwiít dih jwááhnit, biquína fariseowā nin pah Jesús dih í niij úbh joyóp jī, ded pah ã jepahachah joinít, caandih naóh yacat túut niijná:

—¿Jwī weha mána yaáhdih jwī yohochah, ãta túi taniít? ¿Dios ã wutatboó páant níit ã chājat túutap, ma jenah joyóchah? í niij úbh joyóp jī.

⁴ —¿Moisés nin pah ã niij daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jī? ‘Dios biíhmah nin baác dih chājni newé yaddihbut át chājar wut jī’, át niij daacáp tajī.* ⁵ Páant niij daácnit, nin pahbut át jwúub niij daacáp tajī: ‘Páant ã chājachah, newé ã mánadih cádahnit, yadjīh biíc dih ã jumbipna caá. Pánih jumna, queét chénewā jumna yuhna, biíc bácah panihnit caá í jumap’, át niij daacáp tajī.* ¿Páant ã niij daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jī? ⁶ Páant ã daacátji pah queét chénewā jumnitji biíc bácah pah í jumna caá. Pánihna, í téihya chéwechah, Diosjeh tigaá queétdih biíc dih ã jummat túutna caá. Páant biíc dih ã chājachah, queétjeh í míic cádahcat caá náahap, Jesús queétdih ã niijíp jī.

* 19:4 Gn 1.27; 5.2 * 19:5 Gn 2.24

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queét fariseowã nin pah í jwúub niij úbh joyóp jĩ, páant mantih:

—Meém páant ma niijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma túicat enna, meemdih wã yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wãhúú. Páant niij daác wãhñit, majeéh bólidih ma yohochah, ã túina caá’, Moisés át niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ma niijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tigaá páant át niij daáci? Í niijíp yuh jĩ.

⁸ —Ñi nɔwã Diosdih í yap yohochah enna, Moisés nin pah át niij daacáp tajĩ ‘Í weha mánadih yohna, páant tíi í chãj dáhwa naáh’, át niij daacáp tajĩ. Páant ã niijíchah yuhna, biíhmah pohba páant át nihcap tajĩ. ⁹ Obohjeéhtih, weémboó yeedih nin pah wã naóhna caá: Ded ájeéh bólidih yohna, biíhñih mi yeejép chãjcah yuhna, biíh wilidih jwúub áa jumna, caántjñih yeejép chãjna caá ã chãjap. Pánihna, ã yohnihjidih áa jumibat caántjñih yeejép ã chãjna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.*

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, jwiít ã bohénit caandih nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Páant newé yadjñih í míic yohat ã túicah, áa wihcah áta túi tagaá, jwĩ niijíp jĩ.

¹¹ —Yeéb ñi niiját pahjeh tigaá ã jumap. Dios biquína ã ñíonitdihjeh ã áa jumat túatcan caá. ¹² Biquína neoná yaáhdih náahcannit pínah í cáac jumna caá. Bitadih íih quehli tíbnadih í íib yohochah, yaáhdih náahcannit í jumna caá. Bitaboó Diosdih teo wãhñit jumat túat niijná, yaáhdih í bidcan caá. Pánihna, ded túi joiní jumna, Diosdih teo wãhat túat niijná, páant tigaá jumat náahap, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

Jesús wébítidih ã úbát

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Páant jwiítidih ã naáwát túttimah, Jesús queétdih ã teo jáha úbát pínah niijná, cáacwã í wehdih ã pebhna í ub juyáp jĩ. Páant í ub juyácah ennit, jwiít ã bohénitboó queétdih jwĩ jíponih jũhñup jĩ.

¹⁴ Páant jwĩ jũhñuchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ã niijíp jĩ:

* **19:7** Dt 24.1-4; Mt 5.31 * **19:9** Mt 5.32; 1Co 7.10-11 5.16 * **19:19** Lv 19.18

—Wébít wã pebh í jũwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijca bojoó. ‘Dios wã maáh caá’, niijnít, queét wébít caá túi jehnah joinít í jumap. Pánihna, Dios ã maáh jumapna waadnitboó nit wébít í jehnah joyát pah jehnah joinít í jumna caá, ã niijíp jĩ.

¹⁵ Páant niijnít, queét wébítidih ã teo jáha úbáp jĩ. Pánih úbh péanit, jwiítidih ã jwúub numah bejep jĩ.

Dawá bií dée bíbohni Jesúsdiñ ã úbh joyát
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Páant jwiítidih ã numah bejchah, biíc newé Jesús pebh jwinít, nin pah caandih ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá túinidih wã chãjbi? ã niijíp jĩ.

¹⁷ —¿Dépanih tigaá túi chãjat pínadih weemdih ma úbh joí? Diosjeh caá túini. Páantjeh Diosjeéh jumíhna, ã wutat pah ma chãjaá, caandih Jesús ã niij jepahap jĩ.

¹⁸ —¿Ded wutatdih niij tigaá ma chãj? ã niij jwúub úbh joyóp jĩ.

—Cáacwãdih ma mao yohca bojoó. Ma áa nihcannijñih ma yéej chãjca bojoó. Ma numcá bojoó.* Ma yeeca bojoó. ¹⁹ Ma mánadih ma túi chãjaá.* Meemjéh ma míic oyat pah bitadihbat ma oyoó.* Nin wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandih ã niij jepahap jĩ.

²⁰ —Caán wutatdih weém wãpĩ yap yohcan caá. ¿Diosjeéh túi jumat túat niijná, ded panihat tigaá weemdih páantjeh ã judh? Jesúsdiñ ã jwúub niij úbh joyóp jĩ.

²¹ —Meém yéejat wihcanni jumíhna, nihat míih bií déedih jíib chãj wãhñidih ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, nihat ma jíib teonidih moh yéejnitdih ma jwúub wãhúú. Páant ma wãhuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah túini míih pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Pánih queétdih wãh péanit, wãjeéh ma jũwá, Jesús caandih ã niijíp yuh jĩ.

²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohni jumna, áih bií déedih jíib chãj wãhíhcan, búdí ã jĩgahap jĩ. Pánih jĩgahñit, jepahcanjeh, ã jwúub bejep jĩ.

* **19:18** Ex 20.13-16; Dt 5.17-20 * **19:19** Ex 20.12; Dt

23 Páant ã bejechah ennit, Jesús jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ded dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã bejihichah yahna, caandíh ã buona caá. 24 Camelloboó awí íitbitdih ã yabac bejihichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waadíhichah yahna, búdí ã buona caá, ã niijíp jĩ.*

25 Páant ã niijíchah, joi wáhi bejnit, nin pah Jesús dih jwĩ niijíp jĩ:

—Páant ma niijíchah bácah, Dios ã jumapboó ded ã jéih waadcán niít, jwĩ niijíp jĩ.

26 —Cãacwã ded pah ã jenah joyátjijeh ã túi chãjñhna yahna, Dios pebhboó ã jéih bejcan niít. Diosjeh caá iiguipna bejnit déedih ã túi ubup. Caanjéh tigaá nihatdih chãj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ã wihcan caá, jwiít dih ã niijíp jĩ.

27 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—Maá, weemdíh ma joi jwáhuú. Ma-jeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwĩ cádahap jĩ. ¿Páant jwĩ chãjat jíib, dedédih tigaá jwiít dih ma wãhbi? ã niijíp jĩ.

28 —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Péeni yeó jáap túttimah, nihat jáap míic ã túut nuumbípna caá. Caán láa weém nihat cãacwã úud jeñé, jeáboó maáh wã jumbipna caá. Páant maáh wã jumachah, yeéb wã bohénitboó judíowã doce poómpnadih wãjeéh watnit ñi jumbipna caá.* 29 Ded weemdíh teo wãhat túut niijná, ãih muú, ã mána, ã déewã, ã weh, ãih wápchidih yah buca ã cádahachah, Diosboó caandíh chah ã jwáub wãhbiipna caá. Pánih cádahnit, weemdíh teo wãhniitboó Diosjeéh páantjeh ã túi jumbipna caá. 30 Obohjeéhtih, nin baácboó dawá maáta panihnitji Dios pebhboó oboh jumnit ã jumbipna caá. Nin baácboó dawá oboh jumnitji jeáboó maáta ã jumbipna caá, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

20

Iguíhadih teonit naáwát

1 “Dios ã maáh jummat nin pah ã jumna caá: Iguíha mínah cheibitjeh ãih iguíhadih teo wãhniit pínahdih bididih ã bejep be.

2 Pánih bejnit, jwãáhna, queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhadih ñi teo wãhat jíib jwípĩ jíib chãjat pah yeebdíh wã wãhbiipna caá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, tewedih ã bejep be. 3 Las nueve dée, jíib chãjat tólihna pebhboó ã bejep be. Pánih bejnit, bita caanjñh ñuhnitdih ã enep be.

4 Pánih ennit, queétdihbat nin pah ã niijíp be: ‘Yeebbát wíih iguíhaboó tewedih ñi bejeé. Teo cádahat horadih ñi tewat jíib wã wãhbiipna caá’, queétdih ã niijíp be. 5 Páant ã niijíchah joinít, queétdih ã bejep be.

Yeó jáap tac yoób bejna, bita ñuhnitdih jwãáhniit, biíc yoobó queétdihbat ã niijíp be. Las tres dée bita ñuhnitdih jwãáhniit, biíc yoobó queétdihbat ã niijíp be. 6 Las cinco dée bita ñuhnitdih jwãáhniit, nin pah queétdih ã niijíp be. 7 ‘¿Dépanihna nihat yeó jáap teocan, ñuh tigaá ñi chãj?’ ã niijíp be. 7 ‘Jwiít dih tewat watni ã wihcan caá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, iguíha mínah queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhana bejnit, ñi teobi jwáhuú’, queétdih ã niijíp be.

8 “Cheyeh caán iguíha mínah caandíh teo wãhniit maáhdih nin pah ã niijíp be: ‘Queét teonitdih jãúwát túutnit, ã tewat jíib ma wãhuú.* Pée joinít dih ã tewat jíib ma jwíih wãhuú. Páant queétdih ma wãhat túttimah, ã jãtñh joinít dih ma wãhuú. Pánih queétdih jíib chãj péa, bita ã jãtñh joinít dih ma wãhuú. Queétdih wãh péa, bita ã jãtñh joinít dihbat ma wãhuú. Queétdih wãh péa, waóh joinít dih ma jíib wãhuú’, ã niijíp be. Pánihna, ã niiját pah queétdih ã jíib chãjap be. 9 Las cinco dée tewedih joinít dih nihat yeó jáap ã tewat jíib pah bóo ã wãhup be. 10 Queét nihat teonitdih biíc yoobó ã wãhup be. Queét waóh tewedih joinítboó ‘Jwiít dih chah ã jíib wãhbiipna caá’, ã niijíp be. Obohjeéhtih, queétdihbat biíc yoobó ã wãhup be. 11 Queétdih biíc yoobó míic ã jíib chãjachah enna, caandíh búdí íijnit, nin pah ã niijíp be. 12 ‘Jwiítboó nihat yeó jáap, tabít ã chãhachah, búdí jwĩ

* 19:24 Pr 11.28 * 19:28 Mt 25.31; Lc 22.30 * 19:30 Mt 20.16; Lc 13.30 * 20:8 Lv 19.13; Dt 24.15

tewechah, queét pée jainitboó biíc hora-bitjeh i tewechah yuhna, jwiit nihatdih biíc yoobó ma jib wuhat, a táican caá, caandih i niijip be. ¹³ Páant i niij jaihñuchah joinit, nin pah biíc ijeéh jumnidih a niijip be: 'Meemdih wá niijátji pah tigaá wá jib chāhap. Ni tewat jib wuhnit, meemdih wá yeecan caá. ¹⁴ Ma tewat jib ubnit, ma bejeé. Weém wá náahat pahjeh queét baini teonitdihbut meemdih wá wuhat biíc yoobó wá jib wuhap be. ¹⁵ Ded pah wih dinerohi chājna, wih pinahjeh caá. Weém queét moh yéjnitdih jigah ennit, budi wá jib wuhuchah enna, ¿yeéboó ij niit, páant ni niijip?' iguila minah queédih a niijip be.

¹⁶ "Pánihat pah tigaá det waóhñitji péenit i jumbipna caá. Péenitjiboó waóhñit i jumbipna caá", Jesús jwiitdih a niijip jī.*

*Jesús a wunat pinahdih a jwuh naawát
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)*

¹⁷ Páant niij péenit, dawá cāacwá jwíjeéh i péenachah, Jerusalén tutchina bejni namádih jwí bejep jī. Pánih bejna, chibit yuh jwiitdih numah waóh bejnit, jwiitdihjeh nin pah Jesús a niij naawáp jī:

¹⁸ —Jerusalén tutchina bejna caá jwí chāhap. Caanná jwí juibiat túttimah, weém nihát cāacwá úd jeñédih enihcanniboó sacerdotewá i maátadih, Moisés a wutatjidih bohénitdihbut a duó wáibipna caá. Páant a duó wáyachah, weemdih teonit, i mawat tútbitipna caá. ¹⁹ Pánih mawat tútbit, judiowá nihcannitdih i jwuh wuh yapabipna caá. Queétboó weemdih deohnit, i puñat túttimah, cruzboó i péoh dodh mao yohbipna yah caá. Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wá íp weemdih a jwuh boobipna caá, a niijip jī.

*Santiagowá in Jesúsdi mi ubát
(Mr 10.35-45)*

²⁰ Pánihat túttimah, Zebedeo a weh ínboó mi weh biíc di Jesús pebh jainit, caandih ubát tút niijná, mi bódicha caj yoh ñajap jī. ²¹ Páant mi bódicha caj yoh ñajachah ennit, Jesús nin pah a niij ubh joyóp jī:

—¿Ded pah wá chājatdih tigaá ma náah? a niijip jī.

—Maáh waadná, nit chénat pah wá weh meém biíc di i wutat pinah niijná, biíc ma jéihyepmant bóo buwámant, bihdih wáyámant bóo buwámant ma chúdat tútá, mi niijip jī.

²² —Ded pah ni ubát di ni jéihcan caá. Ded wá maáh jumapboó jumihni, weemdih yeejép a yapat pinah, biíc yoobó caandihbut a yapachah yuhna, weemdih cádahcat caá náahap. Pánih cádahcan, wá maáh jumapboó wájeéh a wutbipna caá. ¿Yeebdihbut páant yeejép a yapachah yuhna, ni cádahbican naniit? mi wehdih Jesús a niijip jī.

—Jwí cádahcan niit, i niij jepahap jī.

²³ —Yoobó pdih yeebdih wá naóhna caá. Yeejép wá yapat pah yeebbát biíc yoobó ni yapbipna caá. Obohjeéhtih, wájeéh wutnit pinahdih weémboó wá jéih níocan caá. Wá ípboó queédih átát níwip taga, Jesús queédih a niijip jī.

²⁴ Páant i niij ubáchah joinit, jwiit diezboó queédih jwí íjip jī. ²⁵ Páant jwí íjatdih ennit, Jesús jwiit nihatdih a míc wáacat tútup jī. Páant jwí míc wáacachah, nin pah jwiitdih a niij naawáp jī:

—Judiowá nihcannit i maátaboó íh cāacwá di tubit wutnit i jumatdih ni táí jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, queét wutnit i jumat pah yeéb ni jumca bojó. Yeéboó maáta jumihna, bitadih táí teo wáacnit ni jumá.* ²⁷ Waóhñit jumihna, teo wuhnit pah jumat caá náahap.* ²⁸ Weém nihát cāacwá úd jeñéboó cāacwá weemdih i teo wáacat pinah niijná, nin baácboó wá júhcap jī. Obohjeéhtih, cāacwá di teo wáacat tút niijná, queét iiguipna i bejat déedih wan wuh di wá júwáp be, Jesús a niijip jī.*

*Jesús chénewá jéih encannitdih a booaat
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

²⁹ Jwiit Jerusalén tutchina bejna, Jericó tutchidih jwí chóop yap bejep jī. Páant jwí chóop yap bejehah, dawá cāacwábut jwiitdih i péenap jī. ³⁰ Jericó wáihyat júdu jécdih bac bejnit, chénewá jéih encannit namá jwéejdih i chúduchah, jwí enep jī.

* **20:16** Mt 19.30; Mr 10.31; Lc 13.30

* **20:26** Lc 22.25-26

* **20:27** Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

* **20:28** Lc

22.27; Jn 13.12-15

“Jesús, Nazaret tátchidih bóo caá ã yap bejep”, bita ã niijíchah joinít, nin pah ã niij ñaac ejep jĩ:

—¡Maá, David jumma, Dios ã wahní jwiít dih ma jĩgah en teo wáacá! ã niijíp jĩ.

³¹ Páant ã niij ñaacáchah joinít, cáacwãboó queétdih jãihnit,

—¡Páant bóojeh! Ñi ñaac cádaahaá, ã niijíp yuh jĩ.

Obohjeéhtih, páant ã niij jãihñuchah yuhna, queétdih joicánjeh, chah ã ñaacáp jĩ:

—¡Maá, David jumma, Dios ã wahní jwiít dih ma jĩgah en teo wáacá! ã niijíp jĩ.

³² Páant ã niij ñaacáchah joinít, Jesús chão ñáh, ã pebhna jãuwát túatnit, queétdih nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Ded pah wã chãjatdih tigaá ñi náah? ã niijíp jĩ.

³³ —Maá, jéih enatdih caá jwĩ náahap, ã niijíp jĩ.

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queétdih jĩgah ennit, ñih quíbdih ã teo jãhanap jĩ. Páant ã teo jãhanachahjeh, ã yoób enep jĩ, buca. Páni ennit, caandíh ã péenap jĩ.

21

Jesús wã Jerusalénna ã waadát
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalén tátchina tóah juibínit, Olivo wãt jumni pácahi jumni jeéboó jwĩ juibínap jĩ. Páni juibí, páuh laab béjna, Betfagé wãt jumni tátchibitdih jwĩ tóah juibínap jĩ. Caanná juibínit, Jesús chénewã jwĩjeéh jumnitdih caán tátchina ã wahap jĩ. ² Páni wahnit, nin pah queétdih ã niij wutap jĩ:

—Con tátchina waadnít, burroma mi wãuh biíc dih ñi enbipna caá. Páni en, queétdih watnit, weemdíh ñi ub jũh wãhuú. ³ Páant ñi ub jãuwáchah ennit, cáacwã yeebdíh ã ubh joyóchah, nin pah ñi niij jepahaá: ‘Jwĩ maáh queétdih ã náah jwuhap be. Péanit, queétdih ã jwãbabipna caá’, ñi niijí, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani Zacaríasji nin pah át niij daacáp tajĩ:

⁵ “Jerusalén tátchidih moondíh nin pah ma niij naáwá: ‘Dios weemdíh nin pah

ã niiját túatup be: “Ñi eneeé, ñi Maáh ñi pebhna ã jũhna caá. Caán oboh jumni pah burro wãuhjih chúadni ã jũhbiipna caá”, Jerusalén tátchidih moondíh ma niijí, weemdíh ã niijíp be”, Zacarías át niij daacáp tajĩ. (Zac 9.9)

⁶ Jesús ã wahnitboó bejnit, ã niijátji pah ñt chãjap wut jĩ. ⁷ Burroma, mi wãuh biíc dih ã ub juyúchah, jwĩh jih bóo yéguhdih tóo dugnit, burromajih mi wãuhjihbut jwĩ cáagap jĩ. Páant jwĩ cáagat túttimah, Jesús caán burro wãuhjih ã páuh laab chúdap jĩ. ⁸ Páni chúadni, Jerusalén tátchina jwiít dih ã numah bejep jĩ. Páant ã bejchah ennit, dawá cáacwã ñih jih bóo yéguhdih tóo dugnit, Jesús dih wëina, namáboó ã jwey waáwáp jĩ. Bitaboó ã bóodni táam náonadih ubnit, queétdih Jesús dih wëina, namáboó ã jwey waáwáp jĩ. Páant ã jwejni chóna, náonajih Jesús ã bejep jĩ. ⁹ Páant Jesús ã bejchah, ã waáwáp mant moón, ã méimant péenitbut caandíh wëinit, biíc dih nin pah ã niij ñaacáp jĩ:

—¡David jumma, Dios ã wahní jwiít dih ma túi ubuú! ¡Meém jwĩ maáh pínahdih búdi jwĩ wëina caá! ã niij wëi ñaacáp jĩ. *

¹⁰ Páni bejnit, Jerusalén tátchina jwĩ waadáchah, caanjíh jumnitboó en wáhi bejnit, nin pah ã niij míic ubh joyóp jĩ:

—¿Nin déhe tigaá? ã niijíp jĩ.

¹¹ —Nin Jesús, Galilea baác, Nazaret tátchidih bóo, Dios naáwát dih naóh yapani caá, bita queétdih ã niij jepahap jĩ.

Jesús Dioíh munná ã waadát
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.12-23)

¹² Jerusalén tátchina waadnít, Dioíh munná jóocmant bóo jũhdih Jesús jwiít dih ã numah waad béjep jĩ. Páni waad béjnit, caánboó jíib chãjnitdih ã ñunn yóh bacanap jĩ. Dinerodih túat numnít ã cáagat naanádih ub yoh áacanit, jopwádih jíib chãjnitíh chúdat naanádihbut ã ub yoh áacanap jĩ. ¹³ Páni ub yoh áacanit, Jesús nin pah queétdih ã niij jãihñap jĩ:

—Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘ “Wíih munná cáacwã weemdíh ã ubát pínah munná caá”, Dios ã

* 21:9 Sal 118.25-26 * 21:13 Is 56.7b; Jer 7.11

niijp be', it niij daacáp tajj.* Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih wúbúdíh i juyáchah yuhna, yeéboó queédih yeenit, nūmná caá ñi chājap. Pánih nūmnít, Dioíh mūdih yéjanit, nūmnít i jumat pínah mūú chājna caá ñi chājap, ã niijp jĩ.

14 Páant Dioíh mūdih Jesús ã jumat pónih, dawá jéih encannit, wúuat nahjĩh bejnitbut ã pebhna i juyáp jĩ. Páant i juyáchah ennit, queédih ã boonanap jĩ. 15 Obohjeéhtih, queédih ã boonachah ennit, caanjĩh jūmnit sacerdotewā i maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut Jesúsdi h búdí i íjip jĩ. Jwíjeéh péenit wébítboó “i David jaima, Dios ã wahni, jwiít dih táí ubni pínah, meemdíh búdí jwí wēina caá!” i niij ñaác cádahcah joiná, chah i íjip jĩ. 16 Pánih íjnit, Jesúsdi h nin pah i niij jūihñap jĩ:

—Meemdíh páant i niij ñaacáchah, ¿ma joicán niit? Páant i niijcá bojo naáh, Jesúsdi h i niijp jĩ.

—Wā joiná caá. Obohjeéhtih, Davidji Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ã niij daacátjidih ¿yeéboó ñi bohécannit jĩ?

‘Wébít dih, bita i túuhnit dihbut meém ma wēi naáwát túutna caá’, Diosdi h wēinit, David át niij daacáp tajj, (Sal 8.2)

Jesús queédih ã niij jūihñap jĩ.

17 Páant niij péanit, queédih cádahnit, caán tútchimant Jesús jwiít dih ã nūmah bac bejep jĩ. Pánih bac bejna, Betania tútchidih juibínit, caan chéi caanjĩh jwí ũwup jĩ.

Higuera nahdih Jesús ã wunat túutat
(Mr 11.12-14,20-26)

18 Cheibit bóo yeó jáap dih, Betania tútchiboó ũonitji Jerusalén tútchina jwúb bejna, Jesúsboó át nūgúp wunup tajj. 19 Pánih nūgúp wunna, namá jwéej dih lajni higuera nahdih ennit, áih quehedih jeémíhna, caan náh pebh enedih ã bejep yuh jĩ. Obohjeéhtih, caan náhboó quehcan, táini wawájeh pohba ã jūmup jĩ. Páant ã quehcat dih enna,

—iMa jwúb quehcan niit! caan náhdih ã niijp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, áih núona ã diib téhah bejep jĩ.

* 21:21 Mt 17.20; 1Co 13.2

20 Páant ã wunuchah ennit, jwiít ã bohénitboó jwí en wáhi bejep jĩ.

—¿Dépanih tigaá waícanjeh ã wunah bej? Jesúsdi h jwí niij wúbh joyóp jĩ.

21 —Yoobópdih yeedíh wā naóhna caá. Dios ã wēpat dih táí jenah joiná, nin nahdih wā chājat pahjeh mantih yeebbát ñi jéih chāj bipna caá. Páant wā chājat chahbut ñi jéih chāj bipna caá. Con jeedíh ‘Conmant bejnit, búdí majna ma búg báahá’, ñi niijíchah, ñi wutat pah ã yap bipna caá.*

22 Diosdi h táí jenah joinít, ded pah caandíh ñi wúbát pah ã chāj bipna caá, Jesús jwiít dih ã niij jepahap jĩ.

Jesús ã wēpat
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Pánih bejna, Jerusalén tútchina juibí, Dioíh mūdih waad béjnit, Jesús cáacwā dih ã jwúb bohénap jĩ. Páant ã bohéat pónih, sacerdotewā i maáta, jwiít judíowā jwí maátabut ã pebh jūinít, nin pah caandíh i niij wúbh joyóp jĩ:

—¿Deíh wēpatjĩh tibeé jwín páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ã wut? i niijp jĩ.

24 —Yeedíh wā jwíh wúbh joibípna caá. Weemdíh ñi táí jepahachah, weembát yeedíh wā jepah bipna caá. 25 Juan Daabánidih ¿déhe tigaá át wutji? ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniit? ¿Cáacwāboó niit caandíh it daabáat tútjip? yeé ñi jenah joyóchah, Jesús queédih ã niij wúbh joyóp jĩ.

Páant ã niij wúbh joyóchah joinít, queétjeh nin pah it míc niijp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwí niij jepahbi? ‘Dios caá Juandih át wutjip taga’, jwí niijíchah, ‘Páant ã jūmchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ã niij jūih bipna caá. 26 Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwát dih naóh yapani yoobát ã jūmup jĩ’, i niij jenah joiná caá. Páant i niij jenah joyóchah, ‘Cáacwājeh caandíh it daabáat tútjip taga’, jwí niij jepahachah, jwiít dih búdí i íj bipna caá”, it míc niijp wut jĩ. 27 Pánih míc wéhe péanit, nin pah Jesúsdi h i niij jepahap jĩ:

—Jwiít jwí jéihcan caá, i niijp jĩ.

—Caán láa bácah weemdih wətnidih weembút yeebdih wā naóhcan niit, Jesús queétdih ā niijp jī.

Biic newé ā weh ded pah ī chājat naáwát

²⁸ Páant niij péanit, jwī maátadih Jesús nin pah ā jwúub niij naáwáp jī:

—Nin wā naáwát dih ¿ded pah ñi niij jenah joí? Biic newé chénewā ā weh ī jumap be. Pánihna, biic yeó jáap ī ípboó weép jeñédih, ‘Wūuhú, buu wīih iguíhaboó tewedih ma bejeé’, ā niijp be. ²⁹ ‘Wā bejcan caá’, ā niij jepahap be. Páant niijná yuhna, jwúub jenah joinít, tewedih ā bejep be. ³⁰ Túttimah, ā úuddihbut biic yoobó ā niijp be. ‘Wā bejmi caá’, ā niij jepahap yuh be. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, ā bejcap be. ³¹ ¿Ded tigaá ā ípdih ā táí jepah? Jesús queétdih ā niijp jī.

—Weép jeñéboó ā táí jepahap be, queét ī niij jepahap jī.

—Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Romano maátadih náó úubh wūhnit, deoh nah jumnit yaádh biicdih yeéb jātih Dios ā maáh jummatdih ī waadná caá. ³² Juan Daabáni cāacwādh bohénadih joiná, ded pah ñi táí chājat pínahdih yeebdih át naáwáp tajī. Páant ā naáwáchah yuhna, yeébbó caandih ñit jepahcap tajī. Obohjeéhtih, queét náó úubh wūhnit, deoh nah jumnit yaádhbut it táí jepahap tajī. Páant ī jepahachah enna yuhna, yeébbó túut nuúmíhcan, ñit jepahcap tajī, Jesús queétdih ā niijp jī.*

Jiwá iguíhadih yeejép teo wūhnit naáwát
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Nin biih wā naáwát pínahdih ñi táí joyoó. Biic newé jiwá iguíhdih ā momop be. Pánih mom péa, wáihyat júdudih chāj péa, iguíhdih ī búuh chuñat pínah muudíhbut ā chājap be. Pánih chāj péa, caán iguíhadih ī táí en dawát pínah niijná, jap bóo muudíhbut ā chājap be. Páant niihatdih chāj péa, bitadih en dawát túatnit, biáboó jib jwuhudih ā bejep be.* ³⁴ Túttimah, iguíh ei láa, āih iguíh jībdi h ī úubát pínah niijná, iguíha mínah caandih teo wūhnitdih āih iguíhana ā wah bojop yuh be. ³⁵ Obohjeéhtih, caandih teo wūhnit caanná ī juibínachah, biicdih pāi, biíhdih mao yoh, biíhdih jeejīh ī yoh mawap

be. ³⁶ Pánihat túttimah, bita caandih teo wūhnitdih āih iguíhaboó ā jwúub wahap be, páant muntih. Chah dawá ā wahachah yuhna, queét en daonít biic yoobó muntih queétdihbut yeejép ī chājap be.

³⁷ “Túttimah, ‘Wā wūúhdih caá ī jepahmi dée caá’, niijnít, caandih ā wahap be.

³⁸ Páant ā wahachah yuhna, caandih ennit, en daonítboó nin pah ī míc niijp be: ‘Iguíha mínah ā wunat túttimah, nin ā wūúhboó ā túut nuumbípna caá. Pánihna, caandih jwī mao yohochah, iguíha jwīh ā jumvipna caá’, queétjeh ī míc niijp be. ³⁹ Páant niij, ā wūúhdih teonit, iguíhamant ub bac bejnit, ī mao yohop be.

⁴⁰ “Páant ī chājat doonádih joinít, iguíha mínahboó āih iguíhana jwúub joinít, ¿queétdih ded pah tigaá ā chājbi?” Jesús queétdih ā niij úubh joyóp jī.

⁴¹ Páant Jesús ā niijíchah joinít, queét caandih nin pah ī niij jepahap jī:

—Queét yeejépwādh peéh chājna, ā mao yohat túutvipna caá. Túttimah, bitaboodih āih iguíhadih ā en dawát túutvipna caá, āih iguíhdih caandih ī táí dic wūhat pínah niijná, ī niijp jī.

⁴² Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah ā jwúub niijp jī:

—Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ā niij daacátjdih ¿yeébbó ñi bohécannit beé?

‘Muú teonit táini jee dáhnadih ñíonit, ī náahcanni dahdih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét ī yohni dahdi-hjeh tigaá Dios ā níwip. Caandih ñíonit, āih muu pánihnidih chājna, caán muudíh ā táí jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih ā jwíh jwejep be. Caán jee pánihni Dios ā wahni pínah tigaá. Páant ā chājachah ennit, jwiitboó caandih búdí jwī wēina caá’, át niij daacáp tajī. (Sal 118.22-23)

⁴³ Páant ā niihat pah tigaá yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Dios āihwā pínah yeebdih ā jwíh ñíonitji ñi jumachah yuhna, weém Dios ā wahnidih ñi náahcah, bita weemdih táí jepahnit pínahboodih ā ñiobipna caá, páantjeh ájeéh ī jummat pínah

* 21:32 Lc 3.12; 7.29-30 * 21:33 Is 5.1-2

niijná. ⁴⁴ Pánihna, weemdíh jepahcannit-boó caán jee dáhdih tóoc bunnít panihnit í jumbipna caá. Weemdíh í jepahcatji jíb caán jee dáh á néehat pah, peéh chájna, iiguípna Dios queétdih á wahbipna caá, Jesús á niijíp jĩ.

⁴⁵ Páant á niijíchah joinít, sacerdotewá í maáta, fariseowābut “Jwiít dih niijná caá á chāhap”, ít niij jéihyep wut jĩ. ⁴⁶ Páant niij jéihnit, caandíh ded pah í tewat pínahdih ít bidip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, cáacwā caandíh “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, í niij jenah joyóchah jéihnit, queétdih úmna, tewíhna yahna, ít jéih teo jwuhcap wut jĩ.

22

Téihya chéona á numah jeémát pínah naáwát
(Lc 14.15-24)

¹ Páant á niiját túttimah, Jesús nin á jenah joiní naáwátjĩh queétdih á jwúub niij naóh bohénap jĩ:

² “Dios á maáh jummat nin pah caá á jumap: Maáh wúh á téihya chéwat túut chājachah, á íp á numah jeémát pínahdih á chāhap be. ³ Pánih á moh péanit, á numah jeémpnit pínahdih júúwát túutna, caandíh teo wāhndih á wahap yah be. Obohjeéhtih, caandíh í jepahcap be. ⁴ Túttimah, bita caandíh teo wāhndihbut wahnit, ‘Á numah jeémát pínah momo jiwíwā, á in débehanitdih mao pūbnít, nihatdih á moh péa, yeebdíh á júúwát túutap be’, wā bidnitdih ní niij naáwá. ⁵ Páant á wutuchah joinít, í bejep yah be, páant mūntih. Obohjeéhtih, páant í niijíchah yahna, queétdih í joyáh bojop be. Joyáh bojnit, biíc áih wápchiboó bej, biíh á tewat mūboó á bejep be. ⁶ Bitaboó queét í naáwáchah joíhcan, yeejép pānit, queétdih í mao yohop be. ⁷ Páant í chājat doonádih joinít, búdí íjnit, maáhboó áih soldadowādih á wahap be, queétdih mao yoh beedánit, íh tátchidihbut í cáwat pínah niijná. ⁸ Pánihat túttimah, bita caandíh teo wāhndih nin pah á niijíp be: ‘Wā wúh á téihya chéona numah jeémát pínahdih á moh péanit, cáacwādih wā bidichah yahna, queét yeejép wā ít jepahcap taga. ⁹ Pánihna,

tátchi tac yoób jumni jūhna bejnit, det ní jwāhndih ní numah jūúwá’, queétdih á niijíp be. ¹⁰ Páant á niijíchah joinít, bejna, biquína tái chājnitdih jwāáh, bita tái chājcannitdihbut jwāáhnit, nihatdih í numah jwúub jūúwáp be. Pánihna, í maáih mūná jwúub juibínit, á numah jeémát tólihndih í yáwap yah be.

¹¹ “Obohjeéhtih, maáhboó queét joinít dih enedih joiná, téihya chéwechah enna í dūwát chóodih biíc newé á dūocáh, á enep be.

¹² Pánih ennit, ‘¿Íin wūá, dépanih tibeé wā dūwát túutni yégueh dūocán yahna, ma waád jūóh?’ caandíh á niijíp be. Páant á niijíchah joinít, caánboó á jéih jepahcap be. ¹³ Páant á jepahcah enna, maáh caandíh teo wāhndih nin pah á niijíp be: ‘Chéonit, caandíh ní ub bac bejeé. Pánih ub bac bejnit, weemdíh á jepahcat jíb, dūpánapboó ní yohoó, wā pebh á jumcat pínah niijná. Caánboó jumnit, tūbit jīgahna, íh maonádih néeh chāác joinít í jumbipna caá’, caandíh teo wāhndih á niijíp be.*

¹⁴ “Bū wā naáwát pah, dawá cáacwā wíh túini doonádih joiná yahna, daocánnitjeh í jepahna caá”, Jesús á niijíp jĩ.

Romano maáta í úbát túutni dinero júdu
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Páant á niijíchah joinít, íjna, Dioíh mūmánt bac bejnit, fariseowā nin pah ít míc niij úbh joyóp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí niij úbh joibí, mácah á jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná?” ít míc niijíp wut jĩ. ¹⁶ Páant niijnit, biquína íjeéh jumnit, Herodes á jūimenádih maáh waadáhndihbut Jesús pebhna ít wahap tajĩ, Jesús dih í úbh joyát pínah niijná. Páant í wahnitboó waád joinít, nin pah Jesús dih í niijíp jĩ:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiít dih á chājat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā í niijíchah, maáta í jumachah yahna, úmcanjeh yoobópdih mapĩ naóhna caá. ¹⁷ Páant yoobópdih naóhni jumna, ded pah ma jenah joyátdih jwiít dih ma naáwá. ¿Roma baácdih moón í maáh César á úbát

* 22:13 Mt 8.12; 25.30; Lc 13.28

táutni náodih caandih jwī wāhachah, ā táu niit? ī niij ūbh joyóp yah jī.

¹⁸ Páant ī niij ūbh joyóchah, ī yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih ā niij ūbh joí jwáubanap jī:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdih mácah ñi jepahat táut? ¹⁹ Césardih ñi wāhat pínah júddih weemdih ñi júutá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, biíc júddih caandih ī júutap jī.

²⁰ —¿Caán júddih deih móot, deih wāt tigaá ā jum? queétdih ā niij ūbh joyóp jī.

²¹ —Césaríh móot, áih wūtbut ā jumna caá, ī niij jepahap jī.

—Caán láa bácah caán júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumachah, caandih wāhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioih pínah mácah ā jumachah, Diosboodih ñi wāhú, queétdih ā niijíp jī.

²² Páant ā niij jepahachah, ī joí wáhi bejep jī. Pánih joí wáhi bejnit, ī bac bejep jī.

*Cāacwā ī jwáub boo pud jūwát
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ Páant queét ī bac bejat táttimah, biquína saduceowā jwuh, Jesúsdih ūbh joyát táut niijná, caán munná mantih ī waád juyáp jī. Queét saduceowā “Cāacwā wanna, ī jwáub boo pud jūóhcan niit”, niijnít ī jumap jī.* ²⁴ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdih ī niijíp jī:

—Bohéní, nin pah Moisés āt niij bohénap tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunachah, ā údboó weép jeñé áajidih jwáub áa jumat caá náahap. Pánihna, ā údboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnihdih ā bíboho naáh, ā úd jeñé báadhda weh pah ī weh jumat pínah niijná’, jwiitdih Moisés āt niijíp tají.* ²⁵ Biíc weh sietewā ī jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunap be. Pánihna, ā údboó weép jeñé áajidih ā jwáub áa jumap yah be. Páant áa jumat táttimah, weép jeñé pahjeh mantih, weh wihcanjeh caanbút ā wunap be. ²⁶ Páant mícjeh queét nihat ī buúd beedép be. ²⁷ Páant mi weha mána ī wan beedát táttimah, ī áajibut mi wunap be.

²⁸ Pánihna, queét nihat ī áa jumnihji, nihat cāacwā ī jwáub boo pud jūwáchah, ¿ded

áa tigaá mi yoób jumbi? Jesúsdih ī niij ūbh joyóp jī.

²⁹ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij jepahap jī:

—¿Dios naáwátdih jéihcan, ā wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá! ³⁰ Wunnitji ī jwáub boo pud jūwát táttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ī jumbipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, wunnitji ī boo pud jūwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá. ¿Moisésdih Dios nin pah ā niijátjidih ñi encannit jíí? ³² ‘Weém Abraham, Isaac, Jacob ī Maáh caá’, āt niij naáwáp wut jī. Queét ī wunat táttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios āt niijíp wut jī. ‘Í Maáh caá’, ā niijátjidih joinít, báadhnit ī jumatdih jwī jéihna caá. Dios báadhnitdihjeh maáh ā jumna caá. Pánihna, ‘Wunnitji ī jwáub boo pud jūóhcan niit’, niij jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, Jesús ā niijíp jī.*

³³ Páant ā niijíchah joinít, nihat cāacwā ā bohéatdih ī joí wáhi bejep jī.

*Chah jenah joyát wutat
(Mr 12.28-34)*

³⁴ Páant Jesús saduceowādih ā táu jepahachah joinít, fariseowāboó ī míc wéhenap jī. ³⁵ Pánih míc wéhe péanit, biíc íjeéh jumni, Moisés ā wutatjidih táu jéihniboó caandih nin pah ā niij ūbh joyóp yah jī:

³⁶ —¿Bohéní, Dios jwiitdih ā wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? ā niijíp jī.

³⁷ —Nin wutat caá chah ā jumap. ‘Diosdih chah jenah joí, táu jepahnit, wéinit, caandih bádí ñi oyoó’, Moisés āt niij daacáp tají.*

³⁸ Caán wutatji caá jwíh jumni. ³⁹ Caán wutat pahjeh mantih, nin biíc wutatbut biíc yoobó ā jumna caá: ‘Meemjéh ma míc oyat pah mantih, bitadihbut bádí ma oyoó’, āt niij daacáp tají.* ⁴⁰ Pánihna, Diosdih oinit, bitadihbut oinit, Dios ā náahat pah ñi chājbipna caá. Pánih chājnit, nihat Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ī niijátjidihbut ñi táu jepahbipna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.*

*¿Ded jwima tigaá Cristo?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)*

* 22:23 Hch 23.8 * 22:24 Dt 25.5 * 22:32 Ex 3.6 * 22:37 Dt 6.5 * 22:39 Lv 19.18 * 22:40 Lc 10.25-28

41 Páant niij péanit, Jesús jwuh caanjih jumnit fariseowādih nin pah ā niij uúbh joyóp jĩ:

42 —¿Dios ā wahni Cristodih ded pah tigaá ñi jenah joí? ¿Ded juma tigaá? queétdih ā niijíp jĩ.

—David juma caá, ĩ niij jepahap jĩ.

43 —Páant ā jumachah yuhna, ¿Dépanih tigaá Túini Espiritu nin pah caandih ā naáwát tútuchah, Davidjiboó caandih ‘Maá’, āt niijí?

44 ‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Wā jéihyepmant bóo bawámant ma chúdu. Pánih chúdnit, nihatdih ma wutuchah, meemdih en jühnitdih wā yap yohat tútbipna caá”, ā niijíp be’, Davidji āt niij daacáp tajĩ. (Sal 110.1)

45 Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, āt niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchah yuhna, ¿dépanih tigaá Cristo David juma āt jumji? Jesús queétdih ā niij uúbh joyóp jĩ.

46 Páant ā niij naáwáchah joinít, nihat ĩ jwúub uúbh joíhna yuhna, ĩ uúbh joí cádahap jĩ.

23

Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ĩ táicat

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

1 Páant niij péanit, caanjih jumnitdih, jwiít ā bohénitdihbut Jesús nin pah ā niij naáwáp jĩ: 2 “Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut caán ā wutatdih chah táí jéihnit jumna, yeebdih ĩ wutna caá. 3 Páant yeebdih ĩ wutuchah, ĩ niiját pahjeh chājat caá náahap. Obohjeéhtih, páant ĩ niij bohéna yuhna, ĩpĩ chājcan caá. Páant ĩ táí chājcatdih yeéboó ñi en yacca bojoó.

4 Queét yeebdih búdí wái náah jumnidih chājat túttna, bainíbitjeh ñi yapachah ennit, yeebdih jĩgah encanjeh, ĩpĩ peéh chājna caá. 5 Ded pah chājna, cāacwā ĩ wēi enat pínahdihjeh ĩpĩ bidna caá. Dios naáwátidih ĩ daácní núnabit āih átna yacnit, ĩih móot chah, ĩih muj nahboobát búdí bawá jumni tōpjih ĩpĩ nah chéona caá. Úbhna dúwát chóona ā yapat waanadidh maátni ĩpĩ chājat túttna caá, queétdih ennit, ‘Diosdih táí

jepahnit caá’, niijnít, cāacwā ĩ táí wēi enat pínah niijná.* 6 Numah jeémépboó bejnit, waáwápna chúdnit, ĩpĩ wēina caá. Jwĩ míic wáacat muúboó bejnit, cāacwā ĩ táí enepboó ĩpĩ chúdna caá. 7 Tútchi tacboó bíí déedih jíb chājat juhna ĩ bejchah, cāacwā queétdih wēinit, muj teonit, ‘Ma jūóh, Bohéní’, ĩ niij uúbúchah joinít, ĩpĩ wēina caá.

8 “Obohjeéhtih, ‘Bohéní’, yeéboó cāacwādih ñi niiját tútca bojoó. Weemjéh caá yeebdih bohéni. Yeéb nihat bíic yoobó jumna, ‘Bohéní’, cāacwādih ñi niiját tútuchah, ā túican caá. 9 Pánihat pah, cāacwā míicjeh ‘Túini Paá’, ñi niijíchah, ā túican caá. Dios, jeáboó jumnijeh, ñi ĩp túini yoobát ā jumna caá. 10 Pánihat pah muntih, yeéb míicjeh ‘Maá’, ñi niijcá bojoó. Weém, Dios ā wahni Cristojeh, ñi maáh wā jumna caá. Pánihna, cāacwā míicjeh páant ñi niijíchah, ā túican caá. 11 Ded maáh jumíhna, yeebdih teo wühni ā jumna náah.* 12 Caanjéh míic maáh waadánidih Dios oboh jumni ā chājnipna caá. Obohjeéhtih, teo wühni panihniboodih Dios maáh ā waadábipna caá”, Jesús ā niijíp jĩ.*

13 Páant niij péanit, nin pah fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut Jesús ā niij jühñap jĩ:

“¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túí bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Dios ā wutatdih ñi yee bohénachah joinít, Dios ā maáh jumapboó cāacwā ĩ jéih waadcán caá. Pánih bohénit, yeebjébut waadcán, queét ĩ waádihichah yuhna, ĩpĩ jāhna caá.

14 “¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túí bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Diosdih táí maatápdih uúbhna yuhna, éemp wunnitih munáidih ĩpĩ dúuc wáina caá. Pánih yeenit ñi jumat jíb búdí peéh chājat yeebdih ā jumbipna caá.

15 “¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túí bohénit pah jumna yuhna, tabit yee

* 23:5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1 * 23:11 Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26 * 23:12 Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

naóhñit caá ñi jumap. Yúup jib bejñit, dawá cãacwãdih ñipĩ bohéna caá, ñi jenah joyát pahjeh ĩ túut numát pínah niijná. Páant ĩ túut numúchah, yeejép ñi chãjat chah queédih ñi chãjat túutna caá.

16 “¡Yeéb bohénit, bitadih waóhna, jéih encannit panihñit ñi jumna caá! Yeena, nin pah ñi niij bohéna yuh caá: ‘ “Dioih múú túini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Dioih múú díh jumni oroboó túini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah, ñi niijátji pahjeh chãjat caá náahap’, ñipĩ niij bohéna yuh caá. 17 ¡Yeéb jenah joicáñit, jéih encannit panihñit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ã jum? ¿Dioih múú chah niit? ¿Caán múú díitboó jumni oroboó niit chah ã jumap? Caán múú díitboó oro jumna, Dioih caá ã jumap. Obohjeéhtih, biih pebhboó jumna, Dioih áta nihcan taga. Pánihna, oro chah Dioih múú ã jumna caá. 18 Yeéb nin pahbut ñipĩ niij bohéna yuh caá: ‘ “Dioih múúboó jumni nuñúpdih mao cáo wãhat naá túini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Í mao cáo wãhniboó túini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah, ñi niijátji pah chãjat caá náahap’, ñipĩ niij bohéna yuh caá. 19 ¡Yeéb jéih encannit panihñit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ã jum? ¿Diosdih cáo wãhni niit chah ã jum? ¿Caán ñi cáagat naá niit chah ã jum? Caán naajih ñi cáagna, Diosdih ñi wãhuchah, áih pínah caá. Biáboó ñi cáagachah nihna, Diosdih ñi wãhni áta nihcan tagaá. Pánihna, caán ñi cáagat naá caá chah ã jumap. 20 Páant ã jumachah, ‘Jwĩ cáagat naá túini ã jummat pah, wã niijátji biíc yoobó wã chãjbipna caá’, niijnít, caán naá caanjih ñi cáagnibut ã túyatdih ñi jenah joiná caá. 21 Pánihat pah, Dioih múú ã túyatdih jenah joiná, áih múú díitboó jumni ã túyatdihbut ñi jenah joiná caá. 22 ‘Jeá túini ã jummat pah, wã niijátji biíc yoobó wã chãjbipna caá’, niijnít, Dios maáh jumna ã chũdatdihbut jenah joinít, Dios, caanjih chũdñi ã túyatdihbut

ñi jenah joiná caá.*

23 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumap. Dios ã wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbohna, biíc núodih Diosdih ñipĩ wãhna yuh caá.* Obohjeéhtih, pánih wãhna yuhna, biih ã wutatna chah jenah joyát pínah ã jumachah yuhna, caandih ñipĩ joyáh bojna caá. Cãacwãdih túi chãjatboodih ñi jenah joicán caá. Queédih ñipĩ jígah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ñi niijátji pah ñipĩ chãjcan caá. Pánihna, Dios ã wutat pah, chej jumni núonadih caandih wãhna, ã túina caá. Obohjeéhtih, biih ã wutatdihbut jepahat caá náahap. 24 ¡Yeéb bitadih waóhna, jéih encannit panihñit ñi jumna caá! Ñi wutatdih, oboh jumni ã jumachah yuhna, ñipĩ jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ã wutatboodih ñipĩ jepahcan caá.

25 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumap. Níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jímantjeh ñipĩ chocna caá, ã túi jígohat pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, díitboó búdí queí ã jumna caá. Caan pámap jímantjeh ñi chocat pah, yeebút biíc yoobó ñi jumna caá. Túi jígohna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ã jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chãjñit, tubit en ñinahnitbut ñi jumna caá. 26 ¡Yeéb fariseowã jéih encannit panihñit ñi jumna caá! Pánih jumna, ñi jenah joyátdih túut numnít, táiniboodih ñi chãjaá. Pánih chãjna, yoobópdih túinit ñi jumbipna caá.

27 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumap. Cãac yohopdih bóo múú dáhnabit túi baabñi chítahjih ĩ ñáini panihñit ñi jumna caá. Cãacwã caán yohopdih ĩ enechah, túi jígohni ã jumna caá. Páant jímant túini ã jígohochah yuhna, ĩ yohni bácahji ã moopátdih queét ĩ jéih encan caá.* 28 Páant ã nihat pahjeh man

* 23:22 Is 66.1; Mt 5.34 * 23:23 Lv 27.30 * 23:27 Hch 23.3

tigaá yeebdíh cáacwã ì enechah, túinit pah ñipí jígohna yuh caá. Obohjeéhtih, ñi jenah joyátboó búdí yeeat jam yapna, yeejép ã jamuchah, moópni dée pah caá ñi jamap.

²⁹ “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jamna yuhna, tūbit yee naóhñit caá ñi jamap. Tūbit yeenit jamna, Dios naáwátdih naóh yapanitji, túi chājnitjidihbut ñi oyatdih júutat túut ni-ijná, queétdih ì yohopjidih ámohñit, túini ñipí chājna yuh caá. ³⁰ Pánih chājnit, nin pah ñipí niijná caá: ‘Jon jātih jwī nuowā ì chājatji pah jwiítboó jwīta chājcan tagaá. Dios naáwátdih naóh yapanitdih wēinit, queétdih jwīta mao yohcan tagaá’, ñipí niijná yuh caá. ³¹ Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapanitdih mao yohñit ì jūimená jamna, biíc yoobó tigaá ñi chājap. ³² Pánihñit ì jūimená jamna, ñi nuowā ì yéej chājatji pahjeh mūntih ñi chāj péanaá.

³³ “¡Yeéb maiwā pah yeejépwā ñi jamna caá! Pánihna, ñi yéej chājatdih ñi túut nuumcátji jīb, Dios yeebdíh peéh chājna, iiguípna ã wahachah, ñi jéih jweicán niít.*

³⁴ Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wā chājap: Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita āih túini doonádih túi jéihñitdih, bita ã naáwátdih bohénit pínahdihbut yeebdíh wā wahbipna caá. Páant wā wahachah yuhna, yeéboó biquínadih cruzboó péoh dodhñit ñi mao yohbipna caá. Bitadih ñi míc wáac juyápboó pānit, tútchimant bacanit, queétdih mawat túut niijná, ñi ñuún péebipna caá. ³⁵ Pánih chājna, jon jātih jamnit túi chājnitjidih ì mawatji jīb yeébbodíhbut Dios ã peéh chājbipna caá. Pánihna, túi chājni Abeljidih Caín ã mawatji jīb púúúú Zacaríasjidih ñi nuowā ì mawatji jīb tigaá yeébbodíh Dios ã peéh chājbipna caá. Caán Zacarías Berequíasi wūh āt jamap tají. Dioíh muú jūhboó jamni nuñápdih mao cáo wāhat naa pébh ã jamuchah yuhna, caandíh ìt mawap tají.*

³⁶ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét nihadidih ì mawatji jīb buu láa moondíhbut Dios ã peéh chājbipna caá”, Jesús ã niijíp jī.

Jerusalén tútchidih moondíh Jesús búdí ã

oyat

(Lc 13.34-35)

³⁷ Páant niij péanit, caanjíh jamnitdih nin pah ã jwáub niij naáwáp jī:

“¡Yeéb Jerusalén tútchidih moondíh búdí wā jígahna caá! Dios naáwátdih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbut jeejíh yohñit, yeéb ñipí maona caá. Ñi nuowābut biíc yoobó ìt chājap wut jī. Pánihñit ñi jamuchah yuhna, yeebdíh búdí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jamat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ñi náahcan caá.* ³⁸ Páant ñi náahcat peéh, buu ñíh tútchidih Dios ã wap cádahbipna caá. ³⁹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwáub encan niít. Túttimah bóo láa nin baácna wā jwáub dei jūúwúchahjeh, weemdíh ñi jwáub enbipna caá. Pánih ennit, ‘¡Dios ã wahni, meemdíh búdí jwī wēina caá!’ ñi niijbipna caá”, Jesús queétdih ã niijíp jī.*

24

Dioíh muudíh bita ì yohat pínah

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Páant niij péanit, Dioíh muumánt Jesús jwiítidih ã namah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Dioíh muudíh wēi enna, ã túi jígohatdih Jesúsdih jwī naáwáp yuh jī. ² Obohjeéhtih, páant jwī naáwáchah joinít, nin pah jwiítidih ã niijíp jī:

—Caandíh ennit, ñi túi jenah joyoó. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh eníhcanitboó nin ñi en wēinidih ì boto mao jéena beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ã wihcan niít, ã niijíp jī.

Péeni yeó jáap jātih ded pah ã yapat pínah

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Páant niij míc wéhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwī chājap jī. Pánih bejna, caán jeená púuh laáb jūibínit, Jesús ã chúudap jī. Páant ã chúuduchah ennit, jwiítboó ã pebh jūibínit, nin pah caandíh jwī niij wábh joyóp jī:

—Maá, jwiítidih ma naáwá. ¿Débólíh tigaá ma niiját pah ã yapbi? ¿Meém ma jwáub dei jūúwát pínah jātih, péeni yeó jáap jātihbut

* 23:33 Mt 3.7; 12.34; Lc 3.7

* 23:35 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21

* 23:37 1R 19.10; Jer 2.30

* 23:39 Sal 118.26

ded pah ã jwĩh yapachah tigaá jwĩ enbi? jwĩ niijíp jĩ.

4—Yeéb ñi tái chãja chaáh. Bitã ñi yeeatdih ñi joicá bojoó. 5 ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ñi jũóhbiipna caá. Páant ñi niij yeenachah joinít, Diosdih cádahna, páant niijnítboodih dawá ñi péebiipna caá. 6 Pebhbit jumnit ñi miic mawat, yuúp jumnit ñi miic mawat doonádihbut ñi joibíipna caá. Pániñ joiná yuhna, caandih búdí ñi úum jenah joicá bojoó. Páant ñi yapbiipna caá. Obohjeéhtih, páant ñi yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ñi judh jwuhbiipna caá. 7 Caán láa biic baácđih moón biih baácna bejnit, ñi miic maobiipna caá. Nihat baácboó búdí miic mawat ñi jumbiipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ñi jumbiipna caá. 8 Obohjeéhtih, páant ñi yapachah yuhna, chah yeejép yapat pínah ñi judh jwuhbiipna caá.

9 “Táttimah, bitã yeebdih teonit, maátadih ñi wũhbiipna caá, yeejép ñi chãjat pínah, ñi mao yohat pínahbut niijná. Wĩihwã ñi jumãt jĩb, nihat baácđih moón yeebdih ñi enĩhbican nacaá.* 10 Caán láa, wĩihwã jumna yuhna, dawá weemdih ñi cádahbiipna caá. Pániñ cádahnit, bitã wĩihwãđih enĩhcan, maátadih ñi naóh yacbiipna caá, queéđdih ñi peéh chãjat pínah niijná. 11 ‘Weém Dios naáwátđih naóh yapani wã jumna caá’, niij yeenit dawá ñi jumbiipna caá. Ded pah ñi yee naáwáchah joinít, dawá queéđdih ñi jepahbiipna caá. 12 Caán láa cáacwã chah yeejép ñi chãjbiipna caá. Pániñ yeejép chãjnit, dawá bitadih ñi oi cádahbiipna caá. 13 Obohjeéhtih, páant yeejép yapna yuhna, ded weemdih cádahcanniboó wãjeéh páantjeh jeáboó ñi jumbiipna caá.* 14 Pániñna, Dios ñi maáh jumãt doonádih nihat baácđih moondih naáwát caá náahap. Páant naáwát táttimah, péeni yeó jáap ñi jũóhbiipna caá.

15 “Bitã ñi pãpnidih Diosdih weñat muú diitboó jwejniñ, cáacwã caánboodih weñaat túatna, caán muú ñi túyatđih ñi yéejanachah, ñi enbiipna caá. Dios naáwátđih naóh yapani Danielji páant ñi yapat pínahđih át daacáp tajĩ. Caán ñi daacátjidiñ ennit, ñi tái beh joyoó.* 16 Caanjĩh yeejép ñi

pãpni ñi jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit jeéboó ñi jweí pũh laab béje naáh. 17 Caán láa cáacwã tubit yeejép ñi yapachah, waicanjeh ñi jweí ñáo pũh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, ñih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ñi jweí béje naáh. 18 Wãpchiboó jumni ñih yéguenadih ubudih ñi jwũub bejca bojo naáh.* 19 Caán láa wudu jumnit, weh túhñitbut ñi jweyéchah, queét yaáđđih chah ñi buobiipna caá. 20 Nin pah Diosdih ñi niij wũbú: ‘Mah noój láa, jwĩ chooát yeó jáapđihbut páant yeejép ñi yapca bojo naáh, caán láa jwĩ jweyát pínah niijná’, ñi niijĩ. 21 Caán yeó jáapnadih cáacwã tubit yeejép ñi yapbiipna caá. Nin baácđih Dios ñi chãjat táttimah, cáacwã yeejép yapna yuhna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohã ñi yapbiipna caá.* Páant yeejép yapat táttimah, biic yoobó ñi jwũub yeejép yapcan niit. 22 Pániñna, tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ñi chãjbiipna caá, ñi ñionitboó ñi jéih buujáát pínah niijná. Páant ñi chãjcañ nihna, ded áta buujácan tagaá.

23 “Caán láa det yeebdih ‘Ñi enee. Ninjĩh caá Cristo ñi jumup’, ñi niijíchah, bitabut ‘Conjĩh caá Cristo ñi jumup’, ñi niijíchah, ñi joyáh bojoó. 24 Caán láa dawá yeenit ñi jumbiipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwátđih naóh yapani caá’, niij yeenitbut ñi jumbiipna caá. Queét úum náah jumnidih ñi chãj jútbiipna caá, cáacwã ñi en wáhi bejat pínah niijná. Páant ñi chãjatđih ennit, Dios ñi ñionitboó ñi yeeatđih joiná, Diosdih cádahnit, queéđđihjeh ñi péeat pínahđih ñi náahbiipna caá. 25 Páant ñi yapat pínah jãtĩh, yeebdih wãát naóhna caá, caandih ñi tái jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidiñ náhninit, yeebdih yeenitđih ñi joicá bojoó. 26 Pániñna, caán láa ‘Muú wĩhcapboó Cristo tigaá ñi jumup’, det yeebdih ñi niijíchah yuhna, caanná enedih ñi bejca bojoó. ‘Caán muú diitna jumni tólihboó ñi jweí ñũhna caá’, ñi niijíchah yuhna, ñi joyáh bojoó. 27 Yeó aáb jũwũpmanã ñi buug yácapna wedóát ñi yeh iigát ñi jígochochah, nihat cáacwã ñi jéih enat pah, weém, nihat cáacwã úud jeñé, wã jwũub dei jũwũchah,

* 24:9 Mt 10.22 * 24:13 Mt 10.22 * 24:15 Dn 9.27; 11.31; 12.11 * 24:18 Lc 17.31 * 24:21 Dn 12.1; Ap 7.14

* 24:27 Lc 17.23-24

nihat i enbipna caá.* 28 Jóopwã wanni bácahjidih ã jumatdih jéihnit, caanjih ipi wáac juná caá. Pánihat pah wíhwã wã jwúb dei júwáchah ennit, wã pebh i wáac juibipna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

Nihat cãacwã úd jeñé ã jwúb dei júwát (Mr 13.24-37; Lc 17.26-30,34-36; 21.25-33)

29 “Caán láa cãacwã yeejép i yapat táttimah, yeó, widhbut ã táu yeh iigcán niít. Páant ã táut numúchah, jeá ã méménachah, cúiwã i yáug jéen bejbipna caá.* 30 Páant ã yapachah, weém nihat cãacwã úd jeñé, mah tólihjih wã dei júhbihpna caá. Búdí wēpatjih, táu yeh iigní wã jwúb dei júwáchah, nihat baác dih moón weemdih i enbipna caá. Pánih ennit, búdí umna, i juibipna caá.* 31 Páant wã dei júwát pónih, póojat nah búdí ã yáanachah, wíh ángelwádih nihat baácboó wã wahbipna caá, wã ñionitdih i ub wáacat pínah niijná.

32 “Higuera nah ded pah ã jumatdih ñi táu náhninaá. Caan náh jáap wawá ã jumachah ennit, jópchi ã tóah júwát dih ñi jéihna caá. 33 Páant ã jumat pah, nihat wã niijátji biíc yoobó ã yapachah enna, wã jwúb dei júwát pínah bahni ã judhdad dih ñi jéihbihpna caá. 34 Yoobóp dih yeebdih wã naóhna caá. Nihat wã niijátji pah ã yapat pínah jãtih, caán láa moón i buudcán niít. 35 Nin baác, jeábut ã buudúchah yuhna, wã naáwátboó ã buudcán niít. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

36 “Obohjeéhtih, wã jwúb dei júhni pínah yeó jáap, horadidibut nihat i jéihcan caá. Cãacwã, ángelwã, weem yáh buca nihat jwí jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandih ã jéihyep.

37 “Noé jam láa cãacwã ded pah i jumatji pahjeh man tigaá wã jwúb dei júwáchah, biíc yoobó i jumbipna caá.* 38 Pobyit ã júwát pínah jãtih cãacwã jeémp babh nit, téihya chéonit, i wehdih téihya chéwat táutna it chãjap wut jĩ. Noéboó jááj chóona ã waadáchah, ipi jumat pah, páantjeh it jumap wut jĩ. 39 Pánih jumna, pobyit ã júwáchah, queét nihat i wan beedáat

pínahdih it jéihcap wut jĩ. Pánihat pah biíc yoobó mantih wã jwúb dei júwáchah, cãacwã i jumbipna caá.* 40 Pánih jumnit, chéne neoná íh wápchi pínahdih i tewat pónih, weemdih jepahnidih ángelwã i ub bejehchah, biíhboó ã chãobipna caá. 41 Chénewã yaádh biíc dih i tewechah, weemdih jepahnidih i ub bejehchah, weemdih jepahcanihboó mi chãobipna caá.

42 “Páant ã yapat pínahdih jenah joinít, weém ñi Maáh wã jwúb dei júhni yeó jáap pínahdih jéihcan, yeó jáap jumat pah táu pãinit ñi jumú. 43 Nin wã naáwát dih ñi táu jenah joyoó: Numni dedé hora ã waadát pínahdih jéihna, mú mínahboó áta táu en dao tágaá, ã jéih waadcát pínah niijná. 44 Pánihat pah weém, nihat cãacwã úd jeñé, ñi jéihcat láa wã jwúb dei júwáchah, yeebút biíc yoobó táu pãinit jumat caá náahap”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

Táu teo wãhni, táu teo wãhcanni naáwát (Lc 12.41-48)

45 “Biíc teo wãhni táu jenah joinít, ã maáhdih táu jepahni ã jumap be. Páant ã jumachah ennit, ã maáh ã bejat pínah jãtih, nihat bita caandih teo wãhni i maáh pínah caandih ã waadánap be, queét i jeémát pínahdih yoobóp dih ã wãhat pínah niijná. Pánih maáh waadá péanit, biíh baácboó ã bej jwuhap be. 46 Pánih bejniji áih muná ã jwúb juyúchah, caandih teo wãhni ã wutatji pah ã chãjachah ennit, caandih búdí ã wēibipna caá. 47 Yoobóp dih yeebdih wã naóhna caá. Caandih wēinit, nihat ã bíbohatdih en daoní maáh ã waadábipna caá. 48 Obohjeéhtih, biíh caandih teo wãhni túcanni jumna, nin pah áta niij jenah joi tágaá: ‘Wã maáh maatáp dih jíghocan, buutéh ã jwúb júhcan niít’, niij jenah joinít, 49 bita teo wãhni dih pãinit, babh máihnit biíc dih áta jeémp babh máih tagaá. 50 Pánihna, caán ã náhnicanni yeó jáap, ã páicanni horadidih ã maáhboó ã jwúb juibipna caá. 51 Pánih junít, caandih ã jepahcatji peéh, tubit ã pēibipna caá. Pánih pēi péanit, táu chãjnit pah jíghonit biíc dih, iiguipna ã wahbipna caá. Caánboó jumna, tubit jígahnit,

* 24:28 Lc 17.37 * 24:29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13 * 24:30 Dn 7.13; Ap 1.7 * 24:37 Gn 6.5-8 * 24:39 Gn 7.6-24 * 24:44 Lc 12.39-40

maonádih ì míc néeh chãác jãibípna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

25

Chénat pah téihya japata yaádh naáwát

¹ “Péni yeó jáapdih Dios ã maáh jummat nin pah ã jumbipna caá: Chénat pah téihya japata yaádh biíc chei ìih jiiát páhanadih ubnit, téihya chéoni pínahdih enat túut niijná, ã júóhni pínah horadih jéihcanjeh, caandíh páñadih ì bac bejep be.* ² Biícjĩh bóo téihya jenah joicánnit yaádh ì jumap be. Bitá biícjĩh bóo téihya táí jenah joinít yaádh ì jumap be. ³ Pánihna, jenah joicánnit yaádh ìih jiiát páhanadih pohba ì ubap yah be. Obohjeéhtih, caán jiiát páhana ã yíi beedát pínahdih jenah joicánjeh, ì jwúub puhwat pínahboodíh ì ub bejcap be. ⁴ Bitá táí jenah joinít yaádhboó ìih jiiát páhana ã yíi beedéchah, ì jwúub puhwat pínah yíidihbut ì ubap be. ⁵ Téihya chéoni pínah ã jígochah enna, quiib chei ã júúwáchah, queét nihat ì úwah bejep be. ⁶ Túttimah, chei tac yoób téihya chéoni pínah ã júúwáchah, ájeéh júóhni ì wéi ejat ã yáanap be: ‘ìNi joyoó, téihya chéoni pínah ã júóhna caá! íCaandíh wéi jwááadih ñi júúwá!’ ì niij wéi ejep be. ⁷ Páant ì niij wéi ejechah joiná, táí jenah joinít yaádh ìih jiiát páhanadih ì jwúub yíi puhwap be, ã táí iigát pínah niijná. ⁸ Obohjeéhtih, jenah joicánnit yaádhboó táí jenah joinít dih nin pah ì niij úbáp yah be: ‘Jwíih jiiát páhana dúbna caá ã chãjap. Pánihna, ñíih yíidih jwiít dihbut ñi wúhúú’, ì niijíp yah be. ⁹ ‘Jwíih yíi nihatdih ã juibícan niit. Yíi bíbohnitdih yeebjéh jíib chãjadih ñi bejeé’, táí jenah joinít queétdih ì niij jepahap be. ¹⁰ Páant ì niijíchah joinít, yíi jíib chãjadih ì bejep be. Páant ì bejat pónih, téihya chéoni pínahboó ã juyáp be. Páant ã juyáchah ennit, ìih jiiát páhanadih jiiánit, táí jenah joinít yaádh caandíh jwááadih ì bejep be. Caandíh jwááahnit, ã téihya chéona namah jeémátdih jeémát túut niijná, ájeéh ì waad béjep be. Nihat ì waad beedéchah ennit, teo wúhniitboó jécdih ì nemep be. ¹¹ Páant ì nemat túttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwúub joinít, ‘ìMaá,

jwiít dihbut ma wát júúwá!’ ì niij ejep yah be. ¹² Obohjeéhtih, ‘Yeebdíh wá jéihcan caá’, téihya chéoni queét yaádh dih ã niij jepahap be.*

¹³ “Yeebbút queét táí jenah joinít yaádh panihnit ñi jumáú. Wá jwúub dei júóhni yeó jáapdih, caán horadihbut jéihcan, ìih jiiát páhanadih táí ámohnit, yíidihbut táí bíbohnit, ì páñat pah, yeebbút táí jenah joinít, táinijeh chãjnit, weemdíh ñi páñáá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Dinero júduna naáwát

(Lc 19.11-27)

¹⁴ “Dios ã maáh jummat nin pahbut ã jumbipna caá: Biíc newé biáboó jibidih ã bejat pínah jãtíh, caandíh teo wúhniitdih ã bid wáacap be. Páant ì wáac juyáchah, dinero júdanadih queétdih ã wúhup be, ì jíib tewat pínah niijná. ¹⁵ Pánih wúhna, biíc dih biícjĩh bóo téihya júdu ã wúhup be. Biíhdih chéne júdu ã wúhup be. Biíhboodíh biíc júdujeh ã wúhup be. Pánih wúhna, chah jéihnidih chah ã wúhup be. Pánih queétdih wúh péanit, biíh baácboó jibidih ã bejep be. ¹⁶ Páant ã bejat túttimah, biícjĩh bóo téihya júdu bíbohni jíib chãjadih ã bejep be. Pánih jíib chãjna, biíh biícjĩh bóo téihya júdu ã jwúub jíib tewep be. ¹⁷ Chéne júdu bíbohnitbut jíib chãjnit, biíh chéne júdu ã jwúub jíib tewep be. ¹⁸ Obohjeéhtih, biíc júdu ã wúhniitboó caán júdu dih páantjeh ã baad jwéjep be.

¹⁹ “Ì maáh bejniji maatápdih jígochah, biíh yeó jáap áih muná ã jwúub juyáp be. Pánih jwúub joinít, ded pah ì jíib tewatjidih queétdih ã úbh joyóp be. ²⁰ Páant ã úbh joyóchah joinít, biícjĩh bóo téihya júdu ã wúhniiji ã jíib tewatjidih ub wúhniit, nin pah ã maáhdih ã niijíp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdíh biícjĩh bóo téihya júdu ma wúhniijih jíib chãjnit, biíh biícjĩh bóo téihya júdu wá jwúub jíib tewep be’, ã niijíp be. ²¹ ‘Ma táí teona beé. Wá náhat pah mat chãjap taga. Páant bainí meemdíh wá wúhuchah yuhna, mat táí jíib tewep taga. Páant ma táí tewat jíib, dawá wíih bií déedih en daoní maáh pínah wá waadábipna caá, wájeéh ma táí weñat pínah niijná’, ã maáh

* 25:1 Lc 12.35 * 25:12 Lc 13.25

caandih ã niijip be. ²² Pánihat túttimah, chéne júdu ã wāhniijiboó ã maáhdih nin pah ã niijip be: ‘Maá, ma enee. Weemdih chéne júdu ma wāhniijih jīb teonit, biih chéne júdu wā jwáub jīb tewep be’, ã maáhdih ã niijip be. ²³ ‘Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdih wā wāhuchah yuhna, mat túi jīb tewep taga. Páant ma túi tewat jīb, meemdih dawá wīih bií déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ã maáh caandihbat ã niijip be.

²⁴ Pánihat túttimah, biíc júdu ã wāhniijiboó ã maáhdih nin pah ã niijip be: ‘Maá, meém úum náah jumni ma jummatdih wā jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadih wātñitjeh, ã tewat jīb mapī bíbohna caá. ²⁵ Páant ma jummatdih jéihnit, meemdih úumna, ma wāhni júduhdih páantjeh wā baad jwéjep be. Dáa, nin míih pínahdih ma bíbohoó’, ã maáhdih ã niijip yuh be.

²⁶ ‘Meém yeejép tewíhcanni ma jumna caá. Weemjéh teocan, bitadih wātñitjeh ã tewat jīb wā bíbohatdih ¿ma jéihnit beé?

²⁷ Pánihat jéihna, cāacwā ñih núo ámohopboó ma jwejechah, āta túi tagaá. Páant ma jwejechah, chah ã jīb aab béjechah, chah wāta bíboh tagaá’, ã maáh caandih ã niijip be. ²⁸ Páant caandih jūih péanit, bitadih nin pah ã niijip be: ‘Caán ã bíbohni júduhdih dáuc wáinit, chéne pah téihya júdu bíbohnihoodih ñi wāhú. ²⁹ Ded ã bíbohatjīh ã túi chājachah ennit, caandih chah ã wāhuchah, chah búdí bíbohni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni “Weém wā bíbohcan caá”, niijniboodih ã bíbohatdih ã dáuc wáibipna caá.* ³⁰ Pánihat dáuc wái péanit, caán yabh teonidih ã bac bejnit, dápánapboó ñi yohoó. Caanná jumnit, ñih maonádih ã míc néeh chāac jūibipna caá’, ã maáh ã niijip be”, Jesús jwiítidih ã niijip jī.*

Peéh chājat pínah

³¹ “Weém nihat cāacwā úud jeñé, túi yeh iigátjīh nihat ángelwā biícidih wā jwáub dei jūóhbiipna caá. Pánihat jūóhni, maáh waadná, túi yeh iiguípboó chādñit, wā wātñit caá.* ³² Páant wā chādñit, ángelwā

nihat cāacwāhdih wā pebhna ã ãb jūóhbiipna caá, ded pah ã chājatjī jīb wā naáwát pínah niijná. Páant ã ãb jwáuchah ennit, chéne poómp queéhdih wā ñiobipna caá. Ovejawāhdih en daoní ãih ovejawā cabrawā biícidih ã jumuchah ennit, queéhdih ã ñiwat pahjeh weembút cāacwāhdih wā ñiobipna caá. ³³ Pánihat ñiona, ovejawā panihnit túinitdih wā jéihyepmant bóo bawámant wā ñuhat túitñit caá. Cabrawā panihnit yéjñitdih wā wáyámant bóo bawámant wā ñuhat túitñit caá. ³⁴ Pánihat ñio péanit, weém nihat cāacwā ã maáh wā jéihyepmant bóo bawámant ñuhnitdih nin pah wā niij naóhbiipna caá: ‘Yeéb wā ñip ã wēi ennit ñi jūúwá. Nin baácidih ã chāj láa ájeéh wātñit ñi jummat pínahdih jenah joinít, baa láa yeebdih maáta ã waadána caá. ³⁵ Weém wā ñuugúp wāhuchah, yeébbóo weemdih jeémát ñi wāhup jī. Weemdih ã taca jootóchah, babhbat ñi wāhup jī. Ñi pebh wā jīb bejechah, weemdih jéihcan yuhna, ñi túi wēi jwāáap jī. ³⁶ Yégueh wíhcanni wā jumuchah enna, weemdih ñi yégueh yacap jī. Tubáp chādñit wā jumuchah enna, weemdih ñi en dawáp jī. Nemat mūúboó wā jumuchah, weemdih enedih ñi jwáup jī’, túinitdih wā niijbipna caá.* ³⁷ Páant wā niij naáwáchah joinít, queét weemdih nin pah ã niij wāh joiibipna caá: ‘¿Maá, débólih tijí meém ma ñuugúp wāhuchah, jeémát jwī wāh? ¿Débólih tijí meemdih ã taca jootóchah, babhbat jwī wāh? ³⁸ ¿Débólih tijí meemdih beh encan yuhna, jwī túi wēi jwāáh? ¿Débólih tijí yégueh ma wíhcah enna, jwī yégueh yac? ³⁹ ¿Débólih tijí ma tubáp chādñit, meemdih enedih jwī jwīb?’ weemdih ã niij wāh joiibipna caá. ⁴⁰ Páant ã niij wāh joiibipna caá: ‘Yoobóhdih yeebdih wā naóhna caá. Nin wīih cāacwājeéh jumni, oboh jumni ã jumuchah yuhna, caandih yeéb pánihat chājna, weemdih tijí páant ñi chājap’, queéhdih wā niijbipna caá.*

⁴¹ “Páant túinitdih niij péanit, wā wáyámant bóo bawámant ñuhnitdih nin pah wā niijbipna caá: ‘Dios ã peéh chājñit pínah caá yeéb ñi jumap. Wā pebh

* 25:29 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18

* 25:30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28

* 25:31 Mt 16.27; 19.28

* 25:36 He 13.3

* 25:40 Ez 18.7

chãocánjeh, iiguípna ñi bejeé. Nemépwã ï maáh biíc dih caán iiguípboó ï jamat pínahdih Dios ã chãjap jĩ. Pánihna, caandíh jepahnitbut ãjeéh ï bejbipna caá. Caánboó jamni iigát ã noón dabcan niít. ⁴² Weém wã nuugúp wunuchah, yeéboó jeémát ñi wãhcap jĩ. Weemdíh ã taca jootóchah, babhbat ñi wãhcap jĩ. ⁴³ Weemdíh jéihcannit, wëi jwãáhcán, páantjeh ñi enah bojop jĩ. Yégueh moh yéejni wã jumuchah enna yuhna, weemdíh ñi yégueh yaccap jĩ. Wã tabúp chãúúchah, nemat muúboó wã jumuchah, weemdíh ñi en daocáp jĩ, yeejépwãdih wã niijbípna caá. ⁴⁴ Páant wã niijíchah joinít, queét weemdíh nin pah ï niij wúbh joibípna caá: ‘Maá, ma nuugúp wunuchah, meemdíh ã taca jootóchah, jwĩ jéihcanni ma jumuchah, yégueh ma moh yéjechah, ma tabúp chãúúchah, nemat muúboó ma jumuchah, ¿débólih tijĩ jwiítboó meemdíh jwĩ teo wáaccan?’ weemdíh ï niij wúbh joibípna caá. ⁴⁵ Páant ï niij wúbh joyóchah joinít, nin pah queéd dih wã niij jepahbipna caá: ‘Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nin wíh cãacwãjeéh jamni, oboh jamnidih yeéb ñi teo wáaccan, weemdíh tijĩ páant ñi teo wáaccap jĩ’, queét yeejépwãdih wã niijbípna caá.* ⁴⁶ Queéd dih Dios ã peéh chãjachah, iiguípboó páantjeh ï jumbipna caá. Queét táinitboó wã íp biíc dih ã pehbóó páantjeh ï jumbipna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

26

Jwiít judíowã jwĩ maáta Jesús dih ï mawíhat (Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús jwiít dih ã jwáub niij naáwáp jĩ:

² —Oveja wúúhdih jwĩ jeémát yeó jáap, Pascua ï niijni, chéne yeó jáap ã jadhdatdih ñi jéihna caá. Caán yeó jáap dih weemdíh eníhcannitboó teonit, weém nihat cãacwã úud jeñédih bitadih ï wãhbipna caá, weemdíh cruzboó péoh dodhñit ï mao yohat pínah niijná, ã niijíp jĩ.*

³ Táltimah, sacerdotewã ï chah maáh, Caifás wüt jamni pebhna bita jwĩ maáta biíc dih ït míc wáacáp wüt jĩ. ⁴ Pánih míc

wáacnit, ded pah Jesús dih teonit, ï mawat tútat pínahdih nin pah ït niij míc wéhenap wüt jĩ:

⁵ —Pascua yeó jáapnadh, dawá cãacwã ï jumuchah, Jesús dih jwĩ tewat tútuchah, nihat tabit ïta íj tagaá. Pánih íjnit, jwiít dih ïta míc mao tagaá. Pánihna, ï encah, jwĩ tewat tútáp, ït míc niijíp wüt jĩ.

Yad wili miñ chej jamnijñ Jesús dih mi puhwat (Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Queét Jerusalén táтчiboó ï míc wéheat pónih, jwiít Betania táтчiboó jamna, bácah moópniji Simónih muuná jeémpna jwĩ chãjap jĩ. ⁷ Páant jwĩ jeéméchah, biíc yad wili tái chej jamni búdí jíib jamni yíi quiít dih mi ab waád juyáp jĩ. Caán quiít alabastro ï niijni jeejñ ï chãjni quiít ã jumap jĩ. Pánihna, Jesús pebh joinít, caán yíjñ ãih wao dáhdih mi puhwap jĩ.* ⁸ Páant mi puhwachah ennit, jwiít ã bohénitboó jwĩ íjip jĩ. Pánih íjnit, nin pah jwiítjeh jwĩ míc niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá nint chej jamni yíi búdí jíib jamnidih páant mi puh peét? ⁹ Caandíh jíib chãj wãhñit, mi jíib teonidih moh yéejnitdih mi wãhuchah, chah áta tái taga, jwĩ niijíp jĩ.

¹⁰ Páant jwĩ míc niijíchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—¿Dépanih tigaá caánt dih páant ñi niij jñih? Weemdíh caántboó mi tái chãjna caá.

¹¹ Moh yéejnit ñijeéh páantjeh ï jumbipna caá. Débólih teo wáaquíhna, queéd dih ñi jéih teo wáacbipna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wã jam jwuhbipna caá.* ¹² Pánihna, wunniíh bácahjidi jwĩpñ puhwat pah, weemdíh chej jamni yíjñ puhna, wã wunuchah weemdíh ï yohat pínahdih mi ámohna caá. ¹³ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nihat baácboó wíh táini doonádih naóhna, nint buu weemdíh mi chãjatjidihbut ï naóhbipna caá. Páant ï naáwáchah joinít, caánt dih dawá ï náhnipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

* 25:45 1Co 8.12 * 25:46 Dn 12.2 * 26:2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 26:7 Lc 7.37-38 * 26:11 Dt 15.11

Judas Jesúsdiḥ ã duó wáyat pínahdiḥ ã naáwát

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, jwíjeéh jumni, Judas Iscariote, sacerdotewã ì maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

¹⁵ —Jesús pebhna yeebdíḥ wã duó wáyat pínah jíib ¿débóo ñi wãhbi? át niijíp wut jĩ.

—Páant jwiít dih ma duó wáyachah, treinta platajĩḥ ì chãjniji júdnadiḥ jwí wãhbiḥna caá, wēinit, ìt niijíp wut jĩ.*

Páant niijnít, Judasdiḥ ìt jíib chãjap wut jĩ. ¹⁶ Páant ì jíib wãhndiḥ ãbnit, Judasboó débóliḥ queétdiḥ ã duó wáyat pínahdiḥ át jenah joyóp tajĩ.

Jesús ã bohénit biíc diḥ ã pée jeémát

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Paacánni pandiḥ jwí jeémát yeó jáapna jwíiḥ waadni yeó jáapdiḥ jwiít Jesúsdiḥ nin pah jwí niij úbh joyóp jĩ:

—¿Ded m̄úboo tígaá Pascua jeémát diḥ jwiít diḥ ma ñamah jeémpbi? ¿Dedboo tígaá jeémát jwí chãjbi? jwí niijíp jĩ.

¹⁸ —Jerusalén táтчina ñi bejeé. Caanná juibínit, biíc newé diḥ jwãáhnit, caandíḥ nin pah ñi niijí: ‘Wã wunat pínah bahniḥ ã judhna caá. Pániḥna, míiḥ m̄úboó Pascua jeémát diḥ wã bohénit diḥ wã ñamah jeémpbiḥna caá’, Bohéni ã niijná be’, caandíḥ ñi niijí, Jesús jwiít diḥ ã niij jepahap jĩ.

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, biquína jwíjeéh jumnit ì bejep jĩ. Caanná juibínit, ì jwãáhni newé ã waóh bejni m̄uná waadni, jwiít diḥ Jesús ã ñamah jeémát pínahdiḥ ìt chãjap tajĩ.

²⁰ Túttimah, t̄o ñáh j̄úwáchah, Jesús jwiít diḥ caán m̄uná ñamah waadni, Pascua jeémát diḥ biíc diḥ jwí jeémép jĩ. ²¹ Páant jwí jeémát pónih, Jesús jwiít diḥ nin pah ã niijíp jĩ:

—Yoobópdih yeebdíḥ wã naóhna caá. Weemdíḥ eníhcannit diḥ duó wáini pínah ñi cãtíḥ ã jumna caá, ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, búdí jenah joiná, jwiít niḥat biquínajeh caandíḥ nin pah jwí niij úbh joyóp jĩ:

—¿Weém niḥcan niít? jwí niijíp jĩ.

²³ —Pandiḥ weém biíc diḥ neéh jeémpni weemdíḥ eníhcannit diḥ duó wáini pínah ã jumna caá.* ²⁴ Páant yeejép wã yapat pínahdiḥ jon jãtiḥ Dios naáwát diḥ naóh yapani át daacáp tajĩ. Pániḥna, weém niḥat cãcwã úud jeñé caán ã daacátji pah-jeh yeejép wã yapbiḥna caá. ¿Obohjeétiḥ, weemdíḥ eníhcannit diḥ duó wáini yeejép pohba ã yapbiḥna caá! Caán ã cãc jumcaḥ, chah ãta túi tagaá, jwiít diḥ ã niijíp jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, Judas, caandíḥ eníhcannit diḥ duó wáini pínah, Jesúsdiḥ nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Maá, weém niḥcan niít? ã niijíp jĩ.

—Ma niiját pah meemjéh tigaá, Jesús caandíḥ ã niij jepahap jĩ.

²⁶ Páant ã niiját túttimah, Jesús pandiḥ ãbnit, “Túina caá, Paá”, niij, caandíḥ dajnit, jwiít diḥ ã wãhup jĩ.

—Nin pan wíiḥ bácaḥ panihni caá. Caandíḥ ñi jeémé, ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niij péanit, jiwá iguúḥ mac jumni pamapdiḥ ãbnit, “Túina caá, Paá”, niijnít, caandíḥbut jwiít diḥ ã wãhup jĩ.

—Yeéb niḥat nindiḥ ñi babhbaá. ²⁸ Nin wíiḥ meép panihni caá. Wíiḥ meépjiḥ ì yéejat jíib buúdaát diḥ jíib chãjna, dawá cãcwá diḥ wã wun wãhbiḥna caá, Dios biíc diḥ ì túi jumat pínah niijná.* ²⁹ Yeebdíḥ yoobópdih wã naóhna caá. Nin baácboó jum jwãhna, jiwá iguúḥ mac diḥ wã jwúub babhcan niít. Túttimah, wã íp biíc diḥ maáh jumnajeh, yeebdíḥ wã jwúub ñamah wēi babhbiḥna caá, jwiít diḥ ã niijíp jĩ.

Pedro ã yeeat pínahdiḥ Jesús ã naáwát

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Páant ã niiját túttimah, jeémp péanit, Dios diḥ jwí wēi eo péanachah, Jesús jwiít diḥ Jerusalén táтчimant ã ñamah bac bejep jĩ. Pániḥ bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namá diḥ ã ñamah bejep jĩ. ³¹ Pániḥ bejna, nin pah jwiít diḥ ã niij naáwáp jĩ:

—Buu cheijeh yeéb niḥat úumna, weemdíḥ ñi cádahbiḥna caá. Jon jãtiḥ Dios naáwát diḥ naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Ovejawá diḥ en daoní diḥ wã mawachah, niḥat ovejawã ì jweí peét bejbiḥna caá’, Dios ã niijná caá,

* 26:15 Zac 11.12 * 26:23 Sal 41.9 * 26:28 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 26:31 Zac 13.7

naóh yapani át niij daacáp tajī.* Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá.
³² Obohjeéhtih, weemdíh ī mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ā jwúub booaat táttimah, Galilea baácna yeebdíh wā waóh bej páibipna caá, ā niijíp jī.*

³³ —Queét nihat ī cádahachah yuhna, weémboó wā cádahcan niít, Pedro ā niijíp yuh jī.

³⁴ —Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Buh cheijeh mujbai ā ewat pínah jātih biíc peihcanni láa ‘¡Caandíh wā jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús caandíh ā niijíp jī.

³⁵ —Majeéh weemdíhbut ī mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā niijcán niít, Pedro chah ā jwúub niijíp jī.

Jwiít nihatbut biíc yoobó jwī niijíp yuh jī.

Getsemaní pácahi jamapboó Jesús ā úbát (Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Olivo jeená páuh laab béjnit, Getsemaní ī niijni pácahi jamapna jwī jaiálnap jī.

—Conboó Diosdih úbúbdih wā bej jwuhuchah, ninjīh ñi chúud páñaá, Jesús jwiítidih ā niijíp jī

³⁷ Páant niij péanit, Pedrodih, Zebedeo ā weh chénat pahdihbut yuúpbít ā numah bejep jī. Pánih bejnit, ded pah ā yapat pínahdih búdí jengah joinít, át jīgah jwíhip wut jī.

³⁸ —Túbit jīgahnit, wanni pah caá wā jamap. Pánihna, yeebbát úocanjeh, ninjīh ñi úbh páñaá, queétdih át niijíp wut jī.

³⁹ Páant niij péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, “Paá, ma náahna, weemdíh ma wnat tútca bojoó. Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wáhbipna caá”, Jesús Diosdih át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant niij úbh péanit, Jesús queét biíc peihcannit ā bohénit ī páñapboó át jwúub juyúp wut jī. Páant ā jwúub juí enechah, úona ít chājap wut jī.

—¿Pedro, biíc horabit úocanjeh, ma noón páicannit beé? ⁴¹ Túi jáanit, Diosdih yeebdíh úbát caá náahap, yéj chājat jengah joyátdih ñi yap yohat tút niijná. Túi chājīhna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi

jéih bujácán niít, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴² Páant niij péanit, jwúub úbúbdih bejnit, nin pah át niijíp wut jī: “Paá, cáacwábdih wā wun wáhat pínahdih ma náah yacachah, wā yeejép yapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdíh ā yapa naáh”, Diosdih át niijíp wut jī.

⁴³ Pánih úbh péanit, biíc peihcannit pánit pehbóó ā jwúub juyúchah, jwúub úona ít chājap wut jī. Túbit quíib chei jumuchah, ít jwúub úwah bejep wut jī.

⁴⁴ Páant ī úwuchah ennit, jwúub úbúbdih át bejep wut jī. Pánih bejnit, biíc yoobó át úbúp wut jī. ⁴⁵ Pánih úbh péanit, ā bohénit pebhna jwúub joinít, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Yeéb páantjeh úonit, choó niít ñi chājap? Páant bóojeh tigaá. Butéh yeejépwā weemdíh tewedih joiná caá ī chājap. ⁴⁶ Ñi jáa bojoó. Chóbe, jwī chéenwā ī páñapboó jwī bejjīh. Weemdíh eníhcannitdih dúo wáini ā joiná caá, queétdih Jesús át niijíp wut jī.

Jesúsdi eníhcannit caandíh ī tewat (Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Páant ā niijíchahjeh, ā bohéniji Judas ā juyúp jī. Judasjeéh dawá cáacwábut ī juyúp jī. Íibat naaná, máa quiítnadidihbut ī bíbohóp jī. Sacerdotewā ī maáta, bita jwī maátabut queétdih ít wahap tajī, Jesúsdi teonit, ī pebhna ī úb bejat pínah niijná. ⁴⁸ Jesús pebhna ī júúwát pínah jātih, Judasboó queétdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jī: “Páo tíbdih nomnit, wā úbhndidih ñi teweép”, át niijíp wut jī. ⁴⁹ Pánihna, jwī pebhna joinít, Judasboó Jesús pebh ā juyúp jī.

—¿Ma jam, Bohení? niij úbhnit, Jesúsdi páo tíbdih ā nomóp jī.

⁵⁰ Páant ā niij úbúchah enna, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Wā chéen, ma jengah joyátji pah ma chājaá, ā niijíp jī.

Páant Judas ā úbúchah ennit, Jesúsdi tewedih júóhnit caandíh ī tewep jī. ⁵¹ Páant ī tewechah ennit, biíc jwíjeéh jamniboó íbat naadíh jwáat wái úbnit, sacerdotewā ī maáhdih teo wáhníh moli chóodih ā dúac bóod yohóp jī. ⁵² Páant ā dúac bóod

* 26:32 Mt 28.16

yohochah ennit, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—Míih íbat naadíh ma jwáub jwejeé. Nihat íbat naajĩh míic maonitboó íbat naajĩh ã wunbipna caá. ⁵³ ¿Nindih ñi jéihcan níit? Wã íp ã teo wáacatdih wã wúbúchah, cien mil ángelwádh átah wah taga, weemdíh ã ub bejat pínah niijná. ⁵⁴ Obohjeéhtih, páant ã chãjachah, ã naáwátdih naóh yapanit ã niij daacátji pah átah yapcan tagaá. Pánihna, wã íp weemdíh ã náah yacat pah, jon jãtíh ã niij daacátji pahjeh tigaá weemdíh yapat náahap, Jesús ã niijíp jĩ.

⁵⁵ Páant niij péanit, caandíh tewedih jainítboodíh nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Nuumnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadibut ubnit, weemdíh tewedih ñi júóhñit beé? Yeó jáap jummat pah Dioíh muúboó ñijeéh wã jumachah yuhna, weemdíh ñi teocap be.* ⁵⁶ Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapanit ã daacátji pah buu weemdíh yapat ã náahna caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã yapachah enna, jwiít nihat ã bohénit jwí jweí peét bejep jĩ.

*Judíowã ã maáta Jesúsdi h ã wúbh joyát
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)*

⁵⁷ Jesúsdi h teonitboó sacerdotewã ã maáh Caifáih muuná ã waad béjep wut jĩ. Jesúsdi h naóh yacat túut niijná, áih muúboó jumni míic wáacat tólihboó sacerdotewã ã maáh, caandíh nump jumnit maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita jwí maátabut ã míic wáac juibínah wut jĩ. ⁵⁸ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdi h yuúpjeh ã en péenah wut jĩ. Pánihna, sacerdotewã ã maáih muú wáihyat júduboojéh ã waad juibínah wut jĩ. Pánih waad juibínit, ded pah Jesúsdi h chãjachah, jéihyat túut niijná, Pedro tuu cúut jwéejdih, muudíh wapnit bíicdih, ãt méé chéudup wut jĩ.

⁵⁹ Sacerdotewã ã maáta, nihat bita maáta bíicdih Jesúsdi h mao yohat túut niijná, yee naóh yacnit pínahdih ã bidip wut jĩ. ⁶⁰ Obohjeéhtih, dawá yee naóhñit ã jumachah yuhna, chénewã bíic yoobó niijnítdih ã bid jwicáp wut jĩ. ⁶¹ Maatápdih

ã bidat túttimah, chénewã waad juibínit, nin pah ãt niij yee naóh yacap wut yuh jĩ:

—Caán nin pah ã niijíchah, jwí joyóp be: ‘Dioíh muudíh wã yoh beedábipna caá. Pánih yohñit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú wã chãj péabipna caá, páant mantih’, ã niijíp be, ãt niijíp wut yuh jĩ.*

⁶² Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ã maáh ñah ñahñit, Jesúsdi h nin pah ãt niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéj chãj, meemdíh páant ã niij naóh yacachah? ãt niijíp wut jĩ.

⁶³ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Jesús ãt jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcah enna, sacerdotewã ã maáh nin pah caandíh ãt niij wúbh joyóp wut jĩ:

—Meemdíh wã wutna caá. Dios ã enechah, yoobópdih jwiútdih ma naáwá. ¿Meém Dios wúuh, ã wahni Cristo níit ma jumap? ãt niijíp wut jĩ.

⁶⁴ —Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Yeéb nihatdih nin pah wã naóhna caá: Weém nihat cáacwã úud jeñé Chah Wépni ã jéihyepmant bóo buwámant chéudnit, wã wutuchah, mah tólihjih wã jwáub dei júúwáchahbut, ñi enbipna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

⁶⁵ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ã maáh bádi ãt íjip wut jĩ. ã íjat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih ãt yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáina, ájeéh jumnitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Nin newé ‘Weém Dios wúuh caá’, ã niij yeenachah, yeéb nihat ñi joiná beé. Pánihna, bita ã naáwátdih jwí náahcan caá. ⁶⁶ ¿Yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? queétdih ãt niijíp wut jĩ.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, ãt niij jepahap wut jĩ.*

⁶⁷ Páant niijnít, Jesúsdi h móotdih cói jáhanit, téihyáih ãt póocop wut jĩ. Bitabut téihyáih ãih móotdih ãt mawap wut jĩ.*

⁶⁸ Pánih maonit, nin pah caandíh ãt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Dios ã wahni Cristo jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? ãt niijíp wut jĩ.

* 26:55 Lc 19.47; 21.37

* 26:61 Jn 2.19

* 26:64 Dn 7.13

* 26:66 Lv 24.16

* 26:67 Is 50.6

Pedro ã yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Páant ï chãjat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ã mée chúduchah, teo wühnih ã pebh jubínit, nin pah mit niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Meembút Jesús Galilea baácdih bóojeéh péeni nihcan niít? mit niijíp wut jĩ.

⁷⁰ —Ájeéh péeni nihcan caá. ¿Ded pah niij tígaá ma chãj? Pedro caántdih át niij yee jepahap wut jĩ.

⁷¹ Páant niijnítjeh, tũu cúut jwëejmant bejnit, jécna át jwei béj ñuhup wut jĩ. Páant caánboó ã jwei ñuhuchah, biíh wili jwuh caandih mit enep wut jĩ. Pánih ennit, caanjĩh jumnitdih nin pah mit niijíp wut jĩ:

—Nin Jesús Nazaret tútchidih bóojeéh jumni caá, mit niijíp wut jĩ.

⁷² —Dios ã enechah, yoobópdih wã naóhna caá. ¡Ma niijni newédih wã jéihcan caá! Pedro át niijíp wut yuh jĩ.

⁷³ Páant ã niiját túttimah, caanjĩh ñuhnitboó Pedro pebh bejnit,

—Yoobópdih meém íjeéh péeni mun tigaá. Míih wéheat Galilea baácdih moón ï wéheat pah caá ã jumup. Nihat caandih pej jam bejnit Galilea baácdih moón ï jumuchah, meembút íjeéh jumni mun tigaá, ít niijíp wut jĩ.

⁷⁴ —Weém yeeni nihcan caá. Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. ¡Ñi niijnídih weém wã jéihcan caá! Páant yoobópdih wã naóhcah, ¡Dios weemdih ã peéh chãja naáh! át niijíp wut yuh jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mujbai át ewep wut jĩ. ⁷⁵ Páant ã ewechah joinit, “**Mujbai ã ewat pínah jãtih, biíc peihcanni láa ‘Caandih wã jéihcan caá’, ma niijbípna caá**”, Jesús ã niijátjdih át náhninap wut jĩ. Pánih náhnina, bac bejnit, bádí át jañúp wut jĩ.

27

Maáh Pilato pebhna Jesúsdiñ ï ub bejat
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Túttimah, baáb jéenechah, sacerdotewã ï maáta, jwiít judíowã jwĩ maáta bíicdih míic wáacnit, Jesúsdiñ ï mawat tútat pínahdih ít míic wéhenap wut jĩ. ² Pánih

míic wéhe péanit, Jesúsdiñ chéonit, Maáh Pilato pebhna ít wahap wut jĩ. Pilato Romano maáta ï maáh waadáni jumna, jwĩh baácdih moondih wutni ã jumup jĩ.

Judas Iscariote ã wunat

³ Judas, Jesúsdiñ eníhcannitdih dúo wáinijiboó, caandih ï mao yohat pínahdih jéihnit, bádí át jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, ï jíib wühniñi treinta júdanadiñ sacerdotewã ï maáta, jwĩ maátadihbút át jwúubaíhip wut yuh jĩ. ⁴ Pánih jwúubaíhñit, nin pah queédih át niijíp wut yuh jĩ:

—Weém wã túi chãjcap be. Yeebdih wã dúo wáiniboó yoobópdih yéj chãjcani át jumup taga, át niijíp wut jĩ.

—Meemjéh tigaá páant mat náahap taga. Pánihna, jwĩh pínah nihcan, míih pínahjeh caá, ít niij jepahap wut jĩ.

⁵ Páant ï niijíchah joinit, Judasboó ï wühni júdanadiñ Dioíh muúboó át yoh waadá bojop wut jĩ. Pánih yoh waadá péanit, biáboó bejnit, át míic jöp wái wunup wut jĩ.

⁶ Páant ã yoh waadá bojniji júdanadiñ ubnit, nin pah sacerdotewã ï maáta ít míic niijíp wut jĩ:

—Nin júdana, cáacdih mawat náahna, jwĩ jíib wühni beé. Páant ã jumuchah, Dioíh muúboó jwĩ jéih jwejcan caá, ít niijíp wut jĩ.

⁷ Páant niij míic wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chãjniíh bainí baácdih ít jíib chãjap wut jĩ, biámant moón caán tútchina jib joinit ï wunuchah, ï yohat pínah niijná.

⁸ Páant ï chãjachah, caán baácdih “Meép jumni baác”, jwiít jwĩpĩ niijná caá.* ⁹ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit Jeremíaswã nin pah ít niij daacáp tajĩ: “Judíowã ï maáta caandih ï mawat pínah jíib treinta platajĩh ï chãjniji júdanajeh ã jumup jĩ. ¹⁰ Pánihna, caán jíibjĩh wáam dah chãjniíh baácdih Dios weemdih ã wutat pah ít jíib chãjap tajĩ”, ít niij daacáp tajĩ.*

Maáh Pilato Jesúsdiñ ã úubh joyát
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

¹¹ Páant ã chãjat pónih, sacerdotewã Jesúsdiñ ï ub jubínachah ennit, Maáh Pilato caandih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Meém yoobópdih judíowã ï maáh niít? át niijíp wut jĩ.

* 27:8 Hch 1.18-19 * 27:10 Zac 11.12-13

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, sacerdotewã ï maáta, jwĩ maáta biícđih caandíh ï jwúub naóh yacachah joiná yuhna, Jesús queéđđih át jepahcap wut jĩ. ¹³ Páant ã jepahcah enna, Pilatoboó Jesúsđih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Páant meemđih ï niij naóh yacachah, joiná yuhna, ¿queéđđih ma jéih jepahcan niít? át niijíp wut jĩ. ¹⁴ Páant ã niijíchah joiná yuhna, dedé ï naóh yacatđih Jesús át jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcah ennit, Maáh Pilato búdí át joí wáhi bejep wut jĩ.

Jesúsđih ï mao yohat tútat

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Pascua jumát pah Maáh Pilato biíc cãac nemat múúboó jumni, cãacwã ï bacaat túatnidih ãpĩ bacanaap wut jĩ. ¹⁶ Caán láa búdí yéj chãjni, chah wut yáani, Barrabás wut jumni, nemat múúboó át jumap wut jĩ. ¹⁷ Pánihna, dawá cãacwã ã pebhna ï juibínachah enna, Pilato queéđđih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dedđih tigaá yeebđih wã baca wãh bií? ¿Barrabásđih ñi náah niít? ¿Jesús, Dios ã wahní Cristo ï niijnídih niít ñi náahap? át niijíp wut jĩ. ¹⁸ Dawá cãacwã Jesúsđih ï weñechah, sacerdotewã ï maátaboó caandíh tubit íjna, caandíh ït mawat túatup wut jĩ. Pánihatđih jéihnit, Pilato cãacwãđih páant át úubh joyóp wut jĩ.

¹⁹ Pilato peéh chãjat pínahđih naóhni chúdatđih ã chúdat pónih, ájeéh bóli papélah náojĩh caandíh nin pah mit niij daác wahap wut yuh jĩ: “Buu chei oo júmna, caandíh búdí úum náah jumnidih wã oo jumap be. Caánboó yéj chãjcani caá. Pánihna, ma mawat túatca bojóó”, mit niijíp wut jĩ.

²⁰ Cãacwã Jesúsđih ï náahachah yuhna, sacerdotewã ï maáta Barrabásđih bacaat túatnit, Jesúsboodíh ã mao yohat tútat pínah niijná, queéđđih ït jac wutap wut jĩ.

²¹ Túttimah, cãacwãđih Pilato nin pah át jwúub niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dedđih tigaá wã bacaat pínahđih ñi náah? át niijíp wut jĩ.

—¿Barrabásđih ma bacaat túatú! cãacwã ït niij jepahap wut jĩ.

²² —¿Páant ñi niijíchah, Jesús Dios ã wahní Cristo ñi niijnídih ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túatú! nihat ït niij jepahap wut jĩ.

²³ —¿Dépanihna? ¿Dedé tibeé ã yéejatji? át niijíp wut jĩ.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túatú! chah ït niij ñaacáp wut jĩ.

²⁴ Páant ï niij ñaacáchah joinít, queéđđih jéih yap yohcan, chah ï íjatđihbut enna, mah pamapđih ubnit, nihat ï enechah, át téih chocop wut jĩ. Pánih téih chocnajeh, queéđđih nin pah Pilato át niijíp wut jĩ:

—Nin newéđđih yeebjéh tigaá ñi mawat túatup. Páant ñi wutát júb yeebđihjeh peéh chãjat ã jumá naáh. Weémboodíh peéh chãjat ã wihcan niít, cãacwãđih át niijíp wut jĩ.*

²⁵ —¿Caandíh mawat júb jwiítđih, jwĩ juménadíhbut caán peéh chãjat ã jumá naáh! nihat cãacwã ït niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant ï niiját túttimah, ï wutát pah Barrabásđih át bacaat túatup wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh áih soldadowãđih át ub bejat túatup wut jĩ, caandíh pãnit, cruzboó péoh dodhñit, ï mao yohat pínah niijná.

Soldadowã Jesúsđih yeejép ï deoh naáwát

²⁷ Pánih ub bejnit, Pilatoíh múú diítna Jesúsđih ït ub waad béjep wut jĩ. Pánih ub waad béjnit, caanjĩh wapnit soldadowã Jesús pebh ït ñuh páuda bojop wut jĩ.

²⁸ Pánih ñuhna, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ã dawat pah jígohni dũni chóodih caandíh ït yacap wut jĩ.

²⁹ Maáh ã dawat júdu pah chãjnit, óot pihđih peeb wao péanit, Jesúsíh wao dáhdih ït yacap wut jĩ. Maáh ã wépat pah ã jútat pínah máa doóbhdih áih jéihyepmant bóo téihyajĩh ït tewat túatup wut jĩ. Pánih chãj péanit, maáhdih ípĩ chãjat pah ã pebh ït bóđicha caj yoh ñajap wut jĩ. Pánih bóđicha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh ït niij dehwep wut jĩ:

—¿Ma túi jumúú, judíowã ï maáh! ït niijíp wut jĩ.

* 27:24 Dt 21.6-9

³⁰ Páant niij deoh, caandih coí jãhana, ã bíbohni máa doóbdih jwúub ãbnit, caán doóbdih ãih wao dáhdih dawá láa ãt puñap wut jĩ. ³¹ Pánih deoh naóh péa, ã yacniji yéguehdih too dugnit, ãih yéguehdihjeh ãt jwúub yacap wut jĩ, páant muntih. Pánih yac péa, cruzboó péoh dodhñit, mao yohat túat niijná, caandih ãt ãb bac bejep wut jĩ.

*Jesúsdih cruzboó péoh dodhñit, ã mawat
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

³² ã mao yohat pínah jeéboó ãb bejna, Simón, Cirene baácdih bóodih ãt jwááap wut jĩ. Pánih jwááñit, caandih Jesúh cruzdih ãt bewat túatap wut jĩ.

³³ Pánih bejñit, Gólgota wut jamapna ãt jãibínap wut jĩ. “Gólgota”, niijná, “Wao iidíp jeé”, niijná ãt chãjap wut jĩ. ³⁴ Pánih caanná jãibínit, bijnijih widnit, ã ãb bejni jiwá iguúh macdih Jesúsdih ãt tóihyop wut yah jĩ. Obohjeéhtih, bainí déeb joinítjeh, ãt babhcap wut jĩ.

³⁵ Caandih cruzboó ãt péoh dodhdop wut jĩ. Pánih péoh dodh péanit, ãih yégueh chóojidih “¿Deih tigaá ã jãmbi?” míic niijnít, tíhwat júdnabitjih ãt yoh tíhwip wut jĩ.*

³⁶ Pánih chãj péanit, pã chãudnit, caandih ãt wapap wut jĩ, bita caandih ã ãb bejcat pínah niijná. ³⁷ “JESÚS JUDÍOWÁ ã MAÁH CAÁ”, bita ã niij daácniji naadih Jesús wao chãh cruzdih soldadowã ãt nah péoh búudhdap wut jĩ.

³⁸ Chénewã ñamnitdihbut mao yohat túat niijná, biih cruznadih Jesús pebh ãt péoh dodhdop wut jĩ. Biícdih ã jéihyepmant bóo búwámant, biíhdih ã wáyámant bóo búwámant péoh dodhñit, queét tac yoób Jesúsdih ãt péoh dodhdop wut jĩ. ³⁹⁻⁴⁰ Cruz pebh en yap bejñit, Jesúsdih nin pah yeejép ãt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—jEneéh búca! ¿Dioih mãudih yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán mãudih jwúub chãjni pínah niit? Pánihni jamna, Dios wúuh yoobát jamna, wãncat túat niijná, caán ãt péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jãúwá, ãt niijíp wut jĩ.*

⁴¹ Sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wãtatjidih bohénit, jwã maátabut biíc yoobó ãt deoh naáwáp wut jĩ.

⁴² —Bitadih táí teo wáacni jamna yahna, caanjéh ã jéh míic teo wáaccan caá. ‘Judíowã ã maáh caá’, niijná, caán míicjeh ã dei jãúwúchah enna, caandih jwã jepah-bipna caá. ⁴³ ‘Weém Dios wúuh caá. Caandih wã táí jenah joiná caá’, ã niiját jãib, Dios caandih oina, ã táí ãb naáh, ãt niijíp wut jĩ.*

⁴⁴ ãjeéh ãt péoh dodhñit ñamnitbut biíc yoobó caandih ãt deoh naáwáp wut jĩ.

Jesús ã wãnat

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3; 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Jesús cruzboó ãt péoh dodhni ã ñãhãchah, yeó jáap tac yoób ã dũpúáh bejep jĩ. Nihat baác dũpúniji, biíc peihcanni horas túttimah, ã jwúub baáb jwúub bejep jĩ, páant muntih. ⁴⁶ Páant ã jwúub baabát pínah jãtihbit, Jesús nin pah ãt wép niij ñaacáp wut jĩ: “**Elí, Elí, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wíh Dios, wíh Dios, dépanih tigaá weemdih ma éemp bej?” Jesús ãt niij ñaacáp wut jĩ.*

⁴⁷ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjih ñãhñit nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—Dios naáwátdih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ã chãjap, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁸ Biíc jjeéh jamni ñáo ñah bejñit, páab chãí déedih ãbnit, bijni jiwá iguúh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdih ãt wái nomat túatap wut yah jĩ.* ⁴⁹ Obohjeéhtih, wái nomat túatnidih bita nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—jã jamna naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ã jãúwúchah, jwã en jwãh jãih, ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁰ Páant ã niiját túttimah, tabit ñaacnit, Jesús ãt wãnah bejep wut jĩ. ⁵¹ Páant ã wãhãchahjeh, Dioih mãú díitboó ã jãh yãhni búdí wãpni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah ãt chãwáp wut jĩ. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáhna ãt pah bejep wut jĩ.*

⁵² Pánihichah, cáacwãih bácahjidih ã yohopji jeéboó ã búuh bejchah, Diosdih jepahñitji jwúub boo pud jãóhñit, dawá ãt bacap wut jĩ.

⁵³ Pánihna, Jesús ã boo pud jãúwát túttimah,

* 27:35 Sal 22.18 * 27:39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19 * 27:43 Sal 22.8 * 27:46 Sal 22.1 * 27:48 Sal 69.21 * 27:51 Ex 26.31-32; 2Cr 3.14

Jerusalén tátchina ì jwáub waad béjehah, dawá queédih ìt enep wut jì.

⁵⁴ Páant baác méméatdih nihah biíh ã yapachah enna, Jesúsdiw wapnit soldadowã ì maáh, ãjeéh jumnitbut bádí úumnit, nin pah ìt míic niijíp wut jì:

—¡Yoobópdih nin Dios wááh tigaá ãt jumap! ìt niijíp wut jì.

⁵⁵ Chibít yáupbit dawá yaádhbut ìt en ñuhap wut jì. Queét yaádh jwiít biíc dih Galileamant jüóhniit, Jesúsdiw teo wáacnitji ìt jumap wut jì. ⁵⁶ Ìjeéh jumnit, Mágdala tátchidih bóli María, biíh wili Mariábut mit jumap wut jì. Caánt José, ã úd Santiago ì ìin mit jumap wut jì. Biíh wili Zebedeo ã weh ìin mit jumap wut jì. Queét biíc peihcannit yaádh ìt jumap wut jì.*

Jesúh bácahjidih ã yohat

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Jesús ã wunat túttimah, caan chéyeh tóo ñáh jüúwát pínah jätih, José, Arimatea tátchidih bóo, Jesúsdiw jepahni, ãih bácahjidih ub deyanit, yohat túut niijná, cruzboó ãt jwáub wut jì. ⁵⁸ Caanjìh jumniiji Pilatodih wáubúdiw ãt bejep wut jì. Páant ã wáubúchah joinít, Jesúh bácahjidih Pilato ãih soldadowãdih caandih ãt wáhat túut wut jì. ⁵⁹ Páant ã jepahachah joinít, José cruz jumapna jwáub jwáub wut jì, Jesúh bácahjidih ub deya, lino wut jumni quei wihcanni yégueh chóojìh ãt pinip wut jì. ⁶⁰ José ã wunuchah, caandih ì yohat pínah jeé ìitdih ãtát baadát túut wut jì. Caán ìitdih Jeh Jesúh bácahjidih ãt yohop wut jì. Páant ã yohat túttimah, caandih nemat túut niijná, caán ìitdih waadápboó bádí jeé júdudih tóo pátú bejnit, caán ìitdih ãt nemep wut jì. Pánih nem péanit, ãih muná ãt jwáub bejep wut jì. ⁶¹ Páant ã chájachah, Mágdala tátchidih bóli María, biíh Mariábut caandih ã yohatji jeé ìit pebh ìt en cháud wut jì.

Jesúh bácahjidih ã yohniji ìitdih soldadowã ì waput

⁶² ã wunniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwípí ámohni yeó jáap ã jumap jì. Túttimah bóo yeó jáapdiw sacerdotewã ì

maáta, fariseowãbut Maáh Pilato pebhna bejnit, nin pah ìt niij wáub wut jì:

⁶³ —Maá, caán yeeniboó jwíjeéh jum jwáubna, ‘Wanna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wã jwáub boo pud jüóhni caá’, ã niijátjidih jwí náhnina caá.* ⁶⁴ Pánihna, caandih ì yohopji jeé ìitdih biíc peihcanni yeó jáapna ã nematdih míih soldadowãdih ma túi waput túutú, ã bohénit ãih bácahjidih ì nuumcát pínah niijná. Pánih nuumnit, cáacwãdih ã boo pud jüúwãdih ìta naóh tagaá. Pánih naóhna, Jesús ã jwíh yeeatji chah ì pée yee naáwát ãta jum tagaá, Pilatodih ìt niijíp wut jì.

⁶⁵ Páant ì niijíchah joinít, Pilato nin pah ãt niij jepahap wut jì:

—Biquína soldadowãdih namah bejnit, yeebjéh ñi jéihyat pah caán ìitdih nemnit, queédih ñi túi waput túutú, Pilato ãt niijíp wut jì. ⁶⁶ Páant ã niijíchah joinít, soldadowãdih namah bej, caán ìitdih José ã nemniiji jeé júdudih bájcan nah chéonit, soldadowãdih ìt waput túut wut jì. Pánih cháj péanit, queét maáta ìt jwáub bejep wut jì.

28

Jesús ã boo pud jüúwát

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiít judíowã jwí chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ã baáb jéenechah, Mágdala tátchidih bóli María, biíh wili Mariábut Jesúh bácahdih José ã yohopji jeé ìitboó enedih ìt bejep wut jì. ² Páant caanná ì jwáubachah, Dioh ángel jeámant ã dei jüúwáchah, baác bádí ãt méménap wut jì. Pánih dei jüóhniit, José ã nemniiji jeé júdudih pátú dodhniit, caanjìh ãt cháud wut jì. ³ Caán ángel wedoát pah jíghni ã jumuchah, ãih yéguehbut túi yeh iigni ãt jumap wut jì. ⁴ Pánihna, caandih enna, caán jeé ìitdih wapnit soldadowã bádí úumna, méméniit, wunnit pah ìt bueg ñájap wut jì. ⁵ Caanjìh cháudni ángel queét yaádhdiw nin pah ãt niijíp wut jì:

—¡Ñi úumca bojoó! Cruzboó ì péoh dodh mao yohniji Jesúsdiw ñi bidatdih wã jéihna caá. ⁶ Obohjehtih, ninjìh ã wihcan caá. ã

* 27:56 Lc 8.2-3 * 27:63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

niijátji pah jáantjeh ã boo pud jũúwáp be. Æ lajapjiboó ñi en jũúwá. ⁷ Caandíh en péanit, waícanjeh ã bohénitjidih nin pah ñi niij naóhbi jwuhúú: ‘Jesús ãt boo pud jũúwáp tabeé. Galilea baácna yeebdíh waóh bej páina caá ã chãjap. Caanná bejnit, caandíh ñi enbipna caá’, queétdih ñi niijí. Páant beé yeebdíh niij naáwádih wã jũúwáp be, ángel queét yaáhdih ãt niijíp wut jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé ítmant ít ñáo jwúub bejep wut jĩ. Pánih ñáo jwúub bejnit, úumna yuhna, búdí wéinit, ã bohénitjidih naáwádih ít bejep wut jĩ. ⁹ Páant í bejchah, Jesús jwuh queét yaáhdih ãt jígohop wut jĩ.

—¿Ñi jũóhca beé? ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ãih jítcha pebh páah yoh ñajnit, ãih wúudih pin teonit, caandíh ít weñep wut jĩ. ¹⁰ Páant í chãjachah enna, queét yaáhdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Ñi úumca bojoó. Wã úudwã panihnitdih nin pah ñi niij naóhbi jwuhúú: ‘Waícanjeh nin tútchimant bacnit, Galilea baácna ñi bejeé. Caánboó Jesúsdiñ ñi jwááhbipna caá’, queétdih ñi niijí, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Wapnit soldadowã ded pah í yapatjidih í naáwát

¹¹ Queét yaádh tútchina í jwúub bejat pónih, biquína caán íitdih wapnit soldadowãboó sacerdotewã í maáta pebhna ít bejep wut jĩ. Í pebhna juibínit, ded pah í yapatjidih queétdih ít naáwáp wut jĩ. ¹² Páant í naáwáchah joinít, caán ã yapatjidih míic wéheat túut niijná, jwí déewã maátadibut ít míic wáacat túutur wut jĩ. Pánih míic wéhe péanit, queét soldadowãdih búdí ít jíib chãjap wut jĩ, ded pah ã yapatjidih yoobópdih í naóhcat pínah niijná. ¹³ Pánih jíib chãjnit, nin pah queétdih ít niij wutur wut jĩ:

—Bitadidih nin pah ñi niijí: ‘Chei jwí úwat pónih, ã bohénitjiboó jũóhnit, ãih bácahjidih ít nuumúp tabe’, ñi niijí. ¹⁴ Páant ã yapatji doonádih Maáh Pilato ã joyóchah, jwiitboó caandíh jwí ámoh naóhbipna caá, yeebdíh ã

peéh chãjcat pínah niijná, soldadowãdih ít niijíp wut jĩ.

¹⁵ Páant í niijíchah joinít, í jíib chãjatdih ubnit, í niijátji pah soldadowã ít naóh peetép wut jĩ. Páant í niij naáwáchah joinítji, buu láabut páantjeh niihat jwí déewã í yee naáwátjidih ípí jenah joiná yuh caá.

*Jesús ã bohénitjidih ã péé wutur
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁶ Queét yaádh tútchina juibínit, Jesús ã niiját tútatji pah jwiit ã bohénitjidih í naóh yapanap jĩ. Páant í naóh yapanachah joinít, jwiit once ã bohénitji Galilea baácna bejnit, Jesús jwiitdih ã bejat tútniji jeená jwí juibínap jĩ.* ¹⁷ Pánih caanná juibínit, Jesúsdiñ ennit, Dios wúuh ã jummatdih jéihna, caandíh jwí weñep jĩ. Obohjeéhtih, biquína jwíjeéh jumnit “¿Yoobópdih Jesússeh niit?” ít niij jenah joi jwúuhup tajĩ. ¹⁸ Jwí pebh juinít, Jesús nin pah jwiitdih ã niijíp jĩ:

—Niihat wēpatdih wã íp weemdíh ã wúuhup be. Páant ã wēpat wúhni jumna, niihat jeáboó jumnit, niihat nin baácboó jumnitdihbut wutni wã jumna caá. ¹⁹ Pánih wēpni jumna, nin pah yeebdíh wã naóhna caá: Wíih túini doonádih niihat baácdiñ moondíh ñi túi naáwá, jepahnit, weemdíh í túi péeat pínah niijná. Páant í jepahachah ennit, wã íp ã wēpatjĩh, wã wēpatjĩh, Túini Espíritu ã wēpatjĩhbut queétdih ñi daabánaa.* ²⁰ Páant ñi daabánitdih ñi túi bohénaa, yeebdíh niihat wã wutatjidih queétdih í jepahat pínah niijná. Páant ñi chãjachah, yeó jáap jummat pah púúú péeni yeó jáapna páantjeh ñijeéh wã jumbipna caá. Páant wã naáwátidih ñi túi náhninaa, Jesús jwiitdih ã niijíp jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Mateo wã daacát.

* 28:16 Mt 26.32; Mr 14.28 * 28:19 Hch 1.8

SAN MARCOS

Juan Daabáni ã bohé jwíhat
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Weém, Marcos, nin tólihjĩh Dios wúh Jesucristo, ded pah ã chãjatjidih, ãih túini doonádihbut wã naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chãjat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji ãt daacáp tajĩ. Páant ã niij daacátji pahjeh tih Jesúh túini dooná ãt jwíhip tajĩ.

² Nin pah Malaquías, Isaíasjĩh ãt niij daacáp tajĩ:

“Á wúhdih Dios nin pah ã niijná caá: ‘Ma jãtĩh meemdĩh naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ã niij ñaác bohéhipna caá: ‘Jwĩ Maáh ã jũwát pínah jãtĩh ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh túut nuumnít, caandĩh ñi tái páñaá’, ã niijbípna caá’, ã wúhdih Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Mal 3.1; Is 40.3)

⁴ Juan Daabáni Isaíaswã ã niij daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwãdih ãt niij naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh ñi túut nuumá. Pánih túut nuumnít, ñi daabáát túutú. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. ⁵ Nihat Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moonbút caandĩh joyát túut niijná, ã pebhna ãt juibínap wut jĩ. Pánih joinít, Diosdih ã yéejatdih ã naáwáchah, Juan Jordán mujboó queétdih ãt daabánap wut jĩ.

⁶ Juaníh yégueh chóo camello wut jumni nuñup yoócjĩh nóomnit, ã yacni chóo wut jĩ. Áih juyáát tōp momo jiwí chóo tōp wut jĩ. Wúuc joowãdih jeémpnit, belo macdihbut ãpĩ déebep wut jĩ.* ⁷ Juan cáacwãdih bohéna, nin pah ãpĩ niij naáwáp wut jĩ: “Wã túttimah jũohni wã chah wēpni caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niij jenah joiná caá. ⁸ Weém yeebdĩh mahjĩhjah wã daabána caá.

Obohjeéhtih, wã daabáát panihni caánboó yeebdĩh Túini Espiritu ã wēpatdih bádí ã wãhbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.

Juan Jesúsdih ã daabáát
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juan cáacwãdih ã daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ã pebhna ãt juibínap wut jĩ. Páant ã juibínachah, Juan caandĩhbut Jordán mujboó ãt daabánap wut jĩ.

¹⁰ Pánih daabá péanachah, Jesús mujna ñuhni ãt aab ñuhup wut jĩ. Pánih aab ñuhnitjeh, Jesús ã enechah, jeá ãt jéweah bejep wut jĩ. Páant ã jéweah bejehah, jop pah jígoñi Túini Espiritu jeámant dei jũohnit, caandĩh ãt jui jaamáp wut jĩ. ¹¹ Páant ã jui jaamáchah, “Meém wã wúh, wã oini caá. Meemdĩh bádí wã wēina caá”, Dios jeámant ãt niijíp wut jĩ.*

Nemépwã ã maáh Jesúsdih ã yéejatdih
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Juan caandĩh ã daabáát túttimah, Túini Espiritu Jesúsdih muú wihcapboó ãt numah bejep wut jĩ. ¹³ Páant ã numah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús ãt jumap wut jĩ. Páant ã jumuchah, nemépwã ã maáh, Satanás, Jesúsdih ãt yeejép chãjat túutap wut yuh jĩ. Pánihna, Jesús muú wihcapboó nuñupwã biícđih ã jumuchah, ángelwã caandĩh ãt tái en dawáp wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jwíhat
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juandih nemat muúboó ã nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jumant túini doonádih naáwátdih ãt bejep wut jĩ: ¹⁵ “Nihat baácdih moondĩh Dios ã maáh jumantdih ã jéuat pínah bahnijeh ã jũdhna caá. Pánihna, túini doonádih joinít, ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh ñi túut nuumá”, cáacwãdih ãpĩ niij naóh bohénap wut jĩ.*

Queéj jéuat maonitdih ãjéeh Jesús ã bejat túutat
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Páant niij bohé bejna, Galilea ímdih dei juibí, péud bejnit, Simón, ã úud Andrésjĩh queéj jéuat maona, ãh ñuodĩh ã yoh

* 1:6 2R 1.8 * 1:11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22 * 1:15 Mt 3.2

báhanachah, Jesús át enep wut jĩ. Pánih ennit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

17 —Weemdih ñi pej jam jũwá. Páant ñi jũwúchah, yebdih wá bohébi na caá. Páant wá bohénachah joinít, queejwá dih ñi bidat pah, cãacwãboodih bidnit, wĩih doonádih ñi naóhbi na caá, weemdih jepahna, wĩihwá ĩ jumat pínah niijná, át niijíp wut jĩ.

18 Páant ã niijíchah joinítjeh, ĩih ñhónádih cádahnit, Jesúsjeéh ĩt bejep wut jĩ.

19 Chibít yúup queétdih numah bejnit, Santiago, ã úud Juandihbut Jesús át enep wut jĩ. Queét ĩ íp Zebedeo biíc dih ĩih jááj chóodih chúdnit, ĩih ñhónádih á mohna ĩt chãjap wut jĩ. **20** Pánih ennit, Jesús queétdih át bid bojop wut jĩ. Páant ã bid bojochah joiná, biíc mantjeh ĩ íp dih, caandih teo wáhnit biíc dih jááj chóomant cádahnit, queétdih Jesúsjeéh ĩt bejep wut jĩ.

Judíowá ĩ míc wáacat mũboó nemép caolih jamnidih Jesús ã booaat (Lc 4.31-37)

21 Túttimah, Jesús wá Capernaum tútchina ĩt bejep wut jĩ. Caanná juibínit, jwiít judíowá jwĩ chooát yeó jáap dih Dios naáwátdih bohéat túut niijná, jwĩ míc wáacat mũboó Jesús wábut ĩt waadáp wut jĩ. Waadnit, caanjĩh míc wáacnit dih Jesús át bohénap wut jĩ. **22** Pánih bohéna, Moisés ã wutatjidih bohénit chah Jesús át wẽp naáwáp wut jĩ. Páant ã wẽp naáwáchah joinít, cãacwãboó ĩt joi ñúhup wut jĩ.* **23** Cãacwã cãtĩh nemép caolih jamnibut ñúhnit, nin pah Jesús dih át niij ñaacáp wut jĩ.

24 —¿Jesús, Nazaret tútchidih bóo, ded pah jwiít dih ma chãjbi? ¿Meém jwiít dih bacanadih ma jũóh nit beé? ¿Bacanit, jwiít dih ma mao yohmi níit? Meemdih jwĩ túi jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, át niijíp wut jĩ.

25 —**¡Ñi lai hca bojoó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé!** Jesús queét nemép wá dih át niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niijíchah joinítjeh, nemép wá caán newédih tubit méméanit, ñaacna, áih bácahmant ĩt bac bejep wut jĩ. **27** Páant ã yapachah ennit, cãacwã búdí ĩt joi ñúhup wut jĩ.

* **1:22** Mt 7.28-29

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? ¡Maáh yoobát pah ã wẽp naóhna caá! ¡Á wutachah joinít, nemép wá yah buca jepahnit, ĩ bac bejna caá! queétdih ĩt míc niijíp wut jĩ.

28 Páant ã chãjatji doonádih joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihat Galilea baác dih moonbút ĩt míc naóh peeté p wut jĩ.

Simón chũdh dih Jesús ã booaat (Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jwiít judíowá jwĩ míc wáacat mũmánt Jesús wá bac bejnit, Simónih mũná ĩt juibínap wut jĩ. Simón, ã úud Andrésjĩh mũú monó wut jĩ. Pánihna, ĩih mũná Jesús, Juan, Santiagodihbut, ĩt numah waadáp wut jĩ.

30 Simón chũdh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jĩ. Jesús wá ĩ waadáchah, mi wunat dih caandih ĩt naáwáp wut jĩ. **31** Páant ĩ naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caánt dih át wái pud chúud jwejep wut jĩ. Páant ã chãjachahjeh, pahat át dúucah bejep wut jĩ. Páant ã dúucah bejehah, queétdih jeémát mit wúhup wut jĩ.

Dawá wunnit dih ã booaat (Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Tõo ñáh jũwúchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnit dih, nemép caolih jamnit dihbut ĩt ub juibínap wut jĩ. **33** Ni hat caán tútchidih moón caán mũú jęc pebh ĩt wáac juibínap wut jĩ. **34** Dawá wunnit dih boonit, dawá nemép wá dihbut Jesús át bacat túutup wut jĩ. Pánih bacat túutna, nemép wá caandih ĩ jéihyechah, Jesús queétdih át wéheat túutcap wut jĩ.

Jesús Galilea baáboó ã bohé jibat (Lc 4.42-44)

35 Chei buugjéh jáanit, chibít dupú jwuhuchah, cãac wihcapboó Jesús Dios dih úúbá dih át bejep wut jĩ. **36** Túttimah, ã wihcah ennit, Simón wá caandih ĩt bid bejep wut jĩ. **37** Pánih bidna, caandih jwááhnit, nin pah caandih ĩt niijíp wut jĩ:

—Ni hat cãacwã meemdih bidna beé, ĩ chãjap be, ĩt niijíp wut jĩ.

38 —**Nihat tútchidih moondih túini doonádih naáwádih wá jũwúp be. Chóbe ninjĩh jeh bóo tútchinadih jwĩ bejat dée caá. Caanjĩh jamnit dihbut túini doonádih**

weemdih naáwát caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁹ Pánih bej, nihat Galilea baácboó jib, jwiít judíowā jwĩ míc wáacat munná jumat pah waadnit, Jesús át bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, nemépwādhĩ ā bacat túttuchahjeh, cáacwāih báhahmant ĩt bac bejep wut jĩ.*

*Bácah moópni dih Jesús ā booaat
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

⁴⁰ Biíc yeó jáap bácah moópni Jesús pebh át juibínap wut jĩ. Pánih juibína, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandih át niijíp wut jĩ:

—Ma booaíhna, weemdih ma jéih booana caá, át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, caandih búdí jĩgah enna, teo jáhanit,

—**Júu! Wēinit, meemdih wā booana caá,** Jesús át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát át ñumáh bejep wut jĩ. ⁴³ Páant ā ñumúchah, sacerdotewā ĩ pebh wahnit, nin pah Jesús caandih át niij wutap wut yah jĩ:

⁴⁴ —**Meemdih wā booaatjidi h bitadi h ma naóhca bojoó. Páni h naóhcan, sacerdotedi h jeh naáwádh ma bejeé. Caanná juibínit, míh bácah ā ñumátjidi h ma júutú. Moisés ā wutatji pah sacerdotedi h ma wūhú, booni ma jumatdih ni hat ĩ jéihyat pínah niijná,** * át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Páant ā niijíchah yahna, ni hat ā jwāáhnitdih át naáwáp wut jĩ. Páant ā naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdi h enedi h ĩpĩ juibínap wut jĩ. Túbit dawá ĩ jumuchah, tútchina Jesús át jéih waadcáp wut jĩ. Páni hna, daocánnit ĩ jumapboojéh āpĩ jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, caánboó ā jumuchah yahna, dawá biíh tútchinadi h moón Jesúsdi h enedi h ĩpĩ juibínap wut jĩ.

2

*Jéih yoocannidih Jesús ā booaat
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)*

¹ Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wā Capernaum tútchiboó ĩt jwúub juibínap wut jĩ. Āpĩ juibíni mūdih ā jwúub juibínachah, ā jumat doonádh joinít, cáacwā ĩt míc naáwáp wut jĩ. ² Páni h caán doonádh joinít, dawá caán ā jumni munná ĩt juibínap

wut jĩ. Jēc yehmant ĩt ñuh péenap wut jĩ. Páni h juibínitdih Jesús Dioíh túini doonádh át naáwáp wut jĩ.

³ Jesús queétdih ā naáwát pónih, chéne na míc neoná jéih yoocannidih ĩt beo juibínap wut yah jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ā jumni munná juibínit, dawá ĩ jumuchah enna, Jesús pebh ĩt jéih waád juibícap wut jĩ. Páni h jéih waadcán, jéih yoocannidih mú chah bóo coahna beo páuh laab béjnit, ĩt ĩt chājap wut jĩ. Páni h ĩt chāj péanit, jéih yoocannidih ā ñajni chóojĩh Jesús pebh ĩt cádah deya bojop wut jĩ.

⁵ ĩ cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwĩ chéendih ā boobipna caá”, ĩ niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Ma yéejatdih wā yohna caá,** át niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, caanjĩh chúdnit Moisés ā wutatjidi h bohénitboó ĩh caoli h jĩh jeh nin pah ĩt niij jenah joyóp wut yah jĩ: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, niij yeena caá ā chājap”, ĩt niij jenah joyóp wut jĩ.

⁸ Queét páant ĩ niij jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—**Yeéb páant ñi niij jenah joyát ā túican caá.** ⁹ ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdih jéihcan yahna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennit, wā niiját yoobópdih ā jumatdih ñi jéihbipna caá. Páni h jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰ Weém ni hat cáacwā úud jeñé, nin baácdih moondih jéih booanit, ĩ yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júutbipna caá, át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, jéih yoocanniboodih nin pah át niijíp wut jĩ:

¹¹ —**Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh múboó ma jwúub bejeé,** át niijíp wut jĩ.

* **1:39** Mt 4.23; 9.35 * **1:44** Lv 14.1-32

12 Jesús páant ã niijíchahjeh, caán newé ãt ñah ñuhap wut jĩ, buca. Ñah ñuhnit, ã ñajat chóodih ubnit, ãt bac bejep wut jĩ. Páant ã bac bejehchah, nihat it en wáhi bejep wut jĩ. En wáhi bejnit, Diosdih búdí wēinit, nin pah queétjeh it míc niijíp wut jĩ:

—¡En yah buca! Búdí náhniat pínahdih buu jwĩ enna caá. Jãtjeh pánihatdih jwĩ en jwuhcan jĩ, it míc niijíp wut jĩ.

*Jesús Levídh ã jũwát tútat
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

13 Túttimah, ím jwējdih Jesús wã it jwúb bejep wut jĩ. Pánih bejnit, dawá caan pébh í míc wáac juyúchah ennit, queétdih Jesús ãt bohé bejep wut jĩ. 14 Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wáhdih ã tawat tólihdih ã chúduchah, ãt enep wut jĩ. Leví, jwĩ dée jamna yuhna, Romanowã maáta í úbát túatni dinerodih úbh wáhni ãt jamap wut jĩ. Caandíh ennit, Jesús nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Wãjeéh ma pée jũwá, ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinítjeh, ñah ñah, áih tawatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh ãt bejep wut jĩ.

15 Túttimah, Levíboó áih munná numah bejnit, Jesús wãdih ãt numah jeémép wut jĩ. Páant ã numah jeéméchah, caán ã nihat pah dawá dinerodih úbh wáhni, bita “Yeejépwã caá”, í niijnítbut, Jesús wãjeéh bejnit, queét bícdih it jeémép wut jĩ. 16 Páant queét bícdih Jesús wã í jeémp chúduchah, Moisés ã wutatjdih bohénit fariseowã queétdih it enep wut jĩ.

—¿Dépanih tigaá yeejépwã, dinerodih úbh wáhni bícdih Jesús ã jeémp? ã bohénitdih it niij úbh joyóp wut jĩ.

17 —**Tubúp chũhcannit cohnidih ípĩ bidcan caá. Wunnitjeh caandíh í bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéjat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéjatdih cádahnit, wã túat numáhna caá’, niij jenah joinítboó teo wáacni pínahdih í bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwã caá jwiit’, niij jenah joinítjdih teo wáacadih wã jũwúp be, í yéj chãjatdih cádahnit, táiniboodíh í túat numát pínah niijná, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.**

*Jeémp jwuhcatdih Jesúsdh í úbh joyát
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)*

18 Caán láa Juan ã bohénit, fariseowãbut jwĩ nuowã í wutat pah it jeémp jwuhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, queét í jeémp jwuhcah yuhna, Jesús wã páantjeh it jeémép wut jĩ. Páant í jeéméchah ennit, biquína Jesúsdh nin pah it niij úbh joyóp wut jĩ:

—Juan ã bohénit, fariseowã í bohénitbut, í jeémp jwuhcan caá, Dios queétdih ã wēi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh í jeémp? Jesúsdh it niijíp wut jĩ.

19 —**Nin pah caá ã jamap: Téihya chéoni ã numah jeémpnit bícdih ã jam jwuhchah, jãgahcan, ípĩ túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wãjeéh jam jwuhna, wã bohénit í túi wēi jeémpna caá. 20 Obohjeéhtih, bita caandíh í ub bejat túttimah, ã chéenwã jãgahnit, í jeémp jwuhcan niit. Pánihat pah bita weemdíh í ub bejat túttimah bácah, wã bohénitjeéh wã wihcah, queétdih í jeémp jwuhcan niit, Jesús ãt niij jepahap wut jĩ.**

21 Ded pah jwĩ nuowã í wutatjeh áih jáap bohéátjeh fariseowã í widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ãt jwúb niij bohénap wut jĩ: **“Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojih máa yégueh chóodih nah teo wai búdhdat ã náahcan caá. Páant ñi chãjachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ nuowã í naawátjeh wíh jáap bohéátjeh widcat caá náahap. 22 Pánihat dée, pah jwuhcanni iguáh macdih nuñup chóojih í chãjniji máa wuh wáhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguáh mac pahna, máa wuh wáhdih jéih yáahcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chéat pah áta buud tagaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wáhdihboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguáh mac, caandíh yáacni chóobut ã túi jumbipna caá. Pánihat pah wíh jáap bohéát jwĩ nuowã í naawátjeh widcat caá náahap”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.**

*Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigo quehedih í úc jeémát
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

23 Bíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih ãt

numah chóop yap bejep wut jĩ. Pánih bejna, ã bohénit trigodih ít úuc jeémp bejep wut jĩ.* ²⁴ Páant ĩ úucuchah enna, ĩjeéh bejnit fariseowã ĩjnit, nin pah Jesús dih ít níj jũihñap wut jĩ:

—Jwiít dih ma joi jwáhúá. ¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáap dih yuhna, ma bohénitboó ĩ teo? Pánih teona, Moisés ã wutatjidih yap yohna caá ĩ chãjap, ít niijíp wut jĩ.

²⁵⁻²⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, “Wã bohénit ĩ yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah át níj bóod chuñap wut jĩ:

—Davidji ã bohénit biíc dih nuugúp wanna, Dioih muná waadnit, sacerdotewã Dios dih ĩ wãhnihi pandih át jeémép wut jĩ. Pánih jeémpna, ã pej jumnitdihbat át wãhap wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ĩ jeémát pínah át jumap wut jĩ. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wut jĩ. Caán láa Abiatar wut jumni sacerdotewã ĩ maáh át jumap wut jĩ. ¿Davidwã páant ĩ chãjatjidih Dios naáwátdih ĩ daácní nódih ñi bohécannit jĩ? *Caán pandih ĩ jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ñi tái chãjcan beé’, át niijcáp tajĩ. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbat Dios dih ĩ yap yohcan caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant niijnít, nin pah Jesús queétdih át jwúub niijíp wut jĩ:

—Dios chooát yeó jáap dih cãacwãdih ã jwejep jĩ, teo chuñít, ĩ chooát pínah niijná. Caán yeó jáap dih dawá wutatnadih ĩ jepahat pínahdih jenah joicán, queétdih ã teo wáacat pínahdihjeh át jenah joyóp tajĩ. ²⁸ Pánihna, weém nihát cãacwã úud jeñé, chooát yeó jáap dih ded pah ĩ chãjat pínahdih wã jéih wutna caá, át niijíp wut jĩ.

3

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jwĩ míic wáacat muná jwibínit, Jesús wã ít waad béjep wut jĩ. Caán muedih téihya ágahnibat át jumap wut jĩ. ² Caán muedih jumnitboó Jesús dih ít en ñunáp wut jĩ. Chooát yeó jáap dih yuhna, Jesús téihya

ágahnidih ã boanachah, eníhna ít chãjap wut jĩ, caandih naóh yacat túut niijná. ³ Téihya ágahnidih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—Ñah ñahnit, wã pebhna ma jũúwá, át niijíp wut jĩ.

⁴ Páant niijnít, caán muedih jumnitboodih nin pah át níj úubh joyóp wut jĩ:

—Ñi jenah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáap dih Dios jwiít dih ded pah tigaá ã wut? ¿Tái chãjatdih níit ã wutap? ¿Yeejép chãjatdih níit ã wutap? ¿Cãacdihi ã booaat túut níit? ¿Cãacdihi ã mao yohat túut níit? queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, queét ít jéih jepahcap wut jĩ. ⁵ Páant ĩ jepahcah enna, cãacwãdih ĩ jĩgah encatdih jéihnit, Jesús queétdih át ĩjip wut jĩ. Queétdih ĩjna yuhna, búdí át jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, téihya ágahniboodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Míih téihyadihi ma yoo dawúá, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, áih téihyadihi át yoo dawúp wut jĩ. Páant ã yoo dawúchahjeh, áih téihya át túyah bejep wut jĩ. ⁶ Páant Jesús áih téihyadihi ã boanachah ennit, fariseowã ít ĩj bac bejep wut jĩ. Pánih ĩj bac bejnit, Herodeih cãacwã biíc dih míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesús dih jwĩ jéih mao yohbi?” queétdih ít míic niijíp wut jĩ.

Dawá cãacwã íim jwëejdih ĩ jummat

⁷⁻⁸ Jesús ã bohénit biíc dih íim jwëejdih ít jwúub bejep wut jĩ. Páant ĩ bejchah enna, Galilea baácdih moón dawá queétdih ít péé bejep wut jĩ. Ded pah ã wëp chãjat doonádh joinít, Judea baácdih moón, Jerusalén tátchidih moón, Idumea baácdih moón, Jordán muj conanaamánt moón, Tiro wut jumni tátchidih moón, caan pébh jumni Sidón wut jumni tátchidih moonbút dawá ã pebhna ít jwibínap wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Dawá jumna, Jesús pebh ít táí yáo ñah jwibínap wut jĩ. Dawá wunnitdih ã boanachah enna, bita wunnitbat Jesús dih chãúhñit, búdí ít míic tóonap wut jĩ. Páant ĩ míic tóonachah ennit, Jesús ã bohénitdih caanjĩh ñajni jááj chóodih át too deya pahaat túutap wut jĩ,

* **2:23** Dt 23.25 * **2:25-26** Lv 24.9; 1S 21.1-6 * **3:9-10** Mr 4.1; Lc 5.1-3

caán chóodih waad páhnit, queétdih bohéat túut niijná.*

¹¹ Jesúsdi ennit, nemép caolih jumnitboó ípí páah yoh ñajap wut jĩ. Páni páah yoh ñajnit, nin pah ít níj ñaacáp wut jĩ: —¡Meém Dios wúh caá! ít níj wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah apĩ níj wut wut jĩ:

—**Dios wúh wã jumatih bitadih ñi naóhca bojoó**, át níj wut jĩ.

Jesús doce ã naáwát tútnit pínahdih ã níwat

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Jeéboó púh laab juibínit, ã náahnitdih Jesús ã pebhna át bejat túut wut jĩ. Á bejat túutachah joinít, ã pebhna ít juibínap wut jĩ. ¹⁴ Doce ã naáwát tútnit pínah bih tútchinaboó wahna, áih túini doonádih naóh jibnit pínahdih át níwip wut jĩ. ¹⁵ Páni ñíonit, nemépwádh ã bacaat pínah wēpatdihbut queétdih át wūh wut jĩ. ¹⁶⁻¹⁹ Jesús nit docewádh át níwip wut jĩ: Simón, Santiago, ã úd Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wúh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit ít jum wut jĩ. Páni, Jesús Simóndih Pedro át wut búhdh wut jĩ. Santiago, ã úd Juanjĩh Zebedeo weh ít jum wut jĩ. Queétdih waícanjeh íjnit ã jumachah enna, queétdih Boanerges Jesús át wut búhdh wut jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chājap wut jĩ. Judas Iscariote Jesúsdi eníhcannitdih duó wáini pínah át jum wut jĩ. Páni queétdih níó péanit, Jesús doce ã naáwát tútnit pínahdih át numah jwúb dei bejep wut jĩ.

“Nemép ã wēpatjĩh Jesús ã booana caá”, ã níj

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Jwúb dei bejnit, Jesús ã bohénit bícdih munná ít waad béjep wut jĩ. Páant ã waadát túttimah, dawá cáacwá míc wáac juibína, caan mūdih ít yáwap wut jĩ. Páant ã míc wáac juibínachah ennit, Jesús wã ít jéih jeémpcap wut jĩ. ²¹ Páni, dawá ã míc wáacat doonádih joinít, caán munná juibínit, Jesús ã déewã caandih wapát tútnit niijná, ít

ub bejíhip wut yuh jĩ. “Jesús déhena caá ã chājap”, queétdih ít níj wut jĩ.

²² Biquína Moisés ã wutatjidih bohénit Jerusalén tútchimant dei juibínitboó nin pah ít míc níj wut jĩ: “Nemépwã ã maáh Beelzebú ã wēpatjĩh caá nemépwádh ã bacat túut wut jĩ.*

²³ Páant ã níjchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah át níj naáwát wut jĩ: “Nemépwã mícjeh ípí míc bacacan caá. Nemépwã ã maáh ã wēpatjĩh nihcan, Túini Espiritu ã wēpatjĩh queétdih wã bacana caá. ²⁴ Nin pah ã jumna caá: Det bíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, queétdih níhat ít wun beedáh bej tagaá. ²⁵ Pánihat pah, bíc yoobó, bíc mūdih moonjéh yuhna, míc maona, ít jweí peétdih bej tagaá. ²⁶ Satanás, nemépwã ã maáh áihwádh bacana, bíc yoobó muntih páant ã yapachah, ã wēpatbut áta buud tagaá.

²⁷ “Nin pahbut ã jumna caá: Wēpé newéih munná ded númíhna yuhna, ã jéih waadcan caá. Obohjeéhtih, caandih chéo péanit, áih bí déedih ã jéih ubna caá.

²⁸ “Yoobódh yeebdih wã naóhna caá. Det yéj chājna, Diosdi yeejé wéhena yuhna, ã jwúb tútnit numúchah, Dios ã yéjatih ã yohbipna caá. ²⁹ Páant ã yéjatih ã yohochah yuhna, Túini Espiritubodih yeejé ã wéhenachah, caandih bácah ã noón quíib buudcan níit. Páant ã níjati jíib, peéh chājat páantjeh ã jumbipna caá”, Jesús át níj wut jĩ.*

³⁰ Jesús Túini Espiritu ã wēpatjĩh nemépwádh ã bacanachah yuhna, “Caán nemépwã ã maáh ã wēpatjĩh nemépwádh ã bacana caá”, Moisés ã wutatjidih bohénit ã níjchah joinít, Túini Espiritudih ã yéj wéheatji jíib Jesús queétdih páant át níj naáwát wut jĩ.

Jesús ã déewã caandih ã bidat
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Páant ã naáwát pónih, Jesús ã ín ã údwã bícdih ít juibínap wut jĩ. Páni juibínit, jóocmant pánit, Jesúsdi ít bid baca bojat túut wut jĩ. ³² Páni, ã pebh chūdnitboó caandih nin pah ít níj wut jĩ:

* **3:22** Mt 9.34; 10.25 * **3:29** Lc 12.10

—Ma íin, ma úudwã biíc dih jóocmant meemdíh bidna wuút ít chãjap, ít niijíp wat jĩ.

33 —Ma naáwát táina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wã íin? ¿Det tigaá wã úudwãbut, yeéb ñi jenah joyóchah? Jesús queéd dih át niijíp wat jĩ.

34 Páant niijnít, ã pebh chãudnitdih júutnit, nin pah át niijíp wat jĩ:

—Nit caá wã íin panihnit, wã úudwã panihnitbut í jumna. **35** Pánihna, ded Diosdih táu jepahni wã úud, wã jwan, wã íin panihni ã jumna caá, át niijíp wat jĩ.

4

*Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

1 Pánih bohé péanit, bac bej, íim jwëejdih dei juibí ñuhnit, Jesús cãacwãdih át jwãub bohénap wat jĩ. Pánih bohénit, dawá ã pebh í juibí ñuhuchah, íimdih pahni jááj chódih Jesús át waad páhap wat jĩ. Queét íim jwëejdih ít táu yáo ñuhap wat jĩ.*

2 Pánih waad páhnt, dawá ã jenah joiní naáwátñãh bohéna, Jesús nin pah queéd dih át niij naóh bohénap wat jĩ:

3 “¡Nin naáwát dih ñi táu joyoó! Biíc newé waáh momodih ã bejep be. **4** Páant ã waáh bojochah, biquí tíbna namádih ã bugg ñájap yah be. Obohjeéhtih, waícanjeh jũóhnt, jwébehwã caán tíbnadh í jeémáh bojop be. **5** Biíh tíbna jeejáh yewéni baác jumna boó ã bugg ñájap be. Pánih bugg ñájnt, waícanjeh ã chíih jũúwáp yah be. **6** Pánih chíihna yahna, yeó tubit ã chãhachah, ñeh bainíjeh jumna, ã diib téhah bejep be. **7** Biíh tíbna nemép óotna cãtíh ã bugg ñájap be. Pánih bugg ñájnt, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ã chíih yap bejchah, momniboó mánahna, ã quehcap be. **8** Obohjeéhtih, biíh tíbna táuini baácboó ã bugg ñájap be. Pánih bugg ñájna, chíihnt, ã táu quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadh treinta tíb, biíh wawánadh sesenta tíb, biíh wawánadh cien tíb ã jumna be”, cãacwãdih át niijíp wat jĩ.

9 Páant niij péanit, “¡Ded molít jumna, ã táu joyó naáh!” Jesús queéd dih át niijíp wat jĩ.

* **4:1** Lc 5.1-3 * **4:12** Is 6.9-10

*Ã bohénit beh joicán, Jesús dih í wãbh joyát
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)*

10 Queét joinítji í jwãub bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit biíc dih caandíh nin pah ít niij wãbh joyóp wat jĩ:

—¿Dépanih tigaá cãacwãdih bohéna, ma jenah joiní naáwátjãhjah mapí bohé? caandíh ít niijíp wat jĩ.

11 —Dios jwí Maáh yoobát jumna, nihat cãacwãdih ã teo wáacat pínah dooná, jwí déewã jon játih moondíh ã jéihya jwãhca naáh doonádih bugg yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadh páantjeh ã jéihya jwãhcah, wã jenah joiní naáwátjãhjah queéd dih wãpí bohéna caá.

12 Pánihna, wã chãjatdih enna yahna, í beh encan caá. Wã naáwát dih joiná yahna, í beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, í yéejatdih cádahcan, wã pebh í tac páud jũóhcah, í yéejatdih wã yohcan niít,* Jesús queéd dih át niijíp wat jĩ.

*Waáh momni naáwát dih ã beh joyáat
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

13 “Yeéb butéh wã naóhndih beh joicán, biíh wã naáwát pínadhbut ñi beh joicán niít”, Jesús ã bohénitdih át niijíp wat jĩ.

Túttimah, ã jenah joiní naáwát dih í jéihyat pínah niijná, queéd dih jah nin pah át jwãub niij naóh bohénap wat jĩ: **14** “Wíih táuini doonádih naóhni, waáh momni panihni caá. **15** Biquína joinít namáboó bugg ñájnt panihni í jumna caá. Caandíh í joyát túttimahbitjeh, Satanás jũóhnt, jwébehwã caán tíbnadh í jeémát pahjah, queét í joyátjadh ã quíib buudána caá. Páant ã quíib buudánachah, í joyátjadh náhnican, í jéih jepahcan caá. **16** Bitá joinítboó jeejáh yewéni baác dih bugg ñájnt panihni í jumna caá. Caandíh joinít, búdí í wéi jwãhna yah caá. **17** Obohjeéhtih, wéi joiná yahna, ñeh jáap bejni panihni í jumna caá. Yeejép ã yapachah, wíihwã í jumna jíib bita queéd dih í yéej chãjachah, waícanjeh wíih táuini doonádih í cádahna caá. **18** Bitá joinítboó nemép óotna cãtíh bugg ñájnt panihni í jumna caá. Caandíh joinít, í jepahna yah caá. **19** Obohjeéhtih, nin baác dih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bií déedihbut búdí í bíbohíhadh jah í jenah

joiná caá. Páant ì jenah joyóchah, ì joiní túini dooná pácahi panihni ìih caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, túiniboodíh ì jéih chājcan caá. ²⁰ Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonádih joinít, túini baácboó bueg ñájni panihni ì jumna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, túinidih ì jéih chājna caá. Queét treinta tíibna ã quehat pah ì jumna caá. Bitá túi jepahnit, búdí túi chājna, sesenta tíibna ã quehat pah ì jumna caá. Bitá túi jepahnit, chah búdí túi chājna, cien tíibna ã quehat pah ì jumna caá”, Jesús át niijíp wut jì.

Jiát dah naáwát
(Lc 8.16-18)

²¹ Páant niij péanit, nin pah queédih át jwúb niij naóh bohénap wut jì: “Wá bohéat jiát panihni caá. Jiát dahdih jí péanit, wáam dahjìh ñipí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobát ñipí jí jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ã túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñipí jí cáagna caá.* ²² Jiát dah ã yeh iiguíchah jwí túi enat pah, jãtìh ì beh joicátjidih táttimah cáacwã ì jéihbipna caá.* ²³ Ded molít jumna, ã túi joyó naáh! ²⁴ Páant ñi túi jepahachah ennit, Díos yeebdíh ã túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan niít. Páant ã teo wáaccah, ñi beh joicán niít.* ²⁵ Ded túi jepahni túi beh joiní ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanni-boó ‘Bainí wã beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ã jumbipna caá”, át niijíp wut jì.*

Trigodih momat naáwát

²⁶ “Dios ã maáh jummat, trigodih momat panihni caá. ²⁷ Mom péanit, chei jummat pah ũo, yeó jáap jummat pah ãpí jáana caá. Páant ã chājat pónih, ã jéihcah yuhna, ã momni ã behna caá. ²⁸ Baácboó momnidih Diosjeh ã behana caá. Páant ã behanachah, caán pínah ã jwíih chíihna caá. Caán ã behechah, ãih wawá pínah ãpí yabacna caá. Caán wawá behnit, ã búuhchah, ãih quehena ã jíghona caá. ²⁹ Caandíh ũb láa caan quehena ã behechah ennit, cáacwã ìpí bóod ũbna

caá.* ã momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cáacwã ded pah Diosdih ì jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús át niijíp wut jì.

Mostaza tíib naáwát
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ “¿Dios ã maáh jummat ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? ³¹ Mostaza tíib ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíib cão tíbih pah bóo ã jumna caá. ³² Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh ì momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, ãih cácanaboó jwébehwã yeó chāhatdih ìpí jweí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jummat. ãihwã daocánnit jwíih jumnitji, táttimah ì dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jì.

Naáwátnejih ã bohéat
(Mt 13.34-35)

³³ Caán dée naáwátnejih cáacwã ì jéihyat pah bóo Jesús queédih ãpí bohénap wut jì. ³⁴ Naáwátna ã wihcah, queédih ãpí bohécap wut jì. Obohjeéhtih, ã bohénitdijeh ã bohéatjidih Jesús ãpí jwúb naáwáp wut jì, ì túi beh joyát pínah niijná.

Búdí johlit nolihatdihbut Jesús ã yayáát
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Pánih cáacwãdih bohé péanit, tōo ñáh jūúwáchah,

—Chóbe ímdih jwí chúuh bejjìh, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jì.

³⁶ Jesús páantjeh jãáj chóodih pahnit, ã bohénit biíc dih, caandíh joinít dih ìt éemp chúuh bejep wut jì. Bitabut biíh jãáj chóonajìh ìjeéh ìt chúuh bejep wut jì. ³⁷⁻³⁸ Páant ì chúuh bejchah, Jesús jãáj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, át ũwup wut jì. Páant ã ũwat pónih, búdí johlit nolihatbut át jūúwup wut jì. Búdí nolihat ã jumuchah, ìih jãáj chóo át daábìhip wut jì. Obohjeéhtih, Jesúsboó át jáacap wut jì.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandíh ìt niij wucap wut jì:

* 4:21 Mt 5.15; Lc 11.33

* 4:22 Mt 10.26; Lc 12.2

* 4:24 Mt 7.2; Lc 6.38

* 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26

* 4:29 Jl 3.13

—Bohéní, daabná caá jwĩ chãjap. ¿Jwĩ chĩc wunat pínahdih ma úumcan niit? It niij ñaacáp wut jĩ.

³⁹ Páant ĩ niij wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—**¡Laihca bojoó! ¡Ma yayaá!** ãt niij jũihñap wut jĩ.

Páant ã niijchahjeh, johlit, nolihatbut biíc mantjeh ãt yayáh bejep wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niiját túttimah, ã pej jumnitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—**¿Dépanih tiguaá búdí ñi úum? Weemdih táí jenah joiná, ñita úumcan tagaá,** ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queétboó nin pah ĩt míic niijíp wut jĩ:

—**¿Dedé cãac tiguaá nin? Ñ naáwáchahjeh,** johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ĩt niijíp wut jĩ.

5

Gadara baácđih bóo nemépwã jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesús johlitdih yayániji ã bohénit biícđih Gadara baácna ĩt chúuh juibínap wut jĩ. ² Pánih chúuh juibínit, Jesús wã ĩ aab béjehah, cãac yohopmant nemépwã jumni newé Jesúsđih ãt jwãáh dei bejep wut jĩ. ³ Caán newé cãac yohopboó jeé íitna ãpĩ jumap wut jĩ. Cãacwã caandih chéona yuhna, ĩt jéih teocap wut jĩ. ⁴ Dawá láa ĩtah tãpjĩh ãih téihya colóhndih ĩ chéwechah yuhna, ãpĩ páud wái daj yohop wut jĩ. ãih jítcha colóhndihbut ĩtah tãpjĩh ĩ chéwechah yuhna, ãpĩ daj mao yohop wut jĩ. Pánih wẽpni ã jumachah, cãacwã caandih ĩt jéih teocap wut jĩ. ⁵ Cãac yohop jeé íitnaboó chei jumap pah, yeó jáap jumap pahbut caán míicjeh jee dáhjih ãpĩ míic mao ñaacáp wut jĩ.

⁶ Pánihna, Jesús yuúp ã jũwáchah ennit, caandih ãt jwãáh ñáo dei juibínap wut jĩ. Jesús pebh juibínit, ã wẽpatdih jéihna, ãt bóđicha caj yoh ñajap wut jĩ.

⁷⁻⁸ Páant ã chãjachah enna,

—**¡Nemépwãá, nin newémant ñi bac bejeé!** Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwã ĩt niij ñaacáp wut jĩ:

—Jesús, Dios chah wẽpni wũáh ¿Dépanihat túut tiguaá jwiitdih páant ma chãj? Dios ã enechah, meemdih jwĩ úubhna caá. Jwiitdih ma peéh chãjca bojoó, Jesúsđih ĩt niijíp wut jĩ.

⁹ —**¿Dedé tiguaá ma wãt jum?** Jesús ãt niijíp wut jĩ.

—Dawá caá jwiit jwĩ jumap. Pánihna, Legión caá wã wãt, Jesúsđih ãt niijíp wut jĩ. “Legión” niijná, “Dawá” niijná ãt chãjap wut jĩ.

¹⁰ —Jwiitdih biih baácboó ma wahca bojoó, nemépwã ĩt niijíp wut jĩ.

¹¹ Queét pebh, jeé ñaj deypboó, momo muuwã ĩ bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwã Jesúsđih ĩt niijíp wut jĩ:

¹² —Queét muuwãđih jwiitdih ma waadát túutú, ĩt niijíp wut jĩ.

¹³ —**Ñi waad béjeé bácah,** Jesús ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijchahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnit, muuwãđih ĩt waadáp wut jĩ. Páant ĩ waadáchah, íimna ñáo dei bej, buúg báahnit, muuwã ĩt chĩc wunap wut jĩ. Dos mil muuwã ĩt wunap wut jĩ.

¹⁴ Páant ĩ buúg báah chĩc wunuchah ennit, queéđih en daonítji ĩh tútchiboó ĩt jweí jwúub bejep wut jĩ. Jweí jwúub bejnit, nihat ĩ jwãáhnitdih ĩt naáwáp wut jĩ. Queét ĩ jumni tútchidih jwúub juibínit, caánboobát ĩt naóh peetép wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah joinít, caán tútchidih moón Jesús ded pah ã chãjatjidi enedih ĩt bejep wut jĩ. ¹⁵ Jesús pebh juibínit, nemépwã jumni caánboó túinijeh ã chúuduchah, ĩt enep wut jĩ. Pánih chúudna, yégueh đonít, táí jenah joinít ãt jumap wut jĩ, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandih enna, búdí ĩt úumap wut jĩ. ¹⁶ Jesús ã chãjatjidi ennitji jáap juinítboóđih Jesús ded pah nemépwãđih bacat túatnit, muuwãđih ã waadát túatjidiđihbut ĩt naáwáp wut jĩ. ¹⁷ Caán doonáđih joinít, Jesúsđih náahcan, caán baácđih moón ĩh baácmant Jesús wãđih ĩt jwúub bejat túutap wut jĩ.

¹⁸ Jesús wã jááj chóodih ĩ waadáchah, nemépwã jumni nin pah ãt niijíp wut yah jĩ:

—**¿Majeéh weembát wã bej jĩh?** ãt niijíp wut jĩ.

19 —Wājeéh ma jūwáchah, áta táí ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdíh jġah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādh naáwát túut niijná, ĩ pebhna ma jwáub bejeé, Jesús caandíh át niġ jepahap wut ġ.

20 Páant ā niġ jepahachah joinít, jwáub bejna, nemépwā jumniġi ā déewādh át naáwáp wut ġ. Chénat Pah Téihya Tútchi wut jumni baáboó Jesús ded pah ā chġatjidih nihadidh naóh jibidih át bejep wut ġ. Páant ā naáwáchah joi űhñit, nihad Diosdih bádí ĩt wēi naáwáp wut ġ.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo numdihbut Jesús ā booaat (Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Túttimah, Gadara baácmant Jesús wā ĩt jwáub chúh bejep wut ġ. Pánih chúh bejna, ím jwēejdih ĩ űánan juibínachah, dawá Jesús dih enedih ĩt juibínap wut ġ. Pánih juibínit, Jesús dih ĩt wáac űh púda bojop wut ġ. 22 Páant ĩ űh púda bojochah, queét cātíh Jairo Jesús pebh át juibínap wut ġ. Jairo jwiít judiówā jwī míc wáacat mūdih en daonít maátajeéh jumni wut ġ. Jesús ā wēpatdih jéihnit, áih jítcha pebh páah yoh űajnit, nin pah át niġjíp wut ġ:

23 —Wā num mi wunat túut chġachah ennit, ma pebh wā jūwáp be. Caántdih teo jġha booaat túut niijná, wíh muná wājeéh ma jūwá, át niġjíp wut ġ.

24 Páant ā niġjíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut ġ. Páant ĩ bejechah, cġacwābut ġjeéh ĩt bejep wut ġ. Páant cġacwā cātíh ā bejechah, dawá caandíh tūbit ĩt too péenap wut ġ. 25 Cġacwā cātíh biíh wili wunnihbut mit jumap wut ġ. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumap wut ġ. 26 Dawá cohnit caántdih ĩtíh cohóp wut yuh ġ. Obohjeéhtih ĩ cohochah yuhna, chah mit tūbanap wut ġ. Nihat miíh dinero ĩ cohat júb wāhna yuhna, mit boocap wut ġ. Chah yeejép wut ġ mi wunat. 27-28 Pánihna, cġacwā Jesús dih doonádih ĩ míc wéhenachah, mitát joyóp wut ġ. Joinít, caántjeh nin pah mit niġ jenah joyóp wut ġ: “Jesús dih yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit niġjíp wut ġ. Páant niġ jenah joiná, cġacwā cātíh Jesús tġahmant juibínit, áih yégueh chóodih chġhbitjeh mit juibí tewep

wut ġ. 29 Páant mi tewechahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut ġ. Páant ā yayátdih miíh bácahġh mit joyóp wut ġ. 30 Páant mi juibí tewechah, ā booaat wēpat caántdih ā chġúátdih Jesúsbut át joyóp wut ġ. Pánih joiná, cġacwā cātíh tac púud űhñit, nin pah át niġjíp wut ġ:

—¿Déhe tígáá wíh yégueh chóodih ā juí teo? át niġjíp wut ġ.

31 —¿Páant, dawá cġacwā meemdíh ĩ too péenachah jéihna yuhna, páant ma niġ úbh joí? ā bohénitboó Jesús dih ĩt niġjíp wut ġ.

32 Obohjeéhtih, yégueh chóodih juí, teonidih jéihíhna, Jesús át en bidip wut ġ. 33 Pánihna, mi booaatdih jéihnit, úmna, caánt Jesús pebh mit páah yoh űajap wut ġ. Pánih páah yoh űaj, méménit, Jesús dih táí yoobópdiheh mit naáwáp wut ġ. 34 Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niġjíp wut ġ:

—Numá, wā wēpatdih táí jenah joiná, ma boona be. Wēnit, ma bejeé. Caán wunat meemdíh ā jwáub jūhcan niít, páant muntih, át niġjíp wut ġ.

35 Jesús caántdih páant ā niġjíchahjeh, Jairoíh munmánt bejnit, ā déewā ā pebh ĩt juibínap wut ġ.

—Jáantjeh ma num mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwáub bejat tútú, Jairodih ĩt niġjíp wut ġ.

36 Obohjeéhtih, ĩ niġjít dih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairodih át niġjíp wut ġ:

—¡Ma úmca bojoó! ¡Wā wēpatdih páantjeh ma táí jenah joyoó! át niġjíp wut ġ.

37 Túttimah, ájeéh péenitdih “Ninġh űi páñaá”, niġnít, Jesús Jairojeéh áih muná ĩt béjep wut ġ. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ā úud Juan, queét biíc peihcannitdihjeh át numah bejep wut ġ. 38 Jairoíh muná juibínit, wunnihdih dawá tūbit űáac jūinít dih át enep wut ġ. 39 Pánih enna, caán mūdih waadnít, queétdih nin pah át niġjíp wut ġ:

—¿Dépanihna tūbit űáac jūi tígáá űi chġ? Nint wébit wunnih nihcan caá. űona caá mi chġap, át niġjíp wut ġ.

40 Obohjeéhtih, páant ā niġjíchah joinít, caandíh ĩt dehwep wut ġ. Páant ĩ dehwechah, queét nihadidh Jesús át bacat

táutap wut jĩ. Páant ĩ bac bejehah, Pedro, Santiago, Juan, wənnih mi mánadihbat wébít mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jĩ. ⁴¹ Pánih waád juibínit, miíh téihyadih teonit,

—**¡Talita cumi!** Jesús caántdih át niijíp wut jĩ. Páant niijná, “Bainíhmaá, ma ñah ñahúú”, niijná át chājap wut jĩ.

⁴² Páant ā niijíchahjeh, ñah ñahnit, mit yáac chūi bejep wut jĩ. Caánt doce jópchi mit bíbohó wut jĩ. Páant mi booadtih ennit, caán tólihdih ā numah waad béjnit búdí ĩt joi ñáhup wut jĩ. ⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi booadtih naáwát táutcan, jeémátdih át wūhat táutap wut jĩ.

6

Nazaret tətchidih moón Jesúsdih ĩ náahcat (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jairoíh muumánt bac bejnit, Jesús ā bohénit biícđih ā behni Nazaret tətchina át jwúub juibínap wut jĩ. ² Pánih juibínit, chooát yeó jáapđih jwĩ míc wáacat muedíh Jesúswā ĩt waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús caanjĩh jumnitdih át bohénap wut jĩ. Páant ā bohénachah, dawá caandíh ĩt joi wúhi bejep wut jĩ. Pánih joi wúhi bejnit, nin pah ĩt míc niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús dedjĩh tigaá, nin bohéatđih át joiijí? ¿Ded pah tigaá ā túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cāacwā jwĩ jéih chājca naáhdih āpĩ chāj júutna caá. ³ Maa teonijeh caá. María wūh ā jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ā úudwā ĩ jumna caá. Ā jwanna yaádhbat jwĩ pebh ĩ jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ā jumup, ĩt míc niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ded pah ā jumatđih jéihcanjeh, caandíh ĩt náahcap wut jĩ. ⁴ Páant ĩ náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—**Dios naáwátđih naóh yapanidih cāacwā ĩpĩ wēina caá.** Páant ĩ weñechah yuhna, áih tətchidih moón, ā déewā, áih muedíh jumnitboó, caandíh ĩpĩ wēican caá. Pánihna, ninjĩh behni wā jumuchah, weemdíh ñi náahcan caá, át niijíp wut jĩ.*

⁵ Caán tətchidih jumna, Jesús Dios ā wēpatjĩh át jéih chāj júutcap wut jĩ. Pánih

chājcan yuhna, biquína wənnitdih teo jáhanit át boonap wut jĩ. ⁶ Caanjĩh moón caandíh ĩ jepahcah, át en wúhi bejep wut jĩ. Pánihna, caan pébh jumni tətchinadih Jesúswā bohénadih ĩt bejep wut jĩ.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat (Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Təttimah, doce ā bohénitdih ā pebh bid bojnit, ā wēpatđih queétdih wūhna, chénewā, chénewā, chénewā míc Jesús át wahap wut jĩ, biíh tətchinadih moondíh teo wáacnit, nemépwāđih ĩ bacat táutat pínah niijná. ⁸ Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—**Bií dée, pan, wuh wūh, dinerodih úbcan, ñi íoh caját nahdihjeh pohba ñi úb bejeé.** ⁹ Ñi táut nuumát pínah yégueh, zapatosdihbat ñi úb bejca bojoó. ¹⁰ Páant ñi bejehah, ñi juibíni tətchinadih moón yeebdíh úwat tólih ĩ wūhuchah, caán muedíh ñi chāo jwúhúá. Caán tətchimant bejnajeh, caán muedíh ñi cádah bejeé. ¹¹ Ded tətchidih moón yeebdíh náahcan, ĩ joiíhcah, caán tətchidih yap bejna, ñiíh zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ā yohat pínahđih ĩ jéihyat pínah niijná. Yoobópđih yeebdíh wā naóhna caá. Sodoma tətchidih moón, Gomorra tətchidih moonbút təbit yeejép chājnit ĩ jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chājat ā jumbipna caá, át niijíp wut jĩ.*

¹² Pánihna, queét doce ā wahnitboó Jesúh táini dooná naáwáđih ĩt bejep wut jĩ, cāacwā ĩ yéj chājatđih cádahnit, túiniboodíh ĩ táut nuumát pínah niijná. ¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwāđih bacat táutnit, wənnitdihbat yíjĩh ñái, úbhnit, ĩt boonap wut jĩ.*

Juan Daabánidih ĩ mawat (Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Jesús ā bohénit ĩ bohé jibichah, ded pah Jesús ā chājat doonáđih dawá ĩt joyóp wut jĩ. Maáh Herodesbat át joyóp wut jĩ. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ā wənat təttimah, át jwúub boo pud jūóh niít át chājap? Pánih boo pud jūóhni jumna, jwiít cāacwā jwĩ jéih chājca naáhdih ā jéih chājna caá. Pánihna,

* 6:4 Jn 4.44 * 6:11 Lc 10.4-11; Hch 13.51 * 6:13 Stg 5.14

caán Jesús Juanjehna tigaá”, ãt niíj jenah joyóp wut yuh jĩ.

¹⁵ Bitá “Elías caá”, niíj, bitabut “Jon jãtíh Dios naáwãtdih naóh yapani dée ã jumna caá”, ãt niijíp wut yuh jĩ.*

¹⁶ Pãant ã niijíchah joinít, Herodesboó

–Juanjidih waó wã bóod yohat túutniji ãt jwãub boo pud jãóh tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Juandih ã mawat pínah jãtíh, Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ãt dúuc wái áa jumap wut jĩ. Pãant ã dúuc wái áa jumap peéh Juan caandíh nin pah ãt niíj jãihñap wut jĩ: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wutatdih yap yohna caá ma chãjap”, ãt niijíp wut jĩ. Pãant ã niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muúboó Juandih mit nemat túutap wut jĩ. Pãant mi wutatdih jepahnit, Herodes caandíh chéwat túutnit, nemat muúboó ãt nemat túutap wut jĩ.*

¹⁹ Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat túutíhip wut yuh jĩ.

²⁰ Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwãtdih naóh yapani ã jumna caá”, niíj jenah joinít, Dios ã peéh chãjatdih úumna, caandíh ãt mao yohat túutcap wut jĩ. Ded pah ã túi chãjat pínahdih Juan caandíh ã naáwãchah, Herodes búdí ãt jenah joyóp wut jĩ. Pãnih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandíh ãpĩ túi wëi joyóp wut jĩ.

²¹ Pãant ã wëi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandíh wã mawat túutbi”, páantjeh mit niíj jenah joyóp wut jĩ. Pãant mi niíj jenah joyóchah, ã cãac jumap yeó jáapdih wëina, mi áa Herodes ãih cãacwãdih míc wáacat túutnit, búdí ãt numah jeémép wut jĩ. Caán numap jumap maáta, ãih soldadowã maáta, Galilea baácđih moón maátabut, ã numah jeémãtdih enedih ãt jãibínap wut jĩ.

²² Biícđih ã jeéméchah, Herodías nuúmbóo queétdih mit eo júutap wut jĩ. Pãant mi eo júutachah ennit, Herodes, ã bid bojnítbut, búdí ãt weñep wut jĩ.

–Dedé ma náahatdih weemdíh ma úúbúchah, meemdíh wã wãhbipna caá.

²³ Dios ã enechah, yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Ma úúbát pah bóo tac yoób wã maáh jumapdih meemdíh wã wãhbipna caá, mi íbi Herodes caántdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁴ Pãant ã niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niíj úúbh joyóp wut jĩ:

–¿Dedé déedih tigaá wã úúbhbi? mit niijíp wut jĩ.

–Juan Daabániíh wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdíh ã wãhna naáh, mi nuúmdíh mit niíj jac wutap wut jĩ.

²⁵ Pãant mi niíj jac wutachah joinít, mi íbi pebhna wëpép bejnit, nin pah caandíh mit niijíp wut jĩ:

–Juan Daabániíh wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ã wunatdih wã jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdíh ã wãhna naáh, mit niijíp wut jĩ.

²⁶ Pãant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí ãt jãgahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, cãacwã ã enechah, “Dedé ma náahatdih meemdíh wã wãhbipna caá”, ãtát niijíp wut jĩ. Pãnihna, ã niijátjidih cãacwã ã joyóchah, tícna, “Meemdíh wã wãhcan níit”, caántdih ãt jéih niijcáp wut jĩ. ²⁷ Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat túutnit, soldadodih ãt úb júúwát túutap wut jĩ. ²⁸ Pãant ã wutachah joinájeh, bejnit, ãih wao dáhdih dúuc bóod, pamapjih cáagnit, ãt úb júúwáp wut jĩ. Pãnih úb júúhñit, Herodías nuúmdíh ãt wãhnap wut jĩ. Pãant ã wãhachah, ãih wao dáhdjih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jĩ.

²⁹ Pãnihna, caandíh ã mawatji doonãdih joinít, ãih bácahdjih úbadih jãibínit, Juan ã bohénitji cãac yohopboó ãt yohop wut jĩ.

Cinco mil cãacwãdih Jesús jeémãt ã wãhat (Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesús ã wah bojnítji ã pebh jwãub jãibínit, ded pah ã chãjatjidih, túini doonã ã naáwãtdihbut Jesúsđih ãt naáwáp wut jĩ.

³¹ Túttimah, queét ã jumapboó dawã cãacwã jwíh jãibínitji bita ã jãibínachah, ãpĩ ñahwat jwãub bejep wut jĩ. Pãant dawã ã jumachah, Jesús wã ãt jéih bid jeémcap wut jĩ. Pãnihna, ã bohénitdih biáboó ãt numah bejep wut jĩ.

–Chóbe cãac wihcapboó jwí choo jwãhñih, queétdih ãt niijíp wut jĩ.

³² Pãant ã niijíchah joinít, queét jãáj chóodih waadnit, cãac wihcapboó ãt chãh

* **6:15** Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19 * **6:17-18** Lc 3.19-20

bejep wut yuh jĩ. ³³ Obohjeéhtih, queét ĩ chũh bejchah, dawá queétdih beh ennit, ím jwéejdih ĩt ñũn ñáo pũd bejep wut jĩ. Ím pebh bóo tátchidih moonbút ĩt ñũn ñáo pũd bejep wut jĩ. Pánihna, Jesúswā ĩ juibíat pínah jãtĩh queétboó ĩtát juibínap wut jĩ. Jesúswā ĩ chũh juibínachah, dawá queétdih ĩt pã ĩũh wut jĩ. ³⁴ Queétdih bohéni ā wihcah, en daoní wihcanni owejawā panihnit ĩ jamatdih ennit, Jesús queétdih búdí āt jĩgah enep wut jĩ. Jĩgah ennit, queétdih āt táí bohénap wut jĩ.* ³⁵ Cheyeh ā jamuchah, ā bohénit Jesúsdih nin pah ĩt niijíp wut yuh jĩ:

—Cheyeh caá. Ninjĩhbitjeh tátchi wihcan caá. ³⁶ Pánihna, nitdih pehbít jamni tátchinadih ma wahaá, ĩ jeémát jíib chãjat pínah niijná, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁷ —**Yeebjéh queétdih jeémát ñi wũhuú,** Jesús queétdih āt niijepahap wut jĩ.

—Páant, ocho widh tewat jíibjĩh jeémátidih jwĩ jíib chãjachah yahna, queét nihatdih āta jaicán tagaá, Jesúsdih ĩt niijíp wut jĩ.

³⁸ —**¿Débói pan dah tigaá ā jam?** **Jéihyat táat niijná, ñi bidbi jwũhuú,** Jesús queétdih āt niijíp wut jĩ.

Páant ā bidat tútnitji jwũub jainít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwãbut ā jamna caá, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁹ —**Cãacwãdih can táí jaihi yĩlipdih ñi chũdat tútú.** **Biíc poómp ninboó, biĩh poómp canboó, biĩh poómp conboó, ñi chũdat tútú,** Jesús āt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, nihatdih ĩt chũdat tútup wut jĩ. Biquí poómpna cincuenta, biĩh poómpna cien, nihat ĩ dawát yoobó páant ĩt chũd peetép wut jĩ. ⁴¹ Túttimah, caán biícjĩh bóo téihya pan dahna, chéne queejwãdihbut ubnit, Jesús jeáboó āt chéi enep wut jĩ. Chéi ennit, **“Jeémát ma wũhat túina caá, Paá”**, Diosdih āt niijíp wut jĩ. Pánih uúbh péanit, pan dahnadih āt dajap wut jĩ. Dajnit, nihat cãacwãdih ā bohénitdih āt jwũub daj wũhat tútup wut jĩ. Túttimah, queejwãdihbut ĩ wũhat pínah niijná, āt daj wũh wut jĩ. ⁴² Páant ĩ wũhuchah, jeémpnit, nihat ĩt táí wud jamap wut jĩ. Nihat ĩt táí wud jamuchah,

páantjeh ĩ judh jeémpni ĩt bíboh wut jĩ. ⁴³ Páant ĩ judh jeémpni pan, queéj déepjĩh doce wũhnadih ā bohénit ĩt ub yac yáwanap wut jĩ. ⁴⁴ Queejdih pandihbut jeémpnit neonákeh cinco mil ĩt jamap wut jĩ. Yaádh, ĩ wehjeéh chah ĩt jamjip tagaá.

Ímjih Jesús ā yáac chũi bejat
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Páant ĩ jeémp péanachah, jãáj chóona waadát tútnit, Betsaida tátchina ā jãtĩh Jesús ā bohénitdih āt chũh bej páñat tútup wut jĩ. Páant ĩ chũh bejchah, caandih joinítjidih jwũub bejat tútnit, ⁴⁶ caanjéh jeéboó Diosdih uúbudih āt pũh laab béjep wut jĩ. ⁴⁷ Túttimah, cheina ā bohénit ím tac yoób ĩ chũh bejchah, Jesús biícjeh caánboó uúbhna, āt chão jwũh wut jĩ. ⁴⁸ Pánih uúbhna, queétdih āt en chũha bojop wut jĩ. ĩ wawápmant queétdih johlit búdí ā jũwũchah, ā bohénit ĩ meenná yahna, ĩ wẽp bejcatdih āt enep wut jĩ. Pánihna, baabát pínah jãtĩhbit, ĩ pebh bejna, ímjihjeh Jesús āt yáac chũi bejep wut jĩ. Pánih bejna, queétdih ātĩh yap bejihip wut yuh jĩ. ⁴⁹⁻⁵⁰ Obohjeéhtih, ā yap bejihichah yahna, caán ímjih ā bejchah enna, “Wũnniĩh caolih caá”, niij jenah joí, en wũhi bejnit, queét tubit ĩt ñaacáp wut jĩ. Páant ĩ en wũhi bejchah ennit,

—**¡Weemdih ñi en úmca bojó! ¡Weemjéh tigaá!** Jesús āt niijíp wut jĩ.

⁵¹ Páant niij péanit, ĩjeéh jãáj chóona āt waadáp wut jĩ. Páant ā waadáchahjeh, johlit āt yayáh bejep wut jĩ. Páant ā yayáh bejchah ennit, queétboó ĩt joi ñũh wut jĩ. ⁵² Jesús nihat ā wẽp chãj jãtatjidih enna yahna, ĩ táí beh joicátji jíib, dawá pandih ā jígoaatjidihbut ĩt beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ā yayáatdihbut beh joicánjeh, ĩt joi ñũh wut jĩ.

Genesaret baácđih moón wũnnitdih ā booaat
(Mt 14.34-36)

⁵³ Pánih chũh bej, Genesaret baácna juibínit, jãáj chóodih caán jẽlitdih ĩt chéo pahanap wut jĩ. ⁵⁴ Pánih chéo pahanit, jãáj chóomant ĩ aab béjchahjeh, cãacwãboó Jesúsdih ĩt beh enep wut jĩ. ⁵⁵ Pánih beh

* 6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

ennit, nihat fih munnáboó ñáo aab béjnit, wannit ñaját chóomant teonit, Jesús pebhna ñt ub dei bejep wut jĩ. Jesús ñ jumat doonádih joinít, nihat caanná ñt bejep wut jĩ.

⁵⁶ Ded ñ juibíni tátchinaboó, dahwani tátchidih moón, botoni tátchinadih moonbát, bíí dée ñ jíb chājat múú jóocmant bóo yoahdih ñ chéenwā wannitdih ñpĩ ub juibí jwejep wut jĩ. Páant ñ juibí jwejnitoó Jesús yégueh chóodih tewíhna, caandih búdí ñt úúbap wut jĩ. Pánihna, det wannit caandih teonitoó ñt boonap wut jĩ.

7

Cāacwā ded pah ñ míc yéjeaat (Mt 15.1-20)

¹ Jerusalén tátchimant bejnit, Moisés ñ wutatjidih bohénit, fariseowābut Jesús pebh ñt míc wáac juibínap wut jĩ. ²⁻⁴ Jwĩ ñowā ñ wutatji pahjeh, jeémát pínah jātih fariseowā, nihat bita jwĩ déewābut jwĩpĩ téih chocop jĩ. Bíí dée jíb chājadih bejnitji munná jwúub juibínit, ñ wutatji pahjeh téih choccan, jwĩpĩ jeempcap jĩ. Pamapna, púubátna, jwĩ lajatjinadihbut jwĩpĩ chocop jĩ. “Dios páant caá ñ náahap”, niij jenah joinít, jwĩ ñowā dawá bíih ñ wutatjidihbut jwĩpĩ chājap jĩ. ⁵ Jesús pebh míc wáacnit, ñ bohénit téih choccanjeh ñ jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsdih nin pah ñt niij úubh joyóp wut jĩ:

—Jwĩ ñowā ñ wutatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ñ jeempna caá. ¿Dépanih tigaá caandih ñ jepahcan? Jesúsdih ñ niijip wut jĩ.

⁶ Páant ñ niijíchah joinít, Jesús nin pah queédih ñt niijip wut jĩ:

—‘Jwiít táinit caá’, niijná yuhna, cāacwā ñ encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwát dih naóh yapani Isaíasji ded pah ñ jumatdih yoobópdih ñt niij daacáp tajĩ: ‘Dios nin pah ñ niijná caá: “Nit weemdih táí wēi naóhna yuhna, yoobópdih ñ jepahcan caá.

⁷ Weemdih úubhna yuhna, ñ yee úubhna caá. ñ jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ñ wutat’, ñpĩ niij yee naóh

bohéna caá”, Dios ñ niijná caá’, Isaías ñt niij daacáp tajĩ. (Is 29.13)

⁸ Páant ñ niij daacátji yoobópdih tigaá. Dios ñ wutatdih yap yohnit, ñi ñowā ñ wutatboodíhjih ñi chājna caá. ⁹ Pánih chājnit, Dios ñ wutatdih cádahna, ñi déewā ñ wutatboodíh ñi jepahna caá. ¹⁰ Dios Moisésjidih nin pah ñt niij naáwát táutap tajĩ: ‘Ñi mánadih oinit, ñi táí chājaá. Ded ñ mánadih yeejép naóhndih peéh mao yohat ñ jumbipna caá’, ñt niijip tajĩ.* ¹¹ Páant Moisésji ñ niiját pah, ded ñ mánadih ñ teo wáaquíhichah yuhna, yeébboó ñi teo wáacat táutcan caá. ñ mánadih ñ wūhat déejidih Diosboodíh ñi wūhat táutna caá. ¹² Pánih bohéna, ñ mánadih caandih yeéb ñi táí chājat táutcan caá. ¹³ Jwĩ déewā ñ wutatdih jepahna, Dios ñ wutatboodíh yap yohna caá ñi chājap. Dawá bíih ñi wutat pahjeh chājat táutna, Dios ñ wutatdih ñpĩ yap yohat táutna caá, Jesús ñt niijip wut jĩ.

¹⁴ Páant fariseowādih niij péa, bita ñjeéh péenitdih ñ pebh bid bojnit, nin pah ñt niijip wut jĩ:

—Yeéb nihat wā naáwát dih táí joinít, ñi beh joyoó. ¹⁵ Dedé jeémát ñih jacdih ñ waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih chocchabut, Dios yeebdíh bíic yoobó ñ enna caá. Obohjeéhtih, ñi yeej wéheatboó ñih jacmant ñ bacachah joiná, ‘Caán yeejép cāac caá’, ñ niij enna caá. ¹⁶ ¡Ded molit jumna, ñ táí joyoó naáh! Jesús ñt niijip wut jĩ.

¹⁷ Páant niij péanit, Jesús wā munná ñt waad béjep wut jĩ. Pánih waád juibínit, ñ bohénit ñ naáwátjidih ñt úubh joyóp wut jĩ. Páant ñ úubh joyóchah joinít, Jesús nin pah queédih ñt niij jepahap wut jĩ:

¹⁸ —¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwúhcan niit? ñih jacdih waadnit, ñih jeémátboó ñi jenah joyát dih ñ jéih yéjeacan caá. ¹⁹ Dedé ñi jeémátji ñih wudah díitboó jumnijidih ñpĩ jont yohna caá. Caán ñih caolihdih, ñi jenah joyát dihbut chūhcan, Dios ñ enechah, yeebdíh ñ jéih yéjeacan caá, ñt niijip wut jĩ.

Páant niijná, “Nihat jeémát táini caá”, niijná ñt chājap wut jĩ.

²⁰ Nin pahbut ñt jwúub niij naáwáp wut jĩ:

* 7:10 Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

—Ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ã jumatdih ã júutna caá. ²¹⁻²² Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjñh yeejép chājna, bií déedih nuumná, cāac mao yohna, bitaíh bií déedih tabit en ñinahna, bitadih yéjaíh jenah joiná, yeena, yeejép chājat pínahdih wéhena, biíh cāac ã jumat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wā jumna caá’, niíj jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chājat ñi jenah joyátmant ã jüóhna caá. ²³ Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit, ‘Queét túcannit caá’, Diosboó yeebdíh ã niíj enna caá, Jesús át niijíp wut jñ.

Judío nihcannih Jesúsdi mi jepahat
(Mt 15.21-28)

²⁴ Tiro tátchi, Sidón tátchi pebh juibínit, caanjñh jumni muedíh Jesús wā ít waadáp wut jñ. Caán muúboó ã jumatdih bitadih át naáwát túutcap wut yuh jñ. Obohjeéhtih, ã naáwát túutcah yuhna, ã jumatdih jéihnit, dawá ã juibínachah, queétdih át jéih jweicáp wut jñ. ²⁵ Caán tátchidih biíc yad wili mi nuumbít nemép jumnih mit jumap wut jñ. Pánihna, Jesús ded pah ã chājat doonádih joí, caanjñh ã jumat doonádihbut joinít, ã pebhna mit juibínap wut jñ. Pánih juibínit, Jesúsdih wéina, áih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jñ. ²⁶ Caánt Siria baác Fenicia wut jumni tátchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jñ. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi nuumdíh jumni nemépdih ã bacat túutat pínahdih mit uúbáp wut jñ.

²⁷ Páant mi uúbáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jñ:

—Wébít ã jeémát pínahdih ubnit, ñih mujjiowádih jwí jwíh wūhuchah, ã túican caá. Pánihat pah, judíowā ã jeémát panihni biíh baácdih moondíh wā jwíh wūhuchah, ã túican caá, át niijíp wut jñ.

²⁸ —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mujjiowā jeémát cáagat naá nump pāinit, wébít ã jeémp jéenanidih ñpñ jeémpna caá. Pánihna, biíh baácdih bóli wā jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo wáacachah, ã táina caá, Jesúsdih mit niíj jepahap wut jñ.

²⁹ —Páant ma niíj jepahachah, ma nuumdíh jumni ni nemép wāát bac bejna

caá. Enedih ma bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jñ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, miíh muaná jwúub juibínit, mi nuumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wut jñ.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ã booaat

³¹ Jesús wā Tiro tátchi jumni baácmant benit, Sidón tátchidih juibí yap bej, Galilea íim conanaamánt jwúub dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tátchina wut jumni pebhboó ít juibínap wut jñ. ³² Páant ã juibínachah, biíc newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cāacwā ít ub juibínap wut jñ, caandíh ã booaat pínah niijná.

³³ Jéih joicánnidih chibít yuúp Jesús át namah bejep wut jñ. Pánih bejnit, newéih molítidih Jesús áih téih tíbjñh chibít át taj waadánap wut jñ. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíbdih coí cáagnit, newéih nuúcdih át teo jáhanap wut jñ.

³⁴ Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih jui jéena bojnit, “¡Efatá!” át niijíp wut jñ. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wātaá!” niijná át chājap wut jñ. ³⁵ Páant ã niijíchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, áih nuúcbut ã wilahachah, át túi jéih wéhenap wut jñ. ³⁶ Páant ã chājatjidih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát túutcap wut yuh jñ. Obohjeéhtih, páant ã naáwát túutcah yuhna, queétdih chah ít naóh peetéw wut jñ. ³⁷ Páant ã naáwáchah joinít, cāacwā ít joí wáhi bejep wut jñ. “Nihatdih caán ã túi chājna caá. ¡Jéih joicánnidih ã joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbut ã wéheat túutna caá!” ít niijíp wut jñ.

8

Cuatro mil cāacwādih Jesús jeémát ã wāhat
(Mt 15.32-39)

¹ Biíh yeó jáap dawá cāacwā Jesús pebh ít míic wáac juibínap wut jñ, páant muntih. Páant ájeéh jumna, jeémát beednit ã jumuchah enna, Jesús ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih át niijíp wut jñ.

² —Queét jwíjeéh biíc peihcanni yeó jáap ã jumuchah, ñih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ã jumuchah, queétdih búdí wā jñgah enna caá. ³ Bitá ãjeéh jumnit yuúp jüóhñitji ‘Queét nuúgáp wan

buná', niiná, fih munáboó wã jwúb bejat tútcan niít, át niijíp wut jĩ.

⁴ —Obohjeéhtih, ninjĩh tútchi wihcap-boó jamna, queét dawá ĩ jumuchah, ¿ded-boo tígaá ĩ jeémát pínahdih jwĩ jíib chãjbi? Jesúsdiħ ĩt niijíp wut jĩ.

⁵ —**¿Débói pan dah tigaá ñi bíboh?** queétdih át niij úbh joyóp wut jĩ.

—Siete dah caá, ĩt niij jepahap wut jĩ.

⁶ Cãacwãdih baácboó chúdat tútnit, siete pan dahdih ubnit, **“Túina caá, Paá”**, Diosdih Jesús át niijíp wut jĩ. Páant niij péanit, caan dáhnadiħ dajnit, ã bohénitdih wãhniħ, cãacwãdih át pãáát tútup wut jĩ. Páant ã wutuchah, ã bohénitboó cãacwãdih pandih ĩt pãáap wut jĩ. ⁷ Biquina queejwãdihbut ĩt bíboh wut jĩ. Pánihna, **“Túina caá, Paá”**, Diosdih niijnít, queejwãdihbut át pãáát tútup wut jĩ. ⁸ ĩ pãáh péanachah, jeémpna, queét ĩt túi wud jumup wut jĩ, buca. ĩ judh jeémpnidih siete wãhna ĩt ub yac yáwanap wut jĩ. ⁹ Queét jeémpnit neonádiħjeh ĩ jenah enechah, cuatro mil ĩt jumup wut jĩ. ¹⁰ Páant ĩ jeémp péanachah, Jesús cãacwãdih át wah jwúubanap wut jĩ. Pánih wah jwúuba péanit, ã bohénit bícdih jãáj chóodih át waadáp wut jĩ. Waadnít, Dalmanuta wut jumni baácna ĩt chúh bejep wut jĩ.

Fariseowã Dios ã wẽpatjĩh Jesúsdiħ ĩ chãj júutat túutat

(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Páant ĩ chúh juibínachah, fariseowã Jesúsdiħ jwãáhnit, caanjĩh ĩt míc wéhenap wut jĩ. Dios ã wẽpatjĩh Jesúsdiħ ĩt chãj júutat tútup wut yuh jĩ, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját túut niijná.* ¹² Páant ĩ wutuchah joinít, Jesús íjnit, caolih juí jéena bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—**¿Dépanih tigaá yeéb buu láa moón Dios ã wẽpatjĩh chãj júutatdih ñi eníh? Yoobópdih yeebdíħ wã naóhna caá. Buu jumnitdih Dios ã wẽpatjĩh weém wã chãj júutcan niít**, át niijíp wut jĩ.*

¹³ Páant niij péanit, ã bohénitdih jãáj chóona numah jwúb waadnít, bitadiħ ĩt yoh chúh bejep wut jĩ.

* **8:11** Mt 12.38; Lc 11.16

* **8:12** Mt 12.39; Lc 11.29

* **8:15** Lc 12.1

* **8:18** Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

Fariseowã, Herodesbut yeejép ĩ bohéatdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Pánih jwúb chúh bejnit, ã bohénit ĩ jeémát pínah pandih ĩt quíib buudúp wut jĩ. Bíic pan dahjeh caán jãáj chóoboó át jumup wut jĩ. ¹⁵ ĩ jeémát pínahdih tabit ĩ jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—**Ñi túi chãja chaáh! Fariseowã, Herodesbut ĩ yee bohéat yeebdíħ ã tobohna caá. ĩ yee bohéat pan paáát panihni caá. Caán paáát niħat pan pínahdih ã chũhna caá. Páant ã chũúát pah, det ĩ yee bohéatdih joinít ĩ yéej bejna caá. Pánihna, ĩ yee bohéatdih ñi túi chãja chaáh**, át niijíp wut jĩ.*

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, “Pandih jwĩ ub juóhcah enna, páant niijná caá ã chãjap”, ĩt míc niijíp wut yuh jĩ.

¹⁷ Páant ĩ míc niijíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—**¿Dépanih tigaá yeéb pandih tabit ñi jenah joi? Caandíħ tabit jenah joinít, ded pah wã naáwátidih ñi beh joi jwúhcan caá.** ¹⁸ Pánih tabit jenah joiná, quíib ñi bíbohna yuhna, molít jamna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁹ ¿Cinco pan dahbitjĩh cinco mil neonádiħ wã wãhatjidih ñi náhnican niít? ¿ĩ judh jeémpnidih débói wah tijí ñi ub yac yáwa? át niijíp wut jĩ.

—Doce wah jíi, ĩt niij jepahap wut jĩ.

²⁰ —**Weém siete pan dahdih cuatro mil cãacwãdih wã wãhat túttimah, ¿debói wah tijí ĩ judh jeémpnidih ñi ub?** Jesús át niijíp wut jĩ.

—Siete wah jíi, ĩt niij jepahap wut jĩ.

²¹ —**¿Pánih enna yuhna, páantjeh wã wẽpatdih ñi túi jenah joicán niít?** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat

²² Queét Betsaida tútchina ĩ chúh juibínachah ennit, cãacwã jéih encannidih Jesús pebh ĩt ub juibínap wut jĩ.

—Caandíħ teo jãhanit, ma booanaá, Jesúsdiħ tabit ĩt niij úbáp wut jĩ.

23 Jéih encannidih áih mǝjmant teonit, tátchi jwéejboó caandih Jesús át wái bejep wut jĩ. Caanná nǝmah jǝibínit, áih téih tíbnadiah coí cáagnit, caán newéih quíbnadiah át teo jáhanap wut jĩ.

—¿Ma enechah, jígho níit? Jesús caandih át níj ǝbh joyóp wut jĩ.

24 —Cǝacwádih wǝ enna yah caá. Obohjeéhtih, wǝ enechah, queét máa nahna bejni pah caá í jíghop, át níj jepahap wut jĩ.

25 Páant á niijíchah joinít, Jesús áih quíbnadiah át jwǝub teo jáhanap wut jĩ, páant mǝntih. Páant á jwǝub teo jáhanachah, nihadiah át túi enep wut jĩ, baca. 26 Pánihna, Jesús caandih áih mǝuná wah bojnit, nin pah át níjíp wut jĩ:

—Tátchiboó jwǝub bejcanjeh, butéh meemdih wǝ chǝjatjidih bitadiah ma naóh peétca bojoó, át níjíp wut jĩ.

“Meém Cristo, Dios á wahni caá”, Pedro Jesúsdih á niiját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Jesús á bohénit bícdih Cesarea Filipo wǝt jumni tátchi pebh jumni tátchinaboó ít bejep wut jĩ. Pánih namádih bejnit, Jesús á bohénitdih nin pah át níj ǝbh joyóp wut jĩ:

—¿Weemdih ded pah tigaá cǝacwǝ í níj? át níjíp wut jĩ.

28 —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, níj, bita ‘Elías nacaá’, níj, bita ‘Dios naáwátidih naóh yapanit bícdih bóo nacaá’, í niijná beé, á bohénit caandih ít níj jepahap wut jĩ.*

29 —Queét páant í niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ní níj jenah joí? queétdih át níjíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios á wahni caá, Pedroboó át níj jepahap wut jĩ.*

30 —Weemdih ‘Caán Cristo caá’, bitadiah ní níj naóh peét jwǝhca bojoó, Jesús queétdih át níjíp wut jĩ.

Á wǝnat pínahdih Jesús á naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Jesús queétdih nin pah át níj naóh bohé jwíhip wut jĩ: “Weém, nihad cǝacwǝ ǝud jeñédih tubit yeejép yapat caá náahap.

Weemdih náahcan, jwí nǝowǝ, sacerdotewǝ í maáta, Moisés á wǝtatjidih bohénitbut weemdih í mawat túatbipna yah caá. Obohjeéhtih, páant í mawachah yahna, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wǝ jwǝub boo pad jǝóhbiipna caá”, át níjíp wut jĩ.

32 Páant níj naóhna, í túi beh joyátjeh queétdih á naáwáchah, Pedroboó chibít yǝpbit caandih nǝmah jǝibi nǝhnit, páant át níjíp wut jĩ. 33 Páant á niiját túatcah joinít, Jesús á bohénitdih tac pǝud ennit, Pedrodih nin pah át níj jáihǝp wut jĩ:

—Satanás á náah yacat pah wéhena caá ma chǝjap. Ma jenah joyát cǝacwǝ í jenah joyátjeh caá. Dios á jenah joyát nihcan caá, Pedrodih át níjíp wut jĩ.

34 Páant níj péanit, cǝacwádih, á bohénit bícdih á pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih át níj naóh bohénap wut jĩ:

—Ded wǝjeéh pééhna, ded pah caanjéh á wéi chǝjihatdih cádahnit, weém wǝ weñat pínahboodih caá chǝjat náahap.* 35 Ded á weñat pínahdihjeh chǝjni, iiguípna á bejbipna caá.

Obohjeéhtih, wǝ weñat pínahboodih chǝjni, wǝ bohéatdih túi jenah joiní, yeó jáap jumat pah wǝjeéh á túi jumbiipna caá.* 36 Nin baácdih jumni dawá bí déedih bíbohna yahna, iiguípna á bejchah, á bíbohaji caandih dedé pínah nihcan níit. 37 Áih caolih iiguípna á bejchah, ded pah tigaá áih caolihjidih áta jwǝub jíib chǝj baca. 38 Bǝu yeejép wǝ, Diosdih náahcannit, í weñat pínahdihjeh chǝjnit í jumna caá.

Páant queét yeejép wǝ í joyóchah, biquína weemdih, wǝ bohéatdihbut tíc jenah joinít, ‘Weém caandih wǝ jéihcan caá’, í niijbípna caá. Pánihna, weém nihad cǝacwǝ ǝud jeñé, táinit ángelwǝ bícdih, wǝ íp á yeh iigátjĩh jwǝub dei jǝóhna, queét weemdih í tíc jenah joyátjidih náhnit, ‘Queétdih wǝ jéihcan caá’, weembút wǝ niijbípna caá, Jesús át níjíp wut jĩ.

9

1 Páant níj péanit, nin pah Jesús queétdih át jwǝub níj naáwáp wut jĩ:

* 8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8:29 Jn 6.68-69 * 8:34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * 8:35 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Biquína yeéb ninjñh jumnit ñi wãnat pínah jãtih, Dios nihat maáh jumna, ã wēpatdih ã jũutachah, ñi enbipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

*Dios ã yeh iigátjñh Jesús ã ñũhat
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ãt numah pũuh laab béjep wut jĩ. Caanná ã pũuh laab jũibíat túttimah, ã enechah, ã jígohat ãt túut numáp wut jĩ. ³ ãih yégueh chóo túi baáb yeh iigni ãt jígohop wut jĩ. Nin baácđih moón yégueh chocnit, pánih túi baabní ã jéih choccan caá. ⁴ Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésji biícđih Jesús pebh jígohnit, caandíh ã míc wéhenachah, queét biíc peihcannit ã bohénit ãt enep wut jĩ. ⁵⁻⁶ Páant ã jígohochah ennit, queét tubit ãt úumap wut jĩ. Pánih úumna, ded pah ã niiját pínahđih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsđih ãt niijíp wut yuh jĩ:

—¡Maá, jwiít ninjñh jwĩ jumachah, ã túina caá! Biíc peihcanni mũũ dáhna jwĩ chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíaih pínahđihbut jwĩ chãjbipna caá, ãt niijíp wut yuh jĩ.

⁷ Páant ã niijíchahjeh, mah põh panihni queéđđih ãt dei jayúp wut jĩ. Páant ã dei jayúchah, caanmánt Dios nin pah ãt niijíp wut jĩ: “Nin wã wũúh, wã oini caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó”, ãt niijíp wut jĩ.* ⁸ Páant ã niij pánachah, Pedrowã jwũub enna, Jesúsđihjeh ãt enep wut jĩ. ã ennitjiboó ãt jwũub buudáh bejep wut jĩ.

⁹ Pánihna, jeemánt jwũub dei bejnit, Jesús queéđđih nin pah ãt niijíp wut jĩ: “**Butéh páant ã yapatđih bitadđih ñi naóh jwũhca bojóo. Weém, nihat cãacwã úud jeñé, wãnniji wã jwũub boo pad jũúwát túttimah, caandíh bitadđih ñi naáwáp buca**”, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁰ Pánihna, ã niijátđi pahjeh queét ã enatđidđih bitadđih ãt naóh jwũhcap wut jĩ. Queéđđeh nin pah ãt míc niij úubh joyóp wut jĩ: “‘Wãnniji wã jwũub boo pad jũúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaá páant ã niij?” ãt míc niijíp wut jĩ. ¹¹ Páant niij míc

wéhenit, Jesúsđih nin pah ãt niij úubh joyóp wut jĩ:

—‘Cristo, Dios ã wahni, ã jũúwát pínah jãtih, Elías ã jwíh jũóhbiipna caá’, Moisés ã wutátđidđih bohénit ãt niijná caá. ¿Ded pah niij tígaá páant ã niij? caandíh ãt niijíp wut jĩ.*

¹²⁻¹³ —Yoobópdih tígaá. Elías jwíh jũóhni, nihatđih ámhni ã jumna caá. Dios naáwátđih naóh yapanit ã naóh daacátđi pahjeh, weém, nihat cãacwã úud jeñé, dawá láa yeejép wã yapbipna caá. Bita weemdíh náahcan, yeejép ã chãjbipna caá. ¿Páant ã niij daacátđidđih yeéb ñi beh joicán niit? Pánihna, nindih yeebdíh wã naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wãát jwĩ péana beé. Páant ã jayúchah, queét ã náahatđi pahjeh caandíh yeejép ãt chãjap wut jĩ. Páant jĩ caandíhbut ãt niij daacáp tajĩ, Jesús queéđđih ãt niijíp wut jĩ.

*Wã wãnat jumnidđih Jesús ã booaat
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Páant ã niiját túttimah, jeejiboó jumnitđi jwũub dei bejna, dawá cãacwã ã bohénit pebh ãt jumachah, Jesús wã ãt enep wut jĩ. Moisés ã wutátđidđih bohénitboó ã bohénit biícđih míc jũih ñaácna ãt chãjap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, Jesús wã ãt dei jũibínachah, nihat caandíh wẽi ennit, Jesúsđih jwãáadđih ãt ñáo ñah bejep wut jĩ. ¹⁶ ã pebh ãt jũibínachah, nin pah queéđđih Jesús ãt niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih yeéb míc jãih ñaác tibeé ñi chãj? ãt niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niij úubh joyóchah joinit, cãacwã cãtíh ñũhni nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—Bohéní, wã wũúh nemép jumnidđih meemdíh wã ãt jũúwáp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, ãt wéheat túutcan caá. ¹⁸ Wã wũúhđih déheat ã jũúwáchah, baácboó buagnit, maojñh nah chãácnit, ãt jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej tubit ãt bacna caá. Páant ã jumachah, ma pej jumnitđih nemépdđih wã bacaat túutap yuh be. Obohjeéhtih, queét ã jéih bacacap be, Jesúsđih ãt niijíp wut jĩ.

¹⁹ —Maatápdđih yeebdíh wã bohénachah yuhna, páantđeh weemdíh ñi túi jenah joicán

* 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 * 9:11 Mal 4.5; Mt 11.14

caá. ¿Débólih maatápdih tigaá weemdih yeéb ñi jepahbi? Caán wébít dih ma ʘb jǎáwá, Jesús queétdih át niijíp wut jǎ.

20 Páant ǎ niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ít ʘb bejep wut jǎ. Í ʘb jǎibínachah, Jesús dih ennit, nemépboó wébít dih baácboó numah buugúchah, át ñaj tǎpúnap wut jǎ. Páant ǎ ñaj tǎpúnachah, jacmant moj chej búdí át bacap wut jǎ.

21 —¿Débólih maatápdih tigaá nin wébít páant ǎpǎ jum? Jesús behedih át niij ʘbhh joyóp wut jǎ.

—Wébítjeh ǎ jumuchah, ǎ jwíhip be.
22 Nemépboó caandih tǎu cáutboó numah buug cáwíhnit, mujboobút numah buug báahnit, dawá láa ǎ mao yohíhip jǎ. Ma jéihna, jwiít dih jǎgah ennit, ma teo wáacá, Jesús dih át niijíp wut jǎ.

23 —Weemdih ma táí jenah joyóchah, Dios nihat táí jéihni meemdih ǎ teo wáacbična caá, Jesús caandih át niijíp wut jǎ.

24 —Meemdih wǎ táí jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wǎ táí jenah joyát pínah niijná, weemdih ma teo wáacá, át niijíp wut jǎ.

25 Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, í míc wáac jǎibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át niij jǎihñap wut jǎ:

—Meém wéheat táutcanni, joyát táutcanni nemép nin wébít dih jumni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandih ma jwǎub tac buugáca bojoó, át niijíp wut jǎ.

26 Páant ǎ niij jǎihñuchah joinít, ñaácnit, wébít dih baácboó jwǎub numah buugnít, ñaj tǎpúnit, nemép át bac bejep wut jǎ. Páant ǎ chǎjachah, wébítboó wanni pah át ñajap wut jǎ. “Caán ǎ wunah bejna caá”, dawá ít niijíp wut yuh jǎ. 27 Páant í niijíchah yuhna, Jesúsboó caandih áih muj nahdih át teo wái ñahanap wut jǎ. Páant ǎ teo wái ñahanachah, wébít át ñah ñuhap wut jǎ.

28 Tǎttimah, Jesús wǎ muúboó í waád jǎibínachah, bita wihcah, ǎ bohénitjeh caandih nin pah ít niij ʘbhh joyóp wut jǎ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwǎ jéih bacacan? ít niijíp wut jǎ.

29 —Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwǎhcanjeh, Dios dih búdí ʘbát caá náahap, Jesús queétdih át niij jepahap wut jǎ.

Jesús ǎ wunat pínahdih ǎ jwǎub naáwát (Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Tǎttimah, í jumniiji tǎtchimant Galilea baácna Jesús wǎ ít bejep wut jǎ. Capernaum tǎtchina bejni namádih bejna, Jesús ǎ bohénitdih át bohé bejep wut jǎ. Pánih queétdih bohé bejna, ǎ bohénitdihjeh ǎ táí bohéát tǎut niijná, dedboó í bejat pínahdih bita í jéihyatdih át náahcap wut jǎ. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jǎ:

—Weém nihat cáacwǎ úud jeñédih teonit, jwǎ déewǎ bitaboodih í wǎhbipna caá. Páant í wǎhuchah, weemdih í mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, í mawachah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap tǎttimah, wǎ jwǎub boo pud jǎóhbipna caá, páant mantih, át niijíp wut jǎ.

32 Páant ǎ niijíchah joiná yuhna, queét ít táí beh joicáp wut jǎ. Pánih beh joicán, úumna, ít jwǎub ʘbhh joicáp wut jǎ.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ǎ niiját

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Galilea baác dih bejna, Jesús wǎ Capernaum tǎtchiboó ít jǎibínap wut jǎ. Pánih jǎibínit, ǎ chéenwǎih muúdh waadnít, Jesús ǎ bohénitdih nin pah át niij ʘbhh joyóp wut jǎ:

—Namáboó jǎóhnit, ¿Dedédih míc wéhe tibeé ñi chǎj? át niijíp wut jǎ.

34 Páant ǎ niijíchah joinít, ít jepahcap wut jǎ. Namádih bejna, nin pah queétjeh ít niij míc wéhenap wut jǎ: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh panihni wǎ jumna caá”, ít míc niijíp wut jǎ.* 35 Páant í míc niijátjidih tíicna, Jesús dih ít jepahcap wut jǎ. Páant í jepahcah ennit, jǎibí chǎudnit, ǎ bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh át niij naáwáp wut jǎ:

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumat caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdih teo wǎhni jumat caá náahap, át niijíp wut jǎ.*

36 Páant niijnít, wébít dih bid bojnit, queét cátih át ñuhah tǎutap wut jǎ. Ñuhah táutnit,

* 9:34 Lc 22.24 * 9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26

caandih pin teonit, Jesús nin pah queédih át niijíp wut jī:

³⁷ —Ded wā náah yacatdih chājat túut niijná, biíc nin panihni wébítidih wēi jwāáhna, weemdihbat ā wēi jwāáhna caá. Pánih weemdih wēi jwāáhna, wā íip, weemdih wahnidihbat ā wēi jwāáhna caá, át niijíp wut jī.*

“Ded jwiútdih en jūihcanni jwiútdih teo wáacni caá”, Jesús ā niiját

(Lc 9.49-50)

³⁸ Túttimah, Juan Jesúsdihi nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwī enechah, biíc newé ma wēpatjīh nemépwādihi ā bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwījeéh jumni ā nihcah, caandih páant jwī chājat túutap be, át niijíp wut jī.

³⁹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénitdih nin pah át niijíp wut jī:

—Páant caandih ni niijcá bojoó. Ded wā náah yacatdih chājat túut niijná, wā wēpatjīh chāj jútta, túttimah weemdih yeejép ā jéih niijcán niit. ⁴⁰ Ded jwiútdih en jūihcanni jumna, jwījeéh ā jumna caá.* ⁴¹ Yoobópdihi yeebdih wā naóhna caá. Wíhwā ni jummat jīb, ded yeebdih ā túi teo wáacachah enna, Dios caandihbat ā túi chājbipna caá. Ni babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdih ā wūhuchah, páant ā chājat jīb caandihbat Dios ā túi chājbipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

Bitadihi jwī yéj chājat túutuchah, jwiútdih búdí peéh chājat ā jummat

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² “Nin wébít panihni weemdih túi jenah joinídihi ded yeejép ā chājat túutatjī jīb, Dios caandih yeejép pohba ā peéh chājbipna caá. Caán ā yéj chājat túutat pínah jātih, āih butdih búdí jeé júdujīh chéu búudhnit, búdí mujna caandih ī yohochah, āta túi tagaá. Páant ī chājachah, caán wébít panihnidih ā yéjacah nihna, Dios páant bóo pohba caandih āta peéh chājcan tagaá. ⁴³⁻⁴⁴ Níih téihyājīh yeejép chājna, caán téihyādih bóod yohat pahjeh caán ni yéj chājatdih ni cádaahá. Caandih cádahcan, iiguípna

ni bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyiwābut wūncannit ī jūmbipna caá. Níih téihyādih ni bóod yohochah nihna, caan dāhjuh āta būud tagaá. Yeéboó panihni cóloh jumna yūhna, túttimah Diosjeéh ni túi jūmbipna caá. Obohjeéhtih, chéat pah téihyājīh iiguípna ni bejehchah, búdí yeejép nita yap tagaá. Pánihna, ni yéj chājatdih cádahat caá náahap.* ⁴⁵⁻⁴⁶ Biíc yoobó níih jítchājīh yeejép chājadih bejna, caán jítchadihbat bóod yohat pahjeh caán ni yéj chājatdih ni cádaahá. Caandih cádahcan, iiguípna ni bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyiwābut wūncannit ī jūmbipna caá. Níih jítchadih ni bóod yohochah nihna, caan dāhjuh āta būud tagaá. Yeéboó panihni cólohjuh jumna yūhna, túttimah Diosjeéh ni túi jūmbipna caá. Obohjeéhtih, chéat pah jítchājīh iiguípna ni bejehchah, búdí yeejép nita yap tagaá. ⁴⁷⁻⁴⁸ Biíc yoobó níih quíibjīh ennit, yeejép chājna, caan dāhdih ni wāat yohat pah caán ni yéj chājatdih ni cádaahá. Caandih cádahcan, iiguípna ni bejbipna caá.* Caanná iigát dūbcan, coyiwābut wūncannit ī jūmbipna caá.* Caán quíibdihi ma yohochah nihna, caan dāhjuh āta būud tagaá. Pánihna, biíc būwá quíib wihcanni yūhna, túttimah Diosjeéh ni túi jūmbipna caá. Obohjeéhtih, chéat pah quíibjīh iiguípna ni bejehchah, yeejép pohba nita yap tagaá.

⁴⁹ “Nin baácdih jum jwūhna, nihat cāacwā yeejép yapat caá náahap, ī yéj chājatdih cádahnit, túinijeh ī túut nūumát pínah niijná. Jwī jeémátidih nūumni āpī náahna caá, ā túi nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cāacwādihibat yeejép yapat ā náahna caá, túut nūumnít, ī túi chājat pínah niijná. ⁵⁰ Nūumni būiná, jeémátidih ā túi nuñana caá. Obohjeéhtih, nūumni ā buyát beedéchah, ni jéih jwūub buyácan caá. Pánihna, ni jeémátidih nūumnijīh ni túi buyát pah, yeé bitajeéh biícidih ni túi jummat túut niijná, túinijeh ni chājaá”, Jesús queédih át niijíp wut jī.*

10

* 9:37 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20

* 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23

* 9:41 Mt 10.42

* 9:43-44 Mt 5.30

* 9:47-48

Mt 5.29 * 9:47-48 Is 66.24 * 9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35

Īweha mánadih ĩyohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesús wã ĩ cháh juibínachah, dawá Jesús pebh ĩt míc wáac juibínap wat jĩ, páant mantih. Páant ã pebh ĩ míc wáac juibínachah ennit, ãpĩ bohéatji pahjeh mantih át jwúub bohénap wat jĩ. ² Páant ã bohéat pónih, fariseowábut ĩt juibínap wat jĩ. Pánih juibínit, Jesús dih nin pah ĩt niúj wúubh joyóp wat jĩ, ded pah ã jepahatdih joinít, caandíh ĩ naóh yacat túut niijná:

—¿Jwĩ weha mána yaáhdih jwĩ yohochah, ã túimi naniít? ¿Dios ã watatboó páant niít ã chãjat túutap, ma jenah joyóchah? ĩt niijíp wat jĩ.

³ —¿Ded pah tigaá Moisés át niúj watji? Jesús queétdih át niúj wúubh joí jwúubanap wat jĩ.

⁴ —‘Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma táicat enna, meemdíh wã yohna caá”, niúj daácnit, caántdih ñi wúuhú. Páant niúj daác wúhñit, majeéh bólidih ma cádahachah, ã táina caá’, Moisés át niúj daacáp tajĩ, fariseowã ĩt niúj jepahap wat jĩ.*

⁵ —Diosdih ñi nūowã ĩ jepahíhcah enna, páant Moisés át niúj daacáp tajĩ. ⁶ Páant ã niúj daacátji ã jumachah yuhna, jon jãtíh nin baácdih chãjnit, newé yad biícdih Dios át chãjap wat jĩ.* ⁷ Pánih biícdih ã chãjachah, newé ã mánadih cádahnit, yad biícdih ãpĩ jumna caá. ⁸ Queét chénewã jumna yuhna, biíc bácah paníhñit caá ĩ jumap.* ⁹ Páníhna, Dios queétdih biíc bácah paníhñit ã chãjachah, queétjeh míc cádahcat caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

¹⁰ Páant ã niiját túttimah, muúboó jumna, páant ã naáwátjidih ã bohénit caandíh ĩt wúubh joyóp wat jĩ. ¹¹ Páant ĩ wúubh joyóchah, nin pah queétdih át niúj jepahap wat jĩ:

—Ded ájeéh bólidih yohnit, biíh wilidih jwúubh áa jumna, ã yohnidih yeejép ã chãjna caá. ¹² Yad wilibut newédih yohnit, biíhdih jwúubh áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chãjna caá, Jesús át niijíp wat jĩ.*

* **10:4** Dt 24.1-4; Mt 5.31 * **10:6** Gn 1.27; 5.2 * **10:8** Gn 2.24 * **10:12** Mt 5.32; 1Co 7.10-11 * **10:15** Mt 18.3 * **10:19** Ex 20.13; Dt 5.17 * **10:19** Ex 20.14; Dt 5.18 * **10:19** Ex 20.15; Dt 5.19 * **10:19** Ex 20.16; Dt 5.20
* **10:19** Ex 20.12; Dt 5.16

Jesús wébít dih ã wúubát
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Cãacwã ĩ wehdih ã teo jãha wúubát pínah niijná, Jesús pebhna ĩ mána ĩt wúub juibínap wat yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitboó queétdih ennit, ĩt jíponih jũihñup wat jĩ. ¹⁴ Páant ĩ jũihñuchah ennit, Jesús íjnit, ã bohénitboodíh nin pah át niúj jũihñup wat jĩ:

—Wébít wã pebh ĩ jũwúw náah. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wã maáh caá’, niijnít, queét wébít caá táí jenah joinít ĩ jumap. ¹⁵ Dios ã maáh jumapna waadnítboó nit wébít ĩ jenah joyát pah jenah joinít ĩ jumna caá. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nitbit Diosdih ĩ náahat pah yeéb ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan niít, át niijíp wat jĩ.*

¹⁶ Páant niúj péanit, wébít dih wúub teo jãhanit, nin pah Diosdih át niúj wúubap wat jĩ: “Nitbitdih ma táí teo wáacá, Paá”, át niijíp wat jĩ.

Dawá bií déedih bíbohni Jesús dih ã wúubh joyát
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesús wã namádh ĩ bejchah, biíc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódhica caj yoh ñajnit, caandíh wéina, nin pah át niúj wúubh joyóp wat jĩ:

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wat jĩ.

¹⁸ —¿Dépanih tigaá “Túini”, weemdíh ma niúj? Diosjeh caá táini. ¹⁹ Dios ã watatdih ma jéihna caá. ‘Cãacdh ma mao yohca bojoó.* Ma áa nihcannihjĩh ma yéj chãjca bojoó.* Ma nūumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Bitadih yee naóhñit, ĩh bií déedih ma wúubca bojoó. Ma mánadih táinijeh ma chãjaáp’,* Dios ã niijíp jĩ. Caán ã watatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh át niijíp wat jĩ.

²⁰ —Bohéní, wébít jumna, wã yap yohcatji pah, wúub biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesús dih át niijíp wat jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joí, en jãhanit, Jesús caandíh át oyop wat jĩ.

—Diosjeéh ma túi jummat pínah, bainí caá meemdíh ã jadhdup. Nihat míih bíi déedih jíib chãjadih ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, caán jíibdih moh yéejnitdih ma wũhuá. Páant ma wũhuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah túini míih pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Wã niiját pah chãj péa, wãjeéh ma pée jũúwá, Jesús ãt niijíp wut yuh jĩ.

²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bíi déedih bíbohni jumna, ãih bíi déedih jíib chãj wãhíhcan, búdí ãt jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, jepahcanjeh, ãt jwúub bejep wut jĩ.

²³ Páant ã jwúub bejehchah, ã bohénitdih tac páud ennit, nin pah Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—**Dawá bíi dée bíbohni Dios ã maáh jumapna ã waadát ã buona caá!** ãt niijíp wut jĩ.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, queétdih ãt joi wáhi bejep wut jĩ. Páant ã wáhi bejehchah ennit, queétdih Jesús nin pah ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—**Némewáá, det Diosdih túi jenah joicán, ‘Nihat wíih bíi déejih wã túi yapbipna caá’, niij jenah joinít, Dios ã maáh jumapna ã jéih waadcán caá.** ²⁵ Camelloboó awí íitbitdih ã yabac bejihichah nihna, ãta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíi dée bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waadíhichah yuhna, búdí ã buona caá, ãt niijíp wut jĩ.*

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, chah wáhi bejna, queétdih nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—Páant ã niijíchah bácah, Dios ã jumapboó ded ã jéih waadcán níit, ãt niijíp wut jĩ.

²⁷ —**Cãacwã ded pah ã jenah joyátjijeh ã túi chãjihna yuhna, Dios pebhboó ã jéih bejcan níit. Diosjeh iiguípna bejnit déedih ã túi ubna caá. Caanjéh tigaá nihatdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ã wihcan caá,** Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁸ —Maá, weemdíh ma joi jwúuhá. Ma-jeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jĩ, Pedroboó ãt niijíp wut jĩ.

²⁹⁻³⁰ —**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wíih túini doonádih jepahnit, wã weñat pínahdih chãjat túut niijná, nihat ãih bíi déedih cádahnit, páant ã chãjat jíib búdí**

túinidih ã bíbohbiipna caá. ãih mæunádih, ã úudwádih, ã mánadih, ã weha mána yaáhdhíh, ã wehdih, ãih wápchidih yuh buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ã bíbohbiipna caá. Obohjeéhtih, pánih túini jumna yuhna, yeejérbat ã yapbipna caá. Tãttimah bóo láabut páantjeh Dios bíicdih ã jumbipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhnit, dawá cãacwã búdí bíi dée bíbohniitji, Dios pebhboó moh yéejnit ã jumbipna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ã jumbipna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

*Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Tãttimah, Jesús Jerusalén tãtchina ã bohénitdih ãt numah aab bejep wut jĩ. Caán tãtchina ã numah bejehchah ennit, ã bohénitboó ãt wáhi bejep wut jĩ. Bitã ãjeéh péenitbat búdí ãt úumup wut jĩ. Pánihna, Jesús doce ã bohénitdihjeh bitadih yuúpbít numah bejnit, ded pah cãacwã caandíh ã chãjat pínahdih queétdih ãt jwúub naáwáp wut jĩ: ³³ “**Jerusalén tãtchina aab béjna caá jwí chãjap. Caaná jwí jãibíát tãttimah, weém, nihat cãacwã úud jeñédih caanjíh moón ã teobipna caá. Pánih teonit, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã watatjidih bohénit bíicdih ã wãhbiipna caá. Pánih wãhnit, judíowã nihcannitboodíh ã jwúub wãh yapabipna caá, weemdíh ã mao yohat pínah niijná.** ³⁴ Páant ã mao yohat tãutuchah, queétdih deoh naóh, mao mácjíh coí jãhanit, weemdíh ã pãibipna caá. Páant ã chãjat tãttimah, weemdíh ã mao yohbiipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ã mao yohochah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap tãttimah, wã jwúub boo pud jũóhbiipna caá, páant mantih”, ãt niijíp wut jĩ.

*Santiago, Juanjĩh Jesúsdi ã wũbh joyát
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Páant Jesús queétdih ã niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjĩh Jesús pebhna jãibíit, caandíh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwí niiját pah jwiítidih ma chãj wũhuá, ãt niijíp wut jĩ.

* 10:25 Pr 11.28 * 10:31 Mt 20.16; Lc 13.30

36 —¿Ded pah wā chājat tigaá yeéb ñi náah? Jesús queétdih át niij úubh joyóp wut jī.

37 —Nihat cāacwā ī maáh waadná, meém biíc dih jwiít dih but ma chúudat túutá, majeéh maáta jwī jummat pínah niijná. Weemdih ma jéihyepmant bóo buwámant chúudat túut, wā úudboodih wáyámant bóo buwámant ma chúudat túutá, Jesús dih át niijíp wut jī.

38 —Ded pah yeéb yeejép ñi yapat pínah dih jéihcan yuhna, páant weemdih ñi niij úubhna caá. ¿Buu weém yeejép wā yapat pínah dih biíc yoobó yeebbút yeejép yapnit, ñi jéih buujámi naniít? queétdih át niij úubh joyóp wut jī.*

39 —Biíc yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwī jéih buujámi nacaá, īt niij jepahap wut jī.

—Weém yeejép wā yapat pahjeh yeebbút yeejép ñi yapbipna caá. 40 Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumuchah yuhna, wājeéh chúudnit pínah dih wā jéih ñiíocan caá. Caandih wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ã ñionitjeh wā jéihyepmant bóo buwámant, wáyámant bóo buwámantbut ī chúudbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

41 Santiago Juanjīh ī úubátjidih joinít, bita ã bohénitboó queétdih īt íjip wut jī. 42 Páant ī íjichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Diosdih jéihcannit maátaboó ñih cāacwā dih wutna, nihat jéihnit dée pah queétdih ípī wēp wutna caá. 43 Yeébbó páant ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondih teo wāhni panihni jummat caá náahap.* 44 Ded nihatdih wutíhna, bitadih teo wāhni ã jumna naáh.* 45 Weembút oboh jumni panihni wā jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cāacwā úud jeñé jumna yuhna, nin baácboó jūóhna, cāacwā weemdih ī teo wāhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wāacadih wā jūúwúp be. Dawá ī yéejat jíib iiguípna bejnit déejidih túi ubat túut niijná, queétdih wan wāhudi wā jūúwúp be, Jesús át niijíp wut jī.*

*Jéih encanni Bartimeodih Jesús ã booaat
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

46 Túttimah, Jesús ã bohénit biíc dih Jericó tútchiboó īt juibínap wut jī. Juibínit, ī waad yábac bejehah, queétdih dawá īt péenap wut jī. Páant ī yabac bejehah, jéih encanni, Bartimeo wut jumni, namá jwējdih dinero úubh chúudna át chājap wut jī. Caán Timeo ã wūúh wut jī.

47 Pánih chúudnit, Jesús wā ī yap bejehah joinít, Bartimeo nin pah át niij ej jwíhip wut jī:

—Jesús, David jumma, Dios ã wāhni, weemdih ma jīgah en teo wāacá! át niij ejep wut jī.

48 Obohjeéhtih, páant ã niij ejehah joinít, cāacwā caandih īt jūihñup wut jī:

—Pánih ejcan, ma laihca bojoó, īt niijíp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, páant ī niij jūihñuchah yuhna, Bartimeoboó chah wēpép át ejep wut jī.

—David jumma, Dios ã wāhni, weemdih ma jīgah en teo wāacá! át niijíp wut jī.

49 Bartimeo páant ã niij ejehah joinít, bejna yuhna, chāonít, nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—Caán ã jūúwú naáh, át niijíp wut jī.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhúú. Meemdih ‘Jūúwú’, ã niijná caá, caandih īt niijíp wut jī.

50 Páant ī niijíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ub yoh jéena, ñah ñuhnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jī.

51 Páant ã pebhna juibínachah, Jesús caandih nin pah át niij úubh joyóp wut jī:

—¿Dedé dée tigaá meemdih wā chājibi? át niijíp wut jī.

—Bohéní, bádí wā eníhna caá, át niij jepahap wut jī.

52 —Ma bejeé. Weemdih ma túi jenah joyát jíib enni ma jumna caá, Bartimeodih át niijíp wut jī.

Jesús páant ã niijíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jī, buca. Pánih ennit, Jesús ã bejehah, Bartimeobat ájeéh át bejep wut jī.

11

*Jesús wā Jerusalénna ī waadát
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

* 10:38 Lc 12.50 * 10:43 Lc 22.25-26 * 10:44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 * 10:45 Lc 22.27; Jn 13.12-15

¹ Jericó tátchimant bejnit, Jesús ã bohénit biíc dih Jerusalén tátchina ãt bejep wut jĩ. Caán tátchidih ã juibíat pínah jãtĩh, Betfagé tátchibit, Betania tátchibitbut pehbbit ãt juibínap wut jĩ. Olivo dah jeé páujdih bóo tátchina wut jĩ. Caánboó juibínit, chénewã ã bohénitdih caán bainí tátchina Jesús ãt wahap wut jĩ.

² —Con pehbbit bóo tátchibitna ñi bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wũúhdih ñi enbipna caá. Cãac dih duo jwúhcanni caá. Caandih ñi wataáp. Watnit, ñi ub jũúwã. ³ Bitã ñi watatdih ennit, ‘¿Dépanih tigaá caandih ñi wat?’ ã niijíchah, ‘Jwĩ Maáh caandih ã ub jwúhat túutap be. ã náahatdih chãj péã, ã jwúbabipna caá’, queétdih ñi niijí, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

⁴ Jesús páant ã niijíchah joinít, ãt bejep wut jĩ. Juibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñũhni, burro wũúhdih ãt enep wut jĩ. Ennit, caandih ãt watap wut jĩ. ⁵ Caan pébh en ñũhnit, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá caandih ñi wat? ãt niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijí wúbh joyóchah joinít, Jesús ã niijátji pah queétdih ãt jepahap wut jĩ.

—Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwúhũú, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã páñapboó ãt ub bejep wut jĩ. ⁷ Pánih ub juibínit, ñih jih bóo yégueh chóodih too dugnit, burrodih ãt cáagap wut jĩ. Cáag péanachah, burrodih páuh laabnít, yéguehjih Jesús ãt chúudap wut jĩ. Pánih chúudnit, Jesús wã Jerusalén tátchina ãt bejep wut jĩ. ⁸ Dawã cáacwã ñih jih bóo yégueh chóodih namáboó ãt jwej waáwáp wut jĩ. Bitabut tátchi jwéjdih ã bóodniji táam núonadih ub jũóhnit, namáboó ãt jwej waáwáp wut jĩ. Ñih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús ã maáh pínah ã jummatdih júutna ãt chãjap wut jĩ. ⁹ Páant Jesús wã ã bejchah, ã waáwápmant, ã méimant péenitbut nin pah ãt niijí ejep wut jĩ:

—¿Diosdih jwĩ wẽi naóh jĩh! ¿Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judíowãdih teo wáacni pínah ã túi jumma naáh!* ¹⁰ Jwĩ nũo David ã maáh jummatji pah nin jũóhni ã jwúub maáh

jumbipna caá. ¿Túina caá ã maáh jummat pínah! ¿Túina caá, Paá! ¿Meém caá mat wahap! niijná ãt chãjap wut jĩ.

¹¹ Pánih bejna, Jesús wã Jerusalén tátchina juibínit, Dioíh mũunã ãt waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih ãt táoh en jibip wut jĩ. Táoh en péanit, too ñãh jũúwãchah, Betania tátchina Jesús doce ã bohénit biíc dih wũudih ãt jwúub bejep wut jĩ.

Jesús higuera nahdih ã wunat túutat (Mt 21.18-19)

¹² Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tátchidih ãonitji Jerusalén tátchina ãt jwúub bejep wut jĩ. Pánih bejnit, nũugúp wũnna, higuera tái wawã jumni nahdih yũúp en bojnit, Jesús ãih quehedih bididih ãt bejep wut jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, túini wawã jumna yahna, quehcat láã ã jumũchah, ãih quehe ãt wihcap wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, ã quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih ãt niijíp wut jĩ:

—¿Ma quehcah, cáacwã míih quehedih ã jwúub jeémpan niít! ãt niijíp wut jĩ.

Caan náhdih páant ã niijíchah, ã bohénit ãt joyóp wut jĩ.

Jíib chãjnitdih Dioíh mũumánt Jesús ã jũih ñũun bácaat (Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant niij péanit, Jerusalén tátchina ãt bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Dioíh mũú jóocmant bóo jwúhdih ãt jwúub waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, bií dée jíib chãjnitdih Jesús ãt jũih ñũun bácanap wut jĩ. Dinero túut nũumnít cáacwãih cáagat naanádih, jopwãdih jíib chãjnitih chúudat naanádihbut ãt ub yoh áacanap wut jĩ. ¹⁶ Pánihna, bií déedih jípónih ub yabac bejnitdih Jesús ãt jũih jwúuba bojop wut jĩ.

¹⁷ Pánih jũih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah ãt niijí bohénap wut jĩ:

—Dios naáwãtdih naóh yapani jon jãtĩh nin pah ãt niijí daacáp tají: ‘“Wĩih mũú nihãt báacmant moón weemdih wúbat pínah mũú caá”, Dios ã niijíp be’, ãt niijí daacáp tají.* Obohjeéhtih, cáacwã Diosdih wúbudih ã juyúchah yahna, yeéboó queétdih yeenit

* 11:9 Sal 118.25-26 * 11:17 Is 56.7

nɛmna caá ñi chãjap. Páni chãjnit, Dioih mɛdih yéjána, nɛmni í jumat pínah mɛ chãjna caá ñi chãjap,* Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant Jesús ã niij bohéatdih joinít, dawá cãacwã búdí ít joí wáhi bejep wut jĩ. Í joí wáhi bejatdih jéihnit, sacerdotewã í maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut cãacwãboó queédih cádahnit, Jesúsboodih í jwúub péeat pínahdih ít úumɛp wut jĩ. Jesús Dioih mɛdih páant ã niijíchah joinít, caandih úumna, nin pah ít míic niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá caandih jwĩ jéih mao yohbi?” ít niijíp wut jĩ.

¹⁹ Tõo ñáh jũwúchah, Jesús wã Jerusalén tátchimant ít jwúub bac bejep wut jĩ, páant muntih.

Higuera nah ã wunat
(Mt 21.20-22)

²⁰ Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tátchina jwúub aab béjna, higuera nahjidih ít enep wut jĩ. Caan náh átát wunah bejep wut jĩ. ²¹ Caan náh ã wunatdih ennit, Jesús ã niijátjidih náhnit, Pedroboó caandih nin pah át niijíp wut jĩ:

—¡Bohéní, ma enee! Higuera nah ma wunat túutni jáantjeh át wunah bejep tagaá, át niijíp wut jĩ.

²² —**Dios ã wēpatdih ñi táí jenah joyóo.** ²³ **Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Diosdih táí jenah joinít, ‘Weém wã úbát pahjeh ã yapbipna caá’, ñi niij jenah joyóchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. Dios ã wēpatdih táí jenah joiná, nin jeedih búdí majna ñi bejat túutuchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá.*** ²⁴ **Nin pah yeebdih wã jwúub naóhna caá. Diosdih úbhna, ‘Wã úbát pahjeh tigaá weemdih ã wúhɛp’, niij jenah joinít, ñi úbátndih ñi bíbohípnah caá.** ²⁵ **Obohjeéhtih, Diosdih ñi úbát pínah jãtíh, yeebdih bita yeejép í chãjatjidih ñi íj yayaá. Páant ñi íj yayáchah ennit, yeébbóo ñi yéj chãjatdih jwĩ íp jeáboó jamnibut ã íj yaibípnah caá.*** ²⁶ **Obohjeéhtih, yeebdih yeejép chãjnitdih ñi íj yaicáh ennit, jwĩ íp jeáboó jamni bíic yoobó ñi yéj chãjatdih ã íj yaicán níit, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.**

* 11:17 Jer 7.11 * 11:23 Mt 17.20; 1Co 13.2 * 11:25 Mt 6.14-15

Jesús ã wēpat
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij béjna, Jerusalénna Jesús wã ít juibínah wut jĩ. Páni juibínit, Dioih mɛd jóocmant bóo jũhdih ít táoh enep wut jĩ, páant muntih. Páant Jesús ã táoh enechah, sacerdotewã í maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiit judíowãdih waóhnit bíicdih ã pebh juibínit, ²⁸ nin pah caandih ít niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Deih wēpatjĩh tibeé jwíin páant ma chãj? ¿Déhe tibeé meemdih páant ã wut? ít niijíp wut jĩ.

²⁹ —**Yeebdih caá wã jwíh úbh joibíp. Weemdih ñi táí jepahachah, weembát ñi úbh joyátndih wã jepahbipna caá.** ³⁰ **¿Juan yeebdih ã daabánachah, déhe tibeé caandih át daabáat túutji? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniit? ¿Cãacwãboó níit caandih ít daabáat túutjip? ñi jenah joyóchah, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.**

³¹ Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwĩ niij jepahbi? ‘Dios Juandih át wutɛp tajĩ’, jwĩ niijíchah, ‘Páant ã jamuchah yahna, ¿dépanih tijí caandih ñi jepahcan?’ jwiítndih ã niij jũhbipna caá. ³² **Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátndih naóh yapani yoobát ã jamɛp jĩ’, í niij jenah joiná caá. Páant í niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cãacwãjeh caandih ít daabáat túutjip taga’, jwĩ niij jepahachah, queét jwiítndih í íjbipna caá’, ít míic niijíp wut jĩ. Páni hna, sacerdotewã í maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiit judíowãdih waóhnitbut cãacwãdih ít úumɛp wut jĩ. ³³ Páni úmniit, Jesúsndih nin pah ít niij jepahap wut jĩ:**

—Juandih daabáat túutndih jwĩ jéihcan caá, ít niijíp wut jĩ.

—**Caán láa bách weemdih wutndih weembát yeebdih wã naóhcan níit, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.**

12

Jiwá iguĩhadih yeejép teo wáhnit naáwát
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Páant niij péanit, Jesús nin ã jenah joiní naáwátjĩh cãacwãdih át niij bohénah wut jĩ: “**Bíic newé jiwá iguĩdih ã momop**

be. Mom péanit, wáihyat júduh chāj péa, caán iguúhdi h̄ b̄uh̄ ch̄ñat pínah m̄ud̄ihbut̄ ā chājap be. Pánih chāj péa, jap b̄oo m̄ud̄ihbut̄ ā chājap be, caán iguúh wáapdi h̄ ĩ en dawát pínah niijná. Caandíh chāj péa, bitadih en dawát túatnit, caán biíh baáboó jib jw̄uh̄di h̄ ā bejep be.* 2 Túttimah, iguúh ei láa caandíh teo w̄ahnidih̄ āih̄ iguúh wáapna ā wah bojop yuh̄ be, āih̄ iguúh jíbdi h̄ ā w̄ábát pínah niijná. 3 Obohjeéhtih, caanná ā j̄uibínachah, iguúhadi h̄ en daonítboó caandíh teonit, ĩ maáhdih̄ jíb wahcanjeh, ĩ p̄aī ñ̄un̄ yóh jw̄uaba bojop be. 4 Túttimah, iguúha mínah biíh caandíh teo w̄ahnidih̄ ā jw̄uab wahap yuh̄ be, páant m̄untih. Obohjeéhtih, ā j̄uibínachah, caandíhbut̄ yeejép niijnít, āih̄ wao dáhdih̄ ĩ dúuc̄ mawap be. 5 Páant ĩ chājat túttimah, biíhdih̄ ā wah bojochah, wápchi en daonít caandíh ĩ mao yohop be. Dawá bitadihbut̄ ā wahachah, biquínadi h̄ mao yohnit, bitadih̄ ĩ yeejép chājap be.

6 “Caán iguúha mínahdi h̄ ā w̄uúh, b́dí ā oinijeh̄ ā júhd̄ap be. Pánihna, ā w̄uúh ā oinidih̄ ā wahap be, b̄uca. Pánih wahnit, nin pah ā niij̄ jenah joyóp yuh̄ be: ‘W̄a w̄uúhboodíh̄ ĩ túi chājbipna caá’, ā niijíp be. 7 Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh̄ nin pah ĩ m̄íc̄ niij̄ wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah w̄uúh caá. Caandíh̄ jw̄ī mao yoh̄ j̄iíh, behe ā w̄unat túttimah, nin jw̄iíh wáap ā j̄umat pínah niijná’, queétjeh̄ ĩ m̄íc̄ niijíp yuh̄ be. 8 Páant niijná, caandíh mao yohnit, wápchi jw̄eejboó āih̄ bácahjidi h̄ ĩ yohop be.

9 “¿Wápchi mínah jw̄uab̄ j̄uibínit, ded pah tigaá caán wápchidih̄ en daonítidih̄ ā chājbi? Nin pah queétdih̄ ā chājbipna caá: Queétdih̄ mao yohnit, bitaboodíh̄ caán wápchidih̄ ā en dawát túatbipna caá. 10-11 ¿Dios naáwátdih̄ naóh̄ yapani ā daacátjidi h̄ yeeb̄ ñi bohécannit̄ j̄ií? Nin pah āt̄ niij̄ daacáp tají: ‘M̄uú teonit táini jee dáhnadi h̄ ñíonit, ĩ náahcanni dahdi h̄ ĩ yohop yuh̄ be. Obohjeéhtih, caán ĩ yohni dahdi h̄jeh̄ tigaá Dios ā ñíwip. Caandíh̄ ñíonit, āih̄ m̄uú pánihnidih̄ chājna, choójboó caan dáhdih̄ ā jw̄iíh̄ jwejep be, caán m̄ud̄íh̄ túi jenah enat túat niijná.

Caán jee pánihni Dios ā wahni pínah Cristo tigaá. Páant ā chājachah ennit, jwiítboó caandíh̄ b́dí jw̄ī w̄eina caá’, āt̄ niij̄ daacáp tají”, (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih̄ āt̄ niijíp wut̄ j̄i.

12 Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā w̄utatjidi h̄ bohénit, jwiít júdiowā jw̄ī maáta biíc̄di h̄ nin pah ĩt̄ niij̄ jenah joyóp wut̄ j̄i: “Jesús iguúhadi h̄ en daonít naáwátj̄ih̄ jwiítidih̄ j̄ai h̄na caá ā chājap”, ĩt̄ niijíp wut̄ j̄i. Páant niij̄ jenah joinít, Jesúsdi h̄ ĩt̄ tewíhip wut̄ yuh̄ j̄i. Obohjeéhtih, c̄aacw̄adi h̄ úamnit, caandíh̄ teocanjeh, ĩt̄ bejep wut̄ j̄i.

Romano maáta ĩ w̄ábát túatni dinero júdu (Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Pánih bejnitji fariseowā ĩ maátaboó biquína ĩjeéh̄ moondíh̄ Herodesjeéh̄ moondíhbut̄, Jesús pebhna wahna, caandíh̄ ĩt̄ w̄abh̄ joyát túat̄ap wut̄ j̄i, Jesús mácah ā jepahachah, caandíh̄ naóh̄ yacat túat niijná. 14 Pánihna, Jesús pebhna j̄uibínit, queét̄ yeenitboó caandíh̄ nin pah ĩt̄ niij̄ w̄abh̄ joyóp wut̄ yuh̄ j̄i:

—Bohéní, yeecanni j̄umna, Dios ded pah jwiítidih̄ ā chājat túat̄tdih̄ yoobópdih̄ ma bohéat̄di h̄ jw̄ī j̄eíh̄na caá. Ded pah c̄aacwā ĩ niijíchah, maáta ĩ j̄um̄uchah yuh̄na, úamcanjeh̄ yoobópdih̄ mapí naóh̄na caá. Páant yoobópdih̄ naóh̄ni j̄umna, nin jw̄ī w̄abh̄ joyát̄di h̄ ma jepahaá: ¿Roma baác̄di h̄ moón ĩ maáh̄ César ā w̄ábát túat̄ni náodih̄ caandíh̄ jw̄ī w̄uh̄uchah, ā túi niit? ĩt̄ niijíp wut̄ j̄i.

15 Páant ĩ niij̄ w̄abh̄ joyóchah, ĩ yeeat̄di h̄ j̄eíh̄nit, nin pah Jesús queétdih̄ āt̄ niij̄ jepahap wut̄ j̄i:

—Yeéb̄ yeenit, ¿dépanih̄ tigaá weemdíh̄ mácah ñi jepahat túat? Ñi bíbohni dinero júduh̄ weemdíh̄ ñi w̄uh̄uá, w̄a en jw̄uhat pínah niijná, āt̄ niijíp wut̄ j̄i.

16 Páant ā niijíchah joinít, caandíh̄ biíc̄ júdu ĩt̄ w̄uh̄ap wut̄ j̄i. Páant ĩ w̄uh̄uchah, caán júduh̄ ennit,

—¿Nin júduboó deíh̄ móot, deíh̄ w̄ut̄ tigaá ā j̄um? queétdih̄ āt̄ niijíp wut̄ j̄i.

—Césari h̄ móot, āih̄ w̄ut̄but̄ ā j̄umna caá, ĩt̄ niij̄ jepahap wut̄ j̄i.

17 —Caán láa bácah̄ nin júdu Césaríh̄ pínah caá. Pánihna, āih̄ pínah ā j̄um̄uchah, caandíh̄

* 12:1 Is 5.1-2

wāhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumachah, Diosboodíh ñi wāhúú, Jesús queétdih át niijíp wat jī.

Páant ã niij jepahachah, ít joí wúhi bejep wat jī.

*Cāacwā ñ jwúub boo pud jūwát
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸ Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowā jwuh Jesús pebh ít juibínap wat jī. Queét saduceowā “Cāacwā wanna, ñ jwúub boo pud jūhcan niit”, niijnít ñ jumap jī.* ¹⁹ Páant niij jenah joinít, nin pah Jesúsdiht ít niijíp wat jī:

—Bohéní, nin pah Moisésji át niij bohénap tajī: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jummat náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni ã jumachah, éemp wannihdih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah ñ weh jummat pínah niijná’, Moisésji át niij daacáp tajī.* ²⁰ Biíc weh sietewā ñ jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wunap be. ²¹ Ñ úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumap yuh be. Páant áa jummat túttimah, weép jeñé pahjeh mantih, weh wihcanjeh caanbát ã wunap be. Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbát weh wihcanjeh ã wunap be. ²² Páant míicjeh queét niihat ñ buúd beedép be. Páant mi weha mána ñ wun beedát túttimah, ñ áajibat mi wunap be. ²³ Pánihna, queét niihat siete ñ áaji, niihat ñ jwúub boo pud jūwáwchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesúsdiht ít niij úubh joyóp wat jī.

²⁴ Páant ñ niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niij jepahap wat jī:

—Dios naáwátdih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá. ²⁵ Wannitji ñ jwúub boo pud jūwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ñ jumbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, wannitji ñ boo pud jūwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá: Moisésji iigní chálihdih ã enatjidih nin pah át niij daacáp tajī: ‘Dios nin pah weemdíh ã niijíp jī: “Weém Abraham,

Isaac, Jacob ñ Maáh caá”, ã niijíp jī’, Moisés át niij daacáp tajī.* ²⁷ Ñ wunat túttimah yuhna, ‘Ñ Maáh caá’, Dios át niijíp wat jī. ‘Ñ Maáh caá’, ã niijátjidih joinít, báadhnit ñ jummatdih jwí jéihna caá. ¿Dios báadhnitdihjeh maáh ã jumna caá! Pánihna, ‘Wannitji ñ jwúub boo pud jūhcan niit’, niij jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, át niijíp wat jī.

*Chah jenah joyát wutat
(Mt 22.34-40)*

²⁸ Moisés ã wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesús wā pebh juibínit, ñ míic wéhenachah, át joyóp wat jī. Jesús ã táí jepahachah joinít, nin pah caandíh át niijíp wat jī:

—¿Dios jwiítidih ã wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? át niijíp wat jī.

²⁹ —Nin wutat caá chah ã jumap: ‘Yeéb judíowā nindih ñi joyoó: Dios ñi Maáh, bíicjeh tigaá ã jumap. ³⁰ Páant ã jumachah, chah jenah joí, táí jepahnit, wēinit, caandíh bádí ñi oyoó’, Moisés át niij daacáp tajī.*

³¹ Caán wutat nump, nin bíih wutat ã jumna caá. ‘Meemjéh ma míic oyat pah mantih, bitadihbut bádí ma oyoó’, át niij daacáp tajī.* Caán chéne wutatna niihat bíih wutatnadih chah jenah joyát pínah ã jumna caá, Jesús caandíh át niijíp wat jī.

³² —Páant tigaá Bohéní. Yoobópdih tigaá ma niijíp. Dios bíicjeh tigaá báadhni. Bíih wihcan caá.* ³³ Páant ã jumachah, caandíh chah jenah joí, táí jepahnit, wēinit, oyat caá jwiítidih náahap. Jwí míic oyat pahjeh bitadihbut oyat caá náahap. Nuñápdih mao cáonit, Diosdih jwí weñechah, ã túina caá. Páant ã túyuchah yuhna, Diosdih, cāacwādhbut jwí oyat caá chah ã náahap. Meém páant ma niiját yoobópdih tigaá, Jesúsdiht át niijíp wat jī.*

³⁴ —Dios ma maáh ã jummat pínah bainí caá meemdíh ã jedhdap, Moisés ã wutatjidih bohénidih Jesús át niijíp wat jī.

Páant ã niijíchah joí úumnit, bita ít úubh joicáp wat jī.*

*¿Cristo déhe ã jumma tigaá?
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

* 12:18 Hch 23.8 * 12:19 Dt 25.5 * 12:26 Ex 3.6 * 12:30 Dt 6.4-5 * 12:31 Lv 19.18b * 12:32 Dt 4.35
* 12:33 Os 6.6 * 12:34 Lc 10.25-28

³⁵ Dioíh m̄udíh waadnít, Jesús nin pah át niíj bohénap w̄t jī:

—‘Dios ā wahni pínah Cristo David j̄uma ā j̄umbipna caá’, Moisésji ā w̄tatdih bohénit ī niíj naóhna caá. ¿Páant niíj naóhna, ded pah niíj bohé tigaá ī chāj? ³⁶ Davidjijeh Túini Espíritu ā w̄tuchah, nin pah át niíj daacáp tajī:

‘Diosboó wā Maáhdih nin pah ā niijná caá: “Wā jéihyepmant bóo b̄wámant ma chúudú. Pánih chúudnit, nihadnih ma w̄tuchah, meemdíh en j̄ühnitdih wā yap yohat tút̄bipna caá”, ā niijná caá’, Davidji át niíj daacáp tajī. (Sal 110.1)

³⁷ Páant niíj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niíj w̄t jī. Páant ā niíjchah yuhna, ¿ded pah tigaá Cristo David j̄uma át j̄umji? Jesús queétdih át niíj w̄bh joyóp w̄t jī.

Páant ā niíj bohénachah, dawá caandíh ít táí wēi joyóp w̄t jī.

Moisés ā w̄tatjidih bohénit ī táicat (Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant niíj péanit, Jesús nin pah queétdih át j̄w̄ub niíj naóh bohénap w̄t jī: “Moisés ā w̄tatjidih bohénit ī yéj chājatdih ñi táí eneé. Páant queét ī chājat pah ñi chājca bojoó. Queét maátni yégueh táini chóo d̄uonít, c̄aacwā ī enepdih ip̄i táoh jib bejna caá. Bíí dée j̄ib chājapboó bita queétdih táí wēi j̄wāáh w̄bátidih ip̄i náahna caá. ³⁹ Jwiít judíowā j̄wī bohéat m̄udíh waáwápboó ip̄i chúudna caá, nihad queétdih ī táí wēi enat pínah niijná. N̄umah jeémépboobát bejnit, waáwápboó míicjeh chúudna, ip̄i wēina caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, queét éemp w̄nnit yaádih m̄unádih ip̄i dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih dúuc wáina yuhna, c̄aacwā ī enepdih Diosdih maatápdih ip̄i w̄bhna caá, queétdih ī wēi enat pínah niijná. Páant ī chājat j̄ib Dios queétdih búdí ā peéh chājbiipna caá”, Jesús át niíj w̄t jī.

Éemp w̄nnih Diosdih mi w̄hat (Lc 21.1-4)

⁴¹ Judíowā ī w̄hni dinero ámohat pah pebh Jesús át chúud̄ w̄t jī. Pánih chúudna, c̄aacwā caan páihdih dinero ī yacachah, át enep w̄t jī. Caán dinero

Dioíh m̄udíh ī ámohochah, ī j̄ib chājat pínah át j̄um̄ w̄t jī. Dawá bíí dée bíbohnit caan páihdih búdí dinero ít yacap w̄t jī. ⁴² Obohjeéhtih, éemp w̄nnih moh yéjnihboó caan páih pebh j̄uibínit, chéne j̄uduna cobrej̄h ī chājnijidih mit yacap w̄t jī. Caán j̄uduna n̄um̄ bainí j̄ib j̄um̄ni át j̄um̄ w̄t jī. ⁴³ Caán j̄udunadih mi yacachah ennit, ā bohénitdih ā pebhna j̄úwát tút̄nit, nin pah Jesús queétdih át niíj w̄t jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nint éemp w̄nnih moh yéjnihboó bita nihad ī w̄hat chah mi w̄h̄ be. ⁴⁴ Bita dawá bíí dée bíbohnit, búdí ī w̄huchah yuhna, queétboó páantjeh búdí ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéjnihboó nihad mi jeémát pínahdih mi j̄ib chājat déejibitdih mi w̄h beedánap be, át niíj w̄t jī.

13

Dioíh m̄udíh bita ī yohat pínah (Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Páant niíj péanit, Dioíh m̄umánt ī bac bejchah, bíic ā bohéni nin pah át niíj w̄t jī:

—jBohéní, ma eneé! Nin m̄ú búdí jee dáhnaj̄h ī chājni ¿táini m̄ú nihcan niít? át niíj w̄t jī.

² —Túttimah, jwiít judíowādih eníhcannit j̄uinít, nin j̄wī enni búdí m̄ú, nin jee dáhnadibut, ī yoh beedábipna caá. Bíic jee dáh bíih dahjih lajni ā wihcan niít, Jesús caandíh át niíj w̄t jī.

Péeni yeó jáap j̄atih ded pah ā yapat pínah (Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Túttimah, Jesús wā Olivo jeená p̄uh laab béjnit, Dioíh m̄ú ā táí jíghopboó ít j̄uibínap w̄t jī. Caanná j̄uibínit, Jesús ȳupbit ā chúud̄chah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésj̄h ā pebh j̄uibínit, nin pah caandíh ít niíj w̄t jī:

⁴ —Ma naáwá jwiítidih. ¿Débólíh tigaá meém ma niiját pah ā yapbi? ¿Péeni yeó jáap j̄atih ded pah tigaá ā j̄wíh yapachah, j̄wī enbi? ít niíj w̄bh joyóp w̄t jī.

⁵ —Yeéb ñi táí chāja chaáh. Bitá ī yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁶ ‘Weém Cristo caá’, niíj yeenit, dawá ī j̄úh̄bipna caá. Páant ī yeenachah joinít, Diosdih cádahna,

táut n̄amnit, páant niijnitboodih dawá ĩ péebipna caá.

7 “Pebhbit jumnit ĩ míic mawatdih, yúup jumnit ĩ míic mawat doonádihbut ñi joibipna caá. Pánih joiná yuhna, caandih búdí ñi jenah joicá bojó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã judh jwuhbipna caá. 8 Caán láa biíc baácdih moón biih baácdih moonjih ĩ míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ã jumbipna caá. Dawá pebhboó n̄ugúp láa, baác méméatbut ã jumbipna caá. Páant ã yapachah yuhna, nin baácdih moón chah yeejép ĩ yapat pínah ã judh jwuhbipna caá.

9 “Páant ã yapachah ennit, yeebjéh ñi táí chãja chaáh. Bitá yeebdih teonit, maátadih ĩ wühchah, jwiit judíowã jwí míic wáacat m̄úboó ĩ p̄ibipna caá. Páant ĩ chãjachah, wíihwã ñi jumat jíib, táтчidih moón maátadih, queét chah maátadihbut bitá yeebdih ĩ naóh yacbipna caá, ĩ peéh chãjat pínah niijná. Páant queét pebh ñuhnit, wíih túini doonádih queétdih ñi naóhbipna caá. 10 Péeni yeó jáap jãtíh túini doonádih nihat baácdih moonjih naóh bohéat caá náahap. 11 Yeebdih peéh chãjat táutni pebhna ĩ ub bejehchah, ‘¿Caandih ded pah wã naóhbi?’ ñi niij jenah joicá bojó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínahdih Túini Espirituboó yeebdih ã jéihyabipna caá. Páant ã niijátdih joinit, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah joyátjihjeh ñi niijcán niit.* 12 Caán láa biíc ã úuddih, biihboó ã úud jeñédih mao yohat táutna, ĩ wühbipna caá. ĩ íp ã wehdih, ĩ wehboó ĩ mánadihbut mao yohat táutna, ĩ wühbipna caá. 13 Pánihna, wíihwã ñi jumat jíib nihat yeebdih ĩ eníhcan niit. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdih ñi cádahcah, péeni yeó jáapdih yeebdih wã táí abbipna caá.*

14 “Bitá ĩ p̄pnidih Diosdih weñat m̄ú diitboó jwejnít, cáacwã caánboodih weñat táutna, caán m̄ú ã túyatdih ĩ yééjanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwã ĩ úubát m̄ú ã jumuchah, caán p̄pnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwátdih naóh

yapani Danielji, caandih át naóh daacáp tají.* Caán ã daacátjidih ennit, ñi táí beh joyoó. Caanjih yeejép ĩ p̄pni ã jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit, jeéboó ĩ jweí p̄uh laab béje naáh. 15 Caán láa cáacwã tubit yeejép ĩ yapachah, waicanjeh ĩ jweí ñáo p̄uh laab béje naáh. Ded m̄ú chahmant bóo coahboó jumni dei bejnít, áih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ã jweí béje naáh. 16 Wápchiboó jumni áih yéguehnadih ubudih ã jwúb bejca bojó naáh.* 17 Caán láa wudu jumnit yaádh, ĩ wehdih táuhnitbut ĩ jweyéchah, queét yaáhdih chah ã buobipna caá. 18 Nin pah Diosdih ñi niij úubá: ‘Mah noój láa ã jumuchah, páant yeejép ã yapca bojó naáh’, caandih ñi niijí. 19 Caán yeó jáapnadih cáacwã tubit yeejép ĩ yapbipna caá. Nin baácdih Dios ã chãjat táttimah, cáacwã yeejép ĩ yapna yuhna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohba ĩ yapbipna caá. Páant yeejép ĩ yapat táttimah, ĩ jwúb yeejép yapcan niit.* 20 Tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã jweí jwuhbipna caá, ã ñíonitboó ĩ jéih buujáát pínah niijná. Páant ã chãjcah nihna, ded áta buujacán tagaá.

21 “Caán láa det yeebdih ‘Ñi eneeé. Ninjih caá Cristo ã jumap’, ĩ niijíchah, ‘Conjih caá Cristo ã jumap’, bitabut ĩ niijíchah, ñi joyáh bojó. 22 Caán láa dawá yeenit ĩ jumbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá’, niij yeenitbut ĩ jumbipna caá. Cáacwã ĩ en wúhi bejat pínah niijná, úum náah jumnidih ĩ chãj júutbipna caá. Páant ĩ chãjatdih ennit, Dios ã ñíonitboó ĩ yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ĩ péeat pínahdih ĩ náahbipna caá. 23 Páant ã yapat pínah jãtíh, yeebdih wáát naóhna caá, caandih ñi táí jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidih náhnit, yeebdih yeenitdih joicát táut niijná, ñi táí chãja chaáh”, Jesús át niijíp wut jí.

*Nihat cáacwã úud jeñé ã jwúb dei j̄úwát pínah
(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)*

* 13:11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12 * 13:13 Mt 10.22 * 13:14 Dn 9.27; 11.31; 12.11 * 13:16 Lc 17.31 * 13:19 Dn 12.1; Ap 7.14 * 13:24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12

24 “Caán láa cãacwã yeejép ï yapat tãttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niit.*
 25 Pãnih túut nũumnã, jeã ã méménachah, cúiwã ï yãug jéen bejbipna caá.* 26 Pãant ã yapachah, weém nihat cãacwã úud jeñé, mah tólihjih wã dei jũóhbipna caá. Búdí wēpatjih, túi yeh iigní wã jwúub dei jũúwáchah, nihat cãacwã weemdíh ï enbipna caá.* 27 Pãnih dei jũóhna, wíih ángelwãdih nin baácboó wã wahbipna caá, nihat pehbboó wã ñionitdih ï ub wáacat pínah niijnã.

28 “Higuera nah ded pah ã jamatdih ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ã jamuchah ennit, jópchi ã jũúwãtdih ñi jéihna caá. 29 Pãant ã jamat pah, nihat wã niijátji ã yapachah enna, wã jwúub dei jũúwát pínah bahni ã jedhdãtdihbut ñi jéihbipna caá. 30 Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Caán láa moón ï wunãt pínah jãtíh, wã niijátji pah biíc yoobó ã yapbipna caá. 31 Nin baác, jeábut ã bũudúchah yuhna, wã naáwãtboó ã bũudcán niit. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

32 “Obohjeéhtih, wã jwúub dei jũóhni pínah yeó jáap, horãdihbut nihat ï jéihcan caá. Cãacwã, ángelwã, weem yáh bũca nihat jwí jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandíh ã jéihyep.*

33 “Pãnihna, yeebbút caán yeó jáapdih jéihcannit jamna, weemdíh túi pãinit jamat túut niijnã, jáanit pah Diosdih ñi túi úubú. 34 Ded pah pãinit ñi jamat pínãdih nin naáwãtjih wã bohébipna caá: Mũú mínah yúup ã jib bej jwuhãt pahjeh tigaá. ã bejat pínah jãtíh, ã pebh moondíh áih mũudíh ã túi en dawát túutap be. Biquínãdih ã tewãtdih ã jwejep be. Jẽcdih wapni-boodíh ã jwúub jũúwát pínãdih ã túi pãnat túutap be.* 35 Yeebbút ñi túi jenah joí páñaá. Mũú mínah ã jwúub jũúwáchah, queét ï jéihcat pah, weém ñi Maáh wã jwúub dei jũóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mũjbai eo láa, baabáchah caá wãta dei juyúp tagaá. 36 Pãant wã jwúub dei jũúwát pínãdih jéihcan, wã wãtatdih páantjeh ñi

chãjaá. Pãnih chãjnit, báadhãjeh wã jwúub dei juyúchah, ãonit pah ñi jamcan niit. 37 Pãnihna, yeebdíh wã niiját pah muntíh, nihatdihbut naóhna caá wã chãjap: ¡Jãanit pah, túi teo pãinit ñi jamuá!” Jesús queétdih ãt niijíp wãt jĩ.

14

Sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wãtatjidih bohénit biíc dih Jesús dih ï mawíhat (Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

1 Oveja wũúhdih jwí jeémãt yeó jáap, Pascua ï niijní,* chéne yeó jáap jãtíh paacãnni pandih jwí jeémãt yeó jáapna ãt jamap wãt jĩ. Sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wãtatjidih bohénitbut Jesús dih mawíhna, caandíh ït tewãt túutíhip wãt jĩ. Cãacwã ï encah, caandíh ï tewãt pínah niijnã, nin pah ït míic niij wéhenãp wãt jĩ:

2 —Pascua yeó jáapnãdih, dawã cãacwã ï jamuchah, Jesús dih jwí tewãt túutachah, nihat tubit ïta íj tagaá. Pãnih íjnit, jwítdih ïta míic mao tagaá. Pãnihna, cãacwã ï encah, jwí tewãt túutáp, ït niijíp wãt jĩ.

Yad wili chej jamni jh Jesús dih mi puhwãt (Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

3 Queét Jerusalén tãtchiboó ï míic wéheat pónih, Jesús wã Betania tãtchiboó bácah moópni j Simónih mũunã jeémpna ït chãjap wãt jĩ. Pãant ï jeémãt pónih, biíc yad wili túi chej jamni quiútdih mit ub wãád jũibínãp wãt jĩ. Caán alabastro jeejth ï chãjni quiútdiútnã nardo ï niijní chej jamni yí ãt jamap wãt jĩ. Caán yí búdí júb jamni ãt jamap wãt jĩ. Pãnihna, caán quiútdi yapatdih ã jnit, Jesús íh wao dáhdih mit puhwãp wãt jĩ.* 4 Pãant mi puhwãchah ennit, biquína caánboó jamnit ït íjip wãt jĩ. Pãnih íjnit, nin pah ït niijíp wãt jĩ:

—¿Dépanih tigaá nint chej jamni yí búdí júb jamnidih páant mi puoh peét? 5 Caandíh mi júb chãj wũhna, ãta túi tagaá. Pãnih júb chãjna, biíc jópchi tewãt júb pah bóo mita júb tewep tagaá. Caán júb dih moh yéejnitdih mita jéih wũh tagaá, ït niijíp wãt jĩ. Pãant niijnít, queét caántdih ït jũihñãp wãt jĩ.

* 13:25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 * 13:26 Dn 7.13; Ap 1.7 * 13:32 Mt 24.36 * 13:34 Lc 12.36-38 * 14:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 14:3 Lc 7.37-38

⁶ Páant ì niij jãihñuchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Páant caántdih ñi niijcá bojoó. Weemdih caánt mi túi chãjna caá. ⁷ Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh ì jumbipna caá. Débólih ñi teo wáaquihna, queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baáboó bahnibit wã jam jwãhbipna caá.* ⁸ Nint mi bíbohat pah bóo weemdih páant mi chãjna caá. Wunniih bácahjidih jwĩpĩ puhwat pah, weemdih chej jamni yíijih puhona, ì yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹ Yeebdih yoobópdih wã naóhna caá. Nihat baáboó wíih túini doonádih naóhna, nint buu mi chãjatjidihbút ì naóhbipna caá. Páant ì naáwáchah joinít, caántdih dawá ì náhnibipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jesúsdih eníhcannitdih ã duó wáyat pínahdih Judas ã naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ã bohénitjeéh bóo, Jesúsdih eníhcannit sacerdotewã ì maátadih ã duó wáyat pínahdih naáwádih át bejep wut jĩ. ¹¹ Caandih joinít, maáta ìt weñep wut jĩ. Pánih wëinit,

—Meemdih dinero jwĩ wãhbipna caá, queét Judasdih ìt niijíp wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas át jenah joi bídip wut jĩ.

Jesús ã bohénit biíc dih ã pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáap, oveja wehdih jwĩ mawat yeó jáap, Jesús ã bohénit caandih nin pah ìt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Ded muedih tigaá Pascua jeémát dih jwiít dih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tigaá jeémát jwĩ chãjbi? Jesúsdih ìt niijíp wut jĩ.

¹³ Páant ì niijíchah, Jesús chénewã ã bohénitdih wahnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná ñi juibínachah, wáam dahjĩ mah beoni yeebdih ã jwãáhbipna caá. Caandih péenit, ded muedih ã waadáchah, yeebút ñi pée waadá. ¹⁴ Waadni, caán muú mínahdih nin pah ñi niij uúbh joyóo: “¿Dedboo tigaá wã

bohénit biíc dih Pascua jeémát dih wã numah jeémát pínah tólih ã jam?” Bohéni ã niijná be’, ñi niijí muú mínahdih. ¹⁵ Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwĩ náahat jam beední búdí chah bóo tólihdih ã jút bípna caá. Caán tólihboó jwĩ jeémát pínahdih ñi chãjaá, át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ìt bejep wut jĩ. Caanná juibínit, nihat Jesús ã niijátji biíc yoobó ìt jwãáap wut jĩ. Queétdih ã jút ni tólihdih waadni, Pascua jeémát pínahdih ìt chãjap wut jĩ. Nihat chãj péanit, Jesús ã páñapboó ìt jwáub bejep wut jĩ. ¹⁷ Tõo ñáh jüúwáchah, Jerusalén tútchina bejnit, Jesús doce ã bohénit biíc dih caán chah bóo tólihna waád juibínit, Pascua jeémát dih queétdih át numah jeémép wut jĩ.

¹⁸ Páant ì jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Yeebdih yoobópdih wã naóhna caá. Weemdih eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cãtíh ã jamna caá. Caánboó wãjeéh jeémpni caá, át niijíp wut jĩ.*

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdih ìt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Weém nihcan niit? ìt niijíp wut jĩ.

²⁰ —Biíc ñijeéh jamni, pandih weém biíc dih neéh jeémpni caá.* ²¹ Páant yeejép wã yapat pínahdih jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tajĩ. Pánihna, weém, nihat cãacwã úud jeñé, caán ã daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdih eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cãac jamcah, chah áta túi tagaá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jĩ.

²² ã bac bejat túttimah, queét páantjeh ì jeéméchah, Jesús pandih ubnit, “Nin jeémát ma wãhat túina caá, Paá”, Diosdih niij péanit, ã bohénitdih át daj wãhup wut jĩ.

—¡Dáa, ñi jeémé! Nin pan wíih bácah panihni caá, át niijíp wut jĩ.

²³ Túttimah, jiwá iguúh mac jamni babhbat dahdih ubnit, “Nin babhbat ma

* 14:7 Dt 15.11 * 14:18 Sal 41.9 * 14:20 Sal 41.9

wāhatbut túina caá, Paá”, niij péanit, queétdih át wāhup wut jī. Páant ā wāhuchah, queét nihat ít babhbat wut jī. Páant ī babhbachah, queétdih nin pah át jwáub niijíp wut jī:

²⁴ —Nin babhbat wīh meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdíh wā wāhat pah, wīh meépdih yohnit, wā wan wāhbipna caá, dawá cācwā Dios biícđih ī túi jamat pínah niijná.* ²⁵ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácboó jam jwāhna, jiwá iguīh macđih wā jwáub babhcan niit. Túttimah, Dios maáh ā jamapboó wā jwáub babhbiipna caá, át niijíp wut jī.

Pedro ā yeeat pínahđih Jesús ā naáwát (Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Pascua jeémátđih jeémp péanit, Diosđih ít wēi ewep wut jī. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ā bohénitđih Jesús át namah bejep wut jī.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Yeéb nihat weemdíh ñi cádahbiipna caá. Jon jātih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: ‘“Ovejawāđih en daoníđih wā maobipna caá. Páant wā mawachah, nihat ovejawā ī jwei peét bejbipna nacaá”, Dios ā niijná caá’, naóh yapani át niij daacáp tajī.* Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahđih wā jéihna caá. ²⁸ Obohjeéhtih, weemdíh ī mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ā jwáub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wā waóh bej pāibipna caá, át niijíp wut jī.*

²⁹ Páant ā niijichah joinít, Pedro nin pah át niijíp wut yuh jī:

—Queét nihat ī cádahachah yuhna, weémboó wā cádahcan niit, át niijíp wut jī.

³⁰ —Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Bññ cheijeh mujbai chéne ā ewat pínah jātih biíc peihcanni láa ‘¡Caandíh wā jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús Pedrodih át niijíp wut jī.

³¹ —Majeéh weemdíhbut ī mawachah ni-hna, weémboó ma niiját pah wā niijcán niit, Pedro Jesúsđih chah át jwáub niijíp wut yuh jī.

Queét nihatbut biíc yoobó ít niijíp wut jī.

Getsemaní pácahi jamapboó Jesús ā uúbát (Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Túttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní ī niijni pácahi jamapna Jesús wā ít juibínap wut jī.

—Diosđih wā uúbát pónih, ninjīh ñi cháud páñaá, Jesús ā bohénitđih át niijíp wut jī.

³³ Páant niij péanit, yuúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús át namah bejep wut jī. Pánih bejnit, cācwāđih ā wan wāhat pínahđih búdí jenah joinít, át jīgah jwíhip wut jī.

³⁴ —Tubít jīgahnit, wanni pah caá wā jamap. Pánihna, yeebát uocanjeh, ninjīh ñi uúbh páñaá, queétdih át niijíp wut jī.

³⁵ Páant niij péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, ³⁶ “Paá, meém nihatđih jéih beedáni caá. Pánih jamna, jweemdíh ma wanat tútca bojó! Obohjeéhtih, weém wā waníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wan wāhbipna caá”, Jesús Diosđih át niijíp wut jī.

³⁷ Páant niij uúbh péanit, biíc peihcannit ā bohénit ī páñapboó Jesús át jwáub bejep wut jī. Páant ā jwáub juibí enechah, ñona ít chājap wut jī.

—¿Ma ño niit, Simón? ¿Biíc horabitjeh uocanjeh, ma noón páicannit beé? ³⁸ Túi jáanit, yeebdíh Diosđih uúbát caá náahap, yéej chājat jenah joyátđih yap yohat tút niijná. Túi chājíhna yuhna, jáacan, uúbhcan, páant ñi jéih bujácán niit, Jesús át niijíp wut jī.

³⁹ Páant queétdih niij péa, jwáub bejnit, ā jwíh uúbátji pahjeh mantih biíc yoobó át jwáub uúbáp wut jī. ⁴⁰ Pánih uúbh péa, biíc peihcannit páinit pehbboó ā jwáub juibínachah, jwáub ñona ít chājap wut jī. Tubít quíib chei jamuchah, ít jwáub ũwup wut jī. Jesús queétdih ā wucuchah, tícna, caandíh ít jéih jepahcap wut jī. Túttimah, jwáub uúbáđih bejniji, páinit pehbboó Jesús át jwáub juibínap wut jī.

⁴¹ Biíc peihcanni láa uúbhñit, páinit pehbboó át jwáub juibínap wut jī.

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó niit ñi chājap? ¡Páant bóojeh tigaá! Butéh yéejnit weemdíh tewedih juiná caá ī chājap. ⁴² Ñi jáa bojó.

* 14:24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 14:27 Zac 13.7 * 14:28 Mt 28.16

Chóbe. Weemdih eníhcannitdih duó wáini ã jainá caá, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

*Jesúsdi eníhcannit caandih ã tewat
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)*

⁴³ Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã bohéniji Judas át juibínap wut jĩ. Judasjeeh dawá ãt juibínap wut jĩ. Íibat naaná, máa quiítnadihbut ãt bíbohó wut jĩ. Sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiít judíowãdih waóhnitbut queédih ãt wahap wut jĩ, Jesúsdi teonit, ã pebhna ã ub bejat pínah niijná.

⁴⁴ Jesús pebh ã bejat pínah jãtíh, Judas ãjeeh bejnit pínahdih nin pah ãtát niij jéihya naáwáp wut jĩ: “Púo tíbdih nomnit, wã úbhndih ñi teweép. Teonit, ñi cãtíh ñi ub bejeé, ã jweicát pínah niijná”, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Pánihna, Jesús wã pebhna juibínit, Judas Jesús pebh ãt juibínap wut jĩ.

—¿Ma jum, Bohéni? niij úbhnit, Jesúsdi púo tíbdih ãt nomop wut jĩ. ⁴⁶ Páant Judas ã úbúchah ennit, Jesúsdi tewedih júóhnt caandih ãt tewep wut jĩ.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pebhbit ñuhni Jesús ã bohéniboó íibat naadíh jwãat wái ubnit, sacerdotewã ã maáhdih teo wãhniíh moli chóodih ãt dúuc bóod yohop wut jĩ.

⁴⁸ Caandih tewedih juibínitdih nin pah Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—¿Nuumnídih tewat pah íibat naaná, máa quiítnadihbut ubnit, weemdih tewedih ñi júóhnt beé? ⁴⁹ Yeó jáap jummat pah Dioíh maúboó ñjeeh wã jumachah yuhna, weemdih ñi teocap be.* Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátji pahjeh buu weemdih ã yapa naáh, ãt niijíp wut jĩ.

Pánihna, Jesúsdi teonit, ãt ub bejep wut jĩ. ⁵⁰ Páant ã teo bejchah enna, nihat ã bohénit caandih ãt éemp jwei béjep wut jĩ.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ãoniji wíh ñajapdih bóo chóojíhjih míc bainit, Jesús wã ã bejat túttimah wã ñuún péenap jĩ. Páant wã ñuún péenachah ennit, Jesúsdi teonitboó weemdihbut ã tewep yuh jĩ. ⁵² Obohjeéhtih, páant ã tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wã ñáo jwei béjep jĩ.

* **14:49** Lc 19.47; 21.37 * **14:58** Jn 2.19

*Judíowã ã maáta Jesúsdi ã úbh joyát
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)*

⁵³ Pánih Jesúsdi ub bejnit, sacerdotewã ã maáih maaná ãt ub waad béjep wut jĩ. Áih maúboó jumni míc wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewã ã maáta, jwiít judíowãdih waóhnt, Moisés ã wutatjidih bohénitbut juibínit, Jesúsdi naóh yacat túut niijná, queét nihat ãt míc wáacap wut jĩ. ⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdi yuhpíjeh ãt ñuún péenap wut jĩ. Pánih ñuún péenit, sacerdotewã ã maáih maú wáihyat júduboojéh ãt waad juibínap wut jĩ. Pánih waad juibínit, Pedro tau cúut jwéejdih, maúdh wapnit bíicdih, ãt méé chúudap wut jĩ.

⁵⁵ Sacerdotewã ã maáta, nihat bita maáta bíicdih wáac juibínit, “Jesús yeejép chãjna beé”, niijnítidih bidna ãt chãjap wut jĩ. Jesúsdi peéh mawíhna, chénewã bíic yoobó naóhntidih bidna ãt chãjap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ãt bid júicáp wut jĩ. ⁵⁶ Dawá nih yáanit, mácah míc ãt naáwáp wut jĩ. ⁵⁷ Biquína ñah ñuhnit, nin pah ãt niij yee naáwáp wut jĩ:

⁵⁸ —Nin pah ã niijíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh maú cáacwã ã chãjniidih wã yéjea beedábipna caá. Bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap maú, cáacwã ã chãjca naáh maúdh wã chãjbipna caá’, ã niijíp be, ãt niijíp wut jĩ.*

⁵⁹ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah míc ãt niijíp wut jĩ.

⁶⁰ Sacerdotewã ã maáh cáacwã cãtíh ñah ñuhnit,

—¿Dépanih tigaá queédih ma jéh jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéje chãj, meemdih páant ã niij naóh yacachah? Jesúsdi ãt niijíp wut jĩ.

⁶¹ Obohjeéhtih, Jesúsboó ãt jepah jwahcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih enna, sacerdotewã ã maáh

—¿Meém Dios ã wahnit niit? ¿Dios, jwí wéini, ã wáuh niit? Jesúsdi ãt jwúub niijíp wut jĩ.

⁶² —Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Weém nihat cáacwã úud jeñé Chah Wépi ã jéihyemant bóo buwámant chúudnit, wã

watuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihnejih wã jwúub dei jéwúchahbut ñi enbipna caá,* Jesús át niij jepahap wat jĩ.

⁶³ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ï maáh búdí át íjip wat jĩ. ã íjat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wat jĩ. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhñit pínah jwĩta bid? ⁶⁴ **‘Weém caá Dios wááh’**, Jesússeh ã niijíchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeébbóó ded pah tigaá caandíh ñi niij jenah joí? ájeéh jamnitdih át niijíp wat jĩ.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, queét nihat ït niijíp wat jĩ.*

⁶⁵ Páant niijnít, biquína Jesússeh ït coí jáha jwíhip wat jĩ. Coí jáhanít, quíib nem chéo póocnit,

—Dios wááh jamna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? ït niij deoh naáwáp wat jĩ.

Táttimah, Dioíh mædíh wapnit soldad-owãdih ï wúhuchah, queébtut Jesússeh ït puñap wat jĩ.

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Páant ï chãjat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ã mée chúuduchah, sacerdotewã ï maáhdih teo wáhnih mit juibínap wat jĩ. ⁶⁷ Juibínit, Pedro tæ cúutdih ã mée chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni nihcan niít? mit niij wúbh joyóp wat jĩ.

⁶⁸ —Íjeéh péeni nihcan caá. Caán ma niijní Jesússeh wã jéihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chãj? Pedro át niij yee jepahap wat jĩ.

Páant niijnítjeh, tæ cúut jwéejdih chúudniiji bejnit, jécna át jwei bėj ñuhap wat jĩ. ⁶⁹ Páant caánboó ã ñuhuchah, teo wáhnih Pedroseh ït niij jwúub enep wat jĩ. Pánih ennit, mi pebh en ñahnitdih nin pah mit jwúub niijíp wat jĩ:

—Nin newé Jesússeh péeni caá, mit niijíp wat jĩ.

⁷⁰ —Nihcan caá. Weém ájeéh péeni nihcan caá, Pedro át jwúub niij yeenap wat jĩ.

Táttimah, bita caanjíh en ñuhnit jwuh

—Ájeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baácdih moón mícjeh caá. Meembút Galilea baácdih bóo ma jamna caá. Pánihna, meembút ájeéh péeni nacaá, Pedroseh ït niijíp wat jĩ.

⁷¹ —Weém yeeni nihcan caá. Túi yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. ¡Ñi niijní newédih wã jéihcan caá! ¡Páant yoobópdih wã naóhcah, Dios weemdíh ã peéh chãja naáh! Pedro át jwúub niij yeenap wat jĩ.

⁷² Páant ã niijátjeéhjeh, mujbai át jwúub ewep wat jĩ. Páant ã jwúub ewechah joinít, **‘Mujbai chéneji ã ewat pínah jãtíh ‘Caandíh wã jéihcan caá’, meém bíic peihcanni láa ma niijbípna caá’**, Jesús ã niijátjidih Pedro át náhninap wat jĩ. Pánih náhninit, Pedro búdí át juñap wat jĩ.

15

Maáh Pilato Jesússeh ã wúbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Baáb jéenechah, sacerdotewã ï maáta, jwiít judíowã jwĩ maáta, Moisés ã watatjidih bohénit, bita maátabut ït míic wáac juibínap wat jĩ. Pánih míic wáac juibínit, Jesússeh ded pah ï chãjat pínahdih ït míic wéhenap wat jĩ. Pánih míic wéhe péanit, Jesússeh ït chéwat túutap wat jĩ. ï chéo péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ït ub bejat túutap wat jĩ. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondíh watni át jamap wat jĩ. ² Páant ï ub juibínachah ennit, Pilato Jesússeh nin pah át niij wúbh joyóp wat jĩ:

—¿Meém yoobópdih judíowã ï maáh niít? át niijíp wat jĩ.

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús át niij jepahap wat jĩ.

³ Pánihna, sacerdotewã ï maáta Pilatodih yeenit, Jesússeh yeejép ït naóh yacap wat jĩ.

⁴ Páant ï naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesússeh át niijíp wat jĩ:

—¿Páant meemdíh ï naóh yacachah joiná yahna, ma jéih jepahcan niít? át niijíp wat jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús át jwúub jepahcap wat jĩ. Páant ã jepahcatdih ennit, Pilato búdí át wáhi bejep wat jĩ.

* 14:62 Dn 7.13 * 14:64 Lv 24.16

Jesúsdih ì mao yohat tútat
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶⁻⁷ Caán láa, Romanowā queét judíowādh ì maáh jumardih íjnit, biquína judíowā Romanowādh ìt míc mawap wut jì. Pánih míc maona, cāacwādh ìt mao yohop wut jì. Páant ì mawachah, ì teonitji nemat muúboó dawá ìt jumap wut jì. Barrabás wut jumnibut íjeéh nemat muúboó át jumap wut jì. Pascua jumap pah Pilato biíc cāac nemat muúboó jumni, cāacwā ì bacaat túatnidih āpí bacanap wut jì. ⁸ Pánihna, cāacwā Pilato pebh juibínit, biíc nemnidih ā bacaat pínahdh ìt uúbup wut jì.

⁹ Páant ì uúbuchah joinít, Pilato queétdih nin pah át níj uúbh joyóp wut jì:

—¿Yeéb judíowā ñi maáhdih wā baca wāh jíh? ¿Caandíh níit ñi náahap? át níjíp wut jì.

¹⁰ Dawá cāacwā Jesúsdih ì weñechah, sacerdotewā ì maátaboó caandíh tubit íjna, ìt mawat tútat wut jì. Pánihna, queét Jesúsdih ì íjatdh jéihnit, cāacwā ì weñatdhbut jéihnit, Pilato queétdih páant át uúbh joyóp wut jì. ¹¹ Obohjeéhtih, cāacwā Jesúsdih ì náahachah yuhna, sacerdotewā ì maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabásboodíh ā bacaat pínahdh ìt jepahat tútat wut jì.

Páant ì jac wutuchah joinítji,

—¿Barrabásdh caá jwí náahap! ¿Caandíh jwiútdih ma baca wāhuú! Pilatodih cāacwā ìt níj jepahap wut jì.

¹² —¿Yeéb judíowā ‘jwí maáh’, ñi níjnídh dedé tigaá wā chājbi? Pilato át níjíp wut jì.

¹³ —¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ìt níj ñaacáp wut jì.

¹⁴ —¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ā yéjatji, páant ñi níjíchah? Pilato át níj uúbh joyóp wut jì.

Obohjeéhtih, queét chah ìt jwúub níj ñaacáp wut jì.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ìt níjíp wut jì.

¹⁵ Pánihna, cāacwā caandíh ì íjcat pínah níj, Pilato Barrabásdh queétdih át baca wāhup wut jì. Pánih bacanit, soldadowādh momo jiwí chóo coóh jumni tōpnajíh Jesúsbodíh át puñat tútat wut jì. Pánih

puñat túatnit, Pilato caandíh át ub bejat tútat wut jì, cruzboó péoh dodhnit, ì mao yohat pínah níj.

¹⁶ Páant ā ub bejat tútuchah joinít, Pilatoíh muú díitna Jesúsdih ìt ub waad béjep wut jì. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā ìt míc wāacap wut jì. ¹⁷ Pánih míc wāacnit, Jesúh yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ā dawát pah jíghni dūni chóodih caandíh ìt yacap wut jì. Maáh ā dawát júdu pah chājnit, óot pihdh péeb wao péanit, Jesúh wao dáhdh ìt yacap wut jì. ¹⁸ Maáhdh ípí chājat pah Jesúsdih nin pah ìt níj deoh naáwáp wut jì:

—¿Ma táí jumú! ¿Meém caá judíowā ì maáh! ìt níj deoh naáwáp wut jì. ¹⁹ Pánih deoh naóhnit, máa doóbhjíh áh wao dáhdh maonit, ìt coí jāhanap wut jì. Pánih mao coí jāhanit, maáhdh weñat pah Jesús pebh ìt bódhca caj yoh ñajap wut jì. ²⁰ Páant níj deoh naóh péanit, dūni chóodih too dugnit, áh yégueh chóodihjeh ìt jwúub yacap wut jì. Pánih yacnit, ìt ub bac bejep wut jì, cruzboó péoh dodhnit, ì mao yohat tút níj. Pánih ub bejna, áh cruzdh bewat túatnit, ì mao yohat pínah jeéboó caandíh ìt ub bejep wut jì.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ì mawat
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ ì mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácdh bóodih ìt jwááap wut jì. Simón Jerusalén táchiboó juibína át chājap wut jì. Caán Simón ā wehboó jwíjeéh jumnit Alejandro, Rufojíh ì jumna caá.* Pánihna, queét ì íp Simóndih jwááhnit, soldadowā caandíh Jesúh cruzdh ìt bewat tútat wut jì.

²² Pánih bejnit, Gólgota wut jumapna ìt juibínap wut jì. “Gólgota” níj, “Wao lídip jeé”, níj ìt chājap wut jì. ²³ Pánih caanná juibínit, mirra wut jumni macjíh widnit, ì ub bejni jiwá iguáh macdh Jesúsdih ìt tóhyop wut yuh jì. Obohjeéhtih, caan macdh Jesús át babhcap wut jì. ²⁴ Túttimah, cruzboó Jesúsdih ìt péoh dodhdop wut jì. Pánih péoh dodh péanit, áh yégueh chóojidh “¿Deíh tigaá ā jumbi?” míc níjnit, tíhwat

* 15:21 Ro 16.13 * 15:24 Sal 22.18

júdanabitjih soldadowã it yoh tíhwip wat jĩ.*

²⁵ Cheibitjeh nueve yeó ã jumuchah, Jesúsdih cruzboó it péoh dodhdop wat jĩ.

²⁶ Æ yéjatdih naóhna, cruzboó ãih wao cháh, nin pah it niij daác búudhdop wat jĩ. “Judíowã ã MAÁH”, caán naadíh it niij daacáp wat jĩ. ²⁷ Chénewã numnítdihbut biíh cruznadih Jesús pebh it péoh dodhdop wat jĩ. Biícdih ã jéihyepmant bóo buwámant, biíhdih ã wáyámant bóo buwámant péoh dodhnt, queét tac yoób Jesúsdih it péoh dodhdop wat jĩ. ²⁸ Jon jätih Dios naáwátdih naóh yapani ã daacátji biíc yoobó Jesús át yapap wat jĩ: “Wutatdih yap yohnitjeéh jumni caá”, cáacwã caandíh ã niij jenah joibípna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

²⁹ Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdih nin pah yeejép it niij deoh naáwáp wat jĩ.*

—¡Eneéh buca! ¿Dioíh muadíh yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán muadíh jwúb chājni pínah niit?*

³⁰ Pánihni jumna, ¡caán ã péoh dodhdopmant meemjéh ma dei júúwá! it niijíp wat jĩ.

³¹ Páant ã niiját pah sacerdotewã ã maáta, Dios ã wutatdih bohénitbut biíc yoobó caandíh nin pah it niij deoh naáwáp wat jĩ:

—Caán bitadih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ã jéih míc teo wáaccan caá. ³² ‘Judíowã ã maáh caá’, niijná, cruzmant ã dei júúwáchah enna, caandíh jwí jepahbipna caá, it niijíp wat jĩ.

Ájeéh ã péoh dodhntbut yeejép it niijíp wat jĩ.

Jesús ã wunah

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ã péoh dodhni ã ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ã dupááh bejep jĩ. Nihat baácboó dupá bejnit, biíc peihcanni horas túttimah, ã jwúb baáb jwúb bejep jĩ, páant muntih. ³⁴ Páant ã jwúb baabát pínah jätihbit, Jesús nin pah át niij wēp ñaacáp wat jĩ: “**Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios,

dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús át niij ñaacáp wat jĩ.*

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjéh ñuhnt,

—Dios naáwátdih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ã chājap, it míc niijíp wat yah jĩ.

³⁶ Biíc íjeéh jumni bóo ñáo ñah bejnit, páab chái déedih ubnit, bijni jiwá iguúh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdih át wái nomat túutap wat yah jĩ.* Pánih wái nomat túutnit, caanjéh nin pah át míc niijíp wat jĩ:

—¡Á jumna naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ã júúwáchah, jwí en jwuh jíih, át niijíp wat jĩ.

³⁷ Páant ã niiját túttimah, tubit ñaacnit, Jesús át wunah bejep wat jĩ. ³⁸ Páant ã wunuchahjeh, Dioíh muá díftboó ã jäh yaíhni búdí wáupni chóo yeo dei bejnit, chéne chóo pah át chāwáp wat jĩ.* ³⁹ Caán ã wunuchah ennit, Jesús pebh ñuhni soldadowã ã maáh nin pah át niijíp wat jĩ:

—Yoobópdih nin Dios wááh ta tigaá”, át niijíp wat jĩ.

⁴⁰ Chibít yúpbít biquína yaádh Jesúsdih it en ñuhap wat jĩ. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jumap wat jĩ. Biíh wili Mariábut mit jumap wat jĩ. Caánt José, ã úud Santiago ã ín mit jumap wat jĩ. Biíh wili Salomébut mit jumap wat jĩ. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jum jwuhuchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit it jumap wat jĩ. Pánihna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejchah, queét yaádh dawá bita yaádhbut ájeéh it péenap wat jĩ.*

Jesúh bácahjidih ã yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwí chooát yeó jáap jätih bóo, jwí chooát pínahdih jwí ámohni yeó jáapdih, Jesús át wunap wat jĩ. Caan chéyeh tóo ñáh júúwát pínah jätih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúh bácahjidih Pilatodih úbúdih át bejep wat jĩ. Caán José jwiit judíowã jwí maátajeéh ã jumuchah, caandíh bita maáta ípí túi joyóp wat jĩ. Dios ã maáh jumap pínahdih túi páini át jumap wat jĩ. Caán úumcanjeh, Pilatodih Jesúh

* 15:28 Is 53.12 * 15:29 Sal 22.7; 109.25 * 15:29 Mr 14.58; Jn 2.19 * 15:34 Sal 22.1 * 15:36 Sal 69.21

* 15:38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * 15:41 Lc 8.2-3

bácahjidih úbúdih át bejep wut jĩ, jwĩ chooát yeó jáap ã waadáchah, ãih bácahji páantjeh cruzboó ã ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús jãtĩh ã wunat doonádih joinít, Pilato át joí wúhi bejep wut jĩ. Pánih joí wúhi bejnit, soldadowã ã maáhdih át bid bojop wut jĩ. ã pebh ã juibínachah, nin pah caandih át niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús wãát wunah bejnit beé? át niijíp wut jĩ.

—Wãát wunah bejna beé, soldadowã ã maáh át niij jepahap wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niij jepahachah joinít, Pilato ãih soldadowãdih Jesúh bácahjidih úb deyanit, Josédih át wúhat túutap wut jĩ.

⁴⁶ Páant ã niiját joinít, túi baabní yégueh chóodih jíib chãj, cruzna jumapboó jwúub bejnit, Josédih Jesúh bácahjidih ã úb deya wúhuchah, át úbap wut jĩ. Pánih úbnit, caán yéguehjĩh pin péanit, jeedih ã baadníji íitboó caandih át yohop wut jĩ. Yohnit, búdí jeé júdudih too pütá bejnit, caán íitdih át nemep wut jĩ. ⁴⁷ Páant ã yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili Mariabut íit enep wut jĩ. Caánt María biíh José íin mit jumap wut jĩ.

16

Jesús ã boo pud jüwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáap ã yapachah, tóo ñáh jüwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chãjadih íit bejep wut jĩ, Jesúh bácahjidih ã ñãñat pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili María Santiago íin, Saloméjĩh, queét biíc peihcannit yaádh jíib chãjadih íit bejep wut jĩ. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumnidih úbnit, queét yaádh Jesúh bácahdih yohopji jeé íitboó íit bejep wut jĩ.

³ —¿Déhe tigaá jwiítidih jeé júdudih ã pütá yoh wúhbi? queétjeh íit niij míic wéhe bejep wut jĩ.

⁴ Pánih juibína, José ã nemniji jeé júdu caán íit jwéjdih ã ñuhuchah íit enep wut jĩ. Caán búdí júdu ã jumuchah, cãacwã ã too pütá dodhdat pah át lajap wut jĩ. ⁵ Pánihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jíghoni ángeldih íit enep wut jĩ. Caán ángel

túi baabní yégueh chóo dñonít, ã jéihyepmant bóo bawámant át chúudap wut jĩ. Caandih ennit, búdí íit úmmap wut jĩ.

⁶ Páant ã úmunchah ennit, caán ángel queét yaáhdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Ñi úmca bojoó! ¿Yeé Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó ñuhnit, wunnijidih bid níit ñi chãjap? Obohjeéhtih, ninjĩh ã wihcan caá. Jáantjeh ã boo pud jüwáp be. Caandih ã cáagatjidih ñi eneé. ⁷ Úmcanjeh, ã bohénitdih naawádih ñi bejeé. Pedrodihbut ñi túi naawá chaáh. ‘Jáantjeh ã naawátji biíc yoobó Jesús yeebdih Galilea baácna ã waóh bej páina caá. Caánboó caandih ñi jwááhbipna caá’, ã bohénitdih ñi niijí, ángel át niijíp wut jĩ.*

⁸ Páant ã niijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé íitmant íit ñáo jwúub bejep wut jĩ. Ñáo jwúub bejnit, úmna, méménit, bitadih íit naóhcap wut jĩ.

Mágdala tútchidih bóli Maríadih Jesús ã jíghat
(Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jüóhni Mágdala tútchidih bóli Maríadih át jwíh jíghop wut jĩ. Caánt siete nemépwã jumnihjidih Jesús ã boonih mit jumap wut jĩ. ¹⁰ Jesús ã bohénitji caandih ã juñúchah, Maríaboó caandih mi enatjidih queétdih naawádih mit juibínap wut jĩ. ¹¹ “Cristo át jwúub boo pud jüóh tabeé. Caandih weém wã enna be”, queétdih mitih niijíp wut yah jĩ. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yahna, íit joyáh bojop wut jĩ.

Chénewã Jesúsjeéh péenitdih ã jíghat
(Lc 24.13-35)

¹² Túttimah, chénewã Jesús wãjeéh jibnitji muú wihcapboó ã jib bejchah, Jesús queétdih át jíghop wut yah jĩ. Obohjeéhtih, mácah ã jíghochah, jwíh beh encan yahna, túttimah, caandih íit beh enep wut jĩ. ¹³ Pánih beh ennitji jwúub bejnit, ã chénewãdih Jesús dih ã enatjidih íit naawáp wut yah jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naawáchah yahna, queétdihbut íit joyáh bojop wut jĩ.

* 16:7 Mt 26.32; Mr 14.28

Āih túini doonádih ā bohénitjidi Jesús ā naáwát tútat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Túttimah, once ā bohénitji ī jeéméchah, queétdih Jesús āt jígohop wat jī. Caán ā naáwátjidi túi jenah joicán, jwúub booni bitadih ā jígohatdih ī naáwáchah yuhna, ī joyáh bojatji jíib queétdih āt jāihñup wat jī. ¹⁵ Pánih jūih péanit, queétdih nin pah āt niijíp wat jī: **“Nihat baácboó wīih túini doonádih nihat cāacwādi naáwādi nī bejeé.*** ¹⁶ Weemdih jepahnit, daabáát túatnit, iiguípna ī bejat déejidi Dios ī yéejatdih ā yoh wāhbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannitdi Dios ā peéh chājachah, iiguípna ī bejbipna caá. ¹⁷ Det weemdih jepahnitboó wā wēpatjīh nin pah ī chājbipna caá: Nemépwā cāacwāih bācāhmant jumnitdih ī bacat túutbipna caá. Mácah wéheatjīh ī wéhebipna caá. ¹⁸ Maidih ī tewečah, ī chāacáchah yuhna, dedé ebépdih ī babhbachah yuhna, queétdih ā chūhcan niít. Wunnitdih ī teo jāha wúbáchah, ī túi boobipna caá”, āt niijíp wat jī.

Jesús jeáboó ā púuh laab béjat

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Páant niij naóh péanit, jwī Maáh Jesús jeáboó āt púuh laab béjep wat jī. Pánih púuh laáb jūibínit, maáh waadná, Dios ā jéihyepmant bóo bawámant āt chūudup wat jī.* ²⁰ Pánihna, Dios cāacwādih ā túi ubat pínah doonádih Jesús ā bohénitji nihat pebhboó naáwādih īt bejep wat jī. Pánih naóhnit, jwī Maáh queétdih ā teo wāacachah, ā wēpatjīh cāacwā ī jéih chājca naáhdih īt chāj jútup wat jī. Páant ī chāj jútuchah, ā naáwātdih joinítboó, “Ī naáwát yoobópdih caá ā jumup”, niijnít, Diosdih īt túi jepahap wat jī.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wā daacát.

* 16:15 Hch 1.8 * 16:19 Hch 1.9-11

SAN LUCAS

Ã daác jwíhat

¹ Wã dée Teófilo, weém Lucas meemdih bainí wã naóh daácbipna caá. Jwí cãtíh Jesús ã chãjatjidih dawá cãacwã ít daác jwíhip tají. ² Jesús ã cãac jumni yeó jáapdi púú ã péani yeó jáapna ãjeéh jumnitji, ded pah ã chãjatdih ennitji, ã naáwátidibut joinítji, jwiítidih í bohénap jí. ³ Páant í bohéatdih joiníji weembút buu wã jéihyep buca. Pánih jéihnit, “Nin pah Teófilodih wã daác wũhchah, ã túibipna caá”, wã niij jenah joyóp be.* ⁴ Páant niij jenah joinít, meemdih wã daác wahna caá, ma joiníji doonádih táí yoobópdih ma jéihyat pínah niijná.

Juan Daabáni ã cãac jumat pínahdih ángel ã naáwát

⁵ Jesucristo ã cãac jumat pínah jãtíh, Herodes Judea baácdih moón í maáh jam láa, Zacarías wüt jumni sacerdote át jumup wüt jí. Caán Abías wüt jumni sacerdotewã poómpdih bóo wüt jí. Yad Elisabetbut Aaron juma mit jumup wüt jí.* ⁶ Queét chénewã Dios ã enechah, nihat ã wutatjidih táí jepahnit ít jumup wüt jí. ⁷ Obohjeéhtih, Elisabet weh wihcannih wüt jí. Pánihna, queét chénat pah behnitjeh jumna, weh wihcannitjeh máahna ít chãjap wüt jí.

⁸ Biíc semana Zacarías jumni sacerdotewã poómp Dioih mũudíh ñahwat en daonít pínah ít táut nũmúp wüt jí. ⁹ Biíc yeó jáapdi sacerdotewã ípí chãjat pah, Zacaríasdih ít ñíwip wüt jí, Dioih mũudíh waadnít, chej jumnidih ã cáwat pínah niijná. ¹⁰ Chej jumnidih í cáwat horadih waad béjnit, ã cáwachah, tãahmant bóo tólihdih dawá cãacwã Diosdih uúbh páina ít chãjap wüt jí. ¹¹ Zacarías chej jumnidih ã cáwachahjeh, Dios ã wahni ángel át jíghop wüt jí. Chej jumni cáwat dah jéihyepmant bóo buwámant át ñahup wüt jí. ¹² Pánihna, Zacarías caandih en wúhi bejnit, búdí át úumup wüt jí.

¹³ Páant ã úumuchah ennit, ángel caandih nin pah át niij naáwáp wüt jí:

—Zacarías, ma úumca bojoó. Ma uúbatdih Diosboó át joiná wüt be. Yeebdih ã táí chãjachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumvipna caá. Caandih Juan ma wüt búudhdúp. ¹⁴ Ñi wũúh ã cãac jumuchah enna, búdí ñi wëibipna caá. Dawá cãacwãbut biíc yoobó í wëibipna caá. ¹⁵ Dios ã enechah, caán oboh jumni nihcan niít. ã ñíoni jumna, jiwá iguúh mac, pooni, pocannidihbut ã babhcan niít. Beh wiliúh wudah diítmah jam jwuhna, Táini Espiritu ã wëpatdih ã bíbohvipna caá.* ¹⁶ Ma wũúh behna, dawá quíib buadnít judíowãdih Diosdih ã jwúub jepahat túutvipna caá. ¹⁷ Dios ã wahni ã jũúwát pínahdih naóh waóhni pínah ã jumvipna caá. Dios ã wëpat búdí bíbohna, Elíasji ã wëp naáwátji pah mantih ma wũúhbut biíc yoobó wëp naóhni ã jumvipna caá. Páant ã naáwáchah joinít, behnitboó túut nũmnít, í wehdih í táí oibipna caá. Táinidih yap yohnitbut túut nũmnít, táí chãjnit í jenah joyát pah mantih í jwúub jenah joibípná caá. Pánihna, Cristo ã jũúwát pínah jãtíh, cãacwã táut nũm páinit í jumvipna caá, caandih í táí jepahat pínah niijná, ángel Zacaríasdih át niijíp wüt jí.*

¹⁸ Páant ã niijíchah joinít, Zacarías ángeldih nin pah át niij uúbh joyóp wüt jí:

—¿Ded pah tigaá ma naáwátidih wã jéihbi? Weém behe caá. Wãjeéh bólibut beh wili caá, át niijíp wüt jí.

¹⁹ —Weém Gabriel, Diosdih teo wãhni caá. Weém ãjeéh jumnidih ã wahap be, nin táini doonádih meemdih wã naáwát pínah niijná.* ²⁰ Wã naáwátidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joyát jíib, meém jéih wéhecanni ma jam jwuhvipna caá. Wã niiját pah ã yapachahjeh, ma jwúub wéhevipna caá, páant mantih, ángel caandih át niijíp wüt jí.

²¹ Zacarías maatápdih ã jíghocah, tãahmant bóo tólihdih uúbh páinitboó ít náhni dahwanap wüt jí. ²² Pánihna, jwúub bac jũóhni, jéih naóhcanjeh, queétdih áih téihyajíh át jenah júut naáwáp wüt jí. ã

* 1:3 Hch 1.1 * 1:5 2Cr 24.10 * 1:15 Nm 6.3 * 1:17 Mal 4.5-6 * 1:19 Dn 8.16; 9.21

jéih wéhecah ennit, “Oo júmat déedih át en tagaá”, ít niij jéihyep wut jĩ.

²³ Tálttimah, Zacaríaswã í teo péanachah, áih muúboó át jwúub bejep wut jĩ.

²⁴ Páant ã jwúub bejat tálttimah, ájeéh bóli Elisabet mit wudu jumap wut jĩ. Wudu jumnit, biícjĩh bóo téihya widh mit míic júutcap wut jĩ.

²⁵ Pánih wudu jum wéina, nin pah mit míic niijíp wut jĩ, “Weém weh wihcannihji tíic náah jumnihdih jĩgah ennit, Dios weemdíh át teo wáacap taga. Weemdíh newé weép át wuhap taga, cáacwã weemdíh yeejép dooná í jwúub naóhcat pínah niijná”, mit niijíp wut jĩ.

Dioih ángel Maríadih ã naáwát

²⁶ Elisabet seis widh mi wudu jumachah, Maríadih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih át jwúub wahap wut jĩ. Pánihna, Gabriel Galilea baácboó Nazaret tátchidih juibínit, María pebhna át juibínap wut jĩ.

²⁷ María neonájeéh jum jwuhcannih José áa pínah wut jĩ. José Davidji juma wut jĩ. Caán David judíowã í chah maáh át jumap wut jĩ.*

²⁸ Gabriel Maríadih naáwádih juibínit, nin pah caántdih át niijíp wut jĩ:

—¿Ma jum, Dios chah oinih? Dios majeéh ã jumna caá, át niijíp wut jĩ.

²⁹ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, María búdí mit joí wúhi bejep wut jĩ. Pánih joí wuhinit, caántjeh nin pah mit míic niij úubh joyóp wut jĩ: “¿Ded pah ã nihat pínahdih niij tígaá ã chãj, páant niijná?” mit niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant mi niij jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—¡Ma úumca bojoó, María! Dios meemdíh búdí ã wéi enna caá. ³¹ Ded pah meemdíh yapat pínahdih naáwádih wã jüóhna caá. Meém wudu pínah caá. Newé weépdih ma weh jumbipna caá. Caán ã cáac jumachah, Jesús ma wut búudhdúp.* ³² ‘Dios chah wēpni wúuh caá’, caandíh í niijbípna caá. David juma jumna, David maáh ã jumati pah Dios caandíh maáh ã waadábipna caá. ³³ Pánihna, ma wúuh nihat judíowádih maáh ã jumbipna caá. Nihat bitadihbut maáh ã

jumachah, jwúub túut nuumní pínah ã wihcan níit, át niijíp wut jĩ.*

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, María ángeldih nin pah mit niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tígaá wã wudu jumbi? mit niijíp wut jĩ.

³⁵ —Túini Espíritu meemdíh ã waadáchah, Dios ã wēpatjĩh ma wudu jumbipna caá. Pánihna, ma wúuh túini, yeejat wihcanni ã jumbipna caá. ‘Dios wúuh caá’, caandíh í niijbípna caá. ³⁶ Ma dée wili, Elisabetbut beh wili yuhna, wudu caá. Caántbut newé weépdih mi weh jumbipna caá. Buh biíc peihcanni widhjeh judhna caá, caánt mi weh jumna pínah. Jáap wili jumna, weh wihcannihji buh wudu caá buca. ³⁷ Dios nihat jéihni dedé ã buwacan caá, ángel Maríadih át niijíp wut jĩ.*

³⁸ Páant ã niijíchah joinít, María caandíh nin pah mit niij jepahap wut jĩ:

—Weém Dioih wili caá. Ma niijátji pah weemdíh ã yapa naáh, mit niijíp wut jĩ.

Páant mi niijíchah joinít, Dios pebhboó ángel át jwúub bejep wut jĩ.

María Elisabetdih enedih mi bejat

³⁹ Ángel páant ã niiját tálttimah, María waícanjeh mi dée wilidih enedih mit bejep wut jĩ. Caánt mijeéh bóo Zacaríasjĩh Judea baác jeé cātíh bóo tátchidih ít jumap wut jĩ. ⁴⁰ Pánihna, íih muuná waád juibínit, Elisabetdih mit úubúp wut jĩ. ⁴¹ Caántdih mi úubúchah joinítjeh, Túini Espíritu mi weépdih ã weñanachah, tubit át wálinap wut jĩ. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbut Túini Espíritu búdí át weñanap wut jĩ. ⁴² María mi wúuh pínahdih ã jéihyanachah, búdí wéinit, nin pah Elisabet mit niij wēp naáwáp wut jĩ:

—María, nihat yaáhdih en beedánit, meemdíh wéi ennit, Dios át túi chãjap taga. Ma wáuhdihbut ã túi chãjipna caá. ⁴³ Oboh jumnih wã jumachah yuhna, wã Maáh íin pínah weemdíh enedih ma juyúchah, bainí wã wéican caá. ⁴⁴ Ma wíhenachahjeh, wã weép wéina, áí wēp wálinap be. ⁴⁵ Pánihna, Dioih ángel ã naáwátji pahjeh ã yapat pínahdih jenah

* 1:27 Mt 1.18 * 1:31 Mt 1.21 * 1:33 2S 7.12,13,16; Is 9.7 * 1:37 Gn 18.14; Jer 32.16,27

joiná, meemdíh ã túi chãjachah, bainí ma wëican niit, mit niijíp wut jĩ.

⁴⁶ Páant mi niijíchah joinít, Mariabut nin pah mit wëi niij naáwáp wut jĩ:

“Jwĩ Maáh Diosdih bádí wã wëina caá.

⁴⁷ Caán weemdíh túi wbnidih bainí wã wëican caá.*

⁴⁸⁻⁴⁹ Caandíh oboh teo wãhnih wã jumuchah yuhna, jĩgah ennit, weemdíh át teo wáacap taga. Dios wëpni, túini yoobát jumna, weemdíh chah túini át chãjap taga. Páant ã chãjachah jéihnit, nihat cãacwã, buu jumnit, túttimah jumnitbut ‘Caántboó Dios ã chah túi chãjnih wut jĩ’, weemdíh ã niijbípna caá.

⁵⁰ Det caandíh jepahnitdih jĩgah ennit, ãpĩ teo wáacna caá. Jon jãtih jumnit, buu jumnitdihbut teo wáacnit, púú túttimah jumnitdihbut ã teo wáacnipna caá.

⁵¹ Ded pah náahna, ã wëpatjĩh ãpĩ chãjap wut jĩ. Pánih chãjnit, ‘Weém túi jéihni caá’, niij jenah joinítidih teo wáaccan, bádí ã wëpatjĩh át wah peetép wut jĩ.

⁵² Yeejépwã ã maáh wëpatdih át dúuc wáyap wut jĩ. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niij jenah joinítidih teo wáacnit, maáta dée át waadánap wut jĩ.

⁵³ Moh yéejnitdih túinidih át wãhup wut jĩ. Obohjeéhtih, dawá bíí dée bíbohnitboodíh wãhcanjeh, biáboó át wahap wut jĩ.

⁵⁴ Jwiit caandíh teo wãhnit judíowãdih jĩgah ennit, át teo wáacap wut jĩ.

⁵⁵ Bíic yoobó muntih jwĩ nœo Abraham ã jaimenádh jĩgah ennit, át teo wáacap wut jĩ. Pánih jĩgah ennit, ã teo wáacat pínahdih jwĩ nœowãjidih át naáwáp wut jĩ”,* María mit niij wëi naáwáp wut jĩ.*

⁵⁶ Pánih juibínihji Elisabetjeéh bíic peihcanni widh mit jum jwahup wut jĩ. Túttimah, miíh tútchina mit jwúub bejep wut jĩ.

Juan Daabáni ã cãac jummat

* ^{1:47} Is 61.10 * ^{1:55} Gn 17.7 * ^{1:55} 1S 2.1-10; Sal 113.5-9 * ^{1:59} Lv 12.3

⁵⁷ María mi jwúub bejat túttimahbit, Elisabet mit weh jumup wut jĩ. Newé weépdih mit túuhup wut jĩ. ⁵⁸ Miíh muu pébh jumnit mi déewãbut Dios caántdih jĩgah ennit ã teo wáacat doonádih joinít, mijeéh bádí ã wënep wut jĩ. ⁵⁹ Ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewãdih caandíh quehli nah yapat chóodih ãt bóodat túutup wut jĩ. Páant judíowã ãpĩ chãjap wut jĩ. Caandíh beheíh wãtjeh ãt búudhdíhip wut yuh jĩ.*

⁶⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, ã ãinboó nin pah mit niijíp wut jĩ:

—Zacarías niican caá. Juan caá ã wãt pínah, mit niijíp wut jĩ.

⁶¹ —Obohjeéhtih, ãi déewã poómpdih Juan wãt jumni ã wihcan caá, cãacwã caántdih ãt niijíp wut jĩ.

⁶² Páant niij péanit, queét Zacaríasdih téihyajĩh ãt júutup wut jĩ, “¿Dedé tigaá wãt ma búudhbi?” niijná. ⁶³ Páant ã júutuchah ennit, Zacarías ãih téihyajĩh daacát naadíh júut wãbhnit, “Juan caá ã wãt”, át niij daacáp wut jĩ. Páant ã daacáchah en wáhi bejnit, queét nihat ãt joí yai ãh bejep wut jĩ. ⁶⁴ Pánih daácnajeh, wéhecanniji át jwúub wéhenap wut jĩ, páant muntih. Pánih wéhenit, Diosdih bádí át wëi naáwáp wut jĩ. ⁶⁵ Pánihna, nihat ã pebh jumnit bádí ãt wáhi bejep wut jĩ. Páant ã yapat doonádih joinít, nihat cãacwã, Judea baáboó jumni jeé cãtíh jumni tútchinadih moón ãt míic wéhenap wut jĩ. ⁶⁶ Pánih míic wéhenit, Dios caandíh ã túi chãjachah jéihnit, “¿Caán wébít ded pah chãjni pínahna tigaá?” bádí ãt niij jenah joyóp wut jĩ.

Zacarías Diosdih ã wëi naáwát

⁶⁷ Túini Espíritu Zacaríasdih ã weñanachah, ã wëpatjĩh nin pah Diosdih át niij wëi naáwáp wut jĩ:

⁶⁸ “Jwiit judíowã jwĩpĩ wëini Diosdih bádí wã wëina caá! Jwiit ãih cãacwãdih teo wáacadih jãóhnit, chéonit paníh-nit jwĩ jumcat pínah niijná, nemépwã ã maáh ã wëpatdih ã dúucbípna caá.

⁶⁹⁻⁷⁰ Jon jãtih Dios naáwátidih naóh yapanitji nin pah ãt niij daacáp tají: ‘Diosdih teo wãhni David juma chah wëpni jumna, jwiit ãihwãdih teo

wáacnit, iiguípna jwĩ bejat déedih táu
 71 jwiít dih eníhcannit í wēpatdih ā
 dūucuchah, jwĩ táu jumat pínah
 niijná.

72-73 Pánihna, jwĩ nūowādh ā naáwátji pah-
 jeh m̄antih, jīgah ennit, jwiít dih ā
 teo wáacnipna caá. Nin pah jwĩ nūo
 Abrahamjidih āt niijíp wut jī:

74 “Ma jūimenádih eníhcannit í wēpatdih
 wā dūucipna caá, ūmcanjeh,
 weemdih í weñat pínah niijná.

75 Pánihna, nin baácboó jum jwuhnit,
 wā enechah, táinitjeh wíhwa í
 jumbipna caá”, Abrahamdih āt niijíp
 wut jī, Dios naáwátdih naóh yapanit
 ít niij daacáp tajī”, Zacarías Diosdih
 āt niij wēi naáwáp wut jī.

76 Diosdih páant niij péanit, ā wūúhdih
 jwuh nin pah āt jwúb niij naáwáp wut jī:

“Wūúhá, jwĩ Maáh jwiít dih táu ūbni pínah ā
 jūúwátdih naóh waóhni ma jumbipna
 caá. ‘Dios naáwátdih naóh yapani
 caá’, meemdih í niijbipna caá.*

77 Jwiít āihwādh jwĩ yéejatdih yohnit,
 iiguípna jwĩ bejat déedih ā táu ūbat
 pínahdih ma naóh bípna caá.

78 Jīgah en teo wáacnit, jwiít dih táu ūbni
 pínahdih Dios jeámant ā wahbipna
 caá, baabát panhipboó jwĩ jumat
 pínah niijná.

79 Wñatdih ūmna, dupúat panhipboó
 jūmndih jiiát déedih ā wāhbipna
 caá, táini namádih í jii en bejat pínah
 niijná”,* Zacarías āt niij wēi naáwáp
 wut jī.

80 Pánihna, Zacarías wūúh āt behep wut
 jī. Dios ā táu teo wáacachah, caolih jūúthni,
 caandih táu jepahni āt behep wut jī. Pánih
 behnit, judíowādh ā bohéat pínah jātih mūú
 wihcapboó āt jumap wut jī.

2

Jesucristo ā cāac jummat (Mt 1.18-25)

1-2 María mi weh jummat pínah jātih, Cire-
 nio Siria baácdih moón í maáh jum láa,
 César Augusto Roma tátchimant jumna, ni-
 hat baácdih moondih wutni āt jumap wut

jī. Démoón cāacwā í jummatdih jéihyat táut
 niijná, nihat cāacwādh íh wūtnadh āt
 daacát táutap wut jī. Caandih náahna, nihat
 cāacwādh ā daácní nūodih āt wahap wut
 jī. Páant ā chājat táutni yeó jáap í jwíh wūtn
 daacát yeó jáap wut jī. ³ Páant ā wutuchah
 joinít, nihat cāacwā í nūowāji í cāac jumni
 tátchina yoobó wūtn daacádih ít bejep wut
 jī. ⁴⁻⁵ Josébut yad pínahjīh ít bejep wut
 jī. María wudu jumna yahna, Galilea baác
 Nazaret tátchimant, púú Judea baác Belén
 tátchina mit bejep wut jī. Belén tátchidih
 Davidji āt cāac jumap wut jī. Pánihna, David
 jūima jumna, José yadjīh Belén tátchina wūtn
 daacádih ít bejep wut jī.

6-7 Queét chénewā Belén tátchiboó
 jūibínit, dawá cāacwā í jumuchah, ūwat
 mūná ā yáwachah, momo jiwíwā ūwat
 tólihboó Joséwā ít ūwap wut jī. Caánboó
 jumna, María mi jáap bácahdih bóodih mit
 weh jumap wut jī. Pánih weh jum péanit,
 mi wūúhdih yéguehjīh táu pin bojnit, momo
 jiwíwā jeémát yacat paihdih mit cáagap wut
 jī.

Ovejawādh en daonít Jesúsdh enedih í bejat

8 Páant mi weh jumni chei, Belén tátchi
 jwēejdh ovejawādh en daonít íh ove-
 jawādh en daoná ít chājar wut jī. ⁹ Páant í
 en dawáchah, Dioíh ángel queétdih āt jígo-
 hop wut jī. Pánih jígothit, bádí ā yeh iiguí-
 chah ennit, bádí ít ūmmap wut jī.

10 Páant í ūmuchah ennit, ángel queétdih
 nin pah āt niij naáwáp wut jī: “¡Ñi ūmca
 bojó! ¡Ñi joyoó! Bádí ñi weñat pínah
 táini doonádih yebdh naáwádh jāóhna
 caá wā chājar. Caán doonádih joinít, nihat
 cāacwābut bádí í wēibipna caá. ¹¹ Butéh
 Davíh tátchidih cāacwādh táu ūbni pínah ā
 cāac jumap be. Caán Dios ā wahni Cristo,
 nihat cāacwā í maáh pínah caá. ¹² Wā
 niijnádh ñi bid juyúchah, momo jiwíwā
 jeémát yacat paihdih yégueh chóojīh pin
 bojni, ā lajbipna caá”, āt niijíp wut jī.

13 Ángel queétdih páant ā niijíchahjeh,
 dawá ángelwā ājeéh jígothit, Diosdih nin
 pah ít niij wēi naáwáp wut jī:

* 1:76 Mal 3.1 * 1:79 Is 9.2

14 “¡Nihat jeáboó jumnit Dios wēpnidih ï weñe naáh! ¡Nin baácboó ã oínit ï táí jumna naáh!” ït niijíp wut jĩ.

15 Ángelwã queédih páant niij naóh péanit, Dios ã jumapboó ït jwáub bejep wut jĩ. ï jwáub bejat túttimahbitjeh, ovejawãdih en daonít nin pah ït míc niijíp wut jĩ:

—Chóbe, Belén tútchina Dioíh ángel jwiútdih ã niijátdih enjĩh, ït niijíp wut jĩ.

16 Páant niijnít, Belén tútchina wēpép caandih enedih ït bejep wut jĩ. Pánih bej, caanna juibínit, María, José, wébítidihbat ït enep wut jĩ. Wébít momo jiwíwã jeémát yacat pahdih ãt lajap wut jĩ. 17-20 Pánih bid jainít, ángel ded pah ã niijátdih Maríawãdih ït naóh yapanap wut jĩ. Pánih en péanit, ïih ovejawã pehbhoó ït jwáub bejep wut jĩ. Pánih bejnit, ángel queédih ã niijátji pahjeh ennitji Diosdih búdí ït wēi naáwáp wut jĩ. Nihat ï jwááhdidihbat ït naáwáp wut jĩ. Páant ï naáwáchah joinít, cáacwã ït joí wáhi bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, beh wiliboó wébítidih páant ï niijátjidih caántjeh búdí mipĩ jenah joyóp wut jĩ.

Dioíh määboó Jesúsdi ï ub bejat

21 Jesús ã cáac jumniiji ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewãdih ãih quehli nah yapat chóodih ït bóodat tútup wut jĩ. Páant judíowã ïpĩ chãjap wut jĩ.* Pánih bóod péanit, ã ín wudã jummat pínah jãtih ángel ã niijátji pahjeh caandih Jesús ït wüt búdhdup wut jĩ.*

22 Biíc widh túttimah, Moisés ã wutatji pah chãj péanit, mi wáúhdih Diosdih wáhat tút niijná, Jerusalenna ït ub bejep wut jĩ. 23 Pánih wáhnit, Dios nin ã wutatjidih ït jepahap wut jĩ: “Jáap bácahdih bóo newé weép ã jumachah, weemdih ñi wáhuú. Caán wíih, weemdih teo wáhni pínah caá”,* Dios ãt niij wutap tajĩ. 24 Pánihna, Jerusalenna Dioíh määdíh juibí, jopwãdih jib chãjnit, sacerdotewãdih ït wáhp wut jĩ, Diosdih ï cáo wáhat pínah niijná. Pánih chãjnit, Dios nin ã wutatjidih ït jepahap wut jĩ: “Chénewã jopwãdih ñi wáhuú weemdih, jáap bácahdih bóodih tút näämná”, Dios ãt niij wutap tajĩ.

Pánih chãjna, ï weh jummat túttimah, nihat Dios ã wutatjidih ït chãj péanap wut jĩ.*

25 Caán láa Dios naáwãtdih táí jepahni, Simeón wüt jumni, Jerusalén tútchidih ãt jumap wut jĩ. Caán Diosdih táí wēini jumna, Dios ã wáhni judíowãdih táí ubni pínahdih páina ãt chãjap wut jĩ. Caandih Táini Espiritu ã wēpat búdí ãt jumap wut jĩ. 26 Pánih jumna, nin pah caandih ãtát niij jéihyanap wut jĩ: “Ma wunat pínah jãtih Dios ã wáhni Cristo, ãih cáacwãdih táí ubni pínahdih meémboó ma enbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. 27 Pánihna, caandih Dioíh määná Táini Espiritu ãt bejat tútup wut jĩ. Joséwã Jesúsdi ï ub waad béjehah, Dios ã wutatji pah chãjat tút niijná, Simeón queédih ãt jwááap wut jĩ. 28 Pánih jwááhnit, Táini Espiritu caandih ã jéihyanachah, wébítidih ãt ub túhp wut jĩ. Ub túhnt, nin pah Diosdih ãt niij wēi naáwáp wut jĩ:

29-30 “Maá, meém ma niijátji pahjeh míih cáacwãdih táí ubni pínahdih ma wáhdidih buu wã enna caá. Weém, meemdih teo wáhni, buu wã wunachah, ã táibipna caá, buca.

31 Nihat cáacwã ï enechah, meém nindih mat wahap taga, cáacwã iiguipna ï bejat déedih ã táí ubat pínah niijná.

32 Nin tigaá nihat judíowã nihcannitdih ded pah Dios ã jummatdih ã jéihyabipna caá. Páant ã jéihyanachah, judío ã jumachah jéihnit, bitaboó míih judíowãdih ï táí wēibipna caá”,* Simeón ãt niijíp wut jĩ.

33 Páant ã niijíchah joinít, Joséwã búdí ït wēi jenah joyóp wut jĩ. 34 Túttimah, Simeón queédih wēinit, “Dios yeebdih ã táí chãja naáh”, niijnít, Maríadih jwáh nin pah ãt jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—Nin wã naáwãtdih ma táí joyoó. Nin wébít Dios ã wáhni caá. Dawá judíowã caandih ï náahcatji peéh ï buudbipna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowã caandih náahnit, ï táí jumbipna caá. Caán Dios ã weñat pínahdih jéihyani ã jumachah yahna, dawá caandih yap yohnit, yeejép ï naóhbipna caá. 35 Nihat cáacwã ded pah ï jenah joyátdih jéihyani pínah Dios

* 2:21 Lv 12.3 * 2:21 Lc 1.31 * 2:23 Ex 13.2,12 * 2:24 Lv 12.6-8 * 2:32 Is 42.6; 49.6; 52.10

nin wébít dih át wahap taga. Obohjeéhtih, meémboó búdí ma jīgahbipna caá, Simeón caántdih át niijíp wut jī.

³⁶ Caanjīh beh wili Ana wūt jūmnihbūt mit jūmup wut jī. Caántbūt Dios naáwátdih naóh yapanih wut jī. Caánt Fanuelji nuúm, Aserji jūimená poómpdih bóli wut jī. Caánt jáap beh tóahni h jūmna, mit áa jūmup wut jī. Obohjeéhtih, siete jópchijeh caántdih bíbohni t, mijeéh bóo át éemp wūnup wut jī. ³⁷ Pánih éemp wūnnih jūmna, ochenta y cuatro jópchi bíbohni t, Dioíh muú díitboó mipī jūmup wut jī. Yeó jáap jūmat pah, chei jūmat pahbūt jeémp jwuhcan, Diosdih mipī wēi wūbh jáanap wut jī. ³⁸ Caán horadi h pohba Joséwā pebhna mit jūibínap wut jī. Pánih jūibí, Jesúsdi h enna, Túini Espíritu ā jéihyanachah, Diosdih mit wēi naáwáp wut jī. Dios ā wahni, queétdih túi wūbni pínahdih judíowā ípī páñap wut jī. Pánihna, Jesús ī bidni ā jūmatdih ni hat queét pānitdih mit naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó ī jwúub bejat

³⁹ Joséwā ni hat Dios ā wutatji pah chāj péa, jwúub bejni t, Belén tútchidih īt jūm jwuhup wut jī. Túttimah, Galilea baác ī jūmni ji Nazaret tútchina īt jwúub bejep wut jī.* ⁴⁰ Ī wūh túi behni t, caoli h jútíhni jeh jūmna, Dios ā weñat pínahdih át túi jéihyep wut jī. Pánihna, Dios caandí h túi wēi enni t, búdí át teo wáacap wut jī.

Jesús doce jópchi ā bíbohochah, Dioíh muúná caandí h nūmah bejat

⁴¹ Oveja wūhdi h ī mao jeémát yeó jáap, Pascua ī niijni, paacánni pandihbūt ī jeémp wēi láa, Dios ā wutatjidih jepahni t, ni hat judíowā jópchi jūmat pah, Jerusalén tútchidih ípī míic wáac jūibínap wut jī. Jesús mánabūt jópchi jūmat pah Jerusalénna ípī aab béjep wut jī.* ⁴² Jesús doce jópchi bíbohni t, caanbút ā mánajeéh át bejep wut jī. ⁴³ Pánih jūibínit, ī wēi jeémát ā beedéchah, ī chéenwā bíicdi h Joséwā Nazaret tútchina īt jwúub dei bejep wut jī. Obohjeéhtih, ā mána ī jéihca h yuhna, Jesús Jerusalénboojéh át chāwáp wut jī. ⁴⁴ “Dawá jwī bejehca h, jwī wūh jwī déewājeéh ā jūmna nacaá”, īt ni j jenah joyóp wut jī. Páant ni j jenah

joiná, ni hat yeó jáap bejni t, cheyeh caandí h īt h bidip wut yah jī. Obohjeéhtih, īt bid jūicáp wut jī. ⁴⁵ Pánih bid jūicán, Jerusalén tútchina bididih īt jwúub bejep wut jī.

⁴⁶ Jerusalénna jwúub jūibínit, caanná ī wūhdi h búdí īt bidip wut yah jī. Chéne yeó jáap túi bid, bií h yeó jáapdi h īt bid juyáp wut jī, buca. Dioíh muú díitna Moisés ā wutatjidih bohénit cātí h chūudni t, queétdih joiná, wūbh joí enna át chājap wut jī. ⁴⁷ Beh joinít, ā túi jepahachah, ni hat caandí h joinít búdí īt joí wáhi bejep wut jī. ⁴⁸ Pánihna, ā mána Dioíh muúná waád jūibínit, caanná behni tjeéh ā chūuduchah enni t, queétbūt búdí īt wáhi bejep wut jī. Páant ā chājachah enni t, ā ín nin pah mit ni j wūbh joyóp wut jī:

—¿Wūhú, dépanih tigaá jwiítdih páant ma ni h chāj? Ma joyoó, ma íbijī h meemdi h búdí jwī bidip be. Meemdi h bid jūicán, búdí jwī náhni dahwanap be, mit niijíp wut jī.

⁴⁹ —¿Dépanih tibeé weemdi h ni bid? ¿Wā ípí h muúboó ā náahatdi h chājni wā jūmatdih ni jéihcanni t beé? Jesús queétdih át ni j jepahap wut jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, ded pah ā niiját di h īt beh joicáp wut jī.

⁵¹ Caandí h bid jūinít, Nazaret tútchina īt nūmah jwúub dei bejep wut jī. Caanná jwúub dei jūibíniji behna, ā mánadi h āpī túi jepahap wut jī. Obohjeéhtih, beh wili ni hat páant ā chājatjidih búdí mipī jenah joyóp wut jī. ⁵² Jesús túi jéihni jeh át behep wut jī. Páant ā jūmucha h, Dios caandí h búdí át wēi enep wut jī. Cāacwābūt bíic yoobó caandí h īt weñep wut jī.*

3

Juan Daabáni muú wihcapboó Dios naáwátdih ā naóh yapaat

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Túttimah, Zacarías wūh Juan behna, muú wihcapboó ā jūmucha h, Dios caandí h át jwí h naáwát túutup wut jī. Caán láa Roma tútchidih moón ī maáh Tiberio César quince jópchi maáh át jūmup wut jī. Poncio Pilato Judea baác di h moón ī maáh át jūmup wut jī. Herodes Galilea baác di h

* 2:39 Mt 2.23 * 2:41 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 2:52 1S 2.26; Pr 3.4

moón ì maáh àt jəmɤp wət jĩ. ã úud jeñé Felipe Iturea baácdih moón, Traconite baácdih moón biícdih ì maáh àt jəmɤp wət jĩ. Lisantias Abilinia baácdih moón ì maáh àt jəmɤp wət jĩ. Páant ì maáh jəmɤchah, Anás Caifásbut sacerdotewã ì maáta ìt jəmɤp wət jĩ. ³ Caán láa, Juan mɤú wihcapboó ã jəmɤchah, Dios caandíh àt naáwát túutɤp wət jĩ. Pánihna, Dios ã naáwát túutuchah joinít, Juanboó Jordán mɤj pebh dei juibínit, àt táoh naóh jibip wət jĩ. Nin pah ãpĩ niíj naóh bohénap wət jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh ñi túut nɤmú. Páant ñi túut nɤmúchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá. Páant ñi chãjachah, yeebdíh wã daabábipna caá, ñi yéejat yohat júutat pínah niijná”, cãacwãdih àt niijíp wət jĩ.

⁴ Jon jãtih Dios naáwátidih naóh yapani Isaías, nin pah Juan ã chãjat pínahdih àt niíj naóh daacáp wət jĩ.

“Dios naáwátidih naóh yapani mɤú wihcapboó jəmni nin pah ã niíj ñaac bohébipna caá: ‘Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah jãtih ñi yéej chãjatdih cádah, táiniboodíh túut nɤmúnít, caandíh ñi túi páñaá.

⁵ Det jĩgah náah jəmnitdih ã teo wáacbipna caá. Obohjeéhtih, det “Weém nihat jéihni, dedé weemdíh jədhdət wihcan caá”, niíj jenah joinítidih ì wēpatdih jwĩ Maáh ã dúuc wáibipna caá. Det biáboó jenah joinít ì jenah joyátidih ã yoobábipna caá.

⁶ Pánihna, nihat cãacwã yoobópdi h ì jenah joibípna caá, iiguípna ì bejatji déedih Dios ã túi ubatdih ì jéihyat pínah niijná’, ã niíj naóhbipna caá”, Isaías àt niíj daacáp wət jĩ. (Is 40.3-5)

⁷ Dawá cãacwã Juan pebhna ìt juibínap wət jĩ, queétdih Juan ã daabáat pínah niijná. ã pebhna juibínitdih nin pah ãpĩ niíj naáwáp wət jĩ.* “¡Yeéb yeena caá ñi chãjap! ¡Maiwã panihnit yeejépwã jəmna, peéh chãjat pínahdih úum jweíhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chãjatdih ñi cádahíhcat jíib, Dios yeebdíh ã peéh chãjachah, ñi jéih jweicán niít. ⁸ Ñi yéejatdih cádahnit, táiniboodíh túut nɤmát caá yeebdíh

náahap. ‘Abrahamjidih Dios àt wēi enep wət jĩ. Pánihna, ã jaimená jwĩ jəmɤchah, jwiítidihbut ã túi wēi enna caá’, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Yeejép ñi chãjachah ennit, ã wēican caá. Ñi joyoó. Dios náahna, Abrahamji ã jaimená pah nin jee dáhnadidih ã jéih túut nɤmúná caá.* ⁹ Wápchi mínah áih wápchidih en dawát pah, yeebdíhbut Dios ã en daoná caá. Biquí nahna yeejép ã quehechah enna, tib yohnit, áih náatnadidihbut ã pəd yohbipna caá. Pánih péanit, caan náhdih, áih náatnadidihbut ã cáo yohbipna caá. Páant ã chãjat pah muntih, yeejép ñi chãjachah enna, Dios yeebdíhbut iiguípna ã wahbipna caá”, Juan àt niijíp wət jĩ.*

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, cãacwã Juandih nin pah ìt niíj úubh joyóp wət jĩ:

—¿Ded pah tigaá jwĩ túut nɤmbí? ìt niijíp wət jĩ.

¹¹ —Ded chéne yégueh chóo bíbohni yégueh wihcannidih ã wãhna naáh. Jeémát bíbohni but jeémát wihcannidih ã wãhna naáh, queétdih àt niíj jepahap wət jĩ.

¹² Romanowã maáta ì úubát túutni dinerodih úubh wãhni but daabáat túut niijná, Juan pebhna juibínit, nin pah ìt niíj úubh joyóp wət jĩ:

—¿Bohéni, jwiítboó ded pah tigaá jwĩ túut nɤmbí? ìt niijíp wət jĩ.*

¹³ —Ñi maáta ì wutat pah bóojeh ñi úubáp. Chah ñi úubátidih ñi cádahaá, queétdih àt niijíp wət jĩ.

¹⁴ Biquína soldadowã but caandíh nin pah ìt niíj úubh joyóp wət jĩ:

—¿Jwiítbut ded pah tigaá jwĩ túut nɤmbí? ìt niijíp wət jĩ.

—Biíh pah bóonadidih en ñinahnit, ñi dúuc wáica bojoó. Dawá láa núo náahna, cãacwãdih yee naóh úumanit, nemat mɤúboó bejíhcan ì jíib chãjatdih ñipĩ watna caá. Páant ñi chãjatdih ñi cádahaá. Ñi tewat jíibidihjeh wēinit, ñi teweeé, àt niijíp wət jĩ.

¹⁵ Nihat judíowã Dios ã wahnit queétdih túi ubni pínahdih ìt bidip wət jĩ. Pánihna, Juan páant ã niijíchah joinít, queétdih nin pah ìt niíj jenah joyóp wət jĩ: “¿Nin Dios ã wahnit jwĩ páini naniít?” ìt niijíp

* 3:7 Mt 12.34; 23.33

* 3:8 Jn 8.33

* 3:9 Mt 7.19

* 3:12 Lc 7.29

wat jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, Juan queédih nin pah át niijíp wat jī: “Weém yeebdíh mahjīhjah wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni, chah wēpni ā jumna caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niij jenah joiná caá. Caánboó mahjīh daabáát panihni, yeebdíh Túini Espíritu ā wēpatdih bádí ā wāhbipna caá. Caán ā wēpat tūu iigát panihniijīh ñi yéejatdih cáwat pah ā chājbipna caá, jwúub yéej chājihatdih ñi jenah joicát pínah niijná. ¹⁷ Trigo teoni panihni caá. Āih chóonadih caóh caj péanit, caán tíbna yoobátidihjah wah wūúhboó jái yacnit, āih mūúboó ā ámhobipna caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chóonaboodíh ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājat pah, wā túttimah jūóhni caandíh jepahnitdih ā túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodih iiguípna ā wahbipna caá. Caán iigát dedé ā noón dūbcan niit”, át niijíp wat jī.

¹⁸ Páant niijnít, biih naáwátjīhbut Juan cáacwādh āpī bohénap wat jī, túut nuumnít, iiguípna ī bejcat pínah niijná. ¹⁹ Galilea baácđih moón ī maáh Herodes ā úud Felipe áa Herodíasdih ā dúuc wái áa jumati peéh Juan át jūihñup wat jī. Nihat biih yeejép ā chājatjidihbut át jūihñup wat jī. ²⁰ Páant ā niij jūihñatji jīb Herodes Juandih joíhcan, át nemat túutap wat jī. Pánih chājna, chah át yoób yéej bejep wat jī.*

*Juan Jesúsđih ā daabáát
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)*

²¹ Nemat mūúboó Herodes ā nemat pínah jātih, Juan cáacwādh ā daabánachah, Jesúsbut ā pebhna daabáát túutudih át juibínap wat jī. Páant ā daabáát túttimah, Jesús Diosđih ā úúbúchah, jeá át jéweah bejep wat jī. ²² Páant ā jéweah bejchah, jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jūóhni, caandíh át jái jaamáp wat jī. Páant ā jái jaamáchah, jeámant Dios Jesúsđih nin pah át niij naáwáp wat jī:

—Meém wā wūúh, wā oini caá. Meemdíh bádí wā wēina caá, át niijíp wat jī.*

*Jesús ā nuowā ī wāt
(Mt 1.1-17)*

²³ Túini Espíritu ā dei jūúwát túttimah, Jesús treinta jópchi bíbohni, cáacwādh át bohé jwíhip wat jī.

Nit wat jī Jesús ā nuowā: “José ā wūúh caá”, cáacwā īt niij jenah joyóp wat yah jī.

José Elí ā wūúh
āt jumup wat jī.

²⁴ Elíboó Matat ā wūúh
āt jumup wat jī.

Matatboó Leví ā wūúh
āt jumup wat jī.

Levíboó Melqui ā wūúh
āt jumup wat jī.

Melquiboó Jana ā wūúh
āt jumup wat jī.

Janaboó José ā wūúh
āt jumup wat jī.

²⁵ Joséboó Matatías ā wūúh
āt jumup wat jī.

Matatíasboó Amós ā wūúh
āt jumup wat jī.

Amósboó Nahúm ā wūúh
āt jumup wat jī.

Nahúmboó Esli ā wūúh
āt jumup wat jī.

Esliboó Nagai ā wūúh
āt jumup wat jī.

²⁶ Nagaiboó Maat ā wūúh
āt jumup wat jī.

Maatboó Matatías ā wūúh
āt jumup wat jī.

Matatíasboó Semei ā wūúh
āt jumup wat jī.

Semeiboó Josec ā wūúh
āt jumup wat jī.

Josecboó Judá ā wūúh
āt jumup wat jī.

²⁷ Judáboó Joanán ā wūúh
āt jumup wat jī.

Joanánboó Resa ā wūúh
āt jumup wat jī.

Resaboó Zorobabel ā wūúh
āt jumup wat jī.

Zorobabelboó Salatiel ā wūúh
āt jumup wat jī.

Salatielboó Neri ā wūúh
āt jumup wat jī.

²⁸ Neriboó Melqui ā wūúh
āt jumup wat jī.

Melquiboó Adi ā wūúh

* **3:20** Mt 14.3-4; Mr 6.17-18

* **3:22** Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mr 1.1; Lc 9.35

ãt jumap wat jĩ.
 Adiboó Cosam ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Cosamboó Elmadam ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Elmadamboó Er ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 29 Erboó Josué ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Josuéboó Eliezer ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Eliezerboó Jorim ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Jorimboó Matat ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 30 Matatboó Leví ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Levíboó Simeón ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Simeónboó Judá ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Judáboó José ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Joséboó Jonam ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Jonamboó Eliaquim ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 31 Eliaquimboó Melea ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Meleaboó Mena ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Menaboó Matata ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Matataboó Natán ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 32 Natánboó David ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Davidboó Isaí ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Isaíboó Obed ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Obedboó Booz ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Boozboó Sala ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Salaboó Naasón ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 33 Naasónboó Aminadab ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Aminadabboó Admin ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Adminboó Arni ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.

Arniboó Esrom ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Esromboó Fares ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Faresboó Judá ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 34 Judáboó Jacob ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Jacobboó Isaac ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Isaacboó Abraham ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Abrahamboó Taré ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Taréboó Nacor ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 35 Nacorboó Serug ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Serugboó Ragau ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Ragauboó Peleg ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Pelegboó Heber ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Heberboó Sala ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Salaboó Cainán ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 36 Cainánboó Arfaxad ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Arfaxadboó Sem ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Semboó Noé ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Noéboó Lamec ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 37 Lamecboó Matusalén ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Matusalénboó Enoc ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Enocboó Jared ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Jaredboó Mahalaleel ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Mahalaleelboó Cainán ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 38 Cainánboó Enós ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Enósboó Set ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Setboó Adán ã wũúh
 ãt jumap wat jĩ.
 Adánboó Dios wũúh,

ã jwíih chãjniji,
ãt jamap wat jĩ.

4

*Nemépwa ã maáh Jesúsdiã ã yéjaãhat
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)*

1-2 Juan Jesúsdiã ã daabánachah, Túini Espíritu caandíh ã yáwachah, Jesús Jordán mujmant ãt jwáub aab béjep wat jĩ. Jwáub aab béjnit, Túini Espíritu caandíh muú wi-hcapboó ãt numah bejep wat jĩ. Caánboó cuarenta yeó jáap ã jamuchah, Satanás, nemépwa ã maáh, caandíh ãtiã yeejép chãjat túutap wat yuh jĩ. Páant bóiyéó jáap caánboó jamna, Jesús jeémpan, nuugúp wunna ãt chãjap wat jĩ.

3 Páant ã nuugúp wunuchah jéihnit, Satanás caandíh nin pah ãt niáj naáwáp wat yuh jĩ:

—Meém Dios wáuh jamna, can jee dáhdih “Pan dah ma jamuú”, ma niijí, ãt niijíp wat jĩ.

4 —Páant wã chãjcan niít. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niáj daacáp tajĩ: ‘Jeémátdihjeh pohba ã jeéméchah, cãacwãih caolih táí booni panihni ã jamcan niít’, ãt niáj daacáp tajĩ, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdiã ãt niáj jepahap wat jĩ.

5 Páant ã niáj jepahat táttimah, jap bóo jeená Jesúsdiã Satanás ãt numah páuh laab béjep wat jĩ. Caán jeejína páuh laáb juibínit, niãt cãacwã ãt jamat yoobó Jesúsdiã ãt júutap wat jĩ. Niãt biícdiã ãnaáp jígoã, ãt buúdhã bejep wat jĩ. 6 Pãnih júutnit, nin pah caandíh ãt niijíp wat yuh jĩ:

—Niãt baácboó jamnit ã maáh wēpat weemdiã wũhniã caá. Ded wã wũhíndih wã jéih wũhna caá. 7 Pãnihna, meém bódiã caj yoh ñajnit, ‘Meém niãtdih chã maáh caá’, weemdiã ma niijíchã joinít, niãt ã maáh wēpatdih meemdiã wã wũhbipna caá. Niãt míih pãnah ã jambipna caá, Satanás Jesúsdiã ãt niijíp wat jĩ.

8 —Páant wã chãjcan niít. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niáj daacáp tajĩ: ‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ã wutatdihjeh ma jepahaá’, ãt niáj daacáp tajĩ, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdiã ãt niijíp wat jĩ.

9 Páant ã niiját táttimah, Jerusalén tútchina Dioíh muúboó Satanás Jesúsdiã ãt numah bejep wat jĩ. Dioíh muú jap bóo muú wút jĩ. Caanná numah juibínit, Satanás caán muú chã jap bóo jamni waolí beo nah yapatboó Jesúsdiã ãt ñuhãt túutap wat jĩ. Pãnih ñuhãt túutnit, nin pah ãt niáj naáwáp wat yuh jĩ:

—Meém Dios wáuh jamna, meemdiã ã wapat pãnahdiã júutãt túut niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejeé. 10 Davidji nin pah ã niáj daacátjidiã ma táí náhninaá:

‘Dios ãih ángelwãdih meemdiã ã en dawát túutbipna caá.

11 Pãnihna, meemdiã ãt jípónih teobipna caá, jee dáhboó míih jítdã ã buug lájcat pãnah niijná’, ãt niáj daacáp tajĩ, (Sal 91.11-12)

Satanás caandíh ãt niijíp wat jĩ.

12 —Páant wã chãjcan niít. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani ãt niáj daacáp tajĩ:

‘Ñi Maáh Dios ã niijátjidiã “¿Yoobópdih niít?” niáj jéihíhna, caandíh ñi chãjat túutca bojó’, ãt niáj daacáp tajĩ, (Dt 6.16)

Jesús caandíh ãt niáj jepahap wat jĩ.

13 Pãnih yee naóh péanit, Satanás Jesúsdiã cádhã jwáub bejnit, ã jwáub yéjaãt pãnah yeó jáapdiã ãt páãp wat jĩ.

Galilea baácdiã moondiã Jesús ã bohé jwíihat

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

14 Páant Satanás ã chãjat táttimah, Jesús Galilea baácna jwáub juibínit, Túini Espíritu búdí ã wēpatjĩã ãt táoh bohé jwíhip wat jĩ. Páant ã bohéãt doonádiã cãacwã ãt naóh peetép wat jĩ. 15 Pãnih táoh bohénit, judíowã ã bohéãt muúnã waadnit, queétdih ãpĩ bohénap wat jĩ. Páant Dios naáwátdih ã bohénachã, niãt caandíh joinít ãt wēi naáwáp wat jĩ.

Nazaret tútchiboó Jesús ã jwáub juibíãt

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16 Pãnih bohé jibnit, Nazaret, ã behni tútchina ãt jwáub juibínap wat jĩ. Pãnih jwáub juibínit, judíowã ã chooát yeó jáapdiã, ãpĩ chãjat pah caanbút ãt míic wáacãt muúdiã ãt waadáp wat jĩ. Pãnih waád juibí chũdniji ñãh ñuh bejnit, Dios naáwátdih en naáwát túut niijná, naóhniãt ãt ñuhãpna ãt juibí ñuhãp

wat jĩ. ¹⁷ Caanjĩh ã jubí ñuhuchah, Isaías ã daácni tólihjidih ít wũhup wat jĩ. Pánihna, caán tólihjih pah teonit, ã naáwát pínahdih bid joinít, nin pah át niúj en naáwáp wat jĩ:

¹⁸ “Wã Maáh Dios Táini Espiritu ã wēpatdih weemdih búdí ã wũhup be, cãacwãdih wã teo wáacat pínah ni-ijná. Pánih wũhuit, jĩgah náah jumnit panihnitdih ãih táini doonádih ã naáwát tútup be. Chéonit panihnitdih ã watat pínah doonádihbut ã naáwát tútup be. Jéih encannitdih ã booaat tútup be, í jéih enat pínah niijná. Nihat cãacwã wēicannit, yeejép yapnitdihbut ã teo wáacat tútup be.

¹⁹ Pánihna, ‘Buu jwuh caá, Dios jĩgah ennit, cãacwãdih búdí ã teo wáac jwíhbiipna caá’, weemdih ã niúj naáwát tútup be, Isaías át niúj daacáp tajĩ”, (Is 61.1-2a)

Jesús át niijíp wat jĩ.

²⁰ Pánih en naóh péanit, caán tólihjih jwúb nah teo, sacerdotedih jwúbanit, át jwúb chúdup wat jĩ. Páant ã chãjachah, nihat caánboó jumnit ít en ñuunúp wat jĩ.

²¹ Pánih chúdnit, Jesús queédih nin pah át niúj bohé jwíhip wat jĩ:

—Páant ã niúj daacátji buu caá buca ñi cãtíh ã yapap. Weemdih caá páant át niúj daácjip taga, át niijíp wat jĩ.

²² Páant ã túi naáwáchah joinít, nihat caandih wēi naóhna yuhna, búdí ít wáhi bejep wat jĩ. Pánih wáhi bejnit, nin pah ít míc niúj úbh joyóp wat jĩ:

—¡Joyoó buca! ¿Nin José wũhjhéh nihcan niít? ít míc niijíp wat jĩ.

²³ Páant í míc niúj úbh joyóchah joinít, nin pah Jesús queédih át jwúb niúj naáwáp wat jĩ:

—‘Cohniá, ma míc cohoó’, jwí míc niiját pah weemdih ñi niijmí nacaá. ‘Capernaum tútchiboó ma wēp chãjat pah mantih ninjĩh ma behni tútchiboobát biíc yoobó ma chãjaá, Dios meemdih ã wahatdih jwí jéihyat pínah niijná’, weemdih ñi niijná yuh caá. ²⁴ Obohjeéhtih, ñi joyoó. Ded Dios naáwát dih naóh yapanidih ã pebh jumnitboó ipĩ joíhcan caá. Pánihna, yeéb

weemdihbut biíc yoobó ñi joíhcan niít.*

²⁵ Dios naáwát dih naóh yapani Elíasji jum láa, biíc peihcanni jópchi tái beéd, biíh jópchi tacdih mah buugcán, nuugúp láa, Israel baácboó dawá éemp wunnit yaádh ít jumup wat yuh jĩ.* ²⁶ Obohjeéhtih, ñi nuowã Diosdih í jepahcatdih jéihnit, biíh baác dih bóli éemp wunnihdih teo wáacat tút niijná, Dios Elíasdih át wahap wat jĩ. Pánihna, Sidón tútchi pebh Sarepta tútchibitdih bólidihjeh át teo wáacap wat jĩ.* ²⁷ Dios naáwát dih biíh naóh yapani Eliseo jum láabut Israel baácboó dawá bácah moópnit ít jumup wat yuh jĩ. Obohjeéhtih, ñi nuowã Diosdih í jepahcatdih jéihnit, queédih booaat tútcan, Naamán Siria baác dih bóodihjeh Eliseodih át booaat tútup wat jĩ.* Páant caán láa í jepahcat pah, buu yeebbát weemdih ñi jepahcan niít, Jesús queédih át niijíp wat jĩ.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, nihat caanjĩh chúdnit tabit ít íjip wat jĩ. ²⁹ Pánih íj ñah ñuh, Jesús dih teonit, í míc wáacat muumánt caandih ít wái bac bejep wat jĩ. Nazaret tútchimant wái bac bejnit, tútchi jwéjdih bóo jeé túlahna ít ub bejep wat jĩ, caandih too yoh yac bojat tút niijná. ³⁰ Obohjeéhtih, Jesúsboó queét cãtíh tac ráud ñuhnit, biáboó át bejep wat jĩ.

Judíowã í míc wáacat muúboó nemép jumnidih Jesús ã booaat (Mr 1.21-28)

³¹ Nazaret tútchimant Jesús dih í bacaat túttimah, Capernaum tútchina át dei bejep wat jĩ. Capernaum tútchibut Galilea baác dih bóo tútchi wat jĩ. Capernaum tútchina dei jubínit, chooát yeó jáapdih judíowã í míc wáacat muuná át jubínap wat jĩ. Caán muudih waád jubínit, caanjĩh jumnitdih Dios naáwát dih át bohénap wat jĩ. ³² Pánihna, ã wēp bohénachah, búdí ít joí wáhi bejep wat jĩ.*

³³ Caanjĩh chúdnit biíc dih, nemép jumnitbut át jumup wat jĩ. Pánihna, Jesús ã bohénachah joinít, nin pah át niúj ñaacáp wat jĩ:

³⁴ —¡Ayó! Jesús, ¡Nazaret tútchidih bóo jwiít dih tac buugáca bojoó! ¿Jwiít dih dedé

* 4:24 Jn 4.44

* 4:25 1R 17.1

* 4:26 1R 17.8-16

* 4:27 2R 5.1-14

* 4:32 Mt 7.28-29

tigaá ma chãjbi? ¿Yoh bacanadih nit beé ma jũúwáp? Weém meemdih wã jéihna caá. Dios ã wahni, chah táini caá meém, Jesúsdi h ãt niij ñaacáp wut jĩ.

³⁵ —**¡Ma lai hca bojoó! ¡Caandih cá dahnit, ma bac bejeé!** Jesús nemépdih ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niij wutuchah joinít, cáacwã cáti h nemépoó caandih duó buugnít, ãt bac bejep wut jĩ. Páni h duó buugná yuhna, caán newédih ãt yéjacap wut jĩ. ³⁶ Páant Jesús ã chãjatdih ni hat cáacwã búdí ãt en wáhi bejep wut jĩ.

—¡En yuh buca! ¡Ñ naáwát wépép caá! ¡Ñ naáwáchahjeh, nemépwã yuh buca caandih ã jepahna caá! ãt míic niijíp wut jĩ.

³⁷ Jesús páant ã chãjatdih ni hat Capernaum tátchi pebh jumnit ãt míic naóh peeté p wut jĩ. Búdí ãt wát yáanap wut jĩ.

Simón Pedro ã chãdh dih Jesús ã booaat (Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Páant ã chãjat túttimah, judíowã ã míic wáacat maumánt Jesús wã ãt bac bejep wut jĩ. Bac bejnit, Simónih mauná ãt juibínap wut jĩ. Caanná ã waád juibínachah, mi líndih tubit ã pahachah, Simón áa Jesúsdi h mit naáwáp wut jĩ. Páant tubit ã pahachah, mit lajap wut jĩ. “Caántdih ma booanaá”, caán meedih jumnit Jesúsdi h ãt niijíp wut jĩ. ³⁹ Páant ã niijíchah joinít, Jesús mi pebh juibí ñuhnit, **“Ma yayaá”**, pahatdih ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchahjeh, pahat ãt dúucap wut jĩ. Páant ã dúucuchah, ñah ñuhnit, ã jeémát pínahdih mit cáagap wut jĩ.

Dawá wannitdih Jesús ã booaat (Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Tõo ñáh jũúwáchah, dawá tubúp chũhñitdih Jesús pebhna ãt ub juibínap wut jĩ. Dawá mácah wanat queétdih ãt jumap wut jĩ. Ni hat ãt ub juibínit wannitdih Jesús ãt teo jáha booanap wut jĩ. ⁴¹ Dawá nemépwãdihbut ãt bacat túutap wut jĩ. Páant ã bacat túutuchah,

—¡Meém Dios wũuh caá! tubit ãt niij ñaacáp wut yuh jĩ.

Obohjeéhtih, Jesús queétdih jũhñit, “Dios ã wahni caá”, ãt niiját túutcap wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat (Mr 1.36-39)

⁴² Daa jũúwáchah, ã lípdih wúbát túut ni-ijná, Jesús cáac wihcapboó ãt bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, cáacwã caandih bid bejnit, ãt jwãáap wut jĩ. Jwãáhnit, caandih ãjeéh jummat náahna, ãt chãwát túutap wut yuh jĩ.

⁴³ —**Ñijeéh wã jéih chãocán caá. Biíh tútchinadi h moondihbut Dios ã maáh jummat dooná d ih weemdih naáwát caá náahap. Páant naáwát pínah niijná, Dios weemdih ã wahap be,** Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁴ Páni hna, ni hat Galilea baácboó jib bejnit, judíowã ã míic wáacat mauná waadnit, Jesús ãpĩ bohénap wut jĩ.

5

Queéj jũut maonitdih ãjeéh Jesús ã bejat túutat (Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Biíh yeó jáap, Jesús Genesaret ím jwéejdih ñuhnit, dawá cáacwãdih Dios naáwát d ih naóhna ãt chãjap wut jĩ. Caán ã bohéatdih búdí joíihna, Jesúsdi h ãt too péenap wut jĩ. ² Páant tubit caandih ã tóonachah, Jesús chéne búdí jááj chóonadi h ãt enep wut jĩ. Caanjíh queéj jũut maonit ã aabní chóona ãt pahap wut jĩ. Queét íh jááj chóona pebh íh ñhoná d ih chocna ãt chãjap wut jĩ. ³ Páni hna, bíic chóodih Jesús ãt waadáp wut jĩ. Caán chóo mínah Simón wut jĩ ã wát. Caán chóodih waadnit, **“Weemdih chibít ma too páud baca pahanaá”**, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã too páud baca pahanaachah, Jesús caán chóodih chãudnit, cáacwãdih ãt bohénap wut jĩ.*

⁴ Páni h bohé péanit, nin pah Jesús Simóndih ãt niijíp wut jĩ:

—**Ím tac yoób páud bac bejnit, queejwãdih mawat túut niijná, ñíh ñhoná d ih ñi yoh báahanaá,** ãt niijíp wut jĩ.

⁵ —Bohéní, ni hat chei jwí jũut mawachah yuhna, queejwã ã wihcan beé. Obohjeéhtih, páant ma niijíchah joinít bácah, jwíh ñhoná d ih jwí yoh báaha enmi caá, Simón ãt niijíp wut jĩ.*

⁶ Páant niij péa, ím tac yoób páud bac bejnit, íh ñhoná d ih ãt yoh báahanap wut

* 5:3 Mt 13.1-2; Mr 3.9-10; 4.1 * 5:5 Jn 21.3 * 5:6 Jn 21.6

jĩ. Páant ĩ yoh báahanachah, dawá yoobát queejwã waadná, ĩh ñhonádih boloh wáina ĩt chãjap wut jĩ.* 7 Páant ĩ boloh wáyachah ennit, ĩ pej jumnit queét pebh pahnitdih Simón át ejep wut jĩ: “jwiútdih ñi teo wáac jãáwá!” át niijíp wut jĩ.

Pánih teo wáacadih juibínit, chénat pah chóo queejwãdih ĩt ab yac yáwanap wut jĩ. Dawá queejwã jumna, ĩh jãáj chóona át daábíhip wut jĩ.

8-10 Páant dawá queejwãdih ennit, Jesús ā wēpatdih jéihna, Simón bádí át úumap wut jĩ. Pánih úumna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maá, meém chah wēpni, táini caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá. Pánihna, meemdíh wã úumachah, biáboó ma bejeé, át niijíp wut jĩ.*

—**Ma úumca bojoó! Bũ meém queejwãdih bid jwãhni caá. Obohjeéhtih, meemdíh wã túut ñumúchah, queejwãdih ma bidat pah muntih, cãacwãboodíh bidnit, wíh doonádih ma naóhbiñna caá, weemdíh jepahna, wíhwã ĩ jumat pínah niijná,** Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

Simón ā úumat biíc yoobó ā pej jumnitbut ĩt úumap wut jĩ. Santiago, Juan wut jĩ ā pej jumnit. Queét chénewã Zebedeo weh wut jĩ. 11 Pánihna, jwãub ñáan juibínit, queét niñat ĩh tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh ĩt bejep wut jĩ.

*Bácah moópnidih Jesús ā booaat
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)*

12 Jesús biíh tútchiboó ā jumachah, bácah moópni ā pebh át juibínap wut jĩ. Pánih juibíni Jesúsdiñ ennit, ā wēpatdih jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah át niij úubáp wut jĩ:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wut jĩ.

13 Páant ā niijíchah joinít, Jesús caandíh teo jãhanit,

—**Jãú! Wēnit, meemdíh wã booana caá,** át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, moopát niñat át ñumáh bejep wut jĩ. 14 Pánihna, Jesús caandíh nin pah át wēp niij naáwáp wut yuh jĩ:

—**Bitadih naóhcanjeh, sacerdotedih míh bácah ā jwãub ñumátidih jéutidih ma bejeé. Moisés ā wutatjĩ pah sacerdotewã ĩ cáo wãhat pínah niijná, chéne jopwãdih ma wãhúú, Dios meemdíh ā booaatjidih ĩ jéihyat pínah niijná,*** át niijíp wut jĩ.

15 Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joiná yuhna, bejnit, dawá cãacwãdih át naóh peetép wut jĩ. Páant Jesús ā chãjat dooná chah át wut yáanap wut jĩ. Caán doonádih joinít, ā naáwátidih joyát túut niijná, ĩ wnatdihbut ā booaat pínah niijná, dawá ā pebhna ĩpĩ wáac juibínap wut jĩ.

16 Obohjeéhtih, Jesús cãac wihcapboó, ā ĩpdiñ úubúdiñ āpĩ bejep wut jĩ.

*Jéih yoocannidih Jesús ā booaat
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)*

17 Biíh yeó jáap Jesús cãacwãdih ā bohénachah, fariseowã, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ĩt joí chãudap wut jĩ. Queét Galilea baácmant, Judea baácmant, Jerusalén tútchimantbut bejnit, ĩtát juibínap wut jĩ. Jesús ā bohénachah, dawá joiná ĩt chãjap wut jĩ. Dios cãacwãdih booaat wēpatbut Jesúsdiñ bádí át jumap wut jĩ. 18 Páant ā bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ā lajat chóojíh Jesús pebh ĩtíh beo waad bėj jwejíhip wut yuh jĩ. 19 Obohjeéhtih, dawá mūdíh ĩ yáo yapachah ennit, chah bóo coahna caandíh ĩt beo púuh laab bėjep wut jĩ. Pánih púuh laáb juibínit, biquína jeé naanádih ab jwej, ĩt chãjnit, jéih yoocannidih ā lajat chóojíh Jesús pebh ĩt cádah deyanap wut jĩ.

20 Pánihna, caán ā booaat wēpatdih ĩ jenah joyátidih jéihnit, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Ma yéejatdih wã yohna caá,** át niijíp wut jĩ.

21 Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowãbut ĩjnit, queétjeh nin pah ĩt niij jenah joyóp wut jĩ: “¿Dedé cãac tigaá nin? Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Pánihna, ninboó cãacjeh jumna yuhna, ‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, niijná, ‘Dios wã jumna caá’, niij yeena caá ā chãjap”, queétjeh ĩt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

* 5:8-10 Job 7.19-20; Sal 39.13; Is 6.5 * 5:14 Lv 14.1-32

22-24 Páant ì níj jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át níj naáwáp wat jĩ:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi níj jenah joi? ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā níjíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chái bejeé’, wā níjíchah, caán ā bejchah ennit, wā níjít yoobópdih ā jamatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. Weém nihát cáacwā úd jeñé, Dios ā wahni nin baácdih moondíh jéih boonit, ì yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah níjíná, nin pah wā chāj jút bípna caá, Jesús queétdih át níjíp wat jĩ.

Páant níj péanit, jéih yoocannidih nin pah át níjíp wat jĩ:

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh muáboó ma jwúb bejeé, Jesús caandíh át níjíp wat jĩ.

25 Páant ā níjíchahjeh, nihát ì enechah, jéih yoocanniji ñah ñuh, ā ñajat chóodih ubnit, áih muáboó át jwúb bac bejep wat jĩ. Pánih bejnit, Diosdih búdí át wēi naáwáp wat jĩ.

26 Páant ā bac bejchah, nihát en wáhi bej, búdí jenah joinít, queétdih biíc yoobó Diosdih ìt wēi naáwáp wat jĩ.

—¡En yuh buca! Búdí náhníat pínahdih buw jwí enna caá, ìt míc níjíp wat jĩ.

Jesús Levídih ā jūwát tútat
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Pánihat túttimah, Jesús wā caán tátchidih jamnitji bac bejnit, bíh tátchina ìt bejep wat jĩ. Caán ì bejni namá jwéejdih Leví wāt jamni ā tewat tólihboó át chúudap wat jĩ. Caán Romanowā maáta ì úbát túatni núodih úbh wáhi át jamap wat jĩ. Pánihna, Levídih ennit, nin pah caandíh Jesús át níjíp wat jĩ:

—Wájeéh ma péé jūwá, át níjíp wat jĩ.

28 Páant ā níjíchah joinít, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh át bejep wat jĩ.

29 Pánihat túttimah, Leví áih muáboó Jesús wádih át numah jeémép wat jĩ. Caán ā nihát pah dawá núodih úbh wáhnitdih, bita ā chéenwádhbut át numah jeémép wat

jĩ. 30 Páant Jesús wā ìjeéh ì jeéméchah ennit, fariseowā, Moisés ā watatjidih bohénitbut queétdih ìt íjip wat jĩ. Íjnit, Jesús ā bohénitdih nin pah ìt níj jūhñap wat jĩ:

—¿Dépanihna queét dinero numnítjeéh, yéej chājnitjeéhbut jeémp babh tigaá ñi chāj? ìt níjíp wat jĩ.*

31 Páant queétdih ì níjíchah joinít, Jesúsboó nin pah át níj jepahap wat jĩ:

—Túbap chūhcannit cohndih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandíh ì bidip.

32 Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jīgahnit, wā tút numíhna caá’, níj jenah joinít caá teo wáacni pínahdih ì bidip. Pánihna, ‘Yeejép wā caá jwít’, níj jenah joinít dihjeh teo wáacadih wā jūwáp be, ì yéej chājatdih jīgahnit, táiniboodíh ì tút numát pínah níjíná, Jesús át níjíp wat jĩ.

Jeémp jwuhcatdih Jesús dīh ì úbh joyát
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Páant queétdih ā níjít túttimah, queét Jesús dīh nin pah ìt jwúb níj úbh joyóp wat jĩ:

—Dios ā watat pah jwí nuowā ípí jeémp jwuhcap jĩ. Juan ā bohénitbut, fariseowā ì bohénitbut páant ì chājna caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páantjeh ì jeémp? ìt níj úbh joyóp wat jĩ.

34 —Nin pah caá ā jamap: Téihya chéoni ā numah jeémpnit bícdih ā jam jwuhchah, jīgahcan, ípí túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wájeéh jam jwuhna, wā bohénit ì túi wēi jeémpna caá. 35 Obohjeéhtih, bita caandíh ì ub bejat túttimah, ā chéenwā jīgahnit, ì jeémp jwuhcan níit. Pánihat pah bita weemdíh ì ub bejat túttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queétdih ì jeémp jwuhcan níit, Jesús queétdih át níj jepahap wat jĩ.

36 Ded pah jwí jeémp jwuhcatdih jwí nuowā ì watatdih, áih jáap bohéatjīh fariseowā ì widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah át jwúb níj bohénap wat jĩ:

—Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojīh máa yégueh chóodih nah wai búdhdat ā náhcan caá. Páant ñi chājachah nihna,

* 5:30 Lc 15.1-2

caandih ñi chocat túttimah, jíint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá, jwĩ n̄owā ī naáwátjidih, wĩih jáap bohéatjĩh wid naóhcat caá náahap. ³⁷ Pánihat dée, pah jwũhcanni iguĩh macdih n̄ñúp chóojĩh ī chãjniji máa wũh wũhhdih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguĩh mac pahna, máa wũh wũhúh jéih yáuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah áta b̄ud tágaá. ³⁸ Pánihna, jáap macdih, jáap wũh wũh̄boó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguĩh mac, caandih yáacni chóobut ā túi jambipna caá. ³⁹ Obohjeéhtih, ded máa iguĩh macdih ā babhbat túttimah, pah jwũhcanni macdih babhbíhcan, ‘Máa mac chah túini beé’, ā niijbípna caá. Pánihat pah cãacwā wā jáap bohéatdih náahcan, ‘Jwĩ n̄owā ī bohéatjiboó chah ā túyup be’, ī niijbípna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jĩ.

6

Chooát yeó jáapdih ded pah ī chãjat pínahdih Jesús ā bohéat

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih āt n̄mah chóop yap bejep wut jĩ. Pánih bejna, ā bohénit trigodih úecnit, áih chóodih jéqué yohnit, ĩt jeémp bejep wut jĩ.* ² Páant ĩ chãjachah ennit, biquína ĩjeéh bejnit fariseowā ĩjnit, Jesúsdih nin pah ĩt niij jāihñup wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdih yũhna, ma bohénit ĩ teo? Pánih teona, Dios ā wutadidih yap yohna caá ĩ chãjap, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁻⁴ Páant ĩ niijíchah joinít, “Wā bohénit ĩ yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah āt niij jepahap wut jĩ:

—Davidji ā bohénit biícđih n̄ugúp wũnna, Dioih m̄uná waadnít, sacerdotewā Diosdih ĩ wãhnihi pandih āt jeémép wut jĩ. Pánih jeémpna, ā bohénitdihbat āt wãhup wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ĩ jeémát pínah āt jamup wut jĩ. Dios wũtna, bitadih caán pandih āt jeémát túutcap wut jĩ. ¿Davidwā páant ĩ chãjatjidih Dios naáwátđih ĩ daácn̄i n̄úodih ñi bohécannit jĩ? Caán pandih ĩ jeéméchah

yũhna, Diosboó ‘Ñi túi chãjcan beé’, āt niijcáp tajĩ.* Pánihat pah, b̄u nin trigodih úec jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ĩ yap yohcan caá.* ⁵ Weém, nihah cãacwā úud jeéné, chooát yeó jáapdih ded pah ĩ chãjat pínahdih wā jéih wũtna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jĩ.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Biĩh chooát yeó jáapdih Jesús judiowā ĩ míc wáacat m̄uná waadnít, ā bohénachah, caandih joinít cãacwā cãtĩh téihya ágahni āt jamup wut jĩ. Áih jéihyepmant bóo m̄j nah āt ágahap wut jĩ. ⁷ Moisés ā wutadidih bohénit, fariseowãbut Jesúsdih ĩt en n̄unúp wut jĩ. Chooát yeó jáapdih yũhna, Jesús téihya ágahnidih ā booaachah, caandih naóh yacat túut niijná, eníhna ĩt chãjap wut jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, Jesús páant ĩ jenah joyátdih jéihnit, téihya ágahnidih nin pah āt niijíp wut jĩ:

—Ñah ñahnit, nit cãtĩh ma juí ñahúá, āt niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, ñah ñahnit, queét cãtĩh āt juibí ñahup wut jĩ. ⁹ Pánihna, caandih naóh yaquínitdih nin pah āt niij úabh joyóp wut jĩ:

—Yeéb ñi jenah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáapdih Dios jwiitdih ded pah tigaá ā wut? ¿Túi chãjatdih niit ā wutup? ¿Yeejép chãjatdih niit ā wutup? ¿Wunnidih ā booaat túut niit? ¿Cãacđih ā mao yohat túut niit? Jesús queétdih āt niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant niijnít, ĩ jepahatdih pãina, Jesús queét nihahdih āt en behep wut jĩ. ĩ jepahcah ennit, téihya ágahniboodih nin pah āt niijíp wut jĩ:

—Míih téihyadih ma yoo d̄awúá, āt niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadih āt yoo d̄awúp wut jĩ. Páant ā yoo d̄awúchahjeh, áih téihya āt túyah bejep wut jĩ.

¹¹ Obohjeéhtih, queét Jesúsdih naóh yaquínitboó caandih ā booaatdih ennit, búdí ĩt ĩjip wut jĩ. Pánih ĩjnit, nin pah ĩt míc niij úabh joyóp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá caandih chãjat náah?” ĩt míc niijíp wut jĩ.

* 6:1 Dt 23.25 * 6:3-4 1S 21.1-6 * 6:3-4 Lv 24.9

Jesús doce ã naáwát túttnit pínahdih ã ñíwat

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Pánihat túttimah, biíh yeó jáap Jesús jeéboó Diosdih úúbúdh ãt bejep wut jĩ. Nihat chei ãt úúbh daa jũúwúp wut jĩ. ¹³ Daanachah, ã naáwát dih joí péenitdih bid bojnit, doce ã bohé bejnit pínahdih ãt ñíwip wut jĩ, ãih doonádih naóhnti ï jumat pínah niijná. ¹⁴ Nit wut jĩ ã ñíonit: Simóndih ñíonit, Pedro ã wut ãt búúhdup wut jĩ. Simón úud Andrésdihbut ãt ñíwip wut jĩ. Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomásdihbut ãt ñíwip wut jĩ. Biíh Santiago Alfeo wúúhdih ñío, biíh Simón Celote poómpdih bóodih ñío, ¹⁶ Judas biíh Santiago wúúhdih ñío, Judas Iscariote Jesús dih eníhcannitdih duó wáini pínahdihbut ãt ñíwip wut jĩ.

Dawá cãacwãdih Jesús ã bohéát

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Pánih ñío péa jwúub dei jũóhnti, jeé ñaj yacapboó ãt chão ñúhup wut jĩ. Páant ã chão ñúhupboó ã naáwát dih dawá joí péenit jum, dawá bitabut ït jumup wut jĩ. Queét jumnit Judea baác dih moón, Jerusalén tútchidih moón, búdí muj jwéjdih jumni Tiro tútchi, Sidón tútchidih moonbát ït juibínap wut jĩ, ¹⁸ Jesús ã bohénachah joyát túut niijná, ï wunatnadihbut ã booaat pínah niijná. Nemép jumnitbut ït juibínap wut jĩ, nemép wãdih ã bacat tútat pínah niijná. ¹⁹ Booaat túut niijná, queét nihat Jesús dih ït juibí tewíhip wut jĩ. Caandih ï juibí teonitdih ã wēpat ã chũúchah, nihat ït boonap wut jĩ. Pánihna, wunnitjibut, nemép jumnitjibut ït táí jumup wut jĩ, buca.

Dioñ cãacwã ded pah ï jumat pínahdih ã bohéát

(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesús ã bohénitdih ennit, nin pah queétdih ãt niij bohénap wut jĩ:

“Yeéb moh yéejnit panihnit Dios ã teo wáacatdih bidnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdih ã teo wáacipna caá, Dios ã maáh jumupboó ñi táí jumat pínah niijná.

²¹ “Yeéb buu nuugúp wunnit panihnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit,

yeebdih ã teo wáacipna caá, wud jumnit pah ñi táí jumat pínah niijná.

“Buu yeéb jünitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ã teo wáacipna caá, ñi táí weñat pínah niijná.

²² “Weém nihat cãacwã úud jeñédih ñi jepahat jíb bita yeebdih eníhcan, yeejép naóhnti, ïh poómpmant ï bacanachah, Diosboó yeebdih wēi ennit, ã teo wáacipna caá.*

²³ Páant ñi yapachah yahna, caandih ñi cádahcatji jíb Dios pehbóo ñi juibínachah, túnidih ã wēhat pínahdih jenah joinit, ñaáp ñahnti, búdí ñi weñé. Pánih chãjnit ï nuowãbut Dios naáwát dih naóh yapanitjidih biíc yoobó yeejép ït chãjap wut jĩ. Páant queétdih ã yapat pahjeh muntih yeebdihbut yeejép ã yapachah yahna, ñi weñé.*

²⁴ “Obohjeéhtih, yeéb dawá bií dée bíbohnti, Dios ã teo wáacatdih bidcannit, buu nin baácboó jumna pohba ñi wēina yah caá. Túttimah, Dios ã peéh chãjachah, búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá.

²⁵ “Bita yeebbát buu dedé ñi náahatdih bíbohnti, wud jumnit panihnit ñi jumna caá. Obohjeéhtih, túttimah, Dios ã peéh chãjachah, tub nuugúp wunnit panihnit, búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá.

“Bita yeebbát ñi weñat pínahdihjeh chãjnit, buu búdí wēi jwuhnitji, Dios ã peéh chãjachah, búdí ñi juibípna caá.

²⁶ “Diosdih jepahcannitboó yeebdih ï táí wēi naáwáchah, ñi táí chãja chaáh! Pánihat dée pah jon jãtuh ï nuowãbut ‘Dios naáwát dih naóh yapanit caá’, niijná yahna, yee naóhntiboodih ïpĩ táí wēi naáwáp wut jĩ. Pánihna, ñi túut nuumcáh, Dios yeebdihbut ã peéh chãjbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

“Yeebdih eníhcannitdih ñi táí oyoó”, Jesús ã niij bohéát

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Obohjeéhtih, yeéb weemdih joinitdih nin pah wã naóhna caá: Yeebdih eníhcannitdih oinit, ñi táí chãja. ²⁸ ‘Meemdih yeejép ã yapa naáh’, yeebdih niijnitdih, ‘Dios meemdih ã táí chãja naáh’, ñi niij jwúubanaá. Yeebdih yeejép chãjnitdih, Diosdih ñi úúbú, queétdih ã teo wáacat

* 6:22 1P 4.14 * 6:23 2Cr 36.16; Hch 7.52

pínah niijná. ²⁹ Yeebdíh íjnit, biíc bawá páo tíbdih maonidih, biíh bawámantbut ñi júutú, mawíhna, ã jwúub mawat pínah niijná. Ñíih cúbuh jweyát chóodih dúuc wáinidih, ã náahachah, ñíih japih bóo chóodihbut ñi wūhúú. ³⁰ Ded moh yéejni ã náahatdih ã úúbúchah, ñi wūhúú. Ded ñíih bií déedih dúuc wáinidih, ñi jwúubaat túutca bojoó. ³¹ Bita yeebdíh í tui chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadih ñi tui chājaá. Queét yeebdíh í tui chājcah yuhna, yeebboó queétdih ñi tui chājaá.*

³² “Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéhcannitboó queétdih oinitdihjeh ípí oi jwúubana caá. Pánihna, queét í oyat chah yeebboodíh bitadih oyat caá náahap. ³³ Yeebdíh tui chājnitdihjeh ñi tui chāj jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéhcannit biíc yoobó í chājna caá. ³⁴ ‘Wā wayát pah bóo ã jwúubabipna caá’, niij jenah joinít, núodih ñi wayáchah, dedé pínah nihcan caá. Yeejépwā yuhna, bitadih páant ípí wainá caá. ³⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ñi oyoó. Í tui chāj jwúubaat pínahdih bidcanjeh, túinidih ñi chājaá. Núodih náahnit í úúbúchah, í jwúubaat pínahdih bidcanjeh, ñi wayaá. Pánih chājna, Dios weh ñi jumuchah, ‘Ma tui chājna beé’, niijnít, caánboó yeebdíh túini ã wūhbipna caá. Caandíh ‘Túina caá’, niijcannitdih, yeejép chājnitdihbut Diosboó ã tui chājna caá. Páant ã chājat pah biíc yoobó ñi chājat pínahdih yeebdíh ã wutna caá. ³⁶ Dios jwí íp yeebdíh jīgah ennit, ã teo wáacat pahjeh mantih, yeebbút bitadih jīgah ennit, ñi teo wáacá”, Jesús ãt niijíp wut jī.

*“Yeejépwā caá”, bitadih niij jūihcat
(Mt 7.1-5)*

³⁷ “ ‘Meém yeejép caá’, bitadih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ã niijcán niít. Bitá í yéej chājachah, ‘Meemdíh peéh chājat caá náahap’, ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijíchah nihna, Diosbut yeebdíh biíc yoobó ãta niij tágaá. Bitá í yéejatdih ñi náhnica bojoó. Páant ñi náhnica, Diosbut ñi yéejatdih ã

náhnican niít. ³⁸ Bitadih ñi tui wūhúú. Ñi tui wūhúchah, Diosbut yeebdíh ã tui wūhbipna caá. Búdí béguepdih becchidih jui cáj waó bí chājat dée ã wūhbipna caá. Ded pah yeeb bitadih ñi wūhat pah bóojeh mantih, Diosbut yeebdíh ã wūhbipna caá.

³⁹ “Jéih encanni biíh jéih encannidih ã duó wáyachah, íit jumupboó bejna, queét chénat pah biícđih í buug yácbipna caá*
⁴⁰ Jáap bohéni caandíh bohéni chah ã jéihcan caá. Obohjeéhtih, nihát ã jéihyat pínahdih ã bohé péanit, caandíh bohénidih biíc yoobó ã jéihbipna caá. Pánihna, yeeb bitadih duó wáihna, wā naáwátđih jwíih tui bohéat caá náahap, jéih encannit dée ñi jumcat pínah niijná. Pánihna, wā naáwátđih tui jéihnit, wā bohéat pah mantih bitadihbut ñi tui jéih bohébipna caá.*

⁴¹ “Nin pah yeeb ñipí chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ã jumuchah, caanbítđih ñi tui enna caá. Caán bainí oj ã jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ã yéejatbitđih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ã jumuchah yuhna, caandíh ñi jéih encan caá. Caandíh ñi jéih encat pah, búdí yeejép chājna yuhna, ñi míic jéih encan caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chāj? ⁴² Yeebdíh búdí quíib becát panihni ã jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátđih weémboó meemdíh wā póoj yohbipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chājnit jumna yuhna, ‘Némé, tubit yeejép chājna caá ma chājap. Caandíh ma cádaahá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeeb yeejép chājnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chājatđih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chājatđihjeh ñi jenah joí? Yeeb yeejépwāá, ñi yéej chājatđih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi túut nuumát túttimah, ñi dée ã yéejatđih ñi jéih cádahat túutbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jī.

*Máa quehe ded pah ã jummat
(Mt 7.17-20; 12.33-36)*

⁴³ “Ded túini nah yeejép dahna ã quehcah, yeejép nahbut túini dahna ãpí quehcan caá ⁴⁴ Pánihna, ded pah máa nahna ã jummatđih jéihíhna, áih quehe dahnadih enat caá náahap. Neméj óot nahdih higo

* 6:31 Mt 7.12 * 6:39 Mt 15.14 * 6:40 Mt 10.24-25; Jn 13.16; 15.20 * 6:44 Mt 12.33

wāt jumni dahnadit nīpī bidcan caá. Ei náhdih iguīh nīpī bidcan caá.* ⁴⁵ Pánihat dée pah táini cāac ā táí jenah joyát jíib, túinijeh ā naóhbična caá. Obohjeéhtih, yeejép cāac yeejép ā jenah joyát jíib, yeejépeh ā wéhebična caá. Pánihna, cāac ded pah ā jenah joyát biíc yoobó ā naóhbična caá”, Jesús āt niijíp wāt jī.*

*Chéne muú teonit naáwát
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ “¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdih niijná yuhna, wā wātadit nī jepahcan? ⁴⁷ Ded wā bohéatdih joinít, jepahna, nin pah ā jumna caá: ⁴⁸ Muú chāj pooni panihni ā jumna caá. Túí jenah joiní jwumáp baácdih numah baád waadánit, āih jagápdih ā táí dodhdop be. Pánih chāj péaat túttimah, muj daabáchah yuhna, āih muú túí chājni jumna, ā mónócap be. ⁴⁹ Obohjeéhtih, ded wā bohéatdih joiná yuhna, jepahcanni túí jenah joicánni muú chājni panihni caá ā jumap. Caánboó óon jihbitjeh baád waadánit, āih jagápdih ā dodhdop be. Pánihna, caán muúdhíh ā péaat túttimah, muj ā jwíih daabáchah, āih muú túí chājni nihcah, chéwat boloh bejnit, āac bejna, ā boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih āt niijíp wāt jī.

7

*Soldadowā ī maáhdih teo wāhndih Jesús
āt booaat
(Mt 8.5-13)*

¹ Páant cāacwādh bohé péanit, Jesús Capernaum tútchiboó āt bejep wāt jī. ² Romano cien soldadowā ī maáh Capernaum tútchidih āt jumap wāt jī. Caandih teo wāhni ā oini búdí wunna āt chājap wāt jī. ³ Pánihna, Jesús ā juibíat doonádih joinít, judíowā ī maátadit Jesús pebhna āt wahap wāt jī, caandih teo wāhndih booadit ā bejat pínah niijná. ⁴⁻⁵ Páant ā wahachah, judíowā ī maáta Jesús pebhna juibínit, búdí wāhna, nin pah īt níj naáwáp wāt jī:

—Jwiítidih wāhni túini caá. Jwiít judíowādh túi oinit, jwí míc wáacat muúdhíh chājat pínah dinero ā wāhup jī. Páant ā túí chājat jíib, caandih ma teo wáac jūúwá, īt niijíp wāt jī.

* 6:45 Mt 12.34

⁶⁻⁷ Páant ī niijíchah joinít, Jesús ījeéh āt bejep wāt jī. Pánih bejnit, cien soldadowā ī maáh pebhna ī tóah juibínachah, caán bita ā chéenwādh wāhnt, nin pah āt níj naáwát túutap wāt jī: “Maá, weem cháh wēpni ma jumachah jéihna, ma pebhna juibícan, ‘Wíih muúdhíh ma waád jūúwá’, niijní dée nihcan caá. Meemdih wā tac buugáihcan caá. Pánihna, yúpmahjeh jumna, ma wēpatjīh weemdih teo wāhndih ma booanaá. ⁸ Wā chah jumnit bita maáta weemdih ī wātna caá. Weembát soldadowādh wātni caá. Biícdih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, āpī bejna caá. Biíhdih ‘Ma jūúwá’, wā niijíchah, āpī jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, weemdih teo wāhndih wā niijíchah, āpī chājna caá. Pánihna, ma wātadit wēpatdihbut wā túí jéihna caá. Ma wātachahjeh, weemdih teo wāhni ā boobipna caá”, cien soldadowā ī maáh ā chéenwā Jesúsdh īt níj naóh yapanap wāt jī.

⁹ Páant ī niijíchah joinít, caán soldadowā ī maáh “Jesús caandih ā boobipna caá”, ā níj jenah joyátdih jéihnit, Jesús búdí āt weñep wāt jī. Pánih wēinit, ājeéh péenitdih tac púud ennit, nin pah queétdih āt niijíp wāt jī:

—Caán soldadowā ī maáh judío nihcan yuhna, weemdih ā túí jenah joyát yeéb judíowābódh ā yapna caá, āt niijíp wāt jī.

¹⁰ Pánihna, soldadowā ī maáh ā wāhntij āih muúdhíh ī jwúub juibínachah, caandih teo wāhni booni ātát jumap wāt jī.

Éemp wānnih mi wāúhjidih Jesús ā booaat

¹¹ Túttimah, Naín wāt jumni tútchina Jesús wā īt bejep wāt jī. Dawá cāacwābut ījeéh īt péenap wāt jī. ¹² Pánih bejnit, Naín tútchi jēc pebh ī tóah juibínachah, caán tútchidih moón wānni bácahjidih yohat túut niijná, caandih ī ub bac jūúwáchah, Jesús wā queétdih īt jwāáap wāt jī. Beh wili éemp wānnih mit jumap wāt jī. Mi wāúh biíc jumni āt wunap wāt jī. Dawá cāacwābut mijeéh īt űuan bāc jūúwáp wāt jī. ¹³ Páant ī jūúwáchah ennit, Jesús caántdih jīgah ennit, nin pah āt niijíp wāt jī:

—Ma jūicá bojóó, āt niijíp wāt jī.

¹⁴ Páant niijníit, wānni āih bácahji lajni naadhíh ā tewechah, caandih beonit īt chāo

ñúhap wut jĩ. Pánih teonit, “**¡Némé, ma boo pud júúwá!**” wunnidih át niijíp wut jĩ.

¹⁵ Páant ā niijíchahjeh, wunniji jwúub boo pud chúudnit, át wéhenap wut jĩ. Páant ā boonachah, Jesús beh wilidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Dáa, ma wúúh ā jwúub boona caá, páant mantih,** át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant ā boanachah enna, nihat cáacwā wáhi bejnit, Diosdih búdí ít weñep wut jĩ.

—Dios naáwátidih wēp naóh yapani át jui tágaá. Dios jwiít áih cáacwāidih teo wáacadih át jui tágaá, ít míic niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ā chājatji doonádih nihat Judea baác, pebhbit jumni baácnadihbut ít naóh peetép wut jĩ.

Juan Daabáni ā wúbh joyát tútat
(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jesús páant ā chājatji dooná Juan Daabánidihbut át juibínap wut jĩ. Caán nemat muáboó ā jumuchah, ā bohénit caandih ít juibí naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Páant í naáwáchah joinít, chénewā ā bohénitdih Jesús pebhna át wahap wut jĩ. “¿Meém Dios ā wahni, jwiít judíowā jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?” queétdih át níj wúbh joyát tútat wut jĩ.

²⁰ Páant ā niijíchah joinít, Jesús pebhna ít bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Jesúsdih nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Juan Daabáni jwiítidih wahnit, nin pah ā níj wúbh joyát tútat be: ‘¿Meém Dios ā wahni, jwiít judíowā jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?’ jwiítidih ā niiját tútat be, Jesúsdih ít niijíp wut jĩ.

²¹ Í juibínachahjeh, Jesús dawá cáacwāidih boona át chājap wut jĩ. Nemép jumnitdihbut booa, dawá jéih encannitdihbut át boanap wut jĩ. ²² Juan ā wahnit í niijíchah joinít, nin pah Jesús queétdih át níj jepahap wut jĩ:

—**Ded pah ñi enatji, ñi joyátjidihbut Juandih naáwádih ñi bejeé. ‘Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejcannitjidihbut ā boona beé. Bácah moópnitji, wanah bejnitjidih yah buca ā boanap be.’ Moh yéejnitdih ā táí ubat pínah doonádihbut**

naóhna ā chājap be.* ²³ “**¡Ded weemdih táí jenah joí cádahcanidih Dios ā wēi enna caá!**” Jesús ā niijíp be’, Juandih níj naáwádih ñi bejeé, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁴ Juan ā wahnitji í jwúub bejat túttimah, Juan ded pah ā jumatdih cáacwāidih nin pah Jesús át níj naáwáp wut jĩ: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipí chāj, muá wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp ylip déedih johlit ā joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó í naáwáchah yahna, caánboó jweéhcanjeh yoobópdih āpí naáwáp wut jĩ.

²⁵ Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh dñonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh dñonít, dawá bíí dée bíbohñit, maátáih muáboó ípí jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ²⁶ Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátidih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chāj? Páant tigaá Juan ā jumap. Bitá naóh yapanit chah ā jumna caá. ²⁷ Juan ā jwíih naóh waáwát pínahdih jon jätih nin pah ít níj naóh daacáp tají:

‘**Á wúúhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Ma jätih wā naáwátidih naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, í jepahat pínah níjñá”, Dios ā niijíp be’, át níj daacáp tají.** (Mal 3.1)

²⁸ “Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nihat bitá chah Juan Daabáni ā jumna caá. Obohjeéhtih, buu láa páant ā jumuchah yahna, Dios ā maáh jumapna ded oboh jumnijiboó Juan chah ā jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁹ Juandih í nemat pínah jätih, ā bohéatdih joinít, nihat cáacwā, Romano maáta í wúbat túttni nódih wúbh wāhñitbut, Juandih ítát daabáat tútat wut jĩ. Páant Diosdih jepahñit í jumuchah, Jesúsboó ā niijíchah joinít, “Dios ā wútat yoobópdih caá”, ít niijíp wut jĩ. ³⁰ Obohjeéhtih, fariseowā, Moisés ā wútatjidih bohénitbut, Juandih daabáat tútcan, Dios queétdih ā náah yacat pínahdih ít náahcap wut jĩ.*

³¹ Páant í jummatdih jéihñit, Jesús nin pah át jwúub níj naáwáp wut jĩ: “**Buu láa moón weemdih jepahcannit, nin pah ñi jumna**

* 7:22 Is 35.5-6 * 7:22 Is 61.1 * 7:30 Mt 21.32; Lc 3.12

caá: ³² Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumap. Tíoh chúdnit, nin pah ípí míic niij jühna caá: ‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna, yeebboó ñi búudíhcan beé. Wunnitdih jwí jái tíhwichah yuhna, ñi jái wáaquíhcan beé’, í míic niij jühna caá. ³³ Páant í chājat pah, yeebbát biíc yoobó ñipí chājna caá. Juan Daabáni cāacwājeéh jeémpcan, poonidihbat apí babhcap jī. Páant ā chājcah enna, ‘Nemép jumni caá’, niij jühnit, ā bohéatdih ñi jepahcap jī. ³⁴ Obohjeéhtih, weém, nihāt cāacwā úd jeñé cāacwājeéh jeémpnit, wāpí babhna caá. Páant wā chājachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, máihni caá ā jumap. Romanowā í úbát túatni núodih úbh wühnit, yeejép chājnit bíicdih apí pej jumna caá’, niij jühnit, weemdíhbat ñi jepahcan caá. Páant niij jühna, wébít pah caá ñi jumap. ³⁵ Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wutat pah wā túi chājachah enna, ā jengah joyát yoobópdih ā jumatdih ñi jéihbipna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Yad wili chej jumniñh Jesúsdi mi puhwat

³⁶ Bíih yeó jáap bíic fariseo, Simón wut jumni, Jesúsdi āt numah jeémép wut jī. Áih muná juibínit, Jesús ájeéh āt jeémép wut jī. ³⁷ Simónih mūdih Jesús ā jumat doonádih joinít, queét í jeéméchah, caán tátchidih bóli, deoh nah jumnih, táí chej jumni yíi quíitdih mit ub waád juibínap wut jī. Caán quíit alabastro í niijní jeejīh í chājni quíit āt jumap wut jī. ³⁸ Pánih ub waád juibínit, Jesús pebh bódiha caj yoh ñajnit, caandih mi oyat júatna, áih jítchanadih míih quíib macjīh jái chócnit, míih waó yoócjīh mit jōp wiwip wut jī. Pánih chāj péa, áih jítchanadih nomnit, mi ub júóhni táí chej jumni yíidih puohnit, mit ñáñap wut jī.* ³⁹ Páant mi chājachah ennit, Jesúsdi numah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh āt niij jengah joyóp wut jī: “Nin newé Dios naáwátidih naóh yapani jumna, caandih teonih yeejép mi jumatdih āta jéih tagaá. Jéihnit, caántdih āta tewat túatcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ā chājcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, āt niij jengah joyóp wut yuh jī. ⁴⁰ Páant ā niij jengah joyátidih jéihnit, nin pah Jesús caandih āt niijíp wut jī:

* 7:38 Mt 26.7; Mr 14.3; Jn 12.3

—Simón, meemdih bainí wā naáwát túat caá, ded pah mi chājatdih ma jéihyat pínah niijná, āt niijíp wut jī.

—Ma naáwá, Bohéní, Simón caandih āt niijíp wut jī.

⁴¹ —Biíc newédih chéne neoná dinerodih í wayáp be. Bíicboó chéne jópchi ā tewat júbdih pohba wai, bíihboó chéne widh ā tewat júbbitdih ā wayáp be. ⁴² Queét chénat pah í wayátjidih í jéih júb chājcah ennit, queétdih wühniiboó ‘Jumu naáh. Ñi júb chājcah, ā túina caá’, queét chénat pahdih ā niijíp be. Páant ā chājachah, ¿ded tigaa caandih chah ā oibi? Jesús Simóndih āt niijíp wut jī.

⁴³ —Búdí náo wainíboó caandih chah ā oibipna caá, Simón āt niij jepahap wut jī.

—Yoobópdih ma jepahna caá, Jesús caandih āt niijíp wut jī.

⁴⁴ Páant niijnít, yad wilidih júat jāhanit, Simóndih nin pah āt jwúb niij naáwáp wut jī:

—Ma jengah joyoó. Ma chéen yoobát wā jumuchah nihna, míih muná wā waád juyúchah, wíih jítchanadih wā chocat pínah niijná, mah weemdih mata wüh tagaá. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih míih quíib macjīh jái chócnit, míih waó yoócjīh mi jōp wiwip be. ⁴⁵ Wā juyúchah, meém weemdih péo tíibdih nomcanjeh, ma táí úbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó weemdih mi oyat júatna, wíih jítchanadih mi nom cádahcan caá. ⁴⁶ Wā juyúchah, wíih wao dáhdih yíjīh puoh jāha ñáicanjeh, ma táí úbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih táí chej jumni yíjīh puohnit, mi ñáñap be. ⁴⁷ Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Búdí mi yéj chājatjidih Dios āt yoh wüh tagaá. Páant ā chājatdih jéihnit, weemdih búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainíjeh wā yéj chājap jī’, niij jengah joinít, ā yéjat yohat úbhniiboó bainíjeh Diosdih ā oina caá. Pánihatdih ma táí jengah joyoó, Jesús Simóndih āt niijíp wut jī.

⁴⁸ Caandih páant niij péanit, caántdih jwuh nin pah āt jwúb niijíp wut jī:

—Meém yéjat yohnih caá. ⁴⁹⁻⁵⁰ Weemdih ma táí jengah joyát júb, ma yéjat peéh iiguípna ma bejatji déedih, meemdih Dios āt

tái ub tagaá. Pánihna, tái wěinit, ma bejeé, át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, ājeéh jeémpnit nin pah queétjeh ít míc niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé newéna tigaá nin? ¡Yéejat yohat wēpatbut ā bíbohna caá! ít míc niijíp wut jĩ.

8

Jesús wādh biquína yaádh ī teo wáacat

¹ Tátimah, Jesús tátchina yoobó cāacwādh át táoh bohé jibip wut jĩ. Dios ā maáh jumat doonádh át naáwáp wut jĩ. Doce ā bohénitbut ājeéh ít jib bejep wut jĩ. ² Biquína yaádhbut ĩjeéh ít pej jam bejep wut jĩ. Jesús ā boonanit yaádh, nemép jumnitdh ā boonanitbut ít jumup wut jĩ. María, Mágdala tátchidih bólidih siete nemépwādh Jesús ā bacat tātutnihji jam, ³ Juana, Maáh Herodesdh teo wāhni Chuza áabut jam, Susana wūt jumnihbut mit jumup wut jĩ. Dawá bita yaádhbut ĩjeéh ít pej jam bejep wut jĩ. Queét yaádh ĩh dinerójh Jesús wādh ít teo wáacat wut jĩ.*

Waáh momni naáwát (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Biíc yeó jáap dawá cāacwā ĩ jumni tátchinamant bejnit, caandíh enat tātut niijná, Jesús pebhna ít juibínap wut jĩ. Dawá páant ĩ wáac juibínachah ennit, ā jenah joiní naáwátjĭh queétdih bohéna, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jĩ: ⁵ “**Biíc newé waáh momodih ā bejep be. Páant ā waáh bojochah, biquí tībna namádh ā bugg ĩájap be. Namádh bugg ĩájni tībndih cāacwā ĩ néeh chuñup be. Biíh tībndih jwébehwā jūóhnit, ĩ jeémp beedánap be.** ⁶ **Biíh tībna, jeejĭh yewéni baác jumupboó ā bugg ĩájap be. Bugg ĩájnit, chíh jūóhna yuhna, mac ā jōpah bejchah, ā wunah bejep be.** ⁷ **Biíh tībna nemép óot cātĭh ā bugg ĩájap be. Pánih bugg ĩájni ā chíhichah yuhna, caán nemép óotboó caandíh ā chíh yap bejchah, momniboó mánahnit, ā wunah bejep be.** ⁸ **Obohjeéhtih, biíh tībna túni baácboó ā bugg ĩájap be. Pánih bugg ĩájna, chíhnit, ā tái quehep be. Pánih quehnit, wawána jumat pah cien tībna ā quehep be”,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

* **8:3** Mt 27.55-56; Mr 15.40-41; Lc 23.49 * **8:10** Is 6.9-10

Caán naáwátjĭh bohé péanit, “**¡Ded molít jumna, ā tái joyó naáh!**” át niij ej ĩaacáp wut jĩ.

¿Dépanih tigaá ā jenah joyátjĭh át naóhji? (Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Páant naáwátjĭh ā bohénachah joiná yuhna, beh joicán, ā bohénit ā bohéatjidih ít úbh joyóp wut jĩ.

—¿Ded pah niij naóh bohé tibeé jwiítdih ma chāj? ít niij úbh joyóp wut jĩ.

¹⁰ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—**Ded pah Dios maáh ā jumatdh bitadh naóh jwuhca naádh bugg yeebdíhjih wā naóhna caá. Obohjeéhtih, bitadh naáwátjĭhjih wāpĭ bohéna caá, weemdíh enna yuhna, ĩ beh encat pínah, wā naáwáchah joiná yuhna, ĩ beh joicát pínah niijná. Weemdíh ĩ jepahíhcat jīb páant ĩ jumna caá,*** queétdih Jesús át niijíp wut jĩ.

Waáh momni naáwátdh Jesús ā beh joyáat

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Tátimah, waáh momni naáwátjidih ĩ beh joyát pínah niijná, nin pah Jesús queétdih át jwúub niijíp wut jĩ: “**Nin pah niij naóhna wā chājap be: Waáh momni tībna Dios naáwát panihni caá.** ¹² **Biquína joinít namáboó bugg ĩájni panihni caá. Dios naáwátjĭh ĩ joyóchahjih, nemépwā ĩ maáh ĩ joyátjidih ā jenah joyát tātutcan caá, jepahcanjih iiguípna ĩ bejat pínah niijná.**

¹³ **Bitá joinít jeejĭh yewénibit baácboó bugg ĩájni panihni caá. Dios naáwátjĭh joiná, ĩ tái wēi jwuhna yuh caá. Obohjeéhtih, ĩh caolihboó ĩh jáap choo bejni panihni ā jumuchah, bitaboó queétdih deohnit, ĩ yéej chājat tātutachah, Diosdh jepah cádahnit, ĩ jwúub yéej chājna caá.** ¹⁴ **Bitá joinítboó nemép óotna cātĭh bugg ĩájni panihni ĩ jumna caá. Dios naáwátjĭh joinít, ĩ jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jumat pah ĩ chājat pínadh jih queét tabit ĩ náhni dahwana caá. Búdĭ dinero bíbohathdhjih ĩ wēina caá. ĩ weñat pínah chājatdhjih ĩ jenah joiná caá. Pánih jenah joinít, chéonit panihnit jumna, Dios naáwátjĭh jenah joicánjih, queétdih behat dée wihcan caá.** ¹⁵ **Obohjeéhtih,**

bita joinítboó túini baácđih buug ñájni panihni caá. Dios naáwátđih túi joinít, jwúub náhnina, caandíh í cáđahcan caá. Pánih jamna, Dios á náahat pah ípí túi chájna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

*Jiiát dah naáwát
(Mr 4.21-25)*

16 “Wā bohéát jiiát panihni caá. Ded áih jiiát dahđih jí péanit, puubát dahjĩh ápí páah jwejcan caá. Caan dáđđih chúđat páha numpboobút ápí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, japboó ápí jí cáag jwejna caá, á yeh iiguíchah, nihat waadníť í túi enat pínah niijná.* 17 Caán á yeh iiguíchah, dedé í bihniji á jígohbipna caá. Dedé í bih chājatjidihbut nihat cāacwā í enbipna caá. Wā naáwátđih í bohénachah, cāacwā ded pah íih caolih á jummatđih á jéihyana caá.*

18 “Íñi túi chāja chaáh! Ded pah wā naáwátđih joinít, ñi túi jepahaá. Ded wā naáwátđih túi joinít á jwúub náhninachah, Dios caandíh chah á jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, á jwúub náhnichah, á jwíih joyátjidih Dios á dúuc wáibipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

*Jesús íin, á úudwābut caandíh í bidat
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

19 Caán láa Jesús íin á úudwābut á pebhna ítih juibínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, dawá cāacwā í jumuchah, Jesúsđih íť jéih jwāáhcap wut jĩ. 20 Pánihna, bita caanjĩh jumni Jesúsđih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ma íin ma úudwābut meemdíh bidnit, jóocmant í pǎi ñuhna caá, át niijíp wut jĩ.

21 —Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, nit panihnit wā déewā yoobát í jumna caá. Dios naáwátđih wā bohénachah, joí jepahnit wā íin panihnit, wā úudwā panihnitbut í jamna caá, Jesús caandíh át niijíp jepahap wut jĩ.

*Búđi johlit, nolihatđihbut Jesús á yayáát
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

22 Biíh yeó jáap Jesús á bohénitđih jááj chóđđih namah waadníť,

—Chóbe conanaáboó íimđih jwí chúuh bejjĩh, át niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, íť chúuh bejep wut jĩ. 23 Páant í chúuh bejehchah, Jesúsboó át úwup wut jĩ. Á úwat pónih, búđi johlit át júúwup wut jĩ. Pánih búđi nolihat á jumuchah, íih jááj chóo át daábíhip wut jĩ. 24 Páant á tobohochah, á bohénit Jesús pebh juibí wucnit, caandíh nin pah íť niijíp wut jĩ:

—ÍBohéní, Bohéní, daabná caá jwí chājap! jwí buudbípna caá! caandíh íť niijíp wut jĩ.

Páant í niij wucuchah, jáanit, Jesús johlitđih, nolihatđihbut “Ma yayaá”, át niijíp wut jĩ.

Páant á niijíchahjeh, johlit, nolihatbut biícmantjeh át yayáh bejep wut jĩ.

25 —¿Dépanih tibeé weemdíh ñi túi jenah joicán? Jesús á bohénitđih át niijíp wut jĩ.

Páant á yayánachah en wáhi bejnit, búđi íť úmup wut jĩ. Pánih úmna, búđi jenah joinít, queétjeh nin pah íť míic niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé cāacna tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut á yayáh bejna caá, íť míic niijíp wut jĩ.

*Gadara baácđih bóo nemép jumnidih Jesús á booaat
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

26 Páant á yapat túttimah, Gadara baácboó Jesús wā íť chúuh juibínap wut jĩ. 27-29 Caanná chúuh juibínit, Jesús wā í aab béjehchah, caán túťchidih bóo nemép jumni Jesúsđih át jwāáh dei júúwup wut jĩ. Caán maatápđih yégueh duocán, muudíh jéih jumcanjeh, cāac yohopboó ápí jumup wut jĩ. Maatápđih nemép wā caandíh íť déheanap wut jĩ. Páant í déheanachah, cāacwā áih téihya colóhnadidih, áih jíťcha colóhnadidihbut íťah tǔpjĩh íť chéwep wut jĩ. Pánih chéonit, nemat muáboó íťih nemep wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, í chéwatjidih páud wái daj yohnit, queét nemép wā muá wihcapboó caandíh íť namah jwei bác bejep wut jĩ. Pánihna, Jesús wāđih jwāáh dei juibínit, nemép wāđih Jesús á bacat túťuchah joinít, Jesúsđih nin pah íť niij ñaacáp wut jĩ:

—¿Jesús, Dios chah wēpni wūúh, dépanihat túť tigaá weemdíh páant ma chāj? jWeemdíh ma peéh chājca bojoó! át niij ñaacáp wut jĩ.

* 8:16 Mt 5.15; Lc 11.33

* 8:17 Mt 10.26; Lc 12.2

* 8:18 Mt 25.29; Lc 19.26

³⁰ Páant ã niij ñaacáchah joinít,

—¿Dedé tiguaá ma wūt? Jesús caán nemépdih át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchah joinít, dawá nemépwā jumna, nin pah át niij jepahap wut jī:

—‘Dawá’ caá wā wūt. ³¹ ;Búdí iigní íitboó jwiít dih ma wahca bojoó! Ít niij wēp uúbáp wut jī. ³² Queét pebh, jeé ñaj yacapboó dawá momo mūwā ĩ bid jeéméchah ennit, —Jwiít dih queét mūwā diít na ma wahaá, nemépwā Jesús dih ĩt niijíp wut jī. Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queét dih át bejat tútup wut jī. ³³ Páant ã bejat tútuchahjeh, nemépwā newéih bácahmant bac bejnit, mūwā dih ĩ waadáchah, ñáo dei bej, būg báhnit, mūwā ĩt chīc wan beedáh bejep wut jī.

³⁴ Páant ã yapachah ennit, mūwā dih en daonítjiboó ĩih tútchina ĩt jweí jwúb bejep wut jī. Jweí jwúb bejna, ĩ jwāáhnit dih naóhnit, ĩih tútchidih moondíhbut páant ã yapat doonádih ĩt naáwáp wut jī. ³⁵ Páant ĩ naáwáchah joinít, cáacwāboó ĩih tútchimant Jesús ã chājatjidih enedih ĩt bejep wut jī. Pánih bej, Jesús wā ĩ jumapna juibínit, nemépwā jumniiji yégueh duó, túinijeh jenah joinít, Jesús pebh ã chúduchah enna, búdí ĩt úmup wut jī. ³⁶ Jesús nemépwā jumnidih ã boonanachah ennitjiboó, jáap junít dih ded pah ã yapatjidih ĩt naáwáp wut jī. ³⁷ Páant ĩ naáwáchah joinít, nihat Gadara baácdih moón búdí úmunit, ĩih baácmant Jesús dih ĩt jwúb bejat tútup wut jī. Páant ĩ bejat tútuchah joinít, Jesús wā ĩih jááj chóona ĩt jwúb dei bejep wut jī. ³⁸ Páant ĩ jwúb dei bejchah, nemépwā jumnijiboó Jesús dih búdí átih pej jumíhip wut yuh jī.

³⁹ —Wájeéh ma jūwáchah, áta túi ta yuh caá. **Obohjeéhtih, weém ma Maáh meemdíh jīgah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewā dih naáwát tút niijná, ĩ pehbóo ma jwúb bejeé,** Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchah joinít, nemépwā jumniiji jwúb bej, nihat áih tútchidih moondíh caandíh Jesús búdí ã teo wáacatjidih át naóh peetep wut jī.

Áih yégueh chóodih jui teonih, Jairo mūmdíhbut Jesús ã booaat (Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Gadara baácmant Jesús wā ĩ jwúb chúh juibínachah, dawá míc wáac páinit cáacwā wēinit, queét dih ĩt jwāáap wut jī. ⁴¹ Jairo wūt jumni, judíowā ĩ míc wáacat mūdih en daonít ĩ maáh, Jesús pebh át juibínap wut jī. Juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, Jesús áih mūboó ã bejat pínah dih búdí át uúbáp wut jī. ⁴² ĩ nūm bíc wilijeh wut jī. Caánt doce jópchi bíbohni, búdí mi wanachah, caánt dih ã booaat pínah niijná, Jesús dih áih mūná át bejat tútup wut jī. Páant ã niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh ã bejchah, dawá cáacwā caandíh ĩt too néeh péenap wut jī.

⁴³ Pánihna, queét cātíh bíh wili mácanihat panihat wūnnihbut mit jumap wut jī. Doce jópchi caán wanat dih mi bíbohochah, ĩ cohochah yuhna, át yaicáp wut jī. ⁴⁴ Pánih jumna, Jesús yégueh chóo yapat waadih táahmant mi juibí tewechahjeh, mi mácanihat panihat wanat át yayáh bejep wut jī. ⁴⁵ Páant mi tewechah, Jesús cáacwā dih nin pah át niij uúbh joyóp wut jī: —¿Déhe tiguaá wíih yéguehdih jui teoni? át niijíp wut jī.

—Weém meemdíh wā teocan beé, nihat ĩt niijíp wut jī.

—Páant Bohení, dawá meemdíh ĩ too néeh péena caá, Pedroboó át niijíp wut jī.

⁴⁶ Páant ã niijíchah joinít, Pedrodih nin pah át jwúb niijíp wut jī:

—**Obohjeéhtih, wanni weemdíh jui tewechah, booaat wēpat wíih bácahmant ái bejep be,** Jesús át niijíp wut jī.

⁴⁷ Páant ã niijíchah joinít, caandíh juibí teonih, jéih jweicán, úm méménit, Jesús pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nihat cáacwā ĩ enechah, ded pah mi juibí teonitjeh boopatjidih caandíh mit naáwáp wut jī.

⁴⁸ Páant mi naáwáchah joinít,

—**Némá, weemdíh túi jenah joiná, mat boonap tagaá. Úmcanjeh, wēinit ma jwúb bejeé,** Jesús caánt dih át niijíp wut jī.

⁴⁹ Páant ã niijíchahjeh, Jairoih mūmánt bej, Jesús wā pebhna juibínit, Jairoboodíh nin pah át niijíp wut jī:

—Jáantjeh ma nuúm mi muujáh bejep be. Páant mi wunuchah, bohénidih ma jwúub bejat túutá, Jairo dih át niijíp wut yuh jĩ.

⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít,

—Ma úumca bojoó. Wā wēpatdih ma táj jenah joyóchah, ma nuúm mi boobipna caá, Jesús Jairo dih át niijíp wut jĩ.

⁵¹⁻⁵³ Túttimah, Jairo íh muuná juibínit, í jãtíh juibínitji wunnidih búdí jígahnit, í juñúchah, Jesús át enep wut jĩ.

—Ñi júi cádaahá. Caánt wunnih nihcan caá. *Ɔona caá mi chãjap*, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, mi wunatdih jéihnit, caandíh ít dehwep wut jĩ. Queédih páant niij naóh péanit, Jairo íh muudíh waadní, ájeéh bejnitdih jóocmantjeh át chãwát túutap wut jĩ. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, wunnihji mi mánadih pohba ájeéh át waadát túutap wut jĩ.

⁵⁴ Pánih waadní, Jesús wunnihíh téihyadih teonit,

—jBainíhmaá, ma ñah ñuhúú! caántdih át niijíp wut jĩ.

⁵⁵ Páant ā niijíchahjeh, caánt jwúub boonit, mit ñah ñuhup wut jĩ. Mi jwúub boonachah, Jesús mi mánadih caántdih jeémát át wãhat túutap wut jĩ. ⁵⁶ Páant ā boonachah, mi mána búdí ít en wáhi bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, caántdih ā booaatjidih bitadih Jesús át naáwát túutap wut jĩ.

9

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Biíc yeó jáap doce ā bohénitdih Jesús ā pebhna bid wáacnit, nemépwádh í bacat pínah, wunnitdihbut í booaat pínah niijná, ā wēpatdih queédihbut át wãhup wut jĩ. ² Pánih wãh péanit, queédih át wahap wut jĩ, Dios ā maáh jumaditdih í naáwáchah, cáacwã í jepahat pínah, cáacwãdhbut í booaat pínah niijná. ³ Pánih wahnit, Jesús queédih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Bejna, dedé bií déedih ñi ub bejca bojoó. Íoh cajat nah, wãh wúuh, jeémát, dinerodih yuh baca ñi ub bejca bojoó. Ñi dawát chóodihjeh ñi duo béjeé. ⁴ Caán tútchidih

moondíh bohéna, ded ñi jwíh waadní muudíhjih ñi úwuh. Caanjíh moondíh bohé péanitjeh caán muudíh ñi cádah bejeé. ⁵ Det tútchidih moón yeebdíh náahcan, ñi naóhni doonádih í joíhcah, bac bejna, í enechah, queédih Dios ā yohat pínahdih í jéihyat pínah niijná, ñíh zapatosdih tóo dagnit, becchídh ñi péoh mao jéenanaá, át niijíp wut jĩ.*

⁶ Páant ā niijíchah joinít, nihat tútchibitna yoobó ít bejep wut jĩ. Pánih juibínit, Dio íh túini doonádih nihat cáacwãdh naóhnit, wunnitdihbut ít booaap wut jĩ.

Maáh Herodes tãbit ā úumat
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Caán láa Maáh Herodes Jesús ā bohénitbut ded pah í chãjat doonádih jwúub joiná, búdí át úumap wut jĩ. “Juanji át jwúub boo pud jũoh tagaá”, biquína niij, ⁸ “Elías át jwúub jígoh tagaá”, bita niij, “Dios naáwãdh biíh naóh yapaniji át jwúub boo pud jũoh tagaá”, bitabut ít niijíp wut yuh jĩ.*

⁹ Páant í niijíchah joinít, Herodesboó nin pah át niijíp wut jĩ: —Weemjéh tijí Juandih wã waó bóod yohat túutap jĩ. ¿Pánihna, deíh doonádih tigaá wã jwúub joí, páant muntih? át niijíp wut jĩ. Páant niijnít, Herodes Jesús dih tãbit át eníhip wut jĩ.

Cinco mil cáacwãdh Jesús jeémát ā wãhat
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Túttimah, Jesús ā wahnitji ā pebhna jwúub juibínit, ded pah í chãjatjidih caandíh ít naáwáp wut jĩ. Páant í naáwáchah joinít, ā bohénitjéhjeh jumíhna, cáacwãdh át cádah bejep wut jĩ. Pánih cádah bejnit, Betsaida tútchina ít bejep wut yuh jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwãboó í bejatdih jéihnit, queédih ít ñuun béjep wut jĩ. Í ñuún jwãáachah, Jesús queédih wéinit, Dios ā maáh jumaditdih át bohénap wut jĩ. Wunnitdihbut át booaap wut jĩ.

¹² Cheyeh doce ā bohénit nin pah Jesús dih ít niijíp wut yuh jĩ:

—Nin pehbbit tútchinaboó nitdih ma bejat túutá, í úwat tólih pínah, í jeémát pínahdihbut í bidat pínah niijná. Ninjéhbitjeh pohba muuná ā wíhcan caá, ít niijíp wut jĩ.

* **9:5** Lc 10.4-11; Hch 13.51 * **9:8** Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

13 —**Yeebjéh queédih jeémát ñi wāhúú,** Jesús át niij jepahap wut jī.

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwābitdihjeh jwī bíbohna caá. ¿Queét ñi jeémát pínahdih jíib chājadih jwī bejmi naniit? ã bohénit ñt niij úúbh joyóp wut jī.

14 (Cinco mil neonáneh ñt jumap wut jī. Yaádh ñi weh biíc dih चाह ñt jumap wut jī.)

—**Cāacwā poómp jumat pah cincuenta ñi chūdat túutá,** ã bohénitdih Jesús át niijíp wut jī.

15 Páant ã niijíchah joinítjeh, queédih ñt chūdat túutap wut jī. 16 Páant ñi chūduchah, Jesúsboó cinco pan dahnadih, chéne queejwādihtut ubnit, chéi ennit,

—**Nin pandih, queejwādihtut ma wāhat táina caá, Paá,** ã ípdih át niijíp wut jī.

Páant niij péanit, pan dahnadih queejwādihtut dajnit, cāacwādihtut ñi pāáat pínah niijná, ã bohénitdih át wāhup wut jī.

17 Pánihna, niihat ñt táí jeémp chūúup wut jī. ñi jadh jeémpnidih doce wāhdih ñt ub yac yáwanap wut jī.

“Meém Cristo, Dios ã wāhni caá”, Pedro Jesúsdihtut ñiiját

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

18 Bíih láa Jesús Diosdih úúbh péanit, ã bohénitdih nin pah át niij úúbh joyóp wut jī:

—**¿Weemdih ded pah tigaá cāacwā ñi niij?** át niijíp wut jī.

19 —‘Juan Daabáni nacaá’, biquína niij, ‘Elías nacaá’, bita niij, ‘Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapaniji át jwúub boo pud jūóh tagaá’, bitabut ñi niijná beé, Jesúsdihtut ñi niij jepahap wut jī.*

20 —**Queét páant ñi niijíchah joiná, ¿yeébbó ded pah tigaá ñi niij jenah joí?** queédih át niijíp wut jī.

—Meém Cristo, Dios ã wāhni caá, Pedroboó át niij jepahap wut jī.*

Ñi wānat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

21 Páant Pedro ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át jwúub niij naáwáp wut jī:

—**Dios ã wāhni wā jumat doonádh bita-boodih ñi naóhca bojó.** 22 **Weém niihat**

cāacwā úud jeñédih tabit yeejép yapat caá náahap. Jwī maáta, sacerdotewā ñi maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut weemdih náahcan, ñi mao yohat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbipna caá. Páant yeejép yapat caá weemdih náahap, Dios ã jenah joyátjidih biíc yoobó ã yapat pínah niijná, át niijíp wut jī.

23 Túttimah, queét niihatdih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—**Ded wāh jumihna, ã weñat pínahdih jenah joicán, wā weñat pínahboodih jenah joinít, ã jepaha naáh.** Bita caandih ñi wēi encah yuhna, caandih tabit yeejép ñi chājachah yuhna, ñi mao yohíhichah yuhna, weemdih jepah cádahcat caá náahap.*

24 **Ded ã weñat pínahdihjeh jenah joí chājni iiguipna bejni ã jumbipna caá.** Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wā weñat pínahboodih chājni, ã buudcán niit.* 25 **Ded ã weñat pínahdihjeh chājni, búdí dinero ã bíbohochah yuhna, caandih dedé pínah nihcan caá.** Wā weñat pínahdih ã chājcatji jíib, iiguipna ã bejbipna caá. 26 Pánihna, weém maáh jumna, wā íp ã yeh iigátjīh, ãih táinit ángelwā ñi yeh iigátjīhbut jwúub dei jūóhna, ded weemdih náahcan, wā naáwátdihbut joíhcannidih wā wēpatjīh wā yohbipna caá. 27 **Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá.** Biquína ninjīh ñi wānat pínah jātih, Dios ã maáh jumatdih ã jautachah, ñi enbipna caá, Jesús át niijíp wut jī.

Dios ã yeh iigátjīh Jesús ã ñi wāhat

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

28 Biíc semana túttimah, Diosdih úúbat túut niijná, Pedro, Santiago, Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át namah púuh laab béjep wut jī. 29 Caanná ñi púuh laáb juibínit, Jesús ã úúbáchah, ã jígoth át túut numáp wut jī. ãih móot yeó ã yeh iigát pah yeh iig, ãih yéguehbut biíc yoobó táí baabní át yeh iiguip wut jī. 30 Páant ã yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji biíc dih ã pebh ñt jígoth wut

* 9:19 Mt 14.1-2; Mr 16.14-15; Lc 9.7-8 * 9:20 Jn 6.68-69 * 9:23 Mt 10.28; Lc 14.27; Jn 12.24 * 9:24 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

jī. ³¹ Queébtut Jesús biíc yoobó ït yeh iiguíp wut jī. Pánih jíghnit, Dios ã jenah joyátjidih biíc yoobó ã yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén tútchiboó ã wunat pínahdih ït míic wéhenap wut jī. ³² Páant ã yapachah, Pedro ã chéenwã biíc dih chunít jumna, queédih quíib chei ãt jumap wut jī. Obohjeéhtih, jwáub jáanit, Jesús bádí ã yeh iiguíchah, ã pebh ñahnitdihbut ït enep wut jī. ³³ Pánih ñahnitji ï jwáub buúd jüwúchah, Pedro Jesús dih nin pah ãt niijíp wut jī:

—¡Bohéní, ninjīh jwī jumachah, ã táina caá! ¿Biíc peihcanni mæu dáhnadh, míih pínah, Moiséih pínah, Elíaih pínahdihbut jwī chāj jīh? ãt niijíp wut yuh jī. Páant niijná, ãt jenah joicáp wut jī.

³⁴ Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queédih ãt dei juyúp wut jī. Páant ã dei juyúchah, bádí ït úumap wut jī. ³⁵ Mah pōh cātíh Dios queédih nin pah ãt niijíp wut jī:

—Nin wã wáuh, wã oini caá.* Æ naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó, Dios queédih ãt niijíp wut jī.*

³⁶ Páant ã niiját túttimah, Pedrowã jwáub enna, Jesús biícjeh ã ñahuchah, ït enep wut jī. Páant ï enatjidih bitadh ït naóh jwuhcap wut jī.

*Wãá wunat jumnidih Jesús ã booaat
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)*

³⁷ Cheibit Jesús wã ï jwáub dei juibínachah, dawá cãacwã caandíh ït jwãáap wut jī. ³⁸ Páant ï jwãáachah, queét cātíh biíc newé Jesús dih ejnit, nin pah ãt niij úubúp wut jī:

—Bohéní, meemdíh wã úubhna caá. Wã wáuh biíc jumnidih jígh ennit, ma teo wáacá. ³⁹ Dawá láa nemép caandíh ãpí déheana caá. Pánih déhe buug ñajnit, tubit mémé ñaácnit, chüi bid ñajnit, ãpí jac moj chej bac ñaj bejna caá. Pánih chājna, wã wáuh dih dedé ã noón yaicán caá. Pánihna, ãih bácahdih tubit yéejana caá ã chājap. ⁴⁰ Páant ã chājachah, nemépdih ï bacaat pínah niijná, ma bohénitdih wã úubúp yuh be. Obohjeéhtih, queétboó caandíh ï jéih bacacap be, Jesús dih ãt niijíp wut jī.

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét ni-hatdih nin pah ãt niij jüihñap wut jī:

—¡Yeéb yeejépwã weemdíh jenah joicánnit ñi jumna caá! ¿Débólíh tigaá weemdíh túi jenah joicán, ñi tac buugábi? ãt niijíp wut jī. Páant niijnít, —Ma wáuh dih wã pebhna ma ub jüwú, behedih ãt niijíp wut jī.

⁴² Páant ã niijíchah joinít, ã wáuh dih Jesús pebhna ã ub jüwúchah, nemépboó déhea ub yoh buugánit, tubit caandíh ãt méméanap wut jī. Páant ã chājachah ennit, Jesús nemépdih ãt jüih bacanap wut jī. Pánih baca péanit,

—Dáa, ma wáuh ã túi boona caá buca, behedih ãt niijíp wut jī. ⁴³ Páant ã bacaatdih ennit, Dios ã wépatdih nihat cãacwã ït en wáhi bejep wut jī.

*Jesús ã wunat pínahdih ã jwáub naáwát
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)*

Páant nemépdih ã bacaatjidih cãacwã bádí ï jenah joyóchah, Jesúsboó ã bohénitdihjeh nin pah ãt niij naáwáp wut jī:

⁴⁴ —Ñi túi joyoó. Weém yeebdíh bainí wã naáwát túut caá. Weém nihat cãacwã úud jeñédih cãacwã teonit, bitadh ï wáuh bipna caá, Jesús queédih ãt niijíp wut jī.

⁴⁵ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Dios queédih ã beh joyát túutcah, ït túi beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, ï jwáub úubh joyátji déeji ït tíiquip wut jī.

*“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã ni-
iját
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)*

⁴⁶ Páant Jesús ã niiját túttimah, ã bohénitboó nin pah queétjeh ït míic niijíp wut jī: “¿Déhe tigaá jwī cātíh jwī maáh panihni?” ït míic niij jüihñap wut jī.*

⁴⁷ Páant ï míic niij jüihñatdih jéihnit, biíc wébít dih Jesúsboó ã pebh ãt wái boj dodhdop wut jī.

⁴⁸ —Det wühwã jumna, nin wébít panihni, oboh jumnidih wéi jwáahnit, weemdíhbut wéi jwáahnit caá. Det weemdíh wéi jwáahnit, weemdíh wahni-jidihbut wéi jwáahnit ï jumna caá. Pánihna, ded nin wébít dée oboh jumniiboó ñi maáh

* 9:35 Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22
Jn 13.20

* 9:35 2P 1.17-18

* 9:46 Lc 22.24

* 9:48 Mt 10.40; Lc 10.16;

panihni ã jumna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

“Ded jwiútdih en jũihcanni jwiútdih teo wáacni caá”, Jesús ã niiját

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Páant ã niijíchah joinít, Juanboó Jesúsdiñ nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Bohéni, jwĩ enechah, biíc newé ma wēpatjĩh nemépwādiñ ã bacat túatup be. Obohjeéhtih, jwĩjeéñ jumni ã niñcah, caandíñ páant jwĩ chājat túatcap be, ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁰ —Páant caandíñ ñi niijcá bojoó. *Ded yeebdíñ en jũihcanni jumna, ñijeéñ ã jumna caá*, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Samaria baácđih moón Jesúsdiñ ã náahcat

⁵¹ Pánihat túttimah, jeáboó ã púuh laab béjat yeó jáap pínah toáh jũúwúchah, “Weemdíñ Jerusalén tútchina bejat caá náahap”, Jesús búdí ãt niij jenah joyóp wut jĩ. ⁵² Páant niij jenah joinít, biquína ã bohénitdiñ Samaria baácđih bóo tútchina ã úwat pínah pebhboó ã ámoh páñat pínah niijná, ã jãtíh ãt wah waáwá bojop wut jĩ.

⁵³ Obohjeéhtih, caán tútchiboó ã jũibínachah yuhna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejat doonáđih joinít íjna, caán tútchidíñ moón caandíñ ãt náahcap wut jĩ. ⁵⁴ Páant ã náahcat doonáđih joinít, Jesús ã bohénit Santiago Juanjĩh nin pah Jesúsdiñ ãt niij úabh joyóp wut jĩ:

—¿Maá, meemdíñ ã náahcatji peéñ, queéť ã íg beedáát pínah niijná, jeámant ígáđđih jwĩ dei jũúwát túat jĩh? ãt niijíp wut yuh jĩ.*

⁵⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesús tac púud ennit,

—Yeéb íjnit, ñi peéñ chãjĩhichah, ã túican caá. ⁵⁶ Weém, niñat cãacwã úud jeñé cãacwãđih yohat túat niijná, nin baácboó wã dei jũóhcap jĩ. Obohjeéhtih ã yéejat peéñ íguipna ã bejat déejidíñ queétdíñ túi ubat túat niijná, wã dei jũúwáp jĩ, Jesús queétdíñ ãt niij jũihñap wut jĩ.

Páant niijnít, biíh tútchina ãt bejep wut jĩ.

Biquína Jesúsdiñ ã péethat
(Mt 8.18-22)

⁵⁷ Páant Jesús wã namáboó ã bejchah, biíc ãjeéñ péeni Jesúsdiñ nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

—Deyoób ma bejchah, weembút majeéñ wã bejmi caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁸ —*Jia mũjjiowã ãh mũú pínah ítnadiñ ã bíbohna caá. Jwébehwãbut ãh yécanadiñ ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém niñat cãacwã úud jeñé wĩh mũujéñ pohba wã bíbohcan caá. Pánihna, wãjeéñ ma jũúwúchah, búdí búwat meemdíñbut ã jumnipna caá*, Jesús caandíñ ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁹ Páant ã bejchah, Jesús biíh ãjeéñ péeniboodíñ

—Wãjeéñ ma jũúwú, ãt niijíp wut jĩ.

—Wã bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah jãtíh wã íp ã wũnũchah, ãh bácađih wã yohat pínah niijná, ‘Ma chão jwũhũú’, weemdíñ ma niijí. ã wũnũchah, yoh péanit, majeéñ wã péebipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁶⁰ —*Weemdíñ náahcannit wũnnit paníñit jumna, queéť wũnnitdiñ ã yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wãjeéñ jumni pínah búu ma jũúwú. Wĩh tewatboodíñ chah jenah joinít, Dios maáh ã jummat dooná, bitadiñ naáwáđih bejat caá meemdíñ náahap*, Jesús caandíñ ãt niijíp wut yuh jĩ.

⁶¹ Páant ã bejchah, biíh ãjeéñ péenibat nin pah Jesúsdiñ ãt niijíp wut yuh jĩ:

—Maá, majeéñ wã bejmi caá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah jãtíh ‘Wã bejna caá’, wã pebh moondíñ wã niij babhbat pínah niijná, weemdíñ ma wahaá. Pánih chãj péanit, majeéñ wã péebipna caá, ãt niijíp wut jĩ.*

⁶² —*Ded wã wutni tewatdiñ teo jwíihna yuhna, ã weñat pínahđih jwũub jenah joí chãjnit, Diosdiñ teo wũhni pínah ã jéih jumcan caá*, Jesús caandíñ ãt niijíp wut jĩ.

10

Jesús setenta y dos ã bohénitdiñ ã wahat

¹ Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, Jesús setenta y dos ãjeéñ péenitdiñ ñíonit, ãt wahap wut jĩ. Pánih wahna, ã bejat pínah tútchinadiñ ã jãtíh ã naóh waáwát pínah niijná, chénewã míic ãt wahap

wut jĩ. ² Queétdih ã wahat pínah jãtìh, nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Wíih doonádih jepahnit pínah dawá ì jũmna yuh caá. Obohjeéhtih, daocánnit naóhnt ì jũmũchah, queét jepahíhnt ì joi jwáhcan caá. Pánihna, yeéboó Diosdih ñi wúbú, chah dawá naóhnt pínahdih ã wahat pínah niijná.* ³ Pánihna, naáwádih ñi bejeé. Bejnit, nin pah ñi táí jenah joyoó: Diosdih jepahcannit, jiwã cáthi owejawãdih wahat pah, yeebdíh wã wahna caá.* ⁴ Pánih bejna, dinerodih ubcan, wuh wuhũdihbut ubcan, biih zapatosdihbut ubcanjeh, wẽpép ñi bejeé. Dawá cáacwãdih táí naáwát túut niijná, deddih jwãáh wúbhna, chãocãnjeh, bejat caá náahap. ⁵ Ded ñi jwíih waadni mũudíh moondíh ‘Dios ã túyat ñijeéh ã jũmũ naáh’, ñi niijí. ⁶ Túinit jũmna, páant ñi niijíchah joinít, ì táí jepahbipna caá. Obohjeéhtih, táicannit jũmna, páant ñi niijíchah yuhna, ì jepahcan niít. Páant ì jepahcah, caán mũudíh moondíh Dios ã túyat ã wihcan niít. ⁷ Yeebdíh jwíih jepahnitjeéh ñi jũm jwuhũáp. Queét yeebdíh jeémát, babhbatdihbut ì wũhũchah, ñi táí jeémp babhbaá. Yeéb queétdih teo wáacnit bohénachah, queétboó ñi teo wáacat jíb jeémát babhbat ì wũhũchah, ã túina caá. Caán tãtchidih moondíh ñi bohé jwuhna, ñi jwíih juibíni mũudíhjuh ñi jũm jwuhũáp.* ⁸ Ded tãtchidih ñi juibínachah, yeebdíh jepahnit, dedé jeémátidih ì wũhũchah, ñi táí jeémé. ⁹ Caán tãtchidih moón wũnnitdih boonit, queétdih nin pah ñi niijí: ‘Dios yeebdíh búdí caá ã bidíp, ãihwã ñi jũmat pínah niijná. Wũnnitdih ã booana, Maáh jũmna ã wẽpatdih yeebdíh ã júutna caá. Páant ã wẽpatdih jéihnt, ñi yéejatdih cádahna, táiniboodíh túut nũmniít, caandíh ñi jepahaá’, queétdih ñi niijí. ¹⁰ Obohjeéhtih, ded tãtchidih juibí, bohéna, wũnnitdih ñi boanachah yuhna, ì jepahcah, íih namádih bejnit, nin pah queétdih ñi niijí: ¹¹ ‘Dios maáh jũmna, ã wẽpat yeebdíh ã júutũchah yuhna, yeéboó caandíh ñi jepahcap jĩ. Pánihna, ñíih tãtchi becchídih jwíih jítchamant jwí pit yohna caá. Páant

jwí chãjat pah, ñi jepahcatji jíb Dios yeebdíhbut ã yohbipna caá’, ñi niijí.* ¹² Yeéboó nin pah wã niijátidih ñi táí náhninaá: Sodoma tãtchidih moonjí tãbit yeejép chãjnit ìt jũmũp wut jĩ. Obohjeéhtih, queétdih Dios ã peéh chãjat chah, ã peéh chãjat pínah yeó jáapdih ñi bohéatdih jepahcannitboodíh ã peéh chãjbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

*Biih tãtchidih moón ì jepahcat
(Mt 11.20-24)*

¹³ “¡Yeéb Corazín tãtchidih moón, Betsaida tãtchidih moondíhbut Dios búdí ã peéh chãjbipna caá! Weém ñíih tãtchinadih jũmna, Dios ã wẽpatjĩh búdí wã teo wáacachah yuhna, ñi jepahcap jĩ. Tiro tãtchidih moón, Sidón tãtchidih moondíhbut Dios ã wẽpatjĩh páant wã teo wáacachah nihna, queétoó jáantjeh ì yéejatdih búdí jãinít, ìta túut nũm tãgaá.* ¹⁴ Pánihna, Tiro tãtchidih moón, Sidón tãtchidih moondíhbut Dios ã peéh chãj láa, Corazín tãtchidih moón, Betsaida tãtchidih moondíhbut chah ã peéh chãjbipna caá. ¹⁵ Yeéb Capernaum tãtchidih moondíhbut peéh chãjna, maáta panihnt chãjcanjeh, yeebdíh moh yéejnit Dios ã chãjbipna caá.* ¹⁶ “Ded yeebdíh joi jepahni, weemdíhbut jepahni caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh jepahcanni, weemdíhbut jepahcanni caá. Weemdíh jepahcanni, wã íip weemdíh wahnidihbut jepahcanni caá”, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niij pãanachah joinít, ã wahnitboó ìt bejep wut jĩ.*

Setenta y dos Jesús ã wahnitji ì jwũub juyát

¹⁷ Pánih bejnitji wẽinit, queét setenta y dos Jesús ã wahnitji ã pebhna ìt jwũub juibínap wut jĩ. Pánih jwũub juibínit, nin pah Jesúsdi ìt niijíp wut jĩ:
—¡Maá, ma wẽpatjĩh jwí wutũchah, nemépwã yuh bũca jepahnit, ìt bac bej tagaá! ìt niijíp wut jĩ.
¹⁸ —Japmant wedóat pah ã bejchah, nemépwã ì maáh ã bũg jéen jũwũchah, wã enep jĩ. ¹⁹ ¡Ñi joyoó! Wã wẽpat yeebdíh

* **10:2** Mt 9.37-38 * **10:3** Mt 10.16 * **10:7** 1Co 9.14; 1Ti 5.18 * **10:11** Mt 10.7-14; Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51
* **10:12** Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24 * **10:13** Is 23.1-18; Ez 26.1-28.26; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 * **10:15** Is 14.13-15 * **10:16** Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; Jn 13.20

wãát wãhup be, maiwãdih, dúowãdihbut jwãáhnit, ñi jéih chũñat pínah niijná. Nemépwã ì maáh ã wêpatjĩh yeejép ã chãjat déedih jãhat wêpat wã wũhup be. Pãant wã wũhuchah, ãih nemépwã yeebdíh ì jéih yéejacan niit.* ²⁰ Pãnihna, nemépwãdih yeéb ñi wũtuchah, ì jepahatdih ennit, búdí ñi wẽina yuh caá. Obohjeéhtih, nin caá chah búdí ñi weñat pínah pohba: Yeéb Dioíhwã ã pebhboó bejnit pínah ñi jumuchah, ãih papélah tólih panihniboó ñi wãtna daácni ã jumna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

*Jesús ã weñat
(Mt 11.25-27)*

²¹ Pãant niij naóh péanit, Jesús Túini Espiritu ã wêpatjĩh búdí wẽinit, Diosdih nin pah ãt niijíp wut jĩ: “Paá, meém nihat baácđih moón ì maáh, nihat jeádih moonbát ì maáh ma jumuchah, meemdíh búdí wã wẽina caá. ‘Jwiit táí jéihnit caá’, niijnítđih wã bohéatđih ma beh joyát túatcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapĩ jéihyanap be. Pãant mapĩ wẽi chãjna caá”, ã ípdih ãt niijíp wut jĩ.

²² Pãant ã ípdih niij wũbh péanit, ã pébh joi ñũhñitdih nin pah ãt jwũub niij naáwáp wut jĩ: “Dios, wã íp nihat ã wêpat biic yoobó weemdíhbut ã wũhup be. Ded pah wã jummatdih wã ípjuh caá ã jéihyep. Biíh páant jéihni ã wihcan caá. Ded pah wã íp ã jummatdihbut weemjéh caá wã jéihyep. Det wã ñionitdihbut caandíh wãpĩ bohéna caá. Pãnihna, jwiitjuh caá caandíh jwĩ jéihyep”, ãt niijíp wut jĩ.*

²³ Pãant cãacwãdih naóh péanit, ã bohénitdih tac pũud ennit, queétdihjuh nin pah ãt niijíp wut jĩ: “Yeéb wã wêpatdih ennit, Dios weemdíh ã wahatjidih ñi táí jéihna caá. Pãnihna, bitabut páant wã jummatdih jéihnit, queétdihbut táí wẽinit ì jumna caá. ²⁴ Ñi jenah joyoó. Jon jãtíh Dios naáwãtdih dawá naóh yapanitji, dawá maátajibut yeéb ñi ennidih búdí eníhna yuhna, ìt encap wut jĩ. Ñi joinídihbut búdí joíhna yuhna, ìt joicáp wut jĩ”, ãt niijíp wut jĩ.

Samaria baácđih bóo ã táí chãjat naáwát

* **10:19** Sal 91.13 * **10:22** Jn 3.35; 10.15 * **10:27** Dt 6.5 * **10:27** Lv 19.18 * **10:28** Lv 18.5 * **10:28** Mt 22.35-40; Mr 12.28-34

²⁵ Biíh láa, Moisés ã wutattjidih bohénit poómpđih bóo Jesús pebh ãt juibínap wut jĩ. Pãnih juibínit, nin pah ãt niij wũbh joyóp wut jĩ:

—¿Bohéní, Dios pebhna bejihna, ded pah wã chãjbi? ãt niijíp wut jĩ.

²⁶ —¿Moisés ded pah tigaá ãt niijji? Caandíh enna, ¿dépah tíí mapĩ niij jenah joí? Jesús ãt niijíp wut jĩ.

²⁷ —‘Diosdih chah jenah joí, táí jepahnit, wẽina, caandíh búdí ñi oyoó.* Meemjéh ma míic oyat pah mũntih, bitadihbut búdí ma oyoó’,* Moisés ãt niij daacáp tajĩ, ãt niijíp wut jĩ.

²⁸ —Yoobópdih ma jepahna caá. Pãnih chãjnit, wũnna, Dios pebhna ma bejbipna caá,* Jesús caandíh ãt niijíp wut jĩ.*

²⁹ Pãant ã niijíchah joinít, Moisés ã wutattjidih bohéni ã táí chãjatdih júutat túut niijná, nin pah ãt jwũub niij wũbh joyóp wut jĩ:

—¿Obohjeéhtih, Bohéní, deddih tigaá wã oibi? ãt niijíp wut jĩ.

³⁰ Pãant ã niijíchah joinít, nin ã jenah joiní naáwãtjĩh Jesús ãt niij naóh bohénap wut jĩ:

—Biic newé Jerusalén tátchimant Jericó tátchina ã dei bejehchah, namá tacđih nũmñit cãacwã caandíh jwãáhnit, nihat ãih bií dée, ã ðoní chóodihbut dúuc wáyat túut niijná, ì wũn mao jwejep be. Pãant ì wũn mao jwejni namáboó ã ñajap be.

³¹ Pãant ì chãjat túttimah, biic sacerdote caán namádih dei bejna, ì wũn mao jwejnijidih ã enep yuh be. Obohjeéhtih, enna yuhna, chãocánjuh, ã bóod pũud yap bejep be. ³² Túttimah, Leví ã jaimená poómpđih bóobut ã bejep be. Caán ñajni pebh juibí ennit, chãocánjuh, caanbút ã bóod pũud yap bejep be. ³³ Obohjeéhtih, páant ì yap bejat túttimah, ñi eníhcanni Samaria baácđih bóo caán namádihjuh mũntih ã dei bejep be. Pãnih dei bejna, caán ñajnidih juibí ennit, caandíh ã jĩgah enep be. ³⁴ Pãnih jĩgah ennit, ã pebh juibínit, yíi, iguíh mac biicđih ãih yahwítnadih ã cohóp be. Coh péanit, yégueh chóojĩh ã chéwep be. Chéo péanit, caandíh ðoníji burrodih wũb túuh cáagnit, ãwat tólihna jumni mũná ã namah bejep

be. Caanná ub juibínit, nihat chei ã en dao dáa jüwáp be. ³⁵ Cheibit, úwat muú mínahdih caandih ã en dawát pínah niijná, ã jíb chājap be. Pánih jíb chājnit, nin pah caandih ã niijíp be: ‘Nindih ma túi en dao jwúhú. Caandih ma en dawát pínah jíb wā wūhna caá. Pánihna, chah ma jwúub jíb náahachah, jwúub jüinít, wā jwúub jíb chāj jāhabipna caá, páant muntih’, Samaria baácdih bóo muú mínahdih ã niij naáwáp be, Jesús át niij bohénap wat jī.

³⁶ Páant niij naóh bohé péanit, Moisés ã watatjidih bohénidih nin pah át niij úbh joyóp wat jī:

—Queét biíc peihcannit bií déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé túi oini ã jam? át niijíp wat jī.

³⁷ —Caandih jīgah en teo wáacni ã túi oyop be, át niij jepahap wat jī.

—Pánihna, meembát bejna, biíc yoobó meemdih eníhcannitdih oinit, ma túi teo wáacá, Jesús caandih át niij naáwáp wat jī.

Martawājeéh Jesús ã jumat

³⁸ Tútimah, Jesús wā Jerusalén tútchina bejnit, bainí tútchidih ít juibínap wat jī. Í juibínachah, caán tútchidih bóli, Marta wāt jumnih, Jesús wādih miíh muúboó mit chāo jwúhat tútup wat jī. ³⁹ Mi jwan, María wāt jumnihbut mit jumup wat jī. Maríaboó Jesús ã bohénachah, ã pebh mit joí chúudup wat jī.* ⁴⁰ Obohjeéhtih, Martaboó yójah jeémát teona, mit íjip wat jī. Pánih íjnit, Jesús pebh juibínit, nin pah mit niijíp wat yah jī:

—Maá, wā jwan weemdih mi teo wáacah, weém biíc wilidihjeh wái náah jumni tewat ã jumna caá. ¿Páant mi teo wáacah, weemdih ma jīgah encan niít? Weemdih ma teo wáacat tútú, Marta mit niijíp wat jī.

⁴¹ —¡Marta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabitdih meém tūbit jenah joinít, ma míc íjana caá. ⁴² Obohjeéhtih, wā bohéatdih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Maríaboó chah táinidih mi níwichah, caántdih ded mi joyátjidih ã jéih dúuc wáican niít, Jesús Martadih át niijíp wat jī.

* 10:39 Jn 11.1 * 11:3 Pr 30.8-9

11

Ded pah caá jwī úbát (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Biíh yeó jáap Jesús ã ípdih ã úbúchah, ã bohénitbut ít jumup wat jī. Páant ã úbh péanachah ennit,

—Maá, Juanji ã bohénitdih Diosdih ded pah í úbát pínahdih át bohénap wat jī. Caán ã bohéat pah muntih jwiítidihbut ma bohénaá, ít niijíp wat jī.

² Páant í niijíchah joinít, nin pah queétdih át niij jepahap wat jī:

—Yeéb Diosdih úbhna, nin pah ñi niij úbú:

‘Paá, meém chah táini ma jumachah, meemdih jwī wēina caá. Ma wāt chah yáaat caá jwiít jwī náahna caá. Meém maáh ma jumatdih jéihnit, nihat cāacwā í jepaha naáh.

³ Yeó jáap jumat pah jwī jeémát pínahdih ma wūhú.*

⁴ Bitá jwiítidih í yéej chājatdih jwī yohat pah, meembát jwiít jwī yéej chājatdih ma yohoó. Nemépwā í maáh jwiítidih ã yéejalichah, ma teo wáacá, jwī yéej chājcat pínah niijná’,

Diosdih ñi niij úbú, ã bohénitdih Jesús át niijíp wat jī.

⁵ Páant niijnít, ded pah í úbát pínahdih nin pahbut át niij naóh bohénap wat jī:

—Ded chei tac yoób ã dée pebhna bejnit, ‘Némé, bainí jeémátidih weemdih ma wūhú. ⁶ Wā chéen yúup jūóhni ã juyúchah, caandih wā wūhat pínah jeémát wā bíbohcan caá’, ã niijíchah, ⁷ ã dée muú dítmant nin pah ã niij jepah bacacan niít. ‘Weemdih tac buugáca bojóo.

Jáantjeh jēc nem péanit, wā wehdih wāát numah úwup be. Meemdih jeémát wūhat déedih, queétdih wā wuquíhcan caá’, ã dée úbhnidih ã niij jepahcan niít. ⁸ Yeebdih wā naóhna caá. ã dée tíccanjeh ã úbúchah, jáanit dedé ã náahatdih ã wūhbiipna caá.

⁹ Pánihna, nindih ñi túi náhninaá: Tíccanjeh ñi úbúchah, ded pah ñi úbátidih Dios yeebdih ã wūhbiipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidna, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdih ã wūhbiipna caá. Jēc panihnidih wúmp mao cádahcah, Dios ã

wātbiḡna caá. ¹⁰ Det Diosdih túi wábhnit, ĩ wábatjidih ĩ bíbohbiḡna caá. Det Diosdih bidnit, caandih ĩ jwááhbipna caá. Det ĩ wuúmp mawachah joinít, jĕc panihnidih Dios queédih ĩ wātbiḡna caá. ¹¹ ¿Ñi wúh yeebdih queejdih ĩ wábuchah, bucdih ñita wāh taniít? Ñita wāhcan tagaá. ¹² ¿Mujbai típdih ĩ wábuchah, dúodih ñita wāh taniít? Ñita wāhcan tagaá. ¹³ Yeéb cāacwā yeejnit jumna yuhna, ñi wehdih táinidih ñipí wāhna caá. Pánihna, Diosboó túini yoobát jumna, det Túini Espíritu ĩ waadát pínahdih ĩ wábuchah, ñi íp jeáboó jumni caandih ĩ waadát tútbiḡna caá, Jesús át niijíp wut jĭ.*

*“Nemépwā ĩ maáh ĩ wēpatjĭh Jesús ĩ booana caá”, ĩ niiját
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

¹⁴ Biĭh yeó jáap biíc newé wéheat tútcani nemép jumni Jesús pebh át juibínap wut jĭ. Páant ĩ juibínachah, Jesús caán nemépdih ĩh bácahmant át bacat tútup wut jĭ. Páant ĩ bacat tútuchah, caán newé át jwáub wéhenap wut jĭ, páant muntih. Páant ĩ jwáub wéhenachah joinít, nihat en wáhi bejnit, búdí ĩt jenah joyóp wut jĭ. ¹⁵ Obohjeéhtih, bita nin pah ĩt niij naáwáp wut jĭ: “Nemépwā ĩ maáh, Beelzebú wut jumni, ĩ wēpatjĭh caá Jesús nemépwādh ĩpí bacat tútup”, ĩt niijíp wut yuh jĭ.*

¹⁶ Bitaboó, “Dios ĩ wēpatjĭhjih nit ĩ yoób chājap”, niijná, biĭh ĩ wēp chāj jútatdih ĩtih bidip wut yuh jĭ.* ¹⁷ Obohjeéhtih, “Beelzebú ĩ wēpatjĭh nemépwādh ĩ bacat tútuna caá”, ĩ niij jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queédih át niij naáwáp wut jĭ:

“Det biíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, ĩta wun beedáh bej tagaá. Ded táтчidih moón biícwā yuhna, míc maona, queébtut ĩta jweí peét bej tagaá. ¹⁸ Pánihna, Satanás, nemépwā ĩ maáh ĩhwādh ĩ bacanachah, biíc yoobó muntih āta yap tagaá. Weém Satanáih jumna nihna, ĩhwādh wāta bacacan tagaá. Ñi naóh yacat yoobópdih nihcan caá. ¹⁹ Nemépwādh bacanit, ĩ maáh Beelzebú ĩ wēpatjĭh wā wutuchah nihna, ñijeéh jumnitboó ¿déhe

ĩ wēpatjĭh tigaá ĩpí baca? Páant ĩ bacat tútuchah ennit, ‘ĩ túi chājna caá’, ñipí niijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘ĩ túi chājcan caá’, ñi jéih niijcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, Dios ĩ wēpatjĭh nemépwādh wā bacanachah, Dios ĩ maáh wēpat ñi cātĭh ĩ jumna caá.

²¹ “Wēpép newé nihat ĩh tua nah déenadih bíbohni ĩh muúdh ĩ wapachah, nihat ĩh bií dée ĩ túi jumbipna caá. ²² Obohjeéhtih, biĭh caán chah wēpniboó júí míc mao yap yohnit, nihat ĩ wēp ñihat tua nah déenadih dúuc wái, bií déedihbut dúuc wáinit, ĩ pej jumnitdih ĩ pāáhbipna caá. Pánihat pah weém chah wēpni jumna, nemépwā ĩ maáhdih wā jéih yap yohna caá. Yap yohnit, ĩhwādh wā dúuc wáibipna caá, wĭhwā ĩ jumat pínah niijná.

²³ “Ded wājeéh teocanni, weemdih en jūihni, nemépwā ĩ maáhjeéh ĩ jumna caá. Pánih jumna, weemdih jepahíhndih ĩ ñuun yóhna caá”, Jesús queédih át niijíp wut jĭ.*

*Bacaniji nemép ded pah ĩ jwáub waadát
(Mt 12.43-45)*

²⁴ “Nemép ĩ bacaniji muú wihcapboó jibna, ĩ jumat pínah biĭh muú pánihnidih ĩ táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, jéih bid jaicán, ‘Weemdih ĩ bacaniji muúná wā jwáub bejbipna caá, páant muntih’, ĩ míc niij jenah joiná caá. ²⁵ Páant niij jenah joinít, ĩ jwáub júí enechah, ĩh muújí táí tóodh ámohni panihni ĩ jumna caá. Obohjeéhtih, caán cāacboó ĩ tút nuumcáh, ĩh jĕc páantjeh pāa lajni panihni ĩ jumna caá. ²⁶ Páant ĩ jumuchah ennit, nemépwā bita siete ĩ chéenwā chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queédih ĩ nuumah waadná caá. Páant yeejép ĩ wutuchah, ĩ waadni chah yeejép ĩ jumbipna caá”, Jesús queédih át niijíp wut jĭ.

Ded panihat tigaá weñat yoobát

²⁷ Jesús páant ĩ niiját pónih, cāacwā cātĭh jumnih nin pah mit niij ejep wut yuh jĭ:

—jMeemdih weép jum noma behanĭh mi wĕina nacaá! mit niij ejep wut jĭ.

* **11:13** Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15
* **11:23** Mr 9.40

* **11:15** Mt 9.34; 10.25 * **11:16** Mt 12.38; 16.1; Mr

28 —Obohjeéhtih, Dios naáwátdih joí jepahnitboó mi weñat chah í wēina caá, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

Cāacwā Jesús ā wēpatdih í júutat túutat
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Páant ā bohénachah, chah dawá cāacwā Jesús pebh í míic wáac juibínachah, nin pah queétdih át niij naóh bohénap wut jī: “Yeéb buu láa moón tabit yeejépwā ñi jumna caá. Pánihnit jumna, Dios ā wēpatjīh ñipí chāj júutat túutna yah caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wā chāj júutcan niit. Jonásjidih Dios ā wēp chājat pah-jeh muntih weemdíhbut chājnit, ā wēpat yeebdíh ā júutbipna caá. Páant bóojeh ā wēpat júutat ā jumna caá.* 30 Jonásjidih búdí queéj ā jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios caandíh jwúb ub bacanit, Nínive tútchidih moondíh át wahap wut jī.* Pánihna, ded pah caandíh ā yapatjidih ā naáwáchah joinít, Dios caandíh ā wahatjidih queét ít jéihyep wut jī. Páant ā yapatji pah muntih weém niihat cāacwā úud jeñé wannit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúb boo pud júuwáchah, Dios weemdíh ā wahatjidih yeebbát ñi jéihbipna caá. 31 Jon jātih Salomónji ā túi jéihyat doonádih joinít, Sabá baácdih moón í maáh wiliji, yúup miíh baácmant ā naáwátdih joyódih mit juibínap wut jī. Obohjeéhtih, ninjīh weém Salomón chah jéihni wā jumachah yahna, yeéboó weemdíh ñi joíhcan caá. Pánihna, Dios niihat cāacwā í yéejatji peéh chājat pínah yeó jáapdih Dios pebh caántboó yeéb biíc dih ñuhnit, yeebdíh nin pah mi niij naóh yacbipna caá: ‘Wā joiníji Salomóndih chah jéihni Jesús ā jumachah yahna, ¿dépanih tibeé yeéboó caandíh ñi jepahcan?’ mi niijbipna caá.* 32 Jonásji Nínive tútchidih moondíh Dios naáwátdih ā naóh yapanachah, queét í yéejatdih búdí jainít, ít túut numúp wut jī. Obohjeéhtih, Jonás chah wēpni ninjīh wā jumachah yahna, weemdíh joíhcan, yeéboó ñi túut numcáp be. Pánihna, ñi túut numcátji jīb, peéh chājat pínah yeó jáapdih Dios pebh Nínive tútchidih moonjí yeéb biíc dih ñuhnit, queétdih yeebdíh í naóh

yacbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

Jesús jiiát déedih ā bohéat
(Mt 5.15; 6.22-23)

33 “Ded jiiátdih jiiínit, jāh cáagcan, pamap dahjīhbut āpí páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó āpí jii cáagna caá, niihat caán tólihboó waadnít í túi enat pínah niijná.* 34 Níih quíib dahna níih jiiát dah panihni caá. Á túi jumachah, ded pah ñi chājatdih ñi túi enna caá. Obohjeéhtih, yeejéj jumna, dapúát dée ā jumachah, ded pah ñi chājatdih ñi jéih encan caá. 35-36 Pánihna, níih quíib dah panihni ā túyachah, wā naáwátdih túi jenah joinít, túinidihjeh ñi chājbipna caá. Obohjeéhtih, ā táicah, wā naáwátdih jenah joicán, yeejéjboodíh ñi chājbipna caá. Pánihna, jñi túi chāja chaáh! Wā naáwátdih túi jenah joinít ñi jepahaá”, át niijíp wut jī.

Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut í táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

37 Jesús queétdih ā naóh péanachah, biíc fariseo Jesúsdi h áih muáboó numah jeémédih át bejep wut jī. Caanná waád juibínit, í jeémát túut niijná, Jesús wā ít juibí cháudap wut jī. 38 Dios queétdih ā túi wēi enat pínah niijná, queét judíowā í jeémát pínah jātih í nuowā í wutatji pah ípí téih chocop wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadnít, queét í wutatji pah téih choccanjeh ā jeéméchah enna, caandíh numah jeémpni fariseoboó búdí át en wáhi bejep wut jī. 39 Páant ā en wáhi bejehchah ennit, Jesús nin pah caandíh át niij naáwáp wut jī:

—Yeéb fariseowā níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jiiimantjeh ñipí chocna caá, ā túi jíghat pínah niijná. Páant ñi chocochah yahna, diitboó búdí queé í jumna caá. Caan pámap jiiimantjeh ñi chocat pah, yeebbút biíc yoobó ñi jumna caá. Níi túi jíghona yahna, ñi jenah joyát yeejéj ā jumna caá. Níi weñat pínahdihjeh chājnit, tabit en ñinahnitbut ñi jumna caá. 40 ¡Yeéb jenah joicannit caá! ¿Pamap jiiimant

* 11:29 Mt 16.4; Mr 8.12 * 11:30 Jon 3.4 * 11:31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 * 11:32 Jon 3.5 * 11:33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16

dée, Dios jwíih bácahdih chājni, pamap diítboó dée, jwíih caolihdihbut chājni nihcan niít? Pánih chājnit, jwiítidih jéih beedáni caá. ⁴¹ Pánihna, pamap diítboobút chocat pah, ñih caolihdih túut nuumnít, moh yéejnitdih ñi teo wáacá. Pánih chājnit, pamap quei wíhcat pah, Dios ã enechah, ñi táí jumbipna caá.

⁴² “¡Yeéb fariseowã búdei yeejép ñi yapbipna caá! Dios ã wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni náonadih bíbohnit, biíc núodih caandíh ñipí wāhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih wāhna yuhna, biíh ã wutatnadih ñipí joyáh bojna caá. Cāacwādih táí chājatboodíh ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñipí jenah joicán caá. Dios ã wutat pah, chej jumni náonadih caandíh ñi wāhuchah, ã táina caá. Obohjeéhtih, biíh ã wutatdihbut jepahat caá náahap.*

⁴³ “¡Yeéb fariseowã búdei yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowã jwí míc wáacat muúboó waád juibínit, waáwápna ñipí chúudna caá, nihat cāacwā yeebdíh í wēi enat pínah niijná. Tútchi tacboó bií dée jíib chājat juáhna bejnit, cāacwā yeebdíh í wēi jwāáatdih ñipí náahna caá.

⁴⁴ “¡Yeéb fariseowã búdei yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cāac tacchiana panihnit ñi jumna caá. Cāacwā baác diítboó jéih en waadacán, caán tacchianajih yáac chūi bejna, í yohniji yagáp ã jummatdih í jéih encan caá. Caan pánihat pah cāacwā ñi bohéatdih joinít, ñih caolihdih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ã jummatdih í jéihcan caá”, Jesús queét fariseowādih át niij jūihñup wut jī.

⁴⁵ Páant fariseowādih Jesús ã niij jūihñuchah joinít, Moisés ã wutatjidih táí jéihni jwuh nin pah Jesúsdi h át niijíp wut jī:

—¿Bohéní, queétdih páant niij jūihna, jwiítidihbut jūih niít ma chājap? át niijíp wut jī.

⁴⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét Moisés ã wutatjidih bohénitdih jwuh nin pah át jwúub niij jūihñup wut jī:

—¡Yeebbút búdei yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cāacwādih búdei wái náah jumnidih

chājat túutna, bainíbitjeh í yapachah ennit, queétdih jíghah encanjeh, búdei ñipí peéh chājna caá.

⁴⁷ “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit búdei yeejép ñi yapbipna caá! Dios naáwátidih naóh yapanitjidih ñi ñowā ít mao yohop wut jī. Pánihna, queétdih ñi weñat júutat túut niijná, ñih tacchianadih ñi táí ámhna caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, í bohéatjidih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, ñi ñowā í chājatji biíc yoobó ñi chājna caá.

⁴⁹ “Dios, nihat jéihni jumna, nin pah át niij naáwáp wut jī: ‘Weém wā naáwátidih naóh yapanit pínahdih, wā naáwátidih bohénit pínahdihbut cāacwādih wā wahbipna yuh caá. Obohjeéhtih, cāacwāboó biquína queétdih í mao yohbipna caá. Bitadidihbut yeejép í chājbipna caá’, Dios át niijíp wut jī. ⁵⁰⁻⁵¹ Ni hat Dios naáwátidih naóh yapanitdih í mao yohatji peéh yeéb buu láa moondíh caán waó jíib ã jumbipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ã mao yohatji jíib, púú sacerdote Zacaríasdih, Dioíh muú coah tac yoób í mao yohatji jíibbut, yeéb buu láa moondíh Dios ã peéh chājbipna caá. Queét í jepahcatji pahjeh, yeéb biíc yoobó weemdíh ñi jepahcatji jíib yeebdíhbut ã peéh chājbipna caá.*

⁵² “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit búdei yeejép ñi yapbipna caá! ‘Jwiít Dios ã wutatdih bohénit caá’, niijná yuhna, ã naáwátidih cāacwā í jéihyat déedih ñi jāhna caá. Pánih jāhna, Dios pebhboó ñi wāt waadát déedih bíbohna yuhna, queétdih ñi wāt waadacán caá. Pánih chājna, yeebbút waadacán, queétdihbut ñi waadát túutcan caá”, Jesús queétdih át niij jūihñup wut jī.

⁵³⁻⁵⁴ Queétdih páant niij jūih péanit, Jesús át bac bejep wut jī. Páant ã bac bejchah, fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénit biíc di h Jesúsdi h naóh yacat túut niijná, yeejép ã jepahachah joíhna, tūbit caandíh ít wūbh joí ñuún péé bac bejep wut jī.

12

“Weém táini caá”, niij yee naóhcat

* **11:42** Lv 27.30 * **11:50-51** Gn 4.8; 2Cr 24.20-21

¹ Páant ā bohéat pónih dawá cāacwā Jesús pebh míc wáac jwíbínit, ī míc tóo néeh chāi bejechah, Jesús ā bohénitdih nin pah āt niij naóh bohénap wut jī: “¡Yeéb ñi túi chāja chaáh! Fariseowā ī jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. ‘Weém túinijeh caá’, ī niijíchah yuhna, ñih caolih yeejép ā jumna caá. Páant ī jummat pah yeébbóó ñi jumca bojoó. Páant niij jenah joyát, pan paáat panihni ā jumna caá. Jwíih jígohcanni ā jumachah yuhna, túttimah ā jumatdih ni-hat ī jéihbipna caá.* ² Pánihat pah, ded pah caolih diitboó jumna, jwíih jígohcan yuhna, túttimah ā jígohbipna caá. Ded ñi bih chājnidihbat túttimah cāacwā ī jéihbipna caá.* ³ Ded pah dupánapboó ñi niijátjidih baabápboó cāacwā ī joibípna caá. Ded pah yeéb ñíih tólihboó daocánnitdih ñi jéyé ni-játjidih, túttimah dawá ī míc wáacapboó ī jwúub wépép naóh yapabipna caá, āt niijíp wut jī.

*Déhedih tigaá úumat náah
(Mt 10.26-31)*

⁴ “Wā chéenwāá, yeebdíh nin wā naáwátidih ñi túi náhninaá: Ñíih bácahdih mao yohnit pínahdih ñi úumca bojoó. Páant ī chājat túttimah, yeebdíh chah yeejép ī jéih chājcan niit. ⁵ Obohjeéhtih, ñi úumat pínahdih wā naóhna caá. ¡Diosboodíh búdí úumat caá náahap! Caanjéh ñi wunat túttimah, yeebdíh peéh chājna, iiguípna ā jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíhjuh caá úumat náahap.

⁶ “Ñi náhni dahwaca bojoó. Dios yeebdíh oinit, ā quíib buudcán niit. Cinco jwébehwādih chéne júdubit yeéb ñipí jíib teona caá. Botonit ī jumachah yuhna, Diosboó bíic jwébehdihjuh ā quíib buudcán niit. ⁷ Obohjeéhtih, jwébehwā chah yeebdíh Dios ā oina caá. Búdí oinit, ñíih waó yoócnajeh débóí ā jumatdih Dios ā túi jéihna caá. Páant ā oyatdih jenah joinit, ñi náhni dahwaca bojoó”, āt niijíp wut jī.

*“Weém Jesúih caá”, úumcanjeh, niiját
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸ “Cāacwā ī joyóchah, ded ‘Weém Jesúih caá’, ā niijíchah, weembát wā ípíih ángelwā ī

joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wā niijbípna caá. ⁹ Obohjeéhtih, cāacwā ī joyóchah, ded ‘Weém Jesúih nihcan caá’, ā niijíchah, weembát wā ípíih ángelwā ī joyóchah, ‘Caánboó wíih nihcan caá’, wā niijbípna caá. ¹⁰ Ded weém nihat cāacwā úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ā túut nuumáchah, yeejép ā wéheatdih Dios ā yohbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritubodíh yeejép wéhenit, ā jéih túut nuumcát jíib, Dios ā yéejatdih ā yohcan niit.*

¹¹ “Wíihwā ñi jummat jíib cāacwā yeebdíh teonit, naóh yacat túut niijná, ñi míc wáacat muáboó, peéh chājat túutnit pebhboó, bita ñi maáta pebhboobút ī ub bejechah, ‘¿Ded pah wā niij jepahbi?’ ñi niij náhni dahwaca bojoó. ¹² Caanná ñi jwíbínachah, Túini Espíritubó ded pah ñi jepahat pínahdih ā jéihyabipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

Dawá bíi dée bíbohat ā tobohat

¹³ Páant ā niij naóh péanachah, ī cātíh jumni Jesúsdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Bohéní, jwí íp báadhda áih bíi dée jwiitdih ā wuhachah yuhna, wā úud jeñé nihatdih ubnit, wíih pínahdih ā wuhcap jī. Páant ā chājachah, weemdíh wíih pínahdih caandíh ma wūhat túutú, āt niijíp wut yuh jī.

¹⁴ —Weém bíi déedih pāáhni maáh nihcan caá. Pánih chājat wíih pínah nihcan caá, caandíh Jesús āt niij jepahap wut jī.

¹⁵ Páant caandíh niijnít, nihat ájeéh péenitdih nin pah āt jwúub niij naáwáp wut jī:

—¡Ñi túi chāja chaáh! Dawá bíi déedih ñi en ñinahca bojoó. ‘Dawá bíi dée bíbohna, wā túi jumbipna caá’, ñi niijná yah caá. Obohjeéhtih, dawá bíi dée bíbohat jíib nihcan caá jeáboó ñi bejat pínah, āt niijíp wut jī.

¹⁶ Páant niij naóhniit, ī túi beh joyát pínah niijná, nin ā jenah joini naáwátjīh āt jwúub bohénap wut jī: “Bíic newé dawá bíi dée bíbohni, áih wápchiboó pácahi ā momochah, dawá ā quehep be. ¹⁷ Dawá ā quehechah ennit, nin pah ā míc niij jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wā chājbi? Wíih pácahi wā ámohat pínah muá bainí ā jumachah, ā yáo yap-bipna caá. ¹⁸ Nin pah wā chājibipna caá:

* 12:1 Mt 16.6; Mr 8.15 * 12:2 Mr 4.22; Lc 8.17 * 12:10 Mt 12.32; Mr 3.29 * 12:12 Mt 10.19-20; Mr 13.11; Lc 21.14-15

Caandih ámohat munnádh wai yoh jéna péanit, chah búdí ámohat pínah munnádh wā chājipna caá. Pánih chājnit, nihat wíh pácahidih, wíh bíí déedihbut wā ámohbipna caá. ¹⁹ Pánih ámoh péanit, nin pah wā míc niijbípna caá: “Dawá jópchina túi jumat túut niijná, dawá bíí déedihbut wā bíbohna caá, bŭca. Pánih jumnit, choonít, babh jeémpnit, wā wēibipna caá”, wā míc niijbípna caá’, caán newé ā niij jenah joyóp yuh be. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ā niij jenah joyóchah jéihnit, Dios caandih nin pah ā niijíp be: ‘Jenah joicánniابه! Bŭ cheijeh ma wunuchah, míh caolih ā bŭdbípna caá. ¿Páant ma wunat túttimah, nihat ma ámohniji bíí dée deih pínah tigua ā jumbi? Meéamboó caandih ma jéih ũb bejcan niit’, Dios caandih ā niijíp be. ²¹ Pánihna, ded áih pínahjeh dawá bíí déedih en ũnah ũb jwejnít, Dios ā weñat pínahdih bidcanjeh, bŭdní ā jumbipna caá”, Jesús cāacwādh át niijíp wut jī.

*Dios áihwādh ā túi en dawát
(Mt 6.25-34)*

²² Páant niij péanit, nin pah ā bohénitboodih át jwŭb niij naóh bohénap wut jī: “Ded pah ũi jumatdih ũi náhni dahwaca bojoó. ũi jeémát pínah, ũi dawát pínah yéguehdihbut, ũi náhni dahwaca bojoó. ²³ Caandih bidat chah Diosdih túi bíicdih ũi jumat pínahboodih ũi bidí. Páant ũi bidichah, caán yeebdih oina, ũi jeémát pínah, ũi dawát pínahdihbut ā wŭhbipna caá, ũi túi jumat pínah niijná. ²⁴ Jwébehwādh ũi jenah joyoó. Queét ũih jeémát pínahdih ípī momcan caá. ũih jeémátdh ámohat pínah munná ípī bíbohcan caá. Pánihnit í jumuchah yuhna, Dios queétdih í jeémát pínahdih āpī wŭhna caá. Jwébehwādh oina, ā en dawát chah, yeebdih oinit, Dios ā túi en daoná caá. ²⁵ Yeéb búdí náhni dahwana yuhna, ũi wunat pínah yeó jáapdh ũi jéih túut nŭmcán niit. ²⁶ Pánih jéih túut nŭmcán, búdí ũi náhni dahwana yuhna, bíih pínahdihbut ũi jéih túut nŭmcán niit. Pánihna, náhni dahwaat dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Cháanadhbut ũi jenah joyoó. Caán cháana behna, ā túi jígohat

pínahdih āpī teocan caá. Pánih teocan yuhna, Maáh Salomónji áih túini yégueh chóo dŭonít, ā túi jígohatji chah, cháanaboó ā túi jígohna caá.* ²⁸ Caán cháanadh Dios ā túi jígohat túutna caá. Obohjeéhtih, cháana bŭu déedih jum, cheibit déedih ā diib téh bejna caá. Páant ā diib téhechah, cāacwā ípī cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ā jumuchah yuhna, Dios caán cháanadh túi jígohni ā chājna caá. Caán cháanadh túini yégueh dée pah ā wŭhat chah, yeébbodih Dios yéguehdih ā wŭhbipna caá. Pánihna, caandih náhni dahwacanjeh, Diosboodih ũi túi jenah joyoó. ²⁹ Ded pah ũi jeémát pínah, ũi babhbat pínahdihbut tŭbit náhni dahwa joi bídca bojoó. ³⁰ Nihat Diosdih jéihcannit bíí déedih tŭbit ípī náhni dahwa joi bídna caá. Obohjeéhtih, ũi ípboó ũi jeémát pínah, ũi dawát pínahdihbut ded pah yeebdih jŭdhdathdih ā jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdih ā teo wáacat pínahdih túi jenah joiná, búdí ũi náhni dahwaca bojoó. ³¹ Pánihna, bíí déedih ũi bidat chah, Dios ā maáh jumatdih bidnit, caandih ũi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih túini doonádh bitadhbut ũi naáwá, queétdih caandih í jepahat pínah niijná. Páant ũi chājachah, Diosboó nihat ũi náahadh ā túi wŭhbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

*Jeáboó búdí júb jumni panihndih jwī
bíbohat
(Mt 6.19-21)*

³² “Yeéb wíhwā daocánnit jumna yuhna, Diosdih túi jenah joinít, ũi ũumca bojoó. Páant ũi túi jenah joyóchah, Dios ũi íp yeebdih búdí oinit, wēinit, túinidih ā wŭhbipna caá. Pánihna, yeebdih ā pehbboó ā ũb bejbipna caá, ájeéh ũi túi jumat pínah niijná. ³³ ũíh bíí déedih júb chāj wŭhna, caán júbdh ũbnit, tŭbit moh yéejnitdh wŭhat caá náahap. Páant ũi chājatji júb, Dios ā jumapboó ũi juibínachah, yeebdih túini yoobátdih ā wŭhbipna caá. Páant ā wŭhni pínah ā bŭdcán niit. Ded nŭmní caandih ā jéih nŭmcán niit. Pólohwābut í jéih jeémp yéejacan niit. ³⁴ Pánihna, Dios pehbboó ũíh búdí júb jumni panihni ā jumuchah, Dios ā weñat pínahdih ũi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh ũíh búdí júb

* 12:27 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

ɟumnidih bíbohnit, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jesúsdih túi jenah joí páñat

³⁵ “Weemdih ñi jenah joyátdih ñi túi míc ámoh páñaá. Ded pah míc ámoh páñatdih ñi beh joyát pínah niijná, nin bainí naáwátdih yeebdih wā naóhna caá:” ³⁶ Biíc newé ā chéénih téihya chéwat weñatdih numah jeémédih ā bejep be. Páant ā bejat túttimah, chei ā jwúub juyát pínahdih páina, jēcdih wēpép ĩ jéih wātadih bejat túut niijná, caandih teo wāhnitboó ĩih yégueh chóodih wái aabá chéonit, ĩih jiiát dah-nadihbut ĩ jii cáag páina caá. Páant ĩ chājat pah, wā jwúub dei jūúwát pínahdih yeebbát ñi jenah joyátdih ñi túi míc ámoh páñaá.* ³⁷ ĩ maáh ā jwúub juyúchah, caandih teo wāhnit túi páinit, búdí ĩ wēibipna caá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Páant ĩ túi páñat jīb, ĩ maáhboó teo wāhnit ĩ dūwát dée chóodih dúo péa, queétdih chúudat túutnit, jeémát ā wāhhipna caá. ³⁸ Chei tac yoób, daa jūúwúchah, caán ā juyúchah yuhna, túi páina, queét bainí ĩ wēican niit. ³⁹ Nin biih bainí naáwátdihbut yeebdih wā naóhna caá: Nindihbut ñi túi jenah joyoó. Débólih numni cáac numúdih ā juyát pínahdih mú mínahboó jéihna, numni ā jéih waadcát pínah niijná, túi jáanit, āih mudih āta túi wap tagaá. ⁴⁰ Pánihat pah, weém, nihat cáacwā úd jeñé, ñi jéihcat láa wā jwúub dei jūóhhipna caá. Pánih jéihcan, weemdih túi jwáát túut niijná, ñi jenah joyátdih túi túut num páñat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Túi teo wāhni, túi teo wāhcanni naáwát (Mt 24.45-51)

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó nin pah Jesúsdih át niij úabh joyóp wut jĩ:

—Maá, páant niij naóhna, ¿jwíih pínahjeh niit? ¿Nihat cáacwāih pínah niit? át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant ā niijíchah joinít, nin naáwátjĩh queétdih Jesús át jwúub bohénap wut jĩ: “Biíc teo wāhni túi jenah joiní, ā maáhdih túi jepahni ā jumap be. Páant ā jumachah

ennit, ā maáh ā bejat pínah jātih, ni-hat bita caandih teo wāhnit ĩ maáh pínah caandih ā waadánap be, queét ĩ jeémát pínahdih yoobópdih ā wāhat pínah niijná. Pánih waadá péanit, biih baácboó ā bejep be. ⁴³ Pánih bejniji āih muná ā jwúub juyúchah, caandih teo wāhni ā wutatji pah ā chājachah ennit, caandih búdí ā wēibipna caá. ⁴⁴ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Caandih wēinit, nihat āih bií déedih en daoní maáh ā waadábipna caá. ⁴⁵ Obohjeéhtih, biih caandih teo wāhni túi jepahcan, ‘Wā maáh maatápdih jígohcan, bwtéh ā jwúub jūóhcan niit’, niij jenah joinít, bita teo wāhnit neoná yaáhdihbut páinit, ā jeémp babh máihñap be. ⁴⁶ Ā náhnicanni yeó jáap, ā páicanni horadih ā maáhboó ā jwúub joibípna caá. Pánih joinít, caandih ā jepahcatji peéh, tūbit ā páibipna caá. Pánih pái péanit, Diosdih jepahcannit biícđih iiguípna ā wah-bipna caá. ⁴⁷ Pánihna, ded teo wāhni ā maáh ā weñat pínahdih jéihna yuhna, túi ámoh páican, ā maáhdih jepahcah, ā maáh caandih peéh chājna, búdí ā páibipna caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, ded teo wāhniiboó ā maáh ā weñat pínahdih túi jéihcan, yeejép ā chājachah, ā yéj chājat jīb búdí āta peéh chāj tagaá. Obohjeéhtih, ā túi jéihcatdih ennit, caandih peéh chājna yuhna, nump ā páibipna caá. Pánihna, deddih túi chājat pínahdih Dios búdí ā jéihyanachah, túi jepahat caá náahap. Ded maáhdih cáacwā búdí wutat wēpatdih ĩ wāhuchah, táinijeh wutat caá caandih náahap”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jesús cáacwādih chéne poómp ā chājat (Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Ñi náahcannidih ñi cáo yohat pah, Dios yéj chājnitdih peéh chājna, iiguípna ā yohat pínah niijná, nin baácboó wā dei jūúwáp jĩ. ĩjātih páant ā chājachah nihna, wāta wēi tagaá! ⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ā peéh chājat pínah jātih, weémboó búdí yeejép wā yapbipna caá. Pánih yeejép wā yapat pínahdih jéihnit, tūbit wā jīgahna caá.* ⁵¹ ¿Ded pah weemdih ñi niij jenah joí? ‘Āih doonádh joinít, nihat cáacwā túi biícđih ĩ jumbipna caá’, ¿ñi niij jenah

* 12:35 Mt 25.1-13 * 12:36 Mr 13.34-36 * 12:40 Mt 24.43-44 * 12:50 Mr 10.38

joí niít? Obohjeéhtih, páant ã nihcan niít.
⁵² Cãacwã wã naáwátdih ã joyát táttimah, biícwãjeh jumna yuhna, biíc peihcannit weemdih jepahnitdih chénewã jepahcannitboó ã míic jũihbipna caá. ⁵³ Behe ã wũúhdih ã jũihñuchah, ã wũúhbat behedih ã jũihbipna caá. Beh wili mi nũumdih mi jũihñuchah, mi nũumbút beh wilidih mi jũihbipna caá. Beh wili mi wũúh áadih mi jũihñuchah, mi wũúh áabat mi chũhdih mi jũihbipna caá. Biquína weemdih ã jepahachah, biquína ã jepahcat jíib páant tabit ã míic jũihbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

*Ded pah ã yapat pínahdih ã beh joicát
 (Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)*

⁵⁴ Páant ã bohénitdih naóh péanit, nin pah Jesús ãjeéh péenitdih jwuh ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ: “Yeéboó yeó dei bejepmant mah tólihna ã jũúwáchah enna, ‘Mah bũugát túut caá’, ñipĩ niijná caá. Ñi niiját pah ãpĩ bũugná caá. ⁵⁵ Mah bũugcáp bũwámant johlit ã jũúwáchah enna, ‘Cháih chãhat túut nihcan caá’, ñipĩ niijná caá. Ñi niiját pah tabit ãpĩ chãhna caá. ⁵⁶ Obohjeéhtih, yeéb yeejépwã, ‘Wã jéih beedána caá’, niij jenah joiná yuhna, jéihcannit caá ñi jumap. Baácdih, jeádihbat ennit, ded pah ã yapat pínahdih ñi jéihna yuh caá. Obohjeéhtih, wã chãjatdih ennit, wã naáwátdih joiná yuhna, ded pah táttimah ã yapat pínahdih ñi jéihcan caá”, Jesús queét cãacwãdih ãt niijíp wut jĩ.

*Yeebdih enñcannitjĩh míic ámohat
 (Mt 5.25-26)*

⁵⁷ “Ded pah ñi chãjat pínahdih yeebjéh jenah joinít, ñi túi chãjaá. ⁵⁸ Yeebdih naóh yacni peéh chãjat túutni pebhboó ã nũmah bejehchah, ‘¿Majeéh túi jummat túut niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?’ caandih ñi niijí, yeebdih peéh chãjat túutni pebhna ã ub bejcat pínah niijná. Páant caanjĩh ñi míic ámohcah, peéh chãjat túutniboó yeebdih nemat mũúboó ã nemat túutbipna caá. ⁵⁹ Páant ã nemechah, nihat ñi jíib bũudáátdih ñi jíib chãj péaat pínah jãtih, yeéb ñi baccan niít. Pánihat pah, Diosdih ‘¿Majeéh túi jummat túut niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?’ niijnít, caandih ñi jepahaá,

yeebdih ã peéh chãjcat pínah niijná”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

13

Yéej chãjatdih cádahnit, túut nũumát

¹ Caán láa biquína Jesúsdi joinít nin pah caandih ãt niij naáwáp wut jĩ:

—Galilea baácdih moón Jerusalén tútchidih Dioih mũúboó ovejadih cáo wũhnit, Diosdih ã wẽi uúbúchahjeh, Pilatoboó queétdih ãt mawat túutap wut jĩ. Pánih maonit, oveja meép, cãacwã ã maonitji meépjĩh ãt widip wut jĩ. ¿Ded panih tigaá páant ãt yap? queét Jesúsdi ãt niij uúbh joyóp wut jĩ.

² Páant ã niij uúbh joyóchah joinít, nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ñi niij jenah joí? ‘Páant queét tabit yeejéj yapna, nihat bita Galilea baácdih moón ã yéejat chah niít ãt yéej chãjap’, ¿yeéb ñi niij jenah joí niít?

³ Nihcan caá. Dedé yéejatdih biíc yoobó Dios ã peéh chãjbipna caá. Yeéboó ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodih ñi túut nũumcátji jíib ã peéh chãjachah, yeebbát iiguípna ñi bejbipna caá. ⁴ Nindihbat ñi túi jenah joyoó: Siloé wut jumni jap bóo mũú ãac jéennit, dieciocho cãacwãdih ãt tãjap wut jĩ. ‘Pánih wũnna, bita Jerusalén tútchidih moón ã yéejat chah ãt yéej chãj tagaá’, ¿ñi niij jenah joí niít? ⁵ Nihcan caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodih ñi túut nũumcán, yeebbát wũnna, iiguípna ñi bejbipna caá, queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶ Páant niij péanit, nin naáwátjĩh queétdih ãt jwúub bohénap wut jĩ: “Biíc newé ãih wápchiboó higuera wut jumni nah ã jumap be. ‘Caan nãh ã quehna nacaá’, niijnít, diquidih ã bejep yuh be. Obohjeéhtih, caan nãh ã quehcah, ã bid juicáp be. ⁷ Pánih bid juicán, ãih wápchidih teo wũhnidih nin pah ã niijíp be: ‘Weemdih ma joyoó. Biíc peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wã bidip yuh caá. Obohjeéhtih, ã quehcan caá. Páant ã quehcat jíib ma tib yohoó. Nin nah wũih wápchidih ã jumachah, biih nahdih wã jéih momcan caá. ã wihcah, biih

* 12:53 Mi 7.6

nahdih momnit, caan nâh quehedih wâta jeémp tagaá', caandih teo wâhndih ã niijíp be. ⁸ Páant ã niijíchah joinít, caandih teo wâhni nin pah ã niij jepahap be: 'Maá, nin jópchidih pohba ã jum jwuh naáh. Nin nah páuj yehmant baád páuda péanit, nuñáp jónópdi wâ yacbi pna caá, míh higuera nah ã quehat pínah niijná. ⁹ Páant wâ châjat táttimah, ã quehmi dée caá. Æ quehcat ennit bácah, weemdih ma yoób tib yohat tútú', ã maáhdih ã niij jepahap be. Pánihat pah, yeéboó ñi tút nuumát pínahdih Dios ã páina caá. Maatápdih ã páina beé. Pánihna, ñi tút nuumcát ennit bácah, yeebdih ã yoób peéh châjbipna caá', Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

Judíowã ã chooát yeó jáapdi wânnihdih Jesús ã booaat

¹⁰ Bíih láa judíowã ã chooát yeó jáapdi ã míc wáacat muudih Dios naáwát di Jesús ãt naóh bohénap wut jĩ. ¹¹ Caanjih nemép jumnih mit jumap wut jĩ. Nemépboó dieciocho jópchi caántdih ã jumuchah, caántboó chóyó bejnihjih mit jumap wut jĩ. ¹² Páant mi jumati di ennit, Jesús caántdih ãt jüúwát tútup wut jĩ.

—Némá, meemdih wã booana caá, ãt niijíp wut jĩ.

¹³ Páant niijnít, caántdih ã teo jáhanachahjih, yoobópdih mit ñuhap wut jĩ. Pánih boonit, Diosdih búdí mit wêi naáwáp wut jĩ.

¹⁴ Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdi caántdih ã booaat peéh, judíowã ã míc wáacat muudih en daoní maáhboó ãt íijip wut jĩ. Pánih íijnit, caánboó míc wáacnitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Bíic semanadih seis yeó jáap jwĩpĩ teona caá. Pánihna, yeéb tubúp chüúhni booaat tútudi jüóhna, caán tewat yeó jáapnadihjih ñi jüúwá. Jwiit jwĩ chooát yeó jáapnadih páant ñi châjca bojó, ãt niijíp wut jĩ.*

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah ãt niij jüihñap wut jĩ:

—Yeéb yeenit caá. Yeebjébut chooát yeó jáapdi yuhna, ñíih jiwidi, burrodihbut ã jeémát tólihmant watnit, mah ã babhbat pínah niijná, ñipĩ wái bac bejna caá. Pánih

châjna, teo tigaá ñi châjap. ¹⁶ ¿Nint Abrahamji ã jumadih nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée ãt bíbohó be. Páant ã chéonihdih chooát yeó jáapdi wã wat-achah, ã táican niit? ãt niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, tícnit, queét ãt jepahcap wut jĩ. Pánihna, nihat cáacwã Jesús ã wêp châjatdi ennit, búdí ãt weñep wut jĩ.

Mostaza tíb naáwát (Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Nin naáwátjih cáacwãdih Jesús ãt jwúub bohénap wut jĩ: “¿Dios ã maáh jumati ded pahna tigaá, yeéb ñi jenah joyóchah? ¿Caandih ñi jéihyat pínah niijná, dedé di jenah joinít tigaá, wã naóhbi? ¹⁹ Mostaza tíb ded pah ã jumati di jenah joinít, Dios ã maáh jumati di ñi beh joibípna caá. Caán tíb cão tíbih pah bóo ã jumna caá. Momni ãih wápchiboó caán tíbihdih ã momop be. Æ momat táttimah, chíhna, búdí nah ã behé be. Páant caan nâh ã behechah, ãih cácanaboó jwébehwã ã jaamáp be. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jumati. Æihwã daocánnit jwíih jumnitji, táttimah ã dao béjbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Pan paáani naáwát (Mt 13.33)

²⁰ “¿Dios ã maáh jumati di ñi jéihyat pínah niijná, dedé di jenah joinít tigaá caandih wã naóhbi? ²¹ Pan paáat ded pah ã jumati di wã naáwáchah, caandih ñi beh joibípna caá. Pandih châjihna, yad wili trigo ojdi pamapdi yacnit, mahjih wid, caandih paáani pínahdi but mipĩ táí widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ã táí paabípna caá. Páant ã jumati di pah Dios ã maáh jumati di doonadi di joinít, cáacwã ã tút nuumbípna caá. Pánihna, queét joinítboó bitadi ã jwúub naáwáchah, dawá joinít, queébut ã tút nuumbípna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Baini jêc naáwát (Mt 7.13-14,21-22)

²² Táttimah, Jerusalén tútchina bejna, dahwani tútchina, botoni tútchinadi but Jesús Dios naáwát di naóh bejna ãt châjap

* 13:9 Is 5.1-7; Jer 2.21; 8.13 * 13:14 Ex 20.9-10; Dt 5.13-14

wut jī. ²³ Páant ã bejehah, biíc newé caandíh nin pah át niíj wáubh joyóp wut jī:

—¿Maá, daocánnitjeh niít iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ubnit pínah í jumar? át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjīh Jesús át jwáub bohénap wut jī:

²⁴ —Yeéb dawá Dios ã jumarpoó ñi waádíhna yuh caá. Obohjeéhtih, bádí ñi yéejatdih cádahíhcan, ñi jéih waadcán caá. Bainí jéc panihnidih waádíhna, ñi yéejatdih cádahat caá náahap. Pánihna, yeéb waadátidih bidna, ñi yéejatdih cádahnit, Diosboodíh ñi túi jepahaá. ²⁵ Ñi beh joyát pínah niijná, múú mínah ded pah ã jumatdíh wã naóhbiipna caá. Chei caán múú mínah áih jécidih ã nemna caá. Páant ã nemat táttimah, yeébboó caán jécidih juibí, wáump maonit, nin pah ñi niíj ejbiipna caá, ‘Maá, jécidih ma wát júúwá’, ñi niijíchah, múú mínahboó dítmant nin pah ã niíj bácabipna caá. ‘Dedmant ñi júúwátidih wã jéihcan caá. Yeéb wã jéihca naáhwáidih wã wátcan caá’, ã niijbípna caá. ²⁶ Páant ã niijíchah joinít, yeébboó nin pah ñi jwáub niijbípna caá, ‘Majeéh jeémpnit, jwí babhbap jī. Jwíh tátchiboó jumna, ma naáwátidih jwiítidih ma bohénap jī’, ñi niíj ejbiipna yuh caá. ²⁷ Yeéb páant ñi niijíchah yuhna, caánboó nin pah ã jwáub niíj jepahbiipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeebdíh yoobópdi h wã jéihcan caá. Pánihna, ni hat yéejnit jumna, wã pebh júóhcanjeh, biáboó ñi bejeé’, múú mínah ã niijbípna caá. Páant ã niiját pah Dios yeebdíh ã niijbípna caá.* ²⁸ Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, ni hat Dios naáwátidih naóh yapanitjibut, Dios pebhboó í jumarachah ennít, yeébboó jéih waadcán, tubit jīgahna, ñíh maodíh ñi néeh cháác juibípna caá. Pánih jīgahna, jóocmantjeh ñi cháóbipna caá.* ²⁹ Caán láa ni hat baácidih moón Dioíhwã ã pebhboó í juibínachah, caánboó queétdih ã numah jeémpbiipna caá.* ³⁰ Nin baácboó oboh jumnitji Dios ã jumarpoó maáta í jumbiipna caá. Ninboó maáta jumnitji Dios pebhboó moh yéejnit í jumbiipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

Jerusalén tátchidih moondíh Jesús búdí ã oyat

(Mt 23.37-39)

³¹ Páant ã niíj péanachahjeh, biquína fariseowã Jesús pebhna juibínit, nin pah ít niijíp wut jī:

—Herodes meemdíh ã mawíh páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandíh ít niijíp wut jī.

³² Páant í niijíchah joinít, nin pah queétdih át niíj jepahap wut jī:

—Nin pah caán yeejépebehidih niíj naáwáidih ñi bejeé: ‘Jesús nemépwáidih baca, wánnitdihbut booana caá ã chájar. Búu yeó jáap, cheibitbut páant ã chájbipna caá. Pánihna, cheibit daani ã teo péabiipna caá’, Herodesdih ñi niijí. ³³ Búu bej, cheibit bej, daanibut bejnit, Jerusalén tátchina wã juibíbiipna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitjidih caán tátchidih míicjeh ípí mao yohop wut jī. Pánihna, caán tátchina wã juibínachah, weemdíhbut í mao yohbiipna caá.

³⁴ “Yeéb Jerusalén tátchidih moondíh búdí wã jīgahna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitidih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbut jeejīh yohnit, yeéb ñipí maona caá. Ñi nuowábut biíc yoobó ít chájar wut jī. Pánihnit ñi jumarachah yuhna, yeebdíh búdí wã oina caá. Pánih oinit, mājbaima mi wehdih mi páamat pah, wã pebh yeebdíh wã jumat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeébboó weemdíh ñi náahcan caá. ³⁵ Páant ñi náahcat peéh, búu ñíh tátchidih Dios ã wap cádahbiipna caá. Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwáub encan niít. Táttimah bóo láa nin baácna wã jwáub dei júúwúchahjeh, weemdíh ñi jwáub enbiipna caá. Pánih ennít, ‘Dios ã wahni, meemdíh búdí jwí wéina caá’, weemdíh ñi niijbípna caá”,* Jesús át niijíp wut jī.

14

Bácah chalanidih Jesús ã booaat

¹ Biíh chooát yeó jáapdi h fariseowã í maáh áih muaná Jesúsdi h numah jeéméidih

* **13:27** Sal 6.8 * **13:28** Mt 22.13; 25.30 * **13:29** Mt 8.11-12 * **13:30** Mt 19.30; 20.16; Mr 10.31 * **13:35** Sal 118.26

āt bejep wut jī. “¿Ded pah caá ã chãjbi?” ni-ijná, caán m̄uúdíh moón caandíhjuh ít túi en ñuunúp wut jī. ² Caán m̄uúdíh, bácah chalani āt jum̄up wut jī. ³ Caandíh ennit, Moisés ã w̄tatjidih bohénitdih, fariseowādhbut nin pah Jesús āt niij úabh joyóp wut jī:

—¿‘Chooát yeó jáapdih tubáp chãúhñitdih ñi booanaá’, Moisés āt niijnít jī? āt niijíp wut jī.

⁴ Páant ã niijíchah yuhna, queét ít jepahcap wut jī. Í jepahcat ennit, Jesús w̄nnidih teo jáha booanit, āt jw̄ub bejat tútup wut jī. ⁵ Pánih booa péanit, queét fariseowādh āt jw̄ub úabh joí jãihñup wut jī.

—Jw̄i chooát yeó jáapdih ñi w̄úh, ñíh momo jiwibat ítna ã buug yác bejehah, yeéb ñita ub p̄uh laabácan taniít. ¿Páant ñi chãjat, tewat nihcan niít? āt niijíp wut jī.*

⁶ Páant ã niijíchah, ded pah ít jepahcap wut jī.

Téihya chéwat ñumah jeémát naáwát

⁷ Jesús fariseoíh m̄uuná waadní, bita ã ñumah jeémpnit pínahboó waád juibínit, waáwápna í ch̄udat pínahdih í ñíwichah, Jesús āt enep wut jī. Páant í ñíwichah ennit, queét nihadnih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

⁸ —Téihya chéwat ñumah jeémát yeó jáapdih yeebdíh ã bid bojochah, caanná juibínit, waáwápna ñi ch̄udca bojoó. Páant ñi ch̄udchah nihna, ñi chah maáh ã juyáchah, ⁹ ‘Ma ch̄udni páhadih nindih ma ch̄udat tútú’, yeebdíh ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, jw̄ejboó juibí ch̄udna, ñita tíic tagaá. ¹⁰ Obohjeéhtih, m̄ú mínah yeebdíh ã bid bojochah, jw̄ejdih bóo páhadih ñi juibí ch̄udúp. Yeéb páant ñi ch̄udchah ennit, ‘Waáwápboó ñi ch̄ud j̄úwá’, m̄ú mínah yeebdíh ã niijbípna caá. Pánihna, yeéb waáwápboó ñi bejehah, bita ã bid bojnit yeebdíh í túi w̄i enbipna caá.* ¹¹ Ded caán mícjeh ‘Weemdíh dedé j̄dhdat wihcan caá’, niijnídih Dios moh yéejni ã chãjbipna caá. Obohjeéhtih, ded laihcanniboodíh Dios maáh ã waadábipna caá. Pánihna, yeebjéh míc maáta ñi waadáca bojoó. Diosjeh

maáta pínahdih ã jéih waadána caá, queét jeémédih juibínitdih Jesús āt niijíp wut jī.*

¹² Páant niij péanit, Jesús m̄ú mínahboodíh nin pah āt jw̄ub niij naáwáp wut jī:

—Ma ñumah jeémíhna, ma pebh jum̄nitdih, búdí dinero bíbohñitdih, ma déewādh, ma pej jum̄nitdihbut ma bidca bojoó. Meém queétdih ma bidichah, ma túi chãjat júb, queétdih meemdíh bíic yoobó í ñumah jeémpbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, bitadh ma ñumah jeémíhna, moh yéejnit, jéih bejcannit, wio wihcannit, jéih encannitdihbut ma bidiíp. ¹⁴ Queétdih meemdíh bíic yoobó í jéih ñumah jeémpcan niít. Páant ma túi chãjatjijúb, táinit í boo p̄ud j̄óhni yeó jáapdih Diosboó meemdíh ã túi chãjbipna caá, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

Búdí ñumah jeémát naáwát (Mt 22.1-10)

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, bíic íjéeh ch̄udni Jesúsdiñ nin pah āt niijíp wut jī:

—Dios pebhboó ded ã ñumah jeémpni búdí ã w̄ibipna caá, āt niijíp wut jī.

¹⁶ —Búdí ñumah jeémát chãjni dawá c̄acwādh ã bidip be. Páant ã bidichah joinít, queét nihad í túi w̄i jepah jw̄uhap be. ¹⁷ Caán ã yoób ñumah jeémát yeó jáapdih queétdih naáwát náahna, caandíh teo w̄hñidih wahnit, ‘Nihat jw̄i jeémát pínahdih ámoh péanit, yeebdíh ã bidip be, buca’, ã niij naáwát tútup be. ¹⁸ Caandíh teo w̄hñi páant ã niij naáwáchah joinít, queét í jum̄at yoobó nin pah í niij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih júb chãj péanit, caandíh enedih bejat tút caá wã chãjap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ã p̄icat pínah niijná’, ã jw̄ih bidni ã niijíp be. ¹⁹ Bíhbut nin pah ã niij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh bíicjñ bóo téihya máha jiwíwādh wã júb chãjap be. Pánih júb chãjniji queétdih enedih bejat tút caá wã chãjap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ã p̄icat pínah niijná’, caanbút ã niijíp be. ²⁰ Bíhbut nin pah ã niijíp be: ‘Weém butéh wã téihya chéwep be. Pánihna, ñumah jeémátboó wã jéih bejcan caá’, ã niijíp be. ²¹ Páant í niijíchah joinít, caandíh

* 14:5 Mt 12.11 * 14:10 Pr 25.6-7 * 14:11 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 18.14

teo wāhni ā maáh pebhna jwáub joinít, queét ī niijátjidih ā jwáub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tabit íjnit, nin pah ā niijíp be: ‘Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbut bejnit, moh yéejnit, jéih bejcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbut jwāáhnit, waicanjeh ma ub jūúwáp’, ā niijíp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwáub joinít, ‘Maá, ma niijátji pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chúdat ā jadhna caá’, ā niijíp be. ²³ Páant ā niijíchah joinít, ā maáh caandíh ā jwáub wutap be. ‘Tútchi jwēejboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbut ma jūúwát tútú, chúdatnadih ī túi yawat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā numah jeémátdih ī jeémpcan niit’, ā niijíp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det ī weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jepahcannit, ájeéh ī jumcan niit. Obohjeéhtih, caandíh jepahnitjeh ā pebhboó ájeéh ī jumbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

*Jesúsjeéh jwí jumíhichah, ā buwat
(Mt 10.37-38)*

²⁵ Bíh láa dawá cāacwā Jesúsjeéh it bejep wut jī. Pánihna, Jesús queétdih tac púud ennit, nin pah āt niij naáwáp wut jī: ²⁶ “Ded wā bohéni jumíhna, bita chah weémboodíh oyat caá náahap. Á ípdih, ā índih, ā áadih, ā wehdih, ā déewádih, ā déewā yaáhdihbut ā oyat chah weémboodíh oyat caá náahap.* ²⁷ Ded wājeéh péé bohéni jumíhna, ded pah ā weñat pínahdih jenah joicát caá náahap. Pánih chājna, wíh ā jummat jíib yeejép yapna yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap.* ²⁸ Nindihbut ñi jenah joyoó: Mú teoni jap bóo múdíh ā chājat pínah jātih, ā jíib jayátdih jéihyat túut niijná, caán mú jíib pínahdih ā jwíh jenah enna caá. ²⁹ Á jíib pínahdih ā jwíh jenah encan, áih múdíh ā jéih péacah enna, bitaboó caandíh ī deohbipna caá. ³⁰ ‘Nin pohba áih múdíh teona, āt péa tagaá’, ī niij deohbipna caá. ³¹ Nindihbut ñi jenah joyoó: Maáh bíh maáhjīh ī míc mawat pínah jātih, nin pah

ā niij jenah joiná caá: ‘¿Weém diez mil soldadowā bíbohnit, caánboó veinte mil soldadowā ā bíbohochah, jwí míc maona, wāta jéih bujá taniit?’ ā niij jenah joiná caá. ³² Páant niij jenah joinít, ā bujácát pínahdih jéihna, bíh maáh áih soldadowājīh míc mawadih jéohnit, yúpjeh ī jum jwahachah, ‘Jwí míc maoca boj jíh’, niiját tútnit, caandíh teo wāhndih ā wah boj bipna caá. ³³ Pánihna, wíhwā jumíhna, weemdíh ñi jepahat pínah jātih, ‘Nihat wā yéej chājatdih wā cádahbipna caá. Wíh bí déedih jenah joicán, Jesúsboodíh jenah joiná, caandíh wā jepahbipna caá. Páant wā jepahat jíib, yeejép yapna yuhna, caandíh wā cádahcan niit’, niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah joinít jumna, wíhwā ñi jéih jumbipna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

*Buicánni númni naáwát
(Mt 5.13; Mr 9.50)*

³⁴ Páant niij naóhnit, nin bíh naáwátjīh Jesús queétdih āt jwáub bohénap wut jī, ā jwíh naáwátidih ī beh joyát pínah niijná: “Númni buiná, jeémátdih ā túi nuñana caá. Obohjeéhtih, númni ā buyát beedéchah, ñi jéih jwáub buyácan caá. ³⁵ Pánih buicánni dedé pínah nihcah, caandíh yohatjeh caá náahap. Caán ā nihat pah yeéb ñi jumca bojoó. Dios naáwátidih túi joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¡Ded molít jumna, ā túi joyó naáh!” Jesús āt niijíp wut jī.

15

*Buudní oveja naáwát
(Mt 18.12-14)*

¹ Bíh yeó jáapdih dawá cāacwā, Romanowā ī maáta ī úbát tútnit dinerodih úbh wūhnt, bita Moisés ā wutatjidih jepahcannit “Yeejépwā”, niijnítbut Jesúsdi joyódih it juibínap wut jī. ² Páant ī juibínachah ennit, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut íjnit, queétjeh nin pah it míc niijíp wut jī:

—Nin newé yeejépwádih túi wēi jwāáhnit, íjeéh āpí jeémpna caá, it niijíp wut jī.*

³ Páant ī niijíchah jéihnit, Jesús nin naáwátjīh queétdih āt bohénap wut jī:

* 14:26 Mt 10.37 * 14:27 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24 * 15:2 Lc 5.29-30

4 “Cien ovejawādh bíbohni, biíc oveja caandíh ã b̄udúchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chājbi? yeéb ñi jenah joyóchah. Bitanoventa y nueve ovejawādh ã jeémát ylip jam̄apboó jwejn̄it, caán b̄udn̄idih bididih ã bejbipna caá. Pánihna, caandíh bid j̄ainítna, ã cádahbipna caá. 5 Caandíh bid j̄uí wēina, ãih daadjíh mao cáagnit, ãih m̄uná ã ub jw̄ub bejbipna caá.* 6 Pánih ub jw̄ub j̄uibínit, ‘Wíih oveja b̄udn̄idih wā bid j̄uyáp be. Pánihna, wājeéh ñi wēi wáac j̄úwá’, niijnít, ã pebh jam̄nitdih, ã déewādhbut ã bid wáacbipna caá. 7 Páant ã weñat pah, ded biíc cáac ã yéejatdih cádahnit, ã túut m̄umáchah, Dios pebhboó jam̄nit b̄adí ã wēibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve panihnit ‘Weemdíh yéejat wihcan caá. ¿Dépanih tigaá wāta túut m̄um? niij jenah joinít dih Dios pebhboó jam̄nit ã wēican niit’, Jesús ãt niijíp wat j̄i.

B̄udn̄i dinero j̄ud̄u naáwát

8 “Diez dinero j̄ud̄u bíbohni biíc j̄ud̄u caántdih ã b̄udúchah ennit, ¿ded pah tigaá mi chājbi? Jiát dahj̄ih jiínit, m̄udíh mi tái tóodh bid beedábipna caá. Caán j̄ud̄udih bid j̄ainítna, mi cádahbipna caá. 9 Caán j̄ud̄udih bid j̄ainít, ‘Weemdíh b̄udn̄i dinero j̄ud̄udih wā bid j̄ainá beé. Pánihna, wājeéh ñi wēi wáac j̄úwá’, niijnít, mi pebh jam̄nitdih, mi déewādhbut mi bid wáacbipna caá. 10 Yoobóp dih yeebdíh wā naóhna caá. Páant mi weñat pah, biíc yéejni ã yéejatdih cádahnit, túiniboodíh ã túut m̄umáchah, Dioíh ángelwābut b̄adí ã wēibipna caá’, Jesús ãt niijíp wat j̄i.

B̄udn̄i ã w̄uh naáwát

11 “Biíc newé chénewā ã weh jam̄ap be. 12 Ūdyiboó ã ípdih nin pah ã niijíp be: ‘W̄unna, meemdíh wā w̄uhbipna caá’, ma niijn̄idih b̄u ma w̄uhú, Paá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, ã íp ãih bií déedih ã wehdih ã p̄ááp be. 13 Daocánni yeó jáap túttimah, ūdyiboó nihat ãih bií déedih ubnit, ȳap biíh baácboó jibidih ã bejep be. Caán baácboó jam̄na, cheha náahdih j̄ib chāj, yaádh metat j̄ib wāh, n̄mah jeémát j̄ib wāh, b̄adí ã j̄ib chājap be. Pánih j̄ib chājna, ãih dinerodih ã yoh beedánap

be. 14 Páant ã yoh beedáat túttimah, caán baácboó jeémát wihcah, n̄ugúp láa ã jam̄ap be. Caanbút n̄ugúpj̄ih diib wānna ã chājap be. 15 Páant jeémát ã wihcah, tewat bididih ã bejep be. Páant ã bid bejechah, biíc newé caandíh í náah jam̄ni tewat wāhnit, ãih momo m̄uwā jam̄ni wáihyat j̄ud̄ubó caandíh ã wahap be, queétdih jeémát ã w̄uhat pínah niijná. 16 Pánih queétdih inna, queét m̄uwādh wāhni jeémátdih b̄adí ã jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, ã maáh caandíh ã jeémát túutcah, bitabut caandíh dedé jeémát ã w̄uhcap be. 17 Páant ã yapat túttimah, ã jw̄ub náhninap be, ‘Ni-hat wā ípdih teo wāhnit jeémát bíboh, ã j̄udh jeémpni jeémátbut ãp̄i jam̄na beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jam̄na, weemdíh jeémát wihcah, w̄unna caá wā chājap. 18 Pánihna, wā íp pebhna wā jw̄ub bejbipna caá. Caanná jw̄ub j̄uibínit, wā ípdih nin pah wā niijbipna caá: “Diosdih b̄adí wā yéej chājna beé, Paá. Meemdíhbut wā yéej chājna beé. 19 Pánihna, ‘W̄uhú’, b̄u weemdíh ma niijcá bojoó! Meemdíh teo wāhniyeh wā jambipna caá”, wā ípdih wā niijbipna caá’, caán mícjeh ã niij, jenah joyóp be. 20 Páant niij jenah joinít, ã íp pebhna ã jw̄ub bejep be.

“Pánih jw̄ub bejna, ã ípíh m̄udíh ã tóah bejechah, ã ípboó caandíh ȳápmah ã jwāáh enep be. Pánih jwāáh enna, ãih caolihj̄ih b̄adí j̄gahnit, ã w̄uhdh jwāáadh ã ñáo ñah bejep be. Jwāáhnit, caandíh b̄adí wēina, ã pin tewep be. 21 Páant ã pin tewechah, ã ípdih nin pah ã niij naáwáp be: ‘Diosdih b̄adí wā yéej chājap be, Paá. Meemdíhbut wā yéej chājap be. Pánihna, “W̄uhú”, weemdíh ma niijcá bojoó’, ã niijíp be. 22 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna, ã ípboó caandíh teo wāhnitdih nin pah ã niij watup be: ‘Waicanjeh túini yégueh chóodih ub j̄óhnit, wā w̄uhdh ñi yacaá. Túini téihya yacat j̄ud̄udih ãih téih tíbidihbut ñi yacaá. ãih j̄it Chadihbut túini zapatos ñi yacaá. 23 Jw̄i tái in débehani momo jiwi w̄uhdh ub j̄óhnit, ñi mawaáp. Mao péa, quibh péanit, ñi p̄ubá. 24 “Wā w̄uh ã w̄unah bejna nacaá”, wā niij jenah joyóp yuh be. B̄udn̄i déeji b̄u ã tái jw̄ub j̄ainá

* 15:5 Is 40.11; Ez 34.11-12; Jn 10.1-16; He 13.20

caá, b̄uca. Búdí wēinit, chóbe jeémpj̄h', caandíh teo wāhñitdih ā niij̄p be. Pánihna, queét nihat búdí wēinit, ī jeémép be.

²⁵ “Obohjeéhtih, údyi ā jwúb juyúchah, weép jeñéboó momo jiwíwā jumni wáihyat júduboo ā jumap be. Pánihna, ā ípíh m̄udíh tóah bejna, ī wēi ewechah, ā joyóp be. ²⁶ Pánih joinít, teo wāhñidih nin pah ā niij̄ úbh joyóp be: ‘¿Dépanih eo tigaá queét ī chāj?’ ā niij̄p be. ²⁷ Páant ā niij̄ úbh joyóchah joinít, teo wāhñi caandíh nin pah ā niij̄ jepahap be: ‘Ma úud ā jwúb juná beé. Ā táí juyúchah, ma íp jwī in débehani momo jiwí wūúhdih ā mawat túutap be. Pánih maonijidih jwī p̄ub péanachah, numah jeémp wēi eona caá ī chājap’, caandíh ā niij̄p be. ²⁸ Páant teo wāhñi ā niij̄ naáwáchah joinít, weép jeñé ā ípdih tubit ā íjip be. Íijnit, ā waádíhcap be. Páant ā waádíhcah enna, ā ípboó bac bejnit, ‘Wūuhá, ma waád jūúwú’, caandíh ā niij̄p yah be. ²⁹ Obohjeéhtih, ā ípdih nin pah ā niij̄ jepahap be: ‘Maatápdih meemdíh búdí teo wāhñit, ma naáwáchah wā yap yohcah yahna, wā pej jumnitdih wā numah jeémát déedih cabra wūúhbitdih weemdíh mapí wāhcan beé. ³⁰ Obohjeéhtih, b̄uu yeejép ma wūúh ā jwúb juyúchah, yaádh metat jíib míih dinero yoh beedánidih búdí wēinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwī in débehani momo jiwí wūúhdih maonit, caandíh ma numah jeémpna caá’, ā ípdih ā niij̄ jūihñap be.

³¹ “Páant ā niij̄ jūihñuchah joinít, ā íp caandíh nin pah ā niij̄ jepahap be: ‘Wūuhá, meém wājeéh mapí jumna caá. Nihat wīih bií déedih míih m̄an caá. ³² Obohjeéhtih, ma úud wanni déeji b̄uu ā táí jwúb juyúp be. Pánihna, wēinit, jwī numah jeémp ewechah, ā táina caá’, ā íp weép jeñédih ā niij̄p be”, Jesús queétdih āt niij̄p wat j̄i.

16

Dinero en daoní ded pah ā chājat naáwát

¹ Biíh láa Jesús nin naáwátj̄h ā bohénitdih āt jwúb bohénap wat j̄i: “Biíc newé búdí dinerodih bíbohni, āih dinerodih en daoníboó ā táí en daocát ennit, biíh teo wāhñiboó ī maáhdih ā naóh yacap be. ² Páant ā naóh yacachah, ī maáhboó āih

dinerodih en daonídh ā bid bojop be. Páant ā bid bojni ā juyúchah, nin pah caandíh ā niij̄p be: ‘Wīih dinerodih ma táí en daocát doonádih wā joyóp be. Pánihna, wīih dinerodih táí en daocát jíib weemdíh ma jwúb teo wāhcan niít. Ded pah wīih dinerodih ma chājatjidih weemdíh ma naóh daác beedánaá’, ā maáh caandíh ā niij̄p be. ³ Páant ā niij̄chah joinít, en daoníjiboó caanjéh nin pah ā niij̄ jenah joyóp be: ‘Wā maáh weemdíh yohat túut caá páant ā niij̄p. Weém wēpcanni jumna, baác baadát tewatnadih wā b̄uujácan niít. Weém bitadih dinero wā úbhna, tíic náah jumni wāta úbh tac b̄uugá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdíh chājat náah? ⁴ B̄uu, wā chājat pínahdih wā jéihna caá, b̄uca. Nin pah wā chājachah, wā teo cádahat túttimah, wā maáhdih jíib b̄uudánit weemdíh ī oibipna nacaá. Pánih oinit, j̄igah ennit, weemdíh ī teo wáacpipna caá’, caanjéh ā niij̄ jenah joyóp be. ⁵ Páant niij̄ jenah joinít, nihat ā maáhdih jíib b̄uudánit yoobó ā bid bojop be. Páant ā jwíih bid bojni ā juyúchah, nin pah caandíh ā niij̄ úbh joyóp be: ‘¿Wā maáhdih débóo tigaá meém ma jíib b̄uudá?’ ā niij̄ úbh joyóp be. ⁶ ‘Jeémát chājat yí cien dahwani quiítnadih caandíh wā jíib b̄uudána caá’, ā niij̄ jepahap be. ‘Ninboó ma jíib b̄uudáátdih daácni n̄eo ā jumna caá. Waícanjeh j̄uí ch̄udnit, ma jíib b̄uudáátdih jwúb deyanit, tac yoobjéh ma daacá’, teo wāhñi ā niij̄p be. ⁷ Páant niij̄ péanit, biíh jíib b̄uudánidih bid bojnit, nin pah caandíhbat ā niij̄ úbh joyóp be: ‘¿Débóo tigaá wā maáhdih ma jíib b̄uudá?’ ā niij̄p be. ‘Cien trigo wuh wūúhñadih wā jíib b̄uudána caá’, ā niij̄p be. ‘Ninboó ma jíib b̄uudáátdih daácni n̄eo ā jumna caá. Ochentajeh ma daacá’, ā niij̄p be. ⁸ Páant ā chājatdih jéihnit, ā maáhboó āih dinerodih en daoníjidih nin pah ā niij̄p be: ‘Meém yeeni yahna, ded pah túttimah ma táí jumat pínahdih mat jenah joyóp taga’, ā niij̄p be. Páant ā chājat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah táí jumat túut niijná, bií déenadh ī táí jéih ubna caá. Ded pah ī bíbohat pínahdih Dioíhwāboodíh chah ī táí jéihna caá.

⁹ “Yeébbodíh nin pah wā naóhna caá: Moh yeejnitdih j̄igah ennit, níih bií déej̄h

queétdih ñi túi teo wáacá. Páant ñi teo wáacachah, queébtut Diosdih jepahnit, ã pebhboó ñi juibínachah, yeebdíh ï wēi jwāáhbipna caá.

10 “Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjíh bitadilh túi teo wáacni jumna, túttimah búdí bíbohna, caanjíhbut ã túi teo wáacnipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí ã bíbohatjíh túi chājcan, túttimah búdí ã bíbohnabut, bíic yoobó ã túi chājcan niít.* 11 Níih bií déejíh ñi túi chājcat enna, Diosboó ã wēpatjíh yeebdíh ã teo wáaccan niít. 12 Pánihna, nin baácboó jum jwuhna, Dios yeebdíh ã wāhni bií déejíh ñi túi chājcat enna, jeáboó ñi juibínachah, túini yoobátdih ã wāhcan niít. 13 Ded Diosdih túi jenah joiní jumna, áih bií dée pínahdih tabit ã jenah joicán niít. Obohjeéhtih, bií déedih tabit bidni jumna, Diosboodíh ã jéih jenah joicán niít. Pánihna, Diosdih bií déedihbut chénat pah bíicdih ñi jéih jenah joicán niít. Diosdihjeh bidat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jí.*

14 Páant ã niijíchah joinít, fariseowā dawá bií déedih bidnit jumna, caandíh ít dehwep wut jí. 15 Páant í dehwechah ennit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jí: “Cāacwā í enechah pohba, yeéb túinit pah tigaá ñi jígohop, ‘Nít túi chājnit caá’, yeebdíh ï niij jenah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bií déedih ñi bid jenah joyátdih Dios ã jéihna caá. ‘Nít túinit caá’, cāacwā í niij ennitdih Diosboó ‘Yeejépwā caá’, ã niij enna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Moisés ã wutatjidih, Dios ã maáh jummatdihbut Jesús ã bohéat

16 “Juan Daabáni ã jummat pínah jātih, Diosjeéh túi jummat túut niijná, Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátjidihbut cāacwādh jepahat caá átih náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios ã maáh jummat túini doonádih cāacwādh ã jwíih naáwáp jí. Bū weem jwáh caán túini doonádih yeebdíh wā naóhna caá. Pánihna, yéejatdih cádahnit, Diosdih jepahat ã bwwuchah, det jepahíhnitboó Diosdih búdí bidat caá náahap.* 17 Jeá, nin baácbut

ã bwwúchah yuhna, Moisés ã wutatjiboó ã bwwdcán niít”, Jesús át niijíp wut jí.*

*Yad wilidih yohcat
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

18 “Ded ájeéh bóldih yohnit, biíh wilidih jwúub áa jumna, yeejép ã chājna caá. Ded biíh áajidih jwúub túut nuúm áa jumna, caántjíh ã yéej chājna caá”, Jesús át niijíp wut jí.*

Moh yéejni Lázaro, dawá bií déedih bíbohni naáwát

19 “Dawá bií déedih bíbohni, dinerobut búdí bíbohni newé ã jumup be. Búdí jíib jumni túini chítah jumni yégueh chóodih āpī dwwúp be. Yeó jáap jummat pah túini jeémátdih míic āpī jeémép be. 20 Áih muú jéc pebh moh yéejni, Lázaro wāt jumni, āpī ñajap be. Nihat áih bácah áoh peétni ã jumup be. 21 Páant ã ñajachah, mujjiowā áih áhwatnadih déebédih ípī juibínap be. Dawá bií déedih bíbohni boó ã jeémp jéenanidih Lázaro ã jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, caandíh āpī wāhat túutcap be. 22 Bíic yeó jáap, Lázaro ã wunup be. Abraham ã juima yoobát ã jumuchah, Dioíh ángelwā Abraham pebhna áih caolihdih í ub bej wahap be. Cūbūcah, dawá bií dée bíbohni but ã wunup be. Obohjeéhtih, ã wunat túttimah, cāacwā áih bácahjídih í yohochah, áih caolih iiguípna ã bejep be. 23 Caánboó jumna, tabit ã tabanap be. Pánih tuba chéi enna, Abrahamdih, Lázaro ã pebh ã ñuhuchah, ã enep be. 24 Pánih ennit, Abrahamdih nin pah ã niij ejep be: ‘Nwá, weém nin iiguípboó wā jumuchah, weemdíh tabit ã tabna caá. Páant ã tubuchah, weemdíh jígah ennit, ma teo wáacá. Lázarodih áih téih tíbjíh mahdih taj daabánit, wíih nuúcdih ã cámahat pínah niijná, ma chíiaat túutú’, Abrahamdih ã niij ejep yuh be. 25 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna, Abraham caandíh nin pah ã niij jepahap be: ‘Jumá, meém baácboó jum jwuhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap jí. Obohjeéhtih, Lázaro boó ã moh yéejep jí. Bū Lázaro ninjíh ã túi jumuchah, meemdíh caá tabit an tubup. 26 Jwí cātih jéih bejcat dée ã jumuchah, ded ninmant

* 16:10 Mt 25.21; Lc 19.17 * 16:13 Mt 6.24 * 16:16 Mt 11.12-13 * 16:17 Mt 5.18 * 16:18 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

conna ã jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabat ã jéih aáb jūóhcan caá', Abraham caandíh ã niij jepahap be.

27-28 “Páant ã niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohniji nin pah ã jwúub niijíp be: ‘Nuwah Abraham, wã íp pebhboó biícjĩh bóo téihya wã údwã páantjeh í jũmũp be. Pánihna, wã údwãdih naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queébtut nin iiguípna í jūóhcat pínah niijná’, Abrahamdih ã niijíp yah be. 29 Obohjeéhtih, Abraham caandíh nin pah ã niij jepahap be: ‘Dios naáwát dih Moisésji, bita ã naáwát dih naóh yapanitji í daácni núonadihbut ma údwã í bíbohna caá. Caán naáwát dih ma údwãdih jepahat caá náahap’, Abraham ã niijíp be. 30 Páant ã niijíchah joinít, iiguípboó jũmni nin pah ã jwúub niijíp be: ‘Yoobópdih tigaá ma niijíp, Nuwah Abraham. Obohjeéhtih, biíc wũnniji í pebhna ã jwúub bejchah, queét caandíh joinít, íta túut nũm tágaá’, Abrahamdih ã niijíp yah be. 31 ‘Queét Moisés ã daacátjidih túi joicán, bita naóh yapanit í daacátjidihbut túi joicán, wũnniji ã boo pũd jūúwáchah yahna, queét caandíhbut í joibícan nacaá’, Abraham caandíh ã niijíp be”, Jesús ãt niijíp wat jĩ.

17

*Jwĩ yéej chãjat tútat ã tobohat
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)*

1 Biíh láa, Jesús nin pah ã bohénitdih ãt niij naáwáp wat jĩ: “Dawá yeebdíh yéej chãjat tútatni í jũmbipna caá. Obohjeéhtih, í yéej chãjat tútatji jíib, Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá. 2 Nin wébít panihni weemdíh jáap jepahnitdih ded ã yéej chãjat tútatji jíib Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chãjbipna caá. Pánihna, caán ã yéej chãjat tútat pínah jãtih, ãih butdih búdí jeé júdajĩh chéó búadhni, búdí mũjna caandíh í yohochah, áta túi taga. Páant í chãjachah, caán wébít panihnidih ã yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chãjcan taga. 3 Ded pah ñi chãjat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Ñi dée yeebdíh ã yéej chãjachah, ‘Páant ma chãjatdih ma cádaahaá’, caandíh ñi niijí. Páant ñi niijíchah joinít, táinidih ã túut nũmúchah, yeebboó

ã yéej chãjatjidih ñi jwúub náhnica bojoó.* 4 Pánihna, ñi déeboó biíc yeó jáapdihjeh siete láa yeebdíh yéej chãjnit, ‘Páant wã chãjatjidih wã jĩgahna caá. Chéneji wã jwúub chãjcan niít’, ã niijíchah, páant bóo láa ã yéej chãjatjidih ma jwúub náhnica bojoó”, Jesús ãt niijíp wat jĩ.

Ded pah caá Diosdih túi jenah joyát

5 Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénit caandíh nin pah ít niijíp wat jĩ:

—Meemdíh chah jwĩ jenah joyát pínah niijná, jwiít dih ma teo wáacá, ít niijíp wat jĩ.

6 —Mostaza bainí tibih jũmna yahna, chíhna, búdí nah ã behna caá. Pánihat pah, Dios ã wēpatdih bainíjeh jenah joiná yahna, nin pah ñi jéih chãjbipna caá: Can búdí máa nahdih ‘Máa nahaá, meemjéh dag ñah bejnit, búdí mũjna ma juibí ñũhũá’, ñi niiját pahjeh ã bejbipna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wat jĩ.

Teo wãhni ã tewat naáwát

7 “¿Yeebdíh teo wãhni wápchidih teo, owejawãdih en daoníji ã jwúub jũyúchah, ded pah tigaá caandíh ñita niij? ‘Ma jeémp jūúwá. Ma jeémát pínahdih ninjĩh wã pũb páñap be’, ¿ñita niijta niít? 8 Páant ñita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ñita niijíp: ‘Wã jeémát pínahdih ma pũbbí jwũhũá. Wã jeémp babhbachah, weemdíh ma pã jwũhũá. Wã jeémp péaat túttimah, meem jwúh jeémpnit ma babhbaá’, yeebdíh teo wãhni ñi watatdih ã chãjachah, caandíh ‘Túina caá’, ñita niijcán tagaá. Páant ñi niiját dih bidcan, ã tewatdihjeh caá ãpĩ chãjap. 10 Pánihna, teo wãhni í jumat pah mũn tigaá yeebbút ñi jũmũp. Dios ã watatdih jepahnit, ‘Túina caá’, ã niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh niij jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wãhni jeh mũn tigaá wã jũmũp. Ma watatdihjeh tigaá wãpĩ tewep’, ñi niij jenah joyoó”, Jesús ãt niijíp wat jĩ.

Diez bácah moópnitdih Jesús ã booaat

11 Biíh yeó jáapdih Jesús wã Jerusalén tútchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cãtíh ít bejep wat jĩ. 12 Bainí tútchidih í waadáchahjeh, diez bácah moópnitboó yuáp

* 17:3 Mt 18.15

caandih ït en ñuhap wat jï. ¹³ Pánih ennit, nin pah ït niij ejep wat jï:

—Maá Jesús, jwiitdih ma jïgah eneeé, ït niijíp wat jï.

¹⁴ Páant ï niij ejechah, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wat jï:

—Moisés ã wutatji pahjeh sacerdotewādih ñih bácahdih júutudih ñi bejeé, caán moopát ã ñuumátdih ï jéihyat pínah niijná,* át niijíp wat jï.

Páant ã niijíchah joinít, ï bejehahjeh, ñih bácah moopát át ñuumáh bejep wat jï.

¹⁵ Biíc ïjeéh jamni áih bácah ã ñuumáchah ennit, Jesús pebhna át jwúub bejep wat jï. Pánih jwúub bejnit, Diosdih búdí át wēi ejep wat jï. ¹⁶ Pánih wēinit, Jesús íjtcha pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Túina caá, Maá”, át niijíp wat jï. Caán bácah moópniji Samaria baácdih bóo judío nihcan wat jï.

¹⁷ —¿Yeéb boonit diez nihcannit beé? ¿Bita nueve dépanih tigaá weñedih ï jwúub jóhcan? ¹⁸ Nin biícjeh, judío nihcan yahna, Diosdih ‘Túina caá’, niijídih ã jwúub jóuwáp be. ¿Dépanih tibeé bita ï jóhcan? Jesús át niijíp wat jï.

¹⁹ Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnidih

—Ñah ñahnit, ma jwúub bejeé. Wã wēpatdih ma táí jenah joyát jíib ma boonap be, át niijíp wat jï.

*Ded pah caá Dios ã maáh jumat
(Mt 24.23-28,36-41)*

²⁰ Biíh yeó jáapdih fariseowã Jesús dih nin pah ït niij úubh joyóp wat jï:

—¿Débólíh tigaá nin baácboó Dios ã maáh jam jwíihbi? ït niijíp wat jï.

—Dios ã maáh jumatdih yeéb cáacwã ñi jéih encan caá. ²¹ ‘Jãaj, ninjñh caá ã jamup’, ‘Jãaj, cōj caá ã jamup’, ñi jéih niijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios ã wēpatjñh yeebdíh wã teo wáacachah, Dios ã maáh jumat ñi cātíh ã jamna caá, Jesús queétdih át niijíp wat jï.

²² Páant niij péanit, Jesús ã bohénitdih jwuh nin pah át niij naáwáp wat jï:

—Túttimah, búdí yeejép yap láa ã jamuchah, nin baácboó wã jwúub dei jóuwát pínahdih búdí ñi bidbipna yah

caá. Obohjeéhtih, wã jígoh jwuhcan niit.

²³ ‘Candih eneeé. Can Dios ã wahni Cristo caá’, niij, ‘Nin Cristodih eneeé’, bita yeebdíh ï niijbípna yah caá. Páant ï niijíchah yahna, yeéboó queétdih ñi joyáh bojóo.

²⁴ Wedónachah, nihat yúup jamna yahna, ï enat pah, weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei jóuwáchah, nihat ï enbipna caá.

²⁵ Obohjeéhtih, páant wã jwúub dei jóuwát pínah jãtíh, buu láa moón weemdíh náahcan, tubit yeejép ï chãjbipna caá. ²⁶ Weém, nihat cáacwã úud jeñé wã jwúub dei jóuwáchah, Noéwã jam láa ï jumatji pahjeh cáacwã ï jwúub jambipna caá.*

²⁷ Caán láa moón nihat jeemp babhnit, téihya chéona ït chãjap wat jï. Pánih chãjna, Diosdih ït jenah joicáp wat jï. Páant ï jamuchah, Noéwãji búdí jãáj chóoboó ï waadát túttimah, Dios pobyit wahnit, caandíh náahcannitdih át mao beedánap wat jï. Páant ï jumatji pahjeh mun tigaá wã jwúub dei jóuwát pínah jãtíh cáacwã ï jambipna caá.*

²⁸ Lot jam láa ï jumatji pahjeh, wã jwúub dei jóuwát pínah jãtíh, cáacwã ï jambipna caá. Caán láa moón jeemp, babh, jíib chãj, wápchidih taj, muú ït chãjap wat jï. ²⁹ Páant ï chãjat pónih, Sodoma tútchimant Lotwãji ï jwei béjehahjeh, tuu iigát panihni iigní jee dáhna jeámant át buúg jéenep wat jï. Nihat caán tútchidih moondíh yohna, Dios caán iigátidih át wahap wat jï.* ³⁰ Páant ï jumatji pahjeh mun tigaá weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei jóuwáchah, cáacwã ï jambipna caá.

³¹ “Caán yeó jáapdih ded áih muú चाहmant bóo coahboó jamni dei bejna, áih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ã jwei béje naáh. Wápchiboó jamnibut áih yéguehnadih ubudih ã jwúub bejca bojo naáh.* ³² Lot áaji ded pah mi yapatdih ñi náhninaá. Dios ã wutatjidih jepahcan, miíh bií déedih oinit, tac páud enna, núumni nah mit wééep wat jï.* ³³ Pánihna, ded ã weñat pínahdihjenah joí chãjni, iiguipna bejni ã jambipna caá. Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chãjni, ã buudcán niit.*

* **17:14** Lv 14.1-32 * **17:26** Gn 6.5-8 * **17:27** Gn 7.6-24 * **17:29** Gn 18.20-19.25 * **17:31** Mt 24.17-18; Mr 13.15-16 * **17:32** Gn 19.26 * **17:33** Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; Jn 12.25

34 “Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Wã jwúub dei jüóhni yeó jáapdih chénewã ñih müú díitna biícđih ñi wúchah, weemdíh jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Weemdíh jepahcanniboó ã chãobípna caá. 35 Chénewã yaádh biícđih ñi teweçah, weemdíh jepahnidihjeh wã ub bejeçah, biíh wili chãobípna caá. 36 Wápçhiboó chénewã teonit ñi jumuchah, weemdíh jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Biíh ã chãobípna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

37 Páant ã niijíchah joinít, ã bohénit caandíh nin pah ñt úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedboo tígaá páant ã yapbi? ñt niijíp wut jĩ.

—Jóopwã ñi jii jüduchah ennit, nuñáp ã moopópboó jéihna, biáboó ñi bidcan niit. Páant ñi jéihyat pah, dedjñh wã jwúub dei jüúwáçah jéihna, biáboó bidcat caá náahap, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

18

Éemp wünnih mi úbh tac büügáát naáwát

1 Túttimah, Diosdih ñi úbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús ã bohénitdih ãt niij naáwáp wut jĩ: 2 “Biíc tútchidih yéejat peéh chãjat tútñi ã jumap be. Caán Diosdih úmcan, cáacwãdihbut ãpñi túi chãjcap be. 3 Caán tútchidih éemp wünnihbut mi jumap be. Pánihna, peéh chãjat tútñi pebhna jubínit, ‘Weemdíh eníhcan, yeejép chãjnidih ma peéh chãjat tútñi’, mi niijíp be. 4 Páant mi niijíchah yuhna, dawá láa caánboó ‘Wã peéh chãjcan niit’, caántdih ã niijíp be. Páant ã niijíchah yuhna, caántboó caandíh çah mi úbh tac büügánap be. Páant mi úbh tac büügánachah yap joiná, caanjéh nin pah ã niij jenah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwãdihbut wã úmcan caá. 5 Páant wã jumuchah yuhna, nintboó mi úbh tac büügána, weemdíh mi çuúbbipna caá. Pánihna, caántdih yeejép chãjnidih wã peéh chãjat tútñipna caá’, ã niijíp be”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

6 Páant niijnít, Jesús queétdih nin pah ãt niij jéihyanap wut jĩ: “Caán yéejat peéh chãjat tútñi ded pah ã chãjatdih ñi túi jenah joyoó. 7 Caán túicanni yuhna, caandíh úbh tac büügánidih ã teo wáacap be. Diosboó

túini jumna, ã ñíonit ã teo wáacat pínahdih búdí ñi bidichah, queétdih maatápdih ã páñat tútcan niit. 8 Pánih túi teo wáacnit, queétdih yeejép chãjnitdih waícanjeh ã peéh chãjbipna caá. Pánih túi jepahni ã jumuchah yuhna, weém nin baácboó jwúub dei jüóhna, daocánnit Diosdih túi jenah joinítidih wã bid jumí dée caá. Pánihna, yeebboó caandíh ñi túi jenah joí cádahca bojoó”, ãt niijíp wut jĩ.

Chénewã Diosdih úbhñit naáwát

9 Páant niij péanit, “Jwiítboó túinit caá. Bitaboó yeejépwa caá”, niij jenah joinítidih Jesús nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

10 “Chénewã Diosdih úbhna ñi chãjap be. Biíc fariseo ã jumap be. Biíh Romanowã ñi maáh ã wutni dinerodih úbhñi ã jumap be. 11 Pánihna, fariseo ñuhñit, nin pah Diosdih ã niij úbúp be: ‘Weém bií déedih nuumní, yaádhđih yéej chãjni nihcan caá. Nin Romanowã ñi maáh ã wutni dinerodih úbhñi ã yéej chãjat pahbut wã chãjcan caá. Bitá ñi yéej chãjat pah wãpñi chãjcan caá. Pánih túi jumna, “Túina caá”, meemdíh wã niijná caá. 12 Weém semana jumat pah chéne yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, wãpñi úbhna caá. Ded cien dinero júduđih wã júb ubna, diez júduđih meemdíh wãpñi wuhna caá. Ma wutat pahjeh wãpñi túi chãjna caá’, fariseo ã niij úbúp be. 13 Obohjeéhtih, dinerodih úbhñiboó ã yéej chãjatdih jñgahna, yúppbit yaíh duo ñuhñit, japboó en ñahacanjeh, Diosdih nin pah ã niij úbúp be: ‘Dios, weém yéejni caá. Weemdíh jñgah ennit, ma teo wáacá’, ã niijíp be. 14 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caán dinerodih úbhñi ãih müaná ã jwúub bejeçah, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh ã niij enep be. Obohjeéhtih, fariseoboodíh ‘Caán túini caá’, Dios ã niij encap be. ‘Weém túini, dedé yéejat wiçcanni caá’, niijnídih ‘Meém túicanni caá’, Dios ã niij enna caá. Obohjeéhtih, ‘Meemjéh caá túini. Weém yéejni wã jumuchah, weemdíh ma jñgah en teo wáacá’, niijníboodíh Dios ã wéi enna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

*Jesús wébítidih ã úbát
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

* 18:14 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 14.11

15 Biíh láa, cǎacwǎ ĩ túhñitdih ã teo jǎha úbát pínah niijná, Jesús pebhna ĩt ub juibínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih ã bohénitboó queétdih ennit, ĩt jípónih jǎihñup wut jĩ. 16 Páant ĩ jǎihñuchah ennit, Jesús wébít dih jǎúwát tútñit, ã bohénitboodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Queét wébít wǎ pebhna ĩ jǎúwá naáh. ĩ jǎúwát déedih ñi jǎhca bojoó. Queét panihnit Diosdih chah ĩ túi jenah joiná caá. Páant moonájeh Dioíhwǎ ĩ jéih jumna caá. 17 Yoobópdih yeebdih wǎ naóhna caá. Nit Diosdih ĩ túi jenah joyát pahjeh yeéboó ñi jenah joicáh, Dios ñi maáh ã nihcan niít, át niijíp wut jĩ.

Dawá bií déedih bíbohni Jesús dih ã úbh joyát

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Páant niijní Jesús ã bohénit biíc dih ã bejchah, judíowǎ ĩ maátajeéh jumni caandih úbh joyódih át juibínap wut jĩ.

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeéh túi jumíhna, ded pah tigaá wǎ chǎjbi? át niijíp wut jĩ.

19 —¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdih ma niij? Diosjeh caá túini. 20 Dios ã wutatnadih ma jéihna caá. ‘Ma áa nihcannihjĩ ma yéj chǎjca bojoó.* Cǎacdih ma mao yohca bojoó.* Ma nǎmcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Ma mánadih túinijeh ma chǎjap’,* Dios ã niijíp jĩ. Caán ã wutatnadih jepahat caá náahap, Jesús át niijíp wut jĩ.

21 —Wébít jumna, wǎ yap yohcatji pah, buubut biíc yoobó wǎ yap yohcan caá, Jesús dih át niijíp wut jĩ.

22 —Diosjeéh ma túi jumat pínah, bainí meemdih ã judhna caá. Nihat míih bií déedih jíib chǎjadih ma bejeé. Pánih jíib chǎjnit, caán jíib dih moh yéjnit dih ma wǎhú. Páant ma wǎhuchah, nin baácboó ma bíbohatchi chah túini míih pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Wǎ niiját pah chǎj péa, wǎjeéh ma péé jǎúwá, Jesús caandih át niijíp wut yuh jĩ.

23 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedih bíbohni

* 18:20 Ex 20.14; Dt 5.18 * 18:20 Ex 20.13; Dt 5.17
* 18:20 Ex 20.12; Dt 5.16 * 18:25 Pr 11.28

jumna, ãih bií déedih jíib chǎj wǎhíhcan, búdí át jǎgahap wut jĩ.

24 Páant ã jepahcatdih ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ded dawá bií déedih bíbohni Diosdih ã jepahíhichah yuhna, caandih ã buona caá.

25 Camelloboó awí íitbitdih ã waad yábac bejíhichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waadíhichah, búdí ã buona caá, át niijíp wut jĩ.*

26 Páant ã niijíchah joinít, bita caandih nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Páant ma niijíchah bácah, Dioíh pínah ded ã jéih jumcan niít, ĩt niijíp wut jĩ.

27 —Cǎacwǎ ded pah ĩ jenah joyátjǎh jeh ĩ túi chǎjǎhna yuhna, Dios pebhboó ĩ jéih bejcan niít. Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih ã túi ubup. Caanjéh tigaá nihatdih chǎj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ã wihcan caá, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

28 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Weemdih ma joi jwúhú. Majeéh péeat tút niijná, jwiitboó nihatdih jwí cádahap jĩ, át niijíp wut jĩ.

29-30 —Yoobópdih yeebdih wǎ naóhna caá. Diosdih jepahni ãih mǎdíh, ã mánadih, ã déewádih, yaddih, ã wehdih cádah bejnit, nin baácboó ã jum jwuhuchah, Dios chah dawá caandih ã wǎhípna caá. Pánihna, ã wunat túttimahbut, Diosjeéh páantjeh ã jumbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat pínadh ĩ jwúub naáwát
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 Páant niij péanit, Jesús doce ã bohénitdih chibít yúup búg át numah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ: “Bainí yeebdih wǎ naáwíhna caá. Buu Jerusalén tútchina bejna caá jwí chǎjap. Caanná jwí juibínachah, Dios naáwát dih naóh yapanit jon jǎtih ĩ daacátji biíc yoobó weém nihat cǎacwǎ úud jeñé wǎ yapbipna caá. 32 Weemdih teonit, judíowǎ nihcannitdih ĩ jwúub wǎh yapabipna caá. Páant ĩ wǎh yapanachah, queétboó weemdih deoh naóhñit, mao mác coí jǎha, yeejép wéhe, pánit, ĩ mao

* 18:20 Ex 20.15; Dt 5.19 * 18:20 Ex 20.16; Dt 5.20

yohbipna yuh caá. ³³ Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwáub boo pud jáóhbiipna caá”, queédih át niijíp wut jĩ.

³⁴ Páant ã niijíchah joiná yuhna, ã bohénit ded pah ã naáwát dih ít beh joicáp wut jĩ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesús wã Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina ít toáh juibínap wut jĩ. Caanjĩh jéih encanniboó namá jwéejdih chúudnit, dinero úbhna át chãjap wut jĩ. ³⁶ Pánih chúudnit, dawá ã pebh í yap bejchah joinít, queédih nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá dawá cãacwã í yap bej? át niijíp wut jĩ.

³⁷ —Jesús, Nazaret tútchidih bóo ã yap bejna caá, caandih ít niij jepahap wut jĩ.

³⁸ Páant í niijíchah joinít, caán át ej jwíhip wut jĩ.

—¡Jesús, David juima, Dios ã wahní, weemdih ma jĩgah enee! át niij ñaác ejep wut jĩ.

³⁹ Páant ã niij ñaác ejchah joinít, Jesús dih waóhnitboó, nin pah ít niijíp wut jĩ:

—¡Ma laiha bojoó! caandih ít niij jíponih jãihñap wut jĩ.

Páant í niij jãihñachah yuhna, caánboó chah át wép ejep wut jĩ.

—¡David juima, Dios ã wahní, weemdih ma jĩgah enee! át jwáub niij ñaác ejep wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niij ñaác ejchah joinít, Jesúsboó chão ñahnit, caandih ã pebhna át ub bejat tútup wut jĩ. Páant ã bejat tútuchah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna ít ub bejep wut jĩ.

Á pebhna í ub juibínachah, nin pah caandih át niij úbh joyóp wut jĩ:

⁴¹ —¿Ded pah wã chãjat tigaá ma náah? át niijíp wut jĩ.

—Maá, jéih enatdih caá wã náahap, át niij jepahap wut jĩ.

⁴² —¡Ma enee! Weemdih táí jenah joiná, ma boona caá, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

⁴³ Páant ã niijíchahjeh, jéih encanniji át yoób enep wut jĩ, buca. Pánih ennit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih búdí át wëi naáwáp wut jĩ. Pánihna, bita caán jéih encanniji ã

enechah ennit, queébtut Diosdih búdí ít wëi naáwáp wut jĩ.

19

Zaqueo Jesús dih ã jwãáat

¹ Jesús wã Jericó tútchina juibínit, bac bejat tút ít chãjap wut jĩ. ² Caán tútchidih Zaqueo wut jumni át jumap wut jĩ. Caán Romanowã í maáta dinerodih úbát túttnit í maáh jumna, búdí dinero át bíbohó wut jĩ. ³ “Caán dedna tigaá”, niijnít, Jesús dih át eníhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã eníhichah yuhna, japcanni dahbit ã jumuchah, dawá cãacwã caandih ít jãhap wut jĩ. ⁴ Pánihna, Jesús ã yap bejchah, táí enat tút niijná, cãacwãdih ñáo yap bejnit, sicómoro wut jumni nahdih aab béjnit, caanjĩh Jesús dih át pái lajap wut jĩ. ⁵ Caanjĩh ã pái lajachah, caan náh pújdh Jesús juibí ñahnit, Zaqueodih chéi ennit,

—¡Zaqueo, waícanjeh ma dei jáúwá! Buu míh muúboó wã chão jwáhbiipna caá, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, Zaqueoboó wépép dei jáóh, búdí wëinit, áih muaná Jesús dih át numah bejep wut jĩ. ⁷ Jesús caandih ã pej jum bejchah ennit, nihat cãacwã íjnit, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jĩ:

—Jesús tubit yéejniíh muaná ã bejna caá, ít niijíp wut jĩ.

⁸ Áih muaná numah juibínit, queédih át numah jeémép wut jĩ. Pánih jeémp chúudniji Zaqueoboó ñah ñahnit, Jesús dih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maá, meemdih bainí wã naáwát tút caá. Wã yéejatdih cádah, táiniboodih tút numnít, moh yéejnitdih nihat wíh bí déedih tac yoób wã wãhbiipna caá. Ded dinero wã yee úbhndih cuatro láa wã jwáubabipna caá, át niijíp wut jĩ.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, nin pah caandih Jesús át niijíp wut jĩ:

—Abrahamji Diosdih ã jepahat jíib, Dios caandih át táí ubap wut jĩ. Buu meembút Diosdih ma jepahat jíib, Abrahamji ã juima yoobát ma jumna caá. Páant ma jumuchah, meém, majeéh jumnitbut iiguipna bejnit déejdih Dios ã táí ubna caá. ¹⁰ Weém nihat

cãacwã úud jeñé, bœudnít panihnitdih bidnit, táí ubat túut niijná, wã jũúwáp be, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Dinero júdœna naáwát
(Mt 25.14-30)

¹¹ Páant ã niijíchah joinítboó Jerusalén tátchi pebhjeh jumna, caanná juibínit, “Maáh ã waadbípna nacaá”, í niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah queétdih át niij bohénap wut jĩ: ¹² “Áih baácđih moondíh wutat túut niijná, í maáh wúúh biíh baácboó maáh waad jwúhđdih ã bejep be. ¹³ Á bejat pínah jãtíh, chénat pah téihya caandíh teo wúhñitdih ã bid wáacap be. Í wáac jayúchah, queét nihatdih biíc yoobó búdí jíib jumni míic dinero júdœnadih ã wúhup be. Wúhñit, ‘Wã jwúub jũúwát pínah jãtíh, nin dinerojĩh ñi jíib chãj teo páñaá’, í maáh pínah queétdih ã niijíp yah be. ¹⁴ Obohjeéhtih, áih cãacwã caandíh eníhcan, ã maáh jummatdih náahcan, biquínadih chah maáhdih naáwádih í bejat túutap be. ‘Jwiítboó caán ã maáh jummatdih jwĩ náahcan caá’, í niij naáwát túutap yah be.

¹⁵ “Obohjeéhtih, caánboó maáh waadnít, ã jwúub jayúp be. Jwúub joinít, í tewatdih jéihyat túut niijná, caandíh teo wúhñitdih ã jwúub bid wáacap be. ¹⁶ Jwíh waóh joiní nin pah ã niijíp be, ‘Maá, ma wúhni júđujĩh jíib chãj teonit, diez júđudih wã jwúub jíib ubup be’, ã maáhdih ã niijíp be. ¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, ‘Ma táí chãjap be. Weemdíh táí teo wúhni ma jumna caá. Bainíbitjĩhjah ma táí chãjat jíib, diez tátchinadih moondíh í maáh meemdíh wã waadána caá’, ã maáh caandíh ã niijíp be. ¹⁸ Caán táttimah joiníboó ‘Maá, ma wúhni júđujĩh jíib chãj teonit, cinco júđudih wã jwúub jíib ubup be’, ã maáhdih ã niijíp be. ¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, ‘Meém ma táí chãjat jíib, cinco tátchinadih moondíh í maáh meemdíh wã waadána caá’, ã niijíp be.

²⁰ “Obohjeéhtih, táttimah joiníboó ‘Maá, ma eneé. Weemdíh ma wúhni júđudih yégueh chóojĩh wã táí tai jwej ámohop be. ²¹ Meém tabit úum náah jumni caá. Bitadih momat túut, dicat túutnit, meemjéh caán jíibdih mapĩ ubna caá. Páant ma

chãjatdih jéihnit, meemdíh wã úumap be’, ã maáhdih ã niijíp be. ²² Páant ã niijíchah joinít, ‘Meém weemdíh ma táí teo wúhcap be. Ma niijátjĩhjah meemdíh wã jwúub naóh yacbipna caá. ¿Weém úum náah jumni níit? ¿Bitadih momat túutni, dicat túutni níit? ²³ Páant wã jumuchah nihna, wíh dinerodih dinero jwejat mœná ma ámohochah, áta táí tagaá. Páant ma chãjachah, caán mœdíh teonit weemdíh chah íta wúh tagaá’, ã niijíp be. ²⁴ Páant niij péanit, pehbbit ñuhñitdih nin pah ã niijíp be: ‘Caandíh wã wúhni júđudih dúuc wáinit, chénat pah téihya júđujĩh táí teoniboodíh ñi wúhú’, queétdih ã niijíp be. ²⁵ Páant ã niijíchah joinít, ‘¡Obohjeéhtih, Maá, caánboó chénat pah téihya júđu jáantjeh ã bíbohna caá!’ caandíh í niijíp be. ²⁶ Páant í niijíchah joinít, ‘Ded ã bíbohnijĩh táí teonidih chah wã wúhñitdih caá. Obohjeéhtih, ded ã bíbohna yahna, ã táí teocat jíib, ã bíbohnidih wã dúuc wáibipna caá.* ²⁷ Weemdíh eníhcannit, í maáh wã jummatdih náahcannitdih, ninna ub jũóhñit, wã enepdih ñi mao yohoó’, í maáh ã niijíp be”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jesús wã Jerusalénna í waadát
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Páant niij péa, cãacwãdih chibít yúúpbit waóh bejnit, Jerusalén tátchina Jesús wã ít tóah púuh laab béjep wut jĩ. ²⁹ Pánih tóah púuh laab béjnit, Betfagé wut jumni, Betania wut jumni tátchina pebh, Olivo Jéé púújdih ít juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Jesús chénewã ã bohénitdih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

³⁰ —Con jígoñi tátchibitdih ñi bejeé. Waad juibínitjeh, burro wúúh cãacwãdih duo jwúhcanndih ñi jwááhñitdih caá. Caandíh í chéwat tópdih watnit, ñi ub jwúub jũúwá. ³¹ Yeebdíh enni ‘¿Dépanih caandíh watnit, ub bej tigaá ñi chãj?’ ã niij úubh joyóchah joinít, ‘Jwĩ Maáh ã náah jwúhna caá’, ñi niij jepahaá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

³² Páant ã niijíchah joinít, ít bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Jesús ã niijátjĩ pahjeh ít jwááap wut jĩ. ³³ Pánihna, burro wúúhdih í watachah ennit,

* 19:10 Ez 34.16 * 19:26 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18

—¿Dépanih caandíh wat ub bej tigaá ñi chãj? ã monó ït niij úbh joyóp wat jĩ.

34 —Nindih jwĩ Maáh ã náah jwuhna caá, ït niij jepahap wat jĩ.

35 —Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwuhná, ï niij jepahachah joinít, Jesús ã páñapboó ït ub jwúb bejep wat jĩ. Pánih ub juibínit, Jesús ã chúdat pínah niijná, ïih jih bóo yégueh chónadiah tóo dugnit, burro wúhdih ït cáagap wat jĩ. 36 Pánih púuh laáb chúdnit, ã bejchahjeh, ã jãtíh waóhñit, caán ï maáh pínahdih ï weñat júutna, ïih jih bóo yégueh chónadiah tóo dugnit, namádih ït jwej waáwáp wat jĩ. 37 Pánih bejnit, Jerusalén tátchina tóah juibí, Olivo Jeé púujdih dei juibínit, Jesús ã wēp chãjatjinadiah náhnit, Diosdih búdí wēina, nin pah ït niij ejep wat jĩ:

38 —¡Túina caá, Dios! ¡Meém caá nin jwĩ Maáh pínahdih mat wahap taga! ¡Nin ma wahnidih ma túi teo wáacá! Páant jwĩ maáh ã jumachah, majeéh jwĩ túi jumbipna caá. ¡Nin baácđih jumnit jeáboó jumnitbat meém chah wēpni Maáhdih ï wēi naáwá naáh! ït niij wēi ejep wat jĩ.*

39 Páant ï niij wēi ejechah joinít, ïjeéh péenit fariseowã nin pah Jesúsđih ït niij jãihñap wat jĩ:

—¡Bohéní, páant bóojeh! Ma bohénitdih ma ej cádahat túutá, ït niijíp wat yuh jĩ.

40 Obohjeéhtih, Jesús queéđdih nin pah ãt niij jepahap wat jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Queét ï yayáchah, nin ñajni jee dáhnaboó ãta wēi ej tagaá, ãt niijíp wat jĩ.

41 Pánihna, Jerusalén tátchina tóah juibínit, caandíh enna, caán tátchidih moondíh jĩgahna, ãt jũñáp wat jĩ. 42 Pánih jãinít, nin pah ãt niijíp wat jĩ: “Yeéb Jerusalén tátchidih moón bũ yeó jáapna ded pah ñi túi jumat pínahdih jéihna nihna, ãta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcan, ñi túi jumat pínahdih ñi beh joicán caá. 43 Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit ñíh tátchidih ï túi bóod chãi ñuh púud bejbipna caá, yeéb tátchi diítboó jumnit ñi jéih jwei báccat pínah niijná. 44 Pánih chãjna, ñíh tátchidih ï túi boto mao jéena beedábipna

caá. Nihat yeéb diítboó jumnitdih, ñi wehdihbat ï mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemdíh ã wahachah yuhna, ñi jepahcatji jíib páant yeejép ã yapbipna caá”, Jesús ãt niijíp wat jĩ.

Jíib chãjnitdih Dioíh mũmánt Jesús ã ñũn bácaat

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

45 Jerusalén tátchidih waád juibínit, Dioíh mũú jóocmant bóo jũúhdih Jesús wã ït waad béjep wat jĩ. Pánih waad béjnit, Diosdih ï wãhat pínah ñũñáp wãdih jíib chãjnitdih Jesús ãt ñũn bácanap wat jĩ. Pánih ñũn bácanit, queéđdih nin pah ãt niij jãihñap wat jĩ:

46 —Dios naáwáđdih naóh yapani nin pah ãt niij naóh daacáp tajĩ: ‘Wíih mũú weemdíh úbát mũú pínah caá’, Dios ã niijná caá,* ãt niij daacáp tajĩ. Obohjeéhtih, yeébboó Diosdih úbúđdih jũóhñitdih yeenit, chah ñi jíib waadá úbhna, ñũmnít ï wáac juyát mũú pínah ñit chãjap taga,* ãt niijíp wat jĩ. Queéđdih jãih péanit, ãt bac bejep wat jĩ.

47 Yeó jáap jummat pah Jesús Dioíh mũnã bohénadiah ãpĩ bejep wat jĩ. Páant ã bohénachah ennit, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã watatjidih bohénit, bita maátabat caandíh ït mao yohíhip wat yuh jĩ.*

48 Obohjeéhtih, ã bohénachah joinít, nihat cáacwãboó búdí ït weñep wat jĩ. Páant ï weñechah jéihñit, ï mao yohat túut niijná yuhna, ït jéih teo jwuhcap wat jĩ.

20

Jesús ã wēpat

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

1 Biíh yeó jáap Jesús Dioíh mũú jóocmant bóo jũúhboó cáacwãdih ãt bohénap wat jĩ. Páant ã bohénachah, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã watatjidih bohénit, bita maátabat caandíh nin pah ït niij úbh joyóp wat jĩ:

2 —Jwiítđih ma naáwá. ¿Deíh wēpatjĩh tibeé jwiín páant ma chãj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ã wat? ït niijíp wat jĩ.

3 Páant ï niijíchah joinít, Jesúsbat nin pah ãt niij úbh joí jwúubanap wat jĩ:

* 19:38 Sal 118.26 * 19:46 Is 56.7 * 19:46 Jer 7.11

* 19:47 Lc 21.37

—Weembát yeebdíh wã wábh joibípna caá. ⁴ ¿Juan Daabánidih déhe tigaá át daabáát tútji? yeeb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Căacwăjeh niít ít daabáát tútjip? Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁵ Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwĩ niij jepah bí? ‘Dios caandíh át wutap taga’, jwĩ niij jepahachah, caánboó ‘Páant ã jumuchah yuhna, ¿dépanih tíi caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ã niij jũhbipna caá. ⁶ Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ã jumap jĩ’, nihát căacwă ã niij jenah joiná caá. Páant ã niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Căacwăjeh caandíh ít daabáát tútjip taga’, jwĩ niij jepahachah, queét jee dáhnajĩh yohnit, jwiít dih ã maobípna caá”, ít niijíp wut jĩ.

⁷ Pánih míc wéhe péanit,

—Jwĩ jéihcan caá, ít niijíp wut jĩ.

⁸ —Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembát yeebdíh wã naóhcan niít, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jiwá iguúhadih yeejép teo wăhñit naáwát (Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Páant niij péanit, nin naáwátjĩh căacwădih át bohénap wut jĩ: “Biíc newé jiwá iguúhdih ã momop be. Mom péanit, bitadih ãih iguúhadih en dawá tútñit, biíh baácboó jib jwuhudih ã bejep be. Pánih bejniji maatápdih ã jígochap be.*

¹⁰ Túttimah, iguúh ei láa, ãih iguúh jíbdih náahna, caandíh teo wăhñidih ãih iguúhana ã wah bojop yuh be. Obohjeéhtih, caanná ã juibínachah, iguúhadih en daonítboó caandíh teonit, ã maáih pínahdih wăhcanjeh, ã pũ ñũũn yóh jwúuba bojop be. ¹¹ Túttimah, iguúha mínah biíh caandíh teo wăhñidih ã jwúub wahap yuh be. Obohjeéhtih, ã juibínachah enna, caandíhbut biíc yoobó yeejép niijnít, jíib wăhcanjeh, ã mao ñũũn yóh jwúuba bojop be. ¹² Páant ã chăjat túttimah, biíhdih jwuh ã jwúub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, caandíhbut biíc yoobó ã mao ñũũn yóh jwúuba bojop be.

¹³ “Páant ã chăjatjidih ennit, iguúha mínah nin pah caanjéh ã niij jenah joyóp be, ‘Bũũ biíc peihcanni láa wã wahñitjidih ít

yeejép chăjap tagaá. ¿Bũũ ded pah tigaá wã chăjbi? Wã wăúh wã oinidih wã wahachah, caánboodíh yeejép chăjat úumñit, ã jepahmi nacaá’, ã niij jenah joyóp yuh be. ¹⁴ Obohjeéhtih, iguúhadih teonitboó ã maáh wăúh ã juyúchah ennit, nin pah ã míc niijíp be: ‘Jwĩ maáh ã wunuchah, ninboó iguúha mínah ã jumvipna caá. Pánihna, nin iguúhadih jwiítjeh bíbohat tút niijná, ¿caandíh jwĩ mao yoh jíih?’ ã míc niijíp be. ¹⁵ Páant niijnít, ã maáh wăúhdih teonit, iguúhamant ub bac bejnit, ã mao yohop be.

“Pánih mao yohat doonádih joinít, ã maáhboó ¿ded pah tigaá queétdih ã chăjbi? ¹⁶ Áih iguúhana jwúub juibínit, ã wăúhdih ã mawatji peéh queét teonitdih ã mao yohvipna caá. Queétdih mao yoh péanit, áih iguúhadih bitaboodíh ã wăhvipna caá”, Jesús căacwădih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít,

—Ma niiját pah ã yapca bojo naáh! căacwă ít niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Obohjeéhtih, caan páh tigaá ã jumvipna caá. Caandíhjih muntih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tajĩ:

‘Mũũ teonit túini jee dáhnadih ñionit, ã náahcanni dahdih ã yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét ã yohni dahdihjeh tigaá Dios ã ñíwip. Caandíh ñionit, ãih mũũ pánihnidih chăjna, caan mũũdih túi jenah enat tút niijná, choójboó caan dáhdih ã jwíih jwejep be. Caan jee pánihni Dios ã wahni pínah tigaá’, át niij daacáp tajĩ. (Sal 118.22)

¹⁸ Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih túoc bũũgní ãih bácah dajni ã jumvipna caá. Obohjeéhtih, deddih caan dáh ã bũũg jéen néehnit, ã boto yoh bojvipna caá. Páant ã yapat dée, ded weém Dios ã wahnidih jepahcan, bũũdní ã jumvipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

¹⁹ Jesús caán naáwátjĩh ã bohénachah joinít, “Jwiít dih niijná caá ã chăjap”, Moisés ã wutatjidih bohénit, sacerdotewă ã maátabut ít niij jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit,

* 20:9 Is 5.1

Jesús ã naóh péanachahjeh, ïtih tewíhip wat yuh jĩ. Obohjeéhtih, cãacwãboodih úmna, Jesúsdiht ït jéih teo jwuhcap wat jĩ.

Romano maáta ï úbát túttni dinero júdu (Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Pánih jéih teo jwuhcan, débólih teonit, ï maátadih wúhat tút niijná, caandih encanni pahjeh, ït en ñúñ péenap wat jĩ. Pánihna, bita túnit pah jígohnitdihbut Jesús pebh ït wahap wat jĩ, mácah ã jepahachah, ï naóh yacat tút niijná. ²¹ Queét yeenitboó Jesúsdiht nin pah ït niij úbh joyóp wat yuh jĩ:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiít dih ã chãjat tútatdih yoobópdih ma bohéatdih jwĩ jéihna caá. Ded pah cãacwã jwĩ niijchah, maáta ï jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapĩ naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwĩ úbh joyátdih ma jepahaá: ²² ¿Roma baácdih moón ï maáh César ã úbát túttni dinero júdu dih caandih jwĩ wúhachah, ã tái niit? ït niijp wat jĩ.

²³ Páant ï niijchah, ï yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús ãt niij úbh joí jwúabanap wat jĩ:

²⁴ —Dinero júdu dih weemdih ñi júutú. ¿Caán júdu dih deih móot, deih wãt tigaá ã jum? ãt niijp wat jĩ.

—Cesaríh móot, ãih wútdih ã jumna caá, ït niij jepahap wat jĩ.

²⁵ —Caán láa bácah caán júdu Cesaríh pínah caá. Pánihna, ãih pínah ã jumuchah, caandih wúhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosboodih ñi wúhuú, Jesús queétdih ãt niijp wat jĩ.

²⁶ Páant ã niij jepahachah joinít, queét caandih mácah jepahat tútíh nitboó joí yai ñúh bejnit, ït jéih jwúub yee úbh joicáp wat jĩ.

Cãacwã ï jwúub boo pud júúwát pínah (Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowã jwuh Jesús pebh ït jaibínap wat jĩ. Queét saduceowã “Cãacwã wãna, ï jwúub boo pud júúhcan niit”, niijnít ït jumap wat jĩ.* ²⁸ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdiht ït niijp wat jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés ãt niij daacáp tajĩ: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunuchah, ã údboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat caá náahap. Pánihna, ã údboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnihdih ã bíboho naáh, ã úd jeñé báadhda weh pah ï weh jumat pínah niijná’, jwiít dih Moisés ãt niij daacáp tajĩ.* ²⁹ Biic weh sietewã ï jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wunap be. ³⁰ ã údboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumap yuh be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbát ã wunap be. ³¹ Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbát weh wihcanjeh ã wunap be. Páant mícjeh queét niht ï búd beedép be. ³² Páant mi weha mána ï wun beedát túttimah, ï áajibut mi wunap be. ³³ Pánihna, queét niht ï áa jumnihji, niht cãacwã ï jwúub boo pud júúwúchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? saduceowã Jesúsdiht ït niij úbh joyóp wat yuh jĩ.

³⁴ Páant ï niijchah joinít, Jesús nin pah ãt niij jepahap wat jĩ:

—Nin baácboó jumna, yad pínahdih ïpĩ ubna caá. ï weh yatátdihbut ïpĩ wúhna caá. ³⁵⁻³⁶ Obohjeéhtih, wunnitji ï jwúub boo pud júúwát túttimah, Dios weh jumna, jeáboó jumnit, ángelwã pah ï jwúub wuncan niit. Pánih jwúub wuncan, ï jwúub áa jumcan niit. ³⁷ Obohjeéhtih, wunnitji ï boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wã niij naóhna caá: Moisésji iigné chálidih ã enatjidih nin pah ãt niij daacáp tajĩ: ‘Dios nin pah weemdih ã niijp jĩ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ï Maáh caá”, ã niijp jĩ’, Moisés ãt niij daacáp tajĩ.* ³⁸ ï wunat túttimah yuhna, ‘ï Maáh caá’, Dios ãt niijp wat jĩ. ‘ï Maáh caá’, ã niijátjidih jéihnit, báadhnit ï jumatiht jwĩ jéihna caá. ¿Dios báadhnitdihjeh Maáh ã jumna caá! Pánihna, cãacwãih bácah ã wunuchah yuhna, ïih caolih páantjeh ã báadhna caá, Jesús ãt niijp wat jĩ.

³⁹ Páant ã niijchah joinít, bita Moisés ã wútatjidih bohénitboó,

* 20:27 Hch 23.8 * 20:28 Dt 25.5 * 20:37 Ex 3.6

—Ma túi jepahap be, Bohéní, ít niijíp wat jĩ.

⁴⁰ Páant ã jepahachah joinít, úumna, bitabut caandíh ít jwúub úubh joicáp wat jĩ.

*¿Cristo déhe ã juma tigaá?
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)*

⁴¹ Jesús queétdih nin pah át jwúub niij úubh joyóp wat jĩ:

—‘Dios ã wahni pínah Cristo David juma ã jumbipna caá’, ít niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij bohé tigaá ít chāj?

⁴² Davidjjeh Salmos ít niijní tólihdih nin pah át niij daacáp tajĩ:

‘Wã Maáhdih Dios nin pah ã niijná caá:
“Wã jéihyepmant bóo bawámant ma chúudú.

⁴³ Pánih chúudnit, nihatdih ma watuchah, meemdíh en jaihnitdih wã yap yohat túutbipna caá”, ã niijná caá’, Davidji át niij daacáp tajĩ. (Sal 110.1)

⁴⁴ Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijíp wat jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, ¿ded pah Cristo David juma át jamji? Jesús át niijíp wat jĩ.

*Moisés ã watatjidih bohénit ít táicat
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)*

⁴⁵ Páant niij péanit, nihat ájeéh péanit ít joyóchah, nin pah ã bohénitboodíh Jesús át niij naáwáp wat jĩ: ⁴⁶ “¿Moisés ã watatjidih bohénitdih ñi túi chāja chaáh! Queét maátni yégueh túini chóo duonít, cáacwã ít enepdih ípĩ táoh jib bejna caá. Bií dée jíib chājapboó bita queétdih túi wēi jwāáh úubátidih ípĩ náahna caá. Jwiít judíowã jwĩ bohéat mūdíh waáwápboó ípĩ chúudna caá, nihat cáacwã queétdih ít túi wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó míicjeh chúudna, ípĩ wēina caá. ⁴⁷ Obohjeéhtih, queét éemp wannit yaádíh munnádih ípĩ dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih ít dúuc wáina yuhna, cáacwã ít enepdih Diosdih maatápdih ípĩ úubhna caá, queétdih ít wēi enat pínah niijná. Páant ít chājat jíib Dios queétdih búdí ã peéh chājipna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.

21

*Éemp wannih Diosdih mi wāhat
(Mr 12.41-44)*

¹ Jesús ã enechah, Dioíh mūdíh jumni dinero júduna ámohat paihdih búdí dinero bíbohnitboó Diosdih ít wāhni júdnadidh ít yacap wat jĩ. ² Páant ít yacachah, éemp wannihbut chéne júdubididh mi yacachah, át enep wat jĩ. ³ Páant ít yacachah ennit, nin pah ã bohénitdih át niij naáwáp wat jĩ:

—Nint éemp wannihboó moh yéejnih yuhna, queét chah mi wāhup be. ⁴ Queét búdí dinero bíbohnit, ít náahcanni júdnadidh Diosdih ít wāhup be. Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohnihih nihat biíh pah bóonadidh mi jíib chājat déedih Diosdih mi wāh beedánap be, át niijíp wat jĩ.

*Dioíh mūdíh bita ít yohat pínah
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)*

⁵ Biquína ã bohénit Dioíh mūdíh wēi ennit, nin pah ít niij míic wéhenap wat jĩ:

—Nin muú túini caá. Túini jee dáhnajíh ít chājjip taga. Nin diítboó cáacwã Diosdih ít wāhniabut túini caá, ít niijíp wat jĩ.

⁶ Páant ít niijíchah joinít, nin pah queétdih Jesús át niijíp wat jĩ:

—Maátcanjeh, nihat buu ñi wēi ennidih yeebdíh eníhcannitboó ít boto mao jéena beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ã wihcan niít, át niijíp wat jĩ.

*Péeni yeó jáap jātih ded pah ã yapat pínah
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)*

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah ít niij úubh joí enep wat jĩ:

—Bohéní, páant ma niiját ¿débólih tigaá ã yapbi? ¿Ded pah tigaá jwiít jwĩ jéihbi? ít niijíp wat jĩ.

⁸ Páant ít niijíchah joinít, nin pah át niij jepahap wat jĩ: “¿Yeéb ñi túi chāja chaáh! Bita ít yeeatdih ñi joicá bojoó. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ít júóhbiipna caá. ‘Yeejépwã ñi maáta ít wēpat dúuc wáinit, yeebdíh túi ubni pínah ã jumna caá’, ít niijíchah yuhna, yeéboó ñi joyáh bojoó. ⁹ Dawá baácđih moón ít míic mawat doonádih joinít, biíh baácđih moón ít maátadidh yohíhna, ít míic mawat doonádihbut joiná, ñi úumca bojoó. Péeni yeó jáap jātih páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ã nihcan niít.

10 “Caán láa biíc baácdih moón biíh baácna bejnit, í míic maobipna caá. Pánihna, ni-hat baácboó búdí míic mawat á jumbipna caá. 11 Dawá pebhboó búdí baác méméat, nuugúp láa, wēpép wunat á jumuchah, dawá í wunbipna caá. Nin baácboó tubit yeejép á yapachah, jeámantbut úum náah jumni á jígohbipna caá. 12 Obohjeéhtih, páant á yapat pínah jätih, yeebdíh eníhcannitboó teonit, yeejép í chājibipna caá. Pánih chājnit, ñi míic wáacat muúdíh moón maátadih naóh yacnit, nemat muúboó í nemat tútbitipna caá. Wíihwá ñi jumat jíib dawá baácdih moón í maátadihbut yeebdíh í naóh yacbipna caá. 13 Yeebdíh páant yeejép í chājachah, wíih doonádih queétdih ñi naóhbipna caá. 14 Páant á yapat pínahdih jéihnit, í naóh yacachah, ded pah ñi jepahat pínahdih jätih ñi jenah joicá bojó. 15 Weémboó ded pah ñi naáwát pínahdih wá jéihyabipna caá. Páant ñi naáwáchah joinít, yeebdíh naóh yacnit í jéih níj jwúubacan níit.* 16 Ñi mána, ñi úudwá, ñi déewá, ñi pej jumnitbut yeebdíh naóh yacnit, ñi maátadih í tewat tútbitipna caá, nemat muúboó í nemat pínah níijná. Biquínadih nemat muúboó nem, bitadih í mao yohbipna caá. 17 Pánihna, wíihwá ñi jumat jíib, nihat yeebdíh í en jéihbipna caá. 18 Páant í chājachah yuhna, Dios yeebdíh á túi wapbipna caá, ñi buúdcát pínah níijná. 19 Páant yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, Diosdih cádahcan, wunna yuhna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá.

20 “Biíh baácdih moón soldadowá Jerusalén tátchidih í ñuh púuda bojibipna caá, diítboó jumnit í jéih jwei báccat pínah níijná. Páant í ñuh púuda bojochah ennit, ‘Nin tátchi buúdná caá á chājap’, ñi níj jéihbipna caá. 21 Pánih jéihnit, Judea baácdih jumnit jeená í jwei béje naáh. Jerusalén tátchi diítna jumnitboó í jwei bác beje naáh. Wápchiboó jumnit jweiná, tátchina í jwúub waad béjca bojo naáh. 22 Páant ñi jweicáh, caán láa Diosdih jepahcannit judíowádih í yap yohatji jíib á peéh chājachah, yeebdíhbut á chéuhbipna caá. Páant í yéejat peéh á chājachah, jon jätih Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátjidih

biíc yoobó á jumbipna caá.* 23 Dedh wudu jumnihdih, weh túhnhidihbut jweyát chah á buobipna caá. Caán láa Dios judíowá í yéejatdih búdí íjnit, queétdih búdí á peéh chājibipna caá. Páant á chājachah, nin baácdih moón tubit í jígahbipna caá. 24 Biquínadih í mao yohbipna caá. Bitaboodíh teonit, íih baácna jumat yoobó í ub bejbipna caá. Jerusalén tátchidih moondíh beedánit, queét judíowá nihcannit caán tátchidih waadnít, maáta í jumbipna caá. Tálttimah, Dios á jenah joyátji pah, maáta í jumatdih á jwúub dúuc wáibipna caá”, Jesús át níijíp wat jí.

Nihat cáacwá úud jeñé á jwúub dei jéuwát pínah

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

25 “Caán péeni yeó jáap toáh jéuwáchah, yeó, widh, cáiwábut mácah í jígohbipna caá, Dios ded pah á chájat pínahdih cáacwá í jéihyat pínah níijná. Búdí maj á noli-hat yáaat pah á yáabipna caá. Pánihna, jeáboó jumni mácah jígohatdih ennit, búdí yáaatdihbut joiná, nihat baácdih moón tubit úumnit, búdí í náhni dahwabipna caá.* 26 Pánih úumnit, nin baác ded pah á yapat pínahdih búdí jenah joinít, jeámant jumni á tút nuumúchah enna, náhni joicánnit pah í jumbipna caá. 27 Páant á yapachah, weém nihat cáacwá úud jeñé, maáh waadníji, mah tólihjíh, búdí yeh iigátjinhbut wá jwúub dei jéuhbipna caá. Páant wá jwúub dei jéuwáchah, nihat cáacwá í enbipna caá.*

28 Pánihna, wá jwúub dei jéuwát pínahdih ded pah á júut waáwátidih ennit, úumcan, ñi náhni dahwaca bojó. Yeebdíh túi ubni waícanjeh wá jéuhbipna caá.

29 “Higuera nah, biíh nahbut ded pah á jumatdih ñi náhninaá. 30 Caan náh jáap wawá á jumuchah ennit, jópchi á toáh jéuwátidih níipí jéihna caá. 31 Pánihat pah wá níj jätji biíc yoobó á yapachah ennit, ‘Jesús nin baácboó maáh jumudih á jwúub dei jéuwát pínah bahnijeh á judhna caá’, ñi níj jéihbipna caá.

32 “Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Wá níj jätji biíc yoobó á yapat pínah jätih, nihat caán júut waáwátidih ennitboó í

* 21:15 Lc 12.11-12 * 21:22 Os 9.7 * 21:25 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.31; Ap 6.12-13 * 21:27 Dn 7.13; Ap 1.7

wancan niit. ³³ Nihat nin baác jeábut ã buúdbípna caá. Obohjeéhtih, wã naáwátboó buúdcánjeh, nihat bíic yoobó ã yapbipna caá.

³⁴ “¡Yeéb ñi túi jenah joyó chaáh! Búdi numah jeémátdih chãj, babh máihnit, dawá bií déedih bíbohatdihjeh jenah joiná, wã jwúub dei jãúwát pínahdih ñi jenah joicán niit. Pánih jenah joicán, ñi jéihcat láa yeebdíh ñi yéejat peéh chãjadih wã jãóhbiipna caá. ³⁵ Nihat baácđih moonbút ñi jenah joicát láa wã jwúub dei jãóhbiipna caá. ³⁶ Pánihna, yeó jáap jummat pah túi jenah joinít, Dios ã teo wáacatđih ñi úúbú, yeejép ã yapachah yuhna, weemđih ñi cádahcat túut niijná. Pánih yap yohnit, weemđih cádahcan, weém nihat cáacwã úud jeñé pebh túccanjeh ñi ñuhbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

³⁷ Yeó jáap jummat pah Dioíh muúboó bohénit, cheyeh jummat pah tútchimant jwúub bac bejnit, Olivo Jeéboó Jesús wã ípĩ jumap wut jĩ.* ³⁸ Pánihna, cáacwãboó Jesús ã naáwáchah búdi joíhñit, cheibitjeh jáanit, Dioíh muúboó ípĩ juibí páñap wut jĩ.

22

Judas maátajĩh ã míic wéheat

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, Pascua ñi niijní, bahnibit át judhup wut jĩ. Caán yeó jáapnadih dawá cáacwã Jerusalén tútchina ípĩ míic wáacap wut jĩ.* ² Caán láa sacerdotewã ñi maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit bíicđih, Jesúsđih ñi tewat pínahdih ít míic wéhenap wut jĩ. Obohjeéhtih, ñi teweçah, nihat cáacwã íijnit, queéđih ñi míic mawat pínahdih ít úumap wut jĩ. Pánih úumna, cáacwã ñi encah, ded pah Jesúsđih teonit, ñi mawat pínahdih ít bidíp wut jĩ.

³ Páant ñi bidat pónih, nemépwã ñi maáh, Judas, Iscariote ñi niijníđih át waadáp wut jĩ. Caán Judas, Jesús ã bohéni ã jumachah yuhna, áih jenah joyáđih át túut numup wut jĩ. ⁴ Pánih jenah joyát túut numniji Jesús pebh queéđih duó wáyat túut niijná, sacerdotewã ñi maáta, Dioíh muúđih wapnit ñi maátadihbut naáwáđih át bejep wut jĩ.

⁵ Páant ã naáwáchah wéi joinít,

—Cáacwã ñi encah, ded pah soldadowã Jesúsđih ñi tewat pínah niijná, ma duó wáyat pínah júb, meemđih jwĩ júb chãjbiipna caá, Judasđih ít niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ñi niijíchah joinít, jepahna, cáacwã ñi encah, Jesús pebhna ã duó wáyat pínahdih Judas át jenah joi bíđip wut jĩ.

Jesús ã bohénit bíicđih ã pée jeémát

(Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, oveja wúúhđih ípĩ maoni yeó jáap, Pascua ñi niijní yeó jáapđih, ⁸ Pedro, Juandihbut ã numah jeémát pínah muúđih bidat túutna, Jesús át wahap wut jĩ. Pánih wahnit, nin pah queéđih át niijíp wut jĩ:

—Pascua yeó jáapđih bíicđih jwĩ jeémát pínahdih, ñi ámohbi jwuhúú, át niijíp wut jĩ.

⁹ Páant ã niijíchah joinít,

—¿Dedjĩh tigaá ámohodih jwĩ bejbi? ít niij úúbh joyóp wut jĩ.

¹⁰ —Jerusalén tútchidih ñi waadáçah, wáam dahjĩh mah beoni yeebdíh ã jwááhbiipna caá. Ájeéh bejnit, ã waadní muúđih yeebbút ñi pée waadá. ¹¹ Waadní, caán muú mínahdih nin pah ñi niij úúbh joyoó: “¿Deyoob tigaá Pascua jeémátdih wã bohénitdih wã numah jeémát tólih pínah ã jum?” Bohéni ã niijná beé’, caandíh ñi niijí. ¹² Páant ñi niijíchah joinít, búdi çah bóo tólih, nihat jwĩ náahat jum beední tólihđih ã júutbiipna caá. Caán tólihboó Pascua jwĩ jeémát pínahdih ñi chãjaá, queét chénewáđih át niijíp wut jĩ.

¹³ Páant ã niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ít bejep wut jĩ. Caanná juibínit, nihat Jesús ã niijátji pah ít jwááap wut jĩ. Pánihna, queéđih júutni tólihđih waadní, Pascua ñi jeémát pínahdih ít chãjap wut jĩ.

¹⁴ ñi jeémát hora ã juyáçah, ñi ámohni tólihna juibínit, Jesús ã bohénitdih át numah jeémép wut jĩ. ¹⁵ Páant ñi jeéméçahjeh, nin pah queéđih át niijíp wut jĩ:

—¡Wã wnat pínah jãtĩh, nin Pascua jeémátdih yeebdíh búdi wã numah jeémíhip be! ¹⁶ Yoobópđih yeebdíh wã naóhna caá. Dios pebhboó jwĩ jummat pínah jãtĩh, chéneji nindih wã jwúub jeémep jwuhcan niit. Dios ã

* 21:37 Lc 19.47 * 22:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

jenah joyátji pah ã maáh jumupboó biíc dih jwĩ jwúb jeémpbipna caá, queétdih át niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant niij péanit, jiwá iguáh mac jamni pamapdih ubnit, “*Túina caá, Paá*”, Diosdih niij péanit, ã bohénitdih át wáhup wut jĩ.

—Dáa, yeebjéh ñi babhbaá. ¹⁸ Weém páant bóojeh wã babh péa jwuhna caá. Dios ã maáh jumupboó biíc dih jwĩ jwúb babhbipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, ít babhwap wut jĩ.

¹⁹ Páant ã babhbat túttimah, pandih ubnit, “*Túina caá, Paá*”, Diosdih niij péanit, ã bohénitdih át daj wáhup wut jĩ.

—Nin pan wíih bácah panihni caá. Nindih wã dajat pah, weemdih ã maobipna caá, yeebdih wã táu ubat pínah niijná. Pánihna, yeebdih wã wan wáhatdih náhninit, nindih ñi jeémé, queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁰ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Jesús biih pamapdih jwúb ubnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—Nin iguáh mac wíih meép panihni caá. Wíih meépjih ñi yéejat jíb buudáátdih jíb chájna, Dios biíc dih ñi táu jumat pínah niijná, yeebdih wã wan wáhbipna caá.* ²¹ Obohjeéhtih, ñi joyóó. Weemdih eníhcannitdih duó wáini pínah wã pebh ã chúdna caá.* ²² Wã íp jon jãtíh weemdih ã watatji biíc yoobó wã wanbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih eníhcannitdih duó wáiniboodih Dios búdí ã peéh chájbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²³ Páant ã niijíchah joinít, “¿Déhe tigaá ã duó wáibi?” queétjeh ít míic niij úbh joyóp wut jĩ.

“¿Déhe tigaá maáh panihni ã jumbi?” ã míic niiját

²⁴ Pánih jeémpnajah, ã bohénitboó nin pah ít míic niij úbh joyóp wut jĩ: “¿Jwíjeéh jamni déhe tigaá maáh panihni ã jumbi?” ít niijíp wut jĩ.*

²⁵ Páant ã míic niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ: “*Judíowã nihcannit ã maáta íih cáacwádh tubit watnit caá. Pánih chájna, ‘Yeebdih wã táu*

teo wáacna caá’, queétdih ípĩ niijná yah caá. ²⁶ Obohjeéhtih, queét ã chájat pah, yeéb ñi chájca bojoó. Ded chah jumíhna, údyi pah ã jumna naáh. Maáh jumíhna, teo wáhni pah ã jumna naáh.* ²⁷ Jeémp chúdnitdih teo wáhnitboó jeémátdih ípĩ cáagna caá. Pánihna, jeémpnitboó maáta panihnit ã jumna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh jumna yahna, teo wáhni pah wã jumna caá.*

²⁸ “Yeéb wájeéh péé cádahcan, yeejép ã yapachah yahna, ñi jweicáp be. ²⁹ Páant ñi jumuchah, wã íp weemdih maáh ã waadáat pah mantíh, yeebdíhbut maáta wã waadábipna caá, ³⁰ doce judíowã poómp ã maáta ñi jumat pínah niijná. Páant bólihna yeebdih wã jwúb numah jeémp babhbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát (Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)

³¹ Páant queétdih niij naóh péanit, Pedroboodih nin pah át jwúb niij naáwáp wut jĩ:

—Simón, Simón, meemdih bainí wã naáwíhna caá. Yeéb nihat weemdih ñi cádahat pínah niijná, Satanás Diosdih át úbáp wut yah be. ³² Obohjeéhtih, ma cádahcat pínah niijná, weémboó meemdih búdí wã úbáp be. Pánihna, jwúb táu jenah joinít, bita wíhwádh ma teo wáacá, queétdih biíc yoobó ã jwúb táu jenah joyát pínah niijná, Pedrodih át niijíp wut jĩ.

³³ —Maá, majeéh weemdíhbut nemat muúboó ã nemechah, ã mawachah yahna, weémboó meemdih wã cádahcan níit, Pedro át niijíp wut yah jĩ.

³⁴ —Pedro, meemdih yoobópdih wã naóhna caá. Buujeh mujbai ã ewat pínah jãtíh, biíc peihcanni láa ‘Caandih wã jéihcan caá’, ma niij yeebipna caá, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

Caandih ã tewat pínahdih Jesús ã naáwát

³⁵ Pedrodih páant niij péanit, nihat ã bohénitdih nin pah Jesús át jwúb niij úbh joyóp wut jĩ:

—Wíih doonádih naáwát túutna, yeebdih wã wahachah, dinerodih ubcan, bíi déedih

* 22:20 Jer 31.31-34 * 22:21 Sal 41.9 * 22:24 Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46 * 22:26 Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44 * 22:27 Mt 20.28; Mr 10.45; Jn 13.12-15 * 22:30 Mt 19.28 * 22:35 Mt 10.9-10; Mr 6.8-9; Lc 9.3; 10.4

yacat pínah wuh wuúhdih ubcan, zapatos-dihbut ubcah yuhna, znáahat yeebdih ā jumnit jī? āt niijíp wut jī.*

—Jwiít dih náahat ā wihcan jī, it niij jepahap wut jī.

³⁶ —Obohjeéhtih, buu láa ded dinero bíbohni, bií dée yacat pínah wuh wuúhdih bíbohni but ā ub beje naáh. Íbat naadéh bíbohcani āih jih bóo yégueh chóodih jīb chāj wāhniit, caán jīb jīh íbat naadéh ā jīb chāja naáh. Tabit tobohah láa jōhna caá ā chājap. ³⁷ Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah weemdih it niij daacáp tajī. “Yeejép chājni caá”, niijnít, caandih ī peéh chājbipna caá, it niij daacáp tajī.* Yoobóp dih yeebdih wā naóhna caá. Páant ī niij daacátji biíc yoobó weemdih eníhcannit ī chājbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁸ —iMaá, ma eneé! Ninjīh chéne íbat naá ā jumna caá, queét it niijíp wut jī.

—iPáant bóojeh! Caandih nī jenah joí cádaahá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ā ubát (Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Páant niij péa, bac bejnit, cheyeh jumat pah āpī bejepboó Olivo Jeena āt jwáub bejep wut jī. Á bohénitbut ājeéh it bejep wut jī.

⁴⁰ Caanná juibínit, Jesús nin pah queétdih āt jwáub niijíp wut jī:

—Yeebdih Satanás ā yéjeat tútuchah, caandih jepahcat tút niijná, Diosdih ubát caá náahap, āt niijíp wut jī.

⁴¹ Páant niij péa, chibít yuárbít bej, bódicha caj yoh nājnit, ⁴² “Paá, ma náahna, weemdih ma wunat tútca bojó. Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wāhbiipna caá”, āt niijíp wut jī.

⁴³ Páant ā niij ubáchahjeh, Dios ā wahní ángel caandih jígohnit, āt teo wáacáp wut jī. ⁴⁴ Tabit jīgahnit, Jesús ā ípdih búdí āt ubáup wut jī. Pánih ubáhnit, búdí tūp bejna, meépjīh widni āt chínap wut jī.

⁴⁵ Pánih ubáhnit péa, jwáub nāh nūhniit, ā bohénit pebh āt jwáub juibínap wut jī. Páant ā jwáub juibínachah, búdí jīgahnit, tabit chuná, itát ūwah bejep wut jī. ⁴⁶ Páant ī

ūwahchah ennit, Jesús queétdih nin pah āt niij wucap wut jī:

—Nī jáa bojó. ¿Dépanih ūo tigaá nī chāj? Yéjeatdih táy yap yohat tút niijná, Diosdih ubát caá náahap, āt niijíp wut jī.

Jesús dih eníhcannit caandih ī tewat (Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús páant ā niijíchahjeh, dawá cáacwā it juibínap wut jī. Judas, Jesús ā bohéniji, queétdih āt duó wái juibínap wut jī. Pánih duó wái juibínit, Jesús púo tíbdih nomnit, caandih āt ubáup wut jī. ⁴⁸ Páant ā ubáchah, Jesús caandih nin pah āt niij ubáhnit joyóp wut jī:

—¿Judas, weém nihah cáacwā ūud jeñédih púo tíb nomnit ubáhnit, weemdih eníhcannitdih júat níit ma chājap? āt niijíp wut jī.

⁴⁹ Páant ā niijíchah, Jesús ā bohénit ded pah ā yapat pínahdih jéihnit, nin pah caandih it niijíp wut jī:

—¿Maá, nin jwī bíbohni íbat naajīh queétdih jwī mao jīh? it niijíp wut jī.

⁵⁰ Páant ī niijíchahjeh, biíc Jesús ā bohéniboó sacerdotewā ī maáhdih teo wūhniit jéihyepmant bóo moli chóodih āt dúac bóod yohop wut jī. ⁵¹ Páant ā dúac bóod yohochah ennit,

—Páant nī chājca bojó, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Páant niijnít, āih moli chóo jumapjiboó teo jāhanit, boanachah, jáap chóo āt jígohop wut jī. ⁵² Pánih boanit, sacerdotewā ī maáta, Dioíh mūdih wapnit soldadowā ī maáta, bita maáta biíc dih caandih tewedih juibínitdih nin pah āt niij ubáhnit joyóp wut jī:

—¿Dépanihna nūmnídh tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbut ubnit, weemdih tewedih nī jōh? ⁵³ Yeó jáap jumat pah Dioíh mūboó nījeéh wā jumachah yuhna, weemdih nī teocap be. Obohjeéhtih, buu nemépwā ī maáhdih jepahnit, ded pah nī weñat pínahdih Dios ā chājat tútca caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.*

Pedro ā yeeat (Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

* 22:37 Is 53.12 * 22:53 Lc 19.47; 21.37

54 Pánih Jesúsdiñ teonit, sacerdotewã ï maáih munná ït ub bejep wut jĩ. Páant ï ub bejehchah, Pedroboó yuúpjeh át en péenap wut jĩ. 55 Maáih munná waád juibínit, Jesúsdiñ teonitji soldadowã wáihyat júdu diitboó tuu ït cáo jwejep wut jĩ. Pánih cáonit, ït méé chúud púnda bojop wut jĩ. Pedrobüt ï cátiñ át méé chúudap wut jĩ. 56 Páant ã chúudachah ennit, biíc teo wáhnih queétdih nin pah mit niijíp wut jĩ:

—Ninbüt Jesúsjeéh jumni beé, mit niijíp wut jĩ.

57 Obohjeéhtih, Pedro nin pah át niij yeenap wut jĩ:

—Caandíh wã jéihcan caá, át niijíp wut jĩ.

58 Tálttimah, biíh jwah Pedrodih ennit,

—Meembát ïjeéh jumni caá, át niijíp wut jĩ.

—Nihcan caá, Pedro át jwáub niij yeenap wut jĩ.

59 Biíc hora táttimah, biíh jwah bitadih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih tigaá ninbüt Jesúsjeéh jumniñi caá. Caandíh péenit Galilea baácđih moón mícjeh caá. Ninbüt Galilea baácđih bóo jumna, ájeéh péeni man tigaá, át niijíp wut jĩ.

60 —¡Ma niijnídiñ wã jéihcan caá! Pedro át jwáub niij yeenap wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mujbai át ewep wut jĩ. 61 Páant ã ewechahjeh, Jesús Pedrodih át tac púud enep wut jĩ. “**Buu chei mujbai ã ewat pínah jãtiñ, ‘Weém nin newéđih wã jéihcan caá’, biíc peihcanni láa ma niij yeebipna caá**”, Jesús ã niijátjidiñ Pedro át náhninap wut jĩ. 62 Pánih náhninit, bac bej, búdí át juñap wut jĩ.

Jesúsdiñ deohnit, ï puñat

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

63 Jesúsdiñ wapnit soldadowã caandíh yeejép deohnit, ït puñap wut jĩ. 64 Pánih pãinit, áih quíbdih nem chéonit, nin pah ït niij wábh joí dehwep wut jĩ:

—¿Déhe tibeé meemđih pãí? ït niijíp wut jĩ. 65 Pánih chãjnit, Jesúsdiñ yeejép ït niij juíhñap wut jĩ.

Maáta Jesúsdiñ ï naóh yacat

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

66 Baáb jéenechah, judíowã ï maáta, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutatjidiñ bohénitbüt ït míc wáacap wut jĩ. Páant ï míc wáacachah, soldadowã Jesúsdiñ ït ub waad béjep wut jĩ. 67 Caanná ï ub waád juibínachah, queét míc wáacnitboó nin pah Jesúsdiñ ït niij wábh joyóp wut jĩ:

—Jwiítđih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ã wahní Cristo niít? ït niijíp wut jĩ.

—**Yeebđih wã naáwáchah yáhna, ‘Yoobópdih nihcan caá’, ñi niijbípna caá.**

68 **Yeebđihbüt wã wábh joyóchah, ñi jepahcan niít.** 69 **Obohjeéhtih, Dios chah wēpni ã jéihyepmant bóo bawámant weém niñat cáacwã úud jeñé chúdnit, niñatđih wã wutbípna caá,** Jesús queétdih át niij jepahap wut jĩ.

70 —Páant niijná, ¿Meém Dios wáwh niít? ït niij wábh joyóp wut jĩ.

—**Caan tigaá weém,** Jesús át niij jepahap wut jĩ.

71 Páant ã niij jepahachah joinít, queétjeh nin pah ït míc niij wéhenap wut jĩ:

—Nin Diosdiñ búdí ã yéj naáwáchah, jwí joiná caá. Pánihna, biíh naóh yacni pínahđih bidat náahcan caá, ït niijíp wut jĩ.

23

Maáh Pilato pebhna Jesúsdiñ ï ub bejat

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

1 Queét maátajeh míc wéhe péenit, Jesúsdiñ Pilato pebhna ït ub bejep wut jĩ.

2 Á pebhna ub juibínit, Jesúsdiñ nin pah ït niij naóh yacap wut jĩ:

—Nin newé jwí déewáđih ã yee naáwáchah, jwiít jwí joyóp be. Jwí maáh Césardiñ dinero ã wáhat táutcap be. ‘Weém Dios ã wahní Cristo ñi maáh caá’, ãpĩ niijíp be, Pilatodiñ ït niijíp wut jĩ.

3 Páant ï niijíchah joinít, Pilato Jesúsdiñ nin pah át niij wábh joyóp wut jĩ:

—¿Meém judíowã ï maáh niít? át niijíp wut jĩ.

—**Ma niiját pahjeh tigaá,** Jesús át niij jepahap wut jĩ.

4 Páant ã niijíchah joinít, Pilato sacerdotewã ï maátadiñ, bita en ñuñnitđihbüt nin pah át niijíp wut jĩ:

—Nindiñ dedé peéh mawat wihcan caá, át niijíp wut jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, queét chah ít naóh yacap wut jĩ.

—Caán nihat ã bohénitdih yeejép ã chājat túttna caá. Galilea baácdih moondíh jwíh bohénit, Judea baácdih moondíh, nin tátchidih moondíhbut yeejép ãpĩ bohéna caá, ít niijíp wut jĩ.

Herodes Jesúsdi h ã úbh joyát

⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Pilatoboó queétdih nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—Galilea baácdih moondíh jwíh bohéna, ¿nin Galilea baácdih bóo niít? át niijíp wut jĩ.

⁷ —Caán baácdih bóo tigaá, ít niij jepahap wut jĩ.

Páant ĩ niij jepahachah joinít, Galilea baácdih moondíh Herodes maáh ã jumuchah, Pilato Herodes pebhna Jesúsdi h át wahap wut jĩ. Pascua yeó jáapnadih Herodes Jerusalén tátchiboó jubíni át jam jwuhup wut jĩ. ⁸ Páant ã wahn Herodes pebhna ã jubínachah, Herodesboó caandíh ennit, búdí át weñep wut jĩ. Jesús ded pah ã chājat doonádi h joiníji maátápdih Jesús ã wēp chājatdih búdí át eníhip wut jĩ. ⁹ Páni hna, Jesús Herodes pebhna ã jubínachah, Herodes maátápdih áti h úbh joí ñunup wut yah jĩ. Obohjeéhtih, caandíh Jesús át jepahcap wut jĩ. ¹⁰ Sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut, Herodes pebhna jubí ñuhnit, Jesúsdi h chah yeejép ít naóh yacap wut jĩ. ¹¹ Táttimah, Herodes áih soldadowā bíicdi h yeejép niijní, Jesúsdi h ít dehwep wut jĩ. Páni h deohnit, túini yégueh chóo, maáh ã dūwát dée chóodi h yacnit, Pilato pebhna ít wah jwúba bojop wut jĩ. ¹² Páni hna, caán yeó jáapjeh Jesúsdi h ĩ míic wah jwúba boj ñuhna, Herodes Pilatojĩ h ít míic wēi jwíhip wut jĩ. Páant ĩ chājat pí nah jãti h ít míic eníhcap wut jĩ.

Jesúsdi h ĩ mao yohat tútat

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.38-19.16)

¹³ Jesúsdi h Pilato pebhna ĩ jwúba úb jubínachah, Pilatoboó sacerdotewā ĩ maátadi h, judíowā ĩ maátadi h, cáacwādi hbut át míic wáacat tútup wut jĩ. ¹⁴ Páant ĩ míic wáacat táttimah, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—Nindi h weemdí h úb jũóhni t, ‘Cāacwādi h yeejép chājat túttni caá’, ñi niij naóh yacap be. Páant ñi niij naóh yacachah joinít, yeéb ñi enechah, caandí h wā úbh joí beedánap be. Obohjeéhtih, dedé peéh mawat caandí h ã wihcan caá. ¹⁵ Herodesbut caandí h úbh joí ennit, dedé ã yéejatjidih bid juicánjeh, jwí pebhna át jwúba bojop taga. ¹⁶ Páni hna, caandí h puñat túttnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queétdih áti h niijíp wut yah jĩ.

¹⁷ Pascua jumap pah nemat muúboó jumni ĩ náahni di h Pilato ãpĩ bacanap wut jĩ. ¹⁸ Páni hna, “Jesúsdi h wā bacami caá”, ã niijíchah joinít, ni hat cáacwā nin pah ít niij ñaacáp wut jĩ:

—¿Caán newédi h bacacanjeh, ma mao yohat tútú! ¿Barrabásboodi h jwiít di h ma baca wūhué! ít niijíp wut jĩ.

¹⁹ Jerusalén tátchiboó jumni t Romano maátadi h ã yohíhatji jíib, bitadi h ã mao yohatji jíibbut, Barrabás nemat muúboó át jumup wut jĩ. ²⁰ Páni hna, Pilato Jesúsboodi h bacaíhni t, cáacwādi h át jwúba úbh joyóp wut jĩ, páant muntih. ²¹ Obohjeéhtih, páant ã bacaíhichah joinít,

—¿Cruzboó péoh dodhni t, caandí h ma mao yohat tútú! ít niij ñaacáp wut jĩ.

²² Páant ĩ niij ñaacáchah joinít,

—Yeéb páant ñi niij ñaacáchah, ¿dedé tigaá caán ã yéej chājatji jam? Obohjeéhtih, dedé ã yéejat peéh mawat ã wihcah, caandí h wā mao yohat tútcan niít. Páni hna, puñat túttnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queétdih át niij jepahap wut jĩ.

²³ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, chah ít yoób ñaacáp wut jĩ, buca.

—¿Jesúsdi h cruzboó péoh dodhni t, ma mao yohat tútú! ít niijíp wut jĩ.

Páant tubit ĩ niij ñaacáchah joiná, Pilato ã jenah joyát tút nnumni t, ²⁴ ĩ niiját pah át chājat tútup wut jĩ. ²⁵ Páni h jepahni t, cáacwādi h mao yohni, nemat muúboó jumni, cáacwā ĩ úbhni Barrabásboodi h Pilato át bacanap wut jĩ. Jesúsdi h cruzboó át yoób mao yohat tútup wut jĩ, buca.

Jesúsdi h cruzboó péoh dodhni t, ĩ mawat *(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)*

²⁶ Jesúsdi h soldadowā cruzdi h bewani t, caandí h mao yohat tút niijná, ít úb bejep wut jĩ. Páni h úb bejni t, Simón wūt jumni,

Cirene tátchidih bóodih ìt jwãááp wut jì. Jerusalén tátchidih ã waád jwibínachah, caandíh Jesúh cruzdih ìt bewat túutap wut jì. Pánih bewat túutnit, Jesús túttimah caandíh ìt péeat túutap wut jì.

²⁷ Jesúsdi h ì ùb bejechah, dawá cãacwã caandíh ìt en péenap wut jì. Yaádhbat caandíh búdí ìt ñaác jái péenap wut jì.

²⁸ Páant ì ñaác jái péenachah, tac pãud ennit, Jesús queét yaádhdi h nin pah ãt niijíp wut jì:

—Yeéb Jerusalén tátchidih moón yaadá, weemdíh ñi jãicá bojóó. Yeéb mícjeh, ñi wehdihbat juñát caá náahap. ²⁹ Biíh yeó jáap yeebdíh yeejép ã yapachah, ‘Weh wihcannit yaádh chah wëinit ì jũmna caá’, ñi niijbípna caá. ³⁰ Pánihna, ùm jweíhna, ‘jjeená jwiítidih ma jáh jãúwá!’ ñi niijbípna caá.* ³¹ Ñi jenah joyoó. Weém táini wã jũmãchah yũhna, weemdíh yeejép chãjnit, yeéb yéejnitboodíh bácah, chah yeejép ì chãjípna caá, ãt niijíp wut jì.

³² Jesúsdi h, chénewã yéj chãjnitdihbat ãjeéh mao yohat túut niijná, Waó Ìidíp Dah wãt jũmni jeéboó soldadowã ìt ùb bejep wut jì. ³³ Caán jjeená jwibínit, Jesúsdi h cruzboó péohnit, ìt pãd dodhdop wut jì. Yéejnitdihbat biíh cruznadi h péohnit, ìt pãd dodhdop wut jì. Biíc yéejnidih Jesús ã jéihyepmant bóo bũwãmant, biíhdih ã wáyãmant bóo bũwãmant, Jesúsdi h tac yoób ìt dodhdop wut jì. ³⁴ Páant ì péoh dodhdat túttimah, cruzboó ñũhnit, Jesús ã ípdih nin pah ãt niij wãbúp wut jì: “Weemdíh mao yohnit ì yéejatdih ma yohoó, Paá. Ded pah ì chãjatdih ì beh joicán caá”,* ãt niijíp wut jì.

Cruzboó ñũhnitdih wapnit soldadowã Jesúh yégueh chóojidih “¿Deíh tiguaá ã jũmbi?” míc niijnít, tíhwat júdũnabitjìh ìt yoh tíhwi p wut jì.

³⁵ Dawá cãacwã pehbbit ìt en ñũhup wut jì. Judíowã ì maátabat en ñũhnit, Jesúsdi h nin pah ìt niij deoh naáwáp wut jì:

—Cãacwãdih táí teo wáacni jũmna, Dios ã wãhni Cristo nihna, caanjéhbat ã míc teo wáaca naáh, ìt niijíp wut jì.

³⁶ Soldadowãbat caandíh deoh naóhni t, ã pebh jwibínit, bijni iguúh macdih Jesúsdi h babhbat túutna, ìtih toonap wut yuh jì.

³⁷ Pánih toonit, queébtat nin pah ìt niij deoh naáwáp wut jì:

—jMeém judíowã ì maáh jũmna nihna, ma wëpatjìhjah ma míc táí teo wáacá! ìt niijíp wut jì.

³⁸ “NIN JUDÍOWã ì MAÁH CAÁ”, ì niij daácni nãodih Jesúh wao cháh cruzboó ìt nah péoh bũadhdop wut jì.

³⁹ Biíc péoh dodhni Jesúsdi h nin pah ãt niij jãihñup wut jì:

—jMeém Dios ã wãhni Cristo jũmna nihna, ma wëpatjìh ma míc teo wáacá! ãt niijíp wut jì.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant niij jãihnidih biíh yéejniboó nin pah ãt niij jãih jwãubanap wut jì:

—jCaandíh páant ma niijcá bojóó! ¿Páant niijná, Diosdi h ma ùmcan niít? Meemdíh péeh mawat biíc yoobó caandíh ã jũmna caá. ⁴¹ Jwiít yéj chãjnitdih ì péeh mawachah, yoobópdi h caá. Obohjeéhtih, nin ã yéj chãjcah yũhna, caandíh ì péeh maona caá, ãt niijíp wut jì.

⁴² Páant niij péanit, Jesúsdi h nin pah ãt niijíp wut jì:

—Jesús, meém maáh waadná, weemdíh ma táí náhninaá, ãt niijíp wut jì.

⁴³ —Yoobópdi h meemdíh wã naóhna caá. Bũu yeó jáapjeh Táini Pebhboó wãjeéh ma jũmbípna caá, Jesús caandíh ãt niijíp wut jì.

Jesús ã wãnat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Páant ì péoh dodhdat túttimah, yeó jáap tac yoób ãt dũpúáh bejep wut jì. Pánihna, ni hat baác dũpúniji biíc peihcanni horas túttimah ãt jwãub baabáh bejep wut jì, páant muntih. ⁴⁵⁻⁴⁶ Páant ã jwãub baabáh bejat pínah jãtih, Jesús nin pah ãt niij ñaacáp wut jì:

—Wíih caolihdih ma ùbũú, Paá, ãt niijíp wut jì.*

Páant niij péanit, ãt wãnah bejep wut jì. Páant ã wãnũchahjah, Dioíh mũú díitboó ì jáh yaíhni búdí wãupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah ãt chãwáp wut jì.*

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús ã wãnũchah ennit, pebh ñũhni soldadowã ì maáhboó Diosdi h wëinit,

* 23:30 Os 10.8; Ap 6.16 * 23:34 Sal 22.18 * 23:45-46 Sal 31.5; Hch 7.59 * 23:45-46 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14

—Nin yéejniji át nihcan tagaá, át niijíp wut jĩ.

⁴⁸ Pánihna, nihat enedih wáac juibínitji Jesús ã wunuchah ennit, bádí jĩgahnit, ñih munáboó ã jwúb bejep wut jĩ.

⁴⁹ Obohjeéhtih, nihat Jesúsdiñ jéihnit, Galilea baácmant ájeéh jũóhñit yaádhbat Jesúsdiñ yuúpbít ã en ñuhap wut jĩ.*

Jesús bácahjidih ã yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Caán láa José wut jumni, Judea baácdih bóo, Arimatea títchimant Jerusalén títchina juibíniji át jumap wut jĩ. Yoobópdiñ chãjni, Dios ã maáh jumatiñ páini wut jĩ. Judíowã ã maátajeéh jumna yuhna, Jesúsdiñ ã mao yohat títatdiñ át náahcap wut yuh jĩ. ⁵² Pánihna, José Pilato pebhna Jesús bácahjidih úbúdiñ át bejep wut jĩ. ⁵³ Pánih úbh péanit, Jesús bácahjidih úb deya, táini yégueh chóojĩh tainit, wunnitdiñ ã yoh jwuhca naáh jeé íitboó át yohop wut jĩ. ⁵⁴ Jesús ã wunni yeó jáap judíowã ã chooát pínahdiñ ã ámohat yeó jáap wut jĩ. Pánihna, ã chooát pínah hora jãtíhbitjeh ã jumachah, Jesús bácahjidih táni ámohcanjeh át yohop wut jĩ. Chooát yeó jáap títtimah át táni ámoh péalíhip wut yuh jĩ.

⁵⁵ Galilea baácmant Jesúsjeéh jũóhñit yaádh, ã yohat pínah íitboó Jesús bácahjidih ã úb bejehah, Joséjeéh ã en péenap wut jĩ. Pánihna, caán jeé íitna juibínit, ãih bácahjidih ã yohochah, ã enep wut jĩ. ⁵⁶ Pánih en péa, ñih muná jwúb bejnit, Jesús bácahjidih ã ñáñat pínah chej jumni núona, chej jumni macdiñbat ã ámohop wut jĩ. Pánihna, chooát hora ã juyúchah, Moisés ã wutatji pahjeh ã choonáp wut jĩ.*

24

Jesús ã boo pad jũúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Domingo yeó jáap baáb jéenechah, queét yaádh ã ámohni chej jumniñ úbnit, Jesús bácahdiñ ã yohopjiboó caandíh ñáñadiñ ã bejep wut yuh jĩ. ² Caandíh ã yohopji íitna juibínit, caán íitdiñ nematji jeé júdúdiñ bita ã pátá dodhdatji pah ã jumachah, ã enep

wut jĩ. ³ Pánih ennit, caán íitdiñ waad béjnit, ã Maáh Jesús bácahjidih ã bid jũicáp wut jĩ. ⁴ Pánih bid jũicán, “¿Ded pah tigaá át bej?” ã niij jenah joyóp wut jĩ. Páant ã niij jenah joi ñuhuchah, chéne neoná yeh iigní yégueh chóo duonít, queét yaádh pebh ã jígoh ñuhap wut jĩ. ⁵ Páant ã jígoh ñuhuchah ennit, bádí úmna, queét yaádh ã páah yoh ñajap wut jĩ. Páant ã páah yoh ñajachah ennit, ángelwã queétdih nin pah ã niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá wunnitdiñ ã yohopboó Jesúsdiñ ñi bid? ⁶ Caán ninboó ã wihcan caá. Jáantjeh ã boo pad jũúwáp be. ¿Galileaboó ñijeéh jum jwuhna, yebdíh ã niijátjidih ñi náhnican niit? ⁷ **‘Weém nihat cáacwã úd jeñédiñ yeejépwádiñ ã wuhuchah, cruzboó péoh dodhñit, ã mao yohbipna caá. Páant ã mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap títtimah, wã jwúb boo pad jũóhhipna caá’,** yebdíh ã niij naáwátjidih ¿ñi náhnican niit? ã niijíp wut jĩ.*

⁸ Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã niijátjidih ã náhninap wut jĩ. ⁹ Pánih náhninit, Jesús once ã bohénitji, bita bíicdiñ ã jumapna ã enatjidih naáwádiñ ã jwúb bejep wut jĩ. ¹⁰ Queét yaádh María Mágdala títchidih bóli, Juana, bíih wili María Santiago ín, bita yaádhbat ãjeéh bejnit Jesús ã bohénitjidih ã naáwáp wut jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, ã naáwáchah joiná yuhna, “Nih yáana caá. Déhenit yaadábeh caá”, niij jenah joinít, queét yaádhdiñ ã joyáh bojop wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Pedroboó ã naáwáchah joinít, Jesús bácahjidih ã yohopjina át ñáo ñah bejep wut jĩ. Caanná juibínit, jeé íit díitna péeb jéen ennit, Jesús bácahjidih ã pinni chóojjeh ã ñajachah, át enep wut jĩ. Pánih en, bádí jenah joinít, ãih munáboó át jwúb bejep wut jĩ.

Emaús títchina bejnitdiñ Jesús ã jígohat

(Mr 16.12-13)

¹³ Caán yeó jáapjeh chénewã Jesúsjeéh péenitji Emaús títchina ã bejep wut jĩ. Jerusalén títchimant Emaús títchina once kilómetros wut jĩ. ¹⁴ Pánih bejna, nihat Jesús ded pah ã yapatjidih queétjeh míic wéhe

* **23:49** Lc 8.2-3 * **23:56** Ex 20.10; Dt 5.14 * **24:7** Mt 16.21; 17.22-23; 20.18-19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

bejna it chãjap wat jĩ. Jesús cruzboó ñuhnit, ã wunatjidih, ã jwãub boo pud jũwãtji doonãdihbat míc wêhe bejna it chãjap wat jĩ. ¹⁵ Pãant ã míc wêhe bejehah, queétdih ñuún jwãáh juibínit, ãjeéh Jesússeh át bejep wat yuh jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, caandih it beh encap wat jĩ.

¹⁷ Pãnih ñuún jwãáh juibínit, Jesús queétdih nin pah át niij úbh joyóp wat jĩ:

—¿Dépanihatdih míc wêhe bej tígaa ñi chãj? át niijíp wat jĩ.

Pãant ã niijíchah, chãonít, wëicanjeh, caandih it en ñuhap wat jĩ. ¹⁸ Pãnih en ñuhnit, Cleofas caandih nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—¿Meém Jerusalén tútchidih nih jibni niít? ¿Buu yeó jáapna caán tútchiboó ded pah ã yapatjidih ma jéihcan niít? át niijíp wat jĩ.

¹⁹ —¿Dedé ã yapatjidih niij tígaa ñi chãj? Jesús át niij úbh joyóp wat jĩ.

—Jesús, Nazaret tútchidih bóodih ã yapat. Caán Dios naáwãtdih naóh yapani jãmna, ã naáwãt wëpni, ã chãjatbat wëpni beé. Pãant ã jumatdih Dios ã enechah, nihat cáacwãbut ã enep be. ²⁰ Túttimah, Dioih mædíh en daonít maáta, bita jwĩ maátabat caandih peéh mawat pínah niijná, Romanowãdih ã wãhuchah, queét cruzboó péoh dodhnit, ã mao yohop be. ²¹ ‘Romanowã ã watatdih Jesús jwiít judíowãdih ã túi ubbipna caá’, niij jenah joinít, búdí wëina jwĩ chãjap yuh be. Obohjeéhtih, ã wunap be. Buu ã wunat túttimah biíc peihcanni yeó jáapjeh ã yapna caá. ²² Biquína jwiít biícdih Jesús báadhãjeéh péenit yaádh jwiítdih ã naáwãchah, jwĩ joí wãhi bejep be. Buu cheibitjeh Jesúsdiñ ã yohopji jeé íitna juibínit, ²³ ãih bácahjidiñ it bid jwicáp wat be. Bid jwicánjeh, jwĩ pebhboó jwãub jwinít, ángelwãdih ã enatjidih jwiítdih ã naáwãp be. ‘Jesús ã boo pud jũwãp be’, ángelwã queétdih ã niij naáwãtjidih jwiítdih ã jwãub naóh yapanap be. ²⁴ Bita jwĩjeéh jumnitbat Jesúsdiñ yohopji jeé íitna it bejep wat be. Caanná juibínit, queét yaádh ã naáwãtji pah it enep wat be. Obohjeéhtih, Jesúsdiñ it encap wat be, Emaús tútchina bejnit Jesúsdiñ it niij naáwãp wat jĩ.

²⁵ Pãant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naáwãp wat jĩ:

—Yeéb túi jenah joicãnnit jãmna, Dios naáwãtdih naóh yapanit nihat ã daacátjidih páantjeh ñi joyáh bojna caá. Pãant ñi joyáh bojat juib, ñi beh joicán caá. Túi joinít, ñi beh joyóchah, ãta túi tagaá. Nin pah Dios naáwãtdih naóh yapanit it niij daacáp tajĩ. ²⁶ ‘Dios ã wãhni pínahdih cáacwã búdí yeejép chãjnit, ã mao yohbipna caá. Pãant ã mawat túttimah, Dios caandih booanit, ã pebhboó maáh ã waadábipna caá’, naóh yapanit it niij daacáp tajĩ, Jesús át niijíp wat jĩ.

²⁷ Túttimah, Dios ã wãhni Cristodih ded pah ã yapat pínahdih nihat Dios naáwãtdih naóh yapanit ã daacátjidih Jesús queétdih át beh joyánap wat jĩ. Moisés ã daacátjidih jwĩh bohé, túttimah nihat bita naóh yapanit ã daacátjidihbat át bohénap wat jĩ.

²⁸ Pãant ã míc wêhe bejna, ã juibíat pínah tútchidih ã toáh bejehah, Jesús caán tútchidih yap bejni pah át nihip wat jĩ. ²⁹ Pãant ã yap bejihichah ennit, “Jwĩjeéh ma chão jwãhuú. Tõo ñáh jãóhna caá ã chãjap”, Jesúsdiñ it niijíp wat jĩ.

Pãant ã niijíchah joinít, ãjeéh át chão jwãhup wat jĩ.

³⁰ Pãnihna, ã jeéméchah, Jesús pan dahdih ubnit, Diosdiñ nin pah át niij úbhup wat jĩ: “Jeémát ma wãhat túina caá, Paá”, niij péanit, queétdih át daj wãhup wat jĩ. ³¹ Pãant niij úbhñit, ã daj wãhuchahjeh, caandih it yoób beh enep wat jĩ, buca. ã beh enechahjeh, Jesús át buudáh bejep wat jĩ.

³² ã buudáh bejehah ennit, nin pah it míc niijíp wat jĩ:

—Namáboó jwiítdih jwãáhñit, Dios naáwãtdih ã bohé jũwãchah, jwĩh caolih bainí ã wëican beé, it míc niijíp wat jĩ.

³³ Pãnihna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tútchina waícanjeh it jwãub bejep wat jĩ. Caanná juibínit, Jesús once ã bohénitji bita ã chéenwãbut ã míc wáacãpboó it juibínap wat jĩ. ³⁴ Jãtñ jwĩh míc wáac juibínitboó queét chénewã jáap juibínitdih nin pah it jipónih jwãáh naáwãp wat jĩ:

—Jwĩ Maáh át boo pud jãóh tagaá! Pedrodih át jígohop wat be, buca, it niijíp wat jĩ.

35 Páant ì niijíchah joinít, queét jáap jwíbínitbut namádih ì bejechah, queétdih ded pah ã yapatjidih ìt naáwáp wut jĩ. Jesús pan dahdih wábhñit, ã dajachah, caandíh ì beh enatjidihbut ìt naáwáp wut jĩ.

*Jesús ã bohénitjidih ã jíghohat
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

36 Páant ì naáwát tacjeh, ì cātíh Jesús ãt jíghoh ñuhup wut jĩ.

—¿Ñi jam caá? Dios ã túyat ñijeéh ã jamu naáh, queétdih ãt niijíp wut jĩ.

37 Páant ã niijíchah joinít, “Áih dadahjidih enna caá jwĩ chãjap”, niij jenah joinít, tãbit ìt úumup wut jĩ. 38 Páant ì úumuchah, queétdih nin pah ãt jwúub niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá ñi úum? ¿Dépanihna ‘Nin Jesús nihcan caá’, ñi niij jenah joi? 39 Wíih téihyanadih, wíih jíthchanadihbut ì péhwatji íitnadih ñi eneeé. Weemdíh ñi teo joyoó. Pánih teo joinít, ñi jéihbipna caá. Dadahjeh wã jamuchah nihna, ñita jéih teo joicán tagaá. ¡Weemjéh tigaá! Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

40 Páant niijnít, áih téihyana, jíthchanadihbut, queétdih ãt júutap wut jĩ. 41 Obohjeéhtih, páant ã júutuchah yuhna, búdí wēina, en wúhi bejnit, páantjeh ìt túi jenah joi jwáhcap wut jĩ. Páant ì túi jenah joicátdih ennit,

—¿Jeémát ñi bíbohcan niít? Jesús ãt niijíp wut jĩ.

42 Páant ã niij wábhúchah joinít, diibáni queejdíh caandíh ìt wúhup wut jĩ. 43 Páant ì wúhuchah ubnit, queét nihát ì enechah, ãt jeémép wut jĩ. 44 Pánih jeémp péanit, Jesús queétdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Ñijeéh jam jwahna, ded pah wã yapat pínahdih yeebdíh wã naáwáp jĩ. Moisés ã daacátji, Dios naáwátdih naóh yapanit ì daacátji, David Salmos ì niijní ã daacátjidihbut bíic yoobó weemdíh yapat ã náahap be, ãt niijíp wut jĩ.

45 Páant niijnít, Dios naáwátdih jwúub bohénit, nin pah ãt niij beh joyánap wut jĩ:

46 —Dios naáwátdih daácnit nin pah ìt niij naóh daacáp tajĩ. ‘Dios ã wahni pínah Cristo yeejép yapnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, ã jwúub boo pud júóhbirna

caá.* 47 Páant, ã boo pud júúwát túttimah, cãacwã ì yéejatdih cãdahñit, túiniboodíh ì túut numát pínah niijná, nihát baácđih moondíh áih túini doonádih ì naóh peét bejbipna caá. Páant ì túut numáchah, Diosboó ì yéejatdih ã yoh wáhbipna caá. Jerusalén tútchidih moondíh ì jwíih naóhbipna caá. Túttimah, nihát baácđih moondíhbut ì naóh peét bejbipna caá’, ìt niij daacáp tajĩ. 48 Pánihna, yeéboó ded pah weemdíh ã yapatdih ennitji, bitadih túi naáwát caá náahap. 49 Dios ã niijníi yeebdíh teo wáacni pínah Túini Espíritudih weémboó yeebdíh wã wahbipna caá. Pánihna, wã wahni pínahdih nin tútchidih ñi pái jwuhúú, Jesús ã bohénitdih ãt niijíp wut jĩ.*

*Jesús jeáboó ã púuh laab béjat
(Mr 16.19-20)*

50 Páant niij péanit, Jesús Jerusalén tútchimant Betania tútchi pebh queétdih ãt numah bejep wut jĩ. Caanná jwíbínit, áih téihyajíh júut ñahanit, “Dios yeebdíh ã túi teo wáaca naáh”, queétdih ãt niijíp wut jĩ. 51 Páant niij péanitjeh, jeáboó ãt púuh laab béjep wut jĩ.* 52 Páant ã púuh laab béjechah ennit, caandíh ìt wēi naáwáp wut jĩ. Túttimah, búdí wēinit, Jerusalén tútchiboó ìt jwúub bejep wut jĩ. 53 Pánihna, caanjíh jamna, yeó jáap jumat pah Dioíh muná bejnit, Diosdíh ípí wēi naáwáp wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Lucas wã daacát.

* 24:46 Is 53.1-12; Os 6.2 * 24:49 Hch 1.4 * 24:51 Hch 1.9-11

SAN JUAN

Dios biíc dih jumni nin baácboó ã cãac jumat

¹ Biíhmahjeh ded pah Dios ã jumatdih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jumup wut jĩ. Caán Cristo Dios yoobát át jumup wut jĩ. ² Nin baác dih Dios ã chãjat pínah jãtih, Cristo Diosjeéh átát jumup wut jĩ. ³ Caan wát jĩ nin baác dih jumni pínahdih át chãjap wut jĩ. Nin baác dih, jeádih, ni hatdih Dios caandih át chãjat túutup wut jĩ. Pánih chãjat túutnit, cãacwãdihbut caandih át chãjat túutup wut jĩ. Páant ã wutuchah, Cristo ni hatdih át chãj beedánap wut jĩ. Bue jwĩ ennidih, jwĩ enca naáhdihbut ã chãjcah, ni hat ãta wihcan tagaá.* ⁴ Cristo tigaá ni hatdih báadhdani. Jiiátjĩh jwĩ jii enat pah, jwĩ íip ded pah ã jumatdih caán jwiít cãacwãdih ã túi jéihyana caá. ⁵ Chei jwĩ jéih encat pah, yéej chãjna, jéih encannit panihnit jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiiát panihni jumna, jwiít dih túi ennit panihnit ã chãjna caá. Pánihna, dupúátboó jiiát dih ded pah ã jéih dubacat pah, dedé yéejatbut Cristoboodih ded pah ã jéih yap yohcan caá.

⁶⁻⁷ Cãacwãdih daabáni Juan wut jumnidih Diosboó ã wahní Cristoih doonádih át naóh waawát túutup wut jĩ, cãacwã caandih joinít, Cristodih í túi jepahat pínah niijná.* ⁸ Caán Juan Cristo át nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ã jumatdih naóhni Juan át jumup wut jĩ. ⁹ Caán Cristo baabát panihni, ni hat cãacwã Diosdih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jéiwúp wut jĩ.

¹⁰ Dios nin baác dih chãjna, caán Cristo biíc dih í chãjap wut jĩ. Pánih chãjni Cristo ã jumuchah yuhna, nin baác dih moónboó caandih í jéihcap jĩ. ¹¹ Nin ã chãjni baác dihjeh át cãac jumup wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã cãac jumuchah yuhna, ã chãjni baác dih jumnitboó caandih í náahcap jĩ. ¹² Páant í náahcah yuhna, biquína caandih

jepahnitdih Dios ã weh pah át chãjap wut jĩ. Caandih jepahnitboó bácah, yoobóp dih ã weh yoobát tigaá í jumup. ¹³ Páant niij naóhna, jwiít jwĩ weh jumihat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jepahnitdih biíc weh pah ã chãjna caá.

¹⁴ Pánihna, Cristo ã cãac jumat túttimah, jwĩjeéh ã jumup jĩ. Páant ã jumuchah ennitji, cãacwãdih oinit, yoobóp dih naóhni ã jumatdih jwĩ jéihna caá. Caán Dios wúuh biícjeh jumna, Dios ã wēpat ã túyatbut caandih ã jumup jĩ. Pánihni ã jumuchah, jwĩ túi jéihna caá.* ¹⁵ Juan Daabániboó cãacwãdih daabána, Cristo ã jéiwúchah ennit, nin pah ã niij naawáp jĩ: “Con caá yeebdih wãpĩ naóhni. Obohjeéhtih, weém wã cãac jumat pínah jãtih, caán átát jumup wut jĩ. Nin baác ã jumat pínah jãtihbut átát jumup wut jĩ. Pánihna, caán weem cháh ã jumna caá”, Juan cãacwãdih ã niijp jĩ.

¹⁶ Caán Cristo wēpni jumna, jwiít dih búdí oinit, dawá láa ã túi teo wáacap jĩ. ¹⁷ Dios ã wutatdih Moisésboodih áih cãacwãdih át naóh yapaat túutup wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cãacwãdih búdí ã oyatdih, ã naawát túi yoobóp dih ã jumatdihbut naóh yapanadih át jéiwúp tajĩ. ¹⁸ Obohjeéhtih, Diosdih jwiít cãacwã jwĩ jéih encan caá. Pánihna, Dios wúuh biícjeh ájeéh jumniiji nin baácboó cãac jumnit, ded pah ã íip ã jumatdih jwiít dih ã jéihyanap jĩ.*

Juan Daabánidih bita í wúbh joyát (Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Jerusalén tútchidih moón jwĩ maátaboó sacerdotewãdih, Dioih muúboó teonitdihbut Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” niij wúbh joyát túutna, í wah bojop tajĩ. ²⁰ Páant í niij wúbh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Yoobóp dih yeebdih wã naóhna caá. Weém, Dios ã wahní Cristo nihcan caá, ã niij jepahap jĩ.

²¹ —¿Caán láa bácah déhe tigaá? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji niít?* í niij wúbh joyóp jĩ.

—Nihcan caá, queétdih ã niij jepahap jĩ.

* **1:3** Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13 * **1:6-7** Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2 * **1:14** 1 Jn 1.2 * **1:18** Mt 11.27; Lc 10.22 * **1:21** Mal 4.5 * **1:21** Dt 18.15,18

—¿Dios naawátdih naóh yapani ã jũóhbipna caá', jwĩ ñowã ã niijní niít?*' ã niij wãbh joyóp jĩ.

—Obohjeéhtih, weém caán nihcan caá, ã niij jepahap jĩ.

²² —¿Caán láa bácah déhe tigaá meém? Jwiítdih biícmantjeh ma naáwá, jwiítdih wãbh joyát tútnitdih jwĩ túi naawát pínah niijná. ¿Ded pohba tigaá ma yoób jum? ã niij wãbh joyóp jĩ.

²³ Páant ã niij wãbh joyóchah joinít, nin pah queétdih ã niij jepahap jĩ:

—Weemdih jenah joiná, Isaíasji nin pah ãt niij daacáp tajĩ: 'Biíc cáac m̃wá wihcapboó nin pah ã niij wẽp naóhbipna caá: "Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah jãtĩh ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodih túut ñum̃nít, caandih ñi túi páñaá", ã niijbipna caá', ãt niij daacáp tajĩ.* Páant ã niij daácniji caá weém, ã niijíp jĩ.

²⁴⁻²⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína fariseowã wãbh joyát tútnit ã wahnitboó nin pah ã jwũub niij wãbh joyóp jĩ:

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibut nihcan, Dios naawátdih naóh yapani pínah nihcan, ¿Caán láa bácah dépanih tigaá meém cáacwãdih ma daabá? ã niijíp jĩ.

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, Juanboó queétdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Weém cáacwãdih mahjĩhjah wã daabána caá. Obohjeéhtih, biíh ñi beh enca naáh ñi cãtĩh ã jumna caá. ²⁷ Caán wã túttimah jũóhni chah wẽpni caá. Pánihna, caandih jenah joiná, 'Weém oboh jumni caá', wã niij jenah joiná caá, ã niijíp jĩ.

²⁸ Betania tútchi Jordán m̃uj conanaamánt Juan cáacwãdih ã daabánapdih queét páant ã niij míc wéhenap jĩ.

"Oveja wãúh panihni Jesús ã jumna caá", Juan Daabáni ã niiját

²⁹ Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús ã niijní ã pebhna ã dei jumyúchah ennit, jwiít caandih joinít dih Juan Daabáni nin pah ã niij naawáp jĩ: "Ñi eneé. Con jũóhni Dios ã wahní oveja wãúh panihni caá. Jwiít judíowã jwĩ yéejat yohat túut niijná, oveja wãúhdih sacerdotewãdih jwĩ mawat túutna caá. Páant ã chãjat dée panihni, con Dios

ã wahnidihbut cáacwã ã mao yohbipna caá. Pánih wãnnit, nihat baácdih moón jwĩ yéejatdih ã yoh wãhbipna caá. ³⁰ Con caá yeebdih wãpĩ naóhni. 'Wã túttimah jũóhni wã cáac jummat pínah jãtĩh jumniiji weem cháh ã jummbipna caá', yeebdih wãát niijíp jĩ. ³¹ Caán láa, weembát Dios wãúh ã jummatdih wã jéih jwãhcap jĩ. Obohjeéhtih, panih jéihcan yuhna, yeéb wã déewã caandih ñi túi jéihyat pínah niijná, yeebdih mahjĩh wã daabánap be", ã niijíp jĩ. ³²⁻³³ Páant niij péanit, Juan jwiítdih nin pah ã jwũub niij naawáp jĩ: "Wã daabáát pínah jãtĩh weembát caandih wã jéih jwãhcah, weemdih daabáát tútni nin pah ã niij naawáp jĩ: 'Jop pah jíghni Túini Espiritu jeámant dei jũóhni, biíc newédih ã jaamáchah enna, "Caán Dios ã wahní caá", ma niij jéihbipna caá. Caánboó mahjĩh daabáát panihni Túini Espiritu ã wẽpatdih búdí ã wãhbipna caá', weemdih ã niijíp jĩ.

³⁴ Pánihna, Túini Espiritu, jop pah jíghni, dei jũóhni, caandih ã jaamáchah, wã enep be. Pánih ennit, con Dios ã wahní ã jummatdih jéihna, 'Yoobópdih Dios wãúh caá', yeebdih wã niij naóhna caá", jwiítdih Juan ã niijíp jĩ.

Jesús ã jwũh bohénit pínahdih ã ñíwat

³⁵⁻³⁶ Daanimant bóo yeó jáapdih, jwiít chénewã Juan Daabáni ã bohénit, caán biícdih jwĩ ñuhuchah, Jesús ã yap bejechah ennit, nin pah jwiítdih ã niij naawáp jĩ:

—Condih ñi eneé. Con tigaá Dios ã wahní oveja wãúh panihni, ã niijíp jĩ.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwiít Jesús dhi jwĩ ñuún pée bejep jĩ. ³⁸ Páant jwĩ ñuún pée bejechah, tac páud ennit, jwiítdih nin pah ã niij wãbh joyóp jĩ:

—¿Jũúh, dedédih tigaá ñi bid? ã niijíp jĩ.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandih jwĩ niijíp jĩ.

³⁹ —Wãjeéh ñi jũúwá, jwiítdih Jesús ã niij jepahap jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã jummatdih jéihyat túut niijná, ãjeéh jwĩ bejep jĩ. Cheyeh jwãáhnitji caandih jwĩ pej jum táwup jĩ.

⁴⁰ Jwiít chénewã Juan Daabáni ã niijíchah joinítji Jesúsjeéh bejnit, weém Andrésjĩh jwĩ jumup jĩ. Andrésboó Simón Pedro ã úud jĩ.

* 1:23 Is 40.3

41 Waícanjeh Andrés weép jeñédih bididih ã bejep jĩ.

—Mesías jwĩ niijní, Dios ã wahnidih jwĩ jwāáap be, át niijíp wut jĩ. Griegowāboó Dios ã wahní niijná, ‘Cristo’ ĩpĩ niijná caá.

42 Páant niijnít, Andrés Simóndih jwĩ pebhna át ñamah jūúwáp tajĩ. Páant ã ñamah juyáchah, Jesús Simóndih nin pah ã niijíp jĩ:

—Meém Simón, Juan ã wūúh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wūt búudhni ma jumbipna caá, ã niijíp jĩ. Jwiít judíowā “Cefas” jwĩ niijnídih griegowāboó “Pedro”, ĩpĩ niijná caá. Páant niijnídih “Jee dáh panihni”, niijná caá jwĩ chājap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbut “Wājeéh ñi jūúwá”, ã niiját

43 Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús Galilea baácna jwiítidih ñamah bejna, Felipedih jwāáhnit:

—Wājeéh ma jūúwá, caandíhbut ã niijíp jĩ.

44 Felipeboó Betsaida wūt jəmni tátchidih bóo ã jəmup jĩ. Andrés Pedrojĩh caán tátchidih moon múntih ĩ jəmup jĩ.

45 Páant Jesús caandíh ã niijíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwíh bididih ã bejep jĩ. Caandíh jwāáhnit,

—Moisés ã naóh daácniji, bita Dios naáwátdih naóh yapanitbut ĩ daácnijidih jwĩ jwāáhna beé. Jesús Nazaret tátchidih bóo José wūúh caá, Felipe caandíh át niijíp wut jĩ.

46 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, Natanaelboó nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Páant, Nazaret tátchi oboh jəmni tátchi ã jəmuchah, ded caán tátchidih bóo cāacwādh teo wāacni pínah ã wihcan niít, át niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma jūúwáp, Felipe át niij jepahap wut jĩ.

47 Páant niijnít, Jesús biícidih jwĩ jəmupna át ñamah jūúwáp tajĩ. Páant, ĩ jūúwáchah ennit, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Con jūóhni, yoobópdih táini judío cāac caá. Caandíh dedé yeeat ã wihcan caá, Natanaeldih enna, jwiítidih ã niijíp jĩ.

48 Páant ã niijíchah joinít, Natanaelboó caandíh nin pah ã niij wūúh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá weemdíh ma táni jéih? ã niijíp jĩ.

—Meemdíh Felipe ã naáwát pínah jātih, higuera nah pújdih ma chúuduchah, wāát enep be, Jesús caandíh ã niij jepahap jĩ.

49 —Bohéní, meém Dios wūúh caá. Jwiít judíowā jwĩ Maáh pínah caá, Jesúsdi h ã niijíp jĩ.*

50 —‘Higuera nah ñump ma chúuduchah, wā enep be’, wā niijíchah joinít, ‘Dios wūúh caá meém’, ¿ma niij jenah joí niít? Páant meemdíh wā enatji chah wā chājachah, ma enbipna caá, Natanaeldih Jesús ã niijíp jĩ.

51 Páant niijnít, nin pah jwiít nihatdih ã jwūub niijíp jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Jeáboó wātñi pah ã jəmuchah, weém nihat cāacwā úud jeñé namá panihni wā chājnidih Dioíh ángelwā aab béjnit, ĩ jwūub dei jūúwáchah, ñi enbipna caá,* Jesús ã niijíp jĩ.

2

Caná tátchidih moón ĩ téihya chéwat

1-2 Chéne yeó jáap táttimah, Galilea baác Caná tátchidih, téihya chéwat ã jəmup jĩ. Pánihna, Jesúsdi h ĩ bidichah, jwiítbut ájeéh jwĩ bejep jĩ. Jesús ĩn jwĩ jātih caán munná mitát juibínaj tajĩ. 3 ĩ táni wēi babhbachah, ĩh jiwá iguúh mac át beedáh bejep wut jĩ. Páant ã beedéchah, Jesús ĩn caandíh nin pah mi niijíp jĩ:

—Wūúh, jáantjeh ĩh jiwá iguúh mac ã beedáh bejep be, mi niijíp jĩ.

4 —Naá, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niij? Wā tewat pínah ã juibí jwuhna caá, Jesús ã niij jepahap jĩ.

5 Páant ã niij jepahachah joiná yuhna, ã ĩnboó queét teo wūhntidih nin pah mit niij wutji taga:

—Wā wūúh ded pah yeebdíh ã wutat pah ñi chājap, mit niijí taga.

6 Caanjĩh seis dahwani wáam dahna ã jəmup jĩ. Biíc wáam búdí jāaj cómoh pah bóo ã jəmup jĩ. Jwiít judíowā Dios ã wutatji pah jwĩ téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwĩpĩ bíbohó

* 1:49 Mt 16.15 * 1:51 Gn 28.12

jĩ. Pánihna, caán m̄udíh moonbút caan dáhnadih ĩ bíbohoh jĩ.

⁷ Pánihna, queét teo w̄hñitdih nin pah Jesús ã niij w̄utap jĩ:

—**Mahdih ub j̄óhñit, caán wáam dah-nadih ñi yáac yáwanaá,** ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, teo w̄hñit caán wáam dahnadih mah ĩ túi yáac yáwanap jĩ. ⁸ Páant ĩ yáac yáwaat túttimah, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij w̄utap jĩ:

—**Buu caandíh tóih ubnit, yeebdíh w̄utnidih ñi juibí w̄hhuá,** ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caandíh tóih ubnit, ĩ maáhdih ĩ juibí w̄hup jĩ.

⁹ Obohjeéhtih, queét mahdihjeh ĩ yáacnijidih Jesús ã túut n̄umúchah, jiwá iguáh mac yoobát át bejep tajĩ. Pánihna, queétdih w̄utniboó caan mácdih ã jwíh babh joyóchah, dedmant ĩ ubatjidih át jéihcap wat jĩ. Obohjeéhtih, caandíh teo w̄hñitboó mahjeh ĩ yáacatjidih ĩ jéihyep jĩ. Pánihna, queétdih w̄utni babh joinít, téihya chéonidih ã j̄úwát túutap jĩ. ¹⁰ Caán ã j̄uyúchah, teo w̄hñit ĩ maáh nin pah ã niijíp jĩ:

—Jwĩ bidnitdih caán yoobát macdih jwĩpĩ jwíh w̄hna caá. Pánihat túttimah, ĩ babh yáwachah ennit, j̄uu macdih jwĩpĩ ñuún tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat ch̄ajat túutcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, j̄uu macboodíh mat jwíh tóihyat túutap taga. Pánihat túttimah, buu caán yoobát macboodíh mat w̄hat túutap taga, teo w̄hñit ĩ maáhboó téihya chéonidih ã niijíp jĩ.

¹¹ Pánih ch̄ajna, Galilea baác Caná tútchidih ã jwíh w̄ep ch̄aj júutap jĩ, “Dios w̄uh caá”, c̄aacwã ĩ niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ã wahni yoobát caá”, jwíit ã bohénit caandíh jwĩ niij jenah joí jwíhip jĩ.

¹² Túttimah, Capernaum tútchina Jesús jwíitdih ã numah bejep jĩ. Páant ã numah bejehah, ã ín, ã úudw̄abut jwíjeéh biícdih ĩ bejep jĩ. Caanná juibínit, daocánni yeó jáap jwĩ jum jwuhup jĩ.*

Júb ch̄ajnitdih Dioíh m̄umánt Jesús ã ñ̄un bácaat

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua yeó jáapna ã toáh j̄úwúchah jéihñit, dawá jwĩ déewã Jerusalén tútchina ĩ bejep jĩ.* Jesúsbut jwíitdih caanná ã numah bejep jĩ. Caanná juibínit, Dioíh m̄uná enedih jwĩ bejep jĩ. ¹⁴ Caán m̄udíh jiwíwã, ovejawã, jopw̄adihbut júb ch̄ajnitdih Jesús ã enep jĩ. Bitabut dinero júdudih túut n̄umnít ĩ ch̄úuduchah, ã enep jĩ. Queét túut n̄umnítboó c̄aacw̄adih búdí n̄umná ĩt ch̄ajap tajĩ. ¹⁵ Pánihna, caanj̄h jumni t̄opnadih ubnit, caánboó jumnit c̄aacw̄adih ĩh nuñúpw̄adihbut ã p̄ui ñ̄un bácanap jĩ. Dinero túut n̄umnít ĩ ch̄úudat páhana, ĩh cáagat naanádihbut ã too yoh áacanachah, ĩh dinero júduna ã p̄uo yóh ñ̄ajap jĩ. ¹⁶ Pánihna, jopw̄adih júb ch̄ajnitdih nin pah ã niij j̄uhñup jĩ:

—**Ñíh jopw̄adih ñi ub bac bejeé. Nin wã ípdih úabát m̄udíh júb ch̄ajat m̄uá ñi ch̄ajca bojoó,** Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁷ Jesús páant ã niijíchah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátjidih jwĩ náhninap jĩ. “Dios wã Maáh, míh m̄udíh búdí wã oina caá. Pánih oina, caandíh yeejép ĩ ch̄ajachah ennit, búdí wã íjna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

¹⁸ Jesús páant ã ch̄ajachah ennit, jwĩ maáta caandíh nin pah ĩ niij j̄uhñup jĩ:

—¿Dépanihna queétdih páant ma ñ̄un yóh baca? Meemdíh Dios páant ã ch̄ajat túutuchah, c̄aacwã ĩ ch̄ajca naáhdih ma ch̄aj júutú, jwĩ jéihyat pínah niijná, Jesúsdiĥ ĩ niijíp jĩ.

¹⁹ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**Nin m̄udíh ñi yohochah, biíc peih-canni yeó jáap túttimah, yeéb ñi yohni m̄ujídih wã jwúub ámohbipna caá,** ã niijíp jĩ.*

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, queét maáta caandíh nin pah ĩ niij úabh joyóp jĩ:

—Cuarenta seis jópchi nin m̄udíh teona, ĩt péanap tajĩ. Obohjeéhtih, ¿meémboó biíc peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniit? ĩ niijíp jĩ.

* 2:12 Mt 4.13 * 2:13 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 2:17 Sal 69.9 * 2:19 Mt 26.61; 27.40; Mr 14.58; 15.29

21 Obohjeéhtih, caán m̄udíhjuh niijcán, áih bácahdih niijná át chājap tajī. Páant ā naáwáchah yuhna, maáta ī jéihcah, jwiítbut jwī jéih jwahcap jī. 22 Pánihna, w̄nniji Jesús ā boo p̄ud j̄úwát túttimah, jwiít ā bohénitboó páant ā niijátjidih náhnit, jwī beh joyóp jī, buca. Dios naáwátidih ī daácniji náodih, Jesús ā niijátjidihbut “Caán yoobópdih tiguaá”, jwī niij jéihyep jī.

Cāacwā ī jenah joyátidih Jesús ā jéih beedáat

23 Pascua yeó jáapdih Jesús Jerusalén tútchiboó ā jum̄ap jī. Pánih jum̄nit, jwiít cāacwā jwī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh Jesús ā chājachah ennit, “Caánboó Dios ā wahnī Cristo caá”, dawá ī niij jenah joyóp yuh jī. 24 Obohjeéhtih, ded pah ī jenah joyátidih jéihnit, “Weemdíh yoobópdih ī jepahcan caá”, Jesús át niij jéihyep tajī. 25 Pánihna, caanjéh cāacwā ī jenah joyátidih táí jéih beedáni jum̄na, bita ded pah ī jenah joyátidih caandíh w̄bh joyát ā wihcap jī.

3

Nicodemo

1 Nicodemo, fariseo, jwiít judíowā jwī maáta poómpdih bóo w̄t jī. 2 Jesucristo Jerusalén tútchiboó jum̄ láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdi enedih át jwībínap w̄t jī. Pánih jwībínit, nin pah át niijíp w̄t jī:

—Bohéní, Dios jwiítidih ma bohéat pínah niijná, meemdíh ā wahatdih jwī jéihna caá. Pánih wahnit, majeéh ā jum̄atdihbut jwī jéihna caá. Majeéh ā wihcah, jwiít cāacwā jwī jéih chājca naáhdih mata jéih chājcan tagaá, át niijíp w̄t jī.

3 Páant ā niijíchah joinít, Jesús caandíh nin pah át niij jepahap w̄t jī:

—Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded jáap cāac jum̄ni panihni jw̄ub jum̄can, ded pah Dios ā maáh jum̄atdih ā jéihcan niit, át niijíp w̄t jī.

4 —Páant cāac behe ¿ded pah jáap cāac jum̄ni panihni ā jéih jw̄ub jum̄bi? ¿Ded pah ā íníh w̄dahboó ā jéih jw̄ub waadbí? ¿Caandíh mi jw̄ub jéih weh jum̄ca niit? Nicodemo át niijíp w̄t jī.

* 3:7 1P 1.3,23 * 3:8 Ec 11.5

5-6 —Cāacwājeh ī weh jum̄chah, cāacjeh caá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó cāacwāih caolih w̄nni panihnidih ā booanachah, jw̄ub jáap cāac jum̄ni panihnit ī jum̄na caá. Jáap caolih jum̄ni panihnitjeh Dios weh ī jum̄na caá. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded mahjīh daabácani, Túini Espiritu wihcanni, jáap panihni jum̄can, Dios ā maáh jum̄apboó ā jéih waadcán niit. 7 Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá: Meemdíhbut jáap cāac jum̄at panihni caá náahap. Caandíh páant wā niij naáwáchah, ‘¿Ded pah caán ā yapbi?’ ma niij w̄bh joicá bojoó.* 8 Johlit johat panihni caá. Johlit ā j̄úwápmant ma jéihcan caá. Ā bejep pínahboobút ma jéihcan caá. Ā joh buug láajatdihjuh ma jéih enna caá. Pánihat pah, caolih w̄nni panihnitdih Túini Espiritu ā booanachah, ded pah ā booaatdih jéih encan yuhna, cāac ā túut n̄umátidih ma táí jéih enna caá,* Jesús át niijíp w̄t jī.

9 Páant ā niijíchah joinít, Nicodemo Jesúsdih nin pah át jw̄ub niijíp w̄t jī:

—¿Ded pah niij naóh tigaá ma chāj? Ma naáwátidih wā beh joicán caá, át niijíp w̄t jī.

10 —¿Páant, meém judíowādh bohéni yuhna, ded pah wā naáwátidih ma beh joicán? 11 Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Jwī jéihyatdih, jwī enatdihbut yeebdíh jwī naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwiítidih ñi joíhcan caá. 12 Nin baácboó ded pah ā jum̄atdih wā naáwáchah, ‘Yoobópdih ā naóhcan caá’, niijná, Dios pebhboó ded pah ā jum̄atdihbut wā naáwáchah, biíc yoobó ñi niij jenah joibípna caá.

13 “Ded Dios ā jum̄apboó enedih aab béjniji jw̄ub dei j̄óhni ā wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, nihát cāacwā úud jeñé, caánboó wāpī jum̄ap jī. Pánihna, caanmánt dei j̄óhni weemjéh ded pah ā jum̄atdih yoobópdih wā jéih naóhna caá. 14-15 Jon jātih, Moisésji jum̄ láa, Dioíh cāacwā tútchi wihcapboó jum̄ jwahna, caandíh ī j̄uhñuchah, dawá maiwādh wahnit, queétjīh cāacwādh át peéh chājap w̄t jī. Mai pah jígohnidih itahjīh Dios Moisésdi át

chājat túutap wut jī. Caán mai pah jígohndih chāj péanit, máa nahdih búudhnit, át baad dóhdop wut jī. Pánihna, det Diosdih táí jenah joinít, caán ā baad dódhni mai pah jígohndih ennit, ít boonap wut jī.*Caán ā baad dóhdop pah, cruzboó péohnit, pud dodhnit, cāacwā weemdíh ī maobipna caá.*Pánihna, weém caán cruzboó wā wanuchah, det weemdíh táí jenah joinít, iiguipna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ī táí jumbipna caá”, Jesús Nicodemodih át niijíp wut jī.

Dios nihat cāacwādh búdí ā oyat

16 “Dios nihat cāacwādh búdí ā oina caá. Pánih búdí oina, queétdih ā peéh chājat déedih táí ubat túut niijná, weém ā wūúh biíc jumnidih ā wah deyanap jī. Páant ā wahachah, det weemdíh jepahnit iiguipna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ī táí jumbipna caá. 17 Dios cāacwādh yéejat peéh chājat túutna, weém ā wūúhdih nin baácboó ā wah deyacap jī. Obohjeéhtih, iiguipna ī bejat déedih queétdih wā táí ubat pínah niijná, ā wah deyanap jī.

18 “Weém ā wūúhdih det jepahndih Dios ī yéejat jíib ā peéh chājcan níit. Obohjeéhtih, det weemdíh ī jepahcah, queétbodíh ī yéejat jíib ā peéh chājbiipna caá. 19 Weém Dios wūúh baabát panihni nin baácboó jūóhna, ded pah cāacwā Diosjeéh ī táí jumat pínahdih wā jéihyaíhna caá. Obohjeéhtih, weém caán baabát panihndih cāacwā ī náahcap be. Ī chājat yeejép ā jumuchah, dápúát panihndihjeh ī náahap be. Pánihna, baabát panihndih náahcan, yeejép chājnit ī jumuchah, Dios queétdih ā peéh chājbiipna caá. 20 Nihat yéej chājnit ī yéej chājatdih cádahíhcan, páant ī chājatdih bita ī encat pínah niijná, baabát panihpboó ī jūúwíhcan caá.* 21 Obohjeéhtih, det Diosdih jepahnit baabápboó ī jūúwíhna caá, Dios ā wēpatjīh ī táí chājatdih bita ī enat pínah niijná”, Nicodemodih Jesús át niijíp wut jī.

Jesús ded pah ā jumatdih Juan Daabáni ā naáwát

* 3:14-15 Nm 21.9 * 3:14-15 Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32 * 3:20 Job 24.13-17 * 3:24 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * 3:28 Jn 1.20

22 Túttimah, jwiít ā bohénitdih Judea baácna Jesús ā numah jib bejep jī. Caanná jib bejnit, caanjīh moón Diosdih ī jepahachah, queétdih ā daabánap jī. 23 Enón wut jumni pebh Salim wut jumupdh caan múj numahni ā jumuchah, Juanbat cāacwādh daabána át chājap wut jī. Queétdih ā daabáát pínah niijná, dawá ā pebhna ít juibínap wut jī. 24 Caán láa Juan Daabánidih jwī maáta ī teo jwahcap jī.*

25 Biquína Juan Daabáni ā bohénit biíc jwī déejīh ded pah jwiít judíowā jwīpī daabáátdih míic wéhena ít chājap wut jī. 26 Pánih míic wéhe péanit, Juan pebhna juibínit, ā bohénit caandíh nin pah ít niij wábh joyóp wut jī:

–Bohéní, Jordán muj conanaajīh majeéh jumniyi ‘Caán caá weemdíh chah jumni’, ma niijníjiboó buu cāacwādh daabána caá ā chājap. Páant ā daabánachah, nihat caan pébhna míicjeh bejna caá ī chājap, Juandih ít niijíp wut jī.

27 Páant ī niijíchah joinít, Juan nin pah át niij jepahap wut jī:

–Diosboó weemdíh ā jwīh daabáát túutap jī. Pánihna, buu caandíh jwah daabáát túutnit, ā pebhna cāacwādh ā bejat túutna caá. 28 ‘Weém Cristo nihcan caá’, wā niijíchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo jātih weemdíh Dios ā wahap jī.* 29 Pánihna, ājeéh cāacwā ī bejchah enna, búdí wā wēina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi áajeéh mi bejchah ennit, ā pej jumniiboó búdí ā wēina caá. Páant ā pej jumni ā weñat pah mun tigaá, weembát Jesúsdi h ī táí péenachah ennit, búdí wā wēina caá. 30 Pánihna, cāacwā weemdíh péé cádahnit, Cristobodíh jwúub táí péeat caá náahap, Juan queétdih át niij jepahap wut jī.

Dios wūúh japmant jūóhni ā jumat

31 Páant niij naóh péanit, nin pah Juan ā bohénitdih át jwúub niij naáwáp wut jī: “Jeámant jumniyi nin baácboó dei jūóhni nihatdih ā táí jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cāacwā nin baácboó jumnit, nin baácdhjeh ded pah ā jumatdih jéihnit,

jwĩ naóhna caá. Caán Dios ã wahni-boó jwiít cãacwã chah jéihni ã jumna caá. ³² Ded pah ã enatji, ã joyátjidihbut jwiít dih ã naóhna caá. Páant ã naáwáchah yuhna, cãacwãboó ã naáwát dih ã joíhcan caá. ³³ Pánihna, jeámant jũóhni ã naáwáchah, ded táí joiní ‘Dios yoobóp dih naóhni caá’, ã niij jéihna caá. ³⁴ Dios ã wahni Cristodih ãih Túini Espíritudih búdí yoobát ã wãhup be. Pánihna, Cristo Dios naáwát dih yoobóp dih ãpĩ naóhna caá. ³⁵ Dios ã wũúhdih búdí oinit, caandíh nihát ã maáh ã jummat táutna caá.* ³⁶ Dios wũúhdih ded jepahni Diosjeéh páantjeh ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wũúhdih yap yohniboodíh íjnit, Dios búdí ã peéh chãjachah, ãjeéh ã wihcan niít”, Juan ãt niijíp wut jĩ.

4

Jesús Samaria baácdih bólijth ã míic wéheat

¹ Juan chah dawá cãacwã Jesús dih péenit dih ã daabáát doonádih fariseowã ãt joyóp wut jĩ. ² Obohjeéhtih, Jesús pohba ã daabácan jĩ. Jwiít ã bohénitboó jĩ cãacwádih jwĩ daabánap jĩ. ³ Fariseowã ã jéihyat doonádih joinít, Jesúsboó Judea baácdih jumni ji Galilea baácna jwiít dih ã numah bejep jĩ.

⁴ Caanná bejna, Samaria baácdih yap bejat táut jwĩ chãjap jĩ. ⁵ Pánih yap bejna, Samaria baácdih bóo Sicar tátchina jwĩ juibínap jĩ. Caan pébh jwĩ num Jacob ã wũúh José dih ã wũhni ji baácbít ãt jumup wut jĩ.* ⁶ Caanjth Jacobwãji ã mah tóihyat íit ã jumup jĩ. Pánihna, Jesúsboó yuúp jũóhni ji chunná, yeó jáap tac yoób caán íit pebh ã choó chúudap jĩ. ⁷⁻⁸ Páant ã choó chúudat pónih, jwiít ã bohénitboó tátchina jeémát jíib chãjadih jwĩ aab béjep jĩ. Caanjth Jesús ã chúudachah, Samaria baácdih bóli mah tóhyodih mit dei juibínap wut jĩ. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caánt dih ãt niijíp wut jĩ:

—**Weemdíh mah ma wũhúú**, ãt niijíp wut jĩ.

⁹ —Meém judío cãac caá. Weémboó Samaria baácdih bóli caá. ¿Dépanih tigaá weemdíh mah ma wũbh? Jesús dih mit niij

jepahap wut jĩ. (Jwiít judíowã Samaria baácdih moondíh jwĩpĩ eníhcap jĩ. Pánihna, páant mit niijíp wut jĩ.)*

¹⁰ Páant mi niijíchah joinít, Jesús caánt dih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

—**Dios meemdíh ã teo wáacat déedih jéihcan, meemdíh mahdih wũbhnidihbut ma jéihcan caá. Pánih jéihna nihna, ‘Mah ma wũhúú’, weémboodíh mata niij wũbh tagaá. Caán wã wũhíhni mah panihnidih ma babhbachah, míh caolih áta táí boo tagaá, ãt niijíp wut jĩ.**

¹¹ —¿Dépah niij tigaá páant ma niij? Nin mah tóhyat íit numah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tigaá caolih dih boocat táutni mah ma wũbh? ¹² Jwĩ num Jacobji, ã wehbut, íih numápwã bícdih nin íit dih mah wũbh, íit babhcap wut jĩ. Áihjidih jwiít ã juménádih ãt wũhup wut jĩ. ¿Pánihna, jwĩ num Jacobji chah wẽpni niít ma jumup, páant ma niijná? mit niijíp wut jĩ.

¹³ —**Ded nin íit dih bóo mahdih babhni ã jwũub taca joót bipna caá, páant mantih.**

¹⁴ **Obohjeéhtih, weém wã wũhni mah panihnidih babhna, chéneji ã taca joótcan niít. Ded wã wũhni mah panihnidih babhna, Diosjeéh páantjeh ã táí jumbipna caá. Meo waó cáahdih mah nooj bácní ã jõpcat pah wã wũhni mah panihni ã beedcán niít, Jesús caánt dih ãt niijíp wut jĩ.***

¹⁵ —Caán láa bácah, caán ma niijní mahdih weemdíh ma wũhúú, jwũub taca joótcah, ninboó yeó jáap jummat pah mah tóhyodih wã jũóhcat pínah niijná, mit niijíp wut jĩ.

¹⁶ —**Majeéh bóodih ma bidbi jwũhúú**, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸ —Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit niij jepahap wut jĩ.

—**Yoobóp dih tigaá ma niijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha mánaji. Bũu majeéh jumni ma áa yoobát nihcan caá. Pánihna, ‘Weém áa wihcannih caá’, ma niiját yoobóp dih tigaá, Jesús caánt dih ãt niijíp wut jĩ.**

¹⁹ —Meémboó Dios naáwát dih naóh yapani nacaá. ²⁰ Pánihna, yoobóp dih wã

* **3:35** Mt 11.27; Lc 10.22 * **4:5** Gn 33.19; Jos 24.32 * **4:9** Esd 4.1-5; Neh 4.1-2 * **4:14** Is 44.3; Jer 2.13; 17.13; Jn 7.37-39

jéihyat pínah niijná, weemdih ma naáwá: Con jeená jwí ñowāji Diosdih ipí úbúp wut jī. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tátchiboó Diosdih úbúdih bejat caá náahap’, yeéb judíowā ñipí niijná caá, mit niijíp wut jī.

21 —Yad wilí, weemdih ma joi jwáhuá. Nin wā naáwát yoobópdih caá. Táltimah bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tátchiboobát jwí ípdih ñi úbhcan niít. 22 Yeéb Samaria baácđih moón ñi úbhndih ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judíowāboó caandih jwí jéihna caá. Dios ā wahní, nihat cācwāđih túi ubni, judíojeh tigaá ā jumap. Pánihna, jwí wēini Diosdih jwiít judíowāboó jwí jéihna caá. 23 Buu láa, táltimahbut Túini Espíritu ā teo wáacachah, túi yoobópdih jengah joinít, cācwā Diosdih í túi wēibipna caá. Páant caandih túi wēinitboodih caá Dios ā bidip. 24 Dios jígohcanni ā jumachah, cācwā caandih í jéih encan caá. Pánihna, dedboó jumna, caandih jwí wēi úbúchah, biíc yoobó ā túina caá. Caandih wēina, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh, túi yoobópdih jengah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántđih āt niijíp wut jī.

25 —Mesías, ‘Cristo’, í niijní, ā jūwát pínahđih weém wā jéihna caá. Caán jūóhna, jwiítđih nihat ā jéihya beedábipna caá, mit niijíp wut jī.

26 —Weém ma niijní Cristo tigaá, Jesús caántđih āt niijíp wut jī.

27 Páant caántđih ā míc wéhenachah, jwiít ā bohénitboó jeémát jíib chājadih bejnitji jwí jwáub juibínap jī. Pánih jwáub juibínit, Jesús yad wilijīh ā míc wéhenachah ennit, jwí en wáhi bejep jī. Pánih en wáhi bejna yuhna, “¿Dépanih tibeé caántđih ma míc wéhe?” niij úbh joinít déeji jwí niijcáp jī. 28 Pánihna, caántboó miíh mah tóhyat wáam dahđih cáag jwejnit, tátchina mi jwáub aab béj jwáuhap jī. Pánih bejnit, miíh tátchidih moondih nin pah mit niij naáwáp wut jī:

29 —Ded pah wā chājatjidih weemdih naóh beedánidih ñi en jūwá. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp wut jī.

30 Páant mi niijíchah joinít, caán tátchidih moondih Jesúsđih mi jwááapjina mit numah jwáub jūwáp tajī.

31 Pánihna, í juyát pínah jātih, jwiít Jesús ā bohénitboó jwí jíib chājni jeémátđih caandih jwí numah jeémíhip jī.

—Bohéní, ma jeémp jūwá, jwí niijíp yah jī.

32 —Obohjeéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdih ā jumna caá, Jesús jwiítđih ā niij jepahap jī.

33 —¿Bita caandih jeémát ítát wāh taniít? jwiítjeh jwí míc niijíp jī.

34 Páant jwí míc niijíchah joinít, Jesús jwiítđih nin pah ā jwáub niijíp jī:

—Cācwā jeémát í bidat pah, weemdih wahní ded pah ā wutatđih chāj péaatđih búdí wā bidna caá. Pánihna, butéh caandih jepahnit, caántjīh míc wéhena, wíih jeémát panihni ā jumna caá. 35 ‘Chéneña míc widh ā jadhna caá jwí momni ā quehechah, jwí dicat pínah’, wápchi mínah ā niiját pah, yeéboó ñi niij jengah joicá bojó. ‘Dios naáwátđih jwí naáwát pínah ā jadh jwáuhna caá’, ñi niij jengah joicá bojó. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni ā jumna caá. Buu láa bácah cācwā jwí pebhna í juyúchah, ñi túi eneé. Queétoó pácahi ā quehat pah í jumna caá. Pánihna, buu cācwāđih wā bohénachah, í joyát láa ā jumna caá. 36 Cācwāđih wíih túini doonáđih jepahat táttni dicni panihni ā jumna caá. Queétoó jepahnit, caán ā dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh í túi jumbipna caá. Pánihna, cācwā í túi jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni biícđih búdí í wēibipna caá. Páant í weñat í tewatji jíib panihni ā jumna caá.

37 Cācwā nin pah í niijná caá: ‘Biíc ā jwíih momop be. Biíhboó ā momni ā quehechah ā diquip be’, ipí niijná caá. Momni panihni wíih túini doonáđih naóh jwíihni caá. Bita caandih dicnit panihnit wíih túini doonáđih jepahat táttnit caá.

38 Páant ā jumap pah, bitaboó cācwāđih ítát jwíih bohénap tajī. Queétoó jwíih bohénit ñi jumcah yuhna, buu yeebdih jwáuh wā wahná caá, wíih túini doonáđih jwáub joinít í túi jepahat pínah niijná, Jesús jwiítđih ā niijíp jī.

39 Páant Jesús jwiítđih ā míc wéheat pónih, caánt Samaria baácđih bóli “Ded pah wā chājatjidih jéih beedánidih mah tóhyop ítđih

wã jwãáap be”, mi niijíchah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsdiñh ì jepahat pínahdih ìt jenah joyóp tají. ⁴⁰ Pánihna, queét jwí pebh joinít, “jwíjeéh ma chão jwáhúú”, Jesúsdiñh ì niijíp jí. Páant ì niijíchah joinít, chéne yeó jáap ìjeéh jwí jum jwuhup jí. ⁴¹ Jesússeh queétdih ã naáwáchah joinít, dawá caandíh ì jepahap jí. ⁴² Ì dée wilidih nin pah ì niijíp jí:

—Ma jwíh naáwáchah joinákeh, jwiítbat Jesúsdiñh jepahíhat jwí jenah joyóp be. Búu caanjéh ã naáwáchah joiná, jwí táí jepahna caá. ‘Nihat nin baácdih moón iiguípna be-jnit déejidih yoobópdiñh táí ubni caá’, jwí niij jéihna caá, ì niijíp jí.

Maáh wãúhdih Jesús ã booaat

⁴³ Chéne yeó jáap Sicar tútchidih numah chão jwáhnijí, Jesús Galilea baáboó jwiítidih ã numah bejep jí. ⁴⁴ “Ded Dios naáwátdih naóh yapanidih áih baácdih moón ìpí wéican caá. Pánihna, Galilea baácdih wã behechah ennitji, weemdíh ì táí jenah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant ì jumuchah yuhna, caanna jwí jwúub bejna caá”, ã niijíp jí.* ⁴⁵ Jerusalén tútchiboó Pascua yeó jáapnadiñh jwí jum láa, Jesús ã chãjatjidih ennitji biquína Galilea baácdih moón ìt jumup tají. Pánihna, ìih baácna jwí juibínachah, queétboó ã wêp chãjatdih jwúub eníhna, caandíh ì táí wéi jwãáap jí.*

⁴⁶ Mahdihjeh jiwá iguúh mac Jesús ã tút numniji Caná tútchidih jwí jwúub juibínap jí. Capernaum tútchiboó maáh Herodes nump jumni maáh wãúh wanna át chãjap tají.* ⁴⁷ Pánihna, Jesús Judea baáboó jumniji Galilea baácna ã jwúub juyát doonádiñh joinít, jwí pebhna át aáb jãúwáp tají: Pánih aáb joinít, nin pah Jesúsdiñh ã niijíp jí:

—Wã wãúh muná beé ã chãjap be. Pánihna, caandíh booaat tút niijná, wãjeéh waícanjeh ma dei jãúwá, ã wêp niij úbúp yuh jí.

⁴⁸ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Jesús caandíh nin pah ã niij jepahap jí:

—**Dios ã wêpatjñh wã chãj júutuchah encan, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’,**

weemdíh ñi niij jenah joibícan nacaá, Jesús ã niijíp jí.

⁴⁹ —Obohjeéhtih, Maá, wã wãúh ã wunat pínah jãtíh, waícanjeh ma booa wãh jãúwá, Jesúsdiñh ã niijíp yuh jí.

⁵⁰ Páant ã niijíchah yuhna,

—**Míih muná ma jwúub bejeé. Ma wãúh ã boona caá,** Jesús caandíh ã niijíp jí.

Páant ã niijíchah joinít, “Á niiját pah tih wã wãúh ã boona nacaá”, niij jenah joinít, áih munáboó ã jwúub bejep jí. ⁵¹ Páant ã jwúub juibínachah, ã pebh moón caandíh ìt jwãáh naáwáp wut jí:

—Ma wãúh jáantjeh ã jwúub boona beé, caandíh ìt niijíp wut jí.

⁵² —¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán ã boo? queétdih át niij úbh joyóp wut jí.

—Jwíin yeó jáap tac yoób túttimahbit caandíh pahat ã dúucap be, ìt niij jepahap wut jí.

⁵³ Páant ì niijíchah joinít, “Jesús weemdíh **‘Ma wãúh ã boona caá’,** ã niijíchahjeh, wã wãúh át boonap taga”, maáhboó át niij jenah joyóp wut jí. “Jesús weemdíh yoobópdiñh tigaá át niijíp”, niijná, ã déewã biícidih Jesúsdiñh “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát caá”, ìt niij jenah joyóp wut jí.

⁵⁴ Jesús Judea baácdih jumniji Galilea baácna jwúub juibínit, maáh wãúhdih booana, chéne láa jwiít cáacwã jwí jéih chãjca naáhdih Dios ã wêpatjñh ã chãj júutap jí.

5

Jéih bejcannidih Jesús ã booaat

¹ Túttimah, jwiít judíowã Diosdiñh jwí wéi láa Jesús Jerusalén tútchina jwiítidih ã numah juibínap jí, páant muntih. ² Caanjñh Ovejawã Bejni Jéc wut jumni pebh jéehat júá ã jumup jí. Jwiít judíowã jwíh wéheatjñh niijná, caán júádih Betzata jwí niijná caá. Caán Betzata júá jwéejdih cinco nemat wihcanni jécna ã jum púud bejep jí. ³ Caán júádih máú wãáp lap nump dawá tubúp chãúhñit ìpí ñaj púud bejep tají. Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbat caán júá pebh ìt ñajap tají. Caanjñh ñajnit, mah chibít ã dácohatdih pái ñajna ìt chãjap

* 4:44 Mt 13.57; Mr 6.4; Lc 4.24 * 4:45 Jn 2.23 * 4:46 Jn 2.1-11

tají. ⁴ “Dioíh ángel dei joinít, caán jëehat júádih ã dácohanachah ennit, ded játih jwíih buúg báahniboó dedé wunat jamni apí boonap wut jí”, ít niij jenah joyóp tají. ⁵ Pánihna, caanjíh jamni biíc jéih bejcani, treinta ocho jópchi tubúp chũúhni ã ñajap jí. ⁶ Caandíh ennit, maatápdihi ã tubúp chũúátidih jéihna, Jesús caandíh nin pah ã niij wábh joyóp jí:

—¿Meém ma boóih niít? ã niijíp jí.

⁷ —Wã boóihna yah caá. Obohjeéhtih, can júána weemdíh ded ub báahni pínah ã wihcan caá. Pánihna, dawá láa ã dácohochah, wã buúg báah bejihichah yahna, bita wã játih ípí jaibí buúg báahna caá, Jesúsdihi ã niijíp jí.

⁸ Páant ã niijíchah joinít,

—Ma ñah ñahúú. Ma ñajatdihi ubnit, ma yáac chũi bejeé, Jesús caandíh ã niijíp jí.

⁹ Páant ã niijíchahjeh, caán jéih bejcaniji ñah ñahnit, ã ñajatjidih ubnit, ã yáac chũi bejep jí, buca. ¹⁰ Páant ã boonachah enna, jwí chooát yeó jáap ã jamuchah, jwí maáta caandíh nin pah ít niij jũihñap wut jí:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidih beo bej tiguaá ma chãj? Bũ jwí chooát yeó jáap ã jamuchah, ma ñajatjidih ma beo bejchah, ã táican caá, ít niijíp wut jí.*

¹¹ —Obohjeéhtih, ‘Ma ñajatjidih ubnit, ma yáac chũi bejeé’, weemdíh boonani ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, nin wã ñajatjidih ub bejna caá wã chãjap, át niij jepahap wut jí.

¹² —¿Déhe tibeé meemdíh páant niij, boonani? queét ít niij wábh joyóp wut jí.

¹³ Obohjeéhtih, Jesús dawá cáacwã cãtíh ã bejchah, caandíh boonidih át beh encap wut jí. Pánihna, ã wãtdih jéihcan, át jéih jepahcap wut jí. ¹⁴ Túttimah, Dioíh muúboó Jesús caandíh jwãáhnit, nin pah ã niijíp jí:

—Weemdíh ma joi jwáhuú. Bũ ma túi jamna caá. Pánihna, ma jwáub yéj chãjca bojóo, páant mantih. Jwáub yéj chãjna, chah yeejép wunat meemdíh ã jũóhbiipna caá, Jesús ã niijíp jí.

¹⁵ Caandíh páant ã niijíchah joinít, Jesúsdihi át beh enep wut jí, buca. Pánih beh enni jwí maátadihi naáwádihi át bejep jí.

—Jesús wãt jamni beé weemdíh át boonap tabe, queétdih át niijíp wut jí.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdihi ã booaatjidih jéihnit, jwí maátaboó caandíh yeejép í chãj jwíhip jí.

¹⁷ Páant caandíh í mawíhatdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jí:

—Wã íp páantjeh teona caá ã chãjap. Pánihna, weembút wã teo jwáhuú caá, ã niijíp jí.

¹⁸ Jesús páant ã niijíchah joinít, jwí maátaboó chah í íjip jí. Jwí chooát yeó jáapdihi caán tubúp chũúhndih ã boonachah enna, queét í íj jwíhip jí. Pánih íjna, “Wã íp”, Diosdih ã niijíchah joiná, chah í yoób íjip jí. “‘Wã íp’, niijná, ‘Diosdih biíc yoobó wã jamna caá’, Jesús caán mícjeh ã niij jenah joiná caá”, jwí maáta ít niij jenah joyóp tají. Páant niij jenah joinít, chah íjna, Jesúsdihi í yoób mao yohíhip yah jí.*

Jesús ã íp ã wutuchahjeh, jepahni ã jamat

¹⁹ Páant í niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwáub niij naáwáp jí: “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Weém, Dios wáúh, wã jenah joyátjeh wã chãjcan caá. Wã íp weemdíh ded pah ã wutuchah, caandíh wã jepahna caá. Wã íp ded pah ã chãjachah ennit, weém ã wáúhbut biíc yoobó wãpí chãjna caá. ²⁰ Wã íp weém ã wáúhdih oina, ded pah ã chãjatdihi weemdíh apí jéihyana caá. Bũ wã chãjatji chah, biíh wã chãjat pínahdih weemdíh ã jéihyabipna caá. Páant weemdíh ã wutatdihi joinít, ã wãpatjíh yeebdíh wã chãj jwutuchah, ñi en wáhi bejbipna caá. ²¹ Wã íp ded pah wunah bejnitdih ã booaat pah, weembút ã booaat túatnitdih biíc yoobó wã boonana caá. ²²⁻²³ Wã íp cáacwã í yéj chãjatdihi peéh chãjni nihcan caá. Obohjeéhtih, í yéjat jíib wã peéh chãjat pínah niijná, weémboodíh ã wutap be, nihat cáacwã caandíh í weñat pah, weemdíhbut biíc yoobó í weñat pínah niijná. Wã íp caá weemdíh wáhní. Pánihna, ded weém ã wáúhdih wéicanni, wã ípdihbut ã wéican caá.

²⁴ “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wã naáwátdih joinít, weemdíh wáhnidih jepahna, páantjeh ájeéh í túi jambipna

* 5:10 Neh 13.19; Jer 17.21 * 5:18 Jn 10.30-38

caá. Páant ãjeéh ï jumat̄chah, queétdih wã peéh chãjcan niit. Queét iiguipna bejnit déejidih táí ubnit ï jumbipna caá. ²⁵ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Iiguipna bejnit déeji weém Dios wũúhdih buu jepah jwíhna caá ï chãjap. Wã naáwát̄dih joí jepahnitboó Dios biícdih páantjeh ï táí jumbipna caá. ²⁶ Wã íp Dios páantjeh jumniboó cãacwãdih páantjeh ã jumat tãt̄na caá. Pánihna, weém ã wũúhdihbut páantjeh jumat tãt̄ni pínah ã chãjap jĩ. ²⁷ Weém nihát cãacwã úd jeñé wã jumat̄chah, cãacwãdih wã peéh chãjat pínah niijná weémboodíh ã wãt̄ap jĩ. ²⁸ Páant wã naáwáchah joiná, ñi joí wáhi bejca bojoó. Cãbucah nihát wãnnit ïih bácah ï yohopjiboó jurna yuhna, wã ezechah, ï joibípna caá. ²⁹ Pánih joiná, nihát táí chãjnitji boó pud jãóhñit Dios pebhboó ï pũuh laab béjbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjnitjiboó, ï yéj chãjatji jíib iiguipna ï bejbipna caá.*

³⁰ “Weém wíih jenah joyátjeh, wã weñat pínahdih wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni ã wãtat̄dihjeh wã chãjna caá. ã niiját pahjeh cãacwãdih wã peéh chãjbipna caá. Páant wã peéh chãjachah, yoobópdih ã jumbipna caá. ³¹ ‘Weém Dios wũúh, ã wahni caá’, weemjéh wã niijíchah, ‘Ma nih yáana caá’, weemdíh ñita niij tãgaá. ³² Obohjeéhtih, biíh caá weemdíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘ã niijátji yoobópdih ã jurna caá’, wã niij jéihna caá. ³³ Yeéb weemdíh jéihíhna, bitaboodíh Juan pebhna ï wũbh joyát pínah niijná, ñit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh ãt naáwáp jĩ.* ³⁴ ‘Nin Dios wũúh caá’, weemdíh niijnít̄dih wã bidcan caá. Pánih bidcan yuhna, ‘Dios wũúh caá’, Juanboó weemdíh ã niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdíh jepahnit, iiguipna ñi bejcat pínah niijná, Juan ã niijátjidih yeebdíh wã náhniana caá. ³⁵ Táí enat tãt̄ niijná, jiiát dahdih jwí jíi cágat pah, Juan ded pah wã jumat̄dih ñi jéihyat pínah niijná, yeebdíh ãt naáwáp tajĩ. Páant ã naáwáchah joiná, daocánni yeó jáap ñi táí wéi joí jwáhup jĩ. ³⁶ Obohjeéhtih, wã

íp weemdíh ã wãt̄chah, ã wãpat̄jĩh wã chãjachah ennit, yoobópdih Dios ã wahni wã jumat̄dih ñita táí jéih tagaá. ³⁷ Juan weemdíh ã daabánachah, wã ípjehbut weemdíh wahni ‘Caán wã wũúh caá’, ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, yeébboó caandíh encan, joicánnitbut ñi jurna caá.* ³⁸ Weém Dios ã wahnidih jepahcan, wã íp ã naáwát̄dihbut ñi náahcan caá. ³⁹ ‘Dios naáwát̄ tólihdih bohéna, yeó jáap jumat pah Diosjeéh jwí táí jumbipna caá’, ñi niij jenah joiná caá.* Obohjeéhtih, caán tólihjeh tigaá weém ded pah wã jumat̄dih ã naáwáp. ⁴⁰ Caán tólih weemdíh ã naáwáchah yuhna, yeébboó weemdíh ñi náahcan caá. Yeó jáap jumat pah Diosjeéh jumiñna yuhna, weemdíh páant ñi wũbhcan caá.

⁴¹ “Weemdíh wéi naóhñitdih wã bidcan caá. ⁴² Obohjeéhtih, yeébboó mácah ñi jenah joyát̄dih wã táí jéihna caá. Pánih jenah joinít, Diosdih ñi oicat̄dihbut wã jéihna caá. ⁴³ Wã íp weemdíh ã wãtat̄ pah wã chãjachah yuhna, weemdíh ñi náahcan caá. Obohjeéhtih, ã wahcanniboó ã weñat pínahdihjeh ã chãj jumat̄chah ennit, caánboodíh ñi náahbipna caá. ⁴⁴ Bitã yeebdíh ï wéi naáwát̄dihjeh bidna yuhna, Diosboó yeebdíh ã wéi naáwát̄dih ñi náahcan caá. Pánih náahcan, ‘Caán Dios ã wahni Cristo nihcan caá’, niij jenah joiná, weemdíhbut ñi joíhcan caá. ⁴⁵ Páant weemdíh ñi joíhcat̄ji jíib ‘Jwí ípdih Jesús jwiit̄dih ã naóh yacbipna caá’, ñi niij jenah joicá bojoó. ‘Moisés ã wãtat̄jidih jwí jepahna, Dios pebhboó jwí bejbipna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdíh ã naáwát̄jidih ñi joyáh bojat jíib, Dios yeebdíh ã peéh chãjbipna caá. ⁴⁶ Moisés weemdíhjeh ãt naóh daacáp tajĩ. Pánihna, caán ã daacát̄jidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijná, wã naáwát̄dihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñita niij jenah joí tãgaá. ⁴⁷ Obohjeéhtih, Moisés ã daacát̄jidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcán, wã naáwát̄dihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijcán niit”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

6

* 5:29 Dn 12.2 * 5:33 Jn 1.19-27; 3.27-30 * 5:37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 * 5:39 Dt 4.1; 8.1; 30.15-20

*Cinco mil cãacwãdih Jesús jeémát ã wãhat
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)*

¹ Tãttimah, Galilea ímdih conanaáboó Jesús jwiít dih ã numah chúuh bejep jĩ. Caán ímjeh muntih Tiberias ím ã wüt jumup jĩ. ² Jesús ã boonachah ennitji dawá cãacwã ït ñuún péenap tajĩ. ³ Pánih chúuh juibínitji, aab béjnit, jeená púuh laab juibínit, jwiít ã bohénitdih ã numah chúudup jĩ. ⁴ Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ã jwdhdup jĩ. ⁵ Caanná juibí chúudna, Jesús dawá cãacwã jwĩ pebhna ï jũwúchah, ã enep jĩ. Pánih ennit, Felipedih nin pah ã niúj wãbh joyóp jĩ:

—Dawá cãacwã jwĩ pebhna ï jũóh jígohna caá. ¿Deh tigaá ï jeémát pínahdih jwĩ juib chãjbi? ã niújip jĩ.

⁶ “Ded pah caá Felipe ã niúj jepahbi”, niujná, Jesús caanjéh ã chãjat pínahdih jéihna yuhna, Felipedih páant ã niúj wãbh joyóp jĩ.

⁷ Páant ã niúj wãbh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah ã niúj jepahap jĩ:

—Ocho widh tewat juibjĩh jeémát dih jwĩ juib chãjachah yuhna, queétdih ãta juibícan tagaá, ã niújip jĩ.

⁸ Jwiít biíc dih jumni Simón Pedro úudboó, Andrés wüt jumni, Jesús dih nin pah ã niújip jĩ:

⁹ —Cinco pan dah, chéne queejwãdih nin wébít ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh ã jumuchah, queét páant moón dawá cãacwãdih ã juibícan niút, Andrés ã niújip jĩ.

¹⁰ —Queétdih ñi chúudat túutá, Jesús jwiít dih ã niújip jĩ.

Caanjĩh táini yílip ã jumup jĩ. Pánihna, jwĩ chúudat túutachah, yílip jumupdih cãacwã ï túi chúud beedép jĩ. Cinco mil neonájeh ï jumup jĩ. Yaádh, ï weh biíc dih chah ï jumup jĩ. ¹¹ Páant ï chúud beedéchah ennit, Jesús pan dahnadih ubnit, “**Táina caá, Paá**”, Diosdih ã niújip jĩ. Páant niúj péanit, jwiít ã bohénitdih queét chúudnitdih pan, queejdíhbut ã pãáat túutup jĩ. ¹² Páant jwĩ pãáachah, jeémpnit, cãacwãboó ï túi wud jumup jĩ. Páant ï wud jumuchah ennit, Jesús jwiít dih nin pah ã niúj watup jĩ:

—Ï jwdh jeémpnidih ñi túi ubuá, ï yoh peécat pínah niujná, ã niújip jĩ.

¹³ Páant ã niújichah joinít, cinco pan dahnaji, chéne queejwãjidihbut ï jwdh jeémpnidih jwĩ ub yacachah, doce wãhna pohba ã yáwap jĩ. ¹⁴ Pánihna, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih Jesús ã chãjachah enna, cãacwã nin pah ï míic niújip jĩ:

—Yoobóp dih tigaá. Nin Dios naáwát dih naóh yapani, nin baácboó jũóhni pínahdih jwĩpĩ páini caá, queét ï míic niújip jĩ.

¹⁵ Páant míic niujnít, queét Jesús dih maáh pínah ï waadálhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, queét páant ï niúj jenah joyát dih jéihnit, biícjeh jeená púuh laab béjnit, Jesús ã bejah bojop jĩ.

*Jesús ímjih ã yáac chãi bejat
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

¹⁶ Páant ã púuh laab béjat tãttimah, tão ñáh jũwúchah ennit, jwiít ã bohénit ímboó jwĩ dei bejep jĩ. ¹⁷ Caanná juibí, jãáj chóodih waadnít, Capernaum tãtchina chúuh bejat túut jwĩ chãjap jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwĩ pebhna ã juibáp jĩ. Páant ã jígohcah, caandih pái chũnit, jwĩ chúuh bejep jĩ. Páant jwĩ chúuh bejehah, ã tab tãoáh bejep jĩ. ¹⁸ Páant ã tãoáh bejat tãttimah, johlit búdí ã jũwúchah, búdí nolihatbut ã ñahap jĩ. ¹⁹ Pánihna, caán ím tac yoób jwĩ bejehah pohba, Jesús ímjih jwĩ pebhna ã yáac chãi jũwúchah, jwĩ enep jĩ. Páant ã jũwúchah ennit, búdí jwĩ úumup jĩ. ²⁰ Páant jwĩ úumuchah ennit, caán jwiít dih nin pah ã niújip jĩ:

—¡Ñi en úumca bojoó! ¡Weemjéh tigaá! ã niújip jĩ.

²¹ Páant ã niújichah joinít, búdí wënit, caandih jãáj chóona jwĩ waadát túutup jĩ. Páant ã waadát tãttimah, waícanjeh jwĩ jenah joi béjepna jwĩ chúuh juibínap jĩ.

Cãacwã Jesús dih ï bidat

²²⁻²³ Cheibit bóo yeó jáapdih Jesús Diosdih “**Táina caá, Paá**”, niujnít, queétdih jeémát ã wũhupjiboó dawá cãacwã páina ït ih chãjap wat yuh jĩ. Jwĩ jwáub chúuh jũwúchah, Jesús jwĩjeéh ã waadcát dihbut ï enep jĩ. Caandih páantjeh pái jwãhna ït chãjap wat yuh jĩ. Tiberias tãtchiboó jumni jĩ jãáj chóona ï jumupboó át juibínap wat jĩ. ²⁴ Pánihna, Jesús ã wihcatdih ennit, queét caandih bidna, caán jãáj chóonadh

waadnit, Capernaum tatchina chüh jüóhnit, jwiít dih i ñúñ juyúp jĩ.

Jesús pan panihni ã jumatdih ã naáwát

²⁵ Páñih ñúñ chüh joinítji, Jesús dih jwááhñit, caandih nin pah i niij úbh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, débólih tibeé ninboó ma jüóh? i niijíp jĩ.

²⁶ Páant i niij úbh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Dios búdí ã wēpatjĩh yeebdih wã teo wáacachah yuhna, ‘Caán Dios ã wahni Cristo caá’, weemdih ñi niij jenah joicán beé. Páant niij jenah joicán yuhna, jwúb jeémp, wud jumatdihjeh ñit bid jüóh tagaá, páant mantih. ²⁷ Obohjeéhtih, yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nin baácdih bóo jeémát moopáh bejnijeh caá. Páñihna, caán déenadh jíb chājihcan, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh táí jumat tútñi jeémát panihnihoodih bidat caá náahap. Weém nihat cáacwã úd jeé caán jeémát panihnidih wã wãhna caá. Wã íp weemdih páant ã wãhat tútup be. Páant wã jumatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, Dios ã wēpatjĩh weemdih ã chāj jútat tútuchah, yeéb ñi enep be, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁸ Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét caandih nin pah i jwúb niij úbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá jwĩ chājbi, Dios ã náahadh chājat tút niijná? i niijíp jĩ.

²⁹ —Nindh Dios yeebdih ã chājat tútñna caá: ‘Wã wahnidih táí jenah joinít, ñi jepahá’, yeebdih ã niij wutap be, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

³⁰ —Meém Dios ã wahni yoobát jumna, ã wēpatjĩh ma chāj júat en tigaá bácah, meemdih jwĩ jepahat pínah niijná. ³¹ Jwĩ ñowāji jon jātih tatchi wihcapboó maná i niijníjdih ít jeémép wat jĩ.* Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Jeámant queétdih jeémátdih át wãhup wat jĩ, i táí jeémát pínah niijná’, át niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ã chājatji chah meémboó mata jéih chāj taniít? caandih i niijíp jĩ.

³² —Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih japmant jüóhni

jeémátdih ã wãhcap jĩ. Wã íp jeémát yoobát panihnidih jeámant cáacwádh ãpĩ wãhna caá. ³³ Páñihna, Dios ã wãhni jeémát panihni japmant dei jüóhñit, nihat baácdih moondih ã báadhdat tútñna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

³⁴ —Maá, yeó jáap jumat pah ma niijní jeémátdih jwiít dih ma wãhú, queét i niijíp jĩ.

³⁵ —Weém tigaá báadhdat tútñi jeémát panihni caá. Det weemdih táí péenithoodih jwúb ñugáp wunat panihat ã wihcan niít. Det weemdih náhninit, wēi jenah joiníthoodih taca jootát panihatbut ã wihcan niít. ³⁶ Obohjeéhtih, yeebdih jātih naóhna, yoobópdih naóhna beé wã chājap be. Yeébboó weemdih enna yuhna, ‘Caán Dios ã wahni Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá. ³⁷ Nihat wã íp ã jepahat tútñitjeh weemdih i péebipna caá. Weemdih páñih péenitdih wã yohcan niít. ³⁸ Japmant jüóhna, wã náahadhjeh chājcan, weemdih wahni ded pah ã weñat pínahhoodih chājadh wã jüúwup be. ³⁹ Nin caá weemdih wahni ã weñat pínah yoobát: Nihat weemdih ã jepahat tútñitdih buadácan, weemdih caán péeni yeó jáapdh queétdih wã jwúb booaat pínadh ã náah yacna caá. ⁴⁰ Nihat weém ã wãúhdih jepahñit, páantjeh ájeéh i jumat pínadh wã íp, weemdih wahni, ã náah yacna caá. Páñihna, péeni yeó jáapdh queétdih wã jwúb boobipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴¹ “Weém japmant jüóhni jeémát panihni tigaá wã jumap”, Jesús ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó caandih íjñit, túbít i míc niijíp jĩ.

⁴² —¿Nin Jesús José wãh nihcan niít? ã íp, ã índihbut jwiít jwĩ jéihna caá. Páñihna, jwiít panihnijeh ñun tigaá. Páñihni jumna yuhna, ¿dépanihna “Japmant jüóhni wã jumna caá”, ã niij? i míc niijíp jĩ.

⁴³ Queét páant i míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwúb niij jepahap jĩ:

—Weemdih yeejép ñi niijcá bojoó. ⁴⁴ Det i jenah joyátjijeh weemdih i jéih jepahcan niít. Obohjeéhtih, wã íp, weemdih wahniboó, ‘Caán Dios ã wahni Cristo yoobát caá’, queétdih ã niij jenah joyát tútñna caá, wãjeéh i péeat pínah niijná. Páant ã

* 6:31 Ex 16.4,15 * 6:31 Sal 78.24-25

chājcah, det wīhwā pínah ìta jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdih jepahnitjidih wā jwúub boobipna caá. ⁴⁵ Dios naáwátdih naóh yapanitboó nin pah ìt niij daacáp tajī. ‘Dios queét nihatdih ā bohébiipna caá’, ìt niij daacáp tajī.* Pánihna, nihat wā íp ā bohéátdih joinít, weemdihbut ì jepahbiipna caá. Pánih jepahnit wīhwā ì jumbiipna caá.

⁴⁶ “Wā ípdih ded ā encan caá. Weém ā wahnijeh caandih wā enep jī. ⁴⁷ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Det weemdih jepahnit páantjeh wā ípjeéh ì tui jumbiipna caá. ⁴⁸ Weém báadhdani jeémát panihni wā jumna caá. ⁴⁹ Ñi nuowāji tatchi wihcapboó manádih jeémpna yuhna, ìt wunup wut jī. ⁵⁰ Obohjeéhtih, japmant jūóhni wā niijni jeémát panihnidih ded jeémpna, iigúipna ā bejcan niit. ⁵¹ Weém japmant jūóhni báadhdani jeémát panihni wā jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wā ípjeéh páantjeh ì jumbiipna caá. Caán báadhdani jeémát panihni wīh bácah ā jumna caá. Pánihna, wīh bácahdih wā wāhbiipna caá, nihat baácđih moón wā ípjeéh ì tui jummat pínah niijná. Pánih wāhna, nihat cāacwāđih wā wun wāhbiipna caá”, Jesús ā niijíp jī.

⁵² Páant ā niijíchah joinít, jwī maátaboó, queétjeh nin pah ì niij míc wéhenap jī:

—¿Nin dépanih tigaá āih bácahdih jeémát pínah panihni ā wāhbi? ì míc niijíp jī.

⁵³ Páant ì niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Weém nihat cāacwā úud jeñé wā jumachah, ded wīh bácah panihnidih jeémpcanni, wīh meép panihnidih babhcanni wā íp pebhboó ā bejcan niit. ⁵⁴ Ded wīh bácah panihnidih jeémpni, wīh meép panihnidih babhniđih péeni yeó jáapdih wā jwúub boobipna caá. Caánboó wā ípjeéh páantjeh ā jumbiipna caá. ⁵⁵ Wīh bácah ñi jeémát yoobát panihni, wīh meépbat ñi babhbat yoobát panihni ā jumna caá. ⁵⁶ Det wīh bácah panihnidih jeémpnit, wīh meép panihnidihbut babhniđ, weém biícđih ì tui jumbiipna caá. Weembát queét biícđih wā jumbiipna caá. ⁵⁷ Wā íp páantjeh jumni

weemdih wahna, weemdihbut páantjeh jumni ā jummat túutna caá. Páant ā chājat dée, jeémátdih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih búdí bidna, caandih wā ípjeéh páantjeh jumni wā jummat túutbiipna caá. ⁵⁸ Butéh yeebdih wā naóhni jeémát panihni Dios pebhmant dei jūóhni caá. Caán jeémát panihni jwī nuowāji ì jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétboó caán jeémátdih jeémpnitji ìt wunup wut jī. Obohjeéhtih, butéh wā naóhni jeémát panihniđoodih ded jeémpni wā ípjeéh páantjeh ā jumbiipna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁹ Capernaum tatchidih moón ì míc wáacat muúboó Jesús queétdih páant ā niij naóh bohénap jī.

Jesúsdih jepahna, páantjeh ājeéh jwī tui jummat

⁶⁰ Dawá jwījeéh péenit Jesús ā bohéátdih joinít, nin pah ì niij wéhenap jī:

—Jesús nin ā bohéat buoni yoobát ā jumachah, caandih jwī joíhcan caá, queétjeh ìt míc niijíp tajī.

⁶¹ Páant ì míc wéheatdih jéihniđ, Jesúsboó queétdih nin pah ā niij úubh joyóp jī:

—¿Nin wā bohéátdih joiná, ñi íj niit?

⁶² Weém, nihat cāacwā úud jeñé, jātih wā jumapjiboó wā jwúub púuh laab béjchah enna, ¿ded pah ñita niij jenah joí? ¿Caandihbut ñita íj taniit? ⁶³ Dios ā wahni Túini Espiritu cāacwāih caolihdih ā booana caá. Cāacwājeh ñih caolihdih ì jéih boocan caá. Pánihna, wā naáwátdih ñi tui jenah joyóchah, Túini Espirituboó ñih caolihdih ā boobipna caá. ⁶⁴ Obohjeéhtih, páant ā jumachah yuhna, ‘Caán Dios ā wahni Cristo nihcan caá’, biquína ñi niij jenah joiná caá, Jesús ā niijíp jī.

Jesús páant niij jenah joinítđih jātih átát jéihyep tajī. Pánihna, caandih eníhcannitđih duó wáini pínahđihbut átát jéihyep tajī.

⁶⁵ Páant niij naóh péanit, nin pah ā jwúub niij naáwáp jī:

—Nin pah yeebdih wā niij naáwáp yuh be: ‘Wā ípboó cāacwāđih weemdih ā jepahat túutcah, det wīhwā pínah ìta jéih jumcan tagaá’, wā niijíp be, Jesús queétdih ā niijíp jī.

* 6:45 Is 54.13

⁶⁶ Páant ã niijíchah joiná, dawá jwĩjeéh péenitji Jesúsdi h wēican, ĩ cádahap jĩ. ⁶⁷ Páant ĩ cádahachah ennit, Jesús jwiít docewā ã bohénitboodíh nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Yeebbút weemdíh ñi cádahmi naniít? ã niijíp jĩ.

⁶⁸ Páant ã niij wábh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Obohjeéhtih, Maá, jwiít dih biíh bohéni ã wihcan caá. Diosjeéh páantjeh jwĩ jumat pínah niijná, ma naáwátjeh jwiít dih ã túi jéihyana caá. ⁶⁹ Pánihna, jwiítboó meemdíh jepahnit, ‘Meém túini, Dios wááh, ã wahni caá’, jwĩ niij jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh jwĩ cádahcan niít, ã niijíp jĩ.*

⁷⁰ Páant ã niijíchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—Weém yeéb docewādih wā ñiwip yah jĩ. Obohjeéhtih, biíc ñijeéh jumni nemépih pínah ã jumna caá, ã niijíp jĩ.

⁷¹ Páant niijná, Judas, Simón Iscariote wááhdih niijná át chājap tajĩ. Judas jwiít Jesús ã bohénitjeéh jumna yahna, Jesúsdi h eníhcannit dih duó wáini pínah ã jumap jĩ.

7

Jesús úudwā caandíh ĩ jepahcat

¹ Túttimah, Jesús Galilea baácboó jwiít dih numah jibidih ã bejep jĩ. Judea baác di h moón jwĩ maáta caandíh ĩ mao yohíhat di h jéihna, Judea baácboó ã bejih jwahcap jĩ.

² Jwiít judíowā wāpchí dahna jwĩ chājatjidi h náhnat yeó jáapna, bahni ã jadhdap jĩ.*

³ Pánihna, Jesúsdi h ã úudwā nin pah ĩ niijíp yah jĩ:

—Ninjĩh chāocánjeh, Judea baácna bejnit, meemdíh péehnit di h ma wēpatjĩh ma chāj júutá. ⁴ Ded ã wēpat di h júutíhna, bih júutcat caá náahap. Pánihna, yoobóp di h wēpni jumna, jwĩ míic wáac juibíni tātchiboó ma wēpat di h jwĩjeéh ma júut júúwá, Jeñé, ĩ niijíp jĩ. ⁵ Queét ã úudwājeh yahna, ‘Caán Dios wááh caá’, Jesúsdi h ĩ niij jenah joicáp jĩ. Páant niij jenah joicán, caandíh páant ĩ niijíp jĩ.

⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Wā wēpat di h cāacwādih júutat pínah ã jadhdap jwahchah, wā bejcan caá. Yeéboó fiestadi h eníhna, caán tātchina ñi enbi jwahú. ⁷ Cāacwā yeebdíh ĩ ijcan caá. Obohjeéhtih, ĩ yéj chājat di h wā naáwáchah joinít, weémboodíh ĩ ijna caá. ⁸ Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ã jumachah, yeebjéh ñi enbi jwahú. Weém caanná wā bejat pínah ã jadhdap yahna caá, ã niijíp jĩ. ⁹ Páant niijnít, Galilea baácboó jwiít dih ã numah chāwáp jĩ.

Jesús fiestadi h enedih ã bejat

¹⁰ Obohjeéhtih, ã úudwā ĩ bejat túttimah, Jesúsbut Jerusalén tātchina jwiít dih ã numah bejep jĩ. Pánih bejna, cāacwā ĩ encapmantbit jwĩ bejep jĩ. ¹¹ Fiesta yeó jáap di h míic wáac juibíni t, jwĩ maáta Jesúsdi h bádí ĩt bidip wat yah jĩ.

—¿Dee tígaá ã jum? ĩt niij wábh joyóp wat jĩ.

¹² Pánihna, cāacwābut caandíh bádí jenah joinít, ĩt míic wéhenap wat jĩ. “Caán túini caá”, biquína niij, “Caán yeejép caá. Cāacwādih yee naóhni caá”, bitaboó ĩt niijíp wat jĩ.

¹³ Páant niijná yahna, jwĩ maátadi h úumna, Jesús ded pah ã jumati h queétjeh ĩt míic wéhenap wat jĩ.

¹⁴ ĩ weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioíh muná waád juibíni t, cāacwādih ã bohénap jĩ. ¹⁵ Páant ã bohénachah, jwĩ maáta joí wáhi bejnit, nin pah queétjeh ĩ míic niijíp jĩ:

—¿Nin bohécanni yahna, dépanih tígaá bohéat di h ã túi jéih? ĩ míic niijíp jĩ.

¹⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Wā bohéat weemjéh wā naáwát nihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni ã naáwát túutat caá. ¹⁷ Ded Dios ã weñat pínah di h chājihni ‘Páant ã bohénachah, ã jéihyatjeh nihcan caá. Yoobóp di h Dios naáwát caá’, ã niij jéihbipna caá. ¹⁸ Ded ã jenah joyátjeh naóhna, cāacwā caandíh ĩ weñat pínah di h bidna caá ã chājap. Obohjeéhtih, weemdíh wahniboó weemdíh ã naóh yapaat túutna caá. Pánih naóh yapana, caandíhjen ñi weñat pínah di h yeebdíh

* 6:69 Mt 16.16; Mr 8.29; Lc 9.20 * 7:2 Lv 23.34; Dt 16.13

wã náah yacna caá. Páant wã naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdih ã naóhna caá’, ñi niij jéihbipna caá.

19 “Moisésji ded pah Dios yeebdih ã wutatdih át jwúub naóh yapanap wat jĩ. Obohjeéhtih, biíc ñijeéh jumni caán ã wutatjidih jepahni wihcan caá. Pánihna, ¿dedé wã chãjatji jíib tigaá weemdih ñi mao yohíh?” jwĩ maátadih ã niij úubh joyóp jĩ.

20 —Meemdih nemép ã jumna caá. ¿Déhe tigaá meemdih mao yohíhniit ã jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandih ã niij úubh joyóp jĩ.

21 —Biíc láa jwĩ chooát yeó jáapdih yeéb cãacwã ñi jéih chãjca naáhdih weémboó yeebdih wã chãj júutap be. Páant wã chãj júutachah ennit, búdí ñi en wáhi bejep be.

22 Jon jãtih Moisésji nihat neoná weépdih quehli nah yapat chóodih át bóodat túutap wat jĩ. Pánihna, nihat neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap túttimah chooát yeó jáapdih yuhna, ã wutatji pahjeh ñipĩ bóodna caá.* Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji pohba át nihcap wat jĩ. Jwĩ nuo Abrahamjidih Dios páant bóodat pínahdih át jwíih wutap wat jĩ.* Pánihna, caán túttimah, jwĩ nuowã páant ípĩ chãjap wat jĩ. 23 Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisés ã wutatjidih yap yohíhcan, yeebbát ñi wehdih ñipĩ bóodat túutna caá. Páant ñi chãjna yuhna, ¿dépanihna, chooát yeó jáapdih weémboó wannidih wã boanachah enna, ñipĩ íj? 24 Ded pah wã chãjatdih túi jéihcan, ‘Caán yeejép ã chãjna caá’, ñi niijcá bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatdih jéihna, weemdih yoobópdih ñi jenah joyoó, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Jesús jeámant ã jũúwátjidih ã naáwát

25 Páant ã niijíchah joinít, biquína Jerusalén tútchidih moón nin pah ã míic niij úubh joyóp jĩ:

—¿Nin jwĩ maáta ã mao yohíhni nihcanna niit? 26 Wãát en tih. Páantjeh jwĩ cãtíh bohéna caá ã chãjap. Páant ã bohénachah yuhna, jwĩ maáta ded pah ã niijcán caá. ‘Cristo, Dios ã wahni caá’, queét ã niijjéhna caá. 27 Obohjeéhtih, Dios ã wahni Cristo dedmant ã jũúwátjidih ded ã jéihcan niit. Nin Jesús ã jumni tútchidih jwiit jwĩ jéihna

caá. Pánihna, Dios ã wahni Cristo nihcanna caá, queét ã míic niijíp jĩ.

28 Jesús Dioíh muú díitboó queétdih bohénajeh, páant ã míic niijíchah jéihnit, nin pah ã jwúub niij ñaacáp jĩ:

—Yeebjéh pohba ‘Caandih jéihna, ã jumni tútchidihbut jwĩ túi jéihna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, wã jenah joyátjéhjeh ninboó jũóhna wã chãjcan jíi. Wã íp jíi weemdih ã wahap jĩ. Pánih wahni yeecanni, yoobópdih chãjni caá ã jumap. Caandih ñi jéihcan caá. 29 Obohjeéhtih, weémboó ã pebhmant jũóhni caandih wã túi jéihna caá, ã niijíp jĩ.

30 Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maáta caandih ã tewíhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, caandih ã mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã judh jwahuchah, caandih ã jéih teo jwahcap jĩ. 31 Pánihna, dawá Jesúsdiht túi jenah joiná, nin pah ã míic niijíp jĩ:

—Nin Jesús jwiit cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih dawá láa ã chãj júutap be. Dios ã wahni pínah Cristoboó ¿caan cháh áta chãj taniit? ¿Páant tih jũúh? ¿Pánih chãjna, caanjéh Dios ã wahni Cristo nihcan niit? ã niijíp jĩ.

Jesúsdiht fariseowã ã tewat túutthat

32 Páant ã niij wéhenachah joinít, fariseowã, sacerdotewã ã maáta biícidih Dioíh muúdiht wapnit soldadowãdih Jesúsdiht ã tewat pínah niijná, ít wahap wat yuh jĩ.

33 Jesús queét cãacwãdih nin pah ã jwúub niijíp jĩ:

—Daocanni yeó jáap ñijeéh wã jum jwahbipna caá. Weemdih wahni pebhboó wã jwúub bejat pínah bahnijeh ã judhna caá. 34 Wã jumat pínah pebhboó yeéb ñi jéih bejcan niit. Weemdih bidna yuhna, ñi jéih bid juibícan nacaá, ã niijíp jĩ.

35 Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ã míic niij úubh joyóp jĩ:

—Nin páant niijná, ¿dedboó bejat túut tigaá ã chãj? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Jwĩ déewã ã bej peétni baácnaoó bejnit, jwĩ déewã nihcannitdih ã bohémi naniit? 36 ‘Yeéb weemdih bidna yuhna, ñi jéih

* 7:22 Lv 12.3 * 7:22 Gn 17.10 * 7:23 Jn 5.9

jwāáhcan niít', niijná, **'Wā bejat pínah pebh-boó ñi jéih bejcan niít'**, niijná, ¿ded pah niij tígaa páant ā niij? ī míc niijíp jī.

Báadhdani mah panihnidih Jesús ā naáwát

³⁷ Fiesta péeni yeó jáap, chah jwī weñat yeó jáap yoobát ā jumachah,* Jesús caanjīh ñuhnit, tubit ā ñaac niij naáwáp jī:

—Ded taca joótni wā pebh ā jūáwá naáh. **Ā juyúchah, táí báadhdani mahdih caandih wā wāhbipna caá. Wā wāhni pínah mah panihnidih babhna, Diosjeéh ā táí jumbipna caá.*** ³⁸ **Ded weemdih jepahni pínahdih Dios naáwát dih naóh yapanit nin pah īt niij daacáp tajī: 'Ded weemdih jepahna, āih caolihmant muj nooj bācat panihni ā jumachah, wēinit wīh túini doonádih bitadih ā wēp naóhbipna caá', īt niij daacáp tajī,*** ā niijíp jī.

³⁹ Páant niijná, Jesús dih jepahnidih Túini Espíritu jumna, ded pah ā teo wáacat pínahdih naóhna ā chājap jī. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ā jwáub aab béj jwuhcah, Túini Espíritu ā dei jūóh jwuhcap jī.

Jesús dih judíowā biíc yoobó ī jenah joicát

⁴⁰ Páant Jesús ā niijíchah joinít, dawá cāacwā nin pah īt míc niij wéhenap wut jī:

—Nin yoobópdih Dios naáwát dih naóh yapani jwípī páini caá, īt niijíp wut jī.

⁴¹ —Nin Cristo jwiít dih túi ubni nacaá, bita īt niijíp wut jī.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah īt míc niijíp wut jī:

—Cristo jūóhna, Galilea baácboó āta jumcan tagaá. Nin Jesús caanjīh bóo tígaa.

⁴² Dios naáwát dih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī. 'Cristo David jumma yoobát ā jumbipna caá.* Pánihna, David ā cāac jumni Belén tútchiboó ā cāac jumbipna caá', āt niij daacáp tajī.* Pánihna, Jesús Belén tútchidih bóo nihcan, Dios ā wāhni yoobát nihcan caá, queétjeh īt míc niijíp wut yuh jī.

⁴³ Pánihna, queét Jesús dih biíc yoobó īt jenah joicáp wut jī. ⁴⁴ Biquína Jesús dih īt teo nemíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ī jéih teocap jī.

Jesús dih jwī maáta ī jepahcat

⁴⁵ Sacerdotewā ī maáta, fariseowā biíc dih Jesús dih ī tewat túttnit soldadowā Jesús pebh joinítjī, queétdih wāhni pebhboó īt jwáub bejep wut jī. Ī pebhna ī jwáub juibínachah, soldadowādih queét nin pah īt niijíp wut jī:

—¿Dépanih tibeé Jesús dih ñi teocan? īt niijíp wut jī.

⁴⁶ —Caán yoobópdih naóhni beé. Biíh caan pánih wēp naóhni ā wihcan caá, queét soldadowā īt niij jepahap wut jī.

⁴⁷ Páant ī niij jepahachah joinít, fariseowāboó nin pah īt niijíp wut jī:

—¿Yeebdih caán ā yeenachah, 'Yoobópdih tígaa', ñi niijnít beé? ⁴⁸ Det jwī maáta Jesús dih jepahcan, caandih ī náahcan caá.

Pánihna, jwiítbut caandih jwī náahcan caá. ⁴⁹ Obohjeéhtih, queét caandih jepahnitboó Moisés ā wutatjídih ī jéihcan caá. Caandih ī jéihcat jīb jwī íp queétdih peéh chājna, iiguípna ā yohbipna caá, fariseowā īt niijíp wut jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, biíc fariseo, Nicodemo wūt jumni, chei Jesús dih wéhenadih juibíniji,* páant ī niijíchah joiná, bita caanjīh jumnidih nin pah āt niijíp wut jī:

⁵¹ —Jesús yeejép ā chājachah, jwī jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, ded pah ā chājatdih caanjéh ā naóhcah, jwī jéih peéh chājcan caá. Pánih jéihcan yuhna, caandih jwī peéh chājachah, jwī wutatdihjeh jwíta yap yoh tagaá, āt niijíp wut jī.

⁵² Páant ā niijíchah joinít, queét nin pah caandih īt niij jūihñap wut jī:

—¿Meembút Galilea baác dih bóo niít, jwiít dih páant ma niij naóhna? Dios naáwát dih meemdih táí bohéat caá náahap. Pánih bohéna, 'Galilea baác mant ded Dios naáwát dih naóh yapani ātāt wihcap tajī', ma niij jéihbipna caá, Nicodemodih īt niijíp wut jī.

⁵³ Páant niij péanit, ñih mēnáboó īt jwáub bejep wut jī.

8

Deoh nah jumnih mi yéejatdih Jesús ā yohat

* 7:37 Lv 23.36; Nm 29.35 * 7:37 Jn 4.10-14 * 7:38 Ez 47.1; Zac 14.8 * 7:42 2S 7.12-13; Sal 89.3-4; 132.11-12

* 7:42 Mi 5.2 * 7:50 Jn 3.1-2

1 Dioíh m̄úboó jumnitdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiít dih ã namah p̄uh laab béjep jĩ. 2 Cheibitjeh, jwúub dei j̄óh nit, Dioíh m̄údíh jeh m̄ntih jwiít dih ã jwúub namah waadáp jĩ. ã jwúub juyúchah ennit, nihat cáacwã ã pebhna ĩ míic wáac juyúp jĩ. ĩ míic wáac juyúchah ennit, caanjĩh juibí ch̄udnit, Jesús queétdih ã bohénap jĩ, páant m̄ntih.

3 ã bohéat tac jumuchah, Moisés ã w̄tatjidih bohénit, fariseowã biíc dih deoh nah jumnihdih ĩt ub j̄úwáp jĩ. Pánih ub j̄óh nit, Jesús pebh cáacwã c̄tíh caántdih ĩ ub jui ñuhap jĩ. 4 Pánih ub jui ñuh nit, Jesús dih nin pah ĩ niij naáwáp jĩ:

—Nint mi áa nihcannijĩh yeejép mi ch̄ajachah, jwĩ enep be. 5 Dios ã w̄tatdih Moisésji nin pah át niij daacáp tajĩ. ‘Det ĩ áa nihcannitjĩh yeejép ĩ ch̄ajachah ennit, jee dáhnajĩh ñi yoh mawaá’, át niij daacáp tajĩ.* Pánihna, meémboó ¿ded pah tigaá ma niij naóhbi? ĩ niijp jĩ.

6 Páant niijnít, caandíh naóh yacat túut niijná, Jesús dih mácah ĩ naáwát túutp yuh jĩ. Obohjeéhtih, Jesús páant ĩ niijíchah joinít, páah jéennit, ãih téih tíbjĩh baáboó ã daacáp jĩ. 7 Páant ã daac jwuhuchah, queétdih caandíh úbh joí yójahna ĩ ch̄ajap jĩ. Páant ĩ úbh joí yójahachah, Jesús ñah ñuh nit, queétdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Ded ñijeéh jumni yéejat wihcanniboó caántdih jee dáh jĩh ã jwíih yoh waáwá naáh, ã niijp jĩ.

8 Páant niij péanit, jwúub páah jéennit, ã jwúub daacáp jĩ, páant m̄ntih. 9 Páant ã niijíchah joinít, caántdih naóh yacnit-boó ĩ yéej ch̄ajatjidih náhninit, chah behnit biquína ĩ jwúub beedáh bejep jĩ. Páant ĩ bejat túttimah, deoh nah jumnih Jesús pebh ñuh nit, caandíh joinít c̄tíh queétdih chénewãjeh ĩ jumap jĩ. 10 Pánihna, caántdih ub j̄óh nitji ĩ wihcah enna, jwúub ñah ñuh nit, Jesús caántdih nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Deyoob tigaá queétdih ĩ bej? ¿Meemdíh peéh ch̄ajat tút nit ĩ wihcah caá? ã niijp jĩ.

11 —Wihcah caá, Maá, mi niijp jĩ.

—Weembát meemdíh wã peéh ch̄ajat tút can niit. Ma jwúub bejeé. Ma jwúub yéej ch̄ajca bojoó, páant m̄ntih, Jesús caántdih ã niijp jĩ.

Jesús baabát panihni ã jummatdih ã naáwát

12 Caántdih naóh péanit, Jesús caanjĩh jumnitdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ, páant m̄ntih:

—Weemjéh tigaá baabát panihni nin baácdih moondíh wã íp Dios ded pah ã jummatdih wã jéihyana caá. Det weemdíh péenit, d̄púat panhipboó bejcan, wã íp dih ĩ jéih bipna caá. Pánihna, weemdíh ĩ jepahachah, páantjeh Diosjeéh wã táí jummat tút bipna caá, ã niijp jĩ.*

13 Páant ã niijíchah joinít, fariseowãboó nin pah caandíh ĩ niijp jĩ:

—Meém ma táí jummatdih meemjéh naóhna, oboh nih yána caá ma ch̄ajap. Páant ma niijíchah, ma naáwát dedé pínah nihcah caá, ĩ niijp jĩ.*

14 —Weemjéh dedmant wã j̄úwátjidih wã jéihna caá. Wã bejat pínahdihbut wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandíh ñi jéihcah caá. Páant weemdíh ‘nih yáni caá’, ñi niijíchah yuhna, ded pah wã jummatdih yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. 15 Yeéboó ded pah ñi enatdihjeh jenah joinít, cáac ded pah ã jenah joyátdih yoobópdih ñi jéihcah caá. Pánih jéihcah yuhna, ‘Caánboó táican caá’, weemdíh ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwã ĩ jummatdih weémboó wãpĩ naóhcah caá. 16 Weém biícjeh pohba nihcah caá cáacdih páant niij naóhni. Wã íp weemdíh wahní biíc dih, páant jwĩ niij naóhna caá. ‘Nin túini caá. Nin túicanni caá’, niij naóhna, yoobópdih wã naóhna caá. 17 Moisés yeebdíh w̄tna, nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Chénewã biíc yoobó ĩ naáwáchah, ĩ niiját yoobópdih caá’, át niij daacáp tajĩ. 18 Weémboó ded pah wã jummatdih naóhna, weemdíh wahní, wã ípbut biíc yoobó ã naóhna caá. Pánihna, ded pah wã jummatdih chénewã naóh nit jwĩ jumuchah, jwĩ naáwát yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijp jĩ.

* 8:5 Lv 20.10; Dt 22.22-24 * 8:12 Mt 5.14; Jn 9.5 * 8:13 Jn 5.31

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, fariseowã nin pah í niij wábh joyóp jĩ:

—¿Ma íp dedboo tígaá ã jum? í niijíp jĩ.

—Weemdíh jéihcan, wã ípdihbut ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh jéihna nihna, wã ípdihbut ñita jéih taga, Jesús queétdih ã niij jepahap jĩ.

²⁰ Páant niij bohéna, Dioíh muúboó cãacwã í wãhni dinerodih í jwejat paihna pebh ã jumap jĩ. Obohjeéhtih, caandíh í mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã judh jwuhchah, caandíh tewíhñit pínahbut caanjíh jumna yuhna, caandíh í jéih teo jwuhcap jĩ.

“Wã bejep pínahna ñi jéih bejcan niit”, Jesús ã niiját

²¹ Pánih bohénajeh, Jesús nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

—Wã júúwápjiiboó wã jwúub bejbipna caá. Páant wã bejat túttimah, weemdíh ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej chãjatdih ñi cádahcatji jib, wanna, ñih caolíh iiguípna bejna, wã bejep pínahboó ñi jéih bejcan niit, ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, jwí déewã queéjtjeh nin pah í míc niij wábh joyóp jĩ:

—Wã bejep pínahboó yeéb ñi jéih bejcan niit, niijná, ¿caanjéh míc mao wnat túat niit ã chãjap? í niijíp jĩ.

²³ Páant í míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

—Yeéb nin baácdih moón jumna, Dioíhwã nihcannit í jenah joyát bíic yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant júóhni jumna, wã íp Dios ã jenah joyát bíic yoobó wã jenah joiná caá. ²⁴ Wã íp ã wahni wã jummatdih yeebdíh wã naáwáchah yuhna, ‘Á naáwát yoobópdih nihcan caá’, ñi niijátji jib ñi yéejatdih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cádahcat peéh, wã niijátji bíic yoobó yeebdíh ã yap-bipna caá, ã niijíp jĩ.

²⁵ —¿Déhe pohba tígaá, meém? í niijíp jĩ.

—Ded pah wã jwíh naáwátji pahjeh wã jumna caá. ²⁶ Yeéb ñi tái chãjatji jib Dios ã peéh chãjat pínahdih yeebdíh wã naáwát pínah búdí ã judhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni ã naáwát túatnidihjeh

yeebdíh wã naóh yapana caá. Caán ã naáwát túat yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁷ Obohjeéhtih, “Wã íp caá weemdíh wahni”, ã niijíchah joinít, queét ít beh joicáp wat jĩ. ²⁸ Páant í beh joicátdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

—Weém nihat cãacwã úud jeñédih cruzboó péohnit, í pud dodhbipna caá. Páant í chãjachah, ‘Caán Dios ã wahni caá’, ñi niij jéihbipna caá. Pánih jéihnit, wã jenah joyátjeh wã chãjatjidihbut ñi jéihbipna caá. Wã íp ded pah weemdíh ã bohéatjidihjeh yeebdíh wã naáwátjidihbut ñi jéihbipna caá.

²⁹ Weemdíh wahniboó wãjeéh ã jumna caá. Pánih wahni jumna, ã weñat pínahdihjeh yeó jáap jummat pah wãpí chãjna caá. Páant wã chãjachah, weemdíh ã cádahcan caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joiná, “Caán Dios ã wahni Cristo yoobát ã jumna caá”, dawá í niij jenah joyóp jĩ.

Dios ã wehdih, yéej chãjnitdihbut Jesús ã naáwát

³¹ Biquína jwí déewã “Caán Dios ã wahni Cristo caá”, niij jenah joinítidih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Wã naáwátdih cádahcannit, wã bohénit yoobát ñi jumna caá. ³² Pánih jumna, yoobópdih ñi jéihbipna caá. Yoobópdih jéihnit jumna, watnit panihnit ñi jumbipna caá. Pánih jumna, ded yéej chãjat jenah joyát ã júúwáchah yuhna, caandíh ñi jéih yap yohbipna caá. Yeebdíh watni panihni ã jwúub wihcan niit, queétdih ã niijíp jĩ.

³³ Páant ã niijíchah joinít, queétdih nin pah í niij jepahap jĩ:

—Jwíitboó Abrahamji ã jwimená jwí jumna caá. Páant jwí jumachah, ded jwíitboodíh watni ã wihcan caá. Páant wihcah yuhna, ¿ded pah niij tígaá ‘yeebdíh watni ã jwúub wihcan niit’, ma niij naóh? í niijíp jĩ.*

³⁴ —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Cãacwãjeh í yéej chãjatdih í jéih cádahcan caá. Pánihna, queétdih yéej chãjat túatni í maáh panihni caá. Pánih yéej chãjnit jumna, caandíh teo wãhñit panihnit í jumna caá. ³⁵ Ded teo wãhni ã maáh wáuh

* 8:33 Mt 3.9; Lc 3.8

pah nihcan caá. Bitá caandíh ì ubuchah, queétboodíh teo wāhni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ā maáh wāúhboó páantjeh ā wāúh ā jumbipna caá. ³⁶ Pánihna, weém Dios wāúh jumna, deddih wā watachah, caanbát wā íp wāúh ā jumbipna caá. Páant wā watachah, yéej chājatdih teo wāhni panihni ā jwúub jumcan níit.* ³⁷ Yeéb Abrahamji ā jūimená ñi jumatdih wā jéihna caá. Obohjeéhtih, ā jūimená jumna yuhna, wā naáwáchah joíhcan, weemdíh ñi mao yohíhna caá. ³⁸ Wā ípjeeh jumna, wā enatjidih yeebdíh wāpí naóhna caá. Obohjeéhtih, ñi íp, nemépwā ì maáh, yeebdíh ā wutuchah joinít, yeéboó ñipí jepahna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁹ —Jwí íp yoobát Abraham caá, queét ì niijíp jī.

—Abrahamji ā weh yoobát jumna, ded pah ā chājatji biíc yoobó ñita chāj tagaá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh wā íp ā naáwátdih yoobópdih wā naóh yapanachah yuhna, yeéboó weemdíh ñi mao yohíhna caá. Abrahamjiboó páant āta chājcan tagaá. ⁴¹ Pánihna, ñi íp panihni ā chājíhat biíc yoobó man tigaá yeebát ñi jenah joyóp, Jesús queétdih ā niijíp jī.

—Jwiít íp wihcannit pohba jwí nihcan caá. Dios biícjeh caá jwí íp, queét ì niijíp jī.

⁴² —Weém Diosjeeh jumniñi nin baácna wā jūúwáp jī. Pánihna, Dios ñi íp ā jumachah nihna, yeéb weemdíh ‘jwí úud jeñé’, ñita niij oi tagaá. Wā jenah joyátjeh nin baácboó wā dei jūóhcan jī. Wā íp Dios ninboó weemdíh ā wahachah, wā jūúwáp jī. ⁴³ ¿Dépanih tigaá wā naáwátdih ñi beh joicán? Ñi joíhcat jíib caandíh ñi beh joicán caá. ⁴⁴ Ñi ípboó yeejép chājat túutnit ì maáh caá. Pánihna, caán ā weñat pínahboodíh ñipí chājna caá. Nin baác ā jwíh jumachah, buubut páantjeh cāacwādh mao yohat túutni caá. Caán biíc mant yeenijeh jumna, yoobópdih ā jéih naóhcan caá. Pánih yeeat buúhna, nih yáatdihjeh āpí naóhna caá. ⁴⁵ Páant yeebdíh yeeni ā naáwáchah joinítji weémboó yeebdíh yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ñi joíhcan caá. ⁴⁶ Páant wā naáwáchah, ‘Meém yeejép chājni caá’, weemdíh ñi jéih niijcán caá.

* 8:36 Gá 5.1,13

Yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ¿dépanih tigaá ñi joíhcan? ⁴⁷ Det Dios wehboó ā naáwátdih ì túi joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ā weh nihcannit, ā naáwátdih wā naóh yapanachah yuhna, ñi joíhcan caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

Abrahamji jum láa Cristo ā jumat

⁴⁸ Páant ā niijíchah joinít, queét nin pah Jesúsdiñ ì niijíp jī:

—‘Meém Samaria baác dih bóo jumna, Diosdih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwí niiját yoobópdih caá, ì niijíp jī.

⁴⁹ —Weemdíh nemép wihcan caá. Obohjeéhtih, wā íp ā wēpatjīh yeebdíh wāpí chāj júutna caá, caandíh ñi wēi naáwát pínah niijná. Páant wā chājachah yuhna, yeéboó weemdíh wēi naóhcanjeh, yeejép ñipí wéhena caá. ⁵⁰ Weemdíh ñi wēi naáwátdih wā bidcan caá. Obohjeéhtih, cāacwā weemdíh ì túi weñat pínahdih wā ípboó ā náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ì náahcatji jíib queétdih ā peéh chājbipna caá. ⁵¹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det wā naáwátdih jepahnit, ì wancan níit, Jesús queétdih ā niijíp jī.

⁵² —Buu bácah chah jenah joicánniabeñ meém ma jumatdih jwí jéihna caá. Abrahamji, niñat Dios naáwátdih naóh yapanitji pah mantih ìt wunup wut jī. ‘Wā naáwátdih jepahni ā wancan níit’, niijná ¿dépanih tigaá meém páant ma niij? ⁵³ ¿Jwí nuo Abrahamji, Dios naáwátdih naóh yapanitjibut chah wēpni níit ma jumup? ¿Ded pohba tigaá meém? páant niij naóhni, queét ì niijíp jī.

⁵⁴ —‘Chah wēpni caá’, weemjéh wā jéih niijcán caá. Wā ípjuh ‘Caán chah wēpni caá’, weemdíh ā niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwí íp’, ñi niijníjuh wā íp ā jumna caá. ⁵⁵ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, caandíh yoobópdih ñi jéihcan caá. Weém caá caandíh wā jéihyep. ‘Caandíh wā jéihcan caá’, niijná, yeéb ñi niñat pah yeeni wāta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandíh yoobópdih wā jéihna caá. Pánih jéihna, ded pah ā naáwáchah, wāpí chājna caá. ⁵⁶ Jwí nuo Abrahamji nin baácboó wā dei jūúwát pínahdih jéihnit, ā weñep jī. Pánihna, wā

dei jūwáchah ennit, bádí ã yoób weñep jĩ, Jesús ã niijíp jĩ.

⁵⁷ —Páant, meém cincuenta jópchi ma juibí jwuhcan caá. Páant niijná, ¿jon jãtíh bóo Abrahamjidih meém ma ennit jĩ? Jesúsdiñ ã niijíp jĩ.

⁵⁸ —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wãát jumap jĩ, Jesús queétdih ã niij jepahap jĩ.*

⁵⁹ Páant ã niij jepahachah joinít, queétboó jee dáhnadiñ ubnit, Jesúsdiñ ã yohíhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã yohíhichah, ã encat pónih, Jesúsboó Dioíh mummánt ã bac bejep jĩ.

9

Jesús jéih encannidih ã booaat

¹ Tútímah, jwiít dih Jesús namáboó numah bejna, jéih encannidih jwí jwãáap jĩ. ² Caandíh enna, Jesúsdiñ nin pah jwí niij úbh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, dépanih tigaá nin jáap cáac jumnajeh jéih encanni átát jumji? ¿Caanjéh yeejép át chãjji taniít? ¿Á mánaboó ã yéj chãjji taniít? jwí niijíp jĩ.

³ —Nin ã yéj chãjatji jíib nihcan caá. Á mánabut ã yéj chãjatji jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, pánihni ã jumachah, wã íp ã wēpatjĩh caandíh wã teo wáacbična caá. Páant wã boanachah ennit, wã íp ã wēpatdih cáacwã ã tui jéihbična caá.

⁴ Yeó jáap cáacwã ã ih tewatdih ã jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei ã jéih teocan caá. Pánihna, buu caá ã baab jwúhat panihichah, weemdíh wahní ã watatdih jwiít dih chãjat ã náahna caá. Tútímah, chei jwí teocat pah, caandíh jwí jéih chãjcan niít.

⁵ Pánihna, nin baáboó wã jum jwuhuchah, baabát panihni cáacwãdih ded pah Dios ã jummatdih wã jéihyabipna caá, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

⁶ Páant niij péanajeh, baáboó mao mác ã coí jéenanap jĩ. Pánih coí jéenanit, baácdih wid teo, jéih encanniñ quíbnadiñ ã ñáñap jĩ. ⁷ Pánih ñái péa, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—Siloé wāt jumni jēehat júána quíib táñadiñ ma bejeé, ã niijíp jĩ. Siloé niijná, jwíh wéheatjĩh “Wahní”, niijná ã chãjap jĩ.

Jesús páant ã niijíchah joinít, jéih encanni quíib táñadiñ ã bejep jĩ. Pánih quíib táiniñ ennit, ãih munná át jwúub bejjip taga. ⁸ Páant ã jwúub juibínachah, ã chéenwã, caán dinero úbhniñi ã jummatdih jéihnitbut, enni-jeh ãih munná ã jwúub juibínachah ãt enep wāt jĩ. Pánih ennit, queétjeh nin pah ãt míc niij úbh joyóp wāt jĩ:

—¿Nin dinero ãpĩ úbhniñi nihcan niít? ãt niijíp wāt jĩ.

⁹ —Caanjéh tigaá, biquína ãt niijíp wāt jĩ.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan páh jígozna caá ã chãjap, bitaboó ãt niijíp wāt jĩ.

—Caanjéh tigaá, weém, encanniñi át niijíp wāt jĩ.

¹⁰ —Jéih encanniñi jumna yuhna, ¿ded pah tibeé ma nih? buu ma jéih enat pínahdih, ãt niij úbh joyóp wāt jĩ.

¹¹ —Jesús wāt jumni ãih mao mácjĩh baácdih wid teonit, wíh quíbnadiñ ãi ñáñap be. Weemdíh ñái péanit, ‘Siloé wāt jumni jēehat júána quíib táñadiñ ma bejeé’, ã niijíchah joinít, caanna wã bejep be. Pánih quíib táinajeh, wã jéih enep be buca, queétdih át niijíp wāt jĩ.

¹² —¿Meemdíh pánih chãjni deyoob tigaá an jum? ãt niijíp wāt jĩ.

—Jaóh jãh. Deh caá an jumapna caá, queétdih át niij jepahap wāt jĩ.

Jéih encannidih fariseowã ã úbh joyát

¹³ Páant niij úbh joí péanit, jéih encannidih fariseowã maáta pebhboó ãt ub bejep wāt jĩ. ¹⁴ Jwiít judíowã jwí chooát yeó jáapdih caán encannidih Jesús ã boanap jĩ. ¹⁵ Páant chooát yeó jáapdih ã boanachah jéihnit, caán newédih fariseowã jwuh ãt jwúub úbh joyóp wāt jĩ:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? ãt niijíp wāt jĩ.

—Mao mácjĩh baácdih wid teonit, wíh quíbnadiñ ãi ñáñap be. Pánih ñái péanit, ã quíib táñat tútuchah joinít, wã bejep be. Pánih quíib táinajeh, wã yoób enep be, queétdih át niijíp wāt jĩ.

* 8:58 Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19 * 9:5 Mt 5.14; Jn 8.12

16 Páant ã niijíchah joinít, biquína queét fariseowã nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Caán jwĩ chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát tútatdih yap yohna, Dioíh yoobát nihcan caá, ít niijíp wut yuh jĩ.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chãjni nihna, páant áta jéih boocan tagaá. Pánihna, caán túini nacaá, ít niijíp wut jĩ. Páant niijná, queét chénat pah poómp bíic yoobó ít jenah joicáp wut jĩ.

17 Caán encannijidih queét nin pah ít jwúub niij úubh joyóp wut jĩ, páant muntih:

—Meemdíh míih quíibdih booani Jesúsdi meémboó ¿ded pah ma niij jenah joí? ít niijíp wut jĩ.

—Caán yoobópdih Dios naáwátidih naóh yapani nacaá an jumap, queétdih át niij jepahap wut jĩ.

18 Pánihna, jwĩ maáta nin pah ít niij jenah joyóp wut yuh jĩ: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, ít niijíp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, jéih encanniji mánadih ít bid bojop wut jĩ. 19 Pánih bid bojnit, á mánadih jwuh nin pah ít niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Nin yoobópdih ñi wúuh níit ã jumap? ¿Bíicmantjeh caán jwíih cãac jumna, jéih encanni nitjĩ wáát jumap? ít niijíp wut jĩ.

20 —Nin jwĩ wúuh tigaá. Bíicmant jéih encannijeh ã cãac jumap jĩ. 21 Caandíh jéihna yuhna, ded pah buu ã enatdih, caandíh boonidihbut jwĩ jéihcan caá. Jwĩ wúuh wébít nihcan caá. Caandíhjih ñi úubh joyoó. Caanjéh ã jéih naóhna caá, á mána ít niij jepahap wut jĩ.

22 Ded “Jesús Dios ã wahni Cristo caá”, niijníidih jwĩ maátaboó jwĩ míic wáacat mūdíh ita waadát túutcan tagaá. Páant í chãjat pínahdih jéihna, encanniji mána jwĩ maátadih ít úumji tagaá. 23 Pánih úumna, “Caán wébít nihcan caá. Caandíhjih ñi úubh joyoó”, ít niij jepahap wut jĩ.

24 Páant í niij jepahachah joinít, jwĩ maáta jéih encannijidih ít jwúub niijíp wut jĩ:

—Jesús yéejni ã jumatdih jwiitboó jwĩ jéihna caá. Pánihna, Diosdih wēinit, jwiitdih yoobópdih ma naáwá, caandíh ít niijíp wut jĩ.

25 —Jesús yéej chãjni ã jumatdih wã jéihcan caá. Nindihjih wã jéihna caá. Jéih

encanni wã jumap jĩ. Obohjeéhtih, buu wã enna caá, queétdih át niij jepahap wut jĩ.

26 —¿Ded pah tíi meém ma enat pínahdih caán ái chãj? ít jwúub niij úubh joyóp wut jĩ.

27 —Caandíhjih tibeé yeebdíh wáát naáwáp be. Páant wã naáwáchah yuhna, weemdíh ñi joíhcan beé. ¿Dedé chãjat túut tigaá wã jwúub naáwáchah, ñi joíh, páant muntih? ¿Yeebbút áihwã ñi jumíh níit? queétdih át niijíp wut jĩ.

28 —Meém Jesús ã bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiitboó Moisésji ã bohénit caá.

29 Dios Moisésdih ã naáwátidih jwĩ jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ã jūwátidih jwĩ jéihcan caá, queét caandíh ít niij jūhñap wut jĩ.

30 —¡Páant! Dedmant ã jūwátidih ñi jéihcan yuhna, ¿caán weemdíh enani Dios ã wahni áta nihcan taniit?

31 Yéejnit í úubúchah, Dios ã joicán caá. Caandíh bácah jwiit nihat jwĩ jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wēini, ã wúatdih jepahniboó ã úubúchah, Dios ã joiná caá.* 32 Jon jãtíh nin baác ã jwíih jumuchah, jwíih cãac jumnajeh, jéih encannidih ded ã enaat doonádih jwĩ joicán jĩ. 33 Pánihna, Jesús Dios ã wahni nihcan, weemdíh áta jéih enacan tagaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

34 —Bíicmantjeh yéejni mat jumap wut jĩ. ¿Pánih yéejni jumna yuhna, jwiitdih meém ma bohéni níit? jwĩ maáta caandíh ít niij jūhñap wut jĩ. Páant niij péanitjeh, Dioíh mūmánt caandíh ít bacanap wut jĩ.

Jéih encannit panihnit ded pah í jumap

35 Jéih encannijidih í bacaat doonádih Jesús ã joyóp jĩ. Pánih joinít, jéih encannijidih jwááhnit, caandíh nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Meém nihat cãacwã úud jeñédih jepahni níit? ã niijíp jĩ.

36 —¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíh jéihna, wã jepahbipna caá, Jesúsdi ã niij jepahap jĩ.

37 —Caandíh ma enna caá. Weém meemdíh wéheni caanjéh tigaá, Jesús ã niijíp jĩ.

38 —Maá, meemdíh wã jepahna caá, ã niij jepahap jĩ. Páant niijnáneh, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ã weñep jĩ.

* 9:31 Pr 15.29

³⁹ Páant ã weñechah ennit, Jesús cãacwãboodih nin pah ã niijíp jĩ:

—Ded pah túi chãjat, ded pah túi chãjcatdihbut cãacwã ã jéihyat pínah niijná, nin baácboó wã jũúwáp jĩ. Wã íp ded pah ã wutadidih jéihcan, jéih encannit panihnit ã jumna caá. Det páant ã jumatdih jéihnitdih wã íp ded pah ã jumatdih wã bohébična caá, jéih ennit panihnit ã jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niij jenah joinítidih wã bohécan niit, páantjeh jéih encannit panihnit ã jumat pínah niijná, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, biquína caan pébh jumnit fariseowã caandih nin pah ã jwúub niij úubh joyóp jĩ:

—‘Jéih encannit panihnit’, niijná, ¿jwiítidih niij niit ma chãjap? Jesúsdiñ ã niijíp jĩ.

⁴¹ —Jéih encannit panihnit ñi jumatdih ñi jéihyechah, yeebdih peéh chãjat ãta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Diosdih jwí túi jéihna caá’, ñi niij jenah joyát jib, yeebdih peéh chãjat ã jumbipna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

10

Ovejawãdih en daonít

¹ Túttimah, biñ naáwátjñh, bohéat túut niijná, nin pah Jesús cãacwãdih ã niij naáwáp jĩ: “Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Ded ovejawãdih wáihyat júdu jécdih waadcánjeh, jéc wihcapmant aáb páud deini, nũmni tigaá ã jumap. ² Obohjeéhtih, wáihyat júdu jécdihjeh waadníboó ãih ovejawãdih en daoní yoobát ã jumna caá. ³ Ovejawã mínah wáihyat júdu ã jayúchah, caán jécdih wapni caandih ã wát wãhbipna caá. Páant ã wãtachah, queétdih en daoníboó ãih wãtna yoobó ã ejechah, ãih wéheatdih ãih ovejawã ípĩ beh joiná caá. Pánih beh joinít, queét ãjeéh ípĩ péé bac bejna caá. ⁴ Nihat ãihwã ã bac beedéchah ennit, queétdih ã waóh bejna caá. Pánihna, ã wéheatdih túi beh joiná, caandihjeh ã túi péé bejna caá. ⁵ Obohjeéhtih, biñ ã jéihca naáhdih ípĩ péé bejcan caá. Bitá ã wéheatdih joiná, úumnit, ípĩ jwei béjna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

⁶ Jesús páant ã niijíchah yuhna, queét ã beh joicáp jĩ.

Ovejawãdih en daonít naáwãtdih Jesús ã beh joyáat

⁷ Páant ã beh joicãtdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ: “Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Ovejawãdih wáihyat júdu jéc panihni tigaá weém wã jumap. ⁸ Nihat wã jãtih jũóhnit, nũmni panihnit, cãacwãdih ã yee bohénap jĩ. Queét ã wéhenachah yuhna, cãacwã, ovejawã panihnit, queétdih ã joyáh bojop jĩ. ⁹ Weémboó wáihyat júdu jéc panihni caá. Weemdih jepahnit jécdih waadnit panihnit ã jumna caá. Pánihna, queét iiguípna bejnit déejidih wã túi ubna caá. Ovejawã úumcanjeh, ãih wáihyat júdumant jumnitji wãica naáhwã jeémédih bac bejnit, jwúub waadnit, ípĩ túi jumna caá. Pánihat pah, wãih cãacwãboó wãjeéh jumna, ípĩ úumcanjeh, wãica naáhwã panihnit, ded pah ã náahatdih ã bíbohna caá.

¹⁰ “Queét nũmni boó ovejawã panihnit Dioñ cãacwãdih mao yohodih ã jũóhna caá. Obohjeéhtih, búdí wéinit, yeó jáap jumat pah wãjeéh ã túi jumat pínah niijná, weémboó queét ovejawã panihnitdih bididih wã jũúwáp jĩ. ¹¹ Weémboó ovejawã panihnitdih túi en daoní wã jumna caá. Ded ovejawãdih túi en daoní caandih ã mao yohat dée tobohat ã jumachah yuhna, ãih ovejawãdih ãpĩ en daó cádahcan caá. Pánihat dée pah queét iiguípna bejnit déejidih wã túi ubat túut niijná, weémboó cãacwãdih wã wun wãhbipna caá. ¹² Obohjeéhtih, ã maáih ovejawãdih en daoníboó yoobópdih ã túi en daocán caá. ãihwã nihcah, jió ovejawãdih jeémédih ã jũúwáchah enna, teo wãhni boó ã en daonít ovejawãdih ã yoh jwei béjna caá. ã yoh jwei béjat túttimah, jió ovejawãdih ã tewe chah enna, queét ã jwei péé bejna caá. ¹³ Caán teo wãhni boó ã jib chãjatdihjeh ã bidna caá. ã maáih ovejawãdih oican, queétdih ã túi en daocán caá.

¹⁴⁻¹⁵ “Weém ovejawãdih túi en daoní panihni tigaá wã jumap. Wã íp weemdih ã túi jéihna caá. Weembát caandih wã túi jéihna caá. Páant wã ípdih wã túi jéihyat pah, wãih ovejawã panihnit weemdihbut ã túi jéihna caá. Wã íp weemdih ã jéihyat pah, weembát queétdih wã túi jéihna

caá. Pánih jéihna, wā ípjeéh í tái jummat pínah niijná, queétdih wā wən wāhbiipna caá.* 16 Biíh wáihyat júdu díitboó jummit ovejawā panihnitbut wíihwā í jumbiipna caá. Pánih jummit, wā naáwáchah, queétdih í joi póobipna caá. Pánih joinít, wíihwā biícđih queétdih í jumbiipna caá.* Pánihna, weemjéh nihat wíihwāđih wā tái en daobíipna caá.*

17 “Wíihwā Diosjeéh í jummat pínah niijná, queétdih páant wā wən wāhat pínah, wā jwáub boo pud jūúwát pínahđihbut jéihnit, wā íp weemđih ā oina caá. 18 Ded ā náahat pah weemđih mao yohni pínah ā wihcan caá. Wā náahat pahjeh weemđih í mao yohbiipna caá. Pánihna, wā náahat pahbut wā jwáub boo pud jūóhbiipna caá. Páant wā íp weemđih ā chājat tūutap jī”, Jesús ā niijíp jī.

19 Páant ā niijíchah joinít, queét jwī déewā biíc yoobó it jenah joicáp jī.

20 —Caán nemép jummi caá. Pánih jumna, ā tái jenah joicán caá. ¿Dépanih tiguaá caandih jwī jwáub joíh, páant mantih? dawá í míic niijíp jī.

21 Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jummi nihna, páant āta niij naóhcan tagaá. Ded nemép jummi jéih en-cannijidihbut āta jéih enacan tagaá. Pánih chājna, nemép jummi nihcan caá, í míic niijíp jī.

Judíowā í maáta Jesúsđih í náahcat

22-23 Túttimah, mah noój láa, jwiit judíowā Jerusalén tútchidih biíh fiesta jwī jwáub chājap jī. Jon jātih Dioíh mūđih chāj péanit, Diosđih í wēi wāhatjidih jwī náhniat yeó jáapna ā jumap jī. Caán yeó jáapnadih Dioíh mūđih wāáp lap numpboó Salomón ā chājat tūutni coahjidih Jesús ā en jibip jī. 24 Caan cóahboó Jesús ā jumachah enna, jwī maáta caandih űh pūda bojnit, nin pah í niij űbh joyóp jī:

—Maatápdih jwiitđih ma tái naóhcan caá. Pánihna, bə jwiitđih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahni Cristo yoobát niit ma jumap? Jesúsđih í niijíp jī.

* 10:14-15 Mt 11.27; Lc 10.22 * 10:16 Ef 2.11-22 * 10:16 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20 * 10:33 Lv 24.16

* 10:34 Sal 82.6

25 —Yeebđih jātih wāát naáwáp jī. Páant wā naáwáchah yuhna, weemđih űi joíhcan jī. Wā íp ded pah weemđih ā wətuchah joinít, ā wēpatjīh wāpī chājna caá. Pánih chājna, weém Cristo yoobát wā jummatđih jūut tiguaá wā chājap. 26 Páant wā jūutuchah yuhna, bitaíh ovejawā panihnit jumna, weémboodih űi joíhcan caá. 27 Ovejawā queétdih en daoníđih í tái joyát pahjeh tih, wíihwā weemđih í tái joiná caá. Queétdih wā jéihyechah, weemđih í tái péena caá. 28 Páantjeh Diosjeéh queétdih wā tái jummat tūutuchah, iiguípna í bejcan niit. Pánihna, queétdih wā tái en dawáchah, bitaboó weemđih í jéih dúuc wáican niit. 29 Wā íp, wíih cāacwāđih weemđih wāhni, nihatđih chah wēpni caá ā jumap. Pánih jumna, wíihwāđih ā wapachah, bitaboó caandihbut í jéih dúuc wáican niit. 30 Weém wā ípīh biíc pahjeh jwī jumna caá, Jesús ā niijíp jī.

31 Páant ā niijíchah joinít, jwī maátaboó caandih yohat tūut niijná, jee dáhnadih í ubap jī. 32 Páant í chājachah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niij űbh joyóp jī:

—Wā íp ā wēpatjīh dawá láa yeebđih wā chāj jūutap yah jī. ¿Dedé wā chājatji jīb tiguaá weemđih jee dáhnajīh űi yohíh? ā niijíp jī.

33 —Dios ā wēpatjīh ma chāj jūutatji jīb nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cāacjeh jumna yuhna, ‘Diosjeh tiguaá weém’, ma niij yee naáwát jīb, meemđih jee dáhnajīh jwī yoh mawíhna caá, queét í niij jepahap jī.*

34 —Obohjeéhtih, Dios naáwátđih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī: ‘Yeéb wā naáwát tūutnitđih “weem pánihni űi jumna caá”, wā niijíp be’, Dios āt niij daacát tūutap tajī.* 35 Páant ā niij daacátji yoobópdih ā jummatđih jwiit nihat jwī jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tóliđih jwī jéih niicán caá. Dios naáwátđih jéihnitđih ‘Dios panihnit űi jumna caá’, ā niij naáwáchah, yoobópdih caá. 36 Dios ā náahat pah weemđih nin baácboó ā wahap jī. Pánihna, ‘Weém Dios wūh caá’, wā niijichah joinít, ¿dépanih tiguaá weemđih ‘Jesús Diosđih yéj naóhna caá ā chājap’, űipī niij? 37 Wā íp ā náahat pah wā chājcah bácah, wā bohéatđih ‘Yoobópdih

tigaa', niijcát caá náahap. ³⁸ Obohjeéhtih, wā íp ā wēpatjīh wā chāj júutachah yuhna, 'Caán Dios ā wahni Cristo caá', ñi niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán yuhna, wā chāj júutatdih 'Yoobópdi Dios ā wēpatjīh chājni caá', niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah joiná, weém wā íp bícdih wā jumatdih ñi túi jéihbipna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁹ Páant ā niijíchah joí íjnit, queét chéneji í tewíhip yuh jī. Obohjeéhtih, í tewíhichah jéihnit, Jesús queétdih ā jwei bác bejep jī.

⁴⁰ Pánih bac bejniji Juan cāacwādi ā daabánapi, Jordán muj conanaáboó jwiítdih ā ñumah chúh bejep jī, páant muntih. Caanná jubínit, jwiítdih ā ñumah jumup jī.*

⁴¹ Dawá cāacwā caanná caandíh enedih ípí jubínap jī. Nin pah queét mícjeh í niijíp jī:

—Juan Dios ā wēpatjīh chāj júutcan yuhna, ded pah Jesús ā jumat pínahdih ā naáwáchah, yoobópdi tají, í míc niijíp jī.

⁴² Páant niij jenah joinítji dawá Jesúsdi í jepahap jī.

11

Lázaro

¹⁻² Lázaro, María, Marta queét bíc peihcannit, Betania tátchidih moon tájī. Queét yaádh í úd Lázaro bícdih ípí jumup jī.* Caánt María, Jesúsíh jíchanadih túi chej jumni macjīh pəohnit, míh waó yoócjīh jōp wionih pínah mit jumup tají.* Bíc yeó jáap Lázaro búdí át wunup wat jī. ³ Á wunuchah, yad jeñéna yaádh Jesúsdi dooná ít wahap tají.

—Ma oini búdí wunna beé ā chājap be, Maá, ít niij naáwát túutap tají.

⁴ Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joinít, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Lázaro wunna yuhna, ā boobipna caá. Wunna, Dios ā wēpat júutat pínahjeh caá. Páant ā wēpatdih júutnit, ā wúh wā jumatdih, wēpni wā jumatdihbut cāacwādi ā júutbipna caá, ā niijíp jī.

⁵ Lázarodih, yad jeñéna yaádhidihbut Jesús búdí ā oyop jī. ⁶ Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joiná yuhna, caán yúpbit bóo

tátchidih Jesús chéne yeó jáap jwiítdih ā ñumah jum jwuhup jī. ⁷ Túttimah, Jesús jwiítdih nin pah ā niijíp jī:

—Chóbe Judea baáboó, Lázaro ā í jumni tátchina, jwí jwúub bejjīh, ā niijíp jī.

⁸ —Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwí maáta meemdíh jee dáhnajīh í yoh mawíhip be. ¿Dépanihna buu ma jwúub bejīh, páant muntih? jwí niijíp jī.

⁹ Páant jwí niijíchah joinít, caandíh í mao jwuhcat pínahdih naóhna, bíh naáwátjīh jwiítdih nin pah ā niij jéihya naáwáp jī:

—Búdí ñi jenah joicá bojoó. Bíc yeó jáapdi doce horajeh caá ā baabáp. Páant ā baabáchah, jwí túi enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwí buugcán caá. ¹⁰ Chei jibna, baabcáh, jwí í buugná caá, Jesús ā niijíp jī.

Páant niijná, nin pah niijná át chājap jī: “Buu wā íp ded pah ā chājat túutatdih wā chāj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ā chājat túutat judh jwuhchah, weemdíh í jéih mao jwuhcan caá”, niijná át chājap jī.

¹¹ Páant niij péanit, jwiítdih nin pah ā jwúub niijíp jī, páant muntih:

—Jwí chéen Lázaro, ũona caá an chājapna caá. Páant ā ũwuchah, weém caandíh wucúdih wā jubíbipna caá, jwiítdih ā niijíp jī.

¹² —Caán láa báhah, Maá, ũona, ā túi boobipna caá, jwí niijíp jī.

¹³ Páant jwí niij jenah joyóchah yuhna, Jesús “Ŭona caá an chājapna caá”, niijná “Mujáh bejna beé”, niijná át chājap jī.

¹⁴ Páant jwí niij jenah joyátidih jéihnit, Jesús jwiítdih nin pah yoobópdi ā niijíp jī:

—Lázaro jáantjeh ā wunup be. ¹⁵ Wā wíhchah, caán ā wunuchah, wā wéina caá. Buu bejnit, ded pah wā chājat pínahdih enna, weemdíh chah ñi túi jenah joibípna caá. Pánihna, chóbe tí báhah, caandíh í yohopjina enedih jwí bejjīh, ā niijíp jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwí niijná, nin pah jwiítdih ā niijíp jī:

—Chóbe jwiítbut ájeéh jwí en péejīh. Caandíh maona, jwiítdihbut í mawa naáh, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, bícdih jwí bejep jī.

Jesús cāacwādi jwúub booani ā jummat

* 10:40 Jn 1.28 * 11:1-2 Lc 10.38-39 * 11:1-2 Jn 12.3

17 Jwiit Jesúsjeéh Betania títchina jwí jwíbiát pínah jätih, Lázaroíh bácahjidih jeé íitboó ítát yohop tají. Biícjĩh bóo téihya yeó jáap jätih átát wunup tají. 18 Betania títchi Jerusalén títchi pebhjeh, biíc hora tacdih bejat ā jumup jĩ. 19 Páant pebhjeh ā jumuchah, dawá jwí déewā Maríá, Marta ĩ úuddih ĩ jĩgahat yayáát túut niijná, ĩ pebhna ĩt jwíbinap tají. 20 Jwí jwíbiát doonádih joinít, māmánt bac jüóhñit, Marta Jesúsdi h jwáádih mi juyúp jĩ. Obohjeéhtih, yad jupu máú díitboó mit jum jwuhup tají.

21 Pánihna, Jesúsdi h jwááhñit, Marta nin pah caandíh mi niijíp jĩ:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud āta wuncan tagaá. 22 Obohjeéhtih, ded pah ma úubúchah, Dios ā jepahat pínahdih weém wā jéihna caá, mi niijíp jĩ.

23 —**Ma úud ā boo pud jüóhñitna caá**, Jesús ā niijíp jĩ.

24 —Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihat cáacwā ĩ boo pud jüóhñi yeó jáapdih,* wā úudbut ā jwúub boo pud jüúwát pínahdih wā jéihna caá, mi niijíp jĩ.

25 —**Weemjéh wunnidih wā jéih jwúub booana caá. Ded weemdíh jepahni wanna yuhna, ā jwúub boo pud jüóhñitna caá. 26 Ded báadhñitbut weemdíh jepahni, iiguípna ā bejcan niít. ¿Caandíh ma jenah joí niít?** Martadih Jesús ā niijíp jĩ.*

27 —Maá, meém Cristo Dios wúuh ma jummatdih wā táí jéihna caá. Nin baáboó meemdíh ā wahatjidihbut wā jéihna caá, Marta mi niijíp jepahap jĩ.

Jesús ā jwíbiát

28 Páant Marta caandíh niijíp péanit, Maríadih naáwádih mi jwúub bejep jĩ. Pánih jwúub bejnit, mi jwandih mit jwíbi jéyé naáwáp wat jĩ.

—Bohéni át jwi tábeé. **‘Mi jüúwá naáh’**, meemdíh ā niijná beé, mit niijíp wat jĩ.

29 Páant mi niijíchah joinít, Maríá waícanjeh Jesúsdi h jwáádih mit bac jüúwáp tají. 30 Marta mi jwúub bejat títtimah, títchiboó waadcán, caanjĩhjih jwí páñap jĩ. 31 Jwí déewā, Maríajeéh jumnit, wépép mi bac bejatdih ennit, “Mi úuddih yohopjiboó jwíbiádih bejna caá mi chájar”, ĩt niijíp jenah

joyóp tají. Páant niijíp jenah joinít, caántdih ĩt péé jüúwáp tají.

32 Jwí pebhna jwíniit, Jesúsdi h enna, ā pebh Maríá baáboó mi páah yoh ñajap jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, caandíh nin pah mi niijíp jĩ:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud āta wuncan tagaá, mi niijíp jwí naáwáp jĩ.

33 Páant mi jwí naáwáchah ennit, mijeéh péenit jwí déewā ĩ jwíbiádihbut ennit, Jesús bádí ā jĩgahap jĩ. 34 Pánih jĩgahñit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp úubh joyóp jĩ:

—**¿Dee tíbeé caandíh ñi yoh?** ā niijíp jĩ.

—Maá, caandíh jwí yohopjiboó ma en jüúwá, ĩ niijíp jepahap jĩ.

35 Pánih jĩgahñit, Jesúsbut ā jwíbiádih jĩ.

36 Páant Jesús ā jwíbiádih ennit, mijeéh péenit jwí déewā nin pah queétdih ĩ míc niijíp jĩ:

—Jesús Lázaro di h bádí át oi tagaá, ĩ míc niijíp jĩ.

37 Obohjeéhtih, bita caanjĩh jumnit nin pah queétdih ĩ míc niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá jéih encannidih ā jéih booana yuhna, Lázaroji ā wunat pínah jätih, caandíh át jéih booaji caá? ĩ niijíp jĩ.

Lázaro ĩ yohñidih Jesús ā booaat

38 Páant ĩ niijíp míc wéheat pónih, Jesús bádí ā jwúub jĩgahachah, Lázaro di h ĩ yohopjiboó jwíbiádih ĩ numah jwíbinap jĩ. Caán íitdih bádí jee dáhjĩh ĩt nemep tají. 39 Páant ĩ nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Can jeé júddih ñi pütú dodhdoó**, ā niijíp jĩ.

—Maá, biícjĩh bóo téihya yeó jáap jätih ā jumuchah, jwí yohop be. Pánihna, bue áih báca an wíjina nacaá buca, Marta mi niijíp jĩ.

40 —**Wā naáwátjidih ma táí náhninaá. Dios ā wépatdih ma enat pínahdih meemdíh wáát naóhna beé**, caántdih ā niijíp jĩ.

41 Páant caántdih ā niijíp péanachah, queétdih jeé júddih ĩ pütú dodhdop jĩ. ĩ pütú dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdi h nin pah ā niijíp úubap jĩ:

—**Weemdíh ma joyátji táina caá, Paá.**

42 **Wā úubát pah ma joyátidih wā jéihna**

* 11:24 Dn 12.2 * 11:26 Ro 6.4-5; Col 2.12; 3.1

caá. Páניהna, weemdih ma wahatjidih nit jumnit i jéhiyat pínah niijná, baa meemdih páant wá niij úábhna caá, Jesús á niijíp jĩ.

⁴³ Páant niij úábh péanit, Jesús nin pah á niij wēp ejep jĩ:

—¡Lázaro, ma bac jūúwá! á niijíp jĩ.

⁴⁴ Jesús páant á niij ezechahjeh, Lázaro i yohniji yuhna, jeé ítmant á bac jūúwáp jĩ. Pánih bac jūóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbut yéguéh chóo tōpjĩh i pinatji pah-jeh á duo bác jūúwáp jĩ.

Páant á bac jūúwáchah, Jesús queédih nin pah á niijíp jĩ:

—Caandih ñi pinatji yéguéh chóo tōpnadiah ñi wataá, á niijíp jĩ. Páant á niijíchah joinit, i pinatji tōpnadiah Lázarodih i watap jĩ.

*Jesúsdih i tewat pínahdih i míic wéheat
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)*

⁴⁵ Páant Lázarodih á booanachah ennit, María pebh joinitji dawá jwĩ déewá, Jesúsdih i jepahap jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, biquína jepahcannitboó fariseowá pebhna juibínit, ded pah Jesús á chājatjidih ít naáwáp wat jĩ. ⁴⁷⁻⁴⁸ Páניהna, sacerdotewá i maáta, fariseowá, bita jwĩ maáta bíicdih míic wáacnit, queétjeh nin pah ít niij míic wéhenap wat jĩ:

—Jesús dawá láa Dios á wēpatjĩh á chāj jútna caá. Páניהna, ‘Páant ma chājca bojó’, jwĩ niijcáh, nihat cáacwá ájeéh i bejbipna caá. Páant dawá bíicdih i jumachah ennit, Jesúsdih maáh i waadáat pínahdih jenah joinit, Romadih moón i maáta ‘Jwiít dih yohna caá i chājap’, niijnit, jwiít judíowáboodih i peéh chājbipna caá. Pánih peéh chājnit, Dioíh mūúdh i yohat pínah niijná, íih soldadowádh i wahbipna caá. Jwĩh baácdihbut i dúuc wáibipna caá. Páניהna, ¿baa ded pah tigaá jwĩ chājbi? ít míic niijíp wat jĩ.

⁴⁹ Páant i niijíchah yuhna, bíic íjeéh jumni, caán jópchidih sacerdotewá i maáh yoobát Caifás wūt jumni, queédih nin pah át niij naáwáp wat jĩ:

—Wá déewáá, weemdih ñi joi jwáhuá. Páant niij míic wéhena, yeéb ñi tái jéihcan caá. ⁵⁰ Nihat jwiít judíowá jwĩ tái jumat pínahdih bíic cáac á wun wáhuachah, á táibipna caá. Á wun wáhuachah, jwiít nihatdih Romadih moón i maáta i yoh beedábipna

caá. Caandih yeéb ñi tái beh joi jwáhuachah caá, Caifás át niijíp wat jĩ.

⁵¹ Páant niij naóhna, á jenah joyátjeh niijná át chājcap wat jĩ. Sacerdotewá i maáh yoobát á jumachah, jwĩ déewá i tái jumat pínah niijná, Jesús á wun wáhat pínahdih Diosboó Caifásdih át naáwát túutap wat jĩ. ⁵² Obohjeéhtih, pánih wanna, jwiít judíowádhjeh pohba át wun wáhuachah tajĩ. Nihat baácdih moón Dios á weh pínah bíic weh pah jwĩ jumat pínah niijná, jwĩ yéjeat jib Jesús át wun wáhuachah tajĩ. ⁵³ Páant Caifás á niijíchah joinit, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsdih ded pah tigaá jwĩ mao yohbi?” queét ít niij míic wéhe jwíhip tajĩ.

⁵⁴ Páניהna, caandih i mao yohíhatdih jéihnit, Jesús dahwani tútchinadiah jibidih á bejíchap jĩ. Tútchi wihcapboó bejnit, caán pehbít Efraín wūt jumni baini tútchibitna jwiít dih á numah juibínap jĩ. Pánih juibínit, caanjĩh jwĩ jum jwuhap jĩ.

⁵⁵ Caán láa jwiít judíowá jwĩpĩ wēini Pascua yeó jáapna pínah bahnjeh á judhdap jĩ. Moisés á naóh yapaatji pah, Diosdih jwĩ weñat pínah jātih tái míic ámohat apĩ náahap jĩ, Dios á enechah, yéjeat wihcannit jwĩ jumat pínah niijná. Páניהna, caandih chājat túut niijná, dawá jwĩ déewá nihat tútchinadiah moón Jerusalén tútchina ít aab béjep tajĩ. ⁵⁶ Caán tútchina juibínit, queét Jesúsdih bidna ítih chājap ta yuh jĩ. Pánih bidna, Dioíh mūúdh jumnit, queétjeh nin pah ít niij míic wéhenap wat jĩ:

—¿Pascua yeó jáapnadiah Jesús enedih á jūóhca naniit? ñi jenah joyóchah, ít niijíp wat jĩ.

⁵⁷ Sacerdotewá i maáta, fariseowábut jātih nin pah cáacwádh ítát niij wutap wat jĩ: “Jesús dedboó á jumat doonádih joinit, jwiít dih ñi naáwá”, ítát niijíp wat jĩ. Caandih tewat túut niijná, páant ít niijíp wat jĩ.

12

Jesúh jítchanadiah María miñ chej jumniñh mi puhwat

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap á judhdachah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiít dih á numah jwáub juibínap jĩ. Caanná juibínit, Lázaro wunni, joi

Jesús ã booanih muna jwĩ juibinap jĩ. ² Páant jwĩ juibinachah, jwĩ jeémát pínahdih ã chãj wãhup jĩ. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiit biicdih jeémát cáagat naadĩh jwĩ laj pũda bojop jĩ. Páant jwĩ laj pũda bojochah, Marta jwiitdih jeémát mi cáagap jĩ. ³ Mariáboó nardo wãt jumni chej jumni quiitdih, biic kilo tac yoób ub jũóhnit, Jesúh jitchanadih mi puhwup jĩ. Puhohnit, miih waó yoócjĩh mi jõp wiwip jĩ.* Páant mi puhwat táttimah, caán nihát maa ã túi chej jum chéyah bejep jĩ. ⁴ Páant mi chãjachah ennit, jwiit biicdih jumni Judas Iscariote wãt jumniboó, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah, nin pah ã niijíp jĩ:

⁵ —¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yahna, mit jíib chãj wãhcan? Caandih jíib chãjna nihna, biic jõpchi tewat pah bóo mita jíib teo tagaá. Pánihna, caán dinerojĩh moh yéejnitdih jwĩta jéih teo wáac tagaá, ã niijíp jĩ.

⁶ Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnitdih teo waaquihcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yáana, páant át niijíp jĩ. Caán jwĩh dinerodih en daoní jumna yahna, biquí láana ãpĩ numup tajĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Caántdih páant ma niijcá bojóo. Mi ámohniji chej jumnijih wĩh bácahdih ã yohat pínah jãtĩh ñãñat dée pah weemdih páant mi puhna caá. ⁸ Moh yéejnitboó páantjeh ñijeéh ã jumnipna caá. Páant ã jumchah, débólih wãhĩhna, queétdih ñi jéih wãhna caá.* Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh maatãpdih wã jumcan niit, ã niijíp jĩ.

Sacerdotewã ã maáta Lázarodihbut ã mao yohihat

⁹ Jesús biicdih Betania tútchiboó jwĩ jumchah, dawá jwĩ déewã caandih enedih ãt jũwup tajĩ. Obohjeéhtih, caandihjeh pohba nihcan, ã booaniji Lázarodihbut enedih jũóhna ãt chãjap tajĩ. ¹⁰ Páant enedih ã juibinachah jéihnit, sacerdotewã ã maáta Lázarodihbut ãt mao yohíhip jĩ. ¹¹ Lázaro wannijidih ã booaat doonádih joinít, dawá jwĩ déewã Jesúsdih ãt jepahap tajĩ. Pánih jepahnit, sacerdotewã ã bohéátboodih ãt

cádahap tajĩ. Páant ã cádahachah ennit, sacerdotewã ã maátaboó ãj yapnit, Lázarodihbut ãt mao yohíhip ta yah jĩ.

Jesúswã Jerusalénna ã waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹² Jwĩ juibini daanimant bóo yeó jáapdih dawá cáacwã Jerusalén tútchina juibinitji jwĩ juibiat pínah doonádih ãtát joyóp tajĩ.

¹³ Pánih joinítji táam núonadih bóodnit, Jesúsdih ã ub jwãáh dei jũwup jĩ. Pánih jwãáh dei jũóhnit, nin pah ã niij wéi ñaacáp jĩ:

—¡Diosdih jwĩ wéi naóh jíih! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiit judiowãdih teo wáacni pínah ã túi jumna naáh! ¡Nin jwĩ Maáh yoobát tigaá! queét ã niij wéi ñaacáp jĩ.*

¹⁴ Burrodih bid joinít, Jesús caanjih ã chãudup jĩ. Pánih chãudna, Dios naáwãtdih naóh yapaniji ã daacátji pahjeh ã yapap jĩ.

¹⁵ “Jerusalén tútchidih moón, ñi umca bojóo. Eneé, ñi Maáh burro wãhjih chãudnit, ã jũóhna caá”, ãt niij daacáp tajĩ. *(Zac 9.9)*

¹⁶ Obohjeéhtih, ‘Caán ã daacátji Jesúsdih niijná caá ãt chãjap’, jwiit ã bohénit jwĩ niij jéih jawhcap jĩ. Pánih jéihcan yahna, jeáboó Jesús ã puh laab béjat táttimah, ã daacátjidih náhninit, jwĩ beh joyóp jĩ. Pánih beh joinít, “Dios naáwãtdih ã daacátji biic yoobó Jesúsdih ã yapap jĩ”, niij jenah joinít, jwĩ yoób jéihyep jĩ.

¹⁷ Jesús ã ezechah, Lázaroih bácahdih ã yohatji ítmant báadhni ã bac jũwúchah ennitjiboó bitadih ãt naáwáp tajĩ. ¹⁸ Caán doonádih joinítji dawá cáacwã Jesúsdih ã jwãáh jũwup jĩ. ¹⁹ Páant dawá ã bezechah ennit, fariseowã queétdih nin pah ãt míc niijíp wãt jĩ:

—¡Eneé baca! Nihat Jesúhwã mícjeh buu jumna caá ã chãjap. Queétdih jwĩ naáwáchah yahna, ã joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwĩ jéih chãwácan caá, ãt míc niijíp wãt jĩ.

Biquína griegowã Jesúsdih ã bidat

²⁰ Fiesta yeó jáapnadih Diosdih weñedih jũóhnitjeéh, biquína griegowãbut ãt juyáp tajĩ. ²¹ Pánih joinít, jwĩjeéh jumni Felipe pebhna queét ãt juyáp tajĩ. Felipeboó

* 12:3 Lc 7.37-38 * 12:8 Dt 15.11 * 12:13 Sal 118.25-26

Galilea baácdih jamni Betsaida wāt jamni tátchidih bóo ā jamup jī. Caan pébh joinít, nin pah caandíh ít niijíp wāt jī:

—Jwiít Jesúsdiw jwī eníhna caá, ít niijíp wāt jī.

²² Páant ī niijíchah joinít, Felipe Andrésdiw naáwádiw át bejep wāt jī. Queét chénat pah Jesúsdiw naáwádiw ī juyúp jī. ²³ Páant ī naáwáchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Weém nihat cáacwā úd jeñé wā wunat pínah, wā boo pud jūwát pínah, jeáboó wā jwúb bejat pínahbut bahnijeh ā jwdhna caá. ²⁴ Nin naáwátjīh yeebdíh wā bohébiw caá. Pácahi tíbdih jwī momat táttimah, áih japih bóo chóo ā moopáh bejna caá. Páant ā moopóchah, áih diítmant bóo tíb āpī chíh jūóhna caá. Pánih chíh, behna, dawá ā quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíb moópcan, āta chíhcan tagaá. Chíhcan, caanjéh āta jam tagaá. Pánihat pah, weémboó wunna, wā boo pud jūwát táttimah, dawá cáacwádiw Diosjeéh wā táí jumat táutbiw caá. Obohjeéhtih, wuncan, weemjéh wāta jam tagaá.* ²⁵ Det ī weñat pínahdihjeh jenah joiná, Dios ā weñat pínahboodíh chājīhcan, iiguípna ī bejbipna caá. Obohjeéhtih, det ī weñat pínahdih joyáh bojnit, Diosdiw táí jepahna, páantjeh ájeéh ī táí jumbipna caá.* ²⁶ Det weemdíh teo wāhniw jamíhna, wā naáwátdih táí joyát caá náahap. Pánih chājna, queébut wājeéh ī jumbipna caá. Pánihna, queét weemdíh teo wāhniwdih búdí oina, wā ípbut ájeéh ā táí jumat táutbiw caá, Jesús ā niijíp jī.

Jesús ā wunat pínahdih ā naáwát

²⁷ “Buu búdí wā jīgahna caá. ¿Wā ípdih ded pah tigaá wā niijbí? ‘Paá, weemdíh yeejép ā yapca bojo naáh’, ¿wāta niij tániít? Caandíh páant wā niij úbhcan caá. Yeejép yapnit, wunat táut niijná, nin baácboó wā jūwáp jī. Pánihna, buu weemdíh chah yeejép buwat ā jumbipna caá. ²⁸ Paá, buu ded pah wēpni ma jumatdih cáacwádiw ma jéihyanaá”, Diosdiw ā niijíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, jeámant Dios nin pah áí niijíp jī:

—Wā wēpatdih queétdih wāát jútup be. Pánihna, wā jwúb jútbiw caá, páant mantih, ā niijíp jī.

²⁹ Páant ā niijíchah joiná, dawá caanjīh joi níhniw, ī joí wúhi bejep jī. Pánih joí wúhi bejnit, nin pah ī niijíp jī:

—Énoh niít páant yáani, biquína ī niijíp jī.

—Ángel Jesúsdiw naóhna caá ā chājap, bita ī niijíp jī.

³⁰ Queét páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah ā niijíp jī:

—Jeámant wéheni wíh pínah nihcan, weém Dios ā wahní wā jumatdih yeeb ní jéihyat pínah niijná, páant áí niijíp be.

³¹ Buu nin baácdih moón yeejép wā ī yeej chájat jíib wā íp queétdih ā peéh chājbiw caá. Queétdih wutni nemépwā ī maáhdihbut ā yohbiw caá. ³² Weemdíh cruzboó péoh dodhniw ī mawachah, dawá cáacwā wíhwā pínah wā chājbiw caá, Jesús ā niijíp jī.

³³ Páant niijná, ded pah ā wunat pínahdih Jesús cáacwádiw naóhna át chājap tají.

³⁴ Páant ā niijíchah joinít, cáacwáboó caandíh nin pah ī niij úbh joyóp jī:

—Dios naáwátdih daácnitji nin pah ít niij daacáp tají: ‘Dios ā wahní Cristo páantjeh ā jumbipna caá’, ít niij daacáp tají.* ¿Páant ī niij daacáchah, meém nihat cáacwā úd jeñé, Dios ā wahnidih dépanihna pohba cruzboó ī péoh dodh mao yohcan niít? ¿Meém Dios ā wahní nihcan niít? ī niijíp jī.

³⁵ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij jepahap jī:

—Weémboó baabát panihni ded pah wā íp ā jumatdih yeebdíh wā jéihyana caá. Obohjeéhtih, maátcanbitjeh níjeéh wā jumbipna caá. Pánihna, táí jumat táut niijná, yeebdíh wā bohéátjidiw ní quíib buwdcá bojó. Ded dupánapboó jib bejni dedboó ā bejat pínahdih ā en jicán caá. ³⁶ Pánihna, weém baabát panihni wā jumachah, buu wā bejat pínah játiw weemdíh ní jepahaá. Pánih jepahna, baabátboó jumnit panihniw wíhwā ní jumbipna caá, ā niijíp jī.

Páant niij naóh péanit, jwiítdih ā numah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, queétdih ā jwei béjep jī.

* **12:24** Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23 * **12:25** Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33 * **12:34** Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

Judíowã Jesúsdiñ ï náahcat

³⁷ Dawá láa Dios ã wēpatjñh Jesús queétdih ã chãj jútuchah yuhna, dawá jwñ déewã caandih ï joíhcap jñ. ³⁸ Dios naáwátdih naóh yapani Isaías ã naáwátji pahjeh queét ï chãjap jñ. Nin pah át niíj daacáp tajñ:

“Maá, ma naáwátdih wã bohénachah yuhna, cãacwã ï joíhcan caá. Ma wēpatjñh queétdih wã chãj jútuchah yuhna, ‘Caán naáwát yoobópdih nihcan caá’, ï niíj jenah joiná caá”, Isaías át niíj daacáp tajñ. *(Is 53.1)*

³⁹ Páant ï joíhcat ennit, Dios queétdih ã jéihyat tútcan caá. Caandihbut Isaías nin pah át niíj daacáp tajñ:

⁴⁰ “Jéih encannit panihnit Dios queétdih át chãjap wut jñ. Pánih chãjnit, ã naáwátdih queétdih át jéihyat tútcan wut jñ. Pánihna, ã wēp chãj jútatdih enna yuhna, ï beh encan caá. ã bohéatdih joiná yuhna, ï beh joicán caá. ã bohéatdih jéihna nihna, ï yéj chãjatdih ïta cádahji tagaá. Páant ï cádahachah, queétdih Dios áta túi ubji tagaá”, Isaías át niíj daacáp tajñ. *(Is 6.10)*

⁴¹ Páant niíj daácna, Isaías Cristo ã wēpat, búdí ã yeh iigátdihbut enniñi jumna, ded pah Cristo ã yapat pínahdih naóh daácna át chãjap wut jñ.

⁴² Obohjeéhtih, dawá cãacwã, biquína jwñ maátabut “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát caá”, Jesúsdiñ ït niíj jenah joyóp tajñ. Páant niíj jenah joiná yuhna, queét fariseowãdih úmna, bita “Jesúsjeéh wã waadáp be”, ït niíj naáwíhcap wut jñ. Páant ï naáwáchah nihna, jwñ míc wáacat munná fariseowãboó queétdih ïta waadát tútjican tagaá. ⁴³ Queétdih Dios ã wēi naáwátdih náahna yuhna, cãacwãboó ï weñatdih chah ït bidip wut jñ. Pánihna, queét “Weém Jesúsdiñ caá”, bitadih ït niíj naáwíhcap wut jñ.

Jesús ã naáwátdih ï joíhcat jñb peéh chãjat ã jumat

⁴⁴ Túttimah, Jesús cãacwãdih nin pah tabit ã niíj ñaac naáwáp jñ: “Ded weemdih jepahni weemdihjeh pohba jepahna ã chãjcan caá. Weemdih wahnidihbut ã jepahna caá. ⁴⁵ Ded weemdih enni

weemdih wahnidihbut ã enna caá. ⁴⁶ Ded dapúnapboó jumniñi, weemdih jepahna, baabát panihpboó ã jwúb jumat pínah ni-ijná, weém baabát panihni nin baácboó wã júuwáp jñ. ⁴⁷ Obohjeéhtih, ded wã naáwátdih joiná yuhna, ã jepahcah, weémboó wã peéh chãjcan niit. Nin baácđih moón weemdih jepahcannitdih peéh chãjadih júóhna wã chãjcan jñ. Obohjeéhtih, iiguípna bejnit déedih túi ubat tút niijná, wã júuwáp jñ. ⁴⁸ Ded weemdih náahcanni, wã naáwátdihbut joíhcannidih peéh chãjat ã jumbipna caá. Wã naáwátdih ï joíhcatji jñb péeni yeó jáapđih wã ípboó queétdih ã peéh chãjbipna caá. ⁴⁹ Weém wã jenah joyátjeh yeebdih naóhna wã chãjcan caá. Wã íp weemdih wahniboó ded pah wã naáwát pínahdih ã naáwát túttna caá. Pánihna, wã naáwátboó ã naáwátjeh tigaá. ⁵⁰ Ded ã naáwátdih joí waadána, wã ípjeéh páantjeh ã túi jumbipna caá. Pánihna, wã íp ã naáwát túttdihjeh tigaá, yeebdih wã naáwáp”, Jesús queétdih ã niijp jñ.

13

Jesús ã bohénitñ jítchanadih ã chocat

¹ Pascua yeó jáapna pínah jãtñbit, Jesús nin baácđih cádahnit, ã íp pebhboó ã bejat pínah bahni ã jadhdatdih átát jéihyep tajñ. Áihwã nin baácđih moondih búdí oina, queétdih ã oi cádahcap jñ. Pánihna, ã oyatdih júttna, áihwãdih ã wun wuhup jñ.

² Caan chéi Jesús jwiútdih ã numah jeéméchah, Jesúsdiñ eníhcannitdih ã naáwát pínah niijná, Judas, Simón Iscariote wúhdih nemépboó át waad dée tajñ. ³ Dios pebhmant ã júuwátjidih, ã jwúb púuh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep tajñ. ã íp caandih chah maáh ã waadát pínahdihbut átát jéihyep tajñ. ⁴ Pánih jéihna, jwíjeéh jeémp lajnñi ñah ñahnit, áih yégueh jih bóo chóodih too dagnit, jöp wiwat pínah yégueh chóojñ chúhlit yoób ã chéwep jñ. ⁵ Chéo péanit, pamapđih mah puoh yacnit, jwíh jítchanadih ã choc jwíhip jñ. Pánih chocnit, ã chéo búudhni chóojñ jwíh jítchanadih ã jöp wiwip jñ.

⁶ Pánihna, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ã juibínap jñ. Áih

jítchanadih chocat túut ã chãjachahjeh, Pedroboó caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Maá, wíih jítchanadih chocodih jãóh niit ma chãjap? ã niijíp jĩ.

⁷ —Weém butéh yeebdíh ded pah wã chocatdih ma jéihjwãhcan yuhna, túttimah ma jéihbipna caá, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

⁸ —Obohjeéhtih, wíih jítchanadih meemdíh wã chocat túutcan caá, Pedro ã niijíp jĩ.

—Meemdíh wã choccah, wíih ma nihcan niit, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

⁹ —Pánihna, Maá, wíih jítchanadihjih nihcan, wíih téihyanadih, wíih wao dáhdihbut ma chocoó bácah, Pedro ã niijíp jĩ.

¹⁰ —Ded jéehna, nihat áih bácahdih ã túi chocna caá. Caandíh chéne jwáub chocat ã náahcan caá. Áih jítchanadihjih chocat caá náahap. Pánihna, yeéboó jéehnit panihnit ñi jamachah yuhna, biíc ñijeéh jamni jéehcanni panihni ã yéejatdih cádahcanni ã jamna caá, Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

¹¹ Páant niijná, Jesús caandíh eníhcannitdih duó wáini pínahdíh jéihnit, jwiitdih páant ãt niijíp tajĩ.

¹² Jwíih jítchanadih choc péanit, áih yégueh chódih jwáub duonít, ã lajapjina ã jwáub jui lajap jĩ, páant muntih. Pánih jwáub jui lajnit, nin pah jwiitdih ã niij naáwáp jĩ:

—¿Butéh yeebdíh wã chocatjidih ñi jéih niit? ¹³ Yeéb weemdíh ‘Bohéní’, niijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdihih niij tígaa ñi chãjap. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tígaa. ¹⁴ Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jamna yuhna, teo wũhniit ipĩ chãjat pah ñíih jítchanadih wã chocna beé. Páant wã chãjachah ennitji jamna, yeebbát ñíih jítchanadih míic chocat caá náahap. ¹⁵ Ded pah ñijeéh jamnitdih ñi teo wáacat pínahdíh butéh wã júutap be. Pánihna, yeebdíh ded pah wã chãjatji pah yeebbát biíc yoobó ñi chãjaá.* ¹⁶ Yoobópdihih yeebdíh wã naóhna caá. Ded teo wũhniiboó ã maáh chah nihcan caá. Ded ã wahniboó caandíh wahní chah nihcan caá.* Obohjeéhtih, yeéb chah jamna yuhna, yeebdíh teo wũhni pah ñíih jítchanadih yeebdíh wã choc wũhup be. Pánihna, wã chãjatjidih ennitji biíc yoobó ñi

chãjaá. ¹⁷ Páant wã wutatdih jéihnit, chãjna, búdí ñi wéibipna caá.

¹⁸ “Obohjeéhtih, yeéb nihatdih páant wã niijcán caá. Det wã ñíonitdih wã túi jéihna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátji biíc yoobó ã yapbipna caá. ‘Wãjeéh jeémpniyeh tígaa weemdíh yeejép ã chãjbipna caá’, ít niij daacáp tajĩ.* ¹⁹ Páant ã chãjat pínah jãtíh yeebdíh naóhna caá wã chãjap, páant ã yapat túttimah, ‘Caán Jesús, Dios ã wahní Cristo ta tígaa’, ñi niij jéihyat pínah niijná. ²⁰ Nindihbut yoobópdihih yeebdíh wã naóhna caá. Wã wahnidih ded túi wéi jwááhni, weemdíhbut ã túi wéi jwááhna caá. Pánih weemdíh wéi jwááhni, weemdíh wahnijidihbut ã wéi jwááhna caá”, Jesús jwiitdih ã niijíp jĩ.*

Judas ã duó wáyat pínahdíh Jesús ã naáwát (Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Páant niij péanit, Jesús búdí ã jãgahap jĩ. Pánih jãgahnit, jwiitdih nin pah ã niijíp jĩ:

—Yoobópdihih yeebdíh wã naóhna caá. Biíc ñi cãtíh jamni weemdíh eníhcannitdih ã duó wáibipna caá, ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, caandíh júutni pínahdíh jéihcan, jwiitjeh jwí míic en jãhanap jĩ. ²³ Weém, Jesús búdí ã oiniboó caandíh wã dodh jãah lajap jĩ. ²⁴ Pánihna, Simón Pedro weemdíh áih téihyajiñ jenah júutnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Caandíh ma wábh joí eneé dedna tígaa caandíh duó wáini pínah, weemdíh ã niijíp jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, weémboó Jesúsdihih jwáub dodh jãah lajnit, caandíh nin pah wã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Maá, deddih niij tígaa ma chãj? wã niijíp jĩ.

²⁶ —Nin pandih dajnit wã neéh wũhni pínah weemdíh eníhcannitdih ã duó wáibipna caá, weemdíh Jesús ã niij jepahap jĩ.

Páant niij péanitjeh, pan dahdih daj wã neéhniit, Judas, Simón Iscariote wũhndih ã wũhup jĩ. ²⁷ Páant Jesús ã daj neéh wũhni pandih Judas ã jeéméchah, nemépboó

* **13:15** Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27 * **13:16** Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20 * **13:18** Sal 41.9 * **13:20** Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16

caandíh yeejép át chājat túutap tajī. Pánih jéihna, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Ded pah ma chājat pínahdih waicanjeh chājadih ma bejeé, Judasdih ā niijíp jī.

²⁸ Páant Judasdih ā niijíchah joiná yuhna, jwiít nihat jwī jéihcap jī. ²⁹ Pánih jéihcan, “Judas jwīh dinerodih en daoní ā jumachah, jwī jeémát pínahdih jíib chājat túutna, Jesús páant ā niij wahna caá”, biquína it niij jenah joyóp ta yah jī. Bitaboó “Moh yéejnitdih dinero wūhat túutna caá át chājar”, it niij jenah joyóp tajī. ³⁰ Pánihna, Jesús ā neéh wāhni pandih jeémp péanit, Judas ā bac bejep jī. Páant ā bac bejehchah, chei wāát jumap jī.

Jesús jáap watatdih ā naáwát

³¹ Páant Judas ā bac bejat túttimah, Jesús jwiítndih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Buu láa bácah weém nihat cáacwā úud jeñé wā íp ā wāhni wā jummatdih, wā wēpatdihbut cáacwādih ā jéihyabipna caá. Caán ā wēpatdih weembút queétdih wā jéihyabipna caá. ³² Páant wā íp ā wēpatdih wā jéihyanachah, caán wā wēpatdihbut waicanjeh ā jéihyabipna caá. ³³ Yeéb wā weh panihnit, nindihbut wā naáwáchah ñi túi joyoó. Daocánni yeó jáapbitjeh ñijeéh wā jum jwāhbiipna caá. Wā bejat túttimah, weemdíh búdí ñi bidbipna caá. Jwī déewādih wā niijátji pah yeebdíhbut biíc yoobó niijnít, ‘Wā bejep pínahna yeéboó ñi jéih bejcan caá’, wā niijná caá.* ³⁴ Pánihna, jáap watatdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebjéh ñi míc oyoó. Yeebdíh wā oyatji pah, yeebjéhbut ñi míc oyoó.* ³⁵ Páant ñi míc oyochah ennit, wíihwā ñi jummatdih bita í jéihbiipna caá, Jesús jwiítndih ā niijíp jī.

Pedro ā yeeat pínahdih Jesús ā naáwát
(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro Jesúsndih nin pah ā niij úúbh joyóp jī:

—¿Maá, dedboo tígaa ma bejbi, páant ma niijná? ā niijíp jī.

—Wā bejat pínahna wājeéh ma jéih bej jwāhcan caá. Obohjeéhtih, buu jéih bejcan yuhna, túttimah wā pebhna ma jwáibíipna caá, Pedrodih Jesús ā niijíp jī.

³⁷ —¿Maá, dépanih tígaa buu majeéh wā jéih bejcan? Weemdíh í mawachah yuhna, meemdíh wā cádahcan niít, Pedro ā niijíp jī.

³⁸ —Páant niijná, ¿weemdíh wapna, ma wān wāhmi naniít? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Mujbai ā ewat pínah jātih, ‘Caandíh wā jéihcan caá’, biíc peihcanni láa pohba bitadih ma niij yeebipna caá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

14

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni ā jummat

¹ Túttimah, Jesús jwiítndih nin pah ā niijíp jī: “Butéh wā niijátndih náhninit, ñi jīgahca bojoó. Wā ípdih túi jenah joinít, weemdíhbut biíc yoobó ñi túi jenah joyoó.

² Wā íp ā jumapboó dawá jummat pínah munná ā jumna caá. Pánihna, caanná jwáibínit, ñi jummat pínahdih ámhodih wā bejbipna caá. Wā naáwát pah biíc yoobó ā wihchah, páant yeebdíh wāta niij naóhcan tagaa. ³ Yeéb ñi jummat pínahdih túi ámh péanit, yeebdíh úbudih wā jwáub dei jwóhbiipna caá, wājeéh ñi jummat pínah niijná. ⁴ Wā bejat pínah namá panihndih ñi jéihna caá”, ā niijíp jī.

⁵ —Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwī jéihcan caá. ¿Ded pah tígaa caán namá panihndih jwī jéihbi? Tomás Jesúsndih ā niij úúbh joyóp jī.

⁶ —Weemjéh tígaa namá panihni wā jumap, wā íp pebhboó ñi jwáibíat pínah niijná. Weemjéh mun tígaa yoobópdih naóhni. Jeáboó jwáibínit pínahdih weemjéh mun tígaa caolih booani wā jumna caá. Caolih wā booanit mícjeh wā íp pebhboó páantjeh í jumbipna caá.* ⁷ Weemdíh túi jéihna nihna, wā ípdihbut ñita jéih tagaa. Pánihna, buu caandíh ennit panihnit jumna, caandíh ñi túi jéihna caá buca, Jesús jwiítndih ā niijíp jī.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, Felipe jwāh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, jwī ípdih jwiítndih ma júutá. Páant bóojeh tígaa jwī eníhip, ā niijíp jī.

* 13:33 Jn 7.34 * 13:34 Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5 * 14:6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12

⁹ —¿Felipe, maatápdih wājeéh jumna yuhna, weemdih ma túi jéih jwuhcan niít? Weemdih enna, wā ípdihbut maát enep be. ‘Jwí ípdih ma júutú’, niijná, ¿dépanih tigaá weemdih páant ma niij? ¹⁰ Weém wā ípjih chénewā jumna yuhna, biícjeh caá. ¿‘Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joicáh? Yeebdih naóhna, wā jenah joyátjih wāpí naóhcan caá. Wā íp ā naáwát túutuchahjeh, wā naóhna caá. Pánihna, caán biícjih jumna, ā wēpatjih wāpí chāj júutajidih náhninit, biícjeh jwí jumatdih ní jéihbipna caá. ¹² Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Det weemdih túi jenah joinit wā chājat pah biíc yoobó í chājibipna caá. Buh wā íp pebhboó jwáub bejna, wā chājat chah pohba wā íp ā wēpatjih í chājibipna caá. ¹³ Weemdih túi jenah joinit í wábat pah wā chājibipna caá, wā íp ā wēpatdih cāacwā í jéihyat pínah niijná. ¹⁴ Pánihna, weemdih jepahnit ní jumachah, dedé ní wábat biíc yoobó wā chājibipna caá, Jesús ā niijíp jī.*

Túini Espiritu ā wahat pínahdih Jesús ā naáwát

¹⁵ “Yeeb weemdih oina, wā wutatdih ní jepahbipna caá.* ¹⁶ Yeebdih Túini Espiritu ā wahat pínah niijná, wā ípdih wā wáubhbiipna caá, wā wihcah, níjeéh ā jumat pínah niijná. Caán Túini Espiritu yeebdih teo wáacniboó yoobópdih naóhni jumna, yeó jáap jummat pah níjeéh ā jumbipna caá. ¹⁷ Nin baácjih moón wā ípdih jéihcannit, caán Túini Espiritudihbut í jéihcan caá. Pánih jéihcan, caandih í túi jenah joicán caá. Obohjeéhtih, caán níjeéh jumni pínahdih yeebboó ní túi jéihbipna caá.

¹⁸ “Yeebdih wā éemp bejcan niít. Pánih éemp bejcan, caán Túini Espiritu yeebdih ā juyáchah, weém wā jummat pahjeh mantih níjeéh ā jumbipna caá. ¹⁹ Wā bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. Páant wā bejat túttimah, nin baácjih moón weemdih jepahcannit, weemdih í jwáub encan niít. Obohjeéhtih, yeebboó weemdih ní enbipna caá. Weém jwáub boo pud jáóhni

wā jummat pah mantih, yeebbát jwáub boonit Diosjeéh páantjeh ní jumbipna caá. ²⁰ Jwí wahní Túini Espiritu yeebdih joinit, wā íp biícjih wā jummatdih yeebdih ā túi jéihyabipna caá. Pánihna, wā íp biícjih wā jummat pah mantih, yeéb biícjih wā jummatdihbut ā jéihyabipna caá. ²¹ Ded wā wutatdih joí waadáni weemdih oini caá.* Weemdih oinidih wā ípbat ā oibipna caá. Weembát caandih biíc yoobó wā oibipna caá. Páant weemdih oinidih ded pah wā jummatdih wā túi jéihyabipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

²² Jwíjeéh jumni biíh Judas, Iscariote nihcanni, Jesúsdihi nin pah ā niij wáubh joyóp jī:

—¿Maá, dépanihna jwiítidihjeh páant ma jéihyana yuhna, bita meemdih jepahcannit-boodih ma jéihyabican? ā niijíp jī.

²³ —Ded weemdih oini wā naáwátidih ā túi joí waadábipna caá. Páant ā túi joí waadánachah, wā íp caandih ā oibipna caá. Pánih oina, wā íp biícjih áih caolihdih waadnít, ájeéh jwí jumbipna caá.

²⁴ Obohjeéhtih, weemdih oicanniboó wā wutatdih ā jepahcan caá. Páant ā jepahcah, ájeéh jwí wihcan niít. Butéh ní joini weemjéh wā naáwát pohba nihcan caá. Obohjeéhtih, wā íp weemdih wahnijeh páant ā naáwát túutup be.

²⁵ “Níjeéh jum jwuhna, páant yeebdih wáát níj naáwáp be. ²⁶ Obohjeéhtih, túttimah wā ípdih wā wáubúchah, Túini Espiritudih yeebdih ā wahbipna caá. Pánihna, caán Túini Espiritu yeebdih teo wáacni jumna, ā túi bohébipna caá. Pánih bohénit, nihat yeebdih wā naáwátjidih ā náhniabipna caá.

²⁷ “Yeebdih wā túi jummat túutna caá. Weém wā túi jummat pah mantih yeebbát ní túi jumbipna caá. Wā wáwhni túi jummat pah nin baácjih moón í jéih wáwhcan caá. Pánihna, búdí náhni dahwanit, ní wáumca bojóó. ²⁸ Weém wā bej jwáwhbipna caá. Obohjeéhtih, níjeéh jummat túut niijná, wā jwáub dei jáóhbipna caá, páant mantih’, yeebdih páant wā níj naáwáchah, níát joiná jí. Páant wā niijíchah joinit, weemdih yoobópdih ní oina nihna, níta wéi tagaá. Wā ípboó weém

* **14:14** Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

* **14:15** Dt 6.4-9; 11.1

* **14:21** Dt 6.4-9;

chah wēpni ā jumuchah, ājeéh jumnit, chah yeebdíh wā jéih teo wáacbična caá. Páant wā chājat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap. ²⁹ Weemdíh ded pah ā yapat pínahdih yeebdíh wāát naóhna jĩ, wā niijátji biíc yoobó ā yapachah, weemdíh túi jenah joinít ñi jummat pínah niijná.

³⁰ “Yeebdíh wā míc wéhe jwuhah pínah bahni bitjeh ā judhna caá. Waícanjeh, nin baácđih moón ĩ maáh, weemdíh yeejép chājadih ā jǎóhbipna yuh caá. Nemépwā ĩ maáh wēpni jumna yuhna, weemdíh ā jéih yap yohcan niít. ³¹ Obohjeéhtih, weemdíh wā íp ā wutah pahjeh wā chājbipna caá, nihat cáacwā caandíh wā oyatđih ĩ jéihyat pínah niijná. Ñi ñah ñuhúú. Chóbe bejjĩh”, Jesús jwiítđih ā niijíp yuh jĩ.

15

Jesús jiwá iguúh páuj panihni ā jummat

¹ Páant niijná yuhna, nin pah jwiítđih ā jwúub niij bohénap jĩ, páant muntih: “Weém jiwá iguúh páuj panihni, wā ípboó iguúhadih en daoní panihni, wíh cáacwā iguúh pihna panihnit ĩ jumna caá.* ² Quehcanni pihđih iguúhadih en daoní ā bóod yohbipna caá. Páant ā bóod yohat pah, det weemdíh túi jenah joicánnitđih wā íp ā yohbipna caá. Ded túi quehni pihboodíh ā bóod ámohna caá, dawá ā quehat pínah niijná. Páant ā chājat pah det wíhwā ĩ náahatđihjeh ĩ chājachah enna, wā íp queéđih ā cádahat túutbipna caá, ded pah wā náah yacatboodíh ĩ chājat pínah niijná. ³ Yeéboó wā naáwátđih joí jepahnit, bóod ámohni panihnit ñi jumna caá. ⁴ Túi biícđih wājeéh ñi jumúú. Páant wājeéh ñi jumuchah, weembát yeéb biícđih wā jumbipna caá. Ded iguúh pih áih páujđih túi dūuj lájcan, ā jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebát weemdíh túi joicán, wā wēpat ā wihcah, wā weñat pínahdih ñi jéih chājcan niít.

⁵ “Weém jiwá iguúh páuj panihni, yeéboó áih pihna panihnit caá ñi jumap. Ded weemdíh túi joiní wājeéh túi biícđih ā jumuchah, weembát ājeéh túi biícđih wā jumbipna caá. Pánih jumna, túi quehni pih panihni wā weñat pínahdih ā túi chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh joicánnitboó,

wā weñat pínahdih ĩ jéih chājcan niít. ⁶ Ded wun jǎóhni pihđih ā yohat pah, weemdíh cádahni, wājeéh túi jumcannidih wā íp ā yohbipna caá. Pánihna, caán yohni iguúh pihna ā diib téhechah, iguúhadih en daoníboó caán tehni pihnadih wao wáacnit, ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājat pah, weemdíh cáahnitđih Dios peéh chājna, iiguípna ā yohbipna caá.

⁷ “Yeéb weemdíh cádahcan, wā naáwátđih túi joiná, ded ñi náahatđih ñi wúbúchah, biíc yoobó wā chājbipna caá. ⁸ Wā weñat pínahdih ñi chājachah ennit, ‘Queét Jesúsíhwā caá’, bita ĩ niij jéihbipna caá. Páant niij jéihnit, wā ípđihbut ĩ wēibipna caá. ⁹ Wā íp weemdíh ded pah ā oyat pah muntih weembát yeebdíh biíc yoobó wā oina caá. Páant yeebdíh wā oyatđih ñi túi náhninaá. ¹⁰ Wā íp weemdíh ded pah ā wutuchah, caandíh jepahna, ā oyatjĩh ājeéh wā túi jumna caá. Páant wā chājat pah, weem jwúh yeebdíh ded pah wā wutahđih jepahna, wā oyatjĩh wājeéh ñi túi jumbipna caá.

¹¹ “Páant yeebdíh wā naóhna caá, wājeéh túi jumnit, búdí ñi weñat pínah niijná. Bainí ñi wēican niít. ¹² Nin pah yeebdíh wā niij wutna caá: Yeebdíh wā oyat pahjeh muntih, yeebjébut ñi míc oyoó.* ¹³ Ded ā chéendih búdí oina, caanjéh ā wunat pínah tobohochah yuhna, caandíh ā túi teo wáacbična caá. ¹⁴ Ded pah wā wutahđih jepahna, yeéboó wā chéenwā ñi jumna caá. ¹⁵ Wā chéenwā yoobát ñi jumuchah, ‘queét wā pebh moonjéh caá’, yeebdíh wā niijcán caá. ĩ maáh ded pah ā chājatđih ā pebh moón ĩ jéihcan caá. Obohjeéhtih, wā chéenwā ñi jumuchah, ded pah wā íp ā naáwátđih yeéboodíh wāát naóh yapanap jĩ. ¹⁶ Yeéb weemdíh ñi ñiocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh wā ñíwip jĩ, wā ípíhwā jumna, ā wutahđih jepahnit, ñi túi chāj cádahcatđih ennit, bitabut Diosđih ĩ jepahat pínah niijná. Pánih túi chāj cádahcannit, wíhwā jumna, ded pah wā ípđih ñi wúbúchah, yeebdíh ā wúhbipna caá. ¹⁷ Pánihna, nin pah yeebdíh wā jwúub wutna caá: Yeebjéh ñi míc oyoó”, Jesús jwiítđih ā niijíp jĩ.

* 15:1 Is 5.1-7 * 15:12 Jn 13.34; 15.17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

Jesúsdih, áihwãdihbut nin baácdih moón ï iiát

¹⁸ “Nin baácdih moón yeebdíh ï iináchah, weemdíhbut ï iiátjidih ñi túi náhninaá.

¹⁹ Diosdih jepahcannit ñi jamuchah nihna, queétjeh ï míic oyat pahjeh, yeebdíhbut ïta oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wã ñionit jamna, ded pah queét ï chãjat pah biíc yoobó ñi chãjcatdih ennit, yeebdíh ï eníhcan caá.* ²⁰ ‘Wíihwã jamna, weem cháh ñi jamcan caá’, yeebdíh wã niijátjidih ñi túi náhninaá. Pánih weém namp jamna, weemdíh yeejép ï chãjat pahjeh yeebdíhbut biíc yoobó ï chãjbipna caá. Bitaboó wã bohéatdih jepahnit, yeebbát queétdih ñi bohénachah, ï jepahbipna caá.* ²¹ Pánihna, nin baácdih moón weemdíh wahnidih ï jéihcat jíib, yeéb wíihwã ñi jamuchah ennit, yeebdíhbut yeejép ï chãjbipna caá.

²² “Queétdih bohénadih wã jüóhcah, weemdíh ï náahcatji jíib queétdih peéh chãjat áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, buu queétdih wã bohéat túttimah, ‘Yéejat jíib weemdíh ã wihcan caá’, queét ï jéih niijcán caá. ²³ Ded weemdíh eníhcani wã ípdihbut eníhcani caá. ²⁴ Wã íp ã wēpatjīh cãacwã ï jéih chãjca naáhdih wã chãj jútup be. Páant wã chãj jútcah, queétdih yéejat jíib áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, wã chãj jútatdih enna yuhna, weemdíh, wã ípdihbut ï eníhcan caá. Páant ï eníhcat jíib, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. ²⁵ Pánih eníhcan, Dios naáwátidih naóh yapanit ï daacátji biíc yoobó chãjna caá ï chãjap. ‘Queétdih yeejép wã chãjcah yuhna, weemdíh ï eníhcan caá’, ït niij daacáp tajī.*

²⁶ “Túttimah, wã ípjeéh jamni Túini Espíritudih wã wahbipna caá, yeebdíh ã teo wáacat pínah niijná. Yeebdíh yoobópdih naóhni pínah jamna, yeebdíh ded pah wã jamatdih ã túi jéihyabipna caá. ²⁷ Cãacwãdih wã bohé jwíihichah, yeéb wãjeéh ñiát jamup jī. Pánih wãjeéh jamnit, ded pah wã chãjatdih ennitji yeeb jwáh bitadidih naáwát caá náahap.

16

¹ “Butéh yeebdíh ded pah ã yapat pínahdih wã naáwáp be, caandíh túi náhninit, biíc

* ^{15:19} Jn 17.14-18 * ^{15:20} Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 13.16

yoobó yeebdíh ã yapachah, weemdíh ñi cádahcat pínah niijná. ² Túttimah, wíihwã ñi jamat jíib, ñi maáta jwí míic wáacat munná ï waadát túutcan niit. Biíh láa ded yeebdíh mao yohna, ‘Dios ã náahat pah chãjna caá wã chãjap’, ã niij jenah joibípná yuh caá. ³ Wã ípdih, weemdíhbut ï jéihcat jíib páant ï chãjbipna caá. ⁴ Pánihna, yeebdíh yeejép ã yapachah enna, ‘Páant ã yapat pínahdih Jesús jwíitdih ã naáwáp jī’, ñi niij náhnibipna caá. Caandíh ñi náhniat pínah niijná, buu yeebdíh wã naóhna caá”, Jesús jwíitdih ã niijáp jī.

Túini Espiritu ded pah ã teo wáacat pínah

“Weemdíh ñi jwíih pej jam láa weémboó ñijeéh jamna, butéh wã bohéatdih yeebdíh wã naóh jwuhcap jī. ⁵ Obohjeéhtih, buu weemdíh wah deyani pebhboó wã jwúub béjat pínah bahnijeh ã judhduchah, yeebdíh páant wã naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígaá ma bejbi?’ weemdíh ñi niij wúbh joicán caá. ⁶ Wã púuh laab béjat pínahdih yeebdíh wã naáwáchah, búdí ñi jīgahna caá. ⁷ Obohjeéhtih, tubit ñi jīgahcat pínah niijná, yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Wã púuh laab béjat túttimah, yeebdíh teo wáacni pínah, Túini Espíritudih wã wahachah, chah ñi túi jambipna caá. Wã púuh laab béjcah, yeebdíh teo wáacni pínahboó áta jüóhcan tagaá. ⁸ Wã wahachah, caán dei jwiná, nin baácdih moón ï yéejatdih queétdih ã jéihyabipna caá. Ded pah túi chãjat pínahdihbut ã jéihyabipna caá. Yéej chãjnitdih ï yéejat jíib Dios ã peéh chãjat pínahdihbut caán ã jéihyabipna caá. ⁹ Caán Túini Espiritu cãacwãdih nin pah ã niij jéihyabipna caá: ‘Jesucristodih ma jepahcat caá ma yéejat’, ã niijbipna caá. ¹⁰ Wã íp pebhboó wã jwúub bejat túttimah, cãacwã weemdíh ï jwúub encah, Teo Wáacni jwuh queétdih ã bohébipna caá, ded pah ï túi jamat pínahdih ï jéihyat pínah niijná. ¹¹ Nin baácdih moón ï maáh nemépdih Dios ã peéh chãjat pínahdih Túini Espiritu ã jéihyabipna caá.

¹² “Búdí caá yeebdíh wã naáwát pínah ã judhdup. Obohjeéhtih, buu caandíh wã naáwáchah, ñita beh joicán tagaá. ¹³ Páant

* ^{15:25} Sal 35.19; 69.4

wā naóhcah yuhna, Táini Espírituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Caán ã jenah joyátjeh ã naóhcan niít. Obohjeéhtih, wā íp caandíh ã naáwát tútuchah, yeebdíh yoobópdih ã naóh beedábipna caá. Túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ã bohéipna caá. ¹⁴ Pánihna, ded pah wā jummatdih ã naáwáchah joinít, yeéboó weemdíh búdí ñi wēibipna caá. ¹⁵ Wā íp ã jéihyat pah, weembút wā jéihna caá. Páant tigaá ‘Táini Espiritu ded pah wā jummatdih ã jéihyabipna caá’, yeebdíh wā niíj naáwáp be.

¹⁶ “Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant mantih”, Jesús jwiít dih ã niíj íp jĩ.

Buu jĩgahnit, túttimah wēinit jwĩ jummat pínah

¹⁷ Páant ã niíjíchah joinít, jwiít biquína nin pah jwĩ míc niíj úbh joyóp jĩ:

—‘Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant mantih’, niijná, ¿ded pah niíj tigaá páant ã niíj? ‘Wā íp pehbboó wā jwúub púuh laab béjipna caá’, niijná, ¿ded pah ã chājat pínahdih niíj naóh tigaá jwiít dih páant ã niíj? ¹⁸ ‘Bahnibitjeh’, ‘maátcanjeh’, niijná, ¿ded pah niíj tigaá ã chāj? Obohjeéhtih, jwĩ beh joicán caá, jwĩ míc niíj íp jĩ.

¹⁹ Páant niíjnít, caandíh jwĩ úbh joííhatdih jéihna, Jesús nin pah jwiít dih ã niíj naáwáp jĩ:

—‘Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá páant mantih’, ¿wā niíj átdih beh joicán, úbh joííh niít ñi chājap? ²⁰ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā wunat pínah bahnibitjeh ã judhna caá. Pánihna, wā wunuchah enna, búdí ñi jūibípnā caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitboó búdí ñi wēibipna caá. Yeéboó búdí jĩgahnitji, túttimahbitjeh ñi jwúub wēibipna caá. ²¹ Nin pah ã jumna caá: Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah ã jumuchah, búdí mi jĩgahna caá. Pánih jĩgahna yuhna, mi weép jummat túttimah, caántdih ã tibatjidih náhnican, wébít ã cāac jumuchah ennit, búdí mi wēina caá. ²² Páant

mi jummat pah tigaá buu yeéb ñi jĩgahbipna caá. Túttimah, yeebdíh wā jwúub enechah, yeebút búdí ñi jwúub wēibipna caá. Páant ñi weñechah, det yeebdíh ñi jéih jwúub jĩgahcan niít.

²³ “Weemdíh ñi jwúub enni yeó jáapdih táí beh joinít jumna, weemdíh ñi úbh joicán niít. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wíihwā jumna, wā wēpatjĩh ñi úbúchah, wā íp yeebdíh ã jepahbipna caá. ²⁴ Jātih wā ípdih páant ñi úbh jwuhcap jĩ. Obohjeéhtih, yeebdíh wā wun wāhat túttimah, wíihwā jumna, páant caandíh ñi úbú. Páant ñi úbúchah, ñi úbú átdih ã wāhbipna caá, búdí ñi weñat pínah niijná.*

Jesús yéejatdih yap yohni ã jummat

²⁵ “Jātih wā jenah joiní naáwátjĩh yeebdíh wā bohénachah, ñi táí beh joicán beé. Obohjeéhtih, wā boo pud jūúwát túttimah, ded pah jwĩ íp ã jummatdih táí buocannijeh wā naóhbipna caá. ²⁶ Caán láa wíihwā jumna, wā wēpatjĩh yeebjéh wā ípdih ñi úbh bípna caá. Weémboó ñíh pínahdih wā jwúub úbh wāhcan niít. ²⁷ Pánihna, wā íp pebhmant jūóhni wā jumuchah ‘Yoobópdih tigaá’, niíj jenah joinít, weemdíh ñi oyochoah ennit, wā ípboó yeebdíhbut ã oibipna caá. Páant ã oyatdih jéihnit, yeebjéh caandíh ñi úbh bípna caá. ²⁸ Weém wā íp bíicdih jumniiji nin baácboó wā jūúwáp jĩ. Pánihna, buu nin baácboó jum jwuhni wā íp pehbboó wā jwúub púuh laab béjipna caá”, Jesús jwiít dih ã niíj íp jĩ.

²⁹ Páant ã niíjíchah joinít, jwiít caandíh nin pah jwĩ niíj íp jĩ:

—Buu bācah ma jenah joiní naáwátjĩh bohécan, buocannijeh jwiít dih ma naóhna caá. ³⁰ Pánihna, meém jéih beedáni ma jummatdih buu jwuhna jwĩ jéihna caá. Ded meemdíh bohéni pínah ã wihcan caá. Páant tigaá Dios pebhmant jūóhni ma jummatdih jwĩ táí jéihna caá, jwĩ niíj íp jĩ.

³¹ —Buu ‘Yoobópdih Dios pebhmant jūóhni tigaá át jumap’, ¿ñi niíj niít buca? ³² Páant niíjnítji yuhna, buu cheijeh nihat yeéb ñíh munáboó ñi jweí jwúub bejehchah, weém bíicjeh wā chāobípnā caá. Obohjeéhtih, bíicjeh pohba wā nihcan niít.

* 16:24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6

Weemdih ñi yoh bejechah yuhna, wã ípboó wãjeéh ã jumbipna caá. ³³ Páant wã yapat pínah jãtih yeebdih naóhna caá wã chãjap, jĩgahcanjeh ñi túi jumat pínah niijná. Nin baácboó ñi jum jwuhchah, Diosdih náahcannit yeebdih yeejép ñi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, nin baác dih moón ñi yéej chãjatdih yap yohni wã jumatdih jéihnit, bádí ñi weñeé, jwiít dih ã niijíp jĩ.*

17

Jesús ãih pínahdih Diosdih ã úbát

¹ Páant niij péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ã niij úbáp jĩ: “Paá, buu ma niijátji pah tih weemdih ñi mawat pínah ã jainá caá. Pánihna, weém ma wãh wã jumatdih cãacwãdih ma jéihyanaá, weemdih ñi weñat pínah niijná. Páant ma chãjachah, weém jwáh meemdihbut queétdih wã weñat tútbipna caá. ² Nihat cãacwã ñi maáh weemdih ma waadánap be. Pánih maáh jumna, det weemdih ma wãhndih majeéh wã jumat tútbipna caá. ³ Det meém Dios biícjeh jumndih jéihna, weém ma wãhndihbut jéihna, japboó jwĩjeéh biíc dih páantjeh ñi túi jumbipna caá.

⁴ “Nin baácboó jum jwuhna, ma chãjat tútatjidih wã chãj péanap be. Pánih chãjna, ded pah ma jumatdih cãacwãdih wã túi jéihyanap be, meemdih ñi weñat pínah niijná. ⁵ Pánihna, nin baác dih jwĩ chãjat pínah jãtih, majeéh biíc dih jum jwuhna, biíc yoobó jwĩpĩ wutat pah muntih, weemdih ma jwúb maáh waadánaá.

Jesús ã bohénitih pínahdih jwuh Diosdih ã úbát

⁶ “Paá, nit wĩhwãdih jwuh wã úbhna caá. Nit weemdih ma wãhndih nin baácboó yeejép wã cãtĩh ñi jumachah yuhna, queétdih ded pah ma jumatdih wã jéihyanap be. Queét míhwãdih weemdih ma wãhchah, queét ma wutat pah ñi chãjna beé. ⁷⁻⁸ Weemdih ma naáwátjidih queétdih wã bohénachah, ñi túi wéi joyóp be. Pánih wéi joinít, ma pebhmant jũóhni wã jumatdih, ma wãhni wã jumatdihbut ñi túi jéihna caá. Pánih jéihnit, ‘Nihat jwiít dih ã bohéátjidih,

nihat ã chãj jútatjidihbut Dios ãt wutat taga’, ñi niij jéihna caá.

⁹ “Paá, nit wã bohénitih pínahdihjeh úbhna caá wã chãjap. Bitáih pínahdih úbhna wã chãj jwuhcan caá. Nit weemdih ma wãhndih míhwã caá ñi jumap. ñih pínahdih meemdih úbhna caá wã chãjap. ¹⁰ Nit wĩhwã nihat míhwã mun tigaá. Pánihna, míhwãboó wĩhwã mun tigaá. Weemdih jepahna, ñi tút numáchah ennit, bitabut weemdih ñi wéina caá.

¹¹ “Buu nin baácboó wã chãocán niit. Ma pebhna jwúb bejat tút caá wã chãjap. Páant ma pebhna wã jwúb bejechah yuhna, nit weemdih ma wãhndih nin baácboó ñi chãóbipna caá. Paá, meém túini jumna, nit weemdih ma wãhndih ma wépatjĩh, weemdih ma wãhni wépat biíc dih, ma túi en dawaá. Páant ma túi en dawáchah, jwiít túi biíc dih jwĩ jumat pah muntih nitbut túi biíc dih ñi jumbipna caá.

¹² Jjeéh jum jwuhna, ma wépatjĩh nitdih wã túi en dawáp be, biícboó ã buúdcát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naáwát dih ñi daacátji pahjeh tih, biíc bácah iiguípna ã bejbipna caá.*

¹³ “Buu ma pebhboó bejat tút caá wã chãjap. Nin baácboó jum jwuhna, ñih pínahdih páant wã niij úbáp be, caandih joinít, weém biíc dih bádí ñi weñat pínah niijná. ¹⁴ Ded pah ma jumatdih nitdih wãát naáwáp be. Weém yeejép wã chãjcat pah nit wĩhwãboó yeejép chãjnitji ñi tút numáp be. Páant ñi tút numáchah ennit, bita tút numcánnitboó queétdih ñi iiná caá. ¹⁵ ‘Nin baác dih jumndih wĩhwãdih ma úb bejeé’, wã niij úbhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baác dih ñi jum jwuhchah, ma túi en dawaá, Nemép queétdih ã yéejacat pínah niijná’, wã niij úbhna caá. ¹⁶ Weém nin baác dih moón yeejép ñi jenah joyát pah wã jenah joicán caá. Pánihna, weemdih jepahndih jumna, nin baác dih moón ñi jenah joyát pah queétdih ñi jenah joicán caá. ¹⁷ Ma naáwát yoobóp dih ã jumachah, caandih nit wĩhwãdih ma túi bohénaá, meemdih chah ñi jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin baácboó weemdih ma wahat pahjeh muntih, weembút nit wĩhwãdihbut wã wãhna caá, ded pah jwĩ jumatdih

* **16:33** Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5 * **17:12** Sal 41.9; Jn 13.18

queét jwuh bitadih ï bohéat pínah niijná. ¹⁹ Căacwădih wă wun wăhbična caá, míhwă jumna, ma weñat pínahdihjeh ï chăjat pínah niijná.

Jesús nihat áihwă pínahdihbut ã úbát

²⁰⁻²¹ “ ‘Nit wíhwădihjeh ma teo wáacá’, wă niij úbhcan caá. Buh queétboó bitadih wíh doonádih ï bohénachah joinít, weemdíh jepahnitdihbut ma teo wáacat pínahdih wă úbhna caá, nihat wíhwă bíicdih ï jummat pínah niijná. Weém majeéh jwiít chénewă jumna yuhna, bíicjeh caá. Pánihna, jwiít bíicjeh jwí jummat pah queébtat jwíjeéh táí bíicdih ï jumma naáh, ma wahní wă jummatdih nihat căacwă ‘Yoobópdih tigaá’, ï niij jéihyat pínah niijná. ²² Weemdíh ma wăhni wēpatdih wíhwădihbut wăát wăhup be, bíicdih jwiít jwí jummat pah, queébtat táí bíicdih ï jummat pínah niijná. ²³ Weém queét bíicdih wă jumachah, meembát weém bíicdih ma jumna caá. Páant bíicdih jwí jumachah, wíhwă yoobópdih bíicwă pahjeh ï jumbična caá. Páant bíicwă pah ï jumachah enna, ma wahní wă jummatdih căacwă ï jéihbična caá. Pánihna, weemdíh ma oyat pah mantih, queédihbut bíic yoobó ma oyatdih ï táí jéihbična caá.

²⁴ “Paá, nin baácdih jwí chăjat pínah jătih weemdíh búdí oina, ma wēpat weemdíh wăhni, bíic yoobó maáta jwí jumup jí. Pánihna, wíhwă jwí pehbboó wăjeéh ï jummat pínahdih queédih wă náah yacna caá, weemdíh maáh ma jwúub waadáatdih ï enat pínah niijná. ²⁵ Paá, meém túini yoobát chăjni, nin baácdih moón yeejépwă meemdíh ï jéihcah yuhna, weémboó meemdíh wă táí jéihna caá. Ma wahní wă jummatdih nit wíhwă ï táí jéihna caá. ²⁶ Ded pah meém ma jummatdih queédih wă jéihyanap be. Túttimahbut, páantjeh wă jéihyanap caá, weemdíh ma oyat pahjeh mantih queédihbut ma oyatdih ï jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, queétjehbut ï míc oyochah, íjeéh bíicdih wă jumbična caá”, Diosdih ã niijíp jí.

18

Jesúsdih eníhcannit caandíh ï tewat
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Páant niij úbh péanit, Jesús jwiít ã bohénitdih numah bac bejnit, Cedrón wăt jumni mujdih chăh bej, Olivo pácahi jumni jeená jwí juibínap jí. ² Dawá láa caán pácahi jumupna Jesúsjíh jwípí míc wáacap jí. Pánihna, Judas Jesúsdi h eníhcannitdih duó wáini pínah caanná jwí bejat pínahdih át jéihyep tají. ³ Pánih jéihna, Jesúsdi h jútat túut niijná, Romano soldadowădih, Dioíh mūdih wapnitdihbut át duó wái jūwáp tají. Queédih sacerdotewă maáta, fariseowă maátabut ít wahap tají. Pánih jūóhna, íh jiiát yuyú déejíh jiiínít, ítah tđopna, íbat naaná, máa quiútnajíh man jumnit, ï juyúp jí. ⁴ Pánihna, jwí jumupdih ï tóah jūwáchah ennit, yeejép ã yapat pínahdih jéihna, Jesúsboó queédih jwăáh bejnit, nin pah ã niij úbh joyóp jí:

—¿Déhedih bid jūóh tigaá ñi chăj? ã niijíp jí.

⁵ —Jesús Nazaret tútchidih bóodih bid jūóhna caá jwí chăjap, queét ï niij jepahap jí.

—Caan tigaá weém, Jesús ã niijíp jí.

Queédih duó wáini, Judas, queét cătina ã jumup jí. ⁶ “Caan tigaá weém”, Jesús ã niij jepahachah joinít, caandíh tewedih jūóhni tji táahjíh ï chéi jwúub bej buugúp jí. ⁷ Páant ï buugúchah ennit, queédih Jesús nin pah ã jwúub niij úbh joyóp jí:

—¿Déhedih bid tigaá ñi chăj? ã niijíp jí.

—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bidna caá jwí chăjap, queét ï jwúub niij jepahap jí.

⁸ —‘Caan tigaá weém’, yeebdíh wăát niij jepahap be. Pánihna, weemdíh teona, nit wăjeéh jumnitdih ñi teoca bojóó, Jesús queédih ã niijíp jí.

⁹ “Míhwă weemdíh ma wăhni d ih bíic căacdih wă buúdat tútcap be”, Diosdih ã niij úbátj i pah bíic yoobó ã yapat pínah niijná, “Nitdih ñi teoca bojóó”, ã niijíp jí. ¹⁰ Simón Pedro áih íbat naadíh jwăat wáinit, sacerdotewă ï maáhdih teo wăhni Malco wăt jumniíh jéihyepmant bóo moli chóodih ã bóod yohop jí. ¹¹ Páant ã bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah ã niijíp jí:

* 18:11 Mt 26.39; Mr 14.36; Lc 22.42

—Míih íbat naadíh ma jwáub yacaá. Wã íp ded pah weemdíh ã náah yacat pah bíic yoobó yeejép wã yapbipna caá, ã niijíp jĩ.*

Sacerdotewã ã maáh pebhna Jesúsdiñ ã ub bejat

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Páant ã niij péanachah, soldadowã, ã maáhhjĩh, jwiít judíowã jwĩ maátabut Jesúsdiñ teonit, caandíh ã chéwep jĩ. ¹³ Chéo péanit, Anás pebhna ã ub bejep jĩ. Anás Caifás jóon wut jĩ. Caifásboó caán jópchidih sacerdotewã ã maáh ã jumup jĩ. ¹⁴ “Nihat jwiít judíowã jwĩ táí jumat pínahdih bíic cáac ã wun wãhuchah ã táibipna caá”, niij naóhniñi Caifás ã jumup jĩ.*

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Weém, Simón Pedrojĩh Jesúsdiñ yáupbit jwĩ en péenachah, Anáih munná Jesúsdiñ ã ub juibínap jĩ. Pánihna, weémboó sacerdotewã ã maáh ã jéihni jumna, Jesús táttimah maáih mú wáihyat júdna weembút wã waad béjep jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, weém wã waadáchah, Pedroboó wáihyat júdu waadápmañeh ã chãwáp jĩ. Pánihna, jwáub bac júóhñit, waadátboó wapniñdih Pedrodiñ wã waadát túutur jĩ. Páant mi waadát túutuchah joinít, weém Pedrodiñ wã numah waad béjep jĩ. ¹⁷ Páant wã numah waad béjechah ennit, caánt wapniñboó Pedrodiñ nin pah mi niij úbh joyóp jĩ:

—¿Meembút Jesús ã pej jumni nihcan niít? mi niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã niij jepahap yuh jĩ.

¹⁸ Caan chéi tubit pohba ã cábhuchah, caanjĩh moón teo wãhñit tuu cáonit, ã méé chúudup jĩ. Pánihna, jwiítbut Pedrojĩh ã jeéh jwĩ méé chúudup jĩ.

Sacerdotewã ã maáh Jesúsdiñ ã úbh joyát

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Páant jwĩ méé chúudat pónih, sacerdotewã ã maáh ã jóon Anásboó Jesúsdiñ át úbh joyóp wut jĩ. Jwiít ã bohénitdih, ded pah ã bohéátjidihbut át úbh joyóp wut jĩ. ²⁰ Páant ã úbh joyóchah, Jesús caandíh nin pah át niij jepahap wut jĩ:

* **18:14** Jn 11.49-50

—Weém nihat ã joyóchah, jweéhcanjeh wãpĩ bohénap jĩ. Jwiít judíowã jwĩ míic wáacat muddíh, Dioíh muddíhbut wãpĩ bohénap jĩ. ²¹ Páant wã bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdíh páant ma niij úbh joí? Ma jéihñna, weemdíh joinítjidih ma úbh joyoó. Queétboó meemdíh yoobópdiñ ã naóhbipna caá, át niijíp wut jĩ.

²² —Sacerdotewã ã maáhdih páant ma niijcá bojoó, niijnít, caan pébh ñuhni soldado téihyajĩh Jesúsdiñ páo tíbdih át mawap wut jĩ.

²³ —Ded pah yeejép wã niijátjidih weemdíh ñi naáwá. ¿Yoobópdiñ yeebdíh wã naáwáchah yuhna, dépanih tigaá weemdíh ma mao? Jesús soldadodih át niijíp wut jĩ.

²⁴ Pánih úbh joí péanit, Anásboó Jesúsdiñ páantjeh ã chéonijidih ã jíi Caifás, sacerdotewã ã maáh yoobát pebhna át wahap wut jĩ.

Pedro ã jwáub yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Jesúsdiñ páant ã úbh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojĩh páantjeh tuu cúut pebh jwĩ méé chúudup jĩ. Páant jwĩ méé chúuduchah ennit, caanjĩh moon jwáh Pedrodiñ nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Meembút Jesús ã pej jumni nihcan niít? ã niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã jwáub niij jepahap yuh jĩ.

²⁶ Páant ã niiját táttimah, sacerdotewã ã maáhdih teo wãhñi, Pedro moli chóodih ã bóod yohniji ã dée jwáh Pedrodiñ nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Pácahi jumupdiñ meemdíh nihcannit beé Jesús bíicdiñ wã enep? ã niijíp jĩ.

²⁷ —Weém ájeéh wihcan beé, Pedro ã niij jepahap yuh jĩ. Páant ã niijíchahjeh, mujbai áí ewep jĩ.

Pilato jwáh Jesúsdiñ ã úbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸ Baáb jéenechah, Caifáih mummánt Jesúsdiñ ub bac bejnit, caán tátchidih moón ã maáh Pilato wut jumniñ munná caandíh ã ub bejep jĩ. Pánih ub bejna yuhna, queétjeh áih munná waadcán, soldadowãdih Jesúsdiñ ã ub waad béjat túutur jĩ. Pilato judío nihcah, áih munná

waadnít, jwĩ wʉtatdih yap yohna, Pascua jeémátdih ìta jéih jeémpan tagaá. ²⁹ Páant ì waadcáh ennit, Pilato jēcdih bac jʉi ñʉhñit, queétdih nin pah ā niij ʉbʉh joyóp jĩ:

—¿Dedé jíib tigaá nindih ñi naóh yac? ā niijíp jĩ.

³⁰ —Caán yeejép nihcah, meemdih jwĩta ʉb jūóhcan tagaá, ì niij jepahap jĩ.

³¹ —Caandih ʉb bejnit, ñi wʉtat pah yeebjéh ñi peéh chājaá, Pilato queétdih ā niij jepahap jĩ.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwiít judíowādih cāacwādih ñi mao yohat tútcap jĩ, ì niijíp jĩ. Páant niijná, Jesúsdihi mawat tútatdih niijná ì chājap jĩ.

³² Páant ì mawat tútuchah, Jesús cruzboó ā wanat pínahdih, jātih ā naáwátji biíc yoobó ì chājat tútup jĩ.* ³³ Páant ì niiját túttimah, Pilatoboó jwʉb waad béjnit, Jesúsdihi át bid bojop wʉt jĩ. Pánih bid bojnit, caandih nin pah át niij ʉbʉh joyóp wʉt jĩ:

—¿Meém judíowā ì maáh niít? át niijíp wʉt jĩ.

³⁴ —¿Meemjéh ʉbʉh joí en niít ma chājap? ¿Bita ì naáwáchah joiníji niít, páant ma niij ʉbʉh joyóp? Pilatodih Jesús át niijíp wʉt jĩ.

³⁵ —Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewā, ñih sacerdotewā maátabat meemdih ì wahap be. ¿Dedédih tibeé yeejép ma chāj, páant ì peéh chājíchah? Jesúsdihi át niij ʉbʉh joyóp wʉt jĩ.

³⁶ —Weém nin baácdih moón ì maáh nihcan caá. Páant wā jumachah nihna, wā bohénit weemdih ìta teo wáac tagaá, jwĩ déewā ì teocat pínah niijná. Obohjeéhtih, wā maáh jumat nin baáboó nihcan caá, Jesús Pilatodih át niij jepahap wʉt jĩ.

³⁷ —Pánihna, ¿meém maáh niít? páant niijná, Pilato át niijíp wʉt jĩ.

—Ma niiját pah maáh tigaá wā jumap. Cāacwā ì maáh jumat tút, queétdih yoobópdih naáwát tút niijná, nin baáboó wā jūwáp jĩ. Pánihna, ded yoobópdih chājíhni, weemdih ā túi jepahna caá, Jesús át niijíp wʉt jĩ.

³⁸ —¿Dedé tigaá yoobópdih jumat? Pilato át niijíp wʉt jĩ.

Judíowā Jesúsdihi ì mao yohat tútat (Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant niij péa, Pilato jwʉb bac jūóhñit, queét pái ñʉhñit judíowādih nin pah ā niij naáwáp jĩ:

—Ñi mawat tútñi Jesúsdihi dedé peéh mawat wihcan caá. ³⁹ Jópchi jumat pah, Pascua yeó jáapdih biíc nemat mʉboó jumnidih wāpĩ baca wʉhna caá. Pánihna, ¿ñi maáh ñi niijnídihi yeebdih wā baca wʉh jĩh? Pilato jwĩ maátadihi ā niij ʉbʉh joyóp jĩ.

⁴⁰ —Nihcan caá. Caandih ma bacaca bojoó. Barrabásboodih jwiít dihi ma baca wʉhʉ, Pilatodih jwĩ déewā ì niij ñaac jepahap jĩ. Barrabásboó Romano maátadihi yohíhñitjéh ā jumap jĩ.

19

¹ Páant ì niij ñaac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdihi soldadowādih át puñat tútup wʉt jĩ. ² Páant ì puñat túttimah, queét óot tōpdih péeb waoni júdu chājnit, Jesúsdihi wao dáhdih ìt yacap tajĩ. Pánih yac péanit, maátaih yégueh pah jíghni caandih yacnit, nin pah ìt niij deoh naáwáp wʉt jĩ:

³ —Ma túi jumʉ, judíowā ì maáh, niij deoh naóhñit, Jesúsdihi ì dawát yoobó páina ìt chājap wʉt jĩ.

⁴ Páant ì puñat túttimah, Pilato jwʉb bac jūóhñit, caanjíh pái ñʉhñit jwĩ déewādih nin pah ā jwʉb niij naáwáp jĩ:

—Ñi joyoó. Nindih dedé peéh mawat wihcan caá. Páant ā wihcatdih ñi jéihyat pínah niijná, wā jwʉb ʉb bac jūóhna caá, ā niijíp jĩ.

⁵ Páant ā niij péanachahjeh, Jesús óot júdu duoní, maátaih yégueh pah jíghni ì yacnihi mʉ diítmant ā bac jūwáp jĩ. Páant ā bac jūwáchah, Pilato queétdih nin pah ā niijíp jĩ:

—Ñi eneeé. Nin caá, ā niijíp jĩ.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ì maáta, Dioíh mʉdíh wapnitbat Jesúsdihi ennit, búdí ì jūih ñaacáp jĩ.

—¿Caandih cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútú! ¿Caandih cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútú! ì niijíp jĩ.

Páant ì niij ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queétdih ā jwʉb niijíp jĩ:

* 18:32 Jn 3.14; 12.32

—Caandíh peéh mawat wihcah yuhna, ñi mawíhna, yeebhéh ʘb bejnit péoh dodhnit, ñi mawaá, ʘ niijíp jĩ.

⁷ Páant ʘ niijíchah joinít, jwĩ maáta nin pah ʘ jwʘʘb niijíp jĩ:

—**‘Weém Dios wǎáh caá wǎ jumʘp’**, caanjéh ʘ niijíp be. Páant ʘ niijátji jíib jwĩ nʘowǎ ʘ wʘtatji pah caandíh mao yohat caá náahap, queét Pilatodih ʘ niijíp jĩ.

⁸ Páant ʘ niijíchah joinít, Pilatoboó chah ʘ joí wáhi bejep jĩ. ⁹ Pánih joí wáhi bejna, Jesúsdi h jwʘʘb nʘmah waad béjnit, caandíh nin pah ʘ jwʘʘb niij ʘʘbh joyóp wʘt jĩ:

—¿Dedjĩh bóo tigaá meém? ʘt niijíp wʘt jĩ.

Páant ʘ niijíchah yuhna, Jesús caandíh ʘt jepahcap wʘt jĩ.

¹⁰ Páant ʘ jepahcah, Pilato nin pah ʘt jwʘʘb niij ʘʘbh joyóp wʘt jĩ, páant mʘntih:

—¿Weemdíh ma jepahíhcan niít? Weémboó meemdíh wǎ jéih bacana caá. Cruzboobát wǎ jéih péoh dodh mawat túttna caá. ¿Caandíh ma jéihcan niít? Jesúsdi h ʘt niijíp wʘt jĩ.

¹¹ —**Dios meemdíh pánih wěpatdih ʘ wǎhcah, weemdíh ded pah mata jéih chǎjat tútcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcanitdih duó wáiniboó meém chah yéejni ʘ jumna caá**, Jesús Pilatodih ʘt niijíp wʘt jĩ.

¹² Páant ʘ niijíchah joinít, Pilato caandíh ʘtih bacaíhip wʘt yuh jĩ. Pánih bacaíhna, jwʘʘb bac jǎóhnit, queét jwĩ maátadi h ʘ bacaíhat déejidih ʘ wěp naáwáp yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ʘ naáwáchah, jwĩ déewǎboó chah íjnit, búdí ʘ jwʘʘb niij jǎih ñaacáp jĩ.

—**‘Weém maáh caá’**, niijná, Jesús jwĩ maáh Césardi h eníhcani caá. Pánihna, caandíh bacana, meembát Césardi h yap yohni mata jum tagaá, Pilatodih ʘ niijíp jĩ.

¹³ Páant ʘ niijíchah joinít, Jesúsdi h jwʘʘb bac jǎúwát túttnit, caandíh ded pah ʘ chǎjat pínahdi h naáwát tút niijná, peéh chǎjat pínahdi h naóhnit ʘpĩ chǎúdupboó Pilato ʘ yoób jǎí chǎúdup jĩ. Pilato ʘ chǎúdupboó jee dáhna ʘ jwejni coah ʘ jumʘp jĩ. Caan cóah jwiít judíowǎ jwĩih wéheatjĩh Gabatá ʘ wʘt jumʘp jĩ. ¹⁴ Caán yeó jáapdi h Pascua jeémát yeó jáap játih jwĩ míic ámohat yeó jáap, yeó téih púuh laáb jǎini ʘ jumʘp jĩ.

Pánih jǎí chǎúdnit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjĩh pánit jwĩ déewǎdih ʘ niijíp jĩ.

¹⁵ —¿ǎ wʘn dáhwa naáh! ¿ǎ wʘn dáhwa naáh! ¿ʘb bejnit, cruzboó péoh dodhnit, caandíh ñi mao yohoó! ʘ niij ʘaacáp jĩ.

—¿Ñi maáh ʘ jumʘchah yuhna, caandíh cruzboó péoh dodhnit, mao yohat tút niít ñi chǎjap? Pilato queétdih ʘ niij jepahap jĩ.

—Roma tútchidih bóo César jwĩ maáh yoobát caá. Biíh maáh jwiítadi h ʘ wihcan caá, sacerdotewǎ ʘ maáta ʘ niij jepahap jĩ.

¹⁶ Páant ʘ niiját túttimah, queét ʘ weñat pínah niijná, Jesúsdi h cruzboó mao yohat túttna, Pilato ʘih soldadowǎdih ʘ ʘb bejat tútʘp jĩ. Pánihna, queét soldadowǎ Pilatoíh mʘmánt Jesúsdi h ʘb bac jǎúwáp jĩ.

Jesúsdi h cruzboó péoh dodhnit, ʘ mawat (Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Pánih ʘb bac jǎóhnit, Jesúsje h ʘih cruzdi h ʘ bewechah, Waó lídíp wʘt jumni jeejína caandíh ʘ ʘb bejep jĩ. Jwĩih wéheatjĩh caán jee Gólgota ʘ wʘt jumʘp jĩ. ¹⁸ Pánihna, bita chénewǎdihbut caán biícdi h ʘ mao yohat tút niijná, ájeéh ʘ ʘb bejep jĩ. Pánih ʘb bejna, caanna jǎibínit, queét biíc peihcannit ʘ beoniji cruznadi h soldadowǎ ʘ nah péoh jwejep jĩ. Biícdi h Jesús ʘ jéihyepmant bóo bǎwámant péoh jwej, biíhdi h ʘ wáyámant bóo bǎwámant ʘ péoh jwejep jĩ. Pánihna, ʘ tac yoób Jesúsdi h ʘ péoh jwejep jĩ. ¹⁹ Pánih péoh jwej péanit, Pilato ʘ daacát túttni naadíh Jesúsíh waó chahmant ʘ nah péoh búudhdʘp jĩ. Nin pah ʘt niij daacát tútʘp tají: “NIN JESÚS NAZARET TÚTCHIDI H BÓO JUDÍOWǎ ʘ MAÁH CAÁ”, ʘt niij daacát tútʘp tají. ²⁰ Caán naadíh páant ʘ niij daacát túttna, jwĩih wéheatjĩh, Roma tútchidih moóníh wéheatjĩh, Grecia baácdi h moóníh wéheatjĩhbut páant ʘt niij daacát tútʘp tají. Pánih nah péoh péanit, queét biíc peihcannitdi h ʘ yoób pǎd dodhdop jĩ, bǎca. Queétdih cruzboó ʘ péoh dodh mawapboó tútchi jwěejdi h ʘ jumʘp jĩ. Dawá jwĩ déewǎ queétdih ʘ mawachah enat tút niijná, jwĩjeéh ʘ péo bejep jĩ. Pánihna, caanna jǎibínit, Pilato ʘ daacát tútatjidi h dawá jwĩ enep jĩ. ²¹ Páant ʘ niij daacát tútatjidi h dawá jwĩ enechah íjnit, Pilato pebhboó jwʘʘb bejnit, sacerdotewǎ ʘ maáta nin pah caandíh ʘt niij wʘtʘp wʘt yuh jĩ:

—‘Nin judíowã ï maáh caá’, ma niíj daacát túutca bojoó. Caánboó jwĩ maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwúub niíj daacát túutú: **“Judíowã ï maáh caá weém”**, ã niijíp be’, ma niíj daacát túutú, ït niijíp wut yuh jĩ.

²² —Wã jwíih daacát túutat pahjeh ã jumna naáh, Pilato queédih ãt niíj jepahap wut jĩ.

²³ Jesúsdiñ ï péoh dodhdat túttimah, chéneña míic soldadowã Jesúih yéguehnajidih ï jummat yoobó ï ubup jĩ. Áih jih bóo chóo, waica naáh chóo ã jumnap jĩ. ²⁴ Caán chóo, pániñni ã jumuchah, nin pah queét míicjeh ï niijíp jĩ:

—Nin yégueh chóodih jwĩ yeo wáica boj jíih. Ded nin chóodih ubni pínahdih jéihyat túut niijná, jwĩ yoh tíoh jwuh jíih, ï míic niijíp jĩ. Páant niijnít, ïih tíhwat naajih ï yoh tíhwap jĩ.

Pániñ tíohña, Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, queét páant ï chãjap jĩ. “Wíih yégueh chóodih queét ï jummat yoobó ï ubbipna caá. Pániñña, wíih yéguehdih ubni pínahdih jéihíhña, tíhwat naajih ï yoh tíohbipna caá”, ãt niíj daacáp tajĩ.*

²⁵ Páant ï chãjachah, Jesúih cruz pebhit chéneña míic yaádh bíicdih weém wã en ñuhup jĩ. Jesús ín, ã cheh, bíih wili María Cleofas áa, bíih wili María Mágdala táttchidih bóli jwĩ en ñuhup jĩ. ²⁶ Pániñña, ã ín bíicdih weém búdí ã oinibut ã pebh wã en ñuhuchah ennit, ã índih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—**Naá, can wã bohénijiboó meemdíh ma wáuh pah ã jumbipna caá**, ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niíj péanit, weemdíh jwuh nin pah ã niijíp jĩ:

—**Buu cant ma ín pah mi jumbipna caá**, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán yeo jáapjeh caántidih jwíih múbóo wã ub waadánap jĩ.

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Páant ã niíj péaat túttimah, **“Nihat Dios weemdíh ã wutnidih wã chãj péanap be”**, niíj jéihña, Dios naáwátidih naóh yapanit ï daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—**Weemdíh taca joótña caá**, ã niijíp jĩ.*

²⁹ Caanjih bijni jiwá iguúh mac jumni wáam dahdih ï bíbohó jĩ. Pániñña, bíic soldado hisopo wut jumni máa doóbhdih ubnit, páab chúí déedih chéobúudhñit, bijni macdih ã taj báahanap jĩ. Taj báaha péanit, Jesúih jacna ã nah tewep jĩ, ã wái nomat pínah niijná. ³⁰ Páant ã chãjachah, Jesús caandíh wái nom péanit,

—**Páant bóojeh tigaá**, niíj, waó yaíh dñonít, ã wanah bejep jĩ.

Soldado Jesúih páwáidih ã jwãagat

³¹ Caán ã wunni yeo jáapdih, Pascua yeo jáapna jwĩ chooát yeo jáap pínahdih jwĩ ámohat ã jumnap jĩ. Jwiít judíowã caán chooát yeo jáapdih cruzboó páantjeh ï ñuhatdih jwĩ náahcap jĩ. Pániñña, ïih wúu nahnadidih daj mawachah, waícanjeh ï wunat pínah niijná, jwĩ maátaboó Pilatodih ït daj mawat túutup wut jĩ. Páant ï daj mawat túttimah, ïih bácahdidih waícanjeh ub deyaat túut ït chãjap tajĩ. ³² Páant ï wutuchah joinít, Pilato cruzboó ñuhnitdih ïih wúu nahnadidih soldadowáidih ãt daj mawat túutup wut jĩ. ³³ Obohjeéhtih, caan pébh ñuhnitdih daj mao péa, yap jáóhñit, Jesús játih ã wunatjidih enna, áih wúu nahnaboodíh ï daj maocap jĩ.

³⁴ Pániñ daj maocan yuhña, bíic soldado áih ítah tóopjih Jesúih páwá píjmant ã jwãag aabánap jĩ. Páant ã jwãagachah, bíicmantjeh meép mahjih wid jumni ã chíi jũwúwáp jĩ. ³⁵ Páant ã chíi jũwúwáchah, weemjéh wã enep jĩ. “Weém nin tólihdih páant wã niíj daácna, yoobópdih naóhña caá wã chãjap”, wã niíj jéihña caá. Pániñña, yeebdíhbut wã naóh yapana caá, yeebút Jesúsdiñ ñi táí jenah joyát pínah niijná. ³⁶ Dios naáwátidih naóh yapanit ï naóh daacátji pahjeh tibeé páant ã yapap jĩ. “Áih bácahdidih ded iidípdih ï daj maocan niít”, ï niíj daacátji pahjeh, Jesúih wúu nahnadidih ï daj maocap jĩ.* ³⁷ Dios naáwátidih bíih tólihdih nin pahbut ït niíj daacáp tajĩ: “Queét ï jwãagnjidih ï enbipna caá”, ït niíj daacáp tajĩ.*

Jesúih bácahdidih ï yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

* 19:24 Sal 22.18 * 19:28 Sal 69.21 * 19:36 Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7 * 19:37 Zac 12.10; Ap 1.7

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jái? ¿Déhedih tigaá ma bid? át niijíp wut jĩ.

Páant caandih beh encanjeh, “Nin pácahidih en daoní nacaá”, mit niij jenah joyóp wut yuh jĩ. Páant niij jenah joiná,

—¿Meemnít beé jwĩ maáih bácahjidi ma ub bejep? Ub bejna, ded ma jwáub jwejepji-boó weemdih ma naáwá, caandih jwáub ubdih wã bejat pínah niijná, caandih mit niijíp wut jĩ.

¹⁶ —**María**, át niijíp wut jĩ.

Páant á niijíchah joí, tac púud ñuhnit, Hebreo wéheatjih nin pah mit niijíp wut jĩ.

—Raboni, niijnít, Jesúsdi mit pin tewep wut jĩ. “Raboni”, niijná, “Bohéni”, niijná mit chãjap wut jĩ.

¹⁷ Páant mi pin tewe chah, Jesús caántdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Weemdih ma pin teoca bojoó. Wã íp pehbó wã púuh laab béj jwuhcan caá. Pin teocanjeh, wã úudwã panihniti nin pah niij naáwá di ma bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdih á niij naáwát táutap be: ‘Wã íp ñi íp man tigaá. Caanjéh wíh Dios ñih Dios man tigaá. Pánihna, á pehbó wã púuh laab bébipna caá’, á niij naáwát táutap be’, queédih ma niijí,** Mariadi Jesús át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant á niijíchah joinihji jwĩ pebhna jainít, nin pah mi niijíp jĩ: “Jwĩ Maáhdih wã enep be”, niijnít, Jesús caántdih á naáwát táutatjidih jwiít di mi naóh yapanap jĩ.

*Jesús á bohénitjidih á jíghat
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)*

¹⁹ Caán domingo yeó jáap cheyeh táo yap aabát táttimah, jwiít Jesús á bohénitji, jwĩ maátadih úumna, jēcdih túi nem beedá bojnít, muú diít na biúcdih jwĩ chúudap jĩ. Páant túi nem beedáni á jamuchah yuhna, Jesús jwĩ cātíh á jíghop jĩ. Pánih jíghonit, nin pah á niijíp jĩ:

—¿Ñi jam caá? Dios á táyat ñijeéh á jamu naáh, á niijíp jĩ.

²⁰ Páant niij péanit, áih téihyanadih, áih jíchanadihbat jwiít di á júutap jĩ. Páant á júutuchah enna, jwĩ Maáh á jamat dih jéihnit, búdi jwĩ weñep jĩ. ²¹ Páant jwĩ

weñechah, Jesús nin pah jwiít di á jwáub niijíp jĩ:

—**Umcanjeh, ñi tái jamuú. Wã íp weemdih á wahat pah muntih, wíh túini dooná di ñi naáwát pínah niijná, yeebdihbat wã wahna caá, á niijíp jĩ.**

²² Páant niij péanit, jwiít di á póoj jáhanap jĩ.

—**Buu Túini Espíritudih ñi ubuú, ñih caolih diítboó á jamat pínah niijná. ²³ Páant ñijeéh jamna, á wēpatjih det í yéj chãjat dih ñi yohochah, yohni á jambipna caá. Obohjeéhtih, det í yéj chãjat dih ñi yohcah, yohca naáh á jambipna caá, Jesús jwiít di á niijíp jĩ.***

Jesús á jwáub jíghochah, Tomás á enat

²⁴ Jesús jwĩ cātíh á jwíh jíghoni chei, Tomás pohba jwíjeéh á wihcap jĩ. Tomás Jesúsdi jwíjeéh bohéni “Waláhni”, ípí niij wut ejni á jamap jĩ.

²⁵ Táttimah, á jwáub jayúchah, caandih nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Jwiít jwĩ maáh Jesúsdi jwĩ enna beé, jwĩ niijíp jĩ.

Páant jwĩ niijíchah joiná yuhna, Tomásboó nin pah á jíponih niij jepahjehep jĩ:

—Weémboó áih téihyadih í péhwatji ítnadih wíh téih tíbjih teo encan, áih páwá dih í jwãagatji ítdihbat teo encan, ‘Á boo pud júúwát dooná yoobó dih caá’, wã niij jenah joicán niit, jwiít di á jáh niijéhep jĩ.

²⁶ Táttimah bóo domingo yeó jáap caán muú dih jwĩ jwáub míc wáac jayúchah, Tomásbat jwíjeéh á jamap jĩ. Pánih míc wáac jainít, nihat jēcnadih jwĩ jwáub tái nemechah yuhna, Jesús jwĩ cātíh á jwáub jíghop jĩ. Pánih jíghonit, nin pah jwiít di á niijíp jĩ:

—¿Ñi jam caá? Dios á táyat ñijeéh á jamu naáh, á niijíp jĩ.

²⁷ Páant niijnít, Tomásboodih nin pah á niijíp jĩ:

—**Tomás, wíh téihyadih í péhwatji ítnadih meemjéh ma teo eneé. Wíh páwá dih í jwãagatji ítdihbat ma teo eneé. Teo ennit, ‘Yoobó dih tigaá át boo pud júúwáp taga’, ma niij jéihyeé,** caandih á niijíp jĩ.

* **20:23** Mt 16.19; 18.18

28 —Meémboó wā Maáh, wíih Diosbat caá, Tomás caandíh ā niijíp jĩ.

29 —**Weemdíh ennitjeh, ‘Yoobópdih tigaá āt boo pud jūúwúp. Pánih boo pud jūóhna, Dios ā wahni Cristo yoobát caá’, meém ma niij jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdíh encan yuhna, páant niij jéihnit, búdí ĩ wēibipna caá,** Jesús Tomásdih ā niijíp jĩ.

Jesúsdi cāacwā ĩ jéihyat pínah niijná, Juan nin tólihdih ā daacát

30 Jwíjeéh jam jwuhna, dawá láa jwiit cāacwā jwí jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjĩh Jesús ā chāj júutap jĩ. Páant ā chājatjidih nin tólihdih wā jéih daác beedácan caá. 31 Pánih daác beedácan yuhna, nin tólihdihjeh wā daacáp be, “Yoobópdih Dios ā wahni Jesússeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wūúh”, ñi niij jéihyat pínah niijná. Páant niij jéihna, caandíh jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ñi jambipna caá.

21

Jesús Tiberias ím jwēejdih siete ā bohénitjidih ā jwúub jígoht

1 Túttimah, jwiit siete ā bohénitjidih Tiberias ím jwēejdih Jesús ā jwúub jígoht jĩ. Nin pah ā jamap jĩ: 2 Jwiit biícđih jamnit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwí niij ejni, Natanael Galilea baác Caná tátchidih bóo, jwiit chénewā Zebedeo weh, bita chénewā Jesús ā bohénitji, páant moón jwí jamap jĩ. 3 Páant moón jwí jamachah, Simón Pedro jwiitdih nin pah ā niijíp jĩ:

—Weém queej júut mawadih bejna caá wā chājap, ā niijíp jĩ.

—Jwiitbat majeéh jwí bejmi caá, jwí niijíp jĩ.

Páant niij, dei juibí, jāáj chóodih waadnit, ímdih jwí páud bac bejep jĩ. Pánih páud bac bejnit, nihat chei jwí júut mawachah yuhna, queejwā ĩ chūúhcap jĩ.* 4 Baáb báahachah, Jesús ím jwēejdih ā ñuhachah, jwí enep yuh jĩ. Obohjeéhtih, caandíh jwí beh encap jĩ.

5 Pánih ñuhna, jwiitdih nin pah ā niij ej úubh joyóp jĩ:

* 21:3 Lc 5.5 * 21:6 Lc 5.6

—**¿Wā déewāá, queejwāđih ñi bid juićá?** ā niijíp jĩ.

—Wihcan caá, jwí niij jepahap jĩ.

6 Páant jwí niij jepahachah joinít, nin pah Jesús ā jwúub niij ejep jĩ:

—**Jéihyepmant bóo bawáboó ñíh ñuodíh ñi yoh báaha en tigaá,** ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, caán ñuodíh yoh báahana, dawá queejwā ĩ chūúúchah joinít, jwíih ñuodíh jwí wái ñaha bojop yuh jĩ. Obohjeéhtih, tub dawá ĩ jamuchah, jāáj chóoboó jwí jéih ub yaccap jĩ.* 7 Páant dawá ĩ jamuchah, Jesúsdi jwí jwíih jwāáh láa biíc yoobó ā yapatjidih náhninit, weémboó, Jesús búdí ā oini,

—Jwí Maáh caá, Pedrodih wā niijíp jĩ.

Páant wā niijíchah joinítjeh, ā tóo dug jwejni yégueh chóodih jwúub duó ámoh chéonit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ā yaáh ñáan bejep jĩ. 8 Páant ā yaáh ñáan bejehchah, caán ñuodíh teonit, jwiitboó jāáj chóojĩh jwí wái ñáan juibínap jĩ. Ím tac yoob póhba ā nihcan jĩ, túi jwēej buugdíhjih jwí jamap jĩ. 9 Pánih wái ñáan juibínit, Jesús ā chājni túi iigní tū tāóhjih queejwā pan biícđih ā lajachah, jwí enep jĩ. 10 Páant jwí ñáan juibínachah, Jesús nin pah jwiitdih ā niijíp jĩ:

—**Butéh ñi júut maonitdih daocánnit ñi ub jūúwá,** ā niijíp jĩ.

11 Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro jāáj chóodih waadnit, ñuodíh watnit, óon coahboó ā wái ñáan jūúwúp jĩ. Dahwanit mícjeh ciento cincuenta y tres queejwā ĩ jamap jĩ. Páant moón dawá ĩ jamna yuhna, caán ñuodíh ĩ boloh wáicap jĩ. 12 Pánihna, Jesús jwiitdih nin pah ā jwúub niijíp jĩ:

—**Ñi jeémp jáa jūúwá,** ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, ā pebh juibínit, caandíh en poonit jamna, “Jwí Maáh caá”, niijná, jwiit jwí úubh joí encap jĩ. 13 Páant ā pebh jwí juibínachah, Jesús queej pan biícđih nah teonit, jwiitdih ā wūhup jĩ.

14 Caán yeó jáapđih ā boo pud jūúwát túttimah, jwiitdih biíc peihcanni láa míc júutna ā chājap jĩ.

Jesús Simón Pedrodih ā míc wéheat

15 Páant jwī jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedro dih yúwpbit numah bejnit, nin pah ā niij úbh joyóp jī:

—Simón, Jonás wūúh, ¿queét ī oyat chah weemdih ma oi niit? ā niijíp jī.

—Wā oina caá, Maá. Wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wīih oveja weh panihnitdih ma túi inií, Jesús caandih ā niijíp jī.

16 Páant niijnít, nin pah ā jwúub niij úbh joyóp jī, páant muntih:

—Simón, Jonás wūúh, ¿yoobópdih weemdih ma oi niit? ā niijíp jī.

—Maá, meemdih wā oina caá. Wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wīih ovejawā panihnitdih ma túi en dawaá, Jesús ā niijíp jī.

17 Páant niijnít, nin pah ā jwúub niij úbh joyóp jī:

—Simón, Jonás wūúh, ¿weemdih oyat yoobát niit ma oyop? ā niijíp jī.

Biíc peihcanni láa “¿Weemdih ma oi niit?” ā niij úbh joyóchah joinít, Pedro bádí jīgahnit, nin pah ā niij jepahap jī:

—Maá, nihardih jéihni jumna, meemdih wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wīih ovejawā panihnit ī jeémát pínahdih ma túi wūhú. 18 Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Jáap jum jwuhna, meemjéh yégueh waadnít, ded ma bejhipboó mapí bejep jī. Oboghéhtih, behe ma jumachah, míih muj nahdih ma júut ñahanachah, meemdih yégueh yacnit, ded ma bejhipboó bita ī ub bejbipna caá, Pedro dih Jesús ā niijíp jī.

19 Páant niijná, Jesús dih jepahni ā jumát jíib, ded pah Pedro dih bita ī mawat pínahdih jéihya naóhna ā chājap jī. Páant niij péanit,

—Weém ded pah wā chājatjidih enniiji jumna, biíc yoobó ma chājaá, Jesús caandih ā niijíp jī.

Jesús ā bohéni bádí ā oini nin tólihdih ā daacát

20 Páant ā niij naáwáchahjeh, Pedroboó tac púud ennit, weém Juan, Jesús bádí ā oini, queétdih wā ñún péenachah, ā enep jī. Biíc dih jwī péé jeémp láa, weémboó Jesús ā pebh dodh jáah lajni “¿Maá, meemdih

enihcannitdih júutni pínah ded tigaá ā jum?” Jesús dih niij úbh joiní wā jumap jī.*

21 Pánihna, weemdih ennit, Pedro Jesús dih nin pah ā niij úbh joyóp jī:

—¿Maá, canboodih ded pah tigaá ā yapbi? ā niijíp jī.

22 —Nin baácboó wā jwúub dei jūúwáchah, candih páantjeh wā jumát túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, candih ded pah ā yapat pínahdih meemdih wā naóhcan caá. Oboghéhtih, ded pah wā chājatjidih enniiji jumna, meémboó biíc yoobó ma chājaá, Jesús Pedro dih ā niijíp jī.

23 Páant Pedro dih ā naáwátjidih jéihnit, nihát Jesús íhwā queétjeh chah bádí ít míc wéhenap jī. “Juan, Jesús bádí ā oini, ā wuncan niit”, weemdih queétjeh ít niij míc wéhenap yah jī. Oboghéhtih, “Caán ā wuncan niit”, Jesús niijná ā chājap jī. “Nin baácboó wā jwúub dei jūúwáchah, candih páantjeh wā jumát túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, ded pah candih ā yapat pínahdih meemdih wā naóhcan caá”, Pedro dih Jesús niij naóhna ā chājap jī.

24 Pánihna, weemdih jīí, Jesús páant ā niij naáwáp jī. Caán ded pah yoobópdih ā yapatjidih jéihnit, nin tólihdih wā daácna caá. Pánihna, nin wā naáwát yoobópdih ā jumát dih jwī túi jéihna caá. 25 Dawá biíhdihbut Jesús ā chājap yah jī. Oboghéhtih, “nihát ā chājatjidih wā daác beedánachah, dawá tólihdih ā jumachah, íta en buájacan tagaá”, wā niij jenah joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wā daác péana caá.

* 21:20 Jn 13.25

LOS HECHOS

Túini Espíritu ã jũúwát pínah yeó jáapdih Jesús ã jéihya naáwát

1-2 Teófilo, weém, Lucas, meemdíh wã jwúub daác wahna caá, páant muntih. Wã jwíh daácni núodih Jesús ded pah ã chãjatdih, ded pah ã bohéatdih, jeáboó ã púuh laab béjatjidihbut wã naóh péanap be.* Nin baácboó jum jwahna, Jesús ã bohénitdih ñionit, cáacwãdih ãih doonádih átát naáwát túutap wut jĩ. Pánihna, ã púuh laab béjat pínahjãtih, ã naáwát túutnit ded pah ã chãjat pínahdih Túini Espíritu ã wēpatjĩh queétdih át wutap wut jĩ. ³ Jesús cruzboó ã wunat táttimah, ã jwúub bootjidih ã jéihyat pínah niijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa ã bohénitdih át jwúub jígohop wut jĩ. Pánih jígohnit, “Dios nihat cáacwã ã maáh ã jumuchah, caandih ded pah caá cáacwãdih jepahat náahap”, queétdih ãpĩ niij naáwáp wut jĩ.

⁴ Biíc láa Jesús ã bohénit biícđih jeémpna, queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—‘Túini Espíritudih yeebdih wã wahbipna caá’, wã íp ã niijnídih Jerusalén tútchidih ñi pã jwuhú. Caán ã niijnídih yeebdih wãát naáwáp be.* ⁵ Juan yeebdih mahjĩh ã daabánap jĩ. Obohjeéhtih, wã íp yeebdih Túini Espíritudih wahna, caán daabáát panihni ã wēpat yeebdih búdí ã wãhbirna caá, át niijíp wut jĩ.*

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

⁶ Biíc yeó jáap Olivo jee jína Jesús ã bohénit biícđih ã jumuchah, caandih nin pah ã niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Maá, Romano maátadih yohnit, bũh jwiít judiowã jwĩ maáh ma waadmí niít? ãt niijíp wut jĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—Jwĩ íp ã ñioni yeó jáapdihjeh weemdíh maáh ã waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeebboó jéihnit pínah nihcan caá. ⁸ Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdih ã

waadáchah, Dios ã wēpatdih ã wãhbirna caá. Caán wēpatjĩh Jerusalén tútchidih moón, nihat Judea baácđih moón, Samaria baácđih moón, yuúpboó baácñadih moondih yuh bũca wĩh túini doonádih ñi wēp naóhbirna caá, át niijíp wut jĩ.*

⁹ Páant niij péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wut jĩ. Caandih ã chéi en ñũh ñũhuchah, mah tólihdih yap púuh laab béjna, át bũdáh bejep wut jĩ.* ¹⁰ Páant Jesús ã púuh laab béjehchah, ã chéi en ñũh ñũhuchah, chéne ángelwã baabní yégueh dmonít Jesús ã bohénitji cátih ãt jígoh ñũhup wut jĩ.

¹¹ Pánih jígoh ñũhnit, queétdih nin pah ãt niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb Galilea baácđih moón, dépanihna jeáboó chéi en ñũh tigaá ñi chãj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, ã púuh laab béjatji pahjeh tih ã jwúub dei jũóhbirna caá, ãt niijíp wut jĩ.

Judasjidih jwúub túut nuumní pínahdih ã ñíwat

¹² Jesús ã naáwát túutnit Olivo jee jímant jwúub dei bejnit, Jerusalén tútchina ãt jwúub juibínap wut jĩ. Caán jeé Jerusalén pehbbitjeh át jumap wut jĩ. ¹³ Jwúub juibínit, queét chahboó ã jumni tólihdih ãt púuh laab béjep wut jĩ. Nin caá queét ã wũtna: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, biíh Santiago Alfeo wũh, Simón Celote wũt jumni, Judas biíh Santiago wũh ãt jumap wut jĩ.*

¹⁴ Queét oncewãjeéh, biquína yaádh, María Jesús ín, mi weh biícđih, míc wáacnit, ãt jumap wut jĩ. Nihat biíc yoobó jenah joinít, Diosđih búdí ãpĩ úbáp wut jĩ.

¹⁵ Biíc yeó jáap Jesúhwã caán tólihdih míc wáacnit, ciento y veinte ãt jumap wut jĩ. Páant ã jumuchah, Pedroboó queét cátih ñũhnit, nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: ¹⁶ “Wã déewáá, Dios jon jãtih ã niijátji pah bũh ã yapna caá. Túini Espíritu Davidjidih ded pah Judasji ã yapat pínahdih át naóh daacát túutap tajĩ. Judasji beé Jesúsđih teonit pínahdih ã waáwáp jĩ. ¹⁷ Pánih chãjni pínah

* 1:1-2 Lc 1.1-4 * 1:4 Lc 24.49 * 1:5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33 * 1:8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48

* 1:9 Mr 16.19; Lc 24.50-51 * 1:13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16

jwĩjeéh Jesús ã tewatdih chãjni ã jumap yuh be”, ãt niijíp wut jĩ.

18 Judasjiboó Jesúsdi h i tewat pínah naáwát jíibdi h ã jwúubai hichah yuhna, queét sacerdotewãboó it teocap wut jĩ. Pánihna, caán jíibjĩh bainí baácdi h it jíib chãjap wut jĩ. Caán baácdi h Judasboó míc jõp wái wunniji walahnit, dúuc jéen bejna, ãt páah yoh ñajap wut jĩ. Páni h páah yoh ñajna, ãih wudah ãt búuh yoh bejep wut jĩ. ãih jónóp tõpna ni hat ãt bac peét bejep wut jĩ. 19 Judas ã yéejatji jíibdi h ni hat Jerusalén tútchidi h moón it jéih beedép wut jĩ. Pánihna, caán i jíib chãjni baácdi h Acéldama wut it búudhdap wut jĩ. “Acéldama”, niijná, “Meép jumni baác”, niijná it chãjap wut jĩ.*

20 Túttimah, nin pah queétdi h Pedro ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ: “Jon jãtí h i daacátji pahjeh tibeé Judasji ã yapap be. Davidji ã daacni Salmos i niijní tóli hdi h nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

‘Ã tewatji yohni ã jumna naáh, niij daacnit,

(Sal 69.25)

Bií h ã tewatjidi h jwúub túut nuumní t, ã tewe naáh’, ãt niij daacáp tajĩ. *(Sal 109.8)*

21-22 “Páant ã niij daacátjidi h jéihnit, Judasjidi h jwúub túut nuumní pínahdi h jwiít di h bidat caá náahap. Juan Daabáni jeéh jumni t biquína Jesúsjeéh i bejep jĩ. Jjeéh jumni biíc di h ñíwat caá náahap, jwĩjeéh ã jummat pínah niijná.* Jesúsjeéh jwĩ jumachah, jwĩjeéh páant péeni, Jesús ã púuh laab béjatjidi h jwĩjeéh enni di h but ñíwat caá náahap.* Páant jwĩ ñíwichah, Jesús ã jwúub bootjidi h jwĩjeéh naóhni ã jumbipna caá”, Pedro queét Jesúsíhwãdi h ãt niijíp wut jĩ.

23 Páant ã niijíchah joinít, chénewãdi h it ñíwip wut jĩ. Biíc José Barsabás wut jumni di h it ñíwip wut jĩ. Caán Justo i niij wut ejni wut jĩ. Bií h Matías wut jumni di h but it ñíwip wut jĩ. 24-25 Queétdi h ñíonit, Diosdi h nin pah it niij úubáp wut jĩ: “Maá, ni hat cãacwã i jenah joyát di h ma túi jéihna caá. Judasjidi h túut nuumní pínah, nit chénewã jwĩ ñíonit di h, ded meém ma náahni di h jwiít di h ma júutú. Jesúsdi h cádahni Judasji iiguípna ãt bejep taga. Caandí h túut

nuumní, jwiít Jesús ã naáwát túutnit biíc di h jumni pínahdi h ma júutú”, Diosdi h it niijíp wut jĩ.

26 Páant niijná jeh, bidat túut niijná, i ñíwat naanádi h it púudanap wut jĩ. Matíai h naá ã jwíi h búug jéenechah, caánboó Jesús ã naáwát túutnit oncewãjeéh ãt waadáp wut jĩ.

2

Túini Espíritu ã wēpat queétdi h ã wāhat

1 Pentecostés wut jumni yeó jáapdi h* ni hat Jesúsíhwã biíc mūdí h it jwúub míc wáac juyáp wut jĩ. 2 Neohjeh bádi johlit yáac paníhni jeámant jũóhni t, i jumni mūdí h ãt yeéj yáanap wut jĩ. 3 Ni hat íih wao cháh tuu õopát tõpna paníhni ãt jígo hop wut jĩ. 4 Pánihna, Túini Espíritu queétdi h ã waadáchah, ã wēpatjĩ h bitai h wéheatna i beh joíca naáhjĩ h it wéhe jwíihip wut jĩ.

5 Caán láa, ni hat baácna bej peétnitji judíowã Dios ã wut di h jepahni t, Jerusalén tútchina itát wáac juyáp wut jĩ. 6 Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúsíhwã i jumni múná dawá it míc wáac jui bínap wut jĩ. Páni h jui bínit, cãacwã yoobó i wéheatnajĩ h Jesúsíhwã i wéhenachah, beh joiná, joí wúhi bejni t, nin pah it míc niij wéhenap wut jĩ:

7-8 —¿Dépani h tigaá nit Galilea baác di h moon yáhna, jwíi h wéheatnajĩ h i túi wéhenachah, jwí beh joí? 9 Ni hat jwíi h wéheatnajĩ h buu wéhena caá i chãjap: Partia baác, Media baác, Elam baác, Mesopotamia baác, Judea baác, Capadocia baác, Ponto baác, Asia baác, 10 Frigia baác, Panfilia baác, Egipto baác, África baác, Cirene tútchi, Roma tútchidi h moonbút jwiít jwĩ jumap.

11 Biquína judíowã jwĩ jumna caá. Bitá judíowã ni hcannit yuhna, Dios naáwát di h bohénit but jwĩjeéh i jumna caá. Bitá Creta quewadi h moón, Arabia baác di h moonbút jwĩjeéh i jumna caá. Pánihna, nitboó i wéhenachah, jwiít ni hat jwí beh joiná caá. Queét jwíi h wéheatnajĩ h Dios ã wēp chãjat di h naóhna caá i chãjap, it míc niijíp wut jĩ.

* 1:19 Mt 27.3-8 * 1:21-22 Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21 * 1:21-22 Mr 16.19; Lc 24.51 * 2:1 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11

12 Páant niij joí wáhi bejna, ï ennidih ï joinídihtut ded pah ã yapatdih ït jéihcap wut jĩ.

—¿Nit dépanih tigaá bitaíh wéheatnajĩh Dios ã wēp chājatdih ï táí wéhe? yeéb ñi jenah joyóchah, queétjeh ït míic niijíp wut jĩ.

13 Obohjeéhtih, bita íjeéh jumnit nin pah ït niijíp wut jĩ:

—¡Dépah nit cheha náahdih babh máihnit, wéhena caá ï chājap! ït niij deoh naáwáp wut jĩ.

Pedro cāacwādh ã naáwát

14 Pánihna, Pedro once Jesús ã naáwát túutnit biíc dih ñuhnit, cāacwādh nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Wā déewāá, biíh baácmant jūóhnit, Jerusalén tútchiboó jumnitbut, bũũ ã yapatdih jéihyat túut niijná, nin wā naáwát pínahdih ñi táí joyoó. 15 ‘Queét máihnit caá’, ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcan caá. Jwiít judíowā cheibitjeh jwĩpĩ máihcan caá. Bũũ cheibitjeh las nuevejeh caá. Pánihna, jwĩ máihcan caá. 16 Dios jon jātih ã niijátji pahjeh bũũ ã yapna caá. Dios naáwát dih naóh yapani Joel nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

17 ‘Péeni yeó jáap tóah jūúwáchah, nin pah ã yapbipna caá: Wĩih Túini Espíritu ã wēpatdih nihát cāacwādh búdí wā wāhbiipna caá, buca. Pánihna, ñi weh, ñi weh yatábut wā naáwát dih ï naóh yapabipna caá. Jáap beh tóahnit oo júmat jígoth panihnidih ï enbipna caá. Behnit ï oo júmúchah, queétdih wā naóhbiipna caá.

18 Weemdíh teo wāhnit neoná, yaáhdihbut wĩih Túini Espíritu ã wēpatdih búdí wā wāhbiipna caá. Queétdih wā naáwát dih ï naóh yapabipna caá.

19 Wā wēpatjĩh úum náah jumnidih jeáboó baácboobút wā wahachah, ñi enbipna caá. Baácboó meép panihni, iigát panihni, tũũ jei pánihni ã jumbipna caá.

20 Jeáboó yeó dupúátdih ã túut nuumbípna caá. Chei bóo widhbut meép panih dũũni ã túut nuumbípna caá. Páant ã yapbipna caá, ñi Maáh Cristo ã jwúub dei jūóhni yeó jáap pínah jātih.

Caán yeó jáapdih nihát cāacwā ï en wáhi bejbipna caá. Pánihna, oboh jumni yeó jáap ã nihcan niit buca. Yéejnitdih úum náah jumni yeó jáap jumna yahna, yéejat yohnitboodíh caán yeó jáap túini yeó jáap ã jummbipna caá.

21 Ded jwĩ Maáhdih ã yéejat yohat túutni, caán iiguípna ã bejat déeji ã táí yapbipna caá’, ãt niij daacáp tajĩ. (Jl 2.28-32)

22 “Yeéb wā déewāá, nindih wā naáwáchah, ñi táí joyoó. Jesús Nazaret tútchidih bóo Dios ã wēpatjĩh ã chāj jútup jĩ, caandíh Dios ã wahatjidih cāacwā ï jéihyat pínah niijná. Yeéb caandíh ennitji ñi jéihna caá. 23 Jesús dih mawat náahna, ñi maátadh ñi wāhup jĩ. Pánih wāhnit, yeejépwādh cruzboó ñi mawat túutup jĩ.* Dios jon jātih caandíh ã niijátji biíc yoobó ã yapap be.* 24 Obohjeéhtih, Jesús ñi maonijidih Diosboó ãt jwúub boonanap tabe. Túttimah, ã jwúub wuncan niit buca. Chah wēpni jumna, wānnidih yahna, ãt jwúub boonanap tabe, páant muntih. Pánihna, bũũ páantjeh báadhni caá.* 25 Davidjiboó jon jātih nin pah Jesucristo ã jwúub boo pud jūúwát pínahdih ãt niij daacáp tajĩ:

‘Wā Maáh wājeéh āpĩ jumna caá. Yeó jáap jummat pah Dios wā Maáh wā pebh ã jumúchah, enna, wā úumcan niit.

26-27 Dios, weemdíh oina, wānnit ï jumupboó wĩih caolihdih ma yohcan niit. Wĩih bácahdihbut ma moopát túutcan niit. Páant ma chājat pínahdih jéihna, wā táí wēi naóhna caá. Míih jumna, úumcanjeh, wā táí jummbipna caá.

28 Pánihna, weemdíh jwúub boonanit, wājeéh ma jumúchah, wā táí wēina caá’, ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 16.8-11)

29 “Wā déewāá, jwĩ nuo Davidji ded pah ã jummatdih yoobópdih wā naóhna caá. Caán ã wunúchah, ït yohop wut jĩ. Caandíh ï yohni íitji páantjeh ã jumna caá. Pánihna, ‘Wĩih bácahdih ma moopát túutcan niit’, niij daácna, caanjéh āih pínahjeh ãt nihjican tagaá. 30-31 Davidji Dios naáwát dih

* 2:23 Mt 27.35; Mr 15.24; Lc 23.33; Jn 19.18 * 2:23 Lc 24.26 * 2:24 Mt 28.5-6; Mr 16.6; Lc 24.5

naóh yapani ã jumuchah, Dios caandih nin pah át niijíp wut jĩ: ‘Yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Ma jumima jwúub boonit, meém maáh ma jumatji dée pah, nihat nin baácdih moondih maáh ã jumbipna caá’, át niijíp wut jĩ.* Cristodih Dios maáh ã waadáat pínah, ã boo pud júúwát pínahdihbut nin pah át niij daacáp wut jĩ: ‘Caán wunnit ã jumupboó páantjeh ã jumcan niit. Áih bácahbut ã moópcan niit’, David át niij daacáp tajĩ.* 32 Caán Jesúsdi h beé Dios át boanap be. ã jwúub boanidih jwiit nihat jwĩ enep be. 33 Caán Dios ã jéihyemant bóo bawámant jumni maáh caá. Pánihna, ‘Táini Espíritudih noónboó ma wahaá’, ã ip Dios caandih ã niijíchah, nin Táini Espíritudih át wahap taga. Bwú jwuh Táini Espiritu ã chãjatdih ennit, joiná caá ñi chãjap. 34 Davidji Dios pehbóó át páuh laab béjcap wut jĩ. Pánihna, áih pínah nihjican tagaá. Nin pah ã niij daacni Jesúsdi h pínahji tagaá:

‘Wã Maáhdih Dios nin pah ã niij naáwáp be: “Wã jéihyemant bóo bawámant chúdnit, maáh ma jumúú.

35 Páant maáh ma jumuchah, meemdih eníhcannitdih wã yohbipna caá. Meém queétdih chah wēpni ma jumbipna caá”, ã niijíp be’, Davidji át niij daacáp tajĩ. (Sal 110.1)

36 “Pánihna, wã déewáá, nindih ñi táii jéihyeé: Caán Jesús yeéb cruzboó ñi mao yohat túutnijidih Diosboó maáh ã waadánap be. Caán Jesússeh jwĩpĩ páini Dios ã wahní Cristo beé”, Pedro cáacwãdih át niijíp wut jĩ.

37 Páant ã niijíchah joinít, búdí jĩgah úumnit, Pedrowãdih nin pah ít niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Jwĩ déewáá, ded pah tigaá jwĩ chãjbi? ít niijíp wut jĩ.

38 —Yeéb ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodih ñi jwúub túut numú. Páant ñi túut numúchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá. Pánih túut numúnit ñi jumuchah, Jesús ã wēpatjĩh ñi daabáat túutú. Páant ñi chãjachah, Dios yeébdih Táini Espíritudih ã wūhbipna caá. 39 Jon

jãtihjeh Dios yeéb pínahdih, ñi weh pínahdih, ñi jumena pínahdihbut, nihat caán ã ñionit pínahdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ: ‘Ni-hat weemdih jepahnitdih Táini Espíritudih wã wūhbipna caá’, Dios át niijíp tajĩ,* Pedro queétdih át niijíp wut jĩ.

40 Páant niij péanit, queétdih nin pah át jwúub niij wēp naáwáp wut jĩ, páant muntih: —Nin baácdih moón yeejép ã chãjatji jib Dios búdí ã peéh chãjbipna caá. Pánihna, queét pah ñi jumca bojó. Ñi yéej chãjatdih cádahnit, ñi túut numú. Páant ñi chãjachah, yeébdih ã peéh chãjcan niit, át niijíp wut jĩ.

41 Páant ã niijíchah joinít, dawá jepahnit, ít daabáat túutap wut jĩ. Pánihna, Jesúsíhwãjeéh caán yeó jáapjeh tres mil cáacwã chah dawá ít jumap wut jĩ. 42 Yeó jáap jumap pah queét jáap jepahnit Jesús ã naáwát túutnit ã bohénachah, ít táii joyóp wut jĩ. Íih jeémátdih míic pááh wāhñit, Diosdih úubhñit, bíicdih ipĩ táii jumap wut jĩ.

Jesúhwã ded pah ã jumap

43 Jesús ã naáwát túutnitboó Dios ã wēpatjĩh wunnitdih ipĩ booa júutap wut jĩ, Dios ã wēpatdih cáacwã ã jéihyat pínah niijná. Páant ã chãjachah ennit, nihat ít en wáhi bejep wut jĩ. 44 Jesúsíhwã íih bíi déedih míic pááh wāhñit, bíicdih táinijeh ipĩ jumap wut jĩ.* 45 Íih bíi déedih jib chãj wāhñit, nihat bíih pah bóo wihcannitdih queét ã jumap yoobó ipĩ wāh wáacap wut jĩ. 46-47 Pánih chãjna, yeó jáap jumap pah Dioíh muná míic wáacnit, “Dios táini caá”, ipĩ niij wēi naáwáp wut jĩ. Íih munáboobút míic wáacnit, bíicdih ipĩ táii numah wēi jeémép wut jĩ. Páant ã chãjachah ennit, “Queét túinit caá”, nihat cáacwã ipĩ míic niijíp wut jĩ. Pánihna, yeó jáap jumap pah bita jáap jepahnitdih táii ubnit, jwíh jepahnitjeéh Dios át waadánap wut jĩ. Jáap jepahnitbut jjeéh ít míic wáacap wut jĩ.

3

Jéih bejcanidih Pedro Juanjĩh ã booaat

1 Bíic yeó jáap, cheyeh, las tres jumuchah, judíowã Diosdih ipĩ úubát horadih Pedro, Juanjĩh Dioíh muná ít bejep wut jĩ. 2 Yeó

* 2:30-31 Sal 132.11; 2S 7.12-13 * 2:30-31 Sal 16.10 * 2:39 Is 57.19 * 2:44 Hch 4.32-35

jáap jummat pah Túini Jēc wūt jumupdih ā chéenwā jéih bejcannidih ipī ub jubí chūud jwejep wut jī. Jáap cāac jumnijeh caán jéih jibcanni ātāt jumup wut jī. Caan jēcdih chūudnit, caanjīh waadnítidih dinero āpī uúbáp wut jī. ³ Pánihna, Pedro, Juanjīh caán munná ī waadát túut chājachah ennit, queédih jéih jibcanni dinerodih āt uúbáp wut jī. ⁴ Pedroboó caandíh ennit,

—Jwiítidih ma túi eneeé, āt niijíp wut jī.

⁵ Páant ā niijíchah joinít, queédih en behnit, “Queét bainí dinero weemdíh ī wāhbična caá”, caanjéh āt niij jenah joyóp wut yuh jī. ⁶ Obohjeéhtih, páant ā niij jenah joyóchah yuhna, Pedro caandíh nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá. Obohjeéhtih, caandíh wāhcan yuhna, chah táinidih meemdíh wā chājbična caá. Jesucristo Nazaret tútchidih bóo ā wēpatjīh meemdíh wā boohana caá. Ma ñah ñuhúú. Ñah ñuhnit, ma yáac chāi bejeé, āt niijíp wut jī.

⁷ Páant niijnít, āih jéihyepmant bóo téihyadih teonit, caandíh āt wái ñahanap wut jī. Páant ā wái ñahanachahjeh, caán jéih jibcanniji āih wio wēpép nahna āt jumup wut jī. ⁸ Pánihna, caán ñah ñuhnit, āt yáac chāi bej jwíhip wut jī. Pánih yáac chāi bejnit, ñáap táamp chūinit, “Dios túini caá. Wā túi jéih bejna caá”, niij wēinit, Dioíh mūdih āt waad béjep wut jī. ⁹ Pánih yáac chāi bejnit, “Dios túini caá”, ā niijíchah, nihat cāacwā īt enep wut jī. ¹⁰ Caandíh ennit, “Caán Dioíh mūú Túini Jēcdih chūudni dinero uúbhniiji caá”, īt niij jéihyep wut jī. Páant ā jibichah ennit, caandíh ded pah ā yapatdih īt en wáhi bejep wut jī.

Dioíh munná Pedro cāacwādh ā bohéat

¹¹ Jéih bejcanniji Pedrowādh ā teo ñūún péenachah, nihat cāacwā en wáhi bejnit, Dioíh mūú Salomón ā chājat túutni coahjina ñáo ñah bejnit, Pedrowā pebhna īt míc wáacap wut jī. ¹² Páant ī míc wáacachah ennit, Pedro nin pah queédih āt niij naáwáp wut jī. “¿Wā déewāá, dépanihna nindih ñi en wáhi bej? ¿Dépanihna jwiítidih ñi en ñūún? ‘Queétboó Diosdih túi joinít jumna,

īh wēpatjīhjih nindih ī jéih yáac chāi bejat túutna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát yoobópdi nihcan caá. Jesús ā wēpatjīh beé caandíh jwī boonanap be. ¹³ Abraham, Isaac, Jacob jon jātih moón jwī nuowā Diosdih īt túi weñep wut jī.* Caán Diosjeh beé, caandíh teo wāhni Jesús ā wūt chah yáaat pínah niijná, nindih ā jibanap be.* Yeéboó Jesúsdi en jāihnitdih wāhni, Pilato caandíh nemat mūmánt ā bacaíhichah yuhna, yeéb ā bacaat déedih ñi jepahcap be. ¹⁴ Pilato caandíh ā bacaíhichah yuhna, Jesús túini, túi chājni ā jumachah yuhna, yeéboó caandíh ñi náahcap be. Pánih náahcan, cāac maonidih ñi bacaat túutap be.* ¹⁵ Jwiítidih túi ubni Jesúsboodíh yeéb ñi mawat túutap be. Obohjeéhtih, wānnidih ī yohochah yuhna, Dios caandíh ā jwūub boonidih jwiít jwī enep be. ¹⁶ Pánihna, caandíh túi jenah joinít, nin ñi jéihni, ñi ennidih Jesús ā wēpatjīh jwī boonanap be.

¹⁷ “Wā déewāá, yeéb jwī maátajīh Jesús Dios ā wāhni ā jumatdih jéihcan, caandíh ñi mawat túutap be. Páant ñi chājatjidih weém wā jéihna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, jon jātih Dios naáwátidih naóh yapanit, ñi chājat pínahdih nin pah īt niij daacáp tajī: ‘Cristo yeejép ā yapbična caá’, ī niijátji pahjeh tibeé ā yapap be.* ¹⁹ Būu jwuh yeéb yeejép ñi chājatjidih bádí jīgahnit, táiniboodíh jwūub túut nuumnít, Jesucristodih ñi jepahaá. Páant ñi túut nuumúchah, yeejép ñi chājatjidih Dios yeebdíh ā yoh wāhbična caá. ²⁰ Páant ñi chājachah, Dios ā wahniji Cristodih jwiítidih ā jwūub wah deyabipna caá, jwiítidih ā teo wáacachah, jwī túi weñat pínah niijná. ²¹ Obohjeéhtih, būu Dios pebhboó caá ā jum jwuhup. Dios nihatdih ā ámohat pínahdih jon jātih ā naáwátidih naóh yapanitdih āt naóh daacát túutap wut jī. Pánihna, nihat ā naáwátjidih chāj péanit, Jesucristodih ā jwūub wah deyabipna caá. ²² Moisés nin pah āt niij naáwáp tajī: ‘Jwī dée Dios naáwátidih naóh yapani pínahdih jwī Maáh Dios yeebdíh ā wahbična caá. Weemdíh ā jwíh naáwát túutatji pahjeh

* **3:13** Ex 3.15 * **3:13** Is 52.13-53.12; Fil 2.7-9 * **3:14** Mt 27.15-23; Mr 15.6-14; Lc 23.13-23; Jn 19.12-15 * **3:18** Is 52.13-53.12 * **3:22** Dt 34.10

tigaá caandíhbut ã jwúub naáwát tútbipna caá.* Pánihna, ded pah ã niij naáwát pínahdih ñi túi joyoó.* 23 Det caandíh joicán, ã wutuchah jepahcannitdih Dios ã yohbipna caá. Dioíhwãjeéh queét ì jéih jamcan niit', Moisés át niij daacáp tají.*

24 “Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitji Samuel, ã buudát túttimah moonbút nin yeó jáapnadih yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih niijná ìt chãjap tají. 25 Jon jãtíh moón jwí nuowãjidih Dios át naáwáp wut jì. Pánih naóhna, Abrahamdih ã naáwátji pahjeh tih jwiítidihbut biíc yoobó naóhna át chãjap wut jì. Nin pah át niij naáwáp wut jì: ‘Ma jamadih wã túi chãjachah, caánboobút nihat baácidih moondíhbut ã jwúub túi chãjbipna caá’, át niijíp wut jì.* 26 Pánihna, jwiítboodíh Moisés ã naóhniji Dios wãúhdih jwiít judíowãdih át jwíih wahap tají, jwiítidih ã túi chãjachah, yeejép chãjnit jwí túat numát pínah niijná”, Pedro cãacwãdih át niijíp wut jì.

4

Pedrowãdih judíowã ì maáta ì jãihñat

1-3 Páant cãacwãdih Pedro Juanjìh ì naáwáchah, sacerdotewã, Dioíh mũudíh wapnit soldadowã ì maáh, saduceowãbut Pedrowã pebhna juibínit, ìt joyóp wut jì. Páant ì joyóchah, Pedrowã nin pah cãacwãdih ìt niij naáwáp wut jì: “Jesús ã wanat túttimah, át jwúub boo pud jũúwáp be. Æ boo pud jũúwátidih jéihna, ãihwã jamna, jwiítbut jwí boo pud jũúwát pínahdih jwí jéihna caá”, ìt niijíp wut jì. Páant ì niijíchah joí ìjnit, maátaboó cãacwãdih tóo pãa bejnit, Dioíh mũudíh wapnit soldadowãdih Pedrowãdih ìt juibí tewat túutap wut jì. Cheyeh jamuchah, túttimah bóo yeó jáapdih queétdih úbh joíhna, nemat mũúboó ìt nemat túutap wut jì. 4 Judíowã ì maáta Jesúsdi ì náahcah yuhna, ãih doonádh joinít, “Yoobópdih tigaá”, dawá ìt niij jenah joyóp wut jì. Pánihna, Jesúsíhwã chah dawá jamna, cinco mil neoná ìt jamap wut jì. Yaádhjeéh ì wehjeéhbut chah ìt jamap wut jì.

5 Túttimah bóo yeó jáapdih sacerdotewã ì maáta, bita judíowãdih waóhnit, Moisés ã wutatjidih bohénit biícidih ìt míc wáacap wut jì. 6 Sacerdotewã ì maáh, Anás wut jamni, ã déewãbut Caifás, Juan, Alejandro, bita biícidih ìt míc wáacap wut jì. 7 Pánihna, queét Pedrowãdih ì bid bojochah, soldadowã queétdih ìt ub juibínap wut jì. Páant ì ub juibínachah, maáta nin pah ìt niij úbh joyóp wut jì:

—¿Deíh wëpatjìh tibeé yeéb caandíh ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebdíh páant chãjat túutni? ìt niijíp wut jì.

8 Páant ì niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wëpatjìh Pedro nin pah át niij jepahap wut jì:

—¿Yeéb maáta, yeéb waóhnit, 9 jéih jibcannidih jwí túi chãjatidih úbh joí en niit ñi chãjap? 10 Yeebdíh, nihat judíowãdihbut nindih jéihyat caá náahap: Jesucristo ã wëpat beé nindih ã booanap be. Jesús Nazaret tútchidih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat túutni, Dios ã booani, caán ã wëpatjìh nindih jwí booanap be. Pánihna, buu nin ã jibichah, ñi enna caá. 11 Dios naáwátidih naóh yapanit jon jãtíh Jesucristodih naóhna, ‘Cãacwã ì náahcannidih Dios ã ñiobipna caá’, ìt niij daacáp tají.* Pánihna, Jesucristodih yeéb ñi náahcah yuhna, Diosboó caandíh jwí maáh pínah át waadánap wut be. 12 Caán Cristojeh tigaá cãacwã ìguípna bejnit déjidih túi ubni. Nin baácboó biíh túi ubni pínah wihcan caá. Caanjéh caá yéejat yohni ã jamap, Pedro át niijíp wut jì.*

13 Páant niij naóhna, Pedrowã bohécannit yuhna, úmcanjeh, ì wëp bohénachah ennit, ìt joí wáhi bejep wut jì. Jesús ã bohéat pah ì wëp bohénachah enna, “Pedro, Juanjìh yoobópdih Jesúsjeéh jamnit tigaá”, ìt niij jéihyep wut jì. 14 Jéih jibcanniji boonit, Pedrowãjeéh ã jamuchah, queét maáta Pedrowãdih “Yeejép ì chãjna caá”, ìt jéih niij naóh yaccap wut jì. 15 Pánih jéih naóh yaccan, maáta ì míc wáacat tólihmant Pedrowãdih ìt bac bej jwuhat túutap wut jì. 16 Páant ì bac bejat túttimah, queétjeh nin pah ìt niij míc wéhenap wut jì:

* 3:22 Dt 18.15-16 * 3:23 Dt 18.19 * 3:25 Gn 12.3; 22.18 * 4:11 Sal 118.22 * 4:12 Jn 14.16

—¿Queétdih ded pah tigaá jwī chājbi? Dios ã wēpatjīh jéih jībcannijidih ít boonanap taga. Nihat Jerusalén tátchidih moón páant ít chājatjidih ít jéihna caá. Pánihna, jwiítboó ‘Páant ít chājcan beé’, jwī jéih niijcán caá. ¹⁷ Pánihna, Jesúh doonádih bitadih jwī bohéat tátca boj jīh, queét maátajeh ít míc niijíp wut jī.

¹⁸ Páant niij péanit, Pedrowādh jwúub bid bojnít,

—Jesúh doonádih bitadih ñi jwúub naóhca bojoó, ít niijíp wut yah jī.

¹⁹ Páant ít niijíchah joinít, Pedro Juanjīh nin pah ít niij jepahap wut jī:

—Páant ñi wutuchah, jepahna nihna, Diosboodíh yap yohna caá jwīta chājap. ¿Pánihna, dedboodíh tigaá jwī jepahbi, Dios ã weñat pínah niijná? ²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jwī ennidih, jwī joinídhbut jwī jéih jweéhcan caá, ít niijíp wut jī.

²¹ Páant ít niijíchah joinít, maátaboó nin pah Pedrowādh ít jwúub niijíp wut yah jī:

—Jesúh doonádih ñi jwúub bohénachah, yeebdíh yeejép jwī peéh chājbipna caá, ít niijíp wut jī.

Pánihna, cāacwāboó jéih bejcanniji ã tái bejatdih ennit, “Dios wēpni yoobát ã jumna caá”, ít niijíchah joinít, maátaboó Pedrowādh jéih peéh chājcanjeh, queétdih ít bacanap wut jī. ²² Jéih jībcanniji cuarenta jópchi bíbohni wut jī.

Jesúh wā ñi úmcat pínahdih ít úbát

²³ Pedro Juanjīh bac bejnit, ít chéenwā pebhna jwúub juibínit, judíowā ít maáta ded pah ít niijátjidih queétdih ít naáwáp wut jī.

²⁴ Páant ít niijíchah joinít, queét nihat bícdih Diosdih nin pah ít niij úbáp wut jī: “Maá, meém jeádih chājni, nin baácdihbut chājni, búdí mājdhbut chājni, nihat báadhndihbut chājni caá.* ²⁵ Túini Espíritu ã wēpatjīh jwī nūo Davidji, meemdíh teo wāhni, nin pah át niij daacáp tajī:

‘Judíowā nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdih íjnit, ít jūihna yah caá. Cristo ã chājat pínahdih ít jāhíhmina yah caá.

²⁶ Dawá nin baácdih moón maáta míc wáacnit, jwī Maáh Diosdih, ã wahni Cristodihbut en jāihna, Dios ã jenah

joyátjidih ít yéjaíhmi na yah caá’, át niij daacáp tajī. (*Sal 2.1-2*)

²⁷ “Páant tigaá nin tátchiboó Herodes, Poncio Pilato, judíowā nihcannit, judíowā bícdih ma wahni Jesúsdih mawat táttna, ít míc wáacap be.* Caán Jesús túi yoobópdih jumni, meemdíh túi jepahni ã jumachah yahna, caandíh ít mawíh jenah joyóp be.* ²⁸ ‘Páant caá ã nihbip’, ma niijátji pah queét ít chājap be. Meém ma jéihyatjīh páant mat niij naáwáp tajī. ²⁹ Pánihna, Maá, queét jwiítidih ‘Yeéb ñi jwúub bohéat peéh yeejép jwī chājbipna caá’, ít niijátjidih joinít, jwiítidih ma teo wáacá, jwiít meemdíh teo wāhni úmcanjeh, míh túini doonádih jwī wēp naáwát pínah niijná. ³⁰ Jwiítidih ma teo wáacá, tabúp chūúhndih jwī boonachah, cāacwā ít jéih chājca naáhdih Jesús ã wēpatjīh jwī chājat pínah niijná”, ít niij úbáp wut jī.

³¹ Páant ít niij úbáchahjeh, ít míc wáacni muú búdí át méménap wut jī. Páant ã méménachah, Túini Espíritu ã wēpat queétdih búdí ã wāhachah, úmcanjeh Dios naáwátidih ít jwúub naáwáp wut jī.

Jesúh wā ñi míc pāáat

³²⁻³³ Dios ã wēpatjīh queét Jesús ã naáwát táttnit nin pah cāacwādh ípī niij naáwáp wut jī: “Jesús ã boo pud jūwát táttimah caandíh jwī enep jī”, ít niijíp wut jī. Queét nihatdih Dios búdí ã teo wáacachah, chah dawá Jesúsdih ít jepahap wut jī. Bíc yoobó jenah joinít, íh bí déedih “Wíh mícjeh caá”, ít niijcáp wut jī. Queét nihat ít bíbohat yoobó míc pāáhni, íjeéh jumndih ípī túi teo wáacap wut jī.* ³⁴ Pánihna, ded moh yéjnit íjeéh ít wihcap wut jī. Det wápchi pínah baácdih bíbohni, muúdhbut bíbohni, íhdih ípī jīb chāj wāhup wut jī. Caán jíbdih úb bejnit, ³⁵ Jesús ã naáwát táttnidih ípī juibí wāhup wut jī. Páant ít úb juibí wāhachah, teonít, queétboó íjeéh jumnit moh yéjnitdih ípī jwúub pāáap wut jī. ³⁶ Bíc íjeéh José wut jumni át jamap wut jī. Jesús ã naáwát táttnit Josédh Bernabé wut ít búdhdup wut jī. Ñ wut Bernabé “Cāacwādh túi weña teo wáacni”, Griego wéheatjīh niijná ít chājap wut jī.

* **4:24** Ex 20.11; Neh 9.6; Sal 146.6 * **4:27** Lc 23.7-11; Mt 27.1-2; Mr 15.1; Lc 23.1; Jn 18.28-29 * **4:27** Is 52.13; Fil 2.7 * **4:32-33** Hch 2.44-45

Caán Leví juma, Chipre quewadih bóo wut jĩ. ³⁷ Pánihna, caanbút áih wápchidih át jíib chājap wāhup wut jĩ. Pánih jíib chāj wāhñit, caán jíibdih Jesús ā naáwát tútnitdih wāhñit, bitadih át pāáat tútup wut jĩ.

5

Ananías ājeéh bóli Safirajĩh ĩ yeeat

¹ Bitabut Bernabé ā chājat pah ĩtih chājĩhip wut yah jĩ. Newé Ananías wut jumni, yad Safira wut jumnih wut jĩ. Queébut ĩih wápchidih jíib chāj wāhñit, caán jíibdih Jesús ā naáwát tútnitdih Ananías át wāhup wut yah jĩ. ² Obohjeéhtih, ā jíib chājna yuhna, bainíjeh ā wāhat pínahdih ubnit, nihat biíhdih caanjéh át ámohop wut jĩ. Páant ā chājachah ennit, yadbut mit jéihyep wut jĩ. Pánihna, bainíjeh ub bejnit, Ananías Jesús ā naáwát tútnitdih át juibí wāhup wut jĩ.

³ Páant ā yeeatdih Túini Espiritu ā jéihyanachah, Pedro Ananíasdih nin pah át níj jũihñup wut jĩ:

—Ananías, nemépwā ĩ maáh Túini Espiritudih meemdih át yeeat tútup wut. Pánihna, míih baácdih ma jíib chāj wāhna, caán jíibdih meemjéh mat ámohop wut. ⁴ Ma jíib chāj wāhat pínah jãtih, míih wápchijeh tigaá átih jumup ta yah caá. Pánihna, míih jíib tigaá átih jumup. Páant, míih ā jumuchah yuhna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiítidihjeh ma yeecan caá. Diosdih caá ma yeenap, át niijp wut jĩ.

⁵ Páant ā niijchahjeh, Ananíasboó át wun buugúp wut jĩ. Páant ā yapat doonádih joinít, nihat búdí ĩt úumup wut jĩ. ⁶ Ā wunuchah ennit, japata áih bácahdih yéguehjĩh pin, cáacdih yohopboó ub bejnit, caandih ĩt baad yóhop wut jĩ.

⁷ Tres horas táttimah, Ananías áaji ā wunatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbut mit waád juibínap wut jĩ. ⁸ Páant mi waád juibínachah, Pedroboó nin pah caántdih át níj úabh joyóp wut jĩ:

—¿Níih wápchidih ní jíib chāj wāhuchah, bóo nit beé yeebdih ĩ jíib chājap? át niijp wut jĩ.

—Páant bóojeh tibeé jwiítidih ĩ jíib chājap be, mit níj jepahap wut yah jĩ.

⁹ —¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espiritudih biíc yoobó ní yee? Ma joyoó. Majeéh bóojidih baad yóh péanit, jwúub jũóhna, meemdihbut míih bácahdih ĩ ub bejbipna caá, Pedro caántdih át niijp wut jĩ.

¹⁰ Páant ā niijchahjeh, caántbut mit wun buugúp wut jĩ. Pánihna, baad yóhñit japata caán mūdih jwúub waád juibínit, míih bácahdih enna, caántjidihbut ub bac bejnit, newéh bácahji pebhna ub juibínit, ĩt baad yóhop wut jĩ. ¹¹ Pánihna, Jesúhwā, nihat bitabut caán doonádih joinít, búdí ĩt úumup wut jĩ.

Jesús ā naáwát tútnit wunnitdih ĩ booaat

¹² Jesús ā naáwát tútnit Dios ā wēpatjĩh dawá cáacwādh ĩt booa júutup wut jĩ, “Dios wēpni ā jumna caá”, ĩ niiját pínah niijná. Queét Jesúhwā Dioih mūd Salomón ā chājat tútni coahjidih ĩpĩ míc wáacap wut jĩ. ¹³ Bitā ĩ yéejat peéh chājatdih úumna, queét pebhna bejcan yuhna, “Queét táinit caá”, cáacwā ĩpĩ niijp wut jĩ. ¹⁴ Neoná, yaádhbut, chah dawá Jesúsdi ĩt jepahap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, tubúp chũhñitdih Pedro ā teo jáha booaat pínah niijná, ĩ chéenwā queétdih ĩ lajatjĩh namá jwējdih ĩpĩ ub juibí jwejep wut jĩ. Bitā ā muj juibícanitboó boóhna, Pedroih dadahjeh buug lājat ĩt náahap wut jĩ. ¹⁶ Jerusalén tútchi pehbbit jumni tútchinadih moón tubúp chũhñitdih, nemép jumnitdihbut ĩt ub juibínap wut jĩ. Pánihna, queét nihatdih ĩt táí booa beedánap wut jĩ.

Jesús ā naáwát tútnitdih bita yeejép ĩ chājat

¹⁷ Pedrowādh dawá cáacwā ĩ péenachah enna, sacerdotewā ĩ maáh, ājeéh jumnit saduceowābut Pedrowādh búdí ĩt íjip wut jĩ. ¹⁸ Pánih íjnit, Jesús ā naáwát tútnitdih teonit, nemat mūdúboó ĩt nemep wut jĩ. ¹⁹ Chei Dioih ángelboó ĩ nemnitjidih át wāt bacanap wut jĩ. ²⁰ “Dioih mūná ní bejeé. Caán mūná juibínit, ded pah Diosjeéh ĩ táí jummat pínahdih cáacwādh ní táí bohénaá”, ángel queétdih át niijp wut jĩ.*

* 5:20 Jn 11.25; 14.6; Ro 6.4

21 Páant ã niijíchah joinít, baabáchah, Dioíh munná waad béjnit, ángel ã niijátji pah cãacwãdih ít jwúub bohénap wut jĩ.

Caán yeó jáapjeh judíowã ã maáta míc wáacnit, Jesús ã naáwát túutnit nemat muúboó jumnitjidih soldadowã ã maátadih ítih ub júúwát túutup wut yuh jĩ. 22 Obohjeéhtih, nemat munná jubínit, queédih ít bid juicáp wut jĩ. Pánih bid juicánjeh, maáta pebhna jwúub bejnit, nin pah queédih ít níj naáwáp wut jĩ:

23 –Nemat muú jęc buujcánni yuh beé. Caán nemni jěcdih wapnit ã pái ñuhna yuh beé. Páant ã pái ñuhuchah yuhna, caán jěcdih wãtnit, jwĩ enechah, jwĩ nemnitji ã wihcap be, ít niijíp wut jĩ.

24 Páant ã niijíchah joinít, Dioíh muudíh wapnit soldadowã ã maáh, sacerdotewã ã maátabat ít joí wáhi bejep wut jĩ. “¿Dépah caá ã tóahbi queét pánihna?” queétjeh ít míc niijíp wut jĩ. 25 Páant ã míc niijíchahjeh, biíh ã pebhna jubínit, queédih nin pah át níj naáwáp wut jĩ:

–Yeéb ñi nemnitji Dioíh munná cãacwãdih jwúub bohéna beé ã chãjap be. Ñi enbi jwuhúú oboh, át niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niijíchah joinít, soldadowã ã maáh, áih soldadowãjĩh bejnit, Jesús ã naáwát túutnitdih ít jwúub tewep wut jĩ. Obohjeéhtih, cãacwãdih úmna, maonit déeji maocanjeh, queédih ít teo bejep wut jĩ. “Nitdih jwĩ puñuchah, cãacwãboó jwiít dih jeejĩh ã yohbipna nacaá”, queét soldadowã ít níj jenah joyóp wut jĩ. 27 Queédih ub bejnit, Jesús ã naáwát túutnitdih maáta pebhna ít ub jubínap wut jĩ. Pánih ub jubínachah, sacerdotewã ã maáh queédih nin pah át níj júihñap wut jĩ:

28 –Yeebdíh tubit wãtnit, ‘Jesús ded pah ã chãjatjidih ñi bohéca bojoó’, jwĩ niijíp yuh be. Obohjeéhtih, páant jwĩ niijíchah yuhna, yeéboó nihat Jerusalén tãtchidih moondíh ñi bohéna caá. Jesús dih jwĩ mawatji waó júib jwiít dih peéh chãjat náahna, pánih naóhna caá ñi chãjap, át niijíp wut jĩ.*

29 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó bita Jesús ã naáwát túutnit bícdih nin pah ít níj jepahap wut jĩ:

–Diosboó jwiít dih ã naáwát túutup be. Pánihna, caandíh jepahnit jumna, ñi naáwát túutcatdih jwĩ jepahcan níit. 30 Jwĩ nuowã ípĩ wěini Dios Jesús dih át booanap tajĩ. Caandíh jeh tibeé yeéb cruzboó péoh dodhnit, ñi mawat túutup jĩ. 31 Jesús dih ‘Caán túini caá’, niijnít, Dios caandíh maáh át waadánap wut jĩ. Pánih maáh waadánit, ã jéihyepmant bóo buwámant át cháudat túutup wut jĩ. Jwiít cãacwã jwĩ yéejat peéh chãjat déejidih túi ubni pínah Jesús dih át jummat túutup wut jĩ. Jwiít judíowã jwĩ yéejatdih cádahnit, jwĩ túut nuumáchah, jwĩ yéejatdih ã yohat pínah niijná, páant át chãjap wut jĩ. 32 Pánihna, jwiítboó Jesús páant ã jummatdih ennitji, Túini Espíritu ã wěpatjĩh caandíh jwĩpĩ naóhna caá. Det ã wutatdih jepahnitdih Dios Túini Espíritudih bíic yoobó ã wáhna caá, queédih Pedro át niijíp wut jĩ.

33 Páant ã niijíchah joinít, chah íijnit, queét Jesús ã naáwát túutnitdih maáta ítih mao yohíhip wut yuh jĩ. 34 Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowã poómpdih bóo, queédih át mao yohat túutcap wut jĩ. Caán Moisés ã wutatjidih bohéni ã jumachah, cãacwã caandíh “Caán túi chãjni caá”, ípĩ niijíp wut jĩ. Pánihna, caán Jesús ã naáwát túutnitdih soldadowãdih át ub bac bej jwuhat túutup wut jĩ. 35 Páant ã ub bac bej jwuhat túttimah, maátadih Gamaliel nin pah át níj naáwáp wut jĩ:

–Yeéb wã déewáá, ñi maona chaáh buca. Ñi túi jenah joi jwuhúú. 36 Teudajidih ñi náhninaá. ‘Weém cãacwãdih túi waóhni caá wã jumap’, caanjéh cãacwãdih át niijíp wut yuh jĩ. Pánihna, dawá, cuatrocientos ájeéh ã péenap yuh be. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh ã mao yohochah, ájeéh péenitji ã bej peét bejep be. Buh queétji ã wihcan caá. 37 Túttimah, cãacwãdih ã jenah enat láa Galilea baácdih bóo Judas wüt jumniiji Romano cãacwã ã maátadih yohíhna, ájeéhbut dawá ã péenap yuh be. Obohjeéhtih, bita caandíh ã mao yohochah, nihat áihwãbut ã bej peét bejep be. 38 Páant niijná, yeebdíh nindih naóhna caá wã chãjap. Nit Jesús dih doonádih bohénitdih páantjeh ñi enah bojoó. ã bohéat Dioíh niican, Teudaji ã

* 5:28 Mt 27.25

bohéat buudát pah ã buud béjmina caá. ³⁹ Obohjeéhtih, nin Dios ã bohéat yoobát ã jamuchah, queétdih ñi jéih cádahat tútcan niít. Páant ñi cádahat tútca, yeéb Diosjñh míc maona caá ñita chãjap taga, Gamaliel át niijíp wut jñ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, “Yoobópdih tigaá”, maáta ãt niij jenah joyóp wut jñ. Pánih jenah joinít, Jesús ã naáwát tútndih ãt jwúub bid bojop wut jñ. Páant ã jwúub waád juibínachah, queétdih ãt puñat tútup wut jñ. Páant ã pñi péanachah, “Jesúih doonádih yeéb ñi jwúub bohéca bojó”, niij jãih péanit, queétdih ãt bejat tútup wut jñ.

⁴¹ Páant ã bejat tútuchah joinít, ãt jwúub bac bejep wut jñ. Jesúihwã ã jumat jñib, yeejép yapna, búdí ãt weñep wut jñ. ⁴² Pánihna, yeó jáap jumat pah Dioih muúboó, ãih muunáboobát “Jesús Dios ã wahni Cristo ã jumna caá”, ãpñi niij naóh bohénap wut jñ.

6

Siete teo wáacnit pínahdih Jesúihwã ã ñíwat

¹ Caán láa Jesúih doonádih bohénit ãt dao béjep wut jñ. Pánih dao béjna, Jesúihwã mícjeh jumna yahna, ãt míc jñihñup wut jñ. Biquína judíowã jumna yahna, Griego wéheatdih wéhenit ãt jumap wut jñ. Queétoó ãjeéh éemp wannit yaáhdih yeó jáap jumat pah ãih jeémátdih ãt túi biíc yoobó wãh jeémpcah enna, Hebreo wéheatdih wéhenitdih ãt jñihñup wut jñ. ² Páant ã míc jñihñuchah jéihnit, Jesús doce ã naáwát tútnditboó bita ãihwãdih bid bojnít, nin pah ãt niij naáwáp wut jñ:

—Dios naáwátdih bohéat jwñih tewat ã jamuchah, jeémátdih jwñi jéih pãáhcan caá.

³ Pánihna, jwñi déewãá, siete neonádih ñi ñíwíi, jeémátdih pãáhnit ã jumat pínah niijná. Bitá queétdih ‘Túinít caá’, ã niijnít, Túini Espíritu ã wēpat búdí jumnit, túi jenah joinítdih ñi bidíi. ⁴ Obohjeéhtih, jwñitboó yeó jáap jumat pah Diosdih úbhñit, ã naáwátdih jwñi bohébična caá, ãt niijíp wut jñ.

⁵ Páant ã niijíchah joinít, “Júu. Páant tíi jwñi chãjap”, nihat Jesúihwã ãt niij jepahap wut jñ. Pánihna, Esteban, Jesúsdihtú jenah joinít, Túini Espíritu ã wēpat búdí jumnidih ãt ñíwip wut jñ. Bitaditbut ãt ñíwip wut jñ. Nin caá

ã wãtna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antioquía tútchidih bóo judío nihcan yahna, judíowã ã bohéatdih joiná, ãjeéh waadni át jumap wut jñ. ⁶ Páant ã ñíonitdih Jesús ã naáwát tútndit pebhna ãt ãb juibínap wut jñ. Queétoó ãt ãb juibínachah ennit, ã ñíonitdih teo jãhanit, ãt úbúp wut jñ, Dios queétdih ã túi teo wáacat pínah niijná.

⁷ Pánihna, caán baácdih moón Dios naáwátdih chah dawá jéihnit ã jamuchah, Jerusalén tútchiboó jumnit Jesúihwã ãt dao béjep wut jñ. Sacerdotewãbut dawá tút nãmñit, Jesúihwãjeéh ãt waadáp wut jñ.

Bitá Estebandih ã tewat

⁸ Esteban, caandih Dios búdí ã teo wáacachah, ã wēpatjñh dawá láa jwñit cáacwã jwñi jéih chãjca naáhdih át chãj jútup wut jñ. Páant ã chãj jútuchah ennit, cáacwã Jesúih doonádih chah ãt joíhip wut jñ. ⁹ Obohjeéhtih, biquína judíowã ã míc wáacat muúdh moón caandih ãt jñihñup wut jñ. Queétoó Teo Wãhñitji wãt jumni poómp ãt jumap wut jñ. Cirene tútchidih moón, Alejandría tútchidih moón, Cilicia baácdih moón, Asia baácdih moón ãt jumap wut jñ. Queétoó wut jñi Estebandih jéihnit ãt jumap wut jñ. ¹⁰ Pánihna, Esteban Túini Espíritu ã wēpat búdí jumnit, túi jéihni jumna, ã wéhenachah joinít, queétoó caandih biíc yoobó ãt nihcap wut jñ. ¹¹ Biíc yoobó nihcan, ãjna, bitá ã yee naáwát pínah niijná, ãt jñib wãhup wut jñ. Páant ã yeeat tútuchah joinít, nin pah ãt niij naóh yacap wut jñ: “Esteban Moisés ã wutajtidih Diosdihbut yeejép ã wéhenachah, jwñi joyóp be”, ãt niij yeenap wut jñ. ¹² Páant ã niijíchah joinít, cáacwã, Moisés ã wutajtidih bohénit, bitá waóhñitbut Estebandih ãt ãjip wut jñ. Pánih ãjnít, caandih teonit, ã maáta pebhna ãt ãb bejep wut jñ. ¹³⁻¹⁴ Queétoó ã yeeat tútnditji nin pah ã maátadit ãt niij yeenap wut jñ:

—Nin yeó jáap jumat pah Dioih muúdh, Moisés ã wutajtiditbut yeejép ãpñi wéhenap be. Nin pah ã niijíchah, jwñit jwñi joyóp be: ‘Jesús Nazaret tútchidih bóo Dioih muúdh ã yohbipna caá. Moisés ã wutajtiditbut ã jwúub tút nãmñipna caá’, Esteban ã niijíp be, ãt niijíp wut jñ.

15 Nihat caanjih chüdñit Estebandih ï enechah, ãih móot ángelih móot panih yeh iigni ãt jigohop wut jï.

7

Esteban ã míic jãh niiját

1 Sacerdotewã ï maáh nin pah Estebandih ãt niij wãbh joyóp wut jï: “¿Nit ï niiját yoobópdiñ níit?” ãt niijíp wut jï.

2 Páant ã niijíchah joinít, Estebanboó nin pah caandih ãt niij jepahap wut jï: “Wã déewãá, behnitbat ñi joyoó. Weemdih ï naóh yacat yoobópdiñ nihcan caá. Ded pah Moisés ã chãjatjidih yeéb ñi jenah joyát pah weembát biíc yoobó wã jenah joiná caá. Ded pah jwï ñowã ï chãjatjidihbat biíc yoobó wã jenah joiná caá. Jwï ño Abrahamji Mesopotamia baácñih ã jumachah, Harán baácboó ã bejat pínah jãtih, Dios nihat jéihni jamna, caandih ãt jigohop wut jï. 3 ‘Meém míih baácñih ma déewãdihbat ma cádah bejeé. Páant ma bejechah, wã ñioni baácna meemdih wã waóhñipna caá’, Abrahamjidih Dios ãt niijíp wut jï.* 4 Páant ã niijíchah joinít, Abrahamji Caldea baácmant ãt ñumah jüwáp wut yuh jï. Pánih yuáp jüóhñit, Harán baácna joinít, ït chão jwãhup wut jï. Behe ã wñat túttimah, nin jwï jamni baácñih Dios Abrahamwãjidih ãt jüwát túttup wut jï.* 5 Obohjeéhtih, Abrahamji Dios ã naóhni baácñih ã juyáchah yuhna, ãih baác pínahñih caandih ãt wãh jwãhcap wut jï. Jibnitjeh ït jumup wut jï. Abrahamji ã weh wih jwãhcah, Dios caandih nin pah ãt niij naáwáp wut jï: ‘Meemdih, ma jüimenádihbat nin baácñih wã wãhñipna caá’, ãt niijíp wut jï.* 6 ‘Túttimah, ma jüimená biih baácna bejnit, caán baácñih moónjeéh jamna, queédih teo wãhñit ï jumbipna caá. Pánihna, cuatrocientos jópchi ma jüimenádih yeejép ï chãjbipna caá. 7 Obohjeéhtih, páant ï chãjat jüib, weém caán baácñih moondih wã peéh chãjbipna caá. Páant wã peéh chãjat túttimah, ma jüimená nin baácna ï jwãub jüibipna

caá, páant mñntih. Pánih jwãub joinít, weemdih jepahñit, ï wëi wãbhñipna caá’, Abrahamñih Dios ãt niijíp wut jï.* 8 Páant niijnít, Dios nin pah caandih ãt jwãub niij naáwáp wut jï: ‘Weém wã niijátjidih wã náhñiat pínah, yeebbát ñi náhñiat pínah niijná, nin pah ñi chãjaá: Quehli nah yapat chóodih ñi bóod yohoó. Meém míicjeh, ma jüimenábat biíc yoobó bóodñit ñi jamuú’, ãt niijíp wut jï. Pánihna, Abraham áa Isaacñih mi weép jumachah, ocho yeó jáap túttimah, ãih quehli nah yapat chóodih Abraham ãt bóod yohop wut jï. Túttimah, Isaac Jacob pínahñih ãt weh jumup wut jï. Pánihna, Jacobboó docewã ãt weh jumup wut jï. Queét doceboó jwï ñowã pínah ït jumup wut jï.*

9 “Queét jwï ñowã ï úud Joséñih íjñit, caandih yohna, Egipto baácna bejnitñih ït jüib chãj wãhup wut jï. Páant ï jüib chãj wãhñijí ã moh yéjechah enna, Dios Joséñih ãt túi teo wáacap wut jï.* 10 Páant ã teo wáacachah, José túi jenah joiní ã jumachah, Faraón Egipto baácñih moón ï maáhboó Joséñih ãt wëi enep wut jï. Diosboó caandih páant ãt wëi enat túttup wut jï. Pánih wëi ennit, Faraón Joséñih nihat Egipto baácñih moondih tewat wutni maáh pínah ãt waadánap wut jï. ã pebh moondihbat maáh ãt waadánap wut jï.*

11 “Caán láa Egipto baácboó Canaán baácboobát mah ã bugcáh, caán baácñadiñ moón tabit ït moh yéjep wut jï. Pánihna, jwï ñowãbat jeémát ït jéih bid juicáp wut jï.* 12 Egipto baácboó jeémát jumat doonádih joinít, Jacob ã wehñih neoh ãt jwíih wah bojop wut jï. 13 Túttimah ã jwãub wahachah, Egipto baácboó ï jüibínachah, ‘Weém ñi úud tigaá’, José ã úud jeñénadiñ ãt niijíp wut jï. Pánihna, Joséboó ã déewãdih ã maáh Faraónñih ãt júttup wut jï.* 14 Túttimah, José ã íp Jacobñih ã déewãdihbat ãt bidip wut jï. ã déewã setenta y cinco cáacwãjeh ït jum jwãhup wut jï.* 15 ã wãh ã bid bojochah joinít, Jacobwã ã wãh pebhna Egipto baácboó ït bejep wut jï. Caanná

* 7:3 Gn 12.1 * 7:4 Gn 11.31; 12.4 * 7:5 Gn 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 * 7:7 Gn 15.13-14; Ex 3.12 * 7:8 Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 * 7:9 Gn 37.11,28; 39.2,21 * 7:10 Gn 41.39-41 * 7:11 Gn 42.1-2 * 7:13 Gn 45.1,16 * 7:14 Gn 45.9-10,17-18; 46.27 * 7:15 Gn 46.1-7; 49.33

juibínitji it buudáp wut jī.* 16 Jacob ã nuo Abraham Hamor báadhda wehdih Siquem wut jumni baácboó i wunuchah i yohat pínahdih átát jib chājap wut jī. Pánihna, Abraham ã jib chājniji baácboó Jacobih bácahjidih ub bejnit, ã wehboó it yohop wut jī.*

17 “Túttimah, ‘Nin baác dih yeebdih wã wãhbirna caá’, Dios Abrahamdih ã niijátji pah tóah jūúwáchah, Egipto baácboó jwī déewã it cáac poonap wut jī. 18 Egipto baác dih i jumuchah, biih maáh Faraón i ni-ijni, át túut nuumáp wut jī. Caán Faraónboó ded pah José ã chājatjidih át jéihcap wut jī.* 19 Pánih jéihcan, jwī nuowādih yeejép chājna, i weh jáap túhnditdh át mao yohat túutap wut jī.* 20 Páant ã yapat cātíh, Moisés pínah ã cáac jumuchah, Dios caandih át túi wēi enep wut jī. Pánihna, ã mána tres widh caanbítidih júutcanjeh, íih muúboó it túi bih bíbohó wut jī.* 21 Pánihat túttimah, Moisésdih muúboó jéih bíbohcan, ã mána caandih mujboó it pahanap wut jī. Páant i pahanidih Faraón nuum bid júi, ub aab béjnit, mi wūáh pah mit behanap wut jī.* 22 Egipto baác dih moón túi jéihnditdh Moisésdih it bohénap wut jī. Pánihna, caán maáh wūáh pah át jumap wut jī.

23 “Túttimah, caán cuarenta jópchi bíbohndit, ã déewã judíowādih enedih át bejep wut jī. 24 Pánih enedih juibína, Egipto baác dih bóo judíodih yeejép ã chājachah, Moisés át enep wut jī. Páant ã chājachah ennit, ã déedih teo wáacadih bejna, Egipto baác dih bóodih át mao yohop wut jī. 25 Pánih chājna, ‘Wã déewã i déedih wã teo wáacachah enna, “Dios jwiútdih túi ubni pínah át wahap taga”, i niij jenah joibírna caá’, Moisés át niij jenah joyóp wut yuh jī. Obohjeéhtih, queétoó páant it niij jenah joicáp wut jī. 26 Biih yeó jáapdh chénewã ã déewã i míic mawachah, Moisés át enep wut jī. Pánih enna, ‘¿Yeé b biicwājeh dépanih míic mao tígaa ñi chāj?’ queétdih át niijap wut yuh jī. 27 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinit, ã déedih yeejép chājniboó Moisésdih át ub too yoh bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh

nihcan, jwiútdih wutni nihcan caá. 28 ¿Jwín Egipto baác dih bóodih ma mao yohatji pah weemdihbut mao yohih níit ma chājap?’ át niij jūihñap wut jī. 29 Páant ã niijíchah joí wúhi bejnit, Moisés Madián baácboó át jweí béjep wut jī. Caanná jweí juibíniji áa jumnit, chénewã át weh jumap wut jī.*

30 “Madián baácboó Moisés cuarenta jópchi jumna, muú wihcapboó Sináí jee pébh jumnit, máa chálíh iigni panihndih át enep wut jī. Caán iigát panihat cātíh ángelboó caandih át jígohop wut jī. 31 Páant ã jígohochah, Moisés át en wúhi bejep wut jī. Pánih en wúhi bejna, caán máa chálíh iigni panihni pehbít enedih ã bejchah, Dios caandih nin pah át niij naáwáp wut jī: 32 ‘Weém Dios caá. Weemdíjh caá ma nuowã, Abraham, Isaac, Jacob i túi wēi wúbap’, át niijap wut jī. Páant ã niijíchah joinit, Moisésboó méménit, úumna, át en ñahacap wut jī. 33 Pánihna, Dios nin pah caandih át jwúub niij naáwáp wut jī: ‘Buu wã pebh ñuhna, míh zapatosdih waícanjeh ma too dugú. 34 Wíh cáacwã Egiptobóo jumnit, yeejép yapna, tabit moh yéejnit i juúchah, wã joiná caá. Páant i juútdih joinit, queétdih teo wáacat náahna, Egipto baácboó meemdíh wahat túut niijná, ma pebh wã dei jūúwáp be. Pánihna, buu conboó ma jwúub bejeé’, Dios Moisésdih át niijap wut jī.*

35 “Í náahcannjidih yuhna, i maáh pínah, queétdih túi ubni pínahdih Diosboó át wah jwúuba bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh nihcan, jwiútdih wutni nihcan caá’, i jãh niijéhnjidih Dios Egipto baácboó át wah bojop wut jī, queétdih ã numah bac jūúwát pínah niijná. Pánih wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa chálíh iigni panihni cātíh jumni ángeldihbut Dios át wahap wut jī. 36 Pánihna, Egipto baácboó jumnitji judíowādih Moisés át numah jūúwáp wut jī. Egipto baácboó caán Moisés Dios ã wēpatdh át jwíh júut waáwáp wut jī. Túttimah, Muj Mac Duni wut jumniboó át jwúub júutap wut jī. Túttimah, muú wihcapboobút cuarenta jópchi i jumuchah, Dios ã wēpatdh

* 7:16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13; Jos 24.32 * 7:18 Ex 1.7-8 * 7:19 Ex 1.10-11,22 * 7:20 Ex 2.2 * 7:21 Ex 2.3-10 * 7:29 Ex 2.11-15; 18.3-4 * 7:34 Ex 3.1-10 * 7:36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33

páant ãpĩ jũutap wut jĩ.* 37 Caán Moisésboó judíowãdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ: ‘Weém wã nihat pah muntih Dios naáwátidih naóh yapani pínahdih yeebdíh ã wahbipna caá. Caán ñijeéh ã jumbipna caá’, Moisés queétdih át niijíp wut jĩ.* 38 Moisés m̃ú wihcapboó jwĩ ñowã biícdih át jamap wut jĩ. Sinaí wãt jamni jeená caandíh naóhni ãngeljeéhubt át jamap wut jĩ. Ñjeéh jamnit, Dios ã wãtatdih Moisésboó át naóh yapanap wut jĩ, caandíh jepahnit, Diosjeéh ã táí jamat pínah niijná. Jwiítbut jwĩ joyát pínahdih át naáwáp wut jĩ.*

39 “Pánih jũóhñitji m̃ú wihcapboó jamna, Egipto baácboó jwũub bejínna, Moisésdih náahcan, jwĩ ñowã ã wãtatdih ãt yap yohop wut jĩ. 40 Pánih yap yohna, Moisés úud jeñé Aaróndih nin pah ãt niijíp wut jĩ: ‘Jwiítidih waóhñit pínah Dios panihnitdih ma pãp wũhũ. ¿Egipto baácboó jwĩ jamachah, jwiítidih ñumah jũóhni Moisés ded pah tigaá át bej?’ ãt niijíp wut jĩ.* 41 Páant niijnít, queét momo jiwí wũhũ pah jíghnidih orojíh ãt pãpap wut jĩ. Pánih pãp péanit, queét ñũñápdi h mao ub jũóhñit, ã pãpnidih cáo wãhna, búdí ãt weñep wut jĩ.* 42 Páant ã pãpnidih ãt weñechah ennit, ‘Weemdíh yohnit, cáiwãdih, widhdih, yeodíhbut ãt wẽi dáhwa naáh’, niijnít, Dios queétdih ãt yohop wut yuh jĩ. Páant ã chãjatjidih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

‘ “Yeéb weemdíh yeejép ñi chãjap be. M̃ú wihcapboó cuarenta jópchi jamna, yeéb judíowã ñũñápwãdih mao cáonit, weemdíh wãhna, ñita táí chãj tagaá. Obohjeéhtih, weémboodíh ñi náhnicap be.

43 Pánih náhnicap, Móloc wãt jamnidih wẽinit, ãh m̃ú ñi bíboh jĩ. Biíh cúí Refán wãt jamni, caan páh jíghni yeéb ñi pãpni dahdihbut ñi weñep be. Pánihna, yeebdíh peéh chãjna, yũup Babilonia baácboó wã wahbipna caá”, Dios ã niijná caá’, át niij daacáp tajĩ. (Am 5.25-27)

44 “Jon jãtíh moón jwĩ ñowã m̃ú wihcapboó jamna, Dios ñjeéh ã jamat pínah niijná, ñũñáp chójíh ã chãjni m̃ú ñi bíboh jĩ. Caán m̃ú Dios ã niijátji pah biíc yoobó Moisés át chãjap wut jĩ. Caán m̃ú diítboó Dios ã wãtat daacni jeé naaná át jamap wut jĩ.* 45 Pánihna, queétdih Dios ã naóhni nin baácdi h joiná, Josué jwĩ ñowã biícdih caán m̃ú ñi ub juyáp wut jĩ. Páant ã juyúchah, Dios queétdih teo wáacna, caanjíh jamnitjidih át yohop wut jĩ. David ã jam láabut caán m̃ú ñi bíboh jwuhap wut jĩ.* 46 Pánihna, caandíh Dios ã táí weñechah jéihnit, caán ñjeéh ã jamat pínah m̃ú chãjínna, David Diosdih ãt hũbũp wut yuh jĩ.* 47 Obohjeéhtih, páant ã hũbũchah yuhna, ã wãnat túttimah, ã wũh Salomónboó Dioíh m̃ú ñi chãjap wut jĩ.* 48 Pánih chãjna yuhna, Diosboodíh cáacwã ã chãjni m̃ú ñi jéih nemcan caá. Páant niijnít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

49 ‘ “Japboó wã chũdat panihni caá. Caánboó chũdna, nihatdih wã wutna caá. Pánihna, noónboó wíh jícha wã chũ chũdat panihni caá. Pánih chũ chũdna, chah wẽpni wã jamna caá. Weém Dios caá. Páant wã jamachah, wíh m̃ú pínahdih ñi jéih teo wũhcan caá. Wã chooát pínah m̃ú ñi náahcan caá.

50 Weemjéh nin baácboó nihatdih wã chãjap jĩ”, Dios ã niijná caá’, át niij daacáp tajĩ. (Is 66.1-2)

51 “Jwĩ ñowãji ã yap yohat pah muntih yeebbút Diosdih ñi yap yohna caá. Dios naáwátidih joiná yuhna, yeéb yehna joyáh bojnit Túini Espiritudihbut yehna ñi niijná caá.* 52 Jwĩ ñowãji Dios naáwátidih nihát naóh yapanitdih yeejép ãt chãjap wut jĩ. “Túttimah táini yoobát ã jũóhñit caá’, queét ã niij naáwáchah, jwĩ ñowã ãt joiij ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant niij naóhñitjidih ãt mao yohop wut jĩ. Pánihna, ‘Túini yoobát ã jũóhñit caá’, ã niijníji Jesúsdi h yeebbút ñi mawap be. 53 Dios ã wãtatdih ãngelwã Moisésdih ãt naóh yapanap wut yuh jĩ, jwĩ

* 7:37 Dt 8.15,18 * 7:38 Ex 19.1-20.17; Dt 5.1-33 * 7:40 Ex 32.1 * 7:41 Ex 32.2-6 * 7:44 Ex 25.9,40
 * 7:45 Jos 3.14-17 * 7:46 2S 7.1-16; 1Cr 17.1-14 * 7:47 1R 6.1-38; 2Cr 3.1-17 * 7:51 Is 63.10

joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, ì wutatjidih jwĩ bíbohna yuhna, yeéboó caandíh ñi yap yohna caá”, Esteban át niijíp wut jĩ.

Estebandih jee dáhnajĩh ì yoh mawap

⁵⁴ Páant ã niijíchah joinít, queétoó tubit ìt ìjij wut jĩ. Pánih ìjna, úum náah jumnit ìt jígohop wut jĩ. ⁵⁵ Páant ì ìjichah yuhna, Túini Espíritu caandíh búdí ã teo wáacachah, japboó chéi en ñahanit, Dios ã yeh iigátidih, Jesús Dios ã jéihyepmant bóo bawámant ã ñuhachahbat Esteban át enep wut jĩ.

⁵⁶ —Ñi eneé! Jeáboó jéweat panihni ã jumuchah, Jesús nihat cáacwã úud jeñé, Dios ã jéihyepmant bóo bawámant ã ñuhachah, wã enna caá, át niijíp wut jĩ.

⁵⁷ Páant ã niijíchah joinít, queét tubit ìj yapna, ñaácnit, ñih molítidih nem teo, ñáo ñah bejnit, caandíh ìt tewep wut jĩ. ⁵⁸ Pánih teonit, caán tútchimant wái bac bejnit, jee dáhnajĩh ìt yoh mawap wut jĩ. Páant ì yohat pínah jãtih, jih ì duoní yégueh chóonadih too dag jwejnit, jáap beh toahni Saulo wut jumnidih ìt wapat túutap wut jĩ.

⁵⁹ Estebandih jeejĩh ì yohochahjeh, “Maá Jesús, wĩh caolihdih ma ubúú”, át niijíp wut jĩ.* ⁶⁰ Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnit, “Maá, weemdíh yeejép ì chãjachah yuhna, queétdih ma peéh chãjca bojoó”, niijnít, át wanah bejep wut jĩ.*

8

Saulo Jesúhwãdih yeejép ã chãjat

¹⁻² Bitá Jesúhwã Estebanjidih baad yóhna, búdí ìt jañúp wut jĩ. Obohjeéhtih, Sauloboó Estebandih ì mawachah enna, “Túina caá”, át niij jenah joyóp wut jĩ. Caán yeó jáapjeh Jerusalén tútchidih jumnit Jesúhwãdih enihcan, yeejép ìt chãj jwíhip wut jĩ. Páant ì mao jwíhichah, Jesúhwã Jerusalén tútchimant Judea baác, Samaria baácnaabat yúup ìt jweí peét bejep wut jĩ. Jesús ã naáwát túutnit pohba ìt bejcap wut jĩ. ³ Pánihna, Sauloboó Jesúhwãdih enihcan, queétdih yeejép chãjna, ñih munádh waadnít, neonádh, yaádhidibut teo wái bacnit, nemat muáboó apĩ nemat túutap wut jĩ.*

Felipe Samaria baácboó Jesúh doonádh ã bohéat

⁴ Pánih jweí peétnitji ì juibíni tútchinadih moondíh Jesúh túini doonádh ìpĩ naáwáp wut jĩ. ⁵ Samaria baácboó jumni chah búdí tútchina juibínit, Felipebat caán tútchidih moondíh Jesúh túini doonádh át naáwáp wut jĩ. ⁶ Páant ã naáwáchah joinít, Dios ã wēpatjĩh jwiit cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih ã chãjachah ennit, caanjĩh moón dawá ìt táí joyóp wut jĩ. ⁷ Dawá nemép jumnit ã pebh ì juibínachah, nemépwãboodíh apĩ bac bejat túutap wut jĩ. Páant ã bac bejat túutuchah joinít, nemépwã ñaácnit, ìpĩ bac bejep wut jĩ. Dawá jéih wálicannitdih, jéih bejcanitdihbat apĩ boanap wut jĩ. ⁸ Páant ã chãjachah enna, caán tútchidih moón búdí ìt weñep wut jĩ.

⁹ Caán tútchidih bóo Simón wut jumni, jíohni át jumap wut jĩ. Pánihna, caán tútchidih moondíh jíohnit ded pah ì chãjatdih apĩ chãj júutap wut jĩ. Páant ã chãjachah enna, caanjĩh moón en wáhi bejnit, Simóndih ìt úumap wut jĩ. Nin pah apĩ niijíp wut yuh jĩ: “Weem páh jéihni bita wihcan caá. Dedé weemdíh judhcan caá”, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ã chãjachah enna, “Nin Dios pah muntih wēpat bíbohni caá”, cáacwã ì maáta bíicdih ìt niijíp wut yuh jĩ. Queét nihat caandíh ìt táí joi jwáhup wut jĩ.

¹¹ Páant ã chãjatjĩh queétdih maatápdih át júutap wut jĩ. Páant ã chãj júutuchah enna, queétoó wáhi bejnit, caandíh ìt táí joyóp wut jĩ. ¹² Obohjeéhtih, caandíh ì joyóchah yuhna, Felipeboó Dios maáh ã jumatdih, Jesucristoíh túini doonádhbat ã naáwáchah joinít, Simóndih cádahnit, Felipeboodíh ìt joyóp wut jĩ. Pánih táí joinít, ì jepahachah enna, Felipe neonádh, yaádhidibut át daabánap wut jĩ. ¹³ Simónbat Felipe ã naáwáchah joinít, Jesúsdi ã jepahachah, caandíhbat át daabánap wut yuh jĩ. Páant ã daabáát túttimah, Felipejeéh caanbút át péenap wut jĩ. Felipe Dios ã wēpatjĩh chãj júutnit, tubáp chũúhntidih ã táí boanachah enna, Simón át en wáhi bejep wut jĩ.

* **7:59** Sal 31.5; Lc 23.46 * **7:60** Lc 23.34 * **8:3** Hch 22.4-5; 26.9-11

14 Samaria baácdih moón Dios naáwátdih ĩ táí jepahat dooná Jerusalén tátchina Jesús ã naáwát tútnitdih át juibínap wut jĩ. Páant ĩ jepahat doonádih joinít, Pedro, Juan biícđih, Samaria baácna ĩt wahap wut jĩ. 15 Pániđ caanná juibínit, Pedrowã Jesúsdih jáap jéihnitdih Diosdih ĩt úbúp wut jĩ, Túini Espíritu ã wēpat queétdih ã jumat pínah niijná. 16 Queét Samaria baácdih moón Jesúhwã ĩ jumat jútat pínah niijná, queétdih Felipe átát daabánap wut jĩ. Jesúsdihjeh ĩt jéih jwuhap wut jĩ. Obóhjeéhtih, caán láa, Túini Espíritu ã wēpat queétdih át wih jwuhcap wut jĩ. 17 Pániđna, Pedro Juanjĩđ Samaria baácdih moondih ĩ teo jáha úbúchah, Túini Espíritu ã wēpat queétdih át jum jwíhip wut jĩ.

18 Pedrowã ĩ teo jáha úbúchah, Túini Espíritu ã wēpatjĩđ mácađ wéheatjĩđ ĩ wéhenachah, Simón át enep wut jĩ. Pániđ ennit, Pedrowã ĩ wēpat déedih náahna, dinerojĩđ átih jíib chājĩhip wut yah jĩ.

19 —Weembát cáacwáđih wã teo jáha úbúchah, Túini Espíritu ã wēpat queétdihbut ã jumat pínah niijná, weemdihbut ñi wēpat déedih ñi wáhuá, át niijíp wut yah jĩ.

20 —Míih dinerojĩđ Dios ã wēpatdih ma jíib chājĩhat yeejép caá. Pániđna, caandih ma jíib chājĩhat peéh míih dinero biícđih iiguípna ma bejeé. 21 Dios ã enechah, ma jenah joyát yeejép ã jumna caá. Nindih jwiít jwĩ chājat pah meém chājni pínah nihcan caá. 22-23 Wēpatdih tubit en ñinahnit, tubit íj yaicánniabeđ caá. Pániđ jumna, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyátđih Dios ã yohat pínah niijná, caandih ma úbú. Páant ma chājachah enna, caán ma yéejatdih áta yoh tagaá, Pedro jíóhni Simóndih át niij jáiđhup wut jĩ.

24 —Weemdih yeéb Diosdih ñi úbú, ma niijípboó wã bejcat pínah niijná. Caán waó jíib iiguípna wã bejíhcan caá, Simón át niijíp wut jĩ.

25 Túttimah, Pedro Juanjĩđ Dios naáwátdih biíđ tátchinadiđ moondih naáwáđih ĩt bejep wut jĩ. “Jesús ã boo pud jáúwát túttimah, caandih jwiít jwĩ enep jĩ”, Samaria baácdih moondih ĩt niij naóđ peetép wut jĩ. Pániđna, caanjĩđ moondih

bohé péanit, Jerusalén tátchina ĩt jwúub bejep wut jĩ.

Felipe Etiopía baácdih bóodih ã bohéát

26 Felipe Samaria baácboó ã jumuchah, Dioih ángel caandih nin pah át niij naáwáp wut jĩ: “Múú wihcapboó Jerusalén tátchimant Gaza baácboó bejni namána chóop yapapboó ma bejeé”, át niijíp wut jĩ. 27 Páant ã niijíchah joinít, caanná át bejep wut jĩ. Caán namáđih Etiopía baácdih bóo jwúub bejna át chājap wut jĩ. Caán Etiopía baácdih moón ĩ maáh wili Candace wut jumnihih dinerodih en daoní wut jĩ. Jerusalén tátchiboó Diosdih weñedih juibíniji jwúub bejna át chājap wut jĩ. 28 Áih tátchina pátanijĩđ jwúub bejna, Dios naáwátdih naóđ yapani Isaías ã daácni náojidih enna át chājap wut jĩ. 29 Pániđna, Túini Espíritu Felipedih nin pah át niijíp wut jĩ: “Con bejni pátani pebhna ma bejeé”, át niijíp wut jĩ.

30 Páant ã niijíchah joinít, Felipeboó pátani pebhna juibínit, caán náodih Etiopíadiđ bóo ã míic en naáwáchah, át joyóp wut jĩ.

—¿Ma ennidih ma beh joí niít? Felipe caandih át niij úbúđ joyóp wut jĩ.

31 —Weemdih bohéni ã wihcađ, wã táí beh joicán caá. Wã pebh júi chúudnit, weemdih ma bohénaá, Felipedih át niijíp wut jĩ.

—Júu, niijnít, ã pebh át juibí chúudap wut jĩ.

32 Dios naáwátdih naóđ yapani Isaías nin pah ã niij daacátjidiđ Etiopía baácdih bóo míic en naóhna át chājap wut jĩ:

“Ovejadiđ mawat túut, ĩ teo wáyachah, ã ñaáccat pah muntih caanbút caandih ĩ tewechah, laihcanni ã jumvipna caá. Oveja yoócdih ĩ bóodochah, ã ñaáccat pah muntih caanbút laihcanni ã jumvipna caá.

33 Caandih ĩ deoh naóhbipna caá. Caán yeejép ã chājcađ yahna, queétdih caandih yeejép ĩ chājvipna caá. Pániđna, caandih ĩ mao yohochah, weđ wihcanjeh nin baácboó ã buúdbípna caá”, Isaías át niij daacáp tajĩ. (Is 53.7-8)

34 Caán náodih en naóhnit, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—Ma naáwá weemdih. ¿Nin Isaías ā ni-ijátji dedna tigaá? ¿Caanjéh naóh niit át chājjip? ¿Bíhdih naóh niit át chājjip, páant ā niijná? át niijíp wut jĩ.

35 Páant ā niij úbh joyóchah joinít, Felipeboó caán náodih ennit, Etiopíadih bóodih Jesúh túini doonádih át naáwáp wut jĩ. 36 Páant niij béjna, ímdih ít enep wut jĩ.

—¡Enejáh! Conboó ím caá. ¿Weemdih ma daabáihcan niit? Felipedih át niijíp wut jĩ.

37 —Jesúsdih ma túi jepahachah, meemdih wā daabábipna caá, Felipe caandih át niijíp wut jĩ.

—Dios wūáh Jesúsdih weém wā túi jenah joiná caá. Caán Jesús Dios ā wahní Cristo ā jumatdih wā túi jéihna caá, át niij jepahap wut jĩ.

38 Páant niijnít, pētáni íoh teonidih át chāwáát túutap wut jĩ. Caán ā chāwáchah, dei ñuhnit, ímna ít dei juibínap wut jĩ. Pánih dei juibínit, ímdih póbó páud bac bej juibí ñuhnit, Felipeboó caandih át daabánap wut jĩ. 39 Daabá péanit, í aab ñúhachah, Túini Espíritu Felipedih át ubah bejep wut jĩ. Ā buudáh bejchah, Etiopíadih bóo caandih át jwúub encap wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih jepahna, túi wēinit, áih baácna át jwúub bejep wut jĩ. 40 Túini Espíritu Felipedih ā ub bejchah, Azoto tútchina át juibínap wut jĩ. Pánihna, nihat tútchinadih moondih Jesúh túini doonádih naóh jibna, Cesarea tútchiboó át juibínap wut jĩ.

9

*Saulo ā túut nuumát
(Hch 22.6-16; 26.12-18)*

1 Páant Felipe ā chājat pónih, Sauloboó Jesúhwādh en jūihna, “Queétdih maomi caá”, niijnít, sacerdotewā í maáh pebhna át bejep wut jĩ. 2 Caanná juibínit, mawat pínah papélahdih caandih át úbáp wut jĩ. “Damasco tútchiboó judíowā í míic wáacat muunádih moón í maátadih ñi daacá. Weém Jesúhwādh bid jwinít, queétdih chéonit, nin Jerusalén tútchiboó wā jwúub ub jūóhmi caá. Pánihna, wā tewat pínah papélahdih weemdih ñi wūhú”, Saulo át niijíp wut jĩ.

3 Páant ā niijíchah joinít, caán náodih í wūhachah, Damasco tútchina ít bejep wut jĩ. Damasco tútchina í tóah juibínachah, japmant iig jéenaat caandih át jígohop wut jĩ. 4 Páant ā iig jéenanachah, Sauloboó át buug ñájap wut jĩ. Pánih buug ñájnit, Jesús ā wéhenachah, át joyóp wut jĩ. “¿Saulo, dépanihna meém weemdih yeejép ma chāj?” át niijíp wut jĩ.

5 “¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo át ni-ijíp wut jĩ. “Weém Jesús, yeejép ma chājni caá. Weemdih íjnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míic yéejana caá. 6 Ma ñah ñuhú. Tútchidih waad béjnit, ma jumú. Ma chājat pínahdih meemdih naóhni pínah ā juibíbipna caá”, Jesús Saulodih át niijíp wut jĩ.

7 Páant ā wéheatdih joiná yuhna, Saulo ā pej jumnitboó cáacdih encan, ít joí wáhi bejep wut jĩ. 8 Saulo ñah ñuhnit, ā jéih encan, ā pej jumnit áih muj nahmant teonit, Damasco tútchina caandih ít wái waad béjep wut jĩ. 9 Pánihna, Saulo bíic peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpan, babhcan, Diosdih búdí úbhna át chājap wut jĩ.

10 Damasco tútchidih bóo Jesúsdih jéihni Ananías wut jumni oo júmat dée pah Jesúsdih át enep wut jĩ. Páant ā enechah, Jesús caandih át ejep wut jĩ: “¡Ananías!” át niijíp wut jĩ. “Júú, wā jumna caá”, át niij jepahap wut jĩ.

11 “Yoobópdih wut jumni namádih, Judáih muuná bejnit, Tarsodih bóo Saulo wut jumnidih ma bidí. Caán Diosdih úbhna caá ā chājap. 12 Caanbút oo júmat dée jígohatdih enna caá ā chājap. Ā jwúub enat pínah niijná, meém juibínit, caandih teo jāhanit, úbát panihatdih ā enep be”, Jesús Ananíasdih át niijíp wut jĩ.

13 “Maá, caán míihwā túinit, Jerusalén tútchidih moondih yeejép át chājap wut be. Dawá cáacwā weemdih páant í niij naáwáp be. 14 Nin Damasco tútchiboó caán nihat míihwādh teo nemat túut niijná, sacerdotewā í maátadih papélahdih daacát túutnit, caán núo ā wēpatjĩh át jūúwáp wut be”, Jesúsdih Ananías át niij jepahap wut jĩ.

15 “Caán Sauloboó wā ñíoni jumna, judíowā nihcannitdih, í maátadih, judíowādhbut wā naáwátdih ā naóhbipna caá. Pánihna, ā pebhna úmcanjeh ma

bejeé. ¹⁶ **Táttimah, wíih ã jumat jíib, dawá láa yeejép ã yapat pínahdih caandíh wã jéihyabipna caá**, Jesús Ananíasdih át niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandíh teo jáha wúbhnit,

—Wã dée Saulo, jwĩ Maáh Jesús namáboó meemdíh jíghni weemdíh ã wahap be, ma jwúb enat pínah, Túini Espíritu ã wēpat meemdíh ã jumat pínahbut niijná, át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchahjeh, áih quíib dahdih queéj cháa pah jíghni ã búg jénechah, Saulo át jwúb enep wut jĩ, páant muntih. Pánihna, ñah ñuh bac bejnit, át daabáát tútup wut jĩ. ¹⁹ Páant caandíh ã daabáát táttimah, jwúb bid jeémpna, ã nuugúp wanatji át boonap wut jĩ. Pánihna, Saulo Damasco tútchidih Jesúhwãjeéh maátcanjeh át jumap wut jĩ.

Saulo Damasco tútchiboó ã naáwát

²⁰ Saulo ã tút nuumát táttimahbitjeh, judíowã ã míc wáacat munáboó Jesúh túini doonádih át naáwáp wut jĩ.

—Caán Jesús Dios wúh caá, Saulo apĩ niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niij naáwáchah joinít, nihat ít joí wáhi bejep wut jĩ.

—¿Nin Jesúhwãdih ñun yóhni ni nican niít? ¿Ninjíhbut júóhnit, queétdih teonít, sacerdotewã ã maátadih wúhni ni nican niít? ít míc niijíp wut jĩ.

²² Obohjeéhtih, Saulo úmcanjeh, chah át bohénap wut jĩ. Pánih bohénit, “Yoobópdih tigaá Jesús Dios ã wahni Cristo caá”, ã niijíchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowãboó ít beh joicáp wut jĩ.

Saulo judíowãdih ã jweyát

²³ Maátcanjeh ã jumat táttimah, judíowã caandíh mawíhna, queétjeh ít míc wéhenap wut jĩ. ²⁴ Pánih míc wéhenit, caán tútchidih bóo jécnadidih yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut ít páñap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, Saulo boó ã mawíhat doonádih át joyóp wut jĩ. ²⁵ Caán doonádih joinít, Saulo ã chéenwã caandíh búdí wãhdih yacnit, chei caán táttichi wáihyat júdu táahmant ít cádah deya

bojop wut jĩ. Páant ã chájat táttimah, Jerusalén tútchiboó át bejep wut jĩ.*

Saulo Jerusalén tútchiboó ã jumat

²⁶ Jerusalén tútchidih juibínit, Jesúhwã bícdih Saulo átih jumíhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Jesúsdih jepahni nihcan caá”, niij jenah joinít, caandíh ít úmup wut jĩ.

²⁷ Páant ã úmchah yuhna, Bernabéboó Jesús ã naáwát tútñit pebhna caandíh át namah bejep wut jĩ. Pánihna, Saulo ded pah ã yapatjidih Bernabé queétdih át naáwáp wut jĩ: “Nin Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdih át enep wut jĩ. Á enechah, Jesúsboó caandíh át wéhenap wut jĩ. Táttimah, Damasco tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúh doonádih át naáwáp wut jĩ”, Bernabé át niijíp wut jĩ. ²⁸ Páant ã niiját táttimah, Saulo íjeéh waadnit, Jerusalén tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúh doonádih át wēp naáwáp wut jĩ. ²⁹ Pánih naóhnit, biquína Grecia baácmant júóhnit judíowãjeéh míc wéhenit, queétdih yehna át naáwáp wut jĩ. Páant Saulo chah ã wēp naáwát peéh caandíh ít mawíhip wut yuh jĩ. ³⁰ Páant ã mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jumnit Jesúhwãboó caandíh Cesarea tútchina ít ub jwei déi bejep wut jĩ. Caanjíh namah jum jwuhnit, Tarso tútchina caandíh ít wah bojop wut jĩ.

³¹ Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó Jesúhwã ít túi jumap wut jĩ. Dedé tac búgáát wihcah, ít túi míc bohénap wut jĩ. Queét Diosdih úmnit, ã yéejatdih cádahachah, Túini Espíritu queétdih búdí át teo wáacap wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih jepahnit chah ít dao béjep wut jĩ.

Pedro Eneasdih ã booaat

³² Saulodih ã wahat táttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúhwãdih táoh en jib bejna, Lida tútchidih át juibínap wut jĩ. ³³ Caanná juibínit, Eneas wut jumnidih át enep wut jĩ. Ocho jópchi játi Eneas tubúp chúhni át jéih wálicap wut jĩ.

³⁴ —Eneas, Jesucristo meemdíh ã booa caá. Ma ñah ñuhwú. Ma lajatdih ma ub ámohoó, Pedro át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, Eneas át ñah ñuhup wut jĩ. ³⁵ Pánihna, nihat Lida tútchidih

* 9:25 2Co 11.32-33

moón, Sarón tátchidih moonbát caán doonádih joinít, ï yéej chājatdih cádahnit, Jesúsdiñ ït jepahap wut jī.

Tabita mi boo pud jūúwát

³⁶ Jope wūt jumni tátchidih Tabita wūt jumnih Jesúsdiñ táí jéihnih mit jumap wut jī. Mi wūt Tabita griego wéheatjīh Dorcas ït niijíp wut jī. Caánt táí chājniñ, moh yéejnitdih mipī táí teo wáacap wut jī. ³⁷ Pánihna, caán láa wanat ñah jūúwáchah, mit wanah bejep wut jī. Páant mi wanat túttimah, queét miñh bácahjidiñ táí choc péanit, chah bóo tólihboó ït jwejep wut jī. ³⁸ Lida tátchi Jope tátchi táí pebh buugjéh át jumap wut jī. Pánihna, Jope tátchidih moón Jesúíhwā, Pedro Lida tátchiboó ā jumap doonádih jātīh ïtát joyóp wut jī. Pánih joinítji chénewādiñ Pedro pebhna ït wah bojop wut jī. Ā pebhna juibínit, “Tabita mi wanah bejep be. Waícanjeh jwī jumapboó jwījeéh ma jūúwá”, Pedrodiñ ït niijíp wut jī.

³⁹ Páant ï niijíchah joinít, Pedro ïjeéh át bejep wut jī. Caánboó ï juibínachah, caán mūdīh jumnitboó Pedrodiñ chah bóo tólihna ït namah pūuh laab béjep wut jī. Tabita ïjeéh jum jwuhna, moh yéejnitdih wāhat táut niijná, dawá yéguehdih mit chājap wut jī. Pánihna, éemp wannit yaádh Pedrodiñ ñah pūada bojniñ, mi chājniñi yéguehndih ït júut juñúp wut jī. ⁴⁰ Obohjeéhtih, Pedro caán tólihboó jumnitdih át bac bejat táutap wut jī. ĩ bac beedáát túttimah, bódiñah caj yoh ñajnit, Diosdiñ át uúbáp wut jī. Pánih uúbh péanit, miñh bácahjidiñ tac pūud ennit,

—Tabita, ma ñah ñahúá, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, caántboó Pedrodiñ wāt ennit, mit pud chúudap wut jī. ⁴¹ Páant mi pud chúudachah, Pedro miñh téihyadiñ teonit, caántdih át wái ñahanap wut jī. Pánihna, caanjīh moón Jesúíhwādiñ, éemp wannit yaádhndihbut bid bojniñ, “Eneé mi jwūub boonap be”, queétdih át niijíp wut jī.

⁴² Páant mi boopat doonádih niñat Jope tátchidih moón ït joyóp wut jī. Pánih joinít, dawá Jesúsdiñ ït jepahap wut jī. ⁴³ Pánihna, nuñúpwā chóo teoni, Simón wūt jumniñeéh Jope tátchiboó maatápdih Pedro át jumap wut jī.

10

Pedro Cornelio wādiñ Jesúíh doonádih naáwādiñ ā bejat

¹ Caán láa Cesarea tátchiboó cien soldadowā ï maáh Cornelio wūt jumni át jumap wut jī. Queét soldadowā Italiano wūt jumni poómp wut jī. ² Cornelio āih mūdīh moón biícdiñ Diosdiñ táí jenah joí wēinit, caandīh úmna, yéejat cádahnit, ït táí chājap wut jī. Jīgah náah jumnit judiowādiñ búdí át teo wáacap wut jī. Jesucristodiñ jéih jwuhcan yuhna, yeó jáap jumap pah Diosdiñ át uúbáp wut jī. ³ Biíc yeó jáap cheyeh las tres jumuchah, Cornelio ā uúbúchah, oo jámat pah, Dioíh ángel ā pebhna ā waád juibínachah, át enep wut jī. Páant ā enechah, “Cornelio”, át niijíp wut jī. ⁴ Cornelio caandīh en behnit, úmna, “¿Maá, dedédiñ caá ma náah?” át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, ángel nin pah caandīh át niij jepahap wut jī: “Diosdiñ ma uúbúchah, át joyóp wut be. Jīgah náah jumnitdih ma wūhuchahbut, át enep wut be. Pánihna, buu ma uúbátidih ā jepahbipna caá. ⁵ Jope tátchiboó Simón Pedro wūt jumnidih ub jūúwát náahna, míh cáacwādiñ ma wah bojóo. Caán táini doonádih yeebdīh ā naóhbipna caá. ⁶ Biíh Simón nuñúpwā chóo teonijeéh búdí muj jwēejdiñ jumni mūdīh ā jumna caá”, ángel Corneliodiñ át niijíp wut jī.

⁷ Páant niij péanit, át bac bejep wut jī. Ā bac bejat túttimah, Cornelio chénewā caandīh teo wāhndih, biíc ājeéh jumni soldadodiñbut át bid bojop wut jī. Caán soldadoboó Diosdiñ táí wēini jumna, yeó jáap jumap pah Corneliodiñ wapni wut jī. ⁸ Pánihna, Cornelio ángel ā niijátjidiñ queétdih naóh beedánit, Jope tátchiboó át wah bojop wut jī.

⁹ Biíh yeó jáapdiñ Jope tátchiboó ï tóah juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ā jumni mūdī chahmant bóo coahna Diosdiñ uúbádiñ át pūuh laab béjep wut jī. ¹⁰ Páant ā uúbúchah, caandīh nuugúp tubuchah, át jeémíhip wut jī. Obohjeéhtih, ï jeémát chājat pónih, oo jámat jígohat déedih át enep wut jī. ¹¹ Jeáboó ā jéweah bejehchah, chénaoó bóod chéoni chóo, búdí chóo át dei jūúwáp wut jī. ¹² Caán chóo díitna dawá nuñúpwā

judíowã ï jeémpca naáhwã míic ït jumap wat jĩ. Maiwãbut jum, jwébehwãbut ït jumap wat jĩ. ¹³ Caandíh ã enechah, Dios nin pah ãt niijíp wat jĩ: “Pedro, ñah ñahnit, nitdih ma mao jeémé”, ãt niijíp wat jĩ.

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, “Nihcan caá, Maá. Weém wã jeémpcan niít. Jwĩ nuowãdih ma jeémát tútca naáh yeejépwãdih wãpĩ jeémpcan beé”, Pedro ãt niij jepahap wat jĩ. ¹⁵ “‘Buu táinit caá’, wã niijnítidih ‘Yeejépwã caá’, ma niijcá bojoó”, Dios Pedrodih ãt niijíp wat jĩ.

¹⁶ Páant biíc peihcanni láa ã yapachah, caán chóo ãt páuh laab béjep wat jĩ, buca. ¹⁷ Pánihna, Pedro tubit náhni dahwanit, “¿Dépanihatdih niijíh tigaá pánih jíghnidih ã júut?” caanjéh ãt niij jenah joyóp wat jĩ. Páant ã niij jenah joyóchah, Cornelio ã wah bojnitboó, Pedro ã jumni munná ït jubínap wat jĩ: “¿Simón nuñúpwã chóo teoníh muú dedboo tigaá ã jum?” cáacwãdih ït niij úbh joyóp wat jĩ. Caán muudíh ï jéihya naáwáchah, ã jumni munná ït jubínap wat jĩ. ¹⁸ Pánih jubínit, nin pah ït niij ej úbh joyóp wat jĩ: “¿Simón Pedro wut jumni nin muudíh niít ã jumap?” ït niijíp wat jĩ.

¹⁹ Páant ï ezechahjeh, Pedro caandíh jíghnijidih ã jenah joyóchah, Túini Espiritu caandíh nin pah ãt niijíp wat jĩ: “Pedro, jéchoó biíc peihcannit meemdíh bidna caá ï chãjap. ²⁰ Ñah ñah, dei bejnit, ïjeéh ma bejeé. Bíh pah bóodih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé. Weémboó queétdih wã júúwát tútup be”, ãt niijíp wat jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro ï pebhna ãt dei bejep wat jĩ. Dei jubínit, queétdih nin pah ãt niijíp wat jĩ:

—Ninjíh tigaá wã jumap, ñi bid júóhni. ¿Dépanihna weemdíh ñi bid júóh? ãt niijíp wat jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, queétdih nin pah ït niij jepahap wat jĩ:

—Cornelio cien soldadowãdih watni jwiútdih ã wahap be. Caán túi chãjni, Diosdih úmnit yéej chãjanni, nihat judíowã caandíh ‘Túini’, ï niijní caá. Meemdíh Dioíh ángel caandíh ãt bidat tútup wat be, túini doonádih jwiútdih ma naáwát pínah niijná, Pedrodih ït niijíp wat jĩ.

²³ Páant ï niijíchah joinít, Pedro queétdih waadát tút, jeémát wãhnit, ã jumni muúboó ãt ño jwahat tútup wat jĩ. Cheibit Pedro ïjeéh ãt bejep wat jĩ. Páant ã bejchah, bita Jope tútchidih moón Jesúíhwãbut caandíh ït pej jum bejep wat jĩ.

²⁴ ï bejni daanimant bóo yeó jáapdih queét Cesarea tútchina ït jubínap wat jĩ. Cornelioboó ã déewãdih, ã chéenwãdihbut bid wáacnit, Pedrowãdih ãt páñap wat jĩ. ²⁵ Pánihna, Pedro Cornelioíh muudíh ã téih waadáchah, Cornelioboó jwãáh bac júóhnit, áih jícha pebh bóodichah ãt caj yoh ñajap wat jĩ.

²⁶ Obohjeéhtih, Pedro caandíh wái ñahanit,

—Ma ñah ñahú. Weembút meem pánih cáacjeh mun tigaá. Weém maáh nihcan caá, caandíh ãt niijíp wat jĩ.

²⁷ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñahnit, míic wéhenit, Cornelio caandíh ãt numah waad béjep wat jĩ. Caanná waád jubínit, dawá míic wáac páinitdih Pedro ãt enep wat jĩ.

²⁸ Pánih ennit, Pedro queétdih nin pah ãt niijíp wat jĩ:

—Jon játih Dios jwĩ nuowãdih nin pah ãt niij watup wat jĩ: ‘Judíowã nihcannit biúcdih ñi jumca bojoó’, ãt niijíp wat jĩ. Pánihna, caán watatjidih ñijeéh jumnit, wã yap yohatdih ñi túi jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowã nihcannitdih ‘Yeejépwã caá’, Dios weemdíh ã niiját tútcan beé. ²⁹ Páant ã niijíchah joiná, yeéb weemdíh ñi bidichah, ‘Wã bejcan niít’, niijcánjeh, ñi pebhna wã júúwáp be. ¿Dépanihat tút tibeé ninjéh weemdíh ñi júúwát tút? ãt niijíp wat jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, Cornelioboó nin pah ãt niij jepahap wat jĩ:

—Jwínah bóodih, yeó tres jumachah, nin horadih pohba, Diosdih wã úbúchah, áih ángel túi baabní yeh iigní yégueh duoní, wã pebh ã jíghop be. ³¹ Pánih jíghnit, ‘Cornelio, meém Diosdih ma úbúchah, meemdíh ãt joyóp wat be. Jígh náah jumnitdih ma teo wáacachahbut enna, Dios meemdíh jwah ã jwúb teo wáacipna caá. ³² Pánihna, Jope tútchiboó míh cáacwãdih ma wah bojoó, Simón Pedro wut jumnidih ninna queét ï ab júúwát pínah niijná. Caán bíh

Simón, nuñúpwā chóo teoni pebh, bádí māj jwējdih jumni mædíh ã jumna caá', caán ángel weemdíh ã niijíp be. ³³ Páant ã ni-ijíchah joinít, meemdíh ã ãb júúwát pínah niijná, wíh cáacwādh wā wah bojop be. Meém túi chājni jwí pebhna mat júúwáp tagaá. Pánihna, jwiít nihat ninjīh Diosjeéh jumna, ded pah jwiít dih ã naáwát túatdih joíhna, jwí páina caá, Cornelio Pedrodih ãt niijíp wat jī.

Pedro Corneliowādh Jesús dh doonádh ã naáwát

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, Pedro nin pah queédih ãt niij naáwáp wat jī:

—Buu jwuh yoobópdih wā jéihna caá. Nihat cáacwādh Dios biíc yoobó áihwā pínah ã náahna caá.* ³⁵ Nihat baácdih moón Diosdh úmmit, yéejatdh cádahna, ã túi chājachah, Dios queédih ã wēina caá. ³⁶ Cáacwā Diosjeéh ã túi jumat pínahdh Jesucristodih ãt wah deyanap wat jī. Caán túini doonádh jwiít judíowādhjeh ãt jwíh jéihyanap wat jī. Páant ã wahní caá nihat cáacwā ã maáh. ³⁷ Jesús ded pah ã chājatji doonádh ñitát joi tágaá. ‘Ñi yéejatdh ñi cádahaá. Pánih cádahnit, ñi daabáát tútú’, Juan Daabáni cáacwādh ãpí niij naóh bohénap jī. Páant ã bohéat túttimah, Jesúsboó Galilea baácdih, nihat Judea baácdihbut ded pah ã chājatji doonádhbut ñit joi tágaá. ³⁸ Caán Jesús Nazaret tútchidih bóodih Túini Espíritu ã wēpatdh Dios bádí ãt wāhup tajī. Pánihna, jib bejnit, caán Túini Espíritu ã wēpatjīh Jesús cáacwādh ã túi teo wáacap jī. Pánih teo wáacna, nemép caolih jumnitdh ã túi boanap jī. Dios ájeéh ã jumuchah, páant ã chājap jī. ³⁹ Jwíh baácbó Jerusalén tútchiboobút nihat ã chājatjidih jwiít jwí enep jī. Túttimah, jwí maáta judíowā caandíh cruzboó ã péoh dodh mao yohat tútup jī. ⁴⁰ Obohjeéhtih biíc peihcanni yeó jáap túttimah, caandíh boonit, Jesúsdh Dios ãt jígoth tútup tajī. ⁴¹ Páant ã jígohochah yahna, nihat cáacwā caandíh ã encap jī. Jwiít Dios ã ñíonitdhjeh ã jígohop jī. Jesús ã boo pud júúwát túttimah, ájeéh jeémpnit, jwí babhup jī. ⁴² Pánih jwíjeéh jumna, jwiít dih nin pah ã niij watup jī: ‘Nihat cáacwādh nin pah ñi niij

naáwá: “Jesúsdh jepahcannit báadhnit, wunnitdhbut ã yéejat peéh chājat túttni maáh Dios caandíh ãt waadánap wat jī”, ñi niijí, ã niijíp jī. ⁴³ Pánihna, nihat Jesúsdh ã jepahachah, Dios ã yéejatdh ã yohbipna caá. Nihat Dios naáwát dh jon jātih naóh yapanit caán Jesúsdh niij naóhna ãt chājap wat jī, Pedro Corneliowādh ãt niijíp wat jī.

Judíowā nihcannitdh Túini Espíritu ã jwíh jumat

⁴⁴ Pedro páant ã niij naáwáchahjeh, nihat caandíh joinít dh Túini Espíritu ãt waadáp wat jī. ⁴⁵⁻⁴⁶ Corneliowā judíowā nihcannit yahna, mácah wéheatjīh Diosdh ãt wēi naáwáp wat jī. Páant ã wēi naáwáchah, Pedrodih pej jum bejnit judíowā ãt joyóp wat jī. Túini Espíritu judíowā nihcannitdh ã waadáchah enna, queét judíowāboó ãt en wáhi bejep wat jī. Pánihna, Pedro caandíh pej jum bejnitdh nin pah ãt niijíp wat jī:

⁴⁷ —Jwiít dh waadát pah mun tigaá nitdhbut Túini Espíritu ã waadáp. ¿Páant ã chājachah, queédih jwí daabánachah, ã túimi naniít? ãt niijíp wat jī.

⁴⁸ Páant niij péanit, Jesús ã watuchah joiníji ã wēpatjīh queét judíowā nihcannitdh Pedro ãt daabáát tútup wat jī. Páant ã daabáát túttimah, “Jwíjeéh ma chāo jwáhuú”, Pedrodih ãt niijíp wat jī. Páant ã niijíchah joinít, íjeéh ãt chāo jwáhuup wat jī.

11

Pedro ã chājat doonádh Jerusalén tútchidih moón Jesús hwā ã joyát

¹ Judíowā nihcannitbut Jesúsdh ã jepahat dooná ãt bej peét bejep wat jī. Jesús ã naáwát túttnitboó, bita Jesús hwābut Judea baácbó jumnit, caán doonádh ãt joyóp wat jī. ² Pánihna, Pedro Jerusalén tútchina ã jwáub juibínachah, biquína Jesúsdh jepahnit judíowā, caandíh nin pah ãt niij jéihñup wat yah jī:

³ —¿Dépanihna, meém judíowā nihcannit pebhboó ma bej? Queét yeejépwájeéh jeémpnit, Dios jwí nuowādh ã watatjidih mat yap yohop taga, ãt niijíp wat jī.

* 10:34 Dt 10.17

⁴ Páant, ï niijíchah joinít, Pedro nihat ã yapatjidih nin pah queédih át niij naáwáp wut jĩ:

⁵ —Weém Jope tátchiboó jumnit, úbhna, oo jumat jíghat déedih wã enep jĩ. Páant wã enechah, chénaoó bóod chéoni búdí chóo jeámant wã pebh ã dei juyáp jĩ.

⁶ Páant ã dei juyáchah, túi ennit, caán chóo diítina maiwã, jwébehwã nihat nuñápawãbut ï ñuhchah, wã enep jĩ.

⁷ Caandih wã enechah, wéheatbut yáanit, nin pah ái niijíp jĩ: ‘Pedro, ñah ñahnit, nitdih ma mao jeémé’, weemdih ã niijíp jĩ.

⁸ ‘Nihcan caá, Maá. Wã jeémpan niít. Yeejépwã, meém jwĩ nuowãdih ma jeémát tútcannitdih wãpĩ jeémpan beé’, wã niij jephahap jĩ.

⁹ Obohjeéhtih, páant wã niij jephahachah, ‘Buu “Túini caá”, wã niijnítidih “Yeejépwã caá”, meém ma niijcá bojoó’, weemdih ã niijíp jĩ.

¹⁰ Biíc peihcanni láa páant ã yapachah, caán chóo ã jwáub púuh laab béjep jĩ.

¹¹ Páant ã púuh laab béjechahjeh, biíc peihcannit neoná jwĩ jumni mædíh ít juyáp tajĩ. Cesarea tátchidih bóo weemdih ubat túutna, queédih át wahap tajĩ.

¹² Pánihna, Túini Espíritu weemdih nin pah ã niijíp jĩ: ‘Íjeéh ma bejeé. Ñi nuowãdih wã wutatjidih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé’, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, úmcanjeh wã bejep jĩ. Nit seis Jope tátchidih moón Jesúihwãbut weemdih ï pej jum bejep jĩ. Caanná juibínit, Cesarea tátchidih bóoíh mædíh jwĩ waad béjep jĩ.

¹³ Páant jwĩ waad juibínachah, ded pah caandih ã yapatjidih nin pah jwiítidih ã niij naáwáp jĩ: ‘Dioíh ángel nin mæboó weemdih jíghonit, weemdih nin pah ã niijíp jĩ: “Jope tátchidih míh cãacwãdih wahnit, Simón Pedrodih ma ub júwát túutú.

¹⁴ Caán jwinít, yeebdih túini doonádih ã naóhbična caá. Caán doonádih ñi jepahachah, meém ma pebh moón biícidih ñi yéejat peéh chãjat déedih Jesús ã túi ubbična caá”, ã niijíp jĩ’, Cornelio jwiítidih ã niijíp be.

¹⁵ Pánihna, Jesúih túini dooná queédih wã jáap naóh jwíihichahjeh, jwiítidih ã waadátji pah mæntih, Túini Espíritu queédihbut ã waadáp jĩ.

¹⁶ Caandih ennit, Jesús jwiítidih ã niijátjidih wã náhninap jĩ: **Juan mahjihjeh ã**

daabánap be. Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdih ã waadáchah, yeebdih ã wēpat búdí ã wāhbična caá’, ã niijíp jĩ.*

¹⁷ Páant ã niijátjidih náhninit, Dios queédih Túini Espíritu ã wáhatdih ennit, ‘Weém Diosdih wã yap yohcan niít’, niijnít, queédih wã daabáat túutap jĩ, Pedro Jesúsdi jephahnit judíowãdih át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant Pedro ã niijíchah joinít, jwáub jūihcanjeh, Diosdih wēinit, nin pah ít míc niijíp wut jĩ.

—Joi yáh buca! Judíowã nihcannit yahna, yéejat peéh iiguípna ï bejat déejidih Dios át túi ubap taga. Pánihna, ï yéejatdih cádahnit, ï túut nuumúchah, queédihbut áihwã át chãjap taga, ájeéh páantjeh ï jumat pínah niijná, ít míc niijíp wut jĩ.

Antioquía tátchidih moon jwáh Jesúih doonádih ï jepahat

¹⁹ Estebandih ï mao láa, bita Jesúsdi jéihnitdihbut judíowã ít mao ñuunáp wut jĩ. Pánihna, queét ï mawatdih jweinít, yáup ít bej peét bejep wut jĩ. Biquína Fenicia baácboó bej, bita Chipre quewaboó bej, bitabut Antioquía tátchiboó ít bejep wut jĩ.

Pánih bejnit, Jesúih túini doonádih ít naóh peét bejep wut jĩ. Pánih naóh bejna yahna, judíowãdihjeh ít naáwáp wut jĩ. Judíowã nihcannitbóodih ít naóh jwahcap wut jĩ.*

²⁰ Obohjeéhtih, biquína Jesúihwã Chipre quewadih moón, Cirene tátchidih moonbút, Antioquía tátchina juibínit, judíowã nihcannitdihbut jwĩ Maáh Jesúih doonádih ít naáwáp wut jĩ.

²¹ Pánihna, Dios búdí ã teo wáacachah, dawá queédih joinít, túut nuamná, Jesúsdi ít jepahap wut jĩ.

²² Antioquía tátchidih moón ï jepahat dooná ã bej peét bejechah, Jerusalén tátchidih jumnit Jesúihwã caán doonádih ít joyóp wut jĩ. Pánih joinít, queédih ã bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédih Antioquía tátchina ít wah bojop wut jĩ.

²³ Caanná juibínit, queédih Dios ã túi teo wáacatdih ennit, Bernabé búdí át weñep wut jĩ. Pánih wēinit, queédih bohénit, nin pah ápĩ niij naáwáp wut jĩ: “Jesúsdi ñi túi péenaá. Ded pah ã yapachah yahna,

* 11:16 Hch 1.5 * 11:19 Hch 8.1-4

caandíh ñi táí jenah joí cádahca bojoó”, queét Jesúsdi h jáap jepahnitdih át niijíp wat jĩ. ²⁴ Bernabé táí chājni, Túini Espíritu ā wēpat búdí jumni, Jesúsdi h táí jenah joiní át jumap wat jĩ. Pánihni jumna, queét judíowā nihcannitdih yahna, búdí ā teo wáacachah, Jesúsdi h jepahnit chah ít dao béjep wat jĩ.

²⁵ Túttimah, Bernabé Saulodih ā pej pínah Tarso tútchina bididih át bejep wat jĩ. ²⁶ Caandíh jwáahnit, Antioquía tútchina át numah jwúub bejep wat jĩ. Pánihna, caánboó jwúub juibínit, Jesúsdi h jáap jepahnitdih bícdih ít bohénap wat jĩ. Jesúhwājeéh jumnit, bíc jópchi ít táí bohénap wat jĩ. Caán Antioquía tútchidih wat jĩ Jesúhwādi h “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, ít jwíh niij wūt búadhdap wat jĩ.

²⁷ Caán láa biquína Dios naáwátidih naóh yapanit Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít dei juibínap wat jĩ. ²⁸ Bíc newé íjeéh jūóhni, Agabo wūt jumni, queét Jesúhwā bícdih í míc wáacachah, caánboó ñah ñahnit, Túini Espíritu ā niijátidih át jwúub naóh yapanap wat jĩ. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihat baácboó ā jambipna caá”, át niijíp wat jĩ. Túttimah, Claudio Romano cáacwā í maáh ā jumuchah, Agabo ā niijátji pahjeh jeémát wihcat láa át jumap wat jĩ.* ²⁹ Pánihna, Agabo ā niijíchah joinít, “¿Jwí déewā Judea baácidih moón Jesúhwādi h jwí teo wáac jíih?” ít míc niijíp wat jĩ. Pánih teo wáacnit, det dinero búdí bíbohnit búdí ít wūhap wat jĩ. Buáh buugní bíbohnit buáh buugní ít wūhap wat jĩ. Bainí bíbohnit bainíjeh ít wūhap wat jĩ. Bitá bíbohcanit ít wūhcap wat jĩ. ³⁰ Í wāh wáacni dinerodih Bernabéwādi h wūhnit, Jerusalén tútchidih moón í déewā Jesúhwā maátidih ít wahap wat jĩ, bitadih í pāáat pínah niijná. Pánihna, Bernabé Saulojíh í wūhni dinerodih Jerusalén tútchina ít ub bejep wat jĩ.

12

Herodes Santiagodih mawat túttnit, Pedrodihbut ā nemat tútat

¹ Caán láa Maáh Herodes Jesúhwādi h yeejép chājna, biquína queétdih nemat muáboó át nemat tútat wat jĩ. ² Juan weép jeñé Santiagodih* waó át bóod yohat tútat wat jĩ. ³ Páant ā chājachah ennit, judíowā í maáta búdí ít weñep wat jĩ. Í weñatdih ennit, Pedrodihbut át tewat tútat wat jĩ. Á tewat tútuchah, paacánni pandih jeémát, Pascua í niijní, láa wat jĩ. ⁴ Pánihna, caandíh tewat túttnit, át nemat tútat wat jĩ. Chénena míc soldadowā jwíh wapnit pínah ít jumap wat jĩ. Túttimah, jwúub tút numnít pínahbut páant moon mántih ít jumap wat jĩ. Bitabut páant moon mántih ít jumap wat jĩ. Bitabut páant moon mántih ít jumap wat jĩ. Pánihna, Pedro ā jweicát pínah niijná, dieciseis soldadowā caandíh wapnit pínah ít jumap wat jĩ. “Pascua túttimah, ub bac jūóhni, cáacwā í enepdih caandíhbut wā mawat tútbitpna caá”, Herodes caanjéh át niij jenah joyóp wat yah jĩ.* ⁵ Páant niij jenah joinít, soldadowā Pedrodih nemat muáboó át táí wapat tútat wat yah jĩ. Páant caandíh í nemechah, Jesúhwā Pedrodih búdí úbhna ít chājap wat jĩ.

Dioíh ángel nemat muumánt Pedrodih ā ub bacaat

⁶ Herodes ā jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó táí ũona át chājap wat jĩ. Chéne soldadowā chénaoó ítah tōp ā teo lajachah, Pedro bícdih ũona ít chājap wat jĩ. Í jumni tólih jéc pehbbut bita chéne soldadowā ít wap ũuhap wat jĩ. ⁷ Dioíh ángel queét pebh ā jígohochah, ā yeh iigát í jumni tólihdih át táí yeh iiguíp wat jĩ. Pánih jígohnit, Pedroíh páwádi h át wúmp mao wacap wat jĩ. “¡Waícanjeh jáanit, ma ñah ũuhú!” ángel Pedrodih át niijíp wat jĩ. Páant ā niij wucachah jáanit, Pedro át ñah ũuhap wat jĩ. Páant ā ñah ũuhuchahjeh, áih téihya colóhnadih í chéoni tōpna át waát jénep wat jĩ. ⁸ “Míh yéguehdih míh zapatosdihbut ma dawwá”, ángel át niijíp wat jĩ. Páant ā niiját joinít, át dawáp wat jĩ. Pánih dawó péanachah, “Míh cábah jweyát chódi h pinnit, wājeéh ma péé jūwá”, ángel caandíh át niijíp wat jĩ.

⁹ Páant ā niijíchah joinít, caán chódi h pinnit, ángeljeéh át péé bac bejep wat jĩ. “Óboh

* 11:28 Hch 21.10 * 12:2 Mt 4.21 * 12:4 Ex 12.1-27

oo jumatjeh caá. Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro át niij jenah joijéhep wut yuh jĩ. ¹⁰ Nemat tólih jéc pebh wapnitdih yap bej, biih jéc pebh wapnitdihbut yap bejnit, tutchina bac bejat itah jécidih it juibínap wut jĩ. Caán itah jécidih i juibínachah, caanjéh át pãa bejep wut jĩ. Páant ã pãa bejehah ennit, it bac bejep wut jĩ. Namádih bejnit, biih namána ángel Pedrodih át numah juibínap wut jĩ. Pánihna, caán namádih juibínit, ángel át buudáh bejep wut jĩ. ¹¹ Ángel ã buudáh bejehah, Pedroboó jáani pah, ã yapatdih yoobópdi h át jenah joyóp wut jĩ. “Dios áih ángeldih wahnit, Herodes ã mawat déedih, judíowã i maáta i náahat pah i chãjat déedihbut weemdih nemat muumánt át túi ub bacanap taga. Bui jwuhna wã jéihna caá”, Pedro át míic niijíp wut jĩ.

¹² Caán ã yapatdih túi jéihnit, Juan Marcos iin Maríah muna át bejep wut jĩ. Caán muidih dawá Jesúhwã míic wáacnit, búdí ubhna it chãjap wut jĩ. ¹³ Pánihna, caán muna juibínit, muú wáihyat júdu jécidih waádihna, át wuúmp mawap wut jĩ. Páant ã wuúmp mawachah joinít, teo wühnih Rode wut jumnih mit juibí ubh joyóp wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, Pedro ã wéheatdih beh joinít, búdí wëina, wãtcanjeh, naáwádih mit jwúub waad béjep wut jĩ.

—Pedro beé ái jayúp be. Jéc pebh ái ñehap be, mit niijíp wut jĩ.

¹⁵ Obohjeéhtih páant mi niijíchah joinít,

—Yeena caá ma chãjap, it niijíp wut jĩ.

Obohjeéhtih, caántboó biic yoobó chah mit wëp naáwáp wut jĩ.

Queétboó caántdih joyáh bojnit,

—Oboh áih dadah nacaá, it niijíp wut jĩ.

¹⁶ Pánihna, Pedroboó páantjeh át wuúmp mao behjehep wut jĩ. Páant ã wuúmp mao behjehechah joinít, jécidih it wãtap wut jĩ, buca. Wãtnit, Pedrodih ennit, it en wáhi bejep wut jĩ. ¹⁷ Obohjeéhtih, Pedro queétdih too mao jwúubanit, át wéheat tãutcap wut jĩ. Queétdih i wéheat yayánit, ded pah Dios caandih nemat muumánt ã ub bacaatdih át naáwáp wut jĩ.

—Wã naáwátdih Jesús úud Santiagodih, bita Jesúhwãdihbut ñi naóh yapanaá, át niijíp wut jĩ.

Páant niij naóh péanit, biáboó át bejep wut jĩ.

¹⁸ Túttimah, baáb jéenechah, soldadowã Pedro ã wihcatdih ennit, búdí it wáhi bejep wut jĩ. “¿Ded pah tigaá Pedro át bej?” it míic niijíp wut jĩ. ¹⁹ Pánihna, Herodesboó caandih bid bojat tãutachah, áih soldadowã it bid jaicáp wut jĩ. Pánih bid jaicán, caandih wapnitji soldadowãdih tubit át ubh joí ñunáp wut jĩ. Pánih ubh joí péanit, Pedrodih i túi wapcatji peéh, queétdih át mao yohat tãutap wut jĩ. Pánihat túttimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tutchina jumat tãut niijná, át dei bejep wut jĩ.

Herodes ã wunat

²⁰ Herodes Cesarea tutchidih ã jumachah, Tiro tutchidih moondih, Sidón tutchidih moondihbut búdí át ijip wut jĩ. Caán tutchinadih moón Herodeih baácdih moondih jeémátdih ipi juibí jib chãjap wut jĩ. Pánihna, jwúub jib chãjat tãut niijná, Herodes ã ijat yayát náahnit, Cesarea tutchina caandih enedih it juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Herodes ã pebh bóo Blasto wut jumnidih jwááhnit, queétdih ã teo wáacat pínah niijná, it jib chãjap wut jĩ. Herodesdih i míic wéheat pínah yeó jáapdih Blastodih it ubát tãutap wut jĩ. ²¹ Pánihna, queétdih ã míic wéheat pínah yeó jáapdih, maáh jurna ã dawát chóodih donít, ã chúdatdih juibí chúdnit, caandih enedih míic wáacnitdih búdí át naáwáp wut jĩ. ²² Páant ã naáwáchah joinít, nihat míic wáacnitboó “Cãaquih naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, it niij wëi ejep wut yuh jĩ. ²³ Páant i niij ezechahjeh, cãacwã i weñatdih náahnit, Diosboodih ã jwúub wëi naóhcatji jib, Dioih ángel Herodesdih wunat át wuhap wut jĩ. Pánihna, coyíwã caandih i jeéméchah, át wunah bejep wut jĩ.

²⁴ Pedrodih Dios ã ub bacaat túttimah, Jesúhwã jib bejnit, áih táini doonádih it naóh peetép wut jĩ. Caán doonádih jepahnit it dao béjep wut jĩ.

²⁵ Bernabé Saulojih Judea baácdih moondih wáac wühniji dinerodih wah péanit, Jerusalén tutchimant Antioquía tutchina it jwúub bejep wut jĩ. Jwúub bejnit, Juan Marcosdihbut ijeéh it ub bejep wut jĩ.

13

Bernabé Saulojih Túini Espiritu ã wahat

¹ Antioquia tátchidih moón Jesúihwãjeéh jumnit, biquína Dios naáwátdih naóh yapanit jum, biquína Jesúih doonádih bohénitbut ãt jumap wat jã. Nin caá ã wãtna: Bernabé, Simón Eini ã niijní, Lucio Cirene tátchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjih biíc dih behni, Saulo yah bũca. ² Pãnihna, biíc yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, Diosdih wẽina, ã úbũchah, Túini Espiritu queétdih nin pah ãt niijíp wat jã: “Bernabédih, Saulodihbut jãtãh wãát ñiwip jã, Jesúih túini doonádih ã naóh jibat pínah niijná. Pãant wã ñionit ã jumuchah, yeéboó queétdih ñi wahaá”, ãt niijíp wat jã.

³ Pãnihna, páantjeh jeémp jwuhcanjeh, teo jáha úbhñit, Bernabéwãdih ãt wahap wat jã.

Bernabéwã Chipre quewana ã bejat

⁴ Túini Espiritu queétdih ã wahachah, Se-leucia tátchina dei bej, johlitjih bejni bádi jááj chóodih waadnit, Chipre quewaboó ãt chúuh bejep wat jã. ⁵ Chipre quewaboó Salamina tátchidih juibí, judíowã ã míc wáacat mũná waadnit, caanjih moondih Dios naáwátdih ãt bohénap wat jã. Juan Marcosbut queétdih teo wáacat túut niijná, ãjeéh ãt bejep wat jã.

⁶ Pãnihna, Chipre quewaboó jumnitdih bohé pũd dei bejna, Pafos wãt jumni tátchina ãt juibínap wat jã. Caán tátchidih biíc judío Barjesús wãt jumni, “Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niijná yahna, jióhni ãt jumap wat jã. ⁷ Caán jióhni Romano maáh Sergio Paulo wãt jumnijeéh ãt jumap wat jã. Sergio Paulo, túi jenah joini jumna, Dios naáwátdih joyát túut niijná, Bernabéwãdih ãt bid bojop wat jã. ⁸ Obohjeéhtih, caán jióhni, griego wéheatjih Elimas ã niijní, Sergio Paulo ã túut nũmcát pínah niijná, Bernabéwãdih ãtãh naáwát túutcap wat yah jã. ⁹ Pãnihna, Sauloboó, Pablo biih ã wãt jumni, Túini Espiritu ã wẽpatjih Elimasdih en behnit, nin pah ãt niij jũihñap wat jã:

¹⁰ —Meém, nemépdih jepahni, nihat táiniboodih yap yohni, tabit yeeni caá. ¿Diosdih túi pééhñitdih ma jáh cádahcan niit?

¹¹ Bũũ meemdih Dios ã peéh chãjachah, jéih encanni ma jum jwuhbipna caá. Pãnihna, yeó ã chãhatdih ma jéih en jwuhcan niit, Pablo ãt niijíp wat jã.

Pãant ã niijíchahjeh, Elimas ãt jéih encap wat jã. Pãnih jéih encan, caandih teo wãini pínahdih ãt bid bejep wat jã. ¹² Pãant ã yapachah ennit, ã naóhni doonádih joinit, Sergio Pauloboó joí wãhi bejna, Jesúsdih ãt jepahap wat jã.

Pablo Bernabéjih Pisidia baác Antioquia tátchina ã bejat

¹³ Pafos jẽlitdih Pablowã johlitjih bejni jááj chóodih jwũub waadnit, Panfilia baác dih bóo Perge tátchina ãt chúuh juibínap wat jã. Caanná juibínit, Juan Marcos queétdih cádahnit, Jerusalén tátchina ãt éemp jwũub bejep wat jã. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowãboó jwũub bejcanjeh, Pisidia baác dih bóo Antioquia tátchina ãt aab béjep wat jã. Caanná aab juibínit, judíowã ã chooát yeó jáapdih, ã míc wáacat mũboó ãt waád juibí chúudap wat jã. ¹⁵ Pãant ã waád juibí chúudachah, caán mũdih wáac joinit maáta Moisés ã wãtatjidih, Dios naáwát naóh yapanit ã daacátjidihbut queét míc wáacnitdih ãt en naáwáp wat jã. Caandih en naóh péanit, queét maáta Pablowãdih nin pah ãt niijíp wat jã:

—Jwã déewãá, nit jumnitdih teo wáacat pínah doonádih úb jũóhna, bũũ ñi naáwá, ãt niijíp wat jã.

¹⁶ Pãant ã niijíchah joinit, Paboboó ñah ñahñit, ã míc wéhenachah yayánit, nin pah ãt niij bohénap wat jã:

—Yeéb wã déewãá, judíowã nihcannit yahna Diosdih wẽinitbut, wã naáwáchah, ñi túi joyoó. ¹⁷ Dios jwã nũowãdih ãt ñiwip wat jã. Túttimah, Egipto baácboó ã jumuchah, ã teo wáacatjih ãt cáac poonap wat jã. Pãnihna, dawá ã cáac poocat túttimah, ã wẽpatjih caán baác mant ãt úb bac jũúwáp wat jã.* ¹⁸ Túttimah, cuarenta jópchi pohba mũú wihcapboó jumnit, dawá láa Diosdih ã yap yohochah yahna, queétdih ãt cádahcap wat jã.* ¹⁹ Canaán baácboó jumnitji siete poómpdih yoh péanit, jwã nũowã ã jumat pínah niijná, Dios caán

* 13:17 Ex 1.7; 12.51 * 13:18 Nm 14.34; Dt 1.31 * 13:19 Dt 7.1; Jos 14.1

baácdih át wūhup wut jī.* ²⁰ Abrahamdih ā naáwát túttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat túttimah, jwī nūowājidih caán baácdih át wūhup wut jī. Pánihna, caánboó ī jum láa, caán baácdih jumnitdih ī yoh beedáát túut niijná, teo wáac waóhñit pínah maátadih Dios queétdih át ñío wūhup wut jī.

“Queét dée péeni maáh Samuel wūt jumni, Dios naáwátdih jwīh naóh yapani át jumup wut jī.* ²¹ Pánihna, Samuel jum láa, jwī nūowāboó queétdih wutni pínah maáhdih Diosdih ī yójah wūbup wut jī. Páant ī wūbátdih joinít, queétdih ī jwīh maáh pínah Cis wūáh Saúljudih Dios át ñío wūhup wut jī. Saúl Benjamín jumenaá poómpdih bóo át jumup wut jī. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh át jum jwūhup wut jī.* ²² Caán ā maáh jummatdih dūuc wáinit, Davidboodih Dios át jwūub túut nūum maáh waadánap wut jī. “Isaí wūáh Daviddih bid jumínit, wā wēina caá. Caánboó wā weñat pínahdihjeh chājna, weemdih ā yap yohcan niít”, Dios át míic niijíp wut jī.* ²³ Caán David jumma Jesús caá. Pánihna, judíowādhīh ī yéejat peéh chājat déedih yohni pínah caán Jesúsdih Dios át ñíoqip taga. ²⁴ Jesús ā bohéat pínah jātih, Juanboó nihat judíowādhīh nin pah át niij naóh bohénap wut jī: ‘Ñi yéej chājatdih cádahñit, túut nūumát jūutna, ñi daabáát túutú’, āpī niijíp wut jī.* ²⁵ Juan bohé péa jūóhna, nin pah cáacwādhīh át niij naáwáp wut jī: ‘¿Yeéb weemdih ded pah ñi niij jenah joí? ¿“Caán Dios ā wahnī Cristo caá”, ñi niij jenah joí niít? Caán ā wahnī nihcan caá. Weém oboh jumni caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni chah wēpni ā jumvipna caá’, Juan át niijíp wut jī.*

²⁶ “Wā déewā Abraham jumenaá, yeéb judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēinitbat, jwiít nihatdih yéejat peéh chājat déedih yohni pínah doonádhīh jwī joyóp be. Caán doonádhīh yeebdih naáwát túut caá wā chājap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ī maáta biícdih, chooát yeó jáap jummat pah, Dios naáwátdih naóh yapani ī daacátjidih ī en naáwáchah joiná yuhna, queét ī beh

joicáp jī. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ā wahnī ā jummatdihbat ī jéihcap jī. Pánih jéihcan, Jesucristodih mawat túutnit, Dios naáwátdih naóh yapani ī daacátji biíc yoobó ī chājap jī. ²⁸ Jesús ā yéej chājcah yuhna, Pilatodih ī mao yohat túutup jī.* ²⁹ Jon jātih ī daacátji biíc yoobó ī chāj péanachah, cruzboó ī péoh dodhñidih ub deyanit, jeé íitboó āih bácahjudih bita ít yohop wut yuh jī.* ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caandih át jwūub boanap wut jī. ³¹ Páant ā booaat túttimah, āihwā Galileamant Jerusalén tútchina ājeéh péenitjidih dawá yeó jáapna át jíghop wut jī. Pánihna, caandih ennitji jumna, ded pah Jesús ā chājatjidih būu bita jwī déewādhīh naóhna caá ī chājap.*

³²⁻³³ “Pánihna, caán túini doonádhīh jwiítbat yeebdih naáwádhīh jwī jūúwup be. Jesucristodih boanit, Dios jwī nūowādhīh ā naáwátji jwiít ī jumenaádhīh biíc yoobó būu ā yapap be. Páant tigaá Daviddi ā jwīh daacátji numpboó Salmo nin pah át niij daacáp tajī: ‘“Meém wā wūáh caá. Būu nihat cáacwā ī enechah, meemdih maáh wā waadána caá”, Dios ā niijná caá’, David át niij daacáp tajī.* ³⁴ Caán ā wunuchah yuhna, āih bácah ā moópcat pínah niijná, Dios caandih át boanap tajī. Á naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah át niij daacáp tajī: ‘“Daviddih wā niijátji pah meemdih biíc yoobó wā túi chājvipna caá”, Cristodih Dios ā niijná beé’, át niij daacáp tajī.* ³⁵ Biíh Salmoboó Daviddi nin pah át jwūub niij daacáp tajī: ‘“Wīh túini, wā oiniíh bácahdih wā moopát túutcan niít”, Cristodih Dios ā niijná beé’, át niij daacáp tajī.* ³⁶ Pánihna, nindih ñi náhninaá: Daviddiboó Dios ā wutadidih túi jepahñit, āih cáacwādhīh ā túi chājat túttimah, át wunup wut jī. Á wunuchah, ā nūowādhīh ī yohopjiboó caandihbat ít yohop wut jī. Páant ī yohat túttimah, āih bácah át moóppip taga. ³⁷ Obohjeéhtih, Dios ā boaniboó āih bácah át moópcap

* **13:20** Jue 2.16; 1S 3.20 * **13:21** 1S 8.5; 10.21 * **13:22** 1S 13.14; 16.12; Sal 89.20 * **13:24** Mr 1.4; Lc 3.3

* **13:25** Jn 1.20; Mt 3.11; Mr 1.7; Lc 3.16; Jn 1.27 * **13:28** Mt 27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15 * **13:29**

Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 * **13:31** Hch 1.3 * **13:32-33** Sal 2.7 * **13:34** Is 55.3 * **13:35**

Sal 16.10

tajī. ³⁸ Páant ã moópcahdih jéihnit, nindh ñi táí jéihyeé: Caán Dios ã booani Jesús ã wun wáhatjīhjah ñi yéejatdih Dios ã yohna caá. ³⁹ Yeéb Moisés ã wutatjidih jepahíhnit, ñi yéejat yohatdih ñipī bidna yuh caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjah jepahnit, ñi yéejat yohatdih ñi jéih bid juibípna caá. ⁴⁰ Pánihna, Dios naáwáhdih naóh yapanit nin ï niijátji pah yapcat túut niijná, ñi táí chāja chaáh.

⁴¹ ‘ “Eneé, wā wēpatdih wā júutachah, yeéb deoh naóhnitboó ñi en wáhi bejbipna caá. Wā wēp chājat pínahdih ï naáwáchah yuhna, táí jenah joicánnit, ñi wunbipna caá”, Dios ã niijná caá’, ït niij daacáp tajī”, (*Hab 1.5*)

Pablo cáacwáhdih ãt niijíp wut jī.

⁴² Páant niij naóh péanit, Pablowā ït bac bejep wut jī. ï bac bejehah, cáacwā queéhdih nin pah ït niijíp wut jī: “Túttimah bóo chooát yeó jáapdh jwiítidih ma jwúub bohénaá”, ït niijíp wut jī. ⁴³ Túttimah, maátaboó wáac jwiníhdih ï bacanachah, dawá judíowā, dawá judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēnitbut Pablowāhdih ït ñun bác bejep wut jī. Pánih ñun bác bejnitdih Pablowā nin pah ït niijíp wut jī: “Dios yeebdíh táí oinit, Jesucristodih ã wahatji doonáhdih bun táí jepahnit, caandíh ñi cádahca bojó”, ït niijíp wut jī.

⁴⁴ Túttimah bóo chooát yeó jáapdh caán tútchidih moón nihat beéd jéohnit pah Dios naáwáhdih joíhna, ït míic wáac juibínah wut jī. ⁴⁵ Obohjeéhtih, judíowā ï maáta dawá wáac juibínitdih ennit, búdí ït íjip wut jī. Pánihna, Pablo ã bohénachah, queéthoó caandíh jūihna, yehna ït niijíp wut jī. ⁴⁶ Obohjeéhtih, Pablo Bernabéjīh úmcanjeh, nin pah ït niij wēp naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowāhdihjah Dios naáwáhdih ã jwíih naáwát túutap be. Obohjeéhtih, caandíh náahcan, Diosjeéh páantjeh ñi jumíhcat jíib, jwiítboó judíowā nihcannitdih naáwáhdih jwī bejbipna caá. ⁴⁷ Dios naáwáhdih naóh yapani Isaías ã daacátji pah jwiítidihbut páant niij wutna ãt chājjip taga:

‘ “Judíowā nihcannitdih wā táí ubat pínahdih ï beh joyát pínah niijná, meemdíh ï pebhna wā wahbipna caá. Pánihna, nihat baácđih moondíh ï yéejat peéh chājat déedih wā yohat pínahdih ñi naáwá”, Dios ã niijná caá’, ãt niij daacáp tajī, (*Is 42.6; 49.6*) Pablowā ït niij naáwáp wut jī.

⁴⁸ Páant ï niijíchah joinít, judíowā nihcannit búdí ït weñep wut jī. “Dios naáwát táina caá”, ït niijíp wut jī. Pánihna, nihat Diosjeéh páantjeh jumnit pínah, Jesucristodih ït jepahap wut jī. ⁴⁹ Dios naáwáhdih jáap jepahnitbut caán baácboó ït naóh peét bejep wut jī. ⁵⁰ Obohjeéhtih, judíowā ï maáta bitadih Pablowāhdih ït íjanap wut jī. Páant ï íjanachah, Diosdih jepahíhnitji maáta yaádh, neoná bícđih íjnit, Pablowāboodíh yeejép chājnit, íih baácmant ït ñun yóh bacanap wut jī. ⁵¹ Pánihna, caán tútchidih moondíh Dios ã yohat pínahdih júutna, Pablowāboó íih zapatos becchídih ït péoh mao yoh jéenanap wut jī. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquía tútchimant Iconio tútchina ït bejep wut jī.* ⁵² Pánihna, Antioquía tútchidih moón Jesúsđih jáap jéihnitdih Túini Espíritu ã táí teo wáacachah, búdí ït weñep wut jī.

14

Iconio tútchidih moondíh Pablo Bernabéjīh ï bohéat

¹ Pablowāboó Iconio tútchina juibínit, chooát yeó jáapdh judíowā ï míic wáacat muná caanjīh moónjeéh ït waad béjep wut jī. Antioquía tútchidih moondíh ï bohéatji pahjeh muntih túini doonáhdih caánboobút ït táí naáwáp wut jī. Páant ï naáwáchah, dawá judíowā, judíowā nihcannitbut táí joinít, Jesucristodih ït jepahap wut jī. ² Obohjeéhtih, joíhcannit judíowā Pablowāhdih yee naóhnit, judíowā nihcannitdih ït joyát tútcap wut jī. ³ Páant ï chājachah yuhna, maatápdih Pablowā caánboó jumnit, úmcanjeh Jesúsđih túini doonáhdih ït wēp naáwáp wut jī. Pánihna, “Í naáwát yoobópdih caá”, cáacwā ï niij jéihyat pínah niijná, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih ï chāj júutat pínah wēpatdihbut Dios Pablowāhdih ãt wáhap wut jī. ⁴ Obohjeéhtih, biquína caán tútchidih

* 13:51 Mt 10.14; Mr 6.11; Lc 9.5; 10.11

moón joíhcannit judíowãjeéh ï péenachah, bitaboó Pablowãjeéh ït péenap wut jĩ. ⁵ Pánihna, judíowã nihcannit, judíowã, ï maáta biícđih, “Pablowãđih jee dáhnajĩh yohnit, jwĩ mao yoh jĩh”, ït niij jenah joyóp wut jĩ. ⁶⁻⁷ Obohjeéhtih, páant ï niij jenah joyát doonáđih joinít, Pablowã Iconio tátchimant ït jwei bác bejep wut jĩ. Pánih jwei béjna, Licaonia baácđih Listra tátchi, Derbe tátchi, caán tátchina pebh jamnitđihbut ït naóh jibip wut jĩ.

Listra tátchidih moón Pablodih jee dáhnajĩh ïyohat

⁸ Listra tátchina juibínit, Jesúih túini doonáđih ït bohénap wut jĩ. Caanjĩh jéih yáac chũi bejcanni Pablowãđih át joí chúđup wut jĩ. Caán jwĩh cáac jamnajeh, ãih jítchana yéejni át jumup wut jĩ. ⁹ Pánihna, ã túi joyóchah jéihnit, “Caán ã boovat pínahđih ã túi jenah joiná caá”, Pablo át niij jéihyep wut jĩ. ¹⁰ Pánih jéihnit, caandih ennit, nin pah át wēp niijíp wut jĩ:

—Yoobóđih ma ñah ñuhúú, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ñaáp ñah ñuhnit, át yáac chũi bej jwĩhip wut jĩ. ¹¹ Caandih ã boanachah ennit, cáacwã búdí ït en wáhi bejep wut jĩ. En wáhi bejnit, ïih wéheatjĩh nin pah ït niij wēi ñaacáp wut jĩ:

—Jwiít jwĩpĩ úbh wēinit dioswã cáac wééhñit, ït dei jũúwáp taga, ït niijíp wut jĩ. Páant ï niij wēi ñaacáchah yuhna, Pablowã ït beh joicáp wut jĩ.

¹² Páant niij jenah joinít, Bernabédih ïih dios Zeuĩh wut ït búúhdup wut jĩ. Pablobóđih ïih biĩh dios Hermeĩh wut ït búúhdup wut jĩ. Zeusboó Griego cáacwãĩh dioswã ï maáh, Hermesboó ïih dioswãĩh naóh yapani wut jĩ. Pánihna, Pablobó naóhni ã jumuchah, naóh yapani Hermeĩh wut ït búúhdup wut jĩ. ¹³ Zeusđih úbhñit, ï wēi wáhat múú tátchi jwēejđih át jumup wut jĩ. Pánihna, caán múúđih en daoní Bernabédih “Zeus caá”, niij jenah joinít, Pablowãđih jwááát túut niijná, momo jiwíwãđih cháajĩh ï búúdhni júđunadihbut tátchi jęcna át ub jũúwáp wut jĩ. Caánboó cáacwã biícđih wēinit, momo jiwíwãđih Pablowãđih áti h mao wáhihip wut yuh jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowã ï chãjatđih en

wáhinít, cáacwã poómp cáti h ñáo waadnit, nin pah ït wēp niij ñaacáp wut jĩ:

¹⁵ —Páant ñi chãjatđih ñi cáda haá. Jwiítbut yeeb pánihnit cáacwãjeh man tigaá. Jwiítđih wēinit, ñi mao wá hca bojoó. Jwiít yeebđih Jesúih túini doonáđih naáwáđih jwĩ jũúwáp be. Dios yoobát báadhni, wēpni caá. Yeeb ñipĩ wēini panihni nihcan caá. Pánihna, nin wēpcanni, báadhcanđih ñi wēi cáda haá. Túut nũumnít, báadhni Dios yoobáđih ñi jepahaá. Caán jeáđih chãj, baácđihbut chãj, mũjnadihbut chãj, nihátđih át chãjap wut jĩ. ¹⁶ Jon jãti h Dios nihát cáacwãđih dedé ï náahat pahjeh ï chãjachah, át enah boj jwuhup wut jĩ. ¹⁷ Pánih enah bojna yuhna, ded pah ã jumátđih át túi júutap taga. Yeebđihbut ã oyatđih júutna, mahđih bũugát túut, jeémát pínahđihbut ãpĩ quehat túutna caá. Jeémátđih wá hna, yeebđih ãpĩ weñat túutna caá, Pablo queéđih át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchah, momo jiwíwãđih cáacwã wēi mao wáhiñnit, ït tahca bejep wut jĩ.

¹⁹ Cáacwã páantjeh ï weñechah, Antioquia tátchidih moón, Iconio tátchidih moón judíowã biícđih juibínit, Pablowãđih ñuún yee naóh péenit, “Jwiítboodihjeh ñi joyoó”, cáacwãđih ït niijíp wut jĩ. Páant ï niijíchah joinít, caán tátchidih moón Pablodih mawat túut niijná, jee dáhnajĩh ït yohop wut jĩ. “Jáantjeh ã wunah bejep be”, niij jenah joinít, tátchi jwēejboó caandih ït wái bac bejep wut jĩ.* ²⁰ Páant ï ub bac bej yohochah ennit, Jesúihwã Pablo pebh ït míic wáac juibí ñuhup wut jĩ. Páant ï míic wáac juibí ñuhuchah, Pablo boonit, jwáub ñah ñuhnit, tátchiboó át jwáub waad béjep wut jĩ. Pánihna, cheibit Pablo Bernabéjĩh Listra tátchimant bac bejnit, Derbe tátchina ït bejep wut jĩ.

Pablowã ï jwĩh bohéniji tátchinadih moondih ï jwáub bohéat

²¹⁻²² Derbe tátchina juibínit, caán tátchidih moondihbut Jesúih túini doonáđih Pablowã ït naáwáp wut jĩ. Páant ï naáwáchah, dawá caandih joinít, túut nũumnít, Jesucristodih ït túi jepahap wut

* 14:19 2Co 11.24-25; 12.2-5; 2Ti 3.11

jĩ. Pánihna, Derbe tátchidih moondíh bohé péanit, Lистра tátchina jwúub jainít, Jesúsdih jáap jepahnitdih jwúub bohéna, queétdih ít weñanap wut jĩ. Táltimah, Iconio tátchidihbut, Antioquía tátchidihbut jwúub jainít, Jesúsdih jáap jepahnitdih biíc yoobó ít teo wáacap wut jĩ. Caán tátchinadih jamnit, Jesúsdih jáap jepahnitdih bohéna, nin pah ít níj naáwáp wut jĩ: “Yeéb yeejép yapna yuhna, Jesúsdih ñi cádahca bojoó. Nin baácboó jwĩ jam jwuhuchah, jwiít nihatdih yeejép yapat páantjeh ã jambipna caá. Páant jwiítidih ã yapachah yuhna, Jesúsdih cádahcan, Dios ã jamapboó jwĩ jéih waadbírna caá”, ít niijíp wut jĩ. ²³ Caán tátchina jumat pah Jesúsdih jáap jéihnitdih ennit, queétdih waóhñit pínahdih Pablowã ít ñío jwejep wut jĩ. Pánih ñíonit, jeémp jwuhcanjeh úbhna, “Nit meemdíh jepahnitdih waóhñit pínahdih ma tái teo wáacá”, Diosdih ít níj úbáp wut jĩ.

Pablowã Siria baácdih bóo Antioquía tátchina ít jwúub juyát

²⁴ Pisidia baácdih bóo Antioquía tátchidih moondíh bohé péanit, caán baácmant jáóhñit, Panfilia baácna ít jwúub dei júwáp wut jĩ. Pánih jwúub dei jáóhna, jwíih bejna, bohécanjeh ít yapniiji Perge tátchidih chãonít, caanjíh moondíh Jesúh túini doonádih ít bohénap wut jĩ. ²⁵ Pánih bohé péanit, Atalia wát jamni jélitdih ít dei juyáp wut jĩ. ²⁶ Pánih dei jainít, johlitjéh bejni jááj chóodih waadnít, Siria baácdih bóo Antioquía tátchina ít jwúub chúh júwáp wut jĩ. Dios ã jwíih naáwát túatna, queétdih teo jáha úbhñit ít wahnit tátchinajeh muntih, Dios ã wutatjidih cháj péanit, ít jwúub juyáp wut jĩ. ²⁷ Pánih jwúub jainít, Jesúhwádh míc wáacat túatnit, ded pah ít yapatjidih ít naáwáp wut jĩ: “Dios jwiítidih bádí ã teo wáacap be. Páant ã teo wáacachah, ã wépatjéh cáacwádh boonit, áih túini doonádihbut jwĩ naáwáchah, dawá joinít, ít jepahap be. Pánihna, judíowã nihcannitbut joinít, dawá ít tái túat numáp be”, Pablowã queétdih wahnitdih ít niijíp wut jĩ. ²⁸ Pánihna, caánboó Jesúhwã biíc dih maatápdih ít jamap wut jĩ.

15

Jerusalén tátchidih Jesúhwã ít maáta ít míc wáacat

¹ Biquína judíowã Judea baácmant bejnit, Antioquía tátchina ít juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, judíowã nihcannit Jesúhwádh nin pah ít níj naáwáp wut jĩ: “Moisés jwĩ nuowádh íh quehli nah yapat chóodih ít bóodat pínahdih át wutap wut jĩ. Páant ñi bóodcah, Diosboó yeebdíh ã tái úbcan niít”, ít niijíp wut jĩ.* ² Páant niijnít, queét Judea baácdih moón Pablowádh ít míc jühñup wut jĩ. Páant ít míc jühñuchah, Jesúhwáboó Pablo, Bernabé, biquína caanjíh moón biíc dih Jerusalén tátchina ít wah bojop wut jĩ. Jesús ã naáwát túatnit, Jesúhwádh waóhñitdihbut Judea baácmant juibínit ít naáwátdih ít úbh joyát pínah niijná, queétdih ít wahap wut jĩ.

³ Páant ít wahnitji Fenicia baácna jái, yap jáóh, Samaria baácna ít juyáp wut jĩ. Pánihna, caán baácnadih moón Jesúhwájéh míc wáacnit, judíowã nihcannit Jesúsdih ít jepahatjidih ít naáwáp wut jĩ. Páant ít naáwáchah joinít, queét bádí ít weñep wut jĩ.

⁴ Queét Jerusalén tátchina ít juyáchah, caanjíh moón Jesúhwã, queétdih waóhñit, Jesús ã naáwát túatnit biíc dih, queétdih ít tái wéi jwááap wut jĩ. Pánihna, Pablowã Dios ã wépatjéh ded pah ít chájatjidih queétdih ít naáwáp wut jĩ. Judíowã nihcannitbut Jesúsdih ít jepahatjidih ít naáwáp wut jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, páant ít niijíchah joinít, biquína Jesúsdih jepahnit fariseowã ñah ñahñit, nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Queét judíowã nihcannitdih íh quehli nah yapat chóodih bóodat caá náahap. ‘Moisés ã wutatji pah ñi chájáá’, queétdih ñi níj wutúá, ít niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ít niijátdih míc wéheat túat niijná, áih doonádih Jesús ã naáwát túatnit, Jesúhwádh waóhñit biíc dih ít míc wáacap wut jĩ. ⁷ Páant maatápdih ít míc wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñahñit, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jĩ:

—Wã déewáá, jon ñijeéh wã jamuchah, judíowã nihcannitdih Jesúh túini doonádih

* 15:1 Lv 12.3 * 15:7 Hch 10.1-43

wã naáwáchah joinít, ì jepahat pínah ni-ijná, weemdíh ñíonit, Dios ã wahap jĩ.*
 8 Cãacwã ded pah ì jenah joyátdih jéihni jumna, queét judíowã nihcannit jwĩ naóhni doonádih ì jepahatdih ãt jéihji tagaá. Pánih jéihna, áihwã ã chãjatjidih jwiítdih júutna, Túini Espíritudih jwiítdih ã wáhatji pahjeh muntih, queétdihbut ã wáhap jĩ.*
 9 Pánih wáhna, jwiítdih queétdihbut biíc yoobó ã chãjap jĩ. Queétdihbut caandíh ì jepahachah, ì yéejatdih ãt yohji taga.
 10 Jwiít judíowã Moisés ã wátatjidih biíc yoobó jwĩ tái jepahcan caá. Jwĩ nuowájibut biíc yoobó ãt jepahcap wut jĩ. Páant jwĩ tái jepahcah yáhna, ¿dépanihna queét judíowã nihcannit Jesúsdih jepahnitdih yeéb biíc yoobó ñi wátih? Pánih wátnit, Dios queétdih ã chãjatjidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, niijná caá ñi chãjap.
 11 Obohjeéhtih, jwiít nin pah jwĩ niij jenah joiná caá: ‘Jwiítdih jĩgah en oinit, Dios jwĩ yéejat jíib ã peéh chãjat déeji jwĩ Maáh Jesús ã tái wábat pah muntih, bue jwáh judíowã nihcannitdihbut biíc yoobó ã tái wábná caá’, jwĩ niij jenah joiná caá, Pedro ãt niijíp wut jĩ.

12 Páant ã niijíchah joinít, Pablowã jwáh judíowã nihcannitjeéh jumna, Dios ã wépatjĩh ded pah ì chãjatjidih ì naáwáchah, nihat laihsankeh ãt joí yai ñúh bejep wut jĩ.
 13 Páant ì naóh péanachah, Santiago jwáh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Wã déewãá, weemdíh ñi joi jwáhúú. Yeebdíh bainí wã naáwáhna caá.
 14 Dios judíowã nihcannitdih tái wéi ennit, áihwã pínahdih ã ñíwatjidih Simón Pedroboó jwiítdih ã naóh péanap be.
 15 Dios naáwátdih naóh yapani, ã daacátji pahjeh tih judíowã nihcannitdih páant ãt yapap taga. Nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

16 ‘ “Davidji maáh jum láa, nihat áihwãbut ì wápn beedép jĩ. Pánih beednit ì jumachah yáhna, túttimah bóo láa, jwáhúú dei júóhñit, áihwã panihnitdih wã jwáhúú chãjbipna caá.

17 Páant wã chãjachah, nihat cãacwã bita judíowã nihcannitbut weém ì Maáhdih ì náahbipna caá. ‘Wíihwã

ñi jumúú’, wã niij bidnit weemdíh ì jepahbipna caá”,

18 jwĩ Maáh ã niijná caá’, ãt niij daacáp tajĩ. (Am 9.11-12)

19 “Páant ã niij daacátjidih náhninit, weém, Santiago nin pah wã niij jenah joiná caá: Judíowã nihcannit, Dios naáwátdih jáap jepahnitdih wái náah jumni jwĩ chãjat túutca boj jíih.
 20 Obohjeéhtih, queétdih nin pahjeh jwĩ niij daác wah jíih: ‘ Ì pãpnidih wéi wáhniji jeémátdih ñi jeémpca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh ñi yéej chãjca bojoó. Jõp teo maonitji nuáhpwãdih ñi jeémpca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó’, jwĩ niij daác wah jíih.*
 21 Jon jãtih, buebut jwiít judíowã jwĩ míic wáacat munná, jwĩ chooát yeó jáap jummat pah, Moisés ã wátatjidih ípĩ bohéna caá. Nihat tútchidih moón caandíh jwĩ jéihna caá. Pánihna, weém wã niiját pahjeh tih Jesúsdih jéihnit judíowã nihcannitdih, niij daác wahat dée caá, bita jwĩ déewã jwiítdih ì íjcat pínah niijná”, Santiago ãt niijíp wut jĩ.

Judíowã nihcannitdih ì daác wahat

22 Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã naáwát túutnit, Jesúihwãdih waóhñit, nihat Jesúihwã biíc dih, Antioquía tútchidih moondíh ì daácni núodih Pablowãjeéh wá bejnit pínah, Judas, Silasdihsbut ãt ñíwip wut jĩ. Judas áih biíh wát Barsabás wut jĩ. Queét Jesúsdih tái jepahnit ì jumachah, bita Jesúihwã queétdih ãt tái wéi enep wut jĩ.
 23 Pánih queétdih ñíó péanit, nin pah ãt niij daacáp wut jĩ:

“Yeéb nihat judíowã nihcannit Jesúihwã Antioquía tútchidih moón, Siria baác dih moón, Cilicia baác dih moondíhbut jwiít Jesús ã naáwát túutnit, áihwãdih waóhñit, nihat áihwãbut, yeebdíh jwĩ táyat túutna caá.
 24 Biquína jwíjeéh jumnit yeeb pébhna juibínit, yeebdíh dawá wátatdih ãt jepahat túutap wut jĩ. Pánih wátnit, yeebdíh ãt tac buágánap wut jĩ. Obohjeéhtih, jwiítboó queétdih jwĩ wahcah yáhna, queétjeh bejnit, yeebdíh páant ãt wátap taga.
 25 Pánihna, jwiít nihat biíc yoobó ñi pebhna wáhní pínahdih jwĩ ñíwip be. Páant

* 15:8 Hch 2.4; 10.44 * 15:20 Gn 9.4; Ex 34.15-17; Lv 17.10-16; 18.6-23

jwĩ ñíonitdih jwĩ oini Pablo Bernabéjeéh jwĩ wahbipna caá. ²⁶ Pablowā jwĩ Maáh Jesucristoíh táini doonádih úmcanjeh í bohénachah, dawá láa bita queétdih ít puñup wut jĩ. ‘Í mao yohíhichah yuhna, Jesúh táini doonádih jwĩ naóh cádahcan níit’, ípĩ niijná caá. ²⁷ Pánihna, jwĩ daácni núodih yeebdíh í naáwát pínah niijná, Judas, Silasjĩh Pablowājeéh ñi pebhna jwĩ wahna caá. ²⁸ Táini Espíritu jwiútdih ā teo wáacachah, ā jéihyatjĩh nin pah jwĩ jenah joiná caá: Wái náah jamni wutatdih wutcan, nin pahjeh jwĩ niij wutbipna caá: ²⁹ ‘Nin jwĩh dios caá’, niij jenah joí pāpnidih wēinit, í cádah cáagniji jeémátdih ñi jeémpca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó. Jōp teo maoni nuñupwādhbut ñi jeémpca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh ñi yéej chājca bojoó. Nin jwĩ wutatdih jepahna, ñi táí jambipna caá. Páant bóojeh tigaá yeebdíh jwĩ wutup”, ít niij daacáp wut jĩ.

³⁰ Caán núodih daác péanit, Antioquía tátchina bejnitdih í wāhat táttimah, queétboó bejna, Antioquía tátchina ít juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, Jesúhwādh míc wáacat táutnit, Jerusaléndih moón í daác wahni núodih ít wūhup wut jĩ. ³¹ Páant í wāhni núodih míc en naóhna, táinijeh í wutuchah joinít, búdí ít weñep wut jĩ. ³² Judas Silasjĩh Dios naáwátdih naóh yapanit jamna, Jesúhwādh Dios naáwátdih ít táí bohénap wut jĩ. Páant í bohénachah joinít, Jesúhwāboó búdí wēinit, Jesúsdi hah ít táí jenah joyóp wut jĩ. ³³ Judas Silasjĩh caanná maatápdih jamnitji caanjĩh moondíh í cádah jwúub jūúwáchah, “Ñi táí bejeé”, Antioquía tátchidih moón queétdih ít niijíp wut jĩ. Páant niijnít, Judaswādh wahnitji Jerusalén tátchidih moondíh ít táyat táutup wut jĩ. Páant í niiját táttimah, Judasjeh át jwúub jūúwúp wut jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, Silasboó bíh jwúub jenah joinít, Antioquía tátchidih át chāwáp wut jĩ. ³⁵ Pablo Bernabébut caán tátchidih ít chāwáp wut jĩ. Pánihna, queét, dawá bita bíicdih Jesúh táini doonádih ít bohénap wut jĩ.

Chéneji Pablo táini doonádih naóh jibidih ā bejat

³⁶ Táttimah, Antioquía tátchidih maatápdih jamniji Pablo Bernabédih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Chóbe, nihat tátchinadih moón jwĩ jwíh naóhnitjidih jwĩ táoh en jibjĩh, páant muntih, át niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdih íjeéh átih ub bejíhip wut yuh jĩ. ³⁸ Caánboó í jwíh jibichah, íjeéh Panfilia baácna juibíniji yuhna, bíic yoobó nihcan, át jwúubah jūúwúp wut jĩ. Caán bíic yoobó ā nihcatdih enniji, Pablo caandíh chéneji át ub bejíhcap wut jĩ.* ³⁹ Páant ā ub bejíhcah enna, Bernabé Pabljĩh queétjeh tabit míc niijnít, ít míc cádahap wut jĩ. Pánihna, Bernabéboó Chipre wut jamni quewana Juan Marcosdih át numah cháh bejep wut jĩ. ⁴⁰ Pabloboó Silasdi hā chéen pínahdih ñíonit, át numah bejep wut jĩ. Pánihna, í bohénadih bejat pínah jātih, “Paá, queétdih en daonít, ma táí teo wáacá”, Jesúhwā ít niij úubáp wut jĩ. Páant í úubát táttimah, Pablo Silasjĩh ít bejep wut jĩ. ⁴¹ Pánih bejnit, Siria baácna Cilicia baácna but juibínit, caanjĩh moón Jesúhwādh jwúub bohéna, queétdih ít táí teo wáacap wut jĩ.

16

Timoteo Pablowājeéh ā bejat

¹ Cilicia baácmant Derbe tátchina juibí, yap bej, Listra tátchina Pablowā ít juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, Timoteo wut jamnidih ít jwāáap wut jĩ. Á íin judío wili, ā íip Griego cáac wut jĩ. Timoteo, ā íin bíicdih Jesúsdi jepahnit wut jĩ. ² Listra tátchidih moón, Iconio tátchidih moonbát Jesúhwā “Timoteo táí chājni caá”, ípĩ niijíp wut jĩ. ³ Páant í niijíchah joinít, Pablo Timoteodih át numah bejíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, caán baácdih moón judíowāboó “Timoteo íip Griego cáac caá”, í niijíchah joinít, judíowā í íjcat pínah niijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih át bóodat táutup wut jĩ. ⁴ Pánihna, Pablo Silasjĩh Timoteodih numah jibna, ded í juibíni tátchidih moondíh Jerusalén tátchidih moón Jesús

* 15:38 Hch 13.13

ã naáwát túatnit, Jesúíhwãdih waóhñitbut ï daác wahni núojidih ït en naáwáp wut jĩ, caandíh ï jepahat pínah niijná. ⁵ Páant ï naáwáchah, Jesúíhwã caandíh chah ït túi jenah joyóp wut jĩ. Pánihna, queét yeó jáap jumat pah chah ït dao béjep wut jĩ.

Pablo Macedonia baácdih bóodih ã oo jumat

⁶ Túini Espíritu Asia baácboó queétdih Dios naáwátđih bohénadih át bejat túatcap wut jĩ. Páant ã wahcah, queét Frigia baácdih, Galacia baácdih moondíhjuh ït bohé jibip wut jĩ. ⁷ Pánih jib bejna, Misia baácna juibínit, Bitinia baácna ït bejíhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, Túini Espíritu queétdih caánboó át bejat túatcap wut jĩ. ⁸ Páant caanná ã wahcah, Misia baácdih yap bej, Troas jélitna ït dei juibínap wut jĩ. ⁹ Caanná dei juibínit, ñona, Pablo nin pah át oo jámup wut jĩ: Macedonia baácdih bóo ã pebh ñuhachah, át enep wut jĩ. “Jwiít Macedonia baácdih moondíh ma teo wáac júúwú”, Pablodih át niij bidip wut jĩ. ¹⁰ Pánih oo jámniji jáanit, jwíih bií déedih ámoh péa, Macedonia baácna jwí bejep jĩ. “Dios caán baácna áih túini doonádih jwiítđih naáwát túatna caá ã chãjap”, jwí niij jéihyep jĩ. Weém Lucasbut ïjeéh wã bejep jĩ.

Pablowã Silas biúcdih Filipos tátchiboó ï jumat

¹¹ Troas tátchimant Macedonia baácna bejat túat niijná, jélitna dei juibínit, johlitjĩh bejni búdí jááj chóodih waadnit, Samotracia wut jumni quewadih jwí chúuh juibínap jĩ. Biíh yeó jáap Neápolis tátchina jwí chúuh juibínap jĩ. ¹² Pánih juibí, caán tátchidih yap bejnit, Filipos tátchina jwí juibínap jĩ. Caán tátchi Roma tátchidih moón ï jui jumni tátchi, Macedonia baácboó jwíih jumni tátchi tajĩ. Oboh jumni tátchi át nihcap tajĩ. Caanná maatápdih jwí jumup jĩ. ¹³ Judíowãh chooát yeó jáapđih caán tátchimant bac bejnit, muj jwéejna jwí juibínap jĩ. Caanjĩh Diosdih úbát túat niijná, judíowã ïpĩ míic wáacap tajĩ. Caanjĩh juibí chúudnit, wáac jwinít yaáhdih Jesúíh túini doonádih jwí naáwáp jĩ. ¹⁴ Biíc wili jwiítđih joiníh, Tiatira tátchidih bóli Lidia wut jumnih mi jumup jĩ. Caánt búdí jib

jumni yéguéhđih jib chãjnih, judío wili nihcan yuhna, Diosdih túi wěinih mi jumup yuh jĩ. Obohjeéhtih Jesúíh doonádih mit joi jwúhcap tajĩ. Pánihna, Pablo Jesúíh doonádih ã naáwáchah, túi jepahíhatđih Dios caántđih át wúhup tajĩ. ¹⁵ Páant mi jepahachah, caántđih miíh muúdíh moón biúcdih Pablowã ï daabánap jĩ. Daabá péanachah, nin pah jwiítđih mi niijíp jĩ:

—‘Caántboó Jesúsđih túi jepahnih caá’, niij jenah joiná, wãjeéh júóhñit, wíih muúboó ñi chão jwúhuá, jwiítđih mi niijíp jĩ.

Páant mi niijíchah joinít, miíh muúná jwí chãwáp jĩ.

Pablowãdih nemat muúboó ï nemat

¹⁶ Biíh yeó jáapđih Diosdih úbát pebh-boojéh muntih jwí jwúub bejehchah, nemép jumnih jwiítđih mi jwãáap jĩ. Caánt teo wúhñih jumna, “Meemdíh nin pah ã yap-bipna caá”, cãacwãdih niij naóhna, mi maátadih búdí mit jib teo wúhup tajĩ. ¹⁷ Pánihna, jwiít Pablo biúcdih jwí bejehchah, nin pah mi niij ñaac ñuún péenap jĩ:

—Nit Dios chah wěpnidih teo wúhñit caá. Jwiít iiguípna jwí bejat déedih ded pah Dios jwiítđih ã túi úbat pínahđih ï naóhna caá, mi niij ñaac péenap jĩ.

¹⁸ Maatápdih caandíh páant mi niij tac buugá péena, Pablodih ã túi naáwát dée mi bojcap jĩ. Páant mi niij ñaacáchah joí chuanít, Pablo tac púud ennit, nemépđih nin pah ã niij jãihñup jĩ:

—Jesucristo ã wěpatjĩh meemdíh wã wutna caá. Caántđih cádahnit, ma bac bejeé, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjuh, nemép át bac bejep tajĩ.

¹⁹ Páant ã bacat táttimah, caánt mi jib teo wúhat ã buudúchah ennit, mi maátaboó búdí íjnit, Pablo, Silasđihbut ï tewep jĩ. Teonit, caán tátchi tac yoóbó juhna ï úb bejep jĩ. ²⁰ Pánih úb juibínit, peéh chãjat túatnit pebhna jwejnit, nin pah ï niij naóh yacap jĩ:

—Nit judíowã jwíih tátchidih moondíh tac buugánadih ït júúwúp taga. ²¹ Queét jwí nuowã ï wutatđih cádahat túatnit, biíh wutatđih naóhna caá ï chãjap. Jwiít Roma tátchidih moón maáhdih jepahnit jumna,

nit ï naáwátboodih jwĩ jéih jepahcan caá, ï niijíp jĩ.

²² Páant ï niijíchah joinít, dawá Pablowādh ï ijip jĩ. Pánihna, peéh chājat tútnitboó Pablowādh yégueh chóodih yeo wáyat tútnit, máa nahnajĩh queédih ï puñat tútup jĩ. ²³ Páant queédih ï pũi péanachah, nemat muúboó ï nemat tútup jĩ. ï nemat túttimah, nemat muúboó en daonídh ï túi en dawát tútup jĩ. ²⁴ Páant ï watuchah, caán muúdh en daoníboó péeni tólihna queédih át nemep wat jĩ. Pánih nemnit, máa naanājĩh ïih wáunadh át nah chéwep wat jĩ.

²⁵ Chei tac yoób Pablo Silasjĩh Diosdh úbhñit, ït wēi ewep wat jĩ. Páant ï wēi ewechah, bita nemat muúboó jumnitbut ït joyóp wat jĩ. ²⁶ Páant ï wēi ewechahjeh, caán muú tubit méménachah, nihat jēcna át waát beed béjep wat jĩ. Nemat muúboó jumnitdh ï chéwatji tōpnabut át jwāat beed béjep wat jĩ. ²⁷ Páant ã yapachah ennit, queédih wapniboó “Nin nemat muúboó jumnit inát jweiná caá. ï jweyéchah, wā maáta weemdih ï peéh maobipna caá”, át niij jenah joyóp wat jĩ. Páant niij jenah joinít, āih íbat naadh jwāat wáinit, át míc jwāaguhip wat yuh jĩ. ²⁸ Obohjeéhtih, ā míc jwāaguhihchah ennit, Pablobó caandih nin pah át niij ñaac ejep wat jĩ:

—Meemjéh ma míc jwāagca bojoó. Jwiít nihat jwĩ jumna caá, át niijíp wat jĩ.

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, queédih wapniboó “Jíi jūúwá, jíi jūúwá”, át niij ejep wat jĩ. Queét pebhna ñáo ñah bej, méménit, Pablo Silas ïih jítcha pebh át páah yoh ñajap wat jĩ. ³⁰ Pánihna, queédih ab bac bejnit, nin pah át niij úbh joyóp wat jĩ:

—¿Jesúh jumihna, ded pah tigaá wā chājbi? queédih át niijíp wat jĩ.

³¹ —Jwĩ Maáh Jesúsdh túi jenah joinít, ma jepahaá. Ma déewābut caandih ï jepaha naáh. Páant ñi jepahachah, yeéb iiguipna bejnit déejidih Diosboó ã túi úbbipna caá, Pablowā caandih ït niijíp wat jĩ.

³²⁻³³ Chei tac yoobjéh Pablowā Jesúsdh táini doonadh ï naóh péanachah, queédih wapni āih muúná át numah bejep wat jĩ. Caanná numah juibínit, ï puñatji yahwítnadh át chocop wat jĩ. Ā choc péaat

túttimah, Jesúsdh caán ã déewā biícđih ï jepahachah, queédih Pablowā ït daabánap wat jĩ. ³⁴ Ā daabáat túttimah, queédih wapniji Pablowādh jeémát át wūhup wat jĩ. Pánihna, caán ã déewā biícđih Jesúsdh jepahnit, búdí ït weñep wat jĩ.

³⁵ Baabáchah, tútchidih moón maátaboó Pablowādh ï watat pínah niijná, soldadowādh nemat muúná ït wahap wat jĩ. ³⁶ Páant ï bacaat tútatdh joinít, Pablowādh wapniji queédih nin pah át niijíp wat jĩ:

—Maáta yeebdih ït bacaat tútup wat be. Pánihna, úmcanjeh, ñi bac bejeé, át niijíp wat jĩ.

³⁷ Páant ã bacaíhatdh joinít, Pablobó soldadowādh nin pah át niij naáwáp wat jĩ:

—Jwiít jwĩ yéej chājcan be. Jwiítđih naóh yacnit ï niiját pah biíh niij naóhni ã wihcah yuhna, ñi peéh chājachah, yoobópdih nihcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baácđih moón jwĩ jumuchah yuhna, jwiítđih queét maátaboó cāacwā ï enepdh ï puñat tútup be. Pũi péanit, nemat muúboó ï nemep be. Pánihna, jwiítđih ï yéej chājatjidih tícnit, ¿bu cāacwā ï encah niít, ï bacaíhip? Queét maátajeh tih jwiítđih bacanadh ï jūúwá naáh, át niijíp wat jĩ.

³⁸ Páant ã niijíchah joinít, soldadowāboó maátadh naáwādh ït bejep wat jĩ. Pablo Silasjĩh Roma baácđih moón ï jumatdh jéihna, maátaboó queédih ï puñatji peéh chājat pínadh ït úmup wat jĩ. ³⁹ Pánihna, queét Pablowā pebh juibínit, nin pah ït niijíp wat jĩ: “Yeebdih jwĩ yéej chājap be. Chéneji páant jwĩ jwúub chājcan niít”, ït niijíp wat jĩ. Páant niij péa, queédih numah bac bejnit, maáta ïih tútchimant ït bejat tútup wat jĩ. ⁴⁰ Páant ï niijíchah joinít, Pablo Silasjĩh nemat muúamant bac bejnit, Lidiaíh muúná ït bejep tajĩ. Caanná juibínit, Jesúsíhwā biícđih ï míc wáacap jĩ. Pánih míc wáacnit, “Jesúsdh péena, ñi cádahca bojoó”, queédih ï niij wēp naáwáp jĩ. Páant niij péanit, Pablo Silasjĩh Filipos tútchimant ï bejep jĩ.

17

Tesalónica tútchidih moón Jesúsíhwādh ï ijat

¹ Pánih Filipos tátchimant bejnit, Anfípolis tátchidih yap bej, Apolonia tátchidihbut yap bej, Tesalónica tátchina queét it jaibínap wut jĩ. Caanjĩh judíowã ĩ míic wáacat m̃uú át jum̃ap wut jĩ. ² Pánihna, judíowãih chooát yeó jáap jum̃at pah ĩpĩ bejat dée pah Pablowã judíowã ĩ míic wáacat m̃uuná ĩt bejep wut jĩ. Caanná jaibínit, tres semanas chooát yeó jáap jum̃at pah Dios naáwátidih caanjĩh moondih Pablo át bohénap wut jĩ. ³ Pánih bohéna, nin pah apĩ níj naáwáp wut jĩ:

—Jwiit judíowã, jwĩ páini, Dios ã wahni Cristo yeejép ã yapat pínah, ã w̃nat pínah, ã jw̃ub boo pud̃ j̃uúwát pínahdihbut jon j̃atih moón Dios naáwátidih naóh yapanit ĩt daacáp tajĩ. Wã naóhni Jesúsboó Dios ã wahni Cristo ã jum̃na caá. Caán caá jwĩ páini, át níijíp wut jĩ.

⁴ Páant ã níijíchah joinít, biquína caanjĩh moón judíowã, dawá Griegowã Diosdih-jeh w̃enit, caán tátchidih moón maáta yaádhbut caandih joinít, “Yoobópdih tigaá”, ĩt níijíp wut jĩ. Páant níijnít, Pablowãdih ĩt péenap wut jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, judíowã maátaboó ĩjeéh péenachah ennit, búdí ĩt íjip wut jĩ. Pánih íjina, dawá yeejépwãdih bid bojnit, nin pah ĩt níiját tútup wut jĩ: “ ‘Nit yeejép ch̃ajna caá ĩ ch̃ajap’, ñi níj ñaacá”, queétdih ĩt níj jac wutap wut jĩ. Páant ĩ níj ñaacáchah joinít, caán tátchidih moonbát Pablowãdih ĩt íjip wut jĩ. Pánihna, judíowã ĩ maáta Jasón w̃t jum̃niih m̃uuná jaibínit, c̃aacwãdih w̃híhna, Pablowãdih ĩt bidip wut jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih bid jaicán, Jasónboodih, bita Jesúihwãdihbut ĩt teo wái bac bejep wut jĩ. Pánih teo wái bac bejnit, tátchidih moón maáta pebhna ub jaibínit, nin pah ĩt níj naóh yacap wut jĩ:

—Pablowã nihat baácđih moondih ĩt tac b̃ugánap wut be. Pánihna, b̃u jwĩih tátchidihbut tac b̃ugánadih ĩ juná caá. ⁷ Nin Jasón queétdih áih m̃uuná át waadát tútup wut jĩ. Queét Roma tátchidih bóo jwĩ maáh César ã w̃tatdih yap yohnit, ‘Biíh maáh, Jesús caá ã w̃t’, níijnít, jwĩ maáh ã w̃tatdih jwiítidihbut ĩ yap yohat tútina caá, ĩt níj naóh yacap wut jĩ.

⁸ Páant ĩ níj naóh yacachah joinít, nihat c̃aacwã ĩ maáta biícđih t̃ubit ĩt íjip wut jĩ.

⁹ Obohjeéhtih, queétdih ĩ nemcat pínah níjina, Jasón, ájeéh jum̃nitbut caán tátchidih moón maátadih dinero ĩt w̃h̃ap wut jĩ.

Pablo Silasj̃h Berea tátchina ĩ jaibíat

¹⁰ Caan chéjeh waícanjeh Berea tátchina Jesúihwã Pablowãdih ĩt wahap wut jĩ. Caanná jaibínitji judíowã ĩ míic wáacat m̃uuná ĩt waadáp wut jĩ. ¹¹ Tesalónica tátchidih moón ĩ jenah joyátjidih Berea tátchidih moónboó Jesúih doonádih chah túi joinít ĩt jum̃ap wut jĩ. Pánihna, Jesúih túini doonádih ĩ joyát túttimah, “¿Yoobópdih níit?” níj jéihíhna, yeó jáap jum̃at pah jon j̃atih moón Dios naáwátidih ĩ daacátjidih ennit, ĩt míic bohénap wut jĩ. ¹² Pánih bohéna, judíowã, Griegowã neoná, maáta yaádh biícđih, dawá Jesúsdih ĩt jepahap wut jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, Pablo Berea tátchidih moondihbut Dios naáwátidih ã bohéat doonádih joinít, Tesalónica tátchidih moón judíowã ĩ maáta caanná ĩt ñ̃uun béjep wut jĩ. Caanná ñ̃uun jaibínit, Berea tátchidih moondih tac b̃ugána, ĩ yee naáwáchah joinít, Pablowãdih ĩt íjip wut jĩ. ¹⁴ Páant ĩ íjichah ennit, Pablodih búdí m̃uj j̃elitna waícanjeh Jesúihwã ĩt numah dei bejep wut jĩ. Obohjeéhtih Silas Timoteoj̃h Berea tátchidih ĩt ch̃awáp wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, caán j̃elitmant Pablodih Atenas tátchina búdí j̃áj ch̃ooj̃h ĩt numah ch̃uh bejep wut jĩ. Pánih ch̃uh jaibínitji, Berea tátchiboó ĩt jw̃ub aab béjep wut jĩ, páant m̃untih. “Waícanjeh bejnit, Pablodih ñi pej jum̃ bií”, Silas Timoteodihbut ĩt níijíp wut jĩ. Páant Pablo queétdih át níjít tútup wut jĩ.

Pablo Atenas tátchidih ã jum̃at

¹⁶ Pablo Atenas tátchina jaibínit, Silas Timoteodihbut át páñap wut jĩ. Pánih páina, caán tátchidih át táoh jib bejep wut jĩ. Pánih táoh jib bejna, caán tátchidih moón ĩ p̃ap cáagnitdih “Jw̃ih dios caá”, ĩ níjíchah jéihnit, dawá ã jum̃atdih enna, Pablo t̃ubit át j̃gahap wut jĩ. ¹⁷ Pánih j̃gahnit, judíowã ĩ míic wáacat m̃uuná waadnit, judíowã, judíowã nihcannit yuhna, Diosdih w̃enitj̃hbut át míic wéhenap wut jĩ. Yeó jáap jum̃at pah Pablo caán tútchi tac yoóbó juúhna en jibnitj̃hbut át míic wéhenap wut jĩ. ¹⁸ Biquína Epicureowã ĩ jenah joyátidih

bohénit, bita Estoicowã ï jenah joyátdih bohénitbut Pabloyĩh ït míic wéhenap wut jĩ.

—¿Nin wéheat beedcánni ded pah tigaá ã niij wéhe? queét ït míic niijíp wut jĩ.

Pánihna, Pablo ded pah Jesús ã jumátjidih, ã boo pud jũúwátjidihbut ã naáwáchah joinít,

—Caánboó biíh diosnadih naóhna caá ã chãjap, ït niijíp wut jĩ.

¹⁹ Túttimah, queét ïpĩ míic wáac jubí wéhenapboó, Areópago wut jumapna Pablodih ït numah bejep wut jĩ.

—Ma jáap bohéatdih jwĩ jéihíhna caá.

²⁰ Jwĩ joíca naáh doonádih ma naáwáchah, jwĩ joíhna caá, queét Pablodih ït niijíp wut jĩ.

²¹ Nihat Atenas tútchidih moón, biíh baácmant jãóhñit caán tútchidih jumnitbut, yeó jáap jumát pah jáap bohéatdih ïpĩ míic wéheíhip wut jĩ. Pánih jéihíhñit jumna, Pablo ã naáwátidihbut ït joíhip wut jĩ.

²² Pánihna, Pablo Areópago wut jumapboó ñah ñahñit, caánboó wáac jubínitdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

“Atenas tútchidih moón, dawá pãpnitdih yeéb búdí wéinit, ñi úbátidih wã jéihna caá. ²³ Nin ñíh tútchidih dawá ñi pãp cáag wéinitdih wã táoh enep be. Pánih en jibna, yeéb ñi wéinit cãtíh, biícidih nin pah ñi niij daacátjidihbut wã enep be. “WËT JWĨ JÉIHCA NAÁH DIOS CAÁ”, ñit niij daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcan yahna, caandíh ñi wéina caá. Pánihna, caán ñi jéihca naáhdih yeebdíh naáwát túut caá wã chãjap.

²⁴ “Caán Dios nihat baácdih chãj, nihat baáboó jumnidihbut ãt chãjap tajĩ. Pánihna, nihat jeáboó jumnit, baáboó jumnitbut ï maáh caá. Cãacwã ï chãjni mæúdíh jumni nihcan caá. ²⁵ Caán jwiítidih báadhdát túutni, caolih wáyat túutni, nihat biíh pah bóo chãj wãhni jumna, jwiít jwĩ teo wáacatdih ã náahcan caá. Caán moh yéejni nihcan caá.*

²⁶ “Newé pínahdih caán Dios ãt jwíh chãjap wut jĩ. Caanjĩh nihat baácdih moondíhbut ãt chãjap wut jĩ. Pánihna, nihat baáboó jwiítidih ãt jwejep wut jĩ. ‘Nin pah bólih maatápdih ã báadh jwãhbipna caá’, jwiítidih Dios ãt niij jenah joyóp wut jĩ. ²⁷ ‘Queét weemdíh bidnit, ï jwãáhbipna caá’, Dios ãt niij jenah joyóp wut jĩ. Obohjeéhtih,

Dios yuáp ã jumcan caá. Jwĩjeéh tigaá ã jumap. ²⁸ Nin pah biíh ãt niij daacáp tajĩ: ‘Caandíh míic wéhenit pínah jwiítidih ãt chãjap wut jĩ. Pánihna, jwĩjeéh ãpĩ jumna caá’, ït niij daacáp tajĩ. Jon jãtíh moón ñi déewãbut ‘Jwiít Dios weh caá’, ït niij daacáp tajĩ. ²⁹ Pánihna, ‘Jwiít Dios weh caá’, niij náhnina, oro, plata, jeejĩh yeéb ñi jenah joyátjeh ñi chãjnidih ‘Jwíh dios caá’, niij jenah joyátdih ñi cádaahá. ³⁰ Jon jãtíh moón Diosdih jéihcannit jum jwãhna, ï yéej chãjachah yahna, Dios ãt peéh chãj jwãhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, buú láa nihat baácdih moón ï yéej chãjatdih ãt cádahat túutap wut jĩ. ³¹ Túttimah, Dios ã jenahni yeó jáapdih nihat baácdih moón túinitdih, yeejépwãdihbut ded pah ï chãjatji jíb ã jíb chãjbipna caá. Pánih chãjni pínahdih Jesúsdih Dios nin baáboó ãt wahap wut jĩ. Jesús wunnidih yahna, ãt jwúub booanap tajĩ. Pánih booana, ‘Ded pah cãacwã ï chãjatji jíb nin wã booani ã táí jíb chãjbipna caá’, Dios cãacwãdih ãt niij jéihyanap wut jĩ”, Pablo Atenas tútchidih moondíh ãt niijíp wut jĩ.*

³² Páant cãacwã ï boo pud jũúwátjidih ã wéhenachah joinít, biguina Pablodih ït deoh naáwáp wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ït niijíp wut jĩ:

—Chéneji caandíh ma naáwáchah, jwĩ jwúub joíhna caá, ït niijíp wut jĩ.

³³ Páant ï niiját túttimah, ï míic wáacapmant Pablo ãt bejah bojop wut jĩ. ³⁴ Daocánnit Jesúsdih jáap jepahñit, caán biícidih ït péenap wut jĩ. Biíc newé, Dionisio wut jumni, Areópagodih maátajeéh jumni, Jesúsdih ãt jepahap wut jĩ. Biíc wili Dámaris wut jumnih, bitabut Jesúsdih ït jepahap wut jĩ.

18

Pablo Corinto tútchiboó ã jumát

¹ Túttimah, Pablo Atenas tútchiboó jumni Corinto wut jumni tútchina ãt bejep wut jĩ. ² Caanná jubínit, judío cãac Aquila wut jumnidih ãt jwãáap wut jĩ. Roma tútchidih moón ï maáh Claudio Roma tútchiboó jumnit judiowãdih ã bejat tútuchah, Aquilaboó yad Priscilajĩh bejnit,

* 17:25 1R 8.27; Is 42.5; Hch 8.47 * 17:31 Sal 9.8

Corinto tátchina jãtìh ìtát jũibínap wut jĩ. Aquila Ponto wut jũmni baácđih bóo wut jĩ. Pánihna, queét Corinto tátchidih ì jũmũchah, Pablo queét pebhna enedih jũibínit, ìjeéh àt chãwáp wut jĩ. ³ Aquilawã nuñáp wã chójih mũudíh teo júb chãj wãhñit ìt jũmũp wut jĩ. Pablobut caán déedih teoni jũmna, ìjeéh àt tewep wut jĩ. ⁴ Pablo chooát yeó jáap jũmat pah, judíowã ì míc wáacat mũuná jũibínit, queét Jesúsđih ì jepahat pínah niijná, judíowã, judíowã nihcannitđihbut Dios naáwátđih àt naáwáp wut jĩ.

⁵ Silas Timoteojih Macedonia baácđant Corinto tátchina ì jũibínachah, Pablo yeó jáap jũmat pah judíowãđih Dios naáwátđih àt naáwáp wut jĩ. “Jesús caá jwiít judíowã jwĩ pãini, Dios ã wahni”, ãpĩ niijíp wut jĩ. ⁶ Páant ã niij bohénachah, judíowã caandíh ìt joíhcap wut jĩ. Pánih joíhcan yap yohñit, caandíh ìt jãihñũp wut jĩ. Páant ì joíhcatđih enna, queétđih ã cádahatđih jũatna, Pablo ãih jih bóo yégueh chóodih too đũgnit, àt ñéenc mao jéenanap wut jĩ. Pánih chãjnit, queétđih nin pah àt niij jãihñũp wut jĩ:

—Yeéb ñi yap yohatji júb iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, bũũ judíowã nihcannitđih Jesúsđih doonáđih naáwáđih wã bejbipna caá, àt niijíp wut jĩ.

⁷ Páant niij péanit, judíowã ì míc wáacat mũumánt bac bejnit, Tito Justo wut jũmniíh mũuná àt waád jũibínap wut jĩ. Caán judío nihcan yũhna, Dios yoobátđih wẽini wut jĩ. ãih mũú judíowã ì míc wáacat mũũ pébh àt jũmũp wut jĩ. ⁸ Crispo wut jũmni, judíowã ì míc wáacat mũudíh bóo maáhji, ãjeéh bóli, ã wehbut, Jesúsđih ìt jepahap wut jĩ. Pánihna, dawá Corinto tátchidih moón Pablo ã naáwátđih joinít, Jesúsđih ì jepahachah, ìpĩ daabánap wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Biíc chei ãocanjeh, Pablo oo jũmat déedih ã enechah, Jesús caandíh jíghñit, nin pah àt niij naáwáp wut jĩ. **“Majeéh wã jũmna caá. Nin tátchidih moón dawá wĩihwã ì jũmna caá. Pánihna, bita meemđih yeejép ì chãjñichah yũhna, ãũmcanjeh, wã naáwátđih ma naóh cádahca bojoó. Páantjeh ma jũmah bojca bojoó”,** àt niijíp wut jĩ. ¹¹ Páant ã niijíchah joinít, biíc jópchi tái beéd,

biíh jópchi tac yoób caanjih moondíh Dios naáwátđih Pablo àt naóh jũmũp wut jĩ.

¹² Caán tátchidih Pablo ìjeéh ã jũm jwũhũchah, Galión wut jũmni, Acaya baácđih moón maáh àt jũmũp wut jĩ. Pánihna, caán láa judíowã ì maáta nihat biíc yoobó jenah joinít, Pablodih naóh yacat túut niijná, Galión pebhna caandíh ìt ãb jũibínap wut jĩ. ¹³ Pánih ãb jũibínit, Galióndih nin pah ìt niij yee naóh yacap wut jĩ:

—Ninboó cãacwã ded pah Diosđih ì weñat pínahđih bohéna, Moisés ã wutjatjiboodíh ã jepahat túutcan caá, ìt niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant ì niij yee naáwáchah joinít, Pablo ã naáwíhichahjeh, Galiónboó judíowãđih nin pah àt niij jepahap wut jĩ:

—Nin jwiít Roma baácđih moón jwĩ maáta ì wutatđih yap yohñi ã jũmũchah nihna, yeebđih wãta jepah tagaá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yeéb judíowã ñi wutatboodíh caán yap yohñi ã jũmũchah, ñíih pínahjeh caá. Caandíh wã jéihcan caá, àt niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant niijnít, queét naóh yacnitđih ãih tólihmant àt bacanap wut jĩ. ¹⁷ Páant ã bacanachah, Sóstenes, judíowã ì míc wáacat mũudíh bóo maáhđih teonit, Galión ã enepđih caandíh ìt pũñũp wut jĩ. Páant ì pũñũchah enna yũhna, Galión àt enah bojop wut jĩ.

Pablo Antioquia tátchina ã jwũũb bejat

¹⁸ Páant ì niij naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tátchiboó maatápđih jũmniñi “Wã bejna caá”, niijnít, Jesúsđihwãđih àt cádah bejep wut jĩ. Páant niij péa bejna, Aquila Priscilajih Siria baácna chúũh bejat túut niijná, Cencrea wut jũmni jẽlitđih ìt páud dei bejep wut jĩ. Pánihna, jááj chóodih ì waadát pínah jãtìh, judíowã ìpĩ chãjat pah, Pablo Diosđih ã naáwátjidih péanit, àt jwũũb waó bojat túutũp wut jĩ.* ¹⁹ Pánih boja péanit, queét Éfeso tátchina ìt chúũh bejep wut jĩ. Caanná chúũh jũibínit, Aquila Prisciladibbut Pablo àt cádahap wut jĩ. Pánih cádahñit, judíowã ì míc wáacat mũuná àt bejep wut jĩ. Caanná jũibínit, míc wáacnit judíowãjih ded pah Jesús ã jũmatđih àt míc wéhenap wut jĩ. ²⁰ Páant ì míc wéheat

* 18:18 Nm 6.18

táttimah, caandíh ìjeéh ìt chāwát túttup wut yah jī. Obohjeéhtih, “Ñijeéh wā jéih chāocán caá.”²¹ Dios ā náahachah, wā jwáub jūóhbipna caá”, queétdih Pablo āt niijíp wut jī.

Páant niij péanit, Éfeso tútchimant āt chúuh bejep wut jī.²² Pánihna, Cesarea tútchina chúuh juibí, aab béj, Jerusalén tútchina āt aab juibínap wut jī. Caanná aab juibínit, caanjīh moón Jesúhwā míc wáacnitdih ded pah ā chājatjidih naóhntjeh, Antioquía tútchina āt yap bejep wut jī.

²³ Pánihna, maatápdih caanjīh jumniiji Galacia baácdih, Frigia baácdih āt jwáub jib bejep wut jī, páant muntih. Caán baácnadih moón Jesúhwādh ā jwáub bohénachah, chah Jesúsdi h ìt túi jenah joyóp wut jī.

Apolos Éfeso tútchidih moondíh Dios naáwátdih ā bohéát

²⁴ Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbut ā bohé jibichah, Apolos wāt jumniiboó, judío cāac Alejandría tútchidih bóo, Éfeso tútchina āt juibínap wut jī. Caán Apolos túi naóhni jumna, Dios naáwátdih jon jātih moón ì daacátjidih túi jéihnibat āt jumap wut jī.²⁵ Biíh caandíh Jesúh táini doonádhbut āt bohénap wut jī. Pánihna, búdí weñatjīh caán doonádh āt túi bohénap wut yah jī. Obohjeéhtih, Juanji ā daabáátdihjeh āt jéihyep wut jī.²⁶ Judíowā ì míc wáacat munná Apolos úmcanjeh, queétdih āt bohé jwíhip wut yah jī. Obohjeéhtih, ā túi jéih beedácah enna, caandíh bohéát tútt niijná, Priscila, Aquilajīh Apolosdih ìih munná ìt numah bejep wut jī.²⁷ Páant ì túi bohéát táttimah, “Acaya baácna bejat tútt”, Apolos ā niijíchah joinít, Jesúhwā caandíh “Ma túi bejeé”, niijnít, ì daácní núodihbut ìt wáhp wut jī, Acaya baácdih moón Jesúhwā caandíh ì túi wēi jwāáat pínah niijná. Pánihna, Apolos caanná juibínit, caán baácdih moón Dios ā oyatjīh Jesúsdi h jepahnitjidih āt bohé teo wáacap wut jī.²⁸ Caán tútchidih moón judíowādh nin pah āpī niij naáwáp wut jī: “Jesús tigaá Dios ā wahni, jwiít jwípī pāini”, cāacwā ì enepdih āt niijíp wut jī. Pánihna, Dios naáwátdih jon jātih ì daacátjidih ā

túi naáwáchah joinít, “Yoobópdih nihcan caá”, ìt jéih niijcáp wut jī. Pánih naóhna, Jesúhwādh Apolos chah āt jwáub teo wáacap wut jī.

19

Pablo Éfeso tútchina ā bejat

¹ Corinto tútchidih Apolos ā jumachah, Pabloboó Frigia baácdih jumniiji jeé yoób púud dei bej, Éfeso tútchina āt juibínap wut jī. Caanná juibínit, biquína ā jéih jwahcannit Jesúhwādh āt jwāáap wut jī.² Queétdih jwāáhnit, nin pah āt niij úbh joyóp wut jī:

—¿Jesúsdih ñi jáap jepahachah, Táini Espiritu yeebdíh ā waadní jī? āt niijíp wut jī.

—Táini Espiritu ā jumatdih jwiítidih ì naóhcan jī, ìt niij jepahap wut jī.

³ —¿Táini doonádh yeéb ñi jepahachah, ded pah tíi yeebdíh ì nih chāj daabá? Pablo queétdih āt niij úbh joyóp wut jī.

—Juan Daabáni ā naáwátdih ì jepahachah, ā daabáátji pah jwiítidih ì daabánap jī, ìt niij jepahap wut jī.

⁴ —Cāacwā ì yéejatdih ì yohochah ennit, queétdih Juan āt daabánap wut jī. Pánih daabána, ì yéejat yohat júutna ì chājap wut jī. Obohjeéhtih, Juan cāacwādh nin pah āpī niij naáwáp wut jī. ‘Wā táttimah jūóhndih ñi túi jepahaá’, āt niijíp wut jī. Páant niijná, Jesúsdi h niijná āt chājap wut jī, Pablo āt niij naáwáp wut jī.*

⁵ Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā wēpatjīh queét ìt daabáát túttup wut jī.⁶ Pánih daabánitdih Pablo ā teo jáha úbúchah, Táini Espiritu queétdih āt waadáp wut jī. Páant ā waadácah, mácah wéheatjīh Diosdih wēi naóhnt, ā naáwátdihbut ìt naóh yapanap wut jī.⁷ Queét nihat doce neoná ìt jumap wut jī.

⁸ Queétdih naáwát táttimah, Pablo judíowā ì míc wáacat munná waadní, āt bohénap wut jī. Biíc peihcanni widh pohba Éfeso tútchiboó chooát yeó jáap jumap pah úmcanjeh, Dios maáh ā jumatdih naóhna āt chājap wut jī. Páant ā naáwáchah joinít, “Á naáwát yoobópdih caá”, ìt míc niijíp

* 19:4 Mt 3.11; Mr 1.4,7-8; Lc 3.4,16; Jn 1.26-27

queétdih ìt wái bejep wut jì. Gayo, Aristarcojìh Macedonia baácdih moón Pablo ã pej jam jibnit ìt jamup wut jì. ³⁰ Pablo queét cáacwādh wéhenadih ã bejihichah yuhna, Jesúhwāboó caandìh ìt wahcap wut jì. ³¹ Bita caán baácdih moón ì maáta Pablo ã chéenwābut ã bejcat pínah niijná dooná ìt wahap wut jì. “Cāacwā ì míc wáacapoó ã bejca bojo naáh”, Pablodih ìt niij naawát tútup wut jì. ³² Dawá caanjìh míc wáac joinít biíc dih “¿Dépanih tigaá jwiít míc mawat tút jwī chāj?” ìt niij jenah joicáp wut jì. Queét tubit ñaacnit, ìt jūih yapanap wut jì. Biquína mácah ìt jūih ñaacáp wut jì. Bitabut mácah ìt jūih ñaacáp wut jì. ³³ Biquína judiowā Alejandro wut jamnidih cáacwādh ìt naawát tútup wut jì. Pánihna, Pablowā ded pah ì chājatdih ã yoób naawát tút niijná, Alejandro “Laihca bojoó”, niijná, ãih téihyajìh júatnit, ãt yayát tútup wut yuh jì. ³⁴ Obohjeéhtih, caán judío ã jamuchah ennit, nihat cáacwā chah íjnit, biíc yoobó chéne horas pohba ìt ñaac jūih ñuhup wut jì: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moónih dios wili wépép wili mi jamna caá”, ìt niij ñaacáp wut jì.

³⁵ Páant ì niij ñaac jūihñuchah ennit, Éfeso tútchidih moón maátadih teo wáacniboó, “Laihca bojoó” niijnít, nin pah ãt niij naawáp wut jì: “Wā déewāá, yeéb Éfeso tútchidih moón, ñi joyoó. Jwīh chah wépép dios wili Artemisaíh mūdìh wapnit jwiít jwī jamatdih nihat baácdih moón ì jéihna caá. Jeámant caánt pah jíghni búg jéen jūóhndih en daonít jwī jamuchahbut ì jéihna caá. ³⁶ Bita ‘Nin yoobópdih nihcan caá’, ì jéih niijcán caá. Pánihna, ñi míc jūih cádaahá. Táinijeh ñi joyoó. ³⁷ Nit yeéb teo jūóhnt jwīh dios wilidih yeejép niij wéhecan, miíh mūdìh waad béjnit, ì nūmcáp be. Pánihna, ñi tái chājaá. ³⁸ Demetrio, platajìh teonit biíc dih naóh yaquíhna, peéh chājat tútnitboodìh naóh yacadih ì beje naáh. ³⁹ Jwūub míc wáacna, táinijeh ñi míc wáacáp, buca. Yeéb buh ñi chājatji pah ñi jwūub chājca bojoó. ⁴⁰ Buh yeéb ñi míc jūih ñaacátdih jwī maáta joinít, ‘Jwiít dih ì yohbipna caá’, ì niij jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi niij ñaac jūih ñuhatjidih queétdih táinijeh jwī

jéih naóhcan niít”, maátadih teo wáacniboó queétdih ãt niijíp wut jì. ⁴¹ Páant niij naóh péanit, “Páant bóojeh tigaá. Ñi bejeé”, ãt niijíp wut jì.

20

Macedonia baác, Grecia baácna but Pablo ã juibíat

¹ Páant ì jūih ñaac yayát túttimah, Pablobó Jesúhwādh bid wáacnit, ãt jwūub bohénap wut jì, Jesús dih ì cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wā bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queétdih ãt cádah bejep wut jì. ² Caanná juibínit, Dios naawát dih táoh naóh bohénit, caanjìh moón Jesúhwādh ãt weñanap wut jì. Queétdih Dios naawát dih táoh naóh bejna, Grecia baácna ãt juibínap wut jì. ³ Pánih juibínit, caán baácdih biíc peihcanni widh ãt chāo jwūub wut jì. Caanjìh jamna, Siria baácna ãt jwūub chúuh jūúwíhip wut jì. Obohjeéhtih, judiowā caandìh tewíhat doonádh ãt joyóp wut jì. Caán doonádh joinít, Pablowā Macedonia baácboó bejni namádh jwūub aáb bejnit, Filipos tútchina ìt páud dei juyúp wut jì. ⁴ Páant ã jūúwáchah, Berea tútchidih bóo, Sópater wut jamni Pablodih ãt pej jam jūúwáp wut jì. Sópater Pirro wūuh ãt jamup wut jì. Tesalónica tútchidih moón Aristarco, Segundobat, Asia baácdih moón Tíquico, Trófimobat, Derbe tútchidih moón Gayo, Timoteobat caandìh ìt pej jam jūúwáp wut jì. Filipos tútchina ì jwūub juyúchah, weém Lucasbut Pablowādh wā jwūub pej jamup jì. ⁵ Pánihna, caandìh pej jam joinítji, Troas wut jamni tútchina ì waóh bej páñap jì. ⁶ Páant ì bej páñachah, paacánni pandih jwī jeémát túttimah, jwiítboó Pabljìh Filipos tútchidih jamnitji, johlitjìh bejni jāj chóodih waadnit, Troas tútchina jwī chúuh bejep jì. Pánih chúuh bejnit, cinco yeó jáap túttimah, caán tútchina chúuh juibínit, queét waóh bej pánitjidih jwī jwāáap jì. Pánih chúuh juibí jwāáhnt, siete yeó jáap caanná jwī jam jwuhup jì.

Troas tútchidih moondìh Pablo ã naawát

⁷ Troas tútchidih jamna, domingo yeó jáapdh Jesús dh cáacwā míc wáac joinít, Jesús ã wanatjidih jwī náhni jeémátdih jwī jeémát

pínah jãtìh, Pablo queétdìh Dios naáwãtdìh ã bohénap jĩ. Pãnihna, Pablo ã péé naáwãt chei, maatãpdìh ã naáwãp jĩ, púú chei tac yoob póhba. ⁸ Dawá jiiátna jumni chah bóo tólihboó jwĩ míic wáacap jĩ. ⁹ Pablo ã naáwãchah joinít, jáap behni, Eutico wãt jumni, enat jẽcdìh bóo naadìh ã púuh laáb chãudap jĩ. Pablo jwiútdìh maatãpdìh Dios naáwãtdìh ã bohénachah, Euticodìh quíib chei ãt jũóhìp taga. Pãnihna, biíc peihcanni tólih chah caán ùo chãudni ãt pad jéén bejep jĩ. ã pad jéén bejehchah ennìt, jãtìh dei bejnitboó wunnidìh ì wái ñahanap jĩ. ¹⁰ Pablo ì túttimah péé dei bejnit, caandìh ã juibí ub túuhap jĩ. Pãnih ub túuhnit, nin pah queétdìh ã niijíp jĩ:

—Ñi jĩgahca bojoó. ã báadhna caá, ã niijíp jĩ.

¹¹⁻¹² Pãant ã niijíchahjeh, wunniji ã jwúub boonap jĩ. ã jwúub boonachah ennìt, queétdìh bóo bádì ì weñep jĩ. Pãnih wëinit, chah bóo tólihna jwúub púuh laab béjnit, Jesús ã wunatjidìh jwĩ náhni jeémãtdìh jwĩ jeémép jĩ, buca. Pãant jwĩ jeémp péanachah, maatãpdìh Pablo queétdìh jwúub bohénajeh, ã daa peetép jĩ. Pãant ã bohé péaat túttimah, jwiútdìh jwĩ bejep jĩ.

Pablo Troas tútdìh jumniji bejnit, Mileto tútdìhna ã juibíat

¹³ Troas tútdìh jumnit, Pablo jãtìh jwiútdìh Aso tútdìhna johlitjìh bejni jãáj chójìh ã chũh bej pãñat túutap jĩ. Pabloboó namãmant ã bejíhip jĩ. Pãnihna, Pablo ã niijátji pahjeh Aso tútdìhna caandìh jwĩ jwãáap jĩ. ¹⁴ Caandìh jwĩ jwãáachah, jwĩ bejni jãáj chódìh jwĩjeéh ã waadãp jĩ. Pãnihna, caán chójìh chũh bejnit, Mitilene tútdìhna jwĩ chũh juibínap jĩ. ¹⁵ Caán tútdìh juibí yap bej, biíh yeó jáapdìh Quío quewadìh jwĩ yap bejep jĩ. Pãnih yap bejnit, túttimah bóo yeó jáapdìh Samos quewadìh páantjeh jwĩ en yap bejep jĩ. Pãnih yap bejnit, Trogilio wãt jumni tútdìh ùonitji biíh yeó jáap Mileto tútdìhna jwĩ chũh juibínap jĩ. ¹⁶ Pablo Pentecostés yeó jáapnadih Jerusalén tútdìhna juibíhna, Asia baácdìh maatãpdìh ã jumíhcap jĩ. Pãnihna,

Éfeso tútdìhna yoobópdìh yap bejnit, Mileto tútdìhna jwĩ juibínap jĩ.

Pablo Éfeso tútdìhna moón Jesúhwã maátadìh ã naáwãt

¹⁷ Mileto tútdìhna jwĩ juibínachah, Pablo Éfeso tútdìhna moón Jesúhwã maátadìh ã bid bojop jĩ. ¹⁸ Pãant ã bid bojnitji jwĩ pebhna ì jumúchah, Pablo queétdìh nin pah ã niij naáwãp jĩ: “Asia baácdìh jumna, ded pah wã chãjatjidìh yeebjéh ñi jéihna caá. ¹⁹ Ñijeéh jumna, dedé biíh pah bóo niiját wihcan, jwĩ Maáh Jesúh túini doonãdìh wã naáwãp jĩ. Yeéb Jesúsdi chah ñi jéihyat pínah niijná, wã jãí naáwãp jĩ. ‘Yeéb chah wã jéihna caá’, wã niijcãp jĩ. Wã déewã weemdìh ì yéej chãjachah yahna, Dios ã wëpatjìh wãpĩ naóh bohénap jĩ. ²⁰ Yeéb Jesúsdi chah ñi túi péeat pínah niijná, yeebdìh Dios naáwãtdìh wã naóh beedãnap jĩ. Cãacwã ì enechah, ñiíh munáboobút yeebdìh wã bohénap jĩ. ²¹ Judíowãdìh, judíowã nihcannitdìhbat biíc yoobó Dios naáwãtdìh wã wëp bohénap jĩ. ‘Ñi yéej chãjatdìh cádahnit, jwĩ Maáh Jesúsdi ñi túi jenah joyoó’, wãpĩ niij naáwãp jĩ. ²² Pãnihna, buca Túini Espiritu ã wãtat pahjeh tih Jerusalén tútdìhna bejna caá wã chãjap. Caanná juibínit, ded pah wã yapat pínahdìh wã jéihcan caá. ²³ Obohjeéhtìh, tútdìhna jumat pah Túini Espiritu weemdìh nin pah ã niij jéihyanap be: ‘Jerusalén tútdìhna jumnit, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdìh nemat muúboó ì nembipna caá’, ã niijíp be. ²⁴ Obohjeéhtìh, túini dooná, Dios ã oyat doonãdìh jwĩ Maáh Jesús weemdìh ã naáwãt túutap jĩ. Pãant ã wãtatjidìh wã teo péa jwahbipna caá. Caandìh wã teo péa beedãnit, wã wunat pínahdìh wã umcan caá.*

²⁵ “Pãnihna, ñijeéh jumna, Jesús maáh ã jumatdìh wãpĩ naáwãp jĩ. Obohjeéhtìh, chéneji jwĩ jwúub míic encat pínahdìh wã jéihna caá. ²⁶⁻²⁷ Pãnih jéihna, buca nin pah yeebdìh wã naóhna caá: Nihat Dios naáwãtdìh yeebdìh wã túi naóh beedãnap jĩ. Pãnihna, ñijeéh moón Dios naáwãtdìh náahcannit ì jumuchah, weémboodìh péeh

* 20:24 2Ti 4.7

châjat ã wihcan niít. ²⁸ Yeebjéh ñi táí jehnah joyoó. Jesúíhwã Túini Espíritu yeebdíh ã en daawát túutnitdih ñi táí en dawaá. Ovejawãdih en daonít ï en dawát pah Jesúíhwãdihbut yeéb ñi táí en dawaá. Dios wãúh wãna, ãih meépjíh queétdih ãihwã pínah át jíib chãjjip taga. ²⁹ Weém ninjíh wã bejat túttimah, jiwã ovejawãdih ï mawat pah, bita yeejépwãboó Jesúíhwãdih yéjanadíh ï jüóhbipna caá. Pánihna, queét Jesúíhwãdih ñi táí en dawaá. ³⁰ Túttimah, bita ñijeéh jumnitboó ‘Jesúíhwã jwí jumna caá’, niijná yahna, queétboodíh ï péeat pínah niijná, bita Jesúíhwãdih yeenit, biíh naáwátdíh ï joyát túutbipna caá. ³¹ Pánihna, jñi táí chãja chaáh! Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut jüinít, biíc peihcanni jópchi pohba, Dios naáwátdíh yeéb nihatdíh, wã wêp bohénap jĩ. Caandíh ñi táí náhninaá.

³² “Buu jwuh bejna, ‘Paá, queétdih ma táí en dawaá’, Diosdih wã niíj uúbhna caá. Æ oyatdih jenah joinít, ñi táí jumbipna caá. Dios naáwát wêpép caá. Pánihna, caandíh yeó jáap jummat pah ñi jepahachah, yeebdíh ã teo wáacipna caá. Pánih jepahnit, Dios pehbboó nihat ã ñíonit biícđih ãjeéh ñi jumbipna caá. ³³ Ñijeéh jumna, ñíih dinerodih, ñíih yéguehdihbut wíih pínah wãpĩ uúbhcap jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wíih pínahdih wã jíib chãjap jĩ. Pánihna, wã náahatdih, wãjeéh jumnit ï náahatdihbut wã tewat jíibjíh wãpĩ jíib chãjap jĩ. Páant wã chãjatjidih ñi jéihna caá. ³⁵ Maatápdih ñijeéh jumna, búdí wã tewechah, ñi enep jĩ. Pánih ennitji moh yéjnitdih teo wáacat túut niijná, yeebbát biíc yoobó ñi chãjaá. Jwí Maáh Jesús nin pah ã niijátjidih ñi táí náhninaá: **‘Ded biíhdih teo wáacna, chah búdí ã wëibipna caá. Obohjeéhtih, ãihdihjeh ubna, nump ã wëibipna caá’,** át niijíp wat jĩ”, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúíhwã ï maatadíh ã niijíp jĩ.

³⁶ Páant niíj péanit, Pablo queét biícđih bóđicha caj yoh ñajnit, Diosdih ï uúbáp jĩ. ³⁷ Páant ï uúbh péanachah, queét nihat Pablodih oina, pin teonit, jüinít, ãih péo tíibđih ï nomop jĩ. ³⁸ “Yeebdíh chéneji wã encan niít”, ã niijíchah joinít, queét búdí ï jğahap jĩ. Pánihna, caán jëlitna jwí dei be-

jehchah, jwíjeéh queét nihat ï pée dei bejep jĩ.

21

Pablo Jerusalén tútchina ã jwúub bejat

¹ Mileto tútchimant bejna, Jesúíhwã maáta Éfeso tútchimant jüinítjidih “Jwí bejna caá”, niijnít, johlitjíh bejni jááj chóodih waadnit, Cos wüt jumni quewaboó jwí chúuh jüibínap jĩ. Pánih jüibínitji daanimant bóo yeó jáapđih Rodas wüt jumni quewadíh chúuh jüibí, yap bejnit, Pátara wüt jumni tútchidih jwí jüibínap jĩ. ² Pátara tútchidih jüibínitji Fenicia baácboó bejni pínah jááj chóodih jwí bid juyúp jĩ. Pánihna, caán chóodih waadnit, caanná jwí bejep jĩ. ³ Pánih bejna, Chipre wüt jumni quewa wáyámant bóo buwámant ã jígohochah, en yap bejnit, Siria baácđih Tiro wüt jumni tútchina jwí chúuh jüibínap jĩ. Pánih chúuh jüibínit, bií déedih ï ub aabánachah, caanjíh jwí chão jwáhup jĩ. ⁴ Páant ï aabáát pónih, jwiítboó tútchi tacna bejnit, Jesúíhwãdih jwí jwãáap jĩ. Pánih jwãáhnit, biíc semana ïjeéh jwí chão jwúuhup jĩ. Pablo ded pah Jerusalén tútchiboó ã yapat pínahdih Túini Espíritu queétdih át jéihyanap tajĩ. Pánihna, “Jerusalénna ma bejca bojó”, caandíh ï niijíp yuh jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, queétdih jepahcan, jwí bejat pínah yeó jáapđih tútchimant jwí jwúub dei bejep jĩ, páant muntih. Nihat Jesúíhwã, ï weha mána yaádhjíh, ï wehjíhbut jwiítđih búdí muj jwëejđih bóo jëlit óon coahna ï pej jum dei bejep jĩ. Pánihna, nihat óon jumupboó dei jüibínit, bóđicha caj yoh ñajnit, Diosdih biícđih jwí uúbáp jĩ. ⁶ Pánih uúbh péanit, “Jwí bejna caá”, niijnít, queétdih pin teo péanit, jwí jüóhniji jááj chóodihjeh muntih jwí jwúub waadáp jĩ. Jwí jwúub waadáchah en péanit, Jesúíhwã íih munná ï jwúub aab bejep jĩ.

⁷ Pánihna, Tiro tútchimant bej, Tolemaida wüt jumni tútchina jwí chúuh jüibínap jĩ. Caanná chúuh jüibínit, Jesúíhwãdih jwãáhnit, muj teo, biíc yeó jáap ïjeéh jwí chão jwáhup jĩ. ⁸ Cheibit caán tútchimant bej, Cesarea tútchina aáb jüibínit, Felipe pehbboó jwí jüibínap jĩ. Caán Felipe Jesúíh túini doonadíh wêp naóhni ã jumup

jĩ. Jerusalén tátchiboó Jesús ã naáwát túatnitdih teo wáacnit pínah siete neonádih ĩ ñío láa, Felipedihbut ĩt ñíwip wut jĩ.* 9 ã weh yatá chémena míc yaádh, áa wihcannit, Dios naáwát dih naóh yapanit ĩt jumup jĩ. 10 ĩjeéh daocánni yeó jáap jwĩ jum jwuhuchah, Agaboboó Judea baácmant jũóhni ã dei juyáp jĩ.* 11 Pánihna, jwĩ pebhna jainít, Pabloíh juyáát tǒpdih abnit, caan tǒpjĩh áih téihya áih jítchadihbut ã míc chéwep jĩ.

—Nin pah Túini Espíritu ã niijná caá: ‘Jerusalén tátchidih moón judíowã nin juyáát tǒp mínahdih ĩ chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitdih caandíh ĩ wãhbipna caá’, ã niijná caá, Agabo ã niijíp jĩ.

12 Páant ã niijíchah joinít, “Jerusalén tátchina ma bejca bojoó”, jwiít nihahat Pablodih jwĩ wēp niijíp yah jĩ. 13 Obohjeéhtih, Pabloboó jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá ñi jũí? Weemdíh ñi jĩgahaca bojoó. Jesúih túini doonádih wã naáwát jíib nemat mũúboó ĩ nemíhna, ĩ neme naáh. Weemdíh ĩ mawíh nabut, ĩ mawa naáh. Weémboó wã úmcan caá, ã niijíp jĩ.

14 Páant jwĩ naáwáchah yuhna, Pablo ã jepahcah ennit, jwĩ cádahap jĩ.

—Dios ã náahatdihjeh ã chãja naáh, jwĩ niijíp jĩ.

15 Túttimah, jwĩh bíí déedih jwũub ámoh péanit, Jerusalén tátchina jwĩ aab béjep jĩ. 16 Bitá Cesarea tátchidih moón Jesúihwãbut jwiít dih pej jum bejnit, Mnasón wãt jumni pebhna jwiít dih ĩ ñamah juibínap jĩ. Mnasón Chipre quewadidih bóo jonjeh Jesúsdih jepahni át jumup wut jĩ. Pánihna, ã pebh jwĩ jumup jĩ.

Pablo Santiagodih enedih ã bejat

17 Jerusalén tátchina jwĩ juibínachah, Jesúihwã wēnit, jwiít dih ĩ jwãáh muj tewep jĩ. 18 Biíh yeó jáap Santiago pebhna Pabljĩh enedih jwĩ bejep jĩ. Nihat Jesúihwãdih waóhni ã pebh juibínit, ĩt páñap tajĩ. 19 Pánihna, Pablodih ĩ muj teo péanachah, judíowã nihcannitjeéh jum láa, Dios caandíh ded pah ã chãjat túatjidih

Pablo queétdih ã naóh beedánap jĩ. 20 Páant ã naáwáchah joinít, nihahat bíicdih Diosdih búdí ĩ weñep jĩ. Túttimah, Pablodih nin pah ĩ niij naáwáp jĩ:

—Jwĩ dée Pablo, ma joyoó. Dawá judíowãboó Jesúsdih túi jepahnit, Moisés ã wutatjidih páantjeh nihahat ĩ jepahna caá. 21 Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queétdih ĩt niij naáwáp wut be. ‘Pablo judíowãdih bohéna, Moisés ã wutatjidih át jepahat túatcap wut be. Judíowãdih ĩ wehdih quehli nah yapat chóodih át bóodat túatcap wut be. Jwĩ ñowãji ded pah ĩ chãjatjidih át chãjat túatcap wut be’, ĩt niijíp wut be.

22 Queét judíowã Jesúsdih jepahnit ninjĩh ma juyát doonádih ĩ joimí nacaá. ¿Pánihna, queét ĩ íjcat pínah niijná, ded pah tigaá jwĩ chãjbi? 23 Nin pah ma chãjaá: Jwĩjeéh moón chémena míc Jesúihwã ‘Nin pah wã chãjbipna caá’, Diosdih ĩt niijíp wut jĩ. Obohjeéhtih, páant niijnítji ĩ péa jwuhcan caá.

24 Pánihna, queétdih ñamah bejnit, Moisés ã wutatji pah ma chãjaá, ‘Queét túinit caá bũca’, Dios ã niiját pínah niijná. Moisés ã wutatji pah, ĩ niiját péaat júutat pínah niijná, ĩ waó bojat pínah jíib meémboó ma jíib chãjaá. Meém páant ma chãjachah ennit, ‘Jwĩ joiní dooná yoobópdih át nihcan tagaá’, jwĩ déewã ĩ niij jéihbipna caá. Páant niijnít, Moisés ã wutatjidih ma túi jepahatdih queétjeh ĩ jéihbipna caá.* 25 Obohjeéhtih, judíowã nihcannit Jesúihwãboodíh ĩ jéihyahat pínah niijná, jwiítjeh jwĩ jenah joyátdih jáantjeh nin pah queétdih jwĩ niij daác wahap jĩ: ‘Pãpnidih wũhniji jeémátdih ñi jeémPCA bojoó. Meépdihbut ñi babhca bojoó. Nañúpwãdih jǒp teonit maonidih ñi jeémPCA bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh ñi yéej chãjca bojoó’, queétdih jwĩ niijíp jĩ, Pablodih Jesúihwã maáta ĩ niijíp jĩ.*

Dioíh mũú díitna Pablodih ĩ tewat

26 Páant ĩ niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chémena míc neonádih ñamah bejnit, “Queét túinit caá”, Dios ã niiját pínah niijná, Moisés ã wutatjidih ĩ chãjap jĩ. Pánihna, Dioíh mũuná waadnit, ĩ péaat pínah yeó jáapdih, Diosdih ĩ wũhat pínah yeó jáapdihbut sacerdotewãdih ĩt naáwáp wut jĩ.

* 21:8 Hch 6.5; 8.5 * 21:10 Hch 11.28 * 21:24 Nm 6.2-21 * 21:25 Hch 15.29

27 Moisés ã wutajti pah siete yeó jáap ï chãjat pínahdih ï péa jũúwúchah, biquína judiowã Asia baácmant caandih ñuún jũóhñit, Dioih muú diítna Pablodih ït enep wut jĩ. Pánih ennit, Pablodih ï íjaj pínah niijná, dawá cáacwãdih ït yee naáwáp wut jĩ. Páant ï yee naáwáchah, Pablodih íjñit, ït tewep wut jĩ. 28 “Yeéb jwĩ déewãá, jwiitdih ñi teo wáac jũúwú. Nin nihat baácboó jib bohéna, jwiit judiowãdih, Moisés ã wutajtidih, nin Dioih muúdihtbut nihat cáacwãdih yeejép ãpĩ bohéna caá. Judiowã nihcannitdih muú Dioih muúdihtbut nihat waadnit, nindih ã yéejana caá”, ï niij ñaacáp jĩ.

29 Jãtuh Pablo judío nihcanni Trófimo wut jamni, Éfeso tãtchidih bóodih Jerusalén tãtchidih ã numah jibichah, ït enep wut jĩ. Páant ã numah jibichah ennitji “Pablo judío nihcannidih Dioih muú diítna ãt numah waadáp tagaá”, ït niij jenah joiij tagaá. Obohjeéhtih, páant ï niij jenah joyát yoobópdiht nihcap jĩ.*

30 Páant ï niij ñaacáchah joinít, nihat caán tãtchidih moón íjñit, ñáo waad béj, Pablodih teonit, Dioih muú diítmant ït wái bac bejep wut jĩ. Páant ï wái bac bejehahjeh, jẽcdih ït ñuún nemep wut jĩ. 31 Pánih wái bac bejñit, caandih mao yohihna, tãbit ï ñaacát dooná Romano soldadowã ï maáhdih ãt jãibínep wut jĩ. “¡Nihat Jerusalén tãtchidih moón ñaac peét bejna caá ï chãjap!” ït niijíp wut jĩ. 32 Caán doonãdih joinítjeh, Pablodih pãinit pebhna ãih soldadowãdih ã numah ñáo juyúp jĩ. Pánihna, queét ï juyúchah ennit, Pablodih ï pãí cádahap jĩ. 33 Queét pebhna jainít, soldadowã ï maáh Pablodih nemat muúboó nemat tãut niijná, chéne ítah tãpnajĩh caandih ã chéwat tãutap jĩ. Pánih chéonit, caandih pãinitdih nin pah ã niij uúbh joyóp jĩ: “¿Déhe tigaá nin? ¿Dedé tibeé ã chãj?” ã niijíp jĩ. 34 Biquína wáac jainít mácah jãih ñaac, bita mácah ï jãih ñaacáp jĩ. Páant ï ñaacáchah, soldadowã ï maáh ded pah ï niijãtdih ãt beh joicáp wut jĩ. Pánihna, yoobópdiht jéihihna, Pablodih ïih muú diítna soldadowãdih ã ub waad béjat tãutap jĩ. 35 ïih muúnã ï ub pãuh laab béjehah ennit,

íjina, cáacwã caandih ï teo bid ñuún péenap jĩ. Pánihna, cáacwã ï jwúub dúuc wáicat pínah niijná, páantjeh ï beo pãuh laab béjep jĩ. 36 Páant ï bejehah, dawá queétdih ñuún péenit, “¡Caandih ñi mao yohoó! ¡Caandih ñi mao yohoó!” ï niij ñaacáp jĩ.

“Yeejép wã chãjcap be”, Pablo ã niiját

37 Pánihna, Pablodih ïih muúnã ï ub waad béjehahjeh, Pablo soldadowã ï maáhdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Weém meemdih bainí wã naáwihna caá, Griego wéheatjĩh ãt niijíp wut jĩ.

—¿Dépah meém Griego wéheatdih jéihni niit? 38 ¿Meém Egipto baácdih bóo jwĩ maátadiht yohihna, cáacwãdih maonitdih muú wihcapboó cuatro milwã dúo wáini nihcan niit? soldadowã ï maáh Pablodih ãt niij uúbh joyóp wut jĩ.

39 —Caán nihcan caá. Weembát judío mun tigaá. Cilicia baácdih Tarso tãtchidih bóo caá. Caán tãtchi oboh jamni tãtchi nihcan caá. Pánihna, queét cáacwãdih weemdih ma naáwát tãutã, Pablo ãt niijíp wut jĩ.

40 Páant ã niijíchah joinít, Pablodih ãt naáwáp tãutap wut jĩ. Pánihna, Pablo pãuh laab béjat cáyahdih ñuhñit, ï yayát pínah niijná, ãih téihyajĩh ã jãutap jĩ. Páant ã jãutachah, ï ñaac yayáchah ennit, Pablo queétdih ïih wéheatjĩh ã naáwáp jĩ.

22

1 “Yeéb wã déewãá, yeéb behnitbut ñi joyoó. Ded pah wã chãjatji yeebdih wã naáwát tãut caá”, Pablo ã niijíp jĩ.

2 Pablo ïih wéheatjĩh ã naáwáchah joinít, laihcanjeh ï joi ñuhup jĩ. Pánihna, Pablo nin pah queétdih ã niij naóh yoobánep jĩ:

3 “Weembát judío mun tigaá. Tarso tãtchidih wãt cáac jamup jĩ. Obohjeéhtih, Cilicia baácdih bóo yahna, nin Jerusalén tãtchidih wã behep jĩ. Nihat Dios naáwãtdih, Moisés ã wutajtidih, jwĩ nuowã ï naáwãtjidihbut Gamaliel weemdih ã bohénep jĩ. Nihat Dios ã wutajti pah, yeéb ñi chãjat pahjeh muntih, weembát wãpĩ chãjap jĩ.* 4 Pánihna, Jesúsdiht jepahnitdih enihcan, queétdih mao ñuún péena, queétdih búdiht pohba wã moh yéejanap jĩ. Queétdih

* 21:29 Hch 20.4 * 22:3 Hch 5.34-39

ñuún teo chéonit, neoná, yaáhdihbut nemat muúboó wāpī nemat túutap jī. Bitadihbut wāpī mao yohat túutap jī. ⁵ Pánihna, jwīh sacerdotewā ī maáh, nihat bita jwī maátabut páant wā naáwát pah muntih queébut biíc yoobó ī naóhbipna caá. Queét jī Damasco tátchidih jumnit judíowā ī maátadih wā jútat pínah papélah núodih weemdih ī daác wūhup jī. Pánihna, caán núodih ubnit, caánboó jumnit Jesúhwādh chéonit, wā ub jwúub júwúchah, queédih ī peéh chājat pínah niijná, Damasco tátchina jwī bejep jī.*

Pablo ded pah ā túut numátjidih ā naáwát (Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Damasco tátchina toáh jubínachah, yeó jáap tac yoób, báadhdajeh wēpép yeh iigát weemdih ā yeh iig jāhanap jī. ⁷ Caandih en wáhi bejnit, baácboó wā buugúp jī. Pánih buugnít, wéheatdih wā joyóchah, weemdih nin pah āi niijíp jī: ‘¡Saulo, Saulo! ¿Dépanih tigaá weemdih ma mawih ñuún péé?’ ā niijíp jī. ⁸ Páant ā niijíchah joinít, nin pah wā niij jepahap jī: ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jī. ‘Weém Jesús Nazaret tátchidih bóo ma mawih ñuún péeni caá’, weemdih ā niij jepahap jī. ⁹ Wā pej jumnit caán yeh iigátidihjeh it enep wat jī. Obohjeéhtih, weemdih ā wéheatboodih it joicáp wat jī. ¹⁰ Pánihna, nin pah wā jwúub niij úbh joyóp jī: ‘¿Maá, ded pah wā chājatdih tigaá ma náah?’ Jesúsdih wā niijíp jī. ‘Ma ñah ñuhú. Damasco tátchiboó ma waad bejeé. Caanjih ma jumuchah, ded pah ma chājat pínahdih meemdih naóhni ma pebhna ā jubíhipna caá’, Jesús weemdih ā niijíp jī. ¹¹ Pánihna, caán wēpép yeh iigátidih enniiji wā jéih encah, wā pej jumnit weemdih téihyamant wáinit, Damasco tátchina ī ub bejep jī.

¹² “Caanjih biíc newé Ananías wūt jumni āt jumap tajī. Caán Diosdih túi wēi úbhni, nihat Moisés ā wutatjidih túi chājni, caanjih moón judíowā caandih ī túi wēi enni tajī. ¹³ Pánihna, wā pebhna júi ñuhnit, caán Ananías nin pah weemdih āi niijíp jī. ‘Wā dée Saulo, buu ma jwúub enbipna caá,

páant muntih’, ā niijíp jī. Páant ā niijíchahjeh, jwúub ennit, caandih wā enep jī. ¹⁴ Nin pah Ananías weemdih ā jwúub niijíp jī: ‘Jwī nuowā ī wēini Dios ded pah meemdih ā náah yacat pínahdih ma jéihyat pínah, Jesús túini yoobátdih ma enat pínah, caandih ma joyát pínahdihbut, meemdih āt ñiwip taga. ¹⁵ Meémboó áih doonádh nihat cáacwādh bohéna, ma enatjidih ma joyátjidihbut ma naóhbipna caá. ¹⁶ Pánihna, ¿dedédih pái jwah tigaá ma chāj? ¡Ma ñah ñuhú! Ma yéejatdih cádahnit, Jesúsdih jepahni jumna, ma daabáat túutú’, Ananías weemdih ā niijíp jī.

Pablo judíowā nihcannitdih ā bohéatjidih ā naáwát

¹⁷ “Táttimah, nin Jerusalén tátchina jwúub joinít, Dioih muúná úbúdh wā bejep jī. Páant wā úbát pónih, jáana yahna, oo júmat pah Jesúsdih wā enep jī. ¹⁸ Páant wā enechah, nin pah weemdih ā niijíp jī: ‘Nin Jerusalén tátchidih moón wíh doonádh ma naáwáchah, ī joíhcan niít. Páant ī joíhcah, nin tátchimant waícanjeh ma bac bejeé’, Jesús ā niijíp jī. ¹⁹ Páant ā niijíchah joiná yahna, nin pah wā jwúub niij jepahap jī: ‘Maá, játih weém wā déewā ī míic wáacat muúnádh waadnit, míihwādh nemat muúboó nemíhna, wā mawih ñuún péeatdih nihat queétjeh ī jéihna caá. ²⁰ Bita Estebandih ī mawachah, wēi ennit, maonitih jih ī dawát chóonadh wā páñap jī. Páant wā chājatjidih jéihnit, weemdih yeejép ī chājcan niít’, Jesúsdih wā niijíp jī.* ²¹ ‘Weemjéh tigaá meemdih wā wahap, yúp bóo baácnadh moón judíowā nihcannitdih wíh túini doonádh ma naáwát pínah niijná. Pánihna, buu weemdih jepahnit, ma bejeé’, Jesús weemdih ā niijíp jī”, Pablo queét íjnitdih ā niijíp jī.

Pablo soldadowā ī maáhjh ā míic wéheat

²² Páant ā niijíchah joinít, judíowā nihcannitdih ā naáwátji peéh joíhcan, nin pah ī niij ñaacáp jī: “¡Caandih ñi mao yohoó! ¡Caandih ñi mao yohoó! ¡Nin baácboó ā jumuchah, ā túican caá! ¡Caandih mao yohatjeh caá náahap!” ī niij ñaacáp jī. ²³ Nihat cáacwā búdí ī ñaacáp jī. Pánih ñaacnit, tabit ī íjatdih

* 22:5 Hch 8.3; 26.9-11 * 22:20 Hch 7.58

júatna, biquína jih í dɔwát chóodih í tóo dug yohochah, bitaboó baácdih júinit, í waáh yoh ñahanap jĩ. ²⁴ Páant í chãjachah ennit, soldadowã í maáh ñih muú diítboó Pablodih ã ub waad béjat túutap wut jĩ. Caanná waád jubínit, Pablo yoobópdih ã naáwát pínah ni-ijná, nuñáp chío tōpnajĩh caandih át puñat túutap wut jĩ. Judío wéheatdih beh joicán, “¿Dedé peéh tigaá cãacwã caandih í jãih?” át niij jéihíhip wut jĩ. ²⁵ Í maáh páant ã niijíchah joinít, í puñat pínah jãtih soldadowã Pablodih ít chéo dodhdop wut jĩ. Obohjeéhtih, Pablo ã pebh ñuhni nump jamni soldado maáhdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Weém Roma baácdih bóo wã jamuchah, ded pah wã yéej chãjatdih jéihcan yuhna, ¿weemdih ma puñat túutmi niít? át niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, caán nump jamni maáh ã maáh pebhna jubínit, nin pah caandih át niij naáwáp wut jĩ:

—¡Maá, ma túi chãjaá! Nin newé ‘Weém Roma baácdih bóo caá’, weemdih ã niijíp be, át niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant ã niijíchah joinít, ã maáhboó Pablo pebhna jubínit,

—Weemdih ma naáwá. ¿Meém yoobópdih Roma baácdih bóo niít? át niijíp wut jĩ.

—Jújuh, caanjĩh bóo tigaá weém, Pablo át niij jepahap wut jĩ.

²⁸ —Weémboó Roma baácdih bóo jamíhna, queét maátadih búdí dinero wã wãhup jĩ, soldado maáh Pablodih át niijíp wut jĩ.

—Obohjeéhtih, weémboó jwíih cãac jamna, páant wãát jamup jĩ, Pablo át niijíp wut jĩ.

²⁹ Páant ã niijíchah joinítjeh, í maáh, caandih puíhñit soldadowãbut ít doo jwúub ñuhup wut jĩ. Pablo Roma baácdih bóo ã jamuchah yuhna, ã chéwat túutatji peéh búdí át úmup wut jĩ.

Pablo judíowã í maátadih ã wéheat

³⁰ Ded pah Pablodih judíowã tabit í jãihñatdih soldadowã í maáh yoobát páantjeh át jéihíhip wut jĩ. Pánihna, cheibit nihat sacerdotewã í maátadih, judíowã í maátadih yah buca át míc wáacat túutap wut jĩ. Pablodih ub júúwát túutnit, nihat wáac

juínit pebhna át ub waad béjat túutap wut jĩ.

23

¹ Pablo queétdih jwãáh en ñuhñit, míc wáac juínitdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Wã déewãá, Dios ã enechah, weém wãpĩ túi chãjap be, át niijíp wut jĩ.

² Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã í maáh, Ananías wut jamni, páant ã ni-iját peéh, Pablo pebh ñuhñitdih ãih jacdih át nem mawat túutap wut jĩ. ³ Páant ã chãjachah, Pablo caandih nin pah át niij jũihñup wut jĩ:

—Meém ma laihca bojoó. Dios meemdih ã peéh chãjbipna caá. Ninjĩh chúudnit, ‘Meém Dios ã wutatdih yap yohni caá’, weemdih niijná yuhna, weemdih páant mawat túutna, meémboó bácah ã wutatdih chah yap yohni caá, át niijíp wut jĩ.*

⁴ Páant ã niijíchah, bita ã pebh ñuhñit Pablodih nin pah ít niijíp wut jĩ:

—¿Sacerdotewã í maáh Dios ã ñíonidih meém yeejép niij jãih niít ma chãjap? ít niijíp wut jĩ.

⁵ —Wã déewãá, caán sacerdotewã í maáh Dios ã ñíoni ã jamatdih wã jéihcan beé. Jéihna, páant wãta niijcán tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp tajĩ: ‘Ñi maáhdih yeejép niij wéheca bojoó’, í niij daacátjidih weembát jepahni caá, Pablo át niijíp wut jĩ.*

⁶ Queét míc wáac chúudnit biquína saduceowã, bita fariseowã í jamatdih jéihñit, Pablo nin pah át niij ñaacáp wut jĩ:

—Wã déewãá, weém fariseo wãáh jamna, weembát fariseojeh mun tigaá. Nihat wunnitji í jwúub boo pud júúwát pínahdih wãpĩ pãina caá. Caandih wã bohéat jib weemdih nemat muúboó nemíhna, í tewep be, át niijíp wut jĩ.*

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queétjeh ít míc jãih jwíhip wut jĩ. Saduceowã fariseowãjĩh bíic yoobó ít jenah joicáp wut jĩ. ⁸ Saduceowã nin pah ípĩ niijná caá: “Wunnitji í jwúub boo pud júóhcan niít. Ángelwã, wunnitih caolihñabut í wihcan caá”, ípĩ niijná caá. Obohjeéhtih, fariseowãboó mácah jenah joinít, “Wunnit

* 23:3 Mt 23.27 * 23:5 Ex 22.28 * 23:6 Hch 26.5; Fil 3.5

ĩ jwúub boo pud jũóhbirna caá. Ángelwã, wannitĩh caolih nabut ĩ jumna caá”, ĩpĩ niijná caá.* ⁹ Pániha, queét míc wáacnit tabit jũihna, chah pohba ĩt míc jũih ñaacáp wat jĩ. Biquína Moisés ã watatjidih bohénit fariseowã ñah ñahnit, nin pah wẽpép ĩt niij ñaacáp wat jĩ:

—‘Nin newé yeejép chãjni nihcan caá’, jwiit jwĩ niij jenah joiná caá. Biíc wannitĩh caolih, biíc ángel caandih ã naóh dée caá. Páant ã naáwáchah, jwiit nindih peéh chãjnit, Diosdih jwĩta yap yoh tagaá. Pániha, jwĩ peéh chãjca boj jĩh buca, ĩt niijíp wat jĩ.

¹⁰ Chah yeejép pohba ĩt míc jũihñup wat jĩ. Páant ĩ míc jũihñuchah ennit, soldadowã ĩ maáh úumna, nin pah át niij jenah joyóp wat jĩ: “Pablodih yeejép ĩ chãjmi dée caá”, niij jenah joinít, ĩ míc wáac juyápmant Pablodih ĩh munná soldadowãdih át ub waadaát túutup wat jĩ.

¹¹ Caan chéijeh Jesús Pablo pebh jíghnit, caandih nin pah át niijíp wat jĩ: **“Ma úumca bojoó. Wĩh táini dooná Jerusalén tátchidih moondih ma naáwát pahjeh mantih Roma tátchidih moondihbut ma naáwáp”**, át niijíp wat jĩ.

Pablodih judíowã ĩ mao yohíhat

¹² Cheibitjeh, biquína judíowã míc bih wáac junít, nin pah ĩt niij míc wéhenap wat jĩ: “Jwiit Pablodih jwĩ maocah, jwiitdih Dios ã mawa naáh. Pablodih jwĩ mawat pínah jãtih, jeémpcan, jwĩ babhca boj jĩh”, ĩt míc niijíp wat jĩ. ¹³ Cuarenta judíowã chah pohba Pablodih mawíhnit páant niijnít wat jĩ. ¹⁴ Páant niijnít, sacerdotewã ĩ maáta, bita ĩ maáta pebhna juibínit, queétdih nin pah ĩt niij naáwáp wat jĩ:

—Nin pah jwĩ niij míc wéhenap be: ‘Jwiit Pablodih jwĩ maocah, Dios jwiitdih ã mawa naáh. Pablodih jwĩ mawat pínah jãtih, jeémpcan, jwĩ babhca boj jĩh’, jwĩ míc niijíp be. ¹⁵ Pániha, jwiit judíowã nihat jwĩ maáta ñi míc wáacapoó Pablo ã jwúub jũúwát pínah niijná, yeebjéh soldadowã ĩ maáhdih dooná ñi wahaá. Nin pah caandih ñi niijí. ‘Pablodih jwĩ jwúub úubh joíhna caá, páant mantih’, ñi niijí. Pániha, jwiitboó míc bih páinit, ñi pebhna ã juyát pínah jãtih,

caandih jwĩ maobirna caá, ĩ maátadih ĩt niijíp wat jĩ.

¹⁶ Obohjeéhtih, Pablo jwan wúuh ded pah ĩ chãjat pínah doonádih át joyóp wat jĩ. Pánih joinít, soldadowãih munná waád juibínit, ã joyátjidih Pablodih át naáwáp wat jĩ. ¹⁷ Pániha, Pablo biíc namp jumni maáhdih bid bojnit, nin pah caandih át niijíp wat jĩ:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma ub bejeé, ded pah ã joyátjidih caandih ã naáwát pínah niijná, át niijíp wat jĩ.

¹⁸ Pániha, caán soldado ã maáh pebhna caandih át nambah bejep wat jĩ. Nambah juibínit, nin pah ã maáhdih át niijíp wat jĩ:

—Pablo nemat múuboó jumni nin jáap behnidih ma pebhna weemdih ã nambah jũúwát túutup be, ded pah ã joyátjidih meemdih ã naáwát pínah niijná, át niijíp wat jĩ.

¹⁹ Pániha, ã maáh bita wihcapboó caán joiníjidih téihyamant teo wái bejnit, nin pah át niij úubh joyóp wat jĩ:

—¿Dedédih tigaá weemdih ma naáwih? át niijíp wat jĩ.

²⁰ —Judíowã ĩ maáta cheibit meemdih Pablodih ĩ pebhna ĩ wah bojat túutbirna caá, caandih jwúub úubh joí enat túut niijná. ²¹ Obohjeéhtih, bita caandih mawíhna, ĩ míc bih páibirna caá. ‘Pablodih jwĩ mawat pínah jãtih, jeémpcan, jwĩ babhca boj jĩh’, ĩt míc niijíp wat be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih buu páina caá ĩ chãjap. Pániha, ĩ úubátidih ma jepahca bojoó, Pablo jwan wúuh soldadowã ĩ maáhdih át niijíp wat jĩ.

²² —Weemdih ma naáwátjidih bitadih ma naóhca bojoó, soldadowã ĩ maáh át niijíp wat jĩ. Páant niij péanit, caán jáap behnidih át jwúub bejat túutup wat jĩ.

Maáh Félix pebhna Pablodih ĩ wahat

²³⁻²⁴ Pablo jwan wúuh ã jwúub bejat túttimah, soldadowã ĩ maáh chénewã ã namp jumnit maátadih ã pebhna át bid bojop wat jĩ. Páant ã bid bojnit ĩ juibínachah, nin pah queétdih át niij naáwáp wat jĩ: “Doscientos soldadowã yáac chũi bejnit pínahdih míc wáacnit, ñi ámohat túutú. Bitá setenta soldadowã caballowãjĩh bejnit

* **23:8** Mt 22.23; Mr 12.18; Lc 20.27

pínah, bita doscientos soldadowã ïtah t̄oɔpdih ʌbnit pínahdihbut míic wáacnit, ñi ámohat t̄úutú. Pabloíh caballowã pínahdihbut ñi ámoh wũhũ. Míic ámoh péanit, b̄ũũ chei las nueve, p̄úú Cesarea t̄átchi, Maáh Félix pebhna Pablodih ñi táí ʌb bejeé”, ʌt niijíp wut jĩ.

25 Pánihna, caán maáh nin pah Maáh Félix dih ʌt niij daacáp wut jĩ:

26 “Weém, Claudio Lisias meém wã maáh Félix dih wã daác wahna caá. ¿Ma táí jum niit? 27 Nin t̄átchidih moón judíowã nin newé Pablo w̄ut jumnidih íjnit, caandíh maona í chãjap be. Páant caandíh í mao yohat déedih, í pebhna wíih soldadowãj̄ih enedih wã bejep be. Caánboó Roma baác dih bóo ʌ jumuchah jéihnit, caandíh í maocat pínah niijná, jwĩ dúuc wáyap be. 28 Páant í mawíhichah ennit, ded pah í j̄ũh ñaacát dih jéihíhna, í maáta í míic wáacapoó caandíh wã numah bejep be. 29 Caánboó jwĩ jumuchah, queét judíowã í wutatdihjeh í j̄ũhñ̄ap be. Obohjeéhtih, dedé ʌ yéej chãjatji jíib wunat pínah, nemat m̄úúboó nemat pínahbut caandíh ʌ wihcan beé. 30 Bitá míic bih p̄áinit mawíhat doonádih joinít, waícanjeh ma pebhna caandíh wã wahap be. Pánihna, caandíh naóh yacnitdih ma pebhna wã bejat t̄úutbipna caá, meémboodíh í naóh yacat pínah niijná”, soldadowã í maáh Maáh Félix dih ʌt niij daacáp wut jĩ.

31 Queét soldadowã í maáh ʌ wutatdih joinít, chei Pablodih numah bejna, p̄úú Antípatris t̄átchina ít j̄uibínap wut jĩ.

32 Cheibit queét jíthaj̄ih bejnit soldadowã Jerusalén t̄átchina ít jw̄úub bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, bita caballowãj̄ih bejnitboó Pablodih ít numah bejep wut jĩ. 33 Pánih bejna, Cesarea t̄átchina j̄uibí, Maáh Félix pebhna waád j̄uibínit, í maáh ʌ daácniji papélah núodih wũhñit, Pablodihbut caandíh ít wũh̄ap wut jĩ. 34 Pánihna, caán núodih en péanit, Félix Pablo ded baác dih bóo ʌ jumatdih ʌt ʌb̄h joyóp wut jĩ. Cilicia baác dih bóo ʌ jumatdih jéihna, nin pah Pablodih ʌt niijíp wut jĩ:

35 —Meemdíh naóh yacnit í jum̄úchah, queétdih wã joibípna caá, ʌt niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, caandíh í wapat pínah niijná, Maáh Herodesj̄iíh m̄ũũná Félix soldadowãdih ʌt ʌb bejat t̄úut̄ap wut jĩ.

24

Pablo Maáh Félix dih “Wã yéej chãjcan beé”, ʌ niiját

1 Biícj̄ih bóo téihya yeó jáap t̄úttimah, sacerdotewã í maáh Ananías, bita judíowã maáta biíc dih Cesarea t̄átchina ít ñ̄ũũ déi j̄uibínap wut jĩ. Roma baác dih moón í maáta í wutatdih jéihni Tértulo w̄ut jum̄nibut íjeéh ʌt j̄uibínap wut jĩ. Tértulo judíowã í naóh yacatdih naóh yapani pínah wut jĩ. Pánihna, Pablodih í peéh chãjat pínah niijná, Maáh Félix pebhna ít waád j̄uibínap wut jĩ. 2 Páant í waád j̄uibíat t̄úttimah, soldadowã Pablodih caanná í ʌb waád j̄uibínachah, Tértuloboó judíowã í naóh yacatdih nin pah ʌt niij naóh yapanap wut jĩ:

—Meém túini maáh caá. Jwĩ maáh ma jumuchah, dedé tac b̄ũũgát wihcan, jwĩ táí jumna caá. Túi jéihni jumna, nihat jwíih baác dih moondíh ma táí teo wáacna caá. 3 Pánihna, nihat jwíih t̄átchidih moón meemdíh búdí jwĩ wẽina caá. 4 Meém j̄jgah enni ma jumatdih jéihna, meemdíh maatápdih tac b̄ũũgáat t̄úut páant jwĩ niijcán caá. Ma jéihyat pínah niijná, bainíjeh meemdíh jwĩ wéheíhna caá. 5 Nin cãacwãdih t̄ubit ʌ tac b̄ũũgána caá. Nihat baácboó ded pah bohénit, judíowãdih í míic eníhcat chãjna caá ʌ chãjap. Jesús Nazaret t̄átchidih bóodih péenitdih waóhni caá. 6 Dioíh m̄ũũná judíowã nihcannitdih numah waadnít, caán m̄ũũdih ʌ yéejanap be. Páant ʌ chãjachah ennit, caandíh teona, jwĩ ñowã í wutatdih ʌ yap yohatji jíib jwĩ peéh chãjíhip ȳh be. 7 Obohjeéhtih, maáh Lisias ʌíh soldadowãdih numah j̄úóhñit, caandíh jwiít dih í dúuc wáyap be. 8 Pánih dúuc wáiniji ma pebhna jwiít dih ʌ naóh yacat t̄úut̄ap be. Pablodih ʌb̄h joí enna, nihat jwĩ naóh yacat yoobópdih ʌ jumatdih meém ma jéihbipna caá, Tértulo Félix dih ʌt niijíp wut yah jĩ.

9 ʌjeéh j̄uibínit judíowãbut Pablodih biíc yoobó Félix dih ít yee naóh yacap wut jĩ.

10 Páant í naóh yacat t̄úttimah, Félixboó Pablo ʌ naáwát pínah niijná, caandíh ʌt j̄úut

jáhanap wut jĩ. Páant ã júut jáhanachah ennit, Pablo nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Dawá jópchina jwĩih baácdih moón jwĩ naóh yacatdih mapĩ túi joiná caá. Páant ma jummatdih jéihna, ma túi jéihyat pínah niijná, wěinit, meemdih yoobópdih wã naóhbipna caá. ¹¹ Doce yeó jáap játihjeh Jerusalén tátchina Diosdih weñedih wã juibínap be. Bitadih úbh joiná, ma jéihbipna caá. ¹² Biíhdih wãpĩ juihcap be. Dioih múudih míc wáacnitdih wã míc jüihñat túutcap be. Judíowã ĩ míc wáacat múú diitna, tátchiboobút wã míc jüihñat túutcap be. ¹³ Páant ĩ naóh yacachah yuhna, bitadih úbh joí enna, ĩ yee naóh yacatdih meém ma jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, bũũ meemdih yoobópdih wã naóhna caá. Dios jwĩ ñowãji ĩ wěinidih weembút wãpĩ wěina caá. Pánihna, Jesúsdi h jepahna, weém Diosdih wã weñechah, ‘Mácah ã bohéna caá’, queét ĩpĩ niijná caá. Obohjeéhtih, wã bohéat mácah nihcan caá. Nihat Moisés ã watatjidih jepahnit, nihat Dios naáwátidih naóh yapanit ĩ daacátjidihbut wãpĩ jepahna caá. ¹⁵ Dios nihat wunnitdih ã jwúub booaat pínah yeó jáapdih wãpĩ pãina caá. Túinitdih, yeejépwãdihbut biíc yoobó ã jwúub boobipna caá. Páant ã booaat pínahdih nihat judíowãbut biíc yoobó ĩpĩ pãina caá. ¹⁶ Pánih pãina, túinijeh wãpĩ chãjna caá, ‘Caán túini caá’, Dios weemdih ã niiját pínah, cãacwãbut biíc yoobó ĩ niiját pínah niijná.

¹⁷ “Dawá jópchina biíh baácna jibniji wã déewã jĩgah náah jumnitdih dinerodih wãhat túut niijná, Diosdihbut wěi wãhat túut niijná, Jerusalén tátchina wã jwúub juibínap be, páant muntih. ¹⁸ Pánihna, Diosdih wã wãhat pínah jãtih, ‘Caán túini caá’, Dios ã niij enat pínah niijná, ded pah Moisés ã watatjidih wã chãjap be. Páant wã chãjat túttimah, Dioih múú diitna jumna, caandih wã wãhuchah, bita judíowã Asia baácdih moón weemdih ĩt enep tabe. Páant ĩ enechah, wãjeéh míc wáacnit wihcan, míc jüihñatbut ã wihcap be. ¹⁹ Pánihna, weém yeejép wã chãjatdih enna nihna, queét Asia baácdih moónboó ma pebhna naóh yacadih ĩ jüúwú naáh.* ²⁰ Jwĩ maáta

wáac juinít, weemdih ĩ úbh joí enechah, ded pah wã yéej chãjatjidih enna nihna, queétjeh naáwádih ĩ jüúwú naáh. ²¹ Nin pahjeh ĩ niijmí nacaá: ‘Pablo jwĩ míc wáacapoó jumnit, nin pah ã niij ñaacáp jĩ: “Wunnitjidih Diosboó ã jwúub booaatdih jwĩpĩ páñatdih wã bohéatji jíb nemat múúboó weemdih ĩ nemat túutap jĩ”, ã niij ñaacáp jĩ’, queét ĩ niijmí nacaá”, Pablo Félixdi h át niijíp wut jĩ.*

²² Páant ã niijíchah joinít, Félix, Jesúsdi h doonádih jéihnit, ĩ naáwátidih át cádahat túutap wut jĩ. Pánih cádahat túutnit, Pabloboodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maáh Lisias ã juyúchah, dedé peéh chãjat pínah ã jumuchah, meemdih wã naóhbipna caá, át niijíp wut jĩ.

²³ Páant niij péanit, Pablodih úb jüóhni soldadowã ĩ maáhdih nin pah át niijíp wut jĩ: “Maátaih múuná jwúub úb bejna, míh soldadowã caandih ĩ túi wapa naáh. Obohjeéhtih, ã náahat pah ã chãja naáh. Det ã chéenwãbut caandih teo wáacadi h ĩ juyú naáh”, át niijíp wut jĩ.

²⁴ Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ãjeéh bóli Drusilajih ĩ míc wáacat tólihna át juibínap wut jĩ. Drusila judío wili wut jĩ. Pánih juibínit, Jesúsdi h doonádih joíhna, Pablodih át bid bojop wut jĩ. ²⁵ Páant ã bid bojochah, Pablo queétdih nin pah át niij naóh bohénap wut jĩ: “Bitadih túi chãjat caá náahap. Yéej chãjat jenah joyátidih yap yohat caá náahap. Cãacwã yeejép ĩ chãjatjidih Dios búdí ã peéh chãjbipna caá”, queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niij naáwáchah, joí wáhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma bejeé. Biíh yeó jáap meemdih wã jwúub bidbipna caá, páant muntih, Félix caandih át niijíp wut jĩ.

²⁶ Pablo ã míc jíb chãj bacat pínah dinerodihbut Félix át bidip wut jĩ. Pánih bidnit, dawá láa Pablodih míc wéheat túut niijná, Félix ã pebhna át jüúwát túutap wut jĩ. ²⁷ Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jumni át bacap wut jĩ. Pánihna, judíowãdih weñáihna, Félix Pablodih nemat múúboojéh át cádahap wut jĩ. Porcio Festo wut jumni át jwúub túut múm maáh waadáp wut jĩ.

* **24:19** Hch 21.17-28 * **24:21** Hch 23.6

25

Pablo Maáh Festodih ã naáwát

¹ Caán baácna Maáh Festo juibíniji biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina át aab béjep wut jĩ. ² Caanná ã aáb juibínachah, queét sacerdotewã ã maáta, bita judíowã ã maáta biíc dih ã pebhna bejnit, Pablodih yeejép ãt jwúub naóh yacap wut jĩ. ³ Caan pébhna ã bejat pínah játih queétjeh nin pah ãt míc niijíp wut jĩ: “¿Pablodih mawat pínah niijná, cáacwãdih míc bih páinit, mawat túut jĩh?” ãt míc niijíp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, nin pah Maáh Festodih ãt niijíp wut yah jĩ:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aabá bojoó, ãt niijíp wut jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih ãt niij jepahap wut jĩ:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat muúboó ã jumna caá. Búutéh caánboó wã jwúub dei bejbipna caá, páant muntih.

⁵ Páניהna, Cesarea tútchina ñi maáta weemdih ã pej jum dei bej jwuh naáh, Pablo ã yéj chãjachah nihna, caandih ã naóh yacat túut niijná, ãt niijíp wut jĩ.

⁶ Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina át jwúub dei bejep wut jĩ. ã jwúub dei juibíni daanimant, ã naóh yacachah joyát túut niijná, peéh chãjnit ã naáwápboó át waád juibí chũudup wut jĩ. Caánboó chũudnit, Pablodih át bid bojop wut jĩ. ⁷ Pablo ã pebhna ã juibínachah, Festojeéh Jerusalén tútchimant dei juibíni judíowã caán tãahmant ãt ñuh pũuda bojop wut jĩ. Pánih ñuhnit, dawá yeejép dooná ãt naáwáp wut jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naáwáchah yahna, ã yee naáwãdih Festo át jéihcap wut jĩ. ⁸ Páant ã naáwáchah joinít, Pablo nin pah át niij naóh yoobánap wut jĩ:

—Jwiít judíowã jwĩ wutaditih, Dioih muúdh, Roma tútchidih moón ã maáhdihbat yeejép wã chãjcap be, át niijíp wut jĩ.

⁹ Obohjeéhtih, Festo judíowãdih weñáihna, nin pah Pablodih átih niijíp wut yah jĩ:

—¿Jerusalén tútchina ma jwúub aab béjihcan niít? Caanná juibíni, míih doonádh jéihíhna, weemjéh tigaá wã jwúub joibíp. Yeejép ma chãjachah nihna, ma yéjat peéh wã naóh bípna caá, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, Pablo nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Maáh César ã wēpat ninjĩh meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wã jumuchah, dedé wã chãjatji peéh, ma jéih naóhna caá. Judíowãdih dedé wã yéj chãjcatdih ma túi jéihna caá. ¹¹ Páניהna, yéj chãjna nihna, wã yéj chãjat jib weemdih ã mao yohatdih wã úumcan caá. Obohjeéhtih, ã naóh yacat yoobópdih nihcah, weemdih queétdih páantjeh ma wãhuchah, ã táican niít. Páניהna, Roma tútchi jwĩ chah maáh César pebhna weemdih ma wahaá, Pablo Festodih át niijíp wut jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, Festo caandih teo wáacnitdih míc wéhe péanit,

—Caán láa bácah, César pebhna meemdih wã wahbipna caá, át niijíp wut jĩ.

Pablo ã chãjatjidih Festoboó Maáh Agripadih ã naáwát

¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ã jwan Berenicejĩh Festo jáap maáh ã waadáchah, Cesarea tútchina caandih muj tewedih ãt dei juibínap wut jĩ. ¹⁴ Pánih dei juibíniiti maatápdih ãt jum jwuhup wut jĩ. Biíc yeó jáap Pabloih doonádh Agripadih Festo nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Félix nemat muúboó ã cádahni, Pablo wut jumni, ã jumna caá. ¹⁵ Jerusalén tútchiboó wã juibínachah, sacerdotewã ã maáta, bita judíowã ã maátabat caandih wã peéh chãjatdih náahna, wã pebhna yeejép dooná naáwãdih ã juyúp jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih weém nin pah queétdih wã niijíp jĩ: ‘Jwiít Roma baácdih moón ã maáta nin pah jwĩpĩ chãjna caá: Det naóh yacnitdih jwĩpĩ jwĩh naáwát túutna caá. Páant ã naóh yacatdih joinít, ã naóh yacniboodih jwuh jwĩ jwúub naáwát túutna caá. Jwiít Romanowã páant jwĩ chãjcah, caandih naóh yacnitdih jwĩpĩ wãhcan caá’, queétdih wã niijíp jĩ.

¹⁷ Páניהna, nin Cesarea tútchina wãjeéh ã juyát túttimah daanimant bóo yeó jáapjeh peéh chãjat naáwát muúboó chũudnit, ã naóh yacnidih wã bid bojop jĩ. ¹⁸ ‘Queét judíowã búdi ã yéj chãjatjidih ã naóh yacmi dée caá’, wã niij jenah joyóp yah jĩ. Obohjeéhtih queét naóh yaquihnitji búca dedé ã yéj chãjatjidih ã jéih naóhcap jĩ. ¹⁹ ‘Jwĩh Dios ã wutaditidih biáboó caá ã bohénap’,

niijnít, ì ijip jĩ. Biíc newé, Jesús wāt jumni, wanniji yahna, ã jwúub boo pud jũúwátjidih Pablo ã bohéátjidihbat ì ijip jĩ. ²⁰ Weémboó nihat ì naáwátjidih wã beh joicáp jĩ. Pánih beh joicán, ‘¿Jerusalén tátchiboó ma aab béjihcan niít? Míih doonádih caanná wã joíhna caá, páant muntih’, Pablodih wã niijíp jĩ. ²¹ Obohjeéhtih, ‘Maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, wíih doonádih caánboó ã joyát pínah niijná’, weemdíh ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maáh pebhna wahat túut niijná, caandíh nemat muúboó soldadowãdih wã páñat túutap jĩ, Festo Agripadih ãt niijíp wut jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Á naáwátidih weembút wã joíhna caá, ãt niijíp wut jĩ.

—Cheibit caandíh ma joibípna caá, Festo Agripadih ãt niijíp wut jĩ.

²³ Pánihna, cheibit Agripa Berenicejĩh búdí míic wáacat tólihna jubínit, ìt waad béjep wut jĩ. Páant ì waad béjehah, nihat cáacwã queétdih ennit, búdí ìt weñep wut jĩ. Nihat soldadowã ì maáta, nihat caán tátchidih moón maátabut caán muúná ìjeéh ìt waad béjep wut jĩ. Túttimah, Festo Pablodih ãt ub jũúwát túutap wut jĩ. ²⁴ Pánihna, Pablo ã waad jubíát túttimah, Festo queét míic wáacnitdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwĩjeéh jumnitbut nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wã jumuchah, ninboó wã jumuchahbut, nihat judíowã weemdíh nindih búdí ì naóh yacap jĩ. Tubit ñaacnit, ‘Caandíh ma mao yohoó’, chah pohba ì niijíp jĩ. ²⁵ Obohjeéhtih, weémboó ded pah ã yéej chãjatjidih wã jéihcap jĩ. Á yéej chãjatji jíb mao yohat ã wihcap jĩ. Pánihna, caanjéh tibeé jwĩ maáh Césardih naáwát túut niijná, ã pebhboó ã bejat pínahdih ã úúbup jĩ. ²⁶ Obohjeéhtih, jwĩ maáh Césardih ded pah wã naóh daacát déedih wã jéihcan caá. Pánih jéihcan, yeéb nihat, Agripa biícidih ñi pebhna caandíh wã jũúwát túutap be. Pánihna, caandíh joinítji jwĩ míic wéheat túttimah, ded pah caandíh wã naóh daacát pínahdih wã jéihbipna caá. ²⁷ Ded pah ã

yéej chãjatjidih naóhcah, nemat muúboó jumnidih César pebhna wã jéih wahcan caá, Festo queétdih ãt niijíp wut jĩ.

26

Ded pah ã chãjatjidih Pablo Maáh Agripadih ã naáwát

¹ Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Buu míih doonádih jwiútdih ma naáwá, ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Pablo maátadih úubhna, áih téihyajĩh ãt júut ñahanap wut jĩ. Pánih júut ñahanit, áih doonádih ãt naóh jwíhip wut jĩ. ² “Maá Agripa, wã déewã ì maáta yeejép weemdíh ì naóh yacatjidih wã naóh yoobáát pínahdih buu meém ma joyát pínahdih wã wéina caá. ³ Nihat jwiútdih ded pah jwĩ chãjatdih, ded pah jwĩ bohéátidihbat meemjéh ma túi jéihna caá. Pánihna, nihat wã naáwát pínahdih ma túi joyoó”, Pablo ãt niijíp wut jĩ.

Pablo Jesúsdihi ã jepahat pínah jãtíh ded pah ã jumjwuhatjidih ã naáwát

⁴ “Nihat judíowã wíih baácboó ì cátih wébít jumjwuhna, ded pah wã jumatjidih ì jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wã jumatjidihbat ì túi jéihna caá. ⁵ Maatápdih fariseowãjeéh wã jumap jĩ. Jwiútdih fariseowã Moisés ã wutajtidih chah jepahnit jwĩ jumna caá. Pánihna, queét judíowã naáwíhna, ‘Yoobópdih caá ã niiját’, ìta jéih niij tágaá.* ⁶ Dios jwĩ nuowãdih ‘Nihat cáacwã ì boo pud jũóhbipna caá’, ã niijátjidih wã páñat jíb, buu ì naóh yacni ninboó wã ñahna caá. ⁷ Nihat jwiútdih doce judíowã poómpbut ã naáwátidih joinítji jwĩ páina caá. Yeó jáap, cheibit Diosdih jwĩpĩ túi wéi wáhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwĩ maátaboó caandíh wã páñat jíb weemdíh ì naóh yacap jĩ. ⁸ ¿Dépanihna ‘Dios wannitdih ã jéih jwúub boocan niít’, ñi niij jenah joí?

⁹ “Jon jãtíh ‘Jesús Nazaret tátchidih bóodih jepahnitdih weemdíh cádahat túutat caá náahap’, wã niij jenah joyóp jĩ. ¹⁰ Páant niij jenah joinít, Jerusalén tátchidih moón dawá Jesúsdihi jepahnitdih

* 26:5 Hch 23.6; Fil 3.5

teonit, sacerdotewā ï maáta ï wutatdih joinít, nemat mæúboó wā nemat tútup jĩ. Pánihna, queédih ï mao yohíhichah, weembát biíc yoobó wā mao yohat tútup jĩ. ¹¹ Maatápdih jwiít judíowā jwĩ míc wáacat mæúdíh Jesúhwā ï míc wáacachah, waadnít, queédih wā jĩgah náah chājap jĩ. Jesúsdih ï jepahatdih wā cádah tútup yuh jĩ. Pánihna, búdí íjna, biíh baácna jweí peétnit Jesúhwādh ñæunnít, wā moh yééjanap jĩ”, Pablo át niijíp wut jĩ.*

Jesús caandih ded pah ã niijátjidih Pablo ã naáwát
(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Pánih Jesúhwādh ñæunná, sacerdotewā ï maáta ï wēpatjĩh ï wutatji pah chājat tút niijná, biíc yeó jáap Damasco tútchina wā bejep jĩ. ¹³ Yeó jáap tac yoób namáboó jwĩ bejehah, yeó ã yeh iigát chah jeámant yeh iíg jéenanachah, jwĩ enep jĩ. Weemdih, wājeéh bejnitdihbut ã túi yeh iig yóh jwejep jĩ. ¹⁴ Páant ã yeh iiguíchah, en wáhi bejnit, jwiít nihat baácboó jwĩ bæug ñájap jĩ. Pánih bæug ñájnit, wéheatdih wā joyóp jĩ. Jwĩh wéheatjĩh nin pah weemdih áí niijíp jĩ: ‘Saulo, Saulo, ¿Dépanihna íjnit, wíihwādh mawíh ñæún péé tigaá ma chāj? Wíihwādh pánih chājna, weemdih caá páant ma chājap. Pánih chājna, meemjéh míc yéejana caá ma chājap. Nuñápdih ñi chéwechah, íjnit, míc túpúna, ã míc yééjaat dée pah meembát ma míc yéejana caá’, ã niijíp jĩ. ¹⁵ ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jĩ. ‘Weém Jesúseh tigaá, ma ñæún mawíh péeni. ¹⁶ Bæu ma ñah ñæuá. Weemdih teo wáhni ma jumat pínah niijná, meemdih wā jíghna caá. Ma enatjidih bitadh ma naáwát pínah niijná, meemdih wā ñóna caá. Ded pah wā jumatdh meemdih wā jwáub jéihyaat pínadhbut ma naóhbipna caá. ¹⁷ Bæu meemdih jíghnit, judíowādh, judíowā nihcannitdihbut wíih doonádh ma naáwát pínah niijná, meemdih wā wahna caá. Pánih wahnit, ï jéih yéej chājcat pínah niijná, meemdih wā túi wapbipna caá. ¹⁸ Judíowā nihcannitdih ma naáwáchah, queét dupúát panhipboó jæmnitji ï yéej chājatdh cádahnit tút næumná, baabát

panhipboó ï bejbipna caá. Pánihna, Satanás ã maáh jæmæpmant queédih æb bacanit, Dios ã maáh jæmæpboó wā waadábipna caá. Pánih chājnit, weemdih jepahnitdh ï yéejatdh wā yohochah, queét Dios ã ñónitjeéh ï jæmbipna caá’, Jesús weemdih ã niijíp jĩ”, Pablo át niij naáwáp wut jĩ.

Pablo Jesúsdih ã jepahatjidih ã naáwát

¹⁹ “Páant Jesús ã naáwáchah joinít, caandih wā yap yohcan jĩ. ²⁰ Pánihna, Damasco tútchidih moondih wā jwíh naáwáp jĩ. Túttimah, Jerusalén tútchidih moondih, Judea baácdh moondih, judíowā nihcannitdihbut naóhnit, ‘Ñi yéejatdh cádahnit, Diosdh bidnit, ã náahat pahjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, “Yoobópdih Diosdh jepah tigaá ï chājap”, bita ï niijbipna caá’, wápĩ niijíp jĩ.* ²¹ Páant wā niij bohéatji peéh nit judíowā Dioíh mæú díitna weemdih teonit, ï mao yohíhip yuh jĩ. ²² Obohjeéhtih, jon, bæubut Dios weemdih ã teo wáacap be. Páant ã teo wáacachah, weém ninjĩh ñæhnit, nihat maátadh, oboh jæmnitdihbut yoobópdih wā naóhna caá. Moisés ã wutatjidih, Dios naáwádh naóh yapanit ï daacátjidihbut wápĩ bohéna caá. ²³ Nin pah ït niij daacáp tajĩ: ‘Cristo Dios ã wahni pínah yeejép yapnit, ã wænbipna caá. Pánih wænniji, ã waóh boo pud júóhbipna caá. Pánih jwáub boo pud júóhnit, yeh iigné panihni nihat judíowā, judíowā nihcannitbut ï yéejat peéh iiguípna ï bejat déedih túi æbni pínah ã jæmbipna caá’, ït niij daacáp tajĩ.* Páant ï niij daacátji pah weembát biíc yoobó wápĩ bohénap jĩ”, Pablo át niijíp wut jĩ.

Pablo Agripadh Diosdh ã jepahat tútat

²⁴ Páant Pablo ã naáwáchahjeh, Festo nin pah át niij ñaacáp wut jĩ:

—Pablo, meém náhni joyát bæud béjni caá! Maatápdih ma bohéatji jíib, náhni joicánni caá bæca, át niij ñaacáp wut jĩ.

²⁵ —Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicánni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdih tigaá wā naáwáp. ²⁶ Nin Maáh Agripa nihat wā naáwádh ã

* 26:11 Hch 8.3; 22.4-5

* 26:20 Hch 9.20,28-29

* 26:23 Is 42.6; 49.6; 1Co 15.20

beh joiná caá. Páניהna, úumcanjeh caandíh wã naóhna caá. Nihat wã chãjat bih naáwát nihcan beé. Nihat ded pah wã chãjatji doonádih Agripaboó átát joijí tagaá, át niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant niij péanit, Agripadih jwuh nin pah át jwúub niijíp wut jĩ:

—Maá Agripa, meémboó Dios naáwát dih naóh yapanit jon jãtih ĩ daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, ¿ma niij jenah joí niit? Páant ma jenah joyát dih wã jéihna caá, át niijíp wut jĩ.

²⁸ —¿Ma naáwátjĩh waícanjeh weemdíh Jesús dih ma jepahat túutíh niit? Agripa Pablodih át niij jepahap wut jĩ.

²⁹ —Waícanjeh ma jepahachah, túttimah ma jepahat doonádihbut joiná, wã wëibipna caá. Meém Jesús dih ma jepahat pínah, yeéb nihat buu weemdíh joinítbut caandíh ñi jepahat pínahdih wã náah yacna caá. Pánih náah yacna, Diosdih yeebdíh wãpĩ úubhna caá. Weém wã jumat pah yeéb nihatbut ñi jumat pínahdih wã náah yacna caá. Nin ĩtah tópdih wã dëwát pah niijná wã chãjcan caá, át niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant ã naáwáchah joí péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó chúadnitbut ñah ñahnit, bíicdih ĩt bac bejep wut jĩ.

³¹ Pánih bac bejnitji nin pah ĩt niij míc wéhenap wut jĩ:

—Nin newé ã chãjatji jíib, mawat, nemat muúboó waadáatbut caandíh ã wihcan caá, queétjeh ĩt míc niijíp wut jĩ.

³² Maáh Agripa Maáh Festodih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Maáh César pebhna Pablo ã wahat túutcah nihna, jwĩta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdih ã úubát túttimah, caandíh jwĩ jéih bacacan caá, Festodih át niijíp wut jĩ.

27

Pablodih Roma tútchina ĩ wahat

¹ Roma tútchidih moón ĩ Maáh César Italia baác dih át jumup wut jĩ. Pablodih, bita nemat muúboó jumnitdihbut Festo soldadowã ĩ maáh Julio wut jumnidih át wapap túutap wut jĩ. Páניהna, johlitjĩh bejni jãáj chóojĩh queétdih Italia baácna Julio ã

namah bejep jĩ. Caán Julio cien soldadowã ĩ maáh ã jumuchah, ãih soldadowã César Augustoíhwã wut jumnitbut ĩ bejep jĩ. ² Páניהna, weém Lucasbut Pablojeéh wã bejep jĩ. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica tútchidih bóobut jwiít dih ã pej jum bejep jĩ. Páניהna, Adramitio wut jumni tútchimant jüóhni jãáj chóodih jwĩ waadáp jĩ. Caán chóo Asia baác dih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tajĩ. ³ Pánih bejnit, cheibit Sidón wut jumni jélitna jwĩ juibínap jĩ. Julioboó Pablodih en daoná, ã tái chãjap jĩ. Pánih tái chãjnit, caanjĩh moón ã chéenwã dedé ã náahatdih ĩ wúhat pínah niijná, ĩ pebhboó Pablodih ã aabát túutap jĩ. ⁴ Caanjĩh aabnítji jwúub dei juinít, caán chóodihjeh muntih jwúub waadnít, jwĩ bejep jĩ, páant muntih. Jwĩ bejat déemant johlit ã jwááh johochah, Chipre wut jumni quewa ã tái jãhat pínah niijná, caan quéwadih wáyámant bóo buwámant jwĩ en yap bejep jĩ. ⁵ Caan quéwadih yap bej, chúuh bejnit, Cilicia baác ñaj deyatdih yap bej, Panfilia baác ñaj deyatdihbut yap bej, Licia baác dih jumni Mira tútchina jwĩ juibínap jĩ.

⁶ Jwĩ bejni chóo caán tútchidih ã chãwát pínahdih jéihnit, Julio bih jãáj chóo, Italia baácboó bejni pínah chóodih át bid juyúp tajĩ. Caán ã bid juiní chóo Alejandria wut jumni tútchimant jüóhni chóo tajĩ. Pánih bid juinít, caán chóoboó jwiít dih ã namah waadáp jĩ. ⁷ Johlit ã jwááh joh buug lájachah, páant muntih, wépép jéih bejcan, cháihjeh jwĩ bejep jĩ. Pánih bejnit, Gnido wut jumni tútchidih jwĩ toáh juibínachah, johlitboó jwiít dih tacboó ã ub joh páud baca bojop jĩ. Páניהna, yoobópdih bejcanjeh, Salmón wut jumni pióh ñajatdih yap bejnit, Creta wut jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwĩ en yap bejep jĩ. ⁸ Páניהna, johlit páantjeh yeejép ã johochah, caan quéwa buwá dih cháihjeh bejnit, Túini Jélitna páud bacapdih jwĩ chão páh jwuhup jĩ. Caán jélit Lasea wut jumni tútchi pehbít ã jumup jĩ.

⁹ Pánih cháihjeh jwĩ bejchah, mah noój láa, jãáj chóojĩh bejat tobohat láa ã toáh jüúwáp jĩ. Páניהna, jwiít dih namah bejnitdih Pablo nin pah ã niij naáwáp yuh jĩ:

¹⁰ —¿Weemdíh ñi joyoó! Búu jwĩ bejchah, ã táican niit. Mah noój láa ã jumuchah, nin

jääj chóa ã buudbípna caá. Pánihna, nihat ñi ub bejnibat, jwiítbat jwí daáb buudbípna caá, ã niijíp jĩ.

¹¹ Obohjeéhtih, caán chóa mínah, caán chóodih íoh teonibat Pablodih í jepahcap jĩ. Juliobat Pablodih joyáh bojnit, queétboodih ã jepahap jĩ. ¹² Caán í chãóní jélitboó mah noój láa jááj chóa ã chãwáchah, ãpĩ táicap wut jĩ. Pánihna, nihat caán chóodih bejnit caan quéwadihjih tih biíh tútchi, Fenice wüt jumni tútchi jélitna í bejíhip yuh jĩ, mah noój ã yapatdih juibí pái jwuhhat túut niijná. Fenice jélitdih yeó dei bejepmant jááj chóa waadát át jumap wut jĩ. Pánihna, “Caánboó juibínit, mah noój láa jwí túi pái jwuhbipna caá”, ít niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

Búdí mujdih nolihat ã jüúwát

¹³ Chóop yapapmant johlit ã túi jüúwáchah, caán chóodih teonit í túi bejat pínah niijná, í yoh báahani chodóp dahdih í jwúub ub yacap jĩ, páant muntih. “Jwí túi jéih jááj juibíhipna caá”, niij jenah joinít, jwiítidih í numah bejep yuh jĩ. Pánih bejna, Creta quewa pebhjih jwí jáaj béjep jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, túttimahbitjih caan quéwa chúuhap yoób yeó aáb jüúwápman johlit búdí ã joh jüúwáp jĩ. ¹⁵ Caán johlit jwíih jááj chóa buwámant tubit ã joh jáhanachah, jwí bejatji dée yoób jwí jéih bejcap jĩ. Pánih johna, caán chóodih ã páah joh púud baca bojop jĩ. ¹⁶ Pánihna, Cauda wüt jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwí yapap jĩ. Caan quéwa jwiítidih chibít johlitdih ã jáhap jĩ. Páant ã jáhachah, jwí wáini bainí jááj chóodih, búdí chóa díitna í ub yacap jĩ. Johlit nolihatjih páantjih búdí ã tobohochah yuhna, í jéih ub yacap jĩ. ¹⁷ Caán chóodih ámoh yac péanit, búdí chóa ã búuh bejcat pínah niijná, queét jááj chóodih teonit bujicánni tōpnajih caán chóodih í nah chéwep jĩ. Pánih nah chéu péanit, “Libia baácboó jwí juibími dée caá. Caanjih óon yehbenibit Sirte wüt jumapboó buug lájat jwiítidih tubit tobohna caá”, niij jenah joinít, jááj chóa wēpép ã bejcat pínah niijná, johlitdih teonit búdí yégueh chóodih í ub deyanap jĩ. Páant í ub deyat túttimah, jááj chóodihjih johlit ã ub joh bojop jĩ. ¹⁸ Caán johlit dedé ã yaicáp jĩ. Pánih joh yaicán, chah pohba ã yoób johop jĩ. Páant ã

johochah, nolihat búdí jüóhñit, jááj chóodih tubit ã buug lájat jĩ. Pánihna, jih buugjéh ã pahat pínah niijná, túttimah bóo yeó jáapdih í ub bejniji bií déedih í yoh báaha jwíhip jĩ. ¹⁹ Túttimah bóo yeó jáapdih johlit teonit yégueh chóona, chéwat tōpna, máa nahnadihbat í yoh báhanap jĩ. ²⁰ Maatápdih yeodih cáiwáidihbat jwí encap jĩ. Johlit nolihatbat dedé noón yaicáp jĩ. Yeó jáap jumap pah chah pohba ã tobohop jĩ. Páant ã tobohochah, “¿Nin búdí mujboó jwiít jwí buudmí naniít?” jwiítjih jwí niij jenah joyóp jĩ.

²¹ Pánihna, búdí teona, maatápdih í jéih bid jeémpcap jĩ. Páant í bid jeémpcatdih enna, Pablo í cáitih jui ñuhñit, queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Wã naáwáchah, yeéb ñi joicán beé. ‘Cretamant jáaj béjcat caá náahap’, wã niijíp yuh be. Jwí jüóhchah, nin pah áta yapcan tagaá. Jwí jüúwátji jíbjeh nin pah ã yapna caá. ²² Obohjeéhtih, buu yeebdih wã jwúub naóhna caá, páant muntih. Ñi úmca bojoó. Jwiít jwí buudcán niít. Obohjeéhtih, nin jááj chóa pohba ã búuh peét bejbipna caá. ²³ Dios wã maáh wã wēini weemdih ã jéihyaat pínah niijná, áih ángeldih át wahap tabe. Caán ángel weemdih buu chei jíghñit, jwí buudcát pínahdih ã naáwáp be. ²⁴ Wã pebh jwinít, nin pah ã niijíp be: ‘Pablo, ma úmca bojoó. Meém Romanowã í maáh César pebhna juibínit, ded pah ma chãjatjidih ma naóhbipna caá. Dios táini jumna, ma bejni jááj chóodih moondihbat biíc yoobó ã wapbipna caá’, weemdih ángel ã niijíp be. ²⁵ Pánihna, ñi úmca bojoó. Diosdih túi jenah joinít, ‘Ángel ã niiját biíc yoobó ã yapbipna caá’, wã niij jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, jwíih jááj chóodih johlit biíh quewáboó ã ub joh dodhbipna caá, queétdih Pablo ã niijíp jĩ.

²⁷ Pánih johna, chéne semana wēpép ã johat túttimah, chei, Adriático wüt jumni búdí mujdih jwí jwaoh chúuh bejep jĩ. Pánih bejna, chei tac yoob póhba caán chóodih teonit “¿Yehbenapboó jwí juibími naniít?” queétjih ít niij jenah joyóp tajĩ. ²⁸ Pánihna, “Déboó cah ninjih ã numah”, niijná, í jenah enep jĩ. Páant í jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjih át numahap wüt

jĩ. Maátcanbitjeh ĩ jwáub jenah enechah, veintisiete metros caanjĩh át numahap wat jĩ. ²⁹ Páant ā yehbe bejehah ennit, búdí ĩt úumap wat jĩ. “¿Quewa púud bacapdih bóo jeenádih jwĩ bugg lájmi naniít?” ĩt niij jenah joyóp tajĩ. Pánihna, caán chóo ā bejcat pínah niijná, chéneha míic chodóp dahna méimant ĩ yoh daabánap jĩ. Pánih yoh daabánit, “Waícanjeh ā baabá naáh”, queét ĩ niijéhep jĩ. ³⁰ Biquína caán chóodih teonit, jweíhna, caán bainí chóodih chéwat tōpdih watnit, ĩ wat deya pahanap jĩ. Pánih chājnit, nin pah ĩ yee niijíp jĩ: “Caán bainí chóodih waadnít, biíh chodóp dahnadih wawápmant jwĩ yoh daabábipna caá”, ĩ niijíp jĩ. ³¹ Obohjeéhtih, soldadowā ĩ maáhdih, soldadowādihbut Pablo nin pah ā niijíp jĩ:

—Nit nin chóodih teonit ĩ bejehah, yeebbát ñi daab wánbipna caá, ā niijíp jĩ.

³² Páant ā niijíchah joinít, teonit ĩ jweicát pínah niijná, soldadowā bainí chóodih chéwat tōpnadiah ĩ dūuc bóodop jĩ. Páant ĩ dūuc bóodochah, caán chóo ā daabáh bejep jĩ.

³³ Baabát pínah jãtih, Pablo queétdih nin pah ā niij naáwáp jĩ:

—Yeéb náhni dahwanit ñi jeémpcah, chéne semana ā yapna caá. ³⁴ Pánihna, bugg yeebdíh búdí wā jeémát túutna caá, ñi túi wēp yaáat pínah niijná. Ñi náhninaá, biíc jwĩ buggcán niít, ā niijíp jĩ.

³⁵ Páant niijnít, Pablo pandih ubnit, “Paá, jwiít dih nin jeémátdih ma túi wāhna caá”, Diosdih niijnít, jwiít nihah jwĩ enechah, pandih ā jeémép jĩ. ³⁶ Páant ā jeéméchah ennit, jwiítbut wēinit jwĩ jeémép jĩ. ³⁷ Jwiít caán chóodih jamnit doscientos setenta y seis cāacwā jwĩ jamap jĩ. ³⁸ Pánih jeémp péanit, nihah jwĩ wud jamat túttimah, caán chóo ā chodcat pínah niijná, páantjeh jamni trigo wuh wuúhndih búdí majboó ĩ yoh báaha beedánap jĩ.

Pablowā ĩ jamni jãáj chóo ā daabát

³⁹ Túttimah, baáb jénechah, pehbhit jamni baácdih beh encan yuhna, túi óon ñaj dei púud bac jūwát, jee dáhna wihcapdih ĩ wēi enep jĩ. Pánih ennit, “¿Con óonna jwĩ bugg ñáj juib jĩh?” ĩ niijíp jĩ. ⁴⁰ Pánihna, jãáj chóo ā túi bejat pínah niijná, chodat dahnadiah chéwat tōpnadiah ĩ dūuc bóod

yohop jĩ. Páant ĩ dūuc bóod yohat pónih, íoh tewat túut niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádih chéwat tōpnadiah ĩ wat deyanap jĩ. Caán túttimah, waáwápmant bóo johlit teoni bainí yégueh chóodih ĩ wái aabánap jĩ. Pánih bejna, caán óon coahna ĩ juibíhip yuh jĩ. ⁴¹ Obohjeéhtih, jwĩ bejep yoób yehbenibit biíh óon poómp át jamap tajĩ. Pánihna, jwíh jãáj chóo waáwápmant bóo caán óondih ā báagh yoh bejep jĩ. Páant ā báagh yoh bejehah, búdí nolihat ā bugg lájachah, jwíh jãáj chóo méimant ā búhah bejep jĩ.

⁴² Páant ā búhuchah ennit, queét soldadowā nemat mūdídih moonjí ĩ yaáh jweicát pínah niijná, queétdih ĩ mao yohíhip yuh jĩ. ⁴³ Obohjeéhtih, soldadowā ĩ maáh Pablodih túi chājihna, soldadowādih queét nemat mūdídih moonjídih ā mawat túutcap jĩ. Pánihna, jwēejna ĩ yaáh ñáan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdih ā jwíh ñáap báahaat túutap jĩ. ⁴⁴ Jéih yaáhcannitdih jãáj chóodih bóo máa naanádih teonit, ā yaáh ñáan bejat túutap jĩ. Pánih bejnit, nihah jwĩ túi yaáh ñáan juibínap jĩ.

28

Pablo Malta wāt jamni quewaboó ā jamat

¹ Páant jwĩ ñáan juibínachah, caan quéwadih moón jwiít dih jwāáh muj teo péanit, “Nin Malta wāt jamni quewa caá”, jwiít dih ĩ niij naáwáp jĩ. ² Caan quéwadih moón jwiít dih túi teo wáacnit, páantjeh mah ā buggúchah, jwĩ cúbuhachah ennit, ĩ tūu cáo wāhup jĩ. ³ Queét ĩ tūu wawachah ennit, Pablobut tūu wawadih bejnit, ā juí cáwap jĩ. Páant ā cáwachah, tūu chāha bac jūóhni mai Pabloíh téihyadih ā chāacáp jĩ. ⁴ Páant ā chāac ñhuchah ennit, caan quéwadih moón nin pah ĩ míic niijíp jĩ: “¿Nin newé cāacwādih mao jweini naniít? Pánih tigaá búdí nolihatdih ā jweí jūwúchah yuhna, ā mao jweyátji jíib caandíh peéh chājna caá ā chājap. Pánihna, bugg ā wunbipna caá”, ĩ míic niijíp jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, Pablobó caán maidih tūu cúutna ā wimp yoh cáwap jĩ. Pánihniiji ā tubacap jĩ.

⁶ Páant ā chājachah ennit, caanjĩh moón nin pah ĩ míic niijíp yuh jĩ: “Caandíh ā

chalanachah, ã wun buugbípna caá”, ï niijíp jĩ. Obohjeéhtih, maatápdih ï en ñuhachah yuhna, dedé ã tubacap jĩ. Páant ã tubacat enna, ï jenah joyátdih jwúb túut nuumnit, nin pah queétjeh ï míic niijíp jĩ: “¿Caán jwĩpĩ pãp úbhni poómpdih bóona niit?” ï niijíp jĩ.

7 Publio wut jamni, ãih jumat jwĩ aabápmant bahnibitjeh át jumap jĩ. Publio caanjĩh moón ï maáh tajĩ. Pánihna, caán jwiitdih dooná ã wahachah, ãih muná jwĩ aab béjep jĩ. Caanná jwĩ juibínachah, jwiitdih ã túi wēi jwāáap jĩ. Pánih wēi jwāáhnit, biíc peihcanni yeó jáap ájeéh jwĩ jumachah, jwiitdih ã túi chājap jĩ. 8 Publio íp pahat yoyóp wunna, ã lajachah, Pablo caandíh enedih ã bejep jĩ. Á pebh juibínit, teo jáha úbhnit, caandíh ã boonanap jĩ. 9 Páant ã booaat doonádih joinít, bita caanjĩh moón wunnit, ã booaat pínah niijná, Pablo pebhna ï juyap jĩ. Pánih jwinítidihbut teo jáha úbhnit, ã boonanap jĩ. 10 Pánihna, búdí wēinit, jwiitdih ï túi teo wáacap jĩ. Túttimah, caan quéwamant jwĩ bejat túut chājachah, jwĩ bejni pínah jááj chóodih dedé jwĩ náahatdih wuhna, ï túi yac beedánap jĩ.

Pablo Roma tútchina ã juibíat

11 Biíh búdí jááj chóo Alejandría tútchimant jūóhni caan quéwadih mah noój láa át chāo jwuhap tajĩ. “Nin jááj chóodih teonitdih wapnit pínah”, niij jenah joinít, caán chóo wúcdih chéne ï pãpniji Cástor, Pólux wut jamnidih ï búdhnit ï ñuhap jĩ. Pánihna, caan quéwadih jwiit biíc peihcanni widh jumnitji, bejna, caán chóodih waadnit, jwĩ chúh bejep jĩ. 12 Pánih chúh bejnit, Siracusa wut jamni tútchidih juibínit, biíc peihcanni yeó jáap jwĩ chāo jwuhap jĩ. 13 Caán chóodih jwúb waadnit, púú Regio wut jamni tútchina yoobópdihjeh jwĩ chúh juibínap jĩ. Cheibit chóop yapapmant joh jūóhni johlit jwiitdih ã túi ub bejep jĩ. Chéne yeó jáap túttimah, Puteoli wut jamni tútchina chúh juibínit, jwĩ aab béjep jĩ. 14 Caanjĩh moón Jesúhwā jwiitdih wēi jwāáhnit, íjeéh jwiitdih biíc semana ï chāo jwuhat túutap jĩ. Biíc semana túttimah queétdih

cádahnit, Roma tútchina jwĩ yoób aab béjep jĩ. 15 Roma tútchidih jwĩ toáh bejehchah, Roma tútchidih moón Jesúhwā jwĩ bejat doonádih joinít, biíc poómp Foro de Apio wut jamni jíib chājatboó jwiitdih jwāáat túut niijná, ít jai páñap tajĩ. Túttimah, biíh poómp Romadih moonbát Tres Tabernas wut jamni áwat pebhboó ít jai páñap tajĩ. Pánih queétdih jwāáhnit, búdí wēina, “Paá, weemdíh ma túi chājna caá”, Pablo Diosdih ã niijíp jĩ. 16 Roma tútchidih juibínit, Julio ã maáhdih Pablodih ã wuhap jĩ. Caánboó Pablodih nemat muúboó nemcanjeh, biíh muúboó ã jumat túutap jĩ. Obohjeéhtih, ã jweicát pínah niijná, biíc soldadodih ã wapat túutap jĩ.

Pablo Roma tútchidih moondíh Jesúh doonádih ã naáwát

17 Biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Pablo caanjĩh moón judíowā ï maatadih ã pebhna át bid bojop wat jĩ. Páant ï míic wáac juyúchah, Pablo queétdih nin pah át niij naáwát wat jĩ:

—Wā déewāá, weémboó jwĩ déewādih wā yéej chājcap jĩ. Jwĩ nuowā ï wutatjidihbut yeejép wā niijcáp jĩ. Obohjeéhtih, Jerusalén tútchiboó wā jumachah, biquína jwĩ déewā weemdíh teonit, Romanowā ï maatadih nemat muúboó ï nemat túutap jĩ. 18 Pánihna, weemdíh úbh joinít, queét Romanowā ï maáta weemdíh ï bacaíhip jĩ. “Nin newé ã yéej chājatji peéh mao yohat ã wihcan caá”, ï niijíp jĩ. 19 Obohjeéhtih, jwĩ déewā ï maáta weemdíh bacaat túutcan, íjnit, Romanowā ï maatadih ï jepahcap jĩ. Páant ï jepahcah ennit, nin pah Romanowā ï maatadih wā niijíp jĩ: “Maáh César pebhboó weemdíh ñi wahaá”, wā niijíp jĩ. Obohjeéhtih, weémboó wā déewādih wā naóh yaccan niit.* 20 Pánihna, yeebdíh eníhnit, ñijeéh míic wéheíhna, wā bid bojop be. Jwiit judíowā jwĩpĩ pãini Cristo ã boo pud jūúwátdih wā naáwát peéh nin chéoni ítah tōpdih wā duoná caá, át niijíp wat jĩ.

21 Páant ã niijíchah joinít, queét caandíh nin pah ít niij jepahap wat jĩ:

—Conmant moón jwĩ déewā míih doonádih jwiitdih daác wahcan, dedé yeejép doonádihbut ï naóhcan be.

* 28:19 Hch 25.11

22 Obohjeéhtih, nihat tátchinadih moón Jesúsdih jepahnitdih í íj enatdih jwiítboó jwí jéihna caá. Áih jáap bohéatdihbut yeejép ípí naóhna caá. Pánihna, dedé ma naáwát pínahdih jwí joíhna caá, Pablodih ít niijíp wut jĩ.

23 Biíh í jenahni yeó jáapdih dawá Roma tátchidih moón judíowā Pablo ā jumni munná ít juibínap wut jĩ. Páant í juibínachah, táí cheibitjeh jwíih naóh jwíihni púú cheyehna Pablo queétdih át naóh cádahap wut jĩ. Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátjidihbut át naáwáp wut jĩ. Pánih caandíh naóhna, Dios ā wahní, judíowā í pāini Jesús ā jummatdih jéihna, caandíh í jepahat pínahdih queétdih át náah yacap wut jĩ. 24 Biquína ā naáwátidih ít jepahap wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó ít jepahcap wut jĩ. 25 Pánihna, í bacat pínah játih, queétjeh í míic íjanachah ennit, Pablo nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—Jon játih jwí nūowā í jepahcatji biíc yoobó yeebbát ñi jepahcan caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji, Túini Espíritu ā jéihyanachah, nin pah jwí nūowādih át niij naóh daacáp tajĩ:

26 ‘Nit pebhna bejnit, queétdih ma naáwá: “Maatápdih joiná yuhna, ñi beh joicán niít. Maatápdih enna yuhna, ñi beh encan niít”, ma niijí.

27 “Maatápdih wā naáwáchah yuhna, joíhcan, yoobópdih í beh joicán caá. Queétdih wā boanachah, enna yuhna, í beh encan caá. Jéihíhna nihna, yoobópdih íta beh en tagaá. Pánih beh enna nihna, í jenah joyátidih íta túut nūum tagaá. Páant í túut nūumáchah nihna, queétdih í yéejatdih wāta yoh tagaá”, Dios ā niijná caá’, Isaías át niij daacáp tajĩ. *(Is 6.9-10)*

Yeebbát biíc yoobó jepahcannit ñi jumna caá. 28 Pánihna, yeéb wā déewāá, nindih ñi jéihyeé. Būú Dios cāacwā í yéejat yohat pínah doonádih judíowā nihcannitdih ā wahna caá. Pánihna, queétboó caandíh joinít, í jepahbipna caá, queétdih át niijíp wut jĩ. 29 Páant ā niijíchah joinít, íjna, míic wéhenit, queét judíowā ít bac bejep wut jĩ.

30 Páant ā yapat táttimah, chéne jópchi caanjíh Pablo ā jumap jĩ. Dedé ā náahatnadih caanjéh ā jíib chāj beedánap jĩ. Pánihna, nihat caandíh enedih juibínitdih wēinit, 31 Dios maáh ā jummat doonádih, Jesucristoíh doonádihbut úumcanjeh, āpí naáwáp jĩ. Ded caandíh naáwát túutcanni ā wihcap jĩ.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Lucas

ROMANOS

Queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo biíhdih daacát tútutnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúíhwādh wā wahna caá. Jesucristo weemdih ñionit, ãih túini doonádih nihat baácdih moondih ã naáwát tútup jĩ.

² Caán túini dooná pínahdih jon jãtíh Dios naáwátdih naóh yapanitdih “Cãacwãdh wã túi chãjbiþna caá”, ãt niíj daacát tútup wut jĩ. ³ Caán dooná ã wũúh ded pah ã jumat naáwát caá. Pánihna, caán cãac jumna, David jumená ã juma ãt jumat wut jĩ. ⁴ Pánih cãac jumna yuhna, jwĩ Maáh Jesucristo Dios wũúh jumna, dedé yéejat wihcanni ãt jumat wut jĩ. Pánih jumna, ã wunat túttimah, Dios caandih ã wēpatjĩh ãt jwũub boonap wut jĩ. Pánih boonap, Jesucristo yoobópdi ã wũúh ã jumatdih cãacwãdh ãt jumat wut jĩ.*

⁵ Caán Jesús tigaá weemdih oinit, ã wēpatjĩh ãih túini doonádih nihat cãacwãdh ã naáwát tútup jĩ, caandih túi jenah joinít, ã jepahat pínah niijná. ⁶ Yeebdihbut ãihwã pínah ã ñíwíhah, ñit jepahap taga. ⁷ Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwã, bádí ã oinitdih nin náodih wã wahna caá. Dios jwĩ íp, jwĩ Maáh Jesucristojĩh, yeebdih oinit, ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ã bejíhat

⁸ Nindih yeebdih wã jwíh naóhþipna caá: Jesucristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonádih nihat baácdih moón ã joiná caá. Queét ã naáwáchah, weembút joinít, bádí wã wēina caá. Pánih wēinit, Jesucristo ã wēpatjĩh, jwĩ íp Diosdih nin pah wãpĩ niíj wũbhna caá: “Paá, meemdih ã túi péeat túina caá”, wãpĩ niijná caá. ⁹ Dios weemdih ã wutuchah wēi jepahnit, ã wũúh túini doonádih wã túi bohéna caá. Dios ã enechah, yeebdih ã teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jumat pah caandih wãpĩ wũbhna caá. ¹⁰ Pánih wũbhna, nin pahbut wãpĩ niíj wũbhna caá: “Paá, ¿bũ jwuhna ã pebhna enat tútutna, weemdih ma wahmi niít?” wã

niijná caá. ¹¹ Túini Espíritu weemdih ã teo wáacat pah mantih, yeebdihbut ã teo wáacat pínahdih wã náah yacna caá, yeéb Jesúsdih chah ñi túi péeat pínah niijná. ã wēpatdih ñi bíbohat pínahdih teo jãha wũbhna, yeebdih bádí wã eníhna caá. ¹² Jesúíhwã míc jumna, ã naáwátdih bícdih míc wéhenit, míc teo wáacna, chah jwĩ túi wēibipna caá.

¹³ Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadih moón judíowã nihcannit túini doonádih joinít, dawá Jesúsdih ã jepahap jĩ. Pánihna, maatápdih ñi pebhboó wã bejíhip yuh caá, dawá ñíh tútchidih moondihbut Jesúíh doonádih wã naáwáchah joinít, ã jepahat pínah, yeebút Jesúsdih chah ñi jenah joyát pínah niijná. Wã wũdwã panihnit, caandih ñi jéihyatdih wã náah yacna caá.* ¹⁴ Nihat cãacwãdh túini doonádih naáwát caá weemdih náahap. Dahwani tútchinadih moondih, tútchi wihcapboó jumnitdihbut, bohénitdih, bohécannitdihbut naáwát caá náahap. ¹⁵ Pánihni jumna, nihat yeéb Roma tútchidih moondihbut túini doonádih bádí wã bohéihna caá.

Jesúíh túini dooná ded pah ã jumat

¹⁶ Caán túini doonádih joinít, det Jesúsdih túi jepahnitdih Dios ã wēpatjĩh ã túi wũbna caá. Caán doonádih jwíh joinít, jwíit judíowã jwĩ jepahap jĩ. Jwĩ jepahat túttimah, judíowã nihcannitbut joinít, ãt jepahap jĩ. Pánih joinít, jwĩ jepahachah, jwíit nihatdih bíc yoobó ã wēpatjĩh ã túi wũbna caá. Páant ã wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih ã jepahachah, Dios queédih ã túi wũbipna caá”, niíj jenah joinít, caán doonádih bohéna, wãpĩ tíccan caá.* ¹⁷ Pánih bohéna, nin pah wãpĩ niíj naóhna caá: “Ded Jesúsdih túi jenah joinítjeh ‘Nin túini caá’, Dios ã niíj enna caá. Páant ã niíj enat pah, jon jãtíh nin pah ãt niíj daacáp tajĩ: ‘Caandih túi jenah joinítjeh “Queét túinit caá”, Dios ã niíj enna caá. Pánih túi jenah joinítjeh páantjeh Diosjeéh ã túi jumbipna caá’, ãt niíj daacáp tajĩ”, wãpĩ niijná caá.*

Cãacwã ã yéej chãjat

¹⁸ Dios jeámant jumni yeejéþ chãjnitdih ã en íjna caá. Pánih yéej chãjna, ded pah

* 1:4 Mt 1.1; 12.23 * 1:13 Hch 19.21 * 1:16 Mr 8.38; 1Co 1.18 * 1:17 Hab 2.4

Dios ã jumatdih bita ã jéihyat déedih ã jãhna caá. Páant ã chãjachah en íjnit, Dios búdí ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih nihat cãacwãdih ã jéihyana caá. ¹⁹ Diosdih jwiít cãacwã jwí jéih beedãcah yuhna, ded pah ã jumatdih caanjéh jwiítidih ãt jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, caandih jwí jéihyat pínah dedé bawat wihcan caá. ²⁰ Diosdih jéih encan yuhna, nihat ã chãjatjiboodih jwí jéih enna caá. Pánih ennit, “Caán nihatdih Dios búdí ã wêpatjîh ã chãjni caá. Pánih chãjni jumna, nihat ã maáh páantjeh ã jumbipna caá”, jwí niij jéihna caá.* Caandih jéihna yuhna, det joyáh bojnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjachah, “Obohjeéhtih, ded pah ma jumatdih jéihcan, meemdih wã jenah joicáp jî”, det Diosdih ã jéih niijcán niit. ²¹ Dios ded pah ã jumatdih jéihna yuhna, “Meém nihat ma chãjnidih enna, meemdih búdí wã wëina caá”, dawá caandih ãt niij naóhcap jî. Queétdih ã túi chãjachah yuhna, queétdih caandih “Weemdih ma túi chãjat túina caá”, ãt niijcáp jî. Páant caandih ã joyáh bojatjî jíib ã jenah joyát ãt bwo peét bejep jî.* ²² “Weém túi jenah joiní caá”, ã míic yee niijátjî jíib, jenah joicánnit yoobát ãt jumap jî. ²³ Pánih jenah joicánnit jumna, Dios nihat jéihni, páantjeh jumnidih ãt wëicap jî. Pánih caandih wëican, “Meémboó nihat jéihni jumna, weemdih ma jéih teo wáacna caá”, ã pãpniboodih ãt niij weñep jî. Jwiít cãacwã wãnnit pínah míic jwí jumna yuhna, cãac pah jígohnidih pãpmit, caandih ãt weñep jî. Pánih chãjnit, jiijni, nuñáp, mai panih jígohnidihbut pãpmit, “Meémboó chah wëpni caá”, caandih ãt niij wëi naáwáp jî.*

²⁴⁻²⁵ Dios nihat chãjni ã jumuchah yuhna, caandihjeh ã wëi naáwát déeji, “Nit caá chah wëpmit”, niij yee jenah joinít, ã chãjnitboodih ãt wëi naáwáp jî. Páant queétdih ã wëi naáwáchah ennit, “Í náahatdihjeh ã chãja naáh”, niijnit, Dios queétdih ãt cádahap wut jî. Páant ã cádahat túttimah, queétjeh chah yeejép ã chãjat pínahdihjeh jenah joinít, tíic náah jumnidih ãt chãjap jî. Pánih yeejép chãjna, ãt báhahdihbut ãt míic yéejanap jî.

²⁶ Páant ã yee jenah joyóchah enna,

“Yeejép ã náahatdihjeh ã bid dáhwa naáh”, niijnit, Dios queétdih ãt cádahap wut jî. Páant ã náah chãjatdih jenah joinít, yaádhboó neonádih náahcanjeh, yaádh míicjeh ãt yéej chãjap jî. ²⁷ Páant ã chãjat pah muntih, neonábut yaádhdih ã en ñinahat pah neoná míicjeh ãt en ñinahap jî. Pánih en ñinahnit, queét neoná míicjeh ãt yéej chãjap jî. Pánih yéej chãjnit, ã yéej chãjatjî jíib ãt báhah, ãt jenah joyátbut páantjeh ãt yéej bejep jî.

²⁸ Diosdih ã jwíh jéihna yuhna, “Caandih jéihyat weemdih dedé pínah nihcan caá”, ã niij jenah joyóchah ennit, Dios queétdih ãt cádahap wut jî, ã jenah joyát déheni pah ã jumat pínah niijná. Páant ã cádahat túttimah, chah yeejép yoobát ãt yoób jenah joyóp jî. Pánih chah yeejép jenah joinít jumna, jwí chãjca naáh déedih ãt chãjap jî. ²⁹ Pánih yeejép chãjna, bawut nin pah ã jumna caá: Dedé ã en ñinahatdihjeh ã yéej chãjna caá. Ded pah bitadih chah yeejép ã chãjat pínahdih búdí jenah joinít jumna, cãacwãdih mao yohnit jumna, chah dawá bíi déedih búdí en ñinahnit jumna, tub yeenit jumna, yeejép dooná naóhnitbut ã jumna caá. ³⁰ Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih eníhcannit jumna, bitadih jígah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wã náahatdih wã chãjbipna caá”, ã niij jenah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, niij jenah joinít jumna, bitadihbut páant niij naóhnit ã jumna caá. Chah yeejép ã chãjat pínahdihjeh jenah joinít ã jumna caá. ã mánadih jepahcannit jumna, ³¹ jenah joicánnit jumna, ã niiját pah chãjcannit jumna, ã déewãdih oicannit jumna, bitadih jígah encan, ã teo wáaccan caá. ³² Páant yeejép ã chãjatdih ã cádahcatjî peéh Dios iiguípna queétdih ã yohbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih jéihna yuhna, ã yéej chãjatdih ã cádahcan caá. Pánihna, bita ã yéej chãjachah ennit, “Páant ã chãjachah, ã túina caá”, queétdih ã niij wëi naóhna caá.

2

Dios ã peéh chãjat pínah yoobópdih ã jumat

¹ Yeeb cãacwã míicjeh jumna yuhna, ã Dépanih tigaá “Yeejép wã yoobát ã

* **1:20** Hch 17.24-27 * **1:21** Ef 4.17-18 * **1:23** Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11

jumachah, i yéj chājat jīb, queétdih peéh chājat caá náahap”, ñi niij jenah joí? Yeebbút queét i chājat pahjeh mun tigaá biíc yoobó ñi chājap. “Jwiit yéj chājcah, jwiitdih dedé yéjat peéh wihcan caá”, ñi jéih niijcán caá. Pánihnit jumna, bitadih naóh yacnit, yeebjéh peéh chājatdih míc wutna caá ñi chājap.* ² Nihat yéj chājnitdih Dios ā peéh chājbična caá. Yoobópdič chājni ā jumachah, ā peéh chājatbut yoobópdič ā jumatdih jwī jéihna caá. ³ Cāacwā mícjeh jumna yuhna, “Peéh chājat caá náahap”, niij naóh yacnit ñi jumachah, yeebbút biíc yoobó ñi chājat jīb, yeebdíhbut peéh chājat ā jumbična caá. “Jwī yéj chājachah yuhna, āpī peéh chājcan beé. Pánihna, buu pohba, ā peéh chājcan niit”, ñipī niij jenah joiná yuh caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi niij jenah joí? Yeebdíhbut Dios ā peéh chājbična caá. ⁴ Obohjeéhtih, ñi yéj chājachah yuhna, Dios yeebdíh jīgah ennit, ā peéh chāj jwuhcan caá. Páant ā peéh chājcatdih enna, “Dios wā yéjatdih ā ijcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ā túi chājatdih ennit, caandíh ñi jepahat pínahdih páina caá ā chājap. ⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh ā jīgah enechah yuhna, yeéboó caandíh ñi jepahíhcan caá. Ñi yéj chājatdih cádahíhcah, yeebdíh ā peéh chājbična caá. Ā peéh chājat pínah yeó jáap jātih, chah ñi yéj chājachah ennit, caán yeó jáapdič yeebdíh chah ā peéh chājbična caá. Yeecanjeh, ā niijátji biíc yoobó ā peéh chājatdih nihat cāacwā i jéihbična caá. ⁶ Cāacwā yoobó ded pah i chājatji jīb Dios queétdih ā jīb chājbična caá.* ⁷ Det bitadih táinijeh chājnit, Dios queétdih ā wēi naáwát pínahdih bidnit, yeó jáap jummat pah ā pehbóo jumíhnit, queétdih bácah páantjeh Dios ájeéh ā jummat túutbična caá. ⁸ Obohjeéhtih, det i náahatdihjeh chājnit, bitadih túi chājcanit, queétbodyíh Dios búdí ijnit, ā peéh chājbična caá. ⁹ Páant ā peéh chājachah, nihat yéjnit yoobó tubit yeejép i yapbična caá. Judíowā nihcannitdih ā peéh chājbična caá. Obohjeéhtih, judíowā Moisés ā wutatjidič bíbohna yuhna, i túi jepahcatji jīb queétbodyíh chah ā peéh

chājbična caá. ¹⁰ Det túi chājnitdih, “Ñi túi chājna beé”, ā niijbična caá. Páant ā niijnitdihjeh Dios ā túi jummat túutbična caá. Judíowādič, judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ā túi chājbična caá.

¹¹ Dios nihat cāacwā ded pah jwī chājatdih enna, yeejépwādič, táinitdihbut yoobópdič ā chājbična caá. Pánih chājna, judíowādič, judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ā chājbična caá.* ¹² Páant biíc yoobó chājni ā jumachah, nin pah ā jumna caá: Moisés ā wutatjidič jéihcannitboó i yéj chājachah, i yéjat jīb iiguípna i bejbična caá. Pánihna, biíc yoobó caán wutatjidič jéihnitbut i yéj chājachah enna, “Queétdih peéh chājat náahna caá, caán wutatjidič i yap yohat jīb”, Dios queétdihbut ā niij enna caá. ¹³ Caán ā wutatjidič i en naáwáchah, páantjeh joijéhnitdih “Nit táinit caá”, Dios ā niij encan niit. Obohjeéhtih, ā wutatjidič túi jepahnitboodíh “Nit táinit caá”, ā niij enbična caá. ¹⁴ Judíowā nihcannit i jéihyatjéhjeh túi chājna, Moisés ā wutatjidič jéihcan yuhna, caandíh i jepahna caá. ¹⁵ Pánih jepahna, caán ā wutatjidič jéihcan yuhna, queét i jenah joyátmant caán wutat panihni ā jumna caá. Páant ā jumachah, yéj chājat jenah joyát ā jūúwáchah, “Páant wā chājachah, ā túican niit”, i niij jéihna caá. Ded túi chājatdih, yéj chājatdihbut i jéihna caá. ¹⁶ Pánihna, péeni yeó jáapdič Dios Jesucristodič cāacwā ded pah i yéj chājatdih i jweéátji jīb ā peéh chājat túutbična caá. Páant tigaá áih táini doonádih wāpī naóh bohéna caá.

Moisés ā wutatjidič judíowā i jepahcat

¹⁷ Táini doonádih judíowādič bohéna, nin pah queétdih wāpī niij naóhna caá: Yeéb judíowā, Moisés ā wutatjidič jéihnit jumna, “Jwiit judíowā chah táinit jwī jumna caá. Jwiitjeh caá Dioíhwā”, ñi niij jenah joiná caá. ¹⁸ Caán wutatjidič jéihnit jumna, ded pah Dios ā náahatdihbut ñipī jéihna caá. Pánih jéihnit jumna, “Jwī túi chājat pínahdih jéih ñíonit jwī jumna caá”, ñipī niij jenah joiná caá. ¹⁹ “Túi jéihnit jumna, jéih encannit panihnitdih jwī jéih teo wáacna caá. Jiiát panihnit jumna, depánapboó jumnit

* 2:1 Mt 7.1; Lc 6.37 * 2:6 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 * 2:11 Dt 10.17

panihnitdih jwĩ jéih bohéna caá, ded pah túi chājatdih ī jéihyat pínah niijná”, ñipĩ niij jenah joiná caá. ²⁰ “Jwiit judíowā caán wutatjidih jéihna, túi yoobópdih jéihnit jwĩ jumna caá. Pánih jumna, det jenah joicannitdih, wébít panihnitdihbut jwĩ jéih bohéna caá”, ñipĩ niij jenah joiná yah caá.

²¹ Obohjeéhtih, páant niij jenah joiná yuhna, ¿dépanih tigaá queétdih ñi bohéihatdih yeebjéh ñi jwíih míic bohécán? Bitadih nuumát túutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut ñi nuúm? ²² Bitá ī áa nihcannitjĩh yéej chājat túutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut biíc yoobó ñi áa nihcannitjĩh ñi yéej chāj? Judíowā nihcannit ī pāpnidih tūbit iiná yuhna, ¿dépanih tigaá ī pāpni ā ñuhat muunádih waadnit, orodih platadihbut ñi nuúm? ²³ “Jwiit judíowā Moisés ā wutatjidih jéihnit jwĩ jumna caá”, wēi niijná yuhna, caán wutatjidih yeebjéh ñi yap yohna caá. Pánih yap yohna, ñi túi chājcatdih ennit, “Dios páant wutni ā jumachah, caandih jwĩ náahcan caá”, bitá ī niij jenah joimí nacaá. ²⁴ Páant ñi chājatdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: “Yeéb judíowā wūt jumnit, ‘Diosdih wēinit poómp’, ī niijnit yuhna, Dios ā wutatdih ñi yap yohochah enna, judíowā nihcannitboó Diosdih yeejép ī naóh peétna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

²⁵ Jwiit judíowādihjeh quehli nah yapat chóodih Dios át bóod yohat túutap wut jĩ, áihwā jwĩ jummatdih júutat túut niijná. Pánih bóodna, “Míihwā jumnit, Moisés ā wutatjidih jwĩ jepahbipna caá”, Diosdih jwĩ niij júutna caá. Obohjeéhtih, “Jwiit bóodnit jwĩ jumna caá”, niijná yuhna, Moisés ā wutatjidih jepahcan, ñi bóodatji yeebdih dedé pínah nihcan caá. ²⁶ Det judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, caán wutatjidih ī jepahachah enna, “Nit wíihwā caá”, Dios queétdih ā niij enbipna caá. Jwiit bóodnitdih ā niij enat pah muntih, queétdihbut biíc yoobó ā niij enna caá. ²⁷ Dawá judíowā Moisés ā wutatjidih jéihna yuhna, caandih ī jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannitboó

bóodcannit jumna yuhna, ā wutatjidih ī túi jepahna caá. Páant ī jepahachah ennit, Dios jwiit judíowādih nin pah ā niijbipna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ā wutatjidih jéihcan yuhna, caandih ī jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wutatjidih jéihna yuhna, caandih ñi jepahcan? Yeébboodih chah yeejép peéh chājat caá náahap”, ā niijbipna caá. ²⁸⁻²⁹ Judío yoobát ded pah ā jummatdih buu wā naóhbipna caá. Bóodni jumna yuhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. Ā wutatjidih jéihna yuhna, jepahcan, judío yoobát nihcan caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wēi jepahni judío yoobát ā jumna caá. Pánihna, áih quehli nah yapat chóodih ā bóod yohat túutat pah ā yéej chājatdih cádahna, ā jenah joyátidih ā túut nuumná caá. Pánihnidih “Nin túini caá”, Dios ā niij enna caá. Cāacwā caandih ī wēi naóhcah yuhna, Diosjeh caandih ā wēi naóhna caá.*

3

¹ Weém páant niij naóhna, “Jwiit judíowā jwĩ jumachah, Dios jwiitdih ā wutatji pah bóodnit jwĩ jumachahbut, dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. ² Judíowā jwĩ jummat jīb, jwiitdih búdí túyat ā jumna caá. Dios naáwátidih jwiitdih át jwíih wūhap tajĩ, bitadih jwĩ naóh yapaat pínah niijná.* ³ Obohjeéhtih, biquína jwĩ déewā caán naáwátidih jepahcan, “Ma wutatdih jwĩ túi jepahbipna caá”, ī niijátji pah it chājcap jĩ. “Páant queét ī niijátji pah ī chājcah, Diosbut biíc yoobó ā niijátji pah ā chājbican nacaá”, ¿ñi niij jenah joí niit? ⁴ ¡Nihcan caá! Nihat cāacwā yoobó yeenit ī jumachah yuhna, Diosboó ā niijátji pahjeh ā chājbipna caá. Páant yeecanni ā jumachah jéihna, jon jātih David, Dios naáwátidih naóh yapani, ā yéej chājatdih naóhna, nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Wā yéej chājachah ennit, ‘Peéh chājat caá náahap meemdih’, ma niijíchah, yoobópdih naóhni ma jummatdih nihat ī jéihna caá. Pánih jéihnit, ded meemdih ā jéih yap yohcan niit”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 51.4)

* 2:24 Is 52.5 * 2:28-29 Dt 10.16; 30.6; Jer 4.4 * 3:2 Sal 147.19-20

⁵ Biquína ì jenah joyátjìhjuh nin pah ìta niíj jenah joi tá yuh caá: “Jwiít jwí yéej chājachah, Dios yoobópdiñ ã jumatdiñ cāacwā chah ìta jéih taga. Pánihna, jwí yéej chājachah, ã túina caá. Páant túini ã jumuchah, jwí yéejat peéh chājna, Dios yoobópdiñ ãta chājcan taga”, ìta niíj jenah joi tá yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Jwí yéej chājatdiñ peéh chājcan, yoobópdiñ chājni ãta nihcan tagaá. Pánih jumna, niñat ì yéej chājat jìib ãta jéih peéh chājcan tagaá.

⁷ Bitaboó nin pah ìta niíj jenah joi tá yuh caá: “Jwiít cāacwā yeenit jumna, jwí niijátji pah jwípí chājcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó yeecanni caá. Pánihna, ded pah yeenit jwí jumatdiñ jenah joinít, Dios ded pah yeeat wihcanni ã jumuchah, chah jwíta túi jéih taga. Páant ã jumuchah, jwí yeeatji jìib peéh chājat ãta wihcan taga. ⁸ Páant niíj jenah joiná, “Yeejép chājna, Dios túini ã jumatdiñ jútna caá jwí chājap. Pánihna, ¿jwí yéej chāj jìih?” ìta niíj jenah joi tá yuh caá. “Pánihatdiñ Pablowā ì bohéna caá”, biquína jwiítdiñ ì niíj yee naóhna caá. Páant ì niíj yee naáwáchah joinít, “queétdiñ peéh chājat caá náahap”, Dios ã niiját yoobópdiñ caá.

Jwiít niñat cāacwā ã peéh chājnit pínah jwí jumat

⁹ ¿Ded pah tigaá yeéb ñi niíj jenah joi? ¿Jwiít judíowā bita chah túinit niít jwí jumap? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwúb naóhna caá: Jwiít judíowā, judíowā nihcannitbut niñat biíc yoobó Dios ã peéh chājnit pínah míic jwí jumna caá. ¹⁰ Jon jätih Dios naáwátidih naóh yapanit ì daacátji pahjuh tigaá ã jumap: “Ded yoobópdiñ chājni wihcan caá.

¹¹ Niñat ded pah Dios ã jumatdiñ ì túi jenah joicán caá. Niñat cāacwā yoobó caandíh joíhcan, bidcannit míicjuh tigaá.

¹² Niñat Diosdiñ náahcan, tac púud bejat pah ìt chājap taga. Ded túi chājni ã wihcan caá. (Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20)

¹³ Ìih jacnaboó cāac ì yohñi jaáh jéwe lajna ã wñij bacaat pah caá ã jumap. Wéhena, yeeat míicjuh ì naóhna caá.

Mai ã chāacáchah, ãih man cāacdiñ ã yéejat pah, queét yeenit bitadiñ ìpí yéejana caá. (Sal 5.9; 140.3)

¹⁴ Pánih yeenit, bitadiñ jío waadát pah chājnit, túbít jühñitbut ì jumna caá. (Sal 10.7)

¹⁵ Pánihñit jumna, cāacwādiñ mao yohíhñitjuh caá ì jumap.

¹⁶ Ded ì bejepboó jumnitdiñ yeejép chājna, ìpí moh yéejana caá.

¹⁷ Bitadiñ túi chājcan, ìjeéh ì túi jumcan caá. (Is 59.7-8)

¹⁸ Diosdiñ jenah joicánjuh, ì jepahcan caá”, ìt niíj daacáp tají. (Sal 36.1)

¹⁹⁻²⁰ Páant ì niíj daacátjidih náhninit, jwiít judíowā nin pah jwí niíj jéihna caá: “Niñat Dios naáwátji jwíih pínah caá. Páant ã jumuchah, jwiítidih caá caandíh jepahat náahap”, jwí niíj jéihna caá. ã wutatdiñ jéihna yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiítidih yéejat peéh wihcan caá”, jwí jéih niijcán caá. Jwiít judíowā Dios ã peéh chājnit pínah jwí jumat pah muntih, niñat baácdiñ moón judíowā nihcannitdiñbut biíc yoobó ã peéh chājbiñna caá. ã wutatdiñ niñat cāacwā jwí túi jepahcan caá. Páant jwí jepahcah, Moisés ã wutatjidih joinít, Diosdiñ jwí yap yohatdiñ jwí jéihna caá. Pánih jéihñit, Diosdiñ nin pah jwí jéih niijcán caá: “Ma wutatdiñ wā túi jepahachah, “Túini ma jumna caá”, weemdíh ma niíj enmi nacaá”, jwí jéih niijcán caá.*

Diosdiñ jepahna, ãihwā jwí jumat

²¹⁻²² Páant niíj péanit, jwiít cāacwā ded pah Diosjeéh jwí túi jumat pínah ã jenah joyátjidih buu yeebdíh wā naóhbiñna caá. Moisés ã wutatjidih jepah beedácan, jwiít niñat Dios biícdiñ jwíta jéih jumcan tagaá. Caandíh jéihna, caán wutatjidih ded pah jwí jepahatdiñ jenah joicánjuh, det Jesucristoboodíh jepahnitdiñ, “Queét túinit caá”, ã niíj enna caá. Jon jätih Moisés, Dios naáwátidih bita naóh yapanitbut caán ã jenah joyátjidih ìt daacáp tají. Pánihna, buu ded pah Dios jwiítidih “Nit túinit caá”, ã niiját pínahdiñ jwiít niñat cāacwādiñ ãt jéihyanap taga. Jwiít judíowādiñ, judíowā nihcannitdiñbut Dios biíc yoobó ã túi chājna

* 3:19-20 Sal 143.2; Gá 2.16 * 3:21-22 Gá 2.16

caá.* 23 Yéejnit míic jumna, jwiít nihat jwí yéej chājna caá. Jwí túi chājat pínahdih Dios ā jwíih jengah joyátji pah biíc yoobó jwí chājcan caá. Dios ā túyatdih wūp jwí jumna caá. 24 Páant jwí túi chājchah yūhna, Dios jwiítidih búdí ā oyochah, Jesucristo-boó jwí yéejat jíib būdáát panihnidih jíib chājna, jwiítidih āt wūn wūhup wat jī. Páant jwí jíib būdáátidih ā jíib chājchah, “Nit táinit caá”, jwiít Jesúsdi h jepahnidih Dios ā niij enna caá. Jwiítidih jíib náahcanjeh, jwí túi chājcatdih āt yohop taga. 25 Jon jātih moón ī yéej chājatdih iij enna yūhna, Dios queétdih āt peéh chājcap wat jī. Páni h peéh chājcan yūhna, yoobópdih chājni júutat túut niijná, caanjéh Jesucristodih āt wah deya bojyip taga, jwí yéejat jíib wūn wūhnit, āih meépdih ā yoh wūhat pínah niijná. Páni h wūn wūhna, āih meépdih yoh wūhatdih jwí túi jengah joyóchah ennit, Diosboó jwí yéej chājatdih ā iij cádahna caá. Páni h chājnit, jon jātih moondí h ī yéejat jíib peéh chājcanjeh, Jesús nihat cāacwāboodí h jwí yéejat jíib būdáátidih āt jíib chājap wat jī. Páant ā chājchah, Dios ded pah ā niijátji pah-jeh yoobópdih chājni ā jummatdih jwiítidih āt jéihyanap wat jī. 26 Páni h jéihyanit, Jesúsdi h jepahnidih “Nit táinit caá”, ā niij enatdihbut ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, “Dios yoobópdih chājni caá”, jwí niij jéihna caá.

27-28 Páant ā chājchah jéihnit, nin pahbut jwí niij jéihna caá: “Moisés ā wūtatjidih jwí jepahachah ennit, ‘Nit wā peéh chājnit pínah nihcan caá’, Dios jwiítidih ā niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesúsboodí h jwí jepahachah enna, ‘Nit táinit caá’, ā niij enna caá”, jwí niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, “Weemjéh wā túi chājat jíib Dios weemdí h ā wēi enna caá”, jwí niij jengah joicán caá. “Dios ā wūtatdih túi jepahat jíib, ‘Nit táinit caá’, Dios ā niijbípna caá”, ¿jwíta niij jengah joi táiniit? ¡Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesús jwiítidih ā wūn wūhatjidih túi jengah joinít, caánboodí h jwí jepahachah, “Nit táinit caá”, Dios ā niij enbipna caá.

29-30 Dawá jwí déewā nin pah ipī niij jengah joiná caá: “Jwiít judíowādhijeh Dios jwí maáh ā jumna caá. Queét judíowā nihcan-

nitdih ī maáh nihcan caá”, ipī niij jengah joiná yūh caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios biícjeh jumna, nihat cāacwādhijeh ī maáh ā jumna caá. Páni h jumna, Dios jwiít judíowādhijeh, judíowā nihcannitdihbut jwiít nihatdih biíc yoobó jwí maáh ā jumna caá. Jwiít judíowā Jesús ā wūn wūhatjidih túi jengah joinít, jwí jepahachah, jwiítidih “Nit táinit caá”, ā niij enna caá. Judíowā nihcannitbut biíc yoobó Jesúsdi h ī jepahachah, queétdihbut “Nit táinit caá”, Dios ā niij enna caá.* 31 Páni hna, Jesús ā wūn wūhatjidih jengah joinít, ¿“Moisés ā wūtatjidih jwí cádahachah, ā túimi nacaá”, jwíta niij táiniit? ¡Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesúsdi h jepahna, Moisés ā wūtatjidihbut jwí jepahna caá.

4

Abraham Diosdi h ā túi jengah joyátji

1 Būh, jwí nūo Abrahamdih ded pah Dios ā chājatjidih yeebdí h wā jwūub náhniabipna caá. 2 Abraham ded pah ā túi chājatji jíib “Nin táini caá”, Dios ā niij enechah, “Weém bácah táini caá wā jumap”, āta jéih niij tágaá. Obohjeéhtih, Diosboodí h páant niijní pínah ā wihcan caá. 3 Páant ā jumachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tají: “Abraham ded pah Dios ā niijátidih joinít, caandí h āt túi jengah joyóp wat jī. Páant ā túi jengah joyóchah ennit, ‘Caán yoobópdih tigaá’, Dios caandí h āt niij enep wat jī”, āt niij daacáp tají.* 4 Ded maátadih ā teo wūhuchah, caandí h ipī jíib chājna caá. Oboh ipī jíib wūhcan caá. Á tewat jíibjeh ipī wūhna caá. 5 Obohjeéhtih, ded teo wūhcan, Diosdi h ā túi jengah joyóchah ennit, “Nin táini caá”, caandí h ā niij enna caá. Páant ā niij enechah, dedé ā túi chājat jíib pohba nihcan caá. 6 Páni hna, ded Diosdi h ā túi jengah joyóchah ennit, ded pah ā chājatjidih jengah joicánjeh, “Nin táini caá”, Dios caandí h ā niij enna caá. Páant ā niij ennidih Dios ā túi chājatdih Davidji nin pah āt niij daacáp tají: 7 “Ded ā jepahcatdih Dios ā yohochah, wēinit, ā túi jumna caá. “Á túi chājcatdih wā jwūub encan niit”, caandí h Dios ā niijíchah, wēinit, ā túi

* 3:29-30 Dt 6.4; Gá 3.20 * 4:3 Gn 15.6; Gá 3.6

jumna caá. ⁸ “Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chājat wihcan caá”, Dios ā niij enni wēinit, ā túi jumna caá”, David āt niij daacáp tajī. (*Sal 32.1-2*)

⁹ ¿Judíowājeh bóodnit ī jumuchah, Dios ī yéej chājatdih āt yohji taniít? Nihcan caá, wā déewā. Judíowā nihcannit, bóodcannitdihbut ī yéej chājatdih ā yohna caá. Pānih jumnit, queét nihat biíc yoobó wēinit, ī túi jumna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ā chājatjidih jwáub náhniat caá náahap. Caán Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios āt niij enep wut jī. ¹⁰ Nindihbut náhniat caá náahap: ¿Débólihji ta tigaá Abrahamdih páant āt niij enji? ¿Bóodni ā jummat túttimahji taniít? Nihcan wut jī. Bóodni ā jummat pínah jātih “Nin túini caá”, Dios caandíh ātāt niij enep wut jī. ¹¹ Ā bóodat pínah jātih Abraham Diosdih āt túi jenah joyóp wut jī. Páant ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh āt niij enep wut jī. Páant ā jummatdih júutat túut niijná, Dios caandíh āt bóodat túutwut wut jī. Pānihna, caán ā bóodat pínah jātih, ā túi jenah joyát pahjeh, Diosdih túi jenah joinít judíowā nihcannit, bóodcannitdih “Nin túini caá”, Dios āt niij enep wut jī. Páant biíc yoobó ā niij ennit ī jumuchah, Abrahamjī jwī nwo ā jummat pah queétdihbut ī nwo mun tigaá ā jumap.* ¹² Pānihna, det bóodnit judíowābut Diosdih ī túi jenah joyóchah, Abraham ī nwojī yoobát ā jumna caá. Caán ā bóodat pínah jātih Diosdih ātāt túi jenah joyóp wut jī. Pānihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pahjeh muntih, judíowā ī túi jenah joyóchah, Abraham ī nwojī ā jumna caá. Obohjeéhtih, bóodnit jumna, “Abraham jwī nwojī caá”, niij jenah joiná yuhna, Diosdih ī túi jenah joicáh, Abraham ī nwojī yoobát ā nihcan caá.

Dios caandíh ā naáwátjidih “Yoobópdihih tigaá”, Abraham ā niiját

¹³ Jon jātih Dios nin pah Abrahamdih āt niij naáwáp wut jī: “Meém, ma jumená pínah biíc dih, nihat baácdih moón ī nwowā pínah ñi jumna caá”, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah, Moisés ā wutatdih Abraham ā

jepahatji jíib āt nihcap wut jī. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, caandíh niij ennit, páant āt niij naáwáp wut jī.* ¹⁴ “Moisés ā wutatjidih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihat baácdih moón ī nwowā jwī jumap”, jwī déewā ipī niij jenah joiná yuh caá. Páant ī niij jenah joyát yoobópdihih jumna nihna, Diosdih jwī túi jenah joyát dedé pínah nihcah, ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.* ¹⁵ Dedé wutat wihcah, caandíh yap yohatbut āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Moisés ā wutatji ā jumuchah, cāacwā caandíh ī yap yohochah ennit, Dios queétdih búdí ā íjna caá. Pānih íjnit, ī yap yohatji jíib, queétdih ā peéh chājbipna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, Moisés ā jummat pínah jātih, Abraham Diosdih āt túi jenah joyóp wut jī. Caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, det caandíh jepahnit Abraham ā jumená panihnit ī jumna caá. Moisés ā wutatjidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, biíc yoobó ā naáwátjī pah Abraham ā jumená ī jumna caá. Pānihna, ded pah jwī chājat jíib ā jumená jwī jumcan niít. Obohjeéhtih, Diosdih jwī túi jenah joyát jíibjeh caá, páant jwī jumap.* ¹⁷ Dios Abrahamdih ā niijátjī pahjeh nin pah it niij daacáp tajī: “ ‘Dawá baácnadih moón ī nwo pínah meém ma jumna caá’, Dios Abrahamdih āt niij naáwáp wut jī”, it niij daacáp tajī. Dios wānnitdih booani, dedé wih jwuhcannidih jummat túutnidih Abraham āt túi jenah joyóp wut jī. Pānihna, Abraham Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut túi jenah joinít jwī jumuchah, “Nin Abraham ā jumená mun tigaá”, Dios jwiítidih ā niij enna caá.*

¹⁸ Abraham weh wihcanni behe yoobát ā jumuchah, Dios caandíh nin pah āt niij naáwáp wut jī: “Cúiwā dawá ī jummat pah, óonna pahbut ma jumená ī jumbipna caá. Pānih jumnit, dawá baácdih moón ī nwo panihni ma jumbipna caá”, Dios caandíh āt niijíp wut jī. Pānih weh wihcan yuhna, “Ā niiját yoobópdihih tigaá”, āt niij jenah joyóp wut jī. Páant caandíh ā túi jenah joyóchah, Dios ā niijátjī pah āt túi chājap

* **4:11** Gn 17.10 * **4:13** Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29 * **4:14** Gá 3.18 * **4:16** Gá 3.7 * **4:17** Gn 17.5 * **4:18** Gn 15.5

wut jī.* 19 Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih át jéih weh chājcap wut jī. Caántbut beh wili yoobát jumna, mit jéih wudu jumcap wut jī. Páant wunnit dée ī jumachah yuhna, “Jwiít jwī weh wihcan niít”, Abraham át niij jenah joicáp wut jī. Páant niij jenah joicán, Diosdih át túi jenah joí cádahcap wut jī.* 20 “Á niijátji pah á jéih chājcan niít”, át niij jenah joicáp wut jī. “Dios wēpni, á niijátji pah túi chājni caá”, niij wēi naóhnt, caandih át túi jenah joí cádahcap wut jī. 21 “Dios ded pah weemdih á niijátji pah biíc yoobó á jéih chājna caá”, Abraham át niij jéihyep wut jī. 22 “Páant á niij jéihyechah, ‘Abraham túini caá’, Dios caandih át niij enep wut jī”, Dios naáwátdih naóh yapani át niij naóh daacáp tajī.*

23 Páant niij daácna, Abrahamdihjeh pohba niij daácna át chājcap wut jī. 24-25 Obohjeéhtih, jwiítbut jwī jéihyat pínah niijná, át niij daacáp wut jī. “Diosdih jwī yap yohatji jíib, jwī Maáh Jesúsdih át wun wáhat táutap wut jī. Pánih wunnijidih át jwáub boanap wut jī”, jwī niij jenah joyóchah, Diosboó “Nit túinit caá”, jwiítidibut á niij enna caá.*

5

“Nit túinit caá”, Dios á niij ennit ded pah jwī jummat

1 Jesucristodih jwī túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih á niij enna caá. Páant á niij enechah, jwī Maáh Jesucristo jwiítidih Diosjeéh á túi jummat táutna caá. 2 Caandih túi jenah joinít, á oinit jwī jumachah, “Umcanjeh weemdih jóhnt, ñi wáub”, Dios jwiítidih á niijná caá. Áihwá jumna, túttimah bóo láa á pebhna bejnit, caán túini yoobát á jummat pahjeh jwiítbut biíc yoobó jwī jummat pínahdih jenah joinít, búdí jwī wēina caá. 3 Dawá láa jwiítidih yeejép á yapachah yuhna, biíc yoobó jwī wēina caá. Páant yeejép á yapachah, Diosdih chah jwī túi jenah joyátdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnt, yeejép á yapachah yuhna, búdí jwī wēina caá. 4 Páant yeejép á yapachah yuhna, wēinit, caandih jwī túi jenah joí cádahcan caá. Pánih cádahcannit jumna,

chah túinit jwī jum bejna caá. Pánih chah túinit jum bejna, Dios ded pah jwiítidih á túi chájat pínahdih jenah joinít, jwī wēi páina caá. 5 Pánihna, jwiít wēi páinitdih Dios Túini Espíritudih átát wáhp taga, jwíjeéh á jummat pínah niijná. Túini Espiritu jwíjeéh jumna, Dios jwiítidih ded pah búdí á oyatdih á jéihyana caá. Páant á jéihyanachah, nindihbut jwī niij jéihna caá: “Jwiítidih Túini Espiritu á teo wáacpina caá, Dios pebhna jwíbinít, caan páh jwí túi jummat pínah niijná”, jwí niij jéihna caá.

6 Nin wá naáwátdih jenah joinít, Dios jwiítidih á túi chájat pínahdih chah ñi jéihbipna caá: Jwiít jwí yéej chájatdih jéih cádahcan, á jíib buadátdih jwí jéih jíib chájcah, Dios á jenahat láa, Jesucristoboó jwí yéejat jíib át wun wáhp wut jī. 7 Ded túi chájnidih biíhboó áta wun wáhcana taga. Biíh túi chájni yoobátdih búdí oinit, umcanjeh wun wáhni pínah á jum dée caá. 8 Obohjeéhtih, jwiít yeejépwá yoobát jwí jum jwahuchah, jwí yéejat jíib Cristoboó át wun wáhp wut jī. Páant á wun wáhuchah, Dios jwiítidih ded pah búdí á oyatdih á jéihyana caá. 9 Pánih jwiítidih wun wáhnt, áih meép á yohochah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih á niij enna caá. Páant niij enna, jwiítidih iiguípna bejnit déejidih át túi wáhp wut jī. Pánihna, yeejépwá jwí jum jwahuchah, á wun wáhatjīh “Nit túinit caá”, jwiítidih á niij enatdih jwí jéihna caá. Pánih jéihnt, “Buu nit túinitdih en íjcan, wá peéh chájcan niít”, jwiítidih á niijátdih chah jwí jéihna caá. 10 Diosdih eníhcannit jwí jum jwahuchah, á wáuh á wunatjīh jwí yéejatdih yohnt, chénaboó jwí míic eníhcatdih Dios át ámhóp wut jī. Pánih ámhónt, jwiítidih áihwá át chájap wut jī. Páant áihwá jwí jumachah, nindih chah jwí túi jéihna caá: “Buu Dioih wá jumachah, weemdih peéh chájat wihcah, Jesús boo pud jóhnt, páuh laab béjni jumna, weemdihbut á pebhna á túi jwíbiát táutbipna caá”, jwí niij jéihna caá. 11 Páant jwí túi jwíbiát pínahdih wēinit, nindihbut chah jwí wēina caá: Buu nin baácboó jwí jum jwahuchah, jwí Maáh Jesucristo á wunatjīh Dios jwiítidih áihwá át jummat táutap wut jī. Páant á jummat táutatdih

* 4:19 Gn 17.17 * 4:22 Gn 15.6 * 4:24-25 Is 53.4-5

jéihnit, caandíh bádí jwĩ wēi naóhna caá.

Adán, Cristo ded pah mácah ĩ chājatji

¹² Jwĩh jumni Adán wūt jumni, ā yéej chājachahjeh, nin baácdih yéejat át jwĩh waadáp wut jĩ. Páant ā yéej chājat jíib, wunatbut át waadáp wut jĩ. Adán ā yéej chāj waáwáchah, nihat jwiítbut yéej chājnit jwĩt jum jwĩhip wut jĩ. Pánih yéej chājnit jumna, jwiít nihat wunnit pínah míic jwĩt jumap wut jĩ.* ¹³ Dios Moisésdih ā wutat tútat pínah jātih, nin baácdih moón jwĩt yéej chājap wut jĩ. Obohjeéhtih, páant jwĩ yéej chājachah yuhna, ā wutat wih jwuhcah, caandíh yap yohatbut át wih jwuhcap wut jĩ. Páant wihcah, caandíh yap yohat peéh chājatbut át wih jwuhcap wut jĩ. ¹⁴ Páant yap yohat peéh chājat ā wih jwuhcah yuhna, Adán túttimah jumnit nihat ĩt wunap wut jĩ. Moisés ā jumat pínah jātih, caán wutat ā wih jwuhcah yuhna, caán láa jumnit ĩt wunap wut jĩ. Adán Dios ā wutatjidih ā yap yohatji pahjeh queétjeh chājcan yuhna, queét nihatbut bíic yoobó ĩt wunap wut jĩ. Páant wunnit ĩ jumachah jéihnit, “Adán ā yap yohochahjeh, nihat jwiítbut bíic yoobó yap yohnit panihnit jwĩt jumap wut jĩ”, jwĩ níj jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chāj waóhni ā jumatji pahjeh, túttimah nin baácna jéóhni Jesucristoboó túi chāj waóhni át jumap wut jĩ.*

¹⁵ Obohjeéhtih, Dios cāacwādh oinit, ā teo wáacatboó Adán ā yap yohatji pah át nihcap wut jĩ. Adán bíicjeh jumna yuhna, ā jwĩh yéej chājatji jíib dawá jwĩt buudáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Dios jwiít dih bádí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, túini yoobát át chāj wuhap wut jĩ. Jesucristo bíicjeh jumna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih át túi ubap wut jĩ, jeáboó jwĩ túi jwĩbiát pínah níijná. ¹⁶ Dios cāacwādh oinit, ā teo wáacat Adán ā yap yohatji pah át nihcap wut jĩ. Adán bíicjeh jumna yuhna, ā yéej chājatji jíib, nihat cāacwā Dios ā peéh chājnit pínah jwĩt jumap wut jĩ. Pánih peéh chājnit pínah jumna, dawá jwĩ yéej chājachah yuhna, jwiít dih bádí oina, teo wáacnit, Dios jwĩ yéejatdih ā yohna caá. Pánih yohna, “Nit túinit, wā peéh

chājnit pínah nihcan caá”, jwiít dih ā níj enna caá. ¹⁷ Adán bíicjeh jumna yuhna, ā jwĩh yéej chājachah, nihat cāacwādh ā chāwáchah, jwĩ wunna caá. Caán yoobópdih tigaá. Páant ā jumachah yuhna, ninboodíh jwiít jwĩ wēibipna caá: Buu jwuh Dios jwiít cāacwādh oinit, teo wáacna, Jesucristo bíicjeh ā wunatjĩh jwĩ yéejatdih yohna, “Nit túinit caá”, jwiít dih ā níj enna caá. Páant jwiít dih ā níj enechah, ājeéh páantjeh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁸ Pánihna, Dios ā wutatjidihjeh bíic ā yap yohatji jíib, jwiít nihatbut yap yohnit jwĩ jumna caá. Pánih jumna, jwiít nihat Dios ā peéh chājnit pínahbut jwĩ jumna caá. Pánihat pah muntih, bíic newé Jesucristo ā túi chājatji jíib, jwiít nihat yéejat yohnit jwĩ jéih jumna caá. Pánih yéejat yohnit jwĩ jumachah, “Nit túinit caá”, Dios jwiít dih ā níj enna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh jepahnit ājeéh páantjeh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁹ Bíic newé Adán Dios ā wutatdih ā yap yohatji jíib, “Nit yéejnit caá”, dawádh Dios át níj enep wut jĩ. Pánihna, bíih newé Jesucristo Diosdih ā túi jepahat jíib, “Nit túinit caá”, dawádh Dios ā níj enna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, Adán jum láa dawá jópchi túttimah, Jesucristo nin baácboó ā jéuwát pínah jātih, Dios ā wutatdih cāacwādh Moisés át naóh yapanap wut jĩ, yéejnit jumna, chah yap yohnit jwĩ jumatdih jwĩ jéihyat pínah níijná. Pánih yap yohnit yoobát jwĩ jumachah yuhna, jwiít dih bádí oinit, jwĩ yap yohat chah Diosboó jwiít dih bádí át teo wáacap wut jĩ. ²¹ Jwĩ yéej chājat jíib, jwiít nihat wunnit pínah míicjeh jumna, Dios bíicdih jwĩta jéih jumcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cāacwādh bádí oinit, jwĩ Maáh Jesucristodih át wah deyanap wut jĩ, jwiít dih ā teo wáacat pínah níijná. Pánih teo wáacnit, “Nit túinit caá”, jwiít dih Dios ā níj enechah, caán bíicdih páantjeh jwĩ túi jumbipna caá.

6

Jesúsjeéh ded pah jwĩ jummat

¹ Wā déewā biquína nin pah ñita níj jehnah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiít dih oinit,

* 5:12 Gn 3.6-19 * 5:14 Gn 2.16-17; 3.11-12

chah ã túi teo wáacat pínah niijná”, ñita niij jenah joi tágaá. ² ¡Páant nihcan caá, wã déewã! ¡Jwĩ yéej chãjca boj jĩh! Jwĩ yéejatdih yohna, Cristo jwiítidih ã wun wũhuchah, jwiítbut ãjeéh wunnit panihnit jwĩ jumna caá. Páant jwĩ jumuchah, yéej chãjat jenah joyát jwiítidih ã jũwúchah yuhna, jwĩ jéih yap yohna caá. Wunniíh bácahidih bita í yéej chãjat túutuchah, ã jepahcat pahjeh muntih caandih jwĩ jepahcan niit. ³ Nindihbut ñi túi náhninaá: jwiítidih í daabánachah, Jesúíhwã jumna, ãjeéh wunnit panihnit jwĩ jummatdih bitadih júatna jwĩ chãjap be. ⁴ Pánih daabánit jumna, Cristoíh bácahidih í yohochah, jwiítbut ãjeéh yohnit panihnit jwĩ jumna caá. Pánih yohnit panihnit jumna, jwĩ líp nihat jéihni, túi chãjni, ã wēpatjĩh Cristodih ã booanachah, jwiítbut ã booanit panihnit jwĩ jumna caá. Pánih booanit panihnit jumna, ã wēpatjĩh túut nũmnít, jáap cãac jumnit panihnit jwĩ jumna caá. Jáap cãac jumnit panihnit jumna, ã wēpatjĩh yéej chãjat jenah joyátidih jwĩ jéih yap yohna caá.*

⁵ Cristoíhwã ãjeéh jwiítbut wunnit panihnit jumna, wunnit í yéej chãj cádahat pah, jwiítidihbut yéej chãj cádahat caá náahap. ãjeéh jwiítbut boo pud jũóhni panihnit jumna, Dios ã weñat pínahboodíhjih chãjat caá náahap. ⁶⁻⁷ Det wunnitjidih yéej chãjat jenah joyát ã wihcan caá. Páant ã wihcatdih jéihnit, nindihbut jwĩ túi jéihna caá: Cristodih jwíh jepahna, ãjeéh wunnit panihnit jumna, yéej chãjat jenah joyát jwiítidih ã jwũub jũwúchah yuhna, jwĩ jéih yap yohna caá.* ⁸ Pánihna, Cristojeéh wunnit panihnit jumna, túi chãjat túut niijná, ãjeéh jwũub boo pud jũóhni panihnitbut jwĩ jumna caá. Pánih boo pud jũóhni panihnit jumna, ã wēpatjĩh ãjeéh páantjeh jwĩ jumnipna caá. ⁹ Caandih jéihnit, nindihbut jwĩ jéihna caá: Cristo ã jwũub boo pud jũwúwát túttimah, chéneji ã jwũub wuncan niit, páant muntih. Pánih boo pud jũóhni, wunatdih át yap yohop wat jĩ. ¹⁰ Jwiit cãacwã jwĩ yéej chãjat jíb, Cristo bíic láajeh wunna, ã jwũub boo pud jũwúwát túttimah, ded pah chãjna, Dios ã wēpatjĩh apĩ chãjna caá, cãacwã caandih

búdí í weñat pínah niijná. ¹¹ Pánihna, ãjeéh wunnit panihnit jwĩ jummatdih jenah joinít, “Bũũ yéej chãjat jenah joyát wã maáh panihni nihcah, Jesúíh jumna, caánboó wã maáh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, weembát ãjeéh jumnit, Dios ã wēpatjĩh yéej chãjat jenah joyátidih wã jéih yap yohna caá”, ñi niij jenah joyoó.

¹² Páant yéej chãjat jenah joyát ã jũwúchah, caandih ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chãjatdih ñinahcanjeh, caandih ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴ Moisés ã wutajidih jwĩ jepahat jíb nihcan, Dios bíicdih jwĩ túi jumna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiítidih teo wáacna, Dios ãjeéh át jummat túutup wat jĩ. Pánih ãjeéh jumna, ã teo wáacatjĩh dedé yéej chãjat jenah joyátidih jwĩ jéih yap yohna caá. Pánihna, yeejép chãjna, Dios ã náahatdih yap yohnit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wunnit, jwũub boo pud jũóhni panihnit jumna, Dios ã náahatboodíhjih ã wēpatjĩh túi chãjni ñi jumna.

Jwĩ yéej chãjat jwĩ maáh panihni ã jummat

¹⁵ ¿Páant wã naawáchah, ded pah tigaá yeéb ñita niij jenah joi? Dios ded pah jwĩ chãjatdih jenah joicánjeh oinit, jwiit caandih túi jenah joinítidih át túi ubap taga. Pánih túi ubnit, Moisés ã wutajidih jepahat jíb át nihcan taga. Pánih túi ubnit jumna, ¿chah jwíta yéej chãj taniit? ¡Nihcan caá, wã déewã! ¹⁶ ¿Nindih ñi jéihcan niit? Deddih jepahna, caán jwĩ maáh ã jumuchah, caandih teo wũhni jwĩ jumna caá. Pánihat pah, yéej chãjni jwĩ jumuchah, caán yéej chãjat jenah joyát jwĩ maáh panihni ã jumna caá. Pánihna, yéej chãjat jenah joyátidih jepahna, iiguípna bejni pínah jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna bácah, caandih teo wũhni jumna, túi chãjni jwĩ jumna caá. ¿Caandih ñi jéihcan niit? ¹⁷ Jãtíh yéej chãjni ñi jumuchah, caán yéej chãjat jenah joyát ñi maáh panihni át jum jwũhup taga. Obohjeéhtih, bũũ jwũh túini doonádih túi jenah joinít, caánboodíh ñi túi wēi jepahna caá. Pánihna, ñi túut nũmátidih “Búdí túina caá”, Diosdih jwĩ niijná caá. ¹⁸ Pánih túi wēi jepahnit jumna, bũũ yéej chãjat jenah joyát ã jũwúchah

* 6:4 Col 2.12 * 6:6-7 Gá 2.20

yuhna, caandih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, táiniboodih jepahna, caandih teo wāhnt panihnit ñi jumna caá. ¹⁹ Ded pah maáta i jumatdih ñi túi jéihna caá. Pánihna, ñi jéihyatjih yeebdih wā naóhna caá, wā bohéatdih ñi túi beh joyát pínah niijná. Játih yéej chājnit jum jwuhna, yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihnidih ñit jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, chah yeejép ñit chāj bejep taga. Páant yéej chājat jenah joyátdih ñi jepahat pah muntih, buu jwúub túut nuumnít, táiniboodih caá jepahat náahap, Dios ā náahat pahjeh chājnit ñi jumat pínah niijná.

²⁰ Játih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, táiniboodih ñit jéih jepahcap jī. ²¹ Caán láa yéej chājna, dedé túi jumatdih ñit bid juicáp jī. Páant ñi yéej chājatji jíib iiguípna ñita bej tagaá. Pánihna, buu ñi yéej chājatjidih náhninit, tícnit, búdí ñi jīgahna caá. ²² Buu jwuh yéej chājat jenah joyátdih jepah cádahnit, Dioíhwā jumna, caánboodih jepahnit ñi jumna caá. Dioíhwājeh jumna, ā náahat pahjeh chājnit, ājeéh páantjeh ñi jumbipna caá.* ²³ Nindih jwiútdih túi náhnit caá náahap: Jwī yéej chājat jíib, iiguípna bejnit pínah jwīta jum tagaá. Oboghjeéhtih, jwī Maáh Jesucristo jwiútdih ā wun wāhatjidih túi jenah joinít, caandih jwī jepahachah, jwiútdih ājeéh páantjeh Dios ā jumat túutbipna caá. Pánih túi chājna, jwiútdih ā jíib náahcan niít.

7

Ded pah Moisés ā wutatji

¹ Wā déewāá, cāacwā i wutat ded pah ā jumatdih ñi túi jéihna caá. Cāac ā báadh jwuhna, caán wutatdih jepahat caá náahap. Oboghjeéhtih, ā wunat túttimah bácah, caán wutatdih jepahat ā wihcan caá. ² Páant ā jumachah, Moisés ā wutatjibut nin pah ā niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojihjeh mi jum naáh”, ā niijná caá. Páant ā wutachah yuhna, mijeéh bóo ā wunat túttimah, caánt biíhdih mi jéih áa jumna caá. ³ Mijeéh bóo páantjeh ā jumachah yuhna, caánt biíhjeéh jumnit, yeejép chājnih caá mi jumap. Oboghjeéhtih mijeéh bóo ā wunat túttimah, caán

wutat miíh pínah nihcah, biíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājcan caá.

⁴ Páant ā nihat pah muntih, yeebbút wā déewāá, Jesúíhwā jumna, ājeéh wunnit panihnit ñi jumachah, Moisés ā wutatji ñiíh pínah nihcan caá. Pánihna, buu Cristodih jwúub áa jumnit panihnit jumna, caán jwúub boo pad jūóhniíh ñi jumna caá, Diosdih túi chāj wāhat túut niijná. ⁵ Játih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, jwī ñinahatdihjeh chājnit, Moisés ā wutatjidih jwī joyóchah, caandih chah yap yohíhat āpī jíghop jī. Páant jwī yap yohatji jíib, iiguípna bejnit déeji jwī jumap jī. ⁶ Caán láa Moisés ā wutatji jwiútdih chéoni pah āt jumap jī. Oboghjeéhtih, buu Cristoíhwā ājeéh wunnit panihnit jumna, jwúub watnit panihnit jwī jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espiritu ā teo wáacatjih táiniboodih jwī jéih chājna caá. Páant ā jumachah, Moisés ā wutatji buu jwuh jwíih pínah nihcan caá.

Ded pah jwī yéej chājat

⁷ Páant niijná, ¿Moisés ā wutatjidih ded pah tigaá jwīta niíj? ¿Caán wutat yeejép niít ā jumap, ñi jenah joyóchah? ¿Nihcan caá, wā déewā! Oboghjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chājat ā jumatdih wāta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá ā jumap: “Bitáih bií déedih ñi en ñinahca bojóó”, āt niíj wutap jī. Páant ā niíj wutcah, en ñinahat yéejat ā jumatdih wāta jéihcan tagaá.* ⁸ Caán wutatdih wā jéihyat túttimah, caandih yap yohíhna, bitáih bií déedih wāpī búdí en ñinahna caá. Caán wutatdih jéih jwuhcan, caandih yap yohíhat wihcah, bitáih bií déedih wāta en ñinahcan tagaá. ⁹ Pánihna, dedé wutatdih wā jéihyat pínah játih, ded pah yéejatdih, ded pah yéejat jíib ā peéh chājatdihbut wā jéihcap jī. Oboghjeéhtih, “Páant ñi chājca bojóó”, ā niíj wutatdih wā jéihyat túttimah, yap yohíhna, caandih búdí wāpī chājhip jī. Páant wā yap yohatji jíib, iiguípna bejni pínah wāt jumap jī. ¹⁰ Pánihna, yeejni nihcan, Dios ā wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wāta túi jum tagaá. Oboghjeéhtih, yeejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wā yéejat jíib iiguípna bejni pínah wāt jumap jī. Caán wutatboó túi

* 6:22 Pr 12.28 * 7:7 Ex 20.17; Dt 5.21

chājat túttni ā jumuchah, caandih wā yap yohatji jīb iiguipna bejni déeji wāt jumup jī. ¹¹ Pānih yéej chājni jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chājnit, wā túi yapbipna caá”, wā niij jenah joyóp yuh jī. Yéej chājatboó “túinidih” niijni pah āt jumup jī. Pānihna, ā wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohat jīb iiguipna bejni déeji wāt jumup jī.*

¹² Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wā chājap: Moisés ā wutatji túini ā jumna caá. Caán yoobópdi wutnit, túinidihjeh ā chājat túutna caá. ¹³ Pānih túini wutat jumna yuhna, ¿weemdih iiguipna ā bejat túut niit? ¡Nihcan caá, wā déewā! Caan póhba ā bejat túutcan caá. Wā yéej chājat caá weemdih iiguipna ā bejat túutap. Á wutatdih wā jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wā yéej chājatdih wā jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohochah ennit, “Wā yéejat yeejép yoobát ā jumna caá”, wā niij jéihna caá. Pānihna, tubit yéej chājni wā jumatdih jéihnit, iiguipna bejni pínah wā jumatdihbut wā jéihna caá.

¹⁴ Dios wat jī Moisésdih páant āt wutat túutap wat jī. Pānihna, caán wutat Dioih ā jumuchah, túini ā jumatdih jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejnijeh wā jumna caá. Pānih jumna, yéej chājat jenah joyátidihjeh jepahni wā jumna caá. ¹⁵ Ded pah túinidih chājihna yuhna, wā chājcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdih chājcat caá náahap”, niij jenah joiná yuhna, caandihjeh wāpī chājna caá. Ded pah wā chājatdih wā jéihcan caá.* ¹⁶ Yéej chājihcan yuhna, caandihjeh wāpī chājna caá. Páant wā chājihcatdih chājna, “Dios ā wutat túini caá”, niijná caá wā chājap. ¹⁷ Weemjéh pohba wā yéej chājcan caá. Obohjeéhtih, yéejni wā jummat jīb, yéej chājat jenah joyátboó wā maáh panihni jumna, weemdih ā yéej chājat túutna caá. ¹⁸ Wā jenah joyát yeejép míc ā jummatdih wā túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdih ā wihcan caá. Pānih yéejni jumna, túini wā chājat déedih, weemjéh wā jéih chājcan caá. ¹⁹ Túiniboodih wā chājat déedih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih

wāpī chājna caá. ²⁰ Pānihna, wā chājihcatdih chājna, weemjéh pohba caandih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chājat jenah joyátboó weemdih ā wutna caá.

²¹ Nin pah weemdih ā jumna caá: Túiniboodih chājihna yuhna, yéej chājihatbut āpī jūóhna caá. ²²⁻²³ Dios ā wutatdih búdí wéina yuhna, caolih díitboó míc mawat panihni āpī jumna caá. Pānih jumna, túinidih búdí wā chājihna yuhna, yéej chājihatboodih chah jenah joinit, wāpī chājna caá. Pānihna, weemjéh yéejatdih wā jéih cádahcan caá.

²⁴ Páant yéej chājatdih jéih cádahcan, iiguipna bejni pínah jumna, búdí moh yéejni wā jumna caá. Pānih jéih cádahcanni wā jumuchah, ¿déhe tigaá weemdih túi ubni āta jum? ²⁵ Jwī Maáh Jesucristo caá weemdih túi ubni pínah ā jumup. Caandih wā túi jepahachah, wā yéejatdih yohnit, weemdih ā túi abbipna caá. Páant ā teo wáacatdih jéihnit, “Jesúsdiwah deyanit, ma teo wáacat túutatdih túina caá, Paá”, Diosdih wāpī niijná caá. Pānihna, nindih wā túi jéihna caá: wā jenah joyátjīh Dios ā wutatdih wāpī jepahihna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahihni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chājat jenah joyát ā jūúwáchah, caánboodih wāpī jepahna caá.

8

Túini Espiritu ded pah jwiitdih ā teo wáacat

¹⁻² Pānihna, iiguipna jwī bejat déejidih Jesucristo ā túi ubuchah, áihwā jumna, Túini Espiritu ā teo wáacatjīh jwī yéej chājat jenah joyátidih jwī jéih yap yohna caá. Pānih yap yohnit, Túini Espirituboodih jwī jepahachah, Dios biícidih jwiitdih ā túi jummat túutna caá. Páant biícidih jwī jumuchah, jwiit Jesucristoíhwādiwah buu dedé peéh chājat pínah wihcan caá. ³ Moisés ā wutatjidih jéih jepah beedácanit jumna, jwiit mícjeh caandih yap yohnit jwī jumna caá. Páant ā wutatdih yap yohnit jwī jummat jīb, Dios biícidih jwī túi jumcap jī. Caán wutat jwiitdih ā jéih teo wáacah yuhna, Diosboó jwiitdih ā túi teo wáacap jī. Caán ā wáúhdih nin baácboó āt cáac jummat túutap wat jī, jwī yéejat jīb ā wun wáhat

* 7:11 Gn 3.13 * 7:15 Gá 5.17

pínah niijná. Pánih wun wāhna, Jesús jwī yéejat jíib buúdaát panihnidih át jíib chājap wat jī. ⁴ Páant ā jíib chājachah, jwiítboó Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios yoobópdih jumnbodíh jwī jéih jepahna caá. Pánihna, jwiítjeh ā wutatdih jéih buújácan yuhna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh jwī jéih buújána caá.

⁵ Det ī nínahatdihjeh chājīhnit, ded pah ī náahatdih ipī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā náahatdih jenah joinítboó ā wutat pahjeh ipī chājna caá. ⁶⁻⁸ “Ded pah wā náahatdih wā chājachah, ā táina caá”, ded niij jenah joiní Diosdih eníhcanni jumna, Dios ā wutatboodíh ā jepahíhcan caá. Páant ā jepahíhcat jíib, caandíh jéih jepahcan, iiguípa bejni pínah ā jumna caá. Det pánihnitboó Diosdih ī jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espíritu ā teo wáacatjīh ā náahat pahjeh wā chājibipna caá”, det niij jenah joinítboó Diosjeéh páantjeh ī jumbipna caá.

⁹ “Wā náahatdihjeh wā chājibipna caá”, niij jenah joí cádahnit, Túini Espíritu nījeéh ā jumuchah, yeéb ā náahatboodíh nī chājna caá. Det Túini Espíritu wihcannitboó Cristoíhwā nihcan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, yeéboó áihwā nī jumuchah, Túini Espíritu nījeéh ā jumna caá. Pánihna, yéejat jíib nīih bácah ā wunuchah yuhna, caán nījeéh ā jumuchah, nīih caolíh táí booni ā jumna caá. Pánihnit nī jumuchah, Dios yeebdíh “Nit táinit caá”, ā niijíchah, páantjeh ájeéh nī jumbipna caá. ¹¹ Dios jwiítidih wahni Túini Espíritu jwījeéh jumna, Jesúsdi h ā booaatji pahjeh muntih jwiítidihbut ā boobipna caá. Pánih boonit, jáap bácah jwiítidih ā chāj wāhhipna caá.*

¹² Wā déewāá, jwiít jwī náahatdihjeh chāj cádahnit, caandíh jwúub chājcat caá náahap. ¹³ Jwī weñat pínahdihjeh chājnit jumna, iiguípa bejnit pínah tigaá jwī jumap. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh yéej chājatdih cádahna, páantjeh Diosjeéh jwī jumbipna caá.

¹⁴ Det Túini Espíritudih péenit jumna, Dios weh caá. ¹⁵ Caán Túini Espíritu jwījeéh ā jummat pínah jātih, Dios ā peéh chājatdih

jwī úum jwuhap jī. Obohjeéhtih, buú Dios weh jumna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh “Oini Paá”, úumcanjeh caandíh jwī jéih niijná caá.* ¹⁶ Túini Espíritu jwiítidih nin pah ā niij jéihyana caá: “Yeéb yoobópdih Dios weh nī jumna caá”, ā niijná caá. ¹⁷ Ā weh jwī jumuchah, “Wā wehdih táinidih wā chāj wāhhipna caá”, Dios ā niijátji pah, jwiítidih, Jesucristo bíicdih, ā táí chājibipna caá. Pánihna, Cristoíhwā jwī jummat jíib yeejép yapnit jumna, táttimah jeáboó táí wēinit, ájeéh maáta jwī jumbipna caá.*

Dios ded pah jwiítidih ā táí chājat pínah

¹⁸ Buú nin baácboó jum jwuhna, yeejép jwī yapna caá. Obohjeéhtih, táttimah Diosjeéh maáta waadnit, chah táinit jwī jummat pínahdih jenah joinít, nin baácboó jwī yeejép yapatdih “Oboh jumni ā jumna caá”, wā niij jenah joiná caá. ¹⁹ Dios weh jeáboó ájeéh jumnit, jwiít maáta jwī jummat pínahdih búdí eníhna, nihat Dios ā chājnitjibut ī páina caá. ²⁰ Caán ā chājnitji ī jwíih táí jumuchah yuhna, cáacboó ā jwíih yéej chājatji jíib, queébut bíic yoobó wunnit pínah it jum jwíhip wat jī. Caanjéh pohba páant át bejcap wat jī. Diosboó ā chājnitjidih wunnit pínah át jum jwuhat túutap wat jī.* ²¹ Dios ā chājnitji wun beednit déejidih táinit ā jwúub chājibipna caá, páant muntih. Dios wehdih ā táí túut nuúm beedáat pahjeh muntih, bíic yoobó ā chājnitjidihbut ā táí túut nuumbipna caá. ²² Obohjeéhtih, buú nihat ā chājnitji wunnit pínah míic ī jum jwuhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tuba nāacát pah Dios ā chājnitjibut yeó jáap jummat pah búdí tuba nāacni panihnit ī jum jwuhna caá. Páant ī jummatdih jwiít jwī jéihna caá. ²³ Jwiítidih Túini Espíritu ā jumuchah yuhna, bíic yoobó tuba nāacnit panihnit jwī jum jwuhna caá. Nin baácboó jwī jum jwuhuchah, caán jwījeéh jumnit, jwiítidih túini ā chāj wāhna caá. Ā pebhna jwī juibínachah, chah búdí jwiítidih ā táí chāj wāhhipna caá. Pánihna, jwiít Dios ā wehdih yoobópdih ā túut nuúm beedáat pínah, ájeéh jwī táí jummat pínah, jáap bácah jwiítidih ā wāhat pínahdihbut búdí jwī wēi

* 8:11 1Co 3.16 * 8:15 Mr 14.36; Gá 4.6 * 8:17 Gá 4.5-7 * 8:20 Gn 3.17-19 * 8:23 2Co 5.2-4

páina caá.* 24 “Páant ã chãjbipna caá”, niij wêi jenah joinít, iiguípna bejnít déejidih ã túi ubnít jumna yahna, páantjeh ã túi túut nuúm beedánit jwí jum jwahcan caá. Æ túut nuúm beednít jumna, páant ã chãjat pínahdih jwíta páican tagaá. 25 Obohjeéhtih, ã chãjat pínahdih encan yahna, Dios jwiítidih ã túi túut nuúm beedáát pínahdih jéihnit, jwí wêi páina caá.

Túini Espiritu jwí úbátidih ã teo wáacat

26 Bui túi jéihcannit jwí jumuchah enna, Túini Espirituboó jwiítidih ã teo wáacna caá. Diosdih ded pah úbát pínahdih jwí jéihcah, caán Túini Espiritu jwiítidih búdei ã teo wáacna caá, yoobópdih jwí úbát pínah niijná. Jwiítboó búdei úbíhna yahna, jwí wéheatjih jwí jéih buujácah, jwí ípdih yoobópdih naóhni jwiítidih ã úbh wáacna caá. 27 Dios ded pah jwí jenah joyátidih túi jéih beedána, ded pah Túini Espiritu jwiítidih ã úbh wáhatdihbut ã túi jéihna caá. Páinhna, ded pah áihwáidih Dios ã náah yacat pah, jwiítidih Túini Espiritu ápi úbhna caá.

Cristo ã wēpatjīh yēejatdih túi yap yohnit jwí jumat

28 Jwiít nihat Diosdih oinit, ã náahatdih chãjnit pínah ã ñionit jwí jumuchah, Dios jwiítidih ápi túi en daoná caá. Ded pah jwí yapachah, jwiítidih ã teo wáacna caá, caandih chah jwí túi jenah joyát pínah niijná. Páant ã chãjatdih jwí túi jéihna caá. 29 Jwiít áihwá jwí jumat pínahdih Dios biíhmah átát jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, ã wááh Jesucristo ã jumat biíc yoobó jwiítidih át jumat túutur wut jī, dawá ã údwá jwí jumat pínah niijná. Páant jwí jumuchah, caánboó jwí úud jeñé caá ã jumur.* 30 Biíhmah áihwá jumat túutnitdih át ñíwip wut jī, “Nit túinit caá”, jwiítidih ã niij enat túut niijná. Páant niij ennit, ã pebhboó ájeéh maáta pínah jwiítidih át waadánur wut jī.

31 Caandih jéihnit, nin pahbut jwí jéihna caá: Dios ã oinit jwí jumuchah, det jwiítidih ã en jūih buujácan niít. 32 Dios ã wáúhdih át wahap wut jī, jwí yéejat peéh ã wun wáhat pínah niijná. “Wá wáúhdih túit

oina, caandih wá wunat túutcan niít”, át niijcáp wut jī. Pánih wahnit, ded pah jwí náahatdihbut ã túi wêi teo wáacipna caá. 33 Dios jwiítidih ñiona, “Nit túinit caá”, ã niij ennit jwí jumuchah, “Queét yeejépwá caá”, det jwiítidih ã jéih niij naóh yaccan caá. 34 Cristo jwí yéejat jīb wun wáhna, jwúub boó pud jūóhnit, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant chéudnit, caán biícidih nihatdih wutni ã jumna caá. Pánih jumna, jwíih pínahdih ápi úbh wáhna caá, det jwiítidih peéh chãjat túutna, ã jéih naóh yacat pínah niijná. 35 Cristo jwiítidih búdei ã oyochah, “Queétidih ma oi cádaahá”, bita ã niijichah yahna, ã jepahcan niít. Jwiítidih yeejé ã yapachah, bita jwiítidih yeejé ã chãjachah, jwí nuugúp wunuchah, yégueh wihcannit jwí jumuchah, jwiítidih tobohat ã jumuchah, jwiítidih ã mao yohochah yahna, Cristo jwiítidih ã oi cádahcan niít. 36 Dios naawátidih naóh yapani páant jwí yapat pínahdih nin pah át niij daacáp tajī:

“Yeó jáap jumat pah míhwá jwí jumat jīb jwiítidih íjnit, ã mao yohíhna caá. Æ mao jeémát pínah ovejawá pah jwiítbut jwí jumna caá”, át niij daacáp tajī. (Sal 44.22)

37 Páant yeejé jwí yapachah yahna, Cristo jwiítidih oina, búdei ã teo wáacatjīh wéinit, jwí túi yap yohna caá. 38-39 Jesucristoíhwá jwí jumuchah ennit, Diosboó jwiítidih bainí ã oican caá. Pánih oinit, jwiítidih ã oi cádahcan niít. Jwí wunuchah, jwí báadhdachah, buubut, túttimahbut, ded pah jwiítidih ã yapachah yahna, ã oi cádahcan niít. Ángelwá, nemépwá, nin baácidih moón ã maáta, japmant moón, nump bóo tólihmant moón, “Queét míhwáidih ma oi cádaahá”, Diosdih ã niijichah yahna, ã jepahcan niít. Páinhna, nihat Dios ã chãjnitboó caandih ã jéih oi cádahat túutcan niít. Pánih búdei oina, jwiít jwí Maáh Jesucristoíhwáidih Dios ã oi cádahcan niít.

9

Judíowá Dios ã ñionit

1-2 Weém Cristoíh jumna, “ ‘Wá déewá, judíowá caandih ã náahcatdih búdei wá jīgahna caá’, niijná, yoobópdih niijná caá

* 8:29 2Co 3.18; Gá 4.19; Fil 3.10

ma chãjap”, Túini Espíritu weemdih ã niij jéihyana caá. ³ Wíih baácdih moón, wã déewã, Israel ã jüimená, Cristodih ï náahcat jüib iiguípna ï bejbipna caá. Pánihna, “Wã déewãdih búdí oinit, iiguípna ï bejcat pínah niijná, túut nuumnít, weémboó iiguípna wãta bej tagaá, queét ï túi yapat pínah niijná”, wãpí niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant niij jenah joiná yuhna, wã jéih chãjcan caá. ⁴ Queét wã déewã Israel jüimená jumna, Dios ã weh pínah queétdih ãt ñíwip wut jĩ. Ded pah áihwã ï jumat pínahdih queétdih ãt naáwáp wut jĩ. Moisés jum láa áih yeh iigátjĩh queétdih ãt waáwáp wut jĩ. ã wuttdih Moisésjidih queétdih ãt jwíih naáwát túutur wut jĩ. Diosdih ï weñat pínah müüdih queétdih ãt chãjat túutur wut jĩ. ã túi chãjat pínahdih queétdih wut jĩ Dios ãt naáwáp wut jĩ.* ⁵ Jwĩ nuowã Abraham, Isaac, Jacob queét biic peihcannit, jwiit judiowãdih cáac waowã ï jumuchah, jwiit ï jüimená caá. Jesucristobat, ï jüima yoobát ãt jumur wut jĩ. Caán Jesucristo Diosjeh mantih jumna, nihat chah maáh ã jumna caá. Yeó jáap jumat pah caandih jwĩ túi wëi naóh jĩih. Páant tií ã jumna naáh.

⁶ Páant wã naáwáchah, nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Dios ã naáwátjĩ pah biic yoobó jwiit Israel ã jüimenádih áihwã pínah ãt chãjcap taga”, ñita niij jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ã jüimená jumna yuhna, Dioíhwã yoobát nihcan caá. ⁷ Nin pah caá: Biquína Israel jüimená Abraham jüimená ï jumuchah yuhna, “Abraham jüimená yoobát nihcan caá”, queétdih Dios ã niij enna caá. Nin pah Dios ãt niijip wut jĩ: “Obohjeéhtih, ma wüüh Isaac jüimená bácah ma jüimená yoobát ï jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ãt niijip wut jĩ.* ⁸ Páant ã niij naáwáchah joinít, nindih jwĩ jéihna caá: Abraham jüimená cáac jumna yuhna, Diosdih túi jenah joicán, ã weh nihcan caá. Dios ã niijátjidih túi jenah joinítjeh tigaá Abraham ã jüimená pohba. ⁹ Nin pah Dios Abrahamdih ãt niij naáwáp wut jĩ: “Túttimah bóo jópchi nin dée widhdih mantih wã jwüüb jüüwáchah, majeéh bóli

Sara ma wüühdih mi túühbipna caá”, ãt niijip wut jĩ.*

¹⁰ Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jumur wut jĩ. Queét chénat pah ï íip Isaac jwĩ nuó ãt jumur wut jĩ. ¹¹⁻¹² ï cáac jumat pínah jãtih, túini, táicatdih ï chãj jwühcah, ded pah ï chãjatdih jenah joicánjeh, caandih náahna, úudyiboodih Dios ãt ñíwip wut jĩ. Pánih ñíonit, Rebecadih nin pah ãt niijip wut jĩ: “Weép jeñé ã úuddih ã teo wühbipna caá”, caántdih ãt niijip wut jĩ.* ¹³ Páant ã ñíwatjidih jenah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “‘Jacobdih caá wã oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodih wã iiná caá’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ.*

¹⁴ Caandih jenah joinít ¿ded pah tigaá jwíta niij? “Ded pah ï chãjatdih jenah joicánjeh, ã náahnidihjeh pánih ñíona, Dios yoobópdih ã chãjcan caá”, ¿jwíta niij tániit? ¿Pánihcan caá! ¹⁵ Dios Moisésdih nin pah ã niijátjidih jwiitdih náhnit caá náahap: “Det wã náahnitdihjeh wã jĩgah en teo wáacipna caá”, Dios ã niijná caá, ãt niij daacáp tajĩ.* Ded pah cáac ã chãjatdih jenah joicánjeh caandih ñíonit, yoobópdih ã chãjna caá. ¹⁶ Jwiit cáacwã jwĩ náahat pah nihcan, ded pah jwĩ chãjat jibbut nihcan, det ã náahnitdihjeh Dios ã jĩgah en teo wáacna caá. ¹⁷ Faraón Egipto baácdih moón ï maáhdih ded pah Dios ã niijátjidih náhnit, “Dios ã chãjat yoobópdih ã jumna caá”, jwĩ niij jéihna caá. Nin pah Faraóndih ãt niijip wut jĩ: “Egipto baácdih moón ï maáh pínahdih meemdih maáh wã waadánap jĩ, nihatdih wã wëpatdih wã júutat túut niijná. Pánihna, ded pah meemdih wã chãjachah ennit, nihat baácdih moón ‘Caánboó chah wëpni caá’, ï niij naóhbipna caá”, Dios caandih ã niijip be, Moisés ãt niij daacáp tajĩ.* ¹⁸ Dios det ã náahnitdihjeh ã jĩgah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadih caanjéh ã jepahat túutcan caá. Pánihna, Dios ded pah ã náahatdihjeh ã jéih chãjna caá.

¹⁹ Pánih chãjni ã jumuchah ennit, weemdih nin pah ñita niij tágaá: “Dios ã náahnitdihjeh ã jĩgah enechah, jwiitboó

* 9:4 Ex 4.22 * 9:7 Gn 21.12 * 9:9 Gn 18.10 * 9:11-12 Gn 25.12 * 9:13 Mal 1.2-3 * 9:15 Ex 33.19
* 9:17 Ex 9.16

caandih yap yohna, jwĩ bujácán niít. Pánih yap yohna, jwĩ jéih bujácáh, ¿dépanih tigaá caán jwiít dih ã peéh chājihna?” niij íjnit, weemdih ñita ubh joi tágáá. ²⁰ Nin pah yeebdih wāta niij jepah taga: ¿Yeéb cāacwā oboh jamnit jamna yuhna, Diosdih ñita jāih niít? Ded wáam dahdih ã nawachah, ã naoni dahboó caandih nin pah ã jéih niij jāihcan caá: “¿Dépanih tibeé weemdih nin pah jígohni dah ma nao?” ã jéih niijcán caá. Pánihna, yeéb Diosdih jāihna, caán wáam dah ã jāihñat pah niijná caá ñi chājap.* ²¹ Wáam dah naoni ã náahat pah caán wáam déepjīhjah muntih dawá mácah jígohni dahnadih ã jéih naona caá. Biquína táini wáam dahnadih naona, biih oboh jamnidihbut ã jéih naona caá. Pánihna, caán ã nawat dée, Diosbut ã náahat pahjah jwiít dih ã jéih chājna caá.*

²² Iiguipna bejnit pínah í yéj chājatdih búdí ã íjatih jútut tút niijná, Dios queédih ã peéh chāj bipna caá. Obohjeéhtih, ã wēpatboodih jútut tút niijná, queédih ã peéh chājat pínahdih jenah joiná yuhna, maatápdih í yéj chājatdih át enah boj jwuhap wut jī. ²³⁻²⁴ Ded pah ã táí jumat, ã wēpatdihbut ã jīgah ennidih át jéihyanap wut jī. Jwiít dih jātih átát ñiojip taga, caán biíc dih jamnit, ã wēpat, ã túyatdihbut jwĩ bíbohat pínah niijná. Pánihna, jwiít ã ñionitboó biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jwĩ jamna caá. ²⁵ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani Oseas nin pah át niij daacáp tajī:

“ ‘Jātih wīhwā nihcannitjidih “Yeéb wīhwā caá”, wā niijbípna caá. Jātih wā oicannitjidihbut “Yeéb wā oinit caá”,* wā niijbípna caá’, Dios ã niijná caá. (Os 2.23)

²⁶ ‘Wīhwā yeéb nihcan caá’, ã niijnítjiboó Dios báadhni weh í jumbipna caá”, át niij daacáp tajī. (Os 1.10)

²⁷⁻²⁸ Jon jātih Isaíasbut Israel ã jaimená dih nin pah át niij daacáp tajī:

“Dios cāacwā í yéj chājatdih búdí íjnit, waícanjah queédih ã peéh chāj bipna caá. Pánihna, óondih jenah enna jwĩ bujácát pah, Israel ã jaimená dawá í

jumachah yuhna, det caandih jepah nitdihjah Dios ã táí ubbipna caá”, át niij daacáp tajī. (Is 10.22-23)

²⁹ Isaías nin pahbut át niij daacáp tajī: “Jwĩ Maáh Chah Wēpni, biquína jwĩ déewā dih ã táí ubcah, jwiít judíowā jwĩta buúd beed tágáá. Pánihna, Sodoma, Gomorra tútchidih moondih peéh chājna, ã yoh beedáát pahjah muntih jwiít dihbut áta yoh beedá tágáá”, át niij daacáp tajī. (Is 1.9)

Judíowā táini dooná dih í náahcat

³⁰ Nindih táí náhnat caá náahap: judíowā nihcannit Jesucristodih táí jenah joinít, í jepahachah ennit, “Nit táinit caá”, queédih Dios át niij enep taga. Dios biíc dih í táí jumat pínahdih í bidcah yuhna, Dios queédih át táí ubap taga. ³¹ Obohjeéhtih, Israel ã jaimená judíowāboó “Jwiít Dios ã wutatdih jwĩ chājachah, caán biíc dih jwĩ táí jumbipna caá”, niij jenah joí bidna yuhna, Moisés ã wutatjidih jepahihna yuhna, í jéih bujácáp taga. Pánihna, táinit í jumihna yuhna, ã wutatdih í jepahcatdih ennit, “Nit táinit caá”, Dios át niij encap taga. ³² ¿Dépanih tigaá táinit jumihna yuhna, í bujácán? “Dioíhwā jumihna, jwĩ jenah joyátjīhjah Moisés ã wutatjidih jwĩ jéih jepahna caá”, niij jenah joinít, Diosdih táí jenah joicánjah, í jéih bujácáp taga. Jesúh táini dooná dih naóhna, nin pah jwĩpī niijná caá: “Jwĩ tóocni jee dáh panihni Cristo ã jamna caá”, jwĩpī niij naóh bohéna caá. Det jee dáhdih buug lājnitboó í tóocni dahdih ípī íjna caá. Pánihat pah, Cristoíh dooná dih joinít, tóocni jee dáhdih í íjat pah caandihbut íjnit, Dios biíc dih í jéih jamcan niít. ³³ Páant Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Jerusalén tútchiboó í tóocat pínah jee dáh panihnidih wā jwejna caá. Caandih tóoc buugnít, í buug lājni dahdih cāacwā búdí í íjbipna caá. Caandih í íjat pah caán tútchidih moón caán jee dáh panihnidih í náahcatji jīb, wā pebhna í juibícan niít. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih táí jenah

* 9:20 Is 29.16; 45.9 * 9:21 Jer 18.4-6 * 9:25 1P 2.10

joinítboó wãjeéh jəmna, ĩ túi wēibipna caá', Dios ā niijná caá", āt niīj daacáp tajī. (Is 28.16)

10

¹ Israel ā jəimená wã déewā iiguípna bejnit pínah ĩ jəməchah, búdí wã jġahna caá. Pániġ jġahnit, Dios queétdih ā túi ũbat pínahdih náah yacna, búdí wã ũbhna caá. ² Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét Dios ā náahat pah búdí ĩ chājġhna yəh caá. Obohjeéhtih, pániġ chājġhna yəhna, Dios ded pah ā chājat tútatdih yoobópdih ĩpġ jéihcan caá. ³ Ĩ jenah joyátġġhneh túini ĩ chājġhna yəhna, Dios ā náah yacatdih ĩ jéih bəjácán caá. Pániġ bəjácán yəhna, Dios ā teo wáacat pínahdih ĩ jenah joicáh, queétdih "Nit túinit caá", ā niīj encan caá. ⁴ Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joinítboodíh "Nit túinit caá", Dios ā niīj enna caá. Pániġhna, Moisés ā wətatjidih jwġ jepahat jġib túi ũbnit jwġ jéih jəmcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodíh túi jenah joí jepahnitdihneh ā túi ũbna caá.

⁵ Moisésjeh jon jġtġh nin pah āt niīj daacáp tajī: "Det Dios ā wətatdih túi jepahnitdihneh ā túi ũbbipna caá", āt niijíp tajī.* ⁶⁻⁷ Páant ā niīj daacáchah yəhna, bəj jwəh det Cristodih túi jenah joinítidihneh "Nit túinit caá", Dios ā niīj enna caá. Cristoíh doonádih bohéna, nin pah jwġpġ niīj naóhna caá: Dios ā wahnġ Cristojeh nin baáčboó ātát dei jəyúp tajī. Pániġ dei jəinġji ā jəməchah, nin pah ġni niīj jenah joicá bojoó: "Jeáboó púh laab béjnit, Cristodih ũb dei jġóhni pínahdih jwġ náahna caá. Wənnitġi caolih pebhboó dei bejnit, Cristodih boocat túatnit, caandíh jwəh ũb púh laáb jġóhni pínahdih jwġ náahna caá, jwġitdih ā túi ũbat pínah niijná", ġni niīj jenah joicá bojoó. ⁸ Dios naáwátdih naóh yapanġi nin pah āt niīj daacáp tajī: "¿Dépanġh tigaá Dios naáwátdih ġni bid? Caandíh jéihnit, ġnitát bohé tagaá", āt niīj daacáp tajī.* Pániġhna, caán jwġ bohéni naáwát Cristodih ā túi jenah joyát túatna caá. ⁹ Pániġ bohéna, nin pah jwġpġ niīj naóhna caá: Det Dios biícđih túi jəmġhna, "Jesús wã maáh caá",

niīj naóhnit, "Dios caán wənnġjidih āt jwəh boonanap jġ", ĩ niīj jenah joyóchah, Dios queét iiguípna bejnit déejidih ā túi ũbbipna caá. ¹⁰ Jesúsđih jwġ túi jenah joí jepahachah, Dios jwġitdih "Nit túinit caá", ā niīj enna caá. Pániġhna, "Jesús wənnġji jwəh boo pəd jġóhni jəmna, niġat cāacwā ĩ maáh ā jəmna caá", bitadġh jwġ niīj naáwáchah, ā túi ũbnit jwġ jəmna caá.

¹¹ Dios naáwátdih naóh yapanġi nin pah āt niīj daacáp tajī: "Det Diosđih túi jenah joinít, 'Páant ā niġát pah biíc yoobó ā yapbipna caá', niīj jenah joinít, túiccanjeh ĩ túi wēibipna caá", āt niīj daacáp tajī.* ¹² Dios niġat cāacwā yoobó ĩ maáh jəmna, det caandíh ũbhnitdih túini ā chājġipna caá. Judíowāđih, judíowā niġcannitdihbət biíc yoobó ā túi teo wáacbipna caá. ¹³ Dios naáwátdih biíh naóh yapanġi nin pah āt niīj daacáp tajī: " 'Wã yéejatdih yohnit, weemđih ma túi ũbú', det jwġ maáhđih niīj ũbhnitdih ā túi ũbbipna caá", āt niīj daacáp tajī.* ¹⁴ Obohjeéhtih, det Cristoíh doonádih joicánnitboó caandíh ĩ jéih ũbhcan caá. Pániġhna, ā naáwátdih naóhnit wġhcah, caán doonádih joicánnit, caandíh ġta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵ Ĩ naáwátdih naóhnit pínahdih Dios ā wahcah, det āġh túini doonádih naóhnit ġta wġhcan tagaá. Dios naáwátdih biíh naóh yapanġi nin pah āt niīj daacáp tajī: "Túini doonádih naóhnit ĩ jġúwáchah, jwġ túi wēina caá", āt niīj daacáp tajī.*

¹⁶ Páant ĩ daacátġi ā jəməchah yəhna, Israel jəimená dawá caán túini doonádih ġt joíhcap jġ. Páant ĩ joíhcat pah Isaías Diosđih ũbhna, nin pah āt niīj daacáp tajī: "Maá, ma naáwátdih queétdih jwġ naóh yapanachah yəhna, dawá ĩ joíhcap be", āt niīj daacáp tajī.* ¹⁷ Cristoíh túini doonádih joyát caá náahap, caandíh túi jenah joinít, cāacwā ĩ jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin pah yeebdíh wã niīj ũbh joiná caá: "¿Israel jəimená caán doonádih ġt joġjican taniít?" ġni jenah joyóchah. Caandíh yoobópdih ġt joġjġ ta yəh caá. Páant ĩ joyátjidih tigaá Dios naáwátdih naóh yapanġi nin pah āt niīj daacáp tajī: "Dioíh doonádih niġat pebhboó ġt naóh

* 10:5 Lv 18.5 * 10:8 Dt 30.12-14 * 10:11 Is 28.16

* 10:13 Jġ 2.32 * 10:15 Is 52.7 * 10:16 Is 53.1

peetép wut jī. Pánihna, nihat baácđih moón caandih ít joyóp wut jī”, át niij daacáp tajī. *(Sal 19.4)*

19 Pánih jéihnit, nin pah wā jwúb niij úbh joiná caá páant muntih: ¿Caán doonádih Israel jūimená joiná, ít túi beh joiícan ta niít? ñi jenah joyóchah. Ít túi beh joií ta yuh caá. Nin pah Moisés ā niij daacátjidih yeebdih wā jwíih náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel jūimenádih ā niij naóhna caá: ‘Jenah joicánnit, yeejépwā caá’, ñi niij ennitiđih wíihwā pínah wā chājbipna caá. Páant wā chājachah, yeebboó jepchá tabnit, queéđih búđi ñi íjbipna caá’, ā niijná caá”, Moisés át niij daacáp tajī. *(Dt 32.21)*

20 Isaíasbut úmcanjeh, nin pah át niij daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Weemđih bidcannitboó í jwāáap be. Weemđih úbhcanitiđih ded pah wā jumatđih wā jéihyanap be’, Israel jūimená nihcannitiđih Dios ā niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajī. *(Is 65.1)*

21 Israel jūimenáboodih, nin pah Isaías át jwúb niij daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Queéđ weemđih náahcan, yap yohnit í jumna caá. Obohjeéhtih, í túut nūmát pínahđih náah yacnit, maatápđih “Wíihwā ñi jumú”, queéđih wā niijáp yuh be’, Dios ā niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajī. *(Is 65.2)*

11

Israel ā jūimená daocánnitiđih Dios ā túi úbat

1 ¿Israel ā jūimená Dios ā ñíonitjidiđih bū lāa āta yoh taniít? yeeb ñi jenah joyóchah. ¿Nihcan caá! Queéđih ā yohcan beé. Weembát Israel ā jūima, Abraham jūimená í jūima náahji mun tigaá. Benjamín ā jūimená jumni poómpđih bóo caá.* 2 Bíihmah Israel ā jūimenádih Dios ā ñíonitji í jumachah, queéđih át yohcap jī. Dios naáwátđih naóh yapani Elíasji Israel ā jūimená í yéej chājatjidiđih Diosđih át naóh yacap jī. ¿Caán

ā naóh yac daacátjidiđih yeebboó ñi jéihcan niít? Nin pah át niij daacáp tajī: 3 “Maá, ma naáwátđih naóh yapanitiđih dawá ít mao yohop be. Meemđih wēina, nuñúpdih jwí mao cáo wūhat jeé poómpnadiđihbut ít boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátđih naóh yapanit bíicđih jumni weemjéh caá wā judhdap. Páant wā jumat doonádih joiná, weemđihbut í mawíhna caá”, át niij daacáp tajī.* 4 Páant ā niijchah joinít, Diosboó Elíasđih nin pah át niij jepahap wut jī: “Meém bíicjeh pohba nihcan caá. Páantjeh wíih cáacwā siete mil pohba í jumna caá. Queéđih weémboó wā túi wapap be. Páant wā wapachah, bita í pāpni Baal wāt jumniđih queéđ í wēi úbhcan caá. Páant dawá í jumatđih jéihnit, ma úmca bojó”, Dios Elíasđih át niijáp wut jī.* 5 Elías jum lāa, daocánnit Diosđih túi wēinit í jumat pah muntih, būbut daocánnit Israel ā jūimenádih Dios búđi oina, jīgah ennit, áihwā pínah át ñíwip taga. 6 Pánih ñíonit, “Ñi túi chājat jíib yeebdih wā ñíona caá”, át niijcáp jī. Í túi chājat jíib ā teo wáacna, oinit, jīgah enat yoobát āta nihcan tagaá.

7 Páant niijnít, ¿ded pah tigaá ā jum? Nin pah caá: “Nit wíihwā caá”, Dios queéđih ā niiját pínahđih Israel ā jūimená búđi í náahachah yuhna, páant át niijcáp wut jī. Obohjeéhtih, áihwā í jumat pínah niijná, daocánnitiđihjeh Dios át ñíwip wut jī. Bita ā ñíocannitboó caandih chah yap yohnit ít jumap wut jī. 8 Páant ā yapatđih Dios naáwátđih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp tajī:

“Caandih náahcannitiđih Dios ñonit panihnit át chājap be. Páant ā chājachah, ded pah ā wēpatđih ā júutuchah yuhna, ípí beh encan caá. Ā naáwátđih joiná yuhna, ípí beh joicán caá. Páantjeh tigaá būbut queéđ í jumap”, ít niij daacáp tajī. *(Dt 29.4; Is 29.10)*

9 Maáh David nin pah caandihjeh muntih át niij daacáp tajī:

“Queéđ Israel ā jūimená búđi jeémáđih, dawá bíí déediđihbut bíbohniđih, wēina, ‘Jwiítđih Dios ā túi wēi enna caá’, niij jenah joinít, ded pah yéej chājnit

* 11:1 Fil 3.5 * 11:3 1R 19.10,14 * 11:4 1R 19.18

ĩ jumatdih ĩ jéihcan caá. Páant ĩ jumuchah ennit, queétdih ma peéh chãjaá.

10 Pánih peéh chãjna, queétdih jéih encannit panihnit ma chãjaá. Ma peéh chãjnit pínahjeh jumna, bádí jĩgah naáh jumnit ĩ jumna naáh”, at niij daacáp tajĩ. (Sal 69.22-23)

Judíowã nihcannitdih Dios ã túi ubat

11 Páant niijnít, nin pah wã jwúb ubh joiná caá: Israel ã jaimená, Cristodih ĩ náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniit? ñi jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba ã chãjcan niit. Páant ã yohcan yahna, queét Cristodih ĩ náahcah, bũ judíowã nihcannitboodih Dios ã túi ubbipna caá. Judíowãboó ĩ jepchá tubat pínah niijná, judíowã nihcannitdih Dios ãihwã pínah ã chãjna caá. 12 Judíowã Cristodih náahcan, ĩ yap yohat jíib, bũ láa nihat baácdih moondih dawá túi ubnit, Dios queétboodih ã túi chãj wãhna caá. Pánihna, judíowã yap yohnit ĩ jumuchah, bitadih Dios túi chãjna, queét judíowã Cristodih ĩ jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ã chãj wãhbipna caá.

13 Páant niijná, yeéb judíowã nihcannitdih wã naóhna caá. Yeebdih caá Cristo weemdih ã bohéat tútup. Pánih yeebdih bohéna, oboh nih bohéna wã chãjcan caá. 14 Páant wã déewãdih wãpĩ niij naóhna caá, Dios ã túi ubnit ñi jumatdih ĩ jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, íjina, tút nũmnít, queébtut Cristodih ĩ náahachah ennit, Dios queétdihbut ã túi ubbipna caá. 15 Judíowãdih Dios ã cádah jwũhachah, nihat baácdih moón judíowã nihcannitboó túini doonádih joinít, Cristodih ĩ jepahna caá. Páant ĩ jepahachah ennit, queétboodih ãjeéh ã túi jumat túttna caá. Queét judíowãboodih ãihwã pínah ã chãjachah bácah, nihat baácdih moondih túini yoobát ã jumat tútubipna caá. ãihwã ĩ jumuchah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguipna bejnit déejidih Dios ã túi ubbipna caá. 16 Nin pah caá ã jumap: Cáacwã ĩ jwũh chãjni pan dahdih Diosdih ĩ wũhachah, “Nin túini caá”, ã niij enbipna caá. Pánih caanbítidih ennit, nihat jedhndihbut biíc yoobó “Nin túini caá” ã niij enbipna caá. Pánihat

pah muntih, máa náat túini ã jumuchah, ãih cácanabut túini ã jumna caá. Páant niijná, nin pah wã niij naóhna caá: Jwĩ nũo Abrahamji Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandih ã niij enat pahjeh, ã jaimenabut caandih ĩ túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, queétdihbut ã niij enbipna caá.

17 Biquína judíowã olivo nah Dios ã bóod yohni cácana panihnit ĩ jumuchah, yeéb judíowã nihcannitboodih ã bóod yohopjidih ã jwúb dũjnit panihnit ñi jumna caá. Yeéb jiadih bóo olivo cácana panihnit ñi jumuchah yahna, momni olivo nah panihnidih at jwúb dũjúp wut jĩ. Páant niijná, nin pah wã niij naóhna caá: Judíowã ĩ jumapjidih yeéb judíowã nihcannitdih Dios at jwúb tút nũm jwejep wut jĩ. Pánih dũjnit panihnit ñi jumuchah, judíowãdih Dios ã túi teo wáacat pah, bũ yeebdihbut ã túi teo wáacna caá.

18 Páant yeebdih ã ñíwichah jéihnit, “Jwiitboó judíowãdih chah túinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Ded máa cácana ãih náatdih apĩ teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, ãih náat caá caán cácanadih ã túi teo wáacap. Páant ã nihat pah, jwiit judíowãdihjeh Dios jwũh ñíona, máa náat panihnit jwĩ jumna caá. Pánih ñíona, jwĩ dée pínah Cristodih at ñíwip wut jĩ, yeebdihbut ã túi ubat pínah niijná. Pánihna, “Jwiitboó judíowãdih chah túinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.

19 Yeéb judíowã nihcannit nin pah ñita niij tágaá: “Biquína máa cácanadih ĩ bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowãdih at yohop wut jĩ, jwiitboó ãihwã jwĩ jumat pínah niijná”, ñita niij tágaá. 20 Páant ñi niiját yoobópdihi tígáa. Obohjeéhtih, queét Cristodih ĩ túi jenah joicátji jíib Dios queétdih at cádah jwũhup taga. Cristodih ñi túi jenah joyát jíibjeh ãihwã pínah yeebdih at ñíwip taga. “Jwiit judíowãdih chah túinit caá”, ñi niij jenah joyóchah, ã túican caá. Yeebút ñi túi chãja chaáh, queét judíowã ĩ cádahat pah “caandih ñi cádahná” niijná.

21 Jwũh jumni cácana panihnit judíowã Cristodih ĩ jepahcat jíib, Dios yohna, yeéb ã jwúb tút nũmní cácana panihnit, caandih ñi cádahachah ennit, yeebdihbut

biíc yoobó ã yohbipna caá. ²² Dios yeebdíh ded pah ã túi chājatdih ñi túi náhninaá. Ɛm náah jəmni caandíh jepahcannitdih ã peéh chājat pínahdihbut búdí jenah joyát caá náahap. Yeéboó caandíh ñi túi jenah jói cádahcah, yeebdíh ã túi chājipna caá. Obohjeéhtih, caandíh ñi cádahachah, yeebdíhbut Dios ã yohbipna caá. ²³ Queét jepahcannit judíowā túut nɯmɯnít, caandíh ã jepahachah, caán ã bóod yohni cácana panihni ã jəmɯchah yuhna, queétdih ã jwɯub dɯɯjípna caá, ã ñíonit biíc dih ã jwɯub jumat pínah niijná. Diosdih dedé bɯwat wíhcah, ã yohnijidih ã jéih jwɯub dɯɯjíná caá. ²⁴ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit jiadih bóo olivo cácana panihnit ñi jəmɯchah yuhna, momni olivo nahdih dɯɯját pah, Dios yeebdíh áihwā pínah át chājar wat jí. Yeebdíh pánih chājni jəmna, judíowāboó ã jwíih ñíonit ã jəmɯchah, momni olivo nah yoobát panihnidih queét ã yohnitjiboodíh ã jwɯub dɯɯját pínahdih Dios ã bɯwacan caá.

Dios judíowā dih ã túi ɯbat

²⁵ Yeéb wā déewā panihnit, “Dios jwiít judíowā nihcannitdih chah ã wēi enna caá”, ñi níj jenah joicát pínah niijná, bɯ yeebdíh cáacwā ã jéihca naáhdih wā naóhbiipna caá. Nin pah ã jəmna caá: Bɯ jwɯ dawá judíowā Diosdih ã jepah jwɯhcan caá. Dios ã ñíonit judíowā nihcannitdih áihwā ã chājat túttimah, judíowā jwɯ jwɯub túut nɯmɯnít, caandíh ã jepahbiipna caá, bɯca. ²⁶ Páant ã jepahachah, queét nihát iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ɯbbipna caá. Páant ã yapat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapanit nin pah ít níj daacáp tají:

“Jerusalén tútchimant jūóhni judíowā dih ã túi ɯbbipna caá. Pánih jūóhni boó queét Jacob ã jɯimená Diosdih ã náahcatjidih ã túut nɯmbípna caá. (Is 59.20)

²⁷ Páant ã túut nɯmúchah, Í yéejatdih wā yohbipna caá. Pánih yohnit, wā niijátji pahjeh queétdih wíihwā wā chājipna caá, Dios ã niijná caá”, ít níj daacáp tají. (Jer 31.33-34)

²⁸ Judíowā ã nɯowā dih ã ñíonitji ã jəmɯchah, Dios queétdih búdí ã oyatji pahjeh mɯntih, bɯ jəmnitdihbut biíc yoobó ã oina caá. Obohjeéhtih, páant ã oinit ã jəmɯchah yuhna, Cristoíh doonádih jóíhcan, Diosdih eníhcannit ã jəmna caá. Páant ã eníhcat jíib, bɯ jwɯ yeéb judíowā nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowā Diosdih ã eníhcah yuhna, Dios páantjeh queétdih ã oina caá. ²⁹ Pánih oina, ã nɯowā dih Dios ã niijátji pah ã jɯimenádihbut ñíonit, ã oi cádahcan níit. ³⁰ Yeéboó jātíh Diosdih yap yohnit ñi jəmɯchah yuhna, judíowā ã yap yohochah ennit, bɯ jwɯ yeebdíh jígh ennit, Dios át túi ɯbɯp taga. ³¹ Yeebdíh ã jígh en teo wáacatdih enna yuhna, queétoó páantjeh yap yohnit ã jəmna caá. Pánih yap yohnit ã jəmɯchah, Dios yeebdíh ã jígh enat pahjeh queétdihbut biíc yoobó ã teo wáacbiipna caá. ³² Nin pah caá: “Nihat cáacwā tabit yap yohnit ã jəmɯchah, queét nihát dih jígh ennit wā teo wáacbiipna caá”, Dios ã niijná caá.

³³ ¡Choo! ¡Dios wēpni níit! Nihat túi jéih beedáni yoobát caá ã yoób jəmɯp. Páant ã jəmɯchah, ã jenah joyát dih, ã chājatdihbut jwiít cáacwāboó jwí túi jéih beedácan caá.*

³⁴ Nin pah Dios naáwát dih naóh yapanit ít níj daacáp tají: “Dios jwí maáh ã jenah joyát dih det ã jéihcan caá. Pánih jéihcannit jəmna, det caandíh ‘Nin pah ma chājaá’, ã jéih niijcán caá.* ³⁵ Det Diosdih biíh pah bóodih ã wāhat túttimah, ‘Caán weemdíh ã jíib bɯdána caá’, ã jéih niijcán caá”, ít níj daacáp tají.* ³⁶ Dios nihát dih chājni ã jəmna caá. Pánih jəmna, nihát ã chājni áih míic ã jəmɯchah, nihát dih ã wēpatjíh páantjeh ã jumat túutna caá. Páant ã jəmɯchah, yeó jáap jumat pah caandíh jwí wēi naóh jíih. Páant tíi ã jəmɯ nah.*

12

Dioíhwā dih túini chājat caá náahap

¹ Dios jwiít dih búdí ã oyatdih náhninit, ded pah ã chājatdihbut jenah joiná, nin pah ñi chājat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá: Túini oveja wūhdih ã mao

* **11:33** Is 55.8-9 * **11:34** Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16 * **11:35** Job 41.11 * **11:36** 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16

caó wāhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míc wāhúú, ā náahatdihjeh ñi chājat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiít dih, Diosdih jwí tui weñaat túut niijná. ² Páni chājnit, Diosdih jéihcannit ĩ jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Yeejép ĩ chājat pah biíc yoobó ñi chājca bojoó. Ñi jenah joyát dih túut nūm bėjna, túnidih chājnit ñi jumbipna caá. Páni túut nūmná, Dios yeebdih ded pah ā náah yacat dih ñi jéihbipna caá. Ā náah yacat túini jumna, yoobópdihbut ā jumna caá. Caán ā náah yacat pah chājna, Diosdih ñi tui weñabipna caá.

³ Búdí oinit, Dios weemdih ā ñíwip jī, cāacwādih wā bohéat pínah niijná. Páni bohéni jumna, nihat yeebdih nindih wā naóhna caá: “Weém tui jéihni yoobát caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Jesús dih tui jenah joinít jumna, “Dios weemdih ā teo wáacat pah bóojeh tigaá wā jéih chājap”, niij jenah joyát caá náahap. ⁴⁻⁵ Jwiít nihat Cristoíhwā míc jumna, áih bácah panihni jwí jumna caá. Páni jumna, mácah tewatna Dios jwiít dih át wāhup taga. Nin pah ā jumna caá: Jwíih bácahdih téihyana, jíthana, quíibna, dawá ā jumna caá. Pániha, biíc bácahjeh jumna yahna, mácah tewatna ā jumna caá. Páant jwíih bácah ā jummat pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwí jumuchah, mácah tewatna jwiít dih ā wāhna caá, jwí tui míc teo wáacat pínah niijná.*

⁶ Dios jwiít nihat dih ā teo wáacachah, mácah tewatnadh át wāhup taga, ā wēpatjīh jwí chājat pínah niijná. Biquína jwiít dih Dios naáwát dih naóh yapanit pínadh át ñíwip taga. Páant ā ñíonit jumna, Cristodih ĩ tui jenah joyát pah bóo bitadhbut ĩ tui naóh yapana naáh. ⁷ Biíhboodih cāacwādih teo wáacni pínadh Dios át ñíwip taga. Páant ā ñíoni jumna, Dios ā wēpatjīh bitadh ā tui teo wáaca naáh. Bitadh Dios naáwát dih bohéni pínah jumna, caandih ā tui bohéna naáh. ⁸ Biíhboó bitadh weñani pínah jumna, queédih ā tui weñana naáh. Biíhboó, moh yéejnit dih bií déedih tui wāhni pínah jumna, túini caolih jumnit, ā wēi wāhna naáh. Bitaboó maáta

pínah jumna, tui jenah joinítjeh ĩ wātū naáh. Biíhboó jíghah en teo wáacni pínah jumna, ā tui wēi teo wáaca naáh. Pániha, mácah jéihnit ñi jummat yoobó yeeb Cristoíhwā tui míc teo wáacat caá náahap.*

Cristoíhwā dih ded pah chājat caá náahap

⁹ Nin pah caá yeeb Cristoíhwā dih jummat náahap: Bitadh tui oyat caá náahap. Yeejépdih en iinit, túiniboodih chājat pínadh búdí ñi bidí. ¹⁰ Ñi úudwā yoobát dih ñi oyat pah Cristoíhwā ñijeéh jumnit dih biíc yoobó ñi oyoó. Ñijeéh jumnit dih ñi tui míc wáyaá.

¹¹ Dios ā wātū pah chājna, yabhcanjeh, ñi tui wēi jepahaá.

¹² Dios yeebdih ā pebhna ā ub bejat pínadh jéihna, tui wēi páñat caá náahap. Yeejép yapna yahna, biíc yoobó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosdih ñi tui wābh cádahca bojoó.

¹³ Jesús hwā moh yéejnit dih ñi tui teo wáacá. Bitā ñi pebh ĩ jwíibínachah, queédih ñi wēi jwāáá.*

¹⁴ Det yeebdih yeejép ĩ chājachah, “Yeejép ĩ yap dáhwa naáh”, niijcánjeh, “Ĭ tui yapa naáh”, ñi niijí.*

¹⁵ Det wēinitjééh jumna, yeebbát ñi weñeé. Jíghahnit ĩ jumuchah, ĩjééh ñi jíghah wáacá.

¹⁶ Biíc dih ñi tui jumúú. “Weém chah túini caá”, niij jenah joicánjeh, oboh jumnit biíc dih ñi tui jumúú. “Weémboó tui jéih beedáni caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.*

¹⁷ Bitā yeebdih yeejép ĩ chājachah yahna, queédih yeejép chāj jwáubaca bojoó. Túinijeh ñi chājaá, “Nin ā tui chājna caá”, nihat ĩ niij jéihyat pínah niijná. ¹⁸ Yeéb ñi déewādih tui chājat pínadh búdí ñi bidí, biíc dih tui jummat túut niijná. ¹⁹ Yeéb, wā oinitá, bitā yeebdih yeejép ĩ chājatjī jīb, ñi jwáub peéh chājca bojoó. Ĭ yéj chājatjī jīb, Diosboó ĩjnit, queédih ā peéh chāj bipna caá. Páant ā chājat pínadh jenah joinít, Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Weémboó cāacwā ĩ yéj chājat jīb yoobópdih wā peéh chāj bipna caá”, jwí Maáh ā niijná caá”, át niij daacáp

* **12:4-5** 1Co 12.12 * **12:8** 1Co 12.4-11 * **12:13** He 13.2; 1P 4.9 * **12:14** Mt 5.44; Lc 6.28 * **12:16** Pr 3.7

* **12:19** Dt 32.35

tajī.* 20 Páant ã jumuchah, yeéboó nin pah ñi chãjaá: Yeebdíh en jũihni ã nuugúp wunuchah ennit, ã jeémát pínahdih ñi wũhuú. Æ taca jootóchah ennit, ã babhbat pínahdihbut ñi wũhuú. Páant caandíh ñi túi chãjachah enna, búdí ã tíicbipna caá.* 21 Bitá yeebdíh yeejép ĩ chãjachah, queétdih biíc yoobó yéej chãj jwúubacan, táinijeh ñi chãjaá.

13

Ñi maátadih jepahat caá náahap

1 Nihat maátadih Diosjeh tigaá ĩ maáh jummat pínahdih ãt ñíwip taga. Páant ã maáh waadánit ĩ jumuchah, queét yeebdíh ĩ wutuchah, ñi túi jepahaá. 2 Det jwĩ maátadih jepahcannit, Dios ã ñíonitdih yap yohna caá ĩ chãjap. Páant ĩ yap yohatji jíib queétdih peéh chãjat ã jumbipna caá. 3 Det túi chãjnit ĩ maátadih ĩpĩ úumcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjnitboó ĩ maáta ĩ peéh chãjat pínahdih ĩpĩ úumna caá. Ñi maátadih úumcat túut níijná, táinidihjeh ñi chãjaá. Páant ñi túi chãjachah ennit, “Ma túi chãjna beé”, maátaboó yeebdíh ĩ níijbipna caá. 4 Dios yeebdíh teo wáacat túut níijná, ñi maátadih ã wutna caá, ñi túi jummat pínah níijná. Obohjeéhtih, ñi túi chãjcah, yeebdíh ĩ peéh chãjat pínah níijná, Dios queétdih ãt ñíwip taga. Páant yeejép chãjnit jumna, queétdih úumat caá náahap. 5 Peéh chãjat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wã chãjachah, ã túibipna caá”, níij jenah joiná, túi jepahnit, táinijeh chãjat caá náahap. 6 Ñi maátadih caán tewatdih Dios ãt wũhup taga. Páant ĩ túi tewechah ennit, yeéboó ĩ tewat jíib ñipĩ jíib chãjna caá.

7 Ded pah yeebdíh ĩ jíib chãjat túutuchah, túi jepahnit, ñi jíib chãjaá. Maáta ĩ tewat jíibbut, túi jíib chãjnit, queétdih túi wẽi naáwát caá náahap.*

Míc oyat caá náahap

8 Bitadih ñi jíib buudáátdih waícanjeh ñi jíib chãj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míc oi cádahca bojoó. Det bitadih oina, Dios ã wutatdih ã túi jepahna caá. 9 Æ wutat nin pah caá ã níijp: “Biíh áajĩh ñi yéej chãjca

bojoó. Cãacwãdih ñi mao yohca bojoó. Ñi nuumcá bojoó. Bitáih bií déedih ñi en ñinahca bojoó”, ã níij wutna caá. “Meemjéh ma míc oyat pahjeh muntih, bitadihbut ma oyoó”, ã níij wutatdih jepahna, Dios nihat biíh ã wutatdihbut jwĩ túi jepah beedána caá.* 10 Bitadih oina, queétdih jwĩ yéej chãjcan níit. Pánihna, queétdih oina, Dios ã wutatdih túi jepah beedána caá jwĩ chãjap.

11 Eonit panihnit ñi jumca bojoó. Nin baácboó ded pah ã yapatdih túi jenah joinít ñi jumúú. Jesús ã jwúub dei jũúwát pínahdih náhninit, ñi túi páñaá. Caandíh jwíih jepahna, “Jwiítdih ubudih ã jwúub dei jũóhbipna caá”, jwĩ níij jenah joyóp jĩ. Obohjeéhtih, buu ã jwúub dei jũúwát pínah bahnijeh caá ã judhdup. Páant bahnijeh ã judhduchah, jwiítdih túi jenah joyát caá náahap. 12 Jesús ã jwúub dei jũúwáchah, chei panhipboó yeejép ĩ chãjat waícanjeh ã buudbípna caá. Jesús ã jwúub dei jũúwát pínah bahnijeh ã judhdatdih jéihnit, yeejép chãjatdih cádahnit, Jesús ã yeh iiguíp panhipboó jumna, táinijeh chãjat caá náahap. 13 Jwiít mícjeh túi chãjat caá náahap. Wẽi babh máihñat, íí náah chãjatdihbut jwĩ bidcat dée caá. Míc jũihnit, míc jepchá tubnitbut jwĩ jumca boj jíih. 14 Pánihna, yeejép ñi ñinahatdih cádahnit, jwĩ Maáh Jesu-cristo ã teo wáacatjĩh táinidihjeh ñi chãjaá.*

14

Bitadih yeejép jenah joicát

1 Jesúsdih jáap jepahnit pah, ã naáwátdih túi jéih jwuhcannitdih ñi túi míc pej jumúú. ĩ túi jéih jwuhcah ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míc níij íjaca bojoó. 2 “Weém nihat nuñúpwãdih wã jeéméchah ã táina caá”, biquína ĩ níij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesúsdih doonádih túi jéih jwuhcannit, nuñúpwãdih jeémpcanjeh, pácahinadihjih ĩ jeémpna caá. 3 Det nihatdih jeémpnit, pácahinadihjih jeémpnitboodíh “Meém oboh jumni caá”, ĩ níij jenah joicá bojo naáh. Pácahinadihjih jeémpnitbut nihatdih jeémpnitboodíh “Yeejép chãjna caá ma chãjap”, ĩ níij jenah joicá bojo naáh.

* 12:20 Pr 25.21-22 * 13:7 Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25 Ef 6.11-17

* 13:9 Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18 * 13:14

Det Jesúsdih jepahnit nihardih jeémpnit i jumuchah yuhna, “Nit wíihwā caá”, Dios queétdih ā niijná caá. Āihwā i jumuchah ennit, nuñápwādhij jeémpcannitboó queétdih yeejép i niij jenah joicá bojo naáh. ⁴ Ded Jesúsdih jepahni Diosdih teo wāhni panihni caá ā jumap. Páant āih ā jumuchah, yeéboó caandih ŋi jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán ā chājatdih ennit, ā maáhjeh “Ma túi chājna beé. Ma túi chājcan beé”, ā jéih niijná caá. Pánihna, Jesúh ā jumuchah, āihdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chājni caá”, caandih Jesús ā niij naóh yaccan niit.

⁵ “Diosdih jwī weñat pínah nin yeó jáapjeh caá. Biíh yeó jáap jwī tewat pínah ā jumna caá”, biquína i niij jenah joiná caá. Obhjeéhtih, bitaboó yeó jáap jummat pah biíc yoobó Diosdih i wēina caá. Queét biíc yoobó chājcanit jumna yuhna, nihardih nin pah i niij jenah joyó naáh: “Jesús ā náah yacat pahjeh wā chājna caá”, i niij jenah joyó naáh. ⁶ Det “Nin yeó jáapdih Diosdih jwīpī wēina caá”, niij jenah joinit, jwī maáhdih jepahna caá i chājap. Bitá “Yeó jáap jummat pah Diosdih jwīpī wēina caá”, niij jenah joinit, queétdih jwī maáhdih jepahna caá i chājap. Det déepdih jeémpnit, Diosdih “Túina caá, Paá”, niij jeémpna, Diosdih i wēina caá. Bitaboó Diosdih weñat túut niijná, déepdih jeémpcannit, Diosdih “Túina caá, Paá”, biíc yoobó i niij wēi naóhna caá.*

⁷⁻⁸ Jwiit nihardih Cristóihwā jumna, jwī náahardihjeh jwī jéih chājcan caá. Báadh jwuhna, jwī maáhdih jwī jepahna caá. Wunnabut jwī maáihwā jwī jumna caá. Nin baácboó jum jwuhna, caandih weñaat caá náahap. Jwī wunat pínah jātihbit, āihwā jumna, caandih páantjeh biíc yoobó weñaat caá náahap. Pánihna, jwī báadhachah, jwī wunuchahbut, páantjeh Cristóihwā jwī jumna caá. ⁹ Báadhndih, wannitjidiht, jwī Maáh jummat túut niijná, Cristo wanniji āt jwūb boó pad jūwáp wut jī.

¹⁰ Nihat āihwā jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ŋi déewā panihnit Jesúsdih jáap jepahnit i jumuchah, “Dios meemdih ā peéh chāja naáh”, ŋi niij naóh? ¿Dépanih tigaá ŋi déedih oboh jumni pah ŋi en? Diosboó ded pah jwī chājatdih jéih beedáni ā jumardih túi

náhnat caá náahap. Ā jumapboó jwī jwībī ŋuhuchah, biquína jummat pah ded pah jwī chājatjidiht ā wūbh joyóchah, jwiit nihardih jepahat ā náahbipna caá. Páant ā wūbh joyát pínahdih náhnit, ŋi dée panihndih “Yeejép caá”, ŋi niijca bojoó.* ¹¹ Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Nin pah jwī Maáh ā niijná caá: ‘Weém báadhni wā jumuchah, yoobópdih wā niiját biíc yoobó ā yapbipna caá: Nihat wā pebh bódicha caj yoh ŋajnit, ‘Meém túini, wēpni caá’, weemdih i niij, wēi naóhbipna caá’, ā niijná caá’, āt niij daacáp tajī. (Is 45.23)

¹² Pánihna, Dios pebhboó jwī jwībī ŋuhuchah, nihardih jwī chājatjidiht “¿Dépanih tigaá páant ma chāj?” jwiitdih ā niij wūbh joyóchah, jepahat ā náahbipna caá.

Ŋi déedih buugát dée pah chājcat

¹³ Jwī dée panihndih “Yeejép caá”, niij naóhcanjeh, nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Jwiit Jesúihwā jwī tóoc buugát panihat pah, numah yéj chāj waóhca boj jīh”, niij jenah joyát caá náahap. ¹⁴ Weém jwī Maáh Jesúh jumna, nin wā naáwát pínahdih wā túi jéihna caá: Weémboó nihardih jeémátdih wā jeéméchah, ā túina caá. Pánihna, dedé wā jeémát jīb, weemdih peéh chājat ā wihcan caá. Obhjeéhtih, biíhboó “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wā chājna caá”, niij jenah joí jeémpndih peéh chājat ā jumbipna caá. ¹⁵ Yeéb ŋi jeéméchah ennit, ŋi déebut en yac jeémpna, “Weém Jesúsdih wā yap yohna beé”, niij jenah joinit, búdi āta jenah joi tágaá. Pánih chāj jútna, caandih ma túi oican caá. Ŋi déedihbut Cristo ā wan wāhadnih jéihnit, caán jeémátdih jeémp jútcat caá náahap, “Cristodih ā cádahná”, niijná. ¹⁶ “Nin pah wā chājachah, ā túina caá”, yeéb ŋi niij jenah joyóchah yuhna, “Páant ā chājachah, ā túican caá”, bita yeebdih ita niij tágaá. Páant i niiját pínahdih náahcan, “Páant wā chājat ā túyuchah yuhna, wā chājcan niit, Jesúihwādhij yeejép dooná ā wihcat pínah niijná”, ŋi niij jenah joyó. ¹⁷ Pánih jenah joinit, nindihbut túi jenah joyát caá náahap: Diosboó jwī maáh ā jumuchah, jwī

* 14:6 Col 2.16 * 14:10 2Co 5.10

jeémát, jwĩ babhbatbat oboh jumni caá. Pánihna, áihwã jumna, Dios ã náhat pah chãjnit, bitajeéh túi jumnit, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh weñat caá náahap. ¹⁸ Páant jwĩ jumuchah ennit, Diosboó “Meém ma túi chãjna beé”, jwiít dih ã niijbípna caá. Páant ã niiját pahjeh muntih cãacwãbat biíc yoobó ã niijbípna caá.

¹⁹ Ded pah biíc dih jwĩ túi jumat pínah, ded pah jwĩ túi míc teo wáacat pínah dih bat bidat caá náahap. Pánih chãjna, Jesús dih chah jwĩ túi jenah joibípna caá. ²⁰ Dios ã jeémát tãut cannijidih ñi jeéméchah ennit, biih Jesús hboó ã en wëican, Jesús dih ãta cádah tagaá. Pánihna, buagní pah ã jumcat pínah niijná, caandih ñi jeémpca bojoó. Yoobó dih tigaá nihat jeémát túini míc caá. Páant ã jumuchah yuhna, biih pah bóo jwĩ jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, biihboó niijná yuhna, en yacnit, ãta jeémp tagaá. Pánihna, Dios ã wutat dih jenah joicãnjeh jeémpna, ã yéj chãjna caá. Páant jwiít dih en yacnit ã jeéméchah, ã yéj chãjat jwĩh jíb caá. ²¹ Nuñáp déep dih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbat ñi babhbachah enna, biih Jesús hboó “Caandih jeémp, babhna, yeejép wãta chãj tagaá”, niij jenah joiná yuhna, caanbat en yacnit, biíc yoobó ãta chãj tagaá. Páant niij jenah joiní bácah, jeémp babhna, yeejép ãta chãj tagaá. Pánihna, caán yeejép ã chãjcat pínah, Jesús dih ã túi jenah joí cádahcat pínahbat niijná, nuñáp déep dih, poonidihbat ñi cádahachah, ã túina caá. ²² “Nihat dih wã jeéméchah ã túina caá”, ñi niij jenah joyá dih Dios dih ñi naáwá. Páant niij jenah joiná, yeejép dih chãjcani, “Weemdih peéh chãjat ã wihcan níit”, niij jenah joiní ã wëina caá. ²³ Obohjeéhtih, “Nin jeémát dih jeémpna, yeejép wãta chãj tagaá”, biihboó niij jenah joiná yuhna, caán jeémát dih ã jeémát jíb, caandih peéh chãjat ã jumbipna caá. Pánihna, ded pah chãjna, “Nin pah chãjna, wã túi chãjna caá”, niij jenah joicát jíb, jwiít dih peéh chãjat ã jumbipna caá.

15

Jwĩjeéh jumnit dih túi teo wáacat

* 15:3 Sal 69.9

¹ Jwiít Jesús dih túi jenah joinít, behnit panihnit jumna, wébít panihnit dih iijcanjeh, túi teo wáacat caá náahap. Pánih teo wáacna, jwĩ weñat pínah dih jeh chãjcat caá náahap. ² Jwĩjeéh jumnit Jesús h wãboodih jenah joinít, Jesús dih chah ã túi jenah joyát pínah niijná, queé dih teo wáacat ã náahna caá. ³ Cristoboó ã weñat pínah dih jeh chãjcan, bita caandih yeejép ã wëhenachah yuhna, ã íp ã wutat dih jeh apí chãjap wut jĩ. Páant ã chãjat pínah dih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Meemdih yeejép ã naáwát pah muntih, ma wutat dih wã jepahat jíb, weemdihbat yeejép ã wëhena beé”, át niij daacáp tají.* ⁴ Jon jãt ih Dios naáwát dih naóh yapaniit daácna, jwiít bat Dios dih jwĩ túi jéhyat pínah niijná, it daacáp wut jĩ. ã daacát dih bohéna, ded pah Dios jwiít dih ã náah yacat dih jwĩ túi jéhbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapna yuhna, Dios dih túi jenah joí cádahcan, ã pehbboó jwiít dih ã ub bejat pínah dih náhninit, jwĩ túi wëi jumbipna caá. ⁵ Yeebdih wãb hna, nin pah wãpí niijná caá: “Paá, queét Jesús dih péenit dih búdí ma teo wáacá, túi wëinit, meemdih cádahcanjeh, túi biíc dih ã jumat pínah niijná. ⁶ Páant queé dih ma túi teo wáacachah, queét nihat biíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwĩ Maáh Jesucristo ã íp, túini, chah wëpni caá’, ã niij wëi naóhbipna caá”, wãpí niij wãb hna caá.

Judíowã nihcannit dihbat túini dooná ã jwibíat

⁷ Cristo yeebdih ã wëi enat pahjeh muntih, yeebbát biíc yoobó bita Jesús h wã dih ñi túi wëi eneé. Páant ñi túi wëi enechah ennit, bitabat Dios dih ã wëi naóhbipna caá. ⁸ Nindih yeebdih wã naóhna caá: Cristo teo wãhni panihni ã jãuwáchah, jwiít judíowãh pínahjeh pohba nihcan, yeéb judíowã nihcannit ih pínahbat páant át jãuwáp tají. “Yeebdih wã túi chãjbipna caá”, jwĩ nuowã dih ã niiját ji pah chãjni ã jumat dih jwiít judíowã jwĩ jéhyat pínah niijná, Dios Cristodih át wahap tají. ⁹ Pánih wahnit, yeéb judíowã nihcannit dihbat ã jĩgah en teo wáacachah ennit, yeebbát caandih ñi wëi naáwát pínah

niijná, Cristodih át wah deyanap wut jī. Ded pah yeebdih ā teo wáacat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Cristo nin pah Diosdih ā niijp be: **Judíowā nihcannit pehbóó bejnit, meemdih numah wēi naóhnt, queét cātih wā numah wēi eobipna caá**’, Diosdih ā niijp be”, át niij daacáp tajī. (2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Páant ā niij daacátji pah muntih, nin pah biíh naóh yapanibut át niij daacáp tajī: “Yeéb Judíowā nihcannit Dios ā ñionit judíowā biícdih ñi túi weñeé”, át niij daacáp tajī. (Dt 32.43)

¹¹ Páant ā niij daacátji pah muntih, nin pah biíhbut át niij daacáp tajī:

“Nihat yeéb judíowā nihcannit Diosdih ñi weñeé. Nihat baácdih moón caandih ñi wēi eweé”, át niij daacáp tajī. (Sal 117.1)

¹² Isaíasjibut biíc yoobó muntih nin pah át niij daacáp tajī:

“Isaí juma nihat cáacwādh i maáh ā jumbipna caá. Pánihna, judíowā nihcannitdihbut i maáh jumna, queét iiguipna bejnit déejidih ā túi ubat pínahdih i jéihbipna caá”, át niij daacáp tajī. (Is 11.10)

¹³ Yeéb judíowā nihcannitdihbut ā túi teo wáacatdih ñi jéihyechah, Dios yeebdih túi jumat túutnit, búdí ā weñana naáh. Pánihna, Jesúsdihi túi jenah joinít, ā pehbóó yeebdihbut ā ub bejat pínahdih Túini Espírítu ā teo wáacatjīh náhninit, ñi túi wēi páñaá.

¹⁴ Wā déewā panihnitá, yeebdih wā bohécáh yahna, yeebjéh Dios ded pah ā jumat túutatdih túi jéihnit, ñijeéh jumnitdih jéih bohénit, túi chājnit yoobát ñi jumat doonádih wā joiná beé. Pánih joinít, “Caán dooná yoobópdih tigaá”, wā niij jenah joiná caá. ¹⁵ Páant ñi jumachah yahna, weemdih oina, nihat judíowā nihcannitdih Dios ā bohéat túutni jumna, úmcanjeh yeebdih bainí wā naóhna caá, ñi túi náhnit pínah niijná. ¹⁶ Páant weemdih ā bohéat túutuchah, caandih teo wāhni jumna, Jesucristoíh túini doonádih judíowā nihcannitdih wāpī

bohéna caá. Páant wā bohénachah, Jesúsdihi i túi jepahachah ennit, Túini Espírítubóó queétdih Dioíhwā ā chājachah, “Nit túinit caá”, Dios ā niij enna caá.

¹⁷ Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdih wā teo wāhatdih cáacwādh búdí wāpī wēi naóhna caá. ¹⁸⁻¹⁹ Pánihna, Cristo ā teo wáacatjīh wā bohénachah joiná, ā wēpatjīh wā chājachah enna, dawá judíowā nihcannit Diosdih i jepahap be. Caandih bácah yoobópdih wā wēi naáwíhna caá. Bitá i chājatboodih wāpī naóhcan caá. Jerusalén tútchidih moondih wā bohé jwíhip jī. Túttimah, nihat tútchina jumat yoobó jib bejnit, púú Iliria baácdih juibínit, caanjīh moondihbut Cristoíh túini doonádih wā túi bohénap jī. ²⁰ Bitá i bohénitjidih wā jwáub bohéihcan, Cristoíh túini doonádih joi jwáhcannitdihjeh búdí wāpī bohéihna caá. ²¹ Páant wā bohéihat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Ā naáwátdih joi jwáhcannitji caandih i joibípna caá. Queét áih túini doonádih joinít, i túi beh joibípna caá”, át niij daacáp tajī. (Is 52.15)

Pablo Roma tútchina ā bejihat

²² Nihat tútchinadih moondih caán doonádih bohé jibni jumna, maatápdih ñi pehbóobút yeebdih enedih wā bejhip yah be. Obohjeéhtih, pánih bejihna yahna, búdí tewat ā jumachah, wā jéih bejcap be.*

²³ Nin baácdih moondih naóh péana, dawá jópchi yeebdih enedih bejihni baa jwáhna ñi pebhna wā bejbipna caá. ²⁴ España baácdih moondih bohénadih bejna, yeebdih wā en yap bejbipna caá. Pánihna, ñijeéh jumna, biícdih búdí jwī wēibipna caá. Bah-nijeh jumnit, ñi teo wáacatjīh España baácna wā bejbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwādh dinerodih wahat túut niijná, caanná bej jwáhat túut caá wā chájap. ²⁶ Macedonia baácdih moón, Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, túi wēinit, dinerodih i wáhap be. Páant i wáhni dinerodih queétdih wahadih wā bejna

* 15:22 Ro 1.13 * 15:26 1Co 16.1-4

caá.* ²⁷ Caán dinerodih wāhna, queétjeh táí wēi jenah joinít, í wāhup be. “Páant judíowādih í teo wáacat ā táina caá”, wā níj jenah joiná caá. Jwiít judíowādihjeh Dios Cristoíh doonádih át jwíh jéihyanap wut jī. Páant ā jéihyanachah, jwiít judíowā queét judíowā nihcannitdih teo wáacnit, āih táini doonádih jwī bohénap jī. Páant jwī teo wáacachah, queét Macedonia baácdih moón Acaya baácdih moonbút Jerusalén tátchidih moón judíowādih í teo wáac jwúubaat ā táina caá.*

²⁸ Queét í wahni dinerodih Jerusalén tátchidih moondíh wāh péanit, España baácna wā bejbipna caá. Pánih caanná bejna, yeebdíh wā en yap bejbipna caá. ²⁹ Ní pebhna jubínit, Cristo ded pah bádí ā teo wáacatdih jwī míc wéhenachah, jwiít bíicdih ā táí weñabipna caá.

³⁰ Wā déewā panihnitá, jwī Maáh Jesucristodih táí jenah joinít jamna, Túini Espíritu jwiítidih ā míc oyat tátuchah, weemdíh bádí ní wábú, wā tewat buoni ā jamuchah yuhna, wā táí buujáát pínah ní-ijná. ³¹ Judea baácdih moón Jesúíhwā nihcannit weemdíh yeejép í chājíhichah yuhna, Dios weemdíh ā wapat pínahdihbut ní wábú. Jerusalén tátchidih moondíh dinerodih wā wāhuchah, caandíh í wēi ubat pínahdihbut ní wábú. ³² Páant ní wábúchah, Dios ā náahachah, ní pebhboó wā táí jubíbipna caá. Pánih caanná jubínit, níjeéh jamna, weemdíh ní weñanachah, ní pebh wā táí choo jwáhbipna caá. Pánih chooníi España baácna wā bejbipna caá. ³³ Dios jwiítidih táí jamat táttni níjeéh ā jamu naáh. Páant tíí ā jamu nah.

16

Pablo ā péé túyat tútat

¹⁻² Jwī dée wili panihnih Febe wāt jamnih ní pebhboó mi bejna caá. Caánt Cencrea wāt jamni tátchidih moón Jesúíhwādih táí teo wáacnih caá. Dawá cāacwādih teo wáacnit, weemdíhbut mi táí teo wáacap jī. Jwī Maáh Jesúíh wili mi jamuchah, caántdih ní wēi jwááá. Caántdih bíih pah bóo ā wihcah enna, ní wāhú. Páant tigaá jwiít Jesúíhwādih míc teo wáacat náahap.

³ Aquila, yad Priscilabut í túyu naáh. Jesucristoíh doonádih wā bohénachah, queét wājeéh í tewep jī.* ⁴ Bita weemdíh í mao yohíhichah, weemdíh í teo wáacat jíb queétdihbut bainíbit mawat dée ā judhdap jī. Pánihna, queétdih bádí wā weñechah, nihat judíowā nihcannit Jesúíhwābut queétdih í wēina caá. ⁵ Aquilawāíh mūudíh míc wáac jubínit Jesúíhwābut í túyu naáh. Wā oini Epenetobut ā túyu naáh. Caán Asia baácdih moondíh Cristodih jwíh jepah waóhni ā jamup jī. ⁶ María wāt jamnihbut mi túyu naáh. Caánt yeebdíh bádí mi teo wáacap jī. ⁷ Andrónico, Juniasjīh í túyu naáh. Queétdihbut judíowā jamnit, weem pah mantih Jesúíhwā í jamat jíb, nemat mūuboó wājeéh í jamup jī. Cristodih wā jepahat pínah jātih queét ítát jepahap tajī. Jwiít Jesúíhwā jwī maátajeéh í jamuchah, “Yoobópdih chājnit, ípí táí waóhna caá”, nihat queétdih í níj wēi naóhna caá.

⁸ Jesús ā oyatjīh wā oini Ampliatobut ā túyu naáh. ⁹ Urbanobut ā túyu naáh. Caanbút Cristoíh doonádih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquisbut ā túyu naáh. ¹⁰ Apelesbut ā túyu naáh. Caán yeejép yapna yuhna, Jesúsdi hā cádahcatdih ennit, nihat Jesúíhwā caandíh ít táí wēi enep wut be. Aristóbuloíh mūudíh moón nihat í túyu naáh. ¹¹ Wā dée Herodiónbut ā túyu naáh. Narcisoíh mūudíh moón Jesúíhwābut nihat í túyu naáh. ¹² Trifena, Trifosajīh í túyu naáh. Queét yaádh jwī Maáh Jesúsdi h teo wāhna, āihwādih bádí ít teo wáacap wut be. Jwī oinih Pérsidabut mi túyu naáh. Caántbut jwī maáhdih táí teo wāhnih mit jamup wut be. ¹³ Rufobut nihat Jesúíhwā í wēi naóhni ā túyu naáh. Á íinbut mi túyu naáh. Caánt wā íin panihnih caá.* ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bita íjeéh jamnit Jesúíhwābut í túyu naáh. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, ā jwan Olimpas, bita íjeéh jamnit Jesúíhwābut í túyu naáh.

¹⁶ Dios ā oyatjīh yeéb Jesúíhwā ní táí míc wábú. Nihat Jesúíhwābut yeebdíh í túyat tútatna caá.

Pablo ā péé wutat

* 15:27 1Co 9.11 * 16:3 Hch 18.2 * 16:13 Mr 15.21

17 Wã déewã panihnitá, ñijeéh jumnit biquína yeebdíh míc en jũhñat túutnit, biícdih ñi túi jummatdih ít yéjanap wut be. Páant í chãjachah, yeéboó Jesúh naáwátidih ñi jepahatjidih ñi cádah bejna caá. Páant í cádahachah enna, jñi túi chãja chaáh! Queétdih ñi pej jumca bojoó, yeebdíh chah í yéjacat pínah niijná. 18 Pánih cádahnit jwí Maáh Jesucristodih teo wãhñit nihcan caá. Yeejép í en ñinahatdihjeh chãjnit í jumna caá. Queét túini jacjeh í bohéna yuhna, í yee naóh bohénachah, túi jéihcannitboó queétdih í túi joiná caá. Pánihna, queét yee naóhñitdih ñi pej jumca bojoó. 19 Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdihtú jépahnit caá ñi jumap. Pánih túi jépahnit ñi jummat doonádih niहत ít joyóp wut be. Weembút caán doonádih joinít, búdí wã wëina caá. Pánih wëina yuhna, yeebdíh bainí wã ñum yacna caá, “queét yee naóhñitboodíh ñi jépahná”, niijná. Ded pah túi chãjatdih ñi jéihyat pínahdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjat pínahboodíh ñi jéihyatdih wã náah yaccan caá. 20 Pánih jéihnit ñi jumachah, Dios, jwiítdih túi jummat túutni, yeebdíh ã teo wáacbiþna caá, neméþwã í maáh Satanásdih ñi yap yohat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Pablojééh jumnit í túyat túutat

21 Timoteo, wã pej jumni, yeebdíh ã túyat túutna caá. Wã déewã Lucio, Jasón, Sosípater yuh buca yeebdíh í túyat túutna caá.*

22 Weém, Tercio, Pablo ã daacát túutachah, daác wãhñi wã jumna caá. Weembút Jesúh jumna, yeebdíh wã túyat túutna caá.

23 Weém Pablo, Gayoíh muudíh wã jumna caá. Nin muudíh Jesúhwã íþí míc wáacna caá. Pánihna, caanbút yeebdíh ã túyat túutna caá. Erasto, nin tátchidih moón í maátaíh dinerodih en daoníbut yeebdíh ã túyat túutna caá. Jwí dée panihni Cuartobut yeebdíh ã túyat túutna caá.*

24 Jwí Maáh Jesucristo yeéb niहतdih oinit, ã teo wáaca naáh. Páant tíí ã jumna nah.

Diosdih ã wëi naóh péaat

25-26 jDios, chah wëpnidih jwí wëi jíh! Caán niहत jéihni jumna, yeebdíh ã jéih teo wáacna caá, wã naóhñiji Jesúh táini doonádih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Caán doonádih jon jãtíh moón ít jéih jwuhcap wut jí. Obohjeéhtih, ã naáwátidih naóh yapanitdih jéihyanit, Diosjeh ãt daacát túutap wut jí. Bũ í daacátjidih jwí enechah, jwiítdihbut ã jéihyana caá. Pánih jéihyanit, judíowã, judíowã niहतnitdihbut túi ñbni pínah Jesús ã jummatdih weemdíh ã bohéat túutap jí, niहत baácdih moón caandíh í jepahat pínah niijná. 27 Pánihna, jJesucristo ã teo wáacatjíh, Dios biícjeh niहत jéih beedánidih yeó jáap jummat pah jwí wëi naóh jíh! Páant tíí ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

* 16:21 Hch 16.1 * 16:23 Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

1 CORINTIOS

Pablo queédih ã túyat tútat

1-2 Weém, Pablo, biíhdih daacát tútutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúhwādh wā wahna caá. Dios weemdih ñionit, Jesucristoíh táini doonádih ã naáwát tútutni wā jumna caá. Pánihni jumna, yeebdíh búdí wā túyat tútutna caá. Wā úd panihni Sóstenesbut yeebdíh jenah joinít, búdí ã túyat tútutna caá. Yeéb jwí Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwā ñi jumna caá. Nihat baácdih moonbát biíc yoobó jwí maáhdih úbhñit, biícdih jumnit pah Dioíhwā jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Jesús jwí Maáh ã jumna caá.*

3 Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, ì teo wáaca naáh, biícdih ñi túi jummat pínah niijná.

Dios ded pah queédih ã túi teo wáacat

4 Diosdih úbhñna, “Paá, queét Jesúhwādh búdí oinit, ma túi teo wáacatdih táina caá”, wāpí niijná caá. 5 Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. 6 Páant ã túi teo wáacachah, wā naóhñiji Jesúh doonádih ñi túi joyóp jī. 7 Búdí ã teo wáacachah, yeebdíh dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwúb dei júbwát pínahdih wēi páinit, ã wēpatjīh ñi míc túi teo wáacna caá. 8 Yeebdíh páantjeh ã túi teo wáacipna caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Páant ñi cádahcah, Jesucristo ã jwúb dei júbwáchah, yeebdíh yéejat peéh chājat ã wihcan niít. 9 Dios jwiítidih ã ñiwip jī, jwí Maáh Jesucristodih jwí túi pej jummat pínah niijná. Páant ã niijátji biíc yoobó ã chājbipna caá.

Ì míc jūihñatdih ã cádahat tútat

10-11 Dios páant yeebdíh ã teo wáacachah yuhna, Cloéwā wā pebhna joinít, ñi míc jūihñat doonádih weemdíh ì naáwáp jī. Páant ñi chājachah, wā údwā panihnitá, jwí Maáh Jesucristo ã wēpatjīh nin pah yeebdíh wā wutna caá: ¡Ñi míc jūihñatdih caanjīhñeh ñi cádahaá! ¡Páant bóojeh!

* 1:1-2 Hch 18.1 * 1:12 Hch 18.24 * 1:14-15 Hch 18.8 * 1:14-15 Hch 19.29; Ro 16.23 * 1:16 1Co 16.15
* 1:18 Ro 1.16

Yeebdíh túi biícdih jummat caá náahap. Jesús ded pah ã jummatdih, ded pah ã bohéatdihbut biícdih ñi túi jenah joyoó. 12 Páant niijnít, nin pah wā naóhna caá. Yeéb biícdih ñi túi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwā caá. Caán chah túi bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloíhwā jwí jumna caá. Caánboó chah túi naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedroíhwā caá. Caánboó chah túi jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatdih yoobópdih jéihnit caá. Pánih jumna, jwiítjeh áihwā caá”, ñi niijná yuh caá.* 13 Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jummat pínahdih ãt bohécap jī. Weém, Pablo, yeebdíh wun wūhni nihcan caá. Wā wēpatjīh nihcan jī yeebdíh ì daabánap jī. Jesús ã wēpatjīh ì daabánap jī, áihwā ñi jummat jūtat pínah niijná. 14-15 Crispo wūt jumni,* Gayo wūt jumni,* queét chénewādhjeh wā daabánap jī. Bitadih wā daabácap jī. Yeebdíh wā daabánachah nihna, “Pabloboó ã wēpatjīh weemdíh ã daabánap jī”, ñita niij tágaá. Pánihna, “Queédih wā daabácatjidih táina caá”, Diosdih wā niijná caá. 16 ¡Cáaj! Estéfanawādh wā quíib buudáp be. Queédihbut wā daabánap jī. Obohjeéhtih, “Bitadih wā daabácap jī”, wā niij jenah joiná caá.* 17 Cáacwādh daabáni pínah Jesús weemdíh wahcan, áih táini doonádih naáwát tútutna, ã wahap jī. Jwiít cáacwā jwí jenah joyátjīhñeh ã naáwát tútutcap jī. Páant wā naáwáchah nihna, joinítboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdíhñeh ìta wēi jenah joi tága. Jesúsdiñ ìta jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjīh yoobópdih áih doonádih weemdíh ã naáwát tútutap jī, Jesús cruzboó ã wun wāhatjidih ì túi jenah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ã jéihyat, ã wēpatdih jūatni caá

18 Jwiít Jesús cruzboó ã wun wāhatji doonádih joinít, caandíh jwí jepahachah, Dios ã wēpatjīh jwiítidih ã túi ubna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiñ jepahcannit iiguípna bejnít pínah, cruzboó Jesús ã wun wāhatji doonádih joinít, nin pah ì niij jenah joiná yuh caá: “Dedé pínah nihcan jī. Páantjeh

āt wunjehep wat jī”, ĩ niĳ jenah joiná caá.*
 19 Páant ĩ niĳát biíc yoobó Dios naáwátdih
 naóh yapani nin pah āt niĳ daacáp tajĳ:

“Dios nin pah ā niĳná caá: ‘Căacwă ĩ bo-
 héatdihjeh túi jéihna yuhna, weemdĳh
 ĩ jenah joicát jíib ĩ buudbĳpna caá’, ā
 niĳná caá”, āt niĳ daacáp tajĳ. (Is
 29.14)

20 Diosdih jéihcannit ĩ jenah joyátjĳh
 búdí ĩ jéihyechah yuhna, Dios ĩ jéihyatdih
 “Dedé pĳnah nihcan caá”, ā niĳ jenah
 joiná caá. Pánihna, jwiít căacwă jwĳ je-
 nah joyátjĳh bohénit, ĩ túi jéihna yuhna,
 jeáboó ĩ bejcan niít. Moisés ā watatjĳdih
 bohénit, túi naóhntĳbut jéihna yuhna, Dios
 pebhna ĩ bejcan niít.* 21 Dios nihatdih
 jéihni jumna, nin pah āt niĳ jenah joyóp
 wat jĳ: “Căacwă ĩ jenah joyátjĳh jéihnitdih
 wă túi ubcan niít. Obohjeéhtih, wă wăúh ā
 wun wăhatdih jenah joinátdihjeh wă túi
 ubbĳpna caá”, āt niĳjĳp wat jĳ. Jesúh
 doonátdih jwĳ bohénachah, jepahcannitboó
 “Oboh ĩ naáwátjeh caá”, niĳ jenah joinít,
 buudnít ĩ jumbĳpna caá.

22 Jwiít judĳowă nin pah jwĳpĳ niĳ je-
 nah joiná yuh caá: “Dios ā wēpatdih ā
 jăutcah, caandĳh jwĳ jepahcan niít”, jwĳ
 niĳná caá. Yeéb judĳowă nihcannit nin
 pah ĳĳpĳ niĳ jenah joiná yuh caá: “Dios
 ded pah ā jummatdih jwĳ jenah joyátjĳh
 beh joicán, caandĳh jwĳ jepahcan niít”,
 ĳĳ niĳná caá. 23 Obohjeéhtih, jwiítboó
 nin pah jwĳpĳ niĳ naóh bohéna caá: “Jesu-
 cristo cruzboó jwiíttdih āt wun wăhup
 tajĳ”, jwĳ niĳná caá. Páant jwĳ niĳ bohéatdih
 joinít, jepahcannit judĳowă nin pah ĩ
 niĳ jenah joiná yuh caá: “Obohjeéhtih,
 Dios ā wahnĳ jwiíttdih túi ubni pĳnah
 wuncanjeh, jwĳ maáh ā jumbĳpna caá.
 Pánihna, Jesús wunah bejna, caánboó
 jwĳ păini nihcan caá”, ĩ niĳ jenah joiná
 caá. Páant niĳ jenah joinít, Jesúh doonátdih
 ĩ yap yohna caá. Judĳowă nihcannitboó
 nin pah ĩ niĳ jenah joiná yuh caá: “Ī
 yee naáwátjeh caá”, niĳ jenah joinít,
 queétdih Jesúh doonátdih ĩ yap yohna
 caá. 24 Obohjeéhtih, biquĳna jwiít
 judĳowădih, yeéb judĳowă nihcannitdih
 but Dios ā ĳĳwĳchah, Jesúh doonátdih
 túi joĳ jepahnit, nin pah jwĳ niĳ jéihna
 caá: “Dios

chah wēpni, nihat jéihni jumna, căacwădih
 túi ubat túut niĳná, Jesúsdih āt wun
 wăhat túutup tajĳ”, jwĳ niĳná caá. 25
 Páant ā ĳĳwĳchah, āĳhwă jumna, nin
 pah jwĳ niĳ jéihna caá: “Jwiít căacwă
 jwĳ jenah joyát chah Dios āt jenah
 joi tága. Jwiít căacwă jwĳ wēpat
 chah Dios ā wēpna caá”, jwĳ niĳná
 caá.

26 Páant wă naáwátdih jenah joinít,
 Dios yeebdĳh ā ĳĳwĳchah, ded pah ĳĳ
 jummatdihbut ĳĳ túi jenah joyoó. Wă
 úudwă panihnitá, bita yeebdĳh ennit,
 “Queét bohécannit, dinero wihcannit
 jumna, oboh jumnit caá”, ĳĳ niĳ
 jenah joyóp tajĳ. 27 Obohjeéhtih,
 “Jéihcannitjeh caá”, căacwă ĩ niĳnít
 tdih Dios āt ĳĳwĳp taga. Pánih ĳĳona,
 jéihnitboodĳh “Búdí bohéna yuhna,
 wă jéihyat dedé pĳnah nihcan caá”,
 Dios queétdih āt niĳ jéihyanap taga.
 Oboh jumnitdihbut ā ĳĳwĳchah ennit,
 “Wă wēpat dedé pĳnah nihcan caá”,
 maátadih āt niĳ jéihyanap taga. 28
 Oboh jumnit, bita ĩ deohnit, bita ĩ
 enah bojnitdihbut Dios āt ĳĳwĳp taga.
 Pánih ĳĳonit, “Jwiít căacwă jwĳ
 jéihyat weemdĳh ā jumuchah yuhna,
 dedé pĳnah nihcan caá”, jwiíttdih
 āt niĳ jéihyanap taga. 29 Pánihna,
 Dios pebhboó juibĳnit, “Wă jéihyatjĳh
 jeh wă jăúwáp be”, jwĳ niĳ jéihcan
 niít. 30 Obohjeéhtih, Dios caá jwiíttdih
 āt teo wăacap taga, Jesucristodih
 jepahnit, āĳhwă jwĳ jummat pĳnah
 niĳná. Pánih āĳhwă jumna, Jesús ā
 jenah joyát pahjeh muntĳh Dios
 jwiíttdihbut ā jenah joyát túutna caá.
 Ī wun wăhatdih jwĳ túi jenah joyóchah,
 jwiít āĳhwădih “Caánboó táini caá.
 Wă peéh chăjcan niít”, Dios ā niĳ
 enna caá. 31 Nin pah Dios naáwátdih
 naóh yapani āt niĳ daacáp tajĳ: “Weemdĳh
 dedé jedhdah wihcan caá”, niĳnít ĩ
 jumca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwĳ
 Maáh Dios nihat jéihni, weemdĳh
 ā túi teo wăacap be’, niĳnít ĩ jumna
 naáh”, āt niĳ daacáp tajĳ.*

2

Cristo ā wun wăhatjĳ

1-2 Wă úudwă panihnitá, ĳĳ pebhna
 jwĳh juibĳna, ded pah wă jummatjĳdih
 ĳĳ túi náhninaá. ĳĳ pebhboó wă bejat
 pĳnah jătĳh

* 1:20 Job 12.17; Is 19.12; 33.18; 44.25 * 1:31 Jer 9.23-24

nin pah wã niij jenah joyóp jĩ: “Jesucristo ded pah ã jumatjidih bohéna, jwiít dih ã wɛn wəhatjidih queétdih wã jéihyabipna caá”, wã niij jenah joyóp jĩ. Páant niij jenah joinít, Dios weemdih ã jéihyani doonádih túinijeh yeebdih wã naóh bohénap jĩ, “Pablo nihat jéihni caá”, ñi niij jenah joicát pínah niijná. ³ Ñijeéh jumna, nin pah wã niij jenah joyóp jĩ: “¿Yoobópdih niit wã bohénap? ¿Jesús dih ã túi jepahmi naniit? ¿Jepahcan, íjnit, weemdih ã yoh bacami naniit?” niij jenah joinít, búdí wã ɛumɛp jĩ.* ⁴ Jwiít cãacwã jwĩ jenah joyátjĩhjih wã naóh bohécap jĩ. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã wēpatjĩh yeebdih túinijeh wã bohénachah joinít, Dios ded pah ã wēpatdih ã júutachah ennit, Jesús dih ñi jepahap jĩ. ⁵ Pánihna, “Pablo ã túi jéihyatjĩhjih jwiít dih ã jepahat túatcap jĩ. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjĩh ã chãj júutachah ennit, Jesús dih jwĩ túi jenah joyóp jĩ”, ñi niiját pínah niijná, páant wã bohénap jĩ.

Túini Espiritu ded pah Dios ã jumatdih ã jéihyaat

⁶⁻⁷ Diosdih jéihcannit ã jenah joyát dedé pínah nihcah, Diosboodih túi jenah joyát caá náahap. Diosdih túi jenah joinít dih nin pah wãpĩ niij naóh bohéna caá: “Dios nihat jéihni jumna, jwiít dih túi ubat túat niijná, Jesús dih ãt wahjip taga. Pánih chãjna, jeáboó jwĩ juibínachah, chah túinidihbut jwiít dih ã chãjbipna caá”, wãpĩ niij naóh bohéna caá. Nin baácdih moón maáta ã jenah joyát chah Dios ã jenah joyát caá. Queétdih ã wɛnɛchah, ã jenah joyátjidih bita ã náhnican niit. Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih ã chãjat pínah jãtjih, Jesús dih ã wah deyaat pínah dih ãtát jenah joiijip taga. Jon jãtjih páant niij jenah joiná yuhna, jwiít cãacwã dih ãt jéihya jwuhcap taga. ⁸ Páant ã jenah joyátjidih nin baácdih moón ã maátaboó ãt beh joicáp jĩ. ã beh joiná nihna, nihat jéihni, chah wēpni, jwĩ Maáh Jesucristodih ãta mao yohcan taga. ⁹ Dios páant ã niij jenah joyátjidih cãacwã ã beh joicáh yuhna, ã naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

* **2:3** Hch 18.9 * **2:16** Is 40.13; Ro 11.34

“Caandih oinitdih ded pah Dios túini ã chãjat pínah dih jwiít cãacwãboó encan, joicán, jwĩ jenah joi jwuhcan caá. Ded pah jwĩ jenah joyát chah ã túi jumbipna caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Is 64.4)

¹⁰ Páant ã jéihya jwuhcah yuhna, ã jenah joyátjidih bɛɛ jwuhna Túini Espirituboó jwiít dih ã jéihyana caá. Caán Túini Espiritu nihat jéihni, Dios ã jenah joyátdih ã túi jéih beedána caá.

¹¹ Jwiít cãacwã biih ã jenah joyátdih jwĩ jéihcan caá. Caanjéh caá ã jéihyep. Pánihat pah, jwiít cãacwã Dios ã jenah joyátdih jwĩ jéihcan caá. Áih Túini Espiritujeh caá caandih ã jéihyep. ¹² Diosdih jéihcannit ã jenah joyát pah jenah joiná, Dios ã jenah joyátdih jwĩ beh joicán caá. Páant jwĩ beh joicáh, áih Túini Espiritudih jwiít dih Dios ã wuhɛp jĩ, ded pah oinit, ã túi chãjatjidih jwĩ jéihyat pínah niijná. ¹³ Páant ã jéihyanachah, ã wēpatjĩh jwiítbut yeebdih jwĩ jwuhɛb bohéna caá. Diosdih jéihcannit ã jenah joyát pah jenah joinít, jwĩ bohécan caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã jéihyanachah, bitadih jwĩpĩ bohéna caá.

¹⁴ Jesús dih jepahcannit, Túini Espiritu wi-hcannit, caán ã bohéátdih náahcan, “Dedé pínah nihcan caá”, ã niij jenah joiná yuh caá. Pánihna, Túini Espiritu ã teo wáacchah, ã bohéátdih queét ã jéih beh joicán caá. ¹⁵ Túini Espiritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã bohéátdih jwiít Jesús ihwã jwĩ jéih beh joiná caá. Pánih beh joiná, ã weñat pínah dih jwĩ jéih chãjna caá. Obohjeéhtih, Jesús dih jéihcannitboó páant jwĩ chãjachah ennit, Dios ã weñat pínah dih beh joicán, “¿Dépanih tiguaá queétdih páant ã chãj?” ã niijná caá. ¹⁶ Páant ã jumat pah jon jãtjih Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Dios nihat jéihni ã jumɛchah, jwiít cãacwãboó ded pah ã jenah joyátdih jwĩ jéih beedácan caá. Pánih jéihcannit jumna, caánboodih jwĩ jéih bohécan caá”, ãt niij daacáp tajĩ.*

Obohjeéhtih Túini Espiritu ã teo wáacachah, jwiítboó Jesucristo ded pah ã jenah joyátdih jéihna, ã weñat pínah dih jwĩ jéih chãjna caá.

3

Pablo, Apolosj̄h Diosdih oboh teo w̄hñitjeh ĩj̄mat

1 Yeéb w̄a úudw̄a panihnitá, Jesucristodih jepahna yuhna, páantjeh jáap jéihnit pah ñi j̄mna caá. 2 Yeebdíh maatápdih w̄a bohénachah yuhna, wébít páantjeh nom jw̄hñit dée pah ñi j̄mna caá. Páant ñi j̄m̄uchah, ñi túi beh joyát pínah niijná, buocannidihjeh yeebdíh w̄a naóhna caá. Pánihna, nom jw̄hñitdih jeémátidih jw̄i w̄hcat pah, buoni bohéatidih yeebdíh w̄a jéih naóh jw̄hcan caá. ¿Dépanihna, páant ñi j̄m?*

3 ¿Dépanihna Túini Espiritu wihcannit pah Dios ã weñat pínahdih ñi ch̄ajcan? Túini Espiritu wihcannit pah j̄mna, t̄ubit míc j̄ihñit, míc íjanitbut ñi j̄mna caá. Jesucristodih jepahcannit biíc yoobó ñi ch̄ajna caá. 4 Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, niijnít, bita “Weém Apoloíh caá”, niijnít, t̄ubit ñi míc íjana caá. Pánih míc íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ñi j̄mna caá.*

5 Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niij jenah joí, bitabut “Apolos caá chah jéihni”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joicá bojoó. Jwiít bohénit niihat biíc yoobó Diosdih teo w̄hñitjeh jw̄i j̄mna caá. Ded pah ã w̄tuchah, caandíh jepahnitjeh, yeebdíh jw̄i bohénap j̄i. Páant ã w̄tuchah, jw̄i bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ñi jepahap j̄i. 6 Nin pah ã j̄mna caá: Pácahidih momni dée, weém jíi yeebdíh Jesúih doonádih w̄a jw̄ih naáwáp j̄i.* Páant ã momat táttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdíh ã jw̄ub bohénap be, chah ñi jéihyat pínah niijná.* Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíhanit, ã behana caá. Pánihat pah Diosjeh túut nuumát túutnit, yeebdíh ã jéihyana caá. 7 Momni, en daoníbut oboh j̄mñitjeh caá. Diosjeh ã chíhana caá. Pánihna, weém w̄a túi naáwáchah yuhna, Apolosbut ã túi bohénachah yuhna, Dios yeebdíh ã jéihyacah, ñita beh joicán tagaá. Páant ñi beh joicán, caandíh ñita jepahcan tagaá. 8 Pácahidih momni, en daoníbut, Dios ã enechah, biíc yoobó ĩ j̄mna caá. Dios ã

wēpatj̄ih biíc ã túi bohéatidih ennit, ã pehb-
boó ã j̄uibínachah, Dios chah ã jíib ch̄ajbipna
caá. Obohjeéhtih biíhboó ã túi bohécátidih
ennit, nump ã jíib ch̄ajbipna caá. 9 Jwiít
niihat Dios ã w̄tatdih jepahnit, yeebdíh
jw̄i bohéna caá. Yeébboó Dioíh pácahi
dée, áih muú dée ñi j̄mna caá. 10 Dios
weemdíh ã túi teo wáacachah, weémboó
yeebdíh w̄a jw̄ih bohénap j̄i. Muú ch̄ajna,
túini jíhlo jwio náhdih ñíonit, ĩ dodhdát dée,
weémboó yeebdíh w̄a jw̄ih túi bohénap j̄i.
Táttimah, muú ch̄ajnit dée bita yeebdíh ĩt
jw̄ub bohénap taga. Túini muú ch̄ajnit
dée, jwiít bohénitboodíh Dios ã wēpatj̄ihjeh
túi bohéat caá náahap. 11 Túini jagáp
nahdih ĩ dodhdát dée, Jesucristo ã wan
w̄hatjidih w̄a jw̄ih bohénachah, ñi jepa-
hap j̄i. 12 Maatápdih j̄mni pínah muudíh
ch̄ajíhna, túini máa nahnadíh ñíonit, túi
ch̄aját caá náahap. Pánihat pah, yeéb Dioíh
muú dée ñi j̄m̄uchah, ñi jepah cádahcat
pínah niijná, w̄a táttimah j̄úhñitdih Túini
Espiritu ã wēpatj̄ih yoobópdih bohéat caá
náahap. 13-14 Pánih ch̄ajna, Jesús jw̄ub dei
j̄úhna, muudíh ĩ túi ch̄aját dée, ĩ túi bohéatji
jíib, Dios ã túi ch̄ajbipna caá. 15 Obohjeéhtih,
muudíh ĩ túi ch̄ajcat dée, ĩ túi bohécátji jíib,
ã túi ch̄ajcan niít. Queét túi bohécannitboó
Dios pebhna ĩ j̄uibínachah yuhna, Túini
Espiritu ã teo wáacatj̄ih ĩ bohécach, Dios
queétdih ã túi ch̄ajcan niít. 16 Pánihna, “Jwiít
biícidih Dioíh muú dée jw̄i j̄m̄uchah, Túini
Espiritu jw̄ijeéh ã j̄mna caá”, ñi niij túi
jenah joyoó.* 17 Pánih j̄mna, áihw̄ajeh
jw̄i j̄m̄uchah, ded yeéb biícidih ñi j̄matdih
ã yéejanachah, Dios caandíh búdí ã peéh
ch̄ajbipna caá.

18 Biquína nin pah ñi niij jenah joiná caá:
“Weém túi jéih beedáni caá. Dedé weemdíh
judhcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá.
Obohjeéhtih, páant niij jenah joinít, yee-
bjéh ñi míc yeena caá. Páant ñi niij jenah
joyátdih yeebdíh cádahat caá náahap. Pánih
cádahnit, túut nuumná, nin pah ñi jw̄ub niij
jenah joyoó: “Weém bainí jéihñijeh j̄mna,
yoobópdih jéihyat túut niijná, Dios ã teo
wáacatdih búdí w̄a náahna caá”, ñi niij jenah
joyoó. 19 Diosboó caandíh jepahcannit ded

* 3:2 He 5.12-13 * 3:4 1Co 1.12 * 3:6 Hch 18.4-11

* 3:6 Hch 18.24-28 * 3:16 1Co 6.19; 2Co 6.16

pah ì jengah joyátdih ennit, “Dedé pínah ni-hcan caá”, ã niijná caá. Páant niijná, nin pah jon jãtìh àt niíj daacát túutap tajì: “Jwiít chah jéihnit caá’, niíj jengah joinítidih wã yohbipna caá”, àt niíj daacát túutap tajì.* ²⁰ Davidjiboodìh biíc yoobó nin pah àt niíj daacát túutap tajì: “Weemdìh jéihcannit ì jengah joyátdih ennit, ‘Dedé pínah ni-hcan caá’, àt niíj daacát túutap tajì.* ²¹⁻²² Biquína yeéb nin pah ñi niíj jengah joiná yah caá: “Pablo chah jéihni ã jumachah, weém àih jumna, weembát chah jéihni wã jumna caá”, ñi niíj jengah joiná caá. Bitabut Apolosdih, Pedrodihbut biíc yoobó ñi niíj jengah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant ñi niíj jengah joyát yoobópdih nihcah, túut nuumát caá náahap. Yeéb jwíhwã nihcah, jwiít yeebdìh bohénitboó ñíhwã jwí jumna caá. Dios jwiítidih yeéb nihatdih àt wãhup taga. Páant yeebdìh ã wãhuchah, jwiít nihat yeebdìh teo wáacnit jwí jumna caá. Yeebdìh teo wáacnitdih wãhñit, nin baácboó ñi jum jwuhuchah, páantjeh ã túi chãjbipna caá. Wunnit, ã pehbboó ñi jwibínachah, chah táini ã wãhbipna caá. Buu láa Dios yeebdìh túi teo wáacna, túttimah bóo láabut, chah ã teo wáacipna caá. Pánihna, nihat táini ã wãhni ñíh ã jumna caá. ²³ Yeéb Cristoíhwã jumna, caánboó Dioíh ã jumachah, yeebbát Dioíhwã ñi jumna caá.

4

Cristo ã naáwát túutnit ded pah ì jumat

¹ Jwiít yeebdìh bohénitdih “Queét Jesucristodih teo wãhñitjeh caá. Dios cãacwãdih ã jéihya jwuhca naáhdih Pablowãdih àt bohé jibat túutap taga”, niíj jengah joyát caá náahap. ² Det teo wãhñitdih ì maátadìhjih túi jepahat caá náahap. Pánihat pah, jwiít Jesúsdihteo wãhñit jumna, jwí Maáh ded pah ã bohéat túutuchah, jwiítidih yoobópdih bohéat caá náahap. ³ “Caán Pablo túi yoobópdih ã bohécan caá”, yeéb ñi niíjichah yahna, weémboó wã jãgahcan caá. Bitabut biíc yoobó ì niíjichah yahna, biíc yoobó wã jãgahcan niít. Weemjéhbüt “Dios ã bohéat túutatjidih wã túi bohécan beé”, wã niíj

jengah joicán caá. ⁴ “Diosdih jepahnit, yoobópdih wã bohécan caá”, niíj jengah joicán yahna, “Weém túi yoobópdìhjih bohéni caá. Dedé yéejat jíib weemdìh ã wihcan caá”, wã jéih niíjcán caá. Jwí Maáh Jesucristojeh weemdìh ennit, “Meém ma túi bohénap be”, niíjni pínah caá.* ⁵ Jwí Maáh Jesús ã jwáub dei jãúwát pínah jãtìh, yeébboó ded pah jwí bohéat, bita ì chãjatdihbut ennit, “Caánboó jwí Maáh ã wutatdih ã túi chãjcan caá”, niíjcát caá náahap. Obohjeéhtih, jwáub dei jãóhñit, Jesúsboó ded pah jwí bohéatjidih jwiítidih ã naóhbipna caá. Jwiít cãacwãboó ded pah biíh ã chãjatdih, ã jengah joyátdihbut jwí jéihcan caá. Jwiítjehbut jwí jengah joyátdih jwí jéih beedácan caá. Diosjeh caá ã jéihyep. Pánihna, Jesús jwáub jãóhñit, nihat jwí chãjatjidih, nihat jwí jengah joyátjidihbut ã naóhbipna caá. Caán láajeh caá “Meém ma túi chãjap jì”, jwiítidih ã niíj naóhbipna caá.

⁶ Wã úudwã panihñitá, pánih naóhna, ñi túi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít Apolosjìh jwí jumadìhjih wã naáwáp be. Ded pah jwí jumadìh ennit, biíc yoobó yeebbüt ñi jéih jumbipna caá. Dios ã daacát túutatdih jepahna, “Yeebdìh bohéni ã jéihyat chah jwiítidih bohéni ã jéihna caá. Pánihna, meém ma jéihyat chah caá wã jéihyep”, ñi miíc niíjcá bojóó ⁷ “Caán bohénitboó chah jéihni ã jumachah, caandìh caá jwí náahap”, ñi niíjcá bojóó. Nihat ñi bíbohatdih Dios yeebdìh wãhñijeh caá. Jwí bohéatdih ñi joyóchah, Dios caá yeebdìh àt beh joyánap taga. Ñi jengah joyátjìhjih ñi beh joicáp be. Pánihna, ì jéihyatjìhjih beh joinít dée, yeebdìh nin pah niíjcát caá náahap: “Weemdìh bohéni túi jéihni ã jumachah, weembát túi jéihni jumna, Jesúih doonádih weemjéh wã túi beh joyóp be”, niíjcát caá náahap.

⁸ Yeéb nin pah ñi niíj jengah joiná caá. “Jwiítboó Dioíh doonádih túi jéih beedánit caá. Jwiítidih dedé jedhdát wihcan caá. Táini Espíritu nihat ã wãhni wépat jwiítidih ã jumna caá. Pablowã ì wihcah yahna, jwiítjeh maáta jwí jumna caá”, ñi niíj jengah joiná yah caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesús ã jwáub dei jãúwáchah, caán

* **3:19** Job 5.13 * **3:20** Sal 94.11 * **4:4** 1Jn 3.19-21

biíc dih maáta yoobópdih ñi jumachah, áta túi taga. Pánih jumna nihna, jwiítbut ñijeéh maáta jwíta jum taga. Nihat yeejép yapat áta péa taga. Obohjeéhtih, páant ã yap jwahcan caá. ⁹ Weémboó nin pah wã niij jenah joiná caá: “Jwiít Dios ã naáwát tútnitdih oboh jumnit, peéh mawat pínahdih páinit pah bitaboó ï enna caá. Nihat cáacwã, nihat Dioih ángelwãbut ded pah jwiít dih ã yapat pínahdih jéihyat túut niijná, jwiít dih enna caá ï chãjap”, wã niij jenah joiná caá. ¹⁰ Pánih ennit, “Jesucristoih doonádih naóhna, queét dedé pínah nihcan caá”, jwiít dih ï niij enna caá. Obohjeéhtih, “Queét Jesúihwã jumna, dedé jéihcat pínah wihcan caá”, yeebboodih ï niij enna caá. “Queét wëp naóh nit nihcah, queét dih jwí jepahcan niít”, jwiít dih ï niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, “Queét ï túi wëp naáwáchah joinít, nihat cáacwã ï túut nuumbípna caá”, yeebboodih ï niij jenah joiná caá. Pánihna, dawá yeebdíh wëi naóh nit, jwiítboodih ï iiná caá. ¹¹ Jwiít jwí bohé jibichah, nuugúp tubna, ãpí taca joót na caá. Jwiít dih túini yégueh wihcan, muubút wihcan caá. Jwí naáwáchah joinít, íjna, jwiít dih dawá láa bita ï mawap be. Jwí jib bohé jwíhipmant, buubut biíc yoobó ã yapna caá. ¹² Jwí náahatdih jíib chãjat túut niijná, búdí teonit, jwípi chuná caá.* Cáacwã jwiít dih yeejép ï naáwáchah joinít, yeejép naóh jwúbacanjeh, Dios queét dih ã teo wáacat pínahdih jwípi ubhna caá. Yeejép ï chãjachah yuhna, jwípi enah bojna caá. ¹³ Yeejép dooná ï naáwáchah joinít, “¿Biíc dih jwí jéih jumcan niít?” jwípi niij jwúbana caá. Nihat cáacwã ï yohni pah jwiít dih ípi enna caá. Jwí bohé jwíhipmant buubut biíc yoobó jwiít dih ï jenah joiná caá. ¹⁴ Caandíh daácna, ñi tíicat pínah nihcan, yeeb wã weh panihnitdih oina, ñi túut nuumát pínahdih náah yacnit, páant wã niij daacáp be. ¹⁵ Nin wã naáwát pínahdih ñi jenah joyoó: Weém ñi íp panihni caá. Yeebdíh wã bohéat túttimah, dawá Jesúih doonádih bohénit ï jumachah yuhna, weemjéh beé yeebdíh jwíih naóhni. Páant wã jwíih naáwáchah joinít, Jesucristodih ñi jepahap jí. ¹⁶ Ñi íp panihnijeh yeebdíh

oinit, páant wã niij naáwáp be. ï mána ded pah ï jumatdih ennit, wébítbut biíc yoobó ípi chãjna caá. Pánihna, ñi íp panihni ded pah wã jumatdih ennit, yeebbút biíc yoobó ñi chãjaá.*

¹⁷ Páant ñi chãjat pínahdih náah yacnit, Timoteodih ñi pebhna wã wahna caá. Jesúih doonádih wã naáwáchah joinít, caanbút ã jepahachah, wã wúh pah wã oini ã jumna caá. Nihat tútchinadih moón Jesúihwádih ded pah bohéna, biíc yoobó wãpi chãjna caá. Ded pah wã chãjachah enniji yeebdíhbut ã jwúb náhniabipna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, biquína yeeb nin pah ñi niij jenah joiná caá: “Jwiít chah jéihnit caá. Dedé pínah Pablo jwiít dih ã jéih bohécan niít. Jwiít dih úumnit, ã jéohbican nacaá”, ñi niij jenah joiná yah caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwí Maáh ã wahachah, waícanjeh ñi pebhna wã juibípna caá. Juibínit, páant niij naóh nit abeh ded pah ï chãjatdih wã enbipna caá. Jesúih doonádih ï naáwáchah, ¿Bita ï túut nuúm niít? ¿Oboh ï niijátjeh caá? ²⁰ Queét Dios ã wëpatjéh yoobópdih ï naáwáchah, queét dih joinítboó jepahnit, ï túut nuumbípna caá. Obohjeéhtih, páantjeh ï naáwáchah, cáacwã ï jepahcatdih wã jéihbipna caá. Jesúihwã jumna, ded pah naóhna, Dios ã wëpatjéh ï chãjbipna caá. Oboh naóhna, ï chãjcan niít. ²¹ Pánihna, ñi pebhna juibínit, wã jéihñatdih náahcan, ñi túut nuúm páñaá. Páant ñi túut nuumáchah, ñi íp pah yeebdíh oinit, chaíhjah wã naóhbipna caá.

5

Yeejép yoobát pohba chãjnidih ï yohat pínah

¹ Buu yeebdíh bainí wã jwúb naáwát túut caá. Ñi pebh chah yeejép chãjat doonádih wã joyóp be. Ñi cátih tubit yeej chãjni ã íp áadihjah át bíbohóp wut be. Jesúsdih jéihcannit páant yeejép ípi chãjcan caá. Obohjeéhtih, yeebboó Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, páant ã chãjatdih ñi enah bojna caá.* ² “Jwí Maáhdih túi jepahnit, jwiít dih dedé yéejat wihcan caá”, niij jenah joiná yuhna, tíccan, jíghacan, caán

* 4:12 Hch 18.3 * 4:16 1Co 11.1; Fil 3.17 * 5:1 Dt 22.30

yeejép chājnidih ñi túut nuumát túutcap be. Páant ñi túut nuumát túutcan, buu páantjeh ã yéej chājat jīb, yeéb ñi míc wáac jainít, caandih ñi jwúub waadát túutca bojoó. ³ Weemboó ñijeéh wihcan yuhna, caán doonádih joinít, búdí úbhna wā chājap be. Pánihna, ñijeéh wā jumat pahjeh, ded pah caandih ã yéejat peéh chājat pínahdih Jesús weemdih ã jéihyanap be. ⁴⁻⁵ Páant ã jéihyanachah, nin pah yeebdih wā niij naóhna caá: Caandih ã yéejat peéh naáwát túut niijná, yeéb ñi míc wáacá. Pánih míc wáacna, ñijeéh wā jumat pah, Jesús ã wēpatjīh nin pah caandih ñi niijí: “Jwī jwúub míc wáacachah, ma waadcá bojoó. Nemépwā ī maáh ded pah meemdih yeejép ã chājihna, ã chāja naáh, ma jwúub túut nuumát pínah niijná. Pánih túut nuumnit, Jesús ã jwúub dei jūwáchah, ãjeéh ma bejat pínahdih meemdih jwī náah yacna caá”, caandih ñi niijí.

⁶ Pánih yéej chājni ñijeéh ã míc wáacachah, yeéboó “Jwiit Jesúhwā jwī túi jumna caá”, ñi niij jenah joyóchah yuhna, ã túican caá. Nin pah jwīpī niij naáwátdih ñi túi jéihna caá: “Búdí pan pínahdih ã paáat pínah bainíbitjeh jwī widichah yuhna, nihat āpī paa béjna caá”, jwī niijná caá. Pánihat pah, biícjeh ã yéejatdih cádahīhcan, nihat Dioíhwā biíc dih míc wáacna, queétdihbut ã yéejabipna caá.* ⁷ Jwiit judíowā Pascuadih jeémát pínah chājnit, nihat paáat pínahdih jwīh muumánt yohnit, paacánni pandihjeh jwīpī chājna caá. Diosdih jwīpī mao wāhni oveja wūh pah, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwī jumat pínah niijná, Jesucristo jwiitdih át wun wūhup tajī. Pánihna, paáat pínahdih jwī yohat pah yeebdihbut nihat ñi yéejatdih, ñi cātīh jumni yéejat cádahīhcannidihbut yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios ã enechah, yéejat wihcannit ñi jumbipna caá.* ⁸ Pánihna, túi wēinit, biíc dih jumat túut niijná, nihat yeejép chājatdih, yeejép jenah joyátdihbut cádahnit, yoobópdih jenah joinít, jwiitdih túi chājat caá náahap.*

⁹ Wā jwīh daác wāhni nūdih wā niijátji pah mantih, buu wā jwúub niij daácna

caá, ñi túi beh joyát pínah niijná. “Ī áa nihcannitjīh yeejép chājnit biíc dih ñi jumca bojoó”, wā niij daacáp jī. ¹⁰ Páant niij daácna, “Jesúsdih jéihcannit yeejép chājnit”, niijná wā chājcan be. “Jesúsdih jéihcannit bií déedih en ñinahnitdih, nuumnitdih, pāpnidih úbhnitdihbut”, niijná wā chājcan be. Pánih chājnit nihat pehbóó ī jumna caá. Ījeéh jumīhcan, dedboó ñi jweyát pínah āta wihcan taga. ¹¹ Obohjeéhtih, nin pah niijná wā chājap be: “ ‘Weém Jesúh caá’, niijná yuhna, nin pah chājnit biíc dih ñi jumca bojoó: Ī áa nihcannitjīh yeejép chājnit, en ñinahnit, pāpnidih úbhnit, bitadih yee naóh yacnit, máihnit, nuumnit ī jumuchah, queét biíc dih ñi jumca bojoó”, niijná wā chājap be. Pánih chājnitdih numah jeémcat caá yeebdih náahap. Queétdihbut yeebdih ī numah jeémīhichah, ñi jepahca bojoó. ¹²⁻¹³ Weém Jesúsdih jéihcannitdih Ī yéejat peéh wā chājcan niit. Diosboó queétdih ã peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih jwījeéh wáac jainít Jesúhwā Ī yéej chājachah, jwiitboó queétdih peéh chājat caá náahap, Ī túi túut nuumát pínah niijná. Pánihna, ñijeéh jumni tubit yeejép chājnidih ñi yohoó. Caandih ñijeéh biíc dih ñi jumat túutca bojoó.*

6

Jesúhwājeh míc ámohat

¹ Buu biih yeejép yapat doonádih joinít, bainí wā naóhbipna caá. Yeéb Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, chénewā míc jūihnit, ¿Dépanihna, ã yoobáat pínah niijná, Jesúsdih jéihcanni maáh pehbóó ñi bej? Jesúsdih jéihni pebhna ñi bejchah, yeebdih ã túi yoobáat pínah niijná, Dios caánboodih āta teo wáac taga. ²⁻³ Nindih ñi túi náhninaá: Jwī Maáh Jesús ã jwúub dei jūwáchah, yéejnitdih caán biíc dih jwiit áihwāboó jwī watbipna caá. Ángelwādhbut jwī watbipna caá. Nin baácboó jwī jum jwahuchah, ¿Dépanihna, bainí míc jūihñat ã jumuchah yuhna, yeéb Jesúhwājeh ñi jéih yoobácan? ⁴ Queét maátadih wēi encan yuhna, ¿Dépanihna, nihat yeéb Jesúhwā míc jūihnit, Ī yoobáat pínah niijná, queétdihjeh naáwádih ñipī bej? ⁵ Ñi tícat pínah niijná,

* 5:6 Gá 5.9 * 5:7 Ex 12.5 * 5:8 Ex 13.7; Dt 16.3 * 5:12-13 Dt 13.5; 17.7

nindih wã naóhna caá: “Jwiít táí jéihnit caá”, niíj jenah joiná yuhna, míc jüihnitdih naóh yoobáni pínah ñijeéh ã wihcat pah ñi jumna caá. ⁶ Jesúihwã mícjeh míc jüihnit, Jesúsdi h jéihcannit maáta pebhna naáwádih bejna, Jesúsdi h jepahcannitbut ñi joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Pánih chájna, ñi tíccan niít?

⁷ Yeéb Jesúihwã mícjeh míc jüihnit, yeebdíh yoobáni pínah maátadi h ñi bid bejehchah, ã táican caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh ñi yoobánachah, áta táí tagaá. Obohjeéhtih, jéih míc ámohcan, “Á jumna naáh”, ñi niijíchah, chah áta táí tagaá. Bitá ñi jéih cháj ñumúchah, yeebjéh ñi jéih yoobácah, “Á jumna naáh”, yeebdíh niiját caá náahap. ⁸ Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeebboó chah yeejép ñipí chájna caá. Bitá ñi yeejép chájatdih, ñi jéih cháj ñumátdih, biíc yoobó yeéb ñipí chájna caá. Yeéb Jesúihwã míc jumna yuhna, páant ñipí chájna caá.

⁹⁻¹⁰ Nindih ñi táí náhninaá: Det yeejép chájnit Dios pebhboó ñi bejcan niít. Yeebjéh míc yeecanjeh, yoobópdih ñi jenah joyoó. Nin pah chájnit, Dios pebhboó ñi bejcan niít: íí náah chájnit, pãpnidih úbhnit, ñi áa nihcannitjéh yéj chájnit, neoná mícjeh chájnit, yaádh mícjeh chájnit, ñumní, bií déedih en ñinahnit, máihnit, bitadi h yeejép doonádih táoh naóhnit, jéih cháj ñumníbut Dios pebhboó ñi bejcan niít. ¹¹ Páant ñi chájat pah biquína yeébboó ñi jumna jí. Obohjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, ã wan wáhnit, ñi yéjati h áh yohop taga. Pánihna, ñum, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dioíhwã ñi jumna chah, yeebdíh yéjati h jíib ã wihcan caá.

Jwíih bácahjih yéj chájcat caá náahap

¹² ñum biíh yeejép yapatdih bainí wã naóhbipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chájca bojoó’, niiját weemdíh ã wihcan caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwí yéj chájachah, ã táican caá. Biíh jwí chájachah, táini jumna yuhna, jwíih bácahdih, jwí jenah joyátdih yéjati h, jwiítdih ã teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chájatdih cádahíhna yuhna, jwí jéih cádahcan caá. Páant chájcat caá jwiítdih náahap.* ¹³ “Jwíih wudah jeémp yacat

pínah caá”, niijnít, ñumgáp tubachah, jwíipí jeémpna caá. Páant jwí chájachah, ã táina caá. Nin baácboó jumna yuhna, bid jeémpna, jwí táí jumna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwí jumna chah, bid jeémát ã wihcan niít. Biquína “Jwíih bácah yaádhdi h metat pínah caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwíih bácahdih chájna, caandíh jwí teo wáhat pínah niijná, áh chájap tají. Caanjéh caá jwí Maáh. ¹⁴ Dios Jesucristodih boo pud jüúwát túutnit, jwiítdihbut biíc yoobó ã wépatjéh ã boo pud jüúwát túutbipna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Nindihbut ñi táí náhninaá: Jwiít Jesúihwã jumna, caán biícdi h biíc bácah dée jwí jumna caá. Génesisboó Dios nin pah áh niíj daacát túutap tají: “Newé yadjéh biíc bácah dée ñi jumbipna caá”, áh niíj daacát túutap tají.* Caandíh jéihnit, nin pahbut yeebdíh táí náhnit caá náahap: Ded newé yadjéh ã jumna chah, queét biíc bácah dée ñi jumna caá. Pánihna, deoh nah jumna wilijeéh ñi jumna chah, mijeéh biíc bácah dée ñi jumna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeebbút ñi jenah joibipna caá. ¿Dépanihna yeéb Jesúihwã, ájeéh biíc bácah dée jumna yuhna, yeejép wilijeéh biíc bácah dée ñi jumna? Páant chájat yeejép caá. ¹⁷ Obohjeéhtih yeebboó Jesúihwã jumna, ájeéh biíc bácah dée jumna, Túini Espíritu ñi h caolihboó ã jumna chah, caán ã jenah joyát pahjeh yeebbút ñi jenah joiná caá.

¹⁸ Yeebdíh ñi áa nihcannitjéh yeejép chájcat caá náahap. Pánih yéj chájnit nihna, chah jwíih bácahdih, jwí jenah joyátdihbut jwí yéjati h caá. Páant jwí chájat túttimah, jwiítdih túut ñumát chah ã ñumna caá. Dedé biíh jwí yéj chájachah yuhna, túut ñumát ñumna ã ñumna caá. ¹⁹⁻²⁰ Nindih ñi táí náhninaá: Jwíih caolihboó ã jumna pínah niijná, Dios jwiítdih Túini Espíritudih áh wahap jí. Páant ã wahachah, jwiítdih ã ñumna pánihni caá jwí jumna.* Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítdih ã wan wáhat pínah niijná, jwiítdih ã jíib chájap jí, áihwã jwí jumna pínah niijná. Pánih áihwã jumna, caán jwí maáh ã jumna chah, jwí weñat pínahdi h jenah joicánjeh, ã weñat

* **6:12** 1Co 10.23 * **6:15-16** Gn 2.24 * **6:19-20** 1Co 3.16; 2Co 6.16

pínahdihjeh chājat caá náahap.

7

Téihya chéwat

¹ BHH weemdíh ñi úbh joí daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ñit niíj úbh joyóp tají: “¿Jwiít Jesúsdi h jéihnit jwí áa jumuchah, ã túimi niít?” ñit niíj daacáp tají. Páant ñi niíj daacátjidih ennit, nin pah wā jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jumuchah, ã túina caá. ² Obohjeéhtih, páant ñi jumuchah, í náah chājat ã tobohna caá. Pánihna, yeebdíh áa jumat caá náahap. ³⁻⁴ Páant ñi áa jumuchah, yaádih bácah miíh pínahjeh nihcan caá. Mijeéh bóoih pínah caá. Pánihna, mi áa mijeéh ã jumíhichah, caántdih jepahat caá náahap. Biíc yoobó newéih bácah áih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóliíh pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jumíhichah, caandíhbat jepahat caá náahap. Pánih chājna, bitadih ñi bidcan niít. ⁵ “Diosdih táí úbát túut niijná, biíc dih jwí jam jwahca boj jíih”, ñi míic niijíchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, úbh péanit, táí biíc dih ñi jwúb jumú. Tubit maatápdih cádahna, Satanásboó bitadih ã yéej chājat túutuchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chāj bipna caá.

⁶ Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnít, wā wutcan caá. Áa jamna, áa wihcatbut, biíc yoobó ã túina caá. Ñi í náah chājcat pínah niijná, páant wā niíj naóhna caá. ⁷ Obohjeéhtih, “Weem páh queét ni hat áa wihcannit í jumuchah, áta táí tagaá”, wā niíj jenah joiná caá. Biquínadih áa jumat wēpatdih Dios ã wáhna caá. Obohjeéhtih, bitadih áa wihcan yahna, táí jumat wēpatdihbat ã wáhna caá.

⁸ BHH, áa wihcannitdih, éemp wannitdihbat bainí wā naóh bipna caá. Yeébboó áa wihcannit ñi jumuchah, ã túibipna caá. ⁹ Obohjeéhtih, yaddih, newédih búdí bidnit, í náah chājcat túut niijná, ñi áa pínahdih ñi ubú.

¹⁰⁻¹¹ BHH, yeéb Jesúsíhwā áa jamnitboodíh bainí wā naóh bipna caá. Nin wā jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ã wutat caá. Yaádh í áadih í cádahca bojo naáh. Neonábut

í weha mána yaádh dih í yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míic cádahnitji, biíhdih í áa jumca bojo naáh. Pánih míic cádahnitji queét chénat pahjeh jwúb míic ámohna, biíc dih jwúb jamnit, chah ã túibipna caá.*

¹² BHH, yeéb bitadih jawh bainí wā naóh bipna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsdi h ñi jepahachah yahna, ñi weha mána yaádhboó í jepahcap jí. Yeéb Jesúsíhwā ñi jumuchah yahna, ñijeéh í jumíhichah, ñi yohca bojoó. ¹³ Biquína yeéb yaádhbat Jesúsdi h ñi jepahachah yahna, ñi weha mánaboó í jepahcap jí. Páant ñi jumuchah yahna, ñijeéh í jumíhichah, ñi cádahca bojoó. ¹⁴ Yeéb biíc bácah dée ñi jumuchah, biíc Jesúsíh jamna, biíh Jesúsíh nihcah yahna, Dios yeebdíh ennit, “Queét wíihwā caá”, ã niijná caá. Pánihna, Jesúsdi h jepahcannit neoná í weha mána yaádh Jesúsdi h í jepahachah, queét neonádihbat Dios ã táí chāj bipna caá. Biíc yoobó Jesúsdi h jepahcannit yaádh í weha mána Jesúsdi h í jepahachah, Dios queét yaádh dihbat ã táí chāj bipna caá. Páant ñi jumuchah, ñi wehdih ennit, “Queébt wíihwā caá”, Dios ã niijná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih biquína Jesúsdi h jepahcannitboó í weha mána yaádh dih, í weha mánadihbat ípí cádahíhna caá. Pánih cádahíhna, míic maocat túut niijná, í beje naáh. ¹⁶ Obohjeéhtih, táí biíc dih ñi jumuchah, chah ã túina caá. Yeéb Jesúsdi h jéihnitboó ñi weha mána Jesúsdi h í jepahat pínah, Dios queédih ã táí ubat pínah niijná, ñi jéih teo wáacmi nacaá. “Í jepahbipna caá. Í jepahcan niít”, jwí niíj jéihcan caá.

¹⁷ Nin pah ni hat Jesúsíhwā dih wāpí naóhna caá: Jesucristodih jepahnit, ded pah ñi jumatjidih biíc yoobó ñi jumú. Páant ñi jumat pínahdih jwí Maáh jéihnit, yeebdíh át jwejep taga. ¹⁸ Det Jesúsdi h jepahnit bóodnitji jamna, í náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeéhtih, bóodcannit jamna, í bóodat túutca bojo naáh. ¹⁹ Bóodnitdih, bóodcannitdihbat Dios biíc yoobó ã enna caá. ã wutatdih jwiít dih jepahat caá náahap. Pánih jepahnitdihjeh ã wēi enna caá. ²⁰ Dios yeebdíh áih pínahdih ã ñío láa

* 7:10-11 Mt 5.32; 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

ded pah ñi jumati pah ñi taut nuumca bojoó. ²¹ Teo wahnit ñi jumuchah, ã túina caá. Páant ñi jumati ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, ñi maáta yeebdih watihna, ñi wata naáh. Ñi túimi nacaá. ²² Dios ã táu ubuchah, bitadih teo wahnitboó jwí maáih jumna, watnit dée pah ñi jumna caá. Bitadih teo wahnitboó Jesucristodih teo wahnit caá. ²³ Jesúihwã ñi jumati pinah niijná, yeé ñi yéejat jíib át wan wuhup tají. Pánih áihwã jumna, ã weñat pinahdihjeh yeebdih chãjat caá náahap. Yeebdih bita Jesúsdi ñi cádahat tautuchah, queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Pánihna, wã údwã panihnitá, Jesúsdi jwíh jepahnit, yeé ñihat ded pah ñi jumati biíc yoobó ñi jumú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdih wëi ennit, ã teo wáacipna caá.

²⁵ Buu, áa wihcannitdih ñi úbh joyátdih wã jepahbipna caá. Ded pah queé ñi chãjat pinahdih Dios ã wutcan caá. Obohjeéhtih, weém wã jenah joyátdihjeh wã naóhbipna caá. Dios weemdih ã jgah en teo wáacachah, wã jenah joyátdih ñi táu joyóchah, ã túimi nacaá. ²⁶ Nin pah wã jenah joiná caá: Buu yeó jáapna Jesúihwã tabit yeejép ñi yapna caá. Ñi áa jumuchah, chah ã buobipna caá. Pánihna, áa wihcannit jumna, áa wihcanjeh jumati caá náahap. ²⁷ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ñi áadih yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi áa pinahdih bidcat caá náahap. ²⁸ Páant wã niijichah yahna, ñi áa pinahdih bid jainit, téihya chéonit, ã túina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáapnadih áa jumnitboodih chah ã buobipna caá. Ñi áa wihcah, namp yeebdih ã buobipna caá.

²⁹ Páant niijnit, wã údwã panihnitá, nin pah wã naóhna caá: Jesús ã jwúub dei júwát pinah bahnijeh ã judhna caá. Pánihna, ded pah ã weñat pinahdih búdí jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh ñi weñat pinahdih ñi jenah joyát chah, Jesús ã weñat pinahdih jenah joyát caá náahap. ³⁰ Jwí jgahat, jwí weñat, dedé pinah nihcan caá. Bií déedih jíib chãjna yahna, bíbohcanit pah ñi jumú. ³¹ Pánihna, Jesús ã wutadidih táu chãjat taut niijná, nin baáboó jumnidih búdí wëi jenah joicát caá náahap. Ded pah

Jesús ã wutadidih jwítdih táu jenah joyát caá náahap.

³² Bií déedih jenah joicánjeh, Dios ã weñat pinahdih ñi táu jenah joyátdih yeebdih búdí wã náah yacna caá. Áa wihcannitboó jwí Maáh ã weñat pinahdihjeh ded pah ã chãjat pinahdih ã táu jenah joiná caá. ³³ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ájeéh bóli mi táu weñat pinah niijná, bií déedihjeh apí jenah joiná caá. ³⁴ Pánihna, Dioih pinahdih ã jenah joicán caá. Yaádhidibut biíc yoobó ã jumna caá. Caánt mi áa wihcan, jwí Maáh ã weñat pinahdihjeh ded pah mi chãjat pinahdih mi táu jenah joiná caá. Dioih wili mi jumna caá. Obohjeéhtih, áa jumna, newé ã weñat pinahdihjeh mi jenah joiná caá.

³⁵ Pánih naóhna, táu wëinit ñi jumati pinahdih yeebdih wã náah yacna caá. Diosdihjeh táu oinit, ã weñat pinahdih jenah joinit, bií déedih jenah joicánjeh, ñi táu jumati pinahdih caá wã náah yacap.

³⁶ Buu, biih naáwát yeé japatadih jwah wã naóhbipna caá. Ñi náahnit yaádh ñi behechah enna, “Caántdih ubnit, jwítdih chénat pah jwí táu jumbipna caá”, niij jenah joinit, ñi ubú. Páant ñi ubuchah, yéejat nihcan niit. ³⁷ Obohjeéhtih, biihboó “Áa wihcannit wã jumuchah, chah ã táubipna caá”, ã niij jenah joí dée caá. Páant caanjéh niij jenah joiná, bita caandih ñi wutcah, ã jenah joyát pah chãjna, caanbút ã táu chãjna caá. ³⁸ Pánihna, ded ã áa pinahdih ubnit, ã táu chãjna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ubcan, chah ã táu chãjna caá.

³⁹ Dedh áa jumnih, mi áa ã wancah, caandih cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeéh bóo ã wanuchah, chéwat déedih ã watachah, ded biih áa wihcannidih náahna, mi jwúub áa jumuchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, Jesúidihjeh mi níwi naáh. ⁴⁰ Weémboó nin pah wã niij jenah joiná caá: “Mi jwúub áa jumcan, chah mi wëibipna caá. Túini Espiritu caá weemdih páant ã niij jenah joyát tautup be”, wã niij jenah joiná caá.

8

Pápnidih ñi wahnit déep

¹ Buu, biih ñi úbh joí daacátjidih wã jepahbipna caá. Nin pah ñit niij úbh

joyóp tajī: “¿Pāpnidih ī wāhni déepdih jwiít Jesúíhwā jwī jeéméchah, ā túimi niít? Í pāpni cāacwā ī chājnihchah caá. Dedé wēpat wihcan caá’, jwī niíj jéihna caá”, ñit niíj daacáp tajī. Páant niijnít, “Jwiít chah jéihnit caá”, niíj jenah joinít pah ñit daacáp tajī. Páant ñi niíj jenah joyát bitadidih teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadidih oinit, queétdih túinijeh naáwát caá náahap. ² Dedé “Weémboó nihatdih túi jéih beedáni caá”, niíj jenah joiná yuhna, yoobópdih ā jéihcan caá. ³ Obohjeéhtih, ded Diosboodíh jéihni, caandíh oina, bitadidih ā teo wáacpina caá. Páant ā oyochah, Dios caandíhbut jéihnit, “Caán wíih caá. Wā oini caá”, ā niijná caá.

⁴ “¿Pāpnidih ī wāhni déepdih jwī jeéméchah, ā túimi niít?” ñi niíj daacátjidih bññ jwuh wā jepahbipna caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios biícjeh caá báadhni”, jwī niíj jéihna caá. ⁵ Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiítidih teo wáacni caá”, ī niíj jenah joiná caá. Biquína widhdih, cúiwādih, yeodíhbut páant ípī niíj jenah joiná caá. Bita jeé doóbhnadidih, máa nahnadidih, ññápwādihbut páant ípī niíj jenah joiná caá. “Nin jwiítidih wēp teo wáacni caá”, ī niijná, dawá ā jumna yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwī niíj jéihna caá: “Dios biícjeh, caánboó jwī íp caá”, jwī niíj jéihna caá. Caán nihatdih át chājap tajī. Jwiít cāacwādihbut át chājap tajī, áihwā jumna, caandíh jwī weñat pínah niijná. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh caá. Caandíh Dios nihatdih chājat tútñit, jwiítidihbut át jummat tútñit tajī, Diosdih jwī weñat pínah niijná.*

⁷ Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwī niíj jéihyechah yuhna, bitaboó, Jesúíhwā jumna yuhna, páant ī niíj jéih jwuhcan caá. Jesúsdih ī jepahat pínah jātih, pāpnidih “Jwiítidih wēp teo wáacni caá”, niíj jenah joinít, caandíh wēina, ī wāhni déepdih ípī jeémép tajī. Pánihna, bññbut Jesúíhwā jumna yuhna, pāpnidih wāhni déepdih jeémnit, pāpnidih ī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih ī túi beh joi jwuhcan caá. Páant niíj jenah joinít, “Páant wā jeéméchah, yéejat jīb weemdíh ā

jumbipna caá”, ī niíj jenah joiná yuh caá. ⁸ Obohjeéhtih dedéidih jwī jeéméchah, jwī jeémcahbut, Diosboó biíc yoobó jwiítidih ā enna caá. ⁹ Caán déepdih jwī jeéméchah, ā túyuchah yuhna, bita Jesúsdih jáap jéihnitdih jwīta yéjea tagaá. ¹⁰ Pāpnidih ī weñat pebhna waadnít, caandíh ī wāhni déepdih bitajeéh jwī jeéméchah ennit, “Caánboó Jesúsdih túi jéihni páant ā jeéméchah, weemdíhbut ā túina nacaá”, ā niíj jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, “Pāpni ā wēpna caá”, páantjeh niíj jenah joinít, jwuhbut jeémna, ā túi chājcan caá. ¹¹ “Weém túi jéihni caá”, niíj jenah joinít, jwī jeéméchah, ā túina yuh caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit jwī jummatdih jwī jáutat jīb, bita Jesúíhwā jwī úudwā panihnit, jáap jéihnitdih jwī yéejabipna caá. Jesús queétdih ā wññ wūhuchah yuhna, bññdnít ī jumbipna caá. ¹² Jwī úudwā panihnitdih páant yéejanit, Jesucristodih caá jwī yéejanap.* ¹³ Pánihna, weémboó wā úudwā panihnitdih oinit, queétdih yéejacat tút niijná, pāpnidih wēinit ī wāhni déepdih wā jeémcan niít.

9

Jesús ā naáwát tútñit ded pah ī jummat

¹ Jesús ā bohénitji biíc yoobó weembút Jesúsdih wā enep jī. Páant caandíh wā enechah, weemdíhbut ā naáwát tútñit jī. Pánihna, ded pah wā chājihichah, Jesúsboó ā wutuchah, ā túina caá. Weém caandíh teo wāhni yeebdíh áih doonádih wā naáwáchah joinít, ñi jepahap jī.* ² Áih doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ā naáwát tútñit nihcan caá”, ī niíj jenah joyóchah yuhna, yeéboó weemdíh ā wahatjidih ñi jéihna caá. Wā bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ā wēpatjīh jwiítidih ā bohénap jī”, ñi niíj jéihna caá.

³ Bitaboó nin pah ípī niijná caá: “Caánboó Jesús ā naáwát tútñit nihcan caá”, ī niíj jéihchah yuhna, queétdih bohéna, ñi tút ññmátjidih wāpī naóhna caá. ⁴ Cāacwādih jwī bohénachah, jeémátidih babhbatdihbut queétdihbut jwiítidih wāhat caá náahap. ⁵ Jesús úudwā, Pedrobú, nihat bita Jesús ā naáwát tútñitbut ī weha mána yaádh biícidih ī

* 8:6 Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17 * 8:12 Mt 25.45 * 9:1 Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16

bohé jibichah, ded pah ì náahatdih ìpĩ wāhna caá. Jwiítbut áa jumna nihna, queét yaáhdihbut jwĩ numah jibichah, jwĩ náahatdih yeebdíh wāhat áta náahcan tagaá. ⁶ Nihat bohé jibnitdih ì bohénitboó dedé ì náahatdih ìpĩ wāhna caá. Pánihna, weém Bernabéjĩh jwĩ bohénachah, biíh tewatdih jwĩ teocat pínah niijná, jwiít chénat pahdih jwĩ náahatdih yeebdíh wāhat caá náahap. ⁷ Soldadowā queétjeh ì náahatdih ìpĩ jíib chājcan caá. Ì maátaboó queétdih ìpĩ wāhna caá. Iguíh momnitboó ìih iguíh quehechah, ìpĩ jeémpna caá. Nihat ovejawādh en daonítboó ìih ovejawādh ìpĩ mao jeémpna caá. ⁸⁻⁹ Páant wā niiját jwiít cāacwā jwĩ jenah joyátjeh nihcan caá. Moisésji nin pah át niij daacáp tajĩ: “Momo jiwí trigo tíbnadh ã caóh chāñchah, áih jacdih ñi chéoca bojoó, tíbnadh jeémíhna, ã jeémát pínah niijná”, át niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ã niij daacát táatna, momo jiwídhjeh niit Dios át jenah joiijp? ¹⁰ Nihcan caá. Jwiít bohé jibnitboodíh át jenah joyóp tajĩ, cāacwādh jwĩ bohénachah, jwiít dhi ì táu en dawát pínah niijná. Wápchidih teonit, jeémátdih ìpĩ bidna caá. ¹¹ Jwiítbut momnit dée, yeebdíh Jesúih doonádh jwĩ táu bohénap jĩ. Páant jwĩ chājachah, jwĩ náahatdih yeebdíh wāhat át náahap ta yuh jĩ.* ¹² Pánihna, bita bohénitdih ñipĩ wāhat pah, jwiít dhi but wāhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wāhat yeebdíh ã náahachah yuhna, ñi wāhcah ennit, jwiítboó jwĩ úbh tac buugácap jĩ. Pánih úbhcanjeh, búdí jwĩpĩ tewep jĩ. Jwĩ úbhchah, nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Pablowā bií déedih náahnitjeh, ì bohéna caá”, niij jenah joinít, jwĩ bohénachah, ñita joiíhcan tagaá. Pánihna, yeebdíh bohéna, ded pah jwĩ náahatdih jwĩpĩ úbhcap jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, nindh ñi táu náhninaá: Dioíh muuná juibínit, jwiít judíowā sacerdotewādh nuñáp wādh jwĩpĩ wāhna caá, Diosdih ì cáo wāhat pínah niijná. Dios queét sacerdotewādh, bita caánboó teonit dhi but ì cáo judhni déepdh át jeémát táatup tajĩ.* ¹⁴ Pánihna, biíc yoobó jwĩ Maáh Jesucristo jwiít áih doonádh naóhndih jwĩ bohénitdih át en

dawát táatup tajĩ.* ¹⁵ Páant ã wātuchah yuhna, weémboó yeebdíh wāpĩ úbhcap jĩ. Buubut páant niij daácna yuhna, “Weemdíh ñi teo wáacá”, niijná wā chājcan caá. Weém nuugáp wāhna yuhna, wāta úbhcan tagaá. Wā úbhchah joinít, ñi wāhchah, “Weém jíib wihcanni Jesúih táu doonádh wāpĩ bohéna caá”, wāta jéih niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúih táu doonádh wā bohéat jíib, Dios ã enechah, weém chah táu caá”, wāpĩ niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdíh ã bohéat táat dhi chājcan, tūbit wāta jĩgah tagaá.* ¹⁷ Wā náahat pahjeh áih doonádh wā bohéna, wā bohénitboó weemdíh ì jíib chājat pínadh wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéhichah, wā bohéhichah yuhna, biíc yoobó áih doonádh weemdíh bohéat caá náahap. ã wātuchah joinít, áih táu doonádh wāpĩ bohéna caá. Pánih jepahnit, weemdíh ã wāhni tewatjeh ã jumachah, wā bohéat jíib wāpĩ bidcan caá. ¹⁸ Pánihna, jíib bidcanjeh bohéna, búdí wā wéina caá. Yeebdíh bohénitdih en dawát ã náahachah yuhna, weémboó wāpĩ úbhcan caá.

¹⁹ Páant wā bohénachah, cāacwā jíib wāhcan, weemdíh ì jéih wātcan caá. Bitá ì weñat pínadh chājcan, Dios ded pah ã bohéat táat pahjeh wāpĩ bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, bita ded pah ì jumadhi ennit, biíc yoobó wāpĩ jumna caá, weemdíh wéi ennit, táu doonádh wā naáwáchah joinít, ì jepahat pínah niijná. ²⁰ Pánih chājna, wā údwā panihnitá, bita judíowādh Jesúih doonádh bohénit, ded pah ì chājat biíc yoobó weembát wāpĩ chājna caá, wā naáwáchah wéi joinít, Jesúsdih ì jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judíowā jwĩ nuowā ì wāt dhi wā jepahcah yuhna, Dios weemdíh ã táu enna caá”, wā niij jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwĩ nuowā ì wāt dhi wāpĩ jepahna caá. ²¹ Bitá judíowā nihcannit Moisés ã wāt dhi jéihcannitdih bohéna, ded pah ì jumap pah biíc yoobó wāpĩ jumna caá, wā bohénachah wéi joinít, ì jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ã wāt dhi wāpĩ yap yohcan caá.

* 9:8-9 Dt 25.4 * 9:8-9 1Ti 5.18 * 9:11 Ro 15.27 * 9:13 Dt 18.1 * 9:14 Mt 10.10; Lc 10.7 * 9:16 Jer 20.9; Am 3.8

Ded pah Jesucristo weemdih ã wãtuchah, caandihbut wãpĩ jepahna caá. ²² Jáap jéihnitboodih bohéna, “Weém Jesúsdi chah jéihni caá”, wãpĩ niijcán caá. Queétoó túi beh joi jwúhcan, “Nin pah chãjnit, wãta yéj chãj tagaá”, niij jenah joinít, ï chãjcatdih weembát wãpĩ chãjcan caá, queétdih teo wáacat túut niijná. Pánihna, nihat ï jumãt biíc yoobó wãpĩ jumna caá, wã bohéatdih ï túi jepahachah, Dios queétdih ã túi ubãt pínah niijná. ²³ Jesúsdi túini doonádih nihat cáacwã ï joyát pínah niijná, páant wãpĩ chãjna caá. Pánih chãjna, queét ï jepahachah, Dios pebhboó jumna, jwiít biícndih jwĩ túi wëibipna caá.

²⁴ Dios pebhboó juibínit, chah túini ã wãhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwuhna, ded pah ã wãtatdih ñi túi jepahaá. Nin pah ã jumna caá: Cáacwã ñáonit, nihat ï ñáwachah yuhna, chah wëpép ñáonidihjeh wëinit, túinidih ïpĩ wãhna caá. Pánihna, chah wëpép ñáoni dée jwiítbut Dios ã wãtatdih túi chãjnit, ã pebhboó jwĩ juibínachah, jwiítndih wëinit, túinidih ã wãhbiipna caá. Pánih wëpép ñáoni dée, Dios ã weñat pínahdih túi chãjat caá náahap. ²⁵ Nin pahbut ã jumna caá: Ñáonitboó ñih bácahdih ïpĩ wëpana caá. Pánih wëpana, ñih bácahdih yéjaat pínahdih ïpĩ chãjcan caá. Cáacwã queétdih wëinit, núojñ péeb waoni júdãdih ï wãhatdih ïpĩ bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wãhni júdu waícanjeh ãpĩ wãnah bejna caá. Pánihat dée jwiítboó jwĩh caolihdih yéejaihcan, Diosdih wãbhñit, ã naáwãtdihbut jwĩpĩ jenah joiná caá. Pánih chãjnit, ã pebhboó jwĩ juibínachah, túinidih jwiítndih ã wãhbiipna caá. Caán ã wãhni pínahboó ã bũãdcán niít. ²⁶ Weémboó yoobópdihjeh ñáoni dée, Dios ã weñat pínahdihjeh chãjat túut niijná, caandih wãpĩ túi jenah joiná caá. Míic mao tíohnit yoobópdih ï mao chãúát pah, weembát Jesús ã wãtatdih túi chãjat túut niijná, Diosdih wã túi jenah joiná caá. ²⁷ Ñáonit, míic mao tíohnit ñih bácahdih yéejacat túut niijná, ï náahatdihjeh ïpĩ chãjcan caá. Páant ï chãjat pah, weembát wĩh caolihdih yéejacat túut niijná, wã náahatdih chãjcan,

Dios ã weñat pínahdihjeh wãpĩ chãjna caá. Pánih chãjnit, Dios pebhboó wã juibínachah, “Bitadih ma bohénachah yuhna, dedé jib wãhat pínah meemdih ã wihcan caá”, weemdih ã niijcán niít.

10

Egipto baácmant jãóhñit ded pah ï yapatji

¹⁻² Dios pebhboó juibínit, jwiítndih wëinit, túinidih ã wãhat pínahdih jwiít nihat jwĩ bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judíowã jwĩ nuowã Egipto baácmant jãóhna, ded pah ï yapatjidih jwiítndih túi náhñiat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh ï bejchah, Diosboó queétdih wapna, mah põh panihñijñ ãt waáwãp wãt jĩ.* ³ Mũj Mac Dũñidih jõpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios ãt chãh bejat túutwãp wãt jĩ.* Pánih jumna, Moisésdih ït túi péenap wãt jĩ. ⁴ Tãtchi wihcapboó jumnit, Dios ã wãhni jeémãtdih nihat ïpĩ jeémép wãt jĩ.* ⁵ Mũj wihcah, mah ã bac jãúwãt pínah niijná, Dios Moisésdih búdí jee dáhdih ãt mawat túutwãp wãt jĩ. Páant ã chãjachah, ã wãhni mahdih queét nihat ït babhãp wãt jĩ. Jee dáhmant ï babhni mah ã bac jãúwãt dée, Jesucristobut Túini Espíritudih ãt wãhãp wãt jĩ. ï jéih encah yuhna, Jesús ïjeéh ã jib bejchah, ã wãhni Túini Espiritu queétdih ãt teo wáacãp wãt jĩ.* ⁶ Obohjeéhtih, queétdih Dios búdí ã teo wáacachah yuhna, biquínajeh caandih ït jepahãp wãt jĩ. Bitã dáwã caandih jepahcãntndih wëi encah, Dios queétdih ãt peéh chãjãp wãt jĩ. Pánihna, nihat Egipto baácmant jãóhñit, tãtchi wihcapboó jib bejna, páantjeh ït wãn beedép wãt jĩ.*

⁷ Páant queét nihat ï yapatndih náhnina, biíc yoobó yeejép ï chãjat pah jwĩ chãjca boj jĩh.* ⁸ Dios ã daacãt túutni tólih, Éxodo ï niijnídih, nin pah ãt niij daacãt túutwãp tajĩ: “Queét cáacwã ï pãpndih wëinit, biícndih wëi jeemp babh máihna ït chãjãp wãt jĩ”, ãt niijíp tajĩ.* Páant ï yéj chãjat pah, jwiítndih chãjcat caá náahap. ⁹ Biñh láã biquína yaádh metnit, íí náah ït chãjãp wãt jĩ. Páant ï íí náah chãjat peéh biíc yeó jáapndihjeh veintitrés

* **10:1-2** Ex 13.21-22 * **10:1-2** Ex 14.22-29 * **10:3** Ex 16.35 * **10:4** Ex 17.6; Nm 20.11 * **10:5** Nm 14.29-30

* **10:6** Nm 11.4 * **10:7** Ex 32.6 * **10:8** Nm 25.1-18

mil queédih Dios át mawap wat jī.* Páant ī chājat pah, jwiít dih chājcat caá náahap. ⁹ Biíh láa, biquína nin pah Moisésdih ít niíj jūihñap wat jī: “¿Dépanih tibeé jwiít dih Egipto baácmant ma ub jūóh? Nin tátchi wihcapboó jwī yabh jibna caá. Dios jwiít dih ā táí en daocán caá”, ít niijíp wat jī. Páant ni-ijnít, Diosdih tac buegána, caandíh ít íjanap wat jī. Páant ī yéejat peéh, Dios maiwā dih át wahap wat jī, queédih ī chāác mawat pínah niijná.* Páant ī yapatdih jenah joinít, ī chājat pah jwiít dih chājcat caá náahap. ¹⁰ Biíh láa, biquína nin pah ít míc niijíp wat jī: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswā dihjeh jwī maáta át chāj? Jwiít nihat biíc yoobó táí nit jwī jumna caá”, míc niijnít, Diosdih ít jūihñap wat jī. Páant ī jūihñat peéh mawat pínah niijná, Dios áih ángeldih át wahap wat jī.* Páant ī chājat pah, jwiít dih chājcat caá náahap.

¹¹ Páant queét ī yapatji jwiít péeni yeó jáapna jumnitdih ā jéihyana caá. Í yapatjidih Moisés ā daacátjidih ennit, táí jenah joinít, biíc yoobó jwiít dih chājcat caá náahap. ¹² “Weémboó Jesús dih wā chah táí jenah joiná caá. Dedé yéej chājat jenah joyát weemdíh ā jūáwúchah yuhna, wā táí jéih yap yohna caá”, niíj jenah joiná, ñi táí chāja chaáh. Páant niíj jenah joiná yuhna, jon jātíh moón ī chājat pah, ñi jwúub yéej chājmi nacaá. ¹³ Jwiít nihat biquí láana yeejép chājat jwī jenah joiná caá. Páant jwī yéej chājíhichah yuhna, jwī yéej chājcat pínah niijná, Dios jwiít dih āpī teo wáacna caá. Pánih teo wáacna, namá déedih jwiít dih āpī júatna caá, jwī yap yohat pínah niijná. Pánihna, ded pah jwī bujác atdih jéihnit, chah yeejépdih jāhnit, jwiít dih āpī teo wáacna caá.

Pāpnidih wēicat

¹⁴ Wā chéenwā, nindih ñi táí joyoó: Bitá “Jwíh dios, jwiít dih teo wáacni caá”, ī niíj pāpnidih ī weñepboó bejcanjeh, queét ī chājat biíc yoobó yeebbút ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb táí jéihnit jumna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat túut niijná, nin wā naáwát dih yeebjéh ñi táí jenah joyoó:

¹⁶ Míic wáac jūinít, Jesús íh meép panihni iguíh macdih babhnit, áih bácah panihni pandihbut biíc dih jwī jeémát dih bainí yeebdíh wā naóhbipna caá. Pánih babh, jeémpna, ā wun wūhatdih jenah joinít, “Táina caá”, jwīpī niijná caá. “Jwiít dih wan wūhna, jwiít ājeéh táí biíc dih jwī jumachah, ā wēpat jwiít dihbut ā wūhna caá”, jwī niíj jéihna caá.* ¹⁷ “Jwī jeémpni pan biíc dahjeh ā jummat pah, jwiít nihat biíc dih biíc bácah dée jwī jumna caá”, niíj jéihnit, caán pan dahdih biíc dih jwīpī jeémpna caá.

¹⁸ Jwiít judíowā ded pah jwī chājatdih ñi jenah joyoó: Dioíh munná bejnit, nuñépdih mao cáo wūhnit, Diosdih jwīpī wéina caá. Caandíh jwī wūhat táttimah, caán déepdih jeémpna, Diosjíh biícwā jwī jumna caá. Bitabut pāpnidih ī wūhnijidih jeémpna, queébut caanjíh biícwā ī jumna caá.* ¹⁹ Páant niijnít, “Jwíh dios caá”, niíj pāpni, caandíh ī wūhniabut “Dedé wēpat ā jumna caá”, wā niijcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, dedé wēpat ā wihcah yuhna, bita caandíh jeémát dih wūhna, Diosdih jenah joicánjeh, nemépwāboodíhjenah jenah joinít, ī wūhna caá. Pánih wūh péanit, jwúub jeémpna, nemépwā biíc dih ī jumna caá. Yeébbodíh nemépwā biíc dih ñi jummatdih wā náah yaccan caá.* ²¹ Nemépwā biíc dih jumna, Dios biíc dih ñi jéih jumcan caá. Dios biíc dih táí jummat túut niijná, nemépwā biíc dih jumcat caá náahap. Pánihna, nemépwā dih ī wūhni jeémát dih ñi jeémpca bojoó. Caandíh wūhni babhbatdihbut ñi babhca bojoó. Jesucristo ā wun wūhatdih jenah joinít, caán biíc dih jummat túut niijná, áih meép panihni iguíh macdih babhna, áih bácah panihni pan dahdih jeémát caá náahap.* ²² Pāpnidih wūhni jeémát dih, Jesús ā wunatdih jenah joiní jeémát dihbut jeémpna, jwī Maáhdih ñi íjana caá. ¿Yeéboó Diosdih chah wēpnit niít ñi jumap? ¿Ñi yéejat ā peéh chājatdih ñi jéih jweimí naniít? Nihcan caá. Pánihna, ā íjatdih úmmit, nemépwā dih ī wūhnijidih ñi jeémp, babhca bojoó.*

Bitadih oinit, teo wáacat

* **10:9** Nm 21.5-6 * **10:10** Nm 16.41-49 * **10:16** Mt 26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20 * **10:18** Lv 7.6 * **10:20** Dt 32.17 * **10:21** 2Co 6.15-16 * **10:22** Ex 20.5; Dt 32.21

23 Biquína yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdih ā wihcan caá. Weemdih yéej chājatjeh ā náahcan caá”, ñi niíj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, biih jwī chājachah, túini jumna yuhna, jwiitdihjeh, bitadihbut ā teo wáaccan caá.* 24 Pániha, jwī weñat pínahdihjeh chājcan, bitadih jwī teo wáacat pínahdih chājat caá náahap.

25 Déepdih jíib chājatboó jíib chājadih bejna, “¿Pāpnidih ī wāhni niít? ¿Wā jeéméchah, ā túimi niít?” niíj wábh joicánjeh, jíib chājnit, ñi jeémé. 26 Jwī íp Dios nihadidih ā chājni, nihad āih caá. Dedé jwī jeémát pínahdihbut chājnit, jwiitdih ā wāhna caá. Pániha, ā wāhnidih jwī jeéméchah, ā túina caá.*

27 Jesúsdi h jéihcanni yeebdih ā numah jeéméchah, bejnit, dedé ā wāhuchah, “¿Nin pāpnidih ī wāhni niít?” niíj wábh joicánjeh, ñi jeémé. 28 Obohjeéhtih, Jesúsdi h jáap jéihnibut jumna, “Nin déep pāpnidih ī wāhni caá”, yeebdih ā niijichah joinít, caandih ñi jeémpca bojoó. 29 “Wā jeéméchah, ā túina caá”, niíj jéihna yuhna, jeémpnit, jwī Maáhdih jáap jéihniboodih yeéb ñita yéja tagaá. Obohjeéhtih, “Ñi jeémpca bojoó”, wā niijichah joinít, nin pah weemdih ñita niíj wábh joi tagaá. “Caandih wā jeéméchah ā táyatdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna jáap jéihni ā jenah joyát pah weemdih chājat náah?”* 30 Dedédih jeémpnit, ‘Ma wāhat túina caá, Paá’, wāpī niijná caá. Páant wā niijichah yuhna, ¿Dépanihna, ‘Caandih jeémpnit, ma yéej chājna caá’, weemdih ma niíj?” ñita niij tagaá. 31 Páant niíj naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiit Jesúihwādhíh túi chājat caá náahap, bita jwiitdih ennit, queébtut Diosdih ī weñat pínah niijná. Pániha, jeémp, babh, dedédih chājna, bita Diosdih ī wēi naáwát pínah niijná, túi chājat caá náahap. 32 Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúihwādhíhbut yeejép ñi chāj jútca bojoó. 33 Weémboó dedé wā chājihna, nihad cáacwā ī túi jumadidih jenah joinít, wāpī chājna caá. Pániha, Jesúsdi h jepahachah, Dios queétdih ā túi ubat pínahdih búdí náah yacna, wā túi jumadidih pínahdih je-

nah joicánjeh, bita ī túi jumadidih pínahdih wāpī jenah joiná caá.

11

1 Weém Jesucristo ded pah ā chājatjidih jenah joinít, biic yoobó wāpī chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbút ded pah wā chājatdih ennit, biic yoobó ñi chājaá.*

Míc wáacnit, ded pah ī chājat pínah

2 Ded pah wā chājatjidih náhninit, yeéb biic yoobó ñi túi chājna caá. Jesúih doonádih jwī bohénachah joinít, páantjeh ñi túi jepahna caá. Páant ñi chājachah, yeebdih wā wēina caá.* 3 Būu biíhdih wā naóhbiipna caá, yeéb Jesúihwā míc wáacnit, ded pah ñi chājatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwī íp Dios Jesucristo ā maáh caá. Jesús neoná ī maáh caá. Neoná ī weha mána yaádh ī maáh caá. 4 Níih baácdih moón biíhdih jepahat jútna, níih waojih yégueh chóojih ñipī cáagna caá. Pániha, Jesúih neonáboó wábhnit, Dios naáwátidih naóh yapanitbut jih cáagna, “Biíh caá wā maáh. Jesús nihcan caá”, niiját jútut dée chājnit, jwī Maáh Jesucristodih yeejép ī chājna caá. 5 Yaádhboó wábhna, Dios naáwátidih naóh yapanit, jih cáagcan, “Wājeéh bóodih wā jepahcan niít”, niiját jútut dée chājnit, ī weha mánadidih yeejép ī chājna caá. Mi áa nihcannijeéh yeejép chājnih wili, nihad miíh waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá. 6 Yaádhboó íih waojih yégueh chóojih cáaguíhcan, waó yoóc boj beedánih ī jumna naáh. Obohjeéhtih, boj beedáatdih tíicnit, ī jih cáaga naáh. 7 Diosdih wábhna, neonáboó Dios ā nihad panihni jumna, íih wao dájhjih cáagcat caá náahap. Páant ī cáagcan, “Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá”, ī niiját jútutna caá. Yaádhboó cáagnit, “Wājeéh bóo túini caá. Caandih wā wēi jepahna caá”, ī niiját jútutna caá.* 8 Dios cáacwādhíh jwíih chājna, newédih át jwíih chājap wut jī. Túttimah áih páwájih yaddih át chājap wut jī. 9 Newédih chājnit, yaddih teo wáacni pínah nihcan wut jī. Obohjeéhtih, yadboodih newédih teo wáacnih pínah át chājap wut jī. Páant

* 10:23 1Co 6.12 * 10:26 Sal 24.1; 50.12; 89.11 * 10:29 1Co 8.7-12 * 11:1 1Co 4.16; Fil 3.17 * 11:2 2Ts 2.15 * 11:7 Gn 1.26-27 * 11:9 Gn 2.18-23

tigaá neoná maáh panihnit ì jamna caá.*

¹⁰ Yaáhdhíh wao dáh jih cáagat caá náahap, ì weha mánadíh ì jepahat júutat túut niijná, Dioíh ángelwā ì wēi enat pínah but niijná.

¹¹ Obohjeéhtih, neoná ì weha mána yaádh ì maáh ì jamuchah yuhna, Jesúíhwā jamna, Dios queét chénat pahdíh bíic yoobó ã enna caá. Pánihna, queétdih míic teo wáacat caá náahap. ¹² Dios newédih jwíih chājna, áih páwájih yaddih át chājap wut jī. Būu yaádh caá neoná pínadíh ì weh jamna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihatdíh ã chājap.

¹³ Míic wáacnit, ded pah ñi jumat pínadíh túi jéihyat túut niijná, yeebjéh ñi jenah joyoó. Níih tátchinadíh moón bitadíh ì jepahat júutíhna, ìih waojéh yégueh chóojih ípī cáagna caá. Pánihna, yaádhboó Diosdíh úúbhñit, ì weha mánadíh ì jepahat júutna, queétdih waojéh cáagat caá náahap. ¹⁴ Ñi cātíh newé waó yoóc maátñi ã dūwúchah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc dūoná, ã tíccan niít?” ñipī niij jenah joiná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátñi mi dūwúchah ennit, “Míih waó yoóc maátñi dūoná, mi túi jígohna caá”, ñipī niij jenah joiná caá. Pánihna, míih waó yoóc maátñi dūonít, mijeeh bóodih jepahat júutna caá mi chājap. ¹⁶ Páant wā naáwátdih ded bíihboó mácah ã naáwíhichah, nin pah-jeh wā jepahna caá: Nihat jwiít yeebdíh bohénit wā naáwátdih bíic yoobó jwípī bohéna caá. Nihat nin baácnadíh moón Dioíhwābut Diosdíh wēinit, bíic yoobó ípī chājna caá.

Jesús ã wutni jeémátdih ì túi chājcat

¹⁷ Jesús ã wutni jeémátdih būu bainí wā naóhbipna caá. Míic wáacnit, Jesús ã wutni jeémátdih ded pah ñi jeémát doonadíh joinít, yeebdíh wā wēican caá. Jesús ã naáwátdih bíic yoobó chājcan, caandíh ñi chah jenah joyát pínadíh míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸ Pánih míic wáacnit, Jesús ã wunatdíh náhninit, bíicdih jeémát túut niijná yuhna, ¿Dépanihna, bíicdih ñi jeémpcan? Biquína dawá bíí dée bíbohñit moh yéejnit bíicdih ì jeémíhcan caá. Bitaboó ì chéenwā bíic yoobó jenah joinítjeh bíicdih ì jeémpna caá. Obohjeéhtih,

biquína bitajeéh ípī túi jeémpna caá. Pánih nihát bíicdih jeémpcan, ded pah Jesús ã bohéatdíh ñi chājcan caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih jamna, det Jesúsdíh túi jepahnitdíh, det Jesúsdíh túi jepahcannitdíhbut ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹ Ñi jeéméchah, bitadíh páicanjeh, ñi úb jūóhni jeémátdih ñipī jeémpna caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejnitboó bainí jeémátdihjeh bíbohñit, túi jeémp chūúhcan, nūgúp ì wunna caá. Bitaboó búdí iguíh macdíh úb jūóhñit, bitadíh wūhcanjeh, ì babh máihna caá. Pánih chājna, “Jesús ã wutni jeémátdih jeémpna caá jwí chājap”, niijná yuhna, yoobópdiñ ñi niijcán caá. ã wutni jeémát ã jamuchah, nihát ñi úb jūóhni jeémátdih pááhnit, bíicdih ñita wēi jeémp tagaá. Pánih jeémpna, túi bíicdih áih bácah pah ñita jam taga. ²² Ñi jenah joyoó búca! ¿Dépanihna tubit nūgúp tubuchah yuhna, ñíih mūúboojéh jam jwuhna, ñi jeémpcan? ¿Dépanihna bita Jesúíhwā páant yeejép ñi chāj? ¿Dépanihna Jesúíhwā moh yéejnitdíh jīgah encanjeh ñi tíica? ¿Ded pah wā niijbí? ¿Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēimi naniít? Nihcan caá. Wā wēican niít.

Jesús ã wutni jeémát ded pah ã jumat

²³ Jesucristojeh nin pah weemdíh ã jéihyanap jī, ã wun wāhatdíh náhninit, ded pah pandíh jeémp, iguíh macdíh babhñit, jwí túi jeémát pínah niijná: Caandíh eníhcannit ì teoni pínah chei Jesús ã bohénitdíh át namah jeémép wut jī. Pánih jeémpnit, jwí Maáh Jesús pan júudíh úbnit, ²⁴ **“Nindih ma wāhat túina caá, Paá”,** niij péanit, ã bohénitdíh át ói wūhup wut jī. Pánih ói wāhñit, nin pah át niijíp wut jī: **“Nin pan wíih bácah panihni caá. Yeéb ñi yéejat jíb wā wun wāhbipna caá. Pánihna, nindih jeémpnit, wā wun wāhatdíh ñi náhninaá”,** át niijíp wut jī. ²⁵ Pánih jeémp péanit, Jesús pamapdiñbut úb, úúbhñit, nin pah queétdih át niijíp wut jī: **“Nin iguíh mac wíih meép panihni caá. Wun wāhñit, jáap namá dée wā chājbiñna caá, Diosjeéh ñi túi jumat pínah niijná. Wā wun wāhatdíh ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi yéejatdíh ã yohbipna caá, iguípna bejnit déedih ã pebhboó ñi**

* 11:25 Ex 24.6-8; Jer 31.31-34; Mt 26.27-28

bejat pínah niijná. Pánihna, iguúh macdih babhnit, weemdih ñi náhninaá, Jesús ã bohénitdih át niijp wut jĩ.* 26 Pánih pandih jeémp, iguúh macdih babhbat jummat pah “Jesús weemdih ã wun wūhatdih wã táí jenah joiná caá”, niiját jútna caá jwĩ chājap. Pánihna, Jesús ã jwūub dei júúwát pínah jātih páantjeh jwiit áihwādh pandih jeémpnit, iguúh macdih babhbat caá náahap.

Jesús ã wutni jeémátdih ded pah ĩ jeémát pínah

27 Jesucristo ã wun wūhatdih táí jenah joinit, bita Jesúhwādh oinit, pandih jeémp, iguúh macdih babhbat caá náahap. Ded jenah joicánjeh jeémpnit, babhna, Jesúh bācahdih áih meépdihbut “Dedé pínah nihcan caá”, niijnit, caandih bádí ã yéej chājna caá. 28 Ded ã jeémát pínah jātih, ã yéej chājatdih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinit, ã yéejatdih Diosdih naóh péanit, ã jeémé naáh. 29 Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúh bācah panihni, nin iguúh mac áih meép panihnidih enna, wã yéejat jīb weemdih ã wun wūhatdih wã náhnina caá”, niij jenah joí, jeémpnit, ã babhba naáh. Páant niij jenah joicán, dedé yéejatdih naóhcan, ã jeéméchah, Diosboó caandih ã peéh chājbična caá. 30 Jesús ã wutni jeémátdih táí jenah joicánjeh ñi jeémát jīb, dawá tabúp chūhñit, bitabut ĩt wanah bejep wut jĩ. 31 Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ñi yéejatdih jenah joinit naáwáchah, Diosboó yeebdih áta peéh chājcan tagaá. 32 Pánihna, Dios buu yeebdih peéh chājnit, bohéna caá ã chājap, táttimah iiguípna ñi bejcat pínah niijná.*

33 Wã údwā panihnitá, Jesús ã wutni jeémátdih jeémát túut niijná, míic wāacnit, nihatdih páinit, biícđih ñi táí jeémé.

34 Nuugúp tubanitboó ñih muúboó jum jwūhna, ĩ jeémp wud jumna naáh. Pánihna, táinijeh ñi jeémé, Dios yeebdih ã peéh chājcat pínah niijná.

Ñi pebhna juibnit, biíh ñi úbh joí daacátjidih wã jepahbična caá.

12

Túini Espiritu ã jéhyaat

* 11:32 Dt 8.5; He 12.5-11 * 12:11 Ro 12.6-8

1 Buu Túini Espiritu ã jéhyaatnadih ñi úbh joyátdih wã jepahbična caá, ñi táí jéhyat pínah niijná. 2 Nindih ñi náhninaá: Yeéb Jesucristodih ñi jepahat pínah jātih, nemépwã ĩ maáh ñi nuowādh yeenit, ã jéih jepahcah yūhna, yeéb Corinto tátdhidih moondih pāpnitdih át úbát túutap tajĩ. 3 Ded Túini Espiritu ã wēpatjĩh naóhni, ded nemépwã ĩ wēpatjĩh naóhnihdihbut ñi jéhyat pínah niijná, nin pah wã niij daácna caá: “Túini Espiritu ã wēpatjĩh naóhñit, ‘Jesucristo yeejép caá’, ĩ niijcán niit. Obohjeéhtih, nemépwāboó ĩ wēpatjĩh naóhñit, ‘Jesucristo Dios wūh, jwĩ Maáh caá’, ĩ jéih niijcán niit”, wã niijná caá.

4 Túini Espirituboó jwiit Jesúhwādh teo wāacna, mácah jéhyatnadih āpĩ wūhna caá. Obohjeéhtih, jéhyatna mácah ã jumachah yūhna, caán Túini Espiritujeh páant āpĩ teo wāacna caá. 5 Ded pah bitadih jwĩ teo wāaquíhichah, mácah ã jumachah yūhna, jwĩ Maáh Jesússeh jwiit nihatdih ã teo wāacat túutna caá. 6 Bitadih mácah jwĩ teo wāacachah yūhna, Dios ã wēpatjĩh jwiit nihat jwĩ jéih teo wāacna caá. 7 Jwiit nihat Jesúhwādh Túini Espiritu ã wēpatjĩh āpĩ teo wāacna caá, jwiitbut bita áihwādh jwĩ teo wāacat pínah niijná. 8 Biquína ã wēpatjĩh, “Nin pah meemdih chājat caá náahap”, ĩ niij jéih naóh yapana caá. Bita ã wēpatjĩh ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdihbut ĩ táí jéih naóh yapana caá. 9 Bita ã wēpatjĩh, Diosdih chah jenah joinit, biíhdih ĩ jéih teo wāacna caá. Bitabut wannitdih teo jāhanit, ĩ jéih booana caá. 10 Bitabut cācwā ĩ jéih chājca naáhdih ĩ chājna caá. Bita Dios ã naáwáchah, ĩ jéih naóh yapana caá. Bita ded Túini Espiritu jumnidih, ded nemép jumnidihbut ĩ beh enna caá. Bitabut ã wēpatjĩh mácah wéheatjĩh ĩ jéih naóhna caá. Bita mácah wéheatjĩh ĩ naáwáchah joinit, ĩ jéih naóh yapana caá. 11 Pánihna, nihat mácah ã jumachah yūhna, Túini Espiritujeh ã weñat pínahdih chājnit, queét nihatdih āpĩ teo wāacna caá.*

Jesúhwā biíc bācah pah jwĩ jummat

12 Jwĩh bācah biícjeh ã jumachah yūhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana

ɟum, moli chóonabut ã ɟumna caá. Obohjeéhtih, dawá ã ɟumuchah yuhna, nihat jwíih bácahdih ɟumnijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúihwã dawá ɟumna yuhna, jwiít nihat biíc dih ãih bácah dée jwí ɟumna caá.*
 13 Biquína judíowã, bita judíowã nihcanitbut ɟum, biquína teo wãhñit, bita teo wãhcannitbut jwí ɟumna caá. Obohjeéhtih, jwiít nihat mácah jwí ɟumuchah yuhna, jwiít dih teo wáacni Túini Espíritu biícjeh ɟumna, jwiít dih waadnít, jwiít nihat dih biíc bácah pah át chãjap taga.

14 Jwíih bácahdih ɟumni biícjeh nihcan, dawá ã ɟumna caá. 15 Jwíih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah túini caá. Weémboó téihya nihcan, nin bácahdih ɟumni pínah nihcan caá”, ã niijíchah yuhna, bácahdih ɟumni páantjeh áta ɟum tagaá. 16 Jwíih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin bácahdih ɟumni pínah nihcan caá”, ã niijíchah yuhna, bácahdih ɟumni páantjeh áta ɟum tagaá. 17 Obohjeéhtih, jwíih bácahdih quíib dahjeh ɟumna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? Molítjeh ɟumna, wuác íit wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? 18 Pánihna, nihat bácah ɟumnidih jwí náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiít dih chãjni ded pah ã náahat dih nihat jwíih bácahdih ɟumni pínah dih át chãjip taga, jwí túi ɟumat pínah niijná. 19 Jwíih bácahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajeh ã ɟumuchah, jwíta jéih ɟumcan tagaá. 20 Pánihna, dawá bácahdih ɟumni ã ɟumuchah yuhna, biíc bácahjeh ã ɟumna caá.

21 Jwíih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdíh ɟudhcan caá. Pánih ɟumna, caán téihya ã teo wáacat pínah dih wã náahcan caá”, ã niijíchah yuhna, ã teo wáacat ã náahna caá. Jwíih wao dáhboó “Dedé weemdíh ɟudhcan caá. Pánih ɟumna, caán jítchadih wã náahcan caá”, ã niijíchah yuhna, caandíh ã náahna caá. 22 “Wíih bácahdih ɟumni túi wēpcanni caá”, jwí niij jenah joiníboó chah ã náahna caá. 23 “Túí jígohcanni caá”, jwí niij jenah joiná, túini yéguehdih jwípí daoná caá, túi jígohat túut niijná. Tíicnit, jwípí jáhna caá, bita í encat pínah niijná. 24 “Bita í enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwí niij jenah joinídih jwípí

jáhcan caá. “Wēpcanni caá. Túí jígohcanni caá. Tíic náah ɟumni caá”, jwí niij jenah joinídih chah jwípí túi en daoná caá. Páant tigaá Dios át chãjap taga, 25 míc jãihñat dée wihcanjeh, nihat ã túi míc teo wáacat pínah niijná. 26 Pánihna, jwíih quíib dah tubna, nihat bácah ã tubana caá. Quíib tubat ã yayáchah, nihat jwíih bácah ã táina caá.

27 Yeéb nihat Corinto tútchidih moón Jesúihwã ãih bácah dée ñi ɟumna caá. Pánihna, jwíih bácahdih ɟumni nihat ã chãjat pínah mácah ã ɟumat pah, yeebbát Jesúih bácahdih ɟumnit dée, ñi chãjat pínahbut mácah ã ɟumna caá. 28 Nihat Jesúihwã biíc dih ɟumnit, Túini Espíritu ã wēpatjéh mácah jéihyatnadih Dios át wãhup taga. Dios ã jwíih ñíonitboó Jesús ã naáwát túutnit í ɟumna caá. Túttimah, Dios naáwát dih naóh yapanit í ɟumna caá. Túttimah, ã naáwát dih bohénit í ɟumna caá. Túini Espíritu ã wēpatjéh cáacwã í jéih chãjca naáhdih biquína í chãjna caá. Biquínaboó wunnit dih teo jáha wãbhñit, ã wēpatjéh í jéih booana caá. Bitaboó, bitadih jígah ennit, ípí teo wáacna caá. Bitaboó, cáacwádih túi waóhñit pínah í ɟumna caá. Bitaboó, ã wēpatjéh, mácah wéheatjéh í naóhna caá.* 29 Yeéb nihat Jesús ã naáwát túutnit nihcan caá. Nihat Dios naáwát dih naóh yapanit pínah, nihat ã naáwát dih bohénit pínah, nihat wēp chãjnit pínahbut nihcan caá. 30 Nihat boonit pínah, nihat mácah wéheat dih naóhñit pínah, nihat mácah wéheat dih jwúub túut nuúm naóh yapanit pínahbut nihcan caá. 31 Jwiít biquínadih nihat jéihyatna ã wihcan caá. Diosjeh caá ãih cáacwádih ã jéihyana caá. Chah túini jéihyat pínah dih bidna, jwiít nihat dih caandíh búdí wúbát caá náahap. Obohjeéhtih, bitadih jwí oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Túini Espíritu ã wēpatjéh bitadih jwí túi teo wáacbipna caá. Jwí oican, Túini Espíritu jwiít dih ã teo wáacachah yuhna, bitadih jwí túi teo wáaccan niít.

13

Oyat

1 Túini Espíritu ã wēpatjéh mácah wéheatjéh wéhenit, bita í wéheat, ángelwã í

* 12:12 Ro 12.4-5; Ef 4.14-16 * 12:28 Ef 4.11

wéheatjĩh wéhena yuhna, bitadih jwĩ oicah, dedé pínah nihcan caá. Yéej yáatjeh caá. ²Túini Espíritu ã wēpatjĩh Dios ã naáwáchah, jwĩ jéih naóh yapana yuhna, bitadih jwĩ oicah, dedé pínah nihcan caá. Ded pah Dios ã jummatdih, ã chājat pínahdihbut túi jéihna yuhna, bitadih jwĩ oicah, dedé pínah nihcan caá. Jwiit cāacwā jwĩ jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjĩh jwĩ jéih chājat pínahdih túi jenah joiná yuhna, bitadih jwĩ oicah, Dios ã enechah, dedé pínah nihcan caá.* ³Nihat jwĩ bíbohatdih moh yéejnitdih jwĩ wāhuchah yuhna, Jesúih doonádih jwĩ naáwát peéh bita jwiitdih ĩ cáwachah yuhna, bitadih jwĩ oicah, Dios jwiitdih wēi encan, táinidih ã wāhcan niit.

⁴Bitadih oina, ded pah jwiitdih ĩ yéej chājachah yuhna, yéej chāj jwūbacan, táinijeh jwĩ jumcipna caá. Bitadih oina, jĩgah ennit, jwĩ teo wāacipna caá. Queétdih oina, ĩih bií déedih en ĩnahcan, ded pah ĩ túi yapachah, jwĩ ĩjcan niit. Pánih oina, queét jwiitdih ĩ wēi enat pínah niijná, ded pah jwĩ túi jummat, jwĩ túi yapat, jwĩ túi chājatdihbut jwĩ naóhcan niit. “Weém nihat jéihni caá. Dedé judhdát weemdih wihcan caá”, niijná pah jwĩ jumcan niit. ⁵Bitadih oina, queétdih jwĩ tíicacan niit. Pánih oina, chah táinidih jwiitjeh bíbohat túut niijná, jwĩ bidcan niit. Pánih oina, ded pah jwiitdih bainí yeejép ĩ chājachah yuhna, waícanjeh jwĩ ĩjcan niit. Jwiitdih ĩ yéej chājatjidih jwĩ quíib būdbípna caá. ⁶Bitadih oina, yeejép ĩ yapachah, yeejép ĩ chājachahbut, jwĩ wēican niit. Obohjeéhtih, túini ĩ yapachah, yoobópdiĥ ĩ chājachahbut, jwĩ wēibipna caá. ⁷Bitadih oina, ĩ yéej chājat doonádih bitadih naóhcan, ĩ túi chājihatdih jenah joinít, Dios queétdih ã túut nūmát pínahdih jwĩ túi jenah joí cádahcan niit. Pánihna, ded pah jwĩ yapachah yuhna, jwĩ oi cádahcan niit.

⁸“Ñi míc oyoó”, niij wātñit, Dios “Páant bóojeh tigaá. Yeebdih būu oyat náahcan caá”, ã niijcán niit. Obohjeéhtih túttimah, Túini Espíritu ã wēpatjĩh Dios naáwátđih naóh yapaat, mácah wéheatjĩh naáwátđut, ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdih jéihyatđut dedé náahat ã wihcan niit. ⁹Nin baácboó jum jwuhna, Túini Espíritu ã

teo wāacachah yuhna, nihatdih túi jéih beedácan, nihat Dios naáwátđihbut túi yoobópdiĥ jwĩ jéih naóh yapacan caá. ¹⁰Obohjeéhtih, Jesucristo, túini yoobát jumni, ã jwūub dei jūúwáchah, nihatdih jwĩ jéih beedábipna caá.

¹¹Nin pah jwĩ jumna caá: Weém wébít jumna, wébít ĩ jenah joyát, ĩ wéheat pahbut, weembát jenah joinít, wā wéhenap jĩ. Obohjeéhtih, būu behe jumna, wébít ĩ chājat pah wā chājcan caá. ¹²Nin pahbut ã jumna caá: Máa quenalih naajĩh jwĩ túi míc encan caá. Pánihat dée Diosdih būu jwĩ jéih encan caá. Túttimah, jwiit chénaoó caandih jwĩ míc jwāáh enbipna caá. Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jwĩ jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, ã pehbóo juibína, jwiitdih būu ã jéih beedáát pah, jwiitđut caandih jwĩ jéih beedábipna caá.*

¹³Nin baácboó jum jwuhna, jwiitdih nin pah chājat caá náahap: Diosdih túi jenah joí cádahcan, jwiitdih ã túi chājat pínahdih páantjeh náhnina, caandih, bitadihbut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiitdih chah náahap.

14

Mácah wéheat, Dios naáwátđih naóh yapaat

¹Míc oyat jwiitdih chah ã náahachah yuhna, Túini Espíritu ã jéihyaatnadihbut jwiitdih bidat caá náahap. Dios naáwátđih naóh yapaat wēpatdih chah bidat caá náahap, míc wāac joinít, ĩni jéih míc teo wāacat túut niijná. ²Mácah wéheatjĩh naóhñitboó cāacwāđih wéhecan, Diosdihjeh ĩ wéhena caá. Túini Espíritu ã wēpatjĩh, Dios ã jéihyaatdih ĩ naáwáchah yuhna, nihat cāacwā ĩpĩ beh joicán caá. ³Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã wēpatjĩh Dios naáwátđih naóh yapanitboó cāacwābóodih ĩ wéhena caá. Diosdih chah ĩ túi jenah joyát pínah niijná; ded pah queétdih ã chājat túutatdih chah túi beh joinít, ĩ jepahat pínah niijná; ĩ jĩgahatdih, ĩ úumatdihbut ã yayát pínah niijná; páant ĩ niij naóh yapana caá. ⁴Mácah wéhena ĩih caoliđihjeh Túini Espíritu ã teo wāacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátđih

* 13:2 Mt 17.20; 21.21; Mr 11.23 * 13:12 1Jn 3.2

naoh yapaniboó Dioíhwã wáac jwinítidih ã teo wáacna caá.

⁵ Yeéb nihat mácah wéheatjĩh ñi wéheatdih náah yacna yuhna, Dios naáwátidih naoh yapaatdih chah wã náah yacna caá. Naoh yapaniboó Dioíhwãdih chah ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatjĩh naohni, caandih jwúb túut nnumnijĩh biícidih naohnit, Dios naáwátidih naoh yapani biíc yoobó ãihwãdih ì teo wáacna caá. ⁶ Wã údwã panihnitá, weém ñi pebhboó juibínit, mácah wéheatjĩhjih wã naáwáchah, yeebdih ãta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios ã jéihyaatdih naoh yapanit, ded pah jwĩ chãjat pínahdih naoh bohénit, yeebdih wã tái teo wáacap jĩ.

⁷ Nin pah ã jumna caá: Pelatdih, chíó nahdih yoobópdih jwĩ póojcah, joinítboó jwĩ póojatdih ì beh joicán niít. Bíitatdihbut yoobópdih jwĩ bíitcah, bitaboó jwĩjeéh ì jéih eocan niít. ⁸ Póojat nahdih yoobópdih jwĩ póojcah, joinítboó beh joicán, míc mawatdih teo wáacadih ì bejcan niít. ⁹ Pánihat dée, joinítih wéheatjĩh yoobópdih ñi naohcah, ì beh joicán niít. Ñi naáwáchah yuhna, queédih dedé pínah nihcan niít. ¹⁰ Nin pahbut ã jumna caá: Nin baácboó dawá wéheatna ã jumna caá. Cãacwã ñih wéheatjĩhjih wéhena, ì míc beh joiná caá. ¹¹ Obohjeéhtih, weemdih naohniih wéheatdih beh joicán, jwĩ jéih míc wéhecan caá. ¹² Pánihat pah, joinítih wéheatjĩh naohcan, ì beh joicáh, yeebbút queédih ñi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwãdih teo wáacat pínah niijná, Táini Espíritu ã wãhni jéihyaatnadih búdí ñi bidíi.

¹³ Dioíhwãdih teo wáacat túut niijná, mácah wéheatjĩh naohniboodih jwúb túut nnumát pínahdihbut úbát caá náahap. ¹⁴ Beh joicán yuhna, wíih caolihboó mácah wéheatjĩh wã túi úbhna caá. Páant wã úbúchah, wíih caolihdih ã teo wáacna caá. Wíih wéheatjĩh wã úbúchah, wíih jenah joyátboodih ã teo wáacna caá. ¹⁵ Pánihna, mácah wéheatjĩh úbhnit, wíih wéheatjĩhbut wã úbhbihpna caá. Mácah wéheatjĩh eonit, wíih wéheatjĩhbut wã eobipna caá. ¹⁶ Míic wáac jwinít, mácah wéheatjĩhjih Diosdih ñi weñechah, jéih jawhcani ñi cãtĩh jumna,

ñi naáwátidih beh joicán, “Páant tigaá”, ã jéih niijcán niít. ¹⁷ “Táina caá, Maá”, yoobópdih ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap jwiníboodih ã teo wáaccan niít. ¹⁸ Mácah wéheatjĩh yeéb ñi úbát chah weémboó pánih úbhna, wéinit, “Táina caá, Paá”, Diosdih wãpĩ niijná caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih úbhna yuhna, Jesúhwã jwĩ míc wáac jwinít, yeebdih ã teo wáacat pínah niijná, daocánni jacnabitjeh ñih wéheatjĩh naohna, chah wãta wéi tagaá. Diez mil jacnadih mácah wéheatjĩh wã naáwáchah yuhna, yeebdih ã teo wáaccan, wãta wéican taga.

²⁰ Wã údwã panihnitá, wébít ì jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, yéej chãjatdih jenah joicánnit ì jummat pah yeebbút biíc yoobó ñi jumú. Behnit ì jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah ã jummat pínahdih tái jenah joinít yeebdih jummat caá náahap. ²¹ Yeébboó nin pah ñipĩ niij jenah joiná caá: “Dios weemdih tái wéinit, mácah wéheatdih ãt jéihyanap be”, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, Dios ã wéi enat júutat pínah nihcan caá. Dios naáwátidih naoh yapani Isaías nin pah ã niij daacátjidih ñi tái jenah joyoó: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wíih judíowãdih peéh chãjat túut niijná, ì pebhna biíh baácidih moondih wã wahbipna caá. Jãtĩh wã naáwátidih naoh yapanit judíowã ñih wéheatjĩhjih ì naáwáchah yuhna, ì jepahcap jĩ. Bũ peéh chãjat túutna, judíowã ì wéheatdih wéhecannit ì naáwáchah, páantjeh weemdih ì jepahcan niít’, jwĩ Maáh ã niijná caá”, Isaías ãt niij daacáp tajĩ.* ²² Pánihna, mácah wéheatna Dios ãihwãdih ã wéi enat júutat pínah nihcan caá. Ñi míc wáac juyúchah, caandih jepahcannitboó mácah wéheatnadih joinít, Isaías ã daacátjidih náhninit, Diosdih ì jepahcatji júb ã peéh chãjat pínahdih ì jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúhwãboó Dios naáwátidih ñi naoh yapanachah joinít, yeebdih teo wáacnit, jepahcannitboodih ã teo wáaccan niít. ²³ Míic wáac jwinít, yeéb dawá mácah wéheatjĩh ñi naáwáchah, bita jéihcannit, Jesúsdi jepahcannitboó waád jwinít, “Queét mácah wéheatjĩh naohnit jenah joicánnitjeh caá”, ì niij jenah joibípna

* 14:21 Is 28.11-12

caá. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, Jesúsdiñ jepah jwáhcani nin pah ã niñ jenah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jumnit, wã jenah joyátdih jéih beedáni jumna, nitdihbut át jéihyanap taga”, ã niñ jenah joibípna caá. Páant niñ jenah joinít, bódiñca caj yoh ñajnit, “Dios, meém niñat jéihni, túini caá”, niñnit, Jesúsdiñ ã jepahbipna caá.

Wáac jumnit, túiniñeh jummat

²⁶ Diosdiñ weñat túut niñná, míc wáac jumnit, túiniñeh chãjat caá náahap. Yeéb niñat ñi naáwáchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, niñat bíicdiñ ñi niñcá bojoó. Túini Espíritu biquínadiñ ewat ã wáhuchah, Diosdiñ wéi ewat caá náahap. Bíihdiñ bohéatdiñ ã wáhuchah, naáwát caá náahap. Bíihdiñ Túini Espíritu ã jéihyanachah, caandíhbut naáwát caá náahap. Bíihdiñ Túini Espíritu ã wēpatjñh mácañ wéheatjñh ã naáwáchah, jwáhbut túut nuóm naáwát caá náahap. Pániñna, Túini Espíritu ded pah ã teo wáacachah, Jesúsdiñ chah túi jenah joyát túut niñná, yeebdíñ naáwát caá náahap. ²⁷ Mácañ wéheatjñh naáwíhna, chénewã, bíic peihcannitjeh biquínajeh ã naáwá naáh. ã naáwátdih jwáhbut túut nuómniñbut ã naáwá naáh, yeéb niñat ñi beh joyát pínah niñná. ²⁸ Obohjeéhtih, mácañ wéheatdiñ jwáhbut túut nuómniñ pínah wihcañ, wáac jumnitdiñ ã naóhca bojo naáh. Caanjéh caoliñ díitboó Diosdiñ ã wéubú naáh.

²⁹ Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios naáwátdih biquína ã naóh yapana naáh. Queét ã naóh yapanachah, joinítboodíñ túi jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu ã naáwát túutni niñt?” niñ jéihyat túut niñná. ³⁰ Páant ã naáwáchahjeh, bíihdiñ Túini Espíritu ã naáwát túutachah, jwáh naóhniñboodíñ yayát caá náahap, bíih jwáh ã naáwát pínah niñná. ³¹ Niñat bíicdiñ naóh yapacan, biquínajeh niñat naóh yapapat caá náahap, niñat míc wáac jumnitboó ã bohéat pínah, ã weñat pínah, chah ã túi jummat pínah niñná. ³² Túini Espírituboó ã naáwát túutachah joiná, naóhniñ pínahboó “¿Débóliñ caá wã naóhbi, queétdih wã túi teo wáacat túut niñná?” niñ jenah joyát caá náahap.

³³ Páant niñ jenah joiná, Dios ã náah yacat pah túiniñeh ñi naóh yapabipna caá.

Diosboó niñat Jesúsdiñwã míc wáacnitdiñ túiniñeh ã chãjat túut pah, yeebdíhbut bíic yoobó ã náah yacna caá. ³⁴ Pániñna, míc wáacna, Dios ã wēpatjñh pah ã weha máñadiñ jepahna, ñi weha máñna yaádh laiñcanjeh ã joí chãñdu naáh. ³⁵ Wéub joíñna, ãñ mēñná jwáhbut jumnitjeh, ã weha máñadiñ ã wéub joyó naáh. Yaádhboó páníñ wéheñna, bita wáac jumnit ã túi joí ñuómátdih ã yéejanachah, ã táican caá. ³⁶ Yeéb míc wáacnit, ded pah ñi túi jummat pínahdiñ páant wã naáwátdih joíñcan, niñdiñ ñi túi jenah joyó: Jesúsdiñ túini doonádiñ yeebboó naóh waóhñit niñcan caá. Yeebjéh caandíñ jepahnit niñcan caá. Páníñ waóhñit niñcan, niñat bíih tútchinadiñ moón Jesúsdiñwã yeebdíñ ã waáwáchah, ded pah ãñ chãjatdiñ náñnit, yeebbut bíic yoobó ñi chãjaá.

³⁷ Ded “Weém Túini Espíritu ã wēpatjñh Dios naáwátdih naóh yapani caá. ã wēpatjñh weemdíñ ãñ jéihyana caá”, niñ jenah joiníboó “Dios ã wēpatdiñ ded pah jwáh míc wáacatdiñ Pablo yoobópdih ã naóh yapapanap be”, ã niñjé naáh. ³⁸ Obohjeéhtih, wã naáwátdih ã joyáh bojochah, bita caandíhbut ã joyáh bojo naáh.

³⁹ Pániñna, wã wéubwã panihnitá, Dios naáwátdih naóh yapapat túut niñná, Túini Espíritu ã teo wáacat pínahdiñ bádí ñi wéubú. “Mácañ wéheatjñh ñi naóhca bojoó”, niñcát caá náahap. ⁴⁰ Ñi jenah joyát pahjeh chãjcan, Dios ã wēpat pah túiniñeh chãjat caá náahap.

15

Jesús ã boó pñd jwáh wát

¹ Bññ wã wéubwã panihnitá, Jesúsdiñ dooná yeebdíñ ded pah wã naáwátjidiñ wã jwáhbut náñniabipna caá. Caán doonádiñ jwáh jepahnit, bññbut jenah joinít ñi jumna caá. ² Caán doonádiñ ñi jepahachah, yeéb ãñguípna beñnit déejidiñ Dios át túi wéub taga. Caán naáwátdih joí cádahcan, ãñjéh jummat túut niñná, Dios pebhboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandíñ cádahna, ñi jwáh jepahatjñh dedé pínah niñcan niñt.

³ Weemdíñ jéihyani doonádiñ yeebdíñ wã jwáhbut naáwáp jñ. Oboh jumniñ naáwátjeh

nihcan caá. Dios ã niijátji pah biíc yoobó Jesucristo jwĩ yéejat jíib át wun wuhup wut jĩ.* 4 Páant ã wunat túttimah, ãih bácahdih í yohochah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios ã niijátji pah, át jwúub boo pud júúwúp wut jĩ.* 5 Pánih boo pud júóhni, Pedrohdih át jíghop wut jĩ.* Túttimah, ã bohénitjidihbut át jíghop wut jĩ.* 6 Túttimah, ãihwã quinientos chah í míic wáac jayúchah, queétdihbut át jwúub jíghop wut jĩ. Biquína queét ennitjiboó í wunuchah yuhna, nihat bitaboó páantjeh í báadh jwuhna caá. 7 Túttimah, ã úud Santiagodih át jíghop wut jĩ. Pánih jíghonit, nihat ã naáwát túatnitdihbut át jíghop wut jĩ.

8 Pánih jíghoniji jeáboó ã práuh laab béjat túttimah, yeejép wã chãj jwuhuchah, wã jepahat pínah jãtih, weemdihbut ã jíghop jĩ. Páant ã jíghochahjeh, ã boo pud júúwátidih táí jenah joinít, caandih wã jepahap jĩ.* 9 Jesúhwãdih tabit yeejép wã chãjachah yuhna, Jesús weemdih jíghonit, ãih doonádih ã naóh jibat túutap jĩ.* 10 Páant wã jumuchah yuhna, Dios weemdih oinit, át jíghah enep taga. Pánih jíghah en túut nuumnit, Jesúh táini doonádih ã bohé jibat túutap jĩ. Pánihna, weemdih ã teo wáacatjidih búdí wēninit, bita ã naáwát túatnit chah wã teona caá. Obohjeéhtih, wã wēpatjijeh nihcan, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Diosdih wã táí teo wãhna caá. 11 Weém, queét bita ã naáwát túatnitbut, jwiít nihat páant Jesúh doonádih jwĩ bohénachah, yeébbóo ñi jepahap jĩ.

Wunnit í jwúub boo pud júúwát

12 Jesúh doonádih bohéna, ã jwúub boo pud júúwátidihbut jwĩpí bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwĩ bohénachah joinít, nihat yeébbóo Jesúsdih jepahat yuhna, ¿Dépanihna “Jwĩ boo pud júóhcan niít”, biquína ñi niij jenah joi? 13 Obohjeéhtih, boo pud júúwát ã wihcah nihna, Jesúsboó ãta boo pud júóhcan tagaá. 14 Jesús ã boo pud júóhcah nihna, ãih doonádih jwĩ bohéat, caandih ñi jepahatbut dedé pínah ãta nihcan tagaá. 15 Páant ã boo pud júóhcah nihna, Dioh doonádih

yee naóhntjeh jwĩta jum taga. “Dios Jesucristodih át boonanap taga”, jwĩpí niij bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pud júúwát ã wihcah nihna, Jesúsdi Dios ãta boocan tagaá. Caandih ã boocah nihna, yee naóhnt jwĩta jum tagaá. 16 Boo pud júúwát ã wihcah nihna, Jesús ãta boo pud júóhcan tagaá. 17 ã boo pud júóhcah nihna, caandih ñi jepahachah yuhna, dedé pínah ãta nihcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdih ãta jum tagaá. 18 Páant ã boo pud júóhcah nihna, Jesúhwã wunnit, iiguipna míicjeh ita bej tagaá. 19 Pánihna, nin baácboó jum jwuhnit, Jesúsdi jwĩ jepahachah, ã teo wáacachah yuhna, jwĩ wunat túttimah páantjeh buudná, jwiítboó chah moh yéejnit jwĩta jum taga.

20 Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih át boo pud júúwáp tají. Caán caá jwíih boo pud júóhni. Caán boo pud júóh waóhni ã jumuchah, jwiít ãihwãbut jwĩ boo pud júóhbpna caá. 21 Adán yéej chãj waóhna, át wun waáwáp tají. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chãjcani jumna, wunniji át boo pud júóh waáwáp tají. 22 Adán yéej chãj waóhni, ã wunuchah, jwiít nihatbut yéej chãjnit, jwĩpí wunna caá. Obohjeéhtih, Jesúsboó ã boo pud júóh waáwáchah, jwiít ãihwãbut jwĩ boo pud júóhbpna caá.* 23 Nin pah ã jumna caá: Jesucristo át jwíih boo pud júúwáp tají. Túttimah, caán ã jwúub dei júúwáchah, jwiít ãihwãbut jwĩ boo pud júóhbpna caá. 24 Túttimah, nihat baácdi moón maáta í wēpatdih, nihat nemépwã í wēpatdihbut yap yoh beedánit, nin pah Jesús Diosdih ã niij naóhbpna caá: “Dáa buca, Paá, weemdih ma chãjat túatdih buu wã péana caá. Buu meemjéh caá wutni”, ã niijbpna caá. 25 Páant ã niijat pínah jãtih, Jesús páantjeh maáh ã jum jwuhat caá náahap, nihat Diosdih en jãhntidih ã míic mao yap yohat pínah niijná.* 26 Páant ã yap yohochah, jwĩ jwúub wuncan niít. 27 Dios naáwátidih naóh yapani David nin pah át niij daacáp tají: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wã wáuh Jesucristo nihatdih yap yohnit, maáh ã jumuchah, nihat caandih í jepah-

* 15:3 Is 53.5-12 * 15:4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32 * 15:5 Lc 24.34 * 15:5 Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19 * 15:8 Hch 9.3-6 * 15:9 Hch 8.3 * 15:22 Ro 5.12-18 * 15:25 Sal 110.1

bipna caá. Obohjeéhtih, weémboó chah maáh jamna, wã wãúhdih wã jepahcan niít', Dios ã niijná caá", David át niúj daacáp tajī.*

28 Jesucristo nihatdih yap yoh péanit, ã ípdih "Dáa, b̄̄̄̄ nihat meemdih í jepahna caá. Weembát meemdih jepahni caá", Diosdih ã niijbipna caá. Pánihna, Dios chah maáh ã jambipna caá.

29 Biquína yeéb Jesúsdi jepah jw̄hcan, ñi oinit Jesúsíhwã í jumat peéh, í mawachah ennit, nin pah ñi niúj jenah joyóp be: "Jesúsíhwã jamna, boo pud jũóhni, Dios pebhboó í bejbipna caá", niúj jenah joinít, queédih jw̄ub enihna, túut n̄̄̄̄nít, ñit daabáát túutur wut be. Obohjeéhtih, boo pud jũúwát ã wihcah, páant ñita chãjcan tagaá. 30 Jesúsíh doonádih jw̄i naáwát peéh, jwiítidihbut í mawat dée tobohna caá. Pánihna, "Wã boo pud jũóhcan niít", niúj jenah joiná nihna, wãta naóh cádah tagaá. 31 Wã jéihna caá, yeó jáap jumat pah weemdih í mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wã naáwáchah joinít, yeéb ñi túut n̄̄̄̄mátdih ennit, bádí wã wēina caá. Pánih wēinit, ã tobohochah yuhna, wã naóh cádahcan niít. 32 Nin Éfeso tútchidih dawá jiwã pah íjnit, Jesúsíh doonádih wã naáwát jíib, weemdih í mawíhip yuh jí. Pánihna, boo pud jũúwát ã wihcah, dedé pínah áta nihcan tagaá. Jw̄i boo pud jũóhcan, "Waícanjeh jw̄i w̄nat pínah játih, jwiítidih wēi babh jeémátjeh caá náahap",* ípí niiját pah yoobópdih áta jam taga. Obohjeéhtih jw̄i boo pud jũóhbipna caá.

33 Yee naóhndih ñi joyáh bojoó. "Yeejépwádih pej jamnit, biíc yoobó yeejép ñi jambipna caá", bita í niijátdih ñi túi náhninaá. 34 Yeebdih jw̄ub túi jenah joinít, yéej chãj cádahat caá náahap. Biquína ñijeéh jamnit Diosdih túi jéihcan, jwiítidih ã boo pud jũúwát tútat pínahdihbut jenah joicán, í yéej chãjna caá. Páant í chãjatdih yeebdih túicat caá náahap.

Ded pah túttimah jw̄ih bácah ã jumat

35 Biquína yeéb "Jw̄i jw̄ub boo pud jũóhbipna caá", jw̄i niijátdih páantjeh beh joicán, nin pah ñi niúj w̄bh joimí nacaá.

¿Ded pah w̄nnit í jw̄ub boo pud jũóhbi? ¿Ded pah íih bácah ã jumbi? ñi niúj w̄bh joimí nacaá. 36 Pánih w̄bh joiná, ñi túi jenah joicán caá. Momnidih ñi jenah joyoó. Jw̄i momochah, áih jih bóo chóo ã w̄nuchahjeh, diítmant bóo ápí chíih jũóhna caá. ã w̄ncah, áta chíih jũóhcan taga. 37 Chíih jũóhnibooó jw̄i momnidih biíc yoobó nihcan caá. Pánihat dée jw̄i jw̄ub boo pud jũúwáchah, jw̄ih bácahbut mácah ã jambipna caá. 38 Nihat jw̄i momni chíih jũóhni ded pah ã jumat pínahdih Diosboó át chãjap taga. Biíhnajih jw̄i wid momochah, biíc pah jíghni míic ã chíih jũóhcan niít.

39 Páant ã jumat dée nihat bácahbut biíc yoobó nihcan caá. Cãacwã, n̄̄̄̄p̄wã, jwébehwã, queejwã nihat íih bácah mácah ã jamna caá. 40 Nihat jeáboó jamni, baácboó jamnibut biíc yoobó nihcan caá. Jeáboó jamni ã túyat mácah, baácboó jamni ã túyatbut mácah ã jamna caá. 41 Nihat jeáboó jamnibut biíc yoobó ã yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cúiwãbut mácah ã yeh iigná caá. Cúiwã míicjehbut mácah ã yeh iigná caá.

42 Pánihna, momni mácah ã chíih jũúwát pah, jw̄i w̄nuchah, í yohni bácah jw̄ub boo pud jũóhna, mácah ã jambipna caá. Jw̄i w̄nuchah, jw̄ih bácah ã moópbipna caá. Obohjeéhtih, jw̄i boo pud jũúwát túttimah, jw̄ih jáap bácah ã jw̄ub moópcan niít. 43 Jw̄i w̄nuchah, jw̄ih bácah ã túi jíghcan caá. Obohjeéhtih, jw̄i boo pud jũúwáchah, túini ã jambipna caá. Jw̄i w̄nuchah, jw̄ih bácah wēpcanni caá. Obohjeéhtih, jw̄i boo pud jũúwáchah, túi wēpni ã jambipna caá. 44 Nin baácboó jw̄i jam jw̄hni bácah ã w̄nbiipna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jamni pínah bácah ã jw̄ub boo pud jũóhbipna caá. Nin baácboó jw̄i jumat pínah bácahdih Dios át w̄hup wut jí. Pánih w̄hna, biíh bácah ãjeéh jumat pínahdihbut ã w̄hbipna caá.

45 Dios naáwátdih daácní nin pah át niúj daacáp tajī: "Á jw̄ih chãjni newédih Dios áih bácahdih caolíh jéyanachah, át caolíh wáyap wut jí. Caán newé Adán át w̄t jamup wut jí", át niúj daacáp tajī.*

* 15:27 Sal 8.6 * 15:32 Is 22.13 * 15:45 Gn 2.7

Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wāt jumnidih boonanit, āih bācahdih Dios mácah āt chājap wāt jī. Pānih caandih boonanit, jwiítidihbut ā boobipna caá, ā pebhboó ājeéh jwī jumat pínah niijná. ⁴⁶ Nin baáboó jwī jumat pínah bācahdih Dios āt jwīih chājap tajī. Túttimah, jeáboó ājeéh jwī jumat pínah jáap bācahdihbut ā chāj wāhbipna caá. ⁴⁷ Dios Adándih baácjīh āt chājap wāt jī. Obohjeéhtih, Jesucristobodih jeámant āt wah deyanap wāt jī. ⁴⁸ Jwiít nihat Adán jūimená jumna, āih bācah déedih jwī bíbohna caá. Jesucristoihwā jumna, āih jáap bācah déedih jwiítbut jwī bíbohbiipna caá. ⁴⁹ Būū nin baáboó jum jwūhna, baácjīh chājni Adán pah jígohnit jwī jumna caá. Túttimah, jeáboó jumna, Jesús pah jígohnit jwī jumbipna caá. ⁵⁰ Wā úudwā panihnitá, páant wā naáwátidih jenah joinít, nindih ñi táí náhninaá: Nin baáboó jwī jum jwūhni bācah, yéejni jumna, Dios pebhboó yéejat wihcapna ā jéih jumcan niít. Moópni pínah jumna, Dios pebhboó moopát wihcapnabut ā jéih jumcan niít.

⁵¹ Jātih Dios ā jéihya jwūhca naáhdih būū yeebdih wā naóhna caá. Nin wā naáwátidih ñi táí jenah joyoó: Jesucristo ā jwūub dei jūúwát pínah jātih, nihat jwiít āihwā jwī wūncan niít. Obohjeéhtih, jwī wūnat túttimah, jwī wūn jwūhcah, biíc yoobó jwiít nihatdih ā túut nūumbípna caá. ⁵² Biíc láa quíib pínah bojat pah jwī túut nūumát ā jumbipna caá. Péeni póojat nah ā yáanachah, jwiít nihat āihwādih Dios ā túut nūumbípna caá. Ā yáanachahjeh, nihat āihwā wūnnitji jáap bācah jumnit ĩ jwūub boo pud jūóhbiipna caá. Āihwā báadhnitidihbut ā túut nūumbípna caá.* ⁵³ Būū jumni bācah wūnna, ā moópbiipna caá. Obohjeéhtih, jwiítidih ā túut nūumát túttimah, jwīih jáap bācah jwūub wūncan, ā moópcan niít. ⁵⁴ Páant ā yapachah, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin pah ā niij daacátji biíc yoobó ā yapbiipna caá: “Dios nihatdih āt yap yohop tagaá. Páant ā yap yohochah, āihwā ĩ jwūub wūncan niít”, āt niij daacáp tajī.* ⁵⁵ Dios naáwátidih naóh yapani Oseas nin pah ā niij daacátjidihbut biíc yoobó ā yapbiipna

caá: “ĩ wūnat ā jwūub wihcan niít! Pānihna, būū jwī yéejat peéh wūnatdih jwī úumcan caá”,* ā niij daacátji pah jwiít āihwā wēinit, jwī niijbípna caá. ⁵⁶ Moisésji ā wūtatdih jéihna yūhna, jwiít nihat jwīpī táí jepahcan caá. Pānih jepahcan, “Weém yéejni caá”, jwī niij jéihna caá. Páant jwī jumatdih jéihnit, jwī wūnat túttimah, dedé yéejat peéh chājatdih úumna, wūnatdihbut jwīpī úumna caá. ⁵⁷ Obohjeéhtih, Jesucristo wūn wūhnit, ā jwūub boo pud jūúwáchah, jwiít āihwā iiguípna bejnit déeji jwūub boo pud jūóhnit, Diosjeéh jumat túut niijná, ā pebhboó jwī bejbipna caá. Páant jwī jumat pínahdih jéihna, Diosdih búdí wēinit, “Túina caá”, jwīpī niijná caá.

⁵⁸ Wā úudwā panihnitá, yeebdih búdí oinit, nin pah wā naóhna caá: Jesúsdiñi jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeebdih yeenit, mácah ĩ bohénachah yūhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesúih doonádih ñi táí jenah joyoó. Pānih jenah joinít, “Diosdih jwī teo wūhat būudní pínah niican caá”, niij jéihnit, ded pah ā chājat tútatdih táí wēinit, ñi chājaá.

16

Ded pah dinerodih wūhat

¹ Būū biih naáwátidih yeebdih wā naóhbipna caá. Jerusalén tútchidih moón Jesúihwādih teo wáacat pínah dinerodih ded pah ñi chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Galacia baácđih moón Jesúihwā míc wáacnitdih nin pah wā chājat tútat pah biíc yoobó ñi chājaá.* ² Chooát yeó jáap jumat pah débóo dinero ñi wūhat pínahdih yeéb nihat ñi jwejepboó ñi ámohoó. Det ĩ tewat jíib búdí bíbohnit, búdí ĩ ámoho naáh. Det bainí bíbohnit, bainí ĩ ámoho naáh. Pānih ámohna, ñi pebhna wā jūibínachah, queét moh yéejnitdih ñi wahni pínah dinerodih ñi bíbohbiipna caá. ³ Wā jūibíát pínah jātih, dinerodih ūb bejnit pínah neonádihbut ñi ñíwií. Páant ñi ñíwichah, jūibínit, Jerusaléndih moón Jesúihwā queéđdih ĩ táí jéihyat pínah niijná, wā daác wūhbipna caá. ⁴ Weemdihbut Dios ā wahachah, queét

* 15:52 1Ts 4.15-17 * 15:54 Is 25.8 * 15:55 Os 13.14 * 16:1 Ro 15.25-26; 2Co 8-9

biícdih wã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã jéih jwáhcan caá.

Pablo ã jib bejat pínah

⁵ Nin pah wã jib bejat pínahdih wã niij jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácdih jumni tútchinadih jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúhwã pebhna wã juibí bipna caá”, wã niij jenah joiná caá.* ⁶ “Maatápdih íjeéh chão jwáhnt, mah noój ã yapat túttimah, biíh tútchina wã bejbipna caá. Pánih chãoníji wã yap bejat túut chãjachah, weemdíh í jéih teo wáac bipna caá”, wã niij jenah joiná caá. ⁷ Pánihna, ñijeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácdih wã jib bejat túttimah ñi pebhboó wã juibí bipna caá. Butéh bejna, maátcanjeh wãta jéih jum tagaá. Dios ã náahachah, túi maatápdih ñijeéh wã chão jwáh bipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchiboó Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wã jum jwáh bipna caá.* ⁹ Ninboó dawá wã bohéatdih íjnit, í bohéat túutcah yuhna, Dios ã teo wáacatjíh búdí wã bohénachah, dawá joiná caá í chãjap. Pánihna, weemdíh íjeéh jummat caá náahap. Pánih jumniiji Pentecostés túttimah, ñi pebhna wã bejbipna caá.*

¹⁰ Timoteo ñi pebhna ã juibínachah, ã náhni dahwacat pínah niijná, ñi túi teo wáacá. Jwí Maáhdih teo wãhni wã jummat pah, caanbát Jesúsdihteo teo wãhni caá. Páant ã jumachah, caandíh ñi túi en dawaá.* ¹¹ Caandíh yap yohcanjeh, yeéb nihtdíh túi joyát caá náahap. Caandíh túi wéinit, wã jumapna ã jwáub jüúwát pínah niijná, ñi túi teo wáacá. Caán, biíh Jesúhwã biícdih í jwáub juyát pínahdih wã bidna caá.

¹² Apolosdih “Bita Jesúhwã biícdih Corinto tútchidih moón Jesúhwãdih meembát enedih ma bejeé”, wã wēp niijíp yah be. Obohjeéhtih, buu ã jéih bej jwáhcan caá. Túttimah, débólih ã bejihna, ã bejmi dée caá.

Pablo ã péé túyat tútat

¹³ Bita í yéjeaat déedih yap yohat tútat niijná, túi jenah joinít jummat caá náahap. Nemépwábut í yéjeaat déedih úumcanjeh, yap yohat tútat niijná, Jesúsdihteo ñi túi jenah

joí cádahca bojoó. ¹⁴ Pánihna, oinit, bitadih túi chãjat caá náahap.

¹⁵ Wã úudwã panihnitá, niht Acaya baácdih moón Jesúsdihteo jepahat pínah jãtíh, Estéfanawã í jepahatjidih ñi jéihna caá. Queét Jesúhwãdih búdí ípí teo wáacna caá.*

¹⁶ Pánih teo wáacnit jumna, í naáwáchah, ñi túi jepahaá. Bita queét panihnit maáta, bita Jesúsdihteo wãhntidihbut túi jepahat caá náahap.

¹⁷ Yeéb Corintodih moondíh búdí bidna wã chãjap be. Pánihna, ñi wahnit Estéfanas, Fortunato, Acaicojíh ninna í juyúchah, búdí wã weñep be. ¹⁸ Yeéb biícdih jumna, yeebdíh ít weñanap tagaá. Biíc yoobó ninna jwinít, weemdíhbut í weñanap be. Pánih teo wáacnitdih “Ñi túi chãjap be”, yeebdíh niiját caá náahap.

¹⁹ Asia baácdih moón Jesúhwã míc wáacnit yeebdíh í túyat túutna caá. Aquila, Priscilajíh íh muúboó míc wáacnit Jesúhwãbut búdí í túyat túutna caá. “Jwí Maáh Jesúsjeéh í túi jumna naáh”, niijnít, í túyat túutna caá.* ²⁰ Niht nin Éfeso tútchidih moón Jesúhwãbut yeebdíh í túyat túutna caá. Yeebbát Jesús ã oyatjíh ñi túi míc úubú.

²¹ Buu nin péenibitdih weemjéh wã daácna caá. Weembát yeebdíh búdí wã túyat túutna caá.

²² Ded jwí Maáhdih túi oicannidih Dios ã peéh chãja naáh. Jwí Maáh Jesús waícanjeh ã jwáub dei jüúwá naáh.

²³ Jwí Maáh Jesús yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh. ²⁴ Jesucristo ã oyatjíh biícdih moon pah yeéb nihtdih búdí wã oina caá. Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 16:5 Hch 19.21 * 16:8 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11 * 16:9 Hch 19.8-10 * 16:10 1Co 4.17 * 16:15 1Co 1.16
* 16:19 Hch 18.2

2 CORINTIOS

Pablo queédih ã táyat tútat

¹ Weém, Pablo, biíhdih daacát tútutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúhwādh wā wahna caá.* Dios ã náahat pah, Jesucristoíh doonádih ã naáwát tútutni wā jumna caá. Nin náodih wahna, jwī úd panihni Timoteojíh yeebdíh búdí jwī táyat tútutna caá. Bitá Acaya baácđih moón Jesúhwābut nin wā daác wahnidih í joyó naáh. ² Jwī íp, jwī Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, bícđih ñi túi jummat pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³ Jwiítđih en jġahnit, Dios ãpġ teo wáacna caá. Páant ã teo wáacachah, caán, jwī Maáh Jesucristo ã ípdih búdí wēinit, “Jwiítđih búdí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, ni-iját caá jwiítđih náahap. ⁴ Yeejép jwī yapachah, jwiítđih caanjéh ãpġ túi teo wáacna caá, bita yeejép í yapachah, queéđihbut jwī teo wáacat pínah niijná. ⁵ Nin baáboó Jesucristo jum láa, tabit yeejép át yapap wut jġ. Áih túini doonádih bohéna, caán Jesús ã yapatji pah muntih jwiítbut dawá láa tabit yeejép jwī yapna caá. Jesucristoíh jumna, páant yeejép jwī yapachah, Dios jwiítđih búdí ãpġ teo wáacna caá. ⁶ Pánih yeejép yapna, yeebdíh jwī jéih teo wáacna caá, Diosđih chah ñi túi jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiítđih ã teo wáacachah, jwiítbut yeebdíh jwī jéih teo wáacna caá, ñi jġahat ã yayát pínah ni-ijná. Jwī yeejép yapat pahjeh muntih, yeebút yeejép ñi yapachah, “Dios ã túi teo wáacipna caá”, niij jenah joinít, caandíh ñi cádahcan niít. ⁷ Pánihna, “Weém yeejép wā yapat pahjeh muntih, queéđbut yeejép í yapna caá. Dios weemdíh búdí ã teo wáacat pah, queéđihbut búdí ã teo wáacachah, caandíh í túi jenah joí cádahcan niít”, wā niij jéihna caá.

⁸ Būū wā údwā panihnitá, nindih ñi túi náhninaá: Weém Asia baáboó jum láa, tabit yeejép wā yapap jġ. “Wā jéih būjácán

niít. Wā wunbipna caá.* ⁹ Weemdíh í mao yohbipna caá”, wā niij jenah joyóp yah jġ. Obohjeéhtih, Diosboó páant át yapat tútutp tajġ, “Weemjéh wā jenah joyátjġh wā jéih chájna caá”, wā niij jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wēpni jumna, wunah bejnitđih jwūūb boonani jumna, weemdíh ã teo wáacat pínahboodíh bidat caá náahap. ¹⁰ “Wā jibipboó búdí tobohat ã jumuchah yahna, Dios ã teo wáacachah, wā túi yapap jġ. Túttimahbut, bíc yoobó muntih ã túi teo wáacatjġh wā túi yapbipna caá”, wā niij jéih caá. ¹¹ Yeéb ñi úbúchah, jwiítđih oinit, Diosboó ã túi teo wáacipna caá. Páant ã teo wáacat doonádih joinít, dawá úbhnit, “Túina caá, Paá. Pablowādh mat túi teo wáacap wut be”, wēinit, í niijbípna caá.

Pablo Corinto tútchiboó ã jwūūb bejġhat

¹² Biquína ñijeéh jumnit weemdíh yeena caá íť chájap. Obohjeéhtih, tíccanjeh, wēinit, “Dios ã teo wáacatjġh ã náahat pahjeh queéđih, bitadihbut túinijeh wā pej jum bohénap jġ”, wā niij jéihna caá. Weém yeecanjeh, yeebdíh yoobópđih wā naáwáp jġ. Wā jenah joyátjġh nihcan, Dios weemdíh oinit, ã teo wáacatjġh, ñijeéh wā túi jumap jġ.

¹³⁻¹⁴ Yeebdíh naóh daácna, būocannijeh wāpġ daácna caá, ded pah wā bohéatđih ñi túi jéihyat pínah niijná. Obohjeéhtih, būū wā naáwátđih ñi túi beh joi jwūūhcan yahna, túttimah, ñi túi beh joyát pínahđih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih beh joiná, jwī Maáh Jesús ã jwūūb dei jūūwáchah, “Pablo jwiítđih ã túi bohénap jġ”, weemdíh wēinit, caandíh ñi niijbípna caá. Bíc yoobó yeebdíh wēinit, “Wā naóhniji túini doonádih queéť í túi jepahap jġ”, weembút Jesúsđih wā niijbípna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Páant ñi weñat pínahđih jéihnit, Éfeso tútchiboó jum jwūūhna, “Queéť Corinto tútchidih moón Jesúhwādh jwībí bohénit, Macedonia baácna bohénadih wā bejbipna caá. Macedonia baáboó jumniiji Judea baácna jwūūb bejat túut, queéť Corintodih moondíh chéneji teo wáacat túut niijná, queéđih wā en yap bejbipna caá. Í pebh jumni Judea baáboó wā jwūūb bejat pínahđih jéihnit, queéťboó weemdíh í túi teo

* 1:1 Hch 18.1 * 1:8 1Co 15.32 * 1:15-16 Hch 19.21

wáacbipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jĩ. Obohjeéhtih, pánih jenah joiná yuhna, wã jéih bejcap jĩ.* ¹⁷ Ñi pebhna wã bejat pínah doonádih joinít, wã jubícah enna, “Pablo nih yáaniabeh tagaá”, ¿ñi niij jenah joí niít? ¹⁸ Páant ñi niij jenah joicá bojoó. Dios ã niijátji pahjeh biíc yoobó ã chājat pah, weembát yeeni nihcan caá.

¹⁹⁻²⁰ Weém, Silas, Timoteojihbut Dios wūáh Jesucristo ded pah ã chājatjidih yeebdíh jwĩ bohénap jĩ.* Jesucristo nin baácboó ã cáac jamat pínah jātih, Diosboó ã wūáh ded pah ã chājat pínahdih át naáwáp wut jĩ. Pánihna, Jesucristo ã líp ã naáwátji biíc yoobó át chājap wut jĩ. “Jájuh Paá, ma chājat tútatdih wã chājbipna caá”, át niij jepahap wut jĩ. “Páant wã chājcan niít”, át niijcáp wut jĩ. Pánihna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwĩ niij jéihna caá. Pánih caandíh túi jenah joinít, ã naáwátjih jepahna, Diosdih wēinit, “Yoobópdihi tigaá ã niiját”, jwĩpĩ niijná caá. ²¹⁻²² Jesucristodih jwĩ túi jenah joí cádahcat pínah niijná, Dios jwiítidih, yeebdíhbut ã túi teo wáacna caá. Áihwã jwĩ jamat pínah niijná, jwiítidih át ñiwip wut jĩ. Pánih ñíonit, jwiítidih búdí teo wáacat náahna, áih Túini Espíritudih át wahap tajĩ, jwĩih caolihboó ã jamat pínah niijná. “Dios pebhboó ñi jamuchah, yeebdíh chah búdí ã túi chājbipna caá”, Túini Espiritu jwiítidih ã niijíchah, jwĩ túi jéihna caá.*

²³ Bũũ jwuhna, wã jenah joyátjidih wã jwúub túut nũũmátidih yeebdíh yoobópdihi wã naóhbiipna caá. Wã yeenachah, Dios wĩih jenah joyátidih jéih beedáni, ã peéh chājbipna caá. Yeebdíh enedih búdí wã bejihna yuhna, “Weemdíh ennit, queét ì tíicbipna caá”, niij jenah joinít, ñi pebhboó bejcanjeh, nin Macedonia baácna wã jwĩih juyáp jĩ. ²⁴ Diosdih jepahnit ñi jamuchah, yeebdíh tabit wutni dée ñijeéh wã jumíhcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh túinijeh jamna, yeebdíh búdí wã teo wáaquíhna caá, Diosdih túi jenah joí cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

* ^{1:19-20} Hch 18.5 * ^{1:21-22} Ef 1.14

2

¹ Con láa yeebdíh enedih bejna nihna, ñi yéej chājat peéh jāihna, yeebdíh búdí wāta jīgaha tagaá. Pánihna, Éfeso tútchiboó jumna, jib bejatdih jenah joinít, “Queétidih jwúub jīgaháihcan, ì pebhna wã bej jwuhcan niít”, wã niij jenah joyóp jĩ. ² Yeéb ñi jīgahachah ennit, weembát búdí wāta jīgah tagaá. Pánih míic jīgahanit, jwíta míic jéih jwúub weñacan tagaá. ³⁻⁴ Pánihna, ñi pebhna bej jwuhcanjeh, ñi yéej chājatdih ñi cádahat pínah niijná, wã daác wahap jĩ. Ñi míic ámohat pínah jātih bejna nihna, búdí wāta jīgahap taga. Pánih búdí jīgahna, jūinít, yeebdíh tíicáihcan, yeebdíh búdí wã oyatdih ñi jéihyat pínah niijná, páant wã daác wahap jĩ. Jwĩ jwúub míic enna, túut nũũmnít, túinijeh ñi jamuchah enna, wã túi wēibipna caá. Yeebbát ñi túi wēibipna caá. “Queétboó túi jepahnit, túinijeh ì jumbipna caá”, wã niij jenah joiná caá.

Yéej chājnijidih ì jwúub waadát tútat

⁵ Ñijeéh jamni tabit yéej chājni weemdíh ã jīgahanap jĩ. Yeebdíh bácah chah át jīgahanap taga. ⁶ Jáantjeh yeéb míic wáacnit, ã yéej chājat peéh, caandíh bacanit, ñit jwúub waadát tútcap wut jĩ. Páant ñi peéh chājatdih náhninit, ã yéejatdih jīgahna, át túut nũũmáp wut jĩ. ⁷ Bũũ, ã yéejatdih quíib bũũdnít, caandíh ñi míic wáacapoó ñi jwúub waadát tútú. Á jīgahat yayáchah, jwĩ Maáhdih ã cádahcat pínah niijná, caandíh ñi túi teo wáacá. ⁸ Caandíh túinijeh ñi jwúub pej jũũú, “Weemdíh ì túi oina caá”, wēinit, ã niij jenah joyát pínah niijná. ⁹ Jātih yeebdíh daác wahna, “¿Wã wutuchah, ì túi jepahmi niít?” niij jéihíhnit, wã daác wahap jĩ. Bũũ ñi jepahatdih jéihna, wã wēina caá. ¹⁰ Bũũ caán ã yéej chājatjidih ñit jenah joí cádahap wut be. Weembát wã jenah joí cádahna caá. Caán weemdíh ã yéej chājcah yuhna, yeebdíh teo wáacat túut niijná, Cristo ã enechah, ã yéejatjidih wã jwúub jenah joicán niít. Páant wã jenah joicátidih ennit, yeebbát ñi jenah joí cádahbipna caá. ¹¹ Páant caán ã yéejatjidih jwiítidih jwúub jenah joicát caá náahap, ã tíicat yayáchah, nemépwã ì maáh, Satanás,

ã náahat pah ã chãjcat pínah niijná. ã yéejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwíta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiít nihatdih ã yéej chãjihatdih jéihcannit jwí nihcan caá.

Titodih jwãáhcan, Pablo ã náhni dahwaat

¹² Éfeso tútchimant bejni Troas tútchina jãibínit, Cristoíh túini doonádih wã naáwáchah, dawá í túi joyóp jĩ. “Dios ã teo wáacachah, caandíh jepahnit dawá í jumna caá”, wã niíj wëi jenah joyóp jĩ. ¹³ Páant wã jenah joiná yuhna, wã úud panihni Tito, ñi pebhna wã wahnidih jwãáhcan, weémboó búdí wã náhni dahwanap jĩ. Pánih náhni dahwanit, caanjíh moondíh “Wã bejna caá”, niijnít, nin Macedonia baáčboó caandíh bididih wã jüúwúp be.*

Cristo jwiítbih eníhcannidih ã yap yohat

¹⁴ Páant wã náhni dahwana yuhna, Cristoíhwã jwí jummatdih jenah joinít, Diosdih búdí wã wëina caá. Cristo Satanásdih yap yohni ã jumachah, Satanás jwiítbih ã yéej chãjat túutuchah yuhna, Cristoíhwã jumna, jwiítbut caandíh yap yohnit jwí jumna caá. Dios nihatdih Cristoíh doonádih jwiítbih ã naáwát túutup be, Satanásdih Cristo ã yap yohatjidih í jéihyat pínah niijná. Pánihna, Cristodih jéihnit, búdí wëinit, nihat caandíh í túi jenah joiná caá. ¹⁵ Cristoíh doonádih jwí naóh peét bejechah enna, Dios búdí wëinit, “Wã wãáh Cristo panihnit í jumna caá”, ã niíj jenah joiná nacaá. Biquína jwí naóhni túini doonádih joinít, túi jepahnit jumna, iiguípna bejat déejidih Dios ã túi ubnit í jumna caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, í jepahcat peéh iiguípna bejnit pínah í jumna caá. ¹⁶ Nin pah jwípĩ niíj naóh bohéna caá: “Cristodih ñi jepahcatji peéh iiguípna bejnit, tabit yeejép ñi tubaat ã yaicán niít. Obohjeéhtih, Cristodih túi jepahnit, Dioíh túini pebhboó ñi bejechah, búdí ñi weñat ã yaicán niít”, jwípĩ niíj naóh bohéna caá. Páant, jwí niíj naáwáchah joinít, íjnit, biquína í joíhcah yuhna, bitaboó í túi wëi joiná caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Cristo jwiítbih ã teo wáacchah, áih túini doonádih yoobópdih jwí naóhcah, beh joicán, nihat

íta wëi joicán taga. ¹⁷ Dios naáwátbih bita bohé jibnitboó, jíb náahna, yoobópdih í bohécan caá. Obohjeéhtih, páant í bohéat pah jwiítboó jwí yee bohécan caá. Dios ã naáwát túutnit jumna, caán ã enechah jéihnit, yoobópdih jwípĩ bohéna caá.

3

Pablowã Jesúíhwãdih teo wãhñit í jummat

¹ Bitã í niiját pah, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, weémboó wã niijcán caá. Yeéb weemdíh túi jéihna, “Pablowã yoobópdih ípĩ bohéna caá”, niíj jenah joinít, páant bitã í niíj daác wahatdih ñi náahcan caá. Yeebbút bitadih páant ñi niíj daác wahatdih wã náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih ñita náah taga. ² Yeebdíh jwí bohéniji túini doonádih joinít, ñi túut nuumáchah ennit, “Dios ã teo wáacatjĩh Pablowã queétdih í naáwáchah joinít, í jenah joyátbih ít túi túut nuumúp taga”, bitã í niíj jéihna caá. Páant niíj jéihnit, Dios ã bohéat túutnit jwí jummatdihbut í jéihna caá. ³ Pánihna, jwí túi bohénachah, ñi túut nuumátji doonádih joinít, Cristo jwiítbih ã bohéat túutatjidih nihat í jéihna caá. Dios báadhni áih Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh, yeebdíh jwí naáwáchah, ñi túi jepahap jĩ. Cristoíh doonádih jwí bohénachah joinít, ñi jwíh túut nuumátji doonádih bitã í joyóchah, yeebboó queétdih jwí daác wahat panihnit ñi jumna caá.* ⁴ “Cristo jwiítbih ã wan wãhatjĩh Dios ã túi teo wáacna caá”, ñi niíj jenah joyóchah jéihna, jwiítboó “Túini Espíritu búdí ã teo wáacatjĩh Dios naáwátbih queétdih jwí túi bohénap jĩ”, jwí niíj wëi jenah joiná caá. ⁵ Pánih wëinit, “Weém wã jenah joyátjĩh nindih wã jéih chãjna caá”, niijcán, “Dios ã teo wáacatjĩh wã buájana caá”, wã niíj jéihna caá. ⁶ Páant ã teo wáacatjĩh áih jáap naáwát, túini doonádih wã túi naóhna caá. Jon játih Dios jeé naanádih ã daacátjidih jwí nrowãdih át jepahat túutup wat jĩ. Obohjeéhtih, caán máa wutatdih í túi jepahat pínah wëpat queétdoodíh át wihcap wat jĩ. Nin jáap naáwátboodíh jwí jepahat pínah niijná,

* 2:13 Hch 20.1 * 3:3 Ex 24.12; Jer 31.33; Ez 11.19; 36.26 * 3:6 Jer 31.31

Túini Espíritu jwiít dih ã teo wáacna caá, Diosjeéh jwí tái jummat pínah niijná.*

7-9 Dios ã wutat dih jeé naanádih daácnit, Moisésdih ã wáuhachah, Dios ã wēpatjīh Moiséh mót bádí át yeh iiguíp wut jī. Moisés jeemánt ã jwáub dei jūwáchah, áih mót yeh iigát ã baáj jwáub bejechah yuhna, quíib ihana, queét Israel jūimenáji caandíh ít jéih encap wut jī.* Jon jātih Dios ã daácnit wutat dih ã wáuhachah, ájeéh ít tái jummat pínah niijná, caandíh tái jepahat át náahap wut jī. Obohjeéhtih, ít tái jepahcatji peéh iiguípna ít bejep wut jī. Páant ít jepahcah yuhna, Moisés ã naóhni wutat túini ã jummat dih júutna, Dios bádí ã yeh iigát át jígohop wut jī. Bū lāa jáap naáwát, túini doonádih Dios ã naáwát túutachah, Túini Espíritu jwí jepahat pínahdih ã teo wáacachah, chah túini jumna, chah yeh iigát panihni ã jumna caá. Caán jeé naanádih ã daácnit wutat dih jwí tái jepahcatji peéh iiguípna jwíta bej taga. Caán wutat dih jepahcan, ájeéh jwí jéih jumcah yuhna, caán wutat dih ã wáuhachah, Dios ã tái yeh iigát át jígohop wut jī. Obohjeéhtih, bū lāa Jesucristoíh túini doonádih jwí jepahachah, iiguípna jwí bejat déejidih, Túini Espíritu ã teo wáacatjīh Diosjeéh jwí tái jumna caá. Pánihna, jáap dooná chah túini caá ã jummap. 10 Bū lāa Jesucristoíh dooná jwiít dih bádí yeh iigní dée ã jumna caá. Obohjeéhtih, Moisésdih Dios ã daác wáhni wutat jwiít dih yeh iigcánni dée ã jumna caá. 11 Caán wutat dih ã wáuhachah, bádí yeh iigát maátcanjeh át jum jwuhap wut jī. Pánihat pah, caán wutat túini jumna yuhna, būdní pínah át jummap tajī. Obohjeéhtih, Jesucristoíh túini doonáboó ã būdcán níit. Bádí yeh iigát ã jumachah yuhna, máa wutatji būdní pínah át jummap tajī. Pánihna, būdcánni pínah jáap doonádih ã wáuhachah, chah bádí yeh iigát dée ã jumna caá.

12-13 Moisés áih mót yeh iigát ã baáj jwáub bejechah, yégueh chóojīh át jāhap wut jī, queét Israel jūimená ít encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiítboó nin būdcánni dooná chah iigní dée ã jumachah jéihna, tíccanjeh, yoobóp dih jwí naóhna

caá.* 14 Queét Diosdih jóíhcan, íih jenah joyátdih jāhat dée ã jumachah, Moisés ã daacátjidih ít beh joicáp wut jī. Bū páantjeh caán daacátjidih ít en naáwáchah joiná yuhna, bíic yoobó ít jéih beh joicán caá. Cristodih jwí jepahachahjeh, caán jāhat déedih ã yohna caá. 15 Yeebdíh wá jwáub naóhna caá. Būbut queét Israel jūimená jwí Maáh Cristodih jepahcan, Moisés ã daacátjidih páantjeh ít beh joicán caá. 16 Obohjeéhtih, det jwí Maáhdih jepahnit dih caán daacátjidih Jesúsboó ã tái beh joyána caá. 17 Jwí Maáhdih jepahnit dih Túini Espíritu ã jumna caá. Pánihna, jwiít Túini Espíritu jumnit dih Diosboó wēi ennit, “Queét yéejat peéh chājat wihcannit caá”, ã niijchah joinít, “Moisés ã wutatjidih jwí tái jepahcatji peéh jwiít dih ã wihcan níit”, jwí níj jéihna caá. Pánih jumna, jāhat dée wihcah, Diosdih tái jéihnit, jwí úum úúbhcan caá. 18 Jwiít Cristoíhwā mót jāhat dée wihcan, “Caánboó chah túini caá”, jwí níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, ã weñat pínahdihjeh chājna, caán ã jummat pahjeh jummat túut niijná, yeó jáap jummat pah tái túut nūmná caá jwí chājap. Jwiít dih Túini Espíritu ã teo wáacachah, jwí tái túut nūmná caá. Pánih túinidih jwí túut nūmáchah ennit, “Queét chah tái jenah joiná caá ít chājap”, bitaboó jwiít dih ít níj jenah joibípna caá.*

4

Jesúh doonádih naóhni ded pah ít jummat

1 Túini Espíritu teo wáacni jumna, Dios weemdíh oinit, áih jáap túini doonádih ã bohé jibat túutap jī. Pánih bohéna, bita weemdíh yeejép ít chājachah, jīgahna yuhna, wá bohé cádahcan caá. 2 Ded pah wá bohéátdih nihát ít jéihyat pínah niijná, wāpī bih bohécan caá. Nihat joinít ít tái beh joyát pínah niijná, yeecanjeh, áih túini doonádih yoobóp dih wāpī bohéna caá. Dios weemdíh wēi ennit, “Pablo ã tái bohéna caá”, ã niijná caá. Bitabut wá bohénachah joinít, bíic yoobó ípī niijná caá. 3 Obohjeéhtih, bita iiguípna bejnit pínah jumna, jāhat dée ã jumachah, wá bohéátdih ít beh joicán caá.

* 3:7-9 Ex 34.29 * 3:12-13 Ex 34.33 * 3:18 Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10

4 “Cristo chah táini Maáh ã jumna caá”, jwĩ niij bohénachah, Diosdih jéihcannit ã maáh, Satanás queédih ã beh joyát túutcan caá. Áih yeh iigát dih jāhat dée pah caá queédih ã chājap. Dios ded pah ã jumatdih Cristojeh cāacwā dih ã túi beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá. 5 Pánih bohéna, “Weemdih ñi weñeé”, niijcānjeh, “Jwĩ Maáh Jesucristobodih ñi weñeé”, wāpĩ niij naóh bohéna caá. Jwiit Jesús dih oina, ñi maáh dée nihcan, yeebdih teo wāacnitjeh caá jwĩ jumap. 6 Jon jātih Dios nihatdih chājna, “Dapánapboó yeh iigát ã jumna naáh”, ãt niijip wut jĩ. Caanjéh jwĩh caolihdih yeh iigát dée ã jumat túutna caá. Pánihna, Cristo, chah táini ã jumatdih jéihna, Dios biic yoobó táini ã jumatdihbut jwĩ jéihna caá.*

Jesúhwā āih wēpatjīh ded pah ĩ chājat

7 Weémboó wēpcanni, oboh jumni wáam dah dée wā jumuchah yuhna, Jesucristoíh táini doonádih wā bohé jibat pínah niijná, Dios weemdih ã ñiwip jĩ. Oboh jumni wáam dah diitboó chah táinidih jwĩpĩ yac ámohat dée wā bíbohna caá. Caán táini doonádih wā naáwáchah joinít, cāacwāboó ã túut numná caá. “Oboh jumni, wēpcanni wā jumuchah yuhna, Diosboó chah wēpni jumna, búdí ã teo wāacachah, ĩ túi túut numáp be”, wā niij jéihna caá. Bitabut, wēpcanni wā jumatdih jéihna, “Dios ã wēpatjīh ĩ túut numáp be”, biic yoobó ĩ niij jéihna caá.

8 Biquí láana weemdih tabit ĩ jāihñuchah yuhna, Jesúh táini doonádih wā naóh cádahcan caá. Biíh láa ded pah Dios ã weñat pínahdih jéihcānjeh, “¿ded pah wā chājbi?” niijnít, búdí wā jenah joiná caá. Pánih búdí jenah joiná yuhna, weemdih ã teo wāacachah, caandih wā túi jenah joí cádahcan caá. 9 Biíh láa bita weemdih eníhcan, Jesúh táini doonádih wā naáwát peéh, yeejép ĩ chājna caá. Páant yeejép ĩ chājachah yuhna, weemdih cádahcānjeh, Dios āpĩ teo wāacna caá. Biíh láa ĩ wun mao jwejni yuhna, ã teo wāacachah, booni páantjeh wā jumna caá. 10-11 Nin baácboó Jesús ã jum jwuhuchah, cāacwā caandih ĩt mao yohop wut jĩ. Pánihna, weembát nin baácboó jum jwuhna, Jesús dih ĩ mao

yohatji pahjeh, āih táini doonádih wā naóh jibat peéh, weemdihbut ĩ mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, Jesucristo weemdih ã túi wapachah, wā báadh jwuhna caá. Páant weemdih ã teo wāacachah enna, “Jesúsboó báadhni, chah wēpni ã jumna caá. Caanjéh tigaá Pablodih wapni”, nihat cāacwā ĩ niij jéihna caá. 12 Weemdih ĩ mawíhichah yuhna, yeéboó wā naóhni doonádih joinít, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá. 13 Tabit yeejép yapna yuhna, Jesucristodih wā túi jenah joí cádahcan niit. Jon jātih Davidbut yeejép ã yapachah, nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Diosdih túi jenah joinít, ded pah ã naáwát dih wā naóh yapanap be”, ãt niij daacáp tajĩ.* Ā túi jenah joyát pah muntih weembát jwĩ Maáhdih túi jenah joinít, āih táini doonádih wāpĩ naóh yapana caá. 14 Pánihna, Jesúh táini doonádih wā naáwát peéh bita weemdih ĩ mao yohochah yuhna, caandih wā túi jenah joí cádahcan niit. “Jesucristoíh jumna, caandih jwuhub booaniboó weemdihbut ã jwuhub boobipna caá. Pánih booanit, weemdih ñijeéh ã jumapboó ã waadát túutbipna caá”, wā niij jéihna caá. 15 Páant ã chājat pínahdih jéihnit, yeebdih teo wāacat túut niijná, yeejép yapna yuhna, wāpĩ bohéna caá. Wā bohéatdih dawá ñi joyóchah, yeebdih oinit, Dios dawá iiguípna bejnit déejidih ã túi ubna caá. Pánihna, dawá caandih “Túina caá, Paá”, ĩ niij wēi naóh bupna caá.

16 Páant jwiitdih ã chājat pínahdih náhninit, búdí wēina, Jesúh táini doonádih wā yabh naóhcan caá. Yeó jáap jumat pah wĩh bácah ã wēpca jūwúchah yuhna, caandih chah túi jenah joiná caá wā chājap. 17 Nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, yeejép jwĩ yapatdih búdí wā jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jwĩ jāibínachah, yeejép yapat wihcah, chah túi wēinit jwĩ jumat pínahdih wā túi jenah joiná caá. 18 Nin baácboó jum jwuhna, dedé jwĩ enni bueadni pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jumnidih bue jwĩ jéih encah yuhna, ã bue dcán niit. Pánihna, nin baácboó jwĩ ennidih búdí jenah joicānjeh, Dios pehbboó ded pah jwĩ jumat pínahdih wā túi wēi jenah joiná caá.

* 4:6 Gn 1.3 * 4:13 Sal 116.10

5

¹ Nihat nin baácboó jumni buudní pínah ã jummatdih jéihna, “Jwíih báhahbut buudní pínah ã jumna caá”, jwí níj jéihna caá. Jwí wunuchah, jwíih báhah ã moópibna caá. Obohjeéhtih, jwí wunat túttimah, Dios jáap báhah jwiítidih ã jwúub wúhbirna caá. Caán báhahjĩh jwí jwúub wunacan níit. “Pánih jumna, jáap báhahjĩh Dios pehbboó jwí jumbirna caá”, jwí níj wēi jenah joiná caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, tubit yeejép yapna, biquí láana Dios pehbboó búdí wā jumíhna caá. ³ Yégueh chóodih jwí dawíhat pahjeh ã wúhni pínah jáap báhahboodíh búdí wā páina caá. ⁴ Búu nin báhahdih yohíhcan yuhna, jáap báhahboodíh wā páina caá. Nin baácboó jum jwuhna, wíih báhah ã moopát pínahdih jéihna, Diosjeéh páantjeh jummat túut níjina, jáap báhah pínahdih búdí wā bidna caá. ⁵ Dios jwiítidih jáap báhah ã wúhat pínahdih jãtĩh át jenah joiíp taga. Pánihna, ãih Túini Espíritudih jwiítidih ã wúhuchah, caánboó “Yoobópdih jáap báhahdih meemdíh ã wúhbirna caá”, jwiítidih ã níj jenah joyát túutna caá.

⁶ Páant ã chãjat pínahdih jéihnit, úumcan, wā jĩgahcan caá. Búu nin báhahjĩh jum jwuhna, Dios pehbboó wā bej jwuhcan caá. ⁷ Pánih jumna, ded pah jwí yapat pínahdih jéih encan yuhna, Jesucristodih túi jenah joinít, “Ã níjãtji pahjeh wā túi yapbirna caá”, wā níj jéihna caá. ⁸ Nin baácboó jum jwuhna, wā wunat pínahdih úumcanjeh, wēi jenah joinít, jáap báhahjĩh jwí Maáh Jesucristojeéh búdí wā jumíhna caá. ⁹ Pánihna, Dios pehbboó bejna, wā bej jwuhcanbut, biíc yoobó jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh wā chãjĩhna caá. ¹⁰ Japboó juibínit, jwiít nihat jwí Maáh Jesucristo pebhna jwí juibí ñuhbirna caá. Páant jwí juibí ñuhuchah, nin baácboó jumna, ded pah jwí chãjatjidih enniji jwí maáh ã ñiobirna caá. Páant ã níwíchah, jwí jéih jweicán níit. Pánihna, biíc jwí Maáh ã weñat pínahdih ã túi chãjatji jĩb, ã túi wēi naóhbirna caá. Obohjeéhtih, biíhboó ã túi chãjatji jĩb, caandíh ã wēican níit. Páant jwí yapat pínahdih jéihna, jwiítidih túi chãjat caá náahap.*

Dios jwiítidih ã wēi enat

* 5:10 Ro 14.10

¹¹ Dios ninboó ded pah jwí chãjatdih enna, caán ã weñat pínahdih jwí chãjatji jĩb ã peéh chãjbirna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih úum yacna, búdí teo wáaquíhna, cãacwãdih wā wēp bohéna caá. Pánih bohéna, búdí oinit, wā teo wáaquíhatdih Dios ã túi jéihna caá. Pánihna, biíc yoobó ñi jéihyat pínahdih yeebdíhbut wā náah yacna caá. ¹² Páant níjnit, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, wā níjcan caá. Obohjeéhtih, bitaboó ã yee naáwáchah joinít, “Nihcan caá. Pablo túi oinit, yoobópdih jwiítidih ã bohéna caá”, ñi níjãt pínah níjina, páant wā níj naáwáp be. Queét ã túi jíghatdihjeh wēi jenah joinít ã jumna caá. “Nihat jwiít judiowã ded pah jwí chãjatdih Pabloboó joyáh bojna, ã bohéat túican caá”, ã níj naóhna yuh caá. Páant níjnit, bita queétdih ã wēi enat pínahdihjeh ã jenah joyát ã túican caá. Obohjeéhtih, ded pah ãih caolih ã jummatdih caá jenah joyát náahap. ¹³ Biquína weemdíh jũhñitboó “Pablo tubit yójah bohé jibna, jenah joicãnni caá”, ã níj jũhna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñáihna, páant wā bohé jibna caá. Bitaboó weemdíh eníhcanñit, “Pablo ã jenah joyátjĩhjeh ã yee bohé jibna caá”, ã níjina yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh teo wáacat túut níjina, túi jenah joinít, yoobópdih wā bohéna caá. ¹⁴ Cristo jwiítidih búdí ã oyochah jenah joinít, caandíh jepahna, wā túi bohéna caá. Pánih oina, caán Cristo biícjeh jwí yéejat jĩb buudáatdih ã jĩb chãj beedá wúhat túut níjina, jwiítidih át wun wúhup wat jĩ. Caandíh jenah joiná, “Wíih pínah caá át wun wúhup taga”, níj jenah joinít, jwiít nihat jwí yéejat jĩb ãjéeh wunnit panihnit caá jwí jumap. Jwí yéejat jĩb buudáatdih jĩb chãj péanit panihnit jwí jumna caá. ¹⁵ Pánihna, Cristo nihat cãacwã jwí yéejat jĩb át wun wúhup wat jĩ, caandíh jepahnit, jwí náahat pah chãjnitji túut nuumnit, ã weñat pínahboodíh jwí chãjat pínah níjina. Caán ã wunuchah yuhna, Dios át jwúub boonap tajĩ.

¹⁶ Jwí Maáhdih jwí jepahachah, ded pah jwí jenah joyátdih ã túut nuumáp be. Jãtĩh nin baácđih bóodih jenah joinít, ded pah

cãacwã ï jïgohatdihjeh ennit, “Túinit caá. Yeejépwã caá”, jwï niij en jwuhap be. Obohjeéhtih, buu páant jwï niij jenah joicán caá, buca. Jãtìh Cristodihbut pánih jenah joinít, “Caánboó cãacjeh caá”, wã niij jenah joyóp yah jï. Buu caandíhbut páant wã niij jenah joyátjidih wã túut nuumúp be. ¹⁷ Ded Jesucristodih jepahni, áih jumna, jenah joyát túut nuumní ã jumna caá. Ded pah ã jenah joyát túut nuumná, ded pah ã chãjatbut túut nuumní ã jumna caá. Jãtìh ã weñat pínahdihjeh chãjni ã jumap be. Buu, túut nuumná, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã weñat pínahboodíh chãjni ã jumna caá, buca.* ¹⁸ Jwiítjeh páant jwï jéih chãjcah, Dios jwiítidih át túut nuumúp taga. Jãtìh, Diosdih eníhcannit jum jwuhna, ájeéh jwï túi jum jwuhcap jï. Cristo ã wun wúhatjìh jwï eníhcatdih Dios át cádahat túutap taga, ájeéh jwï túi jumat pínah niijná. Pánih chãjnit, jwiítidih bitadìh át naáwát túutap be, queébut caandíh ï eníhcatdih cádahnit, ájeéh ï túi jumat pínah niijná. ¹⁹ Nin pah caá ã niij naáwát túutap: “Nihat yéejnit jumna, Diosdih eníhcannit jwï jumna caá. Jwiítidih búdí bidnit, Jesucristo jwï yéejat jíib ã wun wúhatdih jwï túi jenah joyóchah, áihwã chãjnit, jwiítidih ã túi pej jumna caá”, ã niij naáwát túutap jï. ²⁰ Pánihna, Jesúih jumna, cãacwãdih nin pah wãpí niij naóh yapana caá: “Yeebbút Jesucristodih jepahna, túut nuumnít, Diosjeéh ñi túi jumú”, wã niijná caá. ²¹ Jwï Maáh Cristoboó bíicjeh yéejat wihcanni át jumap wat jï. Obohjeéhtih, ã yéej chãjcah yahna, Diosboó caandíh jwï yéejat jíib át wun wúhat túutap wat jï. Jwï yéejat jíib buudáátdih Cristoboó át jíib chãj beedá wúhap wat jï. Páant ã jíib chãj beedá wúhatdih enna, Diosboó jwiít Cristoihwãdih ennit, “Queétdih dedé yéejat peéh ã wihcan caá. Wã wúhdih wéi enat pahjeh mantih, queétdihbut wã wéi enna caá, buca”, ã niijná caá. Pánihna, Cristoihwã jwï jumachah, Dios túini ã jumap pahjeh mantih jwiítidihbut ã túi jumap túutna caá.

6

¹ Dios yeebdíh búdí oinit, teo wáacna,

* 5:17 Jn 3.3-7; Gá 6.15 * 6:5 Hch 16.23

ñi yéejat peéh át yoh wúhap taga. Jwiít, yeebbút Diosdih teo wúhñit jumna, nindih yeebdíh wã naóhna caá: Áihwã jumna, yeebdíh wã bohéátjidih ñi túi jepahaá. “Wã jepahna caá”, niijná yahna, ã náahat pah chãjcan, dedé pínah áta nihcan tagaá. Dios ã oyatdih yap yohnitjeh ñita jum tagaá. ² Jon jãtìh Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajì:

“ Wã náahni yeó jáap yeebdíh búdí oina, ñi wúbatdih jepahnit, wã teo wáacap jï. Pánih teo wáacnit, yeebdíh wã túi wúhap jï”, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajì. *(Is 49.8)*

Buu caá ã náahni yeó jáap ã jumap. Buu yeebdíh ã túi wúbat pínah niijná, caandíh jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ã jumap

³ “Bitá wã bohéátidih ï jepahcan niít”, niijná, dedé yeejéw chãjcan, yeejéw wãpí wéhecan caá. ⁴ Túinijeh wãpí jumna caá, “Pablo Dios ã weñat pínahdihjeh chãjna, caandíh túi teo wúhni ã jumna caá”, cãacwã weemdíh ï niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdíh yeejéw ï chãjachah yahna, weémboó íjcanjeh wã jumna caá. Dawá láa moh yéejna yahna, wã bohé cádahcan caá. ⁵ Nin pah caá yeejéw wã yapap: Cãacwã weemdíh ï mawachah; nemat muúboó ï nemechah; dawá íjnit, míic wáac joinít, ï mao yohat túutachah, yeejéw wã yapap jï. Weém búdí teona; quíib chei tubachah yahna, uoca daa jüóhna; nuugúp wanna, yeejéw wã yapap jï.* ⁶ Íí náah chãjatdih jenah joicán, wã túi jumna caá. Yeebdíh teo wáaquíhna, jwï maáih túini doonádih túi jenah joinít, íjcanjeh, wã túi bohénap jï, ñi túi beh joyát pínah niijná. Yeebdíh túi oinit, wã bohénachah, Túini Espíritu yeebdíh ã teo wáacatjìh ñi túi jepahap jï. ⁷ Áih túini doonádih naóhna, yeecanjeh, Dios ã wépatjìh wã bohénachah enna, caandíh teo wúhni wã jumapdih ñi túi jéihna caá. Yoobópdih Dios ã weñat pínahdih chãjna, “Pablo yeejéw chãjni caá”, cãacwã weemdíh ï jéih niijcán caá. “Dios ã náahat pah, túinijeh ñi jumú”, bitadìh wã niijíchah, wã túi jumapdih enna, “Pablo yee bohéna

caá ã chãjap”, ï jéih niijcán caá. ⁸ Biquína weemdih ï túi wēi enechah, bita ï wēi encah yuhna, biquína ï wēi naáwáchah, bita yeejép ï naáwáchah yuhna, wã joyáh bojna caá. Yoobópdiwã wã bohénachah yuhna, biquína “Pablo yee bohéni caá”, ï niij naóh yacna caá. ⁹ Nihat cáacwã ï enepboó wã bohénachah, weemdih jéihna yuhna, biquína weemdih enah bojnit, “Oboh jumnijeh caá”, ï niijná caá. Bita weemdih ï mawachah yuhna, wã báadh jwuhna caá. ï mao yohat tútuchah yuhna, páantjeh wã jum jwuhna caá. ¹⁰ Biquí láana jígahna yuhna, Cristoíh jumna, páantjeh wã wēina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadih túini doonádih bohéna, queétdih búdí jíib jumni wãhat dée pah caá wã bohénap. Biíh pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoíh jumna, búdí bíbohni dée pah wã wēina caá.

¹¹ Yeéb Corinto tútchidih moondih búdí oina, úumcan, tíccanjeh, ded pah yeebdih búdí wã náah yacatdih wã túi naóh daac beedánap be. ¹²⁻¹³ Yeéb wã weh panihnit ñi jumuchah, oinit, yeebdih wã naóhna caá. Yeebdih wã oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdih ñi oi cádahap jĩ. Pánihna, yeebdih búdí wã oyat biíc yoobó weemdihbut ñi jwúub oyoó.

Jesucristoíh nihcannitdih ã pej jummat tútcat

¹⁴ Yeéb Jesucristoíhwã áihwã nihcannitboodih ñi pej jumca bojoó. Túi pej jumnit pínah nihcan caá. Nindih ñi túi jenah joyoó: Ded Jesúsdiwã jepahni, túinidih ápi chãjínna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiwã jepahcanniboó, yeejépdih ápi chãjna caá. Pánih jumna, biíc diwã ï jéih jumcan caá. Yeejép chãjni túi chãjíniboodih ã yéjabipna caá. Túi chãjínni yeejépdih ã jéih yap yohcan niit. Ded Jesúsdiwã jumna, ã naáwát diwã ápi túi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiwã nihcanniboó nemépwã ï maáh ã naáwáchah joinít, ded pah Dios ã jummatdih ã jéihcan caá. Queét chénat pah ï jenah joyát mácah ã jumna caá. Pánih jumna, ï jéih míc pej jumcan caá. ¹⁵ Jesucristo Satanásjĩh mácah míc ï jenah joyát ã jumuchah, ï jéih míc pej jumcan caá. Biíc yoobó Jesúsdiwã Satanáíhwãjĩhbut mácah míc ï jenah joyát ã jumuchah, biíc diwã

ï jéih jumcan caá. ¹⁶ Dios páantjeh jumni caá. Jwiit áihwã jumna, caandíhkeh wēinit, jwĩ jepahna caá. Biíhdih wēinit, jepahna, áta túican tagaá. Jwiit Jesúsdiwã áihwã nihcannitdih pej jumna, ï wēi jepahnidih jwiitbut jwĩ wēi jepahat dée ã tobohna caá. Pánih jumna, yeéb Jesúsdiwã, Jesúsdiwã nihcannitdih ñi pej jumca bojoó. Dios báadhni jumna, jwiit Jesúsdiwã biíc diwã, áih m̄m̄ pánihnit jwĩ jumna caá.* Jon jãtĩh ã naáwát diwã naóh yapanit nin pah ït niij daacáp tajĩ:

“Weémboó queétdih túi pej jumna, ï maáh wã jumnipna caá. Queétdih wĩhwã jumna, weemdíhkeh ï wēibipna caá’, Dios ã niijná caá”, ït niij daacáp tajĩ. *(Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27)*

¹⁷ Bita naóh yapanitbut nin pah ït jwúub niij daacáp tajĩ:

“Wĩhwã nihcannitdih ñi cádahaá. Queétdih ñi pej jumca bojoó. Í náah ï chãjat déedih yeéboó ñi chãjca bojoó. Páant ñi cádahachah, weémboó yeebdih wã wēi enbipna caá. *(Is 52.11)*

¹⁸ Pánih wēi ennit, ñi íp wã jumnipna caá. Yeéboó wã weh ñi jumnipna caá’, Chah Wēpni Maáh ã niijná caá”, ït niij daacáp tajĩ. *(2S 7.14; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9)*

7

¹ Pánihna, wã oinitá, nindih ñi túi jenah joyoó: “Ñi yéj chãjatdih ñi cádahachah, yeebdih wēi ennit, wã túi pej jumnipna caá”, Dios ã niijíchah joinít, nihat jwĩ yéejatdih jwĩ cádah jĩh. Dios ã jígahat pínahdiwã chãjínican, yeejép jwĩ jenah joyát diwã cádahat caá náahap. Pánih tút n̄m̄nít, túi jenah joiná, ã weñat pínahboodih jwĩ chãj jĩh.

Corinto tútchidih moón ï tút n̄m̄mát

² Weemdih ñi jwúub oi jenah joyoó, páant m̄ntih. Nijeéh jumna, deddiwã wã yéj chãjcap jĩ. Bohéna, yeebdih wã yéj chãjat tútcan, yeebdih wã yee dáuc wáicap jĩ. ³ Páant niijnít, “Pablodih jwĩ túi oicatjĩ jíib jwiitdih peéh chãjat ã jumna caá”, yeebdih niij jenah joyát tútcan, “Pablo túi chãjni jĩ”, wã niij jenah joyát tútca caá. Wã jwĩh

* 6:16 1Co 3.16; 6.19

nijátji pahjeh mantih, wã jwúub niijná caá: Yeebdíh búdí wã oina caá. Pánihna, ded pah yapna, wãнна yáhna, biíc yoobó yeebdíh jenah joinít, wã oi cádahcan niít. ⁴“Queét Corintodih moón túi chājnit jumna, wã naáwátdih í túi jepahbipna caá”, niij jenah joinít, búdí wã wěina caá. Pánihna, yeejép yapna yáhna, yeebdíh páantjeh wã wěi jenah joiná caá.

⁵ Nin Macedonia baácboó wã juyúchah, weemdíh chooát ã wihcap be. Páantjeh yeejép wã yapap be. Dawá jūihnitboó “Ma túi chājcan caá”, weemdíh í niij jūihñap be. “¿Queét Corintodih moón wã oinitboó í túi jum niít?” niij jenah joinít, páantjeh yeebdíh búdí wã náhni dahwanap be.* ⁶ Obohjeéhtih, Dios jġgahat yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wã pebh ã juyúchah, weemdíh búdí ã weñanap be. ⁷“Queét í jwúub túi jummatdih enna, búdí wã weñep be”, weemdíh Tito ã niij naáwáp be. Páant ã niij naáwáchah joiná, weembát búdí wã weñep be. “Queét Corintodih moón Jesúihwã meemdíh búdí í bidna beé. ‘Yéej chājnit, Pablodih búdí jwít jġgahanap taga’, niij jenah joinít, queétbody búdí íť jġgahap wut be. Pánih jġgahnit, ma daác wahnidih ennit, íť túi jepahap tabe”, Tito weemdíh ã niij naáwáchah joinít, chah búdí wã weñep be.

⁸ Wã jwíih daácnijidih wah péanit, “Nin wã wěp naóh daacátjidih ennit, búdí í jġgahbipna caá. Páant wã wěp naóh daáccan, áta túi taga”, niij jenah joinít, búdí wã jġgah jwuhap jġ. Obohjeéhtih, buu ñi jġgahat yayát doonádih joinít, weembát wã jġgahcan caá. ⁹ Buu búdí wã wěina caá. Ñi jġgahat doonádih joinít, wěina wã chājcan caá. Obohjeéhtih, jġgahnit, tūiniboodíh ñi túut nūumát doonádih joinít, búdí wã wěina caá. Dios caá yeebdíh át jġgahat túutap taga, ñi jenah joyátdih ñi túut nūumát pínah niijná. Pánihna, wã daác wahniboó yéejacan, yeebdíh át túi teo wáacap taga. ¹⁰ Dios ã náah yacat pahjeh jwí yéejatdih jġgahna, yéej chājatdih jwí cádahbipna caá. Pánih jġgahna, jwí jenah joyátdih túut nūumnít, tūiniboodíh jwí chājnipna caá. Páant jwí túut nūumúchah

enna, iiguípna jwí bejat déejidih Diosboó ã túi úbbipna caá. Maátcanjeh jwí jġgahna yáhna, túi túut nūumnít, búdí jwí wěibipna caá, buca. Obohjeéhtih, bitaboó í yéej chājat jġib queétdih Dios ã peéh chājat pínahdih jġgahna yáhna, túut nūumíhcan, iiguípna í bejbipna caá. ¹¹ Yeeb Dios ã náah yacat pahjeh jġgahnit, ñit túi túut nūumáp taga. ¡Ñi jenah joyoó! Nin pah caá ñi túut nūumát: Buu jwuhna, ded yéej chājni ã yéejatdih enah bojcanjeh, yoobópdih ñi túut nūumát túutna caá. Ñi yeejép jenah joyátjidih cádahnit, túut nūumnít, buu ñi túi jenah joyátdih wã jéihyat pínahdih weemdíh ñi náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ñi wěi jenah joi jwúhcatjidih búdí ñit jġgahap wut be. Ñi yéejat jġib Dios ã peéh chājat pínahdih búdí úumna, túi túut nūumnít, weemdíh jwúub eníhna, búdí ñit bidip wut be. Dios ã weñat pínahdihjeh ñit chājap wut be. Det yéej chājnitdih ñit peéh chājap wut be. “Buu, queét yoobópdih chājnit caá. Dedé yéej chājat peéh queétdih ã wihcan caá, buca”, wã niij jenah joiná caá. ¹² Yeebdíh daác wahna, yéej chājnidih ñi peéh chājat pínahdih, ã yéej chājatjidihbut jenah joicánjeh wã daác wahap jġ. Obohjeéhtih, Dios yeebdíh enna, “Queét Pablodih yoobópdih oinit caá”, ã niij jenah joyátdih ñi túi jéihyat pínah niijná, wã daác wahap jġ. ¹³ Páant ñi túut nūumátidih jéihnit, búdí wã wěina caá.

Tito ninboó jwúub jūinít, weemdíh nin pah ã niij wěi naáwáp be: “Queét Corintodih moón í túi túut nūumátidih ennit, wã jġgahatji ã yayáh bejep jġ. Pánihna, búdí wã wěina caá”, ã niijíp be. Páant ã niijátidih joinít, weembát chah yeebdíh wã wěina caá. ¹⁴ Tito ñi pebhboó ã bejat túut chājachah, nin pah caandíh wã niijíp jġ: “Queét Corintodih moón Jesúihwã nin wã daác wahnidih ennit, í túi jepahbipna caá”, wã niijíp jġ. Pánihna, ñi túi jepahatjidih jéihnit, Titodih jwúub ennit, wã tíiccap be. Titodih wã niijátji biíc yoobó át yapap wut be. ¹⁵ Tito ñi pebhna ã juibínachah, caandíh túi wěi jwááhnit, wã daác wahatdih ñi túi jepahatdih náhnit, yeebdíh chah ã oi jenah joiná caá. ¹⁶ Buu túi jepahnit, Dios

* 7:5 2Co 2.13

ã weñat pínahdihjeh ñi túi chãjatdih jéihna, táttimah biíc yoobó ñi jepahat pínahdihbat wã túi jéihna caá. Pánih jéihnit, búdí wã wēina caá.

8

Jesúhwã dinero wahnit, moh yéejnitdih ï teo wáacat

¹ Bũũ wã úudwã panihnitá, biih naáwát ã jumna caá. Nin Macedonia baácdih jumni táttchinadih moón Jesúhwã míic wáacnit ded pah ï túi chãjatjidih yeebdíh wã naóhbiipna caá. Dios queétdih oinit, búdí át teo wáacap taga. ² Queét tubit yeejép yapna yuhna, jwĩ Maáhdih túi jenah joí cádahcan, búdí ï wēina caá. Pánih túi jenah joiná, tubit moh yéejnit jumna yuhna, ñih dinerodih oicanjeh, bita chah moh yéejnitdih búdí ï wũh wáacap jĩ. ³ Weém ennijijeh tigaá yeebdíh wã naáwáp. Queét moh yéejnit yuhna, ï bíbohat pah bóo ï wũhap jĩ. Nihcan caá. Búdí pohba ï wũhap jĩ. ï náahatdih jib chãjat pínahdihbat ï wũhap jĩ. Weémboó páant wã wũhat túutcah yuhna, queétjeh jenah joinít, páant bóo búdí weemdíh ï wũhap jĩ. ⁴ “Judea baácdih moón Jesúhwã moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhna, nin pah bóo meemdíh jwĩ wãhndih queétdih ma wũhũ”, weemdíh ï niijíp be.* ⁵ Pánih wũhna, wã jenah joyát chah ï wũhap be. ñih dinerodih ï wũhat pínah jãtih, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdih meemdíh wã chãj wũhbipna caá”, Diosdih ït niijíp wut be. Páant ï niiját táttimah, “Dios ã wũtuchah joinít, yeéb Jesúh doonádh bohé jibnitboodíh ded pah ñi náahatdih jwĩ túi teo wáacbiipna caá. Ded pah ñi wũtuchah, jwĩ jepahbiipna caá”, jwiútdih ï niijíp be. ⁶ Nit Macedonia baácdih moón ñih dinerodih ï wũhatdih jenah joinít, yeéb Corintodih moondíhbat wã jenah joyóp be. “Ninjĩh moón búdí ï wũhat pah queétdih ï wũhat pínahdih ï ámoh páña naáh”, wã niij jenah joyóp be. Páant niij jenah joinít, Titodih nin pah wã niijíp be: “Meém ñih dinerodih queétdih mat wũh wáac jwíihat túutap wut jĩ. Pánih jwíihnit, nihat ï wũh wáacni dinerodih ma jwúub ámohat túutat túut niijná, ï pebhna ma jwúub bej páñaá”,

Titodih wã niijíp be. ⁷ Yeéb túi chãjnit jumna, jwĩ Maáh Cristodih ñi túi jenah joiná caá. ã naáwátidih túi jéihnit, ñi túi naóh yapana caá. Caán ã weñat pínahdihjeh búdí chãjĩhna, yeebdíh jwĩ bohéat pah túi oinit, bitadih ñi teo wáacna caá. Pánih túi chãjnit jumna, ñih dinerodih oicanjeh, moh yéejnit Jesúhwãdih teo wáaquíhna, biíc yoobó yeebdíh túi wũhat caá náahap.

⁸ Páant niijná, yeebdíh wũtũna wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácdih moón ded pah jĩgah ennit, moh yéejnitdih búdí ï teo wáacatdih yeebdíh wã naáwáp be, “Jwiútdih búdí jĩgah ennit, queétdih chah jwĩ wũhbipna caá”, ñi niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi wũhuchah enna, “Queét Corintodih moón bitadih túi jĩgah en teo wáacnit ï jumna caá”, wã jéih niijbipna caá.

⁹ Jwĩ Maáh Jesucristo jwiútdih búdí oina, ã teo wáacatdih jwiútdih túi jenah joyát caá náahap. Nin baácboó ã dei jũúwát pínah jãtih, Diosjeéh jumna, nihat maáh ã jumuchah, caandíh dedé jadhdat át wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácboó dei jũóhnt, ã maáh wēpatdih cádahna, jwiútdih teo wáacat túut niijná, moh yéejni át jumap wut jĩ. Pánih teo wáacna, jwiútdih moh yéejnit jumna yuhna, ájeéh jwĩ jumuchah, jwiútdihbat dedé jadhdat ã wihcan niit. Pánih jĩgah ennit, ã teo wáacatdih jenah joinít, jwiútdihbat biíc yoobó bitadih jĩgah ennit, teo wáacat caá náahap.

¹⁰ Nin pah wã niij jenah joiná caá: Ñi jwíih jenah joyátji bũũ biíc jópchi ã yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón ï jenah joyát pínah jãtih, yeéb Judea baácdih moón Jesúhwã moh yéejnitdih jwíih teo wáaquíh jenah joinít ñit jumap wut jĩ. Pánih teo wáaquíh jenah joinít, con jópchidih ñi wũhat pínah dinerodih ñit ámoh jwíhip wut yuh jĩ. ¹¹ Pánihna, jãtih túi wēinit ñi teo wáac jwíihat pah, bũũbut biíc yoobó wēinit, ñi wũhat pínahdih wũh péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah ã wũhũ naáh. Obohjeéhtih, ded namp bíbohni baini ã wũhũ naáh. ¹² Túi biíc yoobó wēinit, ñih dinerodih oicanjeh, wũhat caá náahap. Pánih wēi wãhndih Dios biíc yoobó ã wēi enbiipna caá. Obohjeéhtih, bií dée wihcan-

* 8:4 Ro 15.26

niboodih “Dinerodih ma wāhūá”, Dios ā niijcán caá.

¹³ Judea baácdih moón Jesúhwādh yeebdih wāhat túutna, “Queét Corintodih moón moh yéejnit ī jumū naáh”, wā niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queébtut biíc yoobó ñi túi jamat pínah niijná, páant wā wāhat túutna caá. ¹⁴ Būū yeéb búdí bíbohniit jumna, queét bíbohcanitboodih ñi jéih teo wáacna caá. Biíh láa, yeéb moh yéejnit ñi jumuchah, queétoó búdí bíbohniit, yeebdihbut ī jéih teo wáacnipna caá. Pánih míic teo wáacnit, nihat Jesúhwā túi biíc yoobó jwī túi jumbipna caá. ¹⁵ Jon jātih Moisés nin pah āt niij daacáp tajī: “Chah búdí jeémát ojdi h jái yacniboó ā ũbni yeó jāap ā jeémát pínahdihjeh ā bíbohōp be. Bainíjeh ũbnibut caán yeó jāap ā jeémát pínahdihjeh ā bíbohōp be”, āt niij daacáp tajī.*

Titowā Corintona ī bejat

¹⁶ Yeebdih wā oi teo wáaquíhat pah muntih, Dios Titodihbut biíc yoobó oi teo wáaquíhat āt wāhup taga. Páant ā túi oi teo wáaquíhatdih ennit, “Túina caá, Paá”, wā niijná caá. ¹⁷ “Corinto tútchidih moondih jwáub enedih ma bejeé”, wā niijichah joinít, “Jūū, wā bejmi caá”, ā niij wēi jepahap be. Caandih wā naáwát pínah jātih, yeebdih búdí teo wáaquíhna, caanjéh ñi pebhna tūb bejíhni ā jumap be.

¹⁸ Caandih pej jamni pínah biíh Jesúsdi h jéihnidihbut ñi pebhna wā bejat túutna caá. Ā pej jamni pínahdih nihat nin Macedonia baácdih jamni tútchinadi h moón Jesúhwā búdí ī wēi naóhna caá. “Caánboó Jesúh doonádh túi bohéni caá”, ī niij wēi naóhna caá. ¹⁹ Pánih wēi naóhniit, Judea baáchoó wā bejchah, weemdi h pej jam bejni pínahdihbut caandih ī ñiwip be. Nihat yeéb Jesúhwā ñi wāh wáacni dinerodih jwī juibí wāhuchah enna, “Queét biíh baácdih moón Jesúhwā jwiítidih oinit, dinerodih ī wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdi h ī niij wēi naóhbi pna caá. ²⁰ Ñi wāhni dinerodih jwī túi en daobí pna caá. “Pablowā jwíih dinerodih yee dáuc wáina caá ĩt chājap taga”, ñi niij jenah joicát pínah

niijná, caán nihat túi wēi ennidih Titojeéh wā wahna caá. ²¹ Pánihna, jwī Maáh ā enechah, bitabut ī enechah, yoobópdih túi chājíhna, biíhdihbut Titojeéh wā wahna caá.*

²² Titowā ñi pebhna ī bejchah, biíhdihbut ĩjeéh wā wahna caá. Caanbát jwī Maáhdih jepahni, túi teo wāhni caá. Dawá láa bitadi h túi oinit, ā teo wáacachah, wā enep be. Yeebdih túi jenah joinít, “Queét Corintodih moón Jesúhwā ĩih dinerodih ī túi wāh wáacbi pna caá”, wā niij wēi naáwáchah joinít, caanbát yeebdih teo wáacadi h búdí ā bejíhna caá. ²³ Nit caá ñi pebhna wā wahnit: Titodih ñi túi jéihna caá. Caán wā chéen caá. Jesúhwādh wā teo wáacachah, caán wājeéh teoni caá. Bitachénewāboó ñi pebhna ājeéh bejniitdih ñi túi jéih jwāhcan caá. Queét chénat pah jwī Maáhdih túi teo wāhna, caandih túi weñanit caá. Páant ī jumuchah enna, Jesúhwā queétdih ī ñío wahap be. ²⁴ Pánihna, ñi pebhna ī juibínachah, queétdih ñi túi oi pej jumū. Páant ñi oi pej jumuchah enna, ñi oyatdih wā naáwátji biíc yoobó ā jumatdih bita Jesúhwā ĩ jéihbi pna caá.

9

¹ Judea baácdih moón Jesúhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, dinerodih wahat pínahdih yeéb jātih ñitát jéih tagaá. Pánih jéihniit ñi jumuchah, bainíjeh wā jwáub naóh daác wahna caá. ² Yeéb bitadi h búdí ñi teo wáaquíhatdih jéihniit, nihat Macedonia baácdih moón Jesúhwādh búdí niij wēi naóhna beé wā chājap be. “Queét Acaya baácdih Corinto tútchidih moón Jesúhwāboó con jópchi Judea baácdih moondih búdí teo wáaquíhat ī jenah joí jwíhip jī”, wā niijíp be. Páant wā wēi naáwáchah joinít, queébtut Jesúhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhat ī jenah joiná caá. ³ Dinerodih ñi ámohochah, ī teo wáacat pínah niijná, nit biíc peihcannit jwī úudwā panihniitdih būū ñi pebhna wā wahna caá. Páant ī teo wáacachah, weémboó ñi pebhna wā juibínachah, ñi wāh wáac páini dinerodih ennit, yeebdih wā naáwátji biíc yoobó ā jumatdih nihat ī jéihbi pna caá. ⁴ Biquína nin Macedonia baácdih

* 8:15 Ex 16.18 * 8:21 Pr 3.4

moón wãjeéh ñi pebhna ï jũibínachah, ñi wũhat pínah dinerodih ñi bíboh páicah, wã naáwátji biíc yoobó ñi chãjcatdih enna, búdí wãta tíic tagaá. Yeebbút búdí ñita tíic tagaá. ⁵ Yeebdíh ï teo wáacat pínah niijná, Titowãdih ñi pebhna wã bej páñat túutna caá. “Moh yéejnitdih jwĩ teo wáacat túut niijná, nin pah bóo jwĩ wũh wáacipna caá”, ñi niijníji dinerodih ñi túi bíboh páñat pínah niijná, ï jéih teo wáacipna caá. Páant ñi wũh wáac páñachah, ñi pebhna wã jũibínachah, yeebdíh jwũub wũhat túutat ã wihcan niit. Pánihna, ñi wẽi wũhat pínahdih ñi túi bíboh páñaá.

Búdí wũhat caá náahap

⁶ Nindih ñi túi náhninaá: Ded daocánnibitjeh ã momochah, daocánnijeh ã ubbipna caá. Obohjeéhtih, dawá momniboó dawá ã ubbipna caá. Páant ã chãjat dée pah, moh yéejnitdih teo wáacna, jwĩih dinerodih oinit, bainíjeh jwĩ wũhuchah, Diosboó jwiitdih bainíjeh ã wũhbirna caá. Obohjeéhtih, túi wẽinit, búdí jwĩ wũhuchah, Dios jwiitdihbut chah búdí ã wũhbirna caá. ⁷ Yeéb ñíih dinerodih ñi wũh wáacachah, túi jenah joí, “Nin pah bóo caá weemdíh jwĩ Maáh ã wũhat túutur”, niij jenah joinít, ñíih dinerodih oicanjeh, wẽi wũhat caá náahap. “Bitá weemdíh ï wũhat túutuchah, páant bóojeh caá wã wũhup”, niijcánjeh wũhat caá náahap. Bitá ï niiját pínahdih jenah joicánjeh wũhat caá náahap. Páant, ñi túi wẽi wũhuchah, Diosboó yeebdíh ã wẽi enbirna caá.* ⁸ Ñi náahat chah Dios yeebdíh ã wũhbirna caá, ñi bíbohátjĩh bitadih ñi túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã wũhuchah, chah dawádih ñi jéih teo wáacipna caá. ⁹ Jon jãtjeh David nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Ded túiniboó moh yéejnitdih ã túi wẽi wũhna caá. Páant ã wũhuchah, Dios caandíh ã jwũub wũhbirna caá, páantjeh bitadih ã jwũub túi teo wáacat pínah niijná”, ãt niij daacáp tajĩ. *(Sal 112.9)*

¹⁰⁻¹¹ Dios jwĩ momat pínah, jwĩ jeémát pínahdihbut wũhni,* bitadih ñi wũhat pínahdihbut yeebdíh búdí ã wũhbirna caá. Páant ã wũhuchah, bitadih chah ñi jéih

teo wáacipna caá. Dios yeebdíh chah ã wũhuchah, yeéboó túi wẽinit, queét Judea baácđih moón moh yéejnitdih ñi wũhndih jwiitdih ñi wũh yapaat túutna caá. Páant ñi wẽi wũhuchah enna, queét nihat Diosdih wẽinit, “Queét jwiitdih ï teo wáacat túina caá, Paá”, ï niij wẽi naóhbirna caá. ¹² Túi wẽi wũhni, Jesúihwãdih búdí ñi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, dawá Diosdih búdí ï wẽi naóhbirna caá. ¹³ Páant ñi túi wẽi wũhuchah enna, yeéb Jesúihwã ñi jumatdih nihat cãacwã ï jéihbirna caá. Bitá Jesúihwã ñi túi chãjatjidih ennit, “Paá, queéboó Jesúih túini doonádih naóhnitjeh niican, túi jepahnit caá. Pánih jumna, jwiitdih, bitá míihwãdihbut teo wáacat túut niijná, jwiitdih túi wẽinit ïih dinerodih ït wahap taga. Páant ï jumatdih meemdíh búdí jwĩ wẽina caá”, ï niij wẽi naóhbirna caá. ¹⁴ Queét Judea baácđih moón yeebdíh jenah joinít, búdí oina, nin pah ï niij wẽi naóhbirna caá: “Paá, queéđih búdí oinit, ma túi teo wáacachah, queét jwũh jwiitdihbut búdí oinit, ï túi teo wáacap be. Pánihna, jwiit nihatdih búdí oinit, ma teo wáacatdih túina caá”, ï niijbirna caá. ¹⁵ Dios búdí oinit, teo wáacat túut niijná, jwiitdih wũh wũhni, ã túi ubat pínah niijná, ã wũh Jesúsdih ãt wah deyajip taga. Pánih wahna, chah túini ã chãjatjidih jenah joinít, “Búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, caandíh jwĩ wẽi niij jĩh.

10

Pablo Jesús ã naáwát túutni ã jumat

¹ Bũũ nindih ñi náhninaá. Weém, Pablo, yeebdíh jwĩih bohénijeh tigaá. Obohjeéhtih, yeéb weemdíh nin pah ñi niij yeena caá: “Pablo ninboó jwĩjeéh jumna, cãacwãdih úumna, jéih naóhcanni pah ã jumna caá. Obohjeéhtih, biáboó jumna, úumcanjeh jwiitdih jũih naóh daác wahni caá”, ñit niij yeenap wut be. Cristo cãacwãdih oinit, teo wáaquíhna, íjcan túinijeh naóhni ãt jumap wut jĩ. Páant túinijeh ã naáwátji pah muntih weembát íjcan túinijeh yeebdíh wã naóh daác wahna caá. ² Pánih íjcan túinijeh naáwíhna yũhna, yee naóhndih wã wẽp naóhna caá. Ñi pebhna wã jũibínachah, ñi

* ^{9:7} Lc 6.38 * ^{9:10-11} Is 55.10

tái chãja chaáh, páant bóojeh, ñi yeeatdih ñi cádaahá, “Pablo jwiít dih jüihná”, niijná. Ñi cátih jumnit, weemdih nin pah í niij yeena caá: “Diosdih jepahcannit í jenah joyát biíc yoobó Pablobut ã jenah joiná caá. Pánih jenah joí bohéna, Cristodih weñaíhcan, ã weñat pínahdihjeh ã bidna caá. Pánihna, Cristo ã naáwát túutni nihcan caá”, queét ít niij yeenap wut be. Páant niijnítdih búdí wã jüihbipna caá. ³ Diosdih jepahcannit míic naóhna, queét í jenah joyátjìhchah ipí niijná caá. Obohjeéhtih, weembát cáacjeh jumna yuhna, queét í chãjat pah weémboó wã chãjcan caá. Weemdih yeejép naóhndih Dios ã wēpatjìh caá chah wāpí niijíp. ⁴ Pánihna, Diosdih yap yohnitdih weém tái yoobópdi h wã wēp naóhna caá, í yap yohatdih í cádahat pínah niijná. Pánih wēp naóhna yuhna, wã jenah joyátjìhchah wã jéih cádahat túutcan caá. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjìh í yap yohatdih wāpí cádahat túutna caá. Caandih yap yohnit, í jenah joyát yeejép ã jummatdih Dios ã wēpatjìh nihát cáacwādi h wã jéihyana caá, yeejép í jenah joí cádahat pínah niijná. ⁵ “Nin pah caá Dios ã jummat”, niij yee naóhndih ã wēpatjìh wã cádahat túutna caá. Cáacwā Diosdih í jéihyat déedih jāhat panihndih ã wēpatjìhchah wã jéih yohna caá. “Maá Jesús, weemdih ma tái teo wáacá, meemdih yap yohcanjeh, yeejép wã jwáub jenah joicát pínah niijná”, jwiít nihát dih niiját caá náahap.* ⁶ Ñi pebhna wã juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, caandih ñi tái jepahatdih enna, det jwí Maáhdih yap yohna, páantjeh yeejép jenah joinítboodih búdí wã peéh chãjbipna caá.

⁷ Yeéb wñih bácahdihjeh ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, wã jenah joyátboodih ñi jéihcan caá. “Weem caá Cristo ã naáwát dih naóh yapaat túutni”, ded niijnítdih nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Pablobut biíc yoobó ã naáwát dih naóh yapaat túutni caá”, ã niij jenah joyó naáh. ⁸ Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah ã niijná caá: ‘Corintodih moondih Dios weemdih bohénadi h ã bejat túutap be’, niijnít, jwiít dih maáh dée ã jumna caá”, ñit niijíp wut yuh be. Obohjeéhtih, ã bo-

héat túutni jumna, wã tíccan caá. Dios beé ñi pebhna weemdih ã bejat túutap be, ãih túini dooná dih naóhna, yeebdih wã teo wáacat pínah niijná. Páant ã naáwát túutni jumna, yeebdih yéejáihcan, ñi tái jummat pínah niijná, ãih wēpatjìh yeebdih wã bohénap jì. ⁹ Pánihna, wēp naóh daác wahna yuhna, yeebdih úumaíhcan, ñi tái túut nuumát pínah niijná, yeebdih wã daác wahap be. ¹⁰ Biquína ñijeéh jumnit nin pah ít niijíp wut yuh be: “Pablo naóh daác wahna, úum náah jumni maáh dée pah tub wēpép ã wutna caá. Obohjeéhtih, ninboó jüóhna, oboh jumni jeh ã jumna caá. Pánihna, ã bohéni doonábut oboh naáwátjeh caá”, ít niijíp wut be. ¹¹ Páant í niijíchah yuhna, í niiját pah wã nihcan caá. Wã wēp naóh daác wahat pahjeh mantih, ñi pebhna juibínit, ñi tái túut nuumát pínah niijná, biíc yoobó wēp naóhni wã jambipna caá.

¹² Biquína ñijeéh jumnit, tái jéihcan yuhna, “Bita í jéihyat chah jwiítboó jéihnit caá. Bita Diosdih í teo wáhat chah teo wáhnit jwí jumna caá”, ít niij míic weñep wut yuh be. Obohjeéhtih, páant niij wēina yuhna, tái jenah joicánnit, Diosdih tái teo wáhnit nihcan caá. Queét í jenah joyát pah weémboó wã jenah joicán caá. ¹³⁻¹⁴ Weém cáacwā í maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo ã wutad dih jepahnit, caandih teo wáhnijeh caá. Yeebdih bohénadi h ã jib bejat túutuchah, wã jepahap jì. Wã jenah joyátjeh nihcan, Diosboó weemdih ã wahachah, yap yohcanjeh, ã wutad dih wã jepahap jì. Páant ã wutad dih jepahnit, Jesús í tái dooná dih yeebdih jwíih bohéni wã jumap jì. Pánih jwíih bohéni jumna, weemdih wēp naáwát caá náahap. Ded pah wã bohéat pínahdih jwí Maáh weemdih ã naáwáchahjeh joinít, wāpí bohéna caá. Wã jenah joyát dihjeh wã bohécan caá. ¹⁵ Yeebdih yee bohénitji í wēi niiját pah, weémboó wã wēi niijcán caá. Bita í bohénitjidih ennít “Queét dih weémboó wã tái bohénachah, Cristodih ít jepahap taga”, wã niij wēican caá. Wã tewatdihjeh wã wēi naóhna caá. Yeebdih jwíih bohéni jumna, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wã náah yacna caá. Pánih náah yacna, ñi

* 10:5 Ef 6.11-17

pebhna jwáub bohénadih wã bejihna caá. ¹⁶ Pánih bohénit, jwí Maáh ã weñat pínahdih ñi túi chãjachah ennit, biíh tátchinadih moondíhbut bohénadih wã bejbipna caá. Pánihna, ñíih baác yehboó bejnit, bita bohé jwuhcannitboodíh wã naóhbipna caá. Jesúih doonádh joi jwáhcannitdihjeh naóhna, bita ñ bohénitjidih “Wã túi bohéatji jíib queét jwí Maáhdih ñ túi péena caá”, wã niijcán niít. ¹⁷ Páant niijnít, jon jãtih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “ ‘Weemdíh dedé jũdhdát wihcan caá’, ñ niijcá bojo naáh. Obohjeéhtih, ‘Jwí Maáh Dios, nihat jéihni, weemdíh ã túi teo wáacáp be’, ñ niijí naáh”, át niij daacáp tají.* ¹⁸ Det queétjeh “Jwiít caá túi bohénit”, niij jenah joinítidih Dios ã wëi encan caá. Obohjeéhtih, “Caán caá túi bohéni”, jwí Maáh Cristo ã niijníboodíh Dios ã túi wëi enna caá.

11

Yeenit ñ bohéat ã tobohat

¹ Ded ã túi chãjatjidih bitadih ã wëi naáwáchah, ãpí táican caá. Páant naáwát ã táicah yuhna, ded pah wã chãjatdih bita yeebdíh ñ yeeatdih wã naóh yoobábipna caá. ² Weém jíi Jesúih túini doonádh yeebdíh wã jwíh bohénap jí. Dios yeebdíh búdí ã oyat biíc yoobó weembút yeebdíh wã oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ãjeéh biícidih ñi jumatdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá. ³ Obohjeéhtih, bita yeejép ñ bohéatdih yeéb ñi joyát pínahdih búdí wã úum yacna caá. Jon jãtih mai pah jíghni Satanás Evadih búdí át yee naáwáp wut jí. Páant ã yee naáwátdih jepahnit, Eva Dios biícidih mi jumatdih mit cádahap wut jí. Páant ã yeeatdih mi jepahatji dée pah muntih, bitaboó ñ yee bohéatdih yeebút jepahnit, Cristodih ñi cádahíhatdih búdí wã úum yacna caá.* ⁴ Det wã bohéatji pah bohécan, “Jesús nin pah jũmni caá”, niij yee bohénadih ñi pehbóó ñ jũibínachah, ñit wëi jwãáhji tagaá. Yeebdíh wã bohéatji biíc yoobó ñ bohécah yuhna, ¿dépanihna jenah joicánjeh, queétdih ñi jepah? “Nin pah caá Túini Espíritu ã chãjap”, ñ niij yee bohénachah, ñit joijí

tagaá. Caandíh wã naáwátji biíc yoobó ñ naóhcah yuhna, ¿Dépanihna queét yee bohénitboodíh yeéb ñi jepah? Jesúih túini doonádh wã naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeéb yee naóhnitboodíh ñi túi joi? Páant ñi chãjachah enna, Cristodih ñi pée cádahat pínahdih wã úum yacna caá. ⁵ Queét yee bohénit “Jwiítboó Dios ã bohéat túttnit bita ã wahnit chah jéihnit jwí jũmna caá”, ñ ni-ijíchah yuhna, “Weém Dios ã bohéat túttni wã jũmũchah, weemdíh chah jéihnit nihcan caá”, wã niij jenah joiná caá. ⁶ Túi wéheni nihcan yuhna, Dios naáwátdih túi beh joiní caá wã jũmũp. ã naáwátdih wã bohénachah joinít, páant wã jumatdih yeéb ñi túi jéihna caá.

⁷ Nindih ñi túi jenah joyoó: Yeebdíh Jesúih túini doonádh bohéna, wãpí jíib úubhcap jí. Páant wã bohéat jíib úubhcanjeh, moh yéejni dée wã jũmũp jí. Pánih jũmna yuhna, yeébboó moh yéejcanjeh, ñi túi jumat pínah niijná, yeebdíh wã túi teo wáacáp jí. Pánih teo wáacna, ¿yeebdíh wã túi chãjcannit beé? ¿Weembút yeebdíh jíib wã niij jíih, queét bita bohénitdih ñi wëi enat pah, weemdíhbut ñi jwáub wëi enat pínah niijná? ⁸ Obohjeéhtih, yeebdíh wã bohénachah, biíh tátchinadih moón dawá Jesúihwã ñijeéh wã jumat pínah niijná, ñih dinerodih weemdíh ñ wũhũp jí. Yeebdíh teo wáacat tútt niijná, ñ wãhni dinerodih nũmát dée wã chãjap be. ⁹ Ñijeéh jũmna, bií dée bíbohcan yuhna, yeebdíh dinerodih wãpí úubhcap jí. Jwí úudwã panihnit Macedonia baácidih moón Jesúihwã ñi pebh wã jũmũchah, nihat wã náahatdih ñ úb jũibínap jí. Páant ñ úb jũibínachah, yeebdíh dinerodih wã úubh tac bũugácap jí. Túttimahbut, yeebdíh wã úubh tac bũugácan niít.* ¹⁰ Cristo yoobópdih ã naáwát pah, weembút áih jũmna, yoobópdih nindih wã naóhna caá: Jesúih túini doonádh jíib wihcanjeh yeebdíh wã bohéatdih búdí wã wëi naóhna caá. Biíc yoobó jíib wihcanjeh wã bohéat pínahdihbut nihat ñíih baácidih moondíh jéihnit, páant wã wëi naáwátdih joinít, “Caán dée ãpí chãjcan caá”, ñ niijcán niít. ¹¹ Yeebdíh dinerodih wã úubhcatjidih

* 10:17 Jer 9.24 * 11:3 Gn 3.1-5; 13 * 11:9 Fil 4.15-18

jenah joinít, ¿ded pah tigaá ñita niíj jenah joí? “Pablo jwiít dih jíib úbhcán, jwiít dih ã oican niít”, ¿ñi niíj jenah joí niít? Nihcan caá. Yeebdíh búdí wã oina caá. Páant wã oyatdih Dios ã jéihna caá. ¹² Jíib wihcanjeh páantjeh yeebdíh wã bohé bipna caá, queét yee bohénitboó “Pablo ded pah yeebdíh ã bohéát biíc yoobó caá jwiítbat jwípí bohéna caá”, ã yee niijíchah joinít, queétdih ñi joyáh bojat pínah niijná. Queét yee bohénit ã bohéátji jíib yeebdíh ípí úbhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wãpí jíib úbhcán caá. Pánihatdih túi jenah joinít, mácah jwí jumatdih ñi túi jéihbipna caá.

¹³ Pánih chājnit yoobópdih Jesús ã bohéát tútnit nihcan, queét yeenitjeh caá. “Jwiít caá Jesús ã bohéát tútnit”, niíj naóhna yuhna, ã wahnit nihcan caá. Páant niijná, wã jumat dée pah ã jumihip yuh caá. ¹⁴ Pánihna, yeenit jumna, páant ã chājat pínahdih wāát jéihyep be. Yeejépwā ã maáh Satanásbut biíc yoobó ãpí chājna caá. Dawá láa caanbat yeena, túini ángel, Dios ã wahnit pah ã míic jíghana caá. ¹⁵ Satanás ã chājatdih jéihna, caandíh teo wūhnitbut “Jesús ã wahnit caá”, niíj yeenit, Diosdih teo wūhnit pah ã jumihatdih wāát jéihyep be. Túi chājcanit jumna yuhna, túi chājnit dée pah ã jumihipna caá. Pánihna, Diosboó nihát ã yeeatji jíib queétdih búdí ã peéh chāj bipna caá.

Pablo yeejép ã yapatji

¹⁶ Bui jwuhna, ded pah wã jumatjidih wã wēi naóh bipna caá. “Pablo ã túi chājatjidih tub wēi naóhniabeh caá”, weemdíh ñi niíj jenah joicáh, ã túimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdíh páant niíj jenah joiná yuhna, ded pah wã yapatjidih wã wēi naáwáchah, bainíbit ñi joi jwúhuú. ¹⁷ Yeebdíh pánih naóhna, jwí Maáh Jesús weemdíh “Ma yapatjidih ma naáwá queétdih”, ã niijcáh yuhna, ded pah wã yapatdih wã naóh bipna caá. ¹⁸ Dawá bitaboó ded pah ã túi chājatjidih wēi naóhna, weembút ded pah wã yapatjidih wã wēi naóh bipna caá. ¹⁹ Yeéboó “Chah túi jéihnit jwí jumna caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yee naóh nitboó ã naáwáchah yuhna, ñi túi wēi

joiná caá. ²⁰ Queét ñi maáta dée, yeebdíh búdí ã wutuchah, ñi túi wēi joiná caá. Dawá láa ñiíh dinerodih ã yee dúuc wáina caá. “Jwiít nihát jéihnit jwí jumuchah, jwiít dih ñi túi weñeé”, ípí niijná yuh caá. Biíh láa yeebdíh líjnit, ã mao tícana caá. Páant yeejép yeebdíh ã chājachah yuhna, ¿Dépanihna páantjeh queétdih ñi túi jepah? ²¹ Ñijeéh jumna, “cāacwā dih úmni”, ñi niijná, queét ã chājat pah weémboó wã chājcap be. Páant wã chājat pínahdih wã úmatjidih naóhna, wã tícana caá. Queét ã chājat pah chājcan yuhna, Jesús ã wahnit wã jumatdih ñi túi jéihyat pínah niijná, weembút ded pah wã yapatjidih wã wēi naóh bipna caá.

²² Queétboó bita chah jéihnit jumíhna, “Jwiít judíowā jwí jumuchah, jwiít dih ñi weñeé”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút judío mun tigaá. Queétboó “Jwiít Israel ã jumená, Dios ã ñionitji jwí jumna caá”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Israel ã juma mun tigaá. Queétboó “Jwiít Abraham ã jumená, ‘Yeebdíh wã túi chāj wūh bipna caá’, Dios ã niijnítji caá”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Abraham ã juma mun tigaá. ²³ Queétboó “Cristodih teo wūh nit jwí jumna caá”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Páant ã niijíchah joinít, ñi pah yeebdíh wã niijná caá: “Weembút Cristodih teo wūhni mun tigaá. Weém caá bácah queét ã tewat chah búdí teoni”, yeebdíh wã niíj naóhna caá. Páant niíj naóhna, páantjeh jenah joicánnit ã wéheat pah naóhna yuhna, wã tíccan caá. Queét ã teo wūhat chah Cristodih wãpí teo wūhap be. Jesús túini doonádih wã bohéátji peéh dawá láa nemat muúboó weemdíh ã nemep jí. Dawá láa weemdíh ã puñup jí. Dawá láa cāacwā weemdíh ã mao yohíhip jí. Páant ã mao yohíhichah, weém yeejép wãpí yapap jí.* ²⁴ Cinco láa jwiít judíowā jwí maáta weemdíh ã tewat tútup tají. Weemdíh ã tewat jumat pah, tabit yéj chājnitdih momo jwi chío cóh jumni tōpnajíh ã puñat biíc yoobó treinta y nueve láa weemdíh ã puñup jí.* ²⁵ Biíc peihcanni láa Romanowā weemdíh teonit, máa doóhbnajíh ã puñup jí.*

* 11:23 Hch 16.23 * 11:24 Dt 25.3 * 11:25 Hch 16.22 * 11:25 Hch 14.19

Biíc láa weemdih mawihna, jeejih i yohop ji.* Biíc peihcanni láa budi jáaj chójih jib bejna, jwi daabap ji. Biíc láa daabnit, máa naadih teonit, budi muj tacdih pah daa juoh, caan yeo jáap pah tãah bej, jwub pah tuo bejat dee wa jumachah, i ubap ji. Pánihna, caan láa, wa wanihip ji. ²⁶ Dawá láa Jesúih túini doonadih bohénit, yuup wa jib bejep ji. Pánih bohé jibnit, budi yeejep wa yapap ji. Biih láa tobohni mujnadih wa bejep ji. Biih láa namáboó jib bejechah, bií deedih chewe mao duc wayat dee a tobohó ji. Biih láa wa deewajeh weemdih i yeejaihip ji.* Biih láa judiowá nihcannitbut weemdih i mawihhip ji.* Tútchinaboó, tútchi wihcapboó, budi mujboobát wa jumachah, wanat dee a tobohó ji. Biih láa “Jwiit Jesúihwá caá”, niij yeenit, i mawat dee a tobohó ji. ²⁷ Jesúih túini doonadih bohéna, budi wapi tewep ji. Pánih teona, dawá láa uocanjeh wa bohé daa juuwup ji. Dawá láa jeemat wihcah, nuugup tubuchah, tubit taca jootochah, budi yeejep wa yapap ji. Dawá láa dawát pínah yéguehbut wihcah, budi cubuhuchah, yeejep wapi yapap ji.

²⁸ Pánih yeejep yapna, páant bóojeh át nihcap ji. Yeó jáap jumat pah nihat Jesúihwá “caandih cádahná”, niijná, budi wapi náhni dahwana caá. ²⁹ Biíc Jesúih a tubup chuuuchah, weembát tubup chuuhni pah wa jumna caá. Bitá Jesúihdih i yeej chajat tútuchah enna, queét yeejepwáboodih budi wa iijna caá. Pánihna, yeéb nihat Jesúihwá, wa weh dee ni jumachah, yeebdih um yacna, yeejep wapi yapna caá.

³⁰ Páant yeejep wa yapatjidih wéi naohna, ded pah wa túi chajatdih yeebdih wa wéi naohcan niit. Obohjeéhtih, wa wépcatjidih yeebdih wa wéi naohbipna caá. ³¹ Páant wa naawachah joinit, “Yoobopdih caá páant a niiját”, Dios a niij jéihna caá. Caan caá jwi Maáh Jesucristo íp. Pánihna, yeó jáap jumat pah “Paá, meemjéh nihat jéihni, chah wépní caá”, túi wéi niiját caá náahap. ³² Weém Jesucristodih wa jwíh jepahat túttimahbitjeh, Damasco tútchiboó wa jumachah, caan tútchidih moón i maáh, Aretas nump jumni, weemdih át tewat

túutap wut ji. Pánihna, nihat Damasco tútchi wáihyat júdu jécnadih áih soldadowádh át páñat túut wut ji, wa bac bejechah i tewat pínah niijná. ³³ Páant i páñachah enna, wa chéenwá budi wuhdih weemdih waadát túutnit, wáihyat júdudih jumni muú enat jécmant i cádah deyanap ji. Pánih cádah deyanit, i teo wáacachah, moh yeejni wa jweyep ji.*

12

Pablo oo jumat dee a enat

¹ Búu weemdih ded pah biih a yapatjidih wa jwub naohbipna caá. Queét yee bohénitboó “Jwiitjeh caá oo jumat dee jigohatdih enna, chah jéihnit jwi jumap”, i niij naohna yuh caá. Obohjeéhtih, jwi Maáh weemdihbut oo máh enat dee pah a jigohop ji. Páant a jigohatjidih yeebdih wa naohbipna caá. Ded pah weemdih a jéihyaatdihbut wa naohbipna caá. ²⁻³ Catorce jopchi jatih Dios weemdih japboó a ub puuh laab bejep ji. Ded pah a ub puuh laab bejatjidih wa jéihcan caá. Wíih bácahdih, wíih caolihdihjeh a ub bej deejí oo jumat pah enatjidih, wa jéihcan caá. Diosjeh caá a jéihyep. ⁴ A pehbboó, Paraíso wut jumapna juibínit, a naawachah wa joyóp ji. Jwiit cáacwajeh jwi jéih naoh buujacat deedih wa joyóp ji. Páant caandih wa joyochah yuhna, weemdih a jwub naoh yapaat túutcap ji. ⁵⁻⁶ Páant weemdih ded pah a yapatdih wéi naawihna yuhna, weemjéh ded pah wa jumatdih wa wéi naohcan niit. Obohjeéhtih, yoobopdih a jumachah, wa jwub naawachah nihna, áta túi taga. “Pablo túini oo jumat dee pah enna, Jesús a wahni nacaá”, ni niij weñatdih yeebdih wa náah yaccan caá. Obohjeéhtih, ded pah wa chajatjidih, ded pah wa bohéatjidihbut jenah joinit, “Pablo jwi Maáh a bohé jibat túutni caá”, ni niij jéihyatdih wa náah yacna caá. Weemjéh wépcanni wa jumatdih ni jéihyat pínah niijná, búu ded pah biih wa yapatjidihbut yeebdih wa naohbipna caá. ⁷ Chah túini oo jumat deedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wa niij jenah joyát weemdih a tobohna caá. Páant a tobohó pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdih

* 11:26 Hch 9.23 * 11:26 Hch 14.5 * 11:33 Hch 9.23-25

yeejép ât yapat tûutap taga, “Weemjéh wêpcanni caá”, wã niij jenah joyát pínah niijná. ⁸ Pánih jumna, biíc peihcanni láa jwí Maáh Jesúsdi caán yeejép yapatdih â yohat pínahdih wã úúbup yuh be. ⁹ Obohjeéhtih, weemdih nin pah â niij jepahap be: **“Caandih wã yohcan niit. Obohjeéhtih, caandih yohcan yuhna, meemdih búdí oinit, wã túi teo wáacipna caá. Pánih wêpcannijeh jumna, wã oi teo wáacat pínahdih chah ma bidipna caá. Pánihna, meemdih búdí wã teo wáacachah ennit, wã wêpatboodih nihat cãacwã î jéihbipna caá”**, Jesús weemdih â niij jepahap be. Páant â niijichah joinit, wã wêpcatdih wã wêi naóhbiipna caá, â wêpatjih weemdih búdí â teo wáacat pínah niijná. ¹⁰ Páant tigaá Jesúsdi wã jummat jib yeejép yapna, búdí wã wêina caá. Bitá weemdih yeejép î wéhenachah, yeejép î chãjachah, î jãghanachah, dedé biih weemdih yeejép â yapachah yuhna, wãpí túi jumna caá. Pánih wêpcanni wã jumachah, Jesús â wêpatdih chah búdí bidnit, “Weém jéihcanni wã jumna yuhna, â teo wáacatjih wã túi buujábipna caá”, wã niij jéihna caá.

Corinto tâtchidih moondih búdí â jãgahat

¹¹ Bitá weemdih yeejép î naáwáchah joinit, yeéboó queédih ni naóh bóod chuñachah, âta túi tagaá. Obohjeéhtih, páant ni niijcáh, weemjéh yeebdih wã míic wêi naóhna caá. Weém oboh jumni dée wã jumachah yuhna, queét yee bohénit “Jwiit caá bácah Dios â bohéat tûutnit”, niijnitboó wã chah î jumcan caá. ¹² Nijeéh wã jumachah, Dios â naáwát tûutni wã jummatdih júutihna, â wêpatjih weemdih búdí âpí teo wáacap jî. Páant â teo wáacachah, dawá láa wannitdih booanit, nemépwáidihbut wã yohop jî. Pánih chãjnit, jwiit cãacwã jwí jéih chãjca naáhdih â wêpatjihjeh wã chãj júutap jî. Weemdih enihcannit î yéejalhichah yuhna, wã chuuná yuhna, wã teo cádahcap jî. ¹³ “Pablo jwíjeéh jumna, biih tâtchidih moondih â túi chãjat pah jwiitdih â túi chãjcap jî”, ¿yeéb ni niij jenah joí niit? Nihat tâtchidih moondih biíc yoobó wãpí túi chãjna caá. Obohjeéhtih, yeebdihjeh wíih pínah dinerodih wã úubh tac buugácap jî. ¿Pánih úubh tac buugácan,

yeebdih wã yéj chãjnit jî? Caán yeejép â jumachah, wã jãghana caá. Caán yéejatdih weemdih ni yohoó.

Î pebhna â jwúub jib bejat pínah

¹⁴ Nin wã naáwát pínahdih ni túi joyoó: Chéne láa juibíniji buu ni pebhna jwúub bejat tûut caá wã chãjap, páant mantih. Ni pebhna juibínit, yeebdih wíih dinero pínahdih con láa wã úubhcatji pah, buu láabut wã úubh tac buugácan niit. Níih dinerodih náahcan, Jesúsdi túi joinit ni jummat caá yeebdih wã náah yacap. Wébit î mána î náahatdih wãhnit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih î mána caá queét wébitboodih î náahatdih ipí wúhup. Páant î chãjat pah yeéb wã weh panihnit ni jumachah, wã náahatdih yeebdih wã úubhcan niit. ¹⁵ Ni ip panihni jumna, yeebdih búdí oinit, nihat wã bíbohatdih wêi wãhnit, yeebdih wã teo wáaquihna caá. Pánih teo wáaquihna, búdí chuuná yuhna, wã teo cádahcan niit. Páant yeebdih chah wã oyochah yuhna, ¿yeéb weemdih nump ni oi niit?

¹⁶ “Pablo jwíjeéh jumnit, áih pínah dinerodih âpí úubh tac buugácap jî”, ni niij jéihna caá. Obohjeéhtih, biquína nijeéh jumnit weemdih nin pah it niij jenah joi tagaá: “Jwíih dinerodih moh yéejnitdih â wúh wáacat tûutnit, jwiitdih jéihcha dúuc wáiniabeh tagaá”, î niij jenah joiná caá. ¹⁷ Páant î niiját pahjeh chãjni jumna, ¿ded pah tigaá caandih wãta nih chãj? ¿Ni pebhna wã wahnitdih nit beé yeebdih wã jéihcha nuumát tûutap? Páant wã chãjcap jî. ¹⁸ Jãtih Titodih ni pebhna bejat tûutnit, biih Jesúsdi hbut ájeéh wã pej jum bejat tûutap jî. Páant ni pebhboó juibínit, ¿Tito yeebdih â jéihcha nuumnit jî? “Nuumcánni caá”, ni niij jéihna caá. Jwiit chénat pah biíc yoobó jwí maáh â weñat pínahdih chãjnit caá. Pánih jumnit, yeebdih oinit, táinijeh â chãjat pah, weembát biíc yoobó yeebdih táinijeh wãpí chãjna caá.

¹⁹ Páant wã jãh niijichah joinit, ¿ded pah ñita niij jenah joí? “Caandih jwí wêi niiját pínahdihjeh caá â bidip”, ¿ni niij jenah joí niit? Obohjeéhtih, weém Cristoih jumna, Dios weemdih ennit, “Ma túi chãjna beé”, â wêi niiját pínahdihjeh caá

wã náahap. Yeebdíh teo wáaquíhna, ded pah wã chãjatjidih wã naóh beedánap be, jwí Maáhdih chah ñi táí jepahat pínah niijná. ²⁰ Ñi pebhboó wã juibínachah, wã náah yacat pah ñi chãjcah, búdí yeebdíh wã úum yacna caá. Páant ñi táí chãjcah, caanná juibínit, weembút yeéb ñi náah yacat pah wãta chãjcan tagaá. Pánihna, yeebdíh búdí wã jenah joiná caá. ¿Páantjeh ñi míic jãih niít? ¿Páantjeh bitaíh bií déedih ñi en ñinah íij niít? ¿Búdí ñi míic íija niít? ¿Biquína páantjeh íih pínahdihjeh bid niít? ¿Búbut páantjeh bitadih ñi yee naóh niít? ¿Yeejép dooná ñi jumatdih ñi cádah jwuhcan niít? ¿“Weém nihat jéihni caá”, páantjeh ñi míic wëi niij niít? ¿Túbit ñi míic en naóh cádah jwuhcan niít? ¿Yeéb biquína ñi jenah joyátidihjeh niít ñi chãjap? Yeéb páant ñi chãjatdih wã úum yacna caá. ²¹ Pánihna, ñi pebhna juibínit, ñi táut nuumcátidih wã enechah, Dios weemdíh áta tíicat táut tagaá. Jon jãtih yéej chãjnitji dawá páantjeh í yéej chãjatdih cádahcah enna, búdí wãta jĩgah taga. Íí náah chãjat, yeejép chãjíhat jenah joyát, í náahat pahjeh chãjatdihbut í cádahcah enna, búdí wãta jĩgah taga. Páant ñi chãjatdih páant bóojeh ñi cádahaá, caanná juibínit, wã jũihcat pínah niijná.

13

Pablo ã pée naáwát

¹ Jon yeebdíh chéneji juibí enniji bũ bejna, biíc peihcanni láa bejat táut caá wã chãjap. Pánihna, ñi yéej chãj cádahna, táiniboodíh táut nuumnít, weemdíh ñi táí páñaá. Ñijeéh jumnitdih í yéej chãjatdih cádahat táutnit, Moisés nin pah ã niij naóh daacátjidih ñi táí náhninaá: “Deddih ñi peéh chãjat pínah jãtih, caán ã yéej chãjachah ennit, chénewã, biíc peihcannit í enatji pahjeh í naáwá naáh. Páant moonjéh í naáwát táttimah, ñi peéh chãjachah, ã táibipna caá”, Moisés át niij daacáp tají.* ² Ñi pebhna wã jwũub juibí láa yéej chãjnitdih nin pah wã niij naáwáp jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh ñi táut nuumá. Ñi cádahcah, jwũub juibína, wã peéh chãjbipna caá”, wã niijp jĩ. Páant wã niijátji pah,

bũ ñijeéh jumcan yuhna, queét páantjeh yéej chãjnitdih, yeéb nihatdihbut, wã jwũub naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh ñi táut nuumá. Ñi pebhna juibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wã peéh chãjbipna caá. Yũp wã jumachah, “Wã peéh chãjbipna caá”, niijná yuhna, ã peéh chãjcan niít”, ñi niij jenah joicá bojó. ³ Cristo ã naáwátidih naóh yapani wã jumatdih ã jútat pínahdih bidna, páant wépép weemdíh ã peéh chãjat táutuchah enna, ñi jéihbipna caá. ¿Búdí ã wëpatjĩh yeebdíh ã teo wáacatjidih ñi náhnican niít? Yeéb yéej chãjnitdih ã peéh chãjat pínahbut biíc yoobó wépép ã jumbipna caá. ⁴ Jwiít cáacwã jwí wëpcat pah Cristo wëpcanni jumna, cruzboó át wũn wũhup wãt jĩ. Pánih wũna yuhna, Dios ã wëpatjĩh boo pud jũóhni, bũ páantjeh báadhni ã jumna caá. Cruzboó ñuhna, wëpcanni ã jumat pah weembút wëpcanni wã jumna caá. Wã jenah joyátjĩh yeebdíh wãta jéih teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wãjeéh jumna, Dios ã wëpatjĩh yeebdíh teo wáacadih wã juibíbipna caá.

⁵ Yeéb míicjeh nin pah ñi míic niij wũbh joyoó: “¿Ded pah wã chãjatji? ¿Yoobópdih Jesúsdi wã jenah joí niít? ¿Caán ã náah yacatdih wã táí jepah niít?” ñi míic niij wũbh joyoó. Caandíh yoobópdih jenah joiná, ã náah yacatdih ñi táí jepahachah, Jesús ñíh caolihboó ã jumna caá. Obohjeéhtih, yoobópdih caandíh jenah joicán, ã náah yacatdih jepahcan, áihwã ñi nihcan caá. ⁶ Weémboó caandíh táí jenah joiní, ã náah yacatdih jepahni wã jumatdih wã jéihna caá. “Weém Jesúsdi caá”, niij yeeni wã nihcan caá. Páant wã jumatdih yeebdíhbut wã jéihyáihna caá. ⁷ Ñi yéej chãjcat pínahdih náah yacna, Dios yeebdíh ã táí teo wáacat pínah niijná, búdí wã wũbhna caá. Ñi pebhna juibínit, páant ñi yéej chãjcatdih wã enechah, weemdíh Dios yeebdíh ã peéh chãjat táutcan niít. Páant ã peéh chãjat táutcah, wã wëibipna caá. Obohjeéhtih wã peéh chãjcatdih ennit, “Pablo Dios ã wëpatjĩh queétdih peéh chãjcan, Dios ã wãhni nihcan nacaá”, ñi niij jenah joyóchah yuhna, wã táí wëibipna

* 13:1 Dt 17.6; 19.15

caá. Dios weemdih ã bohé jibat tútatjidih ñi jéihyat pínahdih wã náah yacna yuhna, yeéb ñi túi chājat pínahdih chah wã náah yacna caá. ⁸ Ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodih ñi túut nuumátdih enna yuhna, yeebdih wã peéh chājachah, yoobópdih āta nihcan tagaá. Pánihna, yoobópdih chājihna, yeebdih wã bohé bipna caá, Dios naáwátdih túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niijná. ⁹ Yeéb Cristodih ñi túi jenah joyóchah, Dios ã wēpatjīh yeebdih peéh chājat ã náahcah, búdí wã wēibipna caá. Pánihna, Diosdih búdí wã uúbhna caá, ã weñat pínahdihjeh ñi túi chājat pínah niijná. ¹⁰ Dios ã wēpatjīh yeebdih peéh chājihcan, ñi pebhna wã bejat pínah jātih wã daác wahna caá, yéej chājatdih cádahnit, ñi túut nuúm páñat pínah niijná. Dios ã wēpatjīh yeebdih jīgahaihcan, wāpī túi bohéna caá, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo ã péé túyat tútat

¹¹ Buu wã uúdwã panihnitá, yeebdih wã túyat túutna caá. Cristodih chah jenah joinít, táinijeh ñi jumuuá. Nin wã naóh daacátdih ñi túi jepahaá. Cristodih chah jenah joyát pínahdih ñi míic teo wáacá, bíicdih túi jumat túut niijná. Páant ñi túi jumuchah ennit, Dios ñijeéh ã jumbipna caá. Caán jwiútdih búdí oinit, míic oyat túutna, jwiútdih bíicdih ã túi jumat túutna caá. ¹² Jesúihwã jumna, ñi túi wēi uúbú. ¹³ Nihat ninjīh moón Jesúihwābut yeebdih búdí ñi túyat túutna caá. ¹⁴ Yeebdih búdí wã uúbhna caá, jwī Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ã túi teo wáacat pínah niijná. Dios búdí ã oyatdih ñi jéihyat pínah, Túini Espíritu ñijeéh ã jumat pínah, yeéb bíicdih ñi túi jumat pínahdihbut wã uúbhna caá. Pánih uúbhnit, yeebdih búdí wã túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

GÁLATAS

Pablo queédih ã táyat tútat

1-2 Weém, Pablo, biíhdih daacát tútnit, yeéb Galacia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúíhwádh wã wahna caá. Nihat wãjeéh jumnit Jesúíhwábut yeebdíh ã táyat tútina caá. Weém, Pablodih jĩ Jesucristo ã ñíwip jĩ, áih túini doonádh wã naóh jib bohéat pínah niijná. Cãacwã weemdíh ã naáwát tútcap jĩ. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jwĩ íp caán wunnijidih boonanibut weemdíh ã ñíwip jĩ. Páant ã naáwát tútni jumna, nin núodih yeebdíh wã daác wahna caá. ³ Dios jwĩ íp, jwĩ Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. ⁴ Dios jwĩ íp ã náahat pahjeh, caán Jesucristoboo jwĩ yéejat jíib, át wun wáhp wat jĩ,* ã teo wáacatjĩh yeejépwã ã jumat pah nihcan, yéej chãjatdih jwĩ yap yohat pínah niijná. ⁵ Páant ã chãjatdih jéihna, “Paá, meém nihatdih jéih beedáni jumna, cãacwãdh jgah ennit, mapĩ túi teo wáacna caá”, jwĩ ípdih yeó jáap jumat pah búdí jwĩ niij wëi naáwát dée caá. Páant tí jwĩ niij wëi naáwáp.

Dios cãacwãdh ded pah ã túi ubat

⁶ Yeéboó ded pah ñi chãjat doonádh joinít, weém búdí wã náhni dahwana caá. Dios yeebdíh búdí oina, át ñíwip taga, Jesúsdi jepahnit, áihwã ñi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant yeebdíh búdí ã oyochah yahna, waícanjeh biíh bohéatdih joinít, Jesucristoboo dh cádahna caá ñi chãjap. Páant ñi cádahat doonádh joinít, “¿Dépanih tigaá waícanjeh ã tút núm?” niij jenah joinít, wã wáhi bejep be. ⁷ Biquína ñi pebh jumnit, yeebdíh tac buugána, mácah bohénit, Jesúih túini doonádh ã yéejana caá. Páant yeebdíh naóhna, nin pah ã niij yee bohéna caá: “ ‘Túí ubnit jumat tút niijná, Jesucristodihjeh ñi túi jepahaá’, Pablo niij naóh bohéna, yeebdíh ã nih yána caá. Diosjeéh túi jumat tút niijná, jwĩ nuowã ã naáwátjidihbut túi jepahat caá náahap”, ãt niij yee naáwáp wat be. Obohjeéhtih,

“Nin túini dooná caá”, ã niij naóhniboo túini dooná yoobát nihcan caá. ⁸ Jwiít, Dioíh ángel japmant júohni, yeebdíh jwĩ jwíh bohéatjidih mácah jwĩ bohénachah, jwiít dih Dios búdí peéh chãjna, iiguípna ã waha naáh. ⁹ Wã naáwátji pah wã jwáub naóhbiipna caá, páant muntih: Yeebdíh jwĩ jwíh bohéatdih ñi túi jepahachah yahna, det yeebdíh mácah ã bohénachah, Dios queédih búdí peéh chãjna, iiguípna ã waha naáh.

¹⁰ Páant niijná, “Caánboo tigaá túi bohéni ã jumap”, weemdíh cãacwã ã niiját dih wã bidcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó weemdíh “Meém ma túi bohéna jĩ”, ã niiját dihjeh caá wã náahap.* Cãacwãdh weñáhnit bohéna, Cristoboo dh wãta weñacan tagaá. Páni h weñacan, caandíh teo wáhni wãta jumcan taga.

Cristo Pablodih ded pah ã tút númátji

¹¹ Wã déewã panihnitá, nindih ñi jéihyat pínah yeebdíh wã náah yacna caá: Wápi bohéni túini dooná cãacwã ã jenah joyátjijeh nihcan beé. ¹² Ded cãacdh wã joiníji doonábut nihcan beé. Bitá weemdíh ã bohécan beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdíh ded pah ã wáuh ã jumatdih ã bohénap jĩ.

¹³ Jesucristodih wã jepahat pínah jãtih, jwiít judíowã jwĩ nuowã ã naáwátjidih wã túi joí waadánap jĩ. Páni h túi joí waadáni wã jumachah, ded pah wã chãjatji doonádh yeéb ñit joijí tagaá. Páni h jumnit, Jesúíhwã Diosdih yap yohnit ã jumatdih jenah joinít, eníhcan, búdí yeejép chãjna, queédih wã túi mao beedá bojhip yah jĩ.* ¹⁴ Jwĩ nuowã ã naáwátjidih túi jepahíhna, weém biíc yoobó behnit chah wã túi bohénap jĩ.*

¹⁵⁻¹⁶ Obohjeéhtih, wã cãac jumat pínah jãtih, Dios weemdíh búdí oina, átát ñíojip taga, áih túini doonádh wã bohéat pínah niijná. Páni hna, yéejni wã jumachah yahna, ã náahni yeó jáapdh Jesús ã wáhniji ã jumatdih weemdíh ã jéihyanap jĩ. Páni h jéihyanit, judíowã nihcannit pebhboó ã wahap jĩ, áih túini doonádh queédih wã naáwát pínah niijná. Páant ã wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdíh niij bohéat

* 1:4 Mt 20.28; Mr 10.45; 1Ti 2.6; Tit 2.14

* 1:10 1Ts 2.4

* 1:13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11

* 1:14 Hch 22.3

náah?” cãacwãdih wã niij wãbh joí encap jĩ.* 17 Jesús ãih túini doonádih naáwát túutnit maáta, wã jãtíh ã ñíonit í jũmũchah yũhna, Jerusalén tútchina queétdihbut míc wéhenadih wã bejcap jĩ. Caanná bej jwũhcanjeh, Dios ded pah weemdih ã náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cãac wihcapboó caandih wãbúdih wã bejep jĩ. Caánboó jũmniji Damasco tútchina wã jwũub jũibínap jĩ, páant mũntih.

18 Biíc peihcanni jópchi túttimah, Jerusalén tútchina Pedrodih enedih wã bejep jĩ bũca.* Caanná chéne semanabitjeh wã jũmũp jĩ. 19 Jesús ãih doonádih ã naáwát túutnit bita maátadih wã jwãáhcap jĩ. Obohjeéhtih, Santiago jwĩ Maáh úuddih pohba wã jwãááp jĩ. 20 Páant wã daacáchah, wã naáwát yoobópdi h ã jũmatdih Dios ã jéihna caá.

21 Túttimah, Siria baác, Cilicia baác nabut naóh jibidih wã bejep jĩ. 22 Caanná wã jib bejehah, Judea baácboó jũmnit Jesúihwã weemdih í jwãáh jwũhcap jĩ. 23 Ded pah wã chãjat doonádihjeh ítat joyóp tajĩ. “Jãtíh jwiít Jesúihwãdih yeejép chãjna, túini doonádih jwiít dih cádahat túutniji bũ caán doonádihjeh jwũub naóhna caá ã chãjap, cãacwã Jesúsdi h í jepahat pínah niijná”, ít niij míc wéhenap wut jĩ. 24 Páant wã túut mũmát doonádih joinít, “Paá, caandih mat túi teo wáacap taga”, Diosdi h búdí ít niij wēi naáwáp wut jĩ.

2

Cristo ã naáwát túutnit maáta Pablodih í wēi jwãáát

1-2 Catorce jópchi túttimah, Diosboó weemdih Jerusalén tútchina ã bejat túutũchah, Bernabéjĩh caanná wã jwũub bejep jĩ. Pánih bejna, Titodihbut jwĩ mũmah bejep jĩ.* Caánboó judío nihcanni, jwĩ mũowã í wũtat pah bóodcanni ã jũmũp jĩ. Caanná jũibína, caánboó jũmnit Jesúihwã í maátajeh í míc wáacachah, judíowã nihcannitdih túini doonádih ded pah wã bohéatdih queétdih wã naáwáp jĩ. Pánih naóh nit, ded pah wãpĩ bohéatdih queét í túi jéihyatdih wã náah yacap jĩ. Pánih jéihcan, wã bohéatdih

í wēicah, wã tewat bũudní ãta jũm taga. Obohjeéhtih, ded pah wã bohéatdih jéihnit, í túi weñep jĩ. 3 Páant wã naáwáchah wēi joiná, Tito bóodcanni ã jũmũchah yũhna, “Meembút ma bóodat túutú”, caandih í niijcáp jĩ. 4 Queét maáta biíc di h jwĩ míc wéhe láa, jwiít Jesúihwã ni hat biíc di h jwĩ míc wáacachah, biquína “Jesúsdi h jepahnit jwĩ jũmna caá”, niij yeenitbut ít waadáp jĩ. Pánih waadnit, judíowã nihcannitdihbut í bóodat túutũp yuh jĩ. Obohjeéhtih, bũ Jesúihwã jũmna, jwĩ mũowã í naáwátjidi h jepahcan, Jesúsdi h jeh jwĩ túi jenah joiná caá. “Páant jwĩ chãjachah, jwĩ ípboó jwiít di h ã túi enna caá”, jwĩ niij jéihna caá. Páant niij jéihnit jwĩ jũmũchah enna, jwiít di h jũihñat túut niijná, ded pah jwĩ chãjat di h jéihíhna, queét jwĩjéeh ít waadáp tajĩ. Pánih waadnit, jwĩ mũowã í naáwátji biíc yoobó jwiít di h í jepah beedáat túutũp yuh jĩ, páant mũntih. 5 Páant í wũtũchah yũhna, túini doonádih ñi jéihyat pínah niijná, jwiítboó queétdih jwĩ jepahcap jĩ.

6 Pánihna, Jesúihwã í maáta túini doonádih ded pah wã bohéatdih joinít, “Ma bohéat pahjeh tih judíowã nihcannitdih ma bohénaá”, niij naóh nit, weemdih biíh wũtatdih í bohéat túutcap jĩ. Queét Jesúihwã í maátadi h “Queétboó chah jéihnit caá”, biquína í niij jenah joyóchah yũhna, dedé pínah weemdih nihcan caá. Diosboó ni hat di h biíc yoobó ã jenah joiná caá.*

7 Queét ded pah wã bohéatdih túi wēinit, “Pedrodih jwiít judíowãdih ã bohéat pínah niijná, Dios át ñíojip taga. Pánihat pah, Pablodihbut judíowã nihcannitboodih át bohé jibat túutũp taga”, í míc niijíp jĩ. 8 Judíowãdih Pedro ã bohénachah, Dios búdí át teo wáacap wut jĩ. Weembút judíowã nihcannitdih wã bohénachah, Dios biíc yoobó ã teo wáacachah, queétbut í túi jepahap jĩ.

9 Pánihna, Santiago, Pedro, Juanjĩh, Jesúihwã í maáta yoobát, Dios weemdih búdí ã teo wáacatjidi h jéihnit, “Dios yoobópdi h át ñío wahap taga, jwĩ déewã nihcannitdih ã naáwát pínah niijná”, í míc niijíp jĩ. Páant niijnít, weemdih

* 1:15-16 Hch 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18

* 1:18 Hch 9.26-30

* 2:1-2 Hch 11.30; 15.2

* 2:6 Dt 10.17

Bernabédihbut bádí wēinit, “Jwī táí míc teo wáac jīh”, niijná, jwī míc māj tewep jī. Pánih māj teonit, “Yeéb jwī déewā nihcannitdih ñi bohéátji pah ñi táí naáwá. Jwiítboó jwī déewādhjeh jwī naóhbiipna caá”, Santiagowā jwiítidih ñi niijíp jī. “Páant tíí ã jũmũ nah”, jwī míc niijíp jī. ¹⁰ Páant niijná, Jesúíhwā moh yéejnitdih jwiítidih ñi teo wáacat túutap jī. Weembát moh yéejnitdih bádí jīgah ennit, wāpī teo wáacna caá. Páant niij míc wéhe péanit, jwiít Antioquíá tátchina jwī jwúub bejep jī.

Pablo Pedrodih ã jūihñat

¹¹ Túttimah, Pedrobut Antioquíá tátchiboó ã jūibínap jī. Obohjeéhtih, jwī pebhna jūibíniji, yoobópdih ã chājcat peéh caandíh wā jūihñap jī. ¹² Nin pah ã chājap jī: Jwī ñowā “Jwiít judíowā bóodcannit biíc dih jwī jeéméchah ã táican caá”, ñi niijátji ã jũmũchah yuhna, Pedroboó jwī pebh jwíh jūibína, jwī déewā nihcannit biíc dih ã táí míc wēp jwũhap jī.* Obohjeéhtih, biquína jwī déewā, Santiago ã chéenwāboó ñi jūibínachah ennit, jwī déewā nihcannitdih cádahnit, Pedroboó “Bũũ jūinít bóodat túutnit weemdíh jūihná”, niijná, ñjeéh ã jwúub míc wēpcap jī. ¹³ Páant ã yee bũgúchah ennit, bita jwī déewābut caandíh míc jéih ennit, queébut biíc yoobó ñi cádahap jī. Bernabé yuh bũca táí jéihni jũmũna yuhna, queét ñi chājat biíc yoobó caanbát ã cádahap jī. ¹⁴ Pánih cádahnit, “Nihat Jesúsdihjeh jepahnitdih Dios biíc yoobó ã wēi enna caá”, ñpī niij bohéat pah queét ñi cádahap jī. Páant ñi cádahachah ennit, nihat Jesúíhwā ñi joyóchah, nin pah Pedrodih wā niij jūihñap jī: “Meém judío jũmũna yuhna, Jesucristodih jepahna, jwī ñowā ñi naáwátjidih ma táí jenah joí cádahap jī. Pánih cádahnit, judíowā nihcannit ñi chājat pah queét biíc dih ma táí jeémp jwũhap be. Obohjeéhtih, bũũ queétdih cádahnit, jwī ñowā ñi naáwátjidih ma jwúub jepahachah ennit, queét jwī déewā nihcannit nin pah ñi niij jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant ã jwúub jenah joyóchah, queét judíowā ñi ñowā ñi naáwátjidih jwiítidihbut jepahat caá náahap’,

ñi niij jenah joiná nacaá. Páant ma chājat ã táican caá”, Pedrodih wā niijíp jī.

Jesúsdih táí jenah joinítidih Dios ã wēi enat

¹⁵ Jwī ñowā judíowājeh ítát jũmũp tajī. Pánihna, jwiítbut ñi jūimená judíowājeh mũntih jwī jũmũna caá. Pánih jũmũnit, Dios ã wutatdih jéihnit jwī jũmũna caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannit Diosdih ñi jéihcan caá. ¹⁶ Pánihna judíowā jũmũna yuhna, caán wutatdih jwī jéih jepah beedácatdih jwī jéihna caá. Caandíh jepahcat jíib “Queét táinit caá”, jwiítidih Dios ã niij encatdihbut jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh táí jenah joinít jwī jepahat jíib, “Queét táinit caá”, Dios jwiítidih ã niij enna caá. Pánih jéihnit, jwiít judíowā yuhna, Jesucristodihjeh táí jenah joinít, jwī jepahap jī, “Queét táinit caá”, Dios jwiítidih ã niij enat pínah niijná. Jwiít cāacwā Moisés ã wutatjidih jéih jepah beedáccannit míc jwī jũmũna caá. Pánihna, caandíh jwī jepahcat jíib, “Queét táinit caá”, Dios ã niij encan nit. Caandíh jéihnit, “Caán wutatdih joí waadánachah, Dios jwiítidih ã táí wēi enna caá”, jwī niij jenah joicán caá.*

¹⁷ Pánihna, Cristodih jepahnit, “Queét táinit caá”, Dios jwiítidih ã niij enat pínah niijná, caán wutatdih cádahna caá jwī chājap. Obohjeéhtih, páant jwī cádahachah ennit, bita jwī déewā caán wutatdih táí jepahat túutnitboó “Queét jwī déewā nihcannit pah yéej chājnit ñi jũmũna caá”, jwiítidih ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joyát pah jwiítbut jenah joinít, “Moisés ã wutatjidih cádahat túutnit, Cristo jwiítidih ã yéej chājat túutna caá”, jwíta niij jenah joí tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Pánihna, “Jesucristodih jepahna, Moisés ã wutatjidih jwī cádahat jíib, yéejnit jwī jũmũna caá”, jwī niij jenah joicán caá. ¹⁸ Cāacwādhjeh nin pah wāpī niij naóh bohéna caá: “Diosjeéh táí jũmíhna, jwī ñowā ñi naáwátjidih jenah joicán, Jesucristoodíhjih táí jenah joinít, jepahat caá náahap”, wā niijná caá. Obohjeéhtih, páant niij bohéniji jwúub túut ñũmũnít, “Diosjeéh táí jũmat túut niijná, jwī ñowā ñi naáwátjidih táí jepahat caá náahap”, niij

* 2:12 Hch 11.2-17 * 2:16 Sal 143.2; Ro 3.20,22

naóh bohéna, yéej chājni yoobát wāta jum tagaá. ¹⁹ Moisés ā wutajjidih weémboó túi jepahcanni jumna, caandih yap yohani wā jumna caá. Pánih yap yohani wā jumatdih jéihna, “Caandih wā jepahcat jīb, Dios weemdih ā wēi encan caá”, wā niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, Dios biícđih túi jumat túut niijná, caán wutadđih jenah joí cáđahnit, Jesucristoboodihjeh túi jenah joinít, wā jepahna caá. ²⁰ Caánboó weemdih oinit, wā yap yohat peéh cruzboó ā wun wāhuchah, weembút ājeéh biícđih wanni pah wā jumna caá. Pánih wanni pah jumna, weém wā jenah joyáđihjeh chāj cáđahnit, Cristoboodih túi jenah joinít, jepahna caá wā chājap.* ²¹ Pánihna, “Dios jwiítđih búđi ā oyochah, Cristo ā wun wāhat dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. Obohjeéhtih, Dios ā wutadđih jepahat jībđih ājeéh jwī túi jumuchah, Cristo ā wun wāhat dedé pínah āta nihcan tagaá.

3

Jesucristodihjeh jepahat caá náahap

¹ ¡Yeéb Galacia baáđih moón Jesúihwā jenah joicánnit ñi jumna caá! Jesucristo cruzboó ā wun wāhat doonáđih yoobóđđih yeebđih wā naáwáp jī. Páant wā naáwáđđih ñi túi jepahachah yuhna, bũũ ¿Dépanih tigaá bitaboó yeebđih mácah ī naáwáchah joinít, ñi jepah? ² Nindih wāát jenah joí en tigaá: ¿Moisés ā wutajjidih ñi jepahat jīb niít Túini Espiritu ñijeéh āt jwīh jum? Nihcan caá. Obohjeéhtih, túini doonáđih joiná, Cristodih túi jenah joinít, ñi jepahachah, ñijeéh āt jwīh jumup be. ³ Túini Espiritu ā teo wáacatjīh Cristodih ñi jwīh jepahna yuhna, ¿Dépanih tibeé bũũ jwūub túut nũũmnít, ñi jenah joyátjīhđih Moisés ā wutajjidih jepahna caá ñi chājap? Pánih chājna, jenah joicánnit ñi jumna caá. ⁴ Túini doonáđih ñi jepahatjī jīb dawá láa túini yeebđih āt yapjip tagaá. ¿Páant yeebđih ā túi yapatjidih ñi quíib bũũdá niít? Oboh pohba páant yapna āt chājđican tagaá. ⁵ ¿Ded pah ñi chājatjī jīb tibeé Dios yeebđih Túini Espiritudih āt wāhđi? ñi jenah joyóchah. Moisés ā wutajjidih ñi jepahat jīb nihcan,

āih túini doonáđih joinít, Cristodih ñi jepahat jīb, yeebđih Túini Espiritudih āt wāhup taga. Páant ā jumuchah, Jesucristodih ñi túi jepahat jīb cáacwā ī jéih chājca naáđđih Dios ā wēpatjīh yeebđih ā chāj júut tat túutna caá.

Abraham Diosdih ā túi jenah joyát

⁶ Bũũ, jwī nũũ Abraham ded pah ā chājatjidih jwī jenah joyát dée caá. Dios caandih ā naáwáđđih āt túi jenah joyóp wut jī. “Meemdih wā túi chājbična caá”, Dios ā niijchah, ā túi jenah joyát jīb, “Caán Abraham túini caá”, Dios caandih āt niij enep wut jī.* ⁷ Pánihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut páant túi jenah joinít, Abraham ā jūimená panihnit jwī jumna caá.* ⁸ Judíowā nihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, “Queét táinit caá”, Dios ā niij enna caá. Páant ā niij enat pínahđih jéihna, Dios nin túini doonáđih Abrahamđih jātīh ātát naáwáp wut jī: “Weemdih ma túi jenah joyát jīb nihant nin baáđđih moondih wā túi chājbična caá”, āt niijp wut jī.* ⁹ Pánihna, Abraham caandih ā túi jenah joyóchah enna, Dios caandih ā túi chājatjī pahđih, bũũ láabut det Diosdih túi jenah joinítđih biíc yoobó ā túi chājbična caá.

¹⁰ Obohjeéhtih, ded “Moisés ā wutajjidih jepahihna, Dioih wā jumbična caá”, niij jenah joinítđih búđi peéh chājat ā jumbična caá. Nin pah Moisés āt niij daacáp tajī: “Ded wā wutajjidih túi jepah beedáđannidih búđi peéh chājat ā jumbična caá”, āt niij daacáp tajī.* ¹¹ Biíh naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī: “Diosdih túi jenah joí, jepahnitboodih ‘Queét táinit caá’, Dios ā niij enbična caá. Pánih jepahna, páantđih Diosjeéh ī túi jumbična caá”, āt niij daacáp tajī.* Páant ā niijátjī yoobóđđih ā jumuchah jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Ded Moisés ā wutajjidih ā jepahat jīb “Caán túini caá”, Dios ā niij encan niít. ¹² “Ded Diosdih túi jenah joinít, ā jepahachah, ‘Caán túini caá’, Dios ā niij enbična caá. Ded weemdih Dios ā wut tat túutajjidih túi jepah beedánijeh Dios biícđih ā túi jumbična caá”, Moisés āt niij daacáp tajī.*

* **2:20** Fil 1.21 * **3:6** Gn 15.6; Ro 4.3 * **3:7** Ro 4.16 * **3:8** Gn 12.3 * **3:10** Dt 27.26 * **3:11** Hab 2.4
* **3:12** Lv 18.5

13 Jwiít nihat caán wutatdih jwĩ táí jéih jepah beedácah, jwiítidih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat jwiítidih ã jumuchah ennit, Cristoboó caán ã peéh chãjat déedih jíib chãjnit, jwiítidih át wun wãhup wut jĩ. Caandih cruzboó ã péoh dodh mawat pínahdih jenah joinít, jon jãtíh nin pah ít níj daacáp tajĩ: “Ded máa nahdih ã mao yaíhniboó búdí peéh chãjni ã jumbipna caá”, ít níj daacáp tajĩ.* 14 Páant ã níj daacátji pahjeh tih Cristo nin baácboó ã jumuchah, caandih át yapap tajĩ. Caandih páant ã yapatji jíib, “Nin baácđih moondih wã táí chãjbipna caá”, Abrahamdih ã niijátji pahjeh tih jwĩ déewã nihcannitdih Dios át táí chãjap taga. Páant Cristo ã wun wãhuchah, caandih táí jenah joinít, jwĩ jepahachah ennit, “Táini Espíritudih wĩih cáacwãdih wã wãhbipna caá”, ã niijátji pah jwiítidih át wãhup jĩ.

Dedé pínah tigaá Moisés ã wutatji

15 Wã déewã panihnitá, Dios jwĩ n̄o Abrahamdih ded pah ã chãjatjidih yeéb ñi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít cáacwã jwĩpĩ chãjatdih yeebdih wã náhniabipna caá. Jwiít biíhdih nin pah jwĩpĩ níj naóhna caá: “Nin pah meemdih wã chãjbipna caá”, jwĩ niijná caá. Páant jwĩ niijátjidih biíhboó ã jéih jwũub túut n̄umcán niít. “Páant ã niijátji pah ã chãjcan niít”, bitaboó ã jéih niijcán niít. 16 Caán jwĩ niiját pahjeh muntih, Dios jwĩ n̄o Abrahamdihbut nin pah át níj naáwáp wut jĩ: “Weemdih ma táí jenah joyát jíib, nihat baácđih moondih wã táí chãjbipna caá”, caandih, ã jumadihbut át niijíp wut jĩ. Páant niijná, nihat ã jumená yobátđihjeh niijná át chãjcap wut jĩ. Biíc ã jumá, túttimah bóo láa jumni Cristodih niijná át chãjap wut jĩ.* 17 B̄um yeebdih wã táí jéihya naóhbipna caá: Jwĩ n̄o Abrahamjidih “Meemdih wã táí chãjbipna caá”, Dios ã niiját túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat túttimahna Moisésjidih át wutat túutap wut jĩ, ãih cáacwã ã jepahat pínah niijná. Pánih watna yahna, “Abrahamdih wã jwĩih niijátji pah, túut n̄umcánjeh, biíc yobó wã péabipna caá”, Dios át niijíp wut

jĩ.* 18 Pánihna, Dios biícđih jwĩ táí jumá pínah Moisés ã wutatjidih jwĩ jepahat jíib nihcan caá. Páant ã jumuchah nihna, Diosdih Abraham ã táí jenah joyát pah, caandih jwĩ táí jenah joyát jíib ãta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosdih Abraham ã táí jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut caandih jwĩ táí jenah joyóchah, “Yeéb táinit caá”, Dios jwiítidih ã níj enna caá.*

19 Páant ã jumuchah, ¿dépanih tigaá Dios caán wutatdih át naóhji? Abrahamdih páant ã niijátji túttimah, caán wutatdih át naóhji taga, jwiít cáacwã yéj chãjnit jwĩ jumátdih jwĩ jéihyat pínah niijná. Abrahamdih Dios ã naáwátji túttimah, caán wutat jwiítidih át jumap jĩ, páú Abrahamji ã jumá Cristo cáac jumnit, ã wun wãh láana. Dios ã wutatdih ãih ángelwãboodih Moisésjidih át naóh yapaat túutap wut jĩ. Queét Moisésdih cáacwãdih ít jwũub naóh yapaat túutap wut jĩ.*

20 Caán wutatdih Moisésdih ã naóh yapaat túutuchah, Dios caanjéh pohba cáacwãdih át naóhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, “Meemdih táí chãjnit, ma jumajih nihat cáacwãdihbut wã táí chãjbipna caá”, Abrahamboodih níj naóhna, caanjéh páant át níj naáwáp wut jĩ.

Cristo nihat Moisés ã wutatjidih ã péaac

21 ¿Dios Moisésdih ã wutatjidih naóhna, Abrahamdih ã niijátjidih “Wã niijátji pah wã péacan niít”, níj niít át chãjap? Páant át niijcán tagaá. Abrahamdih ã niijátji pahjeh biíc yobó ã péabipna caá. Dios biícđih táí jumá túut niijná, ã wutatdih jepahna, caán láa bácah, ã wutatjidih jwĩ táí jepah beedánachah, dedé peéh chãjat jwiítidih ãta wihcan tagaá. 22 Obohjeéhtih, jwiít nihat cáacwã yobó yéj chãjnit míc jumna, jwĩ yéjatdih jwĩ jéih cádahcatdih Dios naáwátboó ã naóhna caá. Páant jwĩ jumuchah, Diosdih Abraham ã táí jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut Jesucristodih jwĩ táí jenah joyóchah, jwiítidih Dios ã táí ubbipna caá.

23-24 B̄um láa, Dios biícđih táí jumá túut niijná, ã wãhni Cristodih táí jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo ã jũúwát pínah jãtíh, Moisés ã wutatjidih táí

* 3:13 Dt 21.23 * 3:16 Gn 12.7 * 3:17 Ex 12.40 * 3:18 Ro 4.14 * 3:19 Ro 4.13

jepahíhna yuhna, yéej chājnit jumna, jwī jéih jepahcap jī. Páant jwī jepahcat jíib, Dios búdí ã peéh chājnit pínah jwī jumap jī. Páant jwī jumatdih jéihnit, jwiítidih túi ubni pínahdih jwī bidip jī. Pánih bidnit, Cristoíh táini doonádih joinít, caandíh jwī jepahap jī, “Queét táinit caá”, Dios jwiítidih ã niíj enat pínah niijná. ²⁵ Pánihna, Dios biícidih túi jummat túut niijná, buu Cristodih jwī túi jenah joiná caá. Páant jwī jumachah, caán wutatboó jwiítidih bohéni panihni ã nihcan caá, buca. ²⁶ Jesucristodih jepahnit jumna, yeéb nihat Dios ã weh ñi jumna caá. ²⁷ Cristo ã wēpatjīh daabánit jumna, caán biícidih jwī jumachah, “Wā wūúh ã jummat pahjeh tih yeebbát ñi jumna caá”, Dios jwiítidih ã niíj enna caá. ²⁸ Pánihna, Cristo biícidih jumna, chéne poómp jwī nihcan caá. Pánih biíc poómpjeh jumna, “Jwiít judíowā nihcannit, queét judíowādih mácah caá’, Dios ã niíj enna caá”, ñi niíj jenah joicá bojoó. Teo wāhñit, teo wāhñit nihcannitdihbut; neoná, yaáhdihbut “Nit mácah caá”, Dios ã niíj encan caá. Pánihna, yeéb nihat Cristoíhwā jumna, biíc poómpjeh tigaá ñi jumap. ²⁹ Cristoíhwā jumna, Abraham juméná panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumachah, Diosdih Abrahamji ã túi jenah joyát jíib caandíh ã niijátji pahjeh muntih, Jesúsdiñ ñi túi jenah joyóchah, yeebdíhbut ã túi chājbiñna caá.

4

Teo wāhñit nihcan, Dios ã weh jwī jummat

¹⁻² Ded pah jwiít cāacwā biíh jwīpī chājatdihbut yeebdíh wā jwūub náhniabipna caá. Ded ã íip ã éemp wunat túttimah, áih bií déedih áih pínah ã jumachah yuhna, páantjeh wébít ã jum jwuhuchah, caandíh en daonít ã jéih yapa jwuhcan caá. Pánih bíboh jwuhcah, caandíh en daonít ã niiját pah chājat caá náahap. Pánih jumna, teo wāhni pahjeh ã jumna caá. Obohjeéhtih, ã íip ã jenahatji láa ã juyúchah, áih pínahdih caanjéh ã bíbohbiñna caá. ³ Pánihna, jwiít cāacwā Jesucristodih jwī jepahat pínah jātih, caán wébít panihnit jwī jum jwuhap jī. Pánih jum jwuhñit, jwī ñowā ded pah

ĩ naáwátjidih yap yohatdih úumna, jwīpī jepahap jī.*

⁴⁻⁵ Páant jwī jumachah yuhna, ã jenahatji láa ã juyúchah, Dios ã wūúhdih nin baácna ãt wah bojip taga. Páant ã wah bojni jwī wūúh panihñijeh ãt cāac jumap wut jī. Judío wili caandíh mi weh jumachah, Moisés ã wutatjidih caandíhbut túi jepahat ãt náahap wut jī. Jwiítboó caán wutatdih yap yohñit jwī jumachah, ã weh yoobát jwī jummat pínahdih náah yacna, Dios ã wūúhdih ãt wun wāhat túutap wut jī, jwī yéejat peéh chājat déedih ã jíib chājat pínah niijná. ⁶ Yeebbát ã weh ñi jumachah, Dios wūúh Jesucristojeéh jumni Túini Espíritudih yeebdíhbut ãt wah bojop wut jī. Páant ñijeéh jumna, ã teo wāacachah, “Paá”, úumcanjeh Diosdih ñi jéih niijná caá. ⁷ Pánihna, ã weh jumna, buu teo wāhñit panihnit nihcan caá, buca. Páant ã weh yoobát ñi jumachah, yeebdíh búdí ã túi chājbiñna caá.*

Pablo Galacia baácidih moón Jesúhwādih ã úum yacat

⁸ Jon jātih yeéb Diosdih jéih jwuhcannit jumna, ñi pāpninadih túi jenah joinít, “Nin pah wā chājachah, caán weemdíh ã túi chājbiñna caá”, ñipī niíj jenah joyóp yuh jī. Pánih chājnit, Dios yoobát ã teo wāacat pínahdih bidcan, nemépwā ã teo wāacat pínahdih bidna ñi chājap jī. Pánih chājna, queédih teo wāhñit panihnit ñi jumap jī. ⁹ Pánih jumna yuhna, buu jwuh Dios yoobátidih ñi jéihyechah, caanbút yeebdíh ã jéihna caá. Páant caandíh jéihna yuhna, ¿Dépanihna buu cāacwā oboh ã jenah joyátjīhjih ã naáwátidih ñi jwūub jepah? Pánih jepahna, Diosdih weñáihna yuhna, ñi bujácán niít. Páant ñi bujácát pínahdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna ñi ñowā ã naáwátidih yap yohatdih úumñit, teo wāhñit panihnit ñi jwūub jum? ¹⁰ Buu Diosdih weñat túut niijná, nin pahbut ñi chājna yuh caá: Jwiít judíowā jwī ñowā ã naáwátjidih jepahnit, jwī wēi láa ded pah jwīpī chājat pah yeebbát biíc yoobó ñi chājna caá. “Pánih chājna, jwī túi jumbiñna caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. ¹¹ Páant ñi niíj jenah joyóchah, yeebdíh búdí úum

* 4:3 Col 2.8,20 * 4:7 Ro 8.15-17 * 4:9 Col 2.8,20

yacnit, “Weém queétdih túini doonádih búdí wã bohénachah yuhna, ¿bũudní pínah niít át jumap?” wãpĩ niij jenah joiná caá.

12 Wã déewã panihnitá, ñijeéh jumna, yeebdíh bohé láa, weemdíh yeejép ñi chãjcap jĩ. Pánihna, bũũ biíc yoobó weemdíh yeejép chãjcan, nin wã naáwát pínahdih ñi túi jepahaá: Yeebdíh bohénadiah bejna, Moisés ã wutajjidih jenah joicán, Cristodihjeh yeebdíh wã jepahat túutap jĩ. Pánihna, bũũ Cristodihjeh wã túi jenah joyát pah, yeebbát biíc yoobó ñi túi jenah joyoó.

13 Nindih ñi náhninaá: Tubit wũna, ñi pebhóo chão jwãhñit, yeebdíh túini doonádih wã jwíih naáwáp jĩ.* 14 Páant wũnni wã jumachah yuhna, “Pablo dedé pínah nihcan caá”, niijcánjeh, yeéb weemdíh ñi bacat túutcap jĩ. Pánih bacat túutcan, Dioíh ángeldih, Jesucristodihbut ñi weñat pah, weemdíh ñi túi wēi jwãááp jĩ. 15 Pánih wēi jwãáhñit, nin pah ñi jumajjidih wã náhnina caá: Weemdíh búdí teo wáaquíhna, dedé wã náahatdih wũhna, ñíih quíibnadiah ñita wãat wũh tagaá. Pánih wēinitji yuhna, ¿dépanih tigaá bũũ wã wihcah, ñi weñatji ã bej? 16 Wã bohénitji jumna yuhna, ¿bũũ yoobópdih yeebdíh wã naáwátji jíib, weemdíh ñi en jũih niít? 17 Ñi pebhna juibínitboó “Búdí jwí teo wáacmi caá”, yeebdíh niijná yuhna, ñi jenah joyátboó mácah ã jumna caá. Páant ñi niijíchah yuhna, wã bohéátjidih, jwiítidihbut yeebdíh ñi cádahat túutna caá. Pánih cádahñit, ñijeéh jumnit, ñi bohéátboodíh ñi jepahat pínahdih ñi náah yacna caá. 18 Jwiít cáacwã bita ñi túi bejat pínahdih yoobópdih náah yacachah, ãpĩ túina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah jwí jenah joyóchah, ãpĩ túican caá. Ñijeéh jumna, wãpĩ túi teo wáacap jĩ, ñi túi jumat pínah niijná. Bũũ ñijeéh wihcan yuhna, biíc yoobó ñi túi jumat pínahdih wã náah yacna caá. 19 Yeebdíh búdí wã oyochah, wã weh panihnit ñi jumna caá. Pánih oinit, yeebdíh búdí wã náhni dahwana caá. Pánih búdí mácah jenah joiná, yad wili mi weép jáaat pah tabani wã jumna caá. Pánih jumna, ded pah Cristo ã jumajti pah yeebbát ñi jumat pínahdih búdí wã náah yacna caá.* 20 Butéh

ñijeéh wã jumachah, ãta túi tagaá. Pánih biíc dih jumna, jũihcanjeh naóhñit, yeebdíh wã jéih míic wéhenachah, chah ãta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jumna, yeebdíh búdí mácah jenah joiná caá wã chãjap.

Agar Sarajĩh ded pah ñi jumajti

21 Yeéb weemdíh ñi joi jwãhũũ. Biquína Diosjeéh túi jumíhna, jwiít judíowã jwí nũowã ñi naáwátjidih ñi jepahna yuh caá. Caandíh jepahíhna yuhna, ded pah ñi naóh daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pánih beh joicáñit ñi jumachah, nin pah Moisés ã daacátjidih wã naóhbiipna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná: 22 Abraham chénewã át weh jumap wat jĩ. Caandíh teo wũhñih Agar biíc mit wũhũh jumap wat jĩ.* Ñi áa yoobát Sarabut biíc mit wũhũh jumap wat jĩ.* 23 Pánihna, caandíh teo wũhñihboó, jáap wili jumna, Ismael pínahdih mit weh jumap wat jĩ. Obohjeéhtih, “Majeéh bóli, Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ã niijátji pahjeh, Saraboó tab beh wili jumna yuhna, Isaac pínahdih mit weh jumap wat jĩ.

24-25 Queét chénewã yaáhdih ded pah ã yapatji jwiítidih ã túi naóhna caá. Teo wũhñih Agardih jenah joinít, Arabia baácboó jumni Sinaí jeéboodíh jwí jenah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ã wutajjidih át wũhũp wat jĩ, jwí nũowã ñi túi jepahat pínah niijná. Caán wutadidih jepahna, teo wũhñit pah ñi jumap jĩ. Pánihna, Agar teo wũhñih mi jumat pah, jwiít cáacwã caán jeéboó ã wutajjidih jepahíhñit, jwiítbut teo wũhñit panihnit jwí jumna caá. Páant ã jumachah, caán Sinaí jee pánihni teo wũhñih Agar mit jumap jĩ. Pánihna, caánt teo wũhñih caán jee pánihñih mi jumat pah, bũũ Jerusalén tútchidih moón caán wutadidih jepahíhñit, mi juimená panihnit ñi jumna caá. Pánih jumnit, queébut biíc yoobó teo wũhñit panihnit jumna, Dios weh ñi nihcan caá.

26 Obohjeéhtih, teo wũhcannih Sara-boodíh jenah joinít, “Majeéh bóli Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ã niijátjidih jwí náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ã niijátjidih

* 4:13 Hch 16.6 * 4:19 Ro 8.29; 2Co 3.18; Fil 3.10 * 4:22 Gn 16.15 * 4:22 Gn 21.2

ã táí jenah joyátji pah, jwiítbut Cristodih táí jenah joinít jumna, Sara mi jumena panihnit jwí jumna caá. Pánih jumnit, Dios pehbóo jumni jáap Jerusalén tútchidih moon pánihnit jwí jumna caá. ²⁷ Dios naáwátidih naóh yapani Isaías jwí éet Sara ded pah mi yapatjidih jenah joinít, nin baácboó jumni Jerusaléndih, jeáboó jumni Jerusaléndihbut ded pah ã yapat pínahdih Dios át jenah joyát tútup jī. Caandíh jenah joinít, nin pah át niij daacáp tajī:

“Weh wihcannih, bádí ma wēi ñaacá. Weép jumna tibatdih jéihcannih jumna yuhna, ma weh jumbipna caá. Ma jumena dáwá jumnit, meemdíh teo wāhnihi mi jumena chah ī jumbipna caá. Pánihna, ma táí weñeé”, át niij daacáp tajī. *(Is 54.1)*

Páant niij daácnit, chah dáwá mi jumena ī jumat pínahdih naóhna, jeáboó jumni Jerusalén tútchiboó dáwá Jesucristodih jepahnitji ī jumat pínahdih niij naóhna át chājap tajī. Agardih Abraham ã yohat pah nin baácboó jumni Jerusaléndih ī yohat pínahdihbut niij naóhna át chājap tajī.

²⁸ Pánihna, Dios ã niijátji pahjeh Sara wāh Isaac át cāac jumup wut jī. Pánihat pah, “Weemdíh ma táí jenah joyát jīb, ni-hat baácidih moondíh wā táí chājbipna caá”, Dios Abrahamdih ã niijátji pah, Cristodih jepahnit ñi jumachah, yeebdíhbut át táí chājap taga. ²⁹ Queét chénewā ã wehdih ded pah ã yapatjibut jwiítidih nin pah ã bohéna caá: Dios ã niijátji pahjeh Túini Espíritu ã teo wáacachah, Isaacji át cāac jumup wut jī. Páant ã cāac jumachah ennit, ã úd jeñe Ismaeljiboó caandíh eníhcan, yeejép át chājap wut jī.* Būbut ã chājatji pahjeh jwí nuowā ī naáwátjidih jepahíhnitboó jwiít Cristodih jepahnitdih yeejép īpī chājna caá. ³⁰ Páant yeejép ī chājachah yuhna, Moisés nin pah ã niij daacátjidih jwiítidih táí jenah joyát caá náahap: “Sara mi áa Abrahamjidih nin pah mi niijíchah, Dios át jepahat tútup wut jī: ‘Jwiítidih teo wāhnihi wāh, Ismael, míh bií déedih ã jéih bíbohcan niít. Jwí wāh yoobát Isaacboó caandíh ã bíbohbiipna caá. Pánihna, jwiítidih teo wāhnihdih mi wāhjhīh biáboó ma bejat tútú’, mit niijíp wut jī”,

Moisés át niij daacáp tajī.* Páant ã niij daacátjidih jenah joinít, jwiít Isaac panihnit jwí jumachah, Dios caandíh ã táí chājat pah, jwiítidihbut ã táí chājbipna caá. ³¹ Pánihna, wā déewā panihnitá, teo wāhnihi Agar mi jumena panihcan, teo wāhcannih Saraboó mi jumena panihnit jwí jumna caá.

5

Teo wāhnihi panihnit jwí jumatdih Cristo ã cādahat tútat

¹ Teo wāhnihi panihnit jwí jumcat pínah niijná, Cristo jwiítidih át wun wāhup wut jī.* Páant ã wun wāhuchah, “Caandíh táí jenah joiná, Dios bícdih wā táí jumbipna caá”, ni-ijnít, caandíh ñi jepahap jī. Pánih jepahnit, “Moisés ã wutatjidih wā táí jepahachah, Dios weemdíh ã táí enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Jesúsdihi cādahcanjeh, táí wēp ñahnihi panihnit ñi jumú. Pánih jumnit, bita ī wutatdih jepahcanjeh, teo wāhnihi panihnit ñi jwúub waadcá bojoó.

² Weém, Pablo, nindih wā naáwáchah, ñi táí jenah joyoó: “Bóodnit jumna, Diosjeéh jwí táí jumbipna caá”, niij jenah joinít, ñi míc bóodat tútuchah, Cristo yeebdíh ã wun wāhatji dedé pínah āta nihcan tagaá. ³ Būtéh wā niiját pah, wā jwúub naóhbiipna caá. Ded bóodat tútniboodíh nihat Moisés ã wutatjidihbut jepah beedáat caá náahap. ⁴ Diosjeéh táí jumat tút niijná, caán wutatdih táí jepahíhnihi jumna, yeebjéh Cristoboodíh ñi cādahna caá. Pánih jepahíhna, Dios yeebdíh oinit, ã teo wáacatidihbut míc jāhna caá ñi chājap.

⁵ Obohjeéhtih, jwiítboó Túini Espíritu ã teo wáacatjīh Cristodih jwí táí jenah joiná caá. Páant jwí táí jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, jwiítidih Dios ã niij enna caá. Páant niij ennit, ã pehbóo jwí juibínachah, jwiítidih ã tút nuúm péabipna caá. Páant ã tút nuúm péanachah, túinit yoobát jwí jumat pínahdih jwí pāina caá. ⁶ Pánihna, jwiít Jesucristoíhwā bóodnit jumna, bóodcannitbut jwí jumachah, Dios jwiítidih bíc yoobó ã enna caá. Cristodih táí jenah joiná, bitadih táí oinit, teo wáacnit

* 4:29 Gn 21.9 * 4:30 Gn 21.10 * 5:1 Jn 8.32-36

Ƶwĩ Ƶamuchah ennit, Dios ƵwiítƵih ã táı wēibipna caá.

⁷ Wã déewã panihnitá, yeéb Cristodih ñi táı jenah joyóp yuh jĩ. Obohjeéhtih, táini dooná yoobátdih ñi táı jenah joyóchah yuhna, ¿déhe tibeé yeebdih cádahat túutni? ⁸ Dios yeebdih ñioniboó queétdih páant át naáwát túutcan tagaá. ⁹ Nindih ñi náhninaá: Búdí pan pínahdih ã paa béjat pínah ni-ijná, bainíbit paáat túutnijeh ã náahna caá. Pánihat pah, wã túttimah Ƶóhñit, yeebdih mácah ĩ bohénachah, daocánnit yuhna, dawá yeebdih ĩ túut nuumát túutna caá.* ¹⁰ Obohjeéhtih, Ƶwĩ Maáh Jesúsdih wã táı jenah joyóchah, weemdih weñanit, nin pah ã niıj jenah joyát túutna caá: “Ƶwĩ Maáh queétdih ã táı teo wáacbična caá, queétdih mácah ĩ bohéátdih cádahnit, wã bohéátjidih yoobópdih ĩ Ƶwúub jenah joyát pínah niijná”, ã niijná caá. Obohjeéhtih, ded yeebdih yéjaniboodih Dios búdí ã peéh chãjbipna caá.

¹¹ Wã déewã panihnitá, queét mácah naóhñit weemdih nin pah ĩ niıj yeena caá: “‘Bóodat túutnit, Diosjeéh ñi táı Ƶumbipna caá’, Pablo ãpĩ niıj naóh bohéna caá”, ĩ niijná yuh caá. Páant wã bohénachah nihna, queét weemdih yeejép ĩta chãjcan tagaá. Obohjeéhtih, cruzboó Jesucristo ã wan wáhatjidih wã bohéat peéh weemdih ĩ Ƶühna caá. ¹² Pánihna, bóodat túutnitboó, yeebdih yeejép ĩ chãjat peéh, biáboó ĩ beje naáh.

Oina, wúatdihbut Ƶwĩ jepahat

¹³ Wã déewã panihnitá, “Wã wúatdih jepahna, wãjeéh ĩ táı Ƶumbipna caá”, Dios yeebdih ñionit, át niıj jenah joicáp jĩ. Obohjeéhtih, watnit panihnit Ƶamna, “Buu caán wúatdih jepahcan, ded pah yeejép wã jenah joyátdihjeh wã chãjbipna caá”, ñi niıj jenah joicá bojoó. Páant niıj jenah joicánjeh, búdí oinit, ñi táı míc teo wáacá.* ¹⁴ Moisésjiboó nin pah át niıj wúatp jĩ: “Meém mícjeh ma míc oyat pah, bitadihbut oinit, ma táı teo wáacá”, át niıj jĩ.* Pánihna, bitadih táı oina, nihat biih ã wúatdihbut táı jepahna caá Ƶwĩ chãjap.* ¹⁵ Nuñúpwã ĩ míc chãacát pah,

mácah bohénitdih joiná, yeebjébut túbit míc Ƶühna caá ñi chãjap. Páant ñi chãjatdih cádahcan, yeebjéh ñi míc yéjea beedábipna caá.

Táini Espiritu ded pah ƵwiítƵih ã náah yacat

¹⁶ Nin pah yeebdih wã niıj wép naóhna caá: Táini Espiritu ã teo wáacatjĩh ded pah yeebdih ã náah yacat pahjeh ñi táı Ƶamúú. Pánih Ƶamna, yeejép ñi jenah joyát pah ñi chãjcan niıt. ¹⁷ Ded pah Ƶwiítjeh yeejép Ƶwĩ náahatdih chãjna, Táini Espiritudih en Ƶühñit dée pah Ƶwĩ Ƶamna caá. Caán ã náah yacatdih chãjna, Ƶwĩ náahatboodih Ƶwĩ chãjcan niıt. Páant ã Ƶamuchah, ded pah yeejép Ƶwĩ jenah joyátdihjeh chãjcan, Táini Espiritu ã náah yacatdih chãjat caá náahap.*

¹⁸ Táini Espiritu ded pah ã náah yacatdih chãjnit Ƶamna, “Diosjeéh wã táı Ƶamat túut niijná, Moisés ã wúatjidih táı jepahat caá weemdih náahap”, ñi niıj jenah joicán caá.

¹⁹ Diosdih jepahcannitboó yeejép ĩ jenah joyátdihjeh chãjnit, nin pah ĩ chãjatdih Ƶwiıt nihat Ƶwĩ jéihna caá: Yéj chãjnit, yéj chãjatdih jenah joinít, tíic jenah joicánjeh íi náah chãjnit ĩ Ƶamna caá. ²⁰ “Nin weemdih teo wáacni caá”, Dios yoobát nihcannidih niıj wēinit, jióhñit, míc eníhcannit, míc Ƶühñit, bita ĩ bíbohatdih en ñinahnit, waícanjeh íijnit, bitadih teo wáacatdih jenah joicánjeh, queétjeh maáta pah jenah joinít ĩ Ƶamna caá. Míic en Ƶühñit, tátchi wahnit, “Yeéb mácah moón caá”, niıj en Ƶühñit ĩ Ƶamna caá. ²¹ Bitá ĩ táı Ƶamuchah en íijnit, máihñit, máihñatdih yaádh metatdihbut bidnit, búdí babhbat dooná Ƶamat joiná wēinit ĩ bejna caá. Pánihat caá yéj jenah joinít, ĩpĩ chãjna caá. Jãtíh yeebdih wã niıját pahjeh, buubut wã Ƶwúub niıj naóhna caá: Det pánih chãjnit Dios ã maáh Ƶamupboó ĩ jéih Ƶamcan caá.

²² Obohjeéhtih, Táini Espiritu ã teo wáacatjĩh nin pah Ƶwĩ Ƶamna caá: Dios ƵwiítƵih ã oyatdih jéihñit, táı wēinit, Ƶwiítbut bitadih Ƶwĩ oina caá. Úamcan, táinijeh Ƶwĩ Ƶamna caá. Yójahcan, ded pah bita ĩ chãjachah yuhna, queétdih waícanjeh íjcan, táinijeh Ƶwĩ Ƶamna caá. Bitadih táı teo

* 5:9 1Co 5.6 * 5:13 Mt 20.26 * 5:14 Lv 19.18 * 5:14 Ro 13.8-10 * 5:17 Ro 7.15-23

wáacnit, túi chājnit jwĩ jumna caá. Diosdih, cāacwādihtut ded pah jwĩ niijátji biíc yoobó péanit jwĩ jumna caá. ²³ “Weém chah jéihni wā jumna caá”, jwĩ niijcán caá. Ded pah yeejép chājat jenah joyát ã jūúwáchah yuhna, caandih joyáh bojnit, jwĩ chājcan caá. Páant jwĩ chājachah ennit, “Moisés ã wutatjidih jepahcan, queét yeejép ĩ chājna caá”, det ĩ jéih niijcán caá. ²⁴ Jesucristoíhwā jumna, yeejép chājat jwĩ jenah joyátjidih jwĩ jepah cádahap jĩ.* ²⁵ Pánih cádahnit, Túini Espíritu ã náah yacatboodih wēi jepahnit, jwĩ chājat dée caá.

²⁶ Pánih chājnit, “Wā déewādihtut chah wā jéihna caá”, niij jenah joicánjeh, jwiítjeh jwĩ míic íjacan, jwĩ déewā ĩ túi jumuchah ennit, jwĩ en íjca bojat dée caá.

6

Jesúíhwā ĩ míic teo wáacat

¹ Wā déewā panihnitá, ñi túi míic teo wáacá. Pánih míic teo wáacnit, biíc ñijeéh jumni ã túi chājcatdih ennit, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh caandih ñi túi míic wéhenaá, túut nuumnit, túinijeh ã jwúub chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, yeéb míicjehbut ñi túi chāja chaáh, “Yeejépdih chājna”, niijná. ² Ñijeéh jumnit yeejép ĩ yapachah enna, queétdih ñi teo wáacá. Pánih míic teo wáacna, Cristo ded pah ã náah yacatdih jepahna caá ñi chājap.

³ “Bita chah túi chājni jumna, dedé teo wáacatdih wā náahcan caá”, ded niij jenah joiná, caanjéh míic yeena caá ã chājap.

⁴ Ded pah ñi chājatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, niij jéihyat caá náahap. Pánih jéihna, ded pah ñi chājat túini ã jumuchah, bitadihtut ded pah ã yapatdih jenah joicánjeh, ñi túi wēibipna caá. ⁵ Jesús jwiítidih ded pah ã náah yacatdih jepahna, jwĩ jepahcahtut jwiítjeh jwĩ níwat pínah ã jumna caá. Bitaboó jwiítidih ĩ jéih níio wāhcan caá.

⁶ Det túini doonádihtut bohénitboó queétdih naóhndih ĩ túi teo wáaca náah, dedé ã náahatdih ã bíbohat pínah niijná.

⁷ Ded pah jwĩ chājatdih jenah joinít, nindih náhniat caá náahap: Jwiít cāacwāboó

dedédihtut jwĩ momochah, caanjéh ã jwúub chíih jūúwáchah, caandihjeh jwĩ bíbohbipna caá. Túininadihtut níonit, jwĩ momochah, túini ã chíih jūóhbipna caá. Obohjeéhtih, yeejépnadihtut jwĩ momochah, túicanni áta chíih jūóh tagaá. Pánihat pah, jwiít cāacwādihtut biíc yoobó ã jumna caá. Ded pah jwĩ chājachah, biíc yoobójeh muntih jwiítidihbut ã yapbipna caá. Ñi túi náhninaá, Dios nihat jéihndih jwĩ jéih tíohcan caá. Pánihna, “Weém wā túi chājcatdih Dios ã encan caá”, ñi niij míic yeeca bojoó.* ⁸ Ded ã weñat pínahdihtut chājna, yeejép ã chājachah, ã yéj chājat jíb, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritu ã náah yacatboodih jepahna, ã túi chājat jíb, páantjeh Diosjeéh ã jambipna caá. ⁹ Dios ã jenahat láa, túi chāj cádahcan, túinidih jwĩ bíbohbipna caá. Páant jwĩ bíbohat pínahdihtut jéihnit, túi chāj chūccán, jwĩ cádahca boj jíih.* ¹⁰ Dedé teo wáacatdih ĩ náahachah, jwĩ buujáát pah bóo, nihat cāacwādihtut jwĩ túi chāj jíih. Jwĩ déewā panihnit Jesúíhwādihtut bácah, chah jwĩ míic túi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ã túyat túutat

¹¹ Nin náodih wā chéen ã daác wāhup be. Pánihna, nin péeni naáwátidih dahwani wā daacátidih ennit, “Pablojeh jwiítidih át daác wahap taga”, ñi niij jéihbipna caá.

¹² Būu queét yeebdih yee bohénitdih wā jwúub naóhbipna caá. Queét yeebdih bóodat túutnitboó jwĩ déewā queétdih ĩ wēi enat pínah niijná, páant ĩ bohéna caá. Jesús cruzboó ã wan wāhatjidihjeh bohéna, queétdih jāihnit, jwĩ déewā yeejép ĩta chāj tagaá. Páant yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdih ĩ bóodat túutna caá. ¹³ Queét bóodat túutnitboó Moisés ã wutatjidih túi jepah beedácan yuhna, yeebdih caandih jepahat túutnit, ĩ bóodat túutna caá. Bita jwĩ déewā “Queétboó Gálatasdihtut moón Jesúíhwādihtut ĩt túi bóodat túutap tagaá”, queétdih ĩ niij wēi naáwát pínah niijná, páant ĩ bohéna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cāacwā weemdih ĩ túi wēi naáwát pínahdihtut weémboó wā bidcan caá. Pánih bidcan, jwĩ Maáh Jesucristo

* 5:24 Ro 6.3-14; Gá 2.20; 6.14 * 6:7 Pr 22.8; Os 8.7 * 6:9 2Ts 3.13

cruzboó ã wun wūhatjidihjeh cãacwã ï wēi naáwát pínahdih wã náah yacna caá. Weemdíh ã wun wūhuchah, nemép Dioíh nihcannitdih yeejép ã chãjat túutuchah yuhna, weémboodíh ã buujácan niít. Páant yeejép ï chãjachah yuhna, wã en yaccan niít. ¹⁵ Jwiít Jesucristoíhwã jumna, Dios jwiítidih ã enechah, bóodnit, bóodcannitbat jwí jumuchah, biíc yoobó dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, táiniboodíh jwí túut nuumúchah ennit bácah, búdí yoobát ã wēi enna caá.*

¹⁶ Nin wã bohéatdih túi jepahnit, Dios-jeéh úumcanjeh ñi túi jumúú. Dios yeebdíh jīgah ennit, ã teo wáaca naáh. Biíc yoobó ã teo wáacat pínahdih nihát ãihwādih wã náah yacna caá.*

¹⁷ Nin wã pée naáwátbit caá: Jwí Maáh Jesúsdi h teo wūhni wã jumat jíib, weemdíh ï pñat yahwítji páantjeh wíih bácahdih wã duoná caá. Páant yaoh duoní wã jumuchah ennit, “Pablo Jesúsíh túini doonádih Dios ã naáwát túutni nihcan caá”, weemdíh ï jwúub niíj tac buugáca bojo naáh.

¹⁸ Wã déewã panihnitá, jwí Maáh Jesucristo yeéb nihatdih búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh. Páni h náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wã túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Pablo

* 6:15 Jn 3.3-7; 2Co 5.17 * 6:16 Sal 125.5; 128.6

EFESIOS

Pablo queétdih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, biíhdih daacát túttna, yeéb Éfeso táтчidih moón Jesúíhwādh wā wahna caá. Dios ã náahat pah Jesucristo weemdíh ãih túini doonádih ã naáwát túttni caá. Yeéb Jesucristodih túi jenah joí cádahcannitdih wā daác wahna caá.* ² Jwí íp Dios, jwí Maáh Jesucristobut, yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, caán biícdih ñi túi jumat pínah niijná. Weembát yeebdíh búdi wā túyat túttna caá.

Jwiít Cristoíhwādh Dios ã túi chājat

³ Jwiít Cristoíhwā caán biícdih jwí jumuchah, Dios, jwí Maáh Jesucristo íp, jwíh caolihdih búdi ã túi chājna caá. Páant ã túi chājachah jéihnit, caandíh búdi jwí wēi naóhna caá. ⁴ Jwiít ãihwādh nin pah Dios át chājap wut jī. Nin baácdih ã chājat pínah jātih, Jesucristo biícdih jwí jumat pínah, yéejat wihcannit ã enechah jwí jumat pínahbut niijná, jwiít dih átát ñiojip taga. Pánihna, jwiít Jesús dih jepahnit dih, “Ma yéejat júb jumna caá”, jwiít dih ã niijcán niít. ⁵ ã náahat pahjeh jwiít dih oinit, jon jātih nin pah Dios át niijp wut jī: “Wā wūh Cristo ã chājatjīh queét wā weh í jumbipna caá”, át niijp wut jī. ⁶ Pánih oinit, jwiít ã wūh ã oiniíhwā jwí jumuchah, Dios jwiít dih búdi pohba át túi chāj wūhup taga. Páant ã chājat dih jenah joinít, caandíh páantjeh búdi jwí wēi naáwát caá náahap. ⁷⁻⁸ Cristo jwí yéejat júb buúdaát panihnidih júb chājna, ãih meépdih yohnit, át wun wūhup wut jī.* Pánih wun wūhna, jwiít iiguípna jwí bejat déedih túi ubnit, Satanás ã chéwat tōp panihnidih át watap wut jī. Pánihna, Cristo jwí yéejat júb ã wūhat dih jéihnit, Diosboó jwí yéejat dih át yoh wūhup wut jī.* Jwiít dih búdi oi jīgah ennit, ã jéih beedáátjīh ã wūhdih páant át túi chājat tútup wut jī. ⁹⁻¹⁰ Jon jātih ã jenah joyátjidih cáacwādh ã jéihya jwuhcan yuhna, buu jwuhna Dios jwiít ãihwābódh át beh joyánap taga. Nin

pah caá ã jenah joyátji: Cristo nihat ã chājatjīh, nihat japboó jumnit, nin baácboó jumnit, namp bóo tólihboó jumnitdihbut Dios ã ñíoni yeó jáapdh Cristodih maáh ã waadábipna caá. Páant maáh ã jumuchah, nihat ãih míc ã jumbipna caá. Dios páant ã chājat pínahdih át wutup wut jī.

¹¹⁻¹² Dios ã náahat pahjeh nihatdih chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwíh jepah waóhmitboó jwí túi chājat pínah niijná, bitabut Diosdih í wēi naáwát pínah niijná, jon jātih jwiít dih át ñíwip wut jī. ¹³ Yéejat júb iiguípna ñi bejat déedih Jesús ã wun wūhatji doonádih joinít, yeebbát ñitát jepahap taga. Pánih jepahnit, Jesúíhwā ñi jumuchah, Diosboó ã naóhniji Túini Espíritudih yeebdíh át wahap taga. Pánih wahnit, ãihwā ñi jumatdih ã júttna caá.* ¹⁴ Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, Túini Espiritu jwiít dih Dios ã jwíh wūhni caá. Pánihna, ã pehbóo jwí júbínachah, jwiít nihatdih tút nuúm péanit, ã bíboh páinidih ã wūh beedábipna caá, ã wut chah yáaat pínah niijná.*

Pablo Jesúíhwādh ã wūbát

¹⁵ Páant ã chājatdih jéihnit, Jesús dih ñi túi jenah joyát doonádih joinít, nihat bita Jesúíhwādh ñi oyat doonádihbut joinít, ¹⁶ Diosdih wūbh cádahcan, “Queétdih ma teo wáacat túina caá”, wāpí niijná caá. ¹⁷ Nin pahbut jwí Maáh Jesucristoíh Diosdih wāpí niij wūbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, queétdih ded pah ma jumatdih ma jéihyanaá, meemdíh chah í túi jéihyat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸ Nin pahbut wāpí niij wūbhna caá: “Queétdih tút nuúm jwíhna, ma pehbóo í júbínachah, ma tút nuúm péaat pínahdih ma túi beh joyánaá. Jwiít míhwā caanná jwí júbínachah, chah búdi ma túi chājat pínahdihbut, ma jéihyanaá”, wāpí niijná caá. ¹⁹⁻²¹ Nin pahbut wāpí niij wūbhna caá: “Ded pah búdi ma wēpat ã jumatdih queétdih ma jéihyanaá. Caán wēpatjīh Jesucristodih boanit, ma jéihyepmant bóo buwámant chúdat túttnit, maáh mat waadánap taga.* Pánihna, caanjīh chúdna, nihat maátadh

* **1:1** Hch 18.19-21; 19.1 * **1:7-8** Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14 * **1:7-8** Col 1.14 * **1:13** Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33 * **1:14** 2Co 1.22 * **1:19-21** Sal 110.1

maáh ã jumna caá. Bũũ láa, túttimah bóo láabut páantjeh chah maáh ã jumbipna caá. Jwiít caandih túi jenah joinítdih caán wēpatjīh ma teo wáacatdih queétdih ma túi beh joyánaá”, wāpī niijná caá. ²²⁻²³ Páant chah wēpni ã jumuchah, Diosboó nihatdih Jesúsdiĥ át wutat túutap taga.* Pániĥ chājnit, Jesúsdiĥ wao dáĥ panihni, āihwādiĥ āih bácaĥ panihnibut át chājap taga.* Pániĥna, jwiít āihwājeēĥ jumni nihat pebhboó ã jumuchah, āih bácaĥ panihni jumna, ã wēpatdih jwiítbut jwī bíbohna caá.

2

Jīb náahcanjeh, Dios jwiíttdih ã túi ubat

¹ Yeébbóo Jesúsdiĥ ñi jepahat pínah jātih, yeejép ñi chāj jwuhuchah, Diosboó yeebdih wannit panihnit pah át enep taga. ² Jātih nin pah ñit jum jwuhup taga: Diosdiĥ yap yohnit ĩ túi chājcat pahjeh, biíc yoobó mantih yeebbút yeejép ñit chāj jwuhup taga. Pániĥ chājna, nemépwā ĩ maáhboó ã wutatdih ñit jepah jwuhup taga. Caán nemépwā ĩ maáh Dios ã wutatdih yap yohni bũũ láa nin baácboó jumna, cāacwādiĥbut Dios ã wutatdih ã yap yohat túutna caá.* ³ Jātih jwiít nihatbut caan páĥ jwī chāj jwuhup jī. Dedé jwī weñat pínahdiĥ, jwī yéej jenah joyátdihjehbut jwī chāj jwuhup jī. Páant jwī chājachah ennit, Diosboó jwiíttdih ĩjnit, nihat bita yap yohnit biícđih, ātih peēĥ chājap ta yuh caá.* ⁴ Obohjeéhtih, páant jwī jumuchah yuhna, Diosboó jwiíttdih búdí át oyop taga. ⁵ Pániĥ oi jīgah ennit, boonit panihnit pah jwiíttdih át chājap taga. Yéej chājnit, wannit panihnit jum jwuhna, Jesúsdiĥ jwī jepahachah, caán biícđih Diosboó jwiíttdih át boanap taga. Yeejépwā jwī jumuchah yuhna, Dios búdí oi jīgah enni jumna, jwī yéejat jīb iiguípna jwī bejat déedih jwiíttdih át túi ubup taga.* ⁶ Cristodiĥ boana, caán biícđih jwiíttdihbut át boanap wat jī. Cristodiĥ ã booaat túttimah, caandih ã pebhboó chúdat túutnit, jwiít āihwā caán biícđih jumna, ājeēĥ maáta jwī jumat pínah niijná, jwiíttdihbut ã pebhboó Dios át chúdat túutap wat jī. ⁷ Pániĥ chājna, jwiít Cristoiĥwādiĥ ã oi teo wáacat, débóo

búdí ã jumatdih nihatdih ã júutbipna caá. ⁸ Cristodiĥ jwī túi jenah joyóchah, Dios búdí oi teo wáacni jumna, jwiíttdih ã túi ubna caá. Nindiĥ ñi túi náhninaá: Ded pah jwī túi chājachah yuhna, jwiít mícjeh jwī jéih túi ubcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó jīb náahcanjeh jwiíttdih át túi ubup taga. ⁹ Dedé jwī túi chājat jīb nihcan, jwiíttdih át túi ubup taga. Pániĥna, “Wā túi chājat jīb weemdih át túi ubup taga”, ded ã jéih niijcán caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, jwī túi chājatjī jīb túi ubcan yuhna, jwī túi chājat pínah niijná, jwiíttdih át túi ubup taga. Ded pah jwī túi chājat pínahdiĥ jātih átát jenah joijīp taga. Pániĥna, Jesúihwā jwī jumuchah, ded pah ã jenah joyátjī pahjeh, túi chājat caá náahap.

Jwiít Cristoiĥwā jumna, biícđih jwī túi jumat

¹¹ Nindiĥbut ñi náhninaá: Jātih yeéb judiówā nihcannit, Dioiĥwā ñit jum jwuhcap taga. Páant ñi jumuchah, jwiít judiówā quehli nah yapat chóodiĥ bóodnit, Dioiĥwā jumna, yeéb bóodcannitdih jwī ĩ en jwuhup jī. Obohjeéhtih, cāacwājeh jwiíttdih ĩ bóodochah, Dioiĥwā jwī jumatdih júutat pínah ã jumuchah yuhna, dawá wā déewā Diosdiĥ ĩ joyáh bojna caá. ¹² Nindiĥbut ñi náhninaá: Jātih Dios ã wahni Cristodiĥ ñit jéih jwuhcap tajī. Jwiít judiówā Dios ã ñíonitdih mácaĥ jumna, Dios jwiíttdih ã naáwátjidiĥbut ñit jéihcap tajī. “Weemjéh tigaá ñi Maáh. Yeébbóo wīih cāacwā ñi jumna caá. Pániĥna, weém yeebdih wā túi chāj wūhbiĥna caá”, Dios jwiít judiówādiĥjeh át niīj naáwáp tajī. Yeéb judiówā nihcannitboodih át niīj naóĥcap tajī. Pániĥ jumna, ded pah ñi yéej chājat peēĥ, yeebdih túi ubni pínahboodihbut ñit jéih jwuhcap tajī. Diosdiĥbut yúup jumnit panihnit ñit jum jwuhup tajī. ¹³ Obohjeéhtih, bũũ jwuhna, Cristodiĥ jepahna, ã yoh wāhni meépjīh yeéb yúup jumnit panihnitjidiĥ, pebhbit jumnit panihnit Dios át chājap tajī.

¹⁴ Jesucristojeh jwiít chéne poómp jumnitjidiĥ biíc poómp pah át chājap taga. Jwiít judiówā, yeéb judiówā nihcannitbut jātih tubit míc enihcannit jwī jumuchah

* 1:22-23 Sal 8.6 * 1:22-23 Col 1.18 * 2:2 Ef 6.11-12; Col 1.13 * 2:3 Col 3.6 * 2:5 Col 2.13

yuhna, Jesús wun wuhna, jwĩ míc íjatji jāhat panihnidih, āt yoh wuhup tajĩ. Páant ā yohochah, jwiit āih b́acah panihni jamna, biicdih jwĩ t́ai jamna caá, buca.* 15-16 J́atih jwiit judíowā Diosjeéh t́ai jumat t́aut niijná, Moisés ā ẃatjatjidih jwĩ t́ai jepah beedáhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, caandih jwĩ jepah beedácatji j́iib b́adí peéh ch́ajat jwiitdih ā jamup jĩ. Pánihna, buu Cristo jwiitdih ā wun ẃahatdih t́ai jenah joiná, Diosjeéh jwĩ t́ai jamna caá.* Pánih wun ẃhñit, caán peéh ch́ajatdih āt ubup wut jĩ. Jwiit chéne poómp jamnitjidih biic poómpjeh, āih b́acah panihni ch́ajna, biicdih Diosjeéh jwĩ t́ai jumat pínah niijná, āt wun ẃhup tajĩ.*

17 Cristo nin baácboó dei j́óhñit, ded pah Diosjeéh jwĩ t́ai jumat pínah doonádih āt ub j́úwup tajĩ. Pánih dei j́óhñiji jwúub púuh laab béjna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yúup jamnit panihnitdih, jwiit judíowā caandih pehbbit jamnit panihnitdihbut, caán doonádih āt naáwát t́autup wut jĩ.* 18 Ā wun ẃhatjĩh jwiit chéne poómp jamnitjidih jwĩ íip Dios ded pah ā jamatdih āt jéihyanap tajĩ. Páant ā jéihyanachah, Túini Esṕiritu jwiit nihatdih biic yoobó ā teo ẃacatjĩh úamcanjeh Diosdih jwĩ t́ai jéih úbhna caá. 19 Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, j́atih Diosdih jéih jwuhcan, jwĩ déewā nihcan yuhna, buu yeebbut Jesúsdi h jepahnit, Dios ā weh ñi jamuchah, jwiit nihat biic weh pah jwĩ jamna caá. 20 Jwiit nihat biicdih Dios ā ch́ajni muu pánihni jwĩ jamna caá. Jesús āih t́aini doonádih naáwát t́autnit, Dios naáwát dih naóh yapanit biicdih, Dios ā ch́ajni muu wép teo lajat panihnidih āt jwíh jwejep taga. Jesucristo-boó choójboó wép teo lajni jenah enat jee dáh panihni ā jamna caá.* 21 Jwiit nihat Jesúsdi h jepahnitdih Dios t́ai jenah ennit, ā duuj páp aabánit, caandih weñat pínah muu pánihnidih ā ch́ajna caá. 22 Yeebdíhbut t́ai jenah ennit, biic yoobó jwíjeéh ā duuj páp aabáat pah ā ch́ajna caá. Pánih ch́ajna, jwiit nihat biicdih Túini Esṕiritu ā jumat muu pánihni jwĩ jamna caá.*

3

Judíowā nihcannitdih Pablo t́aini doonádih naóhni ā jumat

1 Páant Dios yeebdíh ā t́ai teo ẃacacah jéihñit, weém, Pablo, yeéb judíowā nihcannitdih Diosdih b́adí wā úbhna caá. Yeebdíh Jesúsdi h t́aini doonádih wā bohéat j́iib nemat muu boó ĩ nemni wā jamna caá. 2 Dios weemdih oi teo ẃacnit, weemdih āih t́aini doonádih ā naáwát t́autup be. Caandih ñitát joi tágaá.* 3-6 Jon j́atih ā jenah joyátji pah Dios yeéb judíowā nihcannitdih ā oi teo ẃacat pínahdih ćacwā ĩ jéih jwuhcah yuhna, buu jwuhna weémboodih Dios ā t́ai jéihyanap jĩ.* Caandih yeebdíh wáat naóh daacáp jĩ. Páant wā daacátjidih ennit, “Pablodih Dios āt t́ai jéihyanap taga”, ñi niij jéihbipna caá. Yeéb judíowā nihcannit, jwiit judíowābut biic yoobó Jesucristodih jwĩ jepahachah, jwiit nihat biicdih Dios āihwā pínah ā ch́ajna caá. Páant ā ch́ajat pínahdih nihat jwĩ nuowā ĩ jéihcah yuhna, buu jwuhna Túini Esṕirituboó Jesús āih t́aini doonádih naáwát t́autnitdih, Dios naáwát dih naóh yapanitdihbut āt jéihyanap taga. Yeéb judíowā nihcannit, jwiit judíowā biicdih, jwĩ yéejat j́iib iiguípna jwĩ bejat déedih, Jesucristodih jwĩ jepahat j́iib, Dios jwiitdih āt t́ai ubup taga. Pánihna, jwiit nihat biicdih āih b́acah panihni jwĩ jamna caá. Páant jwĩ jamuchah, āih ćacwā dih ā naáwátji pahjeh jwiit nihat biicdih ā t́ai ch́ajbipna caá.* 7 Dios weemdih oi teo ẃacnit, nin t́aini doonádih yeéb nihat judíowā nihcannitdih ā naáwát t́autup jĩ. Pánih naáwát t́autnit, Dios ā wépatjĩh weemdih ā jéihyanap jĩ, wā t́ai naáwát pínah niijná.

8 Nihat Jesúsdi hwā dih jenah joinít, oboh jamni wā jamuchah yuhna, Diosboó weemdih b́adí ā oi teo ẃacacáp jĩ, judíowā nihcannitdih Jesucristoi h t́ai doonádih wā naáwát pínah niijná. “Jesucristodih ñi jepahachah, Diosboó yeebdíh b́adí ā t́ai ch́ajbipna caá”, wápĩ niij naóh bohéna caá.* 9 Pánih t́aini doonádih bohéna, Dios nihatdih ch́ajni, ded pah ā jenah

* 2:14 Jn 14.27 * 2:15-16 Col 2.14 * 2:15-16 Col 1.20 * 2:17 Is 57.19 * 2:20 Is 28.16; Mt 21.42 * 2:22 1Co 3.16-17; 1P 2.4-5 * 3:2 Col 1.25 * 3:3-6 Gá 1.12 * 3:3-6 Col 1.26-27 * 3:8 1Co 15.9

joyátji ã jéihya jwuhca naáhdih buu nihat cáacwādh wā túi jéihyana caá. ¹⁰ ¿Páni chājna, ded panihat pínahji ta tigaá? Dios nihat cáacwā, bita poómpna jumna yuhna, Jesucristodih í jepahachah, biíc dih áihwā pínah ã chājachah ennit, nihat áih ángelwā, nihat nemépwābut Dios chah ã túi jéih beedáátdih í jéihyat pínah niijná, páant át chājap wut jī. ¹¹ Dios biíhmah páant ã jenah joyátji biíc yoobó, jwī Maáh Jesucristo ã wan wūhatjijīh át chāj beedánap wut jī. ¹² Pánihna, Jesucristodih jepahnit, áihwā jumna, úumcanjeh, “Weemdíh ã túi joiná nacaá”, niij jéihnit, Diosdih jwī túi jéih úúbhna caá. ¹³ Páni jumnit, yeéb judíowā nihcannitdih túini doonádih wā naáwát jíib weemdíh yeejép yapat doonádih joinít, ñi jīgahca bojoó. Yeebdíh jīgahaat pínah niican, Diosjeéh ñi túi jummat pínah caá. Pánihna, caandíh jenah joinít, ñi túi weñeé.

Jesucristo ded pah ã oyat

¹⁴ Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowā biíc dih Jesucristoíhwā jumna, jwī ípdih bóicha caj yoh ñajnit, yeebdíh bádí wā úúbhna caá. ¹⁵ Dios ã pebh jumnitdih, nihat nin baác dih moondíhbut mácah poómp jwī jumachah yuhna, áihwādh biíc weh pah át chājap wut jī. Páni chājna, jwiít dih áih wūt át búadhdup wut jī. ¹⁶ Pánihna, nin pah yeebdíh jwī íp Diosdih wāpí niij úúbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, Túini Espíritujīh queétdih bádí ma teo wáacá, ¹⁷ queét Cristodih í túi jenah joyóchah, áih muu pánihni, íih caolihboó ã túi jummat pínah niijná. Páni jumna, túi oinit, ded pah chājna, í chāja naáh. Máa náatna baác numah bejna, buujcán ã túi tawat dée pah, queétdih túi oinit í jumna naáh, túinijeh í chājat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸ Nin pahbut wāpí niij úúbhna caá. “Paá, Cristo ã oyat ded pah bádí ã jummatdih queétdih, nihat bita míhwādhbut, ma túi beh joyánaa. ¹⁹ Jwī jéih beh joí beedácah yuhna, ma teo wáacá, bádí ã oyatdih í jéihyat pínah niijná. Páant í jéihyechah, ded pah ma túi jéih beedáátdih, ma oyatdihbut queétdih bádí ma jéihyanaa, ma náahat pah í túi chājat pínah niijná”, jwī ípdih wāpí niijná caá.

* **4:2** Col 3.12-13

²⁰⁻²¹ Ded pah Diosdih jwī úúbdíh, jwī jenah joyát dihbut caán chah bádí ã jéih chājna caá. Páant caán chah wēpni jumna, jwīih caolih díftboó Túini Espiritu ã wēpatjīh jwiít dih bádí ã jéih teo wáacna caá. Páant ã chājachah, nihat cáacwā, buu láa moón, túttimah bóo láa moonbát caandíh bádí í weñe naáh. Ded pah nihat áihwādh bádí ã teo wáacatdih ennit, ded pah Jesucristo ã túi chāj wūhatjidi hbut ennit, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tíi ã jumna nah.

4

Jwiít Cristoíhwā biíc dih ded pah jwī jummat

¹ Yeéb judíowā nihcannitdih wā bohéat jíib nemat muúboó jumna, nin pah yeebdíh wā wutna caá. Yeéb Dios ã ñionit jumna, túinijeh jummat caá náahap. ² “Weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, bitadih jūihcannit ñi jumna. Bita yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, queétdih íjcanjeh oinit, ded pah í chājatjidi h ñi jwáub náhnica bojoó.* ³ Páni jumnit, yeéb túi biíc dih Túini Espiritu ã chājatjidi h ñi yéejacan níit. Túi biíc dih jwī jummat pínahdih jwiít Dioíhwādh bádí bidat caá náahap. ⁴ Jwiít nihat biíc dih Jesucristoíh bácah panihnijeh jwī jumna caá. Jwiít nihatdih Dios ã wahní Túini Espiritu biícjeh tigaá. Jwiít nihat Dios ã ñionit ã pebhboó jwī bejat pínahdih biíc yoobó jwī páina caá. ⁵ Caán biíc Jesússeh tigaá jwī Maáh. Caán Jesús dihjeh tigaá jwiít nihat jwī jepahap be. Jesús dih jwī jepahat júutna, biíc yoobó daabánit jwī jumap be. ⁶ Caán biíc Diosseh tigaá jwiít nihatdih jáap caolih dée át chājap taga. Páni chāj wūhna, jwiít nihat jwī íp jumna, jwī Maáh caá. Á maáh jummat nihat chah ã wēpna caá. Páni jumna, jwiít nihatdih ã teo wáacna caá, ã weñat pínahdih jwī túi chājat pínah niijná. Jwiít nihat cātíh ã jumna caá. Páant ã jumachah, biíc weh dée pah túi jummat caá jwiít dih náahap.

⁷ Obohjeéhtih, biíc weh dée jwī jumachah yuhna, ã náahat pah mácah jéihyatnadi h jwiít nihatdih Cristo át wūhap taga.

⁸ Pánihat pínahdih jenah joinít Davidjiboó nin pah át niij daacáp tají:

“Caandih eníhcannitdih yap yohnit, Dios pebhboó ã jwúub púuh laáb juibíát túttimah, áihwādhíh táinidih át wūhup taga”, át niij daacáp tajī. (*Sal 68.18*)

⁹ Pánihna, “jwúub púuh laáb juibíát”, ã niijíchah, “Nin baácboó jumnit, caandih eníhcannitdih ã yap yohat túttimah, wannitji ī jumapboobát át dei bej jwuhup wut jī”, jwī niij jéihna caá. ¹⁰ Pánih caanná dei bej jwuhni, nihadidh maáh jumat túut niijná, Dios pebhboó át jwúub púuh laab béjep wut jī. ¹¹ Pánih púuh laab béjnit, áihwādhíh Túini Espíritudih wah deyana, mácah jéihyatnadidh át wūhup taga. Biquínadidh Jesúih táini doonádhíh naóh peetát pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Túini Espiritu ã naáwáchah joinít, naóh yapaat pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Jesúih táini doonádhíh jáap joinít ī túi jepahat pínah niijná, wēp naáwát pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Dioíhwādhíh duó wáinit, ã naáwátidih ī túi bohéat pínah jéihyatdih át wūhup taga. ¹² Pánihatdih Cristo jwiít áihwādhíh át túi wūhup taga, Dios ã weñat pínahdih chājnit, jwī túi míc teo wáacat pínah niijná. Pánih míc teo wáacna, ded pah Dios ã chājat túutuchah, jwī túi jéih chājna caá. Pánih jumna, jwiít nihadidh biícidih Diosdih jwī chah túi jenah joibípna caá. Jwiít Cristoíh bácah panihni jumna, wébít ã behat dée pah, biícidih jwī túi behbípna caá. ¹³ Pánihna, jwiít Dioíhwā túi behna, Jesús Dios wūhūdhíh chah jenah joinít, jwījeéh ã jumatdihbut chah jéihnit, biícidih jwī túi jumbípna caá. Pánihat túttimah, túi behnit dée pah jumna, Jesucristo ã jumat pah muntih jwiítbut jwī jumbípna caá. ¹⁴ Pánihna, Jesucristo ã wūhni jéihyatnajíh túi míc teo wáacna, wébít dée jwī jumcan níit. Wébítboó dedé naáwátidih joinít, īpī túi joiná caá. Pánih joiná, bita queétdih yeenit yeejép ī chājat túutuchah, ī jepahna caá. Bita Dios naáwátidih ded pah mácah ī yee naáwáchah, īpī túi joiná caá. Cāac wihcanni jāáj chóo dée pah ī jumna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbut caán chóodih ã wénoh johochah, yoobópdih ã bejcan caá.

¹⁵ Jwiítidih pánihat dée jumcat caá náahap. Dios yoobópdih naóhni ã jéih yeecan caá. Páant ã jumuchah, ã naáwátidih joí cádahcan, ded yee naóhnitdih joyáh bojnit, bitadidh oinit, yoobópdih naáwát caá náahap. Pánih jumna, Dios ded pah jwiítidih ã chājat túutadidh túi beh joinít, beh bejnit dée pah, yeó jáap jumat pah jwī Maáh Jesucristodih chah jwī túi jenah joibípna caá. Caán jwī Maáh jumna, wao dáh panihni caá. ¹⁶ Jwiítboó áih bácah panihni caá. Áih muj nah, áih téihya, áih jítcha, áih tāah panihni jwī jumna caá. Cāaquíh bácah túi duuj níhna, ñeh tōpna túi wēpna, ã túi jumna caá. Pánihat dée, jwiítboó túi biícidih míc oinit jumna, jwī túi jumna caá. Pánih míc oina, mácah jwī jéihyatnajíh míc teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ã weñat pínahdih biícidih jwī túi jéih chājna caá.*

Jwiít Cristoíhwā jumna, táiniboodíh jwī túut nūmát

¹⁷ Jwī Maáh ã naáwát túutatji pah yeebdíh wā wēp wutna caá. Ñi déewā Diosdih jéihcannit ī chājat dée pah, yeebboó ñi chāj cádahaá. Queétdih túi jenah joicánnit, tubit yeejép ī chājna caá. ¹⁸ Ded pah Dios ã jumatdih beh joicán, dupúat panhipboó jumnit, Diosdih yūp pah ī jumna caá. ¹⁹ Dios ded pah queétdih ã wutuchah yahna, queétdih jéih joicánnit panihnit ī jumna caá. Pánih joicán, tíic jenah joicánjeh, ī yéej chājatdih cádahíhcan, chah ī bidna caá.* ²⁰⁻²² Obohjeéhtih, Cristoíh táini doonádhíh bita yeebdíh ī túi bohénachah joiná, bita yeejép chājnit pah jumcan, Jesús ã jumat pah yeebdíh ít jumat túutap tajī. Māa yéguehdih yohat dée pah, jātih ñi yeejép chājatjidih cádahat pínah niijná, ít bohénap tajī. “Jwiít yeejép chājnit, búdí jwī wēibípna caá”, jātih ñit niij jenah joyóp ta yah jī. Obohjeéhtih, wēican, chah yeejép chāj bejna ñit chājap tajī.* ²³ Pánih yeejép ñi jenah joyátdih cádahnit, táiniboodíh túut nūmná, Dios ã weñat pínahdihjenah jenah joyát caá náahap. ²⁴ Páant niij jenah joinít, táiniboodíh ñi chāj bípna caá. Dios ã jumat pah jwī jumat pínah niijná, jwiítidih jáap dée

* 4:16 Col 2.19 * 4:19 Ro 1.21-25 * 4:20-22 Col 3.9

* 4:24 Gn 1.26; Col 3.10

ãt chãjap taga. Pãant ã chãjachah jéihnit, jwiít dih túi chãjat caá náahap.*

25 Ñi yeeatdih ñi cáda haá. Jwiít biíc bácah panihnit jumna, míc yeena, jwiít mícjeh jwí míc yéejana caá. Pánihna, yeecanjeh, yoobópdih míc túi naáwát caá náahap.*

26 Bitadiah íjna yuhna, yeejép ñi chãjca bojoó. Caán yeó jáapjeh ñi íj cáda haá.*

27 Ñi íj atdih quíib buudcán, nemép ã náahatboodíh ñita chãj tagaá.

28 Ded numní ã numátdih ã cáda ha náah. Numcánjeh, ded moh yéejnidih teo wáacat túut niijná, táinidih ã tewe naáh.

29 Í náah jumni naáwát dih ñi míc naóhca bojoó. Túi míc teo wáacat túut niijná, táiniboodíh jeh ñi míc naáwá. 30 Jwiít Dios pebhboó jwí bejat pínahdih jwí jéihyat pínah niijná, Dios Túini Espíritu jwiít dih ãt wahap taga. Pánihna, yeejép chãjna, caandíh ñi jgahaca bojoó.

31 Bita yeebdíh í túi chãjcatdih jwúub náhnican, ñi quíib buudá. Pãant ñi quíib buudcáh, maiwã man pah ñi íjat yeebdíh ã yéejabipna caá. Pánih íj yapnit, ñi míc jãih ñaacát dih ñi cáda haá. Bitadiah yeejép dooná ñi naóhca bojoó. Dedé yeejép ñipí míc chãjatdih ñi cáda haá. 32 Pánih cádahna, yeéb mícjeh oina, jgah ennit, ñi túi míc teo wáacá. Yeebjéh ñi míc yéej chãjatjidih ñi míc ámohoó. Diosboó jwí yéejatdih ã yohat pínah niijná, Cristo jwiít dih ãt wun wūhup wut jī. Pãant ã yohat pah, yeebbát bitadiah ñi eníhcatdih yohat caá náahap.*

5

Dios weh jumna, ded pah jwí jumat

1 Jwí weh jwiít dih ennit, biíc yoobó í chãjat dée pah, Dios weh ã oinit jumna, caandíh jenah joinít, biíc yoobó ñi jumua. 2 Pánih jumna, Jesucristo jwiít dih ã oyat pah, bitadihbut ñi túi oyoó. Pánih bádí oinit, jwí yéejat jíib, caán jwiít dih ãt wun wūhup wut jī. Judíowã Dios ã weñat pínah niijná, caandíh oveja wūhdih ípí mao cáo wūhup jī. Pãant í mao cáo wūhat dée pah, Jesús jwiít dih ãt wun wūhup wut jī.*

3 Jesúhwã jumna, dedé í náah jumnidih ñi chãjca bojoó. Pánih chãjatdihbut ñi jenah joicá bojoó. Bitáih bií déedihbut ñi en ñinahca bojoó. Pãant ñi chãjcah, yeebdíh dooná ã wihcan niít. 4 Dedé í náah jumnidih míc niijcán, jenah joicánnit pahbut míc wéhecan, ñi míc yeejép deoh naóhca bojoó. Dios túini ã jumachah, áihwādih táinijeh míc wéheat caá náahap. Pánih míc wéhena, “Jwiít dih ma túi chãjna caá”, Diosdih niiját caá yeebdíh náahap. 5 Nindih ñi túi náhninaá: Ded í náah chãjni, ded í náah chãjat jenah joinít but Dios pebhboó ã waadcán niít. Ded dawá bií déedih en ñinahnitbut ã waadcán niít. Pánih en ñinahni bií déedihjeh wéinit, Diosboodíh ã jéih wéican caá. Pánih chãjni Jesucristo ã maáh nihcah, Dios maáh ã jumapboó ã juibícan niít. Pánihatdih yeéb ñi túi jenah joyoó.

6 “Pãant ñi chãjachah, ã túina caá”, ded ã niij yee naáwáchah yuhna, yeébboó ñi joyáh bojoó. Pánih yeejép chãjnit Dios ã watatdih í yap yohatji jíib, bádí íjnit, queétdih ã peéh chãjbipna caá. 7 Pánih yeejép chãjnitdih ñi pej jumca bojoó. 8 Diosdih ñi jepahat pínah jãtih, túi chãjcan, dupúat panhipboó ñit jum jwuhup taga. Obohjeéhtih buu, Jesucristodih jepahna, baabát panhipboó ñi jibna caá, buca. Pánih jumnit, táinijeh ñi chãjaá. 9 Baabát panhipboó jumna, táinijeh ñi jumbipna caá. Yeecanjeh, yoobópdih ñi naóhbipna caá. 10 Dios ded pah ã weñat pínahdih ñi bidií. 11 Diosdih náahcannit dupúat panhipboó jumna, yeejép í chãjat pah yeébboó ñi chãjca bojoó. Pãant í túi chãjcatdih ennit, Dios naáwát dih naóhna, “Pãant ñi chãjachah, ã túican caá”, queétdih ñi niijí. 12 Cáacwã í encah, queét yeejépwã tabit yeejép í chãjatdih bitadiah míc wéhena, jwíta tíic tagaá. 13 Queét yeejép chãjnitdih Dios naáwát dih naóhna, jiiátjñh jii bídat pah chãjna, í chãjat yeejép ã jummatdih queétdih jwí jéihyana caá. Pãant í yéej chãjatdih jwí jéihyanachah, í túut numbípna caá. Pánih túut numnít, baabát panhipboó í jumbipna caá. 14 Pánihat pínah caá nin pah jwípi níj ewep: “Ëoni panihni, ma jáa bojoó. Wannni

* 4:25 Zac 8.16; Ro 12.5

* 4:26 Sal 4.4; Stg 1.19-20

* 4:32 Col 3.13

* 5:2 Ex 29.18; Sal 40.6

panihni but, ma boo pad jūwá. Meém yeejép chājni baabát panhip-boo ma jumat pínah niijná, ma túi chājat pínahdih Jesucristo meemdih ā jéihyabipna caá”, jwī niijná caá.

15 Pánihna, jñi túi chāja chaáh! Jenah joicánnit pah jumcanjeh, túi jenah joinít ñi jumú. 16 Bñu láa cāacwā tūbit yeejép ĩ chājachah, yeéboó yeó jáap jumat pah Dios ā weñat pínahdih jenah joinít, táinijeh ñi chājaá.* 17 Pánih jenah joicánnit jumcan, Dios ā weñat pínahdih ñi túi beh joyoó. 18 Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi jenah joyátdih, ñíh bācahdihbut ñi yéejana caá. Yeejépdihbut ñi chājna caá. Máihñat yeebdih yeejép wutni dée caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā túi teo wāacat pínahdih búdí ñi bidíi. Caán ā wāhni weñat pínahdijeh ñi bidichah, caánboó yoobópdih weñat ā wāhbiipna caá. Caán táiniboodíjhjeh wutni caá. 19 Míic wéhenit, Diosdih ñi weñeé. Pánih wēina, David ā daacátjidih, bita ĩ daacátjidihbut eonit, Túini Espíritu ded pah ā jéihyanachah, caandíhbut ñi eweé. Caolih díitboobút caandíh wēinit, ñi eweé. 20 Pánih jumnit, yeéb Cristoíhwā ded pah ā yapachah, biíc yoobó “Ma túi chājna caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumú.*

Jesúíhwā áa jumnit ded pah ĩ jumat

21 Cristojeéh túi jumat túut niijná, bita Jesúíhwā ĩ jenah joyátdih ĩ naáwáchah, wēi joinít ñi míic túi jepahaá.

22 Jwī Maáh Jesúsdiñ ñi jepahat dée pah, yeéb yaádhboó ñi weha mánadiñ ñi túi jepahaá.* 23 Nin pah ā jumna caá: Newé wao dáh panihni ā jumuchah, ájeéh bóli áih bācah panihni mi jumna caá. Pánihna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pánihat pah, Cristo maáh jumna, wao dáh panihni ā jumuchah, jwiít áihwāboó áih bācah panihni jwī jumna caá. Caanjéh jwiítidih túi wñi ā jumna caá. 24 Pánihna, Cristoíhwā jumna, caandíh jwī túi jepahat pah yadboó mijeéh bóodih jepahat caá náahap.

25 Bñu yeéb neoná áa jumnitdih jwuh wā jwúub naóhna caá. Cristo jwiít áihwādiñ búdí oina, jwiítidih át wñ wūhup wut

jñi. Pánihna, jwiítidih ā oyat pah, yeebbát ñi weha mána yaádhdiñ ñi túi oyoó.*

26 Jwiít áihwā jwī jumat pínah niijná, Cristo jwiítidih wñ wūhudiñ át dei jūwáp tají. Pánihna, áih táini doonádiñ joinít, jwī jepahachah, yéguediñ jwī choc yohat pah, jwī yéejatdiñ át yoh wūhup taga. Áihwā jwī jumat jútat pínah niijná, jwī daabánap jñi. 27 Pánih yéejatdiñ yoh wāhna, jwiít niñat áihwādiñ Dios pebhboó Jesús ā wñ bejehchah, táini yoobát yéejat wihcannit, quei wihcannit, wiguihat wihcannit, túi jíghnit jwī jumbiipna caá.* 28 Cristo áihwā áih bācah déediñ ápi túi en daoná caá. Pánihat pah, yeéb neoná ñíh bācahdih ñipí míic túi en dawát pah, ñi weha mána yaádhdiñ túi en dawát caá náahap. Queéboó ñíh bācah dée jumna, queétdih túi en daonít, ñíh bācahdihbut túi en daoná caá ñi chājap. 29-30 Jwiít niñat jwíh bācahdih yéejaiñcan, caandíh jwípi túi chājna caá. Pánihat pah, jwiít Cristoíhwā áih bācah dée jwī jumuchah, caanbút jwiítidih ápi túi chājna caá. Páant ā túi chājat pah, jwī weha mána yaádhdiñ túi chājat caá jwiítidihbut náahap. 31 Nin pah Moisés át niñ daacáp tají: “Páant tigaá ded newé yad pínahdih wñna, ā mánadiñ pahnit, ájeéh bólijeéhjeh ā jumbiipna caá. Pánihna, queét chénewā jumna yuhna, biíc bācah dée pah ĩ jumbiipna caá”, át niñ daacáp tají.*

32 Páant ā niñjátdih beh joyát ā bñona caá. Obohjeéhtih, bñona yuhna, yoobópdih ā jumna caá. Nin pah niñ naóhna caá át chājap: Jwiít niñat Cristoíhwā áih bācah panihni jumnit, ájeéh biíc pah jwī jumna caá. 33 Pánihat dée, yeéb neoná ñi weha mána yaádhjeéh biíc pah ñi jumna caá. Pánih jumnit, ñi weha mána yaádhdiñ túi oyat caá náahap. Yaádhbut ñi weha mánadiñ túi joyát caá náahap.

6

Ī mána ĩ wehñih ded pah ĩ jumat

1 Bñu yeéb wébítidih jwuh wā jwúub naóhna caá. Jwī Maáh Jesúsdiñ jepahnit jumna, ñi mána ĩ wñuchah, jíponih

* 5:16 Col 4.5 * 5:20 Col 3.16-17 * 5:22 Col 3.18; 1P 3.1 * 5:25 Col 3.19; 1P 3.7 * 5:27 2Co 11.2; Ap 21.2,9
* 5:31 Gn 2.24 * 6:1 Col 3.20

nijcánjeh, ñi jepahaá. Páant chãjatdih yeebdíh Dios ã náah yacna caá.* 2-3 Jon jãtíh Moisés nin pah át niúj daacáp tají: “Ñi mánadih ñi túi chãjaá. Pánih chãjna, búdí wēinit, nin baácboó maatápdih ñi túi jumbipna caá”, át niúj daacáp tají.* Páant niúj wātna, jwíh láa nin pahbut át niijíp wāt jí: “Páant ñi chãjachah, wã niijátji pah yeebdíh wã túi chãjbipna caá”, át niijíp wāt jí.

4 Bũũ yeéb ï mánadih jwuh wã jwúub naóhna caá. Ñi wehdih tũbit jũhñit, ñi íjaca bojoó. Obohjeéhtih, oinit, ñi túi wái behanaá. Dios ã weñat pínahdih ded pah ï chãjat pínahdih ñi bohénaá. Dios naáwátidih ï joyáh bojochah, ñi túi joyát túutú.*

Teo wãhñit, ï maátabut ded pah ï jumat

5 Bũũ yeéb teo wãhñitdih jwuh wã jwúub naóhna caá. Yeebdíh wātñit ï peéh chãjat pínahdih úumna, queétdih ñi túi jepahaá. Cristodih ñi jepahat pah, queétdihbut wēinit ñi jepahaá. Yabhcanjeh, queétdih ñi túi teo wãhñit. 6 Yeebdíh wātñit ï enechah-jeh túi teona yuhna, ï encah teocannit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristodih teo wãhñit jumna, Dios yeebdíh ã náah yacat pah túi wēi chãjñit ñi jumúú. 7 Pánihna, ded pah teo wãhna, cáacdiñjeh teo wãhcan, wēinit, jwí Maáhboodíhñeh ñi teo wãhñit. 8 Pánih chãjñit, nindih ñi túi náhninaá: Ded pah túini ñi chãjachah, Diosbut túinidih yeebdíh ã chãj jwúubabipna caá. Ñi teo wãhñichah, cáacwã yeebdíh jíib wãhna, ï wãhcahbut, bíic yoobó Dios túinidih ã chãj jwúubabipna caá.*

9 Bũũ yeéb queét ï maátadih jwuh wã jwúub naóhna caá. Yeebdíh teo wãhñitdih túinijeh ñi chãjaá. “Wã wātadidih ma jepahcah, búdí wã peéh chãjbipna caá”, ñi niúj jũhca bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Jwí Maáh Jesucristo, Dios pehbboó jumni queétdihbut ï Maáh caá.* Pánihna, yeéb maáta ded pah ñi chãjatdih jéihñit, yeebdíh teo wãhñit ï chãjatdihbut jéihñit, bíic yoobó ñi chãjat jíib ã túi wãhñipna caá.*

Jwiit Cristoíhwã ded pah nemépwãdih jwí jéih yap yohat

10 Bũũ yeebdíh péeni wātadidih wã naáwíhna caá. Jwí Maáh Jesús nihadidih jéih beedáni ã jumuchah, jwiit caán bíicdih jumna, caandíh túi jenah joinít, nemépwãdih yap yohñit jummat caá náahap. 11 Romadih moón soldadowã ï maáh nihadidih ã wãhñi míic maona ï jãhat chóodih ípí ðuoná caá. Pánihat dée pah yeebbút jwí Maáh Dios nihadidih ã wãhñi jãhat pínahdih ñi ubúú, nemép ã yeeatdih túi yap yohat túut niijná. 12 Cáacwãdihñeh pohba nihcan caá jwiitdih míic mawat panihni ã jumup. Obohjeéhtih, wépép nemépwãdih jwí míic maona caá. Queét nihadidih jwiit cáacwãdih yeejép ï wātna caá. Jwiit Jesúíhwãdih chah eníhcan, Dios ã wātadidih ï yap yohat túutna caá. 13 Pánihna, ïtah chóo panihni, nihadidih Dios ã wãhñi jãhat pínahdih ñi ubúú, nemép yeebdíh yeejép ã chãjat túutuchah yuhna, ñi túi yap yohat túut niijná. Pánih chãjna, míic mao péanachah, ñáo jweicánjeh, wép ñuhñit panihñit ñi jumbipna caá.

14 Túi yap yohñit pínah jumíhna, nin panihñit ñi jumúú: Soldado áih juyáát tópjíh ápí juí wái chéona caá, áih yégueh chóodih ã túi tewat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbút yoobópdih naóhñit ñi jumúú. Soldado áih tacadihbut ïtah chóo ápí ðuoná caá, caandíh eníhcannit áih caolihdih ï ñúup chũúacat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbút Dios ã wēpatjíh túi yoobópdih chãjat caá náahap, nemépboó ñíih caolihdih ã jéih yéejacat pínah niijná.* 15 Soldado áih jíthadidih túi wépép zapatosdih ápí ðuoná caá, ã túi bejat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Dioíh túini doonádih ñi túi jói cádahca bojoó, jwí maáhjeéh túi jumñit, bitadidih naáwádih ñi túi bejat túut niijná.* 16 Soldado áih bácahdih jãhat naadíh ápí ubna caá, caandíh eníhcannit íih ñúupat doóbhnadidih cáo dodhñit, ï ñúupuchah ennit, caán naajíh ã túi míic jãhat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Diosdih túi jenah jói cádahca bojoó, nemépboó chah yeejép ã yee wātuchah yuhna, ñi joyáh bojat túut niijná.* 17 Soldado ïtah wochá páhadidih ápí páahna

* 6:2-3 Ex 20.12; Dt 5.16 * 6:4 Col 3.21 * 6:8 Col 3.22-25 * 6:9 Col 4.1 * 6:9 Dt 10.17; Col 3.25 * 6:14 Is 11.5; 59.17 * 6:15 Is 52.7 * 6:16 Sal 7.13

caá, ãih wao dáhdih ã túi wapat pínah niijná. Pánihat dée, Dios yeebdíh ã túi ubatjidih ñi túi náhninaá, nemép ñi jenah joyátdih ã yéejacat pínah niijná.* Soldado íbat naadíh ãpĩ ubna caá, caandíh eníhcannitdih ã túi míc mawat túut niijná. Pánihat dée, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh ded yeebdíh yéejahnidih Dios naáwátdih ñi naáwá,* caandíh ñi túi yap yohat túut niijná.*
18 Pánih jumnit, ded pah ã yapachah, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh Diosdih ñi túi úbh cádahca bojoó. Pánih úbhna, ñíih pínahdih úbhnit, bitaíh pínahdihbut ñi úbú. Ŝonit panihnit jumcanjeh, jáanit panihnit túi jenah joinít ñi jumú. Nihat Jesúíhwādhbut ñi úbh cádahca bojoó. **19** Pánih úbhnit, weemdíhbut búdí ñi úbú, úmcanjeh Jesúíh túini doonádih yoobópdih wã túi naáwát pínah niijná. **20** Caán doonádih wã naáwát jíib nemat múbóo ítah tōpjĩh chéoni wã jumna caá. Pánihna, caán túini doonádih naóhnit, úmcanjeh wã túi wēp naáwát pínah niijná, weemdíh ñi úbú. Weemdíh páant naáwát caá náahap.*

Pablo ã pée túyat tútat

21 Ded pah wã jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeeb pébhna Tíquicodih wã wahna caá.* Caánboó Jesúsdihtú jéihni, jwĩ oini caá. Jesúíh túini doonádih wã naóh jibichah, weemdíh búdí ãpĩ teo wáacna beé. Pánihna, ñi pebhna juibínit, nihatihtú yeebdíh ã naóhbipna caá. **22** Páant ã naáwáchah, wã túi jummatdih jéihnit, ñi jĩgahat ã yayát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wã wahna caá.

23 Jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristo bíicdih yeéb Jesúíhwā ñi túi jumú. Pánih jumna, Jesucristodih túi jenah joí cádahcan, chah míc oinit ñi jumú. Páant ñi jummat pínahdih Dios ã teo wáaca naáh. **24** Yeéb nihatihtú jwĩ Maáh Jesucristodih oi cádahcannitdih Dios ã oyatjĩh ã túi chāja naáh. Yeebdíh búdí wã túyat túatna caá.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* **6:17** Is 59.17 * **6:17** He 4.12 * **6:17** Ro 13.12-14; 1Ts 5.8 * **6:20** Col 4.2-4 * **6:21** Hch 20.4; 2Ti 4.12

FILIPENSES

Pablo queédih ã táyat tútat

¹ Weém Pablo, Timoteojih Jesucristodih teo wǎhñit jumna, nihat yeéb Filipos tátchidih moón Jesúhwã, ñi maáta, yeéb nihatdih teo wáacnitdihbut táyat túatna, biíhdih daacát túatnit, nin núodih yeebdíh wã wahna caá.* ² Dios jwí líp, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ñi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo queédih ã úbát

³⁻⁴ Yeebdíh náhnina, wã úbát jumat pah búdei wēinit, “Túina caá, Paá”, jwí lípdih wǎpí niijná caá. ⁵ Túini doonádih wã bohé jibichah, Jesúsdiñ ñi jwíh jepahni yeó jáapmant, búubut páantjeh weemdíh teo wáacat túat niijná, úbhñit, dinerodihbut ñipí wahna caá. Páant ñi túi teo wáacatdih náhninit, búdei wǎpí wēi úbhna caá. ⁶ Jesucristodih jepahni ñi jumachah, jwí líp Dios yeebdíh táiniboodíh túat nuumná caá ã chǎjap. Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jǎúwúchah, yeebdíh ã túat nuum jwíhat pahjeh mantih, yéejat wihcannit yoobát ñi jumat pínah niijná, ã túat nuum péabipna caá. Páant ã chǎjat pínahdih wã túi jéihna caá.* ⁷ Yeebdíh búdei oinit, páant wã wēi jenah joyóchah, ã túina caá. Dios weemdíh oinit, Jesúsdiñ túini dooná ded pah ã jumatdih bitadih wã bohé jibichah, nemat muúboó wã jumachah, ãpí túi teo wáacna caá. Weemdíh ñi teo wáacat pínah niijná, yeebdíhbut oinit, biíc yoobó ãpí teo wáacna caá. ⁸ Jesucristo ã oyatjih yeebdíh búdei wã bidatdih Dios ã jéihna caá. ⁹ Yeebdíh nin pah wǎpí niij úbhna caá: “Paá, queédih búdei ma teo wáacá, túi oinit jumna, ma naáwátchah chah jéihñit, túi jenah joinít ñi jumat pínah niijná. ¹⁰ Pánih jumna, ded pah ñi túi chǎjat pínahdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, Cristo nin baácboó ã jwúub dei jǎúwúchah, túi chǎjñit ñi jumachah, ñi yéejatjij jib queédih ã peéh chǎjcan niit. ¹¹ Páant ñi túi chǎjachah, Jesucristo queédih ã teo wáacatjidih nihat cáacwã ñi jéihbipna caá.

Pánih jéihñit, ‘Dios túini, wēpni ã jumna caá’, meemdíh ñi niij wēi naóhbipna caá”, Diosdih wǎpí niijná caá.

Pablo Cristo ã weñat pínahdihjeh ã chǎjat

¹² Wã déewã panihñitá, nindih ñi túi jéihñit pínahdih yeebdíh wã náah yacna caá: Búu nemat muúboó wã jumachah yuhna, túini doonádih dawá cáacwã joiná caá ñi chǎjap. ¹³ Cristoñ doonádih wã bohéatjij jib nemat muúboó wã jumatdih nihat maátah muúboó jumnit soldadowã ñi jéihna caá. Nihat bita ninjih jumnitbut caandíh ñi jéihna caá.* ¹⁴ “Pablo nemat muúboó jumna yuhna, Dios ã teo wáacachah, Jesúsdiñ doonádih ã naóh cádahcan caá. Pánihna, jwiítidihbut yeejép ñi chǎjachah yuhna, biíc yoobó ã teo wáacatjih jwí naóh cádahca bojat dée caá”, niijnít, úmcanjeh, chah dawá ninjih moón Jesúhwã ãih túini doonádih bitadih wēp naóhna caá ñi chǎjap.

¹⁵ Biquína weemdíh jepchá tubnit, “Jwiít Cristoñ doonádih jwí bohénachah, cáacwã búdei wēinit, jwiítboodíh ñi túi péebipna caá”, niij jenah joinít, ãih doonádih ñi bohéna yuh caá. Obohjeéhtih, bitaboó páant jenah joicán, cáacwã Cristodih ñi túi jepahat pínah niijná, táinijeh caandíh ñi bohéna caá. ¹⁶ Queét weemdíh, Cristodihbut oinit, ãih doonádih ñi bohéna caá. Cristoñ doonádih bitadihbut wã túi bohéat pínah niijná, Dios weemdíh nemat muúboó ã wahatdih jéihñit, queébut caán doonádih ñi túi bohéna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, queét jepchá tubnit weemdíh eníhcan, Cristodih yoobópdih oican, cáacwã queébtbóodíh ñi en weñatdihjeh náahna, ãih doonádih ñi bohéna yuh caá. Pánih bohéna, nemat muúboó wã jumachah, weemdíh ñi jǎghat tútíhna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, páant ñi chǎjachah yuhna, Cristoñ doonádih bohé tiggá ñi chǎjap. Queét Cristodih yoobópdih oican yuhna, ãih túini doonádih ñi naáwáchah, cáacwãboó caandíh ñi jepahna caá. Bitaboó túi oinit, ñi bohéna caá. Pánihna, queét nihat ñi bohénachah, dawá cáacwã joiná caá ñi chǎjap. Páant ñi joyát doonádih joinít, búdei wã wēina caá.

Nindihbut jenah joinít, wã wēina caá: ¹⁹ Diosdih ñi úbúchah, Túini Espiritu ã teo

* 1:1 Hch 16.12 * 1:6 Sal 138.8 * 1:13 Hch 28.30

wáacatjĩh weemdĩh nemat m̄m̄m̄ánt ĩ bacabipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ĩ bacanachah, ĩ mawachah yuhna, weemdĩh dedé pínah nihcan caá. Ded pah Cristo weemdĩh ã teo wáacatjidih náhninit, cãacwã caandĩh ĩ weñat pínahdihjeh caá wã náah yacap. Pánihna, úmcanjeh, ãih doonádih páantjeh yoobópdih bohéna, wã tíccan niít. ²¹ Wã jum jwuhna, Cristo ã náah yacat pah wã chãjbipna caá. Obohjeéhtih, w̄anna, ãjeéh wã jumuchah, chah ãta túi tagaá.* ²² Páant niijná yuhna, wã jum jwuhĩhna caá, Cristoĩh doonádih wã naáwáchah, chah dawá caandĩh ĩ jepahat pínah niijná. Páant niijná yuhna, ã pehbboó bejat túut niijná, wanatdihbut wãta náah tagaá. Pánihna, ded pah chah wã náahatboodĩh wã jéihcan caá. ²³ Cristo biícđih búdí jumĩhna, ã pebhna wã bejihna caá. Nin baácboó jummat chah túini con baác ã jumna nacaá. ²⁴ Obohjeéhtih, chah túini ã jumuchah yuhna, yeebdĩh teo wáacat pínah niijná, jum jwuhat caá weemdĩh náahap. ²⁵ Pánihna, caandĩh jéihna, ãjeéh wã jum jwuhat pínahdih wã jéihna caá. Pánih jum jwuhna, yeebdĩh páantjeh wã teo wáacabipna caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ãi weñat pínah niijná. ²⁶ Ñi pebhna wã jaibínachah, Jesús weemdĩh ã bacaatjidih jéihnit, “Jesucristo ãt túi teo wáac tagaá”, caandĩh ãi niij wëibipna caá.

Cristoĩhwã ded pah ĩ jummat

²⁷ Nindih yeebdĩh wã naóhbipna caá: Cristoĩh túini doonádih jepahnit jumna, ã jummat tútat pahjeh túi wëpnit panihnit ãi jum̄ú. Ñi pebhna jaibína, wã jaibícahbut, ãih doonádih bitadĩh ãi bohéatdih wã náah yacna caá. Pánihna, túi biícđih jenah joinít, túini doonádih chah wëp naóhñit ãi jum̄ú. Páant ãi jummat doonádih wã joíhna caá. ²⁸ Yeebdĩh eníhcannitdih ãi úmca bojoó. Ñi úmcatdih ennit, Dioĩhwã ãi jummatdih bita ĩ jéihbipna caá. Pánih jéihnit, Dios yeebdĩh ãi túi ubat pínahdihbut ĩ jéihbipna caá. Queét iiguípna ĩ bejat pínahdihbut ĩ jéihbipna caá. Páant tigaá Dios ã chãjbip. ²⁹ Cristodih ãi túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdĩh ãt náah yacap taga. Pánih náah yacnit, ãihwã

ñi jummat jíib míc yáihñit jumna yuhna, caandĩh cádahcannit pínahbut ãt náah yacap taga. ³⁰ Con láa ãijeéh wã jumuchah, weemdĩh yeejép ĩ chãjatdih ãi enep jĩ. B̄ubut weemdĩh páant ĩ chãjat doonádih ãi joiná nacaá. Cristoĩhwã jwĩ jummat jíib, bita yeebdĩh yeejép chãjñit, weemdĩhbut yeejép ĩ chãjachah, jwíit nihatdih biíc yoobó b̄awat ãi jumna caá.*

2

Cristoĩhwã túi biícđih ĩ jummat

¹ Yeéb Cristoĩhwã ãi jumuchah, ã oyatjĩh yeebdĩh ãi túi weñana caá. Túini Espiritu ãijeéh ãi jumuchah, bitadih oinit, jĩgah en teo wáacnit ãi jumna caá. ² Páant ãi jumuchah jéihnit, wã túi wëina caá. Pánihna, biíc yoobó jenah joinít, míc oinit, túinijeh ãi jummat doonádih joinít, chah wã wëibipna caá. ³ “Weém nihatdih jéihni caá”, ãi niij jenah joicá bojoó. Bita yeebdĩh ĩ wëi enat pínahdihbut ãi bidca bojoó. Obohjeéhtih, bitadih túi wëinit, “Caánboó chah túini ãi jumna caá”, ãi niij jenah joyoó. ⁴ Yeéb ãi weñat pínahdih bidcanjeh, bitadih ãi túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh yoobát caandĩh ãi jw̄ub waadát

⁵ Jesucristo ded pah ãi jenah joyát pahjeh m̄ntih, yeebbát biíc yoobó ãi jenah joyoó. ⁶ Caánboó Dios yoobát jumna yuhna, “Wã íp biíc yoobó wã jummatdih wã cádahcan niít”, ãt niij jenah joicáp w̄ut jĩ.* ⁷ Pánih Dios biíc yoobó ãi jummatdih cádahnit, nin baácboó teo w̄uhni pah ãt cãac jum̄up w̄ut jĩ. ⁸ Pánih chãjna, jwíit cãacwã jwĩ jummat pah oboh jumni ãt jum̄up w̄ut jĩ. Pánih jum̄nit, ãi ípdih túi jepahna, ãi náahat pah ãt wan w̄uh̄up w̄ut jĩ. Yeejép̄wãdih ípĩ mawat pah, caandĩh cruzboó ĩt péoh dodh mawap w̄ut jĩ.* ⁹ Páant ãi jumuchah, jwĩ íp caandĩh chah maáh ãt waadánap w̄ut jĩ, nihat cãacwã caandĩh ĩ weñat pínah niijná.*

* **1:21** Gá 2.20; Col 3.4 * **1:30** Hch 16.19-40 * **2:6** Jn 1.1-3; Col 1.15 * **2:8** Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8 * **2:9** He 2.9; 12.2

10 Pánihna, Jesús ã maáh jumatdih jéihna, jeámant moón, nin baácđih moón, iiguípboó jumnitbut bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ĩ wēi naóhbipna caá.

11 “Jesucristo Maáh yoobát ã jurna caá”, nihat ĩ niúj naóhbipna caá. Páant tigaá Dios queéđđih ã naáwát túutbipna caá, caandíhbut ĩ weñat pínah ni-ijná.*

Cristoíhwã yeh iignít panihnit jwĩ jumat

12 Pánihna, wã oinitá, ñijeéh wã jumuchah, wã naáwátđih ñi túi jepahatji pahjeh mantih, buu yuúp wã jumuchah yuhna, chah ñi jepahaá. Pánih jepahnit, Cristo ã túi ubnit jurna, Dios maáh ã jumatdih jenah joinít, ã weñat pínahđihjeh ñi chãjaá. 13 Diosjeh ãpĩ túi teo wáacna caá, ã náah yacatđih jenah joinít, jwĩ túi chãjat pínah niijná.

14 Ded pah ñi chãjat pínahđih wēinit, yeejép wéhecanjeh, bitadđih míc jãihcan, táinijeh ñi chãjaá. 15 Pánih chãjnit, Dios ã weh yéejat wihcannit ñi jumbipna caá. Páant caá yeebđđih jumat náahap, yeejépwãjeéh jurna yuhna, ĩ chãjat pah ñi chãjcat túut niijná. Pánih chãjcan, yeh iignít cúiwã panihnit jurna, queéđđih teo wáacnit, táini doonáđih bohéat caá náahap.* 16 Pánih chãjna, Dios naáwátđih cádahcanjeh, bitadđih ñi túi bohénaá, queéđbut ãjeéh ĩ túi jumat pínah niijná. Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácboó ã jwũub dei jũwúchah, yeebđđih búđi wēinit, “Oboh caá queéđđih wāt bohéjip taga”, wã niijcán niit. 17 Cristoíh doonáđih yeebđđih wã naáwátđi jíb, bita weemdđih ĩ mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, weemdđih ĩ mao yohochah nihna, páantjeh wãta wēi tagaá. Pánihna, yeéb caán doonáđih ñi jepahatji jíb, bita yeebđđihbut yeejép ĩ chãjachah yuhna, caandíh cádahcan, Diosđih páantjeh ñi teo wũhna caá. Pánih teo wũhna, ñi túi weñechah, weembút ñijeéh wã wēina caá. 18 Páant weemdđih ĩ mao yohochah, Cristo pebhboó wã jumat pínahđih jenah joinít, wãjeéh yeebbút ñi weñeé.

Timoteo ded pah ã jumat

* 2:11 Is 45.23 * 2:15 Dt 32.5 * 2:19 Hch 16.1-3

19 Jwĩ Maáh Jesús ã náahachah, waícanjeh Timoteodih ñi pebhna wã wahbipna caá, jwũub joinít, ñiđih doonáđih ã naáwáchah joinít, wã weñat pínah niijná.* 20 Caanjéh yeebđđih oinit, ñi túi jumat pínahđih búđi ã jenah joiná caá. Biđih caan pánihni ã wihcan caá. 21 Bitá ĩ weñat pínahđihjeh jenah joiná, Jesucristo ã náahatboodđih ĩ jenah joicán caá. 22 Obohjeéhtih, Timoteoboó túi chãjnit, wã wũúh panihni wãjeéh táini doonáđih ãpĩ bohéatđih yeéb ñi jéihna caá. 23 Pánihna, ninjĩh moón maáta weemdđih ded pah ĩ chãjat pínahđih jéihna, Timoteodih ñi pebhboó wã wahbipna caá, yeebđđihbut wĩđih doonáđih ã naáwát pínah niijná. 24 Jwĩ Maáh Jesús ã teo wáacachah, waícanjeh weembút ñi pebhna wã bejbipna caá.

Epafrdito ded pah ã jumat

25-26 Ñi wahniji Epafrditodihbut Timoteo biícđih ñi pebhna wã jwũub wahbipna caá. Weemdđih ñi teo wáacat túutuchah joinít, caán wã uúđ panihni wãjeéh teona, bita caandíh yeejép ĩ chãjachah yuhna, Dios naáwátđih ã túi naóhna caá. Obohjeéhtih, caán yeebđđih búđi ã náhnina caá. Á tubúp chũúat doonáđih ñi joyátjidiđih jéihna, búđi ã jĩgah jenah joiná caá. Pánihna, búđi ã jenah joyátđih jéihnit, “Caandíh ĩ pebhboó jwũubaa caá náahap”, wã niúj jenah joiná caá. 27 Yoobópdih tigaá caán búđi ã tubúp chũúup be. Wunatbit ã yapap be. Páant búđi tubúp chũúuchah yuhna, Dios caandíh jĩgah ennit, weemdđihbut jĩgah ennit, caandíh ã boonanap be. Caán wã chéen ã buudúchah nihna, weémboó búđi wãta jĩgah tagaá. 28 Pánihna, buu bácah waícanjeh caandíh ñi pebhboó wã wahbipna caá, caandíh ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahđih jéihnit, weembút wã wēibipna caá. 29-30 Jwĩ maáđih ã jumuchah, caandíh ñi túi wēi jwãáá. Yeébboó weemdđih ñi jéih teo wáacadiđih jũóhcan, caandíh ñi wahachah, weemdđih ã túi teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ã náahat pah chãjna, ã wuníhip yuh be. Pánihna, caandíh, bita caan pánihnitđihbut búđi ñi wēi naáwá.

3

Cristodihjeh táí jenah joyát

¹ BꞰꞰ bácah, wã déewã panihnitá, nindih wã naóhbiꞰna caá: Jwĩ maáih jumna, búdí ñi weñeé. Páant wã naáwát pah naóh chꞰꞰcánjeh, biíc yoobó wã jwꞰꞰꞰ naóhna caá, bita yeebdíh ì yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ² ¡Ñi túi chãja chaáh! Yeebdíh mácah bohénitboó yeejép chãjnit, Diosdih eníhcannit ì jumna caá. Yeéb Dioíhwã ñi jummat pínah niijná, queét yeebdíh quehli nah yapat chóodih bóodat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ì wutat dedé pínah nihcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ³ Queét bóodnit jumna yuhna, ã náahat pah ì chãjcah, “Wíihwã caá”, Dios ã niijcán nacaá. “Dios yeebdíh ã túi wëi enat pínah niijná, bóodnit ñi jumꞰꞰ”, ì niij yee bohéátdih ñi joyáh bojoó. Túini Espíritu ã teo wáacachah, Jesucristodihjeh wëinit, jwĩ jepahachah, “Wíihwã caá”, Dios jwiítboodíh ã niijná nacaá. Pánihna, “Jwĩ nꞰowã ì naáwátji pahjeh wã chãjachah, Dios weemdíh ã wëi enbiꞰna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.* ⁴ BꞰꞰ caandíh wã jenah joicáh yuhna, bitaboó páantjeh jenah joinít, jwĩ nꞰowã ì wutatjidih ì túi jepahíhna yuh caá. Jãtíh weembút biíc yoobó wã chãjap yuh jĩ. Pánihna, “Pablo ã túi chãjat chah weémboó wã túi chãjna caá”, ded ã jéih niijcán caá. ⁵ Nin pah chãjni wã jumꞰꞰ yuh jĩ: Dios ã wutatji pah, ocho yeó jáap wã cãac jummat túttimah, weemdíh quehli nah yapat chóodih ìt bóodop wut jĩ. Israel wãúh Benjamín ã jummená poómpdih bóo wã jumna caá.* Wã mána judíowã ì jumꞰꞰchah, weembút judío yoobát wãt cãac jumꞰꞰ tajĩ. Fariseo poómpdih bóo jumnit, Moisés ã wutatji pah wã túi chãjap jĩ.* ⁶ Páant wã chãjatdih ennit, “Moisés ã wutatjidih Pablo ã yap yohop be”, det ì jéih niijcán caá. Dios ã náahat pah búdí chãjĩhni jumna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, niij jenah joinít, Jesúíhwãboodíh yeejép wã chãj jwꞰꞰꞰ jĩ.* ⁷ “Páant wã chãjachah, Dios weemdíh ‘Caán túini caá’, ã niij enbiꞰna

caá”, wã niij jenah joyóp yuh jĩ. Obohjeéhtih, bꞰꞰ Jesucristodih jepahni jumna, “Caandíh túi péeat túut niijná, páant wã chãjatji dedé pínah ãt nihjican tagaá”, wã niij jéihna caá. ⁸ “Caán túini caá”, cãacwã ì niijnídihbut “Caán dedé pínah nihcan caá”, wã niij jenah joiná caá. Páant ã jumꞰꞰchah, wã Maáh Jesucristo biícđih wã jumꞰꞰchah bácah, túini ã jumna caá. Cristodih chah jéihyat túut niijná, wã túi chãjatjidih “Caán yeejépji tagaá”, wã niij jenah joiná caá, bꞰca. ⁹ Pánihna, Cristodih jéihna, ãjeéh túi biícđih wã jummat pínahdih chah wã bidna caá. Moisés ã wutatji pah wã chãjachah, “Caán túini caá”, niij encan, Cristodih wã túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdíh ã niij enna caá. Cristodih jwĩ jepahachah ennit, “Yéejat jíib wihcannit ì jumna caá”, Dios jwiítđih ã niijná caá. ¹⁰ Cristodih túi jéihyat túut niijná, jãtíh ded pah wã jenah joyátjidih wã cádahap jĩ. ã náahat pah túi chãjat túut niijná, Dios Jesucristodih ã boo pud jũúwát túutni wëpatdih weembút wã náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ã wꞰnat pah mꞰntíh, caandíh wã jepahat jíib, weemdíhbut yeejép chãjnit ì mao yohbiꞰna nacaá.* ¹¹ Pánihna, Jesús wꞰnniji ã boo pud jũúwát pahjeh mꞰntíh, weembút wꞰnniji wã jwꞰꞰꞰ boo pud jũúwát pínahdih wã jéihna caá.

Chah wëp ñáoni pah Jesúsđih búdí jwĩ bidat

¹² “Jesúsđih túi jéih beedána, caan páh yéejat wihcanni caá”, wã niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéihyat túut niijná, yeó jáap jummat pah caandíh búdí wã bidna caá. Pánih bidna, ded pah Cristo weemdíh ã náah yacatjidih chãj péanit, ã pebhboó jumbína, yéejat wihcanni yoobát wã jumbiꞰna caá. ¹³ Wã déewã panihnitá, “Wã túi jéih beedána caá”, wã niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán, jãtíh wã chãjatjidih náhnicanjeh, ded pah wã chãjat pínahboodíh wã jenah joiná caá. ¹⁴ Wëp ñáoni ã ñáwat jíib pínahdih ã bidat pah mꞰntíh, weembút wã túi chãjat jíib Jesucristo weemdíh ã wãhat pínahdih wã

* **3:3** Jer 4.4; Ro 2.28-29; Gá 6.14-15; Col 2.11-13 * **3:5** Ro 11.1 * **3:5** Hch 23.6; 26.5 * **3:6** Hch 8.3; 9.1-2; 22.4; 26.9-11 * **3:10** Ro 6.11-13; 8.29; 2Co 3.18; Gá 4.19

bidna caá. Pánihna, wã túi chãjatdih ennit, Dios weemdih “Wã pebhna ma jũúwá”, ã niijbípna caá.

¹⁵ Jesucristodih túi jéihnit jumna, ded pah wã jenah joyát pah yeebbát biíc yoobó ñi jenah joyoó. Obohjeéhtih, mácah ñi jenah joyóchah, Dios yeebdih ã teo wáacbipna caá, yoobópdiñi ñi jenah joyát pínah niijná.

¹⁶ Pánihna, Dios jwiítidih ã jéihyaatji pah túi chãjat caá náahap.

¹⁷ Wã déewã panihnitá, ded pah wã chãjatdih náhninit, yeebbát biíc yoobó ñi chãjaá. Páant jwí chãjat pah muntih, bita ñi chãjatdihbut ñi túi en yacaá.*

¹⁸ Bitá “Weém Jesúih caá”, niijná yuhna, yeejép chãjnitdih dawá láa yeebdih wã naáwáp jĩ. Bũubut búdí náhni dahwana, queétdih wã jwũub naóhna caá, páant muntih. Queét Cristo cruzboó ã wun wãhatji doonádih joíhcan, páantjeh ñi yéj chãjna caá. ¹⁹ Pánih joíhcan, queét iiguípna bejnit pínah caá. Yéj chãjatdih ñinahnit, ñi weñat pínahdihjeh ñi bidna caá. Pánih bidna, tíccanjeh, “Caán túini caá”, queét ñi niijná yuh caá. Nin baácdih bóodihjeh ñi jenah joiná caá.

²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jeáboó jumnit pínah caá. Páant jwí jumuchah, caanmánt jwí Maáh Jesucristo jwiítidih ubudih ã jũúwát pínahdih páina caá jwí chãjap. ²¹ Pánih jũóhna, jwí moh yéjñi bácahjidiñi ã wēpatjĩh túut nũmnit, jáap bácah ã chãjbipna caá. Caán ã wēpatjĩh nihatdih ã náahat pah ã jéih yapat túutna caá. Pánih jéihna, ã boo pud jũúwát túttimah, ded pah ãih bácah ã jummat pah muntih jwiítidihbut túini bácah yoobát ã jéih wãhbiipna caá.

4

Jwí Maáhdih páantjeh weñat

¹ Wã déewã panihnitá, yeebdih búdí wã oina caá. Jesúih doonádih yeebdih wã bohénachah, ñi túi jepahatjidiñi náhninit, búdí wã wēina caá. Pánih wēinit, yeebdih búdí wã jenah joiná caá. Pánihna, wã oinitá, jwí Maáhdih ñi jwíh jepahatji pah, caandih ñi túi péenaá.

² Evodiadiñi Síntiquedihbut nin pah wã wēp wutna caá: Jesúihwã yaádh jumna, miíc

ij cádahnit, túiniñeh ñi jumna naáh. ³ Pánihna, wã túi pej jumniá, queét yaádhdiñi ma teo wáacá, miíc ámohnit, túi biícdiñi ñi jwũub jummat pínah niijná. Queét yaádh, Clemente, bitabut weém biícdiñi yeejép yapna yuhna, Jesúih doonádih jwí bohénap jĩ. Queét yaádhbut Jesúihwã ñi jumuchah, Dios ãih papélah tólih panihnidih ñi wãtnadihbut ãt daacáp wut jĩ. Caán tólihboó páantjeh ãjeéh jumnit cáacwã ñi wãtna daácní ã jumna caá.

⁴ Jwí maáihwã jumna, yeó jáap jummat pah ñi weñé. Wã jwũub naóhna caá: Búdí ñi weñé.* ⁵ “Caán túini caá”, nihat ñi niiját pínah niijná, bitadiñi túi chãjnit ñi jumna. Jwí Maáh ã jwũub dei jũúwát pínah bahniñeh ã jumdhna caá.*

⁶ Ded pah ñi yapna yuhna, ñi náhni dahwaca bojoó. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihatdih naóhna, ã teo wáacat pínahdih ñi wũbú. Ñi wũbátjidiñi ã jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandih ñi niijí.*

⁷ Páant ñi chãjachah, yeebdih Dios búdí ã teo wáacbipna caá, ded pah yeejép yapna yuhna, jĩgahcanjeh, ñi túi jummat pínah niijná. Bitaboó yeéb ñi jĩgahcatdih ñi beh encan niit.

Túinidihjeh jenah joyát

⁸ Wã déewã panihnitá, nin wã pée naáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdiñi jumnidih, Dios ã wēi ennidih, cáacwã “Caán túini caá”, ñi niij jenah joinidihbut ñi jenah joyoó. Túinidihjeh ñi jenah joyoó. Cáacwã ñi wēi ennidih, yeebbát ñi wēi jenah joyoó.

⁹ Yeebdih wã bohéatjidiñi, ded pah wã chãjatjidiñibut náhninit, biíc yoobó ñi chãjaá. Páant ñi chãjachah, Dios jwiítidih túi jummat túutni ñijeéh ã jumbiipna caá.

Caandih ñi wahatjidiñi Pablo ã wēi naáwát

¹⁰ Bũu jwuhna, weemdih jwũub náhninit, ñi teo wáacatdih wã wēina caá. Pánih wēinit, jwí Maáhdih “Túina caá”, wã niijná caá. “Weemdih ñi quíib bũud tágaá”, wã niij jenah joicán beé. Jãtih weemdih teo wáaquihna yuhna, ñit jéih teo wáaccap taga. ¹¹ Weemdih ñi teo wáacatjidiñi wēi naóhna, “Biíh weemdih ã jumdhna caá”, wã niijcán caá. “Wã bíbohãtjĩh wã túi jumna

* 3:17 1Co 4.16; 11.1 * 4:4 1Ts 5.16 * 4:5 Sal 119.151 * 4:6 Col 4.2-7; 1Ts 5.17-18

caá”, wãpĩ niijná caá. ¹² Dawá bií déedih bíbohna, wã túi jumna caá. Bií dée bíbohcan yuhna, biíc yoobó wã túi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yuhna, wã túi jumna caá. Pánihna, ded pah jumna, dedboó jumna, biíc yoobó wẽinit, wã túi jumna caá. ¹³ Ded pah weemdih ã yapachah yuhna, Cristo ã teo wáacatjĩh, wã jéih bũjána caá. ¹⁴ Pánihni wã jumachah yuhna, bũwat weemdih ã jũwáchah jéihnit, ñi teo wáacat ã túina beé.

¹⁵ Túini doonádih bohé jwĩhnit, ñĩh baác Macedoniamant wã bejehah, yeéb Filipos tátchidih moón Jesúhwãjeh weemdih dinero wahnit, ñi teo wáacap jĩ. Biíh tátchidih moón weemdih ã teo wáaccan jĩ. Caandih ñi jéihna caá. ¹⁶ Tesalónica tátchidih wã jum jwũhachah,* weemdih teo wáacna, dawá láa ñi wahap jĩ.* ¹⁷ Páant niijná, dinerodih yeebdih uúbhna wã chãjcan caá. Yeéb bitadih ñi teo wáacat jíib Dios yeebdih ã túi chãjat pínahboodih caá wã náah yacap. Pánih jenah joinít, búdí wã wẽina caá. ¹⁸ Epafroditojĩh weemdih ñi wahachah, dedé weemdih ã jadhcan caá. Wã náahat chah ñit wahap tabe. Dioih mũúboó chej jumnidih ã cáo wũhatjidih Dios ã weñat pah, weemdih ñi wũhatjidihbat ã túi wẽina caá.* ¹⁹ Yeéb Jesucristoíhwã ñi jumachah, dedé ñi náahatdih jwĩ íip yeebdih ã wũhbipna caá. Caán nihatdih bíbohni jumna, yeebdih ã jéih túi teo wáacna caá. ²⁰ Yeó jáap jummat pah jwĩ íip Diosdih jwĩ weñat dée caá. Páant tií ã jumna nah.

Pablo ã pée túyat tútat

²¹ Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwã ã túyũ naáh. Wãjeéh jumnit jwĩ déewã panihnitbat yeebdih ã túyat túatna caá. ²² Nihat ninjĩh moón Jesúhwãbat, Roma tátchidih moón ã maáh ã pebh moon yúh buca, búdí ã túyat túatna caá.

²³ Jwĩ Maáh Jesucristo yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 4:16 Hch 17.1 * 4:16 2Co 11.9 * 4:18 Ex 29.18

COLOSENSES

Pablo queédih ã túyat tútat

1-2 Weém, Pablo, jwĩ úud panihni Timoteojih yeebdih túyat túatna, biíhdih daacát túatnit, nin náodih wã wahna caá. Jesúih túini doonádih naóhni pínah niijná, Dios weemdih ã níwip jĩ. Yeéb Colosas tútchidih moón Jesúsdih cádahcannitdih wã daac wahna caá. Jwĩ íp Dios yeebdih oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo Jesúihwãdih ã úúbat

3-4 Yeéb Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwãdihbut ñi túi oina caá. Caán doonádih joiná, wēnit, Dios, jwĩ Maáh Jesucristo ípdih yeebdih úúbhna, “Queédih ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwĩpĩ niijná caá. ⁵ Yoobópdih jumni naáwát Jesúih túini doonádih jwĩh joinít, páantjeh jeáboó ájeéh yeebdih ã jumat tútat pínahdih ñit joyóp taga. Páant ã chãjat pínahdih túi páina, Jesúsdih túi jenah joinít, bita áihwãdihbut ñi túi oina caá. ⁶ Caán túini doonádih yeéb Colosadih moón ñi jwĩh joí láa, “Dios jwiítidih búdí oinit, ã túi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacat pínah dooná yoobópdih tigaá”, ñit níj jéihyep taga. Pánih jéihnit, túi túat nuumná caá ñi chãjap. Biíc yoobó chah dawá tútchinadih moonbút caán túini doonádih joinít, túat nuum béjna caá ã chãjap. ⁷ Épafras yeebdih caán túini doonádih át jwĩh bohénap wut jĩ.* Caán búdí jwĩ oini, weem páh Cristoih doonádih naóh cádahcanni ã jumna caá. Pánih bohénit, yeebdih át túi teo wáacap taga, ñi túat nuumát pínah niijná. ⁸ Pánihna, jwĩ pebhna jwinít, ñi túi túat nuumátidih Épafras jwiítidih ã níj naáwáp be. “Túini Espíritu ã teo wáacatjih Diosdih, nihat Jesúihwãdihbut queét ã túi oina caá”, ã niijp be.

⁹ Páant ñi túi chãjat doonádih joinít, yeó jáap jumat pah yeebdih jwĩpĩ úúbh cádahcan caá. “Ded pah yoobópdih bohéat, yoobópdih nihcannidihbut Túini Espíritu ã teo wáacatjih queédih ma túi jéihyanaá, ded pah queédih ma náah yacatdih ã jéihyat

pínah niijná”, jwĩpĩ níj úúbhna caá. ¹⁰ Dios yeebdih ã teo wáacat pínahdih jwĩpĩ úúbhna caá, áihwã jumna, jwĩ Maáhdih chah jéihnit, ã náahat pah ñi túi chãjat pínah niijná. ¹¹ Nin pahbut yeebdih jwĩpĩ níj úúbhna caá: “Paá, búdí ma wēpatjih queédih ma teo wáacá, bita queédih yeejép ã chãjachah yuhna, oi cádahcan, biíc yoobó wēnit, ã túi jumat pínah niijná. ¹² Meém queédih míihwã pínah mat chãjap taga. Pánih chãjna, ma pebh yeh iiguípna ã juibínachah, nihat míihwã ã bíbohat pínahdih queédihbut ma wãhbipna caá. Pánihna, nihat ma teo wáacatdih jéihnit, meemdih ‘Búdí túina caá, Paá’, ã niijí naáh”, jwĩpĩ níj úúbhna caá.

Ded pah jwiítidih Jesús ã teo wáacat

13-14 Diosjeh jwiít iiguípna bejnit déejidih át túi ubup wut jĩ. Jãtjeh nemépwã ã maáh jwiítidih ã wutuchah, dapúát panhipboó jumnit, yéejatdih jwĩ jéih cádahcap jĩ. Obohjeéhtih, yéejnit jwĩ jumuchah yuhna, Diosboó ã wúúh, ã oinidih át wun wãhat túutap wut jĩ, jwĩ yéejatdih ã yohat pínah niijná. Pánih chãjna, jwiítidih dapúát panhipmant ub bacanit, ã wúúh, ã oini ã maáh jumupna át waadát túutap wut jĩ.*

¹⁵ Cristo ã íp Diosdih biíc yoobó ã jumna caá. Pánihna, nin baácidih ã chãjat pínah jãtjeh jumna, nihat ã chãjatjidih maáh ã jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwã Diosdih jwĩ jéih encah yuhna, ã wúúhboó ã íp ded pah ã jumatdih jwiítidih ã jéihyana caá. ¹⁶ Dios ã wutuchah, Cristo nihat bum jumni pínahdih át jígoanap wut jĩ. Jeáboó jumnitdih, nin baácboó jumnitdih, jwĩ ennidih, jwĩ enca naáhdihbut át chãjap wut jĩ. Nihat ángelwãdih, nin baácidih moón, nihat ã maátadidihbut át chãjap wut jĩ. Pánihna, Cristo ã wut chah yáacat pínah niijná, nihatdih át chãjat túutap wut jĩ.* ¹⁷ Cristojeh, nihatdih ã chãjat pínah jãtjeh jumna, waóhni ã jumna caá. ã wēpatjih nihatdih páantjeh ã túi jumat túatna caá.* ¹⁸ Nihat jwiít áihwã áih bácah panihni jwĩ jumuchah, caánboó jwĩh wao dáh panihni ã jumna caá. Caán wanni, jwĩh waóh boo pad júóhni, nihatdih maáh yoobát ã jumna caá.* ¹⁹ Cristo

* 1:7 Col 4.12; Flm 23
Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5

* 1:13-14 Ef 1.7; 6.12

* 1:16 Ef 6.12

* 1:17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3

* 1:18 Hch 26.23;

Ƶwĩ íp biícđih biíc bácah panihni Ƶmna, nihat Dios ã wēpat Cristodihbut ã Ƶmna caá. Páant ã Ƶmatđih Ƶwĩ íp ãt náah yacap wut jĩ. ²⁰ Nihat cáacwã Ƶwĩ ípđih eníhcan, Ƶwĩt yéej chãjap wut jĩ. Páant eníhcannit Ƶwĩ Ƶmũchah, Ƶwĩ íp Cristodih cruzboó ãt wun wãhat túutup wut jĩ, ãih meépjĩh nihat cáacwã Ƶwĩ yéejat jíib bũdááđđih ã jíib chãjat pínah, ãjeéh Ƶwĩ túi Ƶmat pínahbut niijná. Pánih chãjnit, nihat jeáboó Ƶmnnit, nihat nin baácboó Ƶmnnitđihbut caán biícđih ãt túi Ƶmat túutup wut jĩ.*

Cristo Ƶwiítđih ã túi ãbũchah, ded pah Ƶwĩ Ƶmat

²¹ Yeebút biíc yoobó Diosđih eníhcannit, yéejnit Ƶmna, caán biícđih ñit jéih Ƶmcap jĩ. ²² Obohjeéhtih, caandíh ñi eníhcatđih cádahat túutnit, bũ ãjeéh biícđih Dios ãt Ƶwũb Ƶmat túutup wut jĩ. Cristo ã wun wãhatjĩh páant ãt chãjap wut jĩ. Pánih chãjna, ã pehbboó yeebđih Ƶmat túutnit, “Queét yéejat wihcah, peéh chãjat queéđđih ã wihcannit”, ã niijbípna caá. ²³ Jesúh doonáđih túi jenah joinít, behnit panihnit Ƶmna, “Ã niijátji pah, ã pehbboó wã Ƶuibínachah, Dios weemdíh táinidih ã wãhbipna caá”, ñi niij jenah joí cádahcah, páant yeebđih ã wãhbipna caá. Caán táini doonáđih nihat tútchinadih moón ãt joyóp wut yuh jĩ. Weém Pablobut caán doonáđihjeh tigaá wãpĩ naáwáp.

Jesúhwãđih Pablo ã teo wáacat

²⁴ Ƶwĩ yéejatđih yohat túut niijná, Cristo búdí ãt yéej chũúup wut jĩ. Biíc yoobó weembút yeebđih teo wáacat túut niijná, wã yéej chũúhna yuhna, búdí wã wēina caá. Ƶwiít nihat Cristodih teo wũhni Ƶmna, biíc yoobó Ƶwĩ yéej chũúhbipna caá. Cristoíh táini doonáđih bohéat túut niijná, yeejép ã yapat pínah weemdíh páantjeh ã Ƶđh Ƶwũhna caá. Pánihna, yeéb ãihwã, ãih bácah panihni ñi Ƶmũchah, yeebđih teo wáacat túut niijná, weemdíh yeejép ã yapachah yuhna, búdí wã wēina caá. ²⁵ Jesúhwãđih teo wũhni wã Ƶmat pínah niijná, Dios weemdíh ã ñíwip jĩ. Páant ã ñíwatđih jéihna, nihat yeéb wã déewã nihcannitđih wã túi naóh bohé jibna caá. Yeebút bũdcánnit

ñi Ƶmat pínah doonáđih ñi túi jéihyat pínah niijná, Dios weemdíh páant ã naóh jibat túutup jĩ.* ²⁶ Caán doonáđih jon Ƶáti Dios cáacwãđih ãt naáwát túut Ƶwũhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, bũ ãihwãđih ãt túi naóh beedáat túutup be, bũca. ²⁷ Caán doonáđih ã jéih Ƶwũhcah yuhna, “Judíowã nihcannitđihbut búdí wã túi chãjbipna caá”, niij jenah joinít, bũ ãih cáacwãđih caandíh ãt jéihya naáwáp taga. Nin pah caá ã jéihya naáwát: Cristo yeéb ãihwãjeéh ã Ƶmũchah, jeáboó chah túyupna ñi Ƶuibípna caá. Caán doonáđih jéihnit, yeéb wã déewã nihcannitbut ñi túi wēi páina caá.

²⁸ Caán Cristoíh doonáđihjeh tigaá nihatđih Ƶwĩ bohénap. Pánih bohéna, “Yeó jáap Ƶmat pah Cristodih túi péenit, caandíh ñi cádahca bojó”, queéđđih Ƶwĩpĩ niij naóhna caá. Dios pebhna Ƶuibínit, “Nit ma wũhđih jepahnit, caandíh túi péenitji caá”, Diosđih Ƶwĩ niij naáwát túut niijná, ã jéihyaatjĩh queéđđih Ƶwĩ túi bohéna caá. ²⁹ Pánihna, chũná yuhna, Dios weemdíh búdí ã teo wáacatjĩh wãpĩ teo cádahcan caá.

2

¹ Yeéb Colosas tútchidih moón, Laodicea tútchidih moónih pínahđihbut búdí wã teona caá. Nihat bita weemdíh jéih Ƶwũhcannitíh pínahđihbut búdí wã teona caá. Páant wã tewatđih ñi jéihyatđih yeebđih wã náah yacna caá.* ² Nin panihat pínahđih wã teona caá: Wēinit, míic oinit, túi biícđih ñi Ƶmat pínah, “Dios Ƶwiítđih búdí ã túi chãjbipna caá”, ñi niij jéihyat pínahđih wã náah yacna caá. Dios jon Ƶáti ã jéihya Ƶwũhca naáhjidih ñi túi jéihyat pínahđihbut wã náah yacna caá. Caán ã jéihya Ƶwũh canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowã nihcannitbut Cristodih jepahnit, Diosjeéh ñi túi Ƶmbipna caá. ³ Caán Cristo nihatđih ã jéih beedána caá. Pánih jéihni ã Ƶmũchah, ã teo wáacatjĩh Ƶwĩ túi jenah joinít yeéb ñi Ƶmbipna caá. ⁴ Pánih túi jenah joinít Ƶmna, bita yeebđih túi naóhni pah ã niij yeenachah yuhna, queéđđih ñi joyáh bojibipna caá. ⁵ Weém ñijeéh wihcan yuhna, ñijeéh Ƶmni pah wã jenah joiná caá.

* 1:20 Ef 2.16 * 1:25 Ef 3.2 * 2:1 Ap 3.14-22

Pánihna, Cristodih táí péenit, táí biíc dih ñi jumat doonádih joinít, búdí wã wëina caá.

Jwiít Cristoíhwãdih ã túut nũmát tútat

⁶⁻⁷ Épafra Cristoíh táini doonádih yeebdíh ã jwíh bohénachah, táí jepahnit, “Wã Maáh ma jumá”, Cristodih ñit niíj naáwáp wut jĩ. Ñi jwíh jepahatji biíc yoobó páantjeh yeó jáap jumat pah caandíh ñi táí péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jumat pah caandíh chah jenah joiná, caandíh wëinit, “Búdí ma teo wáacat táina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumá.

⁸ ¡Ñi táí chãja chaáh! Cãacwã ñi yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Queét jon jãtíh moón ñi jenah joyát dih jeh ñi bohéna caá. Páant ñi bohéat dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó ñi wutatdihjeh ñi bohéna caá. Cristoíhboodíh ñi bohécan caá.*

⁹ Nin pah Cristoíh dooná ã jumna caá: Caán jwí íp biíc yoobó jumni, Diosjeh tigaá ã jumap. Páant ã jumachah yuhna, nin baácboó jwí nihata pah ãt cãac jumap wut jĩ. Cãac yoobát ã jumachah yuhna, ã íp ã wëpat, ã oyat, ã túyatbut caandíh ã jumna caá. ¹⁰ Yeéb Cristoíhwã jumna, Dios ã wëpat, ã oyat, ã túyatbut yeebdíhbut ã jumna caá. Pánihna, ñíh caolihdih dedé ã jũdhcan caá. Caán Cristo nihata maátadih chah maáh ã jumna caá. ¹¹ Wã déewã Dios ã wutatjidih jepahat túut niijná, quehli nah yapat chóodih ípĩ bóod yohna caá. Obohjeéhtih, yeéboó páant ñi chãjcah yuhna, Cristoíhwã jumna, bóod yohnit panihnit tigaá ñi jumap. Ñi bóod yohat pah ñi yéej chãjihat jenah joyát dih Cristoboó yeebdíh ãt yohop taga. ¹² Caandíh ñi jepahachah, daabánit ñit jumap taga. Pánih daabánit, jwúub pah jũóhna, Jesús dih ñi yohat, ã jwúub boó pud jũúwát pah ã jumna caá. Páant ã chãjat dée pah chãjnit, ãjeéh biíc dih ñi jumna caá. Pánihna, “Dios ã wëpatjĩh Cristodih ã boanachah, weemdíhbut ã wëpatjĩh táiniboodíh ã túut nũmbípna caá”, ñit niíj jenah joyóp taga.*

¹³ Yeéb jãtíh wunnit panihnit jumna, ñi yéejat jíib iiguípna bejnit pínah ñit jum jwuhap taga. Obohjeéhtih, bũũ Cristo ã wun

wúhatjĩh jwí íp yeebdíh ãjeéh jumnit pínah ãt chãjat taga. Jwiít nihata jwí yéejatdih ãt yohop taga.* ¹⁴ Moisés ã wutatjidih jwí jepahcah, jwiít dih peéh chãjat ãt jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo cruzboó ñuhnit, jwiít dih ã wun wúhatjĩh caán wutatjidih jwí jepahcat jíib bũũdáát dih Dios ãt yohop wut jĩ.* ¹⁵ Cristo pánih wunna, nemépwã ñi naóh yacat wëpatdih dáuc wáinit, ãt yohop wut jĩ. Pánih yohnit, nemépwã ñi maáh biíc dih Dios ã yap yohochah, oboh jumnit ñi jumna caá. Cristo cruzboó ã wunatjĩh queétdih ã yap yohatdih nihata dih jéihyana, Dios queétdih ãt tíicanap wut jĩ.

Cristoíhwã jumna, jwí nũowã ñi wutatjidih jwí jepahcat

¹⁶ Ñi jeémát dih, ñi babhbatdihbut enna, jópchi jumat pah, widh jumat pah, semana jumat pah, “Bũũ Diosdih chah jwí weñat pínah yeó jáapna caá”, niíj jenah joicán, ñi míic wáaccach enna, “Queétdih peéh chãjat caá náahap”, bita yeebdíh ñi niíj en tagaá. Páant ñi niíjichah joiná yuhna, páantjeh queétdih ñi joyáh bojoó.* ¹⁷ Dios jon jãtíh moondíh páant ñi chãjat pínahdih ãt wutjip taga, túttimah ded pah Cristo ã wun wúhat pínahdih jwiít dih jéihyaat túut niijná. Obohjeéhtih, bũũ láa Cristo jwiít dih wun wúhnit, ã jwúub boó pud jũúwát dih jwí táí jéihna caá. ¹⁸ Bitaboó nin pah ípĩ chãjna caá: “Weém oboh jumni Diosdih wã jéih wúbhcan caá”, niíj jenah joinít, ángelwãdih ípĩ wúbhna caá, ñi wúbatdih queét Diosdih ñi jwúub naóh yapaat pínah niijná. Bitabut “Oo jumat pah jíghatdih wã enep be. Pánih ennit, weém chah jéihni caá”, ípĩ niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niíj jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Pánih jumnit, “Ded pah jwí chãjat biíc yoobó, yeéb ñi chãjcat jíib, yeebdíh Dios ã peéh chãja naáh”, yeebdíh ñi niíjichah yuhna, queétdih ñi joyáh bojoó. ¹⁹ Páant niijnítboó Cristo ã wutat pah chãjcan, ãjeéh ñi jumcan caá. Obohjeéhtih, jwiítboó áihwã ãjeéh jumnit, áih bácah panihni jwí jumna caá. Caánboó wao dáh panihni jumna, jwiít dih ã wutna caá. Caandíh jwí jepahachah, Diosboó jwiít dih

* 2:8 Gá 4.3,9 * 2:12 Ro 6.4 * 2:13 Ef 2.1-5 * 2:14 Ef 2.15 * 2:16 Ro 14.1-6 * 2:19 Ef 1.22; 4.15-16

āpī teo wáacna caá, caandíh chah jwī jéihyat pínah niijná.*

²⁰ Cristo yeebdíh át wun wūhup taga, yéej chāj cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumát pínah niijná. Pánih túut nuumná, Diosdih jepahcannitboó ī wutachah, ñi joyáh bojoó.* ²¹ Queét ī jenah joyátjīh nin pah yeebdíh īpī niij wutna caá: “Caán jeémátdih babhbatdihbut jeémpcan, babhcan, ñi teoca bojoó”, īpī niij wutna caá. ²² Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, waícanjeh āpī buudná caá. Pánihna, buudní pínahdih cáacwā ī jenah joyátjīh jeh ī wutachah, Dios ā wutat pah nihcan, ī wutat dedé pínah nihcan caá. ²³ Nin pahbut yeebdíh ī niij wutna caá: “ ‘Weém oboh jumni caá’, ñi niij jenah joyoó”, ī niijná caá. Īih bácahdih yeejép chājnit, yeebdíhbut biíc yoobó ī chājat túutna yuh caá. Páant ī wutachah, jéih beedánit ī jenah joyát pah ī chājat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, ī wutat ā túican caá. Páant cáacwājeh ī wutat dée nihna, jwī yéej chājatdih jwī cádahíhichah yuhna, jwiít dih ā teo wáaccan caá.

3

¹ Cristo waóh boo pud jūóhni ā jumachah, yeéb āihwābut ājeéh boo pud jūóhnit panihnit jumna, ā weñat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Caán jeáboó jwī íp jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, nihatdih wutni caá.* ²⁻³ Cristoíhwā jumna, ñi yéej chājatdih ñi cádahachah, Diosboó yeebdíh ā wapna caá, páantjeh ājeéh ñi túi jumat pínah niijná. Jeáboó jwī juibínachah, Dios ā wāhni pínahdih túi jenah joinit, nin baácdih bóo yeejépdih ñi bidca bojoó.* ⁴ Pánihna, Cristo páantjeh jumat túutni, jeámant ā jwūub dei jūúwáchah, nihat caandíh ī wēi naáwáchah, yeéb ājeéh jumnitdihbut ī wēi naóhbiipna caá.*

Yeéb Cristoíhwā ded pah ñi jumat

⁵ Cristoíhwā jumna, jātih ñi yéej chājatjidih ñi cádahaá: Ñi weha mána nihcannitjīh ñi yéej chāj cádahaá. Nihat ñi yéej chājíhat jenah joyát dihbut ñi cádahaá. Bíí déedih ñi en ñinahca bojoó. Bíí déedih

búdí bidna, Diosboodíh ñi jenah joicán caá. ⁶ Bitá pánih yéej chājna, caandíh ī yap yohochah ennit, queétdih íjna, Dios búdí ā peéh chājbipna caá.* ⁷ Pánih yéej chājnit ñit jum jwuhji tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, buu caán yéej chājatdih ñi cádahaá. Nin pah ñi chājatdihbut ñi cádahaá: Ñi íj jenah joyát dih, tubit íjnit, ñi táoh jūihñatdih, bitadih yeejép ñi jenah joyát dih, bitadih yeejép dooná ñi naáwátdih, yeejép ñi wéheatdih, nihat páant ñi chājatdih ñi cádahaá. ⁹⁻¹⁰ Pánihna, yeebboó Jesúíhwā jumna, yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh túut nuumnít ñit jumup be.* Dios yeebdíh páant át túut nuumát túutup taga, caandíh chah ñi túi jéihyat pínah, caán ā jumat pah ñi jumat pínahbut niijná.* Pánihnit jumna, ñi míc yeeca bojoó.* ¹¹ Cristo nihat āihwājeéh ā jumachah, Dios jwiít nihatdih biíc yoobó ā enna caá. Pánihna, judíowā, judíowā nihcannitbut, bóodnit, bóodcannitbut, jwīh wéheatdih wéhenit, wéhecannitbut, bohénit, bohécannitbut, teo wāhnit, maáta déebut jwī jumachah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít nihat mácah jwī jumachah yuhna, Jesucristo nihat āihwājeéh biíc yoobó ā jumna caá. Caán oboh jumni nihcah, caandíh jeh chah jenah joyát caá jwiít nihatdih náahap.

¹² Pánihna, Dioíhwā, ā ñíonit, ā oinit jumna, nin pah ñi chājaá: Bitadih ñi jīgah en teo wáacá. “Chah jéihni wā jumna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Bitadih jūihcan, ded pah ī chājachah yuhna, íjcan, túinijeh ñi chājaá. ¹³ Ñijeéh jumnit ñi náahat pah ī chājcah yuhna, íjcanjeh, páantjeh ñi jumah bojoó. Ñijeéh jumnit yeebdíh ī túi chājcah enna, míc íjnit, waícanjeh ñi míc yoobánaá. Jwī Maáh ñi yéej chājatdih át yohop taga. Páant ā yohat pah yeebbút ñi íjatdih ñi míc ámohoó.* ¹⁴ Páant wā wutat chah yeebdíh nin pah wā wutna caá: Bitadih ñi míc oyoó. Pánih míc oina, nihat biíh wā wutatdihbut ñi jepahbipna caá. Pánih míc oina, biíc weh pah ñi jumbipna caá. ¹⁵ Biíc bácah panihni jumna, míc jūihcanjeh, bita Jesúíhwā biícdih jwī túi jumat pínahdih Dios

* **2:20** Ro 6.6-11; Gá 2.19-20; 4.3,9 * **3:1** Sal 110.1; Mt 22.44; He 1.3 * **3:2-3** Ro 6.4-11; Col 2.12 * **3:4** Gá 2.20; Fil 1.21 * **3:6** Ef 2.3 * **3:9-10** Ef 4.22 * **3:9-10** Gn 1.26; Ef 2.10 * **3:9-10** Ef 4.24 * **3:13** Ef 4.2,32

jwiít dih ã náah yacna caá. Páant ã náah yacat pah, yeéb bíicdih ñi túi jumúú. Pánihna, ded pah ñi chãjat pínahdih jenah joinít, “Nin pah chãjna, ¿bita Jesúíhwã bíicdih páantjeh wã túi jummi niít?” niij jenah joyát caá náahap. Pánih túi bíicdih jumnit, “Ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih ñi niiji.

¹⁶ Cristoíh túini doonádih ñi túi náhninaá. Búdí ã teo wáacatjñh ã naáwát dih ñi túi míic bohénaá. Pánihna, míic teo wáacat túut niijná, “¡Ma túi jenah joyó chaáh! Páant ma chãjachah, meemjéh ma míic yéejabipna caá”, ñi niij naáwá. Jwí Maáhdih chah jéihyat túut niijná, Salmosjñh, wëi ewatnajñh, Túini Espiritu ã wãhni ewatnajñhbut bíicdih ñi eweé. Caandíh búdí wëinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niij wëi eweé. ¹⁷ Jwí Maáhdih Jesús dih ñi weñaat túut niijná, ded pah chãjna, ded pah naóhna, túinijeh chãjnit ñi jumúú. Cristo ã teo wáacatjñh jwí íip Diosdih úbhñit, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niiji.*

Ded pah Jesúíhwã bíicwã ñi jummat

¹⁸ Yeéb áa jumnit yaádh, ñi weha mánadih ñi túi jepahaá. Páant tigaá chãjat náahap jwí Maáhdih Cristoíhwã yaádh dih.* ¹⁹ Yeéb áa jumnit neonáboó ñi weha mána yaádh dih ñi túi oyoó. Pánih oinit, jũihcanjeh, túi waóhñit, queédih túinijeh ñi jumúú.*

²⁰ Yeéb ñi wehbut ñi mánadih yap yohcanñit míicjeh ñi jumúú. Páant ñi jumuchah ennit, jwí maáhdih yeébdih ã wëibipna caá.*

²¹ Yeéb ñi mánabut ñi wehdih páantjeh ñi jũihca bojoó. Pánih jũihñit, íjanit, queédih búdí ñita jñgaha tagaá. “Í enechah, weémboó wã túi chãjcan nacaá”, ñita niij jenah joi tagaá.*

²² Yeéb teo wãhñit ñi maátadih ñi túi jepahaá. “Caán ã enechahjeh, wã túi teobipna caá, weemdíh ã wëi enat pínah niijná”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, jwí Maáhdih Jesús dih weñaíhna, ñi maátadih yeecanjeh, ñi túi jepahaá. ²³ Yoobópdih yeéb Cristoíhwã jumna, caandíh túi jepahñit ñi jumúú. Nin baác dih moón ñi maátadih jepahna, Cristodihbut jepahñit ñi jumúú. Ded pah ñi maáta ñi wutat pah yabhcanjeh, ñi túi teweeé. ²⁴ Páant ñi jepahat jíb

Cristoboó yeébdih ã túi chãjbipna caá. “Wã pebhboó ñi jumuchah, yeébdih túinidih wã wãhbipna caá”, jwí Maáhdih ñi niijátji pah ã wãhbipna caá. Caandíh yeéb ñi túi jéihna caá. Jwí Maáhdih Cristodih yeéb teo wãhñit ñi jumna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, det túi chãjcanñitdih bíic jadhdat wihcan, jwí Maáhdih ã peéh chãjbipna caá.*

4

¹ Yeéb maátaboó, ñi pebh moondíh ñi túi wáyaá. Yeébdihbut Dios ñi Maáhdih ded pah ñi chãjachah, ãpí enna caá. Páant ã enatdih túi náhninit, ã náah yacat pah yoobópdih ñi pebh moondíh ñi túi chãjaá.*

Nihat queét Jesúíhwã ded pah ñi jummat

² Túi jenah joinít, yeó jáap jummat pah Diosdih ñi túi úbú. Pánih úbhñit, ã jepahat pínahdih jéihñit, “Weemdíh mapí túi chãjna caá, Paá”, caandíh ñi niiji. ³⁻⁴ Jwiít dihbut ñi úbú. Cristoíh túini dooná, cáacwã ñi jéih jwahca naáhdih bohéna, queédih jwí túi jéihyaat pínah niijná, jwí ípdih búdí ñi úbú. Páant wã bohéat jíb bum nemat muúboó wã jumna caá. Pánihna, det weemdíh enedih jwinít dih Dios naáwát dih wã túi naáwát pínah niijná, ñi úbát pínahdih wã náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemdíh ã wutap.*

⁵ Jesús dih jepahcanñitjeh jumna, áih túini doonádih queédih ñi naáwáchah, ñi joyát pínah niijná, yéej chãjcanjeh, Dios ã náahat pah ñi chãjaá.* ⁶ Bitadih míic wéhena, túinijeh ñi naáwá. Páant ñi naáwáchah, túi wëi joinít, jéihíhna, yeébdih ñi úbh joibípna caá. Páant ñi úbh joyóchah, queédih ñi túi jéih jepahbipna caá.

Pablo ã péé túyat tútat

⁷ Jwí úud panihni, jwí oini Tíquico, Cristoíh túini doonádih bohéna, jwiít bíicdih teo cádahcanni ã jumna caá. Nin wã daácnidih úb bejna, ñi pebhna juibínit, nihat wíih doonádih yeébdih ã naóhbipna caá.*

⁸ Ded pah wã jummatdih yeébdih naóhñit, ñi jñgahatdih ã yayaát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wã wahna caá.* ⁹ Tíquicodih pej

* **3:17** Ef 5.19-20 * **3:18** Ef 5.22; 1P 3.1 * **3:19** Ef 5.25; 1P 3.7 * **3:20** Ef 6.1 * **3:21** Ef 6.4 * **3:25** Dt 10.17; Ef 6.5-9 * **4:1** Ef 6.9 * **4:3-4** Ef 6.18-20; Fil 4.6 * **4:5** Ef 5.16 * **4:7** Hch 20.4; 2Ti 4.12 * **4:8** Ef 6.21-22

jum bejni pínah wã oini, wã úud panihni Onésimodihbut wã wahna caá. Caán ñíih tátchidih bóo, Cristodih cádahcanni ã jumna caá. Pánihna, queét chénat pah jwiít ninjĩh ded pah jwĩ yapatdih yeebdíh í naóhbipna caá.*

¹⁰ Aristarco, nemat muúboó wãjeéh jumni, yeebdíh ã túyat túutna caá. Bernabé baih Marcosbut ã túyat túutna caá. Áih doonádih játih wáát wahap jĩ. Pánihna, ñi pebhna ã jubínachah, caandíh ñi táí wēi jwāáá.* ¹¹ Jesús “Justo”, ã niijníbut yeebdíh ã túyat túutna caá. Nit biíc peihcannitjeh caá wã déewã yoobát pohba weém biícidih Dios naáwátidih í bohéna caá, Cristodih cáacwã í jepahat pínah niijná. Queét weemdíh táí teo wáacnit ã jumna caá.

¹² Épafra, ñijeéh jumni, yeebdíh ã túyat túutna caá. Caán Cristodih teo wãhni mun tigaá. Pánih jumnit, Diosdih úúbhna, yeebdíh búdí ãpĩ úúbhna caá, “Ded pah ã niijátji pah Dios weemdíh ã táí chãjbipna caá”, niij jéihna, Diosdih táí péenit, ã náahat pah ñi chãjat pínah niijná.* ¹³ Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Caán yeebdíh ãpĩ úúbh cádahcan caá. Laodicea tátchidih moondíh, Hierápolis tátchidih moondíhbut búdí ãpĩ úúbhna caá. ¹⁴ Jwĩ oini Lucas, cohni cáacbut yeebdíh ã túyat túutna caá. Demas yuh buca ã túyat túutna caá.*

¹⁵ Jwĩ déewã Laodicea tátchidih moón búdí ã túyu naáh. Ninfabut mi túyu naáh. Jesúhwã miíh muúboó míic wáacnitbut ã túyu naáh.

¹⁶ Nin wã wahni núodih ñi míic bohé péenit, Laodicea tátchidih moondíhbut ñi wahaá, queébut ã míic bohéat pínah niijná. Queétdih wã wahni núodihbut, yeebbát ñi míic bohénaá.* ¹⁷ Arquipodih nin pah ñi niij naáwá: “Jwĩ Maáh Jesús meemdíh ã wutatji pah ma péanaá”, ñi niijí.*

¹⁸ Weém Pablo, wíih téihyajĩhneh nin túyat túutatdih wã daácna caá. Yeebdíh búdí wã túyat túutna caá. Nemat muúboó wã jummatdih náhninit, weemdíh búdí ñi úúbú. Dios yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* **4:9** Flm 10-12 * **4:10** Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24 * **4:12** Col 1.7; Flm 23 * **4:14** 2Ti 4.10,11; Flm 24 * **4:16** Ap 3.14-22 * **4:17** Flm 2

1 TESALONICENSES

Pablowã queédih ï túyat tútat

¹ Weém Pablo, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwĩ íp Dioíhwã, jwĩ Maáh Jesucristoíhwãbut ñi jumuchah, nin núodih biíhdih daacát tútñit, yeebdíh wã wahna caá. Weém, Silvano, Timoteojih, jwiít biíc peihcannit yeebdíh búdí jwĩ túyat tútña caá. Jwĩ íp Dios yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.*

Tesalónicadih moón ï túut nuumát

² Diosdih úbhna, “Míih Tesalónicadih moón ï túut nuumátji ã táina caá, Paá”, jwĩpĩ niijná caá. ³ Yeebdíh náhninit, Diosdih nin pah jwĩ niij úbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdíh túi jenah joinít, ma weñat pínahdih ípĩ chãjna caá. Meemdíh oinit, bitadihbut oina, queédih ípĩ túi teo wáacna caá. Jesucristo ã jwúub dei júúwát pínahdih túi wēi pãinit, meemdíh ï cádahcan caá”, jwĩ niijná caá. Páant ñi jummatdih búdí wēinit, Diosdih “Táina caá, Paá”, jwĩpĩ niijná caá. ⁴⁻⁵ Jwĩ déewã panihnitá, Jesucristoíh táini doonádih yeebdíh naóhna, oboh jumni naáwát nihcan jĩ. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã wēpatjĩh yeebdíh jwĩ naáwáp jĩ. Páant jwĩ naáwáchah, Túini Espíritu yeebdíh ã teo wáacap jĩ, jwĩ naáwátidih joinít, ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi jepahachah, Dios yeebdíh oinit, áihwã pínah ã ñíwatdih jwĩ jéihna caá. Ñijeéh jumnit, yeebdíh jwĩ túi teo wáacatjidih yeebút ñi jéihna caá.

⁶ Ñijeéh jumna, ded pah jwĩ chãjatjidih ennit, jwĩ Maáh Jesucristo ded pah ã jumatji doonádihbut jéihnit, yeebút biíc yoobó ñi chãjna caá. Jesúih táini doonádih joíhcan íjna, bita yeebdíh yeejép ï chãjachah yahna, Túini Espíritu yeebdíh ã teo wáacachah, yeebboó wēinit, Diosdih ñi túi joyóp jĩ.* ⁷ Páant ñi jummat doonádih joinít, nihat ñíih baác Macedonia baác dih moón, nin baác Acaya baác dih moón Jesúihwã ñi jummat pah mantih túut nuumná caá ï chãjap.

⁸ Pánihna, jwĩ Maáh Jesúih doonádih jepahnit, ñi túi túut nuumátji doonádih joinít, bitabut jwĩ Maáhdih ït jepahap wut jĩ. Ñíih baác dih moón, Acaya baác dih moonjébut nihcan, nihat baác dih moón Diosdih ñi túi jepahat doonádih ït joyóp wut jĩ. Ñi wut yána caá. Jwiítboó ñíih doonádih queédih jwĩ naóh jwahcah, queét jãtih ïtát joyóp tabe. ⁹ Pánihna, ñi túut nuumát doonádih jwĩ naáwát déedih, yeéb jwiítidih wēi jwááhñit, ñi túi joyátjidih ípĩ jwááh naáwáp jĩ. Ñi pãpninadih úbh cádahñit, Dios yoobátidih wēi úbhñit, ã wutadidih ñi túi jepahatjidihbut ípĩ naáwáp jĩ. ¹⁰ Dios wúuh jeámant ã jwúub dei júúwát pínahdih ñi túi páñatidihbut ípĩ naáwáp jĩ. Caán Jesús wunnijidih yahna, Dios át booanap tajĩ. Caan tígaá Dios yeejép yoobát ã peéh chãjat déedih jwiítidih ã túi ubna caá.

2

Tesalónicadih jumna, ded pah Pablo ã jumati

¹ Ñijeéh jumna, yeebdíh jwĩ bohénachah, túi wēi joinít, ñi jepahap jĩ. Páant ñi jepahachah, jwĩ tewat oboh jumni nihcatdih ñi jéihna caá. ² “Pablowã jwiítidih enedih ï júúwát pínah jãtih, Filipos tútchiboó ï bohénachah, íjñit, caán tútchidih moón queédih yeejép ï chãjap jĩ”, yeebboó ñi niij náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwiítidih yeejép ï chãjachah yahna, úmcanjeh, Jesúih doonádih yeebdíhbut naáwádih jwĩ jubínap jĩ. Biquína ñíih tútchidih moón maáta jwiítidih ï naóh cádahat tútuchah yahna, Dios ã teo wáacatjĩh Jesúih doonádih yeebdíh jwĩ túi naáwáp jĩ.* ³ “Pablowã yoobópdi ï naóhcan caá. Yeebdíh pánih bohéna, queédih ñi weñat pínahdihjeh ï bidna caá”, biquína ï niij yeena caá. ⁴ Obohjeéhtih, Dios jwĩ jenah joyátidih jéihni nin pah ã niij naáwáp jĩ: “Jesúih táini doonádih ï naáwát pínah niijná, Pablowãdih wã wahbipna caá”, ã niijíp jĩ. Pánihna, caandíh naóhna, “Pablowã túi chãjñit caá”, bita ï niij jenah joyát pínahdih jwĩ bidcan caá. Diosboó “Í túi chãjna caá”, ã niiját pínahdihjeh

* 1:1 Hch 17.1 * 1:6 Hch 17.5-9 * 2:2 Hch 16.19-24; 17.1-9 * 2:4 Gá 1.10

bidnit, Jesúih doonádih jwĩ naáwáp jĩ.*
 5 Pánihna, yeebdíh naóhna, túini niiját pah niijcán, ñíh bíí déedih náahcan, ded pah jwĩ bohéatjidih ñi jéihna caá. Diosbut páant jwĩ chājatjidih ã jéihna caá. 6 “Pablowā chah jéihnit caá”, yeéb, bitabut ñi niij jenah joicát pínah niijná, yeebdíh jwĩ bohénap jĩ. 7 Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naáwát túutna, Dios ã wahnit jamna, yeebdíh búdí jwĩta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih wutcan, búdí oinit, chaíhjah bohéna, yeebdíh jwĩ yójahcap jĩ. Nomanih mi wāúhdih túinijeh mi en dawát pah yeebdíh jwĩ bohénap jĩ. 8 Yeebdíh búdí oinit, wēina, nihat yeó jáap jamat pah túini doonádih jwĩ naáwáp jĩ. Bitá jwiútdih ĩ mao yohíhatdih jéihna yahna, yeebdíh jwĩ teo wáac cádahcap jĩ. 9 “Jwĩjeéh ĩ jam láa, ĩh bácah ã chūnáchah yahna, búdí ĩ tewep jĩ”, ñi niij náhnina nacaá. “Baáb jéenat pínah jãtíh teo jwíhñit, páú nihat yeó jáap teo tãah bejnit, chei tac yoob póhba ĩpĩ teo cádahap jĩ. Pánihna, Dioíh túini doonádih naóhñit, jwiútdih tac buegáihcan, ĩ jeémát pínahdih jíib chājat túut niijná, búdí ĩ tewep jĩ”, ñi niij jéihna caá.*

10 “Jwĩjeéh jamna, Dios ã weñat pínahdihjah chājnit, ĩ túi jamup jĩ”, ñi niij jéihna caá. Diosbut caandíh ã jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowā yeejép ĩ jamup jĩ”, ĩ jéih niijcán caá. 11-12 “Jwiútdih níhatdih túinijeh ĩ bohénachah, jwĩ túi joyóp jĩ. Biquínadibut jwiútdih ĩ naáwáp jĩ. Ded ã wehdih ã túi bohéat pah jwiútdih ĩ túi naáwáp jĩ. Dios ã weñat pínahdih ded pah jwĩ chājat pínah niijná, búdí ĩ bohénap jĩ”, ñi niij jéihna caá. Dios yeebdíh át ñíwip wut jĩ, áihwā jamnit, ájeéh ã maáh jamupboó ñi jamat pínah niijná. Páant yeebdíh jwĩ bohéatjidihbut ñi quíib buedcán nacaá.

13 Pánihna, yeebdíh jwĩ naáwátidih ñi túi jepahachah náhninit, búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwĩpĩ niijná caá. ã naáwátidih yeebdíh jwĩ bohénachah, nin pah ñi niij jenah joyóp jĩ: “ĩ jenah joyátjĩhjah naóhna ĩ chājcan caá. Dios naáwát yoobát jwiútdih bohéna caá ĩ chājap”, ñi niij jenah joyóp jĩ. Pánih jenah joiná, caán naáwátidih

joinít, Jesúsdi h jepahna, túiniboodíh túut nūamná caá ñi chājap. 14 Judea baácđih moón Dioíhwā ĩ jamat pah yeebbát bíic yoobó ñi jamna caá. Dios ã wahnit Jesucristodih queét ĩ jepahat jíib, ĩh baácđih moón judíowā, queétdih yeejép ĩ chājap jĩ. Pánihat pah muntih, yeebbát Jesúsdi h ñi jepahat jíib, ñíh baácđih moonjéh yeebdíh yeejép ĩt chājap taga.* 15 Queét judíowā jon jãtíh Dios naáwátidih naóh yapanitjidih yehna niijnít, ĩt mao yohop tajĩ. Túttimah, jwĩ Maáh Jesucristodihbut ĩt mao yohop tajĩ. Túttimah, Dios naáwátidih ñi joicát pínah niijná, jwiútdíh ñíh tútchimant ĩ bacanap jĩ. Pánih chājna, Diosdih búdí íjanit, nihat cáacwāđihbut ĩ eníhcan caá.* 16 Judíowā nihcannit iiguipna ĩ bejat déedih náahcan, Jesúih doonádih naáwátidih jwĩ bejchah, judíowā jwĩ naáwátidih ĩ jāhíhip yah jĩ. Pánihna, Diosdih yehna ĩ niiját jíib, íjnit, Dios queétdih búdí ã peéh chājbi pna caá.

Pablo Tesalónicadi h moondíh ã jwúub eníhat

17 Yeebdíh wā cádah jūúwúchah, wíh caolih ñijeéh ã páñap be. Maátcanjah ñijeéh wihcan yahna, yeebdíh búdí jwĩ bidip be. 18 Pánihna, búdí oina, yeebdíh enedih jwĩ jwúub bejíhip yah be. Weemjéh dawá láa yeebdíh búdí enedih wā bejíhichah yahna, Satanás jwĩ jib bejatdih ã jāhap jĩ. 19 Yeebdíh Jesúih doonádih jwĩ naáwáchah, ñi túi joyátjidih náhninit, búdí jwĩ wēina caá. Jwĩ Maáh Jesús ã jwúub dei jūúwúchah, ñi jepahatjidih jenah joinít, búdí wēina, “Jwĩ naóhñiji túini doonádih ĩ túi jepahap jĩ”, Jesúsdi h jwĩ niij naóhbi pna caá. 20 Pánihna, yeebdíh jwĩ naáwáchah, ñi jepahatji jíib, jwĩ Maáh jwiútdih ã wēi naáwátidih jéihnit, jwiútdihbut búdí jwĩ wēina caá.

3

Timoteodih ã wahat

1-2 Pánihna, yeebdíh búdí náhni dahwanit, yeebdíh ã enat pínah niijná, Timoteodih ñi pebhna jwĩ wah bojop be. Caán jwĩ úud panihni, weemdíh pej jamni, Cristoíh túini doonádih apĩ naáwáp jĩ. Diosjeh caandíh ã wahachah, weemdíh búdí ã teo

* 2:9 Hch 18.3; 2Ts 3.8 * 2:14 Hch 17.5 * 2:15 Hch 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12

wáacap jĩ. Pánihna, yeebdíh ã bohéat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wahniji, Atenas tátchiboó bíicjeh wã páñap jĩ.* ³ Jesúsdiñ ñi jepahatji jíib bita yeebdíh yeejép ĩ chãjachah yuhna, Diosdiñ ñi cádahcat pínah niijná, yeebdíh wã bohéat túutap jĩ. “Jesucristodiñ jwĩ jepahachah, jwĩ túut nuumátidiñ íjnit, áihwã nihcannitboó jwiítidiñ yeejép ĩ chãjbipna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ⁴ Ñijeéh jumna, páant jwĩ yapat pínahdiñ dawá láa yeebdíh jwĩ naáwáp jĩ. Bũũ jwĩ naáwátji pah ã yapatdiñ ñi jéihna caá. ⁵ Pánihna, ded pah ñi jummatdiñ búdí jéihíhna, Timoteodiñ wã wahap jĩ. “Nemépwã ĩ maáh queétdiñ ã yee naáwáchah, ¿queétdiñ caandíh yehna ĩ niijná níit? Yehna ĩ niijcáh, niñat conboó jwĩ bohéat búdí jwĩ tewatji bũudní ã jumbipna caá”, wã niij jenah joyóp jĩ.

⁶ Bũũ Timoteo, ñi pebhboó juibíniji, ã jwũub jayáp jĩ. Jwũub jwinít, “Niñat Tesalónica tátchidiñ moón meemdiñ búdí ĩ túyat túutap be. Queét Dios naáwátidiñ táí joiná beé ĩ chãjap be. Táí joinít, Diosdiñ búdí oinit, ĩ míic táí oina beé. Yeebdíh náhninit, búdí wéinit, yeebdíh ĩ bidna beé. Yeéb queétdiñ bidnit, búdí enediñ ñi bejíhat pah mantih, queétdiñ yeebdíh ĩ bidna caá”, weemdiñ ã niij naáwáp jĩ.* ⁷ Páant ã niij naáwáchah, yeebdíh jwĩ náhni dahwaat ã yayáh bejep jĩ. Yeéb Dios naáwátidiñ jepahnit, ñi táí jummat doonádiñ joinít, bita jwiítidiñ yeejép ĩ chãjachah yuhna, búdí jwĩ wéina caá. ⁸ Yeéb jwĩ Maáh Jesúsdiñ ñi táí péenachah, jwĩih caolih búdí ã wéina caá. ⁹ Pánihna, “Paá, ma teo wáacatjĩh queét Jesúsdiñ ĩ táí péeatdiñ jéihna, búdí wã wéina caá. Páant weemdiñ ma weñaat ã táina caá”, Diosdiñ wã niijná caá. ¹⁰ Pánih wéinit, yeó jáap, cheibut Diosdiñ búdí jwĩ uúbhna caá, yeebdíh enat túutna, jwiítidiñ ã wahat pínah niijná. Yeéb Jesúihwã ded pah ñi táí chãjat pínahdiñ beh joyát yeebdíh páantjeh ã jedhduchah, ñi pebhna jwũub bohénadiñ jwĩ bejíhna caá.

¹¹ Yeebdíh jwũub enediñ jwĩ bejat pínah niijná, Satanás ã jáhat panihatdiñ ĩ yohat pínahdiñ jwĩ íp Diosdiñ, jwĩ Maáh Jesucristodiñbut búdí jwĩ uúbhna caá. ¹² Pánih uúbhna, jwĩ Maáh yeebdíh ã teo wáacat

pínahdiñ jwĩ uúbhna caá, chah míic oinit, niñatdiñbut ñi oyat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh búdí jwĩ oyat pah mantih, yeebdíh bíic yoobó ñi oyat pínahdiñ wã náah yacna caá. ¹³ “Paá, queétdiñ ma táí teo wáacá, ma weñat pínahdiñjeh ĩ chãjat pínah niijná”, jwĩ niij uúbhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwĩ Maáh Jesucristo niñat áihwãjeéh jwũub dei jũóhñit, Jesús jwĩ íp Diosdiñ nin pah ã niij naóhbiñna caá: “Queét táinit ĩ jumachah, queétdiñ dedé peéh chãjat pínah ã wihcan caá”, ã niijbipna caá.

4

Dios ã weñat pínahdiñ ded pah ĩ chãjat

¹ Bũũ biñ bohéatdiñ yeebdíh jwĩ naáwát túut caá. Ñijeéh jwĩ jum láa, Dios ã weñat pínahdiñ ded pah ñi chãjat pínahdiñ jwĩ bohénap jĩ. Páant jwĩ bohéatjidiñ ñit quíib bũudcáp taga. Páant ñi chãjat chah ñi táí jepahatdiñ yeebdíh búdí jwĩ náah yacna caá.

² Jwĩ Maáh Jesucristo ded pah ã wutatjidiñjeh yeebdíh jwĩ naóh yapaatdiñ ñi táí jéihna caá. ³ Nin pah ñi jummat pínahdiñ Dios ã náah yacna caá: Diosdiñ jepahcannit ĩ jummat pah yeebdíh ñi jumca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh yeejép ñi chãjca bojoó. ⁴ Dios ã enechah, cáacwábut ĩ enechah, ñi táí áa jumúú. Pánih áa jumnit, míjeéh ñi táí jumúú. ⁵ Diosdiñ jéihcannit ĩ áa nihcannitjĩh ĩpĩ metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdiñ jéihnitboó páant ñi chãjca bojoó. Ñi weha mána yaádhjeéh túinijeh ñi jumúú. ⁶ Míjeéh bóojeéh jumniñdiñ ñi dúuc wái metca bojoó. Dios niñat ñi chãjatdiñ jéihnit, páant ñi chãjat jíib búdí ã peéh chãjbipna caá. Jon ñi pebh juibínitji caandíh búdí jwĩ bohénap jĩ. ⁷ Dios jwiítidiñ íí náah chãjatdiñ wutcan, túinijeh jwĩ jummat pínahdiñ át wutap wut jĩ. ⁸ Butéh wã naáwátidiñ weemjéh wã wutat niñcan beé. Dios yeebdíh páant ã wutatdiñ wã naóh yapanap be. Pánihna, ded caandíh yehna niijná, weemdiñ niñcan, Diosboodíh ã yap yohna caá. Caán caá Túini Espiritudiñ yeebdíh wũhni.

⁹⁻¹⁰ Bũũ míic oyatdiñ yeebdíh bainí wã naáwát túut caá. “Ñi míic oyoó”, Dios ã niij

* 3:1-2 Hch 17.15 * 3:6 Hch 18.5

watatdih joinítji caandíh táí jepahna caá ñi chājap. Pánih jepahna, nihát ñíh baác Macedoniadih moón Jesúhwādh yeeb ñi táí oina caá. Pánih míc oinit, chah míc teo wáacnit ñi jumúú. ¹¹⁻¹² Pánih míc oina, biícđih túinijeh ñi jumúú. Míc jūihcanjeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita ĩ tawatdih tūbit ñi en naóhca bojoó. Yabhcanjeh, ñi táí teweé. Pánih teonit, bitaíh bií déedih, ĩh jeémátdihbut tūbit ñi úúbh tac būhgáca bojoó. Pánih wutatdih jáantjeh yeebdíh jwī naáwáp jī. Caandíh ñi jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeebdíh ennit, “Queét táí chājnit caá”, ĩ niijbípna caá.

Jesucristo ā jwúub dei jūúwáchah, ded pah ā yapat pínah

¹³⁻¹⁴ Būh, jwī déewā panihnitá, Jesúhwā ĩ wunuchah, ded pah ĩ yapat pínahdih yeebdíh jwī naáwát túut caá, tūbit ñi jġahcat pínah niijná. Jesucristo ā wunat túttimah, Dios caandíh āt jwúub boanap tajī. Caan páh muntih jwiit áihwā jwī wunat túttimah, jwiitdihbut ā jwúub boanachah, Jesús ā jumupboó ájeéh jwī táí jumbipna caá. Páant jwī yapat pínahdih ñi túí náhninaá. Pánih náhninit, Jesúhwā, ñi oinit ĩ wunat túttimah, ñi bidna yuhna, tūbit ñi jġahca bojoó. Bita Jesúsdi h jepahcannit, Jesúsjeéh ĩ wihcan niit. Pánihna, ĩ oinit ĩ wunat túttimah, ĩ jwúub míc encat pínahdih jéihna, bádí jġahnit, ĩ moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jepahcannit ĩ jġahat pah yeeb ñi jġahca bojoó.

¹⁵ Nin pah Jesúsjeéh ā naáwátjidih yeebdíh jwī naóh yapana caá: **“Queét wíhwā wunnitji ĩ boo pūd jūúwát pínah jātih, wuncannit ĩ waóh púuh laab béj páican niit”**, Jesús āt niijíp wut jī. ¹⁶⁻¹⁷ Nin pah ā yapbipna caá: **“Ñi púuh laab jūúwá”**, Jesús ā niij ejatdih, ángelwā ĩ maáh bádí ā ejatdihbut jwī joibípna caá. Dios ā wāhni póojat nahjīh ángelwā ĩ maáh ā póojochah, jwī joibípna caá. Páant ā yáanachahjeh, jwī Maáh Jesucristo ā jwúub dei jūóhbirna caá. Páant ā dei jūúwáchah, áihwā wunnitji, Jesús ā boo pūd jūúwátji pah muntih, ĩ boo pūd jūóhbirna caá. Queét ĩ boo pūd

jūúwáchah, jwiit áihwā wuncannit, ĩjeéh wáac jūibínit, wēpép púuh laab béjnit, mah tólihna nihát biícđih jwī Maáh Jesúsdi h jwī jwāáhbipna caá. Pánihna, jwiit nihát biícđih Jesúsjeéh páantjeh jwī jumbipna caá.* ¹⁸ Pánihat pínahdih jéihnit, yeeb bitadihbut jwúub naóh yapanaá, Jesúhwā wunnitdih tūbit ĩ jġahcat pínah niijná.

5

¹⁻² Būh, wā déewā panihnitá, Jesúhwā wunnit ded pah ĩ yapat pínahdih ñi jéihna caá, buca. Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ā jwúub dei jūóhni yeó jáap pínahdih jwiit cāacwā jwī jéihcan caá. “Náhnica h, nūmni ā juyát pah jwī Maáh Jesucristo ā jwúub dei jūóhbipna caá”, yeebjéh ñi niij jéihna caá. Páant ñi jéihyechah, wā jwúub naóhcan niit.* ³ Diosdi h jepahcannit nin pah ĩ niijbípna caá: “Būh túini láa caá. Cāacwā ĩ míc maocah, úumcanjeh, jwī táí jumna caá. Yeejép yapat jwiitdih ā wihcan niit”, ĩ táoh niijbípna caá. Páant ĩ niijíchahjeh, caandíh ĩ jepahcatji jīb, Jesús peéh chājadi h ā jwúub dei jūóhbipna caá. Yaádh ĩ weép jáaat dée pah ā jumbipna caá. Wūdhū jūmni h mi weép jáanachah, caán tūbatdih mi jéih jweicán caá. Pánihat pah Jesucristo ā jwúub dei jūúwáchah, caandíh jepahcannitji ĩ yéejat jīb ĩ jéih jweicán niit.* ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, wā déewā panihnitá, yeebboó dupánap panhipboó jumcan, baabáp panhipboó ñi jumna caá. Jesúsdi h jepahcannit, bita ĩ encat pínah niijná, dupánapboó yeejép ĩpī chājna caá. Obohjeéhtih, yeebboó páant ñi chājcan caá. Pánihna, náhnica h nūmni ā waád juyát pah, Jesús ā jwúub dei jūúwáchah, ñi wáhi bejcan niit. Yeebdíh peéh chājadi h jūóhna ā chājcan niit. ⁶ Jwiit Jesúhwā jumna, caandíh jéihcannit ĩ chājat pah jwiitdih chājcat caá náahap. Ūonit panihnit jumna, ded pah nin baácboó ā yapatdih queét ĩ jéihcan caá. Obohjeéhtih, jáanit panihnit, “¿Dios ā weñat pínahdih chājat túut niijná, ded pah wā chājbi?” niij jenah joyát caá jwiitdih náahap. “Waícanjeh Jesucristo ā jwúub dei jūóhbipna caá”, niij náhninit, táí chājat caá náahap. ⁷ Jesúsdi h

* 4:16-17 Mt 24.30-31; Mr 13.26-27; 1Co 15.51-52

* 5:1-2 Mt 24.43; Lc 12.39; 2P 3.10

* 5:3 Is 13.8

jepahcannit, dupáat panhipboó jumna, ñonit panihnit caandih ï joicán caá. “Jesús ã jwúb dei jüóhcan niít”, niij jenah joinít, ï weñat pínahdihjeh chäjnit, ïpí babh máihna caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít baabáp panhipboó jumnitdih Dios naáwát dih túi jenah joyát caá náahap. ã weñat pínahdih jenah joinít, yeejép chäjcat caá náahap. Soldado míic mawadih bejna, ïtah wao chá páha páahnit, ãih bácahdih jãhat pínah niijná, ïtah chóodihbat ãih tacamant ãpí ðoná caá. Pánihna, soldado ã míic jãhat pah, jwiít Jesúihwãdihbat míic jãhat caá náahap. Obohjeéhtih, jwíih bácahdihjeh pohba jãhatdih niijná wã chäjcan caá. Jwíih caolihdih jãhatdih niijná caá wã chäjap. Nin caá jwíih caolihdih jwí jãhat pínah: Jesucristodih túi jenah joinít, Diosdih cáacwãdihbat túi oyat caá caolihdih jãhat ã jumap. “Jesús wã yéejatdih yohnit, weemdih ãjeéh ã ub bejbipna caá”, niij jenah joyátbat caolih jãhat ã jumna caá. Pánih jãhñit panihnit jumna, Satanás jwiít dih ã yéejat túatuchah, caandih jwí jéih yap yohna caá.* ⁹⁻¹⁰ Jesucristodih jepahcannit biíc dih Dios jwiítboodih ãt peéh chäjihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, ãihwã jwí jumat pínah niijná, jwí yéejat jib, jwí Maáh Jesucristo jwiít dih ãt wan wãhup wut jĩ. Pánihna, jwiít ãihwã jumnit, nin baácboó páantjeh jumna, wãhna yuhna, niihat biíc dih ãjeéh jwí túi jumbipna caá. ¹¹ Caandih náhnit, Jesúsdih ñi túi jenah joyát pínah, ñi jepahat pínahdihbat páantjeh ñi míic teo wáacá.

Pablo queédih biih ã wãtat

¹²⁻¹³ Buh yeebdih bainí wã jwúb naáwát túat caá, páant muntih. Ñijeéh jumnit Dios naáwát dih yeebdih ï bohénachah, ñi túi joyoó. Yeebdih bohéat pínah niijná, Diosboó queédih ã wãtuchah, yeebdih bohénit, búdí ï teona caá. Pánihna, queédih oinit, ñi túi jepahaá. Yeebút míic oinit, biíc dih ñi túi jumú.

¹⁴ Yabhnitdih ñi tewat túatú. Ëumnitdih, jãgahnitdihbat ñi weñanaá. Wëpcannitdih ñi túi teo wáacá. Bitadih yójahcan, ïjeéh ñi túi jumú.

¹⁵ Yeebdih yeejép chäjnitdih ñi yéej chäj jwúbaca bojoó. Niihatdih túi chäjnit, biíc dih ñi túi jumú.

¹⁶ Ded pah yeejép yapna yuhna, Diosdih túi jenah joinít, páantjeh ñi weñeé.*

¹⁷ Caandih ñi ubh cádahca bojoó. ¹⁸ Yeó jáap jumat pah “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumú. Túi yapna, yeejép yapna yuhna, biíc yoobó “Túina caá, Paá”, niijnít ñi jumú. Pánihatdih Dios yeéb Jesúihwãdih ã náah yacna caá.*

¹⁹ Túini Espíritudih túi jepahnit, ded pah ã teo wáacatdih ñi jãhca bojoó. ²⁰ Detdih Túini Espiritu ã naáwáchah, queét ï naóh yapaíhichah, yeéboó joíhccannit pah ñi jumca bojoó. ²¹ Pánihna, niihat naáwát dih túi jenah joinít, ded túini, ded táicanni ã jumatdih ñi jéihyee. Pánih jéihna, táinidih jepahnit, ñi náhninaá. ²² Obohjeéhtih, táicanniboodih, ñi joyáh bojoó.

²³ Jwiít yeebdih Dios ã túyatdih búdí jwí náah yacna caá. Pánihna, yeebdih ubhna, “Paá, queét míihwãdih búdí ma teo wáacá, yéej chäjatdih ï yap yohat pínah niijná. Meemdih ï túi jenah joyát pínahdihbat teo wáacnit, queédih ma túi wapaá”, búdí jwí niij ubhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo ã jwúb dei jüóhni yeó jáapdih yeéb ãihwã táinit ñi jumbipna caá. ²⁴ Diosjeh yeebdih ñionit, ã niijátj pah yeebdih ã túat nuúm péabipna caá.

Pablo ã péé túyat tútat

²⁵ Wã déewã panihnitá, jwiít dihbat búdí ñi ubú.

²⁶ Dios ã oyatjĩh niihat Jesúihwã ñi túi míic ubú.

²⁷ Jwí Maáh Jesús ã enechah, nin pah yeebdih wã naóhna caá: Nin núodih ñi pebhna ï ub juibínachah, niihat caánboó jumnit Jesúihwãdih ñi túi en naáwá.

²⁸ Jwí Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 5:8 Is 59.17; Ro 13.12; Ef 6.13-17 * 5:16 Fil 4.4 * 5:18 Fil 4.6; Col 4.2-7

2 TESALONICENSES

Queétdih ã túyat túat

¹ Weém Pablo, Silvano, Timoteojih túyat túatnit, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwĩ íp Dioíhwã, jwĩ Maáh Jesucristoíhwãbut ñi jumachah, nin náodih biíhdih daacát túatnit, yeebdíh wã jwúub wahna caá.*
² Jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ñi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Queétdih “Túina caá, Paá”, ã niiját

³ Wã déewã panihnitá, yeebdíh úubhñit, “Jesúsdi chah ñi túi jenah joyátdih, chah ñi míc oyatdihbut ã túina caá, Paá”, yeó jáap jumat pah jwĩ niiját dée caá. ⁴ Jesúsdi ñi péeat jíib, bita yeebdíh yeejép ñi chājachah yuhna, caandíh ñi cádahcan caá. Páant ñi cádahcatdih jéihna, bita Dioíhwãdihbut jwĩ túi wēi naóhna caá.

Cristo ã jwúub dei jūúwáchah, Dios yeejépwãdih ã peéh chājat

⁵ Yeejép yapna yuhna, Jesúsdi ñi cádahcah enna, Dios ã maáh jumapna yeebdíh ã bejat túutbipna caá. Páant ã chājachah, ã jenah joyát yoobópdih ã jumatdih niihat cáacwã ñi jéihbipna caá. ⁶ Pánihna, Dios yoobópdih jenah joiní jumna, yeebdíh yeejép chājnitboodíh ã peéh chājipna caá. ⁷ Jwĩ Maáh Jesús jeámant jwúub dei jūóhna, búdí tũ iigát cātíh, áih wēpnit ángelwã biícđih, yeéb yeejép yapnitjidih ã túi jumat túutbipna caá. Jwítdihbut biíc yoobó ã chājipna caá. ⁸ Pánih jūóhna, Diosdi, jwĩ Maáh Jesúsíh túini doonádihbut jepahcannitdih ã peéh chājipna caá. ⁹ Dios queétdih ã peéh chājachah, páantjeh iiguípboó yeejép ñi yapbipna caá. Jwĩ Maáh Jesús pebh jéih jumcan, búdí ã wēpatdihbut ñi jéihcan niít. ¹⁰ Jesús ã jwúub dei jūóhni yeó jáapdi áihwã caandíh wēinit, “Jesús túini, chah wēpni caá”, ñi niijbipna caá. Yeéb áih doonádih jwĩ naáwáchah joinítbut queét biícđih caandíh búdí ñi wēibipna caá.

Queétdih ã úubát

¹¹ Yeebdíh Diosdi jwĩpĩ úubhna caá, ã náahat pahjeh ñi chājat pínah niijná. Niहत áihwãdih páant chājat caá náahap. Pánihna, yeó jáap jumat pah yeebdíh búdí jwĩ úubhna caá, Diosdi túi jenah joinít, ã teo wáacatjĩh ded pah ñi chājihatdih ñi bújáját pínah niijná. ¹² Páant ñi túi chājachah, jwĩ Maáh Jesucristoíhwã ñi jumatdih jéihñit, bita caandíh, yeebdíhbut ñi túi wēi naóhbipna caá. Páant ñi jumat pínah niijná, jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, ñi teo wáacbiipna caá.

2

Jesucristo ded pah ã jwúub dei jūúwát

¹ Bũ jwũh jwĩ Maáh Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jūúwáchah, míc wáac jubínit, caandíh jwĩ jwāáát pínahdih wã naóhbipna caá.* ² Bita yeebdíh yeena, “Jwĩ Maáh átát jwúub dei jūóh tagaá”, ñi niijichah yuhna, ñi úumca bojoó. Biquína “Dios weemdíh páant ã niijíp jĩ”, niij, bita “Pablo páant át daác wahap jĩ”, ñi niij yee tagaá. ³ Pánihna, bita páant yeebdíh ñi yeenachah, ñi joyáh bojoó. Caán ã jwúub dei jūúwát pínah jātíh, Diosdi dawá ñi yap yohbipna caá. Páant ñi yap yohochah, chah yeejép wutni ã jíghbipna caá. Caandíh Dios peéh chājna, iiguípna ã wahbipna caá. ⁴ “Caán niihat maáh caá”, cáacwãdih niij jenah joyát túatnit, Diosboodíh ã weñat túatcan niít. “Weém caá Dios”, niij yeenit, Dioíh mũúboó ã waadbipna caá, niihat caandíh ennit, ñi wēi naáwát pínah niijná.*

⁵ ¿Ñijeéh jumna, páant yapat pínahdih wã naáwátjidih ñi náhnican niít? ⁶ Bũ caán yeejép wutni pínahdih jāhni páantjeh jwĩ cātíh ã jum jwũhna caá. Obohjeéhtih, Dios ã ñioni yeó jáapdi yeejép wutni ã jíghbipna caá. ⁷ Bũ caandíh ñi jéih encah yuhna, nemépwã ñi maáhboó Dios ã wutatdih cáacwãdih ã yap yohat túatna caá. Obohjeéhtih, páant ã chājachah yuhna, yeejép wutnidih jāhni ã bejat pínah jātíh caán tubit yeejép ã jéih wut jwũhcan caá. ⁸ ã bejat túttimah bácah, tubit yeejép wutni ã jíghbipna caá. Páant ã jíghat túttimah,

* 1:1 Hch 17.1; 1Ts 1.1 * 2:1 1Ts 4.15-17 * 2:4 Dn 11.36; Ez 28.2

jwĩ Maáh Jesucristo ã yeh iigátjĩh nin baácboó jwúb dei jüóhna, ã naáwátjĩh póoj yohat pah, caandíh ã bũdábipna caá.*
 9 Caán yeejép wutniboó nemép ã wēpatjĩh, cãacwã ã jéih chãjca naáhdih dawá láa ã chãj jãutbipna caá, queét caandíh ã wēi enat pínah niijná.* 10 Búdí yeejép ã chãjachah yuhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán túi chãjni caá”, niijnít, caandíh ã jepahbipna caá. Queét Jesúih doonádih, yoobópdih ã jamachah yuhna, ãt joíhcap tagaá. Páant ã joíhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ã ubcan niít. 11 Túini doonádih ã náahcat jíib, Dios queétdih máihnit pah ã chãjbipna caá, yee naáwátidih ã túi joyát pínah niijná. 12 “Caán naáwát yoobópdih niican caá”, niijnít, yeejép ã wēi chãjatji jíib, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá.

Dios ãihwãdih ã ñíwat

13 Yeéb jwĩ déewã panihnitá, jwĩ Maáh Jesús ã oinit ñi jamna caá. Nin baácđih ã chãjat pínah jãtih yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios ãt ñíwip wut jĩ, ãihwã ñi jamat pínah niijná. Túini doonádih “Yoobópdih tigaá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah, Túini Espíritu yeebdíh ãt teo wáacap tagaá, túinit ñi jamat pínah niijná. Pánihna, ã ñíonit ñi jamachah, Diosdih wēinit “Túina caá, Paá”, jwĩ niiját dée caá. 14 Túini doonádih jwĩ naáwáchah, Dios yeebdíh ãt ñíwip taga, jwĩ Maáh Jesucristo jeáboó maáh ã jamachah, yeebbát caán biícđih maáta ñi jamat pínah niijná.

15 Pánihna, Jesucristodih túi péenit ñi jamá. Pánih péena, jwĩ naóh bohéátjidih jwĩ daác wahnidihbut túi náhninit, ñi yap yohca bojoó.* 16-17 Jwĩ Maáh Jesucristodih, jwĩ íp Diosdihbut yeebdíh búdí jwĩ úbhna caá, ã náah yacat pah ñi chãjat pínah niijná. Jwiítđih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ubatdih náhninit, yeó jáap jamat pah búdí jwĩ wēina caá. Jesucristo, jwĩ íp biícđih yeebdíh ã teo wáaca naáh, wēp ñehnit panihnit jamna, túi chãjnit, túi míic wéhenit páantjeh ñi jamat pínah niijná.

3

“Jwiítđihbut ñi úbhú”, ã niiját

* 2:8 Is 11.4 * 2:9 Mt 24.24 * 2:15 1Co 11.2 * 3:8 Hch 18.3; 1Ts 2.9

1 Bũ jwĩ déewã panihnitá, jwiítđihbut ñi úbhú, jwĩ Maáh Jesúih doonádih dawá cãacwãdih jwĩ túi bohéat pínah niijná. Yeéb caán doonádih ñi wēi jepahat pahjeh muntih bitadih jwĩ bohénachah, ã túi wēi jepahat pínahdihbut ñi úbhú. Pánih jepahnit, bitadihbut ã naáwáchah, caán dooná waícanjeh ã bej peét bejbipna caá. 2 Jesúih doonádih dawá jepahcan, yeej chãjnit jamna, jwiítđih ã yeejép chãjíchah, Dios jwiítđih ã wapat pínahdihbut ñi úbhú. 3 Jwĩ Maáh Jesús ã niijátji pahjeh chãjni ã jamna caá. Pánih jamna, nemépwã ã maáh yeebdíh ã yeej chãjat túutachah yuhna, yeebdíh ã teo wáacbipna caá, Jesúsđih túi jenah joinít, nemépwãboodíh ñi jepahcat pínah niijná. 4 Páant Dios yeebdíh ã teo wáacatjĩh, ded pah jwĩ wutachah, ñi jepahatdih jwĩ túi jéihna caá. Páant ñi chãj cádahcatdihbut jwĩ jéihna caá. 5 Dios búdí ã oyatdih yeebdíh ã túi jéihyana naáh, caandíh oinit, bitadihbut ñi oyat pínah niijná. Jwĩ Maáh Jesús yeejép yapna yuhna, Diosdih ãt cádahcap wut jĩ. Páant ã jamat pah muntih, yeebbát yeejép yapna yuhna, ñi cádahcat pínahdih wã úbhna caá.

Ã tewat tútat

6 Jwĩ Maáh Jesucristo ã wēpatjĩh, nin pah yeebdíh wã wutna caá: Det Jesúihwã jwĩ bohéátjidih jepahcan, tewíhcannitdih ñi pej jamca bojoó. 7 Ñijeéh jamnit, búdí jwĩ tewechah, ñi enep jĩ. Pánihna, jwĩ tewatji pahjeh muntih yeebdíhbut tewat ã náahatdih ñi jéihna caá. 8 Ñíih jeémátđih jíib wihcanni jwĩpĩ jeémpcap jĩ. Obohjeéhtih, yeebdíh úbh tac bũgácat túut niijná, yeó jáap jamat pah, chei jamat pahbut búdí jwĩ tewep jĩ.* 9 Jwĩ bohéátji jíib yeebdíh jwĩta jíib waadá tagaá. Obohjeéhtih, jíib náahcanjeh, búdí jwĩ tewep jĩ, yeéboó jwiítđih ñi en yacat pínah niijná. 10 Ñijeéh jamnit, nin pah yeebdíh jwĩ niij bohénap jĩ: “Teocannit ã jeémpca bojo naáh”, jwĩ niijap jĩ. 11 Obohjeéhtih, yeéb biquína ñit tewíhcap wut be. Pánih tewíhcan, bitadih ñit tac bũgánap wut be. 12 Pánih tewíhcannitdih jwĩ Maáh Jesucristo ã wēpatjĩh nin pah jwĩ

niij wutna caá: “Bitadih tac buugácanjeh, ñi teweeé, ñih jeémát pínah jíib”, jwĩ niijná caá.

¹³ Obohjeéhtih, yeéb jwĩ déewã panihnitá, táí chãjna, ñi chuucá bojoó.* ¹⁴ Biquína caanjĩh moón jwĩ tewat tútatdih ã yap yohochah enna, queétdih ñi pej jumca bojoó, tíicnit, ã túat nuumát pínah niijná. ¹⁵ Obohjeéhtih, Jesúsdi cádahnitdih ñi en jãihñat pah, queétdih ñi en jãihca bojoó. Queét ñi déewã, Jesúsíhwã ã jumuchah, ã yap yohatdih queétdih táinijeh ñi naáwá, ã táí tewat pínah niijná.

Ã péé túyat tútat

¹⁶ Jwĩ Maáh Jesús jwiítidih túi jumat túatni, yeó jáap jumat pah yeebdíh ã táí teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Jwĩ Maáh ñijeéh ã túi jumca naáh.

¹⁷ Weém Pablo, nin péeni naáwátbitdih wĩih téihyajĩhjih wã daácna caá. Nihat wã daác wahnidih wĩih téihyajĩhjih wãpĩ daác péana caá. Páant péeni naáwátbitdih míic wã daacátidih enna, wã naáwát yoobát ã jumatdih ñi jéihbipna caá. ¹⁸ Jwĩ Maáh Jesu-cristo yeéb nihatdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 3:13 Gá 6.9

1 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, meém Timoteodih* nin náodih wã daác wahna caá. Jwĩ íip Dios jwiít dih túi ubni, Jesús jĩh ãih túini doonádih ã naáwát tút ni wã jumna caá. Jwiít dih Jesús ã pebhboó ã ub bejat pínahdih jéihna, jwĩ wēi pãina caá. ² Timoteo, meemdih Jesús doonádih weemjéh wã bohénachah joinít, Jesús dih ma jwíih jepahachah, wã wūh panihni ma jumna caá. Dios jwĩ íip, jwĩ Maáh Jesucristobut oi jĩgah ennit, ã teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Bitã ã yee bohéatdih Timoteodih ã yoobáat tútat

³ Macedonia baácboó jwĩ bej láa Éfeso tútchiboó juibínit, biquína Jesús doonádih yee bohénitdih jwĩ joyóp jĩ. Páant ã bohéatdih joinít, meemdih caán tútchidih wã cádahap jĩ, ã yee naáwát dih ma cádahat tútat pínah niijná. ⁴ ã ñowã jon jãtih moón ã jengah joyátjidi pãantjeh ã bohénap jĩ. Ded pah ã naáwát ji, ã wãtnadibbut ã bohénap jĩ. Queét pãnih bohéna, míc íjanit, Dios jwiít dih ã wãtat pah ã chãjcap jĩ. ã jéihyatjĩh bohéna, Diosboodih ã túi jengah joicáp jĩ.

⁵ Páant ã jumachah enniji, meemdih chah wã wēp bohéat tútat jĩ, Jesús wã bitadidh ã oyat pínah, Diosdih ã túi jengah joyát pínah, dedé yéejat wihcan, yéejat peéh chãjatdih ã úmcat pínahbut niijná. ⁶ Páant wã bohéatdih yohnit, oboh jumnbodih ã míc wéhena caá. ⁷ Moisés ã wãtatjidi bohénit jumíhna yuhna, ded pah ã bohéatdih queétjeh ã beh joicán caá.

⁸ Páant Moisés ã wãtatjidi yoobópdih jwĩ bohénachah, túini wãtat ã jumatdih jwĩ jéihna caá. ⁹⁻¹⁰ “Caán wãtatdih jepahnitdih jwúb bohéat caá náahap”, jwĩ niij jengah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chãjnitboodih bohéat caá náahap: Dios ã wãtatdih yap yohnit, yeejép chãjnit, ã mánadidh mao yohnit, bitadibbut mao yohnit ã jumna caá. Yéej chãjnit, neoná mícjeh, yaádh mícjehbut yéej chãjnit ã

jumna caá. Cãacwãdih ubnit, bitadidh teo wãhat pínah niijná, queétdih júb chãj wūh nit ã jumna caá. Yee naóh nit, túini bohéatdih yap yohnitbut ã jumna caá. Pãnih chãjnitdih caá Dios naáwát dih bohéat náahap, ã túat ñumát pínah niijná. ¹¹ Caán bohéat caá Jesús doonádih Dios weemdih ã bohéat tútat jĩ.

Dios Pablodih ã oi jĩgah enat

¹² Weém yeejép wã chãjachah yuhna, “Pablo wã naáwát dih ã túi bohé bipna caá”, niij jengah joinít, jwĩ Maáh Jesús weemdih ã ñiwip jĩ. Páant ã ñiwichah jéihna, “Túina caá”, caandih wã niijná caá. Páant ã ñioni jumna, ãih doonádih wã bohénachah, ã wēpatjĩh weemdih ã teo wáacna caá. ¹³ Páant ã ñiwat pínah jãtih, Jesús dih jéih jwuhcan, caandih yeejép wã wéhénachah, ãih cãacwãdibbut yeejép wã chãjachah yuhna,* caánboó weemdih ã ñiwip jĩ. Yeejép chãj jwuhna, “Yeejép chãjna caá wã chãjap”, wã niij jengah joicáp jĩ. Páant wã jéih jwuhcah enna, peéh chãjcanjeh, weemdih ãt oi jĩgah enep jĩ. ¹⁴ Pãnihna, jwĩ Maáh Jesucristo weemdih búdi oinit, ã túi chãjatdih jéihna, caandih wã jepahap jĩ. Pãnih jepahni jumna, ã oyatjĩh bitadibbut búdi wã oina caá.

¹⁵ Yeejép wã jwĩ jumachah jéihnit, iiguípna jwĩ bejat déedih túi ubat túat niijná, Jesucristo nin baácboó ãt dei jūwúp tajĩ. Páant jwĩ naáwát yoobópdih ã jumatdih nihãt ã túi jéihye naáh. Weémboó bitã chah yeejép wã jumap jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, páant yeejép chãjni wã jumachah yuhna, Jesucristo weemdih peéh chãjcan, ãt jĩgah enep jĩ. Pãnih jĩgah enna, weemdih ã túi chãjatdih jéihnit, bitabut caandih ã jepahbipna caá. Pãnih jepahnit, Diosjeéh ã pebhboó páantjeh ã jum bipna caá.

¹⁷ Dios páantjeh jumni nihãt cãacwãdih chah maáh caá. Caán jwĩjeéh ã jumachah yuhna, caandih jwĩ en joicán caá. Caanjéh caá Dios. Biíh wihcan caá. Páant ã jumachah jéihnit, jwiít dih yeó jáap jummat pah caandih wēi naáwát caá náahap. Páant tíi ã jum nah.

¹⁸ Timoteo, wã wūh panihni ma jumachah, nindih meemdih wã wãtna caá: Jwiít Jesús wã waóh nitboó meemdih jwĩ teo

* **1:1** Hch 16.1-3 * **1:13** Hch 8.3; 9.4-5

jãha úubh láa, Túini Espíritu ã jéihyanachah, meemdíh jwí naóh yapanap jĩ. Páant jwí naóh yapaatjidih túi náhninit, Jesúh doonádih wêp naóh bohéni ma jumúú. Bitá meemdíh joicánjeh yeejép ã chãjachah yuhna, caandíh ma bohé cádahca bojoó. ¹⁹ Jesúsdih túi jenah joí cádahcan, yeó jáap jummat pah caandíh ma túi úúbú. “Dedé yéej chãjat jíib weemdíh ã wihcan níit”, níj jenah joyát túut níijná, mapĩ jummat pah, túinijeh ma jumúú. Biquína pánih jumcan, Jesúsdih ítát cádahap tajĩ. ²⁰ Queét cádahnit poómpjeéh Himeneo, Alejandrojĩh ã jumna caá. Pánihna, jáantjeh nemépwã ã maáhdih wáát wãhup jĩ, ded pah ã náahat pah queétdih ã chãjat pínah níijná. Queét yeejép ã bohéatjidih cádahnit, ã jwúub túut nũmát pínah níijná, caandíh wã wãhup jĩ.

2

Jesúhwã míc wáacnit, ded pah ã úúbát

¹ Bũ nin pah meemdíhjih wã jwíh naóhna caá, bitadihbut ma bohéat pínah níijná: Yeéb Jesúhwã míc wáacnit, nihat cáacwãdih ñi úúbú, queétdih Jesúsdih ã jepahat pínah níijná. Pánih úubhna, “Túina caá, Paá”, caandíh níjítbut ã náahna caá. ² Nihat maátadihbut úúbát náahap, míc mawat wihcan, Dios ã náahat pah chãjnit, ãh cáacwã ã túi jummat pínah níijná. ³⁻⁴ Nihat cáacwã iiguipna bejnit déedih túi ubat túut níijná, ã wúúh túini doonádih joinít ã jepahatdih Dios ã náah yacna caá. Páant bitadih jwí úúbúchah, búdí ã wẽina caá. ⁵⁻⁶ Biícjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwiítboó yéejnit jumna, caán biícjih jwí jéih jumcan caá. Páant jwí jumachah, nihat cáacwã úud jeñé Jesucristojeh jwí yéej chãjat jíib át wun wãhup jĩ, Diosjeéh jwí túi jummat pínah níijná. Jesús ã wun wãhatji doonádih Dios ã ñío láa cáacwãdih át jéihya jwíhip jĩ.* ⁷ Jesús páant ã jummatdih wã naáwát pínah, judíowã nihcannitdih túini doonádih wã bohéat pínahbut níijná, weemdíh ã níwip jĩ. Yoobópdi meemdíh wã naóhna caá. Wã yeecan caá.*

Neoná, yaádh ded pah ã chãjat

* **2:5-6** Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; Tit 2.14
* **2:12-14** Gn 2.7,21-22 * **2:12-14** Gn 3.1-6

⁸ Queét Jesúhwã mũná jummat yoobó míc wáacnit, biícjih úubhna, neoná yéejat cádahnit jumna, téihya aabánit, ã úúbú naáh. Íjcan, míc jũhñat wihcanjeh úubh waáwát caá náahap. ⁹ Yaádhboó túinijeh yégueh ã dũwá naáh, bitá ã en ñinahcat pínah níijná. Tãbit mácah jígozni ãh waó yoócnadih ã chãjca bojo naáh. Bitá ã wẽi naáwát pínahdih bidcanjeh, búdí jíib jumni iigní tãpna, yégueh chóonadihbut ã dũocá bojo naáh.* ¹⁰ Queét yaádh ã túi chãja naáh. Pánih chãjna, bitaboó queétdih jenah joiná, ã túi jígohatdih jenah joicán, ded pah ã túi chãjatboodih ã jenah joibípna caá. Páant tigaá Dioíhwã yaáhdih náahap. ¹¹ Míc wáacna, laihsanjeh, wẽinit, bohéatdih ã túi joyó naáh. ¹²⁻¹⁴ Míc wáacnit, yaádh neonádih bohécan, ã wutca bojo naáh. Laihsan, túinijeh joí chũdnit yaádh ã jumna naáh.* Adándih Dios jwíh chãjnit, caán túttimah, Evadih át chãjap wut jĩ, caandíh teo wáacnih mi jummat pínah níijná.* Caánt Adándih wãtnih pínah mit nihcap wut jĩ. Nemép ã yeenachah joiní Adán nihcah, Ewaboó mit joyóp wut jĩ. Páant ã yeenachah joiná, Diosdih mit yap yoh jwíhip wut jĩ.* ¹⁵ Obohjeéhtih, yad wili Diosdih mi yap yoh jwíhichah yuhna, yaádh ã wehdih túi en daonít, Diosdih túi jenah joí cádahcan, ãjeéh ã túi jumbípna caá. Diosdih cáacwãdihbut oinit, ã túi chãjachah, queétdih ã wẽi enbípna caá.

3

Jesúhwã ã maáta ded pah ã chãjat

¹ Bũ, Jesúhwã ã maátadih ded pah ã níwat pínahdih wã naóhbípna caá. Ded queétdih waóhni jumíhni túini tewatdih ã bidna caá. Caán yoobópdih tigaá. ² Jesúhwãdih waóhni pínahdih ñiona, yeejép dooná ã wihcat pínah níijná, nin pah jumnitdih ã níwi naáh: Det biíc wilidihjih bíbohniitdih, túi jenah joinít, túinijeh mũdih waád jũúwát túutnit, túi naóh bohénitdih níwat caá náahap. ³ Det máihcannitdih, míc maocannit, míc jũhcannit, dinero búdí bidcannit, cáacwãdih túinijeh chãjnitdih

* **2:7** 2Ti 1.11 * **2:9** 1P 3.3 * **2:12-14** 1Co 11.2-6; 14.34-35

ñíwat caá náahap. ⁴ Pánih ñíonit, ï weha mána yaáhdih, ï wehdihbut yeejép ni-ijcánjeh túi wutnit ï jumna naáh. ⁵ Queétdih túi wutcan, Jesúhwādhbut ïta túi wutcan tagaá. ⁶ Jesúsdiñ jáap jepahni Jesúhwādh waóhni ã jumca bojo naáh. Jáap jepahnidih ï waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, áta niñ jenah joi tágaá. Páant ã niñ jenah joyóchah, Satanásdih ã peéh chājat pah muntih Dios caandihbut áta peéh chāj tagaá. Satanás páant ã niñ jenah joyátji jib, Dios át peéh chājap wut jī. ⁷ “Caán túi chājni caá”, Jesúsdiñ jepahcannitboó ï niijnidih maáh ï waadána naáh. Pánih túi chājni jumna, nemép ã náahat pah ã chājcah, caandih dedé yeejép dooná ã wihcan niit.*

Jesúhwādh teo wáacnit ded pah ï chājat

⁸ Jesúhwādh teo wáacnitjeéh waadát túutnidih ñíona, nin pah jumnitdih ï ñíwi naáh: Túi jenah joinítidih, ï niiját pah chājnit, máihcannit, jéihcha dinerodih úbhcanitdihbut ñíwat caá náahap. ⁹ Dedé peéh chājat wihcan, Dios naáwátdih túi jepahnidihbut ñíwat caá náahap. ¹⁰ Queé waadíhnt ded pah ï chājatdih ï jwíh túi ene naáh. Pánih enat túttimah, yeejép chājcannit jumna, Jesúhwādh teo wáacnitjeéh ï jumna naáh. ¹¹ ï weha mána yaáhdibut nin pah ï jumna naáh: Túinijeh jumnit, obohjih dooná naóhcannit, túi jenah joinít, máihcannit, ded pah ï niiját pah chājnit yaádh ï jumna naáh. ¹² Jesúhwādh teo wáacnit pínahdih ñíona, nin pah jumnitdih ï ñíwi naáh: Det bíic wilidihjih bíbohndih, ï weha mána yaádh, ï weh, queétdih teo wāhndihbut túi wutnidih ï ñíwi naáh. ¹³ Páant ï ñíonitboó Jesúhwādh ï túi teo wáacachah, bita queétdih ï túi wēi naóhbipna caá. Pánihna, túini doonádh, Jesucristodih ï jepahatdihbut úmcanjih bitadih ï naóhbipna caá.

Dios naáwát ded pah ã jummat

¹⁴⁻¹⁵ Butéhjih ma pebhboó bejihna caá wā chājap yah caá. Obohjeéhtih, “Butéhjih weém wāta bej jwāhcan caá”, niijnít, nin núodih meemdih wā daác wahna caá, queétdih Jesúhwā míic wáacnit, ded pah ï jummat pínahdih ma jéihyat pínah niijná.

* **3:7** Tit 1.6-9 * **4:4** Gn 1.31

Jwiit Jesúhwā Dios páantjeh jumniñhwā jwí jumna caá. Áihwā jumna, ã naáwát yoobópdih jumnidih jéihna, caandih jwípi bohéna caá. ¹⁶ Jon jätih Jesucristoíh túini doonádh jwí jéih jwāhcap jī. Páant jwí jéihcannidih bññ Dios jwiitdih ã jéihyanap be. Nin pah caá ã jéihyaat:

Jwiit pahjih Jesucristo át cáac jumap wut jī. Túini Espíritu caandih búdí teo wáacnit, yéejat wihcanni ã jummatdih át júutap wut jī. Ángelwābut caandih ït enep wut jī. ã bohéat túutnitboó niñat baácndih moondih áih túini doonádh jwí bohénap jī. Páant jwí bohénachah, caán doonádh joinít, dawá caandih ï jepahap jī. “Niñat baácndih moondih ñi bohénaá”, ã niiját túttimah, jeáboó Dios caandih át ub pūh laab béjep wut jī.

Caán naáwátdih jwiit niñat Jesúhwā jwí túi jéihna caá.

4

Ded pah yee bohéat ã jummat

¹ Túini Espíritu nin pah jwiitdih ã jéihyana caá: Jesús ã jwāub dei júúwát pínah jätih, biquina áih túini doonádh joinítji caandih cádahnit, nemépwā ï yeeatdih ï joibípna caá. ² Pánih joinít, bitadih ï yee naáwáchah, queétdih ï jepahbipna caá. Pánih yee naóhnt, yeejép chājna yahna, “Weemdih yéejat wihcan caá”, ï niñ jenah joibípna yah caá. ³ Nin pah ï niñ bohébipna caá: “Ñi áa jumca bojoó. Jwí jeémát túutcanni jeémátdih ñi jeémca bojoó”, ï niñ watbipna caá. Queétdih páant ï jeémát túutcah yahna, Diosboó jwí jeémát pínahdih wāhna, niñatdih ã jeémát túutna caá. Jeémátdih bíbohna, caandih “Túina caá, Paá”, niiját caá náahap. ⁴ Niñat Dios ã chājni túini caá.* Pánihna, ã wāhni jeémátdih ubna, caandih “Túina caá, Paá”, niijná, yohcanjih, túi wēi jeémát caá náahap. Bitá ï jeémát túutcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ⁵ “Niñat wā wāhni jeémát ã túina caá”, Dios ã niijátidih náhninit, “Nin jeémát ma wāhat túina caá, Paá”, niijnít, ã wāhni jeémátdih wēi jeémát caá náahap.

Jesúhwādh teo wáacnit ded pah ï jummat

⁶ Páant wā naáwátdih Jesúíhwādh bohéna, meém, Timoteo, caandíh túi teo wāhni ma jum̄bipna caá. Jesucristoíh doonádih túi joiníji jum̄na, Dios naáwátdihbut túi jepahni ma jum̄na caá.

⁷ Diosdih jéihcannit í jenah joyátjīhjih í bohénachah joyáh bojnit, Dios ā weñat pínahboodíhjih chājat caá náahap. ⁸ Ded āih bácahdih ā wēpanachah, ā túina caá. Obohjeéhtih, āih bácahdihjih nihcan, āih caolihdih ā wēpanachah, chah ā túina caá. Pánih caolihdih wēpana, nin baácboó túi jum̄, ā wunat túttimah, jwáub boo pud jūóhnt, Dios pebhboobút ā túi jum̄bipna caá. ⁹ Caán yoobópdih tigaá. Pánihna, nihhat cáacwādh caán naáwátdih jepahat caá náahap. ¹⁰ Yeejép yapna yuhna, búdí jwī teona caá, nihhat Diosdih í jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jum̄ni, nihhat iiguípna bejnit déedih túi ubni jum̄na, caandíh jepahnitdihjih ā túi ubbipna caá. Páant ā túi ubat pínahdih jéihnit, jwī wēi pāina caá.

¹¹ Páant wā niijátdih bohéna, Jesúíhwādh ma túi wutúú. ¹² Obohjeéhtih, jáap ma jum̄chah ennit, biquína meemdíh íta joyáh boj tagaá. Páant í joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma chāj jútú: Bitadih oina, túinijeh naóhnt, túi chājnit, Jesúsdi h ma túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ma chājachah ennit, jáap ma jum̄chah yuhna, meemdíh í joyáh bojcan níit. Páant ma túi jum̄chah, queét meemdíh í en yacbipna caá. ¹³ Pánihna, ma pebhna wā juibát pínah jātih, Dios naáwátdih en naóhnt, Jesúíhwādh ma túi beh joyánaá. ¹⁴ Jesúíhwā í maáta meemdíh teo jāha úbhnt, Túini Espíritu ā niijátdih í naóh yapaatjidih ma túi náhninaá. Páant í teo jāha úbúchah, Dios meemdíh āih wēpat ā wāhatjidih náhninit, úmcanjeh ma túi wēp bohénaá.

¹⁵ Páant wā niijátdih ma túi náhninaá, yeó jáap jum̄at pah Dios naáwátdih chah ma túi bohéatdih nihhat í enat pínah niijná. ¹⁶ Meemjéh ma túi eneé, ded pah ma chājatdih, ded pah ma bohéatdihbut. Yeó jáap jum̄at pah páant míc ma chājaá. Pánih chājna, meemjéh, ma bohénitdihbut iiguípna bejnit déejidih ma túi ubbipna caá.

5

Bitá Jesúíhwādh ded pah teo wáacat

¹ Būū bainí meemdíh wā jwáub naáwíhna caá, ded pah Jesúíhwādh ma teo wáacat pínah niijná. Behnitboó í yéej chājachah, jūihcan túinijeh naáwát caá náahap. Ma ípdih ma naáwát pah, behnitdihbut túinijeh ma naáwá, í túut nūmát pínah niijná. Ma úudwādh ma naáwát pah japatadihbut túinijeh ma naáwá, queétdihbut í túut nūmát pínah niijná. ² Ma índih ma naáwát pah, behnit yaádhdi hbut túinijeh ma naáwá. Ma déewā yaádhdi h ma naáwát pah, jūihcan, japata yaádhdi hbut túinijeh ma naáwá, í túut nūmát pínah niijná.

³ Būū éemp wunnit yaádhdi h ded pah ma teo wáacat pínahdih wā naóhbipna caá. Dedh déewā wihcannih éemp wunnihdih teo wáacat caá náahap. ⁴ Obohjeéhtih, éemp wunnih mi weh jum̄na, mi jum̄mená jum̄na, queétboó caántdih í teo wáaca naáh. Pánih teo wáacna, Dios ā wutat pah í chājna caá. Queétdih mi en dawátji pah, queétboó í jwáub en dawá naáh. Páant í chājachah enna, Dios ā túi wēina caá. ⁵ Biíh wili éemp wunnih, déewā wihcannih jum̄na, Dios ā teo wáacatdih mi pāina caá. Pánih jum̄na, yeó jáap jum̄at pah Diosdih mi úbhna caá. Páant mi jum̄atdih ennit, caántdih ñi teo wáaca. ⁶ Obohjeéhtih, biíh wili éemp wunnihboó mi weñat pínahdihjih jenah joinít, Jesúsdi h jepahcan, iiguípna mi bejbipna caá. Páant mi jum̄chah ennit, caántdih ñi teo wáacca bojoó. ⁷ Nin butéh wā wutatdih Jesúíhwādhbut ma jwáub naóh yapanaá, í túi chājat pínah niijná. Páant í chājachah ennit, “Í túi chājcan caá”, bita queétdih í jéih niijcán níit. ⁸ Ded ā déewādh túi en daocánni, ā wehdih í índihbut en daocánni “Weém Jesúíh caá”, niijná yuhna, ā naáwátdih ā yap yohna caá. Pánih jum̄na, Jesúsdi h jepahcannitdih chah yeejép ā chājna caá.

⁹ Dedh éemp wunnih Jesúíhwādh teo wáacnitjeéh mi waádíhichah, sesenta jópchi chah bíbohni h, bícdihjih áa jum̄nihjidih ñi waadánaá. ¹⁰ “Caánt túinijeh chājnih caá”, í niijníhdih, mi wehdih túi behani h, míih mūúboó bitadih túi waád jūúwát túutnih, Jesúíhwādh teo wáacnih, yeejép yapnitdihbut teo wáacnih, túinijeh chājnihdih

ñi waadánaá. Queét teo wáacnit pínah yaáhdih ñio péanit, ñih wātnadih ñi daacá.

11-12 Obohjeéhtih, éemp wānnit yaádh jáapwā yaádh buúg ñi jumuchah, ñih wātnadih ma daacca bojoó. “Míhwādh teo wáacnih pínahjeh wā jumbipna caá”, Cristodih niijníh yaádh jumna yuhna, táttimah newédih jwúub bidna, ñta jwúub áa jum tagaá. Pánih chājnít, ñ naáwátji biíc yoobó ñ péacah, queét yaáhdih peéh chājat áta jum tagaá 13 Pánih chājna, nin pahbut ñta chāj tagaá. Teocannit yaádh, mūná yoobó táoh yee naóhñit, bita ñ tewatdih en naóhñit, yeejép wéhenitbut ñta jum tagaá. 14 Pánihna, queét yaádh jwúub áa jumnit, ñ weh jumna naáh. ñ weha mána, ñ wehdihbut ñ túi en dawá naáh. Páant ñ chājachah, jwiít Jesúhwādh eníhcannit “Queét yaádh yeejép chājna caá”, ñ jéih niicán niít. 15 Būu biquína éemp wānnit yaádh Jesucristodih cádahñit, Satanás ñ náahatboodíh ñ chājna caá. Pánihna, bita yaádh páant ñ chājcat pínah niijná, meemdíh wā naóhna caá.

16 Det Jesúhwā ñ dée wili éemp wānnih mi jumuchah, queétboó caántdih ñ teo wáaca naáh. Páant ñ teo wáacachah, bita éemp wānnit, déewā wihcannit yaádhboodíh Jesúhwā ñ jéih teo wáacna caá.

17 Būu Jesúhwā ñ maátadih ded pah ñ chājat pínahdih meemdíh wā naóhñipna caá. ñ maáta queétdih ñ túi en dawát jíib, wēnit ñ jíib chāja naáh. Biquína ñ maáta, Dios naáwátidih bohénitbut ñ jumuchah, bita maátadih ñ jíib chājat chah, queét bohénitboodíh ñ jíib chāja naáh. 18 Dios naáwátidih daacni nin pah ñ niij daacátjidih náhñiat caá náahap: “Momo jiwíwā trigodih ñ caóh chūñchah, queétdih ñi jac chéoca bojoó, ñ túi jeémát pínah niijná”, át niij daacáp tají.* Páant ñ daacátji pah muntih, biíhboó “Teonidih ñ tewatji jíib, jíib chājat caá náahap”, át niij daacáp tají.* Páant ñ niijátjidih náhñinit, Jesúhwā ñ maátadih wēnit, queétdih ñ túi jíib chāja naáh.

19 Jesúhwā maátadih biícjeh yeejép dooná naóhñidih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewā, biíc peihcannit biíc yoobó ñ niijíchah, caandíh ñ naóh yacat

yoobópdih ñ jumna caá.* 20 Pánihna, ñ yéej chājatdih ñ cádahíhcah ennit, ñi míc wáacapboó caandíh ñi jūihñūá. Páant ñi jūihñūchah joinít, bitabut biíc yoobó yeejép ñ chājcan niít.

21 Dios, Jesucristo, ñ ñionit ángelwābut ñ enechah, nin pah meemdíh wā wātna caá: Butéh wā naáwát pah ma túi chājaá. Pánih chājni jumna, biícidih chah teo wáacnit, biíhdih namp ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúhwādh biíc yoobó ma chājaá.

22 Det Jesúhwā ñ maáh waádíhñitdih ma teo jáha wúbat pínah jātih, yójahcanjeh, ded pah ñ chājatdih ma túi en ñūñ jwúhūá. Páant túi en jwuhcanjeh ma ñíwichah, queét yeejép chājnít ñta jum tagaá. Páant yeejép ñ chājachah ennit, maátajeéh queétdih ma waadáca bojoó. Yeejép chājnítidih waadána nihna, “Queét túi chājnít caá”, niijní pah mata jum tagaá. Meémboó yéejat wihcanni ma jumna.

23 Būu meemdíh jwuh bainí wā naóhñipna caá. Mahdihjeh ma babhna caá. Pánih babhna, wādah tubat, biíh wānatbut meemdíh dawá láa ñ jumna caá. Pánihna, jiwá iguúh macdihbut bainíbit babhbat caá meemdíh náahap, míh bácah ñ túi jummat pínah niijná.

24 Maátadih ñi bidatdih jwúub jenah joinít, nin pah wā niij naóhna caá: Biquí láana det ñ yéej chājachah, nihat jwí jéihna caá. Dios queétdih ñ peéh chājat pínahdihbut jwí jéihna caá. Pánihñit maáta ñ jumíhichah yuhna, queétdih ñi waadáca bojoó. Obohjeéhtih, bitaboó ñ yéej chājatdih jwí jéih jwuhcan caá. Pánih jéih jwuhcan yuhna, túi en ñūññit, yeejép ñ chājachah, jwí jéihñipna caá. 25 Caan páh muntih biquína ñ túi chājachah, nihat jwí jéihna caá. Bitaboó ñ túi chājatdih jéih jwuhcan yuhna, táttimah jwí jéihñipna caá. Túiniboodíh ded pah jwí jéih bihcan caá.

6

1 Būu teo wāhñit jwuh ded pah ñ chājat pínahdih wā naóhñipna caá. Queét Jesúhwā jumna, ñ maátadih ñ túi teo wāhna naáh. Páant ñ chājachah ennit, Jesúsdi h jepañit ñ jumuchah jéihna, bitaboó Diosdih, jwí bohéatdihbut ded pah ñ jéih yeejép naóhcan

* 5:18 Dt 25.4 * 5:18 Mt 10.10; Lc 10.7 * 5:19 Dt 17.6; 19.5

niit. ² Ī maáta Jesúhwa ĩ jumachah, queét teo wāhnitbut Jesúhwa jumna, ĩ maátadih ĩta túi wēi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ĩ chājachah, ā túican caá. Queétdih ĩ túi teo wāhna, ĩ déewa panihnitdih teo wáacna caá ĩ chājap. Ī maátadih oina, Jesúsdi h jéihcannitdih ĩ teo wāhat chah, ĩ túi wēi jepaha naáh. Páant wā wutatdih queétdih ma jwáub naóh yapanaá.

Ded pah Diosjeéh túi jumat

³ Bū jwī bohéatdih mácah naóhnitdih ded pah ĩi chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Det mácah bohéna, jwī Maáh Jesucristoĭh túini doonádi h náahcan, Dios naáwátidibut ĩ túi bohécan caá. ⁴ “Weém jéih beedáni caá”, niijná yuhna, ĩ túi jéihcan caá. Ījnit pah míc wéhena, míc jūihñat túutnit, ĩ míc eníhcan caá. Bitadih yeejép dooná ĩ niijátji jīb, queétdih ĩ wēi encan caá. ⁵ Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jumcan, míc jūihnitjeh ĩ jumna caá. “Dios naáwátidih bohéna, bádí dinerodih jwī bíbohbi pna caá”, ĩ niij jenah joiná yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, bainí bíbohátjĭh wēina, Diosdih jepahna, túi jumat caá náahap. ⁷ Jwī jwīih cáac jumna, dedé bií déedih jwīt ub jūóhcap jĭ. Būdná, bií déedih jwī jéih ub bejcan niit. Pánihna, jwī bíbohát pah bóojeh weñat caá náahap.* ⁸ Jwī jeémátidih, jwīih yéguehdibut jwáub chah náahcanjeh, weñat caá náahap. ⁹ Dawá bií déedih bidna, nemépboó ā yéej chājat túutachah, ni hat yeejépdih chājnit caá ĩta jumap. Queét dawá láa jenah joicánjeh, yeejép chājatdih cádahcan, queétjeh tigaá yeejép ĩ yapbipna caá. Pánih cádahcan, iiguípna ĩ bejbipna caá. ¹⁰ Det dinerodih bádí bidna, dedé yeejép ĩ chājna caá. Biquína pánih bidnitboó Jesúsdi h cádahnit, bádí jĭgahna, tabit ĩ moh yéejna caá.*

Timoteodihjeh ā naáwát

¹¹ Obohjeéhtih, meémboó Dioĭh jumna, yeejép ĩ chājatdih ennit, “Biíc yoobó weembát wā chājcan niit”, niijnít, biáboó ma jwei béjeé. Túiniboodíh jeh ma chājaá. Ded pah Dios meemdíh ā wutachah,

caandíh jeh ma jepahaá. Jesúsdi h ma túi jenah joyoó. Bitadih ma oyoó. Yeejép yapna yuhna, Jesúsdi h ma cádahca bojoó. Bitadih túinijeh ma numah jumá. ¹² Jeáboó ājeéh jumni pínahdih Dios meemdíh āt ĩwip jĭ. Meemdíh ĩ daabánachah, Jesúsdi h ma jepahatdih dawá cáacwādi h ma túi naáwáp jĭ. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ma jepah cádahca bojoó, jeáboó jūibínit, páantjeh ma jumat túut niijná. ¹³ Diosboó ni hatdih āt chājap wut jĭ. Jesucristoboó Poncio Pilatodih ded pah ā jummatdih túi yoobópdih āt naáwáp wut jĭ.* Dios, Jesucristojĭh ĩ enechah, nin pah meemdíh wā wēp naóhna caá: ¹⁴ Páant meemdíh wā wutatdih ma túi jepahaá. Jwī Maáh Jesucristo ā jwáub dei jūúwát pínah jātih, ā wutat pahjeh ma chājaá, cáacwā meemdíh ĩ naóh yaccat pínah niijná. ¹⁵ Ā náahni yeó jáapdi h jeh Dios ā wūhdih ā jwáub wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá ni hat cáacwā ĩ maáh. Ni hat cáacwā ĩ maáta chah maáh caá ā jumap. ¹⁶ Caanjéh tigaá páantjeh jumni, yeh iigátjĭh ā jumna caá. Páant ā jumachah, jwiit cáacwā ā yeh iiguípna jéih bejcan, caandíh jwīt en jūicáp jĭ.* Bū láabut caandíh jwī en jūicán caá. Caánboodíh jwī weñat dée caá. “Meém chah wēpni caá”, caandíh jwī niij jĭih. Páant tíi ā jumna h.

¹⁷ Dawá bií dée bíbohni tdi h nin pah ma wutá: “Weemdíh dedé jūdhdat wi hcan caá”, ĩ niij jenah joicá bojo naáh. Īih bií déedih būdní pínahjeh ā jumachah, caandíh ĩ túi jenah joicá bojo naáh. Dios ni hat jwī náahatdih ā wūhachah jéihnit, caánboodíh jeh ĩ túi jenah joyó naáh. ¹⁸ Pánihna, túinidih chājnit, bitadih ĩih bií déedih wāhna, túi teo wáacnit ĩ jumna naáh. ¹⁹ Páant ĩ chājachah enna, Dios pebhna ĩ jūibínachah, queétdibut ā túi chāj jwáubanachah, caánboó páantjeh ĩ túi jumbipna caá.

Pablo Timoteodih ā pé naáwát

²⁰ Timoteo, Dios meemdíh ā naáwát túutnidih ma túi bohénaá. Ma quiib būdcá bojoó. Biquína boó Diosdih jéihcannit, jenah joicánnit pah ĩ wéhena caá. Bitaboó yee

* 6:7 Job 1.21; Sal 49.17; Ec 5.15 * 6:10 He 13.5 * 6:13 Jn 18.37 * 6:16 Sal 104.2

naóhna, “Wã bohéat tái jéihnit ã bohéat caá”,
ã niijná yuh caá. Páant ã niij naáwáchah,
ma joyáh bojoó. ²¹ Biquína páant ã niij
naáwáchah joinít, Jesúsdiñ ãt cádahap wut jĩ.

Dios meemdíh búdí oinit, ã teo wáaca
naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

2 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih Dios ã naáwát tútñi jumna, nin núodih meém Timoteodih wã jwúub daác wahna caá. “Nihat Jesucristodih jepahnit wãjeéh ï túi jumnipna caá”, ã niijátjidih bitadiah Dios weemdih ã naóh bohéat tútup jĩ. ² Timoteo, wã wúuh panihni ma jumachah, meemdih búdí wã oina caá.* Dios jwĩ íip, jwĩ Maáh Jesucristo biícdih meemdih oinit, ï jĩgah en teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, ã niiját

³ Diosdih úbhna, yeó jáap, chei jumat pahbut meemdih wã úbhna caá. Pánih úbhñit, “Timoteodih búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, wãpĩ niijná caá. Caán Diosdih tigaá jwĩ ñowã wēnit, ïpĩ jepahat pahjeh muntih, weembát caandih wēnit, wã jepahna caá. Pánih jepahnit, dedé yeejép chājat peéh weemdih ã wihcatdih wã jéihna caá. ⁴ Con láa meemdih wã cádah bejehchah, ma jumñátjidih náhninit, majeéh jumnit, túi weñat túat niijná, meemdih wã jwúub eníhna caá. ⁵ Meém Jesúsdi h ma túi jenah joyátdih wã náhnina caá. Ma éet Loida, ma íin Eunicebut Jesúsdi h it jwíih jepahap tajĩ. Pánihna, queétdih en yacnit, meembát caandih ma túi jenah joiná caá.*

⁶ Meemdih wã teo jáha úbúchah, Dios meemdih ã wēpatdih búdí át wūhup jĩ, ã wutat pah bitadiah ma túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã chājatjidih náhninit, úmcanjeh, ã wēpatjĩh bitadiah chah ma teo wáaca. ⁷ Dios jwiítdih Túini Espíritudih át wūhup be, jwíjeéh ã jumat pínah niijná. Pánih jwíjeéh jumni Túini Espiritu jwiítdih búdí ã teo wáacna caá, cāacwã ded pah ï jenah joyátdih jwĩ úmcat pínah niijná. Páant ã teo wáacachah, cāacwãdih oinit, ã wēpatjĩh queétdih jwĩ jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwiítdih ã túi jenah joyát túatna caá. ⁸ Pánihna, jwĩ maáih doonádih

bitadiah naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádih wã bohéat jíib nemat múúboó wã jumachah, wã chéen ma jummatdihbut ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, túini doonádih ma bohéat jíib meemdihbut yeejép ã yapachah, “Á túimi nacaá”, ma niijĩ. Páant ã yapachah, Dios meemdih ã teo wáacnipna caá, caandih ma cádahcat pínah niijná. ⁹ Jwiít iiguípna bejnit déejidih Diosjeh jwiítdih át túi ubup wat jĩ. Pánih túi ubnit, jwiítdih át ñíwip wat jĩ, áihwã jumnit, jwĩ túi chājat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwĩ túi chājat jíib át ñíocap wat jĩ. Nin baácdih ã chājat pínah jãtjih ã jenah joyátji pah jwiítdih oina, át ñíwip wat jĩ. Pánih oina, jwiítdih túi ubni pínah Jesucristodih ã wah deyaat pínahdih át jenah joyóp wat jĩ. ¹⁰ Pánih jenah joiníji caandih wah deyana, ã oyatdih jwiítdih ã túi jéihyana caá. Páant ã wah deyani Jesús jwiít áihwãdih iiguípna jwĩ bejat déejidih át túi ubup wat jĩ. Caán Jesúsdi h jepahna, páantjeh Diosjeéh jwĩ túi jumat pínah doonádih jwiítdih naáwãdih át dei júúwup wat jĩ.

¹¹ Weemdih ñíonit, Dios ã wahap jĩ, caán túini doonádih wã naáwát pínah niijná.* ¹² Páant ã wutatdih wã jepahatji jíib buu nin nemat múúboó jumnit, yeejép wã yapna caá. Obohjeéhtih, pánih yeejép yapna yahna, wã tíic jenah joicán caá. “Wã jepahni Jesús túi wēpni jumna, áih doonádih naáwát tútñit, weemdih ã túi teo wáacnipna caá. Páant ã teo wáacachah, páú ã jwúub dei júúwúchahna, caandih túi jenah joí cádahcan, páantjeh áih doonádih wã naóhbipna caá”, wã niij jenah joiná caá.

¹³ Meémboó Jesucristodih túi jenah joiná, caandih oinit, meemdih yoobópdi h wã bohéatji pah ma chāj cádahca bojoó. ¹⁴ Jwíjeéh jumni Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh Dios meemdih ã naáwát tútñidih yoobópdi h ma bohénaá. Caandih túi náhninit, mácah ma bohéca bojoó.

¹⁵ Nihat Asia baácdih moón Jesúihwã weemdih cádah tigaá it chājap. Pánih tigaá ï jwúub jígohcap. Íjeéh Figelo, Hermógenes wūt jumnitbut ï cádahatdih ma jéihna caá. ¹⁶⁻¹⁷ Páant queét nihat weemdih ï cádahachah yahna, Onesíforoboó dawá

* 1:2 Hch 16.1; 1Ti 1.2 * 1:5 Hch 16.1 * 1:11 1Ti 2.7

lāa weemdih enedih jainit, ā tui weñanap be. Nemat mūboó wā jumachah yuhna, Roma tatchiboó jainit, wā chéen ā jumatdih tiic jenah joicánjeh, weemdih maatápdih bidniji weemdih ā bid juyáp jī. Páant weemdih ā tui teo wáacat jíib, ā déewādh jwī Maáh ā jīgah en teo wáaca naáh. ¹⁸ Éfeso tatchiboó jwī jumachah, weemdih bádí ā teo wáacatjidihbut ma tui jéihna caá. Pánihna, jwī Maáh Jesúsdi bádí wā úbhna caá, nin baácboó jwúb dei júhñit, caandih bádí ā jīgah en teo wáacat pínah niijná.

2

Jesúh taini soldado panihni

¹ Meémboó, wā wūh panihni, Jesucristo meemdih oinit, ā teo wáacachah, caandih ma tui péenaá. ² Dawá wā bohéatdih joiníji meem jwúh bitadid ma bohénaá. Páant queétdih ma bohénachah, Dios ā náahat pah tui chājnit, bitadid bohé jéihnitbut ī jumna naáh.

³ Soldadodih buwat ā jumachah yuhna, ā cádahcat pah muntih, meemdihbut biic yoobó ā yapachah, Jesúsdi ma cádahca bojoó. Jwiit nihat Jesúhwādh biic yoobó ā yapna caá. ⁴ Ded soldado ā maáhdih weñáihna, ā wutat pahjeh caá ā chājap. Soldado nihcanni ā chājat pínahdi páantjeh chājna, ā maáh ā wutat pah āta jéih chājcan tagaá. Pánihna, soldado ā chājat pah muntih, meembát Dios ā weñat pínahdi hjej jenah joinit, ā wutat pah ma tui chājaá. ⁵ Pánihat dée, ded náoni maáta ī wutat pah tui chājnjeh, ā wēp náwat jíibdi ā jéih bíbohna caá. Pánihna, náoni ā tui chājat pahjeh muntih, Jesucristo ā wutat pah ma tui chāj cádahcat jíib, ā pebhna ma juibínachah, meemdih tuidid ā wāhbi pna caá. ⁶ Pánihat dée muntih, wápchi tui teoniboó ā tewat jíib jeémátdih jwíh bíbohna caá náahap. Pánihna, Dios meemdih ā wutat pah ma tui chājat jíib, ā pebhboó ma juibínachah, meemdih wēnit, ā tui chājbi pna caá. ⁷ Wā niijátjidih ma tui náhninaá. Páant ma náhninachah, jwī Maáh meemdih ā tui jéihyabipna caá.

⁸ Ded pah Jesucristo ā jumatjidih ma quíib buúdcá bojoó. Caán maáh David

juma át jumap wat jī. Wunna yuhna, ā jwúb boo pud jūwátji taini doonádh wápí bohénap jī. ⁹ Pánih caandih wā bohéat jíib, yeejép chājnitdih ī nemat pah, weemdih itah tōpjīh chéonit, nemat mūboó ī nemechah, wā moh yéejna caá. Pánih jumna yuhna, Dios naáwátdih wā bohé cádahcan niit. ¹⁰ Dios ā níonitdih bohéna, yeejép wápí yapna caá, queétdih Jesucristoihwā ī jumat pínah niijná. Áihwā iiguipna bejnit déejidih ā tui hñit pínah ī jumachah, queét Diosjéih ī tui jumbipna caá.

¹¹ Nin naáwát yoobópdih caá:

Cristo jwī yéejat jíib ā wan wūhat pah muntih, jwiitbut ájéeh wūnnit panihnit, yéejatdih cádahnit jwī jumna caá. Pánih cádahnit, ájéeh jwúb boo pud júhñit panihnit, ájéeh páantjeh jwī jumbipna caá.

¹² Áihwā jwī jumat jíib yeejép yapna yuhna, ā náahat pah jwī chāj cádahcan, ā maáh jumapboó caán biicdih jwiitbut maáta jwī jumbipna caá.* Obohjeéhtih, “Jesucristodih wā jéihcan caá”, jwī niijíchah, caanbát jwiitdih biic yoobó ā niijbipna caá.*

¹³ Jwiit jwī niijátji pah jwī chājcah yuhna, caánboó ā niijátji pahjeh ā chājbi pna caá. Yeecanni jumna, ā niiját pahjeh chājni ā jumna caá.

Diosdi tui teo wāhni ded pah ā jumat

¹⁴ Majeéh jumnit Jesúhwādh buútdih wā naáwátdih ma tui náhninaá. Dios ā enechah, queétdih ma míc jūhcat túutú. Ī jenah joyátjīhjej ī míc jūhñuchah, dedé pínah nihcan caá. Pánih jūhna, teo wáaccan, míc yéejana caá ī chājap. Ī míc jūhñatdih joinit, ī buwa jenah joiná caá. ¹⁵ Dios naáwátdih tui jéihnit, caán meemdih ā wutat pah, bitadid áih taini doonádh yoobópdih ma bohénaá. Páant ma chājachah ennit, “Ma tui chājna caá”, Dios ā niijíchah joinit, ma tíccan niit.

¹⁶ Diosdi jéihcannitboó ī jenah joyátjīhjej ī míc wéhenachah, ma joyáh bojoó. Páant ī míc wéheat dedé pínah nihcah, chah ī yéej chājbi pna caá. ¹⁷ Páant ī yee bohéat, yahwít ā moóp aabát pah, bitadid ī yéejana caá.

* 2:12 1P 5.1 * 2:12 Mt 10.33; Lc 12.9

Páant tigaá Himeneo, Fileto wūt jumnitbut ït chājap. ¹⁸ Páant ï yee bohéatdih joinít, Dios naáwát yoobát dih ït cádahap wūt jĩ. Pánih cádahnit, “Jesúihwā jáantjeh ïtát pūh laab béjep be”, queét ït niij yee bohénap wūt jĩ. Pánih mácah bohénit, biquína Jesúihwā dih ï yéjanachah, caandih ït cádahap wūt jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, páant ï yee naóh bohénachah yuhna, Dios naáwátboó yoobóp dih ã jumna caá. Caán ã túut numcán niit. Páantjeh biic yoobó ã jumbipna caá. Nin pah Dios naáwát dih naóh yapani át niij daacáp tajĩ: “Jwĩ Maáh áihwā dih ã jéihna caá”, át niij daacáp tajĩ.* “ ‘Jesús wā Maáh caá’, ni-ijnítboó, yeejép ï chājatdih ï cádaha naáh”, biihboó át niij daacáp tajĩ.

²⁰ Jwiit Jesúihwā nin pah caá jwĩ jumap: Búdí mūboó dawá pamapna ã jumna caá. Biquína oro, platajĩh ï chājniji jum, biquína máa naá, wáam déepjĩh ï chājnijibut ã jumna caá. Pánihna, caán mū mínah cāacwā dih numah jeémpnit, áih oro, platajĩh ï chājniji pamapnadih wēi ennit, ï jeémát pínah dih ã cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wáam déepjĩh ï chājnijiboó yeó jáap jumat pah jeémát cáagat pínah, ï yohnidih ï yacat pínahbut ã jumna caá. ²¹ Pánihat pah, ded yeejép ã chājatdih cádahnit, oro, platajĩh ï chājniji pamap panihni jumna, jwĩ Maáh ã weñat pínah dih ã jéih chājbipna caá. Páant ã chājachah, jwĩ Maáh caandih ã wēi enbipna caá.

²² Meémboó jáap jumna, japata ï yéj chāj ñinahatdih enna, iinít, biáboó ma bejeé. Pánih iinít, túiniboodihjeh chājna, jwĩ Maáh Jesús dih chah jenah joinít, bitadih ma túi oyoó. Pánih oinit, míic jūihcanjeh, ïjeéh ma túi jumú. Nihat Jesús dih túi úbh nitbut biic yoobó ï chāja naáh. ²³ Jenah joicánnit ï míic jūihñuchah, ma joyáh bojoó. Beh joicánjeh, míic úbh joinít, queétjeh chah ï míic jūihna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, Dios naáwát dih bohéniboodih míic jūihcat caá náahap. Pánih jūihcan, nihatdih túi chājnit, túi bohénit, biicmantjeh íjcan túinijeh jumat caá náahap. ²⁵ ã naáwát dih joíhcan, mácah niijnít dih íjcanjeh túi bohéat caá náahap. Páant túinijeh ñi bohénachah joinít, Dios ã teo wáacatjĩh ï yap yohatdih cádahna, túini

bohéatboodih “Caán yoobóp dih caá”, ï niij jenah joibípna caá. ²⁶ Pánihna, yoobóp dih bohéatdih joinít, queét nemépwā ï maáh ã náahat pah chājnitji caandih ï cádahbipna caá. Pánih cádahnit, ã jwūub yéj chājat túutuchah yuhna, yoobóp dih bohéatdih jepahnit, ã watatboodih ï jepahcan niit, buca.

3

Péeni yeó jáap dih ded pah cāacwā ï jumat pínah

¹ Būu, Timoteo, nindihbut ma túi náhninaá: Jesús ã jwūub dei jūúwát pínah jātih, cāacwā dih búdí buwat ã jumbipna caá. ² Caán láa, cāacwā bitadih teo wáacat pínah dih jenah joicán, ï weñat pínah dihjeh ï jenah joibípna caá. Pánih jenah joinít, dawá bií déedih ï bidbipna caá. “Nihatdih jéihna, bitadih chah wā jumna caá”, niij jenah joinít ï jumbipna caá. Cāacwā dih, Dios dihbut yeejép wéhenit, ï mánadihbut yap yohnit ï jumbipna caá. Bitá queétdih ï túi chājachah yuhna, “Túina caá”, niijcánnit ï jumbipna caá. Dios dih wēicanjeh, búdí yeejép chājnit ï jumbipna caá. ³ Cāacwā dih oican, ï jĩgah en teo wáaccan niit. Yeejép dooná dih naóh nit ï jumbipna caá. ï jenah joyátjĩhjeh yeejépdih ï jéih chāj cádahcan niit. Cāacwā dih tabit yeejép chājnit, túiniboodih ï en iibípna caá. ⁴ ï chéenwā dih yuh buca yeejép ï chājbipna caá. Jenah joicánjeh chājnit, “Jéih beedáni caá”, niij jenah joinít ï jumbipna caá. Queét ï weñat pínah dihjeh chājnit jumna, Dios boodih náahcannit ï jumbipna caá. ⁵ Cāacwā ï enechah, Dios dih túi wēinit pah jíghnit jumna yuhna, ï jenah joyát dih ã túut numát pínah dih ï náahcan niit. Pánihnitdih ma pej jumca bojoó.

⁶ Biquína pánih chājnit bitáih mūnádih waadnít, “Dios naáwát dih yeebdih bohénadih wā jūúwáp be”, caanjĩh jumnit yaáhdih ípĩ niij yeena caá. Páant ï niij yeenachah yuhna, queét yaádh túi jenah joicánnit, yeejép chājnit jumna, ï yee bohéatdih ï wēi joiná caá. Queét yaádh búdí ï yéj chājĩhna caá. ⁷ Pánihna, dedé mácah yee bohéatdih joíhna, Dioh yoobóp dih bohéatboodih ï náahcan caá.

* 2:19 Nm 16.5; Jn 10.14; 1Co 8.3

⁸ Jon jãtìh Egiptodih moón jióhntji, Janes, Jambres wüt jumnit, Moisésdih ìt yap yohìhip wüt yuh jì.* Páant ì yap yohíhat pah muntih queét yaádh dih yee bohénitboó túini bohéatdih ì en iiná caá. Queét yeejépdihjeh jenah joinít ì jumna caá. Pánih jumna, Jesús dih túi jenah joicán, áihwã yoobát ì nihcan caá. ⁹ Queét ì yee bohé jibichah yuhna, daocánnitjeh queétdih ì jepahbipna caá. Ì yee bohéatdih “Caán yeejép bohéat caá”, cãacwã ì niúj jéihbipna caá. Janes, Jambresjìh ì yeeatjidih jon jãtìh moón ì jéihyat pah muntih, Jesús ã jwúub dei jüúwát pínah jãtìh jumnitbut ì yeeatdih ì jéihbipna caá.

Timoteodih ã jwúub wutat

¹⁰ Obohjeéhtih, ded pah wã bohéat, wã jummat, wã jenah joyát dihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Jesús dih wã túi jenah joyát dih, ìijat wihcanjeh cãacwãdih oina wã teo wáacat, yeejép yapna yuhna wã cádahcatdihbut ma jéihna caá. ¹¹ Weemdíh yeejép ì chãjachah, búdí wã yéej chüúátjidihbut ma jéihna caá. Antioquia, Iconio, Listra tútchinaboó Jesúh doonádih wã jib bohéat jíib, weemdíh yeejép ì chãjatjidihbut ma jéihna caá. Obohjeéhtih, ì mawíhichah yuhna, jwí Maáh Jesúsboó weemdíh ã wapachah, ì jéih maocap jì.* ¹² Páant weemdíh ì chãjat pah, nihat Jesucristoíhwã caandíh ì túi péeat jíib, bita queétdihbut yeejép ì chãjat pínahdihbut jwí jéihna caá. ¹³ Yeejépwã, yeenitbut chah yeejép chãjnit ì jumnipna caá. Bitadìh yeena, queétjehbut ì yeeatdih joiná, chah yeejép ì jumnipna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, ma éet, ma ín, weembát meemdíh jwí bohénachah joiná, meémboó mat túi jepahap wüt jì. “Weemdíh bohénit yeenit nihcan caá”, niúj jéihnit, yoobópdih jwí bohéatjidih túi náhninit, ma pée cádahca bojoó. ¹⁵ Meém wébít jum láa, Dios naáwát dih mat jéih jwíhip wüt jì. Pánih jéihnit, Jesucristodih túi jepahnit, iiguípna bejni déejidih Dios ã túi ubni ma jumna caá. ¹⁶ Dios naáwát dih nihat daácnitdih “Nin pah ma niúj daacá”, Diosjeh át niúj daacát túutur wüt jì. Pánihna, ì daacátjidih jwiitdih bohéat

caá náahap, yoobópdih naáwát dih jwí túi jéihyat túut niijná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wã chãjatdih cádahat caá náahap”, jwí niúj jéihna caá. Caandíh bohéna, túiniboodíh jwí jéih túut nuumná caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah túi chãjat túut niijná, ã naáwát dih bohéat caá náahap. ¹⁷ Ded Dios naáwát dih túi míic bohéna, nihat túinidih ã jéih chãjbipna caá.

4

¹ Jesucristo, nihat cãacwã ì Maáh jwúub dei jüóhna, báadh nit, wunnitbut ded pah ì chãjatji jíib ã naóhbipna caá. Pánihna, caán, ã íip Diosbut ì enechah, meemdíh nin pah wã wêp naóhna caá: ² Yeó jáap jummat pah cãacwã ì joíhichah, ì joíhchah yuhna, Dios naáwát dih páantjeh ma bohénaá. Pánih bohéna, cãacwã ì yéej chãjatdih jéihyanit, “Jwúub yéej chãjcanjeh, túiniboodíh ñi túut nuumá”, ma niúj naáwá. Pánih naóh nit, chucánjeh, queétdih ma túi bohé cádahca bojoó. ³⁻⁴ Túttimah bóo láa, cãacwã túini bohéatdih ì joíhcan níit. Pánih joíhcan, ì náahatdihjeh chãjìhna, ì weñat pínah bohéatdihjeh joíh nit, mácah bohénitboodíh búdí ì bidbipna caá. Páant ì bidichah, dawá queétdih ì yee bohé bípna caá. Túini bohéatdih cádah nit, mácah bohénit ì jenah joyátjìhjeh ì bohéatboodíh ì joibípna caá. Pánihna, waícanjeh páant ã yapat pínahdih jéih nit, meémboó Dios naáwát, yoobópdih jumnidih, ma bohé cádahca bojoó. ⁵ Pánih bohénit, queét yeenit pah chãjcat túut niijná, túi jenah joiní ma jumú. Yeejép yapna yuhna, bíic yoobó chãjnit, túini doonádih ma bohé cádahca bojoó. Pánih cádahcan, Dios meemdíh ã wutat pah ma túi chãj péanaá.

⁶ Weém Dios ã wutat pah, ã naáwát dih wã jib bohéatji jíib weemdíh ì mao yohat pínah bahnijeh caá ã judhdur. ⁷ Wã wunat pínah jãtìh nin pah meemdíh wã naóhna caá: Jesúh túini doonádih Dios weemdíh ã bohéat túutuchah, wã túi bohénap be. Ni hat ã wutat pah wã chãj péanap be. Pánih chãjnit, yeejép yapna yuhna, caandíh wã túi jenah joí cádahcap be. ⁸ Pánihna, wã túi chãjatji jíib jwí Maáh jeáboó ã bíboh

* 3:8 Ex 7.11 * 3:11 Hch 13.14-52; 14.1-20

pãina nacaá. Nihat cãacwã ded pah ï chãjatdih jéih beedána, yoobópdi h jíb wãhni jumna, ã wãtatdih wã táí jepahatji jíb, ã jwúub dei jũóhni yeó jáapdi h weemdí h ã táí chãjbipna caá. Bitã caandí h oinitbut ã jwúub dei jũúwát pínahdi h táí pãinit ï jumachah, jwí Maáh Jesús biíc yoobó queétdih ã táí chãjbipna caá.

Timoteo ded pah ã chãjat pínah

⁹ Waícanjeh wã pebhna ma jũúwá.
¹⁰ Demas wãt jumni chah dawá bií déedih náahna, weemdí h cádahnit, Tesalónica tãtchina ã jwúub bejep be.* Crescente wãt jumni Galacia baácna ã bejehchah, Tito wãt jumni but Dalmacia baácna ã bejep be.*
¹¹ Pãant ï yoh bejat tãttimah, Lucasjeh caá wãjeéh ã chãwáp.* Pãnihna, bitã teo wãacnitdi h náahnit, meemdí h wã jũúwát tãutna caá. Pãnih jũóhni t, Marcosdi h but ma numah jũúwá.* Cristoí h doonádi h wã bohénachah, weemdí h táí teo wãacni pínah caán ã jumbi pna caá. ¹² Tíquicodih Éfeso tãtchina wã wahap be.* ¹³ Ninna jũóhna, Troas tãtchiboó* Carpo wãt jumnií h mũudí h wã jwej jũóhni cúbuh jweyát chóodi h, wíh papélah tólihnadi h but ma ub jũúwá. Wíh papélah núonadi h bácah búdí wã náahna caá. Pãnihna, caandí h but ma ub jũúwá.

¹⁴ Alejandro wãt jumni ítahdi h teoni weemdí h búdí yeejép ã chãjap be.* Pãant ã chãjatji jíb Dios caandí h ã peéh chãjbipna caá.* ¹⁵ Caán Alejandro jwí bohéatdi h búdí ã yap yohna caá. Pãnihna, caandí h ma táí chãja chaáh, meemdí h yeejép ã chãjcat pínah niijná.

¹⁶ Roma tãtchidih moón ï maáta weemdí h ï jwíh mũbh joyóchah, wã chãjatjidih wã bohéatdi h but queétdih wã naáwáchah, det weemdí h teo wãacni t pínah ï wihcap be. Hmni t, nihat weemdí h ï cádah bejep be. Obohjeéhtih, páant weemdí h ï cádahachah yuhna, Dios queétdih ã peéh chãjca bojo naáh. ¹⁷ Weemdí h páant ï cádahachah yuhna, jwí Maáh Jesúsboó ã teo

wáacap be, ãih doonádi h wã naóh beedáát pínah niijná, nihat judiówã nihcannit ï joyát pínah niijná. Jiowã panihnit weemdí h ï mao yohat déedih ã táí wapap be. ¹⁸ Nihat weemdí h yeejép chãjnitdi h yap yohnit, jwí Maáh weemdí h ã wapbi pna caá. Pãnih wapnit, jeáboó maáh ã jumapna weemdí h ã táí bejat tãutbi pna caá. Pãnihna, yeó jáap jumãt pah “Caán chah táini, chah wẽpni Maáh caá”, jwí niíj jíh. Pãant tíí ã jumã nah.

Ã pée tãyat tãutat

¹⁹ Prisca, Aquila,* Onesíforo* ã pebh moonbút ï tãyã naáh. ²⁰ Erasto* Corinto tãtchiboó ã chãwáp jí. Trófimo* Mileto tãtchiboó tãbúp chãúhni t, ã chãwáp jí. ²¹ Meémboó mah noój láa jãtí h waícanjeh ma jũúwá. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bitã Jesúihwãbut meemdí h ï tãyat tãutna caá.

²² Jwí Maáh Jesucristo majeéh ã jumã naáh. Dios yeéb nihatdi h oinit, ã táí teo wãaca naáh.

Pãant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 4:10 Col 4.14; Flm 24

* 4:10 2Co 8.23; Gá 2.3; Tit 1.4

* 4:11 Col 4.14; Flm 24

* 4:11 Hch 12.12,25; 13.13;

15.37-39; Col 4.10; Flm 24

* 4:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8

* 4:13 Hch 20.6

* 4:14 1Ti 1.20

* 4:14 Sal

62.12; Ro 2.6

* 4:19 Hch 18.2,18

* 4:19 2Ti 1.16-17

* 4:20 Hch 19.22; Ro 16.23

* 4:20 Hch 20.4; 21.29

TITO

Titodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Diosdih teo wāhni wā jumachah, Jesucristoíh doonádih weemdíh ã naáwát tútat jī, ã ñíonitboó Jesúsdi h jepahnit, jwī bohéat pahjeh ī tūi chājat pínah niijná. ² Dios yeecanni nin baácđih ã chājat pínah jātih “Wīihwā jeáboó wājeéh páantjeh ī jumbipna caá”, ãt niijíp wat jī. Pánihna, caán túini doonádih jepahnit páantjeh jeáboó ī jumat pínahđih ī jéihna caá. ³ ã ñíoni yeó jáapđih páant ã niijátđidih cāacwāđih weemdíh ã naáwát tútat jī. Weemdíh páant watni iiguípna jwī bejat déejidih tūi ubni caá. ⁴ Pánihna, Jesúsđh doonádih wā bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsđih ma tūi jepahap jī.* Meemdíh bohéni wā jumachah, wā wūúh yoobát panihni caá ma jumap. Páant ma jumachah, nin náodih meemdíh wā daác wahna caá. Dios jwī íp, Jesucristo jwiítđih tūi ubni bícđih meemdíh oinit, ī teo wáaca naáh, ma tūi jumat pínah niijná.

Tito Creta quewadih moondíh ã teo wáacat

⁵ Creta quewaboó bícđih jwī jum láa, caanjíh moón Jesúsđhwā ī tūi chājat pínahđih bohé beedáát ã jadh jwuhap jī. Páant ã jadh jwuhachah jéihnit, meemdíh ī pebh wā chāwát tútat jī, queéđđih ma tūi bohéat pínah niijná. Pánih bohénit, íih tátchina jumat yoobó Jesúsđhwā ī maáta pínahđih meemdíh wā ñíwat tútat jī. ⁶ Queét ma ñíonit maáta pínahđih nin pah jumat caá náahap: “Caán yoobóđđih chājni caá”, cāacwā ī niijnítđih, bíc wilidihjeh bíbohnitđih ma ñíwií. Páant ma ñíonit ī wehbut Jesúsđih jepahnit, tūi chājni, yap yohcannit ī jum naáh. ⁷ Jesúsđh cāacwāđih en daonít, ã naáwátđih bohénit pínahđih ñíona, tūi chājni, “Weém nihát jéihni caá”, niij jenah joicánnit, bícmantjeh íjcannit, máihcannit, míc maocannit, bíí déedihbut tabít bidcannitđih ma ñíwií. ⁸ Pánih ñíona, íih mūdídih bitadih wēi waadát tútatnit, tūi jenah joí bitadih teo wáacnit, yeejép

chājat jenah joyátđih páantjeh jumah bojnit, tūi yoobóđđih chājni, Dios naáwátđih tūi jepahnitđih ma ñíwií. ⁹ Jwī tūi bohéatđih jepah cādahcannit ī jum naáh, bita ī bohéatđih joinít, ī weñat pínah niijná. Caán bohéatđih yap yohnitboó ī yeeatđih jéihnit, ī túat ñumbípna caá. Pánihna, Jesúsđhwā ī maáta pínahđih ded pah ī chājatđih tūi ennit, ma ñíwií.*

¹⁰ Dawá ī maátadih yap yohnit, tūi jenah joí wéhecannit, yeenit caá ī jumap. Pánih yeejép chājniťjeéh jumnit, dawá Jesúsđih jepahna yuhna, judíowāđih Dios ã watatji pah quehli nah yapat chóodih judíowā nihcannitđihbut bóodat tútatnit ī jumna caá. Pánihna, ded pah ī chājat yoobóđđih nihcah, queéđđih jéihyaat caá náahap, ī túat ñumát pínah niijná. ¹¹ Dinerodihjeh bidnit, queét mácah ī bohéna caá. Páant ī chājachah, tíc náah ã jumna caá. Páant ī yee bohénachah joinít, dawá neoná, ī weha mána, ī weh bícđih, queéđđih jepahnit, túini doonádih ī cādahna caá. Páant queéđđih ma bohéat túatca bojó.

¹² Queét Cretadih moón ded pah ī jumatđih nihát cāacwā ī tūi jéihna caá. Jon jātih naóhniboobút, íjeéh jumniji yuhna, nin pah ãt niij naáwáp wat jī: “Creta quewadih moón tabít yeenit, yeejép tac behna míc maonit, bádí jeémíhnit, ī weñat pínahđihjeh chājna, ípí tewíhcan caá”, ãt niijíp wat jī. ¹³ Páant ã niijátđi yoobóđđih tigaá. Páant ī jumatđih jéihnit, queét Jesúsđhwāđih ma wēp naáwá, mácah bohéatđih cādahnit, Jesúsboodíh ī jwúub jepahat pínah niijná. ¹⁴ Pánih túat ñumnít, jwiít judíowā jwī ñowā ī jenah joyátđihjeh ī naáwátđidih, túini bohéatđih yap yohnit ī watatđihbut ī joyáh bojnipna caá.

¹⁵ Dedé jeémátđih, “Caán yeejép caá”, mácah bohénit ī niijíchah yuhna, Jesúsđih tūi jenah joinítboó “Caandíh wā jeémécah, ã túina caá”, ī niij jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesúsđih jepahcannitboó yeejép chājna, yeej chājatđihjeh ī jenah joiná caá. Pánih jumna, yeejép chājna yuhna, “Á túina caá”, ī niij jenah joiná caá. ¹⁶ “Diosđih wā tūi jéihna caá”, niijná yuhna, yeejép ī chājna caá. Páant ī chājachah ennit, Diosđih

* 1:4 2Co 8.23; Gá 2.3; 2Ti 4.10 * 1:9 1Ti 3.2-7

ĩ jéihcatdih jwiítboó jwĩ jéihna caá. Tãbit yeejép chãjna, Dios naáwát dih yap yohnit, queét táiniboodíh ĩ jéih chãjcan caá.

2

Titodih táiyobópdih ã bohéat tútat

¹ Páant yeejép ĩ jumachah jéihnit, meémboó queétdih yoobópdih ma bohénaá. ² Pánih bohénit, behnit neonádih nin pah ma niij naáwá: “Táinijeh jenah joinít, ñi táí chãjaá, ‘Caán táini caá’, cãacwã yeebdíh ĩ niiját pínah niijná. Yeejép chãjat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, Jesús dih táí jenah joinít, áihwãdih oinit, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó”, ma niijí. ³ Behnit yaáhdihbut biíc yoobó ma bohénaá, Jesús dih jepahna, táí chãjnit yaádh ĩ jummat pínah niijná. Yeejép doonádih naóhcannit, máihcannit yaádh ĩ jumma naáh. Pánih jumnit, queétbut bita yaáhdih táini doonádih ĩ bohéna naáh. ⁴ Pánih bohénit, queét behnit yaádhboó japata yaádh buugdíh nin pah ma bohéat tútú: “Ñi weha mánadih, ñi wehdihbut ñi oyoó. ⁵ Táí jenah joinít, yéej chãjcannit, ñíih muedíh jumnitdih ñi táí en dawaá. Bitadih táí teo wáacnit, ñi weha mánadih táí jepahnit yaádhbut ñi jummuá, bita yeebdíh ennit, Dios naáwát dih yeejép ĩ naóhcat pínah niijná”, ĩ niij naáwá naáh.

⁶ Japatadihbut nin pah ma niij bohénaá: “Yeejép chãjat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, táí jenah joinít ñi jummuá”, ma niijí. ⁷ Meémboó táinijeh ma chãjaá, meemdíh ĩ en yacat pínah niijná. Yeecan, táinijeh ma bohénaá. ⁸ Pánih bohéna, ma táí jenah joyoó, bita meemdíh ĩ naóh yaccat pínah niijná. Páant yoobópdih ma bohénachah ennit, jwiít dih eníhcannit ĩ naóh yaquíhna yuhna, ĩ tíicbipna caá.

⁹ Teo wãhntidih jwah nin pah ma niij bohénaá: “Ñi maátadih wéi jepahnit, yeejép niijcánjeh, ñi táí teo wuhmuá, queét ĩ weñat pínah niijná. ¹⁰ Ñi maátáih bíí déedih ñi numcá bojoó, ‘Caánboó yoobópdih jumni caá’, queét yeebdíh ĩ niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi táí chãjachah ennit, Dios

jwiít dih táí ubniíh bohéatdih bita ĩ wéi joibípná caá”, ma niijí.

¹¹ Dios nihat cãacwãdih oi teo wáacna, iiguípna bejnit déejidih ã táí ub beedáihatdih nihat jwiít cãacwãdih át jéihyanap taga.

¹² Caandíh eníhcannitboó yeejép chãjatdih ĩ ñinahatdih Dios jwiít dih ã cádahat túatna caá. Pánih cádahnit, yeejép chãjat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, táiniboodíh ã chãjat túatna caá. ¹³ Pánihna, Jesucristo, jwiít dih táí ubni, Dios wẽpni bádí ã yeh iigátjĩh ã jwũub dei jũwáchah, jwĩ enat pínah yeó jáapdih wéi páina caá jwĩ chãjap.*

¹⁴ Caán Jesucristo jwĩ yéejat jíib buudáatdih jíib chãjna, át wan wũhap tajĩ,* nihat jwĩ yéej chãjatdih cádahnit,* áihwã jwĩ jummat pínah niijná.* Pánih yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh wéi chãjnit jwĩ jumbipna caá.

¹⁵ Páant wã niiját dih queétdih ma bohé beedáat pínahdih caá meemdíh wã náah yacap. Pánih bohéna, Jesús ã wẽpatjĩh queétdih ma táí naáwá. ĩ yéej chãjachah ennit, queétdih ma túat nummát tútú. Páant ma bohénachah, “Caán ã bohéat dedé pínah nihcan caá”, ĩ niijcá bojoó naáh.

3

Jesúhwã ded pah ĩ táí chãjat

¹ Nin pahbut queét Jesúhwãdih ma niij bohénaá: “Ñíih baácdih moón maátadih jepahnit, táinidihjeh ñi chãjaá. ² Bitadih yeejép doonádih naóhcan, míic jũihcan, bitadih táí teo wáacnit ñi jummuá. ‘Weém nihat jéih beedáni caá’, ñi niij jenah joicá bojoó”, ma niijí.

³ Jon jãtĩh jwiítbut jenah joicánnit, yap yohnit, yeeatdih joinít, yeejép chãjatdih ñinahnit, jéih cádahcannit jwĩ jumap jĩ. Bitadih en jũihnit, en ñinah íjnit, bita jwiít dih ĩ en jũihñuchah jwiítbut queétdih en jũih jwũabanit jwĩ jum jwũhap jĩ. ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, páant jwĩ jumachah yuhna, Diosboó jwiít dih oinit, Jesucristodih át wah deyanap wat jĩ, iiguípna jwĩ bejat déejidih ã táí ubat pínah niijná. Jwiít jwĩ táí chãjat jíib át ubcap taga. Obohjeéhtih, jwiít dih jĩgah ennit,* Táini Espíritudih jwĩjeéh ã jummat

* 2:13 2P 1.1 * 2:14 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; 1Ti 2.6
7.6; 14.2; 1P 2.9 * 3:4-5 Dn 9.18 * 3:4-5 Ef 5.26

* 2:14 Sal 130.8; Mt 20.28 * 2:14 Ex 19.5; Dt 4.20;

táutap jĩ. Páni jwĩjeéh jumnit, jwiít dih búdí ã teo wáacna caá, jwĩ yéj chãjat dih cádahnit, táiniboodíh jwĩ chãjat pínah niijná.* Páni chãjnit, Dios ã weh jwiít dih át jumat táutap tajĩ. ⁶ Jesucristo jwiít dih wã wãh nit, boo pud jũóhna, ã pũh laab béjehah, Dios Túini Espiritudih át wahap tajĩ, ã wēpatjĩh jwiít dih ã túi teo wáacat pínah niijná. ⁷ Páni teo wáacnit, jwiít dih oina, “Caán túini caá”, Dios ã niij enat jíib, ãjeéh páantjeh jwĩ jumbipna caá. Páni hna, ãjeéh jwĩ jumat pínah dih jéihna, Jesucristo ã jwũub dei jũúwát pínah dih jwĩ wēi páina caá.

⁸ Páant wã niiját yoobóp dih caá. Páni hna, caandíh cãacwádih ma wēp bohénaá, Dios dih jepah nit, túini ã chãjat pínah niijná. Wã daacát túini, oboh jumni naáwát nihcah, nihát caandíh ã túi joyó naáh. ⁹ Páni joinít, oboh ã jenah joyátjĩh jeh ã múic jũihca bojo naáh. ã nũowã ã wãtnad ih, Moisés ã wutajidihbut múic wéhenit, ã múic jũihñat dedé pínah nihcan caá. Páant ã múic jũihñat dih ma joyáh bojoó.

¹⁰ Ded yeéb Jesúihwádih ã íjanachah enna, “Páant ma chãjca bojoó”, caandíh ma niijí. Chéne láajeh caandíh páant ma niij naáwá. Táttimah, ã jwũub yap yohochah enna, caandíh Jesúihwã ã pej jumca bojo naáh. ¹¹ Páni íjani túini bohéat dih yap yohna, yeejép chãjni ã jumna caá. Páni hna yeejép chãjnit, caanjéh tigaá yeejép ã jumat dih bitad ih ã jéihyanap.

Pablo ã pé naáwát

¹² Artemas ã bejíchah, ñi pebhna wã wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ã jéih bejcah, Tíquicodih wã wahbipna caá.* Páni hna, caanna ã juibínachah, meémboó ñahwat jwũub jũóh nit, Nicópolis tátchiboó weemdíh ma jwãááp. Caán tátchiboó mah noój láa wã jumíhna caá. ¹³ Zenas, ãih cãacwã ã wutat dih jéihnid ih, Apolos dihbut ma túi teo wáacá.* Páni teo wáacnit, Jesúih doonádih naóh jibidih ã bejat pínah jãt ih, dedé ã náahat dih queétdih ma wũhũú. ¹⁴ Jwĩjeéh jumnit Jesúihwã ded pah ã túi chãjat pínah dih ã jéihye naáh, yabhcanjeh, bitad ih ã teo wáacat túut niijná.

Pablo ã pé túyat táutat

¹⁵ Nihat wãjeéh jumnit meemdíh ã túyat táutna caá. Caanjĩh jumnit jwiít dih oinit Jesúihwã ã túy naáh. Dios yeebdíh búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

* **3:12** Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8; 2Ti 4.12 * **3:13** Hch 18.24; 1Co 16.12

FILEMÓN

Filemóndih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih wã naáwát jíib nemat m̄úboó jumni, jwí úud Timoteojih meém Filemóndih jwí túyat tútina caá. Meém jwí oini, jwí naáwát pah Jesucristoíh doonádih naóhni ma jumuchah, nin náodih meemdíh wã daác wahna caá. ² Míih m̄udíh míic wáacnit Jesúíhwádih, jwí dée wili panihnih Apia, Arquipodihbut wã túyat tútina caá.* Arquipo yeejép yapna yuhna, weém wã chãjat pah Cristoíh doonádih naóhni ã jumna caá. ³ Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Filemón ded pah ã jummat

⁴⁻⁵ Wã dée panihni Filemón, Jesucristodih túi jenah joinít, nihát áihwádih ma oyat doonádih wãpí joiná caá. Pánih joinít, meemdíh úbhna, “Túina caá, Paá”, Diosdih wãpí niijná caá. ⁶ Jwiít Jesúsdihtúí jenah joinít, bíic yoobó áihwã jwí jumna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, ã teo wáacatjĩh jwí túi jumbipna caá. “Paá, ma teo wáacatjĩh jwí túi jummat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wãpí níj úbhna caá. ⁷ Bitá Jesúíhwádih oinit, mat túi teo wáacap wut jĩ, í túi weñat pínah niijná. Páant ma chãjat doonádih joinít, weembát búdí wã wěina caá.

Filemóndih Onésimodih ã wěi jwãáat tútat

⁸⁻¹⁰ Nihat Jesúíhwádih oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, b̄ú Onésimo, meemdíh teo wãhni, ma pebhna ã jwúub júbínachah, bíic yoobó ma túi chãjat pínahdih meemdíh wã náah yacna caá. Weém, Pablo, behe wã jumuchah, Cristoíh doonádih wã bohéat jíib nin nemat m̄úboó í nemep jĩ. Ninna weemdíh Onésimo* ã en jibichah, caandíh Cristoíh túini doonádih wã naáwáp jĩ. Páant wã naáwáchah joinít, caandíh ã jepahap jĩ. Pánihna, b̄ú caanbát Jesúíh jumna, wã wúh panihni ã jumna caá. Weemdíh Cristo naáwát tútina, ã

ñioni jumna, ded pah Onésimodih ma chãjat pínahdih wãta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míic oinit jwí jumuchah, ded pah caandíh ma chãjat pínahdih wutcanjeh, meemdíh wã naóhna caá.

¹¹ Caán Onésimo, Cristodih ã jepahat pínah jãtih, meemdíh teo wãhni jumna yuhna, át túi teo wáacap wut jĩ. Obohjeéhtih, b̄ú Cristoíh jumna, tút n̄umnit, oboh jumni ã nihcan caá, b̄uca. Weemdíh túi teo wáacni jumna, meemdíhbut túi teo wáacni ã jumbipna caá. ¹² Pánihna, b̄ú caandíh búdí oina yuhna, meemdíh wã jwúub wahna caá. ¹³ Obohjeéhtih, nemat m̄úboó wã jummat pónih, wãjeéh wãta chãwát tút tagaá, weemdíh ã teo wáacat pínah niijná. Páant wãjeéh ã jumuchah nihna, meém weemdíh ma jéih teo wáacadih jũohcah, caánboó meem páh áta jéih teo wáac tagaá. ¹⁴ “Pablodih teo wáacat tút niijná, ájeéh ma chão jwúhú”, caandíh ma niijichah, wãjeéh caandíh wãta chão jwúhat tútup taga. Obohjeéhtih, meemdíh pánih wutíhcan, weemdíh túi teo wáacni ã jumuchah yuhna, caandíh ma pebhna wã jwúub bejat tútina caá. ¹⁵ Nin pah wã jenah joiná caá: Onésimo meemdíh ã jweyéchah yuhna, Dios ã náahat pahjeh, bahni át cádah jwuhup tagaá, majeéh túinijeh ã jwúub jummat pínah niijná. Ma pebh jwúub júbí jumna, ã jwúub jweicán níit, páant m̄untih. ¹⁶ Pánihna, b̄ú teo wãhniyeh nihcan, ma úud panihni Jesúíh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, caandíh búdí wã oyochah yuhna, wã oyat chah meémboó caandíh ma oibipna caá.

¹⁷ “Dios naáwát dih Pablojĩh túi bíicdih bohénit jwí jumna caá”, níj jenah joinít, ma pebhna wã bejehah, weemdíh búdí mata wěi jwãáh taga. Páant weemdíh ma wěi jwãáat pah m̄untih, Onésimodihbut bíic yoobó ma túi wěi jwãáa. ¹⁸ Meemdíh ã yéej chãjachah, ã jíib b̄udánachah nihna, weémboó caandíh wã jíib chãjipna caá. ¹⁹ Páant wã chãjat pínahdih wĩh téihyajĩhjah daácna caá wã chãjap. Obohjeéhtih, weémboó Jesúíh túini doonádih meemdíh wã naóhcah, Diosjeéh mata jumcan tagaá.

* 1:2 Col 4.17 * 1:8-10 Col 4.9

Pánihna, meémboó weemdíh b́dí jíib b́dáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jíib b́dáni ma jumachah yuhna, Onésimo ã jíib b́dáátdih meemdíh wã jíib chãjbipna caá. ²⁰ Pánihna, wã dée, wã oini, jwí Maáh Cristoíh jumna, Onésimodih ma túi chãjaá. Páant ma chãjat doonádih joinít, b́dí wã wëibipna caá. ²¹ Páant wã naáwátdih ma túi jepahat pínahdih wã jéihna caá. Chah ma chãjat pínahdihbut wã jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh wã daác wahna caá.

²² Nindihbut meemdíh wã naóhbiipna caá: Ñi pebhna wã bejat pínahdih jwí Maáhdih ñi úbátdih wã jéihna caá. Páant ñi úbátdih ã jepahachah, ñi pebhna jubína wã úwat tólih pínahdih ma ámoh páñaá.

Ã pée túyat túut

²³ Épafra^{*} meemdíh ã túyat túutna caá. Caánboó Cristoíh ã jumna jíib wãjeéh nemat muúboó ã jumna caá.

²⁴ Marcos,^{*} Aristarco,^{*} Demas,^{*} Lucas^{*} yuh buca meemdíh ã túyat túutna caá. Cristoíh doonádih wã bohénachah, queétboó weemdíh túi teo wáacnit ã jumna caá.

²⁵ Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, b́dí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* **1:23** Col 1.7; 4.12 * **1:24** Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10 * **1:24** Hch 19.29; 27.2; Col 4.10 * **1:24** Col 4.14; 2Ti 4.10 * **1:24** Col 4.14; 2Ti 4.11

HEBREOS

Dios ã wũúhdih cãacwãdih ã naáwát tútat

¹ Jon jãtjãh ã naáwãtdih naóh yapanitjidih dawá láa Dios ãt naáwãp wut jĩ. Biquí láana ï oo júmatjĩh, biíh láa oo júmat pah jíghatjĩh queétdih ãt naáwãp wut jĩ. Biíh láa ángelwãdih ãt naáwát tútat wut jĩ. Biíh láa ã wéheatdihjeh ït joyóp wut jĩ. Pãant queétdih ã naáwãchah, jwĩ ñowãjidih ït jwũub naóh yapanap wut jĩ. ² Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnadih ã wũúhboodih ãih doonãdih ãt naáwát tútat wut jĩ. ã íp ã wutachah, nin baãcdih jeãdihbut ã wũúh ãt chãjap wut jĩ. Pãnihna, péeni yeó jáapdih nihat ãih pínah ã jumachah, ã ípboó nihat caandih ã wũhbipna caá. ³ Caán ã íp biíc yoobó jumna, túini yoobát ã jumãtdih jwiítdih ã júatna caá. ã wũúh ã wépatjĩh ã wutachah, nin baác, jeãbut páantjeh ã jumna caá. Jwiítdih wun wũhni jwĩ yéejãtdih ã yoh péaat túttimah, jeãboó pũh laab béjnit, ã íp ã jéihyepmant bóo bũwãmant ãt chũdup wut jĩ.*

Dios wũúh ángelwã chah ã túyat

⁴ Pãnih jumna, ã wũúhboó ángelwã chah ã túina caá. Dios caandih ã wũhni wépatbut ï wépat chah ã jumna caá. ⁵ Pãant ã jumachah, ángelwãdih nihcan, ã wũúhdihjeh nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Meém wã wũúh caá. Pãant ma jumachah, bũ nihat cãacwã ï enechah, meemdih maáh wã waadãna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (Sal 2.7)

Pãnihna, ángeldih naóhcan, ã wũúhdihjeh nin pahbut ãt niijíp wut jĩ:

“Weém ã íp caá. Caán wã wũúh ã jumna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (2S 7.14; 1Cr 17.13)

⁶ ã wũúh ã cãac jumachah, nin pahbut caandih ãt niijíp wut jĩ:

“Nihat wĩh ángelwã bódicha caj yoh ñajnit, wã wũúhdih ï wéi naáwã naáh”, ãt niijíp wut jĩ. (Dt 32.43; Sal 97.7)

⁷ ãih ángelwãboodih nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Wĩh ángelwãdih johlit wépep ã bejat pah wépep bejnit wã chãjna caá. Queét weemdih teo wũhntdih búdí iigát pah wépnit wã jumãt túatna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (Sal 104.4)

⁸ Queétdih páant niijnã yũhna, ã wũúhboodih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Meém Dios jumnit, nihat cãacwãdih yoobópdih wutni ma maáh jumãt ã bũdcãn niít.

⁹ Túi chãjatdih búdí wéinit, yéej chãjatboodih ma iiná caá. Pãant ma jumachah, meemdih wéi ennit, majeéh jumnit ï weñat chah, weém, ma íp Dios, meemdih wã weñana caá”, ãt niijíp wut jĩ. (Sal 45.6-7)

¹⁰ ã wũúhdih nin pahbut Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Maá, biíhmahjeh nin baãcdih, jeãdihbut ma chãjap jĩ.

¹¹⁻¹² Pãant ma chãjniji ã bũdãh bejbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó páantjeh ma jumãbipna caá. Cãacwã moópni yéguehdih yohnit, jáap chóo ï túat ñũmát pah, jeá, baãcdihbut yohnit, jáap jeá, jáap baãcdihbut ma chãjbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó wãncan, ma jumãt pahjeh ma jumãbipna caá”, ã wũúhdih ãt niijíp wut jĩ. (Sal 102.25-27)

¹³ Ángeldih niijcãn, ã wũúhboodih Dios nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Chah Maáh jumna, wã jéihyepmant bóo bũwãmant ma chũdũ. Pãant ma chũdũchah, meemdih eníhcãntdih wã yap yohãt túttimah, queétdihbut chah maáh jumnit, nihatdih ma wutbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (Sal 110.1)

¹⁴ Nihat ángelwã Diosdih teo wũhnt caá ï jumãp. Pãnihna, ã wũúh ã túi ãbnitdih ï teo wãacat pínah niijnã, jwĩ íp ãih ángelwãdih ãpĩ wahna caá.*

2

Cristo ã naáwãtdih jwĩ joyáh bojcat

¹ Pãnihna, Dios wũúh chah wépnit, jwiítdih naóhni ã jumachah jéihnit, caandih cádahcat túat niijnã, jwĩ joiníjdih túi náhnit,

* 1:3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17 * 1:14 Mt 4.11; Lc 1.19

jepahat caá náahap. ² Dios ã wutatdih ángelwã ï naóh yapanachah, cãacwãboó ï yap yohat jíib Dios queétdih át peéh chãjap wut jĩ. ï naóh yapani wutatdih cãacwãdih jepahat átiñ náahap wut yuh jĩ. ³ Obohjeéhtih, jwĩ Maáhboó ángelwã chah wēpni ã jummatdih jéihnit, jwiítidih ã túi ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cãacwãdih ã túi ubat pínah doonádih caanjéh át jwíih naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinítjiboó jwiítidih ï jwúub naóh yapanachah, yoobópdiñ ã jummatdih jwĩ túi jéihna caá. Pánihna, áih túini doonádih joyáh bojna, Dios jwiítidih búdí ã peéh chãjat pínahdih jwĩ jéih jweicán niít. ⁴ Jesúihwã caán doonádih bohénit, cãacwã ï jéih chãjca naáhdih Dios ã wēpatjĩh dawá láa ït chãj jáutap wut jĩ. Páant ï chãjat pínahdih Túini Espírituboó ã náahat pahjeh queétdih wēpat át wūhup wut jĩ. Pánihna, ã wēpatjĩh ï chãj jáutuchah, ï bohéát yoobópdiñ ã jummatdih Dios queét joinítidih át jéihyanap wut jĩ.

Jesucristo jwiít pah ã cãac jummat

⁵ Péeni yeó jáapdiñ Dios ã jáap chãjni baácdiñ moonádih ángelwã maáta ï jumcan niít. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboodih maáta ã waadábipna caá. Dios naáwátidih biíc naóh yapaniñi nin pah át niíj daacáp tajĩ:

“Cãacwã oboh jumnit ï jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, túi náhninit, mapĩ túi en daoná caá.

⁷ Maátcanjeh ángelwã ï wēpat nump cãacwãdih mat jum jwuhat túutap taga. Pánih jummat túutna yuhna, buu queétdih wēpat wūhnit, maáta mat waadánap taga.

⁸ Páant maáta ma waadánachah, niñat nin baácdiñ jumnit chah caá ï jumap”, át niíj daacáp tajĩ. (Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, niñatdih wutnit pínah jumna yuhna, buu jwĩ wut jwuhcan caá. ⁹ Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácboó ã jumuchah, ángelwã nump jum jwuhnit, niñat cãacwãdih búdí oina, át wun wūhup wut jĩ. Búdí yeejép yapna, jwiítidih ã wun wūhuchah ennit, ã wēpatdih wūhna, Dios Jesúsdiñ maáh át waadánap wut jĩ. Pánihna, buu chah maáh, túini yoobát ã jummatdihbut jwĩ jéihna caá.*

* 2:9 Fil 2.6-11; He 12.2

¹⁰ Dios ã náahat pah niñatdih chãjni ã jumna caá. ã náahat pah mantih jwiít ã wehdih jeáboó ub bejat túut niijná, ã wūúhdih át wun wūhat túutap wut jĩ. Jesús yeejép yapna, ã wun wūhatjĩh jwiít cãacwãdih yoobópdiñ túi ubni caandih Dios át chãjap wut jĩ. ¹¹ Det ï yeejatdih yohnit, queétdih túi ubniñbut Dios weh ï jumna caá. Pánihna, Dios jwĩ íip ã jumuchah, Jesús jwiít áihwãdih “**Queét wã úudwã caá**”, tíccanjeh, ã niijná caá. ¹² Jesús ã íipdiñ nin pah ã niñátidih Dios naáwátidih naóh yapani át niíj daacáp tajĩ:

“**Dios, ded pah ma jummatdih wã úudwãdih wã naóhbipna caá. Niñat wíihwã ï míic wáac juyúchah, meemdih wēi eonit, “Chah wēpni ma jumna caá”, wã niñbípna caá**’, ã niñjíp jĩ”, át niíj daacáp tajĩ. (Sal 22.22)

¹³ Nin pahbut biíh át niíj daacáp tajĩ:

“**Meém chah wēpni jumna, weemdih ma túi teo wáacbiñna caá**’, ã íipdiñ ã niñjíp jĩ”, át niíj daacáp tajĩ. (Is 8.17)

Nin ã niñátidihbut át niíj daacáp tajĩ:

“**Dios ã wehdih weemdih ã wūhuchah, queét biícdiñ ninjĩh wã jumna caá**’, ã wūúh ã niñjíp jĩ”, át niíj daacáp tajĩ. (Is 8.18)

¹⁴ Pánihna, “**Á weh**”, ã niijnít jwĩ jumuchah, Cristo jwiít pah át cãac jumap wut jĩ. Pánih cãac jumnit, cruzboó wun wūhna, nemépwã ï maáh cãacwãdih wunat túutnidih át yap yohop wut jĩ. ¹⁵ Játiñ jwiítboó jwĩ wunat pínahdih úumnit, chéonit panihnit jwĩ jumap jĩ. Pánihna, nemépwã ï maáhdih yap yohna, jwiít chéonit panihnitdih Cristo át watap taga. ¹⁶ Ángelwãdih teo wáaccan, jwiít Abraham juméná, Dioíhwã pínahboodih át teo wáacap wut jĩ. Caandih jwĩ jéihna caá. ¹⁷ Pánihna, jwiít ã úudwã panihnitjeh cãac jummat caandihbut át náahap wut jĩ. Páant ã cãac jumuchah, jwĩ yeejatdih yohat túut niijná, ã íip caandih át wun wūhat túutap wut jĩ. Páant ã wutatdih túi jepahna, jwiítidih jĩgah en teo wáacnit, sacerdotewã ï chãjat pah át chãjap wut jĩ. Pánih chãjna, sacerdotewã ï chah maáh ã jumna caá. ¹⁸ Jwiít panihni ã jumuchah, caandih búdí yeejép át yapap

wut jĩ. Obohjeéhtih, nemépwã ï maáh ã yéej chãjat túutachah yuhna, caandih át yap yohop wut jĩ. Pánih yap yohni jumna, jwiít dihbut nemépwã ï maáh ã yéejaihichah, ã jéih teo wáacna caá.

3

Cristo Moisés chah ã túyat

¹ Wã déewã, Jesúhwã, Dios pebhboó benit pínah ã ñionit ñi jumna caá. Pánih jumna, Jesucristo Dios ã naáwát túutni ã jummatdih, sacerdotewã ï chah maáh ã jummatdihbut ñi túi náhninaá. Páant ã naáwát túutni jumna, Dios jwiít cáacwãdih ã túi ubat pínahdih át bohénap wut jĩ. Sacerdotewã ï chah maáh jumna, jwiít dih át wun wãhup wut jĩ, Diosjeéh jwĩ túi jummat pínah niijná. Páant ã jummat doonádih jwĩpĩ naóhna caá. ² Dios ã chãjat túutat pahjeh Jesús át chãjap wut jĩ. Moisésjibut Dios caandih ã wutat pahjeh, ãih cáacwãdih át túi teo wáacap wut jĩ.* ³ Cáacwã muúdh ï wëi enat chah, caán chãjniboodih ïpĩ wëi enna caá. Pánihat pah, Dioih cáacwãdih teo wáacni Moisésjidih ï weñat chah, queétdih chãjni Jesúsboodih weñat caá náahap. ⁴ Muú chãjni ã wihcah, muú ãta wihcan tagaá. Pánihat pah, jwiít dih chãjni wihcah, jwiít but jwĩta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó ni hatdih chãjni ã jumna caá. ⁵ Moisés Diosdih teo wũhni jumna, ã wutat pah ãih cáacwãdih át túi bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, Dios túttimah ã naáwát pínahdihbut át jéihyanap wut jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, Cristoboo Dios wũh jumna, ã ïip ã wutat pahjeh jwiít dih en daoní ã jumna caá. Pánihna, úumcanjeh caandih cádahcan, ã pebhna jwĩ bejat pínahdih wëi pãina, ãihwã yoobát jwĩ jumna caá.

Dioíhwã ãjeéh ï chooát

⁷ Túini Espíritu Dios naáwãtdih naóh yapanidih nin pah át niij daacát túutap tajĩ:

“ BHH, Dios ã naáwãchah joiná, ñi nuowã caandih ï yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó.

⁸⁻⁹ Ñi nuowã tútchi wihcapboó jumna, weemdih ï yap yohop jĩ. Pánih yap yohnit, “¿Yoobópdih Dios jwiít dih ã

en daomí niit?” ï niijip jĩ. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wã túi chãjatdih ï enep yah jĩ. Obohjeéhtih, pánih enna yuhna, ï jepahcap jĩ. Páant ï yap yohatji pah yeebbát biíc yoobó ñi yap yohca bojoó.

¹⁰ Weemdih ï yap yohatji jíb queétdih búdí wã ïjip jĩ. Pánih ïjnit, “Queétdih yoobópdih wã túi waáwãchah yuhna, weemdih ïpĩ jepahihcan caá.

¹¹ Pánihna, queétdih wã chooát túutat pínah pebhboó wã waadát túutcan niit”, wã niijip jĩ”, Dios ã niij naóhna caá”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 95.7-11)

¹² Wã déewã panihnitá, ñi túi chãja chaáh! Yéej chãjatdih jwũub bidnit, Dios, páantjeh jumnidih túi jenah joyátdih ñita cádah tagaá. ¹³ Nin baácboó jum jwahna, yéej chãjcat túut niijná, yeó jáap jummat pah ñi túi múic teo wáacá. Múic teo wáaccan, yéej chãjna, “Páant wã chãjachah, ã túina caá”, ñita niij jenah joi tagaá. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá.

¹⁴ Pánihna, Cristodih jwĩ jwĩh jepahat pah, caandih jwĩ túi jenah joí cádahcan, ãjeéh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁵ ã naáwãtdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

“ BHH, Dios ã naáwãchah joiná, ñi nuowã caandih ï yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 95.7-8)

¹⁶ ¿Det tigaá Dios ã naáwãchah joiná yuhna, yap yohnit ït jumji? Egipto baác dih jumnitji Moisés ã numah bac jũóh nit ït jumup wut jĩ. ¹⁷ Pánihna, queét yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios ã ïjichah, tútchi wihcapboó ït wun beedép wut jĩ. ¹⁸ “Wã chooát túutat pínah pebhboó yeebdih wã waadát túutcan niit”, queétdih át niijip wut jĩ.* ¹⁹ Diosdih ï túi jenah joicát jíb ï chooát déejiboó ï waadcátjidih jwĩ jéihna caá.

4

¹ Jon jãtih moondih “Wã pebh yeebdih wã túi chooát túutbipna caá”, Dios át niijip wut yah jĩ. Pánih naóhna, jwiít dihbut biíc yoobó niijná át chãjap wut jĩ. Pánihna, ãjeéh túi chooát túut niijná, Diosdih túi jepahat caá náahap. ² Jon jãtih moón Dios naáwãtdih

* 3:2 Nm 12.7 * 3:18 Nm 14.1-35

ĩ joyátji pahjeh muntih, jwiítbut áih táini doonádih jwĩ joyóp jĩ. Obohjeéhtih, queét joí waóhñitboó joiná yuhna, “Dios á niiját pahjeh á chãjbipna caá”, ït niij jenah joicáp wut jĩ. Pánihna, ï joiníji dedé pínah queétdih át nihcap wut jĩ. ³⁻⁴ Jwiítboó caandíh túi jenah joinít, Diosjeéh jwĩ jumachah, jwiít dih á túi chooát túutbipna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapaniji á daacát pahjeh tigaá caandíh jepahcannit nin pah ï yapbip:

“Queétdih búdí íjnit, nin pah wã niijíp jĩ:
 “Í chooát pínah pebhboó waadcán, wãjeéh ï jumcan niít”, wã niijíp jĩ’, Dios á niijná caá”, át niij daacáp tajĩ.
(Sal 95.11)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baác dih chãj péanit, nihat áih tewatdih át teo péanap wut jĩ. Á naáwát dih biíh naóh yapani nin pahbut át niij daacáp tajĩ:

“Seis yeó jáap nin baác dih, jeádihbut chãj péanit, teo cádah jwahñit, Dios át choonáp wut jĩ”, át niij daacáp tajĩ.
(Gn 2.2)

⁵ Caandíh túi jenah joicánnitjidih nin pahbut á naáwát dih naóh yapani át jwúub niij daacáp tajĩ:

“Queét ï chooát déejiboó waadcán, wãjeéh ï jumcan niít’, Dios á niijná caá”, át niij daacáp tajĩ.
(Sal 95.11)

⁶ Jwĩ ñowã Dioíh doonádih jwíh joinítjiboó caandíh ï yap yohat peéh, áihwã nihcan, ï chooát déejiboó ït waadcáp wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh túi jepahñit, áihwã jumna, ájeéh ï túi choobípna caá.

⁷ Cãacwãdih á túi ubat pínah yeó jáapnadh Dios át jwúub ñíwip wut jĩ. Páant á ñíoni yeó jáapna bũ lã á jumna caá. Dawá jópchina jwĩ ñowã ï joyát túttimah, caán á ñíoni yeó jáapnadh Davidjidih Dios á naáwát túutuchah, nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Bũ yeebdíh wã naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdíh ñi túi jepahaá’, Dios á niijná caá”, át niij daacáp tajĩ.
(Sal 95.7-8)

⁸ Josuéjiboó Dios á wãhni baác dih jwĩ ñowãdih át ñumah juibínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Wãjeéh ñi túi choobípna caá”, niijná, caán baác dih ï chooát pínahdih Dios

niijná át chãjcap wut jĩ. Caán baác dihjeh chooát túutna nihna, biíh ï chooát pínah yeó jáapdih áta naóhcan taga.* ⁹ Seis yeó jáap á tewat túttimah, Dios á chooátji pah muntih, jwiít áihwãbut ájeéh jwĩ túi choobípna caá. ¹⁰ Dios á tewatdih á cádahat pahjeh muntih, ájeéh chooná, jwĩ wái náah jumni tewatdih jwĩ cádahbipna caá.* ¹¹ Pánihna, ájeéh túi chooát túut niijná, jwiít áihwãboó caandíh túi jenah joinít, á naáwát dihbut jwĩ túi jepah jíh. Jon jãtíh moón jwĩ déewã Diosdih ï yap yohatji júib ájeéh túi jumcan, ït jéih choocáp wut jĩ. Pánihna, queét ï chãjatji pah jwiítboó jwĩ chãjca boj jíh.

¹² Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni á jumna caá. Pánih jumna, chénaoó jaco wáini eeép naajíh iidíp dũj lájapdih jwĩ bóodat pah, á naáwát dih jwĩ jenah joyóchah, jwiít dih á túi chũúhna caá. Pánih chũúhna, ded pah jwĩ túut ñumát pínahdih jwiít dih á jéihyana caá.* ¹³ Ded pah jwĩ jenah joyát dih Diosdih jwĩ jéih bihcan caá. Nihat á chãjnidih caánboó á enna caá. Pánihna, á pebhna juibínit, ded pah jwĩ chãjatjidih caandíh naáwát á náahbipna caá.

Jesús sacerdotewã ï chah maáh á jummat

¹⁴ Dios wãúh, Jesús, á íip pebhna waadnít, chah maáh á jumna caá. Pánih wẽpni jumna, sacerdotewã ï chah maáh caá. Sacerdotewã ï maáh Dioíh cãacwãdih á úbát pah, Jesúsbut jwiít dih úbhni á jumna caá. Páant á jumachah jéihñit, jwiítboó caandíh jwĩ túi jenah joí cádahca boj jíh. ¹⁵ Jesús cãac jumna, ded pah jwĩ yapat pínahdih á túi jéihna caá. Pánih jéihñit, yeejép jwĩ yapachah enna, jwiít dih jĩgah ennit, á jéih teo wáacna caá. Nemép wã ï maáh caandíh á yéej chãjat túutuchah yuhna, Jesús yéej chãjcani át jumup wut jĩ. Pánih jumna, jwiít dihbut á yéej chãjat túutuchah, Jesús á jéih teo wáacna caá, jwĩ yéej chãjcat pínah niijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiít dih á oyatdih jéihna, úmcanjeh, caandíh jwĩ úbát dée caá. Páant caandíh jwĩ úbúchah, jwiít dih oinit, jĩgah enna, á túi teo wáacbipna caá.

5

¹ Nihat sacerdotewã maáta ï chah maáta

* 4:8 Dt 31.7; Jos 22.4 * 4:10 Gn 2.2 * 4:12 Is 49.2; Ef 6.17

pínahdih Dios cãacwã cãtíh ã ñíona caá, queédih í teo wáacat pínah niijná. Pánihna, Diosdih teo wãhñit jumna, cãacwã í yéej chãjatji peéh nuñúpwãdih mao cáo wãhñit, biíhdihbut caandíh ípí wãhna caá, Dios ã enechah, cãacwã í túi jummat pínah niijná. ² Bitá yéejnit í jummat pah muntih, sacerdotewã í chah maátabut yéejnit í jumna caá. Pánih yéej chãjnit jumna, yéej chãjnitdih jĩgah ennit, í túi jéih teo wáacna caá. ³ Pánih yéejnit í jumachah, queét sacerdotewã í maátadihbut yéej chãjat peéh ã jumna caá. Páant ã jumachah, queétjeh í yéej chãjat peéh, cãacwã í yéej chãjat peéhbut nuñúpdih mao cáo wãhat caá náahap, Dios ã enechah, í túi jummat pínah niijná.* ⁴ Sacerdotewã í chah maáta jumíhna, queétjeh í jéih waadcán caá. Diosboó queétdih ñíonit, ã waadána caá. Jon jãtíh Aarónjidih Dios ã ñíwat pahjeh muntih, buubut sacerdotewã í chah maáta pínahdihbut ã ñíona caá.* ⁵ Páant queétjeh í waadcátji pahjeh muntih, Cristobut sacerdotewã í chah maáh pínah caanjéh maáh át waadcáp wat jĩ. Diosboó caandíh maáh waadána, nin pah át niijíp wat jĩ:

“Meém wã wũúh ma jumna caá. Páant ma jumachah, buu nihat cãacwã í enechah, meemdíh maáh wã waadána caá”, Dios át niijíp wat jĩ. *(Sal 2.7)*

⁶ Biíh láa nin pah át niijíp wat jĩ:

“Melquisedec sacerdote ã jummatji pahjeh, biíc yoobó meembút páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, ã wũúhdih át niijíp wat jĩ. *(Sal 110.4)*

⁷ Cristo nin baácboó jumna, jãinít, ã ípdih búdí át wúbúp wat jĩ. **“Ma náahna, ma teo wáacá, wã wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wã wuníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chãjáa”**, át niijíp wat jĩ.* Páant ã niij wúbúchah, ã íp át joyóp wat jĩ. Pánihna, ã íp ã náahat pahjeh ã chãjíchah enna, ã wúbátdih joiná, caán wunnijidih át booanap wat jĩ. ⁸ Cristo Dios wũúh jumna yuhna, búdí yeejép át yapap wat jĩ. Pánih yapna yuhna, ã ípdih át jepah cádahcap wat jĩ. Pánih jumna, ded pah túi jepahatdih át

jéihyep wat jĩ.* ⁹ Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdih jepahni cruzboó wãhna, nihat caandíh jepahnitdih túi ubni ã jumna caá. ¹⁰ Páant ã wun wũhchah, Melquisedec panihni sacerdotewã í chah maáh Diosboó caandíh maáh át waadánap wat jĩ.

Cristoíh doonádih jwĩ jepah cádahachah, búdí ã tobohat

¹¹ Cristo sacerdotewã í chah maáh ã jummatdih yeebdíh chah wã bohéihna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wã jwũub naáwíhichah yuhna, yeébbó ñita túi beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit ñi jumachah, yeebdíh wã túi jéih bohécan caá. ¹² Maatápdih Cristoíhwã ñi jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitaboodíh ñi bohénachah, ãta túi tagaá. Obohjeéhtih, túi beh joicánnit ñi jumachah, bitaboo yeebdíh í jwũub bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh ñi beh joiná caá. Wébít jóóh macdihjeh í nomat pah yeebbút buocannidihjeh ñi túi joiná caá. Jáap bohé jwíhñit í jummat pah ñi jumna caá. ¹³ Det jóóh macdih nomnit, wébít í jum jwũhna caá. Queét í nihat pahjeh tigaá yeéb ñi jumap. Pánihna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdíh í niij bohénachah yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁴ Jeémátdih jeémpnitboó behnit í jumna caá. Queét panihnit caá Dios naáwátdih túi múic bohénit í jumap. Pánih bohéna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, queétboó í niij jéihna caá.

6

¹⁻² Pánihna, Dios naáwátdih chah jéihna, túi behnit panihnit jwĩ jum jĩh. Cristoíh doonádih jwíh bohéna, nin pah jwĩ jéihyep jĩ: Jwiit cãacwã jwĩ jenah joyátjéhjeh jwĩ chãjachah, dedé pínah nihcap jĩ. Pánih chãjna, Diosdih jwĩ weñacap jĩ. Páant jwĩ chãjatjidih cádahnit, Cristodih jepahna, túiniboodíh túut nuumnít, caandíh jwĩ túi jenah joí jwíhip jĩ. Páant jwĩ jwíh jepahachah, nin pah jwiítdih í jwíh bohénap jĩ: Ded pah Jesúíhwãdih daabáatdih, jwiit áihwãdih í teo jãhaatdihbut í bohénap jĩ. Wunnitji í jwũub boo pud jãwát pínahdih, péeni yeó jáapdih caandíh jepahcannitdih

* 5:3 Lv 9.7 * 5:4 Ex 28.1 * 5:7 Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46 * 5:8 Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8 * 5:13 1Co 3.2

Dios ã peéh chãjachah, búdí yeejép ï yapat pínah ã péacatdihbut ï jwíih bohénap jĩ. Páant ï jwíih bohéátjidih túi jéihna, chah jwí bohé jíih. ³ Diosdih, ã naáwátidihbut chah jwí jéih jíih. Dios ã náahachah, jwiít nihat bíicdih páant jwí chãjbipna caá.

⁴ Obohjeéhtih, det pánih chãjcan, Diosdih ï cádahbipna caá. Pánih cádahnit, jwúub yéej chãjna, ï jéih jwúub túut nuumcán niít. Queét Cristodih jwíih jepahnit, “Áih dooná yoobópdih caá ã jumap”, ït niij jenah joyóp yah jĩ. Pánih jenah joinít, Dios queétdih ã túi ubatdih, Túini Espíritu ïjeéh ã jumatdihbut ït jéihyep wut yah jĩ. ⁵ Dios naáwátidih joiná, túini naáwát ã jumatdih ït jéihyep wut yah jĩ. Nin péeni yeó jáapna Dios ã maáh jumapboó ã wēpatjĩh ã teo wáacatdihbut ït jéihyep wut yah jĩ. ⁶ Pánih jéihna yahna, caandíh cádahna, Dios wūúhdih cruzboó ï jwúub mao yohat pah caá ï chãjap. Páant ï chãjachah enna, bita Cristodih ï deohbipna caá. Páant ï cádahachah, det queétdih ï jéih jwúub túut nuumát túutcan niít. ⁷ Nin pah caá ã jumap: Túini baácđih mah ã jūúwúchah, wápchi mínah caanjĩh ã momni túi chíih jōóhñit, ã quehechah, ã jeémát pínahdih ã bíbohna caá. Caán baácđih Dios ã túi chãjna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, ã naáwátidih chah bohénitdih ã túi teo wáacipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, ded baácđih óot jumni pihna, yeejép yílipbut ã chíihichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihi baácđih túi chãjcan, Dios ã cáo yohbipna caá. Páant ã cáo yohat pah caandíh cádahnitdihbut ã cáo yohbipna caá.*

Cristodih cádahcannitdih Dios ã túi ubat

⁹ Wã oinitaá, yeebdíh páant niij naóhna yahna, “Cristodih cádahnit caá”, yeébbodíh wã niij jenah joicán caá. Cristo ã túi ubnit ñi jumachah, túini ñi chãjatdih wã jéihna caá. ¹⁰ Jwiít nihat jwí túi chãjatjĩ jíib jwí íp jwiítđih ãpĩ túi chãjna caá. Caandíh oina, búdí teonit, áihwáđih ñipĩ túi teo wáacna caá. Páant ñi chãjachah enna, ã quíib buúdcán niít. ¹¹ Pánihi, ñi jumap yoobó ñi jumap pah bóo bitadih túi oinit, ñi teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí náah yacna caá. Páant ñi chãj cádahcat jíib

jwí íp ã pebhboó yeebdíh ã túi chãjat pínahdih ñi túi jéihbipna caá. ¹² Yeéb yabh teonit ñi jumapdih jwí náah yaccan caá. Bita Cristoíhwã yeejép yapna yahna, “Jesús weemdíh ã túi teo wáacipna caá”, niij jenah joinít, caandíh ï cádahcan caá. Páant ï jumachah ennit, “Wã pebhboó yeebdíh wã túi chãjbipna caá”, jwí íp ã niijátjĩ pah ã chãjbipna caá. Pánihi, queét ï chãjat pah, yeebbút ñi chãjaá.

¹³⁻¹⁴ Jon jãtĩh Abrahamdih Dios ã wēpatjĩh nin pah át niijíp wut jĩ: “Meemdíh búdí wã túi chãjbipna caá. Pánih túi chãjna, ma juménáđih dawá wã cáac pooat túutbipna caá”, át niijíp wut jĩ. Bíih caan pah wēpni wihcah, caán ã wēpatjĩhjah át naáwáp wut jĩ.* ¹⁵ Páant ã niijátjidih náhnit, Abrahamboó ã túi páñachah enna, ã niijátjĩ pahjah Dios caandíh át túi chãjap wut jĩ. ¹⁶ “Dios ã enechah, yoobópđih niijná caá wã chãjap”, jwiít cáacwãboó jwípĩ niijná caá. Pánihi, chah jumni ã wēpatjĩh niijnít, yoobópđih jwí niiját ã jumapdih jwí júutna caá. Páant jwí niijíchah joinít, jwíjeéh míic jãihñiboó “Á niiját yoobópđih tigaá”, niij jéihnit, ã jũih cádahna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, ã niiját yoobópđih ã jumapdih júutat túut niijná, ã wēpatjĩhjah át naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwátidih jéihnit, “Á naáwát yoobópđih ã jumachah, caandíh ã túut nuumcán niít”, Abraham, ã juménábut ït niij jéihjip taga. Jwiít nihat áihwãbut caandíh jwí jéihna caá. ¹⁸ Dios ã jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjĩh ã niiját yoobópđih ã jumapdih jwiítđih ã jéihyana caá. Á niijátđih joiná, ã wēpatjĩhjah ã niijátđihbut joiná, caandíh ã túut nuumcát pínahdih jwí jéihna caá. Páant ã jumapdih jéihna, ã pebhna jwiítđih ã ub bejat pínahdih úumcanjah jwí wēi páina caá. ¹⁹⁻²⁰ Pánih wēi páina, caandíh jwí túi jenah joí cádahcan niít. Sacerdotewã ï chah maáta cáacwáđih úúbh wúhat túut niijná, Dios ã jumni tólihna waadnit, wúupni yégueh jãh yaíhni chóodih ípĩ yap waadáp wut jĩ.* Páant ï chãjat pah, jwíih pínahdih Diosdih úúbat túut niijná,

* 6:8 Gn 3.17-18 * 6:13-14 Gn 22.16-17 * 6:19-20 Lv 16.2

Jesúsbat Dios pebhna át waad béjep wut jī. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewā ī chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ā jumapboó jwiít āihwādih ā waóh waadáchah, jwiítbat jwī jéih waadbírna caá.*

7

Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Jesús ā jummat

¹ Melquisedecboó* Salem wūt jumni tátchidih moón ī maáh, caanjéh mantih sacerdotebat jumna, Dios wēpnidih úbhni át jumap wut jī. Maátadih Abrahamwā míc mao yap yohnit, ī jwúb jūwúchah, Melquisedec caandíh jwāáádih át jubínap wut jī. Pánih jwāáh jubínit, “Nin Abrahamdih bádí ma túi chājaá”, Diosdih át níj úbúp wut jī. ² Páant ā jwāáát pínah jātih, Abrahamboó caandíh eníhcannitdih míc mao yap yohnitji, maátaíh bíí déedih át úb jūwúwúp wut jī. Páant ā úb jūóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah ennit, bíic poómpdih Melquisedecdih át wūhup wut jī. “Melquisedec”, níijná, “Túí chājni maáh”, níijná īt chājap wut jī. “Salem”, níijná, “Túí jumni”, níijná īt chājap wut jī. Pánihna, caán Salem tátchidih moón ī maáh jumna, “Chah maáh túi jummat túttni”, caandíh īt níijíp wut jī.* ³ Melquisedec ā mánadih, ā nūowādihbat ī daacát ā wihcan caá. Ā cāac jummatdih, ā wunatdihbat ī daacát ā wihcan caá. Pánih jumna, páantjeh ā jumna caá. Páant ā jummatdih jéihna, ded pah Dios wūh Cristobat páantjeh sacerdotē ā jummatdih jwī jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdotē ā jummat pah Melquisedecbat sacerdotē ā jumna caá.

⁴ Melquisedec oboh jumni ā nihcatdih níi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ā túyat pínahdih át úbúp wut jī. Abrahamboó jwī nūowāji ī maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ā jummatdih jéihna, ā úb jūóhni bíic poómpdih caánboodíh át wūhup wut jī. ⁵ Moisésji nihat judíowādih páant át wūhat tútup wut jī. Pánih wutna, Leví ā jummená sacerdotewā ī jumachah, ī déewā ī wūhat pínahdih át úbat

túutup wut jī. Ī déewā Abraham ā jummená īt jumap wut jī. Leví Abraham jumma ā jumachah, ā jummenábat Abraham jummená īt jumap wut jī. Nihat Abraham jummená jumna yuhna, Leví jummená sacerdotewā jumnit, ī déewā ī wūhatdih ípí úbup wut jī.* ⁶ Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví jumma nihcan yuhna, Abraham ā wūhatdih át úbup wut jī. “Meemdíh wā túi chājbiRNA caá”, Dios ā níijná Abraham ā jumachah yuhna, Melquisedecboó caandíh Dios ā túi chājat pínahdih át úbúp wut jī. ⁷ Nindih jwiít nihat jwī jéihna caá: Chah jumniboó nump jumnidih túi chājat pínahdih āpí úbhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó pánih úbhni ā jumachah, Abraham chah ā jummatdih jwī túi jéihna caá. ⁸ Jwiít cāacwā jwī wūhatdih úbnit sacerdotewā, cāacwājeh jumna, wunnit pínah ī jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ā wūhndih úbniji báadhni ā jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit daácna, ā wunatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni caá”, níijná īt chājap wut jī. ⁹ Bū moón Leví jummená jumnit sacerdotewā, Dios ā wūhat tútatdih ī úbna caá. Páant ī úbchah yuhna, Abraham Melquisedecdih wūhna, nihat Leví jummená ī wūhat pínah panihnidihbat Melquisedecdih wūhna át chājap wut jī. ¹⁰ Melquisedecdih Abraham wūh láa, ā jumma Levíboó át cāac jum jwahcap wut jī. Pánihna, Melquisedec Abrahamdih jwāáhna, Leví pínahdihbat át jwāááp wut jī. Leví, ā jummenábat Melquisedecdih wūhnt panihnit jumna, caán nump īt jumap wut jī.

¹¹ Moisésji wutnit, Leví ā déewādihbat sacerdotewā át jummat tútup wut jī. Ā wutat pahjeh queét sacerdotewā nūúpwādih mao cáo wūhnt, cāacwādih īt úbh wūhup wut jī, Dios ā enechah, túinit ī jummat pínah níijná. Páant ī chājachah, túi yoobópdih jumna nihna, bíih sacerdotēdih jwīta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jumcan, bíih sacerdotē Melquisedec panihnidih bū jwī náahna caá. Pánihna, Leví jumma Aarónji ā jummená poómpdih moón sacerdotewādih bū jwī náahcan caá. ¹² Sacerdotewādih Dios tút nūumnít,

* 6:19-20 Sal 110.4 * 7:1 He 5.6 * 7:2 Gn 14.17-20

* 7:5 Nm 18.21

jwiít dih ã wut at di hbut túut nuumát caá náahap. ¹³ Dios Moisésjidi h wut at túut nit, Leví juma Aarón ã jumená poómpdihjeh sacerdotewã ãt waadáat túut up wut yuh jĩ. Páant ã wut uchah yuhna, jwĩ Maáh Jesús Leví juma nihcan caá. ¹⁴ Judá jumená poómpdih bóo ã jum at dih jwĩ túi jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewã waadánit, Judáih poómpdih moondih ãt waadacap wut jĩ. ¹⁵ Caandih jéihna, nindihbut jwĩ túi jéihna caá: Bue Dios jáap ã waadáni sacerdote Cristo Melquisedec panihni ã jumna caá.

¹⁶ Jon játih jum nit sacerdotewã pínah Dios ã wut at pahjeh Levíih poómpdih moonjéh ãt waadáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Leví juma nihcah yuhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdote ãt waadáp wut jĩ. ¹⁷ Nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Meém páantjeh sacerdote ma jumbipna caá. Melquisedec sacerdote ã jum at pahjeh muntih meembút sacerdote ma jumbipna caá”, Dios ã wúúhdih ãt niijíp wut jĩ. (Sal 110.4)

¹⁸⁻¹⁹ Moisésji ã wut at dih jepahíhna yuhna, jwiít cáacwã yoobópdih jwĩ jéih jumcan caá. Pánihna, caán ã jwíih wut at jti yoobópdih jwĩ jum at pínahdih ã teo wáaccáh, Dios caandih ãt cádahap wut jĩ. Pánih cádahnit, jwĩ Maáh ã wun wáhatdih jwĩ túi jenah joyát jíib Dios jwiít dih ã túi ubna caá, ájeéh jwĩ túi jum at pínah niijná. Páant ã chájachah, caandih túi jéih úbh nit, ã pehbóo yoobópdih jwĩ jum at pínahdih jwĩ wéi páina caá.

²⁰ Cristodih sacerdote waadána, ã wēpatjĩh naóh nit, Dios caandih ãt waadánap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã wēpatjĩh naóh canjeh, bita sacerdotewãdih ãt waadánap wut jĩ.

²¹ Cristobodih sacerdote waadánit, Dios caandih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Weém, ma Maáh, wã wēpatjĩh meemdih yoobópdih wã naóhna caá. Pánih wēp naóhna, meemdih wã jenah joyátdih wã túut nuumcán niít. Páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, Dios Cristodih ãt niijíp wut jĩ. (Sal 110.4)

²² Pánih wēp naóhna, Jesús jwiít dih ã túi ubat pínahdih niijná, ãt chájap wut jĩ. “Cáacwãdih wã túi ubbipna caá”, niijná,

Dios Jesús dih ãt wah deyanap wut jĩ. Pánihna, Jesús ã wun wáhatdih túi jenah joinít, Dios ã niijátjti yoobópdih ã jum at dih jwĩ jéihna caá. ²³ Jwíih jum nit sacerdotewã ã wun uchah, bita ípĩ túut nuúm waadáp wut jĩ. Pánihna, dawá sacerdotewã ãt jum ap wut jĩ. ²⁴ Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ã jum uchah, caandih túut nuum ní sacerdote pínahdih jwĩ náahcan caá. ²⁵ Jesús páantjeh jumna, áih cáacwãdih ã úbh cádahcan caá. Pánih úbhna, nih at caandih jepahnit dih ã túi ubna caá, Dios pehbóo ájeéh jwĩ túi jum at pínah niijná. Pánihna, Jesúsjeh yoobópdih jwiít dih túi ubni ã jumna caá.

²⁶ Cáacwã jwĩ chájat pah yeejép chájni nihcan, Jesús dih yéj chájat peéh ã wihcan caá. Yeejép wã cáti h jum nijidih jeáboó ub bej nit, nih at cáacwã chah maáh Dios ãt waadánap wut jĩ. Pánih jumna, Jesús sacerdotewã ã chah maáh but jumna, jwiít dih túi teo wáacni ã jumna caá. ²⁷ Bita sacerdotewã ãt jum at pah nihcan caá. Queétboó yeo jáap jum at pah nuúpwãdih mao cáo wáhna, queétjeh ã yéj chájat jíib jwíih wáh nit, túttimah, cáacwã ã yéj chájat jíib but ípĩ wúh up wut jĩ. Dawá láa páant ãt chájap wut jĩ, cáacwãdih Dios ã túi enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó bíic láajeh wun wáhna, caanjéh áih bácahdih míic wáh nit, cáacwãdih ã yéj chájat peéh ãt jíib chájap wut jĩ.* ²⁸ Moisésji ã wut at pah sacerdotewã ã maáta pínahdih cáacwãdih ã waadát túut uchah, yeejat wihcannit ãt nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wēp naóhna, ã wúúh páantjeh yeejat wihcannibodih sacerdotewã ã chah maáh ãt waadánap wut jĩ.

8

Jesús sacerdotewã ã chah maáh jwiít dih ã túi teo wáacat

¹ Caán nih at dih naóhna, nindih bácah yeebdih naóhna caá wã chájap: Sacerdotewã ã chah maáh panihni Jesús jwiít dih teo wáacni, jeáboó Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã chúudna caá.* ² Pánih chúudnit, jwiít áihwãdih ápĩ úbhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwã ã chájni jti Dioíh muúboó sacerdotewã Dioíh cáacwãdih ípĩ

* 7:27 Lv 9.7 * 8:1 Sal 110.1

uábhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ã chãjni muú yoobát diítboó jumna, jwiít ãihwãdih ãpĩ uábhna caá.

³ Nihat nin baácdih moón sacerdotewã ã maáta nuñúpwãdih ãpĩ mao cáo wãhna caá. Páant queétdih Dios át wutap wut jĩ, cáacwã ã yéej chãjat peéh ã jíib chãjat pínah niijná. Jwiít dih teo wáacni sacerdotedihbut mao cáo wãhat panihnidih Dios át wãhat túutap wut jĩ, jwĩ yéejat peéh ã jíib chãjat pínah niijná. Páant ã wãhat pahjeh muntih, Cristo jwĩ yéejat jíib caanjéh át míic wãhup wut jĩ, Dios jwiít dih ã wēi enat pínah niijná.

⁴ Nin baácbóó sacerdotewã wãát jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácbóó páantjeh jumna nihna, sacerdotē ãta jéih jumcan tagaá. ⁵ Nin baácbóó jumnit sacerdotewã nin baácdih jumni Dioih muúdíhjuh ã teo wãhna caá. Cáacwã caán muúdíh chãjna, jeáboó jumni muú pánihni ãt chãjap wut jĩ. Páant ã jumuchah, jeejíboó Moisésdih Dios ãih muú pínahdih chãjat túutnit, “Meemdíh wã naáwát pahjeh muntih wíih muúdíh, nihat caán diítboó jumnidihbut túi yoobópdih ma chãjat túutap”, ãt niijíp wut jĩ.* ⁶ Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioih muú nin baácbóó jumni muú chah túini ã jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdotē jumna, ã tewatboó nin baácdih jumni sacerdotewã ã tewat chah caá ã jumup. Dios Moiséswãdih “Yeebdíh wã wutatdih jepahnit, wãjeéh ñi túi jumbipna caá”, ãt níj naáwáp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, jwiít dih “Jesús yeebdíh ã wan wãhatboodíh túi jenah joinit, wãjeéh ñi túi jumbipna caá”, ãt níj naáwáp wut jĩ. Queétdih ã naáwátji chah jwiít dih ã naáwát ã jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiít dih túi ubni jumna, nin baácbóó jumnit sacerdotewã chah wēpni ã jumna caá.

⁷ ã jwíih wutatjidih yoobópdih jéih jepahcan, cáacwã ãjeéh ãt jéih jumcap wut jĩ. ã wutatjidih jwĩ jéih jepahachah nihna, biíh naáwát dih Dios ãta naóhcan tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, ã wutatjidih ã túi jepahcatdih enna, ãih cáacwãdih jũihna, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Nin wã niiját dih ñi túi joyoó: Túttimah, nihat wíih cáacwã, Israel juménádih,

Judá juménádihbut jáap naáwát dih wã naóhbipna caá.

⁹ ã nuowã Egipto baácbóó jumnitjidih bacanit, ded pah wãjeéh ã túi jummat pínahdih queétdih wã naáwáp yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant wã naáwát dih ã joí cádahap jĩ. Páant ã cádahatdih ennit, weembát queétdih wã cádahap jĩ. Páant queétdih wã naáwátji pah jwúub naóhcan, mácah wã naóhbipna caá.

¹⁰ Túttimah nihat Israel juménádih nin pah wã naóhbipna caá: Wã wutatdih yeebdíh wã túi náhniabipna caá. Páant wã náhnianachah, ñi túi wēi jepahbipna caá. Weém ñi Maáh jumna, yeebdíh wã en daobípna caá. Yeeb wíihwã jumna, weemdíhjuh ñi uáhbipna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo wãhnit dée, maáta déebut nihat weemdíh túi jéihnit míicjuh ã jumbipna caá. Pánih jéihnit jumna, det ã déewãdih nin pah ã míic níj bohécan níit: ‘Ded pah jwĩ Maáh Dios ã jummatdih ma jéihyeé’, ã niijcán níit.

¹² Pánihna, ã yéej chãjatjidih yohnit, queétdih peéh chãjcan, caandíh chéneji wã jwúub náhnicán níit”, Dios át niijíp wut jĩ. (Jer 31.31-34)

¹³ Pánihna, jáap naáwát dih naóhna, ã jwíih naáwátji ãt cádahat túutap wut jĩ. Caán máa naáwátjidih jáap naáwátboó jwúub túut nuumní ã jumna caá.

9

Dioih muú nin baácbóó jumni, jeáboó jumni

¹ Dios Moisésjidih jwíih wutna, ded pah cáacwã caandíh ã weñat pínahdih ãt naáwáp wut jĩ. Nin baácdih moón caandíh ã weñat pínah muúdíh ded pah ã chãjat pínahdihbut ãt naáwáp wut jĩ. ² Caán muúdíh nuñúpwã chóojih ãt wãapáp wut jĩ.* Caán muú diítboó chéne tólih ãt chãjap wut jĩ. ã jwíih waád juibíni tólih “Dioih tólih”, ãt niijíp wut jĩ. Caán tólihboó ã jii cáagat nahna ãt jumup wut jĩ.* Cáagat naabút ãt jumup wut jĩ. Caán cáagat

* 8:5 Ex 25.40 * 9:2 Ex 26.1-30 * 9:2 Ex 25.31-40

* 9:2 Ex 25.23-30

naajih sacerdotewã Diosdih ï wãhni pan naaná át jumap wut jï.* ³ Wúapni yégueh chójih ï jãh yaïhni tãahmant biih tólih át jumap wut jï. Caán “Dios ã jumat tólih”, ït niijíp wut jï.* ⁴ Caán tólihboó chej jumnidih cáagnit ï cáwat naá át jumap wut jï. Caán naá orojih ï chãjni wut jï.* Orojih ï chãjni paihbut caanjih át jumap wut jï.* Caan páih diitna orojih ï chãjni pamap át jumap wut jï. Caan pámap diitna “maná”, ï niijni át jumap wut jï.* Caan páih diitna Aarónih íoh cajat nahbut chíih yabacni jum,* Dios ã wutatdih ã daác báudhni chéne jeé naanábut át jumap wut jï.* ⁵ Caan páih wãáp lajni naajih chéne ángelwã orojih ï pãp dodhni ït jwãáh ñuhap wut jï. Queét ángelwã Dios caanjih ã jumatdih jútna ït chãjap wut jï. Pãnihna, caanjih jumna, Dios cãacwã ï yéejatdih ãpï yohop wut jï.* Caán muedih bóodih páant bóojeh tiguaã wã naóh jwuhap.

⁶ Caán muedih ï túi ámohat túttimah, sacerdotewã yeó jáap jumat pah jwíih waád jaibini tólihdih waadnit, Dios ã wutat pah ïpï chãjap wut jï.* ⁷ Sacerdotewã ï chah maáhjeh biih tólihboó jópchi jumat pah biíc láa ã waadát yeó jáapdihjeh ãpï waadáp wut jï. Pãnih waadnit, ï maoni nuñáp ï wãhni pínah meépdih caanjih jumni paih wãapátdih ãpï chíanap wut jï, caán meépdih ennit, Dios cãacwã ï yéejatdih ã yohat pínah niijná. Meépdih ã bejcan, ãpï jéih waadcáp wut jï. Diosdih uábát túut niijná, caanjéh ã yéej chãjatji, nihat bita judíowã ï jéihca naáh yéej chãjatji jíibbut meépdih át ãb waad béjep wut jï.* ⁸ Páant Dios ã chãjatjijih Túini Espíritu nin pah jwiítdih ã jéihyana caá: Moisésdih ã chãjat túutni muú Dios ã jumat tólihboó cãacwã ït jéih waadcáp wut jï. Sacerdotewã ï chah maáhjeh caanná át jéih waadáp wut jï. Pãnihna, Moisésdih ã chãjat túutniji muú páantjeh ã jumachah nihna, jwiít cãacwãjeh Diosdih jwíta jéih uábhcan tagaá. ⁹ Diosdih ï weñat muú ded pah ã jumatji, caán diitboó ded pah ï chãjatjidihbut naóhna, jwiít buu moondih nindih Dios bohéna caá ã chãjap: Cãacwã

Diosdih weñat túut niijná, nuñápwãdih mao cáo wãhna yuhna, Dios ã náah yacat pah túinit ït nihcap wut jï. Pãnih chãjna yuhna, ïih caolih páantjeh yéejni jumna, Diosjeéh ït jéih jumcap wut jï. ¹⁰ Nin pah ïpï chãjap wut jï: Nuñápdih mao cáo wãh, jeémp, babh, ïih bácahdih chocna, Moisés ã wutatji pah Diosdih ïpï weñep wut yuh jï. Obohjeéhtih, caán wutat pah chãjna yuhna, ï túut nuumát déedih queétdih át teo wáaccap wut jï. Pãnihna, Dios jáap bohéatdih ã naáwát túttimah, jon jãtih bóo wutatboó dedé pínah nihcan caá.

¹¹ Obohjeéhtih, jwiítdih túi chãjat túut niijná, Cristoboó sacerdotewã ï chah maáh yoobát jumnit, átát jüúwup wut jï. Pãnih maáh jumna, jeáboó jumni Diosdih weñat muú yoobátdih át waadáp wut jï. Caán jeáboó jumni muú nin baácboó cãacwã ï chãjni muú chah túini ã jumna caá. ¹² Cristo Dios ã jumapboó cabra meépdih, jwií meépdih Diosdih wãhat túut niijná, át ãb waadcáp wut jï. Obohjeéhtih, biíc láajeh jwiítdih wun wãhna, ãih meép panidihjeh át ãb waadáp wut jï. Pãnih ãb waadnit, jwí yéejatdih ã yohochah, jwiítboó páantjeh Diosjeéh jwí jumbipna caá. ¹³ Dios Moisésdih ã wutatjiboó “Wunnitdih ñi chãúúchah, ñih bácahdih quei pãnihni ã naácna caá”, át niijíp wut jï. Pãnihna, ïih bácah quei pãnihnidih chocat túut niijná, cabra meép, jwií meép,* jwiíwãdih ï cáwatji jóóhjihbut* sacerdotewã queétdih ïpï choj jãhanap wut jï. ¹⁴ Páant ï chãjachah yuhna, queétdih át túi teo wáaccap wut jï. Obohjeéhtih, Cristo wunna, ãih meépboodih ã yoh wãhuchah, jwiítdih búdí ã teo wáacna caá. Caán yéejat wihcanni jumna, cruzboó wunna, Túini Espíritu páantjeh jumni ã teo wáacatjih, caanjéh ãih bácahdih Diosdih át wuhap wut jï. Pãnih chãjna, jwí yéejatdih yohnit, iiguípna jwí bejat déejidih át túi ãbap wut jï. Páant ã túi ãbni jumna, “Yéejat peéh weemdih wihcan caá”, jwí niú jéihna caá. Pãnih jumna, Dios, páantjeh jumni ã náahat pahjeh chãjnit jwí jumna caá.

Jáap naáwát

* **9:3** Ex 26.31-33 * **9:4** Ex 30.1-6 * **9:4** Ex 25.10-16 * **9:4** Ex 16.33 * **9:4** Nm 17.8-10 * **9:4** Ex 25.16;
Dt 10.3-5 * **9:5** Ex 25.18-22 * **9:6** Nm 18.2-6 * **9:7** Lv 16.2-34 * **9:13** Lv 16.15-16 * **9:13** Nm 19.9,17-19

15 Moisés ã wutatjidih jepahna yuhna, ï yéejat peéh queédih páantjeh ã jumuchah, cáacwã Diosjeéh ït jéih jumcap wut jï. Páant ï jumuchah, nin jáap naáwãtdih naóhñit, “Cristoboó ã wun wãhatjïhjah cáacwãdih wãjeéh wã túi jumat túutbipna caá”, Dios ãt niijíp wut jï. Páant ã niijátji pah, ï yéejatdih yohñit, ã ñíonitdih túi ubat túut niijná, Cristo ãt wun wãhup jï. Páant ã túi ubachah, páantjeh ãjeéh jwiít ãihwã jwï túi jumbipna caá. Pánih jumna, ãihwãdih Dios ã wãhat pínahdih jwï bíbohñipna caá.

16-17 Cáac ã wunat pínah jãtjih, ã déewãdih ã wãhat pínahdih ãpï daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ã buud jwãhcah, ãih bií déedih ã déewã ï jéih ub jwãhcan caá. ã wunat pínah jãtjih ã daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ã wunat túttimah, ã daacátji pahjeh ãih bií déejidih ï ubbipna caá. 18 Páant ã wuncah, caán núo dedé pínah ã nihcat pahjeh muntih, nuñúpdih ï maocah, Dios Moisésdih ã niijátjibut dedé pínah ãta nihcan tagaá.

19 Dios ã wutatdih Moisésji nihát ãih cáacwãdih ãt naóh beedánap wut jï. Pánih naóh péanit, jiwí meép, cabra meépdih mahjïh ãt widip wut jï. Túttimah, oveja yoócdih ï dũani, hisopo wãt jumni yílíp biícdih nah chéonit, ãt taj báahanap wut jï. Pánih taj báahanit, Dios ã wutatdih ã daácni tólihdih, nihát cáacwãdihbut ãt choj jãhanap wut jï. 20 Pánih choj jãhanit, nin pah Moisés queédih ãt niijíp wut jï: “Dios nin ã wutatjidih jwiítdih ã jepahat túutap jï, ãjeéh jwï túi jumat pínah niijná. Pánihna, caán meépdih enna, ã naáwãt yoobópdih ã jumatdih jwï jéihna caá”, ãt niijíp wut jï.* 21 Túttimah, caán tólihdih cáacwãdihbut ã choj jãhaat pahjeh muntih, Diosdih ï weñat pínah muddih, nihát caán diítboó jumnidihbut ãt choj jãhanap wut jï.*

22 Páant tigaá, Dios ã wutat pah, meépdih yoh wãhat caá náahap, cáacwã ï yéejatdih ã yohat pínah niijná. Biquí láanajeh cáacdih quei pánihni ã jumuchah, meépdih yoh wãhcan, mahjïhjah chocat pínahdih Dios ãt wutap wut jï. Meép panihñijïh choccannidih, Dios cáaquíh yéejatdih ã quíib buudcán

niít.* 23 Pánihna, nin baácboó jumni Diosdih ï weñat muddih, nihát caán diítboó jumnidihbut quei wíhcanni panihni ã jumat pínah niijná, nuñúp meépdih yoh wãhat ãpï náahap wut jï. Moiséswã caán muddih jeáboó jumni muddih pánihni ït chãjap wut jï. Jeáboó jumni muddih Dioih muddih yoobát ã jumuchah, chah túini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo biíc láajeh ã wun wãhat

24 Nin baácdih bóo Diosdih ï weñat muddih cáacwã ï chãjnidih Cristo ãt waadcáp wut jï. Caán muddih waadcánjeh, yoobópdih jeáboó ãt bejep wut jï, Dios ã jumapboó jwiítdih úbát túut niijná. 25 Nin baácdih moón sacerdotewã ï maáta jópchi jumat pah Diosdih weñat túut niijná, ã jumni tólihbóo nuñúp meépdih ïpï ub waadáp wut jï. Obohjeéhtih, Cristo biíc láajeh wunna, ãih meép panihnidih Dios ã jumat tólihbóo yoobátboó ãt ub waadáp wut jï. 26 Cristo dawá láa waadná nihna, nin baácdih Dios ã chãjat túttimah, nihát cáacwã jwï yéej chãjatji jíib, dawá láa caandih wun wãhat ãta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwï yéejatdih yohat túut niijná, nin baácboó biíc láajeh cáac jumnit, ãt wun wãhup wut jï. 27 Nihat cáacwã biíc láajeh jwï wunna caá. Páant jwï wunat túttimah, túinitdih, yeejépwãdihbut Dios ã ñíobipna caá, yeejépwãdih peéh chãjat túut niijná. 28 Biíc láajeh jwï wunat pah, dawá cáacwã jwï yéejatdih yohat túut niijná, Cristobut biíc láajeh ãt wun wãhup wut jï. Túttimah, ã jwãub dei jũóhñit, ãt páant muntih. Pánih jwãub dei jũóhñit, jwï yéejatdih yohat túut niijná, ã jwãub wun wãhcan niít. Obohjeéhtih, jwiít caandih wëi páinitdih ubdih ã jũóhñit caá, páantjeh ã pehbóo Diosjeéh jwï jumat pínah niijná.*

10

Máa naáwãt ã teo wáaccat

1 Cristoih dooná túini yoobát ã jumna caá. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji túini pah jumna yuhna, biíc yoobó nihcan caá. Caán wutatdih jepahñit, yeó jáap jumat pah, nihát jópchina nuñúpwãdih mao cáo wãhna, Diosdih ïpï weñep wut yuh jï. Obohjeéhtih,

* 9:20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28

* 9:21 Lv 8.15

* 9:22 Lv 17.11

* 9:28 Is 53.12

pánih chājna yuhna, cāacwā ī yéejatdih ī jéih yoh beedácan caá. ² Ī jéih yoh beedána nihna, biíc láajeh Diosdih pánih wūhnit, “Buu yéejat peéh jwiítidih ā wihcan caá”, ĩta niīj jenah joi tagaá. Pánih jenah joiná, nuñúpwādh mao cáo wūhatdih ĩta cádah tagaá. ³ Obohjeéhtih, jópchi jumat pah nuñúpwādh mao cáo wūhna, cāacwā ī yéejatdih ī jéih quíib buudcán caá. ⁴ Pánihna, jiwí meépdih, cabra meépdihjeh Diosdih jwí wūhuchah yuhna, jwí yéej chājatdih āta yoh beedácan tagaá.

Cristo ā wun wūhat

⁵ Páant yoobópdih ā jumuchah, Cristo nin baácboó ā cāac jumat pínah jātihbit nin pah Diosdih āt niijíp wut jī:

“Cāacwā nuñúpwādh mao cáo wūhna, trigo ojdihtat ī wūhatdih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cāac jumat túutuchah, ma chājni bácah meemdih weñani pínah ā jumbipna caá.

⁶ Cāacwā ī yéejatdih ma yohat pínah niijná, nuñúpwādh ī mao cáo wūhuchah, ma wēi encan caá.

⁷ Páant ma wēi encatdih jéihnit, ninboó jumna, ma náahat pah chājadih wā bejbipna caá. Páant ma naáwátdih naóh yapani ā niīj daacáp jī”, Cristo ā ípdih āt niijíp wut jī. (*Sal 40.6-8*)

⁸ “Cāacwā nuñúpdih ī mao cáo wūhat pínah, trigo ojdihtat ī wūhat pínahdih queétdih ma náahcap jī. Páant ī wūhuchah yuhna, ma wēi encap jī”, Cristo āt jwíh niīj naáwáp wut jī. Moisés páant queétdih ā chājat túutuchah yuhna, caandih Dios āt wēi encap wut jī.

⁹ Páant niīj péanit, nin pah āt jwúub niijíp wut jī: “Meém ma náahat pah chājadih wā bejbipna caá”, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah, nin pah jwí jéihna caá: Jon jātih nuñúpwādh ī mao cáo wūhatjidih cádahat túutnit, biíh bohéatboodih Dios naóhna āt chāhap wut jī. ¹⁰ Pánihna, Jesucristo ā íp ā náahat pah wun wūhnit, jwiít cāacwā jwí yéejatdih āt yoh wūhup wut jī. Biíc láajeh wunna, āih bácahdih āt wūhup wut jī, jwiít āihwā Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah niijná.

¹¹ Nihat sacerdotewā yeó jáap jumat pah Diosdih weñat muúboó teonit, nuñúpwādh ĩpī mao cáo wūhna caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mao cáo wūhna yuhna, cāacwā ī yéejatdih ĩ jéih yoh beedácan caá.* ¹² Obohjeéhtih, jwí yéejatji jíb Cristoboó biíc láajeh wun wūhna, jwí yéejatdih āt táu yoh beedánap wut jī. Pánih yoh beedá péanit, ā íp pebhna púuh laab béjnit, ā jéihyepmant bóo buwámant, āt chúudup wut jī. ¹³ Caanná chúudnit, caandih eníhcannitdih ā íp ā yap yohat pínahdih ā páina caá.* ¹⁴ Pánihna, biíc láajeh wun wūhnit, Dioíhwā ĩ yéejatdih āt yohop wut jī, yéejat wihcannitjeh páantjeh ĩ jumat pínah niijná.

¹⁵ Caán yoobópdih ā jumatdih naóhna, Dios naáwátdih naóh yapanidih Túini Espírituboó nin pah āt niīj daacát túutup tajī:

¹⁶ “Nin pah Dios ā niijíp be: ‘Túttimah bóo láa nihat cāacwādh nin pah wā niīj naóhbipna caá: ‘Wā wutatdih yeebdih wā náhnianachah, wēinit ñi jepahbipna caá.

¹⁷ Ñi yéej chājatdih wā jwúub náhnican niít”, wā niijbípna caá, Dios ā niijná caá”, āt niīj daacát túutup tajī. (*Jer 31.33-34*)

¹⁸ Pánihna, jwí yéej chājatdih ā yohochah, jwí yéejat jíb sacerdotewā nuñúpdih ĩ jwúub mao cáo wūhatdih jwí náahcan caá.

Humcanjeh, Diosdih jwí jéih wúbat

¹⁹ Wā déewā panihnitá, Jesúsboó wun wūhna, āih meépdih ā yohochah, jwiítboó humcanjeh, Dios pebhna waadnit pah, caandih jwí jéih wúbhna caá. ²⁰ Pánihna, nin baác dih moón sacerdotewā ĩ maáta ĩpī chājatji buu láa jwiítidih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwí yéej chājatji jíb ā wun wūhuchah, caán tólihdih jāh yaíhni chóodih ā yeo dei bejchah,* jáap namá panihnidih āt chāhap wut jī, Dios ā jumapna jwí táu waadát pínah niijná.* ²¹ Pánihna, jwiítboó Dioíh muu panihnit jwí jumuchah, jeáboó jumna, jwiítidih wúbh wūhni Cristo chah wēpni sacerdote ā jumna caá. ²² Páant ā jummatdih jéihna, humcanjeh, caandih táu jenah joiná, Dios pebhna waadnit, caandih

* 10:11 Ex 29.38 * 10:13 Sal 110.1 * 10:20 Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45 * 10:20 Jn 14.6

Ƶwĩ Ƶábát dée caá. “Cristo weemdih ƵƵn Ƶũhna, Ƶã yéejatdih ã yohochah, Ƶũũ yéejat jīb weemdih Ƶihcan caá”, Ƶwĩ niĩj jéihna caá. Pánih jenah joí cádahcan, mahjĩh Ƶwĩ chocat pah, quei Ƶihcannit panihnit Ƶwĩ Ƶumat dée caá.* 23 “Yeebdih Ƶã táu Ƶbbipna caá”, ã niijátji pah ã chãjbipna caá. Páant ã chãjat pínahdih táu jéihnit, bitadihbut caandih Ƶwĩpĩ naóhna caá. Caandih Ƶwĩ táu náhnit dée caá. 24 Pánih náhnit, Ƶwĩjeéh Ƶumnitdih oina, teo Ƶáacnit, nihat biíc dih Ƶwĩ táu Ƶumat dée caá. 25 Diosdih weñat táut niijná, Ƶwĩ míc Ƶáacat dée caá. Bitá ã míc Ƶáacatdih cádahna caá ã chãjap. Páant ã cádahachah Ƶuhna, Ƶwiítboó Ƶwĩ cádahca boj jĩh. Nin baácboó Ƶwĩ Maáh ã Ƶwũub dei Ƶũwát pínah bahnijeh ã Ƶudhna caá. Caandih jéihna, Ƶwiít ãihwã búdí Ƶwĩ míc weña jĩh.

26 Yoobópdih Ƶumni naáwát dih Ƶwĩ jéihna Ƶuhna, “Ƶã náahat pah Ƶã chãjbipna caá”, Ƶwũub niĩj jenah joinít, Ƶwĩ yéej chãjachah, Dios Ƶwĩ yéejatdih ã yohcan niít. 27 Páant Ƶwĩ chãjachah, ã tobohna caá. Nihat Diosdih eníhcannitdih peéh chãjnit, iiguípna ã bejat táutbipna caá. Pánihna, caandih cádahnit, Ƶwũub yéej chãjnitdihbut biíc yoobó ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínah búdí Ƶum náah Ƶumni caá.* 28 Moisés ã Ƶwatatjidih ded ã yap yohochah, Ƶudíowã ã maáta caán yap yohnidih ípĩ peéh chãjap Ƶut jĩ. ã yéej chãjachah ennitji, biíc peihcannit caandih ã naóh yacachah, ã naáwát yoobópdih ã Ƶumatdih ít jéihyep Ƶut jĩ. Pánih jéihnit, jĩgah encanjeh, caandih ípĩ mao yohop Ƶut jĩ. Biíc peihcannit Ƶihcah, chénewã caandih ã naóh yacachah, ípĩ peéh chãjap Ƶut jĩ.* 29 Páant ã peéh chãjat chah, Dios ã Ƶũúhdih eníhcannitboodih ã peéh chãjbipna caá. Cristo ƵƵn Ƶũhna, ãih meépdih ã yoh Ƶũhachah, Dios Ƶwĩ yéejatdih ã yohna caá. Páant ã yohat pínahdih Ƶwiít dih ãt naáwáp Ƶut jĩ. Obohjeéhtih, det yéejatdih yohnit Ƶumna Ƶuhna, táttimah caandih yap yohna, Ƶwũub yéej chãjnit, “Jesúh meép oboh Ƶumni ã Ƶumna caá”, ã niĩj jenah joiná caá. Páant niĩj jenah joinít, queétdih oini Túini Espiritudih yeejép naóhna caá ã chãjap.

Páant ã chãjachah ennit, Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá.* 30 “Det ã yéej chãjatji jīb weém caá Ƶã peéh chãjbip. Ƶiíhwã Ƶumna Ƶuhna, yeejép ã chãjachah, queétdih Ƶã peéh chãjbipna caá”, ãt niijíp Ƶut jĩ.* “Yoobópdih tigaá Dios páant niĩj naóhni ã Ƶumap”, Ƶwĩ niĩj jéihna caá. 31 Pánihna, Dios chah Ƶépní ã Ƶumachah, yéej chãjnitdih ã peéh chãjat pínah Ƶum náah Ƶumni caá.

32 Jãtíh ded pah ñi Ƶumatjidih ñi táu náhninaá. Túini doonádih joiná, Ƶwíh jepahnit, dawá láa búdí yeejép yapna Ƶuhna, Jesús dih ñit cádahcap tajĩ. 33 Biquí láana cáacwã ã enechah, bita yeebdih yeejép naóhnit, yeejép ít chãjap tajĩ. Biíh láa bita Jesúsíhwãdih yeejép ã chãjachah enna, yeejép yapnitdih ñit jĩgah en teo Ƶáacap tajĩ. 34 Bitadih nemat mũúboó ã nemechah ennit, yeebbát ñit jĩgahap tajĩ. Níih bií déedih ã dúuc Ƶáyachah Ƶuhna, jĩgahcanjeh, “ã túina caá”, ñit niijíp tajĩ. “Nin baác dih bóo chah túini jeáboó Ƶã bíbohat pínah páantjeh ã Ƶumna caá”, niĩj jéihna, ã dúuc Ƶáyachah Ƶuhna, ñit weñep tajĩ. 35 Pánihna, Ƶumcanjeh, Diosdih ñi táu jenah joí cádahca bojóo. Páant ñi cádahcat jīb, yeebdih ã táu chãjbipna caá. 36 Yeejép yapna Ƶuhna, Dios ã náahat pah ñi chãj cádahca bojóo. Páant ñi chãj cádahcah, “Ƶiíhwãdih Ƶã pehbóo Ƶã táu Ƶumat táutbipna caá”, Dios ã niijátji pah, yeebdih ã táu chãjbipna caá. 37 Nin pah Dios naáwát dih naóh yapani ãt niĩj daacáp tajĩ: “Ƶã Ƶahni ã Ƶuibát pínah bahnitjeh ã Ƶudhna caá.

38 Pánihna, Ƶiíhwã, Ƶã náahat pah chãjnit, Ƶã Ƶahnidih táu jenah joinít, ã táu Ƶumbipna caá. Obohjeéhtih, caandih ã cádahachah, queétdih Ƶã Ƶéi encan niít’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Hab 2.3-4)

39 Obohjeéhtih, Ƶwiítboó Diosdih cádahcan, iiguípna bejnit pínah niican caá. Caandih táu jenah joinít Ƶumna, páantjeh ãjeéh Ƶwĩ Ƶumbipna caá.

11

Diosdih táu jenah joyát

* 10:22 Lv 8.30; Ez 36.25 * 10:27 Is 26.11 * 10:28 Dt 17.6; 19.15 * 10:29 Ex 24.8; He 13.20 * 10:30 Dt 32.35-36; Ro 12.19

¹ Nin pah Diosdih túi jenah joyát ã jumna caá: Diosdih túi jenah joiná, jwiít dih ã túi chãjat pínahdih jwí túi jéihna caá. Æ niijátji pahjeh ã chãj jwuhcah yuhna, “Æ niijátji pah yoobópdi h ã chãjbipna caá”, jwí niij jéihna caá. Páant ã chãjat pínahdih encan yuhna, “Yoobópdi h páant ã chãjbipna caá”, jwí niij jenah joiná caá. ² Páant í túi jenah joyóchah ennit, Dios jon jãt ih moondí h ãt túi wéi enep wut jí.*

³ Diosdih túi jenah joinít, nin pah jwí jéihna caá: Dios ã naáwát wēpatj í h nihatdih ãt chãjap tají. Pánihna, jwí enca naáhjidih nihat bue jwí enni pínahdih ãt jígo hanap wut jí.*

⁴ Abeljiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ovejadi h mao cáo wãh nit, caandí h ãt weñep wut jí. Obohjeéhtih, ã úud jeñé Caín ã momatji quehedihjeh Diosdih ãt wãhup wut jí. Pánihna, Dios Abel ã wãhniboodí h chah ãt wéi enep wut jí. Pánih wéi enna, “Weemdí h túi jenah joinít, Abel túini ã jumna caá”, ãt niijíp wut jí. Caán ã wunat táttimah yuhna, ã túi jenah joyátjidih bohénit, ded pah jwiítboó jwí túi jenah joyát pínahdih jwí jéihna caá.*

⁵ Enochoó Diosdih túi jenah joiní ã jumuchah, Dios caandí h ãt wéi enep wut jí. Pánih wéi ennit, ã wuncat pínah niijná, nihat bácah jeh Dios jeáboó caandí h ãt ub bejep wut jí. Páant ã ub bejat táttimah, cáacwã caandí h í t jéih bid juicáp wut jí.* ⁶ Páant ã yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joicán, caandí h jwí jéih weñacan caá”, jwí niij jéihna caá. Ded caandí h bidniboó “Dios ã jumna caá. Pánihna, caandí h wã túi bidichah, weemdí h ã túi chãjbipna caá”, niij jenah joyát caá náahap.

⁷ Noéjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ded pah ã chãjat pínahdih ã naáwáchah, ãt túi jepahap wut jí. Pánih jepahnit, ãjeéh bóli, ã weh, ã weh áana yaádh biíc di h pobyitdih túi yapat túut niijná, búdí jãáj chóodih ãt chãjap wut jí. Pánih túi jenah joiná, nihat bita yeejép í chãjachah enna, queéd di h ãt pej jumcap wut jí. Pánihna, Diosdih ã túi jenah

joyóchah, “Caán túini ã jumna caá”, Dios ãt niij enep wut jí.*

⁸ Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã wãhni pínah baácboó ã bejat túutuchah joinít, ãt jepahap wut jí. Caandí h jepahnit, ã jumni baácmant bejna, ã jéihca naáh baácna ãt juibínap wut jí.* ⁹ Páant ã juibínachah, “Nin baác di h yeebdí h wã wãh b ipna caá”, Dios ã niij í chah joinít, caán baác di h ãt chãwáp wut jí. Caandí h, ã wãúh Isaacdih, ã juima Jacobdihbut “Nin baác di h yeebdí h wã wãh b ipna caá”, Dios ãt niij naáwáp wut jí. Queét caán baác di h moón nihcan yuhna, Diosdih túi jenah joinít jumna, nuñúp chóonadi h yúuh taj cáagni muná di h chãjnit, caánboó í t jumup wut jí.* ¹⁰ Pánih jumna yuhna, caanjí h ã jum jwuhat pínahdihjeh Abraham ãt jéihyep wut jí. Jeáboó jumni tútchina ã bejat pínahboodí h wéi páina ãt chãjap wut jí. Caán tútchi Diosboó ã jenah joyát pah chãjni ã jumuchah, buudcán, páantjeh ã jum b ipna caá.*

¹¹ Abraham behe, ãjeéh bóli Sarabut beh wili, weh wihcannit í t jumup wut jí. Queét ché nat pah behnit jumna yuhna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã teo wáacatj í h í t weh jumup wut jí. “Dios ã niijátji pah ã chãjbipna caá”, Abraham ã niij jenah joyát jíib, Sara mit weh jumup wut jí. Pánihna, Abraham behe jumna yuhna, ã wãúhdih ãt enep wut jí.* ¹² Abrahamji wanni dée ã jumuchah yuhna, ã juimená dawá í t cáac poonap wut jí. Cúiwá di h, óondihbut jwí jéih jenah encat pah ã juimená di hbut jwí jéih jenah en bujác an caá.*

¹³ Queét nihat Diosdih túi jenah joinít, í t buudúp wut jí. “Yeebdí h caán baác di h wã wãh b ipna caá”, Dios queéd di h ã niijní ji baác di h juibí canjeh, í t wunup wut jí. Caán baác di h queétjeh bíbohcan yuhna, Dios ã niijátji pah, táttimah í juimená í bíboh at pínahdih í t jéihyep wut jí. Pánih jéihnit, í t weñep wut jí. Pánihna, “Nin baác di h jibnitjeh jwí jumna caá”, í t niijíp wut jí.*

¹⁴ Páant niijná, bií h baác di h í bidatjidih jwí

* **11:3** Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jn 1.3 * **11:4** Gn 4.3-10 * **11:5** Gn 5.21-24 * **11:7** Gn 6.13-22 * **11:8** Gn 12.1-5
 * **11:9** Gn 35.27 * **11:10** He 13.14 * **11:11** Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22 * **11:12** Gn 15.5; 22.17; 32.12
 * **11:13** Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12

jéihna caá. ¹⁵ Pánih bidnit, ì jwíih jamni baácna jwúub bejéhna nihna, ìta jéih jwúub bej tagaá. Pánihna, “Biíh baác dih jwí bidna caá”, niijná, jon jãtìh ì cádahni baác dih niijná ìt chãjcap wut jì. ¹⁶ Obohjeéhtih, chah táini baácboodíh bidna ìt chãjap wut jì. Caán ì bidni baác jeáboó caá ã jamnap. Caánboó ìih tãtchi pínahdih Dios átát ámoh péanap wut jì. Pánihna, “Dios jwí Maáh caá”, ì niijíchah joinít, át tíccap wut jì.

¹⁷⁻¹⁸ Túttimah, Dios Abrahamdih ã wúúh Isaacdih át mao cáo wúhat tútup wut jì. “¿Yoobópdih níit weemdíh ã táí jenah joí?” niijná, páant át wutup wut jì. Pánihna, Abraham Diosdih táí jenah joiní jamna, ã niiját pah át chãjap wut jì. “Ma wúúh Isaacjìh ma jaimenádh wã cáac pooabipna caá”,* Dios ã niijátjidih náhnina yahna, Abraham caandíhjah mawat tút át chãjap wut jì.* ¹⁹ “Wã wúúh Isaacdih wã mao wúhuchah, Dios caandíh ã jéih boobipna caá”, Abraham át niij jenah joyóp wut jì. Páant ã mawat tút chãjachahjah, Dios caandíh át cádahat tútup wut jì. Páant ã mawíhni jwúub báadhni pah caandíh ã enechah, ã wúúh ájeéh át jwúub jamnap wut jì.*

²⁰ Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdih táí jenah joiní jamna, ã weh Jacob, Esaúdhbut “Túttimah, Dios meemdíh búdí ã táí chãja naáh”, át niijíp wut jì.*

²¹ Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdih táí jenah joiní jamna, ã wunat pínah jãtìhbit áih wúuat nahjìh too caj ñuhnit, Diosdih át weñep wut jì. Pánih wēnit, ã wúúh José ã weh chénat pahdih “Meemdíh Dios búdí ã táí chãjbipna caá”, át niijíp wut jì.*

²² Túttimah, Joséboó, Diosdih táí jenah joiní jamna, ã wunat pínah jãtìh judíowã Egipto baácboó jamnitji ì bejat pínahdih át naáwáp wut jì. Pánih naóhni, ã jaimená pínah áih bácahjìdih ì ub bejat pínahdih át wutup wut jì.*

²³ Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih táí jenah joinít jamna, ã cáac jamuchah, caandíh biíc peihcanni widh ìt bih bíbohóp wut jì. Táinibit ã jamuchah ennit, caandíh

ìt bihip wut jì.* Caán baác dih moón ì maáhdih úumcanjeh, judíowã ì wehdih ã mawat tútuchah, ìt jepahcap wut jì.*

²⁴ Túttimah, Egipto baác dih moón ì maáh nãm Moisésdih mit behanap wut jì. Páant mijeéh behna yahna, Diosdih táí jenah joiní jamna, “Caánt mi wúúh caá”, ì niiját dih át náahcap wut jì.* ²⁵ Caandíh behanah mi déewáboó wēnit, yeejép ì chãjachah enna yahna, át chãjìhcap wut jì. Pánih chãjcan, Dioíhwã biíc dih yeejép át yapat wut jì. ²⁶ Dios ã wahni pínah Cristodih cáacwã yeejép ì chãjat pínah pah Moiséswãdhbut Egiptodih moón yeejép ìt chãjap wut jì. Pánihna, nihat Egiptodih moón búdí jìib jamnidih ì bíbohathdih náahcanjeh, Dioíhwã biíc dih ã jamat jìib bita yeejép ì dehwat pínahdih át ñíwip wut jì. Túttimah, ã táí chãjat jìib, Dios caandíh ã táí chãjat pínahdih jenah joí waáwána, yeejép ã yapat pínahdih át ñíwip wut jì.

²⁷ Diosdih táí jenah joiní jamna, Egipto baác dih moón ì maáh ã ìjichah yahna, caandíh úumcanjeh, caán baác mant át bejep wut jì. Dios jíghcanni ã jamuchah yahna, jíghnidih ã enat pah ã wutatdih Moisés át jepah cádahcap wut jì.* ²⁸ Moisés caandíh táí jenah joiní jamna, judíowãdih Dios ã táí ubat pínahdih át jéihyep wut jì. Pánih jéihna, Dios ã wutat pahjeh queét judíowãdih ìih jēcnadh oveja wúúh meépjìh át ñãñat tútup wut jì. Páant ì ñãñatdih ennit, Dios nihat ì jwíih túuhnitdih ã mawat tútñi ángelboó judíowã ì jwíih túuhnitboodíh át maocap wut jì. Caán oveja wúúhdih mao péanit, Moisés ã wutat pahjeh, ì jamat yoobó ìt jeémép wut jì. Caán jeémát, Pascua ì niijní, biíc dih ì jwíih jeémp láa át jamnap wut jì.*

²⁹ Túttimah, Diosdih táí jenah joinít jamna, “Muj Mac Dũni”, ì niijní mujdih, mah wihcanni namádh judíowã ìt chúuh bejep wut jì. Obohjeéhtih, Egiptodih moón queédih ñũn béjnit, muj ã jwúub dũj yóh lajachah, ìt chĩc wun beedép wut jì.*

³⁰ Pánihat túttimah, Diosdih táí jenah

* **11:17-18** Gn 21.12 * **11:17-18** Gn 22.1-14 * **11:19** Gn 22.13 * **11:20** Gn 27.27-29,39-40 * **11:21** Gn 47.31-48.20 * **11:22** Gn 50.24-25; Ex 13.19 * **11:23** Ex 2.2 * **11:23** Ex 1.22 * **11:24** Ex 2.10-12 * **11:27** Ex 2.15 * **11:28** Ex 12.21-30 * **11:29** Ex 14.21-31

joinít jumna, judíowã Jericó tátchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant ít púud bejep wat jĩ. Siete yeó jáap pohba caán tátchidih ít púudup wat jĩ. Páant bóí yeó jáap ít púudat táttimah, caán wáihyat júdu át boto jéen bejep wat jĩ.*

³¹ Diosdih táí jenah joiníh jumna, Jericó tátchidih bóli deoh nah jumnih, Rahab wát jumnih, judíowã en waóhnitdih wēi jwāáhnit, mit teo wáacap wat jĩ. Páant mi teo wáacatji jíib, caán tátchidih moón Diosdih yap yohnitdih maonit, judíowã caántboodih ít maocap wat jĩ.*

³² Bitá Diosdih táí jenah joinítidih naáwíhna yuhna, queét dawá ít jumuchah, wã jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,* Barac,* Sansón,* Jefe,* David,* Samuel,* Dios naáwátidih naóh yapanitbat, nihat íih doonádih wã naáwíhna yuh caá. Oboghjeéhtih, queétdih wã naóh daáccan niít.

³³ Diosdih táí jenah joinít jumna, biquína biíh baácdih moondih míic maona, ít yap yohop wat jĩ. Bitá íih cáacwádih táinijeh ít watup wat jĩ. Páant Diosdih ít táí jenah joyóchah, “Yeebdíh wã teo wáacipna caá”, á niijátji pah queétdih át teo wáacap wat jĩ. Bitá táí jenah joinít jumna, jiwã queétdih ít jeémíhichah yuhna, Dios íih jacnadih át nemep wat jĩ.* ³⁴ Bitá táí jenah joinít jumna, búdí iigátboó jumna yuhna, ít iigáp wat jĩ.* Bitá táí jenah joinít jumna, queétdih ít mao yohíhichah yuhna, ít jwei béjep wat jĩ. Bitá wēpcannitji jumna yuhna, Diosdih táí jenah joiná, wēpépawá ít jumup wat jĩ. Pánih jumnit, biíh baácmant jūóhnit queétdih eníhcannit soldadowádih míic maonit, ít yap yohop wat jĩ. ³⁵ Biquína yaádh Diosdih ít táí jenah joyát jíib, ít déewã wanah bejnitjidih Dios át booa wūhup wat jĩ.*

Oboghjeéhtih, bitá Dioíhwã ít jummat jíib, queétdih teonit, búdí yeejép ít chājap wat jĩ. “Diosdih ma cádahachah, jwí watbipna caá”, queétdih ít niijíp wat yuh jĩ. Oboghjeéhtih, páant ít niijíchah yuhna, jeáboó

chah táini pehbboó ít bejat pínahdih náahna, ít jepahcap wat jĩ. Páant ít jepahcat jíib, queétdih yeejép ít chājachah, ít wanup wat jĩ. ³⁶ Bitá Diosdih táí jenah joinítidih yeejép deohnit, búdí ít puñup wat jĩ.* Bitadih chéonit, nemat muúboó ít nemep wat jĩ.* ³⁷ Bitadih jeejíh yohnit, ít mawap wat jĩ.* Bitadih íih bácahdih tac yoób ít bóodop wat jĩ. Bitadih íibat naajíh ít mawap wat jĩ.* Bitá moh yéejnit jumna, oveja chóo, cabra chóodihjeh ít dūwúp wat jĩ. Queétdih ñuunnít, bitá búdí yeejép ít chājap wat jĩ. ³⁸ Queét chah táinit jumna, nin baácdih moón yeejépawá biícdih jumnit pínah ít nihcap wat jĩ. Queét Diosdih táí jenah joinítboodih cáacwã ít náahcah, muú wihcapboó, jeéboobát ípí jib bejep wat jĩ. Pánih jib bejnit, jeé íitboó, baácbóó jumni íitboobát ípí ūwup wat jĩ.

³⁹ Queét nihat caandih táí jenah joinítidih Dios búdí át wēi enep wat jĩ. Pánih táí jenah joinít jumna yuhna, “Yeebdíh chah táini baácdih wã wāhbipna caá”, Dios á niijníji baácdih ít juibí jwuhcap wat jĩ. ⁴⁰ Páant niij naóhna, nin pah Dios niij jenah joiná át chājap wat jĩ: “Queét wíihwã, táttimah jumnit wíihwābat wã pebhna ít jayáchah, queét nihat biícdih táinit yoobát wã jummat túutbipna caá”, át niij jenah joyóp wat jĩ. Pánih jenah joiná, játih á chājatji chah táini jwiítdih á chājbipna caá.

12

Jesúsdih táí jenah joí cádahca boj jíih

¹ Queét wã naóhnit dawá Diosdih táí jenah joí cádahcannit ít jumattjidih jéihnit, yéej chāj cádahnit, jwiítbat Jesúsdih jwí táí jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jummat náahap: Náoni á táí nāwíhichah yuhna, chodópdi dwo bájna, á jéih wēp nāocan caá. Yégueh wūpniidih dwoná, á táí jéih nāocan caá. Páant á jummat pah Diosdih jwí táí jepahíhna yuhna, jwí weñat pínahdihjeh chājna, caandih jwí táí jéih jepahcan caá. Pánihna, jwí yéej chājatdih cádahat caá náahap. Chah wēp nāoniboó á táí

* **11:30** Jos 6.12-21 * **11:31** Jos 2.1-21; 6.22-25 * **11:32** Jue 6.11-8.32 * **11:32** Jue 4.6-5.31 * **11:32** Jue 13.2-16.31 * **11:32** Jue 11.1-12.7 * **11:32** 1S 16.1-1R 2.11 * **11:32** 1S 1.1-25.1 * **11:33** Dn 6 * **11:34** Dn 3 * **11:35** 1R 17.17-24; 2R 4.25-37 * **11:36** Jer 20.2; 37.15 * **11:36** 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6 * **11:37** 2Cr 24.21 * **11:37** Jer 26.23

péaat pahjeh, jwiítbut Dios ã náah yacat pah jwĩ chãj cádahca bojat dée caá. ² Jesúsdiyhjeh jwĩ túi náhni jĩh. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni jumna, jwiít dih túi jenah joyát túutnibut ã jumna caá. Pánihna, caandíh jwĩ túi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiít dih ã teo wáacna caá. Cruzboó wanna yuhna, ã ípdih át túi jenah joí cádahcap wut jĩ. Cruzboó wnat tíic náah jumni ã jumachah yuhna, ã íp ã jumapboó ã weñat pínahdih jéihna, tíiccanjeh, cruzboó át wunap wut jĩ. Pánihna, bũ chah maáh jumna, Dios ã jéihyepmant bóo bũwámant ã chũdna caá.*

³ Jesúsdiyh eníhcannit caandíh búdí yeejép ï chãjachah yuhna, Dios ã náah yacat pah át cádahcap wut jĩ. Páant ã cádahcatjidih ñi túi náhninaá, yeebdíhbut yeejép ï chãjachah yuhna, bíic yoobó cádahcat túut niijná. ⁴ Bitayeebdíh tabit yeejép chãjna yuhna, ït mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh ït mao yohop wut jĩ. Páant yeejép ã yapatjidih náhninit, yeebdíh yeejép ï chãjachah yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ⁵ Dios yeéb ã wehdih ã naáwátjidih ¿ñi quíib búúdí niít? Yeejép ñi yapat pínahdih ã naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Wũhã, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdíh bohéna caá wã chãjap. Pánih bohénit, wã túut nũmát túutachah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wã wutachah, jĩgahcanjeh, ma túi jepahaá.

⁶ Nihat wã oinit, “Meém wã wũhã caá”, niij ennitdih wãpĩ bohéna caá, ï yap yohocat pínah niijná. Pánihna, ï yap yohochah ennit, queétdih wã peéh chãjbipna caá’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajĩ. (*Job 5.17; Pr 3.11-12*)

⁷ Pánihna, yeejép yapna yuhna, Dioíh namádih ñi cádahca bojoó. Páant ñi yapatjĩh, Dios ã weh ñi jumachah, yeebdíh bohéna caá ã chãjap, chah ñi túi chãjat pínah niijná. Det mána ï wehdih ï wutachah, ï jepahcah, ípĩ peéh chãjna caá, ï túut nũmát pínah niijná. Páant ï chãjat pah, Diosbut jwiít ã weh jwĩ jepahcah, jwiít dih ã peéh chãjbipna caá. ⁸ Ñi túi chãjcatdih ennit, yeebdíh ã

naóhcah nihna, ã weh ñita nihcan tagaá. Páant ã naóhcah, mána wihcannit pah ñita jum tagaá. “Dios wã íp caá”, ñita jéih niijcán tagaá. ⁹ Jwĩ mána jwiít dih ded pah ï bohéatjidih ñi jenah joyoó. Queét jwiít dih ï peéh chãjachah, queétdih jwĩpĩ jepahap jĩ. Pánih jepahnit, jwĩ íp Dios ã túut nũmát túutachah, chah jepahat caá náahap. Pánih jepahna, páantjeh ájeéh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁰ Wébit jwĩ jum jwuhachah, jwĩ mána jwiít dih peéh chãjnit, “Nin pah wã chãjachah, wã wũhã ã túi jumbipna caá”, ípĩ niij jenah joyóp wut jĩ. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chãjna, jwiít dih teo wáacna caá ã chãjap, caán túini ã jumap pah jwiítbut túinit jwĩ jumap pínah niijná. ¹¹ Dedé peéh chãjatdih “Caán túina caá”, jwĩpĩ niij jenah joicán caá. Búdí jwĩpĩ jĩgahna caá. Obohjeéhtih, jwíh jĩgahna yuhna, táttimah caandíh jwĩ jenah joyóchah, jwiít dih ã teo wáacna caá, yéej chãjcanjeh, jwĩ túi jumap pínah niijná.*

¹² Pánihna, búdí yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdíh ã bohéatdih jéihna, ñi jĩgah cádahcaá. Caandíh chah túi jenah joinít, mũmcanjeh, ñi túi weñeé.* ¹³ Pánih jumnit, Jesúih namádih bejnit, túinijeh ñi chãjaá. Páant yeejép ñi yapachah yuhna, Jesúsdiyh cádahcanjeh, wẽpnit panihnit ñi jumbipna caá. Yeéb páant ñi jumachah ennit, bita Jesúihwã wẽpcannit panihnit-boobút caandíh chah ï túi jenah joibípna caá.

Dios ã wutatdih jepahcah, ã tobocat

¹⁴ Míic jãihcanjeh, nihat bíicdih ñi túi jumúú. Pánih jumna, jwĩ Maáhdih túi jepahnit, ñi yéej chãjca bojoó. Det yéej chãjcanjitjeh jwĩ Maáhdih ï enbipna caá.

¹⁵ ¡Ñi túi chãja chaáh! Dios yeebdíh oinit ã teo wáacachah, ñi túi jepahaá. Jepah cádahna, ñi jwũub yéej chãjat pínah ã tobhona caá. Caandíh cádahna nihna, momatdih yeejép yílip ã jãwat panihni yeebjéh ñita míic yéej tagaá. Jesúih namádih ñi cádahachah ennit, bita áihwãbut bíic yoobó ïta cádah tagaá.* ¹⁶ Ñi weha mána nihcannitjĩh yeejép ñi chãjca bojoó. Diosdih náahcannitbut ñi jumca bojoó. Esaúboó ded

* 12:2 Fil 2.6-11; He 2.9

* 12:11 Dt 8.5; 1S 7.14; 1Co 11.31-32

* 12:12 Is 35.3

* 12:15 Dt 29.18

pah ã jummatjidih ñi túi náhninaá. Diosdih, ã wãhni pínahdihbut náahcanni át jummap wut jĩ. Weép jeñé jumna, ã íip ã wunat túttimah ã íipih bií déedih bíbohni pínah át jummap wut yuh jĩ. Dios ã íipdih ã niijníjidihbut bíbohni pínah át jummap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, biíc yeó jáap búdí nuugúp wunna, biíc láa ã jeémát jíbjeñ ã bíbohni déejidih oboh jumni pah jenah joinít, ã úudboodih át wãhmap wut jĩ. Pánih chãjna, Dios ã wãhat pínahdih át náahcap wut jĩ. Pánih náahcanni ã jummat pah yeéboó ñi jumca bojoó.* 17 ã úuddih ãih pínahdih ã wãhat túttimah, Esaú ded pah ã yapatdih ñi jéihna caá. ã íip caandih ã wãhat pínahdih Esaú búdí át náahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã náahachah yuhna, weép jeñédih ã wãhat pínahdih ã úuddih wãh péanit, Esaúboodih ã íip át wãhcap wut jĩ. Caandih ã jái úubúchah yuhna, túut nuumcánjeh, caandih át wãhcap wut jĩ.*

18 Dios Moisésjidih ã wutwat túutuchah, jwĩ déewã judíowã Dios ã jumni jeená ã jwĩbínap wut jĩ. Obohjeéhtih, caanná ã jwĩbíat pah yeéboó ñi jwĩbícan caá. Nin pah queétoó ã yapat wut jĩ. Dios ã jumni jeé, Sinaí wãt jumni jeená ã jwĩbínachah, búdí iigát át jummap wut jĩ. Dupúat, baác méméat, búdí johlitbut át jummap wut jĩ. 19-20 Caanná jwĩbínit, pójat nah, Dios ã wéheatbut búdí ã yáanachah ã joyóp wut jĩ. Páant ã wéhenachah joiná, búdí úumnit, queétoó ã jwĩhcap wut jĩ. Dios nin pah queétoó át níj wutmap wut jĩ: “Det nin jeedih chũnitdih jeejĩh yoh mawat caá náahap. Nindih nuñáp ã chũnuchah, caandihbut jeejĩh ñi yoh mawaá”, át níjip wut jĩ. Páant ã níjíchah joinít, tubit úum náah jumni wutwat ã jumuchah, “Jwĩtndih ma jwũb naóhca bojoó”, ã níjip wut jĩ.* 21 Páant ã yapatdih ennít, nihát ã úumuchah, “Búdí úumnit, méména caá wã chãjap”, Moisés yuh buca át níjip wut jĩ.*

22 Páant Diosjeéh ã jwĩh jummap wut jĩ. Obohjeéhtih, yeéboodih pánihcan caá. Dios biícndih jummat túut niijná, Sión wãt jumni jee pánihpna ñi jwĩbíca caá. Caán jeáboó jumni, Dios báadhniéh, Jerusalén

tútchi caá. Yeebbút dawá ángelwã biícndih wẽi naáwát túut niijná, ã míic wáacpna ñi jwĩbíca caá. 23 Yeéb caán tútchndih moón pínah jumna, Dios weh jwĩh jwĩbínit biícndih ñi míic wáac jwĩbíca caá. Nihat ã wãtnadnh ã daácni náobut jeáboó ã jumna caá. Nihat cáacwãndih ñioni ã jummapna ñi jwĩbíca caá. Bitá túi chãjnitji Dioíhwãjĩh míic wáacnit yeebbút ñi jumna caá. Dios queétoó yéejat wihcannít átát chãjap wut jĩ. 24 Pánihna, Jesús pebhna ñi jwĩbíca caá. Jon Moisés ã wutwatjidih jwũb túut nuumnit, “Jesúsboó wunna, ãih meépdih ã yoh wãhuchah, yeébdih wã túi úbbipna caá”, Dios jwĩtndih át níjip wut jĩ. Abelji ãih meépdih ã yohochah enna, Dios caandih maonndih át peéh chãjap wut jĩ.* Obohjeéhtih, Jesúsboó ãih meépdih ã yoh wãhuchah enna, Dios jwĩtndih át túi úbup wut jĩ. Pánihna, ãih meép oboh jumni nihcan caá.

25 ã ñi túi chãja chaáh! Dios yeébdih ã naáwáchah, ñi túi jepahaá. Jon jãtñh nin baácboó jumni Moisés Dios naáwátndih ã naóh yapanachah, caandih ã joíhcatji jwĩb, Dios cáacwãndih át peéh chãjap wut jĩ. Pánihna, buú jeáboó jumni Cristo jwĩtndih ã naóh yapanachah jwĩ joíhcah, queétoó ã peéh chãjat chah, jwĩtndih Dios ã peéh chãjbipna caá.* 26 Moisésji jum láa Dios ã wéhenachah, baác át méménap wut jĩ.* Obohjeéhtih, biíc ã naáwátndih naóh yapaniboó Dios túttimah ã níjít pínahdih nin pah át níj daacáp tají: “Nin baácndih, jeádhbut biíc láa pohba wã cádah méméabipna caá”, Dios ã niijná caá, át níj daacáp tají. * 27 “Biíc láa pohba wã cádah méméabipna caá”, níjina, nihát ã chãjnjidih ã yohat pínahdih naóhna át chãjap wut jĩ. Obohjeéhtih, Dios ã maáh jummapboó jéih yohca naáh jumna, páantjeh ã jumbipna caá. 28 Pánihna, ã maáh jummapna bejnit pínah jumna, caandih ã yohcat pínahdih jéihnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwĩ níj jwĩh. Páant niijnít, ã náahat pah caandih búdí jwĩ wẽi jwĩh. 29 Dios wẽpni túini yoobát jumna, jwĩ tuú cáwat pah, det caandih jepahcannítndih ã yoh beedábipna caá.

* 12:16 Gn 25.29-34 * 12:17 Gn 27.30-40 * 12:19-20 Ex 19.12-13,16-22; 20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27 * 12:21 Dt 9.19 * 12:24 Gn 4.10 * 12:25 Ex 20.22 * 12:26 Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8 * 12:26 Hag 2.6

13

Dios ã weñat pínahdih ded pah chãjat

1 Bitá Jesúihwãdih ñi míc oi cádahca bojoó. 2 Ñi jéihca naáhwãdihbut ñi túi wēi jwãáá. Pánih wēi jwãáhna, biquína Jesúihwã, jéihcan yuhna, ángelwãdih ít wēi jwãááp wut jĩ.*

3 Nemat mũúboó jumnitdih ñi jĩgah en teo wáacá. Yeéb ïjeéh jumna nihna, ded pah ñi náahatdih jenah joinít, queétdihbut ñi túi chãjaá. Bitá yeejép ï yapachah ennit, yeéb biíc yoobó yapna nihna, ded pah ñi náahat pah, queétdihbut ñi túi teo wáacá.*

4 Ñi téihya chéwechah, ã túina caá. Pánih téihya chéonit, ñi míc cádahca bojoó. Ñi weha mána nihcannitjĩh yeejép ñi chãjca bojoó. Pánih yeejép chãjnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá.

5 Bií déedih tubit ñi bidca bojoó.* Nin pah Dios át niijíp wut jĩ: “Yeebdíh cádahcanjeh, wã túi teo wáacbipna caá”, át niijíp wut jĩ.* Páant ã niiját dih jéihnit, ñi bíbohni bií déedihjeh wēinit, chah ñi jwũub bidca bojoó.

6 Pánihna, úumcanjeh, nin pah jwĩ niij jenah joiná caá:

“Wã Maáh Dios weemdíh teo wáacni caá. Páant ã jummatdih jéihna, cãacwã weemdíh yeejép ï chãjat pínahdih wã úumcan niít”, jwĩ niijná caá. (Sal 56.3-4,9-11; 118.6)

7 Yeebdíh waóhnit, Dios naáwãtdih bohénitjidih, ï túi chãj cádahcatjidihbut ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih ï túi jenah joyátji pahjeh muntih, yeebbát biíc yoobó ñi túi jenah joyoó.

8 Jesucristo páantjeh biíc yoobó jumni caá. Jon jãtuh ded pah ã jummatji pah bũubut ã jumna caá. Túttimahbut biíc yoobó ã jumnipna caá. 9 Jesúih namádih cádahnit, biáboó bejcat túut niijná, dawá mácah ï bohéatdih ñi joicá bojoó. “Nindih ñi jeémé. Caandíh ñi jeémca bojoó”, biquína ï niij bohéna caá. Páant ï niij bohéatdih jwĩ jepahachah yuhna, Diosdih chah jwĩ túi jenah joyát pínahdih ã teo wáaccan niít. Obohjeéhtih, Diosboó jwiútdih oinit, ãpĩ teo wáacna caá, Jesúsdih chah jwĩ túi jenah

joyát pínah niijná. Pánihna, ã teo wáacatjĩh caandíh túi jenah joinít ñi jumúú.

10 Jesús cruzboó ã wun wãhatjidihjeh jwĩ túi jenah joyóchah, jwĩ yéejatdih Dios ã yohna caá, ãjeéh jwĩ túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewãboó nuñúpwãdih ï mao cáo wãhna yuhna, cãacwã ï yéejatdih ít jéih yoh beedácap wut jĩ. 11 Queét sacerdotewã ï maáta jópchi jummat pah nuñúp meépdih Dios ã jumni tólihboó ïpĩ ub waad béjep wut jĩ, cãacwã ï yéej chãjatdih Dios ã yohat pínah niijná. Páant ï chãjat túttimah, ï maoniji nuñúpdih cãacwã ï jumup yehboó ïpĩ cáo yoh beedánap wut jĩ.* 12 Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wãhnit, ãih meépdih át yohop wut jĩ, jwĩ yéejatdih ã yohochah, Dioíhwã jwĩ jummat pínah niijná.

13 Tútchi yehboó tíic náah jumni ã wanatdih enna, judíowã ï maáta caandíh ít eníhcap wut jĩ. Pánihna, cruzboó ã wun wãhatjidih jwĩ túi jenah joí jĩh. Páant jwĩ jumachah enna, cãacwã jwiútdihbut ï eníhcan niít.

14 Nin baácboó páantjeh jwĩ jummat pínah yoobát ã wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwĩ yoob jummat pínah tútchidih pãina caá jwĩ chãjap. 15 Pánihna, Jesús ã teo wáacatjĩh Diosdih jwĩ wēi naáwãchah, caandíh mao cáo wãhat panihni ã jumna caá. Caandíh jwĩ túi weñat dée caá.*

16 Ñijeéh jumnitdih túi chãjnit, ñi teo wáacá. Páant ñi chãjat pínahdih ñi túi náhninaá. Pánih chãjna, Diosdih cáo wãhat panihnidih wãhnit, caandíh túi wēina caá ñi chãjap. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ã túi wēibipna caá.

17 Yeebdíh waóhntidih túi jepahna, ï wut pah wēinit ñi chãjaá. Dios queétdih bohéat túutnit, yeebdíh ã túi en dawát túutap tagaá, caandíh ñi yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit ï jumachah, yeebdíh ded pah ï en dawátjidih Diosdih naáwát ã náahbipna caá. Pánihna, queétdih ñi túi jepahachah ennit, ï túi wēibipna caá. Obohjeéhtih, ñi jepahachah ennit, búdí ïta jĩgah tagaá. Pánih jepahcan, ñita túi jumcan tagaá.

18 Jwiútdih ñi wũbh cádahca bojoó, Diosdih páantjeh jwĩ túi jepahat pínah niijná.

* 13:2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P 4.9 * 13:3 Mt 25.35-46 * 13:5 1Ti 6.6-10 * 13:5 Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil 4.11-13 * 13:11 Lv 16.27 * 13:15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2

Yeó jáap jumat pah túi chãjîhna, “Yeejêpdih chãjna caá wã chãjap”, jwî niij jenah joicán caá. ¹⁹ Weemdîhbut búdí ñi úúbú, ñi pebhna waícanjeh Dios weemdîh ã jwúub wahat pínah niijná.

Queétdih ã péé úúbát

²⁰ Jwî Maáh Jesús jwî yéejat jíib wun wãhñit, ãih meépdih ãt yohop wat jî. Páant ã chãjachah, “Ñi yéejatdih wã yohbipna caá, páantjeh wãjeéh ñi túi jumat pínah niijná”, Dios jwiítidih ãt niij naáwáp wat jî.* Páant niijni jwî Maáh Jesúsdi ãt jwúub booanap wat jî. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih túi ubni, chah wêpni, ovejawãdih en daoní panihni jumna, jwiít ãih ovejawã panihnitdih ã túi en daoná caá.* ²¹ Dios caandîh booaniji jumna, yeebdîh ã túi teo wáaca naáh, ã weñat pínahdihjeh ñi chãjat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít nihatdih ã túi túut numú naáh, ã náahat pah jwî jumat pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jumat pah búdí jwî wêi jîh. Páant tíi ã jumna nah.

Ã péé túyat túutat

²² Wã déewã panihnitá, yeebdîh nin wã daacátji búdí pohba nihcan caá. Pánihna, ninjîh yeebdîh wã naóh bohéatdih íjcanjeh, ñi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdîh weñaat túut niijná, páant wã daacáp be.

²³ Nindihbut yeebdîh wã jéihyana caá: Jwî úud panihni Timoteo nemat muúboó jumnijidih ít bacanap wat be. Waícanjeh ninjîh ã juyúchah, yeebdîh enedih bejna, caandîhbut wã numah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, nihat bita caanjîh jumnit Jesúihwãbut í túyã naáh. Nin Italia baácdih moón Jesúihwã yeebdîh í túyat túutna caá.

²⁵ Weembút yeéb nihatdih wã túyat túutna caá. Dios yeebdîh búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

* **13:20** Ex 24.8; He 10.29 * **13:20** Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

SANTIAGO

Queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Santiago, * jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristodihbut teo wũhni wã jumna caá. Yeéb wã déewã, doce jwĩ nuowã ã jũimená poómpdih moón, Jesúhwã biíh baácnaaboó jumnitdih* túyat tútnt, nin náodih wã daác wahna caá.

Dios jwiítidih ã jéihyaat

² Wã déewãá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jenah joyoó. ³ Pánih yeejép yapna, yoobópdih Jesúsdi h jepahnit jumna, chah túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcan níit. Chah ñi túi jenah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. ⁴ Jesúsdi h cádahcan, túi jenah joinít jummat tút niijná, biíc yoobó túi chãjnit ñi jumna.

⁵ “¿Ded pah wã chãjbi?” níj jéihíhni Diosdi h ã úbú naáh. Páant ã úbúchah, Dios caandíh ã jéihyabipna caá. Caán ni hat caandíh úbhnitdih jũihcanjeh, búdí ãpĩ teo wáacna caá, ã jéihyat pínah niijná.* ⁶ Páni h úbhna, Diosdi h túi jenah joinít, ã úbú naáh. “Wã úbúchah yuhna, Dios weemdíh ãta teo wáaccan tagaá”, níj jenah joiní ã jumca bojo naáh. Páant níj jenah joiníboó johlit dedboó ã johochah, búdí muj nolihat ãpĩ tút numát pah ã jumna caá. Páant níj jenah joiní, yeó jáap jummat pah biíc yoobó ãpĩ chãjcan caá. Diosdi h túi jenah joiní nihcan caá.* ⁷⁻⁸ Bũũ nindih jenah joiná yuhna, cheibit mácah ã jenah joibípna caá. Páant túi jenah joicán ã úbúchah, jwĩ Maáh caandíh ã jepahcan níit.

⁹ Ded Jesúsdi h oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ã waadábipna caá. Páant ã chãjat pínahdih jéihnit, ã weñe naáh.* ¹⁰ Ded Jesúsdi h dawá bií dée bíbohnidih bita ã dũuc wáyachah yuhna, ã weñe naáh. Cháa ã moopát pah tigaá caán bií dée ã bũudáh bejbipna caá. Páni h jéihnit, caanbút ã weñe naáh. ¹¹ Yeó aáb jũóhna, tabit ã chãhachah, cháa diib téh bejnit, ã yúugna caá. Páant ã yúuguchah, ã túi jígohat ã beedná caá.

Páni hat pah búdí bií déedih wēinibut ãih bií dée biíc di h ã bũudbípna caá.*

Yeejép chãjat jenah joyátidih jepahcat

¹² Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsdi h cádahcanni túi wēini ã jum bípna caá. Páant ã cádahcatji jíib, páantjeh jeáboó Dios ãjeéh jummat tútnt, caandíh ã túi chãj bípna caá. “Weemdíh túi oinitdih wãjeéh wã túi jummat tút bípna caá”, ã niijátji pah ã chãj bípna caá. ¹³ Yeejép chãjat jenah joyát ã jũúwúchah, “Dios caá weemdíh páant ã chãjat tútup”, ñi níj jenah joicá bojoó. Dios yeejép chãjat jenah joicán, cáacwãdihbut páant ã jenah joyát tútcan caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwãjeh tabit yeejép ã ñinahat pah ípĩ jenah joiná caá. ¹⁵ Páni h jenah joinít, yeejép ípĩ chãjna caá. Páant ã chãjatji jíib Dios queédih iiguípna ã bejat tút bípna caá.

¹⁶ Wã déewã, wã oinitá, “Dios weemdíh ã wutuchah, yeejép wã chãjap jí”, ñi níj jenah joicá bojoó. Páant jenah joyát yoobópdih nihcan caá. ¹⁷ Jwĩ íp Dios jeáboó jumni jwiítidih teo wáacat tút niijná, táinidihjeh bitadih ã wãhat tútna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, cáiwãdihbut chãjni. Páni hna, ã jíghat ã tút numúchah yuhna, Diosboó páantjeh biíc yoobó ã jumna caá.* ¹⁸ ã náahat pah ãih túini dooná di h jwĩ jepahachah, ã weh jwĩ jummat pínah niijná, jwiítidih jáap cáac jumnit panihnit ãt jummat tútjip taga. Páni h jumnit, ni hat ã chãjnit cáti h jwiítidih ã túi ubuchah, ã jwíih tút numnít jwĩ jumna caá.*

Diosdi h yoobópdih jepahat

¹⁹ Wã déewã, wã oinitá, Dios naáwátidih ñi túi wēi joyoó. Páni h caandíh túi joinít, túi jenah joicánnit ã wéheat pah wéhecan, waícanjeh íjnit ñi jumca bojoó. ²⁰ Det íjnit Dios ã náahat pah ã túi chãjcan caá. ²¹ Ni hat ñi yéj chãjatidih, yeejép ñi en ñinahatdihbut ñi cádahaá. Páni h cádahnit, Dios naáwátidih ã bohénachah, túi wēi jepahnit ñi jumna. Páant ã bohéátidih ñi joyóchah, iiguípna bejnit déejidih túi ubnit, Dios yeebdíh ã tút num péabipna caá.

* 1:1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 * 1:1 1P 1.1 * 1:5 1R 3.7-12; Pr 1.1-9.18; Stg 3.13-17 * 1:6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24 * 1:9 Jer 9.24 * 1:11 Is 40.6-7 * 1:17 Nm 23.19; Mal 3.6 * 1:18 1P 1.23

22 Æ naáwátdih joiná yuhna, jepahcan, ñi míc yeena caá. “Wã jepahcah, ã túimi nacaá”, niij jenah joiná, yeeatdih jenah joiná caá ñi chãjap. Pánihna, ã naáwátdih túi joinít, ã bohéát pah ñi chãjaá. 23 Ded caán naáwátdih joiná yuhna, jepahcanniboó nin pah chãjni ã jumna caá: Æih móotdih quenalihjĩh ã míc enna caá. 24 Pánih míc en péa bejnit, ded pah ã jíghatdih waícanjeh ã quíib buudná caá. 25 Obohjeéhtih, biíhboó ã enatjidih ã quíib buudcát pah Dios naáwátdih joiná, túi náhninit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi chãjna, búdí ã wëibipna caá. Pánihna, caán bohéátidih jepah cádahcannidih wëi ennit, Dios ã túi teo wáacpina caá.

26 Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobópdih Diosdih ã wëican caá. “Diosdih wã túi wëina caá”, niij jenah joiná yuhna, yeeatdih ã jenah joiná caá. Pánih jenah joiná, Diosdih ã wëi naáwát dedé pínah nihcan caá. 27 Dios jwĩ íp ã náahat pah caandih jwĩ weñat túut niijná, nin pah caá jwiútdih chãjat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wunnitdihbut yeejép ì yapachah enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ì chãjat pah jwiútdih chãjcat caá náahap.

2

Cãacwãdih biíc yoobó túi chãjat

1 Wã déewãá, jwĩ Maáh chah táini Jesu-cristodih jepahnit jumna, cãacwãdih biíc yoobó túi chãjat caá náahap. 2-3 Orojĩh ì chãjni téihya yacat júduna, búdí jíib jumni yéguehdihbut ðoní yeéb Jesúihwã ñi míc wáacapna ã waád juibínachah enna, caandih ñita wëi jwãáh tagaá. “Nin túyupboó ma chãudú”, ñita niij tagaá. Páant niijná yuhna, caanna yeejép yégueh ðoní moh yéejni ã waád juibínachah enna, caánboodih ñita wëi jwãáhcan tagaá. “Con buwáboó ma ñuhua. Baác dihjeh ma chãudú”, caandih ñita niij tagaá. 4 Pánih chãjna, cãacwãdih yeejép jenah joinít, túi jíghatdihjeh ñita wëi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnitdih ñita wëi encan tagaá. Páant niij jenah joyát ã túican caá.

5 Wã déewã, wã oinitá, weemdih ñi joyoó. Dawá moh yéejnitdih Diosdih túi jenah joinít, ã maáh jumupboó jumnit pínah niijná, Dios ãt ñíwip wat jĩ. “Wãjeéh páantjeh ñi jumnipna caá”, Dios caandih oinitdih ãt niijíp wat jĩ. 6 Obohjeéhtih, queétdih ã ñíwichah yuhna, yeéboó queétdih ñipĩ tícana caá. Pánih queétdih tícanit, dawá bií dée bíbohnitdihjeh ñi wëi enna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Dawá bií dée bíbohnitboó yeebdih yeejép ípĩ chãjna caá. Queétjeh yeebdih naóh yacat túut niijná, cãacwãdih peéh chãjat túutnit pebhna ípĩ teo wái bejna caá. 7 Queétjeh Cristodih yeejép ípĩ wéhena caá. Obohjeéhtih, yeéboó “Jwiútdih Cristoihwã caá”, niijnít jumna yuhna, caandih yeejép wéhenitboodih ñi wëi enna caá. Páant ñi chãjat ã túican caá.

8 Dios naáwátdih daácniiboó nin chah wëpni watatdih ã daacátjidih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma míc oyat pah, bitadidibut biíc yoobó ma oyoó”, ãt niij daacáp tajĩ.* Caán watatdih jepahna, ñi túi chãjna caá. 9 Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wëi enna yuhna, moh yéejnitboodih enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chãjna caá ñi chãjap. Pánih chãjna, Dios ã watatdih ñi yap yohna caá. 10 Ded Dios ã watatdih jepahna yuhna, biíc watatbitdihjeh yap yohna, nihatdih ã yap yohna caá. Páant ã yap yohochah, caandih peéh chãjat ã jumnipna caá. 11 “Ñi weha mána nihcannitjĩh yeejép ñi chãjca bojoó”, Diosjeh ãt niij watup wat jĩ.* Caanjéh muntih, “Cãacwãdih mao yohca bojoó”, ãt niijíp wat jĩ.* Pánihna, det ì weha mána nihcannitjĩh yeejép chãjcan yuhna, cãac dih mao yohna, Dios ã watatdih yap yohnit ì jumna caá. 12 Cristo jwiútdih búdí oina, jwĩ túi jummat pínah niijná, bitadidih ã oyat túutna caá. Páant ã watatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut ñíonit, ded pah ì chãjatji jíibdih ã naóhbipna caá. Páant ã jumachah, ã watat pah jwĩ túi chãjat dée caá. Æ náahat pahbut jwĩ wéhe jíih. 13 Bitadidih jwĩ jíghah encah, Dios cãacwãdih ã ñío láa jwiútdihbut jíghah encanjeh, ã peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, bitadidih jwĩ jíghah enechah,

* 2:8 Lv 19.18 * 2:11 Ex 20.14; Dt 5.18 * 2:11 Ex 20.13; Dt 5.17

jwiítidihbut jĭgah ennit, ã peéh chãjcan niít.

Jesúsdih túi jenah joinít, bitadidh teo wáacat

¹⁴ Wã déewãá, nindih ñi túi joyoó: “Weém Cristodih wã túi jenah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadidh ã túi teo wáaccáh, ã niijátji dedé pínah nihcan caá. Páant ã niijáchah yuhna, Dios caandíh ã túi ubcan niít. ¹⁵⁻¹⁶ Ded Jesúh, Jesúh wili ĩ jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yéguéhjihjeh ĩ dũwáchah ennit, jwiít Jesúhwã queétdih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yéguéh duonít, túini jeémátdih jeémpnit, ñi túi jumúú”, niijná yuhna, ĩ náahatdih ñi wãhcah, ñi niiját dedé pínah nihcan caá. ¹⁷ Pánihna, “Cristodih wã túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, ñi túi chãjcah, Cristodih ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸ Ñijeéh jumni nin wã bohéátdih joíhcani nin pah áta niij tágaá: “Weém wãpĩ túi chãjna caá. Meémboó bitadidh teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wã túi jenah joiná caá’, mapĩ niijná caá. Jwiít chénat pahdih Dios ã túi ubbipna caá”, áta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joiníboó bitadidh ã túi chãjachah, caandíh túi jenah joiní ã jummatdih cãacwã ĩ jéihbipna caá. ¹⁹ “Dios biícjeh caá”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joyóchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joiná yuhna, Diosdih ñi jepahcah, caandíh ñi jéihyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwãbut ñi jenah joyát pahjeh man tigaá ĩ jenah joyóp. Pánih jenah joinít, Dios biícjeh ã jummatdih jéihna, ã wēpatdih úmmit, queétdih ĩ méména caá. ²⁰ “Cristodih túi jenah joiní wã jumna caá”, ded niij jenah joiná yuhna, bitadidh teo wáaccan, yoobópdih ã túi jenah joicán caá. Pánihna, Cristodih jepahna yuhna, bitadidh teo wáaccanniboó yoobópdih ã jepahcan caá. ²¹ Caán yoobópdih ã jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, jwĩ nũo Abraham ded pah ã chãjatjidih wã naóhbipna caá. Caán ã wũh Isaac wũt jumnidih Diosdih át mao cáo wũhĩhip wũt yuh jĩ. Pánihna, jee dáhnajĩh ã cáag aabáni poómpjih ã cáagni tũujih caandíh át chéó cáagap wũt jĩ. Pánih chéó cáagna, Dios ã niijátji pahjeh caandíh

wēnit, ã wũhĩdih mawat túut átih chãjap wũt yuh jĩ. Páant ã jepahachah ennit, “Yoobópdih túini caá”, Dios caandíh át niij enep wũt jĩ.* ²² Páant ã niijátjidih náhninit, nindih ñi jenah joyoó: Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wũtatdih át jepahap wũt jĩ. Pánih jepahna, Diosdih ã túi jenah joyátdih át júutap wũt jĩ. ²³ Dios naáwátdih naóh yapani ã niij daacátji pahjeh át yapap wũt jĩ. “Abraham Diosdih túi jenah joinít, át jepahap wũt jĩ. Páant ã jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh át niij enep wũt jĩ”, át niij daacáp tajĩ.* Páant ã niij enatdih jéihna, “Abraham Dios ã chéen caá”, cãacwã caandíh ĩt niijíp wũt jĩ.*

²⁴ Pánihna, ded pah Abraham ã yapatjidih jenah joinít, nindih ñi jéihbipna caá: “Diosdih wã túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, caandíh ã jepahcah enna, “Caán túini caá”, Dios caandíh ã niij encan caá. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ã túi chãjatdih enna, “Caán túini caá”, caánboodíh Dios ã niij enna caá. ²⁵ Páant tigaá Rahab wũt jumnih deoh nah jumnihjidihbut “Caánt túinih caá”, Dios át niij enep wũt jĩ. Josué ã wah bojnitji miíh tútchina ĩ jũibínachah, queétdih jwãáhnit, “Wĩh mũúboó ñi ũo jwãhũp”, mit niijíp wũt jĩ. Cheibit Josuéwã ĩ jumapna queét ĩ jwũub bejehcah, biíh namáboó mit júutap wũt jĩ, “Queétdih eníhcannit maoná”, niijná. Páant queétdih mi teo wáacatdih enna, “Caánt túinih caá”, Dios át niij enep wũt jĩ.* ²⁶ Jwĩh bácahdih caolih ã wihcah, jwĩta báadhcan tagaá. Pánihna, caolih ã wihcah, jwĩh bácahboó dedé pínah áta nihcan tagaá. Pánihat pah “Diosdih wã túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, bitadidh teo wáaccan, yoobópdih caandíh jwĩ túi jenah joicán caá. Pánihna, jwĩ teo wáaccáh, caandíh jwĩ túi jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ã jumna caá.

3

Ded pah caá jwĩ wéheat

¹ Wã déewãá, ded Dios naáwátdih cãacwãdih bohéna, caán ã bohéátdih caanjéhbut ã túi jepaha naáh. Pánih bohéna

* **2:21** Gn 22.1-4 * **2:23** Gn 15.6 * **2:23** 2Cr 20.7; Is 41.8 * **2:25** Jos 2.1-21

yuhna, ã táí chãjcatdih enna, caánboodíh Dios chah ã peéh chãjat pínahdih ñi jéihna caá. Pánihna, ñijeéh jumnit Dios ã ñionitjeh ï bohéna naáh. ² Dawá láa nihát jwiít cãacwã yeejép jwĩpĩ chãjna caá. Ded yeejép niijíhat ã jũwúchah yuhna, niijcán, táí yoobópdi h jumna, yeejép chãjihatdihbut ãta jéih yap yoh tagaá. ³ Nin pah ã jumna caá: Caballoíh jacdíh ïtah naabít di h yacnit, ãih yapatnaboó tópnadi h jwĩpĩ chéona caá. Caandíh púuh laáb chúndnit, caan tópnadi h wáinit, ded jwĩ bejíhipboó cabalodi h jwĩ jéih bejat túutna caá. Bainí naabít ã jumuchah yuhna, caandíh jwĩ wáyachah, caballo jwiít di h ã táí jepahna caá. ⁴ Nin pahbut ã jumna caá: Búdí jãáj chóo ã jumuchah yuhna, caán chóodi h íoh tewat naáboó bainíjeh ã jumna caá. Pánihna, búdí johlit ã ãb joh bojochah yuhna, caandíh íoh teoniboó caán bainí naajíh jeh ded ã bejíhipboó ã jéih íoh teo bejna caá. ⁵ Pánihat pah tigaá jwĩih nuúc bainí ã jumuchah yuhna, caanjíh niijná, bitadi h búdí jwĩ yéejana caá. Nin pahbut ã jumna caá: Bainí tuu cúut jumna yuhna, iig ñáhna, dawá máa nahnadi h ã iigná caá. Pánihat pah jwĩih nuúcjíh niijná, búdí yeejép jwĩ jéih chãjna caá. ⁶ Pánihna, jwĩih nuúc tuu cúut panihni ã jumna caá. Jwĩih nuúcjíh niijná, jwĩ jéih míc yéejana caá. Tuu cúut búdí ã iigát pah yeejép pohba jwĩ chãjna caá. Pánih yeejép niijná, nemépwã ï wutát pah jwĩ chãjna caá.* ⁷ Nihat jiadih moón nuñúpwã, jijnít, maiwã, dóbohwã, queejwãdihbut cãacwã ït wutap wut jí. ⁸ Obohjeéhtih, jwĩih nuúcjíh yeejép niijná, jwĩ jéih cádahat túutcan caá. Maiboó cãacdi h chãácna, ã yéejat pah jwiítbut jwĩih nuúcjíh yeejép niijná, bitadi h búdí jwĩ yéejana caá. ⁹ Jwĩih nuúcjíh Diosdi h wéi naóhna yuhna, caán ã jumat pah jwiít cãacwãdi h ã chãjnit jumna yuhna, yeejép pohba bitadi h jwĩ niijná caá.* ¹⁰ Pánihna, caan jácmantjeh wéi naáwát, yeejép niijátbut ã bacna caá. Wã déewãá, páant jwĩ niijíchah, ã táican caá. ¹¹ Biíc meo waócáhmantjeh túini mah, núumni mah biíc di h ãpĩ nooj báccan caá. ¹² Wã déewãá, higuera nah olivo tíbnadi h ãpĩ quehcan

caá. Iguíh nahboó higuera di h ãpĩ quehcan caá. Meo waócáhmant núumni mah ã nooj báccan niít. Pánihat pah jwiít di h túini naáwát, yeejép niiját di hbut niijcát caá náahap.*

Táí jenah joyát

¹³ ¿Ñijeéh jumnit biquína táí jenah joinít ï jum niít? Pánih jumíhna, “Bita chah wã jéihna caá”, ï niij jenah joicá bojo naáh. Páant niij jenah joicánjeh, túini jeh jumnit, ï táí chãja naáh. Páant ï chãjachah enna, “Queétboó táí jenah joinít yoobát ï jumna caá”, ñi niij jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, det bií déedi h búdí en ñinahna, ï weñat pínahdi h jeh jenah joiná yuhna, “Weémboó táí jéihni wã jumna caá”, ï niijcá bojo naáh. Páant niijnít, tubit yeenit ï jumna caá. ¹⁵ Páant jenah joinít, Diosdi h náahcannit ï jenah joyát pah, jenah joiná caá ï chãjap. Páant Dios queétdi h ã jenah joyát túutcan caá. Nemépwã caá páant ï jenah joyát túutap. ¹⁶ Bitadi h jepchá tubnit, queétdi h teo wáaquíhcan, búdí míc jũihñatbut ã jumna caá. Pánih míc jũihnit jumna, búdí yeejép di hbut ï chãjna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, caandíh jéihnit di h Dios ã táí jenah joyát túutna caá. Páant ã jenah joyát túutachah, ïpĩ táí chãjna caá. Pánih táí chãjna, míc jũihcan, bitadi h yap yohcan, ïjeéh táí biíc di h jumnit, queét nihát di h biíc yoobó oinit, bitadi h ï jígah en teo wáacna caá. Pánih chãjna, yeecanjeh, ïpĩ táí jumna caá.* ¹⁸ Pánih míc jũihcan, “Túini jeh ñi jumnuú”, bitadi hbut ïpĩ niij naóhna caá.

4

Nin baác di h bóodi h bidcat

¹ ¿Dépanih tigaá míc jũihnit, ñi míc mao? Táí chãjíhna yuhna, yeejép ñi jenah joyát pah chãjna, ñi míc maona caá. ² “Caandíh búdí wã náahna caá”, niij en ñinahna yuhna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohni di h jũihnit, míc maonit, ñi mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh úbhcan, ñi náahat di h ñi bíbohcan caá. ³ Úbhna yuhna, ñi weñat pínahdi h jeh ñipĩ úbhna caá. Páant ñi úbúchah, Dios yeebdíh ã jepahcan caá. ⁴ Diosdi h jéihcannit

* 3:6 Pr 16.27 * 3:9 Gn 1.26 * 3:12 Pr 18.21 * 3:17 Pr 1.1-9.18; Stg 1.5

ĩ náahat pah yeebbút náahna, Diosdih eníhcannit ñi jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niít? Pánihna, queét ded pah ĩ chājatdih wēi enna, biíc yoobó chājnit, Diosdih náahcannit ñi jumna caá.* ⁵ Dios naáwátidih daácniji nin pah át niúj daacáp tajī: “Dios jwījēéh ā jumat túatni Túini Espíritu jwiítidih búdí oinit, jwī yéej chājīhichah, tubit ā jīgahna caá”, át niúj daacáp tajī. Páant ā niúj daacátji oboh jumni nihcan, yoobópdihi tigaá ā jumap.* ⁶ Pánih oina, Dios jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, caandíh jwī túi jepahat pínah niijná. Nindihbut Dios naáwátidih biíh daácní át niúj daacáp tajī: “ ‘Weém bácah bitadih chah wā jéihna caá’, niijnídihi Dios ā eníhcana caá. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niijníboodíh Dios búdí oinit, ā teo wáacna caá”, át niúj daacáp tajī.* ⁷ Pánihna, Diosdih túi jepahnit ñi jumú. Caandíh jepahnit, nemép ā yéej chājat túatuchah yuhna, caánboodíh ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ā jweibípna caá. ⁸ Diosdih búdí bidnit, ājēéh túi biícidih ñi jumú. Páant ñi jumuchah, caanbút ñijeéh jumnit, yeebdíh búdí ā teo wáacpina caá. Yéej chājíhatdih jenah joí cádahnit, ñi jwúub chājca bojoó. Pánih cádahnit, túiníboodíhjenah jenah joinít, ñi túi chājaá. ⁹ Ñi yéej chājatdih búdí jīgahnit, ñi jūñú. Yeejép ñi wēi chājatjidih cádahnit, caandíh tíicnit ñi jumú. ¹⁰ “Yéej chājni, oboh jumni wā jumna caá”, Diosdih ñi niijí. Páant ñi niijíchah, caánboó ñi yéejatdih yohnit, nin baácboó ñi jum jwuhuchah, ā túi teo wáacpina caá. Túttimah, ā pebhna ñi juibínachah, yeebdíh maáta ā waadábipna caá.*

Bitá Jesúhwādihi yeejép niijcát

¹¹ Wā déewāá, yeejép doonádih yeéb míicjeh ñi niijcá bojoó. “Caán táicanni caá”, niijná, “Caandíh peéh chājat caá náahap”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, “Jwī míic oyat pínahdih Cristo ā wutat ā táican caá”, ñi niijná caá. Páant niijná, caandíh jepahcan, “Túi chājat pínahdih weemjéh caá wā jéih ñíwip”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, yeebjéh míic wutna caá ñi

chājap. ¹² Obohjeéhtih, Diosjeh cāacwādihi wutni, queétdih ñíoni ā jumna caá. Cāacwā iiguípna bejnit déejidih caanjéh ā jéih táu ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ā jéih bejat túatna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwiítboó cāacwādihi jwī jéih niijcán caá.

Cheibit ded pah ā yapat pínahdih jwī jéihcat

¹³ Būū, nindihbut ñi túi joyoó: Nin pah biquína ñi niúj jenah joiná yuh caá: “Būū, cheibit biíh tútchina jibidih wā bejbipna caá. Caanná juibínit, biíc jópchi jum, bií déedih jíb chājnit, búdí dinerodih wā bíbohbpina caá”, ñi niúj jenah joiná yuh caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdih ñi jéihcana caá. Tūū jeí maátcanjeh jumnit, biíc mantjeh ā būúdáh bejna caá. Pánihat pah jwiítbut maátcanjeh jum jwuhnit, jwī būúdbípna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, “Dios ā náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wā chājbipna caá”, niúj jenah joyát caá náahap. ¹⁶ Pánihna, “Weemjéh túi jéihni jumna, nin pah wā chājbipna caá”, ñi niúj jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi túi jenah joicán caá. ¹⁷ Ded ā túi chājat pínahdih jéihna yuhna, caandíh chājcan, ā yéej chājna caá.

5

Dawá bií dée bíbohndih ā wēp naáwát

¹ Yeéb dawá bií dée bíbohndih wēmdíh ñi túi joyoó. Būū nihat ñi náahatdih ñi bíbohna yuhna, túttimah búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá. Páant yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búdí ñi ñaác jūñú. ² Níih bií dée ā moóp beedáh bejbipna caá. Níih yéguehdih jōóh macwā ĩ jeémp beedábipna caá. ³ Búdí oro, platadihbut ñi ámohochah yuhna, moópni jumna, dedé pínah nihcan niít. Yeéb dinerodih oinit, búdí ñi ámohochah, Dios ā enna caá. Páant ā enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji júb, péeni yeó jáapdihi yeejép ñi yapbipna caá. Iiguípboó jumnit, búdí ñi moh yéejbipna caá.* ⁴ Yeebdíh teo wāhndih yeenit, ĩ tewat júbdihi yoobópdihi ñi júb chājcap be.

* 4:4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13

* 4:5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2

* 4:6 Pr 3.34; 1P 5.5

* 4:10

Mt 23.12; 1P 5.6

* 4:14 Pr 27.1

* 5:3 Mt 6.19

Pánih jíib chājcan, ñih dinerodih páantjeh ma bíbohohchah, Dios ã enna caá. Yeebdíh teo wāhñitboó ñi tewat jíibdih náahna, búdí ñi ñaacna caá. Páant ñi ñaacáchah, jwí Maáh Dios queétdih ã joiná caá.* ⁵ Nin baácboó jam jwāhñit, dawá bíi déedih ñi bíbohohchah, dedé yeebdíh ã jūdhan caá. Pánih jamnit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipí chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh Dios ã peéh chājat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwiít cāacwā jwíh momo jiwiwādhíh búdí jeémát jwípi wāhna caá, búdí ñi débehat pínah niijná. Pánihat túttimah, túi débehñit ñi jamuchah ennit, queétdih jeémát túut niijná, jwípi maona caá. Obohjeéhtih, queét jiwiwā ñi wēi jeémpna yahna, queétdih jwí mao jeémát pínahdih ñi jéihcan caá. Yeébbó queét wēi jeémpnit jiwiwā panihñit caá ñi jamap. ⁶ Nin pahbut ñipí chājna caá: Túi chājnit yeebdíh ñi yap yohcah yahna, nemat muúboó nemat túutnit, queétdih ñipí mawat túutna caá. Páant ñi chājat jíibbut Dios yeebdíh búdí ã peéh chājnipna caá.

Cristo ã jwúub dei jūúwát pínahdih túi páñat

⁷ Wā déewāá, jwí Maáh nin baácboó ã jwúub dei jūúwát pínahdih ñi túi páñat. Wápchi mínah “Wā momnidih mah ã jūúwá naáh, túi chíhñit, ã túi quehat pínah niijná”, niijnít, ã túi páina caá. Páant ã páñat pah muntih, yeebbát ñi túi páñat. ⁸ Jwí Maáh ã jwúub dei jūúwát pínah bahñijeh ã jūdhdadthíh jéihñit, yeejép yapna yahna, túi páñit, caandíh ñi jenah jói cádahca bojoó.

⁹ Wā déewāá, yeéb míicjeh yeejép ñi míic niijcá bojoó, Dios yeebdíh ã peéh chājat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: ã peéh chājat pínah yeó jáap bahñijeh ã jūdhan caá. ¹⁰ Wā déewāá, Dios naáwátdih naóh yapanitjiboó búdí yeejép yapna yahna, Dios queétdih ã naáwát túutatdih ñi naóh cádahcap wat jí. Pánihna, queét ñi cádahcat pahjeh muntih, yeebbát bíic yoobó Jesús ã jwúub dei jūúwát pínahdih ñi pái cádahca bojoó. ¹¹ “Det yeejép yapna yahna, Diosdih cádahcannit túi wēñit ñi jamna caá”, jwí niij jenah joyátdih ñi túi jéihna caá. Jon jātíh bóo

Job wūt jamniíh doonádih ñit joijí tagaá.* Caán búdí yeejép yapna yahna, Diosdih át túi jenah jói cádahcap wat jí. Pánih yeejép ã yapat túttimah, Dios jwí Maáh túi jígh enni jamna,* caandíh búdí át teo wáacap wat jí.

¹² Wā déewāá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinít, nindih chah ñi túi náhninaá: Cáacwā ñi naáwátdih bita ñi túi joyát pínahdih náahna, nin pah ípi niijná caá: “Jeá túini ã jamuchah, yoobópdih caá wā niijíp”, ípi niijná caá. Páant ñi niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjeh ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdíh ã peéh chājnipna caá.*

Uúbát

¹³ Ñijeéh jamni yeejép yapna, Diosdih ã uúbá naáh. Bíih wēñi jamna, Diosdih ã wēi ewe naáh. ¹⁴ Bíih wūñi jamna, Jesúsíhwā ñi maátadthíh ã bid bojo naáh, yíijíh ñáñit, jwí Maáh Jesús ã wēpatjíh caandíh ñi uúbát pínah niijná.* ¹⁵ Pánih teo jáha uúbñit, “Jwí uúbát pah Dios ã chājnipna caá”, ñi niij jenah joyóchah, wūñidih Dios ã boobipna caá. ã yeéj chājatjí jíb wūñi ã jamuchah, ñi uúbáchah, ã yeéj chājatjidihbut Dios ã yohbipna caá. ¹⁶ Pánihna, yeéb ñi yeéj chājatdih ñi míic naáwá. Pánih míic naóhñit, yeéb míicjeh Diosdih ñi uúbá, dedé wūñat ã jamuchah, caandíh ã booaat pínah niijná. Túi chājnit ñi uúbáchah, Dios ã túi jepahbipna caá. Páant ñi uúbát oboh jamni nihcan, wēpni ã jamna caá. ¹⁷ Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji jwiít pah át jamap wat jí. “Mah ã buugcá bojo naáh”, Diosdih ã niij uúbáchah, bíic peihcanni jópchi bíih jópchi tac yoób mah át buugcáp wat jí.* ¹⁸ Túttimah, ã jwúub uúbáchah, mah át jwúub buugáp wat jí. Baácđih mah ã jwúub buugúchah, momni chíhñit, át jwúub quehep wat jí, páant muntih. Pánihna, Diosdih jwí uúbát oboh jamni nihcan caá.*

Yeéj chājñi ã túut nuumát

¹⁹⁻²⁰ Wā déewāá, ñijeéh jamni Dios naáwátdih ã cádahachah ennit, caandíh jwúub túut nuumát túutat caá náahap. Pánih

* 5:4 Dt 24.14-15 * 5:11 Job 1.21-22; 2.10 * 5:11 Sal 103.8; 111.4 * 5:12 Mt 5.34-37 * 5:14 Mr 6.13; Lc 10.34 * 5:17 1R 17.1; 18.1; Lc 4.25 * 5:18 1R 18.42-45

jwúub túut nuumát túutnit, caandíh ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, ã jwúub túut nuumúchah, búdí ã yéj chãjachah yuhna, Diosboó ã yéjatchih yohnit, caán iiguípna bejni déejidih ã túi abbipna caá.*
Caandíh túi náhninit, ñi túi míic teo wáacá.
Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Santiago

* 5:19-20 Pr 10.12; 1P 4.8

1 PEDRO

Pedro queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo ãih doonádih naáwát tútñi jumna, yeéb Jesúhwã bih baácna jwei peétnitdih wã daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jwei béjnitji ñi jumna caá.* ² Jon jãtíh ãihwã ñi jumat pínah niijná, jwí íip Dios ã náhat pahjeh yeebdíh át ñíoip taga. Páant ã ñionit ñi jumuchah, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh táiniboodíh tút nãmna caá ñi chãjap. Jesucristodih ñi túi jepahat pínah, ãih meépjĩh ñi yéejatdih chocnit pah ñi jumat pínahbut niijná, Dios yeebdíh át ñíoip taga. Dios búdí oinit, yeebdíh ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Túí wēi pãinit jwí jumat

³ Jwí Maáh Jesucristo ípdih búdí jwí wēi naóh jĩh. Caanjéh tigaá jwiítidih jĩgah en teo wáacnit, Jesucristo wãnnijidih át jwúb boonanap tajĩ, jáap cãac jumnit panihnit jwí jumat pínah niijná. Pánih jumnit, jwíh bácah ã wãuchah yuhna, jwíh caolih Diosjeéh ã pehbóó páantjeh ã jumbipna caá. Pánihatdih jéihnit, jwí wēi pãina caá.* ⁴ Caán túyupboó jumna, jwí jwúb wancan niít, bũca. Dios túini yoobát ã jumatdih ennit, caandíh bainí jwí wēican niít. Caanná jwí juibínachah, túini ã wãhat pínahdih ã bíboh pãina caá. ⁵ Caán péeni yeó jáapdihjeh Dios jwiítidih ã tút nãm péabipna caá. Páant ã tút nãm péaat tút niijná, caandíh jwí túi jenah joyóchah, ã wēpatjĩh iiguípna jwí bejat déejidih ã túi wapna caá.

⁶ Páant ã wapatdih jéihnit, daocãnni yeó jáapna yeejép yapna yuhna, ñi túi wēina caá. ⁷ Oro yoobát ã jumatdih jéihíhna, cãacwã caandíh í pũb enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí jíib jumna yuhna, ã bũdbípna caá. Jesúsdi jwí túi jenah joyátboó oro ã jíib jumat chah ã jíib jumna caá. Yoobópdih Jesucristodih túi jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandíh jwí cádahcan niít. Jwí túi jenah joí cádahcah, Jesucristo jwúb dei

jũóhnit, búdí wēina, “Ma túi chãjna beé”, jwiítidih ã niijbípna caá.

⁸ Caán Jesucristo nin baácboó ã jum jwũuchah, yeéb caandíh encannitji yuhna, ñi oina caá. Bũbut caandíh encan yuhna, túi jenah joinít, bainí ñi wēican caá.*

⁹ Pánih túi jenah joinít ñi jumuchah, iiguípna ñi bejat déejidih Dios yeebdíh ã túi ubna caá.

¹⁰ Dios cãacwãdih oinit, í yéejat jíib iiguípna bejat déedih ã túi ubat pínahdih jon jãtíh Dios naáwátidih naóh yapanitji ít daacáp wut yuh jĩ. Pánih daácna yuhna, queétjeh caandíh ít beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, búdí jéihíhna, queétjeh ít míic úbh joyóp wut jĩ. ¹¹ Cristo yeejép ã yapat pínah, boo pud jũóhnit, ã maáh waadát pínahdihbut Túini Espiritu queédih át jéihyanap wut jĩ. Páant ã jéihyanachah, “¿Débólíh tigaá Cristo ã jũóhbi? ¿Páant ã jũwáchah, ded panihat tigaá ã jumbi? ¿Ded pah tigaá caandíh jwí beh enbi?” Ípĩ níj míic úbh joyóp wut jĩ. ¹² Pánihna, Túini Espiritu queédih naóhna, ñih pínah nihcan, bũ láa moóníh pínah ã jumatdih át jéihyanap wut jĩ. Páant í joiníji túini doonádihjeh Túini Espiritu ã wēpatjĩh yeebdíh bita ít naáwáp wut jĩ. Caán doonádih Dioíh ángelwãbut búdí í jéihíhna caá.

Ded pah jwiít Jesúhwã jwí jumat

¹³ Dios jwiítidih nihát ã túi chãjatdih náhninit, túi jenah joinít ñi jumú. Yeejép chãjat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, Jesucristo ã jwúb dei jũóhnit, jwiítidih ájeéh ã ub bejat pínahdih ñi túi wēi pánaá. ¹⁴ Jesúsdi doonádih joi jwúhcan, ñi náhat pahjeh ñit chãjap taga. Obohjeéhtih, bũ caandíh jéihna, ñi jwíh jumatji pah ñi chãjca bojoó. Dios weh jumna, caandíh túi jepahnit ñi jumú. ¹⁵ Pánih jumna, yeebdíh ñioni Dios túini yoobát ã jumat pah, yeebbút ñi túi chãjaá. ¹⁶ Jon jãtíh Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajĩ: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wã jumat pah, yeebbút yéejat wihcannit ñi jumú”, Dios ã niijná caá, át níj daacáp tajĩ.*

¹⁷ Diosdih úbhna, “Paá”, ñi niijní, nihát cãacwã ded pah í chãjatdih ã enna caá.

* 1:1 Stg 1.1 * 1:3 Jn 3.3-7; Ro 6.4-13; 1P 1.22 * 1:8 Jn 20.29 * 1:16 Lv 11.44-45; 19.2

Páant ã enatdih jéihnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwahuchah, tíic jenah joinít, ã peéh chājatdih úmna, yéej chājcat caá náahap. ¹⁸ Ñi nūowā ã wutatji dedé pínah nihcan caá. Queét ã wutatdih jepahnit ñi jumuchah, Cristo ñi yéejat jíib bñudáát panihnidih át jíib chājap taga. Pánih jíib chājna, platajñh, orojñh yeebdíh át jíib chājcan tagaá. Plata, orobut ã bñudáh bejbipna caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, Cristoboó túini yoobát oveja wūh panihni jumna, wñh wñhñit áih meépñh ñi yéejat jíib bñudáát dih át jíib chājap taga. Caandíh ñi túi jéihna caá. ²⁰ Nin baác dih ã chājat pínah jātih, Diosboó Cristo ded pah ã yapat pínahdih átát jenah joyóp wut jñ. Páant ã jenah joiníji Cristodih ã wahachah, yeebdíh teo wáacat túut niijná, bñh át cāac jumup tajñ. ²¹ Pánihna, Cristo ã teo wáacatjñh Diosdih jepahnit ñi jumna caá. Cristo wñnijidih jwúub boonit, ã pebhboó ub púh laab béjnit, ãjeéh bíicdih wutni pínah Dios maáh át waadánap taga. Pánihatdih jéihnit, Diosdih túi jenah joinít, jwúub boonit, ã pebhna yeebdíhbut ã ub bejat pínahdih ñi jéihna caá. Caandíh jéihnit, ñi wēi pāina caá.

²² Jesucristoíh túini doonádih jepahnit, yéej chājatdih ñit cádahjip taga. Pánih cádahnit, bíic weh pah Jesúihwādh ñi túi míc oina caá. Pánihna, “Meemdíh wā oina caá”, niijnít, queétdih ñi túi teo wáacá. ²³ Yeéb jáap cāac jumnit panihnit Dios weh ñi jumna caá. Jwñ mána ã cāac jumat tátimah, ãpñ wñna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwñ jumuchah, caan pánihcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jumna, caandíh jepahnitdih ã túi túut nñmná caá. Caán naáwát páantjeh ã jumbipna caá.* ²⁴ Jon jātih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajñ:

“Yílíp ã diib téh wñnat pah mñntih, cāacwābut ãpñ wñna caá. Ded cháa, túini jumna yñhna, maátcanjeh jum jwñhñit, ã yúug jéenna caá. Caan pánihni cāacwā wēpnit jumna yñhna, maátcanjeh jum jwñhñit, ãpñ wñna caá.

²⁵ Obohjeéhtih, Dios naáwátboó ã bñudcán niit”, át niij daacáp tajñ. (Is 40.6-8)

Caanjéh tígaa yeebdíh ã naóhñiji túini dooná.

2

¹ Pánihna, bñh Dios weh jumnit, nihát ñi yéej chājatdih ñi cádah beedánaá. Ñi yeeatdih, “Weém chah túini caá”, ñi niij jenah joyát dih, bíi déedih en ñinahnit ñi íjjetdih, bitadih oboh ñi dooná jummatdihbut ñi cádahaá. ² Pánih cádahnit, Dios naáwát dih jéihñhna, caandíh búdí ñi bidíí. Túh jwñhni wébít jōóh mac búdí ãpñ bidna caá. Pánih túi nomnit, ã túi behna caá. Caan pánihat pah jwñtbut Dios naáwát dih búdí bidnit, túi jenah joinít, ã túi behat pah jwñtbut jwñ túi behna caá. ³ Pánihna, yeebdíh wā naóhna caá: Dios ã oyatdih jéihnit jumna, ã naáwát dih túi náhninit, ñi túi jepahaá.*

Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni ã jumat

⁴ Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni ã jumna caá. Múú teonit caán jee dáhdih ã náahcat pah, cāacwā caandíh ã náahcah yñhna, Diosboó caandíh wēi ennit, át ñíwip wut jñ. Pánihni ã jumuchah, caandíh ñi túi jenah joyoó. ⁵ Yeebbát mñudíh ã chājat pínah jee dáhna panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebjñh dñj pāp aabánit, áih mñh pánihni ã chājna caá, Túini Espíritu ã jumat pínah niijná. Yeéb Dioíh mñhboó teonit áih sacerdotewā panihnitbut ñi jumna caá. Pánih jumnit, Jesucristo ã teo wáacatjñh cāacwādh wñhñit pínah, Diosdih wēi naóhñit pínahbut ñi jumna caá. Páant ñi chājachah ennit, “Ñi túi chājna caá”, Dios ã niijná caá. ⁶ Jon jātih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajñ:

“ Weém Jerusalén tátchiboó mñh pánihni wā chājna caá. Yoobóp dih jumni jee, múú choójboó wēp teoni panihnidih ñionit, wā jwejna caá. Caandíh búdí wā wēi enna caá. Ded caandíh túi jenah joiní ã jepahatdih ã jñgahcan niit’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajñ. (Is 28.16)

⁷ Yeéb Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi wēi enna caá. Obohjeéhtih, jepahcannitboó caandíh ã náahcan caá. Páant ã

* 1:23 Jn 3.3-7; Stg 1.18; 1P 1.3 * 2:3 Sal 34.8

náahcannidih nin pah Davidji át niíj naóh daacáp tají:

“Múú chājnitboó í yohni jee dáhdihjeh wīih mūú pánihnidih chājna, choójoó wēp teoni panihnidih wā níwip be’, Dios ā niijná caá”, át niíj daacáp tají. (*Sal 118.22*)

⁸ Isaiásjibut nin pah át niíj daacáp tají:

“Caán cāacwā í tóoc būugát jee dáh panihni ā jumbipna caá”, át niíj daacáp tají. (*Is 8.14*)

Páant í daacátji pah, Dios naáwátdih jepahcan, Cristodih cāacwā í náahcat jíib, tóoc būugnit panihnit í jūmna caá. Jon jātih Dios “Páant ā yapbipna caá”, ā niíj jenah joyátji biíc yoobó, Cristodih í náahcap be.

⁹ Obohjeéhtih, yeéboó Dios ā níonit jūmna, āihwājeh ní jūmna caá.* Pánih jūmna, maáhdih teo wāhnnit sacerdotewā panihnit bitadih úubhnnit caá. Diosdihjeh teo wāhnnit yéejat cádahnnit ní jūmna caá. Pánihat pínahdih yeebdíh át níwip wut jí, ā tái chājatdih ní wēi naáwát pínah niijná.* Pánihna, “Dios weemdíh dūpúát panihpimant ub bacanit, baabát panihpiboó ā jwejep be”,* ní niíj wēi naóhna caá. ¹⁰ Jon jātih oboh jūmnnit nít jūmjip taga. Būú āihwā ní jūmna caá. Jon jātih Dios yeebdíh át jígah en teo wáaquíhichah yuhna, nít jéihcap tají. Obohjeéhtih, būú ā jígah en teo wáacatdih jéihnit, caandíh nít jepahap taga.*

Tái chājat

¹¹ Wā oinitá, nin baácboó táoh jibnit dée jwī jūm jwuhna caá. Dios pehbó caá jwī yoób jūmat pínah yoobát pohba. Páant jwī jūmūchah, nin pah yeebdíh wā wutna caá: Yeejép ní chājat jenah joyátdih ní chājca bojoó. Pánih jenah joinít, níih caolihdih níta yéjea taga.* ¹² Yeéb Diosdih jéihcannit cātíh jūmna, táinijeh ní jūmúú. Páant ní jūmūchah ennit, “Queét yeejép chājnit caá”, būú niijnítji yuhna, Jesús ā jwúub dei jāóhni yeó jáapdih Diosdih í wēi naóhhipna caá.

Maátadih jepahat

¹³⁻¹⁴ Jwī Maáh Jesús ā jepahat pah, níih baácđih moón í maátadih tái jepahnit

ní jūmúú. Chah jūmni maáhdih, caán nūmp jūmnnit maátadihbut ní jepahaá. Yeejép chājnitdih peéh chājat pínah niijná, tái chājnitdih wēi naáwát pínahdihbut niijná, queétdih í Maáh át wahap taga. Pánihna, Jesúíhwā jūmna yuhna, queétdih ní jepahcah, bita yeebdíh ennit, jwī maáh Jesúsđih yeejép í niijbípna caá. ¹⁵ Tái chājnit, ní maátadih ní jepahachah, tái jenah joicánnitboó “Queét yeejép chājnit caá”, níijíhna yuhna, í jéih niijcán níit. Páant ní chājatdih Dios yeebdíh ā náah yacna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, biquína jwī cātíh jūmnnit “Weemdíh wutni wihcan caá”, niíj jenah joinít, yeejép íta chājíh taga. Yeéboó Diosdih teo wāhnnit jūmna, ā náahat pah ní tái chājaá. ¹⁷ Pánih āihwā jūmna, bitadih “Caanbát Dios ā chājni mūn tigaá”, niíj jenah joinít, queétdih ní tái chājaá. Bita Jesúíhwāđihbut tái oinit, Diosdih úumnnit, caandíh ní tái jepahaá. Níih baácđih moón í maáhdihbut ní tái jepahaá.

Teo wāhnnit ded pah í jūmat

¹⁸ Būú yeéb teo wāhnnitdih bainí wā naáwát túut caá. Ní maáta tái chājnitdih, jāihnitdihbut biíc yoobó ní tái jepahaá. ¹⁹ Yeéb yeejép ní chājcah yuhna, ní maáh ā peéh chājachah, Dios níjeéh ā jūmatdih jenah joinít, íjcah, Dios yeebdíh ā wēi enbipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, yeéb yeejép ní chājat jíib ní maáh ā puñuchah, ní íjcah yuhna, Dios yeebdíh ā wēi naóhcan níit. Ma yéejat jíibjeh caá. Obohjeéhtih, ní tái chājachah yuhna, yeebdíh ā puñuchah, ní íjcah, Dios yeebdíh ā wēi naóhhipna caá. ²¹ Pánihnit pínahdih Dios yeebdíh át níwip taga. Cristoboó yéej chājcan yuhna, yeejép yapnit, jwíitdih ā wūn wūhup jí. Páant yeejép ā yapatjidih náhninit, yeebbút yeejép yapna yuhna, ní íjca bojoó. ²² “Caán Cristo yeejép chājcan, ā yeecap jí”, Isaiás át niíj daacáp tají.* ²³ Cāacwā caandíh í jāihñuchah yuhna, ā jāih jwúubacap jí. Á tubana yuhna, “Yeejép í yapa naáh”, át niijcáp wut jí. Obohjeéhtih, “Wā íp yoobópdih chājni weemdíh, queétdihbut ā náahat pah ā chāja naáh”, át niíj jenah

* 2:9 Ex 19.5-6; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Is 43.20; Tit 2.14 * 2:9 Is 43.21 * 2:9 Is 9.2 * 2:10 Os 2.23; Ro 9.25 * 2:11 Sal 119.19 * 2:22 Is 53.9 * 2:23 Is 53.7

joyóp tajī.* ²⁴ Caanjéh jwī yéejat jíib cruzboó ã wun wəhəp jī, jwī yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh jwī chājat pínah niijná. Āih yahwítjīh jwiítidih át boonanap tajī.* ²⁵ Déhenit ovejawā panihnit yeéb iiguípna bejna ñi chājap yuh be. Obohjeéhtih, Buu Cristo ovejawādih en daoní panihnidih ñit jwúub jǎóh tagaá, yeebdíh ã táí wapat pínah niijná.*

3

Áa jumnit ded pah í jumat

¹⁻² Buu áa jumnit yaadá, yeebdíhbut bainí wā naáwát túut caá. Ñi weha mána yeebdíh í wutəchah, jíponih niijcánjeh, ñi táí jepahaá.* Biquína ñi weha mána Jesucristodih jepah jwəhcannit, āih doonádih ñi naáwəchah, joíhcanjeh, molít í nem teona caá. Páant í nem tewechah ennit, yeéboó jwúub naóhcanjeh, táinijeh queétdih ñi jepahaá. Túinijeh ñi juməchah ennit, ñi jwúub naóhcah yuhna, queétoó Jesucristodih íta jepah tagaá. ³ Chah ñi táí jíghat pínah niijná, bádí ñi míic jenah joicá bojoó. “¿Ded pah wā táí jíghobi? ¿Ded pah waó yoócdihbut wā táí yugh ámoh tajbi? ¿Bádí jíib jumni táí iigní tōpnadih, bádí jíib jumni yéghuehdihbut ded pah wā duobi?” ñi niij jenah joicá bojoó.* ⁴ Obohjeéhtih, Dios ã weh yatá jumna, ñíh caolíh ã táí jumat pínahdih ñi táí jenah joyoó. Jāihcan, təbit wutəcan, táinijeh ñi juməú. Páant ñi juməchah, Dios yeebdíh bádí ã wēi enbipna caá. ⁵ Jon jātih moón yaádh Diosdih táí jenah joiná, í weha mánadih jepahnit, táí jíghonit panihnit ít juməp wut jī. ⁶ Jwī éet Saraji mijeéh bóo Abrahamdih “Maá”, niijnít, caandíh mipí táí jepahap wut jī. Pánihna, yeebbút táí chājnit, úumcanjeh, mi weh yatá panihnit ñi jumna caá.*

⁷ Buu áa jumnit neonádih jwəh bainí wā naáwát túut caá. Yeéboó ñi weha mána yaáhdih bádí oina, táinijeh ñi chājaá, í táí jumat pínah niijná. Queét yaádhboó nump wēpnit í juməchah jéihnit, queétdih ñi táí en dawaá. Queét yaádhbut jenah joinít í juməchah jéihnit, ded pah ñi chājat pínahdih

ñi míic wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, át ñiojip taga, āihwā ñi jumat pínah niijná. Pánih jumnit, Diosdih ñi úubúchah, jāhat panihat wihcah, ã táí jepahbipna caá.*

Jesúhwā ded pah í jumat

⁸ Buu yeéb nihatdih bainí wā naáwát túut caá. Biícđih táí jumnit, ded jġahnidih ennit, biíc yoobó jġahnit, caandíh ñi teo wáacá. Yeéb biíc weh panihnit jumna, míic oinit, ñi míic táí chājaá. Oboh jumni pah ñi juməú. ⁹ Ded yeebdíh yeejép ã chājachah yuhna, yeejép ñi chāj jwúubaca bojoó. Ded yeebdíh yeejép ã niijchah yuhna, biíc yoobó niij jwúubacanjenh, “Dios meemdíh ã táí chāja naáh”, caandíh ñi niijí. Páant ñi chājat pínahdih Dios yeebdíh át ñíwip taga, yeebdíhbut ã táí chājat pínah niijná. ¹⁰ Jon jātih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Ded táí wēi jumíhni, yeejép wéhəcan, ã yee naóhca bojo naáh.

¹¹ Yeejép chājatdih cádahnit, táiniboodíh ã chāja naáh. Bitajeéh biícđih táí jumíhna, jāihcanjeh, queétdih ã táí oyo naáh.

¹² Pánih chājnitdih Dios wēi enna, í úubúchah, ã táí jepahna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitdih ã eníhcan caá”, át niij daacáp tajī. (*Sal 34.12-16*)

¹³ Páant ñi táí chājíhichah, bita yeebdíh yeejép í chājcan niit. ¹⁴ Obohjeéhtih, ñi táí chājat jíib, biquí láana yeebdíh yeejép í chājibipna caá. Páant í chājatdih ennit, Diosboó yeebdíh ã táí chājibipna caá. Pánihna, det yeebdíh yeejép chājnitdih bádí jenah joicánjenh, ñi úumca bojoó.* ¹⁵ “Cristo wā Maáh caá”, niij jenah joinít, caandíhjenh ñi weñéé. Bitaboó “¿Ded pah chāj tigaá Dios pehbboó wā bejbi?” yeebdíh í niij úubh joyát pínah jātih, queétdih táí jepahat túut niijná, Dios naáwátđih táí míic bohé pānit ñi juməú.* ¹⁶ Páant í úubh joyóchah, queétdih oinit, táinijeh ñi jepahaá. Pánih jepahna, ñi naáwát pahjenh biíc yoobó ñi táí chājaá. Páant ñi chājachah yuhna, bitaboó yeebdíh

* 2:24 Is 53.5 * 2:25 Is 53.6 * 3:1-2 Ef 5.22; Col 3.18
* 3:14 Mt 5.10 * 3:15 Is 8.12-13

* 3:3 1Ti 2.9 * 3:6 Gn 18.12 * 3:7 Ef 5.25; Col 3.19

oboh yeenit, “Cristoíhwã ï túi chãjachah yuhna, yeejép wã wéhenap be”, niij jengah joinít, ï tíicbipna caá.

17 Ñi túi chãjat jíib, yeejép yapna yuhna, “Dios páant ã náahachah, ã túimi nacaá”, ñi niij jengah joyoó. Obohjeéhtih, yeejép ñi chãjatji jíib yeejép ñi yapachah, “Wã yéejat jíibjeh tigaá”, niij jengah joyát caá náahap.

18 Jwí túi chãjachah yuhna, yeejép jwí yapachah, Cristo bíic yoobó ã yapatjidih jengah joyát caá náahap. Caánboó dedé ã yéej chãjcap jĩ. Pánih yéej chãjcan yuhna, jwí yéejat jíib bíic láajeh ã wun wuhup jĩ, Diosjeéh jwí túi jumat pínah niijná. Cãacwã caandíh ï mao yohochah yuhna, Túini Espírituboó caandíh ãt boonanap tajĩ.

19-20 Cristoíh bácah ï yohopji íitboó ã laj jwuhuchah, ãih caolihboó Noéji jum láa chíic wunnitji íih caolih chéonit panihnit ï jumapna ãt juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, ded pah ã chãjatjidih queétdih ãt naáwap wut jĩ. Ì báadh jwuhuchah, Noéjiboó ï yéej chãjatdih queétdih ãtih cádahat túutap wut yah jĩ. Noéwã búdí jãáj chóodih ï chãjat pónih, ã naóhnitji ï jepahat pínahdih Diosboó maatápdih páina ãtih chãjap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, ït jepahcap wut jĩ. Pánihna, pobyit ã jũúwúchah, Noéwã ï chíic wuncat pínah niijná, Dios queétdihjeh jãáj chóona ãt waadát túutap wut jĩ. Queét ocho cãacwãbitdihjeh ãt túi ubup wut jĩ.*

21 Caandíh náhninit, Jesucristodih túi jengah joinít, jwí daabáátdihbut jwí jengah joiná caá. Noéwã ï chíic wunat déejidih Dios caán jãáj chóojih queétdih ãt túi ubup wut jĩ. Pánihat dée pah, jwiít iiguípna jwí bejat déejidih Dios Jesucristo ã wun wuhatjih jwiítidih ã túi ubna caá. Jwiítidih ï daabánachah, jwíih bácahdih queí chocat panihni, jwí yéejatdih cádahatdih jwí júutna caá. Jesucristo jwúub boo pud júóhna, jwíih caolihdih ãt boonanap wut jĩ, jwí túi jumat pínah niijná. 22 Caán Jesucristo ã boo pud júúwát túttimah, ã íip pehbboó púuh laáb juibínit, Dios ã jéihyepmant bóo búwámant chúudnit, nihat ángelwãdih, nihat nemépwãdih, nihat nin baácdih moón maatadidibut ã wutna caá.

4

1 Cristo nin baácboó jum láa, yeejép yapna yuhna, ã íipdih páantjeh ãt jepahap wut jĩ. Pánihna, yeebbút bíic yoobó jengah joinít, wēp ñuhnit panihnit ñi jumúú. Pánih jengah joiníboó yeejép yapna, ã yéej chãjatdih ã cádahna caá. 2 Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jéihcannit ï yéej chãjatdih ï ñinahat pah ñinahcan, Dios ã weñat pínahdihjeh ã chãjbipna caá. 3 Cristodih ñi jepahat pínah jãtíh, Diosdih jéihcannit ï chãjat bíic yoobó ñit chãj jwuhup taga. Dedé yeejép chãjéhna, ñit chãj jwuhup taga. Babh máihna, míic júih ñaácnit, búdí íi náah ñit chãj jwuhup taga. Diosdih yap yohna, ñi pápniboodíh wéinit, yeejép ñit chãj jwuhup taga. Búú Cristoíhwã jumna, páant maatápdih ñi chãjatjidih ñi cádahaá. 4 Ñijeéh yeejép chãj pej jumnitjiboó búú íjeéh ñi jwúub yeejép chãjcat enna, “¿Dépanih tigaá jwíjeéh ï jwúub pej jumcan?” ï niij jengah joiná caá. Páant niij jengah joinít, íjeéh ñi jwúub pej jumcatdih enna, yeebdíh yeejép ï wéhena caá. 5 Dios báadhnitdih wunnitdihbut ñíonit, ded pah ã peéh chãjat pínahdih ã naóhbipna caá. Páant ã naóhni yeó jáap queét yeejép chãjnitdih “¿Dépanih tibeé wã wehdih yeejép ma chãj?” Dios ã niij júihñuchah, queétboó ï jéih jepahcan níit. 6 Cãacwã ï wunat pínah jãtíh Dioíh túini doonádih ït joiijp taga. Pánih joinítji biquína ï jepahcah, bitaboó ït túi jepahap tajĩ. Pánihna, jepahnitjiboó íih bácah ã wunuchah yuhna, íih caolih Diosjeéh ã túi jumna caá.

Bitadid ded pah teo wáacat

7 Péeni yeó jáap ã toáh júúwátidih náhnina, túi jengah joinít, yéej chãjat jengah joyát ã júúwúchah, ñi jumah bojoó. Pánih jumnit, Dios ã náahat pah ñi jéih úubhbipna caá. 8 Bitadid ñi túi míic oyat pínahdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá. Pánih míic oinit, jwiítidih bita ï yeejép chãjatdih íjcan, quíib búudnit, jwí míic teo wáacbipna caá.* 9 Pánih míic oinit, bita Jesúíhwã ñíih múuná ï juibínachah, yeejép jengah joicánjeh, queétdih ñi wéi jwááá.* 10 Dios yeéb biquínadid ded pah ñi chãjat pínahdih

* 3:19-20 Gn 6.1-7.24 * 4:8 Pr 10.12; 1Co 13.7 * 4:9 Ro 12.13

āt jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, ã wāhni wēpatjīh bita Jesúíhwādhīh ñi túi teo wáacá. ¹¹ Ded Dios naáwátdih naóhni Dios ã naáwát tútat pahjeh ã naáwá naáh. Ded bitadhīh teo wáacni Dios ã wāhni wēpatjīh ã teo wáaca naáh. Páant ñi chājachah ennit, bitaboó “Queét Jesucristoíhwā ã wēpatjīh ĩ míic túi teo wáacna caá”, niij naóhni, Diosdih ĩ wēi naóhbipna caá. “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ã bñudcán niit”, Diosdih páantjeh jwī niij wēi naóh jīh. Páant tií ã jumū nah.

Jesúíhwā yeejép ĩ yapat

¹² Wā oinitá, yeéb Jesúíhwā tubit yeejép yapna, “¿Dépanihna weemdíhjah yeejép apī yap?” ñi niij jenah joicá bojoó. Yoobópdih Jesúsdiñ ñi túi jenah joyátdih jútat túat ni-ijná, “Páant ã yapa naáh”, Dios ã niijná caá. ¹³ Obohjeéhtih, yeejép yapna yuhna, búdí ñi weñeé. “Cristobut tubit yeejép át yapjip taga”, niij jenah joinít, yeebbát yeejép yapna, ñi jéih wēibipna caá. Pániñ wēinit, Cristo ã yeh iigátjīh ã jwáub dei jūáwátdih niñat cáacwā ĩ enechah, bainí ñi wēican niit.* ¹⁴ Yeéb Cristoíhwā ñi jumāt jīb bitaboó yeejép ĩ deoh naáwáchah yuhna, Diosboó áih Túini Espiritujīh yeebdíh ã teo wáacachah, ñi weñeé. ¹⁵ Cáacwādhīh mao yohnit, ñumñit, yeejép chājñit, bitáih tewatdih en naóhñitbut ĩ jumāt jīb yeejép ĩpī yapna caá. Yeébbóó páant ñi chājca bo-joó. ¹⁶ Obohjeéhtih Cristoíhwā ñi jumāt jīb yeejép yapna, tíccanjeh, áihwā ñi jumāt dīh wēina, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niij weñeé.

¹⁷ Dios jwiit áihwādhīh peéh chājna, yeejép ã yapat túatna caá, jwī túat ñumát pínah niijná. Jwiitdih jwīh peéh chājna, áihwā jwī jumachah yuhna, ¿ded pah áih doonádhīh jepahcannit ĩ yapbi? Queétdih chah yeejép ã peéh chājbipna caá. ¹⁸ Dios naáwátdih naóh yapaniji nin pah át niij naóh daacáp tajī: “Túí chājñit yeejép ĩ yapachah yuhna, Dios queétdih ã túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, Diosdih náahcan, yeejép chājñitdih búdí ã peéh chājachah, chah yeejép ĩ yap-bipna caá”, át niij daacáp tajī.* ¹⁹ Pániñatdih jéihñit, Dios ã náahat pah yeejép yapna

yuhna, bitadhīh túi chājatdih ñi cádahca bo-joó. Dios niñat chājñi, ã niijátji pah péani ã jumachah, caán ã teo wáacatdih ñi jenah joí cádahca bojoó.

5

Jesúíhwādhīh waóhñit ded pah ĩ chājat

¹ Bñu yeéb Jesúíhwādhīh waóhñitdih bainí wā naóh daacát túat caá. Weembút yeéb pah mñntih Jesúíhwādhīh waóhni wā jumna caá. Cristo yeejép ã yapachah, enniñi wā jumna caá. Pániñna, yeh iigátjīh ã jwáub dei jūáwáchah, ã wēpatdih ennit, búdí jwī wēibipna caá. ² Dioíhwā ovejawā panihñit ĩ jumachah, queétdih ñi túi en daó bohénaá. “Queétdih wā bohéihcañ yuhna, ĩ wutachah, wā bohébipna caá”, niij jenah joicán, “Queétdih wā bohéat jīb weemdíh búdí ĩ jīb chājbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Dios ã náahat pah, wēinit, ñi bohénaá.* ³ Niñat jéihñit pah niñcan, jūihcan, túinijeh ñi bohénaá. Pániñ bohéna, ñi bohéat pah yeebbát biíc yoobó ñi chājaá, queét yeebdíh ĩ en yacat pínah niijná. ⁴ Páant ñi chājachah, Cristo, ove-jawādhīh en daonít ĩ Maáh jwáub dei jūóhñit, “Meémboó wīhwādhīh ma túi bohénap be”, ã niijichah joinít, búdí jwī wēibipna caá. Ájeéh jwī jumachah, jwī weñat ã yaicán niit.*

Jesúíhwā ded pah ĩ chājat

⁵ Yeéb japata Jesúíhwā, yeebdíh waóhñitdih ñi túi jepahaá. Yeéb niñatbut “Weém niñat jéihni caá”, niij jenah joicánjeh, ñi míic túi teo wáacá. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Weemdíh dedé jadhdāt wihcan caá’, ni-ijnít dīh Dios ã jāhna caá, ĩ bñujácat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant niij jenah joicáñitboodíh wēi ennit, ã túi teo wáacna caá”,* át niij daacáp tajī.

(Pr 3.34)

⁶ Pániñna, “Dios chah wēpni, niñat jéihñitbut ã jumachah, weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, ded pah Dios ã wutachah, ñi túi jepahaá. Páant ñi jumachah, Dios ã ñíoni yeó jáapdih yeebdíh maáta pah

* 4:13 Ro 8.17; 1P 4.1 * 4:18 Pr 11.31 * 5:2 Jn 21.15-17 * 5:4 He 13.20 * 5:5 Stg 4.6 * 5:6 Mt 23.12; Lc 14.11; 18.14; Stg 4.10

ã waadábipna caá.* 7 Æumcanjeh “¿Dedé weemdíh ã yapbi?” ñi niíj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdih táí jenah joinít, ñi úumatdih caandíh ñi naáwá. Caánboó yeebdíh oinit, ã táí teo wáacpina caá.*

8 Táí jenah joinít ñi jumúú. Jió nuñúpdih jeémíhna, ã ñuu ñuún péeat pah, yeebdíh eníhcanni nemépwã ï maáh Cristodih ñi cádahat pínah niíjná, ã yee naáwátdih ãpí jepahat túutna caá. 9 Pánihna, nihat baácdih moón Cristoíhwã yeeb páh yeejép ï yapatdih jéihna, nemépwã ï maáh ã yeenachah yuhna, Cristodih táí jenah joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. 10 Maátcanjeh yeejép ñi yapat túttimah, Diosboó táí oinit, yeebdíh ã teo wáacpina caá. Caandíh ñi táí jenah joí cádahcat pínah, bita yeebdíh yeejép ï chãjachah yuhna, ñi táí yap yohat pínahbut niíjná, yeebdíh ã teo wáacpina caá. Yeéb Cristoíhwã biíc weh pah jumna, ãjeéh páantjeh ñi jumat pínah niíjná, Dios yeebdíh át ñíojip taga. 11 “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ã buúdcán niít”, páantjeh caandíh jwí niíj wēi naóh jíih. Páant tíí ã jumna nah.

Pedro ã péé túyat túutat

12 Weém, Pedro, caán yeebdíh wã naáwátdih Silvanodih wã daacát túutap be.* Caán Jesucristodih táí jenah joiní jumna, wã úud panihni caá. Páant niíj naóh daác wahnit, yeebdíh wã weñáihna caá. Dios yeebdíh búdí ã oina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. 13 Nin Babilonia tútchidih moón Jesúíhwã yeebdíh ï túyat túutna caá. Yeebdíh Dios ã níwatji pah muntih, queétdihbut át ñíoji tagaá. Wã wáúh panihni Marcosbut yeebdíh ã túyat túutna caá.* 14 Jesúíhwãdih biíc weh pah jumna, ã oyatjñh ñi úúbú. Yeéb nihat Cristoíhwã biíc dih ñi táí jumúú.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pedro

* 5:7 Sal 55.22; Mt 6.25-34 * 5:12 Hch 15.22,40 * 5:13 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

2 PEDRO

Pedro queétdih ã túyat tútat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo ã naáwát túatni, caandíh teo wāhnibut jumna, yeebdíh wā jwúub daác wahna caá. Jesucristo jwiít dih táí ubni, Dios ã jumna caá. Caán yoobópdih chājni jumna,* jwiít nihtdih oinit, ã teo wáacachah, biíc yoobó caandíh jepahnit jwí jumna caá. Pánih jepahnit, jwiít niht biíc yoobó áihwā jumna, caandíh búdí jwí wēina caá. ² Diosdih, jwí Maáh Jesúsdihtut ñi táí jéihyechah, yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh, ñi táí jummat pínah niijná.

Nin pah Cristoíhwā ã jummat

³⁻⁴ Dios túini, niht jéihni jumna, jwiít dih át níwip wut jí, áihwā jwí jummat pínah niijná. Páant ã níwatdih jéihna, caandíh jwí táí jepahna caá. Páant jwí jepahachah, ã wēpatjīh jwiít dih búdí ã teo wáacipna caá, caandíh jéihnit, táí chājnit jwí jummat pínah niijná. Dawá túini naáwátnadiht jwiít dih át naóhjp tagaá, ã jummat pah jwiítbut jwí jummat pínah niijná. Páant ã naáwátjidiht ñi táí joyóchah, ã wēpatjīh Diosdih jéihcannit yeejépdih ã en ñinahat pah chājcan, yeéboó ã náahat pahjeh táí chājnit ñi jumbipna caá. ⁵ Pánihna, Cristodih táí jenah joinít jumna, táí chājnitbut ñi jummuá. Pánih jumna, Dios naáwát dih ñi táí míic bohénaá, ded pah yeebdíh ã náah yacat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná. ⁶ Dedé yeejép chājihatdih yap yohnit, Dios ã náahatboodíh chājnit ñi jummuá. Pánih jumna, dedé yeejép yeebdíh ã yapachah yuhna, biíc yoobó táí chājnit, Diosdih wēina, ã náahat pah chājnit ñi jummuá. ⁷ Pánih jumna, biíc weh pah oinit, táí míic teo wáacnit, niht bitadihtut táí oinit ñi jummuá.

⁸ Det pánih jumna, yeó jáap jummat pah Cristo ã weñat pínahdih táí chājnit, caandíh chah ã táí jenah joibipna caá. Pánihna, Cristodih ã táí jenah joyát, bitadiht ã teo wáacatbut oboh jumni nihtcan níit. ⁹ Obohjeéhtih, det pánih chājcan, táí jéih

encannit panihnit, Dios naáwát dih táí jéihnit nihtcan caá. Cristo ã yéejatdih ã yohatjidiht quíib buudníit ã jumna caá. ¹⁰ Wā déewā panihnitá, áihwā ñi jummat pínahdih Dios yeebdíh ã níwichah, ñit táí jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandíh táí jenah joí cádahcan, ã náahat pah ñi táí chājaá. Pánih chāj cádahcan, yoobópdih ã ñionit jumna, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi táí jéihbipna caá. Pánih jéihna, yeejép chājnit nihtcan, ¹¹ jwiít dih táí ubni jwí Maáh Jesucristo ã jummapna ñi táí juibíipna caá. Pánihna, áihwā yoobát ñi jummachah, yeebdíh ã wēi jwāáhíipna caá, páantjeh ã maáh jummapboó ájeéh ñi jummat pínah niijná.

Á bohéatjidiht ã náhniat tútat

¹² Yeebdíh wā bohéatjidiht táí jéihnit, niht Dioíh doonádih ñi joyátji pahjeh ñi táí chājna caá. Páant ñi chājachah yuhna, caandíh wā jwúub náhniabipna caá. ¹³⁻¹⁴ Wā wunat pínah bahniyeh ã judhdadit jwí Maáh Jesucristo weemdíh ã jéihyanap be. Páant ã jéihyanachah, wā báadh jwahna, wā bohéatjidiht yeebdíh wā jwúub náhniachah, ã túina caá. ¹⁵ Pánihna, nin náodih yeebdíh wā daác wahna caá, wā buudát túttimah niht wā naáwátjidiht ñi táí náhniat pínah niijná.

Cristo ã wēpat

¹⁶ Cristo ã wēpatdih, ã jwúub dei jūúwát pínahdihtbut yeebdíh naóhna, cáacwā ã jenah joinít naáwátnajeh naóhna jwí chājcap be. Obohjeéhtih, jwiít ã bohénitjiboó wēpni ã jummatdih jwiítjeh jwí enep jí. ¹⁷ Jwí íip Diosboó Jesucristo chah wēpni ã jummatdih jwiít dih ã júutuchah, búdí yeh iigát cātíh ã ñuhup jí. Páant ã ñuhuchah, Dios nin pah áí wēp niijíp jí: “Nin wā wūáh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, áí niijíp jí. ¹⁸ Dios ã jumni jeejíboó jwiít Jesúsjeéh jumnit, jeámant páant ã níj yáanachah, jwiítjeh jwí joyóp jí.*

¹⁹ Pánih caandíh enniti jumna, Dios naáwát dih naóh yapanitji ã daacát yoobópdih ã jummatdih jwí táí jéihna caá. Páant ã daacátjidiht míic bohénit, ñi táí jepahaá. Nin baác diht moón Diosdih jéihcannit dupúát panihíipboó ã jumna caá.

* 1:1 Tit 2.13 * 1:18 Mt 17.1-5; Mr 9.2-7; Lc 9.28-35

Nin dupánapboó jum jwahnit, jon jãtîh ï daacátjidih ñi túi bohénachah, jiiát panihni yeebdîh ã túi jéihyabipna caá. Cristo jwúb dei jáóhna, ã íp ded pah ã jumátdih ã túi jéihya beedábipna caá. ²⁰⁻²¹ Nin wã naáwát pínahdih ñi túi beh joyoó: Dios naáwátdih naóh yapanitji ï jenah joyátjîhjih ït daácjican tagaá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó queétdih ã naáwát tútat pahjeh ït naóh daácjip taga. Pánihna, ï daacátjidih jwiitboó jwî jenah joyátjîhjih bohéna, “Nin pah niijná caá ã chãjap”, jwî jéih niijcán caá. Túini Espiritu ã teo wáacátjîhjih jwî jéih beh joiná caá.

2

Yee bohénit ded pah ï jumátdih

¹ Jon jãtîh jwî déewã judíowã yuhna, biqúina “Dios naáwátdih naóh yapanit caá”, niij yeenit ït jumátdih wut jî. Páant ï jumátdih pahjeh mantîh, buubut ñijeéh jumnit biic yoobó yeenit ï jumátdih caá. Queét yoobópdih bohénit pah jumna yuhna, ï yee bohébipna caá. Pánih bohéna, Cristoíh táini doonádih ï yéjabipna caá. “Cristo ã túi ubnit jwî jumna caá”, niijná yuhna, “Caán jwî Maáh caá”, niij jenah joicán, ã wúatdih ï jepahcan niit. Páant ï yee bohéat jîb, waicanjeh Dios queétdih peéh chãjnit, iiguípna ã wahbipna caá. ² Páant ï yee bohénachah joinít, yeejép ï chãjat pah mantîh, dawá Jesúihwã biic yoobó yeejép ï chãjbipna caá. Páant yeejép ï chãjachah ennit, bitaboó túini doonádih yeejép ï wéhebipna caá.* ³ Dawá bií déedih náahna, ï bohéat jîb búdí jîb waadánit, ï jenah joyátjîhjih yeebdîh ï yee bohébipna caá. Páant ï yee bohéatji jîb Dios jon jãtîh queétdih peéh chãjat pínahdih ã jenah joyát pahjeh, iiguípna ã wahbipna caá.

⁴ Jon jãtîh Dios yeejépwãdih ã peéh chãjatjidih ñi túi náhninaá. Caandîh jepahcannit ángelwã ï jepahcatji jîb, iiguípna yohnit, dupáni tólihboó queétdih ãt nemep wut jî. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá.* ⁵ Pánihat pah mantîh, Noéji jum láa Diosdih náahcannitdih

peéh chãjna, niihat queét yeejépwãdih poby-ítjîh ãt mawap wut jî. Queét ï tút nuumát pínah niijná, Noé queétdih átih bohénap wut yuh jî. Obohjeéhtih, ï jepahcatji jîb Dios queétdih ãt peéh chãjap wut jî. Pánihna, Noéwãdihjeh Dios ã túi ubuchah, queét ocho cãacwãbitjeh ït túi yapap wut jî.* ⁶ Pánihat pah mantîh, Sodoma tútchidih moón Gomorra tútchidih moondîhbut peéh chãjnit, iigátjîh ãt cáo beedánap wut jî. Pánih peéh chãjna, túttimah jumnit yeejépwãdihbut ã peéh chãjat pínahdih jéihyana ãt chãjap wut jî.* ⁷ Obohjeéhtih, Lotdihjeh ãt túi ubup wut jî. Lot túini jumna, Sodoma tútchidih moón Dios ã wúatdih yap yohnit, tubit yeejép ï chãjachah enna, búdí ãt jîgahap wut jî.* ⁸ Caán táini Lot queét táicannitjeéh jumnit, yeó jáap jumátdih pah yeejép ï chãjachah ennit, yeejép ï wéhenachah joinítbut, búdí ãt jîgahap wut jî. ⁹ Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ã túi ubatjidih náhnina, buu láabut biic yoobó ã túi ubat pínahdih jwî jéihna caá. Áihwã yeejép ï yapachah ennit, jwî Maáh queétdih ã túi teo wáacbipna caá. Yeejépwãboodîh nemat tólih panhipboó nemnit, peéh chãjna caá ã chãjap. Péeni yeó jáapdih, queét ã nemnitjidih iiguípna ã yoob yohbipna caá. ¹⁰ Bitá yeejépwã ï en ñinahat pahjeh chãjnit, Diosdih yap yohnitdih chah ã peéh chãjbipna caá. Páant yeejép chãjnit, ñijeéh jumnit yeebdîh yee bohénit ï jumna caá. Pánih jumnit, úumcan, tíccan, “Bitá chah wã jéihna caá”, niij jenah joinít caá. Pánih jumna, ángelwãdih yeejép ípî naóhna caá.* ¹¹ Obohjeéhtih, ángelwãboó queét yee bohénit chah wépnit jumna yuhna, Dios ã pebh ñuhnit, táicannit ángelwãdih ípî naóh yaccan caá.*

¹² Queét yee bohénitboó nuñúpwã dée pah jenah joicannit ï jumna caá. Jiaboó jwîpî bid júi maonit panihnit ï jumna caá. Jenah joicán, ï náahat pahjeh ï chãjna caá. ï jéihcannitdih deohnit, yeejép ï wéhena caá. Páant ï jumuchah, nuñúpwãdih jwî mawat pahjeh mantîh, Dios queétdih iiguípna ã yohbipna caá.* ¹³ Queét bitadîh yeejép ï chãjatji jîb Dios queétdih ã peéh chãjbipna

* 2:2 Jud 4 * 2:4 Jud 6 * 2:5 Gn 6.1-7.24; 8.18; 2P 3.6
Jud 8 * 2:11 Jud 9 * 2:12 Jud 10

* 2:6 Gn 19.24; Jud 7 * 2:7 Gn 19.1-16,29 * 2:10

caá. Yeó jáapdih cãacwã queétdih ï enechah yuhna, tíccanjeh, búdí yeejép ïpĩ wēi chãjna caá. Yeebjéh ñi túi wēi jeéméchah, queét yeejépwãbut waadnít, ïpĩ chãjat pah tíc náah jumnidih chãjna, ñi wēi jeémátdih ï yéejana caá.*

¹⁴ Yaáhdih en ñinahnit, ïpĩ yeejép chãjìhna caá. Páant ï chãjatdih ï jéih cádahcan caá. Pánih chãjnit, Dios naáwátdih túi jéihcannitdihbut yeejép ï chãjat túutna caá. Bií déedih tubit bidnít ï jumna caá. Páant ï jummat jíib, Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá. ¹⁵ Pánih túini namádih cádahnit, déhenit panihnit biáboó bejna caá ï chãjap. Balaam ã chãjatji pah queétdih ï chãjna caá. Balaam, Beor wúuh át jumap wut jì. Búdí jíib náahnit, yéej chãjadih át bejep wut yah jì. ¹⁶ Páant ã yéej chãjìhichah ennit, ãih burro caandíh át jãihñap wut jì. Caán wéhecanni ã jumachah yuhna, Dios caandíh át wéheat túutap wut jì, ã mínahdih ã jãihñat pínah niijná. Páant ã jãihñachah joiná, Balaam yéej chãjadih ã bejatdih át cádahap wut jì.*

¹⁷ Queét yeenitboó meo waócáh mac wihcanni panihni ï jumna caá. Meo mac wihcanni pah jumnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah muntih, mah tólihndih johlit ã ub joh bojochah, mah ã buugcát pah, queét yee bohénitbut cãacwãdih teo wáaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chãjnit, tubit dupánapboó Dios ã bejat túutbipna caá.* ¹⁸ Queét jéihnit pah cãacwãdih ï bohénachah yuhna, ï bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah ï níj bohéna yah caá: “Jwĩ náahat pah jwĩ chãjachah, ã túina caá”, ï níj bohéna caá. Páant niijná, Jesúsdi h jáap jepahnit, ï yéejatdih cádahnitboodíh ï jwúub yeejép chãjat túutíhna caá. ¹⁹ Queétdih nin pah ï níj yee bohéna caá: “Dedé wutatdih jepahat jwiítdih ã náahcan caá. Jwĩ weñat pínahdihjeh jwĩ chãjachah, ã túina caá”, ï níj yee bohéna yah caá. Páant níj bohénit, yeejép chãjatdih cádahíhcan, caandíh ï jéih cádahcan caá. Pánih yeejép chãjna, queétjeh ï míic yéejana caá. Pánihna, ï yéejat ï

maáh panihni ã jumna caá.* ²⁰ Queét yee bohénitboó jwĩ Maáh Jesucristo jwiítdih túi ubnidih jepahnit, nin baácđih moón yeejép ï chãjatdih ït cádahjip ta yah caá. Obohjeéhtih, páant ï cádahat túttimah, jwúub yeejép chãjna, Cristodih ï jepahat pínah jãtìh ï jummatji chah yeejép pohba ï chãjna caá.* ²¹ Pánih chãjnit, túini namádih ï waadcáh, chah queétdih áta túi tagaá. Caán namádih waadát túttimah, tac púud biáboó bejat pah, Jesúsdi h ï cádahachah, chah ã túican caá. Pánihna, Dios túini ã wutatdih jepahna yuhna, caandíh cádahnit, jwúub yeejép ï chãjachah, chah yeejép caá. ²² Pánih túut numná yuhna, jwúub yéej chãjna, jwiít cãacwã nin jwĩ níjít pahjeh tigaá queét yee bohénit ï chãjap: “Mujjió ã éegniidih ãpĩ jwúub jeémpna caá. Múudih ï chocat túttimah, yeejép bepédih ãpĩ jwúub tãpána caá, páant muntih”, jwĩpĩ niijná caá.*

3

Cristo nin baácboó ã jwúub dei jãúwát pínah

¹ Wã oinitá, jãtìh yeebdíh biíc núo wãát daác wahap jì. Pánihna, nin náodih yeebdíh buu wã jwúub daác wahna caá, páant muntih. Con láa wã daacátji pahjeh, buu láabut biíc yoobó yeebdíh wã náhnat túutna caá, yee bohéatdih joicán, yoobópdih ñi jéihyat pínah niijná. ² Dios naáwátdih naóh yapanit ï naóh daacátjidih, jwĩ Maáh Jesucristo jwiítdih túi ubni ã wutatjidihbut ñi túi náhninaá. ã wutatdih jwiít ã naáwát túutnit yeebdíh jwĩ bohénap jì.

³ Nindih ñi túi náhninaá: Péeni yeó jáapna dawá yeejépdih ñinahnit, Jesúsdi h doonádih tubit deoh naóhnt ï jumvipna caá.* ⁴ Nin pah ï níj deoh naóhvipna caá: “ ‘Wã jwúub dei jãúhvipna caá’, Jesús ã níjíchah yuhna, ¿dépanih tigaá ã jíoghcan? ã jwúub dei jãúhcan níit. Nin baác ã jwíh jummat túttimah, jwĩ nuowãji ï wunat túttimah, nihat biíc yoobó páantjeh ã jumna caá”, ï níjvipna caá.* ⁵ Páant níj deohna, nindih ï náhnican caá: Dios ã wutatjìh nin baácđih,

* 2:13 Jud 12 * 2:16 Nm 22.4-35; 31.16; Jud 11; Ap 2.14 * 2:17 Jud 12-13 * 2:19 Jn 8.34; Ro 6.6,16 * 2:20 Mt 12.45; Lc 11.26 * 2:22 Pr 26.11 * 3:2 2Ti 3.1-5; Jud 18 * 3:4 Ex 12.22 * 3:5 Gn 1.6-9; Sal 24.2

jeádihbut át chājap wut jī. Nin baác mah-jeh ā jumuchah, caandih át wáac juyát túutap wut jī, baác ā jíghat pínah niijná.*
 6 Pánihat túttimah, pobyitjīh nin baác dih moondih át yoh beedánap wut jī.* 7 Pánih chājna, iigátjīh ā yoh beedáát pínah jātīh, ā wutatjīh muntih Dios jeádih, nin baác dihbut ā wap jwuhna caá. Péeni yeó jáap dih, caandih náahcannit dih peéh chājnit, jeádih, nin baác dihbut iigátjīh ā yoh beedábipna caá. Pánih peéh chājna, queédih iiguípna ā yohbipna caá.

8 Wā oinitá, nindihbut ñi túi náhninaá: “Mil jópchi maatápdih caá”, jwiít jwī niij jenah joyóchah yuhna, Diosboó ā enechah, biíc yeó jáap pahjeh caá. “Biíc yeó jáap bah-nijeh caá”, jwī niij jenah joyóchah yuhna, Dios ā enechah, mil jópchi pah ā jumna caá.* 9 Jwī Maáhdih biquína nin pah ī niij jenah joiná yuh caá: “Dios ā niijátji pah chājat túut niijná, maatápdih ā páina caá”, ī niijná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cāacwādh túi ubíhna, caandih ī jepahat pínahdih pái jwuhna caá ā chājap. Biíc cāac dih iiguípna ā yohihcan caá. Nihat cāacwā ī yéejat dih jīghanit, túiniboodih ī túut nummát pínahdih ā náah yacna caá.*

10 Obohjeéhtih, numm ní cāac muú mínah ā náhnicah, nummúdh ā waadát pahjeh, jwiítboó jwī náhnicah, Cristo nin baácboó ā jwúub dei jūúwát pínahdih caá. Páant ā jūúwá chah, búdí yáanit, jeáboó ā buudáh bejbipna caá. Caánboó jumnit cúiwā, widh, yeobát ī iig beedáh bejbipna caá. Nin baác, nihat ninboó jumni, cāacwābut ī iig beedáh bejbipna caá.*

11 Pánihna, “Nihat ā beedáh bejbipna caá”, Dios ā niijíchah joinít, yéejat dih cádahnit, Dios ā náahat pahjeh chājat caá jwiít dih náahap. 12 Jwī Maáh nin baácboó waícanjeh ā jwúub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, túinijeh ñi chājaá. Caán yeó jáap dih jeáboó jumni ā iig beedáh bejbipna caá. 13 Obohjeéhtih, Dios ā niijátji pahjeh nihat dih ā túut nummát pínahdih jwī wēi páina caá. Nihat ā iig beedát túttimah, jáap jeá, jáap baác dihbut Dios ā chāj bipna caá.

Caán jáap baácboó túi chājnitjeh ī jum bipna caá.*

14 Pánihna, wā oinitá, Diosjeéh túi jummat túut niijná, jwī Maáh ā jwúub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, ñi túi chājaá.*

15 Maatápdih ā jíghochah ennit, nindih ñi náhninaá: Dawá caandih jepahnit dih ā túi ubat pínah ā judh jwuhuchah, queédih ā pái jwuhna caá. Biíc yoobó jwī dée jwī oini Pablodih Dios ā jéihyanachah, yeebdih át daác wahap tajī. 16 Páant míc caá Pablo Cristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih naóhna, āpī daác wahap. Biquí láana jwī beh joíca naáhdih ā daác wahna caá. Pánihna, Dios naáwát dih bita túi jéihcannit, jenah joicánnit, yee naóhna, Pablo ā daacát dih ī túut numm jéhna caá. Á daacát yoobó pdih ā jumuchah yuhna, mácah ī jwúub naóhna caá. Dios naáwát dih ī daacni núonajidihbut páantjeh mun tigaá ī chājap. Páant ī chājat jīb, Dios queédih peéh chājnit, iiguípna ā yohbipna caá.

Á pée naáwát

17 Pánihna, wā oinitá, nihat dih páant ā yapat pínahdih yeebdih wā naáwá chah jéihna, ñi túi chājaá. Yeejépwā yeebdih mácah ī bohénachah yuhna, Cristoíh doonádh cádahcat túut niijná, queédih ñi joicá bojoó.

18 Jwī Maáh Jesucristo jwiít dih túi ubnidih chah ñi túi jenah joyoó. “Weemdih búdí oinit, ā túi teo wáac bipna caá”, ñi niij náhninaá. Yeó jáap jummat pah “Meém túini, chah wēpni caá ma jumap”, jwī niij wēi naóh jīh. Páant tíí ā jum nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pedro

* 3:6 Gn 7.11 * 3:8 Sal 90.4 * 3:9 Ez 18.23; 33.11 65.17; 66.22; Ap 21.1 * 3:14 Jud 24-25

* 3:10 Mt 24.43; Lc 12.39; 1Ts 5.2; Ap 16.15 * 3:13 Is

1 JUAN

Jesucristo ded pah ã jumat

¹ Ded pah Jesucristo ã jumatjidih yeebdíh wã naóh daácna caá. Jesucristo biíhmah jamni,* ded pah Dios ã jumatdih naóhni, cáacwã Diosjeéh páantjeh jumat túutnibut ãt jumap wat jĩ. Dios cáacwãdih ded pah ã naáwãtdih Jesúsboó naóh yapani ã jumap jĩ. ã naáwãchah joinít, jwiítjeh caandíh jwĩ enep jĩ. Jwiít dih ã duó wáyachah, caandíh jwĩ pej jumap jĩ. ² Jesucristo cáacwãdih páantjeh jumat túutni, nin baácboó ã jũúwát pínah jãtíh ã íp Diosjeéh jamniji nin baácboó ãt cáac jumap tajĩ. Caandíh enniti bũũ ãih doonãdih yeebdíh wã naóhna caá.* ³ Jwĩ íp Diosjeéh, ã wũúh Jesucristojeéhbut jwĩ túi jumna caá. Pãnihna, yeéb jwĩjeéh, jwĩ ípjeéh, ã wũúhjeéhbut ñi túi jumat pínah niijná, jwĩ ennijidih, jwĩ joiníjidihbut yeebdíh wã naóhna caá. ⁴ Biíc dih wẽinit jwĩ jumat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daácna caá.

Baabát panhipboó jwĩ jumat

⁵ Dios wũúh jwiít dih ã naóhni bohéãtdih bũũ yeebdíh wã naóhna caá. Dios túini yoobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat wihcah, dupúát caandíh ã wihcan caá. ⁶ Jwiít yeejép chãjnit, dupúát panhipboó jumna yahna, “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijnít, yeena caá jwĩ chãjap. Dios ã náahat pah jwĩ chãjcan caá. ⁷ Obohjeéhtih, túi chãjnit, baabát panhipboó Dios ã jumat pah muntih jwiítbut jumna, ãjeéh jwĩ túi jumna caá. ãihwãjeéhbut jwĩ túi jumna caá. Caandíh jwĩ jepahat jíib, Dios ã enechah, ã wũúh Jesucristo cruzboó wun wũhñit, ãih meépjĩh jwiít dih yéejat wihcannit pah ã chãjna caá.

⁸ “Weém bácah yéej chãjni nihcan caá”, niij jenah joinít, yeeatdihjeh jwĩ jenah joiná caá. Pãant niij jenah joiná, Dios naáwãtdih jwĩ túi jenah joicán caá. ⁹ Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjatdih Diosdih jwĩ naáwãchah, caandíh ã quíib bũũdbípna

caá. “Dios yoobópdih jamni ã niiját pah ã chãjbipna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ¹⁰ “Weém yéej chãjni nihcan caá”, niij jenah joiná, “Dios yeeni caá”, niijnít, ã naáwãtdih jwĩ náahcan caá.*

2

Jesucristo jwiít dih ded pah ã teo wãacat

¹ Wã weh panihnitá, yeéb yeejép ñi chãjcat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daác wahna caá.* Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ã ípdih jwiít dih ã naóh teo wãacbipna caá. ² Jwiít yéejnit jwĩ jumachah, jwĩ yéejat Diosdih ã jãhna caá. Dios biíc dih jwĩ túi jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ã wun wũhup jĩ.* Jwiít dihjeh nihcan, nihát baác dih moón jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, ã wun wũhup jĩ.

³ Dios ã wutat pah chãjna, “ãjeéh wã túi jumna caá”, jwĩ niij jéihna caá.* ⁴ Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijná yahna, ã wutat pah chãjcan, yeenit caá. Pãnih yeenit, Dios naáwãtdih ã jéihcan caá. ⁵ Obohjeéhtih, biíhboó ã wutat pah chãjni Diosdih ã túi oina caá. Diosjeéh jwĩ túi jumatdih nin pah jwĩ jéihbipna caá: ⁶ Ded Diosjeéh túi jamni Jesucristo ã chãjatji pah muntih caanbát ã túi chãjbipna caá.

Jáap wutat

⁷ Wã oinitá, yeebdíh bũũ wã daácni jáap wutat nihcan caá. Jon jãtíh ñi jéihni wutatjeh tigaá. Yeebdíh Jesúsíh doonãdih jwĩ naáwãchah, nin wutatdihbut ñi joyóp jĩ.* ⁸ Obohjeéhtih, máa wutat yahna, jáap wutatbut ã jumna caá.* Cristo nin wutatdih jepahnit, jwiít cáacwãdihbut ã oyat túutap jĩ. Dupúát panhipboó ñi jumachah, Cristo nin baácna jãóhñit, caán dupúãtdih ã baabánap jĩ. Pãnihna, ã baabáat panhipboó jumnit, Cristo ã oyat túutatdih ñi jepahna caá.

⁹ “Weém baabápboó jamni Dios ã wutatdih jepahni caá”, niijná yahna, ã dée panihni Jesúsíhdih eníhcan, Dios ã wutatdih jepahcan, dupánapboó jamni caá. ¹⁰ Ded

* 1:1 Jn 1.1,4; 6.68; 1Jn 2.13-14 * 1:2 Jn 1.14,18 * 1:10 Pr 20.9 * 2:1 Ro 6.11-14 * 2:2 1Jn 4.10 * 2:3 Jn 14.15,21,23 * 2:7 2Jn 5-6 * 2:8 Jn 13.34; 15.12

ã dée panihnidih oini baabápboó ã jumna caá. Pánih oina, caandih dedé b̄ugát panihni ã wihcan caá.* 11 Obohjeéhtih, dedé ã dée panihnidih eníhcan, dupánapboó ã bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ã chājatdih ã jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ã jummat

12 Wébítá, Cristo ã wan wāhatjīh ñi yéej chājatdih át yohop taga. Pánih yéejat yohnit ñi jumachah, yeebdih wā naóh daácna caá. 13 Behnitá, yeeb biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandih túi jéihnit ñi jumachah, yeebdih wā naóh daácna caá. Japatá, yeeb nemépwā ã maáhdih ñit yap yohop taga. Pánih yap yohnit ñi jumachah, yeebdih wā naóh daácna caá.

14 Wébítá, jwī ípdih ñi túi jéihna caá. Caandih túi jéihnit ñi jumachah, yeebdih wā naóh daácna caá. Behnitá, biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandih túi jéihnit ñi jumachah, yeebdih wā naóh daácna caá. Japatá, Dios naáwát dih túi jepahnit, wēp ñahnit panihnit ñi jumna caá. Pánih jumnit, nemépwā ã maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jumachah, yeebdih wā naóh daácna caá.

15 Diosdih jéihcannit ded pah ã en ñinahatdih ñi en ñinahca bojoó. Ded queét panihni jwī ípdih ã oican caá.* 16 Diosdih jéihcannit nin pah ã jumna caá: Yeejép chājatdih ã en ñinahca caá. Bíí déedih wēi ennit, ã bíbohíh jenah joiná caá. Dawá bíí déedih bíbohna, “Weém bita chah túini wā jumna caá”, ã níij jenah joiná caá. Jwī ípboó páant ã jenah joyát túatcan caá. 17 Nin baác ã b̄udúchah, ded pah cāacwā yeejép ã náah jenah joyátbut ã b̄udbípna caá. Obohjeéhtih, Dios ã náahat pah chājnitboó páantjeh ájeéh ã jumbipna caá.

Yoobópdi naáwát, yee naáwát

18 Wehá, nin yeó jáapna b̄udát pínah toáh jūóhna caá ã chājap. “Cristodih túit en jūihni ã jumbipna caá”, ã níijchah, ñiát joiná jī. Pánihna, b̄u dawá ã jūúwát dih jéihnit, “Péeni yeó jáap bahnijeh ã jedhna caá”, jwī níij jéihna caá. 19 Queét Cristodih en jūihnit jwī cātíh jumna yahna, jwiít dih

ã éemp yoh bacap jī. Páant ã bacatdih ennit, Jesúhwā yoobát ã nihcatdih jwī jéihna caá. Queét áihwā nihna, jwījeéh ã ita chāo tágaá. Jwījeéh páantjeh ã jumachah nihna, Cristodih en jūihnit ã jummatdih jwīta jéihcan tagaá.

20 Obohjeéhtih, yeebdih Túini Espiritu ã jumachah, yeeb nihat Cristoíh dooná yoobópdi ã jummatdih ñi túi jéihna caá.*

21 Yeebdih naóhna, “Queét ã túi jéihcan caá”, wā níij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit ñi jumachah, yeebdih wā naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat ã wihcatdih ñi túi jéihna caá. 22 Nin pah caá yeeni ã níijp: “Jesús Dios ã wahní nihcan caá”, ã níijná caá. Ded “Jesús Dios wūáh nihcan caá”, níij naóhni Jesucristodih, jwī íp Diosdihbut en jūihni caá. 23 “Dios wūáh Jesús nihcan caá”, níijní jwī íp Diosjeéh ã túi jumcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wūáh caá”, níijníboó jwī ípjeéh ã túi jumna caá.

24 Yeeb Jesús dih jwīh jepahnit, ded pah ã jummat doonádih ñi joyóp jī. Páant ñi joyátjidi ñi túi náhninaá. Pánih náhnit, Jesús dih, ã ípdihbut ñi túi pej jumbipna caá. 25 Nin pah Jesús jwiít áihwádih ã níij naáwáp jī: “Yeeb wājeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá”, ã níijp jī.

26 Yeebdih yeenitdih ñi joyáh bojat pínah níijná, wā naóh daácna caá. 27 Jesucristo yeebdih Túini Espiritudih át wāhup taga. Níjeéh jumnit, yeebdih ã túi bohéna caá. Yoobópdi bohéna, yeeatdih ã naóhcan caá. Páant ã bohénachah, biíh bohénidih ñi náahcan caá. Pánihna, ã bohéatdih joí cádahcan, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumú.

28 Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumú. Pánih jumnit, ã jwūub dei jūúwúchah, úmcan, ñi tíccan níit. 29 Jesucristo túini ã jummatdih yeeb ñi jéihna caá. Pánih jéihnit, nihat túi chājnit Dios weh ã jummatdihbut ñi jéihna caá.

3

Dios weh jwī jummat

1 Jwiít dih bainí oican, “Yeebboó wā weh caá”, Dios ã níijná caá. ã oinit jumna,

* 2:10 Ro 13.12-14 * 2:15 Stg 1.27 * 2:20 1Co 2.10-16 * 3:1 Jn 1.12

jwiít ã weh caá. Pánihna, yéej chājnitboó Diosdih jéihcan, jwiít ã wehdihbut ï jéihcan caá.* ² Wã oinitá, b̄u Dios weh jwĩ jamna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwĩ jumat pínahdih jwĩ táí jéih jwuhcan caá. Jesucristo ã jigohochah, caandíh ennit, ded pah ã jumatdih jwĩ táí jéihbipna caá. Pánih jéihnit, caán ã jumat pah m̄ntih, jwiítbut jwĩ jumat pínahdih jwĩ jéihna caá. ³ Det Jesucristo ã jw̄ub dei j̄úwát pínahdih p̄anitboó yéej chāj cádahnit, ã táí chājat pah m̄ntih ï t̄ut n̄umná caá.

⁴ Nihat yéej chājnit Dios ã w̄tatdih yap yohnit caá. Dedé yéej chājat Dios ã w̄tatdih yap yohat ã jamna caá. ⁵ Cāacwã ï yéej chājatdih yohni pínah Cristo ã cāac jumatdih ñi jéihna caá. Caánboodíh yéejat wihcan caá.* ⁶ Ded Cristo biícđih jamni páantjeh ã yéej chājca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yéej chāj cádahcan, Cristodih jéihcan, ãih nihcan caá. ⁷ Wã oinitá, yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojoó. Nihat táí chājnit Jesucristo yoobópdih ã jumat pah m̄ntih, queébtut yoobópdih ï jamna caá. ⁸ Obohjeéhtih, yéej chājniboó nemépwã ï maáih ã jamna caá. Nemépwã ï maáh bácah, biíhmahjeh yeejép chājni caá. Páant ã chājatdih yoh beedáni pínah Dios w̄úh nin baáčboó ãt cāac jam̄p tajĩ.*

⁹ Det Dios weh jamna, jwĩ íip Dios ã jenah joyát pah queétdihbut ãt jenah joyát t̄ut̄up taga. Pánih jenah joinít, ã wēpat íjeéh ã jam̄chah, páantjeh ï yéej chājcan niít. ¹⁰ Nin pah Dios weh, nemépwã ï maáh wehbut ï jumatdih ñi jéihbipna caá: Táí chājcanit, ï déewāđih oicannit Dios weh nihcan caá. Nemépwã ï maáh weh ï jamna caá.

Jesúhwã ï míc oyat

¹¹ Yeéb Jesucristodih jwĩh jepahnit, “Míc oyat caá náahap”, jwĩ niíj bohéatdih ñi joyóp jĩ.* ¹² Caín ã jumatji pah ñi jamca bojoó. Caán nemépwã ï maáih jamna, ã úddih ãt mao yohop w̄t jĩ. ¿Dépanih tigaá ã úddih ãt mao yohji? ñi jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wã naóhbipna caá. Caín yéej chājni jamna, ã údboó táí chājni ã jumatdih íjnit, caandíh ãt mao yohop w̄t jĩ.*

¹³ Páant tigaá yéej chājnitboó yeebdíh ï eníhcan caá. Pánihna, ï en j̄ihñ̄achah, “¿Dépanih tigaá weemdíh ï en j̄ih?” ñi niíj jenah joicá bojoó. ¹⁴ Yeejép chājnit, iiguípna bejnit pínah jwĩ jam̄p yuh jĩ. Obohjeéhtih, b̄u jeáboó bejnit pínah jamna, táiniboodíh t̄ut n̄umná caá jwĩ chājav. Jesúhwāđih oina, jwiítđih ã t̄ut n̄umátđih jwĩ jéihna caá. Ded cāacwāđih oicanni iiguípna bejni pínah ã jamna caá.* ¹⁵ Ded ã déedih eníhcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandíh ã jam̄p. Pánih jamna, Dios ã enechah, cāacđih mao yohni biíc yoobó ã jamna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ã jamcan niít”, ñi niíj jéihna caá. ¹⁶ Ded pah oyat ã jumatdih nin pah jwĩ jéihna caá: Jwiítđih b̄dí oina, Diosjeéh páantjeh jwĩ jumat pínah niijná, Jesucristo jwiítđih ã w̄n w̄h̄p jĩ. Páant ã w̄n w̄hatdih náhnit, “Caán oyat yoobát caá”, jwĩ niíj jéihna caá. Pánihna, jwiítbut w̄nna yuhna, jwĩ déewāđih táí oinit, teo wáacat caá náahap.* ¹⁷ Dawá bií dée bíbohni, ã dée panihni moh yéejnidih enna yuhna, caandíh j̄gah en teo wáaccan, Diosdih ã oican caá. ¹⁸ Pánihna, wã weh panihnitá, “Bitadih wã oina caá”, niijná, jacjeh pohba niijcát caá náahap.

Humcanjeh, Diosjeéh jwĩ jumat

¹⁹ Cāacwāđih táí oina, Dioíhwã jwĩ jumatdih jwĩ jéihna caá. Pánihna, ã peéh chājat pínahdih úmcanjeh, ãjeéh jwĩ táí jamna caá. ²⁰ “Yéejat jíib weemdíh ã jamna nacaá”, jwĩ niíj jenah joyóchah yuhna, Dios nihatdih jéihni jamna, jwĩ jenah joyátđihbut ã táí jéihna caá. Pánih jéihna, ãihwã jwĩ jumatdih jwĩ táí jenah joyát pínah niijná, jwiítđih ã teo wáacđipna caá. ²¹ Wã oinitá, “Dios wã yéejatdih ãt yoh tagaá”, niíj jenah joinít, úmcanjeh, Diosjeéh jwĩ táí jamna caá. ²² Pánih jamnit, Dios ã w̄tatdih jepahna, ã weñat pínahdih jwĩ chājachah, caandíh dedé jwĩ úbátđih jwiítđih ã w̄hbipna caá. ²³ Nin pah jwiítđih ã w̄tna caá: “Wã w̄úh Jesucristodih táí jenah joinít, bita ãihwāđihbut ñi oyoó”, ãt niijíp w̄t jĩ.* ²⁴ Dios ã w̄tatdih táí jepahnitboó ãjeéh ï táí jamna caá. Dios

* 3:5 Jn 1.29 * 3:8 He 2.14-15 * 3:11 Jn 13.34; 15.12 * 3:12 Gn 4.8 * 3:14 Jn 5.24 * 3:16 Jn 15.13

* 3:23 Jn 13.34; 15.12,17

Ĵjeébut ã táı jũmna caá. “¿Dios wãjeéh ã jũm niıt?” jwĩ niıj jéihíhichah, Dios jwiıtdih ã wãhni Túini Espírıtu “Jújuh, Dios majeéh ã jũmna caá”, ã niıj jéihyana caá.

4

Cristodih eníhcannıtdih ded pah jwĩ jéihyat

1 Wã oinitá, “Túini Espírıtu weemdih nin pah ã niıj naáwát túutna caá”, niıj yeenit, dawá ĩ jũmna caá. Pánihna, Dios ã naáwát túutni ã jumatdih jéihyat túut niijná, ded pah ã naáwátdih ñi túı joyoó. Dios naáwát biıc yoobó ã naóhcah, ñi joyáh bo-joó. 2 Yoobópdih Túini Espírıtu ã naáwát túutni nin pah ã niıj naóhbična caá: “Jesucristo jwiıt panihni cáac jũmna yũhna, Diosjeh át jũmup wut ĵı”, ã niıjbıčna caá. Páant niijnı Dios ã wahnı ã jũmna caá. 3 Obohjeéhtih, nemépwã ĩ maáh ã wahnı-boó, “Jesús Dios nihcan caá”, ã niıjbıčna caá. Páant niijnı Dios ã wahnı nihcan, Cristodih en jãihniıh caá. Cristodih en jãihniıhwã dawá ĩ jumat pınah doonádih ñıtát joi tágaá. Bũũ nin baácboó dawá ĩ jũmna caá.*

4 Obohjeéhtih, yeéboó, wã oinitá, Dioıhwã ñi jũmũchah, Túini Espírıtu ñijeéh ã jũmna caá. Jesúsdih jepahcannit, nemépwã ĩ maáh ã wẽpat chah, Túini Espírıtuboó ã wẽpna caá. Pánihna, yeebdih ĩ yee naáwáchah yũhna, caán ã wẽpatjıh queétdih yap yohnit ñi jũmna caá. 5 Queétdioıhwã nihcah, ĩ bohéatbut Dioıh nihcan caá. Bitá Dioıh nihcannit, ĩ bohéatdih ĩ túı wẽı joiná caá.* 6 Obohjeéhtih, Dioıhwã jũmna, ã naáwátdih jwĩ bohénachah, ãihwãboó jwiıtdih ĩ túı wẽı joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwĩ naáwáchah, ĩ joıhcan caá. Pánihna, Dios naáwátdih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ã jumatdih ñi jéihbična caá.*

Dios oini caá

7 Wã oinitá, oyat wẽpat Dios jwiıtdih ã wãhũchah, bitá ãihwãdih jwĩ oi jıh. Det bitadih túı oinit Dios weh ĩ jũmna caá. Pánih jũmnitjeh Diosdih jéihnit, ãjeéh ĩ túı jũmna caá. 8 Dios oini ã jũmũchah, bitadih

oicannit, Diosdih jéihcan, ãjeéh ĩ jũmcan caá. 9 Dios ã wũúh biıc jũmnidih nin baácboó át wah deyanap tajı, ã wẽpatjıh Diosjeéh wẽinit, páantjeh jwĩ jumat pınah niijná. Pánih chãjna, ded pah ã oyatdih jwiıtdih át jéihyanap tajı.* 10 Oyat yoobát nin pah caá ã jũmup: Diosdih jwĩ oyat pah nihcan, jwiıtdih Diosboó ã oyat pah caá oyat yoobát ã jũmup. Jwiıtdih búdı oinit, jwĩ yéejat jıib iıguıčna bejat déejidih túı ubat túut niijná, Dios ã wũúhdih át wũn wãhat túutup wut ĵı.

11 Wã oinitá, Dios jwiıtdih caan páh búdı ã oyochah, jwiıtbut túı mııc oyat caá náahap. 12 Nihat Diosdih encannit jwĩ jũmna caá. Obohjeéhtih, jwĩ mııc oyochah, Diosjeh jwıjeéh ã jũmna caá. Páant ã jũmũchah, ã náah yacat pah ã oyatjıh bitadih jwĩ túı teo wáacna caá.* 13 Dios jwiıtdih ãih Túini Espírıtudih át wãhũp taga. Páant jwıjeéh ã jũmũchah, “Dios biıcdih wã jũmna caá. Wãjeéh caanbút ã jũmna caá”, jwĩ niıj jéihna caá.* 14 Jwĩ ĩp ã wũúhdih nin baácboó át cáac jumat túutup tajı, cáacwãdih ã túı ubat pınah niijná. Páant ã cáac jumat túutnijidih jwiıtjeh jwĩ enep ĵı. Pánih ennitji, bitadih jwĩ jéih naóhna caá.* 15 “Jesús Dios wũúh caá”, niijnıjeh Diosjeéh ã túı jũmna caá. Diosbut ãjeéh ã túı jũmna caá.

16 Dios jwiıtdih ã oyatdih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, caandih jwĩ túı jenah joiná caá. Dios nihat cáacwãdih búdı ã oina caá. Pánihna, ded bitadih oini Dios biıcdih ã jũmna caá. Diosbut ãjeéh ã jũmna caá. 17 Pánih Dios biıcdih jũmna, caandih, bitadihbut jwĩ túı oina caá. Pánih oina, cáacwã ĩ yéejat jıib peéh chãjat yeó jáapdih úumcanjeh, jwĩ túı jũmbična caá. Cristo ã ĩp Dios biıcdih ã jũmũchah, jwiıtbut nin baácboó jũm jwũhna, biıc yoobó caán biıcdih jwĩ jũmna caá. Pánih jũmnit, ã jwũub dei jũúwáchah, jwĩ úumcan niıt. 18 Ded Diosdih oini ã oyatdihbut jéihna, caandih ã úumcan niıt. Pánih túı oina, jwĩ oinidih jwĩ úumcan caá. Obohjeéhtih, biıhdih úumna, caán ã peéh chãjat pınahdih jwĩ úum jenah joiná caá. Pánihna, jwĩ úumnidih jwĩ oican caá.

* 4:3 Mt 7.15; 2Jn 7 * 4:5 Jn 15.19 * 4:6 Jn 8.47 * 4:9 Jn 3.16 * 4:12 Jn 1.18 * 4:13 Ro 8.9; 1Jn 3.24
* 4:14 Jn 3.17

19 Dios jwiít dih ã oi waáwáchah, jwiítbut caandíh, bitadihbut jwí jéih oina caá. 20 Ded ã dée panihnidih eníhcan, “Weém Diosdih wã oina caá”, niijná yuhna, ã yeena caá. Biíhdih enna yuhna, ã oican, Dios ã enca naáhdih ã jéih oican caá. 21 Pánihna, nin pah jwiít dih Jesucristo ã niíj wutap jĩ: **“Ded Diosdih oina, ã dée panihnidihbut oyat caá náahap”**, ã niijíp jĩ.*

5

Dios weh yéejatdih í yap yohat

1 Det Jesús dih “Dios ã wahni Cristo caá”, niijnít, Dios weh í jumna caá. Det jwí íp Diosdih túi oinit, ã wehdihbut í oina caá. 2 Diosdih oina, ã wutatdih jepahnit, ã wehdihbut jwí oyat yoobópdih ã jummatdih jwí jéihna caá. 3 Æ wutatdih jepahnajeh, Diosdih jwí túi oina caá.* Caandíh oina, jwiít dih ã wutat wái náah jumni nihcan caá.* 4 Det Dios weh jumna, yéej chãjatdih í jéih yap yohna caá. Jesucristo ã wêpatdih túi jenah joiná, Diosdih jéihcannit í jenah joyát pah, jwí jenah joicán niít. 5 “Jesús Dios wũúh caá”, niíj jenah joiníjeh yéejatdih náahcan, ã yap yohna caá.

Dios wũúh ded pah ã jummat

6 Jesucristo nin baácboó ãt cãac jumap tajĩ. Æ tawat pínah jãtíh, Juan Daabánidih ã daabáát túutap jĩ. Túttimah, cruzboó wan wũhna, ãih meépdih ã yohop jĩ. Pánihna, mahjĩh ã daabáát dih, cruzboó ãih meép ã yohatdihbut náhnit, Dios wũúh ã jummatdih jwí jéihna caá. Túini Espíritubut “Nin Dios wũúh tigaá”, jwiít dih ã niíj jéihyana caá. Caán Túini Espiritu yeecan, yoobópdih naóhni caá. 7-8 Pánihna, Jesús Dios wũúh ã jummatdih nit biíc peihcannit jéihyanit í jumna caá: Túini Espiritu jwiít dih ã jéihyanachah, mahjĩh ã daabáátjidih, ãih meép ã yohatjidihbut jenah joinít, Jesús Dios wũúh ã jummatdih jwí jéihna caá. 9 Cãacwãjeh í naáwáchah joiná, “Caán yoobópdih tigaá”, jwí niijná caá. Páant niijnít dih jwí joiná yuhna, jwí íp ã wũúhdih naóhna, cãacwã í naáwát chah ã jumachah,

caánboodíh túi joyát caá náahap.* 10 Dios wũúhdih ded túi jenah joinít “Jesús Dios wũúh ã jummat dooná yoobópdih tigaá”, ã niíj jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ã wũúhdih ã naáwát dih joyáh bojni “Dios yeeni caá”, ã niijná caá. 11 Nin pah Dios jwiít dih ã niíj jéihyana caá: “Wã wũúhdih túi jenah joinít, páantjeh wãjeéh ñi jumbipna caá”, ã niijíp jĩ. 12 Dios wũúh Jesús dih ded túi jenah joinít, Diosjeéh páantjeh ã jumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesús dih jepahcanni, Diosjeéh ã jumcan niít.*

Juan ã péé naáwát

13 Yeéb Dios wũúhdih túi jenah joinít dih naóh daácna caá wã chãjap, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná.*

14 Dios ã náahat pah caandíh jwí wũúbáchah, jwiít dih ã joyát dih jwí túi jéihna caá. Pánih jéihna, wũumcanjeh caandíh jwí wũúbhna caá. 15 Páant ã joyát dih jéihna, “Wã wũúbát dih ãt wũh tagaá”, jwí niíj jéihna caá.*

16-17 Yeéb ñi dée panihni ã yéej chãjachah ennit, Diosdih ñi wũúbá, ã yéejat jíib caandíh iiguípna ã wahcat pínah niijná. Páant ñi wũúbáchah, Dios caandíh ã túut nũumbípna caá, ãjeéh páantjeh ã jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, ded Cristodih páantjeh náahcan, yap yohnit, ãihwãdihbut eníhcan, iiguípna ã bejbipna caá. Pánihnihoodíh ñi wũúbát pínahdih wã wutcan caá. Nihat yéej chãjat Diosdih yap yohat míic caá. Obohjeéhtih, biíh yéej chãjat iiguípna ã bejat túutcan caá. Pánih chãjnitdih caá wũúbát náahap, í túut nũumát pínah niijná.

18 Dios wũúh Jesús ãihwãdih ã túi en daoná caá, nemépwã í maáh queétdih ã yéejacat pínah niijná. Pánihna, “Dios weh páantjeh í yéej chãjcan caá”, jwí niíj jéihna caá. 19 “Jwiítboó Dioíhwã jwí jumna caá. Obohjeéhtih, nihat Diosdih náahcannitdih Satanás caá ã wutap”, jwí niíj jéihna caá. 20 “Dios wũúh nin baácboó cãac jumnit, Dios yoobát dih jwí jéihyat pínah niijná, jwiít dih ã jéihyanap jĩ”, jwí niíj jéihna caá. Pánihna, Diosjeéh túi jumnit, ã wũúh Jesucristojeéhbut jwí túi jumna caá. Jesucristo Dios

* 4:21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31 * 5:3 Jn 14.15; 2Jn 6 * 5:3 Dt 30.11; Mt 11.30 * 5:9 Jn 5.32-37; 8.18 * 5:12 Jn 3.36 * 5:13 Jn 20.31 * 5:15 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22 * 5:20 Jn 17.3

yoobát jamna, páantjeh Diosjeéh jwiít dih ã
túi jumat túutna caá.* ²¹ Wã weh panihnitá,
ĩñi túi chãja chaáh! Pãpnidih ñi wēi uúbhca
bojoó.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Juan

2 JUAN

Queétdih ã táyat tútat

¹ Weém Juan, Jesúihwãdih waóhni, meém Dios ã ñíonihdih ma weh panihnitdihbat wã daác wahna caá. Yoobópdih yeebdíh wã oina caá. Weém biícjeh pohba nihcan, nihat táini doonádih jéihnitbat yeebdíh ã oina caá. ² Jwiít nihat caán táini doonádih jepahnit jamna, caandíh jwí tui jenah joí cádahcan niít. Pánih jamna, yeebdíh búdí jwí oina caá. ³ Dios jwí íip, Jesucristo ã wãúhbat búdí oinit, yeebdíh ã jĩgah en teo wáaca naáh, ñi tui jumat pínah niijná.

Míc oyat tútat

⁴ Jwí íip jwiít nihatdih ã wutat pah, Jesús ã bohéatdih biquína ma weh panihnit ã tui jepahat doonádih joinít, búdí wã wéina caá.* ⁵ Némá, buu meemdíh wã naáwát jáap wutat nihcan caá. Jesúsdih jwíih jepahnit jwí jamuchah, nin pah jwiítidih ã niij wutap jĩ. “Ñi míc oyoó”, ã niijip jĩ. Pánihna, jwíjeéh jamnitdih jwí oyat dée caá.* ⁶ Diosdih yoobópdih oinit, ã wutat pah jwí tui chãjbipna caá. Pánihna, jwíih jepahnit ñi joyátji pah buubut nin pah yeebdíh wã wutna caá: Bitadih oinit, ñi tui teo wáaca.*

Dawá yeenit ã jumat

⁷ Páant niijná, nin pahbat yeebdíh wã naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó ã cáac jumat dooná yoobópdih nihcan caá”, niijnít, dawá ã yee bohéna caá. Det páant yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jãihni pah ã jamna caá.* ⁸ ¡Queétdih ñi tui chãja chaáh! Cristodih ñi teo wãhat jíb ñi buudcát pínah niijná, ã yee bohéatdih ñi jepahca bojoó. Yeéb yoobópdih Jesúsdih ñi pée cádahcatdih ennit, Dios yeebdíh chah táini ã chãjbipna caá.

⁹ Det Cristoíh bohéatdih cádahnit, “Wã jenah joyát caá chah ã táyup”, niij jenah joinít, jwí íipíhwã nihcan caá. Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit, Dios jwí íipjĩh, ã wãúhjĩhbat tui biícidih ã jamna caá.*

¹⁰ Pánihna, “Cristoíh naáwátidihjeh caá wã bohénap”, niijná yahna, mácah bohéatdih naóhni ñi pebhna ã jãibínachah, caandíh wëi jwãáhcanejeh, ñíih muudíh ñi waadát túutca bojoó. ¹¹ Páant mácah bohéatdih naóhna, Cristoíh bohéatdih náahcan, yeejép chãjni caá. Pánihna, caandíh wëi jwãáhniboó yeejép chãjnidih teo wáacna caá ã chãjap. Páant ñi chãjca bojoó.

Ñi pée naáwát

¹² Yeebdíh chah naáwíhna yahna, caandíh wã daáquíhcan caá. Obohjeéhtih, yeéb biícidih míc wéheat túut niijná, yeebdíh enedih wã bejihna caá. Pánih míc wéhenit, jwiít nihat biícidih jwí tui wëibipna caá.*

¹³ Ninjĩh bóli, ma jwan panihnih, Dios ã ñíonih, mi weh meemdíh ã táyat túatna caá. Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Juan

* 1:4 3Jn 3 * 1:5 Jn 13.34; 15.12,17 * 1:6 Jn 14.15,23-24; 1Jn 5.3 * 1:7 Mt 7.15; 1Jn 2.18; 4.1-3 * 1:9 1Jn 2.22-23; 4.15 * 1:12 3Jn 13-14

3 JUAN

Gayodih át túyat tútat

¹ Weém Juan, Jesúihwādh waóhni, meém Gayo, búdí wā oinidih nin núodih wā daác wahna caá.*

² Wā dée panihni, wā oini, Dios biícdih ma túi jumatdih wā jéihna caá. Caán biícdih ma túi jumat pah, ma túi yapat pínah, míih bácahbut ā túi jumat pínahdihbut meemdih wā wáhbna caá. ³ Biquína Jesúihwā wā pebhna júnít, ded pah ma jumat doonádih jwiítidih ī naáwáp be. “Cristo ā náahat pah-jeh Gayo yoobópdih āpī chājna caá”, ī niij naáwáp be. Páant ī niijchah joinít, búdí wā weñep be.* ⁴ Det wā bohénit, wā weh panihnit, Dios ā náahat pahjeh ī túi chājat doonádih joinít, búdí wāpī wēina caá.

⁵ Wā chéen, wā oini, Jesúih doonádih bohé jibnitdih ma jéihca naáhwā ī jumuchah yahna, ma teo wáacachah, ā túina caá. Pánih teo wáacna, jwī Maáh Jesúsdi yoobópdih jepahni ma jumna caá. ⁶ Biquína queét bohé jibnit jwī pebhna júnít, jwiít Jesúihwā jwī míc wáacachah, “Gayo jwiít Jesúihwādh ā túi oina caá”, jwiítidih ī niijíp jī. Pánihna, ma pebhna ī jwáub juibínachah, queétdih búdí ma teo wáacá, bohé péanit, ī túi jwáub jib bejat pínah niijná. Páant míc teo wáacatdih Dios áihwādh ā náah yacna caá. ⁷ Queét Jesúih túini doonádih bohé jib bejna, Diosdih jéihcannitboó ī teo wáacat pínahdih īpī náahcan caá. ⁸ Pánihna, jwiít Jesúihwāboó queétdih wēi jwāáhnit, jwī teo wáacat dée caá. Pánih teo wáacna, queét biícdih jwiítbut Dios yoobópdih ā naáwátidih bitadih jwī jéihyana caá.

Diótrfes yeejép ā chājat

⁹ Caanjīh moón Jesúihwādh wā daác wahap yah be. Obohjeéhtih, páant wā daacáchah yahna, Diótrfes wāt jumni, caanjéh wātni jumíhna, weemdih át jepahcap wāt be. ¹⁰ Pánihna, ñi pebhna wā juibínachah, ded pah ā chājatjidih yeéb Jesúihwādh wā naóh beedábipna caá. Weemdih yeejép āpī naóh yacna caá. Chah

yeejébut āpī chājna caá. Jesúihwā áih túini doonádih naóh jibnitdih wēi jwāáhcan, áih mūdih āpī waadát tútcan caá. Bitacaanjīh moón Jesúihwāboó bohé jibnitdih ī wēi jwāáachah ennit, caánboó “Queét bohé jibnitdih ñi wēi jwāáhca bojóó”, āpī niij wātna caá. “Queétdih ñi wēi jwāáát jīb jwiít Jesúihwā jwī míc wáacapoó ñi jwáub waadca bojóó”, āpī niijná caá.

¹¹ Wā oini, det yeejépwā ī chājat pah chājcanjeh, túi chājnitboodih ma en yacaá. Túi chājnit Dioihwā ī jumna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó Diosdih jéihcannit ī jumna caá.*

Demetrio ā túi chājat

¹² Demetrio wāt jumniboodih nihat cāacwā ī túi wéhena caá. Dios ā náahat pah ā túi chājatdih enna, túini ā jumatdih ñi jéihna caá. Weembát caandih páant tigaá wā niijíp. Páant wā niiját yoobópdih ā jumatdih ñi jéihna caá.

Ā naóh péaat

¹³ Meemdih chah naáwíhna yahna, caandih wā daáquílcan caá. ¹⁴ Waícanjeh meemdih enedih wā bejihna caá. Caanná juibínit, meemdih wā míc wéhebiipna caá.*

¹⁵ Dios meemdih ā teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná. Ninjīh jumnit jwī chéenwābut meemdih ī túyat tútca caá. Caanjīh moón jwī chéenwā nihat ī túyu naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Juan

* 1:1 Hch 19.29; Ro 16.23; 1Co 1.14 * 1:3 2Jn 4 * 1:11 1Jn 2.29; 3.6,9-10 * 1:14 2Jn 12

JUDAS

Queétdih ã túyat tútat

¹ Weém, Judas* Santiago úud, Jesucristodih teo wāhni, yeéb Jesúihwādih nin núodih wā daác wahna caá. Jwī íip Dios yeebdíh oinit, át ñíwip tagaá, áihwā ñi jummat pínah niijná. Jesucristo yeebdíh ã túi wapna caá, caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah niijná. ² Dios yeebdíh búdí oi jīgah ennit, ã teo wáaca naáh, ájeéh ñi túi jummat pínah niijná.

Yee bohénit ded pah í jummat

³ Wā oinitá, Dios jwiítdih iiguípna jwī bejat déejidih ã túi abatdih búdí daác wahíhna yuhna, mácah daacát caá weemdíh náahap, bita yeebdíh í yee bohéatdih ñi yap yohat pínah niijná. Pánih yap yohna, Jesucristoíh bohéatboodíh ñi cádahca bojoó. Caandíh joiná, Jesucristodih ñit túi jepahap tagaá. Caán bohéat páantjeh biíc yoobó ã jumna caá. ã túut ñumcán niít. ⁴ Yeéb ñi jéihcah yuhna, biquína yeejépwā Diosdih náahcannit, ñi pebhna íit juibínap tagaá. Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh í niij yee bohéna yuh caá: “Dioíhwā ñi jumachah, yeéb bita yaádhjīh ñi yéej chājachah enna yuhna, yeebdíh oina, ã peéh chājcan niít”, í niij bohéna yuh caá. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh jumnidih yap yohna, “Caandíh jepahat ã náahcan caá”, í niij bohéna yuh caá. Páant bohénitdih Dios ã peéh chājat pínahdih jon jātīh ã naáwátdih naóh yapanit íit daacáp tajī.*

Dios queétdih ã peéh chājat pínah

⁵ Būū nindih ñi túi jéihyechah yuhna, yeebdíh wā jwūub náhniana caá. Dios judíowā Egipto baáaboó jumnitdih ã bacaat táttimah, íjeéh jumnit caandíh jepahcannitdih át mawap wut jī.* ⁶ Biquína ángelwādih ã chājatjidihbut ñi náhninaá. Queét Dios ã wutatdih íit jepahcap wut jī. Nūmp maáta Dios queétdih ã waadánachah yuhna,

queétboó chah maáta íit jumíhip wut jī. Pánihna, Dios ã jummat tútatjidih í cádahat jíib dapánapboó yohnit, ítah tōp panihniijīh Dios queétdih át chéó jwejep wut jī. Péeni yeó jáapdih queét ã chéó jwejnitdih ã peéh chājbipna caá.* ⁷ Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moón, pehbbit jumni tútchinadih moonbát ded pah í yapatjidih ñi náhninaá. Yaádhidih yeejé chājnit, neoná mícjehbut búdí yeejé íit chājap wut jī. Páant í chājatji peéh Dios queétdih át cáo yohop wut jī. Páant ã cáo yohochah, iiguípboó jumnit, yeejé í yapat ã būudcán niít. Pánihna, iiguípboó Dios queétdih ã peéh chājatdih náhnit, caandíh níhat cāacwādih túi jepahat caá náahap.*

⁸ Páant yeejé í chājatji pahjeh mūntih, yeebdíh yee bohénitboó biíc yoobó ípī chājna caá. Pánih chājnit, “Oo júmat jígoah déedih wā enechah, Dios nin pah ã chājat túutap be”, niij yeenit, queétjeh íih bācahdih ípī yéejana caá. Jwī Maáh Jesucristodih jepahcan, áih cāacwā í maátadihbut ípī jepahcan caá. Ángelwādih “Queét táicannit, dedé pínah nihcan caá”, ípī niijná caá.* ⁹ Obohjeéhtih, jon jātīh Moiséh bācahdih ab bejíhna, ángelwā í maáh Miguel* nemépwā í maáh Satanásjīh íit míic jūihñap wut jī. Pánih míic jūihnit, Satanás “Caán Moisésji cāacwādih ã mawachah, áih bācah wīih pínah ã jumna caá”, át niij yeejip taga. Obohjeéhtih, páant ã yee naáwáchah joiná yuhna, Miguelboó, Satanásdih naóh yaccan, “Wā Maáh meemdíh ã peéh chāja naáh”, át niijjéjip taga.* ¹⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh yee bohénitboó ded pah ángelwā í jummat, Jesucristo ã wēpatdihbut jéihcan, “Queét dedé pínah nihcan caá”, niijnit, ípī yeejé naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah yeejé chājat pínahdih í túi jéihna caá. Nūñúpwā jenah joicánjeh ípī chājat pah, queétboó yeejé ípī chājna caá. Páant yeejé í chājat jíib, Dios queétdih búdí ã peéh chājbipna caá.*

¹¹ Caín ded pah yeejé ã chājatji pahjeh mūntih queétbut ípī chājna caá.* Balaam*

* **1:1** Mt 13.55; Mr 6.3 * **1:4** 2P 2.1-2 * **1:5** Ex 12.51; Nm 14.29-30 * **1:6** 2P 2.4 * **1:7** Gn 19.1-24; 2P 2.6
 * **1:8** 2P 2.10 * **1:9** Dt 34.6; Dn 10.13,21; 12.1; Ap 12.7 * **1:9** Zac 3.2; 2P 2.11 * **1:10** 2P 2.12 * **1:11** Gn 4.3-9; He 11.4; 1Jn 3.12 * **1:11** Nm 22.1-35; 31.16; 2P 2.15-16; Ap 2.14

dinerodih bádí bidnit, ã yee bohéatji pahjeh m̄ntih, queébt̄ut dinerodih bidnit, yeebdíh ī yee bohéna caá. Coré* Diosdih ã yap yohat peéh Dios caandíh ã mao yohatji pahjeh m̄ntih, yeebdíh yee bohénit caandíh ī yap yohochah, queétdihbt̄ut ã mao yohbipna caá. Pánihna, Dios queétdih ã peéh chājachah, queét bádí yeejép ī yapbipna caá. ¹² Yeéb Jesúsíhwāboó ã oyatdih wēi jenah joinít, biícđih ñi jeéméchah, queét yeenit jumna yahna, tíccanjeh, ñijeéh ĩp̄i jeémpna caá. Pánih jeémpnit, ĩ weñat pínahdihjeh jenah joinít, biícđih ñi túi jummatdih ī yéejana caá. Nin pah queét ĩ jumna caá: Mah tólihnadih johlit ã joh yapanachah, mah ã b̄ugcát pah, “Bohénit jwī jumna caá”, niijná yahna, túi jenah joicánnit jumna, bitadih ĩp̄i teo wáaccan caá. Nin pahbt̄ut ĩ jumna caá: Quehe wihcanni nahna w̄anni pah ã jumachah enna, ã mínah caandíh āp̄i d̄ug yohna caá. Pánihat pah, cāacwādh yee bohénitboó w̄annit pah ĩ jumachah, Dios iiguípna queétdih ã bejat tút̄utbipna caá.* ¹³ Nin pahbt̄ut ĩ jumna caá: Búdí mujdih jumni bádí nolihatna muj jwēejdih moópni bádí w̄iijnidih āp̄i yohna caá. Pánihat pah tigaá, queét yeejép̄wā Dios ã w̄utatdih jepahcannit, cāacwādh ĩp̄i yeejép chājap. Nin pahbt̄ut ĩ jumna caá: Dios ã bejat tút̄utni namá panihnidih cúiwā ĩ bejcat pah, Dios queétdih ã bohéat tút̄utat pah ĩ bohécan caá. Páant ĩ yee bohénachah, Dios queétdih peéh chājnit, páantjeh t̄utit d̄ap̄ánapboó ã jummat tút̄utbipna caá.

¹⁴⁻¹⁵ Adán ã jumma Enochoó,* Dios naáwátđih naóh yapaniji nin pah át niij naóh yapajip taga: “Nihat cāacwādh ñíwat tút̄ut niijná, jwī Maáh dawá ãih táinit ángelwā biícđih ã dei j̄óh̄bipna caá. Pánih ñíonit, Diosdih náahcannitboó yeejép ĩ chājatji jíib ã peéh chāj̄bipna caá. Queét yeejép̄wā Diosdih yeejép ĩ naáwát̄ji jíibbt̄ut ã peéh chāj̄bipna caá”, át niijjíp taga. Pánih naóhna, yeebdíh yee bohénitdihbt̄ut naóhna át chāj̄jip tagaá. ¹⁶ Queétdih ded pah ã yapachah, Diosdih, bitadihbt̄ut yeejép ĩp̄i wéhena caá. Yeejép jenah joinít, ĩ náahat

pahjeh ĩp̄i chāj̄na caá. “Yeéb túi joinít ñi jumachah, weém wā túi jéih bohéna caá”, ĩp̄i niijná yah caá, bita queétdih wēinit, ĩ túi jepahat pínah niijná.

Yeébdíh nin pah jummat caá náahap

¹⁷ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Jesús ã naáwát tút̄utnitboó ded pah ĩ niij bohéat̄jidiñi ñi túi náhninaá. ¹⁸ Nin pah yeebdíh ĩt niij bohénap w̄ut j̄i: “Péeni yeó jáapna Dios naáwátđih, ãih cāacwādhbt̄ut t̄utit deohnit, ĩ náahat pahjeh cāacwā yeejép ĩ chāj̄bipna caá”, ĩt niijjíp w̄ut j̄i.* ¹⁹ Páant ĩ niijnít̄jiboó yeéb biícđih ñi jummatdih ĩ yéejana caá. Queét Jesúsđih jepahcannit ĩ jumachah, Túini Espíritu ĩjeéh ã wihchah, ĩ weñat pínahdihjeh ĩp̄i chāj̄na caá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, yeó jáap jummat pah Túini Espíritu ã wēpat̄j̄ih w̄ubh̄nit, Jesucristodih chah ñi túi jenah joyoó. ²¹ Pánih chāj̄nit, yeebdíh bádí ã oyatdih náhninit, ã oyat chah jéihyat tút̄ut niijná, ã náahat pah ñi túi chājaá. Pánihna, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh bádí oi teo wáacnit, páantjeh ājeéh ã jummat tút̄utat pínahdih ñi wēi páñaá.

²² Biquína Jesucristodih tac yoób túi jenah joinítđih ñi j̄gah en teo wáacá, Jesúsđih yoobóp̄dih ĩ jepahat pínah niijná. ²³ Bitaboó yee bohéatđih jepah jwíh̄nitđih Jesúsđih táini doonádh ñi wēp naáwá, caandíh jepahnit, iiguípna ĩ bejcat pínah niijná. Bitaboó yee bohénit yeejép ĩ chājat pahjeh m̄ntih chāj̄nitđih ñi j̄gah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pánih teo wáacat pónih, ĩñi túi chāja chaáh! ĩ yéj chājat pah m̄ntih yeebb̄t̄ biíc yoobó ñi chāj̄cat tút̄ut niijná. ĩ yéj chājatđih bádí íi enat caá náahap.

Diosdih ã pé wēi naáwát

²⁴⁻²⁵ Jwī Maáh Jesucristodih w̄un w̄uh̄at tút̄utna, jwíit iiguípna bejnit̄jidiñi Dios át túi w̄up taga. Pánih túi w̄bni jumna, yeebdíh ã jéih wapna caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Pánih wapna, chah Maáh jumnit, ã pebhboó yeebdíh ã ñuh̄at tút̄utuchah, yéejat wihcannit jumna, bádí ñi wēibipna caá.* Caanjéh Dios ã jumachah, caandíh wēi naóh̄nit, “Meém chah táini, nihatdih Maáh

* 1:11 Nm 16.1-35

* 1:12 2P 2.17

* 1:14-15 Gn 5.18,21-24

* 1:18 2Ti 3.1-5; 2P 3.3

* 1:24-25 2P 3.14

jumna, chah wēpni, nihatdih jéihnibut ma jumna caá”, jwī niij jīh. Caán biíhmahjeh jumni, buubut jumni, páantjeh ã jumbipna caá. Páant ã jumuchah, nihat cãacwã caandih búdí ĩ wēi naáwá naáh. Páant tíi ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Judas

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát tútat

¹ Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ ípboó caandih ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, ãih ángeldih át wahap be, ãihwã jwĩ jéihyat pínah niijná. Bahnijeh jedhna caá, páant ã yapat pínah. ² Weém nihat wã enatji, jwĩ íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwúub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daác wahna caá.

³ Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã jedhduchah, det nin núodih ennit, bita ã en naáwáchah joinítbut, wã naáwátidih táí jepahnit, táí wéinit ã jumbipna caá.

Siete tatchidih moón Jesúhwãdih Juan ã daác wahat

⁴ Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jumni siete tatchidih moón, Jesúhwãdih wã daác wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi táí jumat pínah niijná. Caán jon jãtíh jumni, buubut jumni, túttimah, ã jwúub jũóhbirna caá.* Caán ã chúudup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjĩh yeebdih ã teo wáaca naáh.* ⁵ Jesucristo ã oyatjĩhbut ã teo wáaca naáh, ñi táí jumat pínah niijná. Dios ded pah ã jumatdih, cãacwãdih ã náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá.* Æ wunat túttimah, waóh boo pud jũóhni ã jwúub wuncan niít, páant mantih.* Pánihna, nin baácboó jumnit maáta ã chah Maáh caá.* Jwiútdih oina, ãih meépdih yohnit, jwĩ yéejat jíib peéh chãjat déejidih át yohop tají. ⁶ Pánih yohnit, jwiútdih ãihwã chãjna, caandih úbhñit, wéi naóhñit pínahdihbut át chãjap wut jí, ã ípdih jwĩ teo wãhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wépní, nihat jwĩ Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwĩ niú wéi naóh jíih. Páant tií ã jumna nah.

⁷ ¡Jãaj! Cristo mah tólihjĩh ã jwúub dei jũóhbirna caá.* Páant ã jwúub dei

jũúwáchah, nihat cãacwã ã enbipna caá. Caandih péoh dodh mao yohnitji, jwãagnitjibut ã enbipna caá. Æ jwúub dei jũúwáchah, nihat nin baácdir moón ã yéej chãjatjidih jéihnit, búdí ã jũibirna caá.* Páant ã yapbipna caá. Páant tií ã jumna nah.

⁸ Jwĩ Maáh Dios, chah wépní, nin pah ã niijná caá: “Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon jãtíh wãát jumna jí. Buubut wã jumna caá. Túttimah, wã jwúub jũóhbirna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹ Weém, Juan, Jesúh jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúh táini doonádih wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdihbut ã yéej chãjachah yahna, Jesús ã teo wáacatjĩh caandih wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiútdih nihat jwĩ Maáh ã jumna caá. Dios naáwátidih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wut jumni quewaboó ã yohni wã jumna caá. ¹⁰ Ninjĩh jumna, biíc chooát yeó jáapdih Túini Espiritu ã wépat weemdih búdí ã jumuchah, ñoni pah wã jumna be. Páant oo jumat panihatdih wã enat pónih, wã tãahmant Jesucristo wéjép ãi wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo ãi yáanap be. ¹¹ Nin pah weemdih ãi niijíp be: “**Buú ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daác péanit, Asia baácboó jumni siete tatchinadidih moón wĩhwãdih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tatchididih moondih yah buca ma daác wahaá**”, ã niijíp be.

¹² Páant ã niijíchah joinít, weemdih wéhenidih enat túat niijná, wã tac pud ñuhap be. Pánih tac pud ñuhñit, orojĩh ã chãjniji siete jíí cáagat nahnajih ã jíí cáagni páhanadidih wã enep be. ¹³ Caan náhna cãtíh ñuhñi cãac pah jígoñi Jesucristodih wã enep be. Æih jícha páha biíc yoobó buug ñãjni yégueh chóodih ã dawáp be. Orojĩh

* **1:4** Ex 3.14 * **1:4** Is 11.2; Ap 4.5 * **1:5** Is 55.4 * **1:5** Hch 26.23; Col 1.18 * **1:5** Sal 89.27 * **1:6** Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * **1:7** Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17 * **1:7** Zac 12.10; Jn 19.34,37 * **1:8** Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13 * **1:13** Dn 7.13; 10.5

Ī chājniji tōpdih jōóh poómp yoób juí wái chéoni ā jumup be.* ¹⁴ Āih waó yoóc túi baabní ā jumup be. Āih quíbnabut tuu ōopát tōpna pah ā iiguíp be.* ¹⁵ Āih jítchanabut túi itíni quenalih naa pánih yeh iigní ā jumup be. Ā wéheat búdí dóo yáaat pah ā yáanap be.* ¹⁶ Āih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwādhíh ā bíbohóh be. Íibat naá chénaboó jaco jumni eéep naadhíh ā chāác tewep be. Yeó iigát pah āih móot ā yeh iiguíp be.

¹⁷ Caandíh ennit, āih jítcha pebh wanni pah wā buugúp be. Páant wā buugúchah ennit, caán āih jéihyepmant bóo téihyajíh weemdíh teo jáhanit, nin pah ā niijíp be: “Ma úmca bojóo. Weém bííhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá.* ¹⁸ Weém báadhnijeh caá. Wanni wāih jumup yuh jī. Jwúub boo pud jōóhni wā jwúub wuncan niit, páant mantih. Jwúub booni jumna, cāacwādhíhbut wā jéih jwúub boot túutna caá. Cāacwā iiguípna ĩ bejat déedih weemjéh túi ubni caá. ¹⁹ Búutéh ma enatjidih ma daacá. Búu ded pah ā jumatdih, túttimah ded pah ā yapat pínahdhíhbut ma daacá. ²⁰ Nin siete cúiwā wā jéihyepmant bóo téihyamant wā bíbohndih ma túi beh joicáh, búu meemdíh wā naóhbipna caá. Orojīh ĩ chājniji siete jíí cáagat nahnajih ĩ jíí cáagni páhanadhíhbut wā naóhbipna caá. Caán siete cúiwā siete tútchinadhíh moón wíihwā ĩ maáta panihni ĩ jumna caá. Queét wā naáwádhíh naóh yapanit ĩ jumna caá. Orojīh ĩ chājniji siete jíí cáagat nahnajih ĩ jíí cáagni páhana siete tútchinadhíh moón wíihwā ĩ jumna caá. Queét wā naáwádhíh joinít ĩ jumna caá”, Jesucristo ā niijíp be.

2

Éfeso tútchidih moón Jesúhwādhíh ā daác wahat túutat

¹ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub níj naáwáp be, páant mantih: “Éfeso tútchidih moón wíihwā, queédih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

“Wā jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwādhíh bíbohni caá wā jumup. Orojīh ĩ chājniji siete jíí cáagat nahnajih ĩ jíí cáagni páhana cātíh jibni caá, ded pah ā iigát jumatdih jéihyat túut níjné. Pánih chājna, yeéb wíihwādhíh en bejna caá wā chājap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ² Nihat ní chājatdih wā jéih beedána caá. Wíih táini doonádhíh bitadhíh ní naáwádhíh, weemdíh ní túi jenah jói cádahcatdhíhbut wā túi jéihna caá. Yeejép chājnitdih ní iíatdhíhbut wā jéihna caá. “Jesúih táini doonádhíh naáwát náahna, jwiit ā wahnit caá”, bita ĩ níjíchah yahna, queédih joinít, yee naóhnt ĩ jumatdih ní jéihyep be. ³ Wíih táini doonádhíh ní naáwát jíib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna yahna, queét yeenitboodíh ní yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ní cádahcan caá. Páant ní chājachah ennit, yeebdíh wā wéina caá.

⁴ ‘Obohjeéhtih táinit ní jumachah yahna, nin pah weemdíh ní yap yohna caá. Weemdíh ní jwíih táí oyatji pah búu bíic yoobó ní oican caá. Ní jwíih táí míic oyatji pahbut búu bíic yoobó ní míic oican caá. ⁵ Pánihna, jwíih oina, ded pah ní chājatjidih náhnit, ní jwúub túut nuumá. Ní yéej chājatdih náhni dahwanit, ní cádahaá. Pánih cádahnit, wíih táini doonádhíh jwíih jepahnit, ní táí oyatji pah bíic yoobó ní jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ní yéej chājatdih ní cádahcah, níih jíiát panihni wā jwejnijidih waícanjeh jwúub dúuc wáyadhíh wā bejbipna caá. Páant níjnit, nin pah wā níj naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ní jwíih oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ní chājap. Páant ní yéejatdih ní cádahcat jíib, páant bóojeh, ní búudbípna caá. ⁶ Obohjeéhtih, weemdíh ní táí oican yahna, nindhíh ní táí chājna caá: Nicolaítas wút jumnit ĩ yéej chājatdih ní en iiná caá. Weembút ĩ yéej chājatdih wā en iiná caá.

⁷ ‘ĬDet molít jumna, Táini Espíritu wíihwādhíh ā naáwáchah, ĩ joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah jói cádahcannitdih wā íp ā jumupboó jumni nah quehedih

* **1:14** Dn 7.9 * **1:15** Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6 * **1:17** Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13 * **2:7** Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2

wã jeémát túutbipna caá.* Caan náh quehedih jeémpnitboó ï jwúub wancan niít',
ma niíj daác wahaá", Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tútat

⁸ Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niíj naáwáp be: "Esmirna tútchidih moón wíihwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

'Weém biíhmah jumna caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá.* Wanní wãih jamap yah jĩ. Jwúub boo pad júohni wã jwúub wancan niít, páant mantih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wã niíj naóhna caá: ⁹ Wíihwã ñi jumat jíb, yeejép ñi yapatjidih wã jéihna caá. Moh yéejnit ñi jumatdihbut wã jéihna caá. Pánih jumna yahna, Dios ã wépatdih bíbohnit, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó "Jwiít judíowã Diosdih jwĩ túi jepahna caá", niijná yahna, yeebdíh yeejép ï yee naáwátjidihbut wã jéihna caá. Queét Dioíhwã nihcan, nemépíhwã caá. ¹⁰ Búu yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úumca bojoó. Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat maúboó ã nemat túutbipna caá, weemdíh ñi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép ï chãjachah, ï mao yohochah yahna, weemdíh ñi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíb, yeebdíh wã pebhboó páantjeh wã jumat túutbipna caá.

¹¹ '¡Det molít jumna, wíihwãdih Túini Espíritu ã naáwáchah, ï joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannit ï wnat túttimah, iiguípna bejcan, wã pebhboó páantjeh ï jumbipna caá',*
ma niíj daác wahaá", Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Pérgamo tútchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tútat

¹² Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niíj naáwáp be: "Pérgamo tútchidih moón wíihwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

'Weém íbat naá chénaoó jaco jumni eéep naadíh bíbohni wã jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wã niíj naóhna caá: ¹³ Yeéb ñi chãjatdih, ñíih tútchidih moón ï chãjatdihbut wã jéihna caá. Caanjíh moón ï maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wút jumni wíih doonádih túi naóhnijidih ï mao yohop be. Caandíh páant ï mao yohochah enna yahna, weemdíh ñi túi jenah joí cádahcap be.

¹⁴ 'Obohjeéhtih, pánih túi jenah joí cádahcan yahna, bainí weemdíh ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wút jumni ã bohéatdih ï joiná caá. Jon jãtíh Balaam Balac wút jumni maáhjidih nin pah át niíj bohénap wut jĩ: "Judíowãdih ma yéejaat pínah niijná, nin pah ma chãjaá: 'Dios caá', wéi niijnít, ñi wãhni jeémátidih queétdih ma jeémát túutú. ï weha mána nihcannitjéh queétdih yeejép ma chãjat túutú", át niíj bohénap wut jĩ. Jon jãtíh judíowã caandíh joinít, ï yéej chãjatjeh pah biíc yoobó man tigaá búu biquína ñijeéh jumnitbut ï yéej chãjna caá.* ¹⁵ Queét ï chãjat pah bita ñijeéh moón Nicolaítas wút jumnit yeejép ï chãjat tútatboodíhbut ï jepahna caá. ¹⁶ Páant ñi yéej chãjatdih ñi cádahca. Ñi cádahcah, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chãjnitdih wã chãác teoni íbat naajíh wã peéh chãjbipna caá.

¹⁷ '¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwãdih ã naáwáchah, ï joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih jeámant jumni maná wút jumni jeémátidih wã wãhbiipna caá.* Baabní jeé naanádihbut queétdih wã wãhbiipna caá. Caán jeé naanádih íih jáap wút wã daácni ã jumbipna caá.* Bita caán wútdih ï jéihcan niít. Caán jeé naadíh ubnijeh áih wútdih ã jéihbiipna caá',
ma niíj daác wahaá", Jesucristo weemdíh ã

* 2:8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13 * 2:11 Ap 20.14; 21.8 * 2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4 * 2:17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50 * 2:17 Is 62.2; 65.15

niijíp be.

Tiatira tâtchidih moón Jesúhwādh ā daác wahat tūtat

¹⁸ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub niij naáwáp be: “Tiatira tâtchidih moón wíhwā, queédih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém Dios wúh caá. Quíib tū oopát tōpna panih iigní, jítcha túi itíni quenalih naa pánih yeh iigní wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá: ¹⁹ Ñi túi chājatdih wā jéihna caá. Weemdíh bitadidihbut ñi oyatdih wā túi jéihna caá. Weemdíh ñi túi jenah joyátidihbut wā jéihna caá. Bitadidih ñi teo wáacatidihbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcatidihbut wā jéihna caá. Jwíih túut nuumnít, ñi túi jepahat chah buu ñi túi chājatidihbut wā jéihna caá.

²⁰ ‘Obohjeéhtih, pánih túi chājnit jumna yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wāt jumnih,* “Dios naáwátidih naóh yapanih caá”, niij yeenih mi jumuchah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih biáboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, í weha mána nihcannitjñh wíhwādh yeejép mi chājat túatna caá. “Jwíih dios caá”, í niij wēi wāhni jeémátidih queédih mi jeémát túatna caá. ²¹ Mi yéejatdih mi cádahat pínahdih maatápdih wā páñachah yuhna, páant yeejép chājatdih mi cádahíhcan caá. ²² Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wā tubúp chūúábipna caá. Mijeéh yeejép chājnitidihbut wā tubúp chūúábipna caá. Í yeejép chājatdih túut nuumcán, queédih chah wā peéh chājnipna caá. ²³ Mi naáwátidih í jepahat peéh, mi weh panihnitdih wā mao yohbipna caá. Páant wā peéh chājatdih ennit, jéih beedáni wā jummatdih nihat wíhwā í jéihbipna caá. Ded pah í jenah joyátidihbut wā túi jéihna caá.* Pánihna, det yéej chājnitdih í yéej chājat jíib wā peéh chājnipna caá. Det túi chājnitboodíh í túi chājat jíibbut wā túi chājnipna caá.*

* **2:20** 1R 16.31; 2R 9.22,30 * **2:23** Sal 7.9; Jer 17.10

* **2:26-27** Sal 2.8-9

²⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó caánt yeejép wili mi bohéatdih ñi náahcap be. Satanás ā bohéatdihbut ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeéboodíh chah wā jwúub wutcan níit. ²⁵ Nindihjeh yeebdíh wā jwúub chājat tūtbipna caá: Ñi pebhboó wā jwúub dei juibíat pínahdih pánit, wā bohéatdih ñi cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷ Det yéejatdih yap yohnit, wā wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wā waadábipna caá. Wā íp weemdíh maáh ā waadáat pah, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá. Pánih maáta jumna, nihat baácidih moondíh ñi wēp wutbipna caá, Dios ā weñat pínahdih í túi chājat pínah niijná. Í jepahcah, búdí ñi peéh chājachah, queét í budáh bejbipna caá.* ²⁸ Yeebdíh baáb aáb jūúwáchah jumni cáidih wāhnit, ñijeéh weémboó wā jumbipna caá.

²⁹ ‘ÍDet molít jumna, Túini Espíritu wíhwādh ā naáwáchah, í joyoó naáh!’ ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

3

Sardis tâtchidih moón Jesúhwādh ā daác wahat tūtat

¹ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub niij naáwáp be: “Sardis tâtchidih moón wíhwā, queédih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém Túini Espíritu nihat ā wēpatdih bíbohni caá. Siete cúiwādhbut bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá: Ñi chājatdih wā túi jéihna caá. Bita yeebdíh nin pah í niij jenah joyóp yuh caá: “Queét Jesúh túini doonádih túi jepahnit caá”, í niij jenah joiná caá.

‘Obohjeéhtih, páant í niij jenah joyóchah yuhna, bainíjeh weemdíh jepahna, wunnit panihnit ñi jumna caá. ² Pánih jumna, ¡Ñi túi chāja chaáh! Ñi túi chājat enna, Dios ā wēican caá. Jáanit panihnit, túi chājnit ñi jumú. ³ Wā naáwátidih ñi jwíih joyátidih ñi túi jwúub náhninaá. Pánih náhninit, wā weñat pínahdih ñi túi chājaá. Túut nuumnít,

* **2:23** Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

ñi yéej chājatdih cádahna, táiniboodih ñi chājaá. Weém wā niijátji pah ñi chājcah, ñi náhnica, n̄m̄n̄i cāac n̄m̄m̄díh ā j̄abiát pah, yeebdíh peéh chājadih wā bejbipna caá.*

⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó yeejép chājnit nihcan, quei wíhcanni yégueh ð̄onít panihnit ñi jumna caá. Pánih jumna, táí baabní yégueh ð̄onít, wājeéh n̄ jibbipna caá. ⁵ Det wā naáwát dih cádahcannit, queét pah táí baabní yégueh ð̄onít ī jum̄bipna caá. Weemdíh jepahnitíh w̄tnadiah wā bíbohni papélah tólidih ñih w̄tnadiah daácna, wā jw̄úb wio yohcan niít.* Wājeéh páantjeh ī jum̄bipna caá. Wā íp ā enechah, ángelw̄abut ī enechah, “Nin w̄ih caá”, wā niij naóhbipna caá.*

⁶ ‘¡Det molít jumna, w̄ihw̄adih Túini Espiritu ā naáwáchah, ī joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

Filadelfia tátchidih moón Jesúhw̄adih ā daác wahat tútat

⁷ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā jw̄úb niij naáwáp be: “Filadelfia tátchidih moón w̄ihw̄a, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yéejat wíhcanni, táí yoobópdih naóhni wā jumna caá. Jon jātih maáh Davidji cāacw̄adih ā w̄tat pah weembát wā w̄tbipna caá. Pánih jumna, j̄ec panihnidih weém wā w̄tachah, bitaboó ī j̄éh nemcan niít. Wā nemechah, bita ī j̄éh w̄tcan niít.* ⁸ Nihat yeéb ñi chājatdih wā j̄éhna caá. Ñi pebh j̄ec panihnidih wā w̄tat túttimah, bitaboó yeebdíh ī j̄éh nemcan niít. Bainí táí jenah joiná ȳhna, wā naáwát dih, weemdíhbut ñi cádahcap be.

⁹ ‘Obohjeéhtih, bita ñi pebh jum̄nit Satanáíhw̄a caá. “Jwiít judíow̄a, Dioíhw̄a caá”, niijná ȳhna, w̄ihw̄a nihcan caá. Pánihna, queétdih ñi pebh bódicha caj yoh ñajat tút̄nit, “Yeebdíh Dios yoobópdih āt oi tagaá”, wā niiját tút̄bipna caá.*

¹⁰ W̄ih táini doonádh yeebdíh wā cádahcat tút̄t̄chah joinít, ñi táí jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácdih jum̄nit nihat cāacw̄a yeejép ī yapachah, yeebdíh wā wap̄bipna caá. Caán láa queétdih tabit yeejép yapat tút̄nit, ded pah ī jum̄atdih wā j̄ehyabipna caá. ¹¹ Ñi pebhna wā jw̄úb dei bejat pínah bah-nijeh ā j̄adhna caá. Pánihna, w̄ih táini doonádh ñi joyátjidih ñi quíib b̄udcá bojó. Pánih quíib b̄udcán, weemdíh páantjeh ñi jepahachah, ñi táí chājatji j̄ib pínahdih bitaboó ī j̄éh d̄uc wáican niít.

¹² ‘W̄ih táini doonádh cádahcannitdih wā íp pebhboó wā jum̄at tút̄bipna caá. Jagáp nahna pah táí w̄ep ñ̄h̄nit panihnit jumna, ā pebhboó páantjeh ī jum̄bipna caá. Ā pebhboó ī jum̄achah, wā ípíh w̄tdih, āih jáap tút̄chi w̄tdihbut queétdih wā daácipna caá, “Nin Dioíh caá”, ā niiját pínah niijná. Āih jáap tút̄chi Jáap Jerusalén w̄t jum̄ni tút̄chi ā jum̄bipna caá. Caán tút̄chi Dios ā jum̄upmant ā dei j̄óhbipna caá. Caán láa weembát jáap w̄t bíbohna, caán w̄tdihbut queétdih wā daácipna caá.*

¹³ ‘¡Det molít jumna, Túini Espiritu w̄ihw̄adih ā naáwáchah, ī joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

Laodicea tátchidih moón Jesúhw̄adih ā daác wahat tútat

¹⁴ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā jw̄úb niij naáwáp be: “Laodicea tátchidih moón w̄ihw̄a, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yeecanni, wā íp ded pah ā jum̄atdih yoobópdih naóhni caá. Nihat ā chājatjidih Maáh wā jumna caá.*

¹⁵ Ded pah ñi jum̄atdih wā táí j̄éhna caá. Weemdíh jenah joinít jumna ȳhna, bainijeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jum̄up: Maatápdih mah ch̄ud jwejni panihni caá. Táí cámahni nihcan, táí ch̄h̄nibut nihcan caá. Pánihni mahdih ñi w̄ecat pah, táí jenah joicá

* **3:3** Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15 * **3:5** Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12 * **3:5** Mt 10.32; Lc 12.8 * **3:7** Is 22.22; Job 12.14 * **3:9** Is 43.4; 49.23; 60.14 * **3:12** Is 62.2; 65.15; Ap 21.2 * **3:14** Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

buegnít ñi jamachah, weembát yeebdíh wã wëican caá. Weemdíh ñi túi jenah joyóchah nihna, chah áta túi tagaá. Ñi túi jenah joicáh, nump yeejép áta jam tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ñi jepahachah, chah yeejép caá. ¹⁶ Pánihnit ñi jamachah enna, búdí wã iiná caá. Yeejép mahdih wã éeg yohat pah yeéb weemdíh tac yoobjéh jepahnitdihbut wã yohbipna caá. ¹⁷ Nin pah ñi niij jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bií dée bíbohni caá. Dedé jadhdat wihcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ã enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jumatdih ñi jéihcan caá. ¹⁸ Pánihnit ñi jamachah ennit, nin pah yeebdíh wã niij naóhna caá: Orodih ñi jíib chājat pah, ñi yéej chājatdih wã yohat pínahdih ñi úbú. Yégueh wihcannit ñi tíicat pah, Dios ã enechah, ñi yéej chājatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdíh jepahnit, túi baabní yégueh panihni wã táyatdih wã wāhuchah, ñi ubú. Túini yégueh dñonít í tíicat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ã enechah, yeebbút ñi tíiccan niit. Quiib cohatdih ñi jíib chājat pah, wã teo wáacat pínahdih ñi úbú, jéih ennit panihnit Diosdih túi jenah joyát túut niijná. ¹⁹ Nihat wã oinitdih wã túut numát túutna caá.* Pánihna, wã oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, táiniboodíh yoobópdih ñi túut numá. ²⁰ Weemdíh ñi joyoó. Ñijeéh jamíhna, ñíih jéc nemni panihnidih ej ñuhna caá wã chājap. Páant wã ezechah joinít, ‘Ma waád jūúwá’, weemdíh ñi niijí. Páant ñi waadát túutuchah, bíicdih numah jeémát pah ñijeéh wã jumbipna caá. ²¹ Wã boo pud jūúwát túttimah, wã íp bíicdih weembát wã wutna caá. Pánihat pah yeebbút yéejatdih ñi yap yohat túttimah, wã pehbóo wājeéh bíicdih wã wutat túutbipna caá.*

²² ‘¡Det molít jamna, Túini Espíritu wíihwādih ã naáwáchah, í joyoó naáh!’

ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã

* **3:19** Pr 3.12; He 12.6 * **3:21** Jn 16.33; Ap 5.5 * **4:3** Ez 1.26-28; 10.1 * **4:5** Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 * **4:6** Ez 1.22 * **4:7** Ez 1.5-10; 10.14 * **4:8** Ez 1.18; 10.12 * **4:8** Is 6.2-3

niijíp be.

4

Jeámant moón Diosdih bódicha caj yoh ñajnit, í weñat

¹ Pánihat túttimah, jeáboó jéc wātni panihnidih wã enep be. Póojat nah búdí ã yáaat pah bóo wã joyóchah, weemdíh jwíih wéheni áí wéhenap be, páant muntih: “Ninna ma púuh laáb jūúwá. Túttimah bóo láa ded pah ã yapat pínahdih meemdíh wã jútbpina caá. Wã niiját pahjeh tigaá páant ã yapbipna caá”, ã niijíp be.

² Páant ã niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wēpat weemdíh búdí ã jamuchah, caanná wã púuh laáb juibínap be. Caanná púuh laáb juibína, Maáh chúudnidih wã enep be. ³ Túi dñu jélep yeh iigní, jaih jélepni júdu tac yoób ã chúudap be.* ⁴ ã chúudap pebh veinticuatro maáta chúud púuda bojnitdihbut wã enep be. Túi baabní yégueh chónadid dñonít, maáta í dawát oro júdnadid í dawáp be. ⁵ Wã jwíih enni ã chúudapmant úum náah jamni wedóat, énoh bíicdihbut páantjeh yána ã chājap be. ã en boj chúudapdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí ã wēpatdih júutni ã jamap be.* ⁶ ã en chúudap pebh búdí muj pah jígozni túi jélepni ã jamap be.

ã chúudap pebh chéneha míic ángelwã yuhna, mácah jígoznit, nihat íih bácahna dawá quíibna jamnit í jamap be.* ⁷ Jwíih jamni jíó dñuni pah ã jígohop be. Caán túttimah, momo jiwí pah ã jígohop be. Caán túttimah, cāquíh móot pah jamni ã jamap be. Caán túttimah, jiijní jao pah ã jígohop be.* ⁸ Queét chéneha míic dawá quíibna jamnit, seis muj wāpanabut bíbohni í jamap be. Íih muj wāpana chahmant, numantbut dawá quíibna ã jamap be.* Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut páantjeh Diosdih búdí wēi naóhna í chājap be. Nin pah í niijíp be:

“Túini, túini, túini, Dios jwí Maáh chah wēpni caá ã jamap.* Caán jon jātíh átát jamap jí. Būubut ã jamna caá.

Táttimah, ã jwúub jũóhbpna caá”, ï niijíp be.

⁹ Páant niij wēina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, niijná ï chãjap be. ¹⁰ Páant ï weñat pah muntih, veinticuatro maátabut Maáh ã chũudup pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih ï weñep be. Pánih wēina, ï maáta jumna dawat júdnadiah ã chũudup pebh ï cádah jwejep be. Pánih cádah jwejnít, nin pah ï niijíp be:

¹¹ “Meemdih búdí jwí wēini caá. Jwí Maáh chah wēpni, chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihadiah chãjni ma jumna caá. Pánihna, meemdih búdí weñat caá náahap”, Diosdih ï niij wēi naáwáp be.

5

Daác pinni quiít, Oveja Wũúhbut

¹ Táttimah, jwúub enna, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant chénaboó daác pinni quiít dih ã bíboh chũuduchah, wã enep be.* Siete láa wídadahjĩh ã néeh teoni quiít ã jumup be. ² Wēpni ángeldihbut wã enechah, nin pah ã wēp niij naáwáp be: “¿Ded tigaá con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiít dih ã jéih watbipna caá”, ã niijíp be.

³ Páant ã niijíchah yuhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat wihcannidih ï jéih bid jaicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhnit, wunnitbut caán quiít dih ï jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ã wihcap be. ⁴ Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih ï bid jaicáh ennit, weém búdí wã jũúup be. ⁵ Páant wã jũúuchah ennit, biíc veinticuatrojeéh jumni nin pah weemdih ã niijíp be: “Ma jaicá bojoó. Con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah Judá ã jaimená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jió dũni”, ï niijni, maáh Davidji jaima ã jumna caá. Caandih eníhcannidih yap yohni jumna, con quiít dih siete ã néeh tewatjidih watni pínah ã jumna caá”, ã niijíp be.*

⁶ Páant ã niijíchah joiná, Maáh ã chũudup pebh Oveja Wũúhdih wã enep be. Chénena

míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut ï cátih ã ñuhup be. Caán ï maoniji pah ã jígohop be. Siete mona jumni, siete quíibnabut ã jumup be. Áih siete mona wēpat búdí bíbohni ã jumadiah júutna ã chãjap be. Áih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espíritudih Dios ã wahachah, ã túi en beedáatdih júutna ã chãjap be.*

⁷ Caán Oveja Wũúh Maáh pebh juibínit, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant ã bíbohni quiít dih ã ubup be. ⁸ Páant ã ubuchah ennit, chénena míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wũúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih ï weñep be. Queét nihat maáta bítat dahna árpas ï niijnidih bíbohni, oro pamapnadihbut ï bíbohó be. Caán oro pamapna diít dih túi chej jumni cáwat pínah ã jumup be. Caán túi chej jumni cáwat pínah Dioíhwã caandih ï úbát panihni ã jumup be.* ⁹ Pánih Oveja Wũúhdih wēina, nin jáap ewatjĩh ï niij ewep be:*

“Meém ï mao yohniji jumna, míih meépĩh cáacwã ï yéejatdih ma yoh wũhup be, Diosjeéh ï túi jumat pínah niijná. Nihat cáacwã poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baác dih moón meemdih jepahnitdihjeh míih meépdih yohnit, ï yéejatdih ma yohop be.

¹⁰ Dioíhwã ï jumat pínah, caandih wēi úbh wũhni pínahbut niijná, queétdih ñíonit, nihat baác dih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chãjni jumna, con ã daácni quiít dih ã néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ï niijíp be.

¹¹ Páant ï niij eo péanachah, jwúub enna, dawá yoobát ángelwã ï ewatdih wã joyóp be, páant muntih. Maáh chũudnidih, chénena míc dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadiahbut ángelwã ï túi júud ñuh pũda bojop be. Queét ángelwã tabit ï wēp ewechah, wã joyóp be.* ¹² Nin pah queét ï niij wēi ewep be:

“Meém Oveja Wũúh, ï mao yohniji nihat cáacwãdih watni, nihadiah jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwã ï

* 5:1 Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1 * 5:5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 * 5:6 Is 53.7; Zac 4.10 * 5:8 Sal 141.2; Ap 8.3 * 5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10 * 5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * 5:11 Dn 7.10

yéjat jíib ĩ mao yohniji ma jumachah enna, meemdih jwĩ wēina caá. ‘Chah táini caá’, meemdih níj weñat caá náahap”, ĩ níjíp be.*

¹³ Túttimah, bitabut ĩ wēi ewechah, wã joyóp be. Nihat Dios ã chãjnitji japmant moón, nin baácdih moón, búdí majdih moonbát, báadhnit, wãnnitbut, nihat biícdih nin pah ĩ níj wēi ewep be:

“Meém jwĩ Maáhdih, Oveja Wũúhdihbut yeéb chénewádh jwĩ táí wēi eona caá. ‘Táinit yoobát caá. Chah wēpnit caá’, jwĩ níjíná caá. Yeebdih páantjeh níj wēi naáwát caá náahap”, ĩ níjíp be.

¹⁴ Páant ĩ níj wēi ewechah joiná, queét chéneña míic dawá quíibna jumnit “Páant tíí, ĩ níj wēi ewe naáh”, ĩ níjíp be. Queét veinticuatro maátaboó bódhica caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wũúhdihbut búdí ĩ weñep be.

6

Daác pinni quiútdih Oveja Wũúh ã jwíih watat

¹ Túttimah, caán daác pinni quiútdih Dios ã jwíih néeh tewatjidih Oveja Wũúh ã watap be. Páant ã watat túttimah, biíc dawá quíibna jumniboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma jũúwá”, ã níj ejep be. ² Páant ã níj ejat túttimah, táí baabní cabalodih wã enep be.* Caán caballojih chúdni ñúpat tũ bíbohdih maáta ĩ dawát júdh dih Dios ã wũhup be. Páant ã wũhat túttimah, caánboó caandih en jãhndih míic mao yap yohodih ã bejep be.

Segundo ã néeh tewatjidih ã watat

³ Túttimah, Oveja Wũúh biíh néeh tewatjidih ã jwáub watap be, páant muntih. Páant ã watat túttimah, biíh dawá quíibna jumni “Ma jũúwá”, ã níj ejep be. ⁴ Páant ã níj ejat túttimah, biíh caballo táí dũni ã jũúwúchah, wã enep be.* Caán dũni caballojih chúdnidih nin baácdih moondih míic mawat tútat pínah wēpatdih, búdí íibat naadíhbut Dios ã wũhup be.

Tercero ã néeh tewatjidih ã watat

⁵ Túttimah, chéneh wat péaniji biíhdih ã jwáub watap be, páant muntih. Páant

ã watachah, biíh dawá quíibna jumni “Ma jũúwá”, ã níj ejep be. Páant ã níj ejat túttimah, biíh caballo einidih wã enep be.* Caán einijih chúdni chodat ĩ jenah enatdih ã bíbohup be. ⁶ Caandih wã enechah, dawá quíibna jumnit cãtíh chúdniboó nin pah ã níjíp be: “Nũgúp láa biíc yeó jáap ĩ tewat jíibjĩh biíc kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadh ĩ jéih jíib chãjbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pahdih ĩ jéih jíib chãj bũjácán níit. Trigo, cebadabut bainí jíib jumni yuhna, búdí ã jíib jumbipna caá. Obohjeéhtih, jeémát chãjat yíi, jiwá iguúh mac biícdih páantjeh ã jumna náah”, ã níjíp be.

Cuarto ã néeh tewatjidih ã watat

⁷ Túttimah, biíc peihcannidih wat péaniji biíhdih ã jwáub watap be, páant muntih. Páant ã watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma jũúwá”, ã níj ejep be. ⁸ Páant ã níj ejat túttimah, biíh caballo wãnnitíh bácah pah jíghnidih wã enep be. Caanjíh chúdni “Wunat tútñi”, wãt jumni ã jumap be. Caán túttimah jũóhni “Iguúpná bejat tútñi”, ã wãt jumap be. Pánihna, queétdih nin baácdih moondih mao yohat wēpat pínahdih Dios ã wũhup be. Míic mawat tútñit, nũgúpjĩh wunat tútñit, jadh moón nũñúpwádh tac behanit, táí daocá bũgnítjeh cãcwádh Dios ã mao yohat tútup be.*

Quinto ã néeh tewatjidih ã watat

⁹ Túttimah, chéneña míic ã néeh tewatjidih wat péaniji biíh biúhdih ã watap be, páant muntih. Páant ã watachah, Diosdih cáo wũh cáagat naa nũmp Jesúhwádh ĩ maonit caolihjidih wã enep be. Dios naáwádh naóhna, “Weém Jesúh caá”, ĩ níj átji jíib queétdih ĩt mawap tají. ¹⁰ Diosdih nin pah queét ĩ níj ejep be: “Maá, yéjat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma níj át pah yoobópdi chãjni caá. ¿Nin baácdih moón jwiútdih maonitjidih débóli tígáa ma peéh chãjbi?” ĩ níjíp be. ¹¹ Páant ĩ níjíchah joinít, Dios queétdih táí baabní yégueh chóodih wãhñit, nin pah ã níj jepahap be: “Ñi choo jwáhuú. Bitá ñi déewã panihnit

* 5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7 * 6:2 Zac 1.8; 6.3,6 * 6:4 Zac 1.8; 6.2 * 6:5 Zac 6.2,6 * 6:8 Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

Jesúhwā, ï mao yohnit pínah, yeéb táini doonádih ñi naáwátji pah queébtut bohé jwuhna caá ï chājap. Yeebdih ï mawatji pah queédihbut ï mao beedáát pínah ã judh jwuhna caá. Pánihna, queédih ï mawat pínah jãtìh, bainí ñi choo jwúhuú”, ã niijíp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

¹² Tãttimah, biícjìh bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, biíhdih ã watap be, páant muntih. Caandih ã watachah, búdí baác méméat ã jumap be.* Pánihichah, yeó ã dupááh bejep be.* Widhbut meép panihni ã duuah bejep be.* ¹³ Máa cãca máa quehedih ã boloh yoh jéena bojat pah cáiwãbut ï yúug jéen bejep be. ¹⁴ Pánihichah, jeábut ã buudáh bejep be.* Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ã túut nuumáp be.* ¹⁵ Páant ã yapachah ennit, nin baác dih moón ï maáta jeé íit diítna ï jweí waadáp be. Soldadowã ï maáta, búdí bií dée bíbohnit, wëpnit, nihat queédih teo wãhñit, teo wãhñit nihcannitbut caanná míic ï jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cãtìh ï jweyép be.* ¹⁶ Pánih jweinít, jap bóo jeenádh, jee dáhnadihbut nin pah ï niijíp be: “Jwiít dih ma jãh júúwú.* Con Maáh cháudnidih, Oveja Wúúhdihbut búdí jwí úumna caá. Pánihna, jwiít dih ma jãhaá, Oveja Wúúhdih jwí yap yohatji júb ã peéh chãjcat pínah ni-ijná. ¹⁷ Caandih yap yohnitdih ã peéh chãjat pínah yeó jáap wãát jumna caá. Caán ã peéh chãjat pínahdih ded pah jwí jéih jweicán niít”, ï niijíp be.*

7

144 mil Dioíhwã ã wãt búudhñit

¹ Pánihat túttimah, chéneña míic ángelwãdih wã enep be. Queét nihat pebhboó ï bejep be. Jwíih waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni biíh chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb júúwúpboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejni, ï bejepmant júóhni johlitnadih ï jãhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujdihbut johlit

ã johcap be. Dedé biíc máa nahdih ã joh jãhacap be.* ² Pánihat túttimah, biíh ángel yeó aáb júúwúpmant ã júúwúchah, wã jwúub enep be. Dios páantjeh jumniíh wãt áihwãdih búudhdadh júóhna ã chãjap be. Pánih júóhñit, bita chéneña míic bejniitboó, nin baác dih, búdí mujdihbut Dios ã yéjeaat tútñit pínah ángelwãdih wëpép ã ejep be. ³ “Judh jwuhna caá. Dioíhwãdih ñih móot júúhñadih ã wãtdih wã búudh jwuhat tút caá. Pánih wãt búudhdat pínah jãtìh nin baác dih, búdí mujdih, máanadihbut ñi yéjea jwuhca bojoó”, queét chéneña míic ángelwãdih ã niij ejep be.*

⁴ Pánihna, Dioíh wãtjìh ñih móot júúhdih búudhñit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã jumena ï jumna caá”, caán ángel ã niijichah, wã joyóp be. ⁵ Doce mil Judá jumena jumnit ã wãt búudhñit ï jumap be. Bita doce mil Rubén jumena, bita doce mil Gad jumena ã wãt búudhñit ï jumap be. ⁶ Bita doce mil Aser jumena, bita doce mil Neftalí jumena, bita doce mil Manasés jumena ã wãt búudhñit ï jumap be. ⁷ Bita doce mil Simeón jumena, bita doce mil Leví jumena, bita doce mil Isacar jumena ã wãt búudhñit ï jumap be. ⁸ Bita doce mil Zabulón jumena, bita doce mil José jumena, bita doce mil Benjamín jumena ã wãt búudhñit ï jumap be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ã wãt búudhñit ï jumap be.

Dawá baabní yéguéh duonít

⁹ Pánihat túttimah, dawá cãacwãdih wã enep be. Nihat baác dih moón, nihat cãacwã poómp mácah wéhenit Cristodih jepahñitji caanjìh míic wáac ñuhñitdih wã enep be. Dawá cãacwã, jenah enna, buujáca naáh, Maáh ã cháudup, Oveja Wúúh pebhbut ï ñuhap be. Túi baabní yéguéh duonít, táam núonadihbut ï bíbohó be. ¹⁰ Queét nihat nin pah ï niij wëi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wúúhbut jwiít dih táí ubnit caá”, ï niijíp be.

* **6:12** Ap 11.13; 16.18 * **6:12** Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 * **6:12** Jl 2.31 * **6:14** Is 34.4 * **6:14** Ap 16.20 * **6:15** Is 2.19,21 * **6:16** Os 10.8; Lc 23.30 * **6:17** Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2 * **7:1** Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5 * **7:3** Ez 9.4,6

11 Queét dawá ángelwã Maáh ã chũudũpdih, veinticuatro maátadid, chéneña míc dawá quíibna jumnitdihbut ã ñũh pũuda bojop be. Pánih ñũhñit, cãacwã ã wẽi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandih queébtut nin pah ã wẽi naáwáp be:

12 “Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wẽpni caá. Ma wẽpatjĩh nihatdih chãjni caá. Pánihni ma jumachah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdih búdí jwĩ wẽina caá”, ã niijíp be.

13 Túttimah, biíc maáh nin pah weemdih ã niij wũbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh duonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ãt jũoh?” ã niijíp be. 14 “Weém wã jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandih wã niij jepahap be. “Nihat cãacwã tabit yeejép yap láa, Diosdih ã cádahcat jíib ã mao yohnitji caá.* Ìih yéguehdih ã chocat pah, Oveja Wũhũh ãih meépdih yohna, ã yéejatdih ã yohnit ã jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ã duoná caá.*

15 “Pánih duonít jumna, Dios ã chũudũp pebh yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut caandih páantjeh ã wẽi naóhna caá. Dios ãjééh jumna, queétdih ã wapbipna caá.

16 Chéneji nuugúp ã jwũub wũncan niít. Taca jootátbut ã jwũub wihcan niít. Yeó ã wihcah, tabit chãhat ã wihcan niít.*

17 Maáh pebh ñũhni Oveja Wũhũh owejawãdih túi en daoní ã en dawát pah, queétdih ã en daobípna caá.* Owejawãdih en daoní ã waáwát pah, meo waócáhna queétdih ã numah bejbipna caá, báadhdát túatni mahdih ã babhbat pínah niijná.* Pánihna, queét páantjeh wẽina, chéneji ã jũicán niít”,* weemdih ã niijíp be.

8

Seis ã néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ã watat

1 Seis ã néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ã yoób watap be. Páant ã wat-achah, tac yoób hora dée wéheat laihsan, nihat ã yayáh bejep be. 2 Túttimah, Dios pebh ñũhñit siete ángelwãdih wã enep be. Biíh queétdih siete póojat nahnadid ã wũhũp be. 3 Biíh ángelbut orojĩh ã chãjni pamapdih bíbohni Diosdih cáo wũhna ã cáagat naa pébh ã juí ñũhũp be.* Búdí chej jumni cáwat pínahdih caandih ã wũhũp be, nihat Dioíhwã ã wũbát biícidih widnit, Dios ã chũudũp pebh jumni oro naajih ã cáo wũhat pínah niijná.* 4 Páant ã cáo wũhũchah, caán chej jumni jeí, Dioíhwã ã wũbát biícidih Dios pebh ã chao ñah bejep be. 5 Páant ã cáo wũhat túttimah, caán naadid bóo tũũ tãóhdih caan pámapna náoo yac péanit, baácboó ã puoh jéena bojop be.* Páant ã puoh jéenanachah, úum náah jumni wedóát énoh biícidih tabit ã yeéj yáanachah, baác ã méménap be.*

6 Túttimah, queét siete ángelwã ã bíbohni póojat nahnadid póojat túut ã chãjap be.

Jwíh cuatro póojat nahna

7 Biíc ángel ã jwíh póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tũũ tãóhna biícidih, meép wid jumni, baácboó ã yúug jéenep be. Páant ã yúug jéenechah, tacdih yoób dée bũwájeh baác ã iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, yílipbut, ã iigáh bejep be.*

8 Caán túttimah, biíh ángel jwũh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí jee páh bóo, iigní dah, jeámant buúg jéen bejnit, búdí mujna ã buúg báahap be. Páant ã buúg báahachah, búdí muj tacdih yoób dée meépjeh ã túut numúp be.* 9 Caán ã buúg báahapboó búdí mujdih moón queejwã ã wũnũp be. Caánboó pahni dahwani jãajnábut ã daabáh bejep be.

10 Caán túttimah, biíh ángel jwũh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí yuyú iigát pah bóo iigní cáí, jeámant buúg jéen bejnit, biquí mujna buúg báahñit, meo waócáhnadidbut ã chũúup be.* 11 Páant ã buúg báahachah, nihat ã chũúhni óoni mujna ã túut numúp

* 7:14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 * 7:14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 * 7:16 Sal 121.6; Is 49.10 * 7:17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 * 7:17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 * 7:17 Is 25.8; Ap 21.4 * 8:3 Am 9.1 * 8:3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 * 8:5 Lv 16.12; Ez 10.2 * 8:5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 * 8:7 Ex 9.23-25; Ez 38.22 * 8:8 Ex 7.17-21 * 8:10 Is 14.12 * 8:11 Jer 9.15; 23.15

be. Páant ã óonachah, dawá cãacwã caán mahdih babhna, ã wunup be. Caán cúí “Óoni”, ã wüt jumup be.*

12 Biíc peihcannit ángelwã ã póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwãbut tacdih yoób déejeh ã yeh iigát ã buudáh bejep be. Pánihna, chénena míic hora pohba yeó ã chãhcap be. Cheibut chénena míic hora pohba widh, cúiwã ã yeh iigáp be.*

13 Queét chénena míic ã póojat túttimah, jwúb enna, búdí jao jiiñidih wã enep be. Caán ã niij ñaacáchah, wã joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wëpép ángelwã buu jwuh póojat túut caá ã chãjap. Páant ã póojochah, chah yeejép yoobát nin baácđih jumnit ã yapbipna caá”, ã niij ñaacáp be.

9

Quinto póojat nah

1 Queét chénena míic ángelwã ã póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, cúí pah iigni ángel japmant ã buúg jéen júuwáchah, wã enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ã wãtat pínah niijná, Dios llavedih caandih ã wũhup be. 2 Caanná dei jubínit, ã wãtachah, búdí tuu jeí ã bac júuwáp be. Caán jeí ñahna, yeodih, jeádihbut ã jãhachah, nihat ã dupúáh bejep be.* 3 Caán jeí cãtíh jumnit díguipwã pah jíghnit baácboó ã bejpeét bejep be. Dúo ã tuúbát panihnidih bíbohnit, cãacwãdih tuúbhna, búdí tubanit pínah ã jumup be.* 4 Páant cãacwãdih yeejép ã chãjachah yuhna, yílpidih, máadih, biíh ã momnidihbut Dios ã yéjeaat túutcap be. Caán ã wüt búudhca naáhwãdihjeh ã yéjeaat túutup be.* 5 Pánih yéjeaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutup be. 6 Páant ã tuúbúchah, tubit tubanit, cãacwã ã wunat pínahdih búdí ã bidbipna caá. Páant ã bidichah yuhna, queédih Dios ã wunat túutcan niít.*

7 Queét díguipwã míic maonit pínah caballowã pah ã jíghop be. Maáta ã dũwát oro júdunadih ã dũwáp be. Íih móot cãaquíh

móotna pah ã jíghop be.* 8 Íih yoócnabut yaádih waó yoóc pah bóo maátni ã dũwáp be. Íih maobút jíóih maoná pah ã jíghop be.* 9 Íih tacadih ítah chóona ã dũwáp be, íih bácahdih jãhat pínah niijná. Íih muj jwãpana ã yáaat, dawá caballowã pátúni chóonadih wáinit, míic mawadih bejna, ã ñawat pah ã yáanap be.* 10 Íih doomántbut tuúbát doóbhna ã jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ã tuúbúchah, cãacwã búdí ã tubanap be. 11 Nump bóo tólihdih moón ã maáh ángel queét díguipwãdihbut wutni ã jumup be. Hebreo wéheatjĩh caán Abadón ã wüt jumup be. Griego wéheatjĩh Apolión ã wüt jumup be. Páant niijná, “Yéjea Beedáni”, niijná ã chãjap be.

12 Díguipwã cãacwãdih yeejép ã tubúp chũúat túttimah, ã jwíih yeejép yapatji ã péanap be. Caán túttimah, chéne láa cãacwã yeejép ã jwúb yapbipna caá, páant muntih.

Sexto póojat nah

13 Biícjĩh bóo téihya ángelwã ã póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cãtíh, wéheat ã yáa bacap be.* 14 Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ã niij naáwáp be: “Éufrates wüt jumni muj jwëejboó queét chénena míic chéonitji ángelwãdih ma wataá”, ã niijíp be. 15 Páant ã niijíchah joinít, caán ángel queét chénena míic ã watat túutnidih ã watap be, dawá cãacwãdih ã mawat pínah niijná. Queét ángelwã Dios ã chãjat túutni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh pãina ã chãjap be. Pánihna, ã pãini hora ã juyúchah, nihat cãacwãdih tac yoób déejeh mawat túut caá ã chãjap. 16 Íih soldadowãdih jenah ennit, “Dos cientos millones caballowãjih chũudnit soldadowã ã jumna caá”, ã niijíchah, wã joyóp be.

17 Caballowãdih, queétjih chũudnitdihbut wã enechah, nin pah ã jíghop be. Queétjih chũudnitíh bácah jãhat ítah chóona, chod dũni, jeá jaihni, búo jumni chóona dũonítidih wã enep be. Caballowãih waó, jíó waoná pah ã jíghop be. Íih jacmant tuu

* 8:12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15 * 9:2 Gn 19.28 * 9:3 Ex 10.12-15 * 9:4 Ez 9.4 * 9:6 Job 3.21; Jer 8.3 * 9:7 Jl 2.4 * 9:8 Jl 1.6 * 9:9 Jl 2.5 * 9:13 Ex 30.1-3

iigát, ïtah chej jam wñijni, tuu jeí biíc dih ã bacap be. ¹⁸ Pánihna, caballowã jacmant bacnijñh tacdih yoób dée cãacwãdih ï mawap be. ¹⁹ Queét caballowã ïñh jacmant, ïñh pñjmantbut cãacwãdih ï mawap be. ïñh pñj maí pah jígoñni jamna, caanjñh cãacwãdih ï chãacáp be.

²⁰ Obohjeéhtih, dawá ï mao judhñitboó búdí yeejép ï yapachah enna yuhna, ï yéej chãjatdih ï cádahcap be. Nemépdih ï wëi cádahcap be. Orojñh, platajñh, bronze wüt jamni ïtahjñh, jeejñh, máajñh ï chãjñidih “Dios caá”, ï niúj jenah joyátdih ï wëi cádahcap be. Caán ï pãpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ã jamuchah yuhna, caandíh ï wëi cádahcap be.* ²¹ Biíh ï yéej chãjatdihbut ï cádahcap be. Cãacwãdih ï mawat, ï weha máha nihcannitjñh ï yéej chãjat, ï nuumát, ï jiwátdihbut ï cádahcap be. Pánih cádahcan, ï túut nuumcáp be.*

10

Bainí papélah quiítbitdih ángel ã ñb jüúwát

¹ Túttimah, biíh wëpép ángel mah tólih diítña ñuhni japmant ã dei jüúwúchah, wã enep be. ãñh wao cháh maí pahni júdu ã jamup be. ãñh móot yeó ã yeh iigát pah ã yeh iiguíp be. ãñh wiona máa iigní pah ã jígohop be. ² Bainí papélah quiítbitdih watni ã tewep be. ãñh jéihyepmant bóo wio nah búdí mujna chüi ñuh, wáyámant bóo nah jiaboó ã chüi ñuhup be. ³ Pánih ñuhñit, búdí úum náah jamni ã wëp ejep be. Páant ã ejat túttimah, siete láa énoh ã ñuún puñat pah bóo jepahatdih wã joyóp be. ⁴ Páant ã jepahachah joinít, wã daác jwíhip yuh be. Obohjeéhtih, páant wã daacát túut chãjachah, jeámant weemdíh nin pah áí ni-ijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ã niijátjidih ma daacca bojoó”, ã niijíp be.

⁵ Páant ã niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chüi ñuhni ángel ãñh jéihyepmant bóo muj nahjñh ã júut ñahanap be. ⁶ Pánih júut ñahanit, nin pah ã niijíp be: “Dios ã enechah, túi yoobópdih wã naóhna caá. Caánboó páantjeh jamni, nihatdih chãjni ã jamna caá. Japmant moondíh, nin baác dih,

nin baác dih moondíhbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondíhbut chãjni caá. Buu páant bóojeh tigaá ã páñat. ⁷ Péeni ángel ãñh póojat nahdih ã póojochah, ‘Nin pah wã chãjbipna caá’, Dios ã niijátji pah ã yap-bipna caá. Jon jãtñh cãacwãdih naóhcan yuhna, ã naáwátdih naóh yapanitboodíh át túi naóh beedánap wüt jñ. Páant ã niúj naáwátjidih buu jwuh ã chãjbipna caá”, caán ángel ã niijíp be.*

⁸ Páant ã niiját túttimah, weemdíh daacát túutcanniji ã jwúub naáwáp be, páant muntih. Nin pah áí niijíp be: “Búdí mujdih jiaboó chüi ñuhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná juibínit, ã bíbohni papélah quiítbitdih ma ñbuú”, ã niijíp be. ⁹ Páant ã niijíchah joiná, ã pebhna bejnit, caán quiítbitdih wã ñúbúp be. Páant wã ñúbúchah joinít, nin pah weemdíh ã niúj jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíh jeéméchah, belo mac pah ã túi núum jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, ma wutat túttimah, nema bijat panihat meemdíh ã jüóhhipna caá”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caán quiítbitdih ñbnit, wã jeémép be. Páant ã niijátji biíc yoobó, belo mac pah ã túi núum jwuhup be. Obohjeéhtih, wã jeémát túttimah, nema bijat panihat ã jüúwúp be.* ¹¹ Caandíh wã jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdíh áí jwúub niijíp be, páant muntih: “Nihat baác dih moón, mácah wéhenit, ï maátatut, túttimah ded pah ï yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ã niijíp be.

11

Dios naáwátdih chénewã naóh yapanit

¹ Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdíh ã wuhup be. Caán doóbhdih ã wuhuchahjeh, nin pah Dios áí niijíp be: “Wíh muudíh ma jenah enbi jwuhú. Caán muudíh juibí jenah ennit, weemdíh ï cáo wuhat naadíh, weemdíh wënitdihbut ma jenah eneé.* ² Obohjeéhtih, caán muú jóocmant bóo juúhdih ma jenah enca bojoó. Caán juúh judíowã nihcannitdih wuhni caá. Queét cuarenta y dos widh

* **9:20** Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23
Ez 2.8-3.3

* **9:21** Ex 8.15,19

* **10:7** Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7

* **10:10**

* **11:1** Ez 40.3; Zac 2.1-2

* **11:2** Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24

pohba wíih títchidih, caán títchidih moondíhbat tábít yeejép í chāj́bipna caá.*
 3 Wíih doonádih í naóh yapaat pínah niijná, chénewā wíihwādih wā wahbipna caá. Páant wā wahachah, jāiná dūwát chóonadih dūonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh í naóhbipna caá”, ã niijíp be.

4 Queét naóh yapanit chéne olivo wāt jumni nahna panihnit, chéne jíí cáagat nahna panihnitbat í jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét í ñahna caá.* 5 Det queédih en jāihnit í yéj chāj́hichah, íih jacmant bóo tūu iigát panihatj́ih queédih í maobipna caá. 6 Queét chénewā í naóh yapaat pah bóo mah ã būugcát pínah wēpat í bíbohbiipna caá.* Mujdih meép mujnajeh táut nūumát pínah wēpatbat í bíbohbiipna caá.* Nin baácdih moondíh judhcabit wunatna í wūhat pínah wēpatdihbat í bíbohbiipna caá. Pánihna, í náahat pah bóo í chāj́bipna caá.*

7 Páant í naóh yapa péanachah, nūmp bóo tólihboó jumni Namó bac jāóhnit,* naóh yapanitj́ih míc maonit, queédih ã maó yohbipna caá.* 8 Páant ã mawat títtimah, Jesúsdi h í péoh dodh maó yohniji búdí títchidih bóo namáboó íih bácahnaji ã ñajbipna caá. Caán títchidih moón tábít yeejépwā caá. Sodoma títchidih moón, Egipto baácdih moonbát í nihat pah í jumna caá.* 9 Pánihna, bíic peihcanni yeó jáap táí ñaj, bíih yeó jáap tac yoób íih bácahnaji ã ñajbipna caá. Páant bóí yeó jáap ã ñajachah, nihat baácdih moón í wēi enat pínah ni-ijná, íih bácahnajidih í yohat táutcan níit. 10 Queét chénewā, cāacwādih moh yéjanitji í wūnuchah ennit, nihat baácdih moón búdí í wēibipna caá. Pánih wēina, queét mícjeh bíí déedih í míc wūhbipna caá.

11 Íih bácahnaji bíic peihcanni yeó jáap táí ñaj, bíih yeó jáap tac yoób Diosboó queédih ã jwūub boobipna caá. Páant í boó pud jāúwúchah ennit, nihat cāacwā queédih í en wáhi bejbipna caá.* 12 Pánihat títtimah, jeámant wéheat búdí ã yáanachah, í joibípna caá. Queét chénewādih nin pah ã niijbípna

caá: “Ninboó ñi pūuh laáb jāúwú”, ã ni-ijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, queédih jāihnitji í enechah, mah tólihj́ih í pūuh laab béjbipna caá.* 13 Páant í pūuh laab béjehchah, baác búdí ã mémébiipna caá. Páant ã méménachah, caán títchidih bóo dawá mūuná ã būugúchah, siete mil cāacwā í wūnbipna caá. Bitá wūncannitboó en wáhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, í niijbípna caá.*

14 Pánih yeejép yapna, chéneji cāacwā yeejép í yapap be. Páant í yapat títtimahbitjeh, bíic láa yeejép í jwūub yapbipna caá, páant mūntih.

Péni nahdih ã póojat

15 Títtimah, péni ángel jwūh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, jeámant í wēp wéhenachah, wā joyóp be. Nin pah íí níj wēi naáwáp be:

“Jwí íp Dios, ã wūh Cristo bíicdih nin baácdih moondíh í wātuchah, būu jwūh nihatdih í jepahat táutna caá. Dios ã maáh jumat ã būudcán níit”, í niijíp be.*

16 Páant í niijíchah joinít, Dios pebh chūudnit veinticuatro maátabat, páah yoh ñajnit, caandíh í weñep be.

17 “Maá, meém caá chah wēpni. Jon jātih meém matát jumap tají. Būubbat ma jumna caá. Būu jwūh nihatdih ma wātuchah, ma wēpatj́ih ma jepahat táutbipna caá. Páant ma chāj́achah ennit, ‘Táina caá’, meemdíh jwí ni-ijná caá.

18 Nin baácdih moón meemdíh jepahcan-nitboó, í íjip yūh jí. Páant í jepahcatji jíib, būu meémboó queédih búdí íjnit, peéh chājat táut caá ma chājap.* Wūnnitjidih ma peéh chāj́bipna caá. Obohjeéhtih, míihwā í táí chājatji jíib, queétboodíh ma táí chāj́bipna caá. Ma naáwádih naóh yapanitji bitá míihwā bíicdih majeéh jumnit, í táí wēibipna caá. Maátadih, moh yéjnitdihbat míihwā í jumuchah, ma táí chāj́bipna caá.* Nin baácdih

* 11:4 Zac 4.3,11-14 * 11:6 1R 17.1 * 11:6 Ex 7.17-19 * 11:6 1S 4.8 * 11:7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * 11:7 Dn 7.21 * 11:8 Is 1.9-10 * 11:11 Ez 37.5,10 * 11:12 2R 2.11 * 11:13 Ap 6.12; 16.18 * 11:15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 * 11:18 Sal 2.5; 110.5 * 11:18 Sal 115.13

moondih yéjanitdih b̄m̄ yohat túut caá ma ch̄ajap”, i niijip be.

19 Páant i niiját túttimah, jeáboó jamni Dioih m̄m̄ j̄c̄ p̄a lajnidih w̄a enep be. Pánih enna, caán m̄m̄ diitna, Dios c̄aacw̄adih teo w̄acat túut niijná, ã naóh daácni naaná ã ñ̄hat paihdihbut w̄a enep be. Caandih w̄a enechah, búdí úm̄ náah jamni wedóat énoh ã yáanachah, baác méméat biícđih, mah cámahni dahnabut ã joh b̄m̄gúp be.*

12

Yad wili, Maí D̄m̄nibut

1 Páant úm̄ náah jamni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahđih Dios jeáboó ã júutap be. Pánih júutni oboh jamni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jamuchah, w̄a jw̄ih enep be. Miíh yégueh yeo páh ã yeh iiguip be. Caánt widhđih mi ch̄ai ñ̄uhap be. Maáta i d̄uwát júdu dée, doce cúiw̄a jamni júdđih mi d̄uwáp be. 2 Caánt mi weép jáaana, t̄ubit mi ñ̄aacáp be.*

3 Túttimah, jeáboó jw̄ub ennit, búdí maí d̄m̄nidih w̄a enep be. Caán siete waó jamni ã jamap be. Waó jumat pah maáta i d̄uwát júd̄nadih ã d̄uwáp be. Diez mona jamni ã jamap be.* 4 Āih p̄ij̄ih cúiw̄adih tacđih yoób dée ã ub p̄i yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi w̄áuhđih joó jeémát túut niijná, mi pebh caán maí ã páñap be.* 5 Páant ã páñachah, newé weépdih mi túuhap be.* Caán wébít nihat baácđih moón i maáh pínah ã jamap be. Páant Maáh chah w̄epni ã jamuchah, c̄aacw̄a caandih i jéih yap yohcan niit. Páant ã c̄aac jamuchahjeh, Dios ã pebhna caanbítđih ã ub ñ̄ah bejep be.* 6 Páant mi w̄áuhđih ã ub bejat túttimah, c̄aac wihcapboó, Dios ã ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jamuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántđih ã en dawáp be.

7 Páant mi jweyát túttimah, jeáboó i míc mawachah, w̄a enep be. Miguel āih ángelw̄a biícđih j̄óhñit, Maí D̄m̄ni āihw̄a biícđih i jamapna míc mawadih i j̄uibinap

be.* 8 Pánih míc maonit, Miguelw̄aboó Maí D̄m̄niw̄adih yap yohnit, jeáboó i jw̄ub jumat túutcap be. 9 Pánih yap yohna, caán Maí D̄m̄ni, nemépw̄a i maáh, Satanás w̄ut jamnidih, āihw̄a biícđih nin baácna ã yohop be. Nihat baácđih moondih yeeni caá ã jamap.* 10 Túttimah, jeámant nin pah biíh ã w̄ep naáwáchah, w̄a joyóp be:

“B̄m̄ jw̄uh jw̄i íp c̄aacw̄adih ã túi ubna caá, b̄uca. Jw̄i íp ã w̄utatđih yap yohnit i wihcan caá. Ā wahni Cristodihbut det yap yohnit i wihcan caá. Nemépw̄a i maáh jeáboó jamnijidih baácboó ã yoh jéenanap be. Caán nemépw̄a i maáh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jw̄i déew̄a panihnit Jesúihw̄adih ‘Nit yeejépw̄a caá’, jw̄i ípdih niij naóh yacna ã ch̄aj jw̄uhap j̄i.*

11 Queét Jesúihw̄a Oveja W̄áuh meépdih túi jenah joinit, nemépw̄a i maáhđih i yap yohop be. ‘Jesucristo w̄an w̄uhna, jw̄i yéjatđih ã yoh w̄uhap j̄i’, niijnit, nemépw̄a i maáhđih yap yohnit i jamna caá. Páant túini doonáđih i naáwát peéh, bita queéđih i mawíhichah yahna, Cristoih doonáđih i naóh cádahcap be.

12 Nemépw̄a i maáh baácboó yoh jéenani ã jamuchah ennit, yeéb jeáboó jamnit ñi weñé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jamnit, búdí mujboó jamnitbut moh yéejnit ñi jumbipna caá. Pánihna, caandih peéh ch̄ajat pínah tóah j̄úw̄achah jéihna, nemépw̄a i maáh búdí ã íjna caá. Pánih íjnit, ñi pébhna j̄uibina, yeebdih ã moh yéejabipna caá”, āi niijip be.

13 Miguel caandih ã yohatđih jéihnit, Maí D̄m̄ni wébít índih ã ñ̄un béjep be.

14 Obohjeéhtih, Dios caántđih búdí jawíh muj jw̄apa pah bóo ã w̄uhap be, c̄aac wihcapboó mi j̄ij jwei béjat pínah niijná. Caanná mi j̄uibiat túttimah, biíc peihcanni jópchi túi beéd, biíh jópchi tac yoób Dios caántđih ã en daobipna caá, Maí D̄m̄ni

* 11:19 Ap 8.5; 16.18-21 * 12:2 Mi 4.10 * 12:3 Dn 7.7 * 12:4 Dn 8.10 * 12:5 Is 66.7 * 12:5 Sal 2.9

* 12:7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 * 12:9 Gn 3.1; Lc 10.18 * 12:10 Job 1.6-12; Zac 3.1 * 12:14 Dn 7.25; 12.7

caántdih ã yéjacat pínah niijná.* ¹⁵ Caanná mi bejechah, caántdih daabáát túut niijná, búdí m̄j pah bóo Maí D̄ni ã éguep be. ¹⁶ Páant ã éguechah ennit, caántdih wapat túut niijná, baácboó ã dúuc bejep be, ã égniji mah caán íitboó ã nooj yác bejat pínah niijná. ¹⁷ Páant ã nooj yác bejechah ennit, caántdih jéih maocan, Maí D̄ni búdí ã íjip be. Pánih íjnit, caántdih buájacan, mi jaimená, Dios ã wutatdih jepahnit, Jesúih táini doonádih jepahnitdih míc mawadih ã bejep be. ¹⁸ Pánihna, Maí D̄ni búdí m̄j jw̄ejdih bóo óondih ã juibí ñ̄h̄p be.

13

Búdí m̄jmant aáb j̄óhni Namó

¹ Páant caán óondih Maí D̄ni ã j̄i ñ̄h̄chah, caán búdí m̄jmant Namó jw̄h, pah j̄inít, ã aáb j̄úwáchah, wã enep be.* Caán Namó queét chénewã Dios naáwátidih naóh yapanitjidih maonijeh m̄ntih ã jum̄p be. Caán siete waó jum̄ni, diez mona jum̄ni ã jum̄p be. Ñ̄h̄ mona jum̄t pah maáta ã d̄wát j̄adunadih ã d̄wúp be. Ñ̄h̄ waonádihbut w̄t daácni ã jum̄p be. Caán w̄tna “WEÉM CHAH WĒPNI CAÁ”, ã niíj daacátidih enna, Dios búdí ã íjna caá.* ² Caán Namó jió daacá, w̄pép bejni, tac behni pah ã jum̄p be. Búdí jítcha jum̄ni, búdí téih chóabut jum̄ni, w̄pép ã jum̄p be. Ñ̄h̄ jac búdí jió jac pah bóo ã jum̄p be.* Maí D̄ni bóo Namó ã wutat pínah w̄patdih ã w̄h̄p be. Pánih w̄h̄na, queét chénet pah nihat cãacwãdih wutat túut niijná, caandih maáh ã waadánap be. ³ Caán Namodih mao yohíhna, biíc wao dáhdih ã búh̄ baacátji jw̄ub ñ̄m̄ni ã jum̄p be. Pánihna, caán ã jw̄ub ñ̄m̄átjidih ennit, nihat cãacwã en wáhi bejni, Namó queétidih ã wutachah, ã jepahap be. Nihat ãihwã ã jum̄p be. ⁴ Namó ã wutat w̄pat pínahdih Maí D̄ni ã w̄h̄chah enna, cãacwãboó bódicha caj yoh ñ̄ajnit, caandih ã weñep be. Namodihbut ã weñep be. Pánih w̄ina, nin pah Namodih ã niíj weñep be: “Biíh meém ma w̄pat panihni ã wihcan

caá. Det meemdih míc maona, ã jéih yap yohcan niít”, ã niíjip be.

⁵ “Chah w̄pni caá”, Namodih niijnít, Diosdih yeejép ã wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjih maáh ã jum̄t túutap be. ⁶ Caán Namó Diosdih, ãih w̄tdih, ã jum̄pdih, jeáboó jum̄nitdihbut yeejép ã wéhenap be.* ⁷ Dioíhwãdih míc maonit, queétidih ã yap yohop be. Páant ã yap yohochah yuhna, Dios ã enah bojop be. Páant caandih Dios ã wutcah, ãta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cãacwã poómp jum̄t pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácidih moondih Namó maáh ã jum̄ jw̄h̄p be.* ⁸ Nihat Diosdih jepahcannit mícjeh Namó pebh juibí bódicha caj yoh ñ̄ajnit, caandih ã weñep be. Dios nin baácidih ã chãjat pínah jãtih, ãihwã pínah ã w̄tnadih átát daacáp wut j̄i. Caán ã daácni tólih Oveja W̄úh ã maoníh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih ã w̄tdih daacca naáhwã mícjeh Namodih ã weñep be.*

⁹ ¡Det molít jum̄na, ã joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih ã nembipna caá. Det jwãag maonit pínahdihbut ã jwãag maobipna caá. Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwã yeejép yapna yuhna, caandih túi jenah joí cádahcat caá náahap.*

Baác dítmant j̄óhni Namó

¹¹ Túttimah, biíh Namó baácmant ã bac j̄úwáchah, wã enep be. Oveja w̄úh chéne jáap mona j̄óhnbít pah jíghni úm náah ã wihcap yuh be. Obohjeéhtih, ã wéheat úm náah jum̄ni ã yáanap be. ¹² Pánihna, m̄jmant j̄óhni Namóboó, baácmant j̄óhndih maáh ã waadánap be. Páant ã maáh waadániboó, nihat baácidih moondih m̄jmant j̄óhni Namó, búh̄ baácnijidih ã weñat túutap be. ¹³ Baácmant j̄óhni Namó ã w̄patdih j̄utnit, búdí iigát déedih jeámant ã buég jéen j̄úwát túutap be, cãacwã caandih en wáhi bejni, ã jepahat pínah niijná. ¹⁴ M̄jmant j̄óhni ã wutachah, baácmant j̄óhnbóo ã w̄patj̄ih cãacwãdih ã yeenap be. Pánih yeena, jwíih jum̄ni pah jíghnidih ã p̄pat túutap be.

* **13:1** Dn 7.3 * **13:1** Ap 17.3-12 * **13:2** Dn 7.4-6 69.28; Ap 3.5 * **13:10** Jer 15.2; 43.11

* **13:6** Dn 7.8,25; 11.36 * **13:7** Dn 7.21 * **13:8** Sal

Caán jwíih jumni íbat naajíh í búuh baác yohniji yuhna, ã jwúub boonap be. Páant í chãjachah enna yuhna, Dios páantjeh ã enah boj jwuhup be.* ¹⁵ Baácmant jãóhni Namoboó mujmant jãóhni pah jígohni í pãpnijidih caolíh ã jéyanachah, ã wéhenap be. Det caán pãpnidih í wëicat enna, ã mao yohat túutap be. Diosboó caandíh páantjeh ã chãj jwuhat túutap be. ¹⁶ Caán baácmant jãóhni Namó nihat cãacwãdih biquína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih íih móot jãúhnadih ã daacát túutap be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíí dée bíbohni, moh yéejnit, teo wãhni, teo wãhcannitdih, nihat bíic yoobó ã daacát túutap be. ¹⁷ Caán jwíih jumni Namó biquínadih ãih wãtdih, bitadih ãih número dih daacca naáhwãdih ã jíb chãjat túutap be.

¹⁸ Caán daacát dih táí jéihyat caá náahap. Dios ã teo wáacatjéh jéihni jumna, Namóih daacát dih ñi táí beh enbipna caá. Caán número newéih wãt ã jumna caá. ãih número seiscientos sesenta y seis caá.

14

Oveja Wúúh, ã ñíonitbut

¹ Túttimah, jeáboó jumni Sión wãt jumni jeejéh ñahni Oveja Wúúhdih wã enep be. ãjeéh dawá, 144 mil cãacwã í jumup be. Queét ãih wãtdih, ã ípíh wãtdihbut íih móot jãúhnadih daácnit í jumup be.*

² Queét dih wã joyóchah, jeámant áí yáanap be. Búdí dóo ã yáaat pah, búdí énoh ã yáaat pahbut áí yáanap be. Árpas í niijní bíitat dahna ã yáaat pahbut áí yáanap be.

³ Caanjíh maáh ã chúudup pebh, chéneha míic dawá quíibna jumnit ángelwã, veinticuatro maáta pehbub, queét 144 mil cãacwã í ñuhup be. Caanjíh ñuhni, jáap ewatdih eona í chãjap be. Nin baác dih jumnitji yéejat yohnit, ã táí ubnit jumna, queétjeh caán jáap ewatdih í jéihyep be. ⁴ Queét í weha mána yaádh nihcannitjéh yéej chãjcannit jumna, Oveja Wúúhdihjeh táí péenit í jumup be. Yeejépwãjeéh jumnitjidih Diosboó áihwã pínah ã ubup be. Queétboó áihwã pínah, Oveja Wúúh pínahbut, táí jepahni í jumup

be.* ⁵ Pánihna, yeecannitjeh jumna, yéejat wihcannit míic í jumup be.*

Bíic peihcannit ángelwã í naóh jéenaat

⁶ Túttimah, jeáboó yeó nump bíih ángel ã jiijíchah, wã enep be. Dioíh táini dooná páantjeh jumnidih nihat cãacwã poómp jumap pah, nihat mácah wéhenit, nihat baác dih moondíh naóhni ã jumup be.

⁷ Caán ángel wëp naóhna, nin pah ã níj jéenanap be: “Diosdih ñi úmá. Búu jwuh cãacwãdih peéh chãjat túut caá ã chãjap. Pánihna, caandíh ñi wëi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baácboó jumnidihbut chãjni caá. Pánih wëpni ã jumuchah jéihna, caandíh bóicha caj yoh ñajnit, ñi weñeé”, ã niijíp be.

⁸ Páant ã niiját túttimah, bíih ángel jwuh nin pah ã níj jéenanap be: “¡Ñi joyoó! Babilonia wãt jumni búdí tútchidih moón wëpni í jumuchah yuhna, queét dih Dios jáantjeh ã yoh beedána caá.* Queét páant ã yohnit nihat bitadih í yéej chãjat túutap be. Máihni, bitadih í wãhuchah, queétbut bíic yoobó tubit yeejép í chãjap be. Pánih chãjna, ‘Dios caá’, í níj pãpnidih í weñechah, queétbut í en yacap be”, ã niijíp be.

⁹⁻¹⁰ Queét chéne ángelwã í niiját túttimah, bíih ángel jwuh, nin pah ã níj jéenanap be: “Det Namodih, ã pãpat túutnidihbut wënit, íih móot dih, téihyadh ãih wãt daácnit dih Dios ã peéh chãjbipna caá. Dios queét dih búdí íjnit, iiguípna ã wahbipna caá. Caán dabcanni iiguípboó jumna, queét tubit tubana, moh yéej náah jumnit, tubit í ñaacbipna caá. ãih ángelwã, Oveja Wúúhbut í enechah, yeejép í yapbipna caá.* ¹¹ Caán iigát tau jeí ã yaicán níit.* Queét tubit jígah náah jumnit páantjeh í jumbipna caá. Nihat cãacwã Namodih bóicha caj yoh ñaj wënit dih, yeejép tubat páantjeh ã jumbipna caá. Yeó jáap jumap pah, chei jumap pah bíic yoobó í tubabipna caá. ã pãpat túutnidih wënit, ãih wãt daácnit dihbut páant yeejép í yapbipna caá”, ã niijíp be.

* **13:14** Mt 24.24; 2Ts 2.9-10 * **14:1** Ez 9.4; Ap 7.3 * **14:4** Ex 23.19; Stg 1.18 * **14:5** Sof 3.13 * **14:8** Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2 * **14:9-10** Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19 * **14:11** Is 34.10

12 Páant yeejép ì yapachah ennit, jwiít Dioíhwāboó ã wʉtatdih jepahnit, Jesúsdiñ cádahcat caá náahap.

13 Túttimah, jeámant ã jwúub wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsdiñ caandíh cádahcannit jumna, ì wʉnat túttimah, búdí ì wēibipna caá’ ”, ã niijíp be.

Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu jwuh nin pah ã niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdiñ tigaá. Queét búdí ì tewatdih péanit, ì choobipna caá. Dios pebhboó ì púuh laáb juibínachah, ì túi chājatjidih jéihnit, queétdih ã túi chājbipna caá. Pánihna, queét caanná juibínit, búdí ì wēibipna caá”, ã niijíp be.

Dios cāacwādiñ ã ñíwat

14 Túttimah, túi baabní mah tólihdih wā enep be. Caán mah tólihdih niñat cāacwā úud jeñé ã chúudup be.* Caán chúudni maáta ì dawát oro júduhdih ã dawúp be. Biíc íbat túi eeép, pácahdih ì bóodat naá déedih ã bíbohó be. 15 Túttimah, biñh ángel Dios ã jumupmant ã bac jūúwúp be. Pánih bac jūóhñit, mah tólihdih chúudnidih ã wēp ejep be: “Buu jwuh Dios ã jenahat láa ã juiñá caá. Pánihna, míh pácahi panihni ã túi baabáchah, ma bíbohni íbat naajñh míh cāacwādiñ ma ub beedá bojóó”, ã niijíp be.* 16 Páant ã niijíchah joinít, mah tólihdih chúudni ã bíbohni íbat naajñh nin baácdiñ bóo pácahi panihnidih ã bóod jwíhip be.

17 Túttimah, biñh ángel jwuh Dios ã jumupmant ã bac jūúwúp be. Caanbát mah tólihdih chúudni ã bíbohni dée íbat naa mántih ã bíbohó be. 18 Túttimah, biñh ángel jwuh Diosdiñ cáo wāhat naa pébh jumni ã bac jūúwúp be. Caánboó caán naadíh bóo tuu iigátidih en daoní jumna, nin baácboó iig beedáát pínah wēpat bíbohni be. Pánih bac jūóhna, eeép íbat naá bíbohni ángeldih ã wēp ejep be: “Con baácdiñ bóo jumni jiwá iguíha panihni ã túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajñh caandíh ma bóod ub beedánaá”, ã niijíp be. 19 Páant ã niijíchah joinít, caán ángel nin baácdiñ bóo iguíh pihanadiñ ã bóod ub beedánap be. Páant ã bóod ub beedánit, caán iguíh

pihanadiñ ì búuh chuñat júáboó ã yoh yacap be. Páant ã yoh yacat pahjeh tigaá, caandíh náahcannitdih Dios búdí íjñit, queétdih peéh chājna, ã yohbipna caá. 20 Pánih yohna, caán tútchi jwējdih ì búuh chuñat júádih iguíh pihanadiñ ì búuh chuñat dée pah yeejép cāacwādiñ ã mao yohat túutup be.* Caanjñh ì mao yohochah, ìih meép ã nooj bác bejep be. Caán meép muj pah ã jumup be. Tres cientos kilómetros ã nooj béjep be. Pánih nooj béjna, chéne metros dée ã numahap be.

15

Cāacwā yeejép ì yapat pínahdiñ siete ángelwā ì bíbohó

1 Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wā en wáhi bejep be. Nin baácboó ded pah ã yapat pínahdiñ weemdíh ã júutup be. Caán oboh jumni niñcan be. Nin pah jíghatdih wā enep be: Siete ángelwā ì jumup be. Cāacwā ì yéjatdih Dios búdí íjna, queét siete ángelwāboó yeejépwādiñ ã pée peéh chājat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cāacwādiñ ì peéh chājat pínah niijná, queétdih wahat túut ã chājap be.

2 Queét ángelwādiñ wā enat túttimah, búdí mujdih wā enep be. Caan muj túi jélepni tuu iigátñh widni ã jumup be. Namodih, ã pápat túutnidih, ãñh númerohdih ã daacát tútatdihbut jepahcannitji caán muj jwējdih ì ñuhuchah, wā enep be. Caanjñh ñuhñit, Dios ã wāhni árpas ì niijní biitat dahnadiñ ì bíbohó be. 3 Dios ã yap yohatjidih jenah joinít, Diosdiñ teo wāhni Moisés ã chājatjidih eona,* Oveja Wūh ã chājatjidihbut wēi eona, nin pah ì niij ewep be:

“Maá, meém chah wēpni caá. Ma chājatdih enna, jwí en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chājat. Meém niñat baácdiñ moón ì maáta chah maáh caá. Yoobópdiñ chājni caá.

4 Niñat cāacwā meemdíh úumñit, ‘Chah wēpni caá’, ì niijbipna caá.* Meemjéh yéjat wihcanni caá. Niñat baácdiñ moón yoobópdiñ ma chājatdih enna,

* 14:14 Dn 7.13 * 14:15 Jl 3.13 * 14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15 * 15:3 Ex 15.1-18 * 15:4 Jer 10.7

ma pebh juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, meemdih í wēibipna caá”, í niijíp be.*

⁵ Tálttimah, jeáboó jwúub ennit, Dioih múú jęc pāa lajnidih wā enep be. Pánih enna, caán múú diítna, Dios cāacwādih teo wāacat túut niijná, ā naóh daácni naaná ā ñahat paihdih ā ñajat tólihdihbut wā enep be.* ⁶ Caán múúdih wā enechah, queét siete ángelwāboó yeejépwādih ā pée peéh chājat túutnit pínah caán múú diítna jumnit, í yoób bac jūúwúp be, buca. Túi baabní yeh iigni yégueh chóona daonít, oro tōpjih jōóh poómp yoób júi wái chéonit míc í jumap be. ⁷ Páant í bac jūúwúchah, biíc dawá quíibna jumni ángelboó queét siete ángelwādih í yoobó oro pamapnadih ā wāhup be. Caan pámap diít dih cāacwā í yeejatdih Dios páantjeh jumni, bádí íjna, ā peéh chājat pínah túi yáoni ā jumap be. ⁸ Páant ā wāhuchahjeh, Dioih múú diítna ā yeh iigát, ā wēpatbut jumna, tūu jeí ā jum peét bejep be. Pánihna, Dios ā wēpat bádí jumna, queét siete ángelwā í peéh chājat pónih, tūu jeí múujéh ā jumuchah, ded biíc ā jéih waadcáp be.*

16

Dios cāacwādih ā peéh chājat jumni siete pamapna

¹ Tálttimah, Dios āih múumánt ā wēp naóh bacanachah, wā joyóp be. Queét siete ángelwādih nin pah áí niij naáwáp be: “Wā niijátji pahjeh, buu baác dih moondih peéh chājat túut caá wā chājap. Pánihna, ñi bíbohni pamapna diítboó jumnidih ub bejnit, baácboó ñi puoh jéenabí”, ā niijíp be.

² Páant ā niijichah joinít, biíc ángel ā bíbohni pamapdih ub bejnit, caán diítboó jumnidih baácboó ā puoh jéena bojop be. Páant ā puoh jéenanachah, Namoih cāacwā yeejép yaohna jumnit í jumap be. Queét āih wāt daonít mícjeh, caan páh jígohnidih í pāpnidih wēinit í jumap be. Páant í chājatji jíib, queétdih ā peéh chājachah, nihat íih bācahnadih dawá yahwítna ā jumuchah, queét tubit yeejép í tubanap be.*

³ Páant ā puoh jéenaat tálttimah, biih ángel jwuh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih bádí mujboó ā puoh báaha bojop be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj meépjeh ā jumah bejep be. Wunniih meép pah ā jíghop be. Páant yeejép meép ā jumuchah, caan mújboó jumnit nihat queejwā í túi wun beedáh bejep be.

⁴ Chénewā í puoh jéenaat tálttimah, biih ángel jwuh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadihbut ā puoh báahani ā chūúup be. Páant ā chūúuchah, meép mujna mícjeh ā túut núum beedáh bejep be.* ⁵ Páant ā túut núumachah ennit, biih ángel mujnadih en daoní, nin pah áí niijíp be:

“Dios, meém yeejat wihcanni caá. Jon jātih, buubut ma jumna caá. Pánihna, cāacwā yeejép í chājachah enna, queétdih peéh chājna, meép mujna chājat yoobópdih tigaá.

⁶ Namoihwāboó míhwādih maona, meép í yohop be. Páant í mawatji jíib, queétdih meépdihjeh ma babhbat túutat yoobópdih caá. Páant ma chājatdih tibeé queét í náahap be”, ā niijíp be.

⁷ Páant ā niiját tálttimah, Diosdih cáo wāhat naajéh ā wéhenachah, wā joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chājap be”, áí niijíp be.

⁸ Biíc peihcannit í puoh jéenaat tálttimah, biih ángel jwuh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih yeodih ā puoh jāhanap be. Páant ā puoh jāhanachah, cāacwādih ā tehaat pínah niijná, Dios yeodih tubit ā chāhaat túutap be. ⁹ Pánihna, cāacwā tubit wun teha, Dios queétdih ā peéh chājatdih jéihnit, caandih yeejép í jūihñap be. Yeejép yapna yuhna, í yeejatdih jīgahcan, í noón cádahcap be. “Dios túini caá”, í niij wēi naóhcap be.

¹⁰ Chénena míc í puoh jéenaat tálttimah, biih ángel jwuh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih Namoih chūudupboó ā puoh jéenanap be. Páant ā puoh jéenaat tálttimah, ā maáh jumapboó ā dupááh bejep be.*

* 15:4 Sal 86.9 * 15:5 Ex 38.21 * 15:8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4 * 16:2 Ex 9.10; Dt 28.35

* 16:4 Ex 7.17-21; Sal 78.44 * 16:10 Ex 10.21

Pánihna, queét yaoh jumnit, tubit tubana, ñih nuúcdih ñ néeh cháacáp be. ¹¹ Dios queétdih ã yaoh chájachah jéihna, caandíh yeejép ñ jūihñap be. Queét tubit tubana yuhna, yeejép yahwítina ðuoná yuhna, ñ yeejép chájatdih jīgahcan, ñ noón cádahcap be.

¹² Biícjñh bóo téihya ángelwã ñ puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih Éufrates wüt jumni mujna ã puoh báahanap be. Páant ã puoh báahanachah, caan muj ã jōpah bejep be, yeó aáb jūúwáp mant moón maáta ñih cáacwã biícđih ñ cháuhat pínah niijná.*

¹³ Túttimah, biíc peihcannit nemépwã bubúwã pah jíghnitdih wã enep be. Biíc Maí Ðuuniñh jacmant ã bac jūúwáp be. Biíh mujmant jūóhni Namoiñh jacmant ã bac jūúwáp be. Biíh, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niij yeeni baácmant jūóhni Namoiñh jacmant ã bac jūúwáp be.

¹⁴ Queét biíc peihcannit nemépwã cáacwã ñ jéih chájca naáhdih cháj jūutnit pínah ñ jumap be. Nihat baácdih moón ñ maáta ñih cáacwãdihbut ñ míc mawat túutap be. Páant ñ míc mawat pínah yeó jáap Dios chah wēpni nihat cáacwãdih wutni jumna, pée míc mawat yeó jáap ã jumuchah, caandíh eníhcannitdih Dios ã yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandíh wã enat pónih, nin pah Jesús jwuh ãi niij naáwáp be: “**¡Ñi joyoó! Nuumni cáac ñi náhnicah, nuumúđih ã juibíat pah, weembát ñi náhnicah, wã dei bejbipna caá.* Pánihna, yégueh ðuonít ñ tíccat pah, táinidih chájnít, wã jwúub dei juibínachah, ñi tíccan niít. Páant wã dei juibíat pínahdih táí pāinít, búdí ñi wēibipna caá**”, ã niijíp be.

¹⁶ Queét biíc peihcannit nemépwã nihat baácdih moón ñ maátadih míc mawat túut niijná, ñ yoób míc wáacat túutap be. Hebreo wéheatjñh “Armagedón”, wüt jumapboó ñ míc wáacap be.*

¹⁷ Seis ángelwã ñ puoh jéenaat túttimah, caán péeni jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih johlit jumapboó ã puoh yohop be. Páant ã puhwuchahjeh, ãih muumánt Dios wēpép ãi niijíp be: “¡Páant bóojeh

tigaá, buca!” ã niijíp be. ¹⁸ Páant ã niijichahjeh, ðum náah jumni yoobát énoh wedóat biícđih pñi, baác búdí ã méménap be.* Jon jätih páant bóo pohba baác ãpñ mémécan jñi. Buu caá chah baác méméat ã yoób jumap. ¹⁹ Páant ã baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peét bejna, biíc peihcanni tútchina pah ã cháwáp be. Nihat biíh tútchinabut ã boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wüt jumni tútchidih moón tubit yeejép ñ chájatjidih náhnina, búdí íjnit, Dios queétdih búdí ã peéh chájap be.* ²⁰ Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenábut ã boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ã noón wihcap be.* ²¹ Dahwani cámahni mah dahna cáacwãdih ã buug lájap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ã jumap be. Pánihna, queétdih ã buug lájachah, cáacwãdih tubit ã peéh chájachah ennit, Diosdih yeejép ñ jūihñap be.

17

Tubit yeejép chájat túutnih

¹ Túttimah, siete pamapnadih bíbohniit ángelwãjéeh jumni wã pebh jwinít, nin pah weemdih ã niij naáwáp be: “Ma en jūúwá. Dawá mujna chah cháudnih dawá cáacwãdih tubit yeejép mi chájat túutat peéh, Dios ã peéh chájat pínahdih meemdih wã jūutbipna caá.* ² Nihat baácdih moón ñ maátadih mi wutna caá. Queét maáta caántdih jepahnit, mijeéh ñ yéej chájap be. Páant ñ chájachah, nihat cáacwãbut biíc yoobó ñ yéej chájap be”, ã niijíp be.*

³ Páant ã niiját túttimah, Túini Espiritu ã wēpat weemdih búdí ã jumuchah, cáac wihcapboó ángel weemdih ã ub bejep be. Ñ ub juibínachah, ðuuni Namojih yad wili mi cháuduchah, wã enep be. Caán Namó wã jwíih ennijeh mantih ã jumap be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ã jumap be. Ñih waonádih dawá wüt yee daácni ã jumuchah ennit, Dios búdí ã íjna caá.* ⁴ Caanjñh cháudnihboó maáta ñ ðawát chóodih mi ðawáp be. Caán chóona

* **16:12** Is 11.15 * **16:15** Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3 * **16:16** Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11

* **16:18** Ap 8.5; 11.13,19 * **16:19** Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10 * **16:20** Ap 6.14 * **16:21** Ex 9.23; Ap 11.19

* **17:1** Jer 51.13 * **17:2** Is 23.17; Jer 51.7 * **17:3** Ap 13.1

chod dñuni, ñunúp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jíb jumni jeé tíbna, perlas wüt jumni tíbna bíicdih í wid búudhni ã jumrap be. Oro pamapdihbut mi bíbohó be.* Caán pámap túi jíghni jumna yuhna, caán diitboó búdí yeejép mi chãjat ã jumrap be. ⁵ Caánt yeejép wili miíh móot júúhdih mi wüt daácni ã jumrap be. Caan wátdih bita í túi jéihcan caá. Nin caá mi wüt: “BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA WÛT JUMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CHĀJATDIH ÑINAHAT TÚTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚTTCANNIH CAÁ”, niij daác búudhni mi jumrap be. ⁶ Dawá Jesúíhwádh miíc maonit, íih meép í yohochah enna, máihni pah búdí mi weñep be. Jesúsdih í cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wã en wáhi bejep be. ⁷ Páant wã en wáhi bejchah ennit, ángel weemdih nin pah ã niijép be: “¿Dépanih tigaá ma en wáhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúudni Namo siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wã jéihyabipna caá. ⁸ Caán Namo jãtíh jumni ã jumrap be. Obohjeéhtih, bññ ã wih jwuhcan caá. Túttimah, caán ñamah bóo ítmant jumni ã bac júúhbipna yuh caá.* Páant ã bac júúwát túttimah, iiguípna ã bejbipna caá. Nin baác ã jummat pínah jãtíh Dios áihwã pínah í wütdih áih papélah tólihdih ã daacáp jí.* Pánihna, ã daácca naáhwãboó caán Namo ã jwúub jíghochah, í en wáhi bejbipna caá.

⁹ “Bññ wã naáwátdih jéihíhna, ñi túi joyoó. Namoíh siete waoná, siete jeená panihni ã jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chúudrap be. Caán siete jeená siete maátadih mi wutnit ã jumna caá. ¹⁰ Cinco maáta í maáh jummatjí jáantjeh ã bññdáh bejep be. Bíih queétdih túttimah, bññ maáh ã jumna caá. Bíihboó caán túttimah maáh waadnít, bahniyeh ã jumbipna caá. ¹¹ Namoboó jãtíh jumni, bññ wihcanni, queétdih siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh ã waadbipna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbipna caá.

12-13 “Namoíh mona, diez maáta panihnit

* 17:4 Jer 51.7 * 17:8 Dn 7.7; Ap 11.7 * 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 * 17:12-13 Dn 7.24 * 17:14 Dt 10.17; Ap 19.16 * 18:2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 * 18:2 Is 13.21; Jer 50.39

í jumna caá.* Dawá cáacwã í chah maáta pínah í jumna caá. Obohjeéhtih, queétdih maáta í waad jwuhcan caá. Queétdih diez maáta bíic yoobó jenah joinít, Namoíhwã í jumbipna caá. Pánihna, íih baácndih moón í chah maáh Namodih í waadbipna caá. ¹⁴ Queétdih diez maáta Namo bíicndih bejnit, Oveja Wúúh ã ñíonit, caandih cádahcannit bíicndih í jumrapna, miíc mawadih í jwúubipna caá. Páant í miíc mawachah yuhna, Oveja Wúúh áihwã bíicndih queétdih í yap yohbipna caá. Caán Oveja Wúúh nihat cáacwã í maáta chah Maáh caá ã jumrap. Pánih chah wëpni jumna, queétdih ã yap yohbipna caá”, ángel ã niijép be.*

¹⁵ Caanjéh mñntih nin pah ã jwúub niijép be: “Bññ caánt yeejép chãjnih dawá mñjna chah chúudni ded pah mi jummatdih wã naóhbipna caá. Caan mñjna nin baácndih moón, dawá cáacwã í jummat pah caá. ¹⁶ Caán Namoboó, diez maátajíh yeejép chãjnihdih í eníhcan níit. Pánihna, queétdih miíh bíi déedih, miíh túini yéguehdihbut dúuc wáí beedánachah, tíic náah jumni mi chãóbipna caá. Miíh déepdihbut í jeémpbipna caá. Páant í jeémp júdhnidihbut í cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷ Dios yeejép chãjnihdih yohat túut niijná, queétdih diez maátadih bíic yoobó ã jenah joyát túutrap be, Namodih íih baácndih moón chah maáh ã jummat pínah niijná. Jon jãtíh Dios ã niijátji pah ã yap beedéchahjeh, Namoboodihbut ã yohbipna caá. ¹⁸ Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wüt jumni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón nihat baácndih moondih yeejép wutnit í jumna caá”, ángel ã niijép be.

18

Babilonia tútchi yohni ã jummat

¹ Túttimah, bíih ángel, Dios pebh jumni ã dei júúwúchah, wã enep be. Búdí wëpni jumna, ã yeh iigát nihat baácboó ã túi baabáp be. ² Pánih dei joinít, caán ángel tubit ã wëp niijép be:

“¡Yohni caá buca! Wëpép Babilonia tútchidih moondih Dios jáantjeh

ã yoh beedánap be.* Bũũ dawá nemépwã, yeejép jwébehwã, cãacwã ã en iinít míicjeh ã jũmna caá.*

³ Nihat baácđih moón, ã maáta biícđih, caán tãtchidih moón yeejép ã chãjachah, ã en yacap be. Pãant yeejép ã chãjatđih en yacnit, Namodih wẽinit, ã jepahap be. Queét nihat dawá bií déedihbut ã en ñinahap be. Pãant yeejép ã chãjatđi jíb Diosboó caán tãtchidih moonđih ã yoh beedánap be”, ã niijép be.*

⁴ Tãttimah, jeámant Diosboó nin pah ã niijép be:

“Wĩihwãá, caán tãtchidih moón biícđih yéj chãjcat túut niijná, ñi bac bejeé.* Ñi bac bejcah, queéđih wã peéh chãjachah, yeebđihbut ã chũúhbipna caá.

⁵ ã yéj chãjat caánt yeejép chãjnih mi yéj chãjatđi pah, búdí yoobát ã jũmna caá.* Pãnihna, weémboó mi yéj chãjatđidih wã quíib bũudcán caá.

⁶ Pãnih quíib bũudcán, caántđih búdí wã peéh chãjat túutbipna caá. Cãacwãđih yeejép mi chãjat túutatđi pah, caántboodih yeejép yoobát wã peéh chãjat túutbipna caá.*

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, túinuh caá. Éemp wũnnih ã moh yéjcat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemđih ã wihcan niít’, mi niij jenah joyóp yuh be. Pãant niij jenah joiná, búdí jíb jũmnidih mi bíbohóp be. Pãant búdí jíb jũmnidih mi bíbohátđi pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸ Pãant mi niij jenah joyóchah yuhna, náhnicaħjeh caántđih peéh chãjat pínah ã jũmbipna caá. Caánt tubúp chũúh, wũn jũinít, nũgúpjĩħjeh mi wũnbipna caá. Pãant mi wũnũchah, caántđih ã cáo yohbipna caá. Weém ñi Maáh Dios chah wẽpni jũmna, caántđih wã niiját pah yoobópđih wã peéh chãjat túutbipna caá”, jeámant ãi niijép be.*

⁹ Pãnihna, Dios caántđih peéh chãjna, ã cáo yohochah, caán jeidih ennit, nin baácđih

moón ã maáta búdí ã jũibípna caá. Queét mijeéh yeejép chãjnitđi, caán tãtchiboó túini bií déedih jíb chãjadih ĩpĩ jũibínap yuh be.

¹⁰ Pãant búdí ã iiguíchah enna, queét maáta ĩħ tãtchimant jũmna, biíc yoobó peéh chãjat pínahđih úũmnit, ã en wáhi bejbipna caá. Caandih en wáhi bejnit, nin pah ã niijbípna caá:

“Moh yéjni tãtchi caá, Babilonia. Con búdí tãtchi, chah wẽpni tãtchi ã jũmap yuh be. Obohjeéhtih, náhnicaħ, con tãtchidih Dios ã peéh chãjna caá”, ã niijbípna caá.*

¹¹ Nihat baácđih moón bií dée jíb chãj jibnitboó, caán tãtchi ã bũudúchah enna, bií déedih jwũub jíb chãj wũhat pínah wihcat jéihnit, búdí ã jĩgahbipna caá.* ¹² Oro, plata, búdí jíb jũmni jeé túibna, perlas wũt jũmni túibnadihbut ã jéih jíb chãj wũhcan niít. Biĩħ ĩ úb jũóhni túini yéguehna, maáta ã dũwát jaiħni yégueh chóona, seda wũt jũmni túi itini chóona, dũũni yégueh chóonadihbut jíb chãjnit ã wihcan caá. Biĩħ ĩ úb jũóhni chej jũmni máa nahna, marfil wũt jũmniĩħ ĩ chãjnidih, búdí jíb jũmni máajĩħ ĩ chãjnidih, bronce wũt jũmniĩħ ĩ chãjnidih, ĩtahĩħ ĩ chãjnidih, mármol wũt jũmni jeeĩħ ĩ chãjnidihbut jíb chãjnit ã wihcan caá. ¹³ Biĩħ ĩ úb jũóhni ĩ jeémátđih ĩ nũñaat pínah canela wũt jũmni, biĩħ ĩ jeémátđih ĩ nũñaat pínahbut, chej jũmni ĩ cáwat pínah, mirra wũt jũmni chej jũmni dahnadihbut jíb chãjnit ã wihcan caá. Biĩħ ĩ úb jũóhni ĩ jeémát pínah jiwá iguĩħ mac, jeémát chãjat yíi, trigo oj, caán túibnadihbut jíb chãjnit ã wihcan caá. Bitá jiwiwã, ovejawã, caballowã ĩ wáini pũtáni chóona biícđihbut jíb chãjnit ã wihcan caá. Queéđih teo wũhni pínahđih ĩ úb jũúwúchah yuhna, queéđih jíb chãjnit pínah ĩ wihcan caá. Pãnihna, jíb chãjnit pínah ĩ wihcaħ enna, queét úb jũóhniťiboó búdí ã jĩgahbipna caá.* ¹⁴ Caán tãtchidih moonjđih jũiná, nin pah ã niijbípna caá:

“¡Adé! ĩ moh yéjna caá. Nihat ĩ oiniji ã bũudáh bejep be. Nihat túini ĩ bíbohniťibut ã bũudáh bejep be.

* **18:3** Is 23.17; Jer 51.7 * **18:4** Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * **18:5** Gn 18.20-21; Jer 51.9 * **18:6** Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 * **18:8** Is 47.7-9 * **18:10** Ez 26.16-17 * **18:11** Ez 27.31,36 * **18:13** Ez 27.12-13.22

Chéneji ã jwáub wihcan niít”, ï ni-
ijbípna caá.

15 Queét caán tátchidih moondíh bií dée
jíib chāj wāhna, bádí ï jíib tewep yuh be.
Pánihna, caán tátchidih yuáp mah ï en boj
behbipna caá, “Jwiít dihbut peéh chājna”,
niijná. Páant niij en ñahna, caán tátchidih
bádí ï jīgahbipna caá.* 16 Bádí jīgahnit, nin
pah ï niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con bádí tátchidih
moonjí. Queét caánt yeejép chājnih
mi nihat pah táinidih ï bíbohop
yuh be. Caántboó táí jaihni, táí
duuni yégueh chóona, maáta ï duwát
chóonadih mi duwáp yuh be. Oro,
bádí jíib jamni jeé tíbna, perlas wāt
jamni tíbnadihbut búadhni yégueh
chóonadih mi duwáp yuh be. Páant
mi nihat pah con tátchidih moón ï
jamap yuh be.

17 Obohjeéhtih, náhnicahjeh con tátchi ã
búadh bejep be”, ï niijbípna caá.

Nihat dahwani jāáj chóonadih moón,
ï maáta, queédih teo wāhni, bita bádí
majboó teo jibnitbut, caán tátchidih yuáp ï
enbipna caá.* 18 Caanjīh enna, caán tátchi
ã iiguíchah ennit, nin pah ï niij ñaacbipna
caá: “Con tátchi nihat pah, biíh tátchina ã
wihcan caá”, ï niijbípna caá.* 19 Pánih bádí
jīgah jāinít, nin pah ï niijbípna caá:

“¡Adé! Con tátchidih moonjí moh yéejnit
caá. Táini tátchi yuh jīí. Nihat
jwiít dahwani jāáj chóona bíbohnit,
bádí majna jibnit, con tátchidih bóo
bií déejīh jwī jíib tewep yuh be.
Obohjeéhtih, biíc mantjeh con tátchi ã
búadh beedáh bejep be”, ï niijbípna
caá.*

20 Caán tátchidih Dios ã yohochah ennit,
yeéb nihat, ángelwā, Jesúíhwā, āih
táini doonádh naóh jibnit, naóh ya-
panit biíc dih, bádí ñi weñeé.* Caán
tátchidih moón yeebdíh bádí yeejép
ï chājat tātutap be. Páant yeejép ï
chājatji jíib Dios ã peéh chājna caá,
būca”, ï niijbípna caá.

21 Tálttimah, biíh wēpép ángel bádí jee
dādhidh ub ñaha bojnit, bádí majna ã yoh
báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ã
niijp be:

“Nin jee dāh ã búg báahat pah bádí Babilo-
nia tátchi páantjeh búadní ã jamna
caá.* Páant ã búadát tálttimah, caán
tátchidih chéneji ï encan niít.*

22 Caán tátchidih ï ewatji ã jwáub wihcan
niít. Árpas dih ï bítatji, chíó nahnadih
ï póojatji, biíh póojat nahnadihbut
ï póojatjibut ã wihcan niít.* Caán
tátchidih teonitji ï jwáub teocan niít.
Jeémát chājna, jeé júdwīh ï únat
yáaatbut ã laihcan niít.

23 Caán tátchi ã jwáub yeh iigcán niít. Téihya
chéonit, ï wēi wéheatjibut ã jwáub lai-
hcan niít.* Caán tátchidih moón bií
déedih jíib chāj jibnit biíh tátchinadih
moondíh ï en ñinahat tātutap be. Pánih
en ñinahat tātutnit, Dios dih ï náahcat
pínah niijná, queédih ï yéejanap be”,
ángel ã niijp be.

24 Caán tátchidih moón Dios naáwátdih
naóh yapanit dih, bita āihwādi hbut yeejép
it mao yohop tajī. Nihat biíh tátchidih
moonbút Jesúíhwādi h ï mao yohat dih it en
yacap tajī. Páant bádí meép ï yohatji jíib,
Babilonia tátchidih moondíh Dios bádí ã
peéh chājap be.*

19

1 Babilonia tátchi ded pah ã yapat
pínah dih wā enat tálttimah, jeámant dawá
nin pah ï niij wēi ñaacáchah wā joyóp be:

¡Aleluya! Dios dih bádí jwī wēi naóh jīíh.
Dios jwiít dih táí ubni caá. Nihat
cāacwādi h wātni, chah wēpni caá.
Pánihna, caandíh bádí wēi naáwát
caá náahap.

2 Yeecan, yoobóp dih peéh chājni caá. Yeejép
chājnih dih en yacnit, nin baác dih
moón yeejép ï chājap be. Pánihna,
caántboodíh Dios bádí ã peéh chājap
be. Āihwādi h mi mao yohat jíibbut,
bádí ã peéh chājap be”, ï niijp be.*

* 18:15 Ez 27.31,36 * 18:17 Is 23.14; Ez 27.26-30

Jer 51.48 * 18:21 Jer 51.63-64 * 18:21 Ez 26.21

Jer 51.49 * 19:2 Dt 32.43; 2R 9.7

* 18:18 Ez 27.32 * 18:19 Ez 27.30-34 * 18:20 Dt 32.43;

* 18:22 Is 24.8; Ez 26.13 * 18:23 Jer 7.34; 25.10 * 18:24

³ Túttimeh, nin pah ì jwúub niíj wēi ñaacáchah, wā joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdih jwī táí wēi naóh jīíh. Caán yeejép bádí tútchi iíg beední jumna, chéneji ã jwúub jíghocan niít”, ìí niijíp be.*

⁴ Queét veinticuatro maáta, chéneha míc dawá quíibna jumnit ángelwā bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwī Maáh Diosdih ì niíj wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” ì niijíp be. ⁵ Túttimeh, Maáh pebh ñahni nin pah ãí niijíp be:

“Jwī Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo wāhniit, oboh jumnit, maátabut, nihat yeéb áihwā ñi táí weñeé”, ã niijíp be.*

Oveja Wúuh téihya chéona, ã numah jeémát

⁶ Túttimeh, dawá cāacwā ì wēi naáwáchah, wā joyóp be. Bádí dóo, énoh ã yáaat pah bóo ãí yáanap be.*

“¡Aleluya! Diosdih bádí jwī wēi naóh jīíh. Buh jwī Maáh yoobát caá ã jumap. Páניהna, jwī Maáh chah wēpnidih jwī wēi naóh jīíh.*

⁷ Buh Oveja Wúuh téihya chéwat túut caá ã chājap. Æ téihya chéonih pínah wili, táí míc ámoh péanah mi páina caá.

⁸ Táí baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ã wāhup be. Caán táí baabní yégueh Dioíhwā ì táí chājatdih ã júutna caá. Páניהna, ì téihya chéwat yeó jáap ã jumachah, jwiit jwī wēi jīíh”, ìí niijíp be.*

⁹ Páant ì niíj wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdíh ã jwúub niijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wúuh téihya chéona, ã numah jeémát’* Dios ã did bojnítboó, táí wēinit caá’, ma niíj daacá”, ã niijíp be. Páant niijnájuh tih, nin pah ã jwúub ñuhún niijíp be: “Táí yoobópdih tibeé wā naáwát. Dios weemdíh ã naáwát túttup be”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wā chājap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā

chājachah ennit, weemdíh nin pah ã niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah weembát Diosdih teo wāhni man tigaá. Ma déewā Jesúíhwā, nihat áih táini doonádih cádahcannit ì nihat pah weembát Diosdih teo wāhni man tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ã niijíp be. Nihat Dios naáwát dih naóh yapanitboó Táini Espíritu ã wēpatjīh Jesúíh táini doonádih jwī naóhna caá. Páניהna, jwiit nihat caandíh teo wāhniit mícjeh caá.

Baabní caballojih chūudni

¹¹ Túttimeh, Dios ã jumapboó jēc pāa lajni pah ã jumachah, wā enep be.* Caánboó baabní cabalodih wā enep be. Caanjíh chūudni “Yeecanni, yoobópdih chājni”, ã wūt jumap be. Caandíh eníhcannitdih míc maonit, yoobópdih peéh chājni caá.* ¹² Áih quíibna tuh óopát panih jíghoni be.* Áih wao dáhdih maáta ì dūwát júdnadih dawá ã dūwup be. Bíih wūtbut ã dūwup be. Caán wūtdih caanjéh ã jéihyep be. Bitá ì jéihcap be. ¹³ Áih yégueh, bádí meép chūuhni chóodih ã dūwup be. Caanjéh yuhna, bíih wūt jumna, “Dios ã jenah joyát dih naóhni”, ã wūt jumap be.* ¹⁴ Áih soldadowā jeámant moón caandíh ì péenap be. Baabní cabal-lowājih chūudnit, táí quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih duonít míc ì jumap be. ¹⁵ Chénaboó jaco jumni íbat naadíh ã chāác tewep be. Caán naá nin baácdih moondíh ã yap yohat pínah naá ã jumap be. Æ wēpatjīh ã wutachah, bíic caandíh ã jéih yap yohcan niít.* Dios chah wēpni nin baácdih moón tubit ì yéej chājatjidih bádí ã íjna caá. Páant ã íjichah, caballojih chūudni boó queétdih bádí ã peéh chājbiipna caá.* ¹⁶ Áih yégueh chóo máijih áih bíih wūt daácní ã jumap be, nihat ì jéih enat pínah niijná. “NIHAT CĀACWĀ Ĭ MAĀTA CHAH WĒPNI MAĀH CAĀ”, ã niíj daácní ã jumap be.*

Namodih ã yap yohat

¹⁷ Túttimeh, yeojíh ñahni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwādih nin pah ã niíj ej wáacap be: “Míc wáacnit, Dios ã wāhni

* 19:3 Is 34.10 * 19:5 Sal 115.13 * 19:6 Ez 1.24 * 19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 * 19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14
 * 19:9 Mt 22.2-3 * 19:11 Ez 1.1 * 19:11 Sal 96.13; Is 11.4 * 19:12 Dn 10.6 * 19:13 Jn 1.1,14 * 19:15 Sal 2.9 * 19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 * 19:16 Dt 10.17; Ap 17.14

jeémátdih ñi jeémp jüúwá. ¹⁸ Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjiíh bácahdih jeémát túut niijná, ñi míc wáac jüúwá. Í maáta, soldadowā í maáta, chah wēpnit, caballowā, queétjih chúudnit, nihat bita, queétdih teo wāhñit, teo wāhcannit, oboh jumnitbut, queét nihatíh bácahjidiíh jeémát túut niijná, ñi pāi jüúwá”, jóopwādih ángel ā niijíp be.*

¹⁹ Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íih soldadowā bíicdih míc wáacnit, míc mawadiíh í bejechah, wā enep be. Pánihna, baabní caballojih chúudni, áih soldadowā bíicdih í jumapna Namowā míc mawadiíh í jaibínap be. ²⁰ Páant í míc mawachah, baabní caballojih chúudni boó Namodih yap yohnit, ā tewep be. Bíih Namó, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niíj yeenidihbut yap yohnit, ā tewep be. Caán yeeniboó jwíih jüóhni Namodih nihat cáacwā í táí jenah joyát pínah niijná, cáacwā í jéih chājca naáhdih dawá chāj júatni ā jumap be. Caán ā júatatjīh Namóih wāt daonítidih, áih pāpnidih wēinitdihbut ā yeenap be.* Queét chénewādih yap yohnit ā chéwat túttimah, queét báadhnitdihjeh iiguípna ā yohop be. Caán iiguípboó bádí muj pah bóo, tūbit yeejép chej jumni, iig dubcapboó ā jumap be. ²¹ Bitá íjeéh jumnitjidiíh baabní caballojih chúudni boó ā chāác teoni íibat naajīh ā mawap be. Páant ā mawat túttimah, queét jóopwāboó íih bácahjidiíh jeémpnit, bádí í wud jumap be.

20

Mil jópchi Jesucristo áihwājeéh ā maáh jumat

¹ Túttimah, bíih ángel jeámant ā dei jüúwáchah, wā enep be. Numah bóo íitdih bóo llavedih, bádí ítah tōpdihbut ā bíbohóp be. ² Pánih dei junít, Maí Dūunidiíh ā tewep be. Caán Maí Dūuni jon jātih bóo maí chóo daoníji, nemépwā í maáh, Satanás wāt jumni ā jumap be.* Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép ā chājcat pínah niijná, ā ub dei jüóhni ítah tōpjīh ā chéwep be. ³ Pánih chéó péanit, ā bac jüóhni íitboojéh mantih

yohnit, ā nemep be, baácdih moondíh mil jópchi pohba ā yeecat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandíh ā jwáub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ā jum jwuhat pínah niijná.

⁴ Túttimah, dawá maáta chúudnitdih wā enep be. Cáacwā í yéejatji jíib, í peéh chājat pínah wēpatdih queét maátadiíh Cristoboó átát wāhup tabe.* Bitadihbut wā enep be. Queétboó Jesúih táini doonádh, Dios naáwátdihbut í naáwátji jíib waó bóod yohnitji jwáub boonit í jumap be.* Namodih, áih pāpnidihbut, bóodicha caj yoh ñaj wēicannit, íih móot juhñadidih íih téihyanadidihbut, áih wātdih í daacát túutcap be.* Bitá queétdih í mao yohat túttimah, í jwáub boo pud jüúwáp be, páant mantih. Pánih jwáub boo pud jüúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo bíicdih maáta ā jumap túutap be. ⁵ Cristoíhwā í maonitji, wunnitjibut, í jwíih boo pud jüúwáp be. Obohjeéhtih, bita wunnitjiboó í boo pud jüóh jwuhcap be. Jesúihwā mil jópchi maáta í jumap túttimah, queét jwah í boo pud jüóh bípna caá. ⁶ Pánihna, ā jwíih boonitboó yéejat wihcannit bádí wēinit í jumap be. Queét iiguípna bejcan, í jwáub wuncan niít. Diosdih, Cristodihbut wēi úubh wāhñit jumna, ájeéh í wutbípna caá.*

Cristo nemépwā í maáhdih ā yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásdih, numah bóo íitboó Dios ā chéó yohat túutniíj jwáub wātni ā jumbípna caá. ⁸ Pánih bacniíj nin baácdih moondíh ā jwáub yeebípna caá. Gog wāt jumnitdih, Magog wāt jumnitdihbut ā yeebípna caá.* Pánihna, queét ā yeeatdih joinít, míc mawadiíh bejat túut niijná, íih soldadowādih í míc wáac bípna caá. Queét soldadowā óon ā dawát pah í jumbípna caá.

⁹ Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwā ā oinit í jumapna í ñuh púud bejbípna caá. Páant í ñuh púud bejechah, Dios jeámant iigát wāhñit, queétdih ā cáo beedábípna caá. ¹⁰ Páant ā cáwat túttimah, queétdih yeeni nemépwā í maáhdih iiguípna ā yohbípna

* 19:18 Ez 39.17-20 * 19:20 Ap 13.1-18 * 20:2 Gn 3.1 * 20:4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30 * 20:4 Ap 6.9 * 20:4 Ap 13.16-17; 14.9 * 20:6 Ap 1.6; 5.10 * 20:8 Ez 38.2,9,15

caá. Namodih, “Dios naáwátdih naóh ya-pani caá”, niij yeenidihbut ã yohopjiboo mántih ã maáh Satanásdihbut ã yohbipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, iig dubcapboó ã jumup be. Caanjíh páantjeh yeejép ã tababipna caá.

Dios caandíh jepahcannitjidih ã yoób peéh chãjat

¹¹ Túttimah, túi baabní búdí chúudatdih Dios ã chúuduchah, wã enep be. Nin baác, jeábut buudná, ã jígohcap be, buca. ¹²⁻¹³ Oboh jumnitji, ã maátabut wunnitji jwúub boonit, Maáh pebh ã ñuhuchah, wã enep be. Búdí mujboó buudníti, baácboó buudnítibut boo pud jüóhñit queét ñuhñit ã jumup be. Caanjíh ã ñuhuchah, caán Maáhboó ã daácni papélah tólihñidih ã watap be. Caán tólihna cáacwã ded pah ã chãjatjidih átát daácji taga. Túttimah, biíh tólihdihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsdi jepahnitjiíh wãtnadidih ã daácni ã jumup be.* Pánihna, caán tólihamant en péanit, ded pah ã chãjatji jíib ã peéh chãjap be.* ¹⁴⁻¹⁵ Pánihna, Dios áihwãdih ã wãt daácni tólihboó det íih wãt wihcannitdih peéh chãjnit, iiguipna ã yohop be. Páant iiguipna ã yohnitboó jwúub wunnit panihnit ã jumup be. Pánihat túttimah, chéneji jwúub wunat ã wihcan niít, buca.*

21

Jáap jeá, jáap baácbut

¹ Túttimah, jáap jeá, jáap baácidihbut wã enep be.* Jwíh jumni jeá, baác, búdí mujbut átát buudáh bejep be. Páant ã buudúchah, nihat yéejatbut átát buudáh bejep be.

² Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebh-mant ã dei jüúwúchah, wã enep be.* Téihya chéonih pínah táini yégueh duonít, mi áa pínahdih jwãáádih jüúwát dée pah túi jígohni ã jumup be.* ³ Caandíh wã enechah, Maáh ã chúudupmant nin pah ái niij wëp naáwáp be: “Ñi eneé. Buh jwuh caá Dios cáacwãjeéh jumna caá ã chãjap, buca. Íjeéh jumna,

áihwã yoobát ã jumuchah, caanjéh ã Maáh ã jumbipna caá.* ⁴ Queétdih ã weñanachah, jígahatbut ã wihcan niít. Yéejat wihcah, tubatbut wihcah, ã jwúub wuncan niít. Taba jwúub wã wã jwúub wuncan niít. Nihat jon jãtíh yeejép ã jumati ã buudáh bejep be”, ã niijíp be.*

⁵ Túttimah, caán chúudni nin pah ã jwúub niijíp be: “Ñi eneé. Nihatdih jáap mícjeh wã chãjna caá”, ã niijíp be. Páant niijnít, nin pah weemdíh ã jwúub niijíp be: “Buu téh wã niiját túi yoobópdih jumna, wã niijátji pahjeh biíc yoobó ã yapbipna caá. Páant wã niijátjidih joinít, ma daacá”, ã niijíp be.

⁶ Túttimah, nin pah ã jwúub niijíp be, páant mántih: “Páant bóojeh tígaa. Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih ã babhbíhichah, túini mahdih jíib náahcanjeh, queétdih wã wuhbipna caá. Caán mahdih babhñitboó jwúub wuncan, páantjeh wãjeéh ã jumbipna caá.* ⁷ Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wã túi chãjbipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí ã wëibipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wã jumuchah, queétdih wã weh ã jumbipna caá.* ⁸ Obohjeéhtih, det úumna, weemdíh cádahñit, weemdíh náahcannit, yeejép chãjnit, cáacwãdih mao yohnit, ã weha mána nihcannitjéh yéej chãjnit, jíoñnit, ã pãpnidih wëinit, nihat yeenit yah buca iiguipna ã bejbipna caá. Caán iiguipboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, iig dubcapboó caá. Caanná bejna, jwúub wunat pah ã bejna caá”, ã niijíp be.*

Jáap Jerusalén

⁹ Túttimah, biíc ángel, siete pamaapna bíbohñit ã peéh chãjat túutnit ángelwãjeéh jumni, wã pebh ã juyáp be.* Pánih jwinít, nin pah weemdíh ã niijíp be: “Ma en jüúwá. Oveja Wúuh ã jáap áa jumnihdih meemdíh wã jútbiipna caá”, ã niijíp be. ¹⁰ Pánihna, Táini Espiritu jap bóo jeejína weemdíh ã numah páuh laab béjep be. Páant ã numah

* **20:12-13** Sal 69.28; Ap 3.5 * **20:12-13** Dn 7.9-10 * **20:14-15** Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * **21:1** Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 * **21:2** Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * **21:2** Is 61.10; Ap 19.7-8 * **21:3** Lv 26.11,12; Ez 37.27 * **21:4** Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17 * **21:6** Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * **21:7** 2S 7.14; Sal 89.26-27 * **21:8** Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14 * **21:9** Ap 16.1

púh laáb jubínachah, japmant Dioih tátchi, Jáap Jerusalén, ã dei jûúwáchah, weemdih ã júutap be.* Nin pah caán tátchi ã jíghop be: ¹¹ Dios ã yeh iigátjìh táí yeh iigní tátchi ã jumap be. Búdí jíib jumni jeé táí jêlepni, ìtah naadíh jwí táí en yabaca bojat pah, caán tátchi ã jumap be. ¹² Caán tátchi yehmant wáihyat júdu, búdí wúapni jap bóo yoobát ã jumap be. Caán wáihyat júdu dih doce jêcna ã jumap be. Caan jêcna jummat pah biquína ángelwã ì wapap be. Caan jêcna jummat pah Israel jaimená doce poómp ìih wátna daácní ã jumap be. ¹³ Yeó aáb jûúwápmant biíc peihcanni jêcna ã jumap be. Yeó dei bejepboobát biíc peihcanni jêcna ã jumap be. Nin chóop yapatboobát biíc peihcanni jêcna ã jumap be. Biíh chóop yapatboobát biíc peihcanni jêcna ã jumap be.* ¹⁴ Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ã lajap be. Caán jeé jummat pah Oveja Wúúh jwiít doce ã naáwát tútnitji, jwíih wátna daácní ã jumap be.*

¹⁵ Weemdih naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdih ã bíbohó be. Caán tátchidih, wáihyat júdu, jêcnadibut jenah enat túut ã chãjap be.* ¹⁶ Pánihna, caán tátchi ãih maatát, ãih japat, ãih búwábut, nihat biíc yoobó míic ã jumap be. Caán ángel ã bíbohni jenah enat nahjìh caán tátchidih ã jenah enechah, doce estadio ì niijní, dos mil doscientos kilómetros maátní ã jumap be. ¹⁷ Caandih jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã wúapatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ì niijní, sesenta y cinco metros wúapni júdu ã jumap be. Jwiít cáacwã jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã chãjap be.

¹⁸ Caán wáihyat júdu táí jêlepni jeejìh ã chãjni júdu ã jumap be. Caán tátchiboó, oroìh ã chãjni tátchi ã jumap be. Caán oro quei wíhcanni táí en yabacaat ã jumap be. ¹⁹ Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jíib jumni ã jumap be. Jwíih jumni jaspe wút jumni jeé ã jumap be. Caán táttimah zafiro, ágata wút jumni jeé ã jumap be. Caán biíc peihcanni jeé táttimah, esmeralda, ²⁰ ónice,

cornalina wút jumni jeé ã jumap be. Caán seis jeé táttimah, crisólito, berilo, topacio wút jumni jeé ã jumap be. Caán nueve jeé táttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wút jumni jeé ã jumap be. ²¹ Caán doce jêcna perla wút jumni jêcna ã jumap be. Caan jêcna yoobó biíc perla dahjeh ã jumap be. Caán tátchidih bóo búdí namá quei wíhcanni táí en yabacaat oro namájeh ã jumap be.*

²² Caán tátchidih Dioih meedih wã en bidip yap be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tátchidih nihat pebhboó jwí Maáh Dios chah wêpni, Oveja Wúúhbut ì jumap be. Pánihna, nihat caán tátchi Dioih meú yoobát be. ²³ Dios, Oveja Wúúh biíc dih ì yeh iigátjìh caán tátchi ã táí baabáp be. Pánihna, yeodih widhdihbut ã náahcap be.* ²⁴ Nihat nin baácdih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yoobópdih ì táí jéihbipna caá.* Nihat baácdih moón ì maáta caán tátchina jubínit, nin pah Diosdih ì niij wêi naóhbipna caá: “Jáantjeh wíih cáacwã weemdih búdí ì weñep be. Pánihna, bú meemdih jwuh wã numah wêibipna caá”, ì niijbípna caá. ²⁵ Caán tátchidih bóo jêcna pãa lajni ã jumbipna caá. Caanná dupúát wihcan, caan jêcnadih nemat ã wihcan niít. ²⁶ Nihat cáacwã Diosdih nin pah ì niij wêi naóhbipna caá: “Meém chah túini, chah wêpni ma jumuchah, meemdih nihat weñat caá náahap”, ì niijbípna caá.* ²⁷ Yeejépbodih caán tátchina ì ub bejcan niít.* Ded yéej chãjnit, yeenitbut, caán tátchina ì jéih waadcán niít. Oveja Wúúh ã bíbohni papélah tólihboó ì wútnadih daácnitjeh caán tátchina ì waadbípna caá.

22

¹ Táttimah, báadhani mujdih caán ángel weemdih ã júutap be. Caan múj táí muj mac baabní,* Dios, Oveja Wúúhbut ì chéudupmant noój jãáj jûóhni ã jumap be. ² Caán tátchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jãajánap be. Caan múj jwêejdih chénat pah búwã báadhdat túutni máa nahna ã lajap be.* Caan náhna widh jummat pah

* **21:10** Ez 40.2 * **21:13** Ez 48.30-35 * **21:14** Ef 2.20 * **21:15** Ez 40.3 * **21:21** Is 54.11-12 * **21:23**

Is 60.19-20; Jn 8.12 * **21:24** Is 60.3 * **21:26** Is 60.11 * **21:27** Is 52.1; Ez 44.9 * **22:1** Ez 47.1,12; Zac 14.8

* **22:2** Gn 2.9

quehna, biíc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh núonabut cãacwã ã booot pínah ã jumup be. ³ Caán tãtchiboó “Caán ã táican caá”, Dios ã niijní ã wihcan niit.* Caán tãtchidih Dios, Oveja Wũúh biícidih ã chũdat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tãtchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ã wẽibipna caá. ⁴ Queét Diosdih ã miíc jwãáh enbipna caá.* Ìih móot jũhndih ãih wãt daácnit ã jumbipna caá. ⁵ Caanná dupúát ã wihcah, jiiátidih ã náahcan niit. Jwĩ Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumuchah, yeó ã yeh iigátidihbut ã náahcan niit.* Caán tãtchidih moón páantjeh maáta ã jumbipna caá.*

Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jũúwát pínah bahnijeh ã jũhdah

⁶ Túttimah, caán ángel weemdih nin pah ã niij naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ã naáwát yoobópdih caá. ã niijátji biíc yoobó ã yapbipna caá. Jwĩ Maáh Dios ã naáwátidih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó bũ láa ãih ángeldih ã wahap be, caandih teo wãhndih túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

⁷ Túttimah, Jesús jwuh nin pah ã niijíchah, wã joyóp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã jũdhna caá. Det nin tólihboó ã daacátidih táí jenah joí jepahnit, wẽinit ã jumbipna caá**”, ã niijíp be.

⁸ Weém, Juan, nin nihat wã daácnidih ennit, wã joyóp be. Caandih joinít, wã enat túttimah, weemdih jũutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih weñat táut wã chãjap yuh be. ⁹ Páant wã chãjachah enna, nin pah weemdih ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma nihat pah, weembút Diosdih teo wãhni mun tigaá. Ma déewã Dios naáwátidih naóh yapanit, nihat cãacwã nin tólihndih bóo wãtãtãt jephahnitbut ã jumat pah weembút biíc yoobó Diosdih teo wãhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodih caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant niij péanit, nin pah ã jwúub niij naáwáp be: “Ma daácnit tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã jũhdũchah, caán tólih ã naáwátidih ma jweéhca bojoó. ¹¹ Caán láa wã naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh ã yéej chãj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwã táí chãjnit, ã táí chãj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be.*

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwúub niijíp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã jũdhna caá. Nihat cãacwãdih ded pah ã chãjatji júb wã wãhat pínahdih ub dei bejat táut caá wã chãjap. Pánihna, wãihwã, táinidih ñi chãjatji júb, yeebdih wã táí chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcanitjidih wã peéh chãjbipna caá.** ¹³ Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá”,* Jesús ã niijíp be.

¹⁴ Det quei wíhcanni yégueh dũonít panihnit yéej chãjatdih cádahnit, ma enni tãtchina ã jéih waadbipna caá. Caán tãtchidih bóo báadhdãt táutni máa nah quehedih ã jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí ã wẽibipna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, det yeejépwã, jióhnit, ã weha mána nihcanitjeh yéej chãjnit, cãacwãdih mao yohnit, pãpnidih wẽinit, yeenit yuh bũca, caán tãtchina ã waadcán niit.

¹⁶ “**Weém, Jesús, yeéb wãihwãdih ã naáwát pínah niijná wãih ángeldih wã wahap be. Weém maáh David jũima, daaat cáí panihnitbut wã jumna caá**”, Jesús ã niijíp be.*

¹⁷ Túini Espiritu “Ma jwúub dei jũúwá”, Jesúsndih ã niijná caá. Jesúihwã ã téihya chéonih panihnitbut, “Ma jwúub dei jũúwá”, ã niijná caá. Nihat nin wã daacátidih joinítbut “Ma jwúub dei jũúwá”, Jesúsndih ã niijí naáh. Taca joótnit, mahdih ã babhbat pah, Jesúsndih ã jepaha naáh. Caán mah, báadhdãt táutni mah ã jumna caá. Pánihna, Jesúsndih jepahnitdih júb náahcanjeh, jeáboó ãjeéh páantjeh ã jumat táutbipna caá.*

* **22:3** Gn 3.17 * **22:4** Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2 * **22:5** Is 60.19; Ap 21.23 * **22:5** Dn 7.18 * **22:11** Dn 12.10
 * **22:12** Jer 17.10 * **22:13** Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8 * **22:14** Gn 2.9; 3.22 * **22:16** Is 11.1,10 * **22:17**
 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37

¹⁸ Weém, Juan, nin tólihboó wã daacátdih joinít dih nin pah wã wēp naóhna caá: Det nin bohéátdih biíh bohéátjĩh wid naóhna, Diosdih ĩ yap yohna caá. Páant ĩ yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ã ni-iját pahjeh muntih queétdihbut ã peéh chãjbipna caá. ¹⁹ Nin tólihboó daacátdih biquína naáwátdih náahcan, ĩ wio yohat pah, Diosdih ĩ yap yohna caá. Páant ĩ yap yohochah enna, báadhdat túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, ãih túini tatchinabut ã waadát túutcan niít. Caan náhdih, caán tatchidihbut nin tólihdih wã

daacáp be.*

²⁰ Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: “Páant tigaá. Wã jwáub dei bejat pínah bahnijeh caá ã jadhɔp”, ã niijná caá.

Páant tíi ã jumɔ nah. Maá Jesús, ma jwáub dei jãúwá.

²¹ Jwĩ Maáh Jesús yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb ãihwã ñi tái jumɔt pínah niijná. Páant tíi ã jumɔ nah.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Juan

* 22:19 Dt 4.2; 12.32